Apuleius cum commento Beroaldi: & figuris nouiter additis

¶ Cœli calcagnini Ferrariensis epigrāma.

Exi lucidus undecunq; Luci
Tersus, frugifer, elegans, rotundus.
Nec graues metuas subisse rhonchos,
Adeptus modo pristinum decorem.
Quem doctus Beroaldus & disertus
Lima restituit sæueriore.
Nec solum tibi reddidit priorem
Cultum, at si quid erat parum remotum
Consuetudine, dispulit tenebras,
Et lucem dedit enitentiorem,
Quare sub studium eruditiorum
Exi lucidus undecunq; Luci.

¶ Philippi Beroaldi Endecasyllabon ad Asinum Aureum.

I dextro pede, sidere & secundo
Fœlix pannoniam petas Aselle.
Te non aspera saxa, non uiarum
Scrupi, flumina, cespites, lacunæ,
Cliuorum salebrosa senticeta
Delassent, iter hoc laboriosum
Transcurras sine claudicatione.
Commentaria nostra sarcinasq;
Perfer nauiter, offerasq; Munus
Petro Pontifici pio eloquenti.
Quo nil doctius elegantiusq;,
Quo nil sanctius est benigniusq;.
Is te comiter, obuioq; gressu
Gratanter capiet, statim refectum
Vnguento ambrosio, thoro fouebit.
Tunc molli satur educatione
Fies delicium tui patroni,
Gustabisq; rosas, eris torosus,
Splendens, floridus, aureusq; Asellus.
I dextro pede, sidere & secundo
Fœlix pannoiam petas Aselle.

¶Ad maximum Antistitem. D. Petrum Archiepiscopum Colocensem Philippi Beroaldi Bononiensis Epistola.

OS FVIT Antistes Amplissime statuas eorum publice dicare: qui aliqua Illustri causa perpetuitatem meruissent. Summiq; homines non pauci simulachra corporum suorum in propatulo collocata conspici uoluerunt. Ita nominis gloriæ consulentes, sibiq; mortalitatem prorogantes. Præclarum hoc sane negociū. Cuncta enim uirtutis monumenta præclara esse censeo. Sed nimirum illud multo præclarius est, multoq; perennius ingeniorum q̃ corporum effigies relinquere, animorum q̃ membrorum expressa liniaměta nepotibus posterisq; disseminare in memoriam sempiternam. Siquidem statuæ & imagines intereunt, aut ui conuulsæ, aut uetustatis situ decolaratæ. Volumina uero: quæ sunt uera spirantiaq; hominum simulachra. Nulla ui conuelluntur, nullo senio obliterantur. Fiuntq; uetustate ipsa sanctiora durabilioraq;. Ego iam pridem aliquot id genus effigies sub literatoria incude procusas mihi ipsemet publice posui: quibus non minus opinor ingenii mei similitudo expressa conspicitur: q̃ olympionicarum simulachris perfecta corporum liniaměta spectabantur: quæ Iconica auctores appellāt. Hoc uero nouicium animi nostri simulachrum uario effigiatu cultuq; laborioso perpolitum sub tuo nomine publicamus. Tibiq; nuncupatim dedicamus Archiepiscope colocensis: quem merito beatum censemus, cuius amplissimę religioni luculenta doctrina coniuncta est: quæ duæ sociabili nodo connexæ proculdubio sunt Beatitudinis effectrices. Quippe religio uitiorum expultrix, Deo nos conciliat & uinculo pulcherrimo connectit. Doctrina uero uirtutis indagatrix, immo ipsa uirtus animos nostros exornat, excolit, uenustat. Tolle ex mortaliū cōmertio religionem, atq; doctrinam, quibus haud dubie uita constat. Cuncta cōspicies incondita, impolita, squalentia, nec minus tenebricosa: q̃ si ex mūdo Solem Lunāq; sustuleris. Pythagoras ille philosophiæ primus nuncupator inter plurima, quæ humano generi saluberrima documenta præcepit, cūprimis monet Deum religione colendum esse. Animum disciplinis excolendū. Tu perinde ac pythagorici Dogmatis obseruantissimus cultor, ita religione præcellis, ita doctrina præpolles, ut nulli Antistitū clarissimorum sis secundus. Agisq; Archiepiscopū ex omni prorsus parte absolutissimum, in quo consertus Episcopalium uirtutum chorus splendicat, & sacerdotalia ornamenta collucēt. Ecclesiæ columē, Euangelii tuba. Et doctrinæ christianæ promptuarium. Apostolus Paulus in Episcopo perfectissimo desyderat Sobrietatem. Prudentiam. Sanctitatem. Continentiam. Sanamq; doctrinam. Quæ oīa in te uno affatim cumulata conspiciuntur. Tu sobrius. Tu prudens. Tu moribus defecatis ornatus. Tu castitate uitæ sanctissimus, frugalissimusq;. Doctrina uero tanta peculiariter excellis, ut non minus sis eruditione quā archiepiscopatu memorandus. Instar Iubæ Regis, quem studiorum claritate, q̃ regno memorabiliorem auctores clarissimi prodiderunt. Tu instar Cypriani auro argentoq; suffarcinatus exiisti de ægypto, iuxta Dominicum præceptum: despoliata. Tu mellis primicias (hoc est prędulcem eloquii suauitatem) domino obtulisti. Tu (sicuti diceris) ita re ipsa es archiepiscopus, hoc est princeps primariusq; episcoporum. Nam sicuti claritudo natalium non facit matremfamilias, sed boni mores. Ita neq; stemmata, neq; opes, neq; nobilitas dant primatum apicemq; summo sacerdoti: sed religio doctrinæ copulata. Cōtrario complusculi hac tempestate in ecclesia dei uisuntur, qui cum episcopali dignitate sint summi, morum & inscitiæ dehonestamento sunt infimi. Quibus magna lauticię luxuriæq; cura est, maxima uirtutis incuria. In quibus Episcopi nihil quicquam cernas pręter habitum & nomen, qui quid sit episcopatus ignorāt. Instar phanię Pontificis propter rusticitatem, quid eēt pontificatus nescientis. Cōditores ecclesiasticę literaturę celeberrimi prodiderunt cęcū animal deo offerri, quotienscunq; illiteratus sacris initiatur, fit q; adscriptitius militiæ religiosæ. Dii boni quot cæca animalia quotidie Deo dedicātur. Quot antistites primarii, quot protomystæ, quot Episcopi cecutientes sunt, & prorsus talpæ, hoc est indocti incultiq;. Lux enim sacerdotis & cultus doctrina est. Habent hi quidem domos exornatas, opiparaз suppellectilem, familiam numerosam, omnia splendentia præter ipsos dominos, qui uitiis decolorati & labe ignorationis infecti sunt tenebrosi, prorsusq; sordescunt. Et cū maiestas Episcopalis auro comparetur, non tam fulgore auri splēdicant, q̃ plumbi liuore pallescunt. Episcopus autem cum græco uocabulo explorator siue speculator significetur, uidere sane est tales Episcopos dignos tanto nomine, dum curiose explorāt & solerter speculanť redditus atq; uectigalia ēpatus, qua quidē unica in re merenť Ēpi nominari, hoc ē exploratores diligētissimi, & speculatores solertissimi, quos (ut serio loquar & dicam quod sentio) non tam ēpos quā pseudo episcopos merito appellaueris. Cum autem ignorantia inter religiosos (hoc maxime sęculo) tanquam Grangrena serpat, & perinde ac pestilentia late grassetur. Tu ab eius contagione lōge resiliens munisti temetipsum alexipharmarco doctrinæ christianæ eloquentiæq; medicamento, quibus nihil potest esse potentius. Et cum aliorum animi in macie, corpora in sagina sint, tua mens adipibus doctrinarum saginata pinguescit: qualis pinguitudo, quanto uberior tanto salubrior. Cæterum cū ex apostolico præcepto, oporteat Episcopum esse dei dispensatorem atq; pedisequum. Cunq; in ecclesia hoc sit episcopus, quod in naui gubernator, in curru rector: in exercitu dux. Tu instar boni patrisfamilias tota ecclesiæ membra circunspicis, & nequid laxabundum ruat curiose procuras, ut uerum sit: qui bona fide Deum colit, eundem & diuina diligenter excolere. Instarq; boni pastoris eorum, quibus pręes cōmodis salutiq; subseruis. Tu ecclesiæ rector, exornator: illustratorq; existis. Et sicuti sacrarium sanctitudinis, ac domicilium dei ecclesia dicitur. Ita te Præside esse cognoscitur. Quæ uero ad tuū sacerdotium pertinent diuina mysteria, ea tam diligenter, tam sancte, tam solenniter celebrantur, ut omnia in his maxime casta solennia religiosa sint, ut sacerdotes alii ex institutis tuis religionis colendæ formulam mutuentur. Ad hæc cum hospitalitas (quæ præcipua uirtus est) Episcopum cumprimis exornet. Domus tua patet illustribus humilibusq; hospitibus indiscriminatim. Pauperes ad te perinde ac in Asylum salutis confugiunt, tuisq; erogationibus sustentantur. Et profecto qui beneficus est in egestosos, Deum promeretur. Immo (ut uerius loquar) deum ipsum computat debitorem. Plautina illa sententia, de mendico male meretur: qui ei dat quod edat aut bibat. Tibi iure optimo ueluti inhospitalis ac detestanda improbatur. Qui probe calles humanitatis officium esse necessitati hominis egentis subuenire. Quantum uero illud est: quo pręconio, qua laude memorandum? Quod militibus regiis annonam omnifariam, calceos, pilea, uestimenta large suppeditas. Qui oppositi sunt ueluti obices turcis coercendis: & sane decet Episcopum Orthodoxum nulli impendio parcere ad cohibendos hostes christianæ fidei sempiternos: qui sanguinis nostri sitientes, Christianiq; nominis delendi cupiditate flagrantes, faciunt continenter in regionibus Pannonicis incursiones, omnibusq; uiribus expugnare contendunt propugnaculum in confinio Pannoniæ munitissimum, cui Belgrado nomen. Verum illic præsidium regium in procinctu expeditum semper est ad illorum impetum retundendum, & ferociam suffrenandam. Hi autem bellatores limitanei tuis inuitamentis excitantur. Tua largitate fiunt in arma promptissimi. Te opitulatorem. Te parentem consono ore appellitantes. inde fit ut te non minus auxilio pollentem, q̃ cōsilio experiantur. Cum autem summus honos sit, notū esse tantummodo amplissimis principibus. Tu apud Maximum Pontificem Alexandrum es impetrabilis. Tu Maximo regum regi Mathiæ (cuius laudes nulla ætas conticescet, qui Alexandro magno, Cæsari dictatori, Hannibali pœno uirtute imperatoria

Laus archiepi colocēsis.

Cōtra indoctos Ēpos.

Ēps explorator

Ingorātia ut cancer

Laus Mathię regis,

imperatoria est comparandus)tam charus, tam iucundus olim fuisti, ut apud maximũ regum honoratior fueris, q̃ apud
Scipionem Panętius, apud Alexandrum Aristander. Nec immerito. Ille enim maximas complusculas, tuo consilio, aucto-
ritate, prudentia gloriose consecrerat. Quamobrem maximus(sicut par erat)te ornamentis ornauit. Et Archiepiscopatus
apice meritissimo condecorauit. Quem tu tamen ante merueras q̃ acciperes. Quippe uiri præcellentes student non tam
suscipere sacerdotium q̃ mereri. Verum enimuero in ætate hominum agenda(ut inquit plautina matrona)uoluptati mœ
ror comes consequitur, & serenitati tempestas proxima. Deniq; nulla tranquillitas potest esse diuturna, nec ulla fere est tã
solida fœlicitas, quam non fortunæ turbo concutiat: quæ semper uirtuti aduersatrix est & contumax. Cuius spicula acu-
leata cum alibi, tum in aula principali maxime perforãt. Vbi inuidi calumniatores atq; maleuoli criminatores dominã Calũniatores in aula regia
tur: qui in cubiculo regio uiperæ linguas uirulentas uibrant in perniciem bonorum, qui fœlicitatem inuident beatis: do-
ctrinam eruditis. Qui inuidentiæ stimulis irritati uirtutem præcellentem allatrare non cessant, omni prorsus pestilentia
pestilentiores. In hoc maximi Principes(quod cum bona illorum uenia dixisse fas sit)identidem peccant. Vt uidelicet Ne
uo credulitatis infecti aures nimis patulas præbeant delatoribus, quos(ut sapienter Domitianus dicere solebat) qui non
castigat irritat. Horum itaq; fictæ criminationes te Regi Mathiæ fecere suspectum: te ueluti procellæ turbulentæ uentos
regios(qui tibi spirabant secundissimi)immutarunt. in tantum ut cymba tua retrorsum acta scopulo illideretur. Tunc
fortunæ fulminatis ictu non tam extinctus q̃ decoloratus: docuisti uirtutem affari posse: extingui non posse. cuius cũ pro
prium sit neq; rebus secũdis immodice efferri, neq; aduersis imminui. Tu sicuti in prosperis modestus, ita in aduersis cõ-
stans procellam illam impetu uehementiore prosilientem patienter pertulisti, uirtutis adminiculo fultus, & cõscientia im-
maculabili subnixus. Qui ad unicum calamitatis leuamentum studia confugiens: id temporis maxime expertus es literas,
sicut fœlicibus in rebus sunt maximo ornamẽto. Ita in calamitosis esse maximo solatio. Singulariq; perfugio, ex quo uber Lr̃æ in aduersis solatio.
rimus est fructus, iucunditasq; sapienti. Verum cum maximum hominis propugnaculum innocentia sit. Cumq; uirtus cõ
cuti possit, excindi funditus non queat, tu pristino mox fastigio restitutus clarior illustriorq; emersisti. Instar solis: quẽ nu- Laus regis Vuladislai
becula obũbrauerit: qua mox dispulsa purior, nitidior: flagratior emicare consueuit. Impẽtiarũ, in maxima es(sicut merito
esse debes)existimatione atq; auctoritate apud Sacratissimum, & omni cum honore mihi nominandum, Regem Vuladis
lauum, quem religiosissimum, sanctissimum, indulgentissimum Regum omnium sciunt omnes, qui nouerunt. Et constãs
fama latissima prædicatione circunfert. Qui Regis uirtutibus quasi compactus atq; conglutinatus duorum regnorum
Pannoniæ & Boemiæ habenas sapienter & salubriter moderatur: cui non secus ac Traiano alteri cognomentum opti-
mi optime congruit. Quem mihi in animo est aliquando reuerenter salutare. Sed non sine munere carthario, sicuti par-
thorum Regem nemo sine munere salutat. Tu apud summates & proceres Aulicos omnis es amabilis: atq; pro ea(qua
plurimum polles)uirtute es uenerabilis. Te omnes uti parentem colunt: regiiq; status patronum strenuissimum cum lau-
de suscipiunt. Cæterum cum pulcherrimum sit: ut in uita: ita in studiis seueritatem comitateq; miscere, & ex dissonis face-
re concentum. Tu austeriorem spiritualis doctrinæ disciplinam misces lenioribus sæcularis sapientiæ condimẽtis: post spi Vita interior inculpabilis
cas ex salubriori messe colectas: racemos uindemiæ Oratoriæ suauissimos decerpis, sine cuius suaui olentia doctrinæ om-
nes inodoratæ, insuaues, iniucundæ sunt: & prorsus aspernabiles. Omnes qui istinc ueniunt multa de tua æquitate, tempe
rantia, integritate, doctrinaq; commemorant: teq; præconio bonitatis extollunt. Quid memorem q̃ probus, q̃ splendidus,
q̃ inculpatus existas in uita interiore atq; domestica: ex qua mores perpenduntur, & interior homo dispicitur. Cumq; ex
moribus ministrorum domini persæpe iudicentur. Domus tua tota bene instituta. Famulitium, quod pro dignitate co-
piosum est, ad mores dominicos mere formatum. Nihil turpe dictu factuq; in domo tua, neq; auditur, neq; cernitur. Quod
siqui aliquando improbriores existunt (difficile est enim in maxima familia ad præscriptum cunctos innocenter degere)
eos tu austeriore medicina seueritateq;, non tam tetra q̃ tetrica, ad frugem bonam reuocare contendis. propriores uero
indulgenter amplexaris ac foues. Ita ex malis bonos, ex bonis optimos efficiens. id quod in M. Antonii Imperatoris lau-
dem plausibiliter proditum est. Et cũ in familia numerosa plures habeas egregie fideles. Inter cæteros probissimus ẽ Mar
tinus Atthadinus, quo in negociis dominicis obeundis nihil fidelius: diligentius, uigilantius noui. Quem tu ex omnibus
unum utpote solertiorem maxime idoneum delegisti: cui arcana committeres: & negocia permagna concrederes. quem
ad pontificem Maximum nuncium renunciumq; impetrabilem es expertus. Et cum in te abundent uirtutis & bonitatis
exempla. Tu iusti æquiq; pertinax, religiosæq; institutionis seruantissimus, pensum religiosum, quod quotidianum sacer- Vigilax archieps.
dos bonus Deo debet, suis horis absolutum incontanter reddis. In tantum dissimilis istis: quibus pro Psalterio Psaltria
est, pro sancto breuiario scortum accubat. Et cum ex Homerica sententia turpe sit uiro primario totam noctem somno
consumere. Tu somni parcissimus uigilas de nocte, bonasq; horas bonarum artium studiis impendens. Ita uitam procu-
lis: prorogasq; uita enim uigilia est. Deniq; agis Archiepiscopum sine superstitione religiosum: sine simulationis fuco sin-
cerum, sine labe emaculatum: sine iactãtia literatum. Vt merito unus dici possis irreprensibilis: quod absolutę uirtutis in-
star est: idq; in episcopo deposcit Apostolus. Age uero illud uetus uerbum quod ait: similia similibus lętari. non ne specta-
tissimum in te uerissimumq; esse constat? qui cum sis literatissimus conuictoribus literatis: habesq; in prãdio & cœna eru
ditos fabulatores: quorum sermones conuiuales sunt tibi pro pabulo suauissimo: qua in re: me hercules: Alexandro impe-
ratori Romano es similimus. Qui in conuiuio doctos omnes adhibebat: dicens se literatis fabulis recreari & pasci: & p
fecto uiro eruditissimo condimentum suauissimum est fabulatio literata. Cõtra cũ inter se doctis indoctisq; sit naturale dis Doctus doctos amat
sidium, tu prophanum uulgus odisti: & indoctos eliminas. Bonos omnes inter se(ut inquit Plato)oportet amicos esse: &
si sint minus noti: quorum mores sectæq; conueniunt. Tu Platonici præcepti retinentissimus bonos omnis(hoc est litera-
tos)diligis ac foues. Et cum eruditis sit amicitia tua uel maxime concupiscenda. Tu eruditorum beniuolentiam studiose
expectis muneribusq; conciliás. Nullus in Italia: literarum literatorumq; altrice ac parente: est studiorum claritate paulo ce Liberalis in eruditos
lebrior: qui non tibi sit glutino amicitiæ copulatus. Tu me perinde ac in studiis humanitatis: neq; postremũ: neq; imi sub-
selli professorem muneribus prosequutus. Tu ad me crebras literas dedisti: quo(dii boni)lepore: qua uerborum atq; sentẽ
tiarum amœnitate refertissimas prorsus ut perfectus Orator. Tu ad me ueluti ad præceptorem: neq; moribus: neq; doctri
na pœnitendum destinasti necessarios discipulos ut doctrinis expolirentur, & dolatorio eloquentiæ leuigarentur. inter
quos eminet Michael Chesérius: quo in puero mirifica indoles uirtutis apparet, & ingenii lumen elucescit. Qui ad comen
dam linguam, & capiendum facundiæ cultum est oppido q̃ docilis: haud quaquam degenerans a parente Stephano Chese
rio uiro clarissimo: qui ob probitatem: atq; uirtutem agit istic Viceplatinum: quod nomen est præfecturæ in Pannonia ho
noratissimæ. Tertiasq; a Rege dignitatis partes gerit. Magnum hoc ego duco, quod archiepiscopo maximo, eloquentis-
simo, doctissimoq; nostra quantulacunq; est doctrina non sordet. Huiusce autem inter nos florentis indies amicitiæ con-
ciliator: & quasi conglutinator fuit discipulus meus Philippus Cyulanus iuuenis apprime nobilis: & impense doctus, qui

auro pannonio merces latias,hoc est literariam supellectilem,qua nil preciosius,comparauit.Et hac politiori eruditione suffarcinatus,pigmentisq; oratoriis bene coloratus:in patriã ad suos nuperrime remeauit.Et sane me plurimum iuuat, cum ex Gymnasio nostro literario scholasticos conspicio,non solum cismontanos:uerum etiam transmontanos nobiles complusculos bene literatos produsse:quotidieq; prodire,repurgata linguarum uitiligine:omniq; detersa barbarie.Inter quos ad præsens est gemma scholasticorum:& illibatus eloquentiæ candidatorum flos Ioannes Vartibergensis Boemus:meus(ut uulgo dicitur)compater:quem arctissime diligo:quo amabilius:elegantius:splendidius nihil quicquam reperiri posse contenderim.Hic me formatore ac magistro:tam enixe colit eloquentiam,tam diligenter indulget stilo latiali:qui optimus opimusq; est dicendi artifex:ut ad genitales terras in patrium larem sit elegantias italicas haud dubie secü relaturus.Vt tullianis ornamentis excultus possit inter suos:non solum disertus:uerum etiam eloquens haberi.Et doctrinæ nitidioris honestamento nobilitari.Ergo igitur:ut hæc quæ mihi tecum fœlicibus auspiciis exorta est amicitia:tã probata:tam sancta:tam splendida uulgo innotesceret:fieretq; apud posteros quoq; testatior.Commentarios hosce Apuleianos tibi nominatim dedicaui archiepiscope Petre:inter Antistes primarios doctissime.Inter doctos religiosissime,Inter utrosq; clarissime:quod sane munus neq; minus preciosum q̃ aureum:neq; minus fulgens q̃ argenteum tibi potissimuʒ uideri debet.Qui optimi nostri bona animi:tanto bonis extrariis prestare:quanto animus corpori antecellit.Quę in Lucio nostro salebrosa ante hac sentiebantur:ea leuigare:quæ obscura illuminare:quętortuosa corrigere connixus:non pauca quasi aliud agens de industria interserui ad omnifariam interpretationem pertinentia:quibus ueluti condimẽtis nauseosus lassescentis conuiuæ stomachus reficeretur,& omne quasi fastidium abstergeretur.Multa medius fidius ex secretariis doctrinarum abdita eruere atq; expromere elaboraui:ut pro uiribus iuuarem studiosos linguæ latialis:prodessemq; posteritati.Spero haud indignos futuros commentarios:qui in bibliothecę tuã reponantur:quam libris omnigenæ doctrinæ copiosissimis habes instructissimam,elegantissimamq;.Dii faxint:ut testes sint mei erga te amoris & obseruãtiæ sempiterni.Vt nomen tuum meumq; iunctim latissime circunferant.Et sane impressor optimus operam dedit:ut uolumina commentariorum circiter duo milia formis excussa diuulgarentur.Mihi in animo est in reliqua quoq; Apuleiana uolumina condere annotationes.Si hæc tibi non displicuisse cognouero.Te enim iudicem tanti facio:quanti fieri debet doctissimus:maximus amantissimus censor.Et is cuius nomini peculiariter dicantur.Opto ut opus hoc musseum tibi priuatim missum,tuoq; nomini dedicatum omnibus probis legatur.Male literatos nihil moror.Vale decus Antistitum:& columen eruditorum.Meq; prout cœpisti absentem absens dilige:& cuʒ a feriis occupationibus fueris feriatus:hæc qualiacũq; sunt transle gere non spreueris.

Ioã. Vartibergensis cõpr me⁹.

PHILIPPI BEROALDI IN COMMENTARIOS APVLEIANOS PRAEFATIO.

MAGICA Ars:quæ in maxima fuit apud priscos dignatione.Tres alias artes imperiosissimas humanæ mentis complexa in unã se redigisse creditur.Videlicet medicinam religionem ac astrologiã.Ita possessis hominum sensibus triplici uinculo in tantum restigium adoleuit:ut in oriente regum regibus imperaret:sine dubio illic orta a Zoroastre conditore.Quippe inter prima regalia docebatur:nec ullus apud persas regnare poterat:nisi magiam calleret:auctor est Plato:pueris regum doctores quatuor attribui:quos regios pædagogos appellant:quorum primus magicam peculiariter docet.Tota pene Homeri odissea:non aliunde q̃ ex magia constat.Siquidem Protei transfigurationes:& sirenum cantus:& Circes pocula:& inferorum euocatio magico intellectu cõuelantur.Primum de ea commentatum Hosthanem esse memoriæ prodiderunt:qui Xersen Regem bella græciæ inferentem comitatus:ad rabiem non auiditatem modo huiusce artis græcorum populos egit:tantaq; antiquitus claritas gloriaq; ex hac scientia pene semper petita est:ut Pythagoras:Empedocles:Democritus:Plato:lumina doctrinarum ad hanc discendam nauigauerint:peregrinationibus susceptis:hanc reuersi prędicauerint:hanc in arcanis habuerit.Histaspes quoq; rex prudentissimus Darei pater:cum Indiæ secreta penetraret ad nemorosam quandam uenit solitudinem:cuius tranquillis silentiis præcelsa brachmanum ingenia potiuntur:eorumq; monitu edoctus puros sacrorum ritus:ex his quæ didicit magorum sensibus infudit:quæ illi cum disciplinis præsentiendi futura per suam quisq; progeniem posteris ætatibus tradiderunt.Ex eo per sæcula multa una eademq; prosapia multitudo creata deorum cultibus dedicatur.Quin etiam Moses ille iudaicarum legum conditor & famigeratus magices factionem illustrasse proditur.Et plane quod inter auctores constat orbem terrarum magia peragrauit:Occeanum quoq; transgressa:& in Britanniam usq; prouecta:quæ illam attonite celebrauit:gallias quoq; possedit:Dryudis qui gallorum magi sunt illustrata.Est autẽ magia(ut interpretatur Plato)Deorum cultura:sic.n.ait in Alciabiade primo.μαγεία ἐστὶν τῶν θεῶν θεραπεία.Vnde ab Apuleio dicta cœlitum antistita:colendiq; eos ac uenerandi gnara.Duplicem magiam esse eruditi autumant:quarum altera Platonica est & philosophica:quæ nihil aliud esse traditur q̃ naturalis philosophiæ absoluta consumatio.Cuius cultor religioso sanctoq; uocabulo magus appellatur.Et enim persarum lingua magus est:qui nostra sacerdos.Altera dęmonum potentia constatures mediusfidius execranda:detestabilis:portentosa.quam nomine detestabili γοητείαν goetian:uel horribiliori theurgiam uocant.quãuis Porphirius Platonicus quandam quasi purgationem animæ per theurgiam promittit:qui tamen hanc artem modo tanquam fallacem legibusq; prohibitam cauendam monet:modo utilem mundandæ animæ parti esse dicit.Cæterum uulgari more magum eum esse dicunt:qui communione quadam loquendi cum diis immortalibus ad omnia:quæ uelit incredibilia quadam ui cantaminum polleat:& uulgo magi malefici,ob facinorum magnitudinem:nuncupantur.ut scribit diuus Augustinus:& repetitum est in decretis canonicis.xxvi.q.quinta.Hi sunt qui elementa concutiunt:mentes hominum turbãt uiolentia cantaminis:citra tamen ueneni haustum.Ex quo cecinit Lucanus:Mẽs hausti nulla sanie polluta ueneni Excãtata perit.Magos dici arbitratur Porphirio Commentator:quasi magnagos,a magnis uidelicet rebus:quas se perficere posse gloriantur.Aitq; eos carminibus conuertere sensus animosq; mortalium:hinc(teste Tertuliano)sunt fantasmata castorum:& aqua cribro gestata:& nauis cingulo promota,& barba tractu irruffata.Magia legibus duodecim tabularum fuit antiquitus interdicta.Verba ipsarum legum decem uiralium sunt hæc.Qui fruges excantasset;qui malum carmen incantasset:& illud.Ne ue alienam segetem pellexeris:hac enim doctrina fructus alieni in alienos agros transferri posse credebantur.Ideoq; duodecim tabulis ei qui hoc fecerit supplicium:ut Cicero memorat:constitutum fuit:hinc ait Dido uirgiliana Magicas se inuitam accingier artes.Species magiæ plures:est enim ex aqua:quæ hydromancia nuncupatur:ex securibus:quæ Axinomantia.Alia fit per specula:quam Catoptromantiam nominant,de qua intellegi uoluit Spartianus in Didio Iuliano his uerbis.Carmina prophana incantauerunt:& ea quæ ad speculum dicunt fieri:in quo pueri præligatis oculis incantando uentura respicere dicuntur:Iulianus fecit.Est & Lecanomantia:quæ ex peluibus diuina

φρονάτρηα

De magia scitu digna

Moses qui uulgo Moyses

Magia deotũ cultus

Magus sacerdos

Goetia

Theurgia

Porphiri⁹

Barba tractu irruffata.

promittit

promittit:quas græci lecanas uocant.Et apud persas erant magi(Strab. teste in.xvi.lecanomantici) cognominati. Quasi ex peluibus diuinantes.Psellus quoq; libro de dæmonibus tradit Lecanomantiam apud assyrios frequentatam.scribens uaticinates accipere peluim aqua plenam:Dæmonibus congruentem:in profunda repentibus:ubi autẽ Dæmon illapsus est:aqua edi sonum quendam fatidicum.Præterea notissimæ sunt Pyromantia:Geomantia:Chiromantia. Videlicet per ignem:terram:& incisuras manuum factę diuinationes.Necromantia siue Necyomantia ea est:qua umbrarum euocatio nes fiunt & inferorum colloquia cellebrantur:a qua necromantici illi famigerati nomen sortiuntur:quorum incantamẽ tis mortui resuscitati:diuinare:ad interrogata respondere uidentur.Nec fit talis diuinatio sine sanguine. Talis est apud Homerum euocatio manium facta ab Vlyxe.Talis apud Silium a Scipione.Apud Valerium Flaccũ ab Esone.Apud Pa pinianum a Tiresia.Apud Oratium a fœminis ueneficis.Quidam Necyomantiã:Sciomantiamq; ita distingũt:ut Necyo mantiæ ad erigendum cadauer sanguis sit necessarius.In sciomantia uero sola sufficiat umbræ euocatio:unde & nomen. Sciomãtia

Est & Capnomãtia ars quædam ex fumo aræ uerum præuidendi:& ex motione fumi quæ sunt futura cognoscẽdi.Cuius modi diuinaculos a fumo Capnomantas appellant.Ex hoc magiæ fonte deriuati sunt apud Romanos Ethurici:ri Auspi ces:apud Indos Brachmanes & gymnosophistæ:apud gallos dryudæ:& barbi:apud siculos Galeatæ: apud cunctas na tiones planetarii:qui mathematici sunt:& uulgo Astrologi nominantur.Pli.ubiq; alacriter oppugnat illuditq; placita Ma gorum atq; promissa.Magicasq; fere semper uanitates appellat:nec ueritus est scribere magiam artem esse intestabilem, irritam:inanem.Quintus Curtius magiam non artem esse profitetur:sed uanissimi cuiusq; ludibrium.Ecclesiastici condi tores magicas præstigias uocitant.tanq; fallacia quadam præstringentes hominũ mentes rerum ueritatem ementiantur: & ita curiositati mortalium callenter illudant.Cæterum non parum multi credulitatem suam addixerunt magicæ doctri næ:perinde ac rerum cunctarum potentissimæ.Inter quos(ut cæteros præter eã)Lucius Lucianus patrensis diuinationis gnarus:nec minus elegans sophista:q̃ mordax,scripsit se petiisse Thessaliam desyderio noscendæ magiæ flagrans:ibiq; dũ se in auem uerti cuperet in asinũ;a Palæstra ancilla unguenti potentia esse demutatum.Et ita sub Asinali effigie:humano tamen sensu & mente incolumi retenta multas erumnas exanclasse:multiiugosq; labores tolerasse commemorat. Donec gustatis rosis in pristinum Lucium reformaretur:hic igitur apud græcos stilo pereleganti lusit Asinum aureum: queʒ no ster Apuleius ęmulatus & ipse apud latinos consimili argumento stiloq; nitidissimo condidit undecim uolumina de Asino aureo:siue metamorphoseon.In quibus elegans est:eruditus:emunctus.Et cum haud dubie ex racemis Luciani sibi fece rit uindemiam:eoq; uno archetypo prope peculiariter sit usus:magna tamen inter grǽcum latinumq; asinum differentia. Ille breuis.Hic copiosus.Ille uniformis & summatim ex homine in asinum:ex asino in hoiem transformatiõem reforma tionemq; præscribens.Noster uero multiplex & fabellis tempestiuiter interiertis omnem aurium fastidium penitus abster git.Græcus ille magiam primoribus labris gustasse uideri potest,quãuis de se scripserit μαντις αγαθος Vaticinus bonus. Hic uero noster plenis faucibus hausisse:in tantum ut magorum maximus crederetur.Et auctor est Augustinus: Apuleiũ & Apolonium dixere non minorem q̃ Christum fecisse miracula.Et ut Lactantius refert:solent Apulei & multa & mira memorari.ipse tamen magi nomen respuens aduersus calumniantes:qui ei magicarum artium crimen intenderant:elo quentissime se defendit.Sunt præterea in Lucio nostro uerba non parum multa interseminata:quibus magis delecter: q̃ utar. plurima uero q̃bus pinde utar ac delecter.Et sane nouator plerumq; uerboruʒ est elegantissimus:tantoq; cum de core & Venere: ut nihil decẽtius: nihil uenustius fieri possit. Deniq; hic noster asinus:sicut uerbo dicitur:ita re ipsa aure us conspicitur:tanto dicendi lepore:tanto cultu:tanta uerborum minime triuialium elegantia concinnatus compositusq; ut de eo id dici meritissimo possit: Musas apuleiano sermone loquuturas fuisse:si latine loqui uellent:&(ut dicam quod sentio) plurimum conferre Apulei frequens lectio ad excolendam linguam potest:& ad eam eloquentiæ partem:quam sermonatricem appellant:maxime est accomodata. Cuius eloquentiam Sidonius apollinaris uelut fulminantem præco nio uirtutis extollit:& Diuus Augustinus in epistolis Apuleium eloquentissimum esse testatur:de quo sic scribit.Apuleius Afer honesto patriæ suæ loco natus:& liberaliter educatus:magnaq; præditus eloquentia. Eundẽ in libris de ciuitate Dei: Platonicum græca & latina lingua nobilem appellat. Quamobrem te lector oro:moneo:hortor:ut familiaris tibi fiat hic scriptor:sitq; tuum quasi manuale:& Enchiridiõ.in quo si quid durum uidebitur:id nostrorum commentariorum expoli tione emolietur:ac leuigabitur: quorum ianuam repandet præcursoria hæc:& ueluti prodromos enarratio compendia rio de Lucii Apulei patria ingenio & libris. Solet enim & hæc quoq; studiosis esse non iucunda cognitio.

Capnomãtia Brachmanes Dryudæ Planetarii. Lucian⁹ ex partibus achaicis Ex racemis Luciani Videmia apuleii Miracula facta apuleio Nouator Verborũ Sermonatrix Prodromos Enarratio

VITA LVCII APVLEI SVMMATIM RELATA.

LVCIO Apuleio afro nobili Platonico:patria fuit Madaura Romani Populi Colonia olim splendidissima: & sub Syphacis ditione collocata.quæ in numidiæ getuliæq; confinio sita est.Ex quo seminumidam & semigetu lum semet ipse profitetur. Vnde & madaurensis Platonicus a Sidonio dictus.Pater nomine Theseus cunctis in patria honoribus perfunctus.Mater nomine Saluia.Inter fœminas probitate præcellens.Cuius nobilitas sa tis clara:ut pote a Plutarcho illo inclyto cheronensi:ac Sexto Philosopho Plutarchi nepote deriuata. Vxor Pudentilla:opulentiis uirtutibusq;:quæ in fœmina cadunt dotatissima.ipse uero succulenta proceritate:oculis cesiis,flauo capillitio speciosus:floruit carthagine:sub Ioliano auito:& Claudio maximo proconsulibus.Vbi pueritiam disciplinis li beralibus excoluit:plurimumq; sub doctoribus Carthaginensibus profecit.Vnde aut immerito sese carthaginis alumnũ gloriabundus prædicat:eamq; africę musam cœlestem & magistram uenerabilem appellat.Dein athenis (unde omnium doctrinarum fluenta antiquitus hauriebãtur) ebibit musarum crateras multiiugas:Poeticæ commenticiam:Geometriæ lympidam:Musicæ dulcem:Dialecticæ austerulam:uniuersæ uero philosophiæ nectaream. Nouemq; musas:hoc est nouẽ disciplinas ingenuas:magnõ studio nec casso sudore percoluit.Mox Romæ studiorum latinorum cultor assiduus & uigi lax, ad id facundiæ Romanę fastigium peruenit:ut eloquentissimus doctissimusq; iuxta cõspiceretur:possetq; meritissimo polychistor(hoc est multiscius)nuncupari:ibiq; sacris Osiridis initiatus in numerum pastophorum:quod sacrosancti col legii nomen:cooptatus patrocinia forensia ex dei præcepto libens obibat. Hic non minus eloquio pollens q̃ eruditione præpollens:negocium agens:posteritatis non parum multa uolumina condidit. Quæ partim incuria temporum intercœ pta desyderantur:partim ad posteros transmissa affatim declarant quantum uir ille ingenio doctrinaq; præstiterit:quan tumq; inter barbaras atq; incultas nationes uirtus elucescat:sic & olim apud socordissimos scythas Anacharsis natus: ex Apuleianis monumentis,cum alia complusculà:tum de conuiualibus quæstionibus,de piscibus: de genitu animalium, & epigrãmata:& hermagoras desyderantur.ex his uero quæ hoc tempore extant:circumferunt libelli quatuor floridoruʒ. In quibus florida facũdia:& odorata eruditio lectorem mirum ĩ modum oblectat:tenet:amœnat.Vbi ueluti saltuatiʒ ua

Pudẽtilla Vxor Apuleii Multiscius Apul. Opera apuleii

Floridi De Deo Socratis Dogmare Platonis Cosmographia Asinus aureus Opa Philippi beroaldi Parega

rietas rerum contexta consistitur. Oratorias omnis uirtutes cõplectitur copiosissima & disertissima oratio. qua crimẽ magiæ ab aduersariis obiectum a se alienũ esse defendit: tantis eloquẽtiæ doctrinæq; uiribus: ut semetipsum uicisse uideatur. Liber est unus de deo siue dæmonio Socratis inscriptus: cuius testimoniũ idẽtidem citat Diuus Augustinus ĩ diffinitiõe dæmonũ: & descriptione hoĩum. De dogmate Platonis libri duo: ubi quę a Platone pluribꝰ uoluminibus dispersim lateq; explicãtur: strictim & in arctũ collecta miro breuiloquio perscribuntur. De cosmographia unus, non pauca cõtinens ex meteoris Aristotelicis. Dialogus Trismegisti ab eodẽ latinitati donatus. Ita ut non tam eleganter atticissare: q̃ latialiter disertare uideat. Cõprimis uero uolumina. xi. de asino aureo, tanto lepore: tanta elegãtia: tanta florulentæ narrationis uarietate condita sunt. Vt nihil lepidiꝰ: floridius: amabilius esse quicquã posset: adeo ut merito Asinus aureus ob stilũ bracteatum & nitidissimam pulchritudinẽ inscribatur. Quid enim pulchrius hoc Asino uere aureo: uere bracteato? Q uãquam nõ pauci sunt: qui metamorphosin (hoc est transfigurationẽ: siue transformationẽ: ex rei argumento) malint appellitare. Cęterum cũ nitor huiusce Asini plerisq; omnibus nõ aureꝰ ac fulgẽs: sed tenebricosus ac pallens uideat: existimaui me facturũ operęprcium consulturũq; pro uirili parte studiosis Apuleianę eruditionis. Si cõmentarios excudissem: ea incude: eaq; officina tornatos: ex qua cõmentarii in Propertiũ: in Suetoniũ Trãquillũ formati in publicum iã pridem prodierunt. Ex qua annotationes: orationes: poemata innumeraq; opuscula fluxere. Itaq; non minus libẽter q̃ diligẽter suscepi hanc cõmentãdi ꝓnunciã: ut meo labore aspredines salebrarũ (si quę sunt) in asino Apuleiano leuigarent, omnisq; nocturna caligo ĩmissa luce discuteretur. Spero hęc nostra qualiacũq; sunt annotamẽta minime futura ingrata: minimeq; pœnitẽda cãditatis doctrinæ politioris: tibiq; potissimũ: qui semp sititor: cupitorq; extitisti Apuleiani leporis atq; facundiæ: qui libellos meos in cœlũ fers: q nr̃os ẽt neuos amare cõsueuisti. hisce aũt cõmẽtariis de industria habenas mõ laxiores dedi. mõ datas p̃ssi. ꝓut res: locꝰ: tẽpestiuitas: exigere uidebant. Interdũ ex istituto ꝓpe peculiari flosculos ex doctrinarũ prato decerptos decẽter itexui, & more pictorũ perga frequẽter adieci. qbꝰ lassescẽs lector reficeret, & sane id genꝰ additamẽta, nisi amor istituti opis me fallit. nõ minꝰ lãguidũ igeniũ refouẽt q̃ stomachũ nauseãtẽ sbamara & sbaustera esculẽtioribꝰ obsoniis ĩmixta reficiũt.

SCRIPTORIS INTENTIO ATQVE CONSILIVM.

Scriptoris Cõsiliũ Spectãdũ — Ex hoĩe Asinus qd — Plato in symposio — Sententia Procli notabilis — Palingenesia — Metempsicosis

IN exponẽdis auctoribꝰ id quoq; spectari q̃riq; solet, quæ fuerit scribẽtis intẽtio cõsilium. Ego Apuleiũ qdẽ nr̃m cõfirmo Lucianũ græcũ scriptorẽ argumẽto cõsimili imitari. Verũ sub hoc trãsmutatiõis iuolucro, naturã mortaliũ & mores humanos q̃si trãscũter designare uoluisse, ut admõeremur ex hoĩbus asinos fieri, qñ uoluptatibꝰ beluinis ĩmersi, Asinali stoliditate brutescimꝰ, nec ulla rõis uirtutisq; scitilla ĩ nobis elucescit. Sic. n. hõ (ut docet Origenes ĩ libris piarchon) fit equꝰ & muliꝰ, sic trãsmutat hũanũ corpꝰ ĩ corpa pecuina. Rursus ex asino in hoĩem reformatio sigñat calcatis uoluptatibꝰ exutisq; corpalibꝰ delitiis rõnẽ resipiscere, & hoĩem iteriorẽ, q uerus ẽ hõ ergastulo illo cœnoso, ad lucidũ habitaculũ, uirtute & religiõe ducibꝰ remigrasse. Ita ut dicere possimꝰ iuuenes ilico uoluptatũ possessos in asinos trãsmutari, mox senescẽtes, oculo mẽtis uigẽte, maturescẽtibusq; uirtutibꝰ exuta bruti effigie hũanã resumere. Scribit. n. Pla. ĩ symposio, q̃ tũc mẽtis oculꝰ acute icipit cernere cũ primũ corpis oculꝰ deflorescit. Qui ẽt Proclus nobil Platonicꝰ monet multos eẽ ĩ uita lupos, multos porcos, plurios alia q̃dã bruti spẽ circũfusos. Q d̃ minie mirari nos oportet, cũ terrenꝰ locꝰ Circes ipsiꝰ sit diuersoriũ, cũ aiæ aut unguẽtis delibutæ, aut pharmacis epotis iebriatæ trãsfigurẽt ĩ brutas aiantes. Pharmaca ãt sũt obliuio, error, ĩscitia. Q uibꝰ aĩa cõsopita brutescit, donec gustatis rosis, hoc ẽ scia, q mẽtis illustratio ẽ, cuiusq; odor suauissimꝰ, aui de hausta ĩ hũanã formã, hoc ẽ rõnalẽ itelligẽtiã, reuertat. exuto asinali corio. i. deposito ĩscitiæ, & rerũ terrenarũ crassiore uelamẽto, & sane repiunt aiæ q̃ paucissimæ, q corpeis pedicis iuolutæ & brutalibꝰ uoluptatibꝰ irretitæ, existãt sobriæ, puræ, impturbatæ, nulla ĩ asinũ aliasq; brutas aiantes facta trãsfiguratiõe. Põt & metamorphoseos cã referri ad multiiugos hũanæ uitæ labores multiformesq; uarietates, qbus hõ pene quotidie trãsmutat, illa uero eruditioribꝰ pricipal huiusce trãsmutationis cã ualdeq; ꝓbabil uideri p̃t. Et uidelicet sub h̃ mystico p̃textu nr̃ pythagoricæq; platonicæ p̃hiæ cõsultissimꝰ, dogmata utriusq; doctoris oñderet, & sub hac ludrica narratiõe paligenesiã atq; metẽpsychosim. i. regenerationẽ trãsmutationẽq; dissimulãter assereret. Et ut simul q̃ta eloquentia latiali hõ afer, q̃ta elegãtia, q̃ta rerũ uerborũq; copia p̃ditꝰ eẽt, euidẽter edoceret. Cæterũ cũ istæ p̃fatiões libẽtiꝰ nos ad lectionẽ p̃positæ materiæ pducãt eiusq; euidẽtiorẽ p̃stẽt itellectũ, singul libris ypochesim, siur argm̃tũ subiũgã sũmati breuiterq; cõscriptũ, ut qd ĩ quoq; uolumie cõtieat, stati lector itelligat.

Hypothesis siue argumentum primi libri.

LVciꝰ Apul. magiæ noscẽdæ cupiẽs thessaliã petit, ubi artes magicæ pollebãt, ĩ itinere duobus uiatoribꝰ se tertiũ comitẽ adiũgit, narrãt itereũdũ mira q̃dã & icredũda de circulatore, de Meroe & Pãthia lamiis ac sagis. mox accessus Lucii ad hypatã ciuitatẽ, hospitiumq; Milõis & hospes ip̃e describit. Fuit opinor operæp̃tiũ hæc carpti degustasse, ne illotis (ut aiũt) pedibus lector igrederet, & ut tirociniũ scholasticorũ cõmodiꝰ istrueret, libuit aliq̃tũ euagari, & quodã q̃si thema futuræ iterp̃tatiõis ãtelogo isto p̃mittere, sed iã tẽpus ẽ, ut cũ cõmẽtariis ur̃is Apuleiũ curiosius inspicias, quẽ in uita philosophũ, in scriptis amatorẽ res ipsa demõstrat, & testat Ausonius.

Ausonii

Fratrum

Matricola

Proserpina

Sycophroni

Varri

CBERO.

At ego sermone. Lusurus Asinū Aureū exordit̄ ab epigrāmate iābico bimēbri quo faustinum filiū siue lecto-
rē alloquēs instar poetaꝝ sūmatim ꝓponit qd sit toto in opere edisertaturus. Docilitas aūt captat̄:& attentio
colligit̄. At particula. Interdū inceptiua est, Adornatum ꝑtinēs ut docet Seruius in nono cōmētario. Ait dona
tus principiū eē increpationi aptum. Vt Vir. At tibi pro scelere exclamat pro talibus ausis, Cōsimile illud ora-
tianū. At o deoꝝ qcqd in cœlo regis. ℣ Sermone milesio. i. fabuloso lepido iocoso. delicato. ludicro hoc eni si
gnificat sermo milesius. a milesioꝝ ioniæ populis dictus: q deliciis luxuq; notabiles fuere quoꝝ est illud memoratissimū:
Nemo nostrū frugi esto: alio q cū aliis eiciat: hic mileti
as prisci appellauerūt poemata & fabulas lasciuiētes si
ue ut qdam putāt milesiæ dicunt̄ fabulæ aniles & ua-
ni dicæ. in qb⁹ nec pes nec caput appareat: nec istar apo
logoꝝ epimythion ullū morale cōtinētes. Iulius capi-
tolinus in Clodio albino sic ait. Agri colendi ꝑitissim⁹
ita ut ēt Georgica cōscripserit. milesias nōnulli eiusdē
eē dicunt: quaꝝ fama nō ignobilis habet̄: q̄uis medio-
criter scriptæ sint. Extat epistola seueri iperatoris ad se
natū missa: in qua id qđ ad hāc rē maxime ꝑtinet scri-
ptū legimus: sic. n. ait: maior fuit dolor qđ illū ꝓ littera
to laudandū pleriq; duxistis: cū ille neniis qbusdā anili-
bus occupatus iter milesias punicas Apulei sui: & ludi-
cra litteraria cōsenesceret: ex his seueri uerbis apparet
milesias Apulei significari fabellas huiusce Asini aurei
quas ipsemet sermone milesio cōtextas: & cōditas eē
significat. Martianus quoq; capella in libro de nuptiis
philologiæ inqt diuersitatis delitias milesias, Aristides
poeta græcus cōposuit milesias. hoc est poema milesia
con p q̄ ipudicū: cui⁹ rei Plutarchus & Appianus memi
nerūt: qđ & Oui. lib. tristiū secūdo apte docet sic scribēs
iunxit Aristides milesia carmina secū pulsus Aristides.
nec tū urbe sua est. Emaculādus est hoc loco maculo-
sus diui Hieronymi codex. Vbi de milesiis hisce fit mē-
tio: & in sincerā lectionē restituēdus: Nāq; in libris con
tra Ruffinū sic passim legit̄: quasi nō curatoꝝ turba mi
lesioꝝ. In scholis figmenta decantēt. Vbi non curatorū
sed cirratoꝝ legendū ē: hoc est comatuloꝝ puerorum.
Iuxta illud uulgatissimū. ten cirratoꝝ cētū dictata fuis-
se ꝓ nihilo pēdas: ꝓterea milesiaꝝ lego non milesiorū:
qm ut iā docuimus fœminino genere milesias dicere
maluerunt q̄ neutro milesia: nisi qs tutari uelit milesia
neutraliter dici posse: ut georgica. argonautica: & alia
consimiliter. ℣ Lepido susurro. Elegāti quadā sermo-
cinatiōe: Cuius sonus ueluti susurrus blādus & suauis

Milesię fabulæ

Aristides scriptor Milesiarū

At ego tibi sermōe isto mi
lesio uarias fabulas con-
seram, auresq; tuas beni-
uolas lepido susurro per-
mulceā, modo si papyrū
egyptiam argutia nilotici
calami inscriptā nō spre-
ueris inspicere, figuras
fortunasq; hominū in ali-
as imagines cōuersas, & in se rursū mutuo nexu refe
ctas ut mireris, exordior. Quis ille, paucis accipe.

aures ꝑmulceat. Potest & ob hoc uideri usus hac dictione susurro: ut ostendat hæc non esse in uulganda neq; prophanis
palam nuncianda. sed clā apud aures religiosas promendis: instar mysteriorū: quæ in sanctuariis & ut græci dicunt ἀπορ-
ῥήτοις habent̄. Lepidus dicit̄ qui politus est authore donato: ut λεπὶς idest lamina Pli. lepidas uocari tradit squamas ęris mi
nutissimas. Vnde & lepidotes gēma dicta: q̄ squamas pisciū imitatur. ℣ Papirū ægyptiā. Chartā papyraceā: est enim papy
rum siue papyrus utroq; enim mō dicit̄: frutex nascens in palustribus ægypti: aut quiescētibus nili aqs. Vnde niliacas pa-
pyros appellauit epigrāmatarius poeta: brachiali crassitudine. decē cubitorum longitudine: ingracilitatē fastigiatur: ex li-
bro papyri texūt uestē & stragula hinc illud satyrographi: succinctus pria quondā crispine papyro: ex hoc fiūt chartę mul
tiplices: Pli. in. xiii. quo fiant papyracea chartæ luculent̄ ut oia solet. enarrat. a quo cōmendatur augusta charta: cui princi-
patus fuit in epistolis ob tenuitatem: Quæ antiquitus appellata est hieratica quasi sacrata. religiosis [illegible] tantum uolumini-
bus dicata. Emporetica dicitur charta quasi mercatoria inutilis in scribendo: sed inuolucris usum præbet in merc[illegible]ibus: in-
ter principales chartas fuere faniana. Liuiana: & pręlata omnibus claudiana: in chartis spectantur tenuitas. densitas. Can-
dor. Leuor. Sacerdotes ægyptii calceos papyraceos gestant: nec alia calciamenta eis induere fas est. Auctor herodotus.
Chartis legatis papyrum ad chartas paratum non continetur. Vt docet Vlpianus uolumine. iii. de legatis: ℣ Argutia. lepo
re: & festiuitate: & salibus ægyptiis: illi enim nequissimi molissimiq; fuerunt: ex quo est illud. Niliacis primum puer hic na-
scatur in oris. Nequicias tellus sit dare nulla magis: idem alibi sales Niliacos memorat scribit Flauius uopiscus ægypti-
os esse uersificatores epigrammatarios: & ad cantilenas publicas propensos. Quintilianus delitias alexandrinas ut omni
um mollissimas nominatim taxat. ℣ Nilotici calami. Calamos ægyptios ad scribendum idoneos maxime probant: qui ut
ait Ply. in. xvi. seruiunt chartis cognatione quadam papyri probatiores tamen gnidii existimantur: Sagittis autem nullus
aptior calamus est q̄ qui nascitur in Rheno Bononiensi Amne. Cui plurima est medulla. De calamis niliotis ait epigrama-
tista: Dat chartis habiles calamos memphytica tellus: texantur reliqua tecta palude tibi. ℣ In alias imagines cōuersas. An
homines in alias imagines: ut luporum & asinorum uerti possint magna inter eruditos & subtilis quæstio est: Vulgo eni
in tantū infixa est fama hæc: ut in maledictis habeant uersipelles. Ex quo est illud Plautinum. Versipellē sese facit quando
lubet: Pli. gręce uanitatis hæc esse mēdacia figmentaq;. Asserit. Diuus quoq; Augu. autumat hæc esse fabulosa & demonū
ludificatiōes. Quidā noīe ꝑstantius olim decarrauit patri suo contigisse: ut Veneno magico in caseo sumpto fieret cabal
lus annonāq; inter alia iumenta militibus baiularet. ℣ In se rursum refectas: hoc ideo dicit: q a ex hoīe asin⁹ factus ē: mox
ex Asino in pristinū hoīem reformatus refectusq;. ℣ Mutuo nexu. Per quasdā quasi uicissitudines: ut. s. uicissatim ex homi
ne Asinus. ex Asino homo fieret mutua quadā cōuersione eadē subsistente materia. ℣ Quis ille. extrinsecus subintelligē-
dum sit: qui in alias imagines conuersus & in se rursum refectus fuerit: significatur autem ipsemet Apuleius.

Lepidus
Lepidotes

Papyrum

Vestis papyracea

Emporetica charta

Alexandrinę deliciæ

Calami Bononienses ad sagitas

Versipellis in maledictis

Veneno magico factus Caballus

Hymettos Attica & Isthmos Ephirea & Tearos spartiaca glebæ felices æternũ libris felicioribꝰ credite, mea uetus ꝓsapia est. Ibi inquam in Atthidie primis puericiæ stipẽdiis merui. Mox in urbe latia aduena studioꝝ quiritiũ indigenã sermonẽ ærũnali labore,

HYmetos Attica. Post anteloquium epigrãmatis ingredit narrationẽ ꝓsa orone Docens se magis græco q̃ latino sermone linguã excoluisse. Loca græcie famigerata percenset perinde ac ueterẽ ꝓsapiã: tanq̃ natus sit in aphrica sed oriundus fuerit ex græcia hymetus mons est in attica Inclytus marmore & melle. L. crassus orator colũnas habuit hymetias sex duodenũ pedũ longitudine: Mel hymetiũ: qd̃ & atticũ appellat primatũ obtinet bonitatis: Vñ Pli. & Galenus mel atticũ cũprimis ꝓbant in medicamẽtis. Strabo quoq; libro nono mel hymetiũ reliqs anteponens id ait esse ꝓbatissimũ qd̃ acapnistũ uocant quasi nullo fumo infectũ quo & apes & mella inficiunt. Ideoq; ait Pli. noster id mel seruari: qd̃ acapnon uocant quasi dicas sine fumo. Solinus de hymeto scribit hæc: hymeto meritissimo tribuit principatus: q; apprime florulentus eximio mellis sapore & externos oẽs & suos uincit. ℣ Isthmos ephyræa. Angustiæ pelopõnnensi inter duo maria egeũ & ioniũ coercitæ Isthmos appellant: in medio Isthmo corinthus est: quã Cicero totius græcie lumẽ appellat. Antea ephyre dicta: ex quo poeta: æra dixit ephyrea itelligi uolẽs corithia. Isthmos ludis qnquennalibus & delubro neptuni inclytus ꝓhibet: quos ludos auctore solino ea ꝓpter institutos ferũt. Quod maria quinq; allatrant oram peloponnensem. Pinea corona uictores apud Isthmũ coronabant: ut refert Pli. in. xv. Plutarchus tradit isthmia a Theseo primitus instituta fuisse: In honorẽ neptuni Herculis emulatione: qui Ioui olympia primus instituit: alii isthmia in honorẽ palæmonis instituta fuisse dicunt ut Archias poeta: cuius extat nobile epigrãma græcũ inclyta græcoꝝ certamina cõplexũ. Athenienses ad spectaculũ isthmioꝝ accedẽtes: sedẽdo cæteris spectatoribus ꝓferebant: de isthmo quẽ ꝓfodere tẽtauerunt dictator Cæsar. C. Caligula: Nero & demetrius scripsimus affatim in trãquilli cõmentaris. ℣ Tenaros spartiaca. In laconia ꝓmontoriũ est tenaros & oppidũ: est & spiraculũ eodẽ noie ex quo descẽsus ad inferos patet: est in ipso tenaro tẽplũ neptuno dicatũ: põponius mela. Et solinus auctores: dr̃ spartiaca a sparta ciuitate: q̃ laconiæ metropolis est. Cõdita a sparte filia phoronei: ut docet eusebius chronographus: uñ sparthani siue spartiatæ qui alio noie lacedæmonii celebratissimi fuit autem sparta priscis tpibus ut græci dicunt πόλις ἀτείχιστος. i. ciuitas sine muris tanq̃ uera urbis sepimenta essent armati uiri nõ saxa cõstructa. Vñ olim interrogatus Agesilaus. Quãobrẽ sparta esset sine muris ostẽdens ciues armatos dixit ταῦτα ἐστὶ Λακεδαιμονίων τείχη qd̃ latine dr̃. hi sunt lacedæmonioꝝ muri. Lacones & loquẽdo & scribẽdo amatores fuerunt breuitatis ꝓpe peculiariter. Vnde & laconismos breuiloquiũ significat. de quo Cicero i epistolis lacõismo tuo nõ utar: & a symmacho itidẽ in epistolis dictũ est memini breuitatẽ spartanã quondã laudi fuisse. annotanda hoc loco est eloquutio Apuleiana. a quo genere fœminino isthmos tenaros & himetos enũciant. Cũ cæteri fere masculino genere usurpauerint: sed uidet. L. noster nõ tam locos q̃ urbes ibidẽ cõditas signare uoluisse. ℣ Glebæ fœlices. Sensus est hæc loca ꝓdicta ubere glebæ & fecunditate segetũ fœlicia credunt: q̃m ita libris scriptoꝝ ꝓditũ est. Qui haud dubie fœliciores sunt utpote ipsi æterni: & æternitatẽ donãtes his de qbus sermocinant. Glebæ aũt patrius ẽ casus qui uulgo dicitur genitiuus: sic. n. loquimur latine & eleganter: fœlix æui. Silius fœlix heu nemoꝝ: & uitæ laudãdus opacæ. ℣ Prosapia. Generis origo & familiæ dicta a ꝓserpendo. Alio noie ꝓsapiens nominat dictio est uetus: & ut ait Quintilianus ab ultimis: & iam oblitteratis repetita tpibus. ℣ In atthide. Athenas significat: atthis enim est athica regio: cui cranai filia noie athis nomen dedit. Quod & Iustinus refert: de qua Strabo libro geographiæ. ix. sic refert. ab actione actiuam dicunt. Atthidẽ uero & atthicam ab atti de Cranai filia: a quo & inquilini Cranai uocant: ipsa autẽ ciuitas athenaꝝ nomen sortita est a dea Minerua: quam græci ἀθήνην hoc est athenam uocant. ℣ Pueritiæ stipendiis. Signat se prima græcaꝝ litteraꝝ elementa athenis didicisse: quæ ciuitas domiciliũ fuit & ueluti officina igenuaꝝ disciplinaꝝ. ℣ Merui. Militaui. militia aũt pueroꝝ militariaq; stipendia sũt in gymnasio litteratorio: merere enim significat militare: Varro: equo publico merent: & apud Suetoniũ in Iulio Cæsare scriptũ est: meruit & sub seruilio isaurico in cilicia: merere iterdũ ꝓ mereri usurpat: ut apud Plautũ: & si aliter meres ꝓ mereris: est & merere sordidissimũ quæstũ capere: hinc mercenari & meretrices dicunt: Aulus Gellius: lais inquit Corinthia ob elegantiã uenustatẽq; formæ grandẽ pecuniã demerebat. ℣ In urbe latia. Romã significat: nõ solũ latii sed & cunctaꝝ terraꝝ caput: quæ cõis patria auctore Seneca dici põt. ℣ Studioꝝ quiritiũ. Studia Romanæ linguæ sese didicisse in ipsa urbe Roma significat. quirites aũt Romanos dicit nemo ẽ qui nesciat: indigenã sermonẽ appellat uernaculũ & peculiarẽ Romanoꝝ: qui sermo latinus est. Latinitas. n. ut inquit Diomedes grãmaticus est incorrupta loquẽdi obseruatio. ꝑm Romanã linguã: oẽs antiquitus tã docti q̃ indocti: tam fœminæ q̃ uiri: tã pueri q̃ Senes apud Romanos latine loquæbant: nec tñ grãmatice: Aliud enim est latine: aliud grãmatice loqui: ut docet Quintilianus in primo: q libro. xii. ꝓdidit fuisse quosdã q illã tñ ẽẽ naturalẽ putarent eloquẽtiã: quæ sit quotidiano sermoni simillima: qua cũ amicis: cõiugibus: seruis loquamur nihil accersiti elaboratiq; reqrentes: itẽ. M. Tullius ait in bruto populũ eloquẽtiæ & oratoris iudicẽ esse: qui in tertio de oratore tradidit uulgũ in uersu uidere si peccatũ est: & si qd in orone claudicat sentire. Quod ꝑfecto facere nõ posset inscius latinitatis: itẽ nemo inqt unq̃ ẽ oratorẽ qd̃ latie loqret: admiratꝰ: si ẽ aliter irridẽt: neq; eũ oratorẽ tãtũmõ sed hoiem nõ putãt: hoc haud dubie nõ diceret si latie loq fuisset i paucis: sicut i ꝑria ẽ: idẽ refert mulieres cõseruare facilꝰ icorruptã antiqtatẽ: Quod multoꝝ ꝑmonis expertes ea tenẽt ꝓ q̃ pria didicerũt: Ex quo. L. Crassus orator socrũ suã leliã sic audire se solitũ testat: ut Plautũ sibi aut Neuiũ audire uideret: q res euidẽtissime oẽm dubitationẽ eliminat: ne dubitemꝰ priscos oĩs latie loq sollitos idiscriminati. Q d̃ eo copiosus rettuli qa sup hac re altercatio nõ modica fuit tpibꝰ nr̃is iter uiros eruditos: idigena ãt ut ad ꝓpositũ reuertamur opponit aduenæ & signat ide genitũ: nõ alienigenã nõ aduẽtitiũ. ſ; uernaculũ ꝓpriũ: & q̃si peculiarẽ. ℣ Ærũnali labore. Difficili. molesto ærũnæ. n. labores onerosos signãt: Maiores nr̃i: ut auctor ẽ. M. Tulliꝰ i scdo de finibꝰ labores nõ fugiẽdos ærũnas noiauerũt. Vñ labores Herculis ærũnæ dr̃: Plau. in ꝑsa superauit ærũnis suis ærũnas Herculis: Ausoniꝰ pria Cleonei tolerata ærũna laboris: idẽ. M. Tulliꝰ in q̃rta Tusculana: ærũna inqt ẽ ægritudo laboriosa: ærũnulas ὑποκοριστικῶς furculas appellauerũt: qbꝰ reliquatas sarcinas uiatores gerebãt: quaꝝ usũ qua. C. Mariꝰ rettulit muli mariani postea appellabãt: Opere p̃ciũ est hoc i loco obiter Annotare sup mulis Marianis q̃dã digna cognitu nec indigna relatu: q apud Frõtinũ legimus. Qui lib. q̃rto strategematicõ scribit hæc. C. Marius recidẽdoꝝ ipedimentoꝝ grã: qbus maxie exercitus agmẽ onerat: uasa & cibaria militũ in fasciculos aptata furcis iposuit sub qbus & habile onus & facilis requies eẽt: Vñ & iprouerbiũ tractũ est. Muli mariani: aliã huiusce prouerbii cãm refert Plutarchus i mario qui id quoq; memorat. q scilicet Marius iperator eadẽ ferebat obibatq; onera in re militari: quæcũq; militibus iperabat: q̃re post hæc cũ labores & iussa iperatoris milites libẽter subirẽt. Muli mariani uocabant: uulgus hodieq; hic ut opinor ducta originæ caballos mariãos appellat hoies: q pedibꝰ suis ambulãtes se in equo sedere & uehi mẽtiunt i ludicro spectaculo.

Mel hymetium.
Acapnistũ
Acapnon mel
Isthmos
Istmia corona pinea
Spartha sine muris
Laconismos
Prosapia
Merere militare
Indigena sermo romanorum
Latine oẽs Loq̃bant
Incorrupta latinitas in fœminis
Indigena
Ærumnæ
Ærũnulæ
Muli mariani

CIVLio

CNVLlo magistro præeunte: sine doctore insinuat se dedicisse perinde ac fuerit αὐτοδίδακτος. sic.n.græco uocabulo dr:
qui seipsum magistrũ hẽt. Talis fuit antiquitus manilius Senator Romanus. quẽ Plinius maximis nobilem doctrinis do Nobiles si
ctore nullo fuisse prodidit. Diuus quoq; Augustinus libro confessionũ quarto gloriat̃ per semetipsum solũ citra doctorẽ ne p̃ epto,
legisse libros artium liberaliũ & intellexisse: Aristotelica quoq; prædicamenta inquit quas appellant cathegorias solus re qui
legi & intellexi: fuit & syllanion statuarius nullo doctore nobilis. ¶ Exotici sermonis. Exoticum sermonẽ appellat roma Exoticus
nam linguã ueluti alienigenam ac insitiam sibiq; merito peregrinã: cum ipse natione affer atticissare didicisset: & in pa

nullo magr̃o p̃eunte aggressus excolui. En ecce p̃fa (p̃ca)
mur ueniã si qd exotici ac forẽsis sermõis rudis locu
tor offendero. Iã hæc qdẽ ipa uocis imutatio desulto
riæ sciæ stilo, quẽ accessimus, rñdet: Fabulã græcãni
cã incipim⁹. lector intẽde: lætaberis. Thessaliã, nã &
illic origis mr̃æ (magris) nr̃æ fundamẽta, a Plutarcho illo in
clyto ac mox Sexto philosopho nepote ei⁹ p̃dita, glo
riã nobis faciũt, eã thessaliã ex negotio petebã, postq̃
ardua montiũ & lubrica ualliũ & roscida cespitũ, &

tria stridulam barbariã puerilibus labris degustasset:
exoticus.n.significat peregrinũ & extremũ: Vocabulo
quidẽ græco sed apud latinos usitatissimo: hinc apud
Pli. & Plautũ unguenta exotica apud gelliũ uinũ exo
ticũ pro alienigena & peregrino. ¶ Forẽsis. Vel roma Forensis
ni: quo oratores utunt̃ in foro. Vnde & foriensis elo sermo
quentia & forenses apud sidonium tabulæ & forẽses
apud Ciceronẽ litteræ qbus utimur in foro: uel externi
ab hoc aduerbio foris deriuat̃. omnino roman⁹ sermo
significat̃: apud Liuiũ forẽsis factio & turba accipit̃ p
humili sordida insincera quã Fabius excretã ab itegro
populo in q̃ttuor tribus cõuertit urbanasq; eas appel
lauit. ¶ Ipsa immutatio. Tanq̃ nũc primũ latine cœpe
rit scriptitare: cum prius eloquio græco uteret̃: hincin

deo socratis ait satis oratio nostra atticissauerit. ¶ Desultorie sciẽtiæ. Decenti quadã translatione desultoriam scientiam Desultoria
appellat Ludicrã uoluptariãq; ueluti disilientẽ a studio pristino seueriore: secuti desultorii equiuocant̃ ex quibus hoies scientia
agilitate corporis præditi repente desiliebãt. De qbus lege quæ annotauimus in primo Suetonii cõmẽtario. illud enar Desultorii
rantes: equos desultorios agitauerunt nobilissimi iuuenes. Relege illa quoq;: q̃ scripsimus in quarto propertii cõmẽtario equi
super eo uersu. traiicit alterno qui leue põdus equo: ubi docuimus desultorẽ designari q equos desultorios alit & exer
cet: illa trãsili pernicitq; saltatione. Marcianus quoq; eadẽ pene trãslatiõe usus qua & Apuleius decenter inqt leuitate per
nix desultoria gestiebat: illud adde qđ a cassiodoro tradit̃ equos desultorios repertos eẽ p quos circẽsium ministri missos
denunciant exituros: erit ergo hic sensus: ut desultores ex equo in equũ sic ego ex græca lingua & scientia in romanã desi
lio: põt & dici cõducenter scientia desultoria historia de asino in qua ex hoie in asinũ desilit: & uertit̃ uidelicet in mores
belluinos p̃pensior: mox ab asino in hoiem reformat̃: cũ relictis uoluptatũ pedicis duce rõne emergit in uiã uirtutis: &
hoiem sese uer p̃stat. Verus aũt homo ẽ alius: apud scriptores qui trãsfigurant̃ in belluas ad hũc intellectũ referri possunt:
puerbiũ illud ab asino cadere. Quod qdã huic loco agglutinare cõtẽdũt: mihi haud quaq̃ cõuenire uidet̃: cui⁹ meminit ari Prouerbiũ
stophanes in nubibus & rettulit Plato in gryllo: qui & in tertio de legibus sic tradit: cur hæc nobis dicta sunt repetendum ab asino
uidet̃: ut oratio q̃si equus retrahat̃: ne si os effrenatũ habeat: dicẽdi cõcita ipetu: ab asino ut p̃uerbio ferũt excutiat̃. ¶ Fa Cadere
bulã græcanicã. Ideo græcanicã appellat: qa ad exẽplar Luciani græci scriptoris cõdita est: ex quo asinũ aureũ pene trãscri Græcanic⁹
bit uel qa in thessalia regiõe græca hæc res gesta est. differt aũt græcanicus a græco: nã ut docet. M. Varro libro. vi. de ana
logia græcanica aduenticia sunt de græcis ueluti notha ut Hectores: Nestores: Hectoras: & ita hæc fabula ex græco Lu
ciano deducta deriuataq; est. ¶ Thessaliã. Fabulã asini aurei auspicat̃ ab eo principio a quo exortus est Lucianus: cuius Tessalia
initiũ est hoc. ἀπῄειν ποτὲ ἐς θετταλίαν. i. olim in thessaliã p̃ficiscebar. Thessalia aũt prisco sæculo pyrrea & pyrra deucalio argos pelas
nis uxore denominabat̃: mox hemonia ab hemõe a cuius filio thesalo thessalia uocata ẽ: homerus argopelasgicon appel gicon
lat. ¶ Nã & illic. Hoc p interpositionẽ: quæ græco uocabulo parẽthesis: dictũ est ¶ Originis materne annotauimus in ui Plutarchus
ta Apuleii matrẽ eius saluiã. a plutarchi familia prognatã: fuit aũt Plutarchus cheronẽsis: q̃ ciuitas est Boetiæ: qđ & ipse te cheronẽsis
stat̃ in sylla scribẽs patriã suã cheroneã: ab archelai impetu incolumen euasisse p̃uidẽtia syllæ: q eo in loco uictoriã ex ho Scitum de
stibus uictis adeptus est: idẽ in lucullo ait cheronẽses municipes suos luculli testimonio euasisse periculũ: qđ orchomenii mosthenis
p calũnias itẽtabãt: ex quo statuã lapideã in foro cheroneæ publica impẽsa lucullo dicauerũt: & ob id beneficiũ nõ solum
cõfitet̃ sed et palã p̃fitet̃ se plurimam gratiã debere Romano lucullo: idẽ in demosthene refert queadmodũ apud chero
neã patriã suã Philippus macedoniæ rex prælio magno atheniẽses uicit: finisq; libertati græcorũ ipositus est: ex quo præ
lio demosthenes q alios ad pugnã animare solebat: salutẽ fuga quæsiuit cũq; id ei q; fugerat: probrose obiiceret̃: uersu illo
notissimo elusit ἀνὴρ inqt ὁ φεύγων καὶ πάλιν μαχήσεται. i. uir fugiẽs & denuo pugnabit: floruit aũt Plutarchus sub Traiano
& Hadriano iperatoribus. Traiano libros apophthegmatõ dedicat uir haud dubie primæ notæ inter eruditos: & multi
iuga eruditione mirabilis: fecũdus sane scriptor: & q iure polygraphotatos nominari possit a copia uoluminũ. Vñ nunc Polygra
nõ imerito gloriat̃ Apuleius maternã originẽ a Plutarcho deriuatã: sibi gloriam parere. ¶ Sexto philosopho. Hic sextus photatos
philosophus doctor fuit Marci Antonini iperatoris de quo Iulius capitolinus: audiuit & sextũ philosophũ cheronensem Plutarch⁹
Plutarchi nepotẽ: & ab Eusebio in chronicis scriptũ est Plutarchus cheroneus & sextus philosophi insignes habent̃ adria Sextus phi
ni principatu. ¶ Ex negocio petebam. Imitatus est Lucianũ qui ait se thessaliã petiisse ob negociũ quodã paternũ cũ hoie losophus
thessalico. ¶ Postq̃ ardua montium. Exornatio rethorica est: quæ cõpar appellat̃: & altera siĺr cadens: in his aũt figuris fœ compar
licissime audax ad noster Apuleius: & q̃uis affectatiõe nihil odiosius sit: tñ talis affectatio in hoc pene peculiariter ẽ ama
bilis imitabilisq;: ardua aũt mõtiũ dixit: arduas mõtes intelligi uolẽs: sicuti p lubrica ualliũ lubricas ualles: & roscida ces
pitũ roscidos cespites: & glebosa cãporũ. glebosos cãpos: Sic Virg. urbẽ pataui circũlocutiõe usus p patauio: fontẽ timaui:
p ipso timauo. dixit. ¶ Lubrica ualliũ. Lubricus loc⁹ dr̃ i quo facile labimur: lubrica res: q̃ labilis ẽ & e manu elabit̃. Vixq; Lubricus
cõtineri põt ob leuorẽ. a Virgilio. lubricus anguis: & loca lubrica dñr. ¶ Roscida cespitũ. Roscidus significat rorulẽtũ & rore Roscidus
cõspersum. a Virg. Luna roscida elegãter sciẽterq; dicta ẽ ueluti roris humorisq; parẽs fecũdissima: ex quo sydus lunæ fe
mineũ ac molle noiat̃ ab eruditis: q̃ nocturnũ soluit hũorẽ: & ut ait Pli. cũcta hũifico spũ laxat. Rores existũ neq; gelu. neq;
ardorib⁹ neq; uẽtis: nec nisi serena nocte: i cõfesso ẽ roscidas estate apricæ noctes eẽ scribit Arist. i prio meteororũ. Rorẽ Ros ex ua
fieri ex uaporatiõe modica cũ pluuia ex largo uapore p̃generet̃. Apulei⁹ i lib. de mũdo. rus inqt nocturnus humor ẽ: quẽ poratione
serenitatis tenuitas sp̃git. græce. δρόσος dr̃ ros & δροσερός roscidus: cespes aũt terra ẽ cũ herbarũ radicib⁹ circũcisa feramẽ Cespes
tis ex cespitibus castra circũdant̃: & aggeres castrẽses fiũt: ut docet Vegetius i tertio de re militari: hic illud plinianum ex
lib. xxxv. cespitũ natura castrorũ uallis accõmodata cõtra fluminũ ipetus aggeribus. ex cespite fiunt aræ dictæ ob id cespi Aræ cespi
ticiæ. Iulius capitolinus centum are uno in loco cespiticiæ extruuntur: ad eas centum sues centum oues. mactantur. tiæ

glebosa cápoꝝ emersi me equo indigena palbo ue, hens, iam eo quoq; admodum fesso, ut etiā fatigatione se dentariam incessus uegetatiōe disacuterē, i pedes desilio, equi sudorem & frōtem curiose extrico, aures remulceo, frænos detraho, ingradū lenē sensim ꝓueho, quo ad lassitudinis incōmodū alui solitū ac naturale præsidiū eliquaret. Ac dū is ientaculum ambulatoriū prataq; ꝑterit, ore in latus detorto pronus allectat, duobus comitū, qui forte paululū ꝓcesserant, tertiū me facio, & dū ausculto qd sermōis agitaret, Alter exorto cachino parce inqt in uerba ista, hæc tā absurda tāq̄ imania mētiēdo. Isto accepto, sitior alioq̄ nouitatis, imo uero inq̄ ipartite sermōe, non qdē curiosum, sed q uelim scire uel cuncta uel certe pluria sim. Iugi, qđ isurgimus, asperitudinē fabularꝝ lepida iucūditas leuigabit. At ille qui cœpat. næ iqt

Scanna
Erybolax
Sedentaria fatigatio
Sellulariæ artes
Sedentarii
Sudor ex fronte
Frontones
Sili qui
Flacci
Foria
Foriolus
Ientaculū
Ientare
Cachinnus
Curiosi sub Sidere Capræ
Curio qui
Incuriosus agnus
Næ
Mentiri

¶ GLEbosa. Glebis grandibus plena & extātia: columella id genus glebas appellat scāna: de qbus Pli. in. xviii. scāna īre duos sulcos cruda ne relinquanť: glebæ. ne exultent: græce βῶλαξ καὶ βῶλος nominať. ide ab Homero. ph: hia ἐριβώλαξ dicta ab ubere glebæ. Emersi: difficulter se superasse asprędines locoꝝ significat. ¶ Indigena. Thessalico quasi indegenito. Nec aliunde ascito: uel indigenā appellat equū patriū: ueluti uernaculū & domesticū. ¶ Fatigationē sedentariā. Eleganter sedentaria fatigatio dr̄ illa: qua sedentes in equo ex diutina equitatione uexamur. Columella in. xiii. scribit operā uillicæ nō esse sedendariā intelligi uolens nō esse desidiosam: & ignauā: ut sedens opereť: a Plinio quoq; panegyrista decēter dicitur sedentaria senatus assentiēdi necessitas: qui sedens assentiri cogebať principi truculento. Quinetiā sedentarias artes & sellularias eruditi appellant q̄ a sedentibus per ociositatē exercenť: quas numæ lex a peregrinis & seruis tantū exerceri sanxit ciuibus inter dictas: tanq̄ his animi uigor & corporis pariter elanguescat: Plautus in aulularia sedentarios nominat qua dictiōe signare illos uř: q sedes fabricāt & sellas. ¶ Frontē extrico. Numerosa orōne & silr desinente indicat se oīa illa factitasse: quæ fieri solent ab equitariis siue equisitionibus erga equos labore exhaustos: & sudore difluentes: ut. s. frontem extricaret: aures remulceret: frenos detraheret: fronte āt maxīe sudant aīalia & potissimū hoīes ꝓpea qđ caput humidū laxūq; est cerebro aūt humectissimo frons prima subdita est Arist. auctor in secūdo ꝓblematū: frontē a foratu oculoꝝ noīatā Varro existimauit: & credidit Lactantius in lib. de opificio. a fronte dicti frontones qđ cognomentū est nobiliū romanoꝝ hinc ait Cicero in p̄rio de natura deoꝝ. Silos & Flaccos. frōtones: capitones: q̄ sunt in nobis. Sili ut hoc quoq; in transcursu declaremus dicti sunt: quoꝝ nasus sursum uersus est repādus: Vñ galeæ quoq; a similitudine silæ appellanť: Flacci uero noīati: quoꝝ aures demisse erāt pendulæ & languide ac flaccescētes: ab his. n. ut ait Pli. sunt flaccoꝝ cognomina. ¶ Sensim ꝓueho: Nō potuit significātius exprimere id qđ quotidie usurpari uidemus in equis ex cursura diffudantibus & lassitudine defectis. qui. s. gradu lētissimo dorsualibus opti sensim ꝓuehunť: ne ex refrigeratione periclitenť. ¶ Alui p̄sidiū. Excremēta signat: & urinā quo naturæ p̄sidio maxīe equi fatigati recreāť. ¶ Eliquaret. Emitteret: redderet: & ueluti liqdiora stercora fistulati excuteret: q̄ ab antiqs foria dicebanť. Vñ foriolus dictus: q foria facile emittat solutioris. s. uentris. ¶ Ientaculū ambulatoriū. Iencatulū auctore fulgētio placiade dr̄ gustatio: & est quasi prægustatiua comestio: est. n. cibus matutinus: quasi ieiuna aīa sumptus: & ientare uetus uerbū ē qđ significat ientaculū capere: afranius hæc ieiuna ientauit: Vitellius impator epulas q̄drifariā dispartiebat: auctore trāquillo in ientacula. prādia. cenas. & cōmessatiōes: græci ientaculū ἀκρατισμὸς Vocant: καὶ ἀκράτισμα. Hinc Aristo. lib. de aialibus nono scribit aquilē nō operari. Sed quiescere. μέχρι ἀκρατίσματος hoc est usq; ad horā ientaculi: in qbusdā codicibus Aristo. legiť. μέχρι ἀγορᾶς qđ Plini. Arist. interpres emunctus ita trāstulit: donec ipleanť hoīum cōuentu fora ignauæ sedent: antiq prādiū siue prādiolū uocauere: ientaculū quasi paruū prādiū. qđ. M. Tul. elegāti uocabulo prādusculū dixit: & ita legas in sincerioribus codicib⁹ epistolaꝝ ad atticū: nūc oppido quā elegāter ad Apuleio dr̄ ientaculū ambulatoriū. Quod sensim ambulādo carpit equus in prato: ambulatoria hoīs uolūntas usq; ad mortē est: ut tradunt iurisconsulti: hoc est mobilis. uaria. mutabilis. porticus quoq; ambulatoria dr̄: quæ ambulationis causa extructa est. ¶ Pronus allectat. Solent equi os in latus detorquentes delectare & quasi demulcere. Allectat. n. significat illicit & delectat. ¶ Tertiū me facio. Idest cupulo: adiungo me tertiū comitē duobus comitibus progredientibus. ¶ Alter. Ex duobus scilicet comitibus ¶ Cachinno. Risu solito: qui reprehensibilis est: hinc ait Seneca: sit risus sine Cachinno. præterea Cachinnus nō risum tm̄: sed sonū quoq; uehementiorē significat: sicut apud catullum ita scribentē: procedunt leuiterq; sonāt plangore cachinni: cachinnare etiā nō de risu tātum: sed de sonitu strepituq; maiore uetustas dici uoluit. hinc illud Accianum. sæua sonādo crepitu claugētes Cachinnāt. Est aūt cachinus uerbum secundum ὀνοματοποιΐαν fictum a sono risus. ¶ In uerba ista. Sub intelligēdum est alterum ex duobus comitibus denarrauisse intereūdū multa de diuina potētia magices incredibilia: ita ut alter surdis auribus diceret supsedēdū eē talibus uerbis: q̄ mera mēdacia & imania portēta resonarēt. ¶ Isto accepto. Cū hoc audiuissem. ¶ Sitior nouitatis. Cupitor reꝝ nouaꝝ: nā ut inquit Ouidius. est quoq; cunctaꝝ nouitas gratissima reꝝ: & ut auctor est Seneca in declamationibus ad noua homines concurrunt: ad noua conueniunt: idem scribit libro quæstionum naturaliū nouissimo Quod naturale est magis noua q̄ magna mirari. Qui sidere capræ oriente nascentur erunt curiosi omnium rerum: ut semper noua quæq; curiosa desiderii cupiditate sectentur: auctor iulius firmicus in. vii. matheseos. ¶ Non quidem curiosum. In libro annotationum nostrarum hic locus copiose satis opinor explicatus est: ex quo poteris siquid amplius desideraueris mutuari. Vbi docuimus curionem pro ministro atq; præcone usurpari: in quo significatu. Plinius. Iulius capitolinus. Martialis: Eusebius: itidemq; Apuleius usurpant. Apud Plautū. agnus curio significatur macilentus: quasi nimia cura gracilis & ematiatus: sicuti econtrario incuriosum agnum dixit Apuleius in floridis intelligi uolens opimum & succulentum: uidetur autem curio hoc in loco a cura festiuiter deduci quasi curiosus: qui curat & satagit nosse curiose res nouas: est itaq; sensus: non sum ego quidem curiosus: cum curiositas sit signum loquacitatis: & nemo curiosus sit qui non sit maleuolus uerumtamen cupio nosse plurima: atqui ipse tamen toto opere testatur se genuina curiositate prædi tum fuisse: & natura ut inquit Seneca nobis curiosum dedit ingenium curiositatem ut noxiem taxat fulgentius mythologus his uerbis: curiositas semper periculorum germana detrimenta suis amatoribus nouit parturire q̄ gaudia. ¶ Iugi. Collis. & loci editoris. ¶ Insurgimus. ascendimus. ¶ Leuigauit. Hæc duo opponuntur ueluti per antitherō asperitudo & leuigatio: est. n. leuigare læuore quodā expollire quod asperum est: in itinere autem comes facundus ut dicere solebat publius mimographus pro uehiculo est: unde fit ut asperitas uiæ sermocinatione comitis iucunda leuigetur. ¶ Næ. certe græcum est aduerbium latinis quoq; usitatissimum quo Plautus. Teren. M. Tul. cæteri frequēter utuntur.

ISTud mendacium. Quod scilicet dixisse uidebatur ille assertor magicæ factionis: qui quędam incredenda ad comi- Mendaciũ
tem narrauerat inter mentiri autem & mendacium dicere distat. qui enim mentitur ipse non fallitur: sed alterum falle- Dicere
re conatur. qui mendacium dicit ipse fallitur. auctor. Pu. Nigidius: qui hoc quoque addit uir bonus iquit prestare debet
ne mentiatur: prudens ne mendacium dicat diuus Augu. in libro de mendacio colligit octo genera esse mendaciorum.
quibus abstinendum esse in totum precipit. Vbi indiscriminatim mentiri & mendacium dicere usurpantur. Quod & in
decretis canonicis. xxii. q. ii. repetitum est nati sub sidere ingeniculi erunt mendaces frugaces callidi. ¶ Susurramine: In-

istud mendacium tam uerum est. q̃ si qui uelit dice-
re, magico susurramine amnes agiles reuerti, mare
pigrum colligari. uentos inanimes expirare, solem
inhiberi. Lunam despumari, stellas euelli. diẽ tolli.
noctem teneri. Tunc ego in uerba fidentior, heus tu
inquã. qui sermonem ieceras priorem, ne pigeat te
uel tedeat reliqua pertexere. Et ad aliũ. Tu uero cras
sis auribus, & obstinato corde, respuis, quæ forsitan
uere phibeãt. Minus hercule calles prauissimis opi
nionibus ea putari mẽdacia, q̃ uel auditu noua uel
uisu rudia uel certe supra captũ cogitationis ardua
uident, q̃ si paulo accuratiꝰ exploraris: nõ mõ cõptu
euidentia, uerũ etiã factu facilia sẽties. Ego deniq̃

cantamento: quod etiã & uoce summissiane prophani
percipiant fieri solet: magia eni ut idem Apuleius asse
rit in apologia occulta res est plerunq̃ noctibus uigila
ta & tenebris obstrusa: & arbitris solitaria: & carmi
nibus murmurata cui paucissimi adhibeantur. Libro
quarto institutionum Susurros magicos dici legimus
incantamenta magicorum & quæ a Lucio nostro Su
surramina nominantur. ¶ Amnes reuerti. Persuasum
est ui magici cantaminis cuncta quę naturaliter impos
sibilia sunt: fieri posse: flumina ad fontes reuocari: ma-
re glaciari: uentos tranquillari: deniq̃ oĩa: quæ hic me-
morat Apuleius posse confici: cui sententie assupulatur
polypharmaca: hoc est triuenefica illa medea: quæ sic
ait apud Ouidi. cum uolui ripis mirantibus amnes in
fontes rediere suos: cõcussaq̃ sisto Stantia cõcutio can
tu freta: nubila pello. nubilaq̃ induco: uentos abigoq̃
uocoq̃: Te quoq̃ luna traho: illud quoq̃ maronianũ
ex eneidos quarto huc pertinet. Sistere aquam fluuiis Sistere
& uertere flumina retro. ¶ Mare co ligari. Idest cõge- aquam flu
lascere contra naturam suam: mare enim omne in- uiis
congelabile est sicut philosophi autumant: & memorat gellius in. xvi. noctiũ atticaꝵ: tametsi Herodotus græce historiæ Mare incõ
scriptor scribit in quarto historiaꝵ mare sciticũ cõgelasce. Vnde a Iuuenale dictus oceanus glacialis: auctor est Plinius se gelabile
ptemtrionalẽ occeanũ marimarusam a cymbris uocari hoc est mortuũ mare. Hecatheus amalchiũ appellat: quod nomẽ Mortuum
lingua scythica significat congelatũ. ¶ Ventos inanimes expirare. Idest uentos eẽ sine spiritu: qđ ipossibile est: uentus. n. mare
nomen uenti perderet cũ esset inanimis. i. sine aĩa & spiritus agitatione: a græcis dr̃ ἄνεμος. unde animus. & aĩa deducunt Animæ p
ex quo animæ interdũ per uẽtis usurpãt. Oratius impellunt aĩæ lintheæ thraciæ. Virgilius. Quantũ ignes aĩæq̃ ualent: ẽ uentis
aũt uẽtus fluens aer & agitatus ut Hippocrates in libro de flatibus Aristoteles. Seneca. & cæteri philosophaꝵ physicaꝵ
conditores pdiderunt. Nihil aũt est in reꝵ natura potentius spiritu: ignem spiritus cõcitat. Aquæ uentũ detrahas inertes
sunt põt spiritus dissipare spacia terraꝵ & nouos mõtes extollere: qui est causa tremoris terræ uñ epicuro nullus motus
placet pręter spiritum q possit tãta conari. ¶ Expirare. Spiritum exhalare & mori: sicut animantia expirant spiritu emis
so deficientia: sine quo nihil uitale est. ¶ Solem inhiberi. Sol qui est mundi oculus: & cor celi: & iucũditas diei & celi pul Sol mundi
chritudo. Naturæ gratia ut inquit Ambrosius in quarto hexameri: qui ut asserit Plinius naturæ regimen ac numen est si- oculus
derum ipsorum celiq̃ rector. creditur potentia magici carminis posse inhiberi quominus cursum suum statum & nun-
quam erraticum circumagat. hinc Lucanus cecinit in. vi. pharsaliæ cessauere uices rerum dilataque mundi hesit nocte di
es: prisca illa rudis & indocta mortalitas i deliquio solis ac lunæ stellarumque defectibus: scelera aut mortem aliquam
siderum pauebant. ¶ Lunam dispumari. Carminibus præstigiisque magnorum lunam celo deduci posse creditum est: Lunam de
ex qua credulitate: est illud notissimum: carmina uel celo possunt deducere lunam: credebant quoque lunam cantu ma- spumare
gico depressam cogi: ut despumaret in herbas suppositas, & lunare uirus infunderet: quibus mox ad magicen utebãn- in herbas
tur. Quod & idem Lucanus insinuat: cum sic ait in sexto de luna loquens: & patitur tantos cantu depressa labores Do
nec suppositas proprior despumet in herbas: item alibi & uirus large lunare ministrat: mortalitas ignara causarum na
turalium in lunæ defectu ueneficia arguebat: & ob id crepitu dissono auxiliabatur. Auctor Plinius in secundo: & Liuius.
in. uigesimosexto disposita inquit in muris campanorum imbellis multitudo tantum cum æris crepitu. qualis in defe-
ctu lunæ silenti nocte fieri solet edidit clamorem: hinc illud satyrici poetæ una laboranti poterit succurrere lunæ: igitur
luna despumatur quando spuma depurgatur: quam cogitur infundere in herbas subiectas magis: itidem mel dispuma-
tum dicitur quando spuma detracta purum liquidum defecatum relinquitur: & ut ait Plinius in uigesimosecundo usus
despumati mellis super aptior est. ¶ Stellas euelli. Marcianus capella in libro de Astrologia stellas a stando. sidera & con Stellas
sidendo dicta fuisse commemorat: cum itaq̃ stellæ cœlo affixe sint cantamine magico reuelli posse putantur: interdum Sidera
stellas ex cœlo labi & uolitare conspicimus: ex quo illud Maronianum: stellas uento impendente uidebis precipites cœa-
lo labi. Plinius in decimooctauo discurrere inquit stellæ uidentur interdum uentiq̃ protinus equuntur: in quarum parte
ita præsagauere inibi ex interuallo si uolitare inquit plures stellæ uidebuntur: quo feruntur albescentes uentos ex his par
tibus nunciant: uulgus existimat aliquem extingui cum stella decidua: uerum ut inquit uerissime idem Plinius non tanta
cœlo societas nobiscum est. Vt nostro fato mortalis sit ille quoque siderum fulgor: uerum cum decidere uidentur id fit
nimio alimento tracti humoris sicuti luminibus accensis id ex liquore olei notamus accedere græci apporrhoeas uo-
cant defluxus quosdam ærios: qui ad terram labentes stellarum casus imitantur. ¶ Diem tolli. Tanquam arte magica
possit dies mutato: canonico cursu interpellari: & nox congeminari iuxta illud Lucani cessauere uices rerum dilataque Stellæ cur
longa hesit nocte dies legi non paruit eter. ¶ Et ad alium. Conuersus scilicet ad illum: qui extorto cachino dixerat super cadere ui-
sedendum esse talibus uerbis: tanquam absurdis & incredibilibus. ¶ Minus hercule calles. Sensus est profecto nescis mul deantur.
ta quæ uera sunt ideo existimari mendacia: ob deprauatam hominum opinionem: quia sunt noua: & supra uires nostras Diei diui-
sublimata: in hanc sententiam ait Salustius in Catilina: quæ sibi quisq̃ facilia factu putat. Aequo animo accipit supra ea sio
ueluti ficta pro falsis ducit. ¶ Vespera. Hora uespertina: & ut ait Sidonius: Crepusculascente. Dies ciuilis: quia media no Gliciniũ:
cte incipit ita diuiditur: primum tempus dicitur medie noctis inclinatio deinde Gallicinium: inde conticinium. Cum &
galli conticescunt: & homines etiam tunc quiescunt: Cuius meminit Plinius in asinaria cum ais: uidebitur, factum uolo

Conticiniū Diluculū Suprema tempestas Vespera Vespugo Crepusculum Crepusci Prima fax. Cōcubiū.

redito conticinio. Deinde est diluculum: id autem est cum incipit dignosci dies: inde mane dum dies clarus. Legibus duodecim tabularum ortus tantum & occasus nominabatur. Post aliquot annos adiectus est & meridies. Nouissimum dici tempus suprema tempestas nōiatur: hinc illud. xii. tabul. solis occasus suprema tēpestas esto: quis plurimi ex his uerbis suprema tēpestatē post occasum solis esse existimauerint. post supremā dī uespera a stella q̄ graeci hesperā. Plautus uesperuginem. Ennius uesperū. Martia. phosphoꝝ: Virg. hesperō appellāt: inde crepusculū a crepero qd̄ dubiū significat dictum: tanq̄ lux dubia id horae sic. incertūq; existat id tps noctis ne sit ad dieiꝫ: inde crepusci nominati a Sabinis. qui eo tēpore erant nati: & a Lucretio dictū est creperū bellū: cuius anceps & dubius est euentus: oracula quoq; crepera uocitarūt quasi ancipitia. ambagiosa. dubiosa. hinc senes decrepitos dici quidam autumant: quasi dubiae sint uitae: post crepusculū id sequitur tempus: qd̄ a luminibus accensis: prima fax dicit. Deinde concubia siue concubiū φ fere oēs tūc curarēt: alii ab eo qd̄ sileret. id tempus silentium noctis appellauerunt sicut Liuius. Nouissimo loco ītempesta nox dicta ex eo qd̄ nō habet idoneū tēpus rebus gerendis. Et eo tpe nil agi tēpestiuū est. Cassius: nocte intēpesta nostrā deuenit domum: haec est diei ciuilis a Romanis obseruata diuisio quā plurib⁹ uerbis explicaui. propterea φ haec enarratio est futura conducibilis studiosis antiquarum lectionum: auctores. M. Varro Macrobius. Plinius. Censorinus. caeteri.

uespera dum pollentae caseatae modico securius offulā grandiorē in conuiuas emulos cōtruncare gestio, mollicie cibi glutinosi faucib⁹ inherētis & ima gulae

Polenta

¶ Pollētae caseatae. Polēta cui⁹ meminit Plautus in asinaria. cibus fuit antiqtus graeciae peculiaris & ut ait Plini. in. xviii. uī polenta tam ignota italiae fuisse: q̄ puls graeciae. pluribus fit haec modis graeci perfusum aqua ordeū siccant nocte una ac postero die frigunt. deinde molis frangunt: nec aliunde laudatior q̄ ex ordeo conficitur: uicenis autē libris ternas seminis lini & coriandri selibras miscent: Ouidius neutro genere polenta dixit illo uersu: dulce dedit testa quod coxerat ante polenta. placentam Apuleius caseatam uocat: uoluti caseo indito subactam: sicut libum & placentam fieri docet Cato in libro de re rustica: Ad eundem modum & scriblita fit adhibito caseo coquiturq;: de qua epigrāmatista circūlata diū mensis scriblita secundis: Plautus quoq; in penulo nunc dum scriblitae estuāt occurrite: Videtur autem Apuleius nomine caseatae polentae significare obsoniū cōsimile epityro. est autem epitirum uocabulum cibi quo frequentius Sicilia q̄ Italia usa est. ut auctor est. M. Varro: de quo Plautus in milite. si unum epytirum edam apud illum esuriens insane: in plautinis codicibus coniunctim & intercisim implicata lectio. sic enim impressi codices habent epityredam pro epityrum edam. Dictū autem est epityrum: ut ego opinor a caseo. Ex quo fit id cibi genus perinde ac caseatum sit τυρὸς enim graecae caseus latine significatur: & τυροκνηστις dicitur id instrumentū coquinatorium: quo foraminato caseus minutatim disteritur: hinc illud calippi salse simul & dolēter dictū celebratur apud graecos: qui dum catinam siciliae ciuitatem capere adortus siracusas. Amisisset dixisse fertur Tyrocnestin habeo. ꝓ ciuitate. Nō me peterit. apud Columellam libro rei rusticae. xiii. epityrum uocari genus conditurae ex oliuis fractis: concinnatū: qd̄ in ciuitatibus graecis plaeruq; usurpabatur: quod quidā pityrum dicere malunt. Cato quoq; docet epityrum albū nigrum fieri ex oliuis addito coriandro feniculo ruta menta citra casei mentionem. Non inuitus in haec interdum ueluti diuerticula transilio: ut ita uarietate reꝝ fastidiū abstergat: qd̄ nullas res magis q̄ uniformis narratio parit. apud iurisconsultos taberna casearia decenter dicta: ubi fit caseus: sed anteq̄ digrediamur ab epityro & caseo: cōducibile uī explicare qd sic apud. M. T. tyrotarichus de quo multi multa per pauci bn̄: in epistolis ad papyrium petū in epistolis ad atticum tyrotarichus & patina: tyrotarichi per saepe memoratur: qua dictiōe significari puto genus absonii ex caseo salsamentisq; confect:: unde ex utroq; cōpositum nomē. τυρὸς enim. ut iā dixim⁹ graece dicitur caseus. τάριχος: salsamentū proinde tyrotarichos legendum: ut sit nomē pētasyllabon. Qui tyrotaricum accipiunt pro nomine coqui siue uillae a uero deuii hallucinantur.

Scriblita.

Epityrum τυρος τυροκνηστις

Taberna casearia. Tyrotarichus apud Ciceronem qd

¶ Mordico. Mordicare est morsu carpere: quidā legūt mordico securius tanq̄ aduerbium sit significetq; paulo licentius frustū siue buncellā ex illa caseata polenta contruncasse: ego legere malim mordicus: uel si ita placet mordico ut aduerbium sit: quo significat cum morsu & dentibus: & ut ueteres dixerunt morsicatim: sensus autem sic ordinatur: cum morsu contruncare uoluissem bucellam ex polenta caseata grandiorem: propterea quod conuiue uoratores raptim taburcinātes uorant: paulum absuit quin interirem dum faucibus in haerere ac spiritū strāgulat cibus ille glutinosus ex casei mollicie & lentore. ¶ Offulam. Offula hic accipitur pro bucea siue bucella & frustullo polentae. Offa. n. cuius diminutiuum est offula & tertio gradu ofella significat frusta esculenta in quae potissimum caro cōcidit. Columella de salsura suillae carnis scribens ait. caro in libralia frusta conciditur. deinde offulae carnis spisse cōponūtur & alternis sal ingeritur: Claudius imperator cū de laniis ageret exclamauit in curia. Rogo uos quis pōt sine offula uiuere. Vbi offula accipi uidetur pro esca scitissimi saporis quae fit ex iecinore porcino in frustula conciso. uulgo iecuscula dicuntur: per translationem dixit decenter satyrographus & patruo similes effunderet offas intelligi uolens imperfectos foetus. Et frusta carnis: qualia sunt in abortiuis: dicitur offa quoq; de hiis quae non manduntur: ut apud Plinium offe bubuli fimi. uulgatissimum est uetus Prouerbium inter os & offam: quo pro bucella & frustulo cibi capit: cuius meminit Cato: idem ferme significans. Quod graecus ille παροιμιώδης uersus πολλὰ μεταξὺ πέλει κύλικος καὶ χείλεος ἄκρου. & quoniam incidimus in hoc prouerbium non ab re est notasse causam. unde prouerbialis uersus factus est: quem nostri in trāscursu attingūt. nec satis enarrant. apud graecos talis narrat historia. Anceus neptuni filius cū uineā plantasset famulorūq; uestigiis interdixisset unus ex illis dixit non esse fas dn̄o fructū uineae carpere: neq; uinum nouum gustare: mox maturis uuis anceus gaudibūdus cū poculū esset labris admoturus iussit seruū meminisse uerbi qd̄ dixerat: interea uenit nūcius domino referens uineam ab apro immenso uastari: tūc anceus abiecto poculo dū concitatus currit ab aprū perimendū: ab eo percussus occubuit: & ita ut seruus p̄dixerat gustare non potuit uinū: Quod iā habebat paratū. Labrisq; propinquū. Alii tradūt hanc paroemiam ab antinoi casu ortam eē unius ex procis penelopes. qui cū poculū labris admoueret bibiturus: Corruit moribūdus ab Vlysse sagitta confixus. Quidam referunt ad chalchantem: quem uites serentē quidam augur uicinus p̄teriēs dixit errare: nō. n. ei fas eē nouū uinū gustare: cōsimile est illud apud nostros minus notū: Inter manum & mentum. ¶ In conuiuas emulos. Solemus i conuiuio hoc saepe factitare: aut auide cibos trāsuoremus in frustra enormia concisos uixq; cōmanducatos: dū timemus ne cōuiuae gulones cūcta uoraciter in baratrū coniiciant: & ob hoc in emulos conuiuas dixit Apuleius se contrucasse mordicus offulam grandiorem: alii exponunt dum cibū uellet frustatim secare: ut singulis conuiuis suae ptes distribuerent. ¶ Gestio. Cupio alias gestire significat laetū esse: & gestu corporis laetitiā significare: ut nonius seruiusq; notificāt: ennarrantes illud Virgilianū: & studio in cassum uideas gestare lauādi: gestit ille: qui ut ait festus Pōpeius subita foelicitate exhilaratus nimio corporis motu preter consuetudinē exultat. ¶ Glutinosi. Vulgo talis cibus uiscosus appellat. ¶ Ima gulae: summū gulae fauces uocant: postremū stomachus.

Mordico

Offa

Offula

Inter os & offam Prouerbiū inter calicē & labra

Inter manū & mentū puerbiū Gestire

ℭ SPiritum

¶ SPiritum detinētis: significat interclusum fuisse a cibo deerrante spiritū meantē p fistulā spiritalē. Duæ.n. sunt fistulæ & quasi caniculæ a faucibus deorsum pficiscētes p quaꝝ alterā delabunt in stomachū esculenta oīa & poculēta. Ex quo cibalis dicta: p alterā spūs a sūmo ore in pulmonē atq inde rursum in os & in nares cōmeat: perq eādē uiā uocis quoq: sit meatus: a spū spiritalis hæc fistula noiat: quā græci uocāt τραχεῖαν ἀρτηρίαν hoc ē sperā Arteriā. M. Varro capite de capris & hædis Lactātius in lib. de opificio Gurgulionē appellat aliqñ cibus potusq labit i hāc fistulā: p quā spūs reciprocat: eaq offensiōe intercludit aiæ meatus. Quod sibi accidisse significat Apuleius: dū ait cibum glutinosum retentasse spiritū: meātē & deerrasse in alienū tramitē: ob hoc arte q̄dā & ope naturæ duabus fistulis cibali.s. & spiritali interposita ē lingula: quæ dicit epiglotris: quæ inter edendū bibēdūq operit canaliculā spiritalē: ne si cibus potusue in alienum deerrauit tramitem hoīem torqat: Auctores Aristoteles. Plinius. Gellius: & Erasistratus. ¶ Minimo minus. Vix minimū abfuit quin interii ē. ¶ Proximo: appropinquo. Verbum est. ¶ Ante poecilen porticū: poecile porticus fuit athenis: in qua stoici philosophabant: latine dici pōt uaria siue uariegata a pictura .s. multiplici: quæ illic uisebat. polygnotus pinxit gratuito porticū hanc poecilen. Cū partē eius mycō mercede pingeret: unde maior fuit polygnoto auctoritas. Siquidē Amphictyones Quod est publicū græcie conciliū hospitia ei gratuita statuere. De hac porticu itellexit Persius cū ait Bracchatis illita medis porticus. De eadē sic scribit Emylius pbus: in hac porticu poecile cū pugna depingeret. Marathonia tributus est ei honos milciadi: ut in decem ptoꝝ numero prima eius imago poneret. In. vi. Suetonii cōmētario scripsimus copiosissime de poecile porticu. Emaculantes maculosum sparciani locū illinc poteris mutuari: siquid excuriositate uberius fususq desideraueris: ποικίλον græci uariū uocant. ποικιλίαν uarietatem: unde poecile porticus dicta a uarietate picturaꝝ: hinc & pyropoecilon uocarunt lapidem punctis ignei coloris uariegatū & gēmā sidero poecilon q̄ ferro similis ē guttis uariantib⁹: fuit & in helide porticus poecile ut pausanias tradit: q̄ a Pli. heptaphonos appellat: qm̄ septies eadem uox. In ea reddebatur. ¶ Gemino obtutu aspexi. Ambobus oculis figura est: q̄ grāmatici pleonasmō uocant: q̄ fit ut auctor ē Quin. in. viii. cū supuacuis uerbis oron onerat ut ego oculis meis uidi: sat eni est uidi: & sic ore loquuta est. Cum utiq sufficeret sicloquuta est: obtutus alias significat aspectū ut illud. Dum stupet obtutuq heret defixus in uno: dicit aūt obtutus q̄si obtuitus: a uerbo tuor: qd̄ significat uideo. Hoc gemino obtutu asseuerantis est: sic Terētius hisce oculis. ¶ Circulatorē. Circulatores sūt circūforanii: q pstigiis quibusdā magicis uident deuorare gladios acutos: irritare serpētes uenenatas: & alia id genus incredunda efficere maxima spectatoꝝ admiratiōe: pecuniaꝝ maximi eruscatores. Ex hoc genere sūt pharmacopolæ: & marsi. qui angulū uirulentoꝝ dormitores sunt: quos Iulius firmicus in. vii. matheseos nasci ait oriente sidere opiocho: qui sint circulatores docet Paulus iuriscōsultus Titulo de extraordinariis criminibus sic scribens: in circulatores q serpētes circūferunt & pponunt si cui ob eoꝝ metū dānū datū est: p mō admissi actio dabit: a circulo & circūferēdo nomē circulatoris deductū est: cuius fœmininū est circulatrix Oui. in priapeis. hic qm̄ teletusa circulatrix. Videtur q fœmina circulatrix ea dici: q̄ lucri grā urbē circuit & saltādo aliōue ludicri gn̄e mercedulā aucupat. Circitores uero in re militari dn̄r q uigilias circueunt ut renunciēt si q̄ emtrserit culpa quos olim circuitores appellabāt: ut auctor ē uegetius De circitore in priapeis quid me cū tibi circitor moleste. Vlpianus iuriscōsultus titulo de institoria actiōe: circitores quoq eos dici uulgo ostēdit: quibus uestiarii dant uestē circunferendam: & distrahendam. Pli. in epistolis circulatorē eum intelligit qui in foro in corona popularium legendo canendoq oblectat: quales hodieq non parum multi in foro nostro audiuntur. ¶ Spartam: multa sūt græca uel græcanica uocabula latinis notiora usitatioraque q̄ nostratia: quod oppido quā: mirum uideri debet: & ut exempli causa pauca q̄dam breuiloqua oratione succingam: nonne multa inter morborum nomina græcanica sunt notissima usitatissimaq perinde atq uernacula medicis nostri tēporis: quorum aures latinas eorūdem morborum dictiones penitus aspernantur: qd sit dysenteria q sint dysenterici norūt omnes: q̄ græca sunt. At si tormina & torminosos dixeris. sic enim latine dicuntur: uerbi nouitate perculsi obstupescent. Item quid sit apud Hyppocratem & Galenum synāche norunt quā tamen perperam squinantiam dicere consueuerunt: quid uero sit angina nesciunt: q̄ latina dictio est synanchēq significat: lyenteriam q̄ intestinorum leuitas est & solutio probe callent: aluinos nesciunt. Ita enim latine lyenterici uocantur. Epaticos sciūt dici q morbo laborāt epatario: q̄ græca dictio ē iecorosos dici nesciūt: q̄ latina uox est. Cōsimiliter ut ad ppositū reuertar spathā tā uiri q̄ fœminæ uulgo noītāt: cū dictio græca sit: q̄ latino sermōe dr̄ gladius ensis Mucro: sed illud græcū q̄ hæc latina cognobilius uulgatiusq. Vegetius gladios maiores spathas uocari docet: minores uero semi spathas: ptrea spatha significat ramusculū palmæ cū balanis hoc ē ipsis Dactylis: ut tradit Iullius pollux: hinc apud Mar. Lema ē spathalion Cariotaꝝ: qua dictiōe signifi: at ramulus cū cariotis.i. dactylis palmarum dependētibus: Itē in leuitico scriptum legimus. sumetis uobis die primo fructus arboris pulcherrimæ: spathulasq palmaꝝ: p eo ē ramusculos palmaꝝ cū fructib⁹ Sed qd̄ cū pace bonaq uenia eruditissimoꝝ uiroꝝ dictū sit spathalion apud Pli. & Plautū ut ego opinor nō a spathæ idest palma deducit: sed a uerbo græco σπαθάω siue παθαλάω qd̄ significat delitias ago & lasciuio iclinat: quo uerbo usus est Aristophanes cū ait in nepheles ἐγὼ δ' αὖ λίαν σπαθᾷς est.n. spathalion ornamentummuliebre inter delitias fœmineas annumerandū: ne forte q̄ras ubi Pli. meminerit spathali: sic ait in. xiii. spathalia eo facere & monilia fœminas: & Plautus in menechmis. Ambo menechme inauris da mihi faciendas pōdo duū nūmū spathalia ut te libenter uideā cū ad nos ueneris: ptrea Pli. spatha est instrm̄ & rudicula qua utimur in uersandis rebus q̄ coquūtur. ¶ Mucrone infesto. Cuspide noxia ac letifera: mucronatus dr̄ a mucrone: mucronis effigiem gerens. Pli. lib. xxxii. xiphiā piscē.i. gladiū rostro mucronato esse ait: īterdū mucro significat ipm̄ gladiū: & ut docet Quin. psa oratio mucronē p gladio recipiet. Priscianus synonima sunt iqt: q̄ diuersis noībus idē significāt: ut ensis: mucro gladius. ¶ Exigue stipis: minimi pcii incitamēto stipē pecuniā dicebant a stipendo: ut interpraī. M. Varro: quia qui asses hoc ē nūmos librales habebant maiori numero nōin arca ponebant sed i aliqua cella stipabāt.i. cōponebāt: a stipe stipēdiū dictū & stipendiarii qd̄ stipē pendebāt: hic dispēsator ab stipe pendēda nominatus: hinc pecunia stipulari dr̄ & restipulari in obligationibus. ¶ Lanceā. hispanicū uocabulū est: ut ait Varro: & reperit gellius: a lancea lanceatus.i. lancea pcussus: qui habuerit horoscopum in. xvii. parte Aquarii auctore firmico materno lanceatus moriet. Lancearios nostri uocant quos græci λογχίτας καὶ λογχοφόρους appellant a λόγχη idest lācea gestādo ¶. Qua parte idest cuspide. ¶ Pone ferrum post ferrum. Virgi. pone subit coniunx: & alibi pone sequens: & ut ait Priscia. in. xvii. aduerbium est quod soli accusatiuo adiungitur ut pone tribunal. uel pone domum.

Text commented on (large type):

spiritus detinētis minimo min⁹ interii, & tamē athenis pxio & ante pœcilen porticū isto gemino obtutu circulatorē aspexi eqstrē spathā pacutā mucrone infesto deuorasse, ac mox eundem inuitamēto exigue stipis uenatoriam lanceam, qua parte minat exitiū in ima uiscera cōdidisse, & ecce pone lāceæ ferrū, q̄

Marginal notes: Fistula cibalis · Spiritalis · Aspera arteria · gurgulio · Epiglotris · Poecile porticus · Amphictyones · Pyropoecilon · Sidero poecilon · porticus heptaphonos · Circulatores · Pharmacopolæ · Circulatrix · Circitor · Græca pleraq latinis notiora · Dysenteria · Tormina · Synanche · Epatici · Iecorosi · Spathæ · Semi Spathæ · spathaliō · Mucronatus · Stipes · Lāceatus · Lancearii

BACILLum diminutiuum a baculo Iuue.nullo dextram subeunte bacillo.Liuius lictores cum bacillis. Inuersi teli sensus est circulatorem illum pstigiis ppotentem p partes inguinum infernas.per quĩ uicera imiscuisse ferrum lanceæ: quæ adacta usq; ad occipitium emerſit oſtentans in mucrone puerũ saltatoriũ:q res iter mira miracula referri pōt:qualia ex portentosa uanitatis magicæ officina depromunt. Per inguinem. Lego p inguem.Inguina aũt tam uiri q̃ fœminæ uerēda significant:Martia.accedo quotiens ad opus mixtiſq; mouemur inguinibus:inguina sunt sub scorpione:manlius at scorpius inguine gaudet:hinc inguinaria dicta herba:q̃ sedat inguinis dolores quā quidā argemonem uocāt. cuius meminit Pli.in.xxvi. Ad occipium: occiput & occipitium uocamus partē capitis posteriorē:occipium ut docent philosophi & tradit Macro.in ultimo saturnaliũ: nunq̃ caluum uisũ ob siccitatē:sub arietis dominio caput collocat.Manlius in secundo astronomicon. aries caput ē ante omnia princeps sortitus: In molliciem decorus in quibus decor est corporis iunctus fortitudini: & talis pulchritudo ornat ut ait donatus uirum fortem. in quibusdam forma est cum mollicie copulata : & tales magis inter fœminas:q̃ inter uiros sunt numerandi:q nascent orientibus pleiadibus corpus in fœminā trāsferrent effeminati molliter ambulantes uestigia suspēdent:penitebit eos qđ uiri nati sint auctor maternus in.viii.mateseos. Eneruam saltationem. decentibus uocabulis saltationem molliculam ĩ fractāq; depinxit Enerua.n.& ex ossis:quasi sine neruis & ossibus significat:quales non parũ iā multos uidimus:qui sinuosis flexibus & corpore plicatili oblectant spectatores cũ admiratione.Nati subsidere leporis leuitate corporis aues superare uidebuntur. Dei medici baculo.Esculapius significat:cuius gestamen est baculus serpēte inuolutus. Apollinis filius:uetustissim⁹ medicine repertor.Cũ tñ medicina cæteris pstaret:ut nō satis ei uideret hoium dolores leuare nisi etiā mortuos ad uitā reuocaret:fert hypolitũ discerptũ ad uitā reuocauisse.Nonulli glaucũ minoris filiũ eius opa reuixisse dixerũt.p q̃ re fulmine iouiali incēsus periit:q deide iter sidera cōstitut⁹ fuisse pdit Anguē tenēs.hac de cā anguē tenere dictus.Quod cũ glaucũ sanaret manu bacillũ cũ qd ageret cogitaret dr̃ anguis ad bacillũ ei⁹ arrepsisse:quē esculapi⁹ mēte cōmotus ĩterfecit bacillo sepi⁹ ferēs fugientē.Postea fert alter anguis eodē uenisse ore ferēs herbā:& ĩ caput eius serpētis ĩposuisse:quo facto utrosq; illinc fugisse:qre Esculapi⁹ eadē herba usus glaucũ reuocauit ad uitā.Itaq; in astris dr̃ collocat⁹ eē anguē tenēs: q græce opiuchus latine anguitenēs noiat:ĩ tutela quoq; Esculapii dracōes cōstituti sunt:& ex hac cōsuetudine posteritas instituit:ut medici anguibus uterent:auctor Higinius in lib.de signis : Pli.uero lib.xxix.iō anguē Esculapio dicatum esse refert:qa ei inesse remedia multa crædant: Macro.in prio saturnaliũ auctor est simulachria esculapii ideo subiungi dracone:qa sit acie acutissima & puigili:Vñ ἀπὸ τοῦ δέρκειν.i.uidere nũcupet.medicum aũt talē esse debere pscribit:q acie mētis uel cōmoda uel incōmoda in corpore mortaliũ pnoscat:Vt.n.ait uerissime Hippocrates in pgnosticis oportet medicũ dicere de egroto præterita.psentia & futura:Corne.celsus scribit esculapiũ in deoꝝ numeꝝ receptum esse:cũ medicinā adhuc rudē:paulo subtilius excoluisset:illustrassetq;.Fabulant græci esculapiũ collegisse sanguinē fluētē ex uenis cesæ Gorgonis:Ita ut q fluxerat ex sinistris uenis.eo sanguine ad hoium perniciem:q uero ex dextris πρὸς σωτηρίαν.i.ad salutē uteret.chirurgiæ quoq; inuentũ esculapio assignat Diodo.in.vi. Sensus Apuleii est puꝝ repentinũ ex magicis pstigiis insurrexisse in lanceę cuspide tam flexuosum tā lubricũ:ut credere posses serpētē eē illũ:q in baculo dei esculapii sinuosus figurat:Sidonius mētionē facit baculi:tanq̃ id peculiare insigne sit esculapii.sic.n.ait in secundo epistolaꝝ: tenere non abnuit cũ Orpheo plectrũ.Cũ esculapio baculũ:cũ archimede radiũ.cũ uictruuio perpēdiculũ Augustinus in tertio esculapiũ appellat.Archiatrũ:quasi principē presidēq; medicoꝝ:græce.n.ιατρὸς medicus & ἀρχιατρὸς primus medicoꝝ.græci asclepion uocāt esculapiũ.Vnde ait Martianus ascribit asclepio græcia medicinā. de hoc esculapii gestamine.sic scri.Oui.hic mō serpētē baculũ q nexib⁹ ambit pspice. Q đ gerit.neutro gñe baculũ usurpat sicut & ueteres factitauerũt.Sili⁹ pastorale deo baculũ.Oui.baculũq; tenēs agreste sinistra. Cedo.idē sigñat cedo qđ dic mihi ut ait Donat⁹ & da.Verbũ ē comicũ.Plau.Cedo manũ.M.T.ĩ oratore:libēter ingt ēt copulādo uerbo iūgebāt:ut sodes.p si audes: sis.p siuis.& capsis in quo tria uerba sunt.qđ significat cape siuis:est aũt sodes uox exhortātis:ut ait Donat⁹ i andria. Dyomedes dixit esse aduerbiũ pcationis. Stabulũ:hospitiũ significat:& stabulariũ uocāt ipsum cauponē:q uulgo hospes appellat:Vlpianus iurisconsultus.Caupones ait & stabularios eos accipimus:q cauponā uel stabulũ exercent:& caius ait stabularium accipere mercedem ut permittat iumenta apud eum stabulari:Custodiæq; noie tenetur.Augustinus lib.viii.de ciuitate dei stabularias uocat mulieres:qui exercent stabulũ:& uiatores mercede pascunt:stabularii sunt Catoni famuli uillatici:qui stabulario psunt:sic.n.inquit oportet habeat uillicus stabularios.iiii.obiter annotando græco uocabulo stabularium dici πανδοχέα.ut intelligas illud iosephi ex libro tertio antiquitatum:neq; Ancillam neq; captiuam eis nubere uoluit & eas quæ de cauponibus & pandochibus uitam agunt. Prandio participabo idest mecum prandebis Asymbolos & ĩmunis:ego enim pro te resoluam:& stabulario satisfaciam.M.Var.tradit locariam dici precium: quod datur in stabulo & taberna pro loco ubi consistant. Hic.pro hæc:loquutio est frequens & prope peculiaris Apuleii:interdum significat tunc:ut docet priscianus. Equi boniq; facio.prouerbialiter locutus quod significat in bonam partem accipio.Ita enim loqui consueuimus:quando benignitate uerborum prosequimur pollicitatores inuitatoresq;.potest accipi & eo intellectu:ut exponas non magni pendo.Cui consimile est illud susq; deq; facio : Terentius ceteꝝ equidem istuc chreme æqui boniq; facio.Titus Liuius ne serpat latius contagio eius mali.nos æqui boniq; facimus.M.Tul. in epistolis ad atticum sine particula cōiunctiua quod decētius est:dixit æqui boni facit. Porro.in futuꝝ:deinceps futuri tpis aduerbiũ est. alias cōiũctio ē expletiua.ut docet Donat⁹ q alibi ait aduerbiũ esse mō tpis mō ordis Deierabo.Valde iurabo de.n. interdũ sigñat itẽtionē:ut demiror.Apđ Terē.deamo te syre p ualde amo. Tertul. i apologetico. Sacra faciebāt p salute i patoris & geniũ ei⁹ deierebāt:hic deiuriũ:dictũ iusiurādũ.Au.Gel.deiuri a uicti foret.Deierarĩ āt siue iurare deũ ornatior elocutio ē ut ait Ser.i.xii.cōmētario q̃ sit uelis addere ppositionē:sic Virg.terrā.mare.sidera iuro.hoc.n.elegāti⁹ ē q̃ si dicas p terrā iuro.p mare p sidera Plau.tñ elegātissim⁹ scriptoꝝ dixit p o is deos & deas deierauit.occisuꝝ eũ hac nocte q cũ cubaret.

bacillum inuersi teli ad occipitium, per inguinē subit,puer in molliciem decorus insurgit.Inq; flexib⁹ tortuosis eneruam & exossam saltationem explicat, cum oium,qui aderamus,admiratione, diceres dei medici baculo, qđ ramulis semiáputatis nodosum gerit,serpētē generosũ,lubricis amplexibus ĩherere Sed iā cædo tu sodes,q cæperas fabulam remetire. Ego tibi solus hĩc pro isto credā,& qđ ingressũ primum fuerit stabulum prandio participabo . hĩc tibi merces posita est.At ille istud quidem quod pollicearis, æqui boniq; facio, Verum quod inchoaueram porro exordiar.Sed tibi prius deierabo solem istum

Inguinaria herba
Occipitiũ
Enerua Saltatio
Esculapius cũ baculo
Anguitenens
ophiuchus
Esculapio dicatus
Anguis: & cur
Archiatros
Asclepius
Capsis
Sodes
Stabulari⁹
Pādoche⁹
Locarium
Aequi boniq;
Facto
Porro
Deierare
Deiurium

CVIDentē deū.Pli.de sole scribēs ait pclarus eximius oia ītuēs oia ēt exaudiēs:ab Oui.dictū est uidet hic deus oia primus, græce dr̄:πάντ᾽ ὁρῶν καὶ πάντ᾽ ἀκούων hoc est cūcta uidēs:cūcta audiēs ē eni Sol oculus mūdi tolle solē de mūdo: cūcta nocte ēēt:hinc illud heracliti εἰ μὴ ἥλιος ἦν εὐφρόνη ἂν ἦν.i.si sol nō eēt:nox eēt. ¶ Thessaliā.hic thessalia nō p regiōe accipitur sed p oppido:qđ si legas thessalicā noie adiectiuo significat hypata ciuitas thessaliæ. Quæ palā gesta sūt. Subintelligēdum ē de his uel hoꝝ:uel aliqd cōsimile:ut sit sensus:sermonē iactari p ora populi thessalici sup his rebus q̄ illic palam gestæ fuerāt. ¶ Cuiatis:nomē ē gētile:& significat cuiꝰ gētis. Antiq.n.ut ait Prif.noiatiuū pferebāt cuius & cuiatis cōi genere

uidētē, deū, me uera cōperta memorare, ne & uos ulteriꝰ dubitetis, si thessaliā pximā ciuitatē pueneritis, q̄ ibidē passim p ora populi sermo iactet, q̄ palā gesta sunt, sed ut prius noritis q̄ sim & cuiatis, & quo q̄stu nūc eam, audite. aegiēsis qdē sū, ætneo melle uel caseo & huiuscemodi cauponaꝝ mercibꝰ p thessaliam ætoliam bœotiam ultro citro discurrēs, cōperto itaq̄ q̄ hypateæ: q̄ ciuitas cūctæ thessaliæ antepollet: eēt caseꝰ recēs: & sciti saporis, admodū commodus præcio distrahi, festinus ad cucurri, id omne præstinaturus, sed ut fieri assolet, sinistro pede pfectū me

Plau.rogitāt cuiatis sit. ¶ Quæstū:ad q̄ rendū lucrū ritu mercatorio. ¶ Eā:uadā:uerbū ē. ¶ Egiēsis: q̄ desc. Egina cuiꝰ hic se municipē eē ait insula ē ab egina caci mr̄e dicta. Cū prius enopia noiaret. Oui.enopiā ueteres appellauere. Sed ipse eacus eginā genitricis nomine dixit:æs egineticū teste Pli.fuit i laude:ex quo cādelabroꝝ supficiē elaborabāt:quidā codices hn̄t egiensis tanq̄ ab egio deducto noie.ē.n.egiū oppidū peloponesi:quo i loco Iouē a capra caprino lacte nutritū fabulātur:sicut aratus pdidit.unū & loco nomē: ega.n. caprā uocāt:sunt & egæ euboice a qbus egeū mare dici autumat Strabo:sunt & egæ achaicę:penes q̄s cratis amnis labit. ¶ Etneo melle.i.siculo qđ bonitatis nota cēsetur prima nobilitas ē attico. Quod himetiū uocāt: pxima siculo. Qđ hibleū ab oppido nūcupat:mox calimne insule.hinc ait Oui.fecūdaq̄ melle calimne. Apuleiꝰ ethneū mel appellat intelligi uolēs hibleū siue siculū : ab ethna mōte q̄ ardet noctibus semper:quidam legunt enneo ab enna ciuitate siciliæ in colle sita:in qua sacra cereris edes est:ut docet Stra.in.yi.hinc illud i carmine obsceno:ænneę cererē nurus frequētāt. ¶ Cauponoꝝ mercibꝰ:esculentas merces significat:q̄ ptinēt ad edulia cauponaꝝ:est āt caupona:& mulier & taberna:pōt referri & ad cauponationē:quā ut illiberalē iprobat Plato lib.xi.de legibꝰ:de q̄ suo loco mox plura. ¶ Aetoliā:ætolia. Regio ē pxima epiro:quā ab acarnania dirimit amnis achelous:hic Ouidius acheloū appellat acarnanū fluuiū illo uersu. Amnis acarnāus lętissimus hospite tāto:i etholia oppidū est noie naupactū a quo idē achelous:naupacteus ab eodē poeta dictꝰ:etholiæ oppidū ē calydon:unde calydonius ille aper famigeratos. ¶ Bœotia:cū latini græcos in oībꝰ pœne sequant:ut ait Prisci. Barbarismus fit boetiā boetiosq̄ scriptitādo:pnūciādoq̄:sicut obtinuit iueterauitq̄ falsa & ptinax cōsuetudo neotericoꝝ:boeotiā.n.& boeotios scribere ac pferre debemꝰ ex græcoꝝ rōne apud quos βοιωτία βοιωτοὶ nec unq̄ alit scribunt:& ita illud Flacci legendū:ē boeotū i crasso iurares aere natū. Home.i catalogo βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον auctoritatē tn̄ & rōnē & regulā consuetudo superauit:q̄ ut ait Gelliꝰ domina reꝝ est maximeq̄ uerboꝝ i ore eni oium ē boetia:cū boeotia insolēs i auditū asperabile uerbū eē uideat. Cęteꝝ ego ipse sequar Fabiū Quin.qui uocat cōsuetudinē sermonis cōsensum eruditoꝝ:nō usū triuialiū grāmatistaꝝ. ¶ Cōperto:cū cōperissem:absoluta elocutio ē:apud ueteres uisitatissima. Cor. Tacitus, igit zosines diu pēsitato mithridatis ne rebꝰ externis:an patrio regno cōsuleret. Silius:auditoq̄ furēs socias nō defore uires. ¶ Hypatē.itidē Lucianꝰ se hypatā accessisse cōmemorat. Thessaliæ ciuitatē:quā Apuleius signat fuisse metropolim:& q̄si principalē totius regiōis, Liuiꝰ meminit hypatę in.xxxvi.scribitq̄ cōsulē Romanū eē depopulatū agrū hypatensē. ¶ Caseus sciti saporis. Caseo nemausē si q̄ ciuitas galliaꝝ ē. Laus fuit apud antiquos pcipua:& musteo tm̄ hoc ē recēti cōmēdatio:Caseus lunēsis magnitudine cōspicuus celebrat:qppe qui ad singula milia pondo pmebat:ut docet Pli.in.xi.hinc illud epigrāmatarii poetę:caseꝰ ethruscę signatꝰ imagię pstabit pueris prādia mille tuis:Caseꝰ a coacto lacte dictꝰ ut iterptat. M.Varro siue a coeūdo ut ait Festus. Casei recētes & molles sūt alibiles magis q̄ ueteres & aridi:iter cibos castrēses caseꝰ quoq̄ numerat:Spartianꝰ ne hadriano hæc cibis ēt castrēsibꝰ i ppatulo libēt utēs hoc ē larido caseo:& posca:exemplo Scipionis emiliani & metelli & auctoris sui traiani. Galienꝰ lib.de Alimētis tertio recētē caseū ueluti oium pbatissimū saluberrimūq̄:quē uocari ait a pgamenis municipibꝰ suis oxygalacticū miro pconico extollit:ut aūt itelligas qd sit caseꝰ oxygalacticꝰ apđ galenū:scito oxygalā dici q̄si acetosū lac:nā græci τοξος actū uocant γάλα lac. Vn̄ galactopatę dicti populi:qbꝰ lac uictū cōmodat:quoꝝ meminit & Columella i.yiii, oxygala āt:ut docet Pli.uolumine.xxyiii.fit e lactæ:qđ in sūmo fluit addito sale:oxygala alio mō fit acido lacte addito i recēs. Quod dū accessit utilissimū stomacho:hippacē uocat antiqtas caseū equū:Cui eosdē affectꝰ quos bubulo caseo sestꝰ assignat:genꝰ ē casei:qđ saprū uocāt q̄si dicas marcidū:q cū sale & sorbis siccis e uio tritꝰ potusq̄ medet cœliacis: i uniuersū hæc de caseis tradunt stomacho utiles sūt:q nō sūt salsi.i.recētes : ueteres aluū sistūt:corpusq̄ minuūt. ¶ Sciti saporis:pbi iucūdiq̄ gustatꝰ:scitꝰ iterdū dr̄ elegās. Ter.scitū pueꝝ appellat pulchꝝ & elegātē:fiscellꝰ dicebat a pscis casei mollꝰ appetitor. ¶ Pręcio distrahi:uēdibilē fuisse caseū significat:q leui pcio coemi posset:distraher.n.ē uēder oratoribꝰ & iuriscō.ide merces distractę & distractio uēditio. Vlpi.titulo de trāsactiōibꝰ:si uni plibꝰ ue fūdus ad alimēta fuerit relictꝰ uelitq̄ eū distrahere necesse ē ptorē de eiꝰ distractiōe:& trāsactōe arbitrari. Alias signat dissepara atq̄ diuellēr. ¶ Præstinaturꝰ.ēpturꝰ:pstinar uerbū uerꝰ ē:qđ signat emere Pla.i epidico:ut pstines argēto pusq̄ ueni filꝰ:& apđ eūdē sepissime. A quo destinare quoq̄ qđ iusitatiꝰ ē usurpat i eodē significatu cū ait i psa:dii deæq̄ te agitāt irati:& scelꝰ q hāc nō pperes destinare. ¶ Sinistro pede.i.iprospero omine & i auspicato. Si.n.ut Dona. Virgilianꝰ iterpsscite iqt. Dext pes bonꝰ ē pculdubio finister malus accipiēdus ē:a cōtrario dixit Vir.i.yiii.& nos & tua dextre adi pede sacra scdo:hoc ē ut Ser.intptat ppitiꝰ: & pspero omine. Diuꝰ Aug. Qđ me Herc.scitu memoratuq̄ ē dignū:rfert i eplis phāionē dici bōi pedis hoiem:cuiꝰ aduētꝰ afferat aliqd fœlicitatis:sic iqt solemꝰ dicer scdo pede itroisse:cuiꝰ itroitū pspitas aliq̄ cōsecuta sit:illđ obit ānotādū i auguriis sinistrū accipi p pspero & salutari:& sinistras aues q̄ portēdūt fœlicitatē:autūat Fes. Pōp.& Ser.auspiciū sinistrū a sinēdo dici:qđ nos ager aliqd sinat. M.Var,i lib.eplaꝝ q̄stionū ait ad sinistrā pte eē mūdi exorietes:ad dextrā occidētes uū fcm̄ arbitrat:ut sinistra meliora auspicia q̄ dextra eē existimēt. Idē fere sēsit capito & ciciꝰ uetustissimi scriptors:Pli.quoq̄ fulmia leua ht ē sinistra rfert pspera existimari:qm̄ leua ptē mūdi ortꝰ ē. Idē Don.refert i sacris signis icirco pspa accipi:q̄ sūt leua qa sacrificātę ul pcātę latꝰ leuū dextrū ē eiꝰ:q postulata largit:ex hac augurii cōsuetudine dixit En.cōtonuit leuū bn̄ tēpestate serēa:& ēniū emulatꝰ Vir.cecinit i fio ope:subitoq̄ fragor itōuit leuū:significari uolēs sinistꝝ ht ē psperꝝ fcm̄ eē auguriū. E cōtrario gręcę & barbarę dxtra meliora uidēt q̄ sinistra. Vn̄ Hom.aiax:nescio qđ ht mō nūciat:pspa iupit his dxtrę fulgoribꝰ edit:q̄q̄ hađ ignoramꝰ ut iqt. M.T.i.ii.de diui.q̄ bōa sint sinistra:dici ēt si dextra sint.

Dictū heracliti

cuiatis

Aegina

Aegiū op.

cauponaꝝ

Bœotia nō boetia dicendum.

Consuetudo Dn̄a uerboꝝ

De caseo

caseus lunensis

Oxygalacticus caseus apđ Galenum

Galactopotæ

Oxygala

Hippace

Scitus sapor

Fiscellus

Distrahere distractio

Pręstinare,

Destinare

Sinistro pede

Phanio q

Sinistræ aues salutares

Leua fulmina

ſpes cõpẽdii fruſtrata ẽ.oẽ.n.pridie lupus negociator magnarius coemerat.Ergo igiť inefficaci celeritate fatigatus,cõmodũ ueſpera oriẽte,ad balneas ꝓceſſerã.Ecce ſocratẽ contubernalẽ meũ conſpicio,humi ſedebat, ſciſſili palliaſtro ſemiamictus.(pœne alius)lurore ac miſera macie deformatus,qualia ſolent fortunæ deterrima,ſtipes in triuiis erogare,hũc talẽ,q̃q̃ neceſſariũ & ſumme agnitum, tamen dubiamente propius acceſſi. Hem,inquam mi Socrates quid iſtud?quæ facies?quod flagitium?At uere domi tuæ iam defletus & conclamatus es.liberis tuis tutores iuridici ꝓuicialis decreto dati.uxor ꝑſolutis

Lupus ¶SPES compendii.lucri:contra diſpendium ſignificat detrimentum.¶Lupus:nomen proprium negociatoris.Alias dr̃ inſtr̃m uncinatũ.qđ uulgus lingua uernacula graphiũ uocat:palladius lupos ſerrulas manubriatas interp̃tať numeratq; inter ruſtica ferramenta:alias lupos dicimus frenos:& lupata iuxta illud.accipit ore lupos:de lupo piſce & animali quadrupede nemo ẽ qui neſciat.

Magnari⁹ ¶Magnarius.nõ a regione q̃ magneſia dr̃ inclinatũ eſt hoc nomen:ſed a magno magnitudineq; negociatiõis ueluti famigeratus.clarus in obeũdis magnis mercaturis.

cõmodum ¶Cõmodũ:nõ paꝝ multæ particulæ ſunt in latina lingua uſitatiſſime quidẽ:ſed paucis bene cognite intellectæq;:ſicut eſt aduerbiũ hoc cõmodũ:Quod ſignificat tunc id temporis eo momẽto:q̃ dictiõe nõ ſolum Apuleius noſter ſepicule:ſed & Plau.&.M.T.Gel. & omnis claſſicorũ ſcriptorum ordo uſus eſt.Donatus enarrãs illud Terẽtianum exphormiõe:id cũ hoc agebã cõmodum dixit aduerbiũ ẽẽ tp̃is:& tm̃ ſignificare.idẽ alibi aptius:& planius.expõit cõmodum huc aduerterat.ipſo codẽq; tp̃e.

Balneæ ¶Ad balneas:ꝓprie & ſignificanter fœminino genere balneas publicas appellamus:cũ priuata neutro

Balnea genere balnea appellitenť.Quod docet.M.Varro:& ita fere ſemꝑ apud idoneos auctores ĩuenies dici ꝓ publicis thermis.At tñ.M.T.balneas uocat balnea marci bruti priuata:ſic.n.ait in.ii.de oratore:q̃ multa de balneis:q̃s nuꝑ ille uẽdiderat.Idẽ in oĩone pro cluẽtio eas inquit balneas nõ ex libris pr̃is ſed ex tabulis & ex cẽſu q̃rere:græci βάλανον appellãt ab eo qđ anxietatem pellat ex aĩo qđ & diuus Aug.teſtať li.ix.cõfeſſionum:& nos fuſius ſcripſimus in cõmẽtariis Sue.unde noſtri balineũ dicũt:& ꝑ ſyncopã balneum.¶Ecce proprium Ci.& Vir.hoc ẽ in rebus inꝑuiſis & repentinis:ut ecce aũt gemini a tenedo:& ecce trahebať paſſis priameia uirgo.¶Palliaſtro.a pallio:q̃ græcoꝝ ueſtis eſt:ut toga Romanorũ:inclinať palliaſtrũ.Cuiuſcemodi noĩa autumãt grãmatici ſignificare diminutionẽ:& ꝑfecto q̃dã ſunt in aſter uel in aſtrum deſinẽtia:q̃ diminutionis regulã ſeruãt:ut ſurdaſter quaſi abſurdus:& recaluaſter modice caluus Ci.in.v.tuſcu.Erat inquit

Surdaſter ſurdaſter.M.Craſ.in leuitico ait Moſes:& ſi a frõte ceciderint pili recaluaſter & mũdus ẽ:uñ & recaluatio dicã non plenũ

Recaluaſter caluiciũ ſed puſila capilloꝝ deglabratio.itidẽ palliaſtrũ accipi uideť ꝓ pallio mutilio & breuiculo:cõpluſcula tñ ſũt ex hoc inclinatu deriuata:q̃ imitationẽ potius ſignificãt q̃ diminutionẽ:ut pinaſter:q̃ nõ parua pinus ſignificať:ſed ut ait Pli.i.xvi.nihil aliud ẽ q̃ primus ſilueſtris mira altitudine:Ita apiaſtrũ.Quod herbe gen⁹ meliſſophylon higinus uocat:ita mẽtaſtrũ q̃ mẽta ſilueſtris eſt:cõſimiliter a Ci.dr̃ fuluiaſter & antoniaſter.cõtra Pri.ſoiam:q̃ſi fuluiæ antoniiq; imitator:& A Ter.i adelphis paraſitaſter dictus non tã paruus paſitus q̃ emulus imitatorq; paraſitoꝝ de palliaſtro in floridis.Uizeno procinctu palliaſtri magiſtratũ in ſecreto defendiſſet.¶Sciſili.lacero & diuulſo:alias ſciſſile dr̃ ut fiſſile qđ facile ſcindi põt.¶Semiamictus:ex hoc aperte liq̃t palliaſtrũ puſillum & breue pallium ſignificare:quo Socrates nõ totus ueſtiebatur:ſed ſe

Luror mi ueſtitus cõſpiciebať.¶Lurore.ſquallore & pallore buxanti:ẽ.n.Iuridus ſupra modũ pallidus.Unde rana lurina uarro

Deformať ni:& uenena Lurida poetis dñr.¶Deformatus.ſentus.incultus & de honeſtamẽto formæ demutatus.Alias deformare ẽ figurare fabricare:& noua forma ĩſignire:Victruuius in.v.tragicæ ſcenæ deformantur colũnis.ſignis:& regalibus rebus.¶Stipes erogare:ſignificat cõtubernalẽ ad inciſtas hoc eſt egeſtatẽ fortunæ fulminãtis ſeuitia redactum eſſe adeo ut mẽ

Mendicimonium dicare cogereť:qđ genus hoĩes Plau.elegãter appellat mendicabula:& laberius mendicitatẽ dixit mẽdicimoniũ:intriuiis aũt potiſſimũ mẽdici ſtabulanť utpote locis frequẽtioribus perq; ultro citroq; cõmeant hoĩes negocia obeuntes:q̃q̃ necel

Neceſſarii ſariũ:quãuis mihi neceſſitudine contubernalitateq; concĩctũ.& conſequẽter cognitiſſimum.Neceſſarii eni⁹ dicunť q iu

Facies re affinitatis familiaritatis ue cõiũcti ſũt:ut docet Gel.li.xii.noctiũ atticarum.Quæ facies.Admiratur In Socrate cõtuber

Corpore nali tãtã deformitatẽ:tãtãq; uultus ac totius corporis illuuiẽ eſt.n.facies formo oĩs & modus & factura q̃dã corporis toti

aquilo us a faciẽdo dicta auctor Gel.in.xii.Plau.quoq; in penulo faciẽ ꝓ totius corporis colori ſq; habitu dixit his uerſib⁹.Sed eaꝝ nutrix q̃ ſit facie mihi expedi:ſtatura nõ magna:corꝑe:aq̃lo ẽ:Aquilũ corpus a colore aq̃lo dictũ:q fuſcus eſt:& ſubniger ab aq̃ noĩatus:cæteꝝ quottidianæ locutionis cõſuetudo faciẽ uſurpat pro oris ſp̃ẽ qđ græci πρόσωπον dñt:in quo ſignificatu ẽ illud Pli.ex.xi.facies hoĩ tm̃:Cæteris os aut roſtra.¶Deflectus:deploratus delamẽtatus:pticipiũ ab eo qđ eſt fleor

Conclamatum ut ait Ser.Vir.tũ mẽbra thoro defleta reponũt.¶Conclamatus es:tanq̃ deuita tua trãſactũ finitũq; ſit.Donatus enarrãs illud Teren.ex eunucho:iã cõclamatũ ẽ mõ interp̃tať trãſactũ ac finitũ:ut corpora:nihil reliq hñt ad uitæ officia:mõ manifeſtũ:ut in cõclamatis funerib⁹:nulla dilatio eſt doloris ac luctus cõclamatũ ꝓ ſatis deploratũ ſatiſq; uociferatũ ẽẽ expoñit.Ser.uero in expoſitiõe illius hemiſtichii ex.vi.æne,pars calidos latices:ait morẽ fuiſſe apud ueteres ut mortui calida aq̃ abluerenť:& ꝑ interualla cõclamarenť:ꝓpea q; ſolet plerũq; uitalis ſpũs excluſus putari:& hoĩes fallere:iõq; ſeruabanť cadauera ſeptẽ dieb⁹:& calida aqua abluebanť:& poſt ultimã cõclamationẽ cõburebanť:& hinc tractũ ẽẽ refert illud Te

Iuridicus ꝓuincialis rentii.Deſine iã cõclamatũ ẽ:cõſimile eſt illud Lucani ex ſecũdo pharſaliæ.Corpora nõdũ cõclamata iacent.¶Iuridici ꝓuin.Iuridicus ꝓuincialis ſignificať:is mr̃atus:q ius dicit in ꝓuincia ſine is p̃tor ſit ſiue ꝓcul:ſiue p̃ſes:ſiue alius q ꝓuinciã regat:titulus ẽ:apud iuriſcõſultos de officio iuridici alexãdrie:Ubi ſic ait Ulp.iuridico q alexãdriæ agit datio tutoris cõſtõne diui Marci cõceſſa ẽ.Senſus ẽ datos ẽẽ tutores filiis Socratis:q demortuus credebať:ex auctoritate decretoq; iuridici:q ꝓuinciã illius p̃riã regebat:nã ut refert Ul.titulo de iuriſdictiõe iudicũ.Ius dicẽtis latiſſimũ ẽ:nã & pupillis nõ hñtibus tuto

Tutores res cõſtituere põt.Tutores ãt ſũt ut docet Paulus li.xxvi.Digeſtoꝝ qui uim ac ptãtẽ hñt tuẽdi eũ:qui pp ætatẽ ſuã ſponte

analogiſtæ tutores q ſe defendere neq̃t:dicti q̃ſi tuitores atq; defenſores mutus:& ſurdus tutor dari nõ poteſt.Tutoꝝ alii legitimi:Alii fiduciarii.Alii honorarii nũcupati.Analogiſtos ſiue Analogos appellat tutores Iulianus iuriſ.eos qui nõ tenenť reddere rationẽ.Adminiſtratæ tutelæ:ius dandi tutores datũ eſt:ut ait Ulp.oĩbus mr̃atibus municipalibus:p̃tor ipſe ſe tutorẽ dare nõ põt.

Liberis Illud ſp cõſtitit p̃ſidẽ poſſe tutorẽ dare tã abſentẽ q̃ p̃ntem:& tã p̃ſenti q̃ abſenti:necnõ ignorãti & inuito.¶Liberis.Liberum appellatiõe:nõ ſolũ filii:ſed & nepotes cõtinenť:ut tradit Ulp.titulo de teſtamẽtaria tutela:liberos ſ̃m Caſſiũ & ultra trinepotẽ accipimus.Antiqui oratores hiſtoriciq; ẽt unũ filiũ filiã ue liberos multitudinis numero appellauerũt Sepronius.Sepronius Aſellio libro reꝝ geſtaꝝ quinto de Tiberio Graccho ita ſcripſit:orare cœpit ut ſe defenderent.Liberoſq; ſuos eum quem uirilis ſexus:tum in eo tempore habebat produci iuſſit populoq; cõmendauit prope flens.

FERAlibus officiis.feralia officia appellamus:q̃ inferis defunctisq; exhibent.scribit Ouid.in secũdo fastoꝝ feralia dici Feralia
diem in mẽse februario:qua ferunt iusta manib⁹ parẽtũ.Et celebratis parẽtalib⁹ placãt aĩas defũctoꝝ:festus quoq; Põpe.ait
feralia eẽ festa sacrata diis manib⁹ a ferẽdis epulis:uel aferiẽdis pecudibus appellata:hic federa feralia,& tedas ferales,&
arma feralia dixit:Luca.ꝓ mortiferis & pnicialib⁹.Et ferales cultus Oui.ꝓ funebres & lugubres:Vxor apud ueteres decẽ
menses a funere maritali lugebat maritũ:quia Annus id tpis erat decimestris.ut docet Ouid.scribit Seneca libro septimo
epistolaꝝ.Annũ tps fœminis ad lugendũ constitutum fuisse a maioribus non ut tãdiu lugerent:sed ne diutius: Viris nul-
lum lugendi legitimũ tẽpus est.quia nullũ est honestũ:

feralib⁹ officiis,luctu & mærore diuturno doforma ta,diffletis pœne ad extremã captiuitatẽ oculis suis domus infortuniũ nouaꝝ nuptiaꝝ gaudiis a suis sibi parentibus hylarare compellitur.At tu hic laruale si mulacrum,cũ summo dedecore nostro uiseris.Ari stomene inquit næ tu fortunaꝝ lubricas ambages,& istabiles incursiões,& reciprocas uicissitudies igno ras?& cũ dicto sutili centuculo faciẽ suã, iam dudũ

lugentes diebus luctus erãt in pellibus.¶Deformata. deturpata.sordidataq;.¶Diffletis oculis.Tãdiu tãq; cõ tineater defleuisse fœminam significat.ut pœne lumi- nũ oculoꝝ captiuitatem orbitatemq; pateref:in hanc sentẽtiam Quinti.in declamatione quæ inscribitur in sepultus sic inquit.Cognita clade rarissimi uxor exem pli totos effluit oculos.fontẽq; illũ perenniũ lachryma rum tantũ cecitas clausit.¶A suis parẽtibus:patre & Parentes
matre:interdũ parentes uulgari more ut ait diuus Hie ronymus dicuntur affines:& cognati:& ita nos uulgo uernacula lingua sermocinantes usurpamus:in hoc si gnificatu parentes appellat spartianus cũ ait oĩbus pa-
rentibus suis tantam reuerentiã:q̃tã priuatus exhibuit:ꝑterea appellatione parentũ oẽs superioris gradus usq; ad tritauũ
quidã appellari aiunt:sed caius cassius cui Vlpianus astipulatur oẽs in infinitũ dici parentes asseuerat.¶Nouaꝝ nuptiaꝝ
gaudiis:luctus finiebaf nuptiaꝝ cã.¶Hylarare infortuniũ.Ex hylarare.& discusso pectoris nubilo disserenare : ac noua Hylaria
immissa hylaritate discutere:& in letitiã gaudiũq; demutare.hylaria ueteres diẽ appellauerũt.viii.Kalendas apriles: quo
fit equinoctiũ uernũ:qui primũ tpe sol diẽ longiorẽ nocte pro tendebat:ꝑ inde ac tunc primũ exordiũ læticiæ & hylaritu
dinis celebraret.Auctor Macrobius:hæc hylaria significauit uopiscus sic scribẽs:in aureliano. hylaribus quibus oĩa festa
& fieri debere scimus & dici impletis solẽnibus.¶Suis sibi.Vetus locutio est:ita Terentius suo sibi hunc gladio iugulo:
ubi exponit Donatus ueteres sic solitos loqui.¶Laruale simulachrum.Augustinus in nono de ciuitate dei:Martianus ca Laruæ
pella in nuptiis philologiæ:& noster Apuleius in demonio socratis laruas dici tradunt animas hominũ deprauatas & ma-
lis uitæ meritis maculosas:quæ a corpore seiugatæ terriculamentũ sunt mortalibus & ocursacula nocturna:hinc laruale
simulachrum dicitur deformatum pallens luridum euisceratum emaciatum:ac prorsus horrendũ:sicuti larua est:in pria- Laruari
peiis scriptum est:ad me nocte solet uenire & affert pallorem maciemq; larualem: ubi annotandum in carmine phalecio
laruale m pronunciari debere per dieresim:a larua laruati dicuntur furiosi:& mente moti quasi laruis exciti . Apuleius
in apologia:hunc deniq; qui laruam putat;ipse est laruatus idem tertium inquit mendacium fuit macilentam uel omnino
euisceratam formam diri cadaueris fabricatam prorsus horribilem & laruale m: in hãc sniam est illud sidonii appollina-
ris:facies ueluti umbris mestificata laruualibus apud oratiũ q; nescio an aliubi facile reperias larua accipitur pro persona Vmbræ lar
sicut uulgo usurpatur eo uersu:nil illi larua aut tragicis opus esse coturnis.¶Aristom ene:uocatiuus casus est:qui apud ue uales
teres salutatorius quoq; uocabaf.uerba sunt socratis rñdentis amico aristomeni:ita.n.noĩabaf sermocinator hic introdu Salutatori
ctus a Lucio nostro.¶Fortunarum lubricas ambages:sæpe diximus:sæpe annotauimus fortunã uolubilẽ uagam incõ- us casus
stantẽ:Lubricã brutã appellari:quã antiqui sine pedibus esse dixerunt:eãq; in pila stantẽ figurantes manuatã pennatamq; Fortuna in
fecerunt.quæ cũ manus porrigit pennas quoq; cõprænhendere nõ sinit fortunaꝝ aũt pluraliter dixit: quia multiplex est pila stans
multinominisq; fortuna sicuti a nobis scriptũ est in libro de fœlicitate:refert Macrobius simulachra fortunaꝝ apud antiũ Prenestinæ
prouenire solita ad danda responsa papinius quoq; si luula quadã ꝑnestinas sorores appellauit fortunas:quæ apud ꝑneste sorores
sub effige soroꝝ colebant.Romæ fuit ara malæ fortunæ in exquiliis:& nos olim ludentes scripsimus in libello ellegiaco.
est fortuna mala:est cõuertens:est bene sperans:fortis habet nomen mascula culta dea ẽ:ut tua multiiuga est uaria & nu- Centuncu-
merosa potestas sic sunt multa tibi nomina facta deæ:in cœlo est ἀγαθὴ τύχη καὶ κακὴ τύχη.i.bona fortuna & mala fortu lus
na auctor Iulius firmicus:alias fortunæ ꝓdiuitiis opulentiisq; accipiunt.¶Cum dicto.frequens & pene peculiaris Apulei Cento
locutio.q̃ significat statim:post uerba:& uix dũ finito sermone.¶Sutili centuculo:q̃d supra palliastrũ scissile dixit: modo
sutilẽ centuculũ appellat a centone ὑποκοριστικῶς.i.per diminutionẽ deducto uocabulo:est aũt cẽto uestis crassior uiliorq;
ex pãnis diuersoꝝ in unũ cõsutis coagmẽtatisq;:cuius usus in re militari apud ueteres fuit frequentissimus ad incẽdiũ ar-
cendũ:hinc ꝑcipit uegetius.li.iiii.turres & uineas q̃ machinæ sunt militares centonibus esse aut crudis coriis extrinsecus
operiendas cõmuniendasue.ne imisso cõcrement incẽdio.Cæsar quoq; cõmentario belli ciuilis põpeiani scẽo refert i op
pugnatione massiliæ turrim latericiã a suis structã fuisse:cui centones insuper iniecerunt: ne aut tela tormentis missa ta
bulatione perfringerent:aut saxa ex catapultis latericiũ discuterent idẽ instructura musculi: quæ & ipsa machina oppu-
gnatoria est ait coria inducta fuisse sup coria cẽtones iniectos:ne igni ac lapidibus corrũperet.Docet portius Cato cento-
nes fieri ex uestimẽtis familiæ ueteribus:cũ ait quotiescũq; tunicã aut saga familiæ dabis prius ueterẽ accipito. unde cen
tones fiant.Macrobius in.i.saturnaliũ centones accipit ꝓ ueste stragula lectoꝝ operimento:cũ ait scrophæ cadauer sub cẽ
tonibus collocat:sup quos oxor cubabat:laus farcinatoris est si bene centonẽ suere nouerit:quia ex dissimilib⁹ minutisq;
consarcinat hinc illud lucianũ farcinatorẽ esse summũ fuere centonẽ optime:consimiliter cento apud Iuuenalem accipitur
pro uestitu familiari crasso.& sordido:sic scribentẽ:intrauit calidũ ueteri cẽtone lupanar.Centonibus.n.inuoluta uestitaq;
messalina ibat in lustra ne agnosceretur.Seneca quoq; in.xi.epistolaꝝ ait diurnum accipit in centuculo dormit:ubi cento
culus pro uili: & plebeia ueste stragula usurpatur frontinus & liuius centunculos accipere uident pro dorsualibus & in-
stratis iumentoꝝ:a similitudine uestit centũculi.herba centunculus dicta de qua scribens Plinius noster innuit centũculũ
esse penulã:cuius uerba subscripsi ex uolumine.xxiiii.q̃ sunt hæc:itali centũculũ uocant rostratis foliis ad similitudinẽ ca- Cento nu-
pitis pen ularum iacentẽ in aruis:ꝑterea cento ut scienter docet ausonius est opusculum structum ex uariis diuersisq; car ptialis ho-
minibus.Cuius structura ita solidaf:ut coeant aut cesi duo uersus:aut unus & sequens cũ medio nam duos iunctim loca- mero cen-
re ineptũ est:ita ipse centonẽ formauit nuptialẽ ex filis poemãtis maroniani consutum.hinc homerocentonas & Virgilio tones
centonas legisse sese diuus Hierony. refert in prologo ueteris instrumenti significare uolens opuscula contexta ex Ho-
meri Virgiliiq; carminibus transducta accõmodataq; ad sensum conditoris.Sutilis autem dicitur centuculus consutus cõ
textusq; a suendo cymbam charonis sutilem uocat poeta hoc est ut exponit Seruius intextam sutamq;.

punicantem præ pudore obtexit, ita ut ab umbilico pubetem⁹, cætera corporis renudaret. Nec deniq̃ p pessus ego tam miserum erumnæ spectaculum inie cta manu ut adsurgat enitor.

At ille ut erat capite uelato sine inquit fruatur diuti us trophæo fortuna, quod fixit ipsa, effice sequatur. Et simul unā ex duabus laciniis meis exuo: eūq̃ pro pere uestio. dicā, an necontego? & illico lauacro tra do, qđ unctui, q̃ tersui ipse p̄ministro, sordiam enor men eluuiem operose effrico. Probe curato, ad ho spitium lassus ipse fatigatum egerrime sustinens per duco, lectulo refoueo, cibo satio, poculo mitigo, fa bulis permulceo. Iam ad lubentiā procliuis est ser monis & ioci, & scitum est cauillum. Iam dicacitas tinula, cū ille imo de pectore cruciabile suspiriū du cēs dextra seruiente frontē replaudēs me miserū in sit, qui dum uoluptatem gladiatorii spectaculi satis

BERO. PVNicā præ pudore. Rubētem ob uerecūdiā: puniceus. n. color russus ē: & exuberātiam splēdorēque significat ruboris græce dicit̃ φοινικοῦν auctor Gelli⁹ i scdo: facies aūt pudibundi uerecundiq̃ hois erubescente cōsueuit: qm̄ ut inquit Arist. in problematis sanguis de corde in oēs corporis ptes diffundit̃ pudentibus: ita ut supficiem occupet: est autē uerecūdia bo*Rubor uirtutis color* num ut dicit Seneca in adolescēte signū: & ut dicere solebat Cynicus Diogenes. Rubor uirtutis est color: nihil fuisse molli us ore Pōpeii annotauerunt eruditi: q nunq̃ nō corā pluribus, erubuit, utiq̃ & incōtionibus: Plautus in Asinaria uerecūdi esse decet adolescētē argarippe. Quintilianus uerecūdiā uitiū esse dicit sed amabile: & qđ uirtutes generet. ⁋ Pube tenus. *Tenus* Visq̃ ad pubem: hæc pticula iungit̃ cū ablatiuo singula ri numero: ut capulo tenus abdidit ensem: plurari ue ro cū genetiuo: ut crurū tenus a mento palearia pendē: quo in loco ut Priscia. ostēdit: usus ē poeta hellenismo. *Tropea monumēta uictorię* Pli. quoq̃ dixit corporū tenus curiosus. ⁋ Fruat̃ tropea fortuna. Verba sunt socratis erumnosi aristomeni re spōdētis finēdū esse fortunā de seipso triūphare & ipo tropeo diutissime frui: tanq̃ ipse sit tropeum fixum a ui ctrice fortuna: sicut tropea figi solebant a uictoribus: ut eēnt monumenta uictoriarū sempiterna: q̃ uetusta te consūpta nephas erat refici ac resarciri: ut docet plu tarchus: i q̄stionibus. De tropeis affatim scripsimus in primo tranquilli: cōmētario: illinc poteris siquid deside *Lacinia* ras mutuari. ⁋ Ex duabus laciniis. Vestibus est aūt p prie lacinia ut inqt Sestus pōpeius pars uestimenti fle *Laciniosū* xuosa sinnuosaq̃: unde laciniosum deriuat̃. Quod tor *Lacinari* tuosum implicatūq̃ significat hinc laciniosa oro Hie *Eluuies* rony. laciniosus fibris spondios in ostreis Pli. laciniosa conuallis Apuleio dicta & aduerbium inde fit laciniatim. Quod significat lacinias columella præcipit Gre gem pecoris ouilli in lacinias distribuendum: hoc est in particulas & ut aduerbialiter dicam particulatim. Vi delicet a laciniis: quæ partes sunt uestimentorum: & in terdum pro tota ueste accipiuntur. ⁋ Quod cursui. E menda quod tersui: significat enim se ministrasse ami co balnei utensilia. Videlicet ampullam oleariā: & stri gilem: & lintea teritoriā quibus ad tergendum utebā tur. ⁋ Enormē eluuiem: immodicā spurciciam & illu uiē. Pli. iuuenalis eluuiem dixere feculētiā cloacalem. ⁋ Probe curato. cū diligenter elocutus curatusq̃ esset. ⁋ Lectulo refoueo. cibo satio omioteleuton. Et omio ptoton. q̄ latine dūt siīr desinēs similiter cadens exor natiōes sūt q̄ rarenter intersparse cōciniorē faciūt festi uiorēq̃ elocutionem: in quibus nitidus est: & p̄pollens Apuleius: si imodice hæc fiant transeunt in uitiū ut in quarto Rhetoricorū proditū est: ideoq̃ dixit. Aug. Gel lius insipida & inertia & puerilia esse id genus in collo candis uerbis scitamenta: si immodice fiant & rancide sicut facetissime lusit Lucilius: sed ad p̄positū: omnis animi impetus oīsq̃ tristitia cibo mollit: potuq̃ discuti tur. uinū dissipat curas edaces: ut ait Oratius & Plinio teste somno est accōmodatum ac securitatibus & hoc fuit illud poculum nepentes: qđ Helena illa homerica thelemacho ministrauit. Quod obliuionem tristitiæ *Nepēthes* ueniamq̃ afferebat. Quod utiq̃ foret cunctis mortalibus ab helena propinandum sed de hoc nepente: quod sine luctu si gnificat: plura in libro annotationū. ⁋ Ad lubentias, A lubēdo siue libendo lubentia & libentia dicta est: ut docet. M. Var ro lib. ii, latinæ linguæ: plautus in asinaria lubentiorē te faciā: q̄ lubentia est lubētias appellat hilaritates læticias: & uolu ptates sermonū & iocorū ad quas iā procliuē factum eē socratē seiugata paulisper tristitudine significat A. Gelli⁹ in. xiiii. *Lubētiæ* Nam cui lubētiæ gratiæq̃ oēs cōuiuiorū incognitæ: sint quiq̃ illarū omnino exps sit. ⁋ Scitum cauilū. Elegans &: faceta ca *Cauillum* uillatio iocotoq̃: cauillū. n. pro cauillatione: & irrisione accipitur auctor festis & cauillari est iocari. Quæ græci sophisma *Dicacitas scurrilis* ta uocant Cicero & Seneca cauillationes interpretatur. ⁋ Dicacitas tinnula. dicacitas sicuti docet Quintil. in. vii. proprie significat sermonē cū risu aliquos incessentem: iō Demosthenē urbanū fuisse dicunt dicacem negant a dicendo ducta ē hac *Facetiarū genera* putissimū utuntur scurræ. Vnde dicacitas scurilis appellata q̄ oratori magnopere fugienda est. Duo sunt genera faciarum ut inquit Cæsar & Cicero. i. ii. de oratore alterū fusum. Alterum per acutū: illa a ueteribus superior cauillatio: hæc altera dicacitas nominata est. Apud ueteres ganio p̄cone nemo dicatior fuit: de quo multa Lucilius: de quo non pauca. M. Tul lius in orone p. Cn. Plāco. hic nasicæ nō pepercit. idē. Mar. drusum hominē potentissimū dicacitate pulsauit idē. Lu. Craf *Tinulus* si & Mar. Antonii oraturū uolūtates aspioribus faceciis sæpe pstinxit impune. ⁋ Tinnula. sonora: & obstrepa sublatiore sermone. Tinnire est sonare uerbū fictū ex onomatopeia. Vn̄ tinnitus auriū Plini. in. xxviiii. quin & absentes: tinitu auriū p̄sentire sermones de se receptū est. ⁋ Frontem replaudēs manu re pcutiēs retegēsq̃ capillis reiectis: qđ in luctu tristitiaq̃ usitatū ē: plaudo. n. qđ & plodo dr̄ manibus pulso & strepitū facio: unde plausus dictus: quo boni excipiebātur cū mali exi *Replaudere* bilarent: hinc cōplodere. supplodere. explodere. replaudere deriuant̃: q̄ inter se finitima: ut pote ab eodē fonte deriuata ali quo: rū intersticio discriminant̃: qđ antiquarū lectionū curioso facile liq̄t: & a nobis perinde ut in legēdo fuerint obuia an notabunt̃. ⁋ Insit inqt alias incipit: in carmine Neuiano legimus fiere impendio insit pro fieri impense incipit.

FAmigerabilis

FAMIgerabilis.inclytus.Clarus opulētus:famigerabilis.n.& famigeratus i eodē significatu ꝑ cognobilis & fama not⁹ usurpāt:famigeratores aūt dñr tumigeruli:q̄si famæ rumorūq; gestores seminatores ue:de q̄bus Plau. in trinūmo: ego de uerbis eoꝝ famigeratoꝝ inscius ꝑ filui amicū castigatū innoxiū:qd̄ si exquirat̄ usq; ad stirpē auctoritas. Vñ q̄cquid au ditū nisi id appeat:famigerator næ sit cū detrimēto & dāno. ꝶ Erūnas.Calamitates laboresq;:animus equus optimū ē erūnæ cōdimētū:ut inquit plautinus seruus.ꝶ Secūdū q̄stū:post factū lucrū.scd̄m.n.aliqñ significat iuxta & post. Liuius s̄m orōnē ꝑtoris murmur ortū:idē i eplis solitū scribi s̄m salutē testis & hisce uerbis ꝑtores syracusani Marcello s̄m salutē

famigerabilis cōsector,in has erūnas icidi.nā ut scis optie s̄m q̄stū macedōia ꝑfectus dū mēse decio ibi. dē attētus nūmatior reuertor modico prius q̄ laris sam accederē ꝑtrāsitū spectaculū obiturus in quadā auia & laciniosa cōualle a uastissimis latronibus ob sessus atq; omnibus priuatus tandē euado,& utpote ultime affectus ad quandā cauponā Meroen anum, sed admodum scitulā.deuorto,eiq; cās & peregri nationis diuturnæ,& domuitionis anxiæ,& spolia tionis diurnæ,aperio & dum misere refero, quæ me mini,illa me q̄ humane tractare ad orta cænæ gratæ atq; gratuitæ ac mox urigie ꝑcita cubili suo applicat. & statim miser ut cū illa acqeui ab unico congressu annosam ac ꝑestilētē cōtraho,& ipsas ēt lacinias,q̄s boni latrones cōtegēdo mihi concesserāt,in eā con tuli,operulas etiā q̄s adhuc uegetus ~~saccariā~~ faciēs [sagariam]

ut assolet:ꝑ eo qd̄ est post salutem.M.Tul.in eplis ad quintū fratrē:ille mihi s̄m te & liberos nr̄os ita est: ut si pene par idē i scd̄o officioꝝ ꝑxime & s̄m deos hoīes hoībus maxime utiles esse pōt.i.post deos s̄m flumina dixit Virgi.ꝑ iuxta:s̄m aurē pugiōe percussum fuisse M.Marcellū scribit Seruius sulpitius.Quod significat iuxta aurē siue post aurē.Accipit̄ aliqñ s̄m ꝑ eo qd̄ est pro:ut s̄m te litēdo.pro te notissima est illa significa tio s̄m Plau.s̄m Aristo. Lucanus s̄m Emathiā lis tāta datur:græci in hac significatione dnt ut ait Priscianus. κατὰ & μετὰ. ꝶ Macedonia.casus ē ablatiu⁹ olim ema thia dicta duobus inclyta regibus.Philippo: & Alexā dro.quondāq; terraꝝ imperio famigerata cui macedo deucalionis nepos nomen indidit:auctor Solinus i po lyhistore.Nūmatior.pecūiosior:& nūmis sarcinat⁹. Qui bñ numatus estis more romano dr̄ diues:ut festi uiter iocat̄.M.Tul.in eplis ad trebatiū:stoici uero dnt oēs esse diuites:qui cœlo & terra frui possunt.ꝶ Laris sam.ciuitatē thessaliæ significat:quā pensilē & pelasgiā cognomināt.a qua larisseus achilles dictus.Multas au tē fuisse larissas ex multiplici lectione dicimus: fuit.n. larissa in creta:& in asia: altera iuxta cymam:in agro quoq; attico larissa est:Trallianus quoq; uicus noīe la rissala qua larissius Iupiter cognomen sumpsit: est & la rissa pagus monti hemo finitimus:qui etiam in peloponneso argiuorum arx larissa memoratur : quam cyclopes con diderunt:quos Gastrochiras idest uentrimaos uocāt quoniam suo artificio alebantur.ob hoc larisseus apex appellatur a statio arx argiuoꝝ:qui alibi dixit cyclopum fabricata manu.ꝶ Obiturus.aditurus spectaturus.Auia conualle:in accessa & difficili:auia enim loca dicuntur sine uia & ob hoc imperuia minimeq; commeabilia.Lucretius auia peridum per agro loca nullius ante Trita solo & homo auius longe a uia remotus:idem auius a uera longe ratione uagaris hinc illud per annotationē siue traiectionē celebratū.auiū dulcedo auiū ducit.ꝶ Luciniosa.flexuosa:& plicatili sicut iā docuim⁹.ꝶ Vl time affectus:ad extremā redactus calamitatē uel nimia lassitudie defectus exhaustusue.ꝶ Meroe:nomē ē caupone ex re fictum:tanq̄ eēt merobiba sicut apud Ausonium iocus est:de femina bibacissima:cui ideo meroes nomen inditum face tissime ludit:quia uinum dilutum nō bibebat potare imixtum sueta merūq; meꝝ:alias meroe insula est clarissima niliaca rum insulaꝝ:in qua & ciuitas cognominis a matre Cambysæ regis nuncupata.ꝶ Scitulā.Elegantem:& argutulā: nec.n. ad corporis formā referri pōt:cū esset auus:& interdū hæc diminutiua urbanitatis & blandimenti cā usurpantur . ꝶ De uorto.diuertor.accedo.ueluti ad diuersorium frequentissima apud Apuleiū locutio . inde taberna diuersoria plauto : in quam uiatores deuertunt.M.Tullius diuersores decenter appellat eos:qui in tabernā cauponāq; diuertunt̄: & est ꝑprie uerbū uiatoꝝ.ꝶ Domuitiōis.Cōponūt dictiōes ex duab⁹ integris:ut tribunus plebis.aut integro & corrupto:ut maleuo lus extorris:aut ex corrupto & itegro:ut noctiuagus:aut ex duob⁹ corruptis:ut pedisequus.pinirap⁹.auctores Quin.& Pris. Domuitio copulat̄ ex corrupto & integro q̄si domunitio:significatāt redditū ad penates:itiōes aūt dici sicut reditio nes & abitiones testis est Terētius:qui ait in phormione:hæccine erant itiones crebræ & mansiones diutinæ:hac dictiōe deinde ac elegātissima utit̄:& M.Tullius qui sic scribit in primo de diuinatione:sed rhodioꝝ classi ꝑpinquū reditū ac do muitionē dari.domiceniū nouo uocabulo finxit non magis licēter q̄ decēter epigrāmatista Marcialis ꝑ cena domestica. ꝶ Spoliationis diuinæ.Lego diurnæ diurnā.n.appellat spoliationē:quā de die passus erat:cū rarenter hoies de die spolia ri soleant nocturnæ uero spoliationes & grassaturæ sint creberrime.ꝶ Cenæ gratæ:sensus sic ordinat̄.applicat me cene gratuitatæ ꝑ q̄ nulla mercedula exigebat̄.ꝶ Vrigine ꝑcita:ardore libidinis extimulata:& tētigine ueluti quadā cōcita.est enim urigo.Vrego q̄dā & pruritus libidinis ab urēdo dicta.ꝶ Ab unico cōgressu:pudēter cōcubitū sign̄at.ꝶ Annosam ac pestilentē:cauponā intelligit:ex cuius uetulæ cōcubitu se cōtagiōe quadā pestilēti incestū eē significat:anatē ueteres appel lauerunt morbū anuū.i.uetulaꝝ:sicut seniū morbū senū anus aūt dicta est ad annoꝝ multitudine:uel q̄ iā sit sine sensu. Quod græce dr̄.νοῦς.anniculaꝝ.n.ꝑpria est deliratio.ꝶ In eam contuli.significat se ꝑ ꝑcio concubitus q̄cquid uestiū sibi reliquærant latrones dono dedisse cauponæ.ꝶ Operulas etiā.s.contuli in cauponā:qua dictione significat reculas quas dā operose fabrefactas quas acquisiuerat dū exercet sagariā negociationē.ab opa Hypocoristicos fit opella & operula: quid aūt sit facere sagariā copiose explicauimus:in libro annotationū:ubi hic quoq; locus enarrat̄:ueꝝ quia ut ait Plato nō nocet bis idē dicere:& græcū ꝑuerbiū est δὶς καὶ τρὶς τὸ καλόν.i.bis terq; pulchra dicēda.scito sagariā nūcupari nego ciationē uocabulo a sagis inclinato.qñ scilicet saga & alia id genus uestimēta emimus & distrahimus lucri faciūdi cā. Qd̄ iuriscōsulti euidēter docēt:apud quos titulo ꝑ sotio talis casus explicat̄.Quidā sagariā negationē inierūt : alter ex his ad merces cōparādas ꝑfectus in latrōes incidit:suāq; pecuniā terdidit serui quoq; eius uulnerati sūt:resq; ꝑprias perdidit dicit Iulianus dānū eē cōe.titulo quoq; de tributoria actiōe sic scribit̄.duas negociatiōes exercebat puta sagariā & lintea riam:dr̄ aūt sagaria simpl̄r & significat̄ huiuscemodi negociatio sicuti noīe lintariæ intelligit̄ negociatio linteoꝝ: itidē absolute dixerunt argentaria sequæstriariā aliaq; consimilia:sagariā aūt q̄ saccariā legere malim qd̄ si nihil placet immu tare saccaria in eodē significatu accipiet̄ q̄si a saccis deriuata:q̄ sunt uiliora uestimēta:aliqñ sacci & ꝑ diminutionē sacculi: & sacelli sunt numoꝝ receptacula:ut docet pedianus Asconius Saccariū Vlpianus titulo de cōtrahēda emptiōe accipit nō ꝑ negociatione saccorum:sed pro baiulo scribens siqd ex sacco saccarii cecidisset.

Famigerabilis
Famigerator
Secundum salutem
Larissa multiplex
Gastrochires
Larisseus apex auia
Meroe
Domuitio
Itiones
Domicenium
Anatis morbus
Sagaria
Casus iuris consultoꝝ
Lintearia
Saccarius
Nouissimū

merebā, quo ad me ad istā faciē, quā paulo añ uidisti
bona uxor & mala fortuna pduxit. Pol quidem tu di
gnus inq̄ es extrema sustinere: si qd ē tñ nouissimo
extremius, qui uoluptatē venereā & scortum scorteū
lari & liberis prætulisti. At ille digitum a pollice pro
ximum ori suo admouens & instuporem attonitus
tace tace inquit: & circunspiciens tutamenta sermo
uis parce inquit in fœminam diuinam nequam tibi
lingua intemperante noxam contrahas. Ain tandē
inquā potēs illa & regina caupōa: qd mulieris est?
Saga inquit & diuini potēs, cœlū deponere, terrā su
spendere, fontes durare, montes diluere, manes sub
limare, deos infimare, sidera extinguere, tartarū ipm
illuminare. Oro te īquā: auleū tragicū dimoueto, &

EMERebā. parabam. acquirebam. Bona uxor: ironicos caupona significat: q̄ illi fuit detrimentosa: cuius concubitu
pinde ac uxoris potius ē. Mala fortuna: ppter latrocinalem spoliationem Romæ fanū malæ fortunæ fuit in esquiliis
græce dr̄ κακὴ τύχη. Extrema supma: exitia. Nouissimo extremius: tanq̄ nihil peius deteriusq̄ inueni possit ea labe da
deq̄ quā perceperat ex complexu cauponæ: quod facinus illi extremū & pessimo peius fuit: quod & ultimo loco perpe
rarū cōtigit: nouissimū. n. extremū significat: qd uerbū auctore M. Varrone Lelius & senes aliquot quod nimis nouū eēt
uitauerūt: & sicut a uetere uetustus ac ueterrimus: sic a nouo declinaē nouissimū: qd est extremū: sic ab eadē origine noui
itas & nouitius autumat Gellius libro nono nocti
um attica. M. Ciceronem noluisse uti isto uerbo tanq̄
non latino & īprobo: sed qd pace ueniaq̄ tāti uiri di
ctū sit. M. Tul. usum esse hoc uerbo obseruauim⁹: sic
scribētem in oratore. Nec in hac mō re: q̄ ad uulgi sen
sum spectet: & ad auriū uoluptatē: quæ duo sunt ad iu
dicandum nouissima: uerū sicut ille qui semel risit nū
quā risisse tradit: ita qui semel hac dictiōe usus ē haud
immerito dici poterit: ea nūq̄ usus fuisse: nā ut inquit
Scortari Asconius semel uicinum est ad pene nūq̄. Scortum
scorteū. Scorta dici meretrices & scortari meretricu
las ducere nemo est q nesciat: a pelle quod antiq dice
bāt scortū ducto uerbo: qa sicut pellilæ: subigant: scor
tea quoq̄ dicimus ea quæ ex corio ac pellibus sunt fa
Scortea cta: ide in aliquot sacris ac sacellis nefas erat aliqd scor
teum adhiberi pinde Ouidius in fastis ait. scortea nō
ulli fas est inferre sacello. ī athelanis fabulis licebat an
tiquitus animaduertere rusticos iocolariter dicere se
adduxisse p scorto pelliculam. Donatus enarrans illd
ex eunucho forte habui scortū: ait abdonē qd in corpo
re fœminarū patiens est coitus scortū dici uel ἀπὸ τοῦ
κύρειν quod græce palpitare: quod faciunt meretrices crissando: ut ita cōciniorē uenerē exhibeāt uiris: aut ut sibi abigāt
cōceptū semē: qd in uulua fœmine in ipso coitu nō se mouentis inherescit: in cōmētariis tranquilli doctim⁹ scorta dici dio
Diabolaria bolaria: q̄ duob⁹ obolis hoc ē uilissima mercedula conducunē. Vbi emēdauimus locū. M. Var. mendosissimū Festiuiter ap
pellat. Apulei⁹ scortū scorteū meretricē Annosam uietā deformē inamabilē: pinde atq̄ eēt instar pellisulæ & corii. Rugo
Scractiæ sa. Flaccida. Languida. Minimæq̄ succulēta: meretrices aūt id gen⁹ sordidæ duobus apud ueteres uocabulis elegātib⁹ ap
Scrupeæ pellanē scractiæ & scrupeæ: dnr aūt scractiæ ab excreādo: qd uitiū est in uetula: scrupeæ uero siue scrupidæ a duritia mole
Salutaris stiaq̄ lapidorū: q scruppi: & p diminutionē scrupuli dnr: hoc iō trāseunter apposui ut emēdares ītelligeresq̄ illud plautinū.
digitus index Quod referē a Gellio in. iii. noctiū atti. stratæ scruppe de strato uuluæ sordidæ tu corrige scractiæ scrupeæ. Digitum a
pollice pximū. indicē significat: quo ori ad moto silentiū indicimus cōmonemus ue: qd maxie salutare est: unde & saluta
rē dictū esse a uetustis scriptorib⁹ existimo sicuti a trāquillo: q ait augustū habuisse digitū salutarē sinistræ manus ībecillū
ubi nō parū multa digna scitu Annotauimus. Marcianus capella: & ipse sic scribit: uerū: qdā reditus puer ad os cōpsso digi
to salutari silētia cōmonebat: is digitus exprobrādo & īdicādo: uñ ei īdicis nomē ē plurimū ualet quo usū eē optimē cras
sum oratorē Cicero Quintilianusq̄ notificāt. Tutamēta sermōis: ut tuto loq posset: ne qspiā arbiter clāculū arbitraret.
sic & captiuus: plautin⁹ sece de huc ingt ne arbitri dicta nr̄a arbitrari qant sæpe. n. dicunē uoces: q̄ postea mortifera fiūt ip
sis sermocinatoribus: redeūtq̄ p iugulū excipiētibus delatoribus: uñ illud in usu uulgi frequēs: plures necat lingua q̄ gladi
us: sniæ uulgari subscribit uersus ille sapialiter platus ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγε idest lingua multos egit in pniciē.
Parce in fœmininā. Abstine a maledictis fœminæ: q̄ arte magica pollens merito ueluti diuina metuēda est. Ne quam
noxā aliqd periculū & detrimētū alias noxa accipiē p culpa & delicto: ut alibi latius explicauimus. Ain. ais ne. Regi
na. tanq̄ regia potestate pstās. Quid mulieris est: scire te couenit: cū interrogatio p obliquū casum maximæq̄ genitiuū p
Saga fœmina ferē: cōtemptū significari: ut qd hoc est hominis. Quid mulieris: qd ornatus auctor Donatus. Saga: sagas dici mulie
res docet porphirio magicarū herbarū scientes tanq̄ satis agas & multū agētes: tibullus pollicita ē magico saga ministerio.
Sagi clāgores Lactātius siue is lutatius est papinii statii cōmētator sagos clāgores in octauo thebaidos interptaē diuinos: uñ psagia pdi
uinationes mentis dicta. M. T. libro primo de diuinatiōe sagire ingt est acute sentire ex quo sagæ: & sagarii dicti q scire
Sagarii multa uolūt: & sagaces canes. Cœlū deponere. Quæ impossibilia naturaliter sūt: ait effici posse possibilia ptāte & ui sa
gæ mulieris: & hoc totū decēter positū ē p antitheta siue cōtraposita: quæ in ornamentis elocutionis ut ingt Augustin⁹ in
viii. de ciuitate dei sunt decentissima: est & in hoc loco exornatio illa: q̄ dicit similiter desinens græce omioteleuton: est &
figura grāmaticalis dissolutū siue disiunctio. Quod græce dicimus dialyton: & asyntheton. Montes diluere. Quod est
Infimare aquarū & liquoris. Deos infirmare. Mūditor & purior lectio est infimare. Quod est infimos facere: idē ait in demonio
Socratis: ingenia illa ad beatitudinē sublimita sint. Hæc ad miserias infimata: sublimare autem & infimare īter se opposi
ta decēter attēde: sicuti manes & deos: manes. n. īferni significanē. Dei uero supni: de manib⁹ satis multa in cōmētariis pp
Tartarus tiāis. Tartarū plato ī phedone tartarū eē scribit baratrū ī pfūdo t̄re & īferorū: ex quo origo sit oium aqrū & fons: & quo
cōfluāt flūina: qd īpossibile ait eē Ari. apte dissidēs a pceptore li. ii. meteorō: poetæ tartarū appellāt carcerē īferorū: de quo
Tertulianus in apologetico sic: in imum tartarum demerserit: quem carcerem pœnarum infernarum cum multis affir
matis. A tartaro tartareus: & tartarinus deducitur: hic illud corpore tartarino prognata palude Virago tartari origo ut
ait. M. V. græca est: nāq̄ ἀπὸ τῆς ταραχῆς. i. perturbatione dicitur: quia illic omnia perturbata: uel ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν quod
Auleum signat tremerē & frigere: ex tartaro ut ait Pla: nūq̄ egrediūē nocētes. Auleū tragicū. Magna caligo uerborū: qb⁹ subobscu
Tragicum re signat talē de saga fœia s̄mocinationē magis tragicā eē: q̄ narratiōi familiari accōmodarē: iōq̄ remouēdā eē suadet: nā
dū auleū tragicū dimouēdū eē dic & si parū scenicū cōplicādū: ītelligi uult talē narrationē eē seqstrādā: q̄ tragico argumēto
cōueniat tragicisq̄ portētis: auleū. n. tragicū dr̄: quo scena ī agēdis tragediis exornaē. Qd leuabiē tollerabaturq̄ cū finita fa
bula cātor dicebat ualete plaudite: hīc illd oratii: si plausoris eges aulea manētis & usq̄ sessuri donec cātor uos plaudite di
Attalica cat: ait Dona. aulea ī scena sterni solita. Qd pict⁹ ornat⁹ erat ex attalica regia romā usq̄ plat⁹. annotauim⁹ alibi aulea dici
uela picta: q̄ alio noie dnr peristromata: & pipetasmata: ab aula attali regis asie q populū romanū scripsit heredē: ait Pli.

in octauo

in.viii.attalū pmū iueīsse auȝ i texere i uestib⁹ uñ nomen attalicis ē hinc illud pptiū porticus auleis nobilis attalicis. ¶ Siparium scenicū. Festus & Donat⁹ scribūt si pariū esse uelū minutū: ego existimo non minutū sed mimicū legendum esse: ut sit id qd Apuleius appellat scenicū: eo enim utebantur mimi scenicique artifices ad scenā uelandā qd populo obsistebat: & hæc si paria proauleis etas posterior usurpauit: de hoc intellexit satyrographus poeta illo uersu consūptis opibus uocem damasippe locasti sipario significat enī damasippū mercedula conductū fecisse histrioniam: & egisse fabulas scenicas idē Apuleius in.x. ait cōsist auleo subduto & cōplicius siparis scena disponit: ipressi codices p auleo subducto habēt auleo subducto: q dictio mēdosa expōgēda ē qdā si pariū legūt cū iter. u. & .i. maxia cognatio sit. Seneca i lib. de trāqllitate uitę appellat uerba cothurno & si paris fortiora q grādia sūt & supra sublimitatē tragicā euehunt idē.xi. eplaȝ ait supara: uñ p diminutionē suparia inclinari uidenť eē isigne nauiū alexādrinaȝ qb⁹ solis licet supaȝ itēdere qd i alto non oēs hūt naues & Luca. supara uelorȝ dixit alias supaȝ uestimētū puellare line⁹ ē de quo affran.⁹ puella nō sū si suparo iduta sū eiusdē meminit Plau. in epidico signāt Apuleius Symbolicos tollēda eē demedio sermocinatiōis ea: q ad tragediā ptinēt. ¶ Cedo. Dic. ¶ Cōib⁹. Quib⁹ in coi quotidianoque sermone uti solemus. ¶ Effictim. Vehementer: & ardenter. ¶ Ethiopes. utriq. Home. i pma odysse ethiopas bipartitos eē auctor ē alteros ad oriētē alteros ad occidētē spectare: sic enī ait οἱ μὲν δυσομένου ὑπερίονος οἱ δ᾽ ἀνιόντος. i. solis ad occasū qdā: qdā sed adortū sup quo uersu nō pauca multa Strabo i prio geographiæ: sūt autem ethiopes ut idē asserit ἔσχατοι ἀνδρῶν. i. postremi hominū Plin. v. sic ait uerissima opinio ē eorȝ: q desup aphricæ duas ethiopas supponūt & ante oēs Homeri q bipartitos tradit ethiopas ad orōnē occasūque uersos: idē i sexto ethiopiā appellatā eē memorat ab ethiope Vulcani filio alii acolore populorȝ quos solis uicinitas torret. Casus refert Aristoteles i pblematis cur ethiopes sint blesis pedib⁹ cādidis dētib⁹ lōgeuæ uitæ aio timidiore. ¶ Antichthones. Qui habitāt inzonachimerina hoc ē hiemali: quos separat a nobis torrida ta appellantur antichthones ὥσπερ ἐναντίχθονα qsi contrariā trā habitātes: auctor pbus: hos alio noīe græci αὐτός Κους uocāt de qb⁹ multa Macro. in.ii. i somniū Scipionis: es his colligim⁹ antipodas nō eē antichthones: quos trāsuersos nobis stare autumat. M. T. iferiorē zonæ nostrę ptē tenētes: uerȝ an eē possint hi antipodes multa qstio est apud eruditos aliis astruētib⁹ aliis destruētib⁹ Marcianus antichthones se iūgit: ab anticis & antipodibus cui⁹ uerba hæc sūt ex libro geometriæ antici habitant

Siparium

Supara

Ethiopes Bipartiti

Antichthones.

Antipodes Antici

sipariū scenicū cōplicato & cedo uerbis cōmunib⁹. Vis inqt unū uel alteȝ imo pluria ei⁹ audire fcā? nā, ut se amēt effictī nō mō incolæ ueȝ ēt idi uel ethiopes utriq, uel ipsi antichthones, folia sūt artis & nugæ meræ, sed qd in cōspectu pluriū ppetrauit, audi. Amatorē suū q i aliā temerasset, unico uerbo mutauit i ferā castorē, q ea bestia captiuitati metuēs, se ab isequtib⁹ repcisiōe genitaliū liberat, ut illi quoque sile, q uenerē hūit i aliā, pueniret. Cauponē quoque uiciniū atque ob id æmulū deformauit i ranam, & nunc senex ille doliū inatās uini sui aduentores pristinos fæce submissus officiosis rōcis raucus appellat.

cōtrariā zonā q ifernatē nobis obuersā habitāt antipodes memoranť. q cōtra illos quos anticos dicim⁹ antichthōes appellātur. ¶ Folia sunt artis. i. leuia & nugatoria cōparatiōe eorȝ: q maiora mirabilioraque facit: ex artis magicæ potētia. ¶ In aliam temerasset: cū alia puella cōcubuisset. ¶ Repcisione genitaliū. esopus ille e phrygia fabulator fesuit refert Castora ex gñe quaprupedū degere ἐν λίμναις. i. in lacub⁹: cuius genitalia medicis utilia eē ferūt: q ob id se peti gnarus abscindens sibi genitalia ita a psecutionib⁹ salutē cōseqt. Hinc illud Satyrographi: imitatus Castora q se eunuchū ipse fac cupiēs euadere dāno testiculi. Adeo medicatū itelligit inguē: Pli. & .M. V. fibros appellāt: q circa oras fluminū extremas uideri solēt. Vñ & nomē fibrū. n. Antiq dicebāt extremū: uñ & in uestimētis fimbriæ: & i iecore fibræ dictæ: q sūt extremæ. Animal ē horrēdi morsus arbores iuxta flumina ut ferro cedit hois pte cōprēsa nō ante q fracta cōcrepuerint ossa morsu resoluit: cauda pisci um Castorei ē: cætera spēs lutræ pilus mollior pluma: Germani biferā uocāt: ex gñe sūt amphibio: sic. n. philogræci uocāt aialia: qb⁹ in aqua & ī tra uict⁹ ēt illud annotatu scituque dignū. Quod a sestio diligētissimo medicinæ cōditore pditū est: Negat. n. testes amputari ab ipso Castore cū capit: qnimo puos eē ait substrictosque & adherētes spinæ: nec adimi sine uita aiā lis posse Veȝ folliculos geminos ex uno nexu dependentes q amputenť: quoȝ uis medica sit. Castorea uocāt medici: q medenť plurib⁹ morbis & iprimis uertigini tremulis: neruorȝ uitiis. stomachicis. paralyticis ischiadicis: quos uulgus iciaticos appellat: & opisthotōis. Ita. n. dnr quorȝ ceruix rigida & in flexibilis dolor est: qd alubi fusi⁹ uberiusque enarrauimus. Castorea magnificat galen⁹ adhibetque plurib⁹ medichnis. Demiror Albertū magnū & Isidorȝ q Castoris nomē a castrādo deducātur: cū dictio græca sit: & ita a græcis passim noiet: nomē aūt græcū ethymologiā latinā nō recipe sat notū est: & grāmatici pdiderūt: memorāt qdā: qd post amputionē genitaliū si iterȝ petat a uenatoribus erigere se se ostēdē nihil i se pcisis testibus eē ampli⁹ expetēdū. ¶ Ob id emulū. Emulatio. n. & iuidētia ē iter uicinos eiusdē artificii pfessores. ut inqt hesiodus καὶ κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει καὶ τέκτονι τέκτων inuidet figulus figulo: & faber fabro. Emulū aūt dici aliqn inuidū aliqn imitatore sciūt oēs: & tradit Donatus i cōmētariis Eneidos. De emulatiōe. M. T. in qrta Tusculana. ¶ Senex ille. Caupo. ¶ Doliū innatās uini. Deformatus in rana caupo natabat in uino cōtra naturā ranaȝ: qb⁹ aqua uita est uinū a pītib⁹. Vnde & πρὸς μία μια βατράχοις οἶνον. i. ranis uinū ifūdis: qd puerbiū dr de his: q ea pbēt: q nulli usui futura sint accipiētib⁹. Cui cōtrariū ē alterȝ puerbiū βατράχῳ ὕδωρ. i. ranæ aqua: de his qui ea dant: qb⁹ maxie letanť & gestiūt accipientes: sicut aqua gaudet Rana. ¶ Aduētores. Viatores itelligit: q i cauponis cauponā soliti erāt deuortere. Hodieque uulgo aduētores dnr: q ppe peculiarit frequētāt officinā quāpiā ac tabernā: meretrices quoque suos hūt aduētores. hinc Plautina meretrix in Truculēto si æquū facies aduētores meos nō incuses. ¶ Officiosis ronxis. i. coaxatione & narium sonitu ob strepero. Roncos

Castor Fiber

Bifera uocabulo germanico

Amphibia

Castorea

Opisthotoni

Roncos

enim ſignificat ꝓprie ſonum illũ naſi qui a ſtertentibus fit dormiẽdo: a quo inclinať uerbũ rhonchiſſo qḋ ſterto & na
ribus inſono. Plau. Dũ dormit Ronchiſſat: & quia deriſores ſolent talẽ naſo. ſonitũ in deriſu conficere: inde fit ut ronchi
Rõciſonus pro deriſionibus deriſioribuſq; uſurpent: Martialis maiores nuſq̃ ronchi: hinc Ronchiſonus. qui ſonat Ronchos & deri
Pararẽcos ſor eſt. Sidonius Nec nos Ronchiſono rhinocerote notat: quidã exiſtimant uocabulũ eẽ factiuum a ſono ſicut tinnitus.
Non oĩbus & clangor. Ego dictionẽ græcanicã eſſe autumo. græce enim ῥόγκος dr̃ ſtertẽdi ſonus καὶ ῥέγκω ſterto: Vñ pararenchos
Dormio dictus eſt Cipius is qui ſimulabat dormientẽ: quo ſecurius ĩpunitiuſq; eius uxor mecchareť: Cuius meminit Lucilius: a
probrum quo natũ eſt ꝓuerbiũ non oĩbus Dormio. Quod Ci
Vterus cero ſciens inuertit: qui in epiſtolis ait nõ oĩbus uigilo.
Matrix ⁋ Alium de foro. Forenſem oratorẽ ſiue Rabulam ſi
Loci gnificat. ⁋ Cauſas agit. tanq̃ priſtinũ inſtitutũ obliuiſci
Virioſi non poſſit. ⁋ Dicacule. Aduerbiũ eſt. & ſignificat mor
daciter. & cũ falſa dicacitate. ⁋ Probrũ. conuitiũ. Liui⁹
occurſant portis ꝓbra ingerunt: alias ꝓbrũ pro ſtupro
flagitioq; accipitur. probrũ. uirginis ueſtalis: ut capite
puniret ueteres ſanxerunt. ⁋ Obſito. Lego obſepto.
quaſi clauſtris quibuſdã munito obturatoq;. ⁋ Vtero.
Vterus in fœmina iunctus eſt ueſicæ ſignificatq; ma
tricẽ: Alio nõie locos appellant ut docet Pli. in. xi. Inde
loci in fœmĩa uirioſi dñr Catone. qui appetentes ſunt
cõcubitus uirilis: Seruius Virgilianus ĩterpres uterus
inquit eſt mulieꝝ. aluus quo effluũt ſordes. Venter, qui
Vter uidetur: uter pro uterus dixit cecilius: Nũc uter creſcit
Diſtentus non poteſt celari. ⁋ Repugnato fetu. Interdicta ꝓhibi
celerius taq; partitudine: tunc enim fetus repugnatur cum iam
Elephanti maturus exire non poteſt ex utero materno quaſi co
parient ercitus uinctuſq;. ⁋ Diſtenditur. Impleť & turget. Virg.
Locuſta diſtendunt nectare cellas Vnde diſtentus plenus. ⁋ Ve
lucam lut elephantũ paritura. Decem annis geſtare elephan
bouem tum in utero uulgus exiſtimat: ex quo eſt illud prouer

Alium de foro quidem. ꝙ aduerſus eam locutus eſſet, in arietem deformauit, & nunc aries ille cauſas agit. Eadem amatoris ſui uxorem, ꝙ in eam dicacule probrum dixerat, iam in ſarcinam pregnationis obſepto utero & repugnato fœtu perpetua pregnatione damnauit. Et ut cuncti numerant octo annorum onere miſella illa uelut elephantum paritura diſtenditur. Quæ quum ſubinde ac multi nocerẽtur, publicitus indignatio percrebruit, ſtatutumq; eſt ut. in eam die altera ſeueriſſime ſaxorum iaculationibus uindicaretur. Quod cõſilium uirtutibus cantionum anteuerit, & ut illa Medea unius dieculæ a Creonte impetratis induciis, totam eius domum filiamq; cum ipſo ſene flammis coronalibus deuſſerat, ſic hæc deuotionibus ſepulchralibus

biale. Celerius elephanti parient: Ariſtoteles tñ. biennio tm̃ ferre uentrem elephantũ aſſerit: ab elephanto Alterum quoq;
prouerbiũ ĩpoſſibilitatis factũ eſt apud priſcos: Quod uſurpat ennius. ſic ſcribens. prius pariet locuſta lucã bouem: Ideſt
elephantum: Cur autem elephas dicatur luca bos docent Pli. ſolinus. & M. Varro & nos alibi Annotauimus. ⁋ Subinde.
Identidẽ. frequenter. Alias ſignificat mox. & deinde. ⁋ Nocerenť. Lederenť. & nocumento afficerẽtur paſſiuum uerbum
Publicitus eſt uetus. Quod & iuriſconſulti uſurpant: a quibus diciť. Niſi ei nocitum ſit ex quo aquã ducit. ⁋ Publicitus. Publice ad
cantiones uerbium eſt: Plautus hoſpitio publicitus accipiet. Cecilius ad plebẽ pergiť publicitus. defendendum eſt. ⁋ Saxoꝝ iacula
tionibus. Lapidationem in fœminam magam: publicæ decretam fuiſſe ſignificat. ⁋ Cantionũ. Incantamentoꝝ. Alias cã
tiones cantilenæ dñr. In floridis. hãc putat cãtionẽ ubi oĩa q̃ didicit maledicta pceſſit: cãtio græca Plauto in ſticho dr̃ cõ
Diecula uiuale. ⁋ Anteuertit. Præuenit. anticipauit. ⁋ Dieculæ. Diecula ſignificat paruã diẽ: & tempuſculũ: Terẽ. in andria. Nõ ſat
eſt qḋ tibi dieculam addo. Vbi ait Donatus ὑποκόρισμα eſt diecula hoc eſt tẽpeſculũ: & ſumiť ab eo qḋ eſt hæc dies. Diecu
Medea la mora. & quaſi parua dies Aſco. dies fœminino genere tp̃s: & ideo diminutiue diecula dr̃ breue tp̃s & mora. ⁋ Medea.
Medea illa fabuloſa ꝑdito patre perempto fratre: relicta genitali patria ſecuta Iaſonẽ eſt. Amoris æſtu flagrans: cũ quo an
nos circiter decẽ uixiſſe prodiť: filioſq; ex eo peperiſſe: didimũ theſſalũ: alcimenũ: & Tiſandrũ. mox Iaſon captus amore
glaucæ: uel ut alii tradunt Creuſæ creontis filiæ Regis corinthioꝝ uirginem a patre uxorẽ petit: a quo Annuente certũq;
nuptiarũ diẽ cõſtituente. Iaſon Medeæ nitiť ultroneũ diuortiũ ſuadere: quã id egerrime ferrente deoſq; teſtes fidei datæ
implorantẽ urbe expulit. oblitus priſtinoꝝ beneficioꝝ. Illa breuẽ fugæ morã a creonte petit: qui dieculã dedit: qui apud
Senecã ſic ait. Vnus parãdo dabiť exilio dies: tũc ueneno infectã palã miſit ad nouã nuptã ueluti munus nuptiale: quo do
no exiliens ignis regiã cũ creonte & noua nupta deuſſit: baiuli tã exitialis doni fuerunt ipſius Medeæ filii. hinc ait Ora. in
Palla infe- epodo: Cur dira barbaræ minus uenena medeæ ualent. Quibus ſuperba fugit Vlta pellicẽ magni Creõtis filiã: cũ palla ta
cta ueneno bo munus imbutũ nouã incẽdio nuptã abſtulit. hoc idẽ memorat Seneca in Medea. Diodo. uero auctor eſt Medeã ĩpetra
to a Creonte diei unius tẽpuſculo noctu regiã ingreſſam eẽ quibuſdã medicamẽtis facta uerſipellẽ: & radice quadã magi
ca cuius ea uis eſt: ut ignis indidẽ factus extingui nequeat: incẽdiſſe Regiũ domiciliũ: quo cõflagrãte Iaſonẽ euaſiſſe Creon
te & filia igne abſumptis: Quidã ꝓdiderũt Medeæ filios dona quædã ſpõſæ attuliſſe illita uenenis: q̃ cũ illa corpori appli
cuiſſet incidiſſe in morbũ: & patrẽ auxilio filiæ ferentẽ cũ corpori illius heſiſſet illico expiraſſe: ſed Apuleius noſter. & Pli.
coronã fuiſſe aſſerũt: quæ a Medea dono miſſa ad Iaſonis ſpõſã ſit: Cuiuſq; ueneno pellex cũ regia cremata ſit: Autumat
Naphtha Pli. in ſcđo uolumine uenenũ id fuiſſe naphthã. Quod genus eſt bituminis. Cuius uis ardens igniũ naturæ cognata tranſi
lientiũ ꝓtinus in eã undecunq; uiſam. Ita inq̃t ferunt a Medea pellicẽ crematã. poſt quã ſacrificatura ad aras acceſſerat: Co
rona igne rapta. Idẽ in trigintaq̃nq; meminit eiuſdẽ naphthæ: inter genera bituminis. Galenus lib. iii. cõplexionũ mentio
Aſphaltũ nẽ facit huiuſce medicamenti: quo Medea uſa eſt ad pellicẽ ulciſcendã: aitq; id ex ſulphure & aſphalto fuiſſe compoſitũ:
piſſaphal- aſphalton autẽ græci bitumẽ appellant & piſſaſphalton ex argumẽto picis & bituminis. hinc aſphalthites lacus iudeæ di
ton ctus: q nihil ꝓter bitumen gignit. ⁋ Induciis. Licaon primus inducias inuenit auctore Pli. ſunt aũt induciæ pax in paucos
induciæ dies ex eo dictæ: uel ꝙ in diẽ denť: uel ꝙ in dies ociũ ꝓbeant: ut docet Donatus: Alibi locũ mendoſum apud Gelliũ ex lib.
primo repurgauimus. græci ἐκεχειρίαν uocãt ex eo qḋ tpe induciaꝝ manus cohibeanť. M. Varro. feſtiuiter indutiæ inquit
ſunt pax caſtrẽſis paucoꝝ dieꝝ. Itẽ alio in loco. Induciæ inq̃t ſunt belli feriæ. ⁋ Deuotionibus ſepulchralibus. Seruius de
uotiones interpretať ĩprecationes: Vnde Deuotor & Deuotrix dicti. qui ĩprecanť diris incantationibus magiciſq; carmi
deuotiões nibus. Deuotiones enim execrationes ſunt: & diræ: & deuouere ſignat iterdũ deteſtari execrariq;: Oui. illũ ego deuoueo:
Deuotum quẽ mens intelligit ibin. hinc Deuotũ dirũ & execrandũ. Idẽ ait uiuite deuoto fœmina uirq; thoro. hinc carmina Deuoto
ria. apud Liuiũ & Macro. qbus hoĩes urbeſq; deuouenť. Quibus Decii pater. filius. & nepos. ſe deuotauerũt. ſepulchrales
appellat: quibus uti ſolebant Sagæ fœminæ Euocatione manium ad ſepulchra defunctoꝝ: Tibullus maneſq; ſepulchris
Elicit. conſimiliter erictho illa apud Lucanũ in ſexto pharſaliæ adhibet & deuotiones ſepulchrales.

¶ In scrobem procuratis. Tangit ritum magicū. Cuius meminit Homerus in.xi.odyseæ referens. Vlyssem scrobē cubita lē gladio fecisse: ad euocandos manes. in ibiq; melicraton.i.mulsum cū aqua & polēta cōmiscuisse. Dein cruorē uictimarū eodē infudisse qd' emulatus Silius est in.xiii.punicoꝝ. dū itidē memorat a Scipione factā eē scrobē & illic pcurato magico sacro euocatos eē manes: ob id dixit Apuleius in apologia: nec ulysses scrobē pisculento medicauit. Apud Senecā. Valerium. Flaccū. Oratiū. Poetas fere oīs inueniēt id genus sacrificii magici. qd in scrobē fit. ¶ Consone. Cōcorditer. Cōmuniq; snia. ¶ Deierātes. Valde iurātes. nō solū grāmatici: sed & iuricōsulti docēt titulo depositi. pposifionē hāc de augere in cōpositiones. ¶ Ad mollituros: Nullā uiolentiā illaturos se se sagæ illi deierabāt. ¶ Propiciata: Placata. & exorata. ¶ Absoluit. Cū oēs intra domos inclusos uiolentia magica coercuisset. ¶ Cetus illius auctori: Sēsus ordinat sic: saga illa trāstulit hoc est trāsportauit in ciuitatē longinquā illū qui fecerat cetū primusq; suaserat: ut saxorū iaculationibus fœmina uindicaret: Cetus cōuentus ē uł cōgregatiuo a coeūdo dictus. Quod & ī decretis canonicis leges, D.xv.q cetū fecerit ut inqt Seneca in declamationibus capitalis fit: cetus āt ut ipse docet multitudinis magnæ nomē est coeūtis ex cōsensu quodā. ¶ Nocte. intēpesta. Media nocte. dicta ex eo qd' nō hēt idoneū tps rebus gerēdis. Quod alii cōcubiū appellarunt: qd' fere oēs tūc cubarent: Alii ab eo qd' sileret silentiū noctis: Quod tps a Plauto dr conticiniū: sed de hoc in superioribus multa. Et ipso solo. Terrā ipsam: quæ alioqui imobilis est. una cū parietibus translatam significat. Membra aūt domus sunt: fūdamētū. parietes: & tecta quæ simul cōiuncta ut ait Boetius in cōmentariis Topicoꝝ totū efficiunt: & domus dnr. cum fundamēta sola domus uocabulo minime nuncupēt. neq; parietes neq; tecta. ¶ Ad centesimū lapidē. Ad cētesimū miliariū: Antiqui.n.miliaria lapidibus fixis designabant: auctor est Plutarchus. C. Gracchū singulis miliariis colūnas lapideas spaciis signa præferētes cōstituisse. Mar. ad lapidē torquatus hēt prætonia quartum. Iuue. Ad primū lapidē uectari cū placet hora sumitur ex libro. ¶ Vertice montis: Vertex est ut docet Quintil. in. viii. contorta in se aqua uel quicquid aliud siliter uertit. Inde pp flexum capilloꝝ pars summa capitis uertex dr. ex hoc in montibus, eminentissimū recte dicimus uerticē. Virg. accipiens sonitū saxi. de uertice pastor. antiqui Vortices dicebāt per litterā. o. sicut & uorsus cæteraq; cōsimilia: quæ primus Scipio affricanus in. e. litterā uertisse dr. Montibus dantur a scriptoribus latera. Iuga: uertices: radices. ¶ Ad aquas sterilem: Montana oppida & in uerticibus editis sita fere semper laborant aquaꝝ sterilitate. Cuius in ædificando ratio cum primis habenda est quoniā ut auctor est Victruuius si animalia fuerint sine humoris potestate exanguinata & exucta a principiorum liquore interrarescent: Aristoteles quoq; in septimo politicorum præcipit cisternas in ciuitatibus faciendas: ut aqua deesse nō possit: & aquas salubres inducendas. ¶ Ante portam. Saga ante portam ciuitatis illius montanæ proiecit domum. cum intra urbem ob frequentiam ædificiorum locus nō esset recipiēdo nouo domicilio nouoq; hospiti. ¶ Iniecto non scrupulo. Scruppi & per diminutionem scrupuli lapilli sunt: qui pressi sollicitudinem faciūt. Vnde prouerbiale est illud Terentianū inieci scrupulum. pro sollicitudine. & Pli. in epistolis ait exime mihi hunc scrupulum. Et scrupulosa quæstio: quæ difficilis est explicatu. ¶ Numinis ministerio. Deum artis magicæ ministerialem significat: Tertullianus auctor est demonas præesse magicis pstigiis: & Plato platonicusq; Apuleius: & pculus autumāt magorum uaria miracula regi a demonibus: qui inter mortales celicolasq; ultro citroq; portant hinc petitiones. Inde suppetias. ueluti quæpiā mediæ potestates inter homines ac deos. ¶ Sermones istos cognoscāt: oīs Demon ales est. igit ut ait Tertullianus in apologetico momento ubiq; sunt. quid ubiq; geratur tam facile sciunt: q̃ enunciant merito ergo timet hic ne. Anus illa maga cognoscat sermones suos nunciante uidelicet demone: qui ubiq; psto est. Cuius ministerium magos infatuat. ¶ Somno leuata lassitudine. somnus donum est deoꝝ mortalibus ægris concessus. ad refectionē. Vnde ait Seneca: Placidus fessum leniq; foues pauidum leti genus humanū. cogis longam discere mortem. ¶ Adducta fore. Clauso cubiculi hostio: antiqui singulari numero forem usurpabant cum nos fores pluraliter enunciemus. Plautus in amphitrione orationē cōprimam crepuit foris. Oratius exclusus fore cū longarenus foret intus. fores ex eo dici grāmatici tradunt q̃ foris, apperiant: sicut apud ueteres usitatū. Fores domus publicolaꝝ extra aperiebant. & Ianua in publicū reiiciebat. hoc erat ut uerbis Plinii utar clarissimū insigne inter triumphales quoq; domos: Forculum deū prisci coluerunt: qui foribus pesset: auctor diuus Augustinus: in quarto. ¶ Pessulis. Pessuli sunt instrumenta. quibus hostia fores clauduntur. Terentius in eunucho pessulum hostio obdo. Plautus in Curgulione pessuli uos saluto lubens: & mox paulo. tandem edepol mihi morigeri pessuli fiunt. inde pessulatas fores dicimus pessulis clausas munitasq; ¶ Grabatulo. Lectulo. quod Lycianus græce Clinidion uocat id Apuleius fere grabatulum interpræatur. Martialis in grabatulis tegetibusq; cōcepti Vox quoq; græca est. illi eni Κράββατον καὶ ὑποκόριστικῶς Κραββάτιον uocant nos grabatum & grabatulum: hinc il'ud ex euangelio cantatissimum tolle grabatū tuū & ambula. Quod græce dicitur ἔγειρε καὶ ἆρον τὸν Κράββατόν σου καὶ περιπάτει. Vbi annotandum quod apud græcos hæc dictio scribitur duplici. ββ. prima syllaba producta. cū apud nostros per simplex. b. scribat prima correpta quod satis liquet uel ex illo maroniano: Membra leuat sensim uili demissa grabato.

Sacrum magicū in scrobem

Cetus

Nox intēpesta

Silentium noctis

Lapis nota miliaril

Vertex montis

Scruppi

Demones iternūtiali

Foris

Ianua foris aperiebat

Forculus Deus

Passuli

Cliuidion

In scrobem pcuratis, ut mihi temulēta narrauit proxime: cūctos in suis sibi domibus tāta numinum uiolentia clausit: ut toto biduo, nō claustra p fringi, non fores, nō deniq; parietes ipsi quiuerint pforari, quo ad mutua hortatione consone clamitarent q̃ sanctissime deierantes sese neq; ei manus admolituros, & siqui aliud cogitarent: salutare laturos subsidiū, & sic illa propiciata totā ciuitatem absoluit. At uero cætus illius auctorē nocte intēpesta, cū tota domo idest parietibus & ipso solo & oē fundamēto, ut erat clausa ad cētessimū lapidē in aliā ciuitatē sūmo uertice mōtis exasperati sitā, & ob id ad aquas sterilē transtulit, Et quoniā dēsa inhabitantiū ædificia locū nouo hospiti nō dabāt, añ portā proiecta domo disedit. Mira inquā nec minus sæua mi Socrates memoras, denique mihi quoq; non paruam incussisti sollicitudinem imo uero formidinē iniecto non scrupulo sed lancea: ne quo numinis ~~mysterio~~ ministerio similiter usa, sermōnes istos nostros anus illa cognoscant. Itaque maturius quieti nos reponamus, & sōno leuata lassitudine, noctis ante lucem aufugiamus istinc q̃ putas longissime. Hæc adhuc me suadente insolita uinolentia ac diuturna fatigatione pertentatus bonus Socrates iam sopitus stertebat altius. Ego uero adducta fore pessulisque firmatis, grabatulo etiam

pone cardinē supposito & probe adgesto, sup eum me recipio, Ac primum præ metu aliquantisper uigilo, dein circa tertiā uigiliā paululum cōniueo.cōmodū quieueram, & repente impulsu maiore, q̄ ut latrones crederes, ianuæ rese~~cantur~~ tantur, immo uero fractis & euulsis funditus cardinibus prosternunẗ.grabatus alioqui breuiculus, & uno pede mutilus ac putris impetus tanti uiolentia prosterniẗ.me quoq̄ euolutum & excussum humi recidens in inuersum cooperit ac tegit.Tūc ego sensi naturaliter quosdā affectus in cōtrariū prouenire.Nā ut lachrymæ sæpicule de gaudio prodeūt ita & in illo nimio pauore risum nequiui cōtinere de Aristomene testudo fact⁹. Ac dū in infimū deiectus obliquo aspectu quid rei sit grabatuli sollertia munitus opperior uideo mulieres duas altioris ætatis:Lucernam lucidam gerebat una.spongiam & nudum gladium altera.Hoc habitu Socratem bene quietum circumstetere-

¶PONE cardines.post hostii cardines.alio quodā diuerticulo significationis cardo in agrorꝝ limitatiōe appellaẗ limes:
qui p agrū currit a meridie ad septētrionem:sicut decumanus uocatur limes ille qui secat agrū ab exortu ad occasum: au
Cardo ctores Pli.& Columella.fuit apud antiquos Dea cardea.q̄ Cardinibus p̄erat.¶ Circa tertia uigiliā.i.post mediā noctem:
Decuma- Nox.n.in q̄tuor uigilias diuidit:q̄ singulæ triū horarꝝ spatio supputanẗ:ut tradit Hieronymus in expositione psalmorꝝ.
nus Quod ex disciplina castrensi factitatū est.Nā qa impossibili uidebaẗ p totā noctē uigilātes singulos i speculis p̄manere:ideo
Vigiliæ in q̄tuor partes ad clepsydrā sunt diuisæ uigiliæ: ut nō ampli⁹.q̄ tribus horis nocturnis necesse sit uigilare:a tubicine ut
quatuor auctor est Vegetius in tertio oēs uigiliæ committunẗ:
& finitis horis a cornicine reuocaẗ: Tribūi idoneos eli
gebāt q uigilias circuirent:quos circuitores appellabāt
Dein circitores dicti sunt:frequētissima apud histori-
cos mentio est primæ uigiliæ.secūdę tertię: & quartę:
tot.n.sunt:ob hoc dixit Lucanus in.v.pharsaliæ: Ter-
tia iā uigiles cōmouerat hora secundos: cū significare
uellet finita p̄ria uigilia cuius horæ tres sunt excitatos
Cōniueo eē uigiles secūdæ uigiliæ.¶ Paulū cōniueo.oculos clau
Cōmodū do non tā somno uocans q̄ succūbens.Cōniuere enim
ē oculos genis claudere.grauiores alites auctore Pli.
inferiore gena cōniuent:colūbæ uero & similia utraq̄
cōniuent.¶ Cōmodū quieuerā. Sunt in latina lingua
res paruæ q̄dē & minutæ.& hoīb⁹ male eruditis asper
nabiles:sed ad ueterꝝ scripta penitus noscenda cū pri-
mis necessarie ueluti est hæc dictio cōmodū:Aduerbiū
est t̄pis significat tūc: tūc & ut ait Donatus tm̄ Au.Gel
lius in.ii.noctiū atticarꝝ Taurus sectatoribus cōmo-
modū dimissis sedebat p̄ cubiculi sui foribus.M.Tul-
lius in epistola ad atticū.Cōmodū discesseras heri.cū
trebatius uenit.q̄d significat uix.& tunc.Idē Donatus
exponens illud Terentianū cōmodū huc aduerterat.
ait ipso eodēq̄ t̄pe.¶ Referanẗ.aperiunẗ.¶ Ianuæ:Ia-
nua est primus domus ingressus.dicta ut ait Seruius.
quia iano cōsecratū est oē principium.¶ Immo uero.
Correctio est:q̄ exornatio.tollit id q̄d dictū est.& pro
eo q̄d magis idoneū est reponit hoc pacto.Si iste suos
hospites rogasset imo inuenisset:hæc exornatio ut ait.M.Tullius in quarto rhetoricorꝝ rē facit insigniorē.¶ Vno pede
Mutilare mutilus.iminutus.mutilare enim ut ait Donatus in ecyræ cōmentario.est iminuere.Vnde mutili dicti sunt boues & capri
sine cornibus:hinc illud ueluti prouerbiale apud Oui.Turpe pecus mutilū.ait Pli.q̄ mutilis capris est lactis maior ubera-
tas.in codicib⁹ Plinianis inoleuit mendū.nā pro mutilis passim legiẗ multis:Columella lib. agricolatiōis [illegible] ait.
Mutilum Caprinū pecus mutilū & raripilū.Aliter cornutū & setosum.Idē in octauo meliorē eē ait arietē mutilū q̄ cornutū:qa muti-
pecus lus inq̄t:cū se tanq̄ exarmatū intelligat nec ad rixā p̄ōptus & est in uenere mitior: Scurra Oratianus p festiua trāslationē
mutilus dr̄:q altero oculo tanq̄ cornu execto erat deformatus:Verba Oratii hæc sunt.o tua cornu ni foret execto frons in-
Mutuli in quit q̄d faceres.cū sic mutilus miniteris:at:illi feda cicatrix setosam leui frontē turpauerat oris.Mutulus uero i edificiis est
edificiis proiectura p̄mines.& ut docet Victru.in.iiii.in op̄ibus lapideis & marmoreis mutuli iclinatis sculpturis deformanẗ: Mutu
los capita trabiū eminētia eē autumāt grāmatici.q & p̄ceres dr̄.Vn̄ & nos p̄cipes ciuitatis p̄ceres noiamus.q̄si eminētes
Proceres i urbe ut mutuli.quos p̄ceres uocāt eminēt in edificiis.¶ Pede.ingēs copia rerꝝ est sine noie:q̄s nō p̄priis appellationib⁹ no
pes tam⁹ sed alienis cōmodatisq̄ ut refert Seneca lib.ii.de bn̄ficiis:sic & pedē nostrū dicim⁹ & lecti:& ueli carminis.sic canē &
uenaticū & marinū:& sidus:qa nō sufficimus:ut singulis singula signemus.quotiens opus ē mutuamur. Pli.tradit.xxiiii.
Clinipodiō herbā q̄piā noiari clinopodion.qa spēm lecti pedē p̄beat.¶ Recidēs in inuersum.Significat cū inuerteret grabbat⁹ & q̄d
Affectus erat in imo fieret sūmū ex cōcussu:se fuisse cooptū cōuelatūq̄.¶ Quosdā affectus.Philosophi Latini.affectus uel affectio-
nes uocāt aiorꝝ motus:q̄bus afficimur.ueluti cupiditatē.Irā metū.Amorē.odiū.& ut latissime scribit Aristo.in.ii.ethicorꝝ
affectus nō sūt neq̄ uirtute neq̄ uitia:Iōq̄ scd̄m affectus neq̄ laudamur neq̄ uitupamur.græci παθη appellāt apud Quin.
li.vi.caput ē de affectibus.Vbi docet duas eē spēs affectuū.Alteros cōcitatos.alteros Mites dici: Cōcitatos tragediæ.Mi-
Sępiuscule tes comediæ siles eē.¶ Sæpicule.aduerbiū ē diminutiuū a sæpe:sicut a sæpi⁹ cōparatiuo fit sæpiuscule: ut docet Pris.i.iii.
Lachrymę Plau.in Cassina sepiuscule peccas.¶ Lachrymæ p̄gaudio p̄deunt.Vulgatū est illud Terētianū i hāc sniam o he lachrymo
ex gaudio p̄gaudio.& apud Liuiū in.v.certatim patribus plebiq̄ manare gaudio lachrymæ.Quinti.in.xi.lachrymas natura mētis
indices dedit:q̄ erūpūt dolore aut læticia manāt ¶ De aristomene testudo factus:qa lecto inuerso ueluti tegumēto quo-
dā cooptus latebat:Ideo dicit se factū testudinē:q̄ sub suo tegumēto tota cōtegiẗ & q̄si delitescit.pacuuius testudinē appel
Domipor lat domiportā.Ex eo q̄d domū portet.Tardigradā a gradu tardo & lento.Vn̄ & Plauto testudine⁹ gradus dictus: Apud
ta mythicō fabulatorēq̄ illū esopū apologus est:queadmodū olim iupiter ad nuptias aīalia cuncta inuitauerat:q̄ cū intēpore
Tardigra- affuissent.p̄ter unā testudinem:q̄ nouissima oium uenit sciscitaẗ iupiter causam tarditatis:illa ait οἶκοσ φίλοσ.οἶκοσ ἄριστοσ
da Domus dulcis domus optima.s.fuit lentitudinis cā ex quo indignatus iupiter affecit eam hac pœna:ut domū semper cir-
Apologus cumferet.græci χελώνην uocant:Vnde chelonophagi dicti populi testudinum carne uescentes quorꝝ tanta magnitudo ē
esopi ut singularꝝ sup̄ficie habitabiles casas integant:Et his nauigent cymbis: puerbiū græcū est. ἢ δεῖ χελώνησ κρέα φαγεῖν ἢ μὴ
Prouerbiū φαγεῖν quod significat ex carne Testudinis uel multum edendum uel nihil edendū:quoniam medica in cibis dolores in-
de carne testinorꝝ facit.Copioso purgat & sanat.A testudinis similitudine diciẗ Testudo in edificiis.Virgi.media testudine templi.
Testudi- testudinatum ædificiū fornicibus structū qualia sub septentrione facienda esse præcipit Victruuius in sexto: In machinis
nis Bellicis Testudo est arietaria cognominata in qua ut ait Victruuius in decio suspēsus erat aries:q̄ auctore Vegetio uoca-
Testudo bulū sumpsit a similitudine ueræ testudinis:qa sicut illa mō reducit.modo educit caput.Ita machimētū bellicū interdū re
Arietaria ducit trabem interdū exerit ut fortius feriat.Testudo quoq̄ apud Poetas pro cithara usurpatur.¶ Infimum deiectus.In
Infimatis infimam partem.aduerbium est.infimatis dicitur qui in imo est.sicut sūmatis.q in sūmo. Plau.infimatis infimus.

¶INsit.ait.

CIrcũstitit. ¶ Operior. Expecto. Attendoq;. ¶ Altioris ætatis. Magno natu longæuas: quarũq; ætas uergebat i seniũ ¶ Pã
thia. Modo nomẽ ẽ magæ: alias pãthia fœmina fuit speciosissima: & uxor abradatæ: Cuius amore capt⁹ Araspas urebat̃ i-
timus: q̃ historia facũdissime lautissimeq; pscribit̃ a Xenophõte in pedia: ob hoc nos in libello erotico atq; uenerio sub noie
pãthiæ amicã imo dominã celebrauimus. ¶ Carus Endosmyon. Ironicos pronunciãdũ uidet̃ & legẽdũ hedyosmion. Qđ Hedyosmi
græce significat dulciculũ nomenq; est Amatori: cõueniens: sicut a Plauto blãdimenti causa dr̃ dulciculus caseus: pratẽrea on
ἥδυοσμον. Vocãt mentã herbã hortensem odoratã iucũdãq;: ut inde nomẽ amatoris deriuari posse uideat̃: itaq; odoratus

Insit illa cũ gladio, hic est soror Panthia, carus endy-
mion hic catamictus meus, qui diebus ac noctibus
illusit ætatulam meam. hic qui meis amoribus subter
habitis non solum me diffamat probris uerũetiam
fugam instruit. At ego scilicet Vlyssi astu deserta sũ,
& Calipsonis æternam solitudinem flebo, & porre-
cta dextera, meq; Panthiæ suæ demostrato At hic in-
quit bonus cõsiliator Aristomenes, qui fuge huius
auctor fuit, & nunc morti proximus, iamhumi pro
stratus, grabattulo succubans iacet, & hic omnia cõ
spexit, impune se relaturũ meas contumelias putat,
faxo eum sero, immo statim, imo uero iam nũc, ut &
pcedẽtis dicacitatis, & istãtis curiositatis peniteat.
Hæc ego ut accepi sudore frigido miser perfluo. tre-
more uiscera q̃tior succussusq; sum. adeo ut graba-
tulus ẽt iq̃etus sup dorsum meũ palpitãdo saltaret.
At bona pãthia quin igitur inq̃t soror hunc primum

suauisq; Amicæ sit: ut mẽta est. Cuius odor ut ait Plini.
in. xx. Animũ excitat: & sapor auiditatẽ in cibis: usus ẽ
Pli. hac dictione aliquot in locis subiiciam qđ inpperit
ad psens illud ex. xxxv. utunt̃ & ad q̃rtanas bituminis
drachma hediosmi pari põdere: cũ myrrhæ obolo sub
actu. Quid si legas carus Endymion: ut ita appelletur
Amator ppter Endymionẽ illũ famigeratũ: quẽ Luna
dilexit: de quo Propertius. Nudus & Endymion phœ-
bi cœpisse sororẽ dr̃: & nudæ concubuisse deæ. Sũt au-
ctores Endymionẽ primũ hominũ deprendisse naturã
Lunæ multiformẽ. Et ob id Amore eius captũ fama p
ditum. Lego apud eundẽ plinium in decimo tertio Hedy- Hedysmata
smata dici unguẽta pciosa: ad quẽ intellectũ nõ absurde referri posset hic sensus. Vt hedysmion uocet̃ nomi-
ne unguenti. perinde ac suauissimus Amasius pciosissi-
musq;. ¶ Catamitus meus. Ganimedes meus. Deliciũ Catamict⁹
meũ nam dixerunt catamitũ ueteres pro Ganimede. q
fuit iouis cõcubinus: & deliciolũ auctor festus. hic La-
ctãtius ex iti. i. rapuisse dr̃ in aquila catamitũ. Plau. i me-
nechmis. Vbi aq̃la catamitũ raperet: aut ubi uen⁹ adoa-
neũ. Seruius quoq; grãmatic⁹ pueros meritorios: q cor-
pore pstituto q̃stũ faciũt catamitos interp̃tat̃: hinc illa
atrox. Marci Tullii in Marcũ Antoniũ per Oratio: o
hominẽ nequã: qd eni aliud dicã magis pprie aliđ pos-
sum dicere. Ergo te ut catamitũ nec opinato cũ ostendis-

disses pter spem mulier aspiceret. Idcirco urbẽ terrore nocturno italiã multorũ dierũ metu perturbasti. ¶ Illusit ætatulam. Il-
ludo tibi dicimus pprie per datiuũ illudo te figuratũ ẽ: si credimus Seruio ita scribẽti in enarratiõe illius Virgiliani. Ver- Pueræ
bis uirtutẽ illude supbis. ¶ Aetatulã. Lepide dixit ætatulã: q̃ est puellarũ. Cum ipsa eẽt uetula atq; annis obsita: ideo quæ tũ
appeteret lusus amoresq; puellares. Mar. Var. pperate uiuere puerę quas sinit ætatula ludere: eẽ: Amare: & ueneris tene-
re bigas: a Varrone puerę dñr p puellæ ex prisca locutione. ¶ Subter habitis uel furtim usurpatis: uel posthabitis: & p con- Pedem
tẽptionẽ cõculcatis. ¶ Diffama probris. Infamiat cõuitiis pbrosis ¶ Fugã instruit. parat. Veteres dicebãt pedẽ struit pro fu- struit
gam parat. ¶ Vlyssi astu. Cõparat Socratẽ amoris sui desertorẽ Vlyssi qui calypsonẽ deseruit domũ itionẽ ad penelopem Vlysseus
desiderans capessens: Vlyssi aũt casu patrio hoc ẽ genitiuo dixit: sicuti ueteres usurparunt: apud quos Vlysseus Vlyssei pro-
ferebat̃. ut docet Priscia. in. xi. Orati⁹ remigiũ uitiosum itacẽsis Vlyssei. Qui. neritius machaře⁹ comes experientis Vlyssei:
ex quo uidet̃ scribẽdũ eẽ Vlyssei: & p synæresin pferendũ: nisi dicere uelis Vlyssi pro Vlyssis sicut Virgi. dixit achilli p achil-
li pro Achillis euphoniæ cã detracta. s. lr̃a: quæ plerũq; ut ait Seruius p sibilo habet̃: & apud ueteres detrahebat̃: Quintia.
in. i. sic genitiu⁹ Vlyssi & Achilli fecit: sic alia plurima. ¶ Astu ἄστυ græci uocant ciuitatẽ ut Homerus persæpe: sic Atheniẽ- asty ciuitas
ses uocabãt urbẽ suam: ut ait Donat⁹. & indicat Terenti⁹ in eunucho. cum ait: an in astu uenit. probus quoq; Emili⁹ in al-
cibiade: postquã astu uenit Contiõe aduocata uerba sic fecit: hinc astutiæ astus astuti dicti. qm̃ qui in urbibus degunt calli-
diores sunt in agro degẽtibus: interdũ astũ pro astute ponit̃: & est aduerbiũ: nunc uero nomen. astutissimũ autẽ fuisse Vlys-
sem callidissimumq; mortaliũ quis ignorat: qui a Virgilio scelerũ inuentor dictus ab Homero polytropos. a uarietate sci- polytropos
licet morũ ingenioq; uersatili. Cuius uita nihil aliud fuit quam uersutiarũ conciliabulum: & dolorum officina: q technarũ
architectus. totus erat ex fraudibus astutiisq; conglutinatus. ¶ Calypsonis. Vsus antiquorũ latinorũ comprobat dici. Dido- Calypsonẽ
nem. Ionem. calypsonẽ: Contra rationẽ græcam declinandi: quæ calypsus dicit pro calypsonis. calypso pro calypsone: pri- ut iunonẽ
scianus auctor in sexto qui utitur auctoritate Liuii andronici: a quo in odyssea scriptũ est apud nymphã athlantis filiam ca-
lypsonem: quãuis phocas grãmaticus reclamet huic declinationi. Cæsar quoq; Calypsonẽ ita dicebat ut Iunonẽ media scia
licet producta: sed ut auctor est. Quin. auctoritatẽ consuetudo superauit: fuit aũt calypso ut ait Homerus filia athlantis: q
[illegible] hoc ẽ generosa dearũ in insula ogyzia [illegible] idest in antris uoluptariis cõcauisq; Vlyssem retinebat
amorabunda: quẽ iussu Mercurii abire & in pr̃iam redire pmisit: quãuis inuita & gemebũda: & ita in solitudine relicta do-
lenter tulit abitum Vlyssis. Ouidius: ah quotiens illũ doluit properare calypso. ¶ Grabatulo succubans. Subiacens. ¶ Fa-
xo. Faciam. uerbum uetus. ¶ Immo statim. Correctio est: ¶ Præcedẽtis dicacitatis: qua usus erat Aristomenes appellãdo
scilicet scortũ ipsam meroen. ¶ Accepi: audiui. Sudore frigido: inter signa egrotantium est frigidus sudor: ut inq̃t Cor. cel-
sus in secũdo peior si in capite & ceruice tãtũ eruperit ut refert Hippocrates in prognosticis. Virg. in giorgicis sudor & il- Frigidus
le quidẽ morituris frigidus heret: itẽ frigidus e toto manabat corpore sudor haud absimile est illud plautinũ. Nõ temere Sudor
est qñ qui sudat tremit. ¶ Tremore uiscera quatior: Metuentibus cor cui est uiscerum principatus cũprimis palpitare con- Cor artem
sueuit: uñ Plau. cõtinuo meũ cor cepit artẽ facere ludricã atq; ipectus emicare: idem in cassina festiuissime iqui cor lyenosum ludicram
opinor habeo ita iã dudũ salit de labore pectũdit. scri. Aristo. in pblematis encycliis metuẽtes tremere: qm̃ deficit calor ac Cor lye-
q; cõtrahit̃: ex quo fit ut aluus plerisq; ob timorẽ soluat̃: hinc illud satyrographi soluũt tibi cornua uẽtrẽ: cũ lituis audita: uẽ nosum
trem quoq; eorũ q metuũt crepere solitũ idem refert. ¶ Succussus sum: sursum excussus agitatusq; præ formidine: succurere Succussato
enĩ: & scucussare ẽ frequẽter excutere sucu: uñ succussores: & succussatores e q dicti: qui sesorẽ concutiunt & uexant ex gra- res equi
du molesto & incõdito dissimiles gradariis: quorũ mollis est gradus & sine succussatura. Lucilius succussatoris tardi rariq; Succussatu
caballi. idẽ cãpanus sonipes succussor nullius sequit̃: hinc & succussatura dicta ipsa agitatio uexatioq; q̃ fit ab equo succesto- ra
re: gressum: quoq; ipm talis equi significat. ¶ At bona ironicos. Teren. ille autem bonus uir nusquam apparet.

¶BAChatim diſcerpimꝰ:dilaniamꝰ more rituq; bacchãtiũ:q̃ furore brachicco extimulatę olī orphea diſcerpſerũt:& pen
Orgia — thea obtrũcarũt:orgia.n.bacchi ſiũt a baccãtibꝰ hoc ē furẽtibꝰ fœmis:uñ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.i.a furore orgia dicta ſũt uñ & a bac
bacchi — chãtibꝰ bacchũ dictũ eē autumat Diodo.inde bacchari ſigñat furere.Vir.iiii.enei.ſæuit inops aĩ totãq; icẽſa ꝑ urbē bacchat
Bacchari — .i.at exponit Serui.fuit more bacchãtũ.Loca quoq; in qbꝰ ſit debacchatũ bacchata dixerũt.Vir.i.ii.geor.& uirgibꝰ baccha
Bacchanal — ta lacẽis taygeta.Plau.i aulularia bacchanal uocat locũ furoris & ueſaniæ:ſic ſcribẽs ad bacchas ueni in bacchal cognatũ:
Deſtinare — & mox paulo apit baccanal adeſt.¶ Mẽbris deſtinatis:deligatis:ꝓpe peculiarit̃ ſigñat hoc apd̃ Apule.id uerbũ deſtinare ſi
Reapſe — cut ĩfra freqñter:iterdũ deſtinare ſigñat emere:& idem qd̃ prę̃ſtinare.Lucilio plau.¶ Re ab ſe:corrigo reabſe hoc ē re ipſa ut ueteres dicebãt pacuuiꝰ:ſi nõ ē ingratũ qd̃ reabſe feci ſenſus ē ex re ipſa inqt magiſq̃ ex fabula Socra.ſermocinatiõe cognoui meroē merito noiari a

diſcerpimꝰ — .i. deligatis

bachati ~~diſcrepi~~ꝰ ſul mẽbris eiꝰ deſtiatis uirilia deſecamꝰ. Ad h̃ Meroe,ſic.n. reapſe nomē eiꝰ q̃ fabul' Socratis cõuenire ſẽtiebã,imo ait ſupſit hic ſaltem, q miſelli huiꝰ corpꝰ parua cõtumulet hũo, & capite Socratis in alteꝝ dimoto latus,per iugulum ſiniſtrum, capulo tenus gladiũ totũ ei demergit, & ſanguinis eruptionem uterculo admoto excipit diligenter, ut nulla ſtilla compareret uſquã,hæc ego meis oculis aſpexi,nam etiã ne qd̃ demutaret,credo,a uictimæ religione immiſſa dextera per uulnus illud ad uiſcerea penitus cor miſeri contubernalis mei Meroe bona ſcurata ꝓtulit,cũ ille ĩpetu teli ꝑſecata gula uocē, immo ſtridorē icertũ ꝑ uulnꝰ effunderet & ſpiritũ rebulliret. Q uod uulnus,q̃ maxime patebat ſpongia eſfulciẽs pãthia heus tu inqt ſpongia caue in mari nata per flumen ne tranſeas.his editis ab una remoto grabatulo uaricus ſuper faciem meam reſidentes

mero.ſ.cuiꝰ eẽt auidiſſima.¶ Hic ariſtomanes. ¶ Saltẽ:
Saltem — ꝑticulã hãc ſaltē qdã autumat:ſi al'r idq; ipm dici ꝑ defectiõe:tãq̃ plena ſnia ſit ſi al'r nõ põt:fuerũt eſt q dicerẽt ſaltē dici.V.media lr̃a extrita ſalutē ante dictum:qd̃ nos ſaltē diceremꝰ:nã cũ alia q̃dã petita & nõ ĩpetrata ſũt:tũ ſolemꝰ ingunt q̃ſi extremũ aliqd petituri qd̃ negari minime dẽat dicere hoc ſaltē fieri:aut dari optere: tanq̃ ſalutē poſtremo potẽtes:quã & ĩpetrari certe: & obtineri ſit æq̃ſſimũ:ſed hæc Au.Gellio uidẽt eē cõmẽticia ideoq; lib.xi.cẽſet ãpliꝰ q̃rẽdũ.¶ Miſſelli huiꝰ. Socratis.¶ Cõtumulet:ſepeliat. ¶ Humo:antiq̃ſſimũ ſe
Humati — pulturæ genꝰ id fuit:ut hõ iniecta corpa cõtegerentur: reddit̃.n.tr̃æ corpꝰ:& q̃ſi opimẽto mr̃is tegit̃:uñ humati dñr humo cõtecti: ſepulti uero & ſiti quo.q̃uo cõditi:locꝰ aũt ipſe nihil hẽt religiõis priuſq̃ iniecta gleba ē tumulis.& tũc hũatꝰ uocat̃:& religioſa iura cõplectit̃: auctores.Pli.&.M.T.li.ii.de legibꝰ:hoc genꝰ ſepulturæ tetigit.Virg.illo uerſu eripe me his iuicte malis :aut tu mihi tr̃ã inijce:nãq; põt:ĩ eãdē ſnĩam ē illd̃ Oratianũ licebit iniecto ter puluere curras.¶ Per iugulũ ſiniſtrũ.
Pli.i.xi. tereſtiũ inqt ſolus:hõ bipes.Vni iuguli uni humeri cęteris armi.Duplex autem ē iugulum dextrum & ſiniſtrum.
Cor celſus i.viii.a dextro iugulo:ſi id fractũ:ē ad alã ſiniſtrã:a ſiniſtro ad dextrã rurſuſq; ſubala ſua faſciari dẽt.Oui.pq; latꝰ
Duo iuguli — ſũmũ iugulo ē exacta ſiniſtro:& qa iuguli locꝰ maxie mortiferē:ide fit iugulare qd̃ nõ ſolũ de ferro dr̃:ſed ẽt de morbo:idē
celſus:q̃rtana neminē iugular:qd ſit petere iugulũ ĩ cauſis forẽſibꝰ in cõmẽtariis Sue.leges explanatũ.¶ Capulotenus: ſic
Capulus — Vir:& alteri capulotẽus abdidit enſē:ē.n.capulus manubriũ gladii:ex eo dictꝰ qd̃ mãu capiat̃:tradit Pli.ĩdos ex ſardõyce gē
Capulare — ma capulos factitare:capulũ quoq; ueteres dici uoluerũt ſarcophagũ .i.ſepulchrũ qd̃ corpa capiat.Plau.i aſina.ut oſculat̃
ſtamen — carnifex capuli decꝰ & dicet mox Apul.i.iiii.ibi capulos carie & uetuſtate cõtectos:qs inhabitãt puluerei mortui:inde ca
acheronticus — pularis ſenex capulo dignꝰ:& capulo ꝓxius.Luciliꝰ incedit capulare cadauer.idē Plau.capulare ſtamē appellat filiũ parcarũ ꝑtinẽs ad Senē.& acherõticũ hoiem:ſic.n.ab eodē uocat̃:q iã iã acherõta & manes ē ex ſenio petiturꝰ. Quidã capulum accipiũt ꝓ pheretro quo cadauera efferũt.¶ Vterculo.puſillũ utrē ſigñat ſiue ueſicã ſil'r Pli.uterculos uocat ĩ apibꝰ uetri
Vterculus — culos.ĩ quos cõgerit̃ mellis liquor aeris.¶ Stilla.gutta.iterrogatꝰ rhemiꝰ palemon q̃ dr̃ia foret ĩter gutã & ſtillã.guta inqt
Stilla guta — ſtat.ſtilla cadit.ſtillaticiã reſinã uocãt q ruffo colore lẽteſcit.ex eo opinor ꝙ gutatim diſtillaret.Auictime religiõe.in imola
Stillaticia — tiõe uictimaꝝ ſolet uictimariꝰ uiſcera ĩteriora educere:ut aureſpex ex eoꝝ cõtẽplatu ac ĩſpectõe ꝓnoſcat ꝓdicatq; futura
Reſina — Quod diſciplinę genꝰ aruſpicinã uocãt & extiſpitiũ:itidē nũc tãq̃ auriſpicina fiat expromit̃ ex interioribꝰ uiſceribꝰ cor So
Extiſpiciũ — cra.ſic ex uictia reuelabat aruſpex.¶ Cõtubernal' mei Socra.ſignat:cũ quo ſibi cõtubernalitas erat ſic.n.Cypria. appellat
ius cõtubernii.¶ Protulit.extulit ĩ aptũ:& ex pẽitioribꝰ ꝓcordiis exprõpſit.¶ Teli.mõ gladiũ ſigñat ut apd̃ Virgi. ſiliũ: &
Telum — cęteros poetas freq̃nt̃ uſurpat̃:alias telũ:qcqd lõge iaci ꝑt ἀπὸ τοῦ τηλόθεν:& ut ſcriptũ reliqt Caiꝰ iuriſcõſultꝰ ex iterꝑtatiõe
legũ.xii.Tabulaꝝ teli noĩe ſignificat̃ oē qd̃ mãu mittit̃:uñ lignũ & lapis:& ferꝝ hoc noie cõtinet̃.¶ Spm̃ rebulliret. q̃ſi ꝑ
bullas eſtuãtes refũderet.Ebullire ē ferueſcere & rebullire referueſcere.¶ Spõgia effulciẽs: ſeptimꝰ caſus ē:& ſigñat pãthiã
Offulcire — ſpõgia obturaſſe occluſiſſeq; ipſũ uulnꝰ:offulcir̃.n.ē fulciẽdo ſarcire.iplere.obturare.¶ Spõgia ĩ mari nata.ſpõgiaꝝ tria ge
Spongia — nera celebrãt ſcriptores naſcũt̃ ĩ petris:fracturę & uulnera ſpõgiis utiliſſime fouent̃:uulneꝝ iñãmatiõibꝰ iponũt,ſãguis ꝓfluuiũ ſiſtũt ex aceto aut frigida:medici affricanas laudãt q̃rũ firmiꝰ ſit robur & rhodiacas:q ad fouẽdũ molliores ſũt Poly.
auctor ē ſup egrũ ſuſpẽſã ſpõgiã q̃etiores facere noctes: de his ſatis ml'ta Pli.i.ix.& i.xxxi. q ſpõgiã aĩal eē autũat:& int̃ aq̃tilia maria pceſet.ſẽſus Apuleianꝰ ē ait pãthia o ſpõgia.q̃ mar ia es noli trãſire ꝑ fluuiũ:hac ē cũ ad amnē bibẽdi cã acceſſerit Socra.Egredere & exili:me aq̃ amnica ſiue fluuiali cõtigarꝫ:qd̃ iſta ſcm̃ eē mõſtrabit̃:a ſpõgia uerbũ fit ſpõgiare qd̃ ſigñat ſpõgia extgere:quo freq̃nt̃ utit̃ apitiꝰ.¶ Vaticꝰ reſidẽtes.aduerbiũ ē ſigñatq; crurĩbꝰ diuaricatis diuiſiſq;:qd̃ fieri ſolet a fœ
Varicus — mia micturiẽte:uaricare.n.ē crura apire diſiūgere extẽdere & diuerſũ ſepare.Quin.i.xi.uaricare ſupra modũ & ſtãdo d̃for
uaricare — me ē:& accedẽte motu ꝓpe obſcenũ:ide uarica fœia dcã ab Oui.q̃ nõ tã icedit q̃ ãbulat gradibꝰ ꝑgrãtibꝰ gradiẽs:qd̃ fœiam
uarica fœmina — paꝝ decet:uerſus Oui.ex poemate erotico h̃ ẽãbulat igẽtes uarica fertq;:gradus.Diuaricare quoq; ſigñat diſtẽdere & idiuerſũ ſepare:qd̃ a ꝓſtitutę meretricibꝰ fit:hic ait Hier.i ep̃la ad Euſto.diuaricabit pedes ſuos oĩ trãſeũt:qd̃ trãſtulit ex eze
Diuaricabit uari. — chiele ꝓp̃ha:q ĩ iſt'r o ueteri ſic iqt diuiſiſti:pedes tuos oĩ trãſeũti:& ml'tiplicaſti fornicatiões tuas.Marcel.crurĩbꝰ inexis di
uarices — uaricatũ ſine ſpiramẽto ullo aduſq; ꝓtoriũ traxere ꝑfecti:uarri quoq; dñr hoies obtortę plãtę:uñ & uarices uenę dcē ĩ ſuris ĩ uerſę ul' obtortę.ut Noniꝰ.M.refert.M.V.lib.ii.de re ruſti.ſcri.cães eē dẽre crurĩbꝰ rectę ac potiꝰ uariis q uaciis idē.M.V.li.
v.latie liguę ſi qs pueroꝝ iqt ꝑ delicias pedes male poner̃ atq; imitari uacias cœpit hos corrige optere:ſe cõcidat: cõtra ſi
qs cõſuetudie ãbulãdi iã ſcũs ſit uaciat aut cõpnis:uacię ãt:ut id quoq; Varronia.uerbũ obit̃ explicemꝰ cõtrari ſũt uariis:& ſ
Vaciæ — extio: ē ꝑtē iflectũt̃:hic uacię apd̃ Ro.cognomiati:ut r̃fert Pli.quoꝝ.ſ.crura erãt obtorta:& Sen.i ep̃lis moralibꝰ memit cuiuſdã ſuillii uacię q nulla alia re:q̃ ocio notꝰ ĩ uilla cõſenuit:& hoc unũ fœlix hẽbat̃ de quo dicere ſolebãt hoies ſynchroni hoc ē cõtẽporanei o uaciatu ſolus ſcis uiuere:ualuũ ẽt itortũ a ueteribꝰ dcm̃:& uatrax:& uatricolus:q erãt pedibꝰ uicioſis.

CVESicam exonerāt:onus uesicæ est lotiū siue urina q̄ exonerāt micturiēdo oīa aīalia:q̄ uesicā hñt aluū & hñt: at uero q̄ aluū hñt nō & oīa uesicā possidēt:humidi excremēti cōceptaculū uesica est:sicci aluus:auctor Aristo.in.i.de aīalibus:uesica mēbrana cōstat:q̄ uulneratā cicatricē nō solide scit.in uesica lupi lapillus reperit̄ qui siretes appellat̄ uesicæ fœminaꝝ: ut ait Plinius iunctus uterus ē:quā uulgo matricē uocāt:uesicæ morbū strāguriā appellāt: quo uesica exonerari non pōt & ægre lotiū it:fitq̄ substillū:ita.n.appellat Cato urinæ difficultatē. ¶ Madore nomen:est a madendo inclinatū: ut fluor a fluēdo:sic aūt ꝓfluuio urinæ ueluti prosyphones emanātis madefactū significat. ¶ Commodū.uix.tunc tūc eoq̄ ipso tpis momēto.id.n.significat hoc aduerbiū ut supra demonstrauimus. ¶ Postes ad repagula redeunt:in hostio duo sunt postes:qui cardinibus continent̄:& repagulis claudunt̄:sunt.n.repagula q̄ patefaciendi grā ita figunt̄: ut contrario pangantur:hæc & repages dicunt̄.M.Tul. in primo de diuinatione:herculis ualuæ clausæ repagulis subito seipsæ aparuerūt inde repagula oro oibꝰ claustris obicibusq̄ usurpant̄:Lucanus de equo cursore loquēs.pedibusq̄ repagula laxat. ¶ Etiā nunc. nitidor lectio est & tersior Etiamnum.qd̄ ueteres usurpāt pro etiā.qua dictione scatet Plinius. ¶ Inanimis.quasi sine anima nulla respiratione nullo anhelitu: qui indicat animal uiuere: argumentum enim apud Dialecticos est & oratores:qd̄ recurit & retrorsum idē ualet:ut uiuere hoiem q̄ spirat:& spirare qui uiuit:inanima ueteres dici uoluerunt:quæ sine aīa sunt: nec spirant:uulgo in animatū uocant græci ἄψυχον.M.Tullius.q̄ ad uitā hoium tuendā pertinēt partim sunt inanima:ut auꝝ & argētū sic & hō inanimis: q̄ sine aīa & spiritu est uegeto.& uitali:tales sunt inter mortui & ingēti pauore perculsi talē fuisse se sigñat Aristomenes.

Vesica | Strangurra | Substillum | Mador | Repagula | Repages | etiānum | Viuere spirare | inanimam

uesicam exonerāt,quoadme urinæ spurcicissimæ madore p luerēt. Cōmodū limē euaserāt, & fores ad pristinū statū itegræ resurgūt, cardines ad foramia residēt, postes ad repagula redeūt.ad claustra pesuli recurrūt.at ego ut erā etiānū humi ꝓiectus inais, nudus, & frigidus, & locio perlitus, quasi recens utero matris editus, imo uero semimortuus, uerū ēt ipse mihi sup uiuēs & posthumus, uel certe destinatæ iā cruci cādidatus, qd inquā de me fiet ubi iste iugulatꝰ mane paruerit? Cui uidebor uerisilia dñe ꝓferēs uera? ꝓclamares saltē suppetiatū si resistere uir tantus mulieri nequibas, sub oculis tuis homo iugulatur, & siles? Cur autem te simile latrocinium non peremit? Cur seua crudelitas uel propter indicium sceleris

¶ Et lotio perlitus.urina perfusus:lotium.n.urinā ueteres dixerunt Columella stercore suillo & humano lotio ueteri radices rigato. Suetonius in uespesiano:hæc e lotio est:perlitus aūt ea figura dr̄ qua illitus & delitus:sicut.n.a delino delitū nascit̄:quod grāmatici ꝓbus & caper cōprobant:sic ab interlino interlitū inclinat̄.M.Tul.tulit moleste q̄ lr̄æ delitæ sunt mihi a te redditæ:idē in quarto uerrinarum tabulæ sunt in medio: q̄ se corruptas atq̄ īterlitas esse clamant. Vlpianus titulo ad legē aquiliā de falsis legis Corneliæ pena dānari scribit eū qui testamentū deleuerit:interleuerit. Resignauerit dolo malo. ¶ Quasi recens.mō aduerbiū ē ꝓ recēter:alias nomē:Virg.in georgicis sole recēs orto:aut noctē ducentibus astris. Exposuit Seruius.recens statim:diuus Augustinus in lib.de grāmatica citat hoc maronianū & exponit recens.i.recēti tpe: uerbū est uetus recentare:qd̄ significat renouare & iteꝝ fieri recens:ut Nonius Gelliusq̄ notificāt. hinc illud.Cn.Matii in mimi iambis:iamiā albicascit polus & recentat̄. ¶ Vtero matris editus:significat se ita madentē fuisse sicut infantes sunt cū primum ex utero materno egrediuntur inuoluti secundis rubentes.s.erūpente menstruo:& perliti profluuio sanguinis pariter egredientis:hinc illud Satyrici poetæ mō primos incipientē edere uagitus:& adhuc a matre rubētē: Albius imperator auctore iulio capitolino exceptus est utero candidissimus cōtra cōsuetudinē pueroꝝ:qui nascunt̄ & solent rubere:unde albus est dictus ¶ Superuiuēs:superuiuere is dr̄:q̄ cum iā mortuus uideret̄.refocillatus resipuit ac ueluti reuixit. ¶ Et posthumus:elegāter se posthumū sibimet ait fuisse Aristomenes:tanq̄ post mortē renatus sit sicuti posthumos illos uocantq̄ post mortē patris nascunt̄:quasi post humationē parentis nati sint ut interpræta̅t Seruius enarrans illud Virgilianū ex sexto Eneidos Siluius albanū nomē tua posthuma ꝓles ceselius tamen in cōmentario lectionū antiquaꝝ posthuma inquit ꝓles nō eum significat:qui Patre mortuo sed q̄ postremo loco natus est. Ceseliū refellit.Au.Gel.libro secundo noctium antiquaꝝ:hinc fit uerbū posthumare.qd̄ significat postremo loco esse:quasi posthumationē antecessoꝝ. Tertulianus in apologetico ait cæteri quoq̄ Moysi posthumant.i.Moyse posteriores sunt sidonius apollinaris decēter posthuma dixit:ætatē.ꝓ postera & sequente.Candidatus. sicut candidati dicunt̄ petitores magistratuū a toga cādida:quā petitores induebant:ita cādidatus crucis eleganti translatione dicitur is qui petit crucē:hoc est qui futurus est iā iam crucifixus: & ut ueteres dicebāt Directꝰ.a Quin.dr̄ cādidatꝰ eloquētiæ q̄ eloquētiā auspicat̄ ab altero seniore Quin.cādidata sacerdotii q̄ petit sacerdotiū:a Hieronymo cādidatus fidei.q̄ ad fidē instruit̄.a Pli.panegyrista cādidatꝰ gloriæ & imortalitatis: de cādidatis & toga cādida affatim scripsimus in prio trāquilli cōmētario:uñ munus cādidatoriū.M.T.dictū ꝓ oī officio & labore petitorio ex plautino sale crucisalus dictus cādidatus crucis:q̄si in crucē saliēs. ¶ Paruerit.uisus fuerit:cōparuit: nā parere idē ē qd̄ apparere alias obseq. ¶ Verisimilia dicere.ex disciplia rethorica ē.n.narratio sit uerisimilis crudibilisq̄: sūt.n.plurima ut ait Quintilianus in quarto uera quidē:sed paꝝ credibilia:sicut falsa quoq̄ frequēter uerisimilia. ¶ Proclamares saltē suppetiatū:ꝓsopopeia est:q̄ latinæ cōfirmario appellat̄:fit aūt hæc figura cū aliqua q̄ nō adest ꝑsone cōfingit q̄si adsit.& ei Oratio attribuit̄:ut hoc in loco uerba memorant̄:q̄ dici possent ab aduersariis ita argumentātibus lotiū ab Aristomene fuisse interfectū:tanq̄ sic culpātes dicāt.Debuisses saltē si uera autumas inclamare auxiliū & suppetias nā suppetiatū dixit ꝓ auxiliatū:& suppetiæ dñr auxilia & suppetiari est auxiliari:super quo uerbo satis multa in decimo trāquilli cōmentario:ubi ait consularē suppetias ferentem rapta aquila fugauerunt:Vbi exposuimus suppetiatū posse inclinari tanq̄ nomen quarti ordinis:ut arbitratus:ut allegatus:ut sacrificatus:ut multa consimilia inclinant̄. ¶ Vir mulieri nequibas.Antitheton est:quasi dicas fortis imbelli.Robustus infirmæ:parum enim probabile argumētū est uirū a fœmina uinci:cū mulier naturaliter imbecillis sit & meticulosa:Vir uero rubustior & audentior:uñ uir noiatus est q̄ in eo maior uis est q̄ in fœmina:& hinc uirtus nomē accepit:ut docet Lactātius in libro de opificio.item mulier.a Varro interprætatur a molicie dicta:ob hoc ait Aristoteles in problematis:mulierem interfecisse iniquius esse q̄ uirum:q̄ uis mas fœmina præstantior sit:quia scilicet fœmina imbecillor est:idestq̄ minus facere iniuriam potest:item eniti aduersus id quod longe infirmius est nihil uirile:immo stolidum atq̄ iniquissimum est:hoc signare uoluit Eneas.Virgilianus cum ait & si nubilum memorabile nomen fœmineā in pena est nec habet uictoria laudem. Vel propter indicium. sensus est si contubernalis tuus ut asseris interfectus est crudelitate fœminea. Cur eadem crudelitas te quoque non peremit:uel ob hoc ne tu arbiter & contemplator sceleris patrati posses indicare auctores homicidii.

Lotium | Perlitus | interlitus | Recens | Recentare | Albius unde posthumus | Posthumare | Posthuma ætas | Candidatꝰ crucis | crucisalus | Cōformatio | Suppetias | Vir uirilis | Mulier mollis

arbitro pepercit? Ergo qm̃ euasisti mortem nũc illo redi. Hæc idẽtidẽ mecũ replicabã, & nox ibat in diẽ, optimũ itaq; factu uisum est anteluculo furtim euadere, & uiã licet trepido uestigio capessere, sũmo sarcinulam meã, subdita claui pessulos reduco. At illæ pbæ & fideles ianuæ, quæ sua sponte reseratæ nocte suetãt, uix tãdẽ & egerrime tũc clauis suæ crebra immissione patefiũt. Et heus tu inquã ubi es ualuas stabuli absolue. antelucio uolo ire. Ianitor pone stabuli hostiũ humi cubitãs, & iã nũc semisomnus, qd tu inquit ignoras latrõib⁹ ifestari uias? qd hoc noctis iter incipis. Hem. & si tu alicui⁹ facinoris tibi cõscius. s. mori cupis nos cucurbitæ caput nõ habemus, ut p te moriamur. Nõ lõge inquã lux abest, sed & pterea qd uiatori de sũma pauperie latrões auferre pñt? An ignoras inepte, nudũ nec a decem pallestritis te spoliari posse. Ad hæc ille marcidus & semisopitus in alterum latus euolutus, unde autem inquit scio an

Arbitrari CAR Bitro. speculatori ĩspectoriq; hõicidii: Arbitrarii ẽ ĩspicere & speculari Plau. ĩ captiuis ne arbitri dcã nr̃a arbitrati ẽ
Arbitrium ant: arbiter dr̃ iudex q res arbitriũ hẽt & facultatẽ: arbitriũ dr̃ sñia: q̃ ab arbitrio statuit: & arbitrari ẽ iudicare: ut apud iu-
riscõsultos titulo de receptis: arbitrariũ uero cũ adhuc res apud arbitriũ gerit: de arbitri iudiciisq; differẽtia nõ ĩ diligẽter
scripsim⁹ ĩ cõmẽtariis Trãq. & docet. M. Tul. ĩ orõne p roscio Comedo. ¶ Nũc illo redi. s. ad mortẽ regredere quã eua-
Anteluculo sisti. ¶ Idẽtidẽ frequẽter. subĩde. ¶ Anteluculo. hora añlucana hoc ẽ matutina: & añ solis exortũ. aduerbiũ ẽ. Iustinus ĩ pri-
mo ait Antelucano tpe ruri iter ĩgressus. Cyrus obuiũ habuit seruũ de ergastulo: refert Pli. mel uenire ex aere sublucanis
Antelucanum tpibus ĩtelligi uolẽs hora matutia: q̃ sub lucẽ & auro-
rã est. Terẽ. ĩ adelphis: cras Rus cũ filio cũ primo lucu
Sublucanũ ibo hic ubi exponit sciẽter Donatus, qđ ueteres dice-
Lucu pro luce bãt lucũ p luce masculio gñe ponẽtes p sole: sicut ergo
apud Terẽ. cũ primo lucu sigñat cũ primũ sol ceperit il
lucescere: ita anteluculo qđ aduerbiũ est sigñat anteq̃
lux oriat̃ & sol tenebras ĩlluminet: sicuti diluculo cũ iã
Diluculum dilucescit: Diluculũ. n. ẽ ut Macro. docet cũ iã ĩcipit di-
gnosci dies. ¶ Licet trepido. Quãuis titubãti uł poti⁹
ppero: cũ formido hoies uolaticos faciat & pinnatos.
¶ Sumo sarcinulã meã. Quod Lucianus dicit græce
τὰσκέυη id Apulei⁹ sarcinulã appellat. Pessulos reduco.
Hostiũ cubiculi repãdo. Quod reductis retractisq; pes-
sulis fit: in cãtico legimus. pessulũ hostii mei aperui di-
lecto meo. ridicule exponit & cũ delirio Nicolaus de li
ra pessulũ eẽ hostiolũ ĩ magno hostio. ¶ Deserate: rese
Valuæ ratæ patefactæq;. ¶ Valuas stabuli absolue uerba sunt
Aristomenis stabulariũ inclamãtis: ut ianuã stabuli ada
periat: q̃ ex ualuis cõstat: sũt aũt ualuæ. ex eo dictæ ut
Varro & Seruius interprætant̃: qđ reuoluunt̃ & se ue
lãt. absoluere ualuas est liberare a claustris: repagulisq;:
Antelucio qbus alligatæ cõtinent̃: trãslatio a debitore. ¶ Antelu-
cio. aduerbiũ est idẽ significãs qđ anteluculo: de quo iã
dictũ ẽ: sed hoc q̃si añ lucũ: sicut uetere usurpabãt: illđ
quasi añ lucẽ uideri põt inclinatũ. ¶ Pone. post qđ gra
Semisomnis ui sono antiq enũtiabãt differẽtiæ cã. ¶ Semisomnus.
semisopitus: sicut exanimus dr̃ & exanimis: sermus: &
Hoc noctis inermis: ita semisomn⁹ & semisomnis. scđa & tertia declinatiõe ¶ Hoc no. hac hora nocturna: hoc tpe. uetus locutio est.
Scius conscius Plau. ĩ amphitriõe: q hoc noctis solus ambulẽ. ¶ Facinoris cõscius. scius & cõscius: hoc differũt: qđ sius secũ cõsci⁹ cũ alio
scius ẽ: ut docet Nonius cui subscribũt Iuue. cũ ait. Quis nũc diligit̃ nisi cõsci⁹. & Mar. uis fieri diues bithinice cõscius esto:
sed cõsciũ ĩdifferẽter positũ legim⁹ ut hoc loco: nãq; hic cõscius accipit̃ p eo q secũ scius ẽ flagitii. ¶ Nos cucurbitæ caput
nõ hẽmus. Veluti puerbialiter sigñat capita hoium nõ ẽẽ uilia obiiciẽdaq; trucidatiõi: sicuti cucurbitæ caput: q̃ ĩter hortẽ-
Cucurbitarũ genera sia uulgaris ẽ & plebeia. Pli. lib. un. xxii. tradit eẽ gña Cucurbitaꝶ camerariũ qđ leui umbra cameras ac pgulas opit: Alteꝶ
plebeũ. Quod humi credit̃. Videt̃ Apu. ueluti alludens festiuitẽs id dixisse: qa seminosæ: sunt cucurbitæ: & ita appellãt ab
Oui. ĩ priapeis: ex quo fit ut singula semina singulæ q̃si aiæ cõcurbitaꝶ uideri possint: ex quo fit ut cucurbita uicariã & q̃si
succedaneã p aliena aia aiam ĩpẽdere possit cũ ĩfinitas hoc pacto aias possideat qđ secus ẽ in nobis: Cucurbitæ quo lõgio
res tenuioresq; sunt. eo gratiores: semina q̃ pxima collo fuerint pceras pariũt: q̃ ĩ medio rotũdas q̃ ĩ laterib⁹ crassas aucto
Cucurbitarium. cucumerarium, custodiariũ res Colu. & Pli. a cucurbita fit cucurbitariũ: accipiturq; p loco ĩ quo cucurbitæ serunt̃: sicuti cucumerariũ ubi cucumeres.
Esaias sicut inqt tuguriũ in cucumerario. Cypriãus usurpãs hoc Esaiæ testimoniũ nõ dixit tuguriũ: sed qđ elegantius est
custodiariũ. Hierony. cucurbitarios uocat ueluti cucurbitæ amatores: dũ diluit ac refellit in epĩa ad Augustinũ obiectã cu
cucurbitaril. cucurbitulæ curbitæ colũniã. Cucurbitula uero nõ tã paruã cucurbitã sigñat q̃ uasculũ illud quo medici u unt̃ ad sanguinis detractio
nẽ. Cor. Cel. in. ii. usus inqt cucurbitulæ pcipuus ẽ ubi nõ in toto corpe sed in pte aliq̃ uitiũ ẽ. idq; auxiliũ ut minus uehemẽs
ita magis tutũ nec nunq̃ piculosum eẽ autumat: in hãc sñiam ẽ illud satyrographi poetæ. Vacuũq; cerebro iã pridẽ caput
Colo̧ntis hoc uerosa cucurbita q̃rit græci coloquintida uocãt cucurbitã. a Pli. coloquintis dr̃ cucurbita siluestris: quã minorẽ esse ait
pauperies pauperas q̃ satiuã. ¶ De sũma pauperie: pauperies ĩmunda est: & mẽdicitas egestasq; significat̃: uñ ait Oratius. pauperies immunda
procul domus absit: pauptas uero ut inqt porphirio honestæ parsimoniæ nomẽ est: & usurpat̃ p fortuna mediocri. Lau-
des paupertatis graphice Apuleius nr̃ ut oĩa speciosesq; perscribit in apologia: ubi ait paupertatẽ fuisse in Aristide iustã: in
Ptochia soror peniæ phocione benignã in epaminunda strenuã: in Socrate sapiẽtẽ: in Homero desertã. Alias pauperies dãnũ significat. Quod
satis liquet ex titulo illo apud iurisconsultos notissimo: si quadrupes pauperiem fecisse dicat̃. Consimiliter apud græcos
πενία καὶ πτωχέια disparant̃. Cũ appellatione πενίας paupertas significet̃: πτωχέιας uero ipsa egestas: mẽdacitasq;: sicut apud
Aristophanẽ claret. qui in pluto ait πτωχέιαν esse ἀδελφὴν idẽ: Sororẽ τῆς πενίας: & πτωχὸν idest egenũ esse eũ qui nihil hẽt
πένητα uero idest pauperẽ dici. Cui suppetũt necessaria. ¶ Nec a decẽ palestritis: in hãc sñiam ait Hieronymus. Nudus uia-
tor nõ timet latronis insidias: qđ transtulit ex illo uulgatissimo. cantabit uacuus corã latrone uiator. cõsimiliter Plautus
in asinaria. Nudo detrahere uestimẽta me iubes appellatione autẽ palestritaꝶ robustiores exercitationesq; intelligi uult
Palestritæ sunt. n. palestritæ magistri luctationis: & gnari oĩs palestricæ exercitationis: græci πάλην uocant palestram & luctam. Vn-
de palestritæ: autumat Seruius palestrã dici posse ἀπὸ τοῦ πάλλειν. i. a motu urnæ quoniã ducti sorte luctabãt: luctatores
Apelestros clinopale pale pro palæstra incertamine palestrico nudabant corpora: & oleo ungebant: qđ primi lacedemonii factitarũt auctore Thucidide. apele
stros græci uocant: ignaros palestræ de qbus. M. Tul. ĩ oratore: itaq; qualis eoꝶ motus quos apalestros græci uocãt talis
hoꝶ mihi uidetur oratio: qui nõ claudunt numeris sententias. Domicianus clinopalẽ uocabat assiduitatem cõcubitus ue
luti lecti palestram. Papinius & sidonius apollinaris palen pro palestra usurpãt græca dictiõe. qđ Vberius a nobis scriptũ
reperies in Tranquilli cõmentariis. putat. Quintilianus ne illos quidẽ oratores reprendẽdos eẽ qui paulũ etiã palestritis
uocauerunt: ubi indicat palestritas nõ solũ dici: qui uitã partim in oleo: partim in uino cõsumũt: qui corpoꝶ cura mentẽ
obruunt: sed & eos quoq; a quibus motus gestusq; formatur. De palestritis magna est mentio apud Ciceronẽ in uerrinis.

¶ CON uectore.

¶ COnuectore. Socrates significatur. conuectores dicimus eos: qui similiter faciunt. simulq; uehuntur: quæ dictio proprie nauticorum: qua iurisconsultus crebro utitur. ¶ Deuerteras. in stabulum hospitiumq; deueneras. ¶ Illud horæ. illa hora. id temporis eo tempore archeismos est. ¶ Dehiscentt. patente. Canem cerberum: mythici fabulantur canem cerberum custodem esse aulæ Plutonicæ de quo silius. lachrymosæ ianitor aulæ: quem latratu trifauci regna inferna personãtem hercules ad superos traxerit reluctantem: historici uero prodiderunt. Et memorat. Eusebius chronographus orcum regem molossorum habuisse canem ingentis magnitudinis nomine cerberum: qui pirrhitoum ad raptũ proserpine eius uxoris ueniente deuorauit: grammatici terram interpraetantur. De tricerbero cause nescio quid indictum dicit fulgentius in mythilogiis.

Cerberus canis

conuectore illo tuo, cum quo sero deuerteras iugulato, fugæ mandes præsidium. Illud horæ memini me terra dehiscente ima tartara, inq; his canem cerberum prorsus esurientem mei prospexisse. ac recordabar profecto bonam Meroem non misericordia iugulo meo pepercisse, sed seuitia cruci me seruasse. In cubiculum itaq; reuersus, de genere tumultuario mortis mecum deliberabam. Sed cum nullum aliud telum mortiferum fortuna q̃ solum mihi grabatulum subministraret. Iam iam grabattule inquã animo meo carissime, qui mecum tot erumnas exanclasti, conscius & arbiter quæ nocte gesta sunt, quem solum in meo reatu testem innocentiæ citare possum, tu mihi ad inferos festinanti subministra telum salutare. Et cum dicto restim qua erat intextus, aggredior expedire, ac tigillo quod fenestræ subditum altrinsecus prominebat. Iniecta atq; obdita pte funiculi & altera firmiter in nodũ coacta ascẽso grabattulo ad exitium sublimatus, & misso capite laqueum induo. Sed dum pede altero fulcimentum quo sustinebar repello, ut ponderis deductu restis

¶ Cruci me seruasse ut perinde atq; homicida & sacratis cõtubernalis me interfector: crucis supplicio afficerer. ¶ De genere tumultuario mortis: tumultuarium dici uoluerũt: quod tumultu quodam fit & sine consultatione festinanter & incondite. Au. Gellius tumultuarium studium nominat quod raptim & per succisiua tẽpora fit: Oratio quoq; tumultuaria dicta quasi ex tẽporalis & tumultuosa cõdita: tumultuarius dux A liuio dicitur. L. Marcius tumultu militari creatus non formula legitima: item tumultuarium genus mortis nunc appellat Apuleius: quod perturbate & tumultuarie paratur: est. n. tumultus: ut docet. M. Tullius. in. viii. Antonianarum perturbatio tanta: ut maior timor oriatur: unde etiam nomen dictum est tumultus: ita maiores nostri tumultum italicum quod erat domesticus: tumultum gallicum: quod erat italiæ finitimus præterea nullũ tumultum nominabant: grauius autem fuisse tumultũ q̃ bellum: hinc intelligi licet quod bello uocationes ualent tumultu non ualent. ¶ Erumnas exauclasti: tot labores exhausisti exaudisti perpessus es: id. n. est erumnas exanclare. M. Tullius in prima tusculana: quod cum exanclauisset omnes labores: tũ incideret in mortis malum sempiternum: anclare quod & antlare uerbo græco significat haurire exanclare exhaurire: hinc anclabra uasa: quibus sacerdotes utebãtur: & anclabris mẽsa ministriis apta diuinis: græci ἀντλάω dicunt pro haurio: unde & latini antlare usurparunt: & ita potius legendum uidetur exantlare: p litteram. t. q̃ per. c. Liuius florem atlabant liberi ex charchesiis: cum signare uellet uinum ex poculis hauriri: hinc antlia accipitur pro uase accommodo ad hauriendi ministerium: de quo epigrammatarius: antlia tollit aquas: quo in loco labitur opinor interpres hinc phreantles cognominatus est cleantes eo q; puteos hauriret. ¶ Arbiter quæ noctæ: subintellige eorum: ut sensus integer sit spectator earum rerum omnium: quæ gestæ sunt noctu: quasi dicere uelit lectulum solum esse conscium suæ innocentiæ. ¶ In meo reatu. accusatione: & causæ dictione. Messala prius auctore. Quintiliano reatum dixit reus autem unde reatus nomen ductum est: is dicitur qui causam dicit: qui arguitur & item qui quid promisit spopondit ue. ac debet Gallus elius lib. secũdo significationum uerborum quæ ad ius pertinent: reus est inquit: qui cum altero litem contestatam habet siue is egit: siue cũ eo actum est: in eadem sñia est capito atteius. reos olim ut refert: Ma. Tullius in secundo de oratore appellabant nõ eos modo qui arguuntur: sed oẽs quoq; de re disceptatur: reum fieri quid est inquit pedianus asconius: nisi apud prætorẽ legibus interrogari: agi dicitur reus cũ accusatur: pagi cum damnat: ut apud Trãquillũ & Propertium explicatũ est. ¶ Et cũ dicto. statim uix talibus dictis: cum talia dixissem: frequens locutio apud Apuleiũ & proprie peculiaris in hoc significatu: prouerbiũ græcũ est. ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον. quod dr̃ de his qui ocissime et cũ dictio rẽ expediunt: sic enim interpraetamur: simul uerbũ: simul opus. ¶ Restim. funem & prouerbiale est apud priscos ad restim res redit: quod significat res deperditas esse & de suspendio cogitãtũ: In saltatione restim ducere dñr chori puerorũ puellarũq; manu cõserti: ex quo sensu dictũ est illud Terentianũ. tu inter eas restim ductitans saltabis. itẽ Li. in. xxvii. per manus reste data uirgines sonũ uocis pulsu pedũ modulãtes incesserunt: a reste fit ὑποκοριστικῶς resticula. a qua similitudine alliorũ cõnexa capita restes dñr. Pli. in. xx. aliũ ad serpẽtium ictus potũ cum restibus suis: resticula ficorũ Varroni decẽter dicta: sicut & uulgo nũcupat: quod aũt lecti restibus & fasciis cõtineatur: indicat porphirio explicãs illud oronũ: tẽta cubilia: tectaq; rumpit lectũ dici ait restibus siue fasciolis subtẽtũ: a reste fit restio: accipiturq; apud Plautũ oppido q̃ decẽter pro eo q se pensilẽ facit laqueo restis strãgulatus: sicut. n. in mollestaria loquit dat nista: illi erũt bucedæ potius q̃ ego sim restio. Quod significat illi potius cedent bubullis loris: q̃ ego me suspẽdã. ¶ Tigillo. trabi. a tigno fit tigillũ: tigni aũt appellatione in legibus. xii. tabularũ oẽ genus materiæ ex qua edificia cõstat significatur idem docet iurisconsultus: titulo de tigno in iuncto: præterea tignum in uenies antiquitus dicebatur quod & festus docet: tigillum sororium romæ fuit ex eo dictum: quia trãsmisso p uiã tigillo Ora. sororicida adoperto capite ueluti sub iugo missus est: Li. auctor. ¶ Altrinsecus. aduerbium est. quod hic significare uidetur in altiore parte: cũ alias ex utraq; pte ex utroq; latere dicatur. ¶ Obdita. alligata: & firmite apposita. ¶ Funiculi. quam modo restim dixit. nunc funiculum nominat. Diminutiuũ a fune. Quintilia. in. i. diminutio genus ut funem masculinũ esse funiculus ostendit. Napuras prisci funiculos uocauerunt: ut in cõmentario sacrorũ usurpatur pontifex napuras nectito. i. funiculos facito illud adde funeta dici in uineis: cum palmices interse funiũ modo iunguntur: & arcus fiunt quoq; meminit Pli. in. xvii. reperio apud auctores Gratianũ ualẽtiniani imperatoris patrẽ appellatũ esse funariũ eo q; uenalitiũ funẽ portanti quinq; milites nequiuerint extorquere. ¶ Ad exitium sublimatus: ad subeundam ultroneam mortẽ subleuatus: ut ita pensilis fieri posset. ¶ Fulcimentum grabatulũ significat: quo sustentabat. fulcire. n. sustinere est & stabilire: fulcimentum & fultura pro stabilimento.

Tumultuarium
Tumult?
Erumnas exanclare
Antlare
Arclabra
Anthia
Phreãtles
Reatus
Reus qui
Ad restim res redit
Resti duce re
Resticula
sicorum
Restio qui
Bucedæ
Locus Plauti
tignum
Napuræ funiculi
Funeta
Funarius
Fulcimẽtũ

ad ingluuiem adstricta, spiritus officia discluderet, repente, putris alioqui & uetus funis disrumpitur. Atq; ego de alto recidens, Socratem nam iuxta me iacebat superruo cumq; eo in terram deuoluor. Et ecce in ipso momento, ianitor introrupit exerte clamitans. Vbi es tu. qui alta nocte immodice festinabas, & nunc stratis inuolutus? Ad hæc, nescio an casu nostro an illius absono clamore experrectus Socrates exurgit prior. Et næ inquit merito stabularios hos omnes hospites detestantur. Nam iste curiosus dum importune irrumpit, credo studio rapiendi aliquid, clamore uasto, marcidus alioqui me altissimo somno excussit. Emergo lætus atq; alacer, insperato gaudio perfusus, & ecce inquam ianitor fidelissime comes & pater meus & frater meus, quem nocte ebrius occisum a me calumniabaris, & cum dicto Socratem deosculabar amplexus. At ille olore alioqui spurcissimi humoris percussus, quo me lamiæ illæ infecerant, uehementer aspernatur. Apagete inquit fetorem extremæ latrinæ, & causas cœpit huius oloris comiter inquirere. At ego mire adficto ex tempore absurdo ioco in alium sermonem intentionrm ejus denuo diruo. iniecta dextera quin imus in quá, & itineris matutini gratiá capimus? Sumo sarcinulam, & pcio mansionis stabulario per soluto capessimus uiam Aliquãtum pcesseramus, & iam iubaris exortu cũcta collustrãt. & ego curiose sedulo arbitrabar iugulũ comitis, qua pte gladiũ delapsũ uiderã.

¶AD ingluuiẽ, ad gallam & proprie intelligit gurgulionẽ siue asperam arteriam: qua spiritus ab ore in pulmonẽ atq; inde cursum in os: & in nares, ultro citroq; semper cõmeat: quo tramite intersepto homo statim extinguitur: cũ spirare nõ possit. Ideoq; ait Hippocrates in libro de flatibus triplici alimẽto corpora nutriri, cibo, potu, & spũ. qui adeo corpori necessarius est ut possit homo sine esca: & potione multos dies uiuere: sine spũ uero intra tẽpusculũ pariat: inde elegãter dixit spiritũ patrẽ esse & auũ morbo℞ oium ob hoc dixit. Cor. Celsus uisum esse Hippocrati oẽ uitiũ in spũ esse. Pl. pœnã laquei scite pposterã uocat. quia. s. includit spũs. Cui q̃ri debet exitus. Alias ingluuies significat uentris capacitatẽ si credim? seruio sic exponẽti illud Maronianũ improb? igluuiẽ ranisq; loquacibus explet. ego existimo ingluuiẽ nõ tã ad uẽtris q̃ ad gulæ capacitatẽ eẽ referẽdũ. ex quo interdũ accipit pro gulonũ helluatiõe & uoratrina. Au. Gellius noia, generaq; eduliũ & domicilia cibo℞ pfunda ingluuies iuestigauit: Macro. in tertio. Nec cõtenta illa ingluuies fuit maris sui copiis. ¶ Discluderet. excluderet disseperaret: Interciperet: Vir. Tũ durare solũ & discludere nera ponto. Lucretius. cũ paribus iũgi res & discludere mũdũ. M. Tul. semotas a mẽte & disclusas putat. ¶ Exerte clamitãs Voce sub latissima: Aduerbiũ est. Quod significat apte & denudate qualis ex uox sublatior. exerere & exertare significat: nudare. quadrigarius i annalibus. Gallus irride cœpit atq; linguã exertare. ¶ Stratis inuolutus: extrinsecus subintelligendũ es, ut integer sit: stratis inuolutus es: & nũc quiescis i lecto. ¶ Absono. barbaro incondito. agresti uociferatu. hoc. n. est absonũ: qui ait absonũ. dici parui & fere nullius soni fallitur. Quod hic ait clamore absono. post ẽt paulo dicit uasto: ut abson? & uastus clamor idẽ significet. ¶ Ne imerito. nũ imerito. ¶ Hospites. aduẽtores q a stabulariis ẽ stabulo hospitioq; recipiunt. ¶ Marcidus. Vinolentus & ebrius: uina quoq; marcida dici q marcidos faciãt hoies: testis est Pãpinus: qui ait i siluis illi, marcida uina largiunt. a Mar. quoq; marcẽtes uuæ dictæ sunt: epithetõ est bacchi. quẽ Marcidũ poetæ cognominãt. ¶ Comes & pr meus. noia sunt affectus nostros testãtia. qbus Aristõenes Socratẽ cõtubernalem suũ appellat. ¶ Cõdicto. ab his uerbis. ¶ Olore. odore & fetore ab oleo dictũ: Alias olor significat cygnum. ¶ Spurcissimi humoris: Vrinæ siue locii. ¶ In fecerãt. Fedauerãt: maculauerãt: Inficere. n. significat tingere. inde ifectũ tinctũ ifectores tinctores: infectus ipsa tinctura. ex quo ifectũ dicim? pollutũ & maculosum maculis ineluibilibus: Seneca uitiis inqt ifecti sumus: alias infectũ dr nõ factũ: ut illud sunt auri põdera facti ifectiq; mihi: & illud Plautinũ puerbiale: qd uis fieri factũ est. fieri ifectũ nõ põt. ¶ Lamiæ. Lamias prisci magas & uaratrices puero℞ uocãt. Ora. in arte poetica Neu pransæ lamiæ pue℞ uiuũ extrahat aluo. λαιμὸς græce dicitur ingluuies: unde lamiæ dictæ: ut atumat Porphirio. unde & lamiæ uoragines de qbus idẽ Ora. in eplis. uiribus uteris p cliuos flumina lamas. græci scribunt lamias terriculamẽta eẽ puerilia: qbus oculi sint exẽptiles. Philostratus in appolonia ait lamias a quibusdam laruas & lemures appellari: esseq; ad Amorem & uenerem propensas: & carnes humanas maximeq; formosorum esurienter appetere: qui libidinis cupiditate alliciant eos quos postea cupiant deuorare: Talem lamiam Apollonius Tyaneus olim corinthi deprændi: in instrumento ueteri ait Hieremias lamiæ nudauerunt mãmam lactauerunt Catulos suos quo in loco non pro fœminis: sed pro feris lamiæ accipi uidentur. ¶ Apagete fetorem: remoueto & abducito apage & apagete dictio cõmica est, ducta a uerbo græco ἀπάγω quod significat abduco: & abigo & Plautus in curgulione. apage hanc caniculam. ¶ Latrinæ. latrina conceptaculum est in mundiciarum: & excrementorum qua in cloacas corriuant: Columella in mũdis q̃cũq; uomit latrina cloacis: qcũq; habuerit horoscopũ in. xxviii. pte Arietis latrinas sp cloacasq; mũdabit. Itẽ cuius horoscop? fuerit. i scdo gradu Tauri baiulabit stercora latrinas purgauit. auctor Matern? i. vii. Matheseos. ¶ Comiter. Benigne suauiter: uel ut interptatur. M. Varro hilare; ac libẽter. aduerbiũ ẽ ennius mẽsã sermõesq; suos rerũq; sua℞ cõiter ipartit. M. Tul. i orõne p. Cor. Balbo. Cões inqt benigni faciles suaues hoies eẽ dñr: q errãti cõiter mõstrat uiã benigne nõ grauate. ¶ Loco. lege ioco. ¶ Mansiõis. a manẽdo mãsio dicta sicuti a remanẽdo remãsio. M. Tul. in epla ad. y. fratrẽ. primũ tuã remãsionẽ ẽt atq; ẽt pbo. Pli. i. vi. scri. mãsiões eẽ dispositas aquationũ rõne: q camelis itur i Arabia. ex quo hydreũ & hydrema ab aq̃ dñr. Itẽ i. xii. tradit regionẽ q thus cõuehit diuidi i mãsiões camelo℞ sexagita duas. Vbi p mãsionib? nõ nũmos dant: sed thus pẽdunt. ¶ Iubaris exortu. iubar dr stella lucifer: q in sũmo hẽt lumẽ diffusum ut leo icapite iubã auctor. M. Varro. hic añ matutinũ exories luciferi nomẽ accipit. ut sol alter dieq; maturans: claritatis qdẽ tãtæ ut unius huius stellæ radiis umbræ reddant. Pli. auctor. Itaq; merita ait exoriente iubare cũcta illustrari & lucida fieri Vir. it portis iubare exorto delecta iuuentus. ubi exponit Seruius nato lucifero. qui iubar dr. quod iubas lucis effundat. unde quicquid iam splendet iubar dr: ut iubar auri argenti: gẽma℞. qua pp exortum iubaris accipere malim pro sole: cuius exorientis splendor cuncta collustrat: sicut poetæ appellant iubar solis & Seneca ait in hercule oeteo, dum lapsum titã mergat oceano iubar. ¶ Sedulo arbitrabar diligenter inspiciebam. Donatus sedulo interpretatur sine dolo impense & diligenter.

Triplex alimentũ spiritus pr & auus morborum ingluuies | Discludere | Linguã exertare | absonum | Marcidi | Olor | Inficere | Infectores | infectum | lamiæ quæ | Apagete | apage | Latrina | Comiter | Comes q | Mansio | Remãsio | Hydreũ | Iubar | Sedulo

¶ET mecum

CET mecũ uesane aio. Sermocinãs secũ Aristomenes opinaẽ se crapula & uinolẽtia obrutũ somniasse illa q̃ uiderat: cũ Socrates iteger & illesus uiseret. ℣ Extrema somniasti. portẽtosa tu multuosaq̃: qualia temeto in gurgitatus aut cibo distentus somniare solet. qđ phãtasma græci uocãt: qđ Ci. uisum appellat: i quo gñe ẽ ut ait Mac. ἐπιάλτας: quẽ Auicena icubũ noiat: quẽ publica psuasio opinaẽ qescẽtes iuadere & põdere suo pssos ac sentiẽtes grauare. ℣ Spõgia ubi. cũ spongia illa nusq̃ appereret: q̃ uuln⁹ Socratis pãthia obsulciuerat: Ita secũ p iterrogationẽ attonit⁹ Aristomenes sermocinaẽ. ℣ Et ad illũ. ad Socratẽ cõuersus dixi. ℣ Distẽtos. plenos. & saturos. fartos. Vinũ capitis dolorẽ & uertigines facit ab hoc ut inquit Pli. in. xxiii. dicta crapula ẽ. est aũt crapula ut docet Aristo. in pblematis feruor qdã & iflamatio q̃ plus cõsilicta q̃ temulẽtia. Crapulã eodẽ auctore sedat brasica: ex hæc aristotelica dixit Cato in lib. de re rustica. si uoles i cõuiuio multũ bibere cenareq̃ libenter ante cenã esto brassicã crudã q̃tũ uoles: ex aceto: & itẽ ubi cenaueris comesto aliq̃ folia: q̃ reddẽt. q̃si nihil ederis biberisq̃ bibes q̃tũ uoles. ℣ Autumãt dicũt. opinanẽ. censent. id eni significat autũo ut docet Gel. in. xiiii. P. uero Nigidius id cõpositũ eẽ ex ab pposititione & uerbo extimo cõiectat. dictũq̃ itercise autũo. q̃si ab extimo qđ signat totũ extimo. tanq̃ ab nũero: sed Nigidianũ hoc interpretamẽtũ argutius eẽ uideẽ q̃ uerius. ℣ Seua & grauia somniare. Socrates i Platõis politia dicit quũ dormiẽtib⁹ ea ps ai: q̃ mẽtis & rõnis ẽ pticeps sopita lãgueat. Illa ãt in q̃ feritas q̃dã sit atq̃ agrestis imanitas. cũ sit imoderato obstupefacta potu atq̃ pastu. exultare eã isonio immoderateq̃ iactari. Ita huic oĩa uisa obiiciunẽ a mente ac rõne uaria: ut aut cũ m̃re corp⁹ miscere uideaẽ. aut. Trucidare aliquẽ: & ipie cruẽtari multaq̃ facere ipura atq̃ tetra cũ temeritate atq̃ ipudẽtia iubet igiẽ Plato sic ad somnũ pficisci corpibus affectis: ut nihil sit qđ errorẽ ais pturbationẽq̃ afferat ex quo & pythagoras interdixit ne faba uescerenẽ q̆ is cibus hẽt inflatione magnã & isonia grauia facit. ℣ Vespi. Hora uespertina & cenatica. ℣ Minus tẽperaui. Sapiẽtis uiri sup mensam celebre dictum ẽ: pria inqt cratera ad sitim ptinet: scđa ad hilaritatẽ: tertia ad uoluptatẽ: q̃rta ad insaniã. ℣ Diras ima. uinolẽti sæpe cũ dormire uix ceperint aspicere uidẽtur irruẽtes uel passim uagantes formas. a natura seu magnitudine seu specie discrepantes. Variasq̃ tempestates reuum uel ætas uel turbulentas interdum ut Macro. ait temeto ingurgitatus aut distentus cibo extimat se uel habũdãtia. pfocari: uel grauãtibus exonerari. interdũ esuriẽs cibũ. sitiẽs potu iuenisse uẽ. ℣ Impiatũ. cõtaminatũ: iputatũ: maculatũ. Impiare. n. maculare est: piare uero epiare. Vñ & piatrix dicebaẽ sacerdos: q̃ expiare erat solita. quã sagã alii uocãt: & piacularis porta Romæ dcã. pp piacula q̃ ibidẽ fiebãt. ℣ Iugulari uisus sum. qđ re uera passus erat Socrates id se p somniũ uidisse signãt: tanq̃ totũ hoc negociũ magicũ phãtasticũq̃ sit: & p pstigias q̃sdã illudat hoibus: & hoc est qđ ait Augustinus in. xviii. de Ciuitate dei phãtasticũ hois uarias formas carpe posse: memoratq̃ exẽplũ cuiusdã: Cui ui magica cõtigerat: ut iaceret i lecto suo q̃si dormiens. nec ullo mõ posset excitari post aliquot aũt dies eũ euigilasse: & q̃si sõnia narrasse q̃ passus sit: Caballũ se. s. factũ annonã inter alia iumẽta baiulasse militibus. Quod ita ut narrauit factũ fuisse cõpertũ est: q̃ tñ illi sua sõnia uidebanẽ: idicauit & alius se domi suæ p noctẽ uidisse uenientẽ ad se quẽdã philosophũ sibiq̃ exposuisse q̃dã Platonica: q̃ antea iterrogatus exponere noluisset: & cũ ab eodẽ phõ q̃situ fuisset cur tũc fecerit: qđ prius petenti negauerat: nõ feci inqt sed me fecisse somniaui: ac p hoc alteri p imaginẽ phãtasticã exhibitũ est uigilanti: qđ alter uidit i sõniis. ℣ Nihil nã. Lego nihil nõ: ut sit non nihil: qđ signat aliqđ: & aliq̃tũ. ℣ Istũ. dicticos ẽ. ℣ Spiritu deficior. Annotauim⁹ i cõmẽtariis Suetonii λειποψύχους dici q. Aia & spũ deficiũt: quos Pli. appellat defectos. lipothymia & lipopsychia græce dr̃ latie defectus ai siue defect⁹ aiæ: Apud Pli. Syntectici eẽ uidenẽ in eodẽ significatu. accipiq̃ p defectis: & syntexis. p ipsa defectiõe ai siue defectu. ℣ Genua quatior. cõsimile est illud genua labãt. ℣ Cibatus. Cibi. casus patritus est: quẽ genitiuũ grãmatici uocant. ℣ Refouendo spũ. Cibo uinoq̃ refici corpora & roborari uires qs ignorat: Vir. Tũ uictu reuocãt uires. Home. in. vi. ili. μένος μέγα οἶνος ἀέξει idest robur magnũ auget uinũ. & Columella in. vii. roborãdũ eẽ pcipit largo cibo equũ admissariũ ut Veneri sufficit. Liui⁹ frequẽter ait cibo corpora refecta eẽ: Lucretius. capiũ cibus ut suffulciat artus. ℣ Ientaculũ. cibus matutinus. & gustulum. Antiqui prãdicula dixere ientacula. & ientare p ientaculũ capere. sup quo uerbo satis multa in supioribus & apud Sueto. in nono cõmentario. græci ἀκράτισμα uocãt ientaculũ. ℣ Mantica. qđ supra sarcinulã dixit nũc manticã appellat: est enim pera uiatoria: qua uiatores circũferunt utẽsilia: Esopus fabulator tradit hoies duas manticas hr̃e: unã ante alterã retro. In priorẽ aliena uitia mitti. In posteriorẽ nr̃a: quo Apologo significat nos in alienis uitiis spectãdis eẽ oculatos. in nr̃is cecutientes: ex hac esopia fabula est illud Catullianũ uelut prouerbiale. Nemo uidet mãticæ qđ in tergo est. & illud Persianũ. Sed pcedẽti spectatur mãtica tergo: Seneca uocabulo græco hippoperas appellat sarcinas. q̃ a tergo equi gestanẽ. quasi dicas peras & mãicas equestres. hippos enim græce equus καὶ πήρα pera. uerba Senecæ ex libro epistolar̃ moralium hæc sunt. M. Cato censorius cãterio utebaẽ hippoperis qdẽ ipositis: ut secũ utilia portaret. idẽ mox Paulo. quantum erat seculi decus iperatorẽ triũphalẽ censoriũ & qđ sup oĩa hæc est catonẽ uno caballo esse cõtentũ: & ne toto qdẽ. partẽ. n. sarcinæ ab utroq̃ latere pendentes occupabãt. Ita nõ oibus obesis mãnis & asturconibus & tollutaribus pferes illũ unicũ equum ab ipso catone defrictũ. libuit plura ex Seneca uerba transcribere: ut cognosceres uiros illos graues & ipatorios seculo illo prisco & sancto fuisse cõtẽtos unico equo in quo ipsimet sarcinulas suas circũferebãt: cũ hac tẽpestate luxus efferuescẽs suaserit Cardinalibus: ut nunq̃ minus dicentis eqs antecedẽtibus egredianẽ. idq̃ põpabiliter: ipsi uero uehunẽ Mannis & asturconibus q̃ sunt equi gradarii & molles hñt & mullas Tullutares. hoc ẽ q̃ tollutim. i. uolubiliter & quadã pedũ glomeratione gradiunẽ. Ita enim appellanẽ equi tollutares ut alibi annotauim⁹: a mantica ut ad ppositũ reuertamur fit mãticula. Manticulaq̃ usus pauperibus in nũmis recũdendis fuit. uñ deductũ est: uerbũ uetus mãticulari. Quod significat dolose qđ agere. pacuuius ad mãticulandũ astu aggreditur. Itẽ deinde aggrediar astu regẽ: mãticulandũ est hic mihi.

& mecũ uesane aio, q̃n poculis & uino sepultus extrema somniasti, ecce Socrates integer, sanus, incolumis, ubi uulnus? spongia ubi? postremo cicatrix tam alta, tam recens? & ad illum. Næ merito inquã medici fidi cibo & crabula distentos sæua & grauia somniare autumant, mihi deniq̃ q̆ poculis uesperi minus temperaui, nox acerba diras & truces imagines obtulit, ut adhuc me credam cruore esse humano aspersum. atq̃ impiatum. Ad hæc ille subridens. At tu inquit non sanguine sed locio perfusus es. uerumtamen & ipse per somnium iugulari uisus sum mihi. nam & iugulum istum dolui, & cor ipsum mihi auelli putaui, & nunc etiam spiritu deficior, & genua quatior, & gradu titubo, & aliquid cibatus refouendo spiritui desidero. En inquam paratum tibi abest ientaculũ, & cũ dicto mãticã meam humero exuo. Caseum cũ pane ppere ei porrigo, &

Epialtes incubus

Crapula

Brassica ad ebrietatem autumant

Socrates apud platonẽ de sõnio

Phantastica hois uarias formas capit exẽplũ scitu dignum

Lipopsychi

Defecti

Lipothymia

Syntectici

Syntexis

Robur uino ciboq̃ auguri

iantaculũ

Mantica

Manticæ esopi

hippoperæ

Manni

Asturcões

tollutares

tollutim

mãticule

Mãticulari

iuxta platanum istā residamus aio quo fcō & ipse ali
qd indidē sumo. Eūq; auide esitātē aspiciēs, aliquāto
interiore macie atq; pallore buxeo deficiētem uideo
sic deniq; eū uitalis color turbauerat, ut mihi præ me
tu nocturnas etiam furias illas imagināti frustulū pa
nis qđ primū sumpserā, q̄uis admodū modicū, medi
is faucibus inhæreret, ac neq; deorsum demeare, ne
q; sursum remeare posset. Nam & breuitas ipsa com
meātiū metū mihi cumulabat. Quis.n. de duobus
comitum, alterum sine alterius noxa perēptum cre,
deret? Verum ille ut satis detruncauerat cibum siti,
re impatienter cœperat. Nam & optimi casei bonā
partem auide deuorauerat & haud ita longe radi,
ces platani lenis fluuius in speciem placidæ paludis
ignauius ibat Argento uel uitro æmulus in colorē.
En inq̄ explere latice fontis lacteo. Adsurgit, & opper
tus paululum planiorem ripæ marginem complici,
tus in genua appronat se auidus adfectans poculū,
necdum satis extremis labiis summum aquæ rorem
attigerat, & iugulo eius uulnus dehiscit in profundū
patorē, & illa spongia repēte de eo deuoluitur, eāq;
paruus admodum comitatur cruor. deniq; corpus

Genialis | ¶ IV Xta platanū. arbor pegrina ē umbræ grecia tm̄ ex alieno petita orbe cōmēdatio platani nō alia maior est q̄ solē esta
Chamepla tani | te arcere hyeme admittere: mero infuso nutriunt. Compertū id maxime pdesse radicibus. Documusq; ut inquit decēter
Chameda phne | Pli. etiā arbores uina potare: Idē alibi tradit latissima folia esse fico: uiti. Platano: ab Ouidio genialis noiat: quasi uolupta
Chame myrsine | ria & ad delicias reperta. Chameplatani uocant pusillæ & breues: q̄si abortus platanoꝝ: nā & in genere arboꝝ pumilio
nes sunt: sicuti chamedaphne dr̄ humilis laurus. Chamemyrsine pusilla myrthus & breuitate spectabilis: platanonas uo
cāt loca cōsita platanis. Hortēsius Orator auctore Macro. platanos suas uino irrigare cōsueuerat. Indidē. ex caseo & pa
ne aduerbiū ē. ¶ Esitātē. Ab edo frequentatiuum fit esi
Buxo pallidior | to. ¶ Pallore buxeo. Inter ea: quæ pallore notabilia sūt
maxime notabilis est buxus: & enim pallidissima ē: uñ
in cōparationē palloris usurpatur. Oui. in carmine ob
sceno. Buxo pallidior nouaq; cera: hinc pallorē buxan
tem & buxeū optimo epitheto dixerunt. Pli. in. xvi. bu
xum esse ait quadam duricia ac pallore cōmendabilē:
Cuius materies honorata est: plurima nascitur in pire,
neis ac citoro montibus: unde a Catullo dictū est. Ama
Citoriac⁹ pectē | stri pōtica & citore buxifer Vir. quoq; in georgicis: &
iuuat nudātē buxo spectare citorum: ex buxo pecten
fit laudatus indeq; citoriacus ductus ab Ouidio. quasi
buxus a citoro monte: sic enim ait i. iiii. Metamorpho,
seon. sæpe citoriaco deducit pectine crines. ipressi codi
ces hn̄t cytheriaco. Quod grāmatici exponūt pro ue
neno: sed tu lege citoriaco: & expone pro buxeo ut do
cuimus. ¶ Nocturnas furias: meroen & pāthiam ma
gas itelligit: sic & Oratius ueneficas fœminas & pręsti
giis magicis infames appellat furias illo uersu. Horrue
Frustulum | rim uoces furiaꝝ & facta duarum. ¶ Frustulū panis.
bucella: diminutiuum est a frusto: quod significat parti
culā. Virg. pars in frusta secant: inde aduerbia sūt frusta
Frustullati | tim. & frustillatim Plautus in curgulione. Ego te faciā
ut hic formicæ Frustillati differant. ¶ Neq; deorsū de
meare. Non potuit significantius exprimere quod in
terdum usu uenire solet in egrotis & anxiis: ut scilicet
cibus quodam ueluti lentore inherens faucibus neq;
descendere possit in stomachū neq; superna repetere.
Auctor est Pli. in. xxviii. Siquid e pisce heserit faucibus
demissis in aquā frigidā pedibus cadere: si uero panis
hereat: ex eodē in utrāq; aūt addito pane: quod inhese
rit decidere. Breuitas cōmeantium. Paucitas simul eū
Abusio catachresis | tium, duo tantum erant. Abusio est: quæ græce catachresis appellatur: q̄ uerba finitima usurpat hoc modo: uires hominis
breues sunt. Oratio magna longum in hominem consilium: paucus sermo: Ita breuitas commeantium. pro paucitas uia
torum. ¶ Sine alterius noxa. modo culpa. Alias periculum. damnumq; significat: ut in notis Seruii fusius explicauimus.
¶ Lenis fluuius. Leniter & citra impetum fluens. ¶ In speciem placide paludis. palustres aquas placidas esse & stagnātes
uidemus quas merito damnant medici. utiliores quæ profluunt existimātes. quod & Plinius noster memorat libro trigesi
moprimo. ¶ Ignauius. Lentius. Contatiusq; fluebat. ¶ Emulus in colorem. Laus aquæ fluuialis. quæ ita lympida erat: ut
Aquilus color | uel argentea uel uitrea uideri posset: Antiqui aquilum colorem dixere sub nigrum quasi inter album nigrumq; interme
dium ab aqua: Cuius incertus est color. Tria namq; elementa sunt sine sapore. sine odore. sine succo. Aqua. Aer. Ignis. A
Tria elemēta sine sapore & odore | qui lex eleganti uocabulo dictus aquæ uestigator & ductor. Plinius. subesse aquis credunt & hoc habent signum Aquile
ges. ¶ Explere. Pro exple imperatiuus est passiuus: quem ueteres frequenter usurpant: pro actiuo. Ouidius. Cingere litto
rea flauentia tempora myrtho. ¶ Lactice lacteo. Aqua pura & nitida: latex ut ait Seruius grammaticus proprie aqua est:
Aquilex | ab eo quod intra terræ uenas lateat. Et uinum laticem dicimus. quod latet intra uuam. Deniq; omnis liquor latex dici po
Latex | test. Sicut Lucretius dixit. Laticem absinthii: & Ouidius latices palladios pro olei liquore: Et maro laticem lyeum: pro ui
Latex uineus | no. Solinus quoq; in Polyhistore licentius Paulo sic scripsit. non cohibunt in corpus unum latex uineus: & latex aquæ.
¶ Marginem complicitus. Significat socratem manibus apprehendisse tenacius marginem ripę herbascentem. Instar eo
rum: qui aquam amnicam poturi apprehendunt herbam complicātq; marginem manibus: ne præcipites ruant in flumē.
Ingeniculatur | ¶ Ingenua appronat se. eleganter dictum. pro eo quod est inflectit genua: & ut ueteres dicebant ingeniculatur. In cœlo si
gnum est: quod græco uocabulo engonasin. latine ingeniculus nominatur. de quo sic scribit maternus firmicus in. vi. inge
engonasin | niculus qui engonasin in extremis partibus piscium oritur: hoc sidere nati erunt mendaces. fugaces. Callidi. Ouidius di
Ingenicul⁹ | xit in. viii. Metamorphoseon: qui medius nixiq; genu est anguemq; tenentis. Vbi nixus genu eleganter significatur ingeni
Nixus genu | culus. qui Hercules est ut docet Higinus. qui dextro genu nixus. Sinistro pede capitis draconis dextrā partē opprimere co
natur: eschilus. ait Herculem cū liguribus manus contulisse & cōplures eoꝝ sagittis cōfixisse. sed cum iam deficeret defes
sum se ingeniculasset multis iam uulneribus acceptis. Iouē aūt misertū filii curasse ut circa eū magna lapidū copia eēt. qb⁹
se Herculē defendisse & hostes fugasse. Ita iouē in silitudinē pugnātis inter sidera constituisse. De hoc itelligi uoluit Māli⁹
nixa genu species | in. v. Astronomicon. illo uersu. Nixa genu species & graio noīe dicta. Nam nixa genu ingeniculū signat: graio noīe dicta.
Engonasin designat: q græco nomine nixus genu interptatur: ἐγγουνάζομαι enim ē flecto genua. ¶ Dehiscit. uehementer
Hietare | aperit: & pr̄: hiscere eni est hiare. i. aperire quod ueteres hietare & hiatare dixerunt: Laberius hietant fores dixit p eo qđ
Pateor | est hietant. i. patent. Itē celius. sequære metu qui mihi oscitans hietansq; restas. ¶ Patorē. hiatū: & apertionē. nomē est a pa
tēdo deductū. cui cōsimile ē uagor pro uagitu. qua dictione usus est ennius. & fluor pro fluxu. ¶ Spōgia deuoluitur. Nec
.s. per flumen trāsiret. Quod panthia superius cauēdum eē pceperat: cū inquit heus tu spōgia caue in mari nata per flumē
spongiare | ne trāseas: a spongia uerbum est apitiani spongiare quod significat spongia extergere.

¶EXanimatū.modo mortuū.Alias conturbatū:Inter exanimatū & exanimū ut ait Donatus hoc itereſt. Exanimatus eſt cōterritus. & conturbatus:ut illud Terentianū:Ibitū exanimatus Pāphilus:Exanimus eſt occiſus. Vt Virg. corpus ubi exanimū. non nunq̄ exanimatus accipit pro extīcto. Et mortuo ut hoc in loco:& apud Hiſtoricos perſæpe. ¶ Vix & ægre. ad uerbia ſunt difficultatē conatumq̧ laborioſum ſignificantia. ¶ Pro tpe:ſunt res q̄dā ex tpe & ex conſilio non ex ſua natura cōſiderandæ:q̄bus in oib⁹:quid tpa petant:aut quid perſonis dignū ſit conſiderandū eſt & non quid fiat. Sed quo tempore fiat attendendū eſt:quod & M. Tul. docet in. ii. Rhetoricoꝝ. ¶ In amnis uicinia. ſignificat ſe in pripiis fluminis & iuxta fluuialem ripam humaſſe iter hatenas defunctum Socratem.

exanimatū in flumē pœne corruerat, niſi ego altero ei⁹ pede retēto uix & ægre ad ripā ſuperiorē attraxi. Vbi defletū ꝓ tpe comitē miſellū arenoſæ humo in amnis uicinia ſempiterna cōtexi, Ipſe trepidus & eximie metuens mihi ꝑ diuerſas & auias ſolitudies aufugi. Et quaſi conſcius mihi cædis humanæ relicta patria & lare ultroneū exiliū amplexus nunc aetoliam nouo cōtracto matrimonio colo. Hæc Ariſtomenes, at ille comes eius qui ſtatim initio obſtinata incredulitate ſermonem eius reſpuebat. Nihil inquit hac fabula fabuloſi⁹. nihil iſto mēdacio abſurdius, & ad me conuerſus. Tu autem inquit uir, ut habitus & habitudo demonſtrat ornatus, accædis huic fabulæ? Ego uero inquam nihil impoſſibile arbitror, ſed utcunq̧ fata decreuerint, ita cuncta mortalibus prouenire. Nam & mihi & tibi & cunctis hominibus multa uſu euenire mira & pene infecta, quæ tamen ignaro relata fidē pdāt. Sed ego huic & credo hercules & gratas gr̄ias memini:q̧ lepidæ fabulæ feſtiuitate nos auocauit, aſperā deniq̧ ac prolixā uiam ſine labore & tædio euaſi. Quod beneficium etiam illum uectorem meum credo lætari ſine fatigatione ſui me uſq̧ ad iſtā ciuitatis portā, non dorſo illius, ſed meis auribus prouecto. Is finis nobis & ſermonis & itineris cōmunis fuit. Nam comites utriq̧ ad uillulas ꝓximas leuorſum abiere. Ego uero quod primū igreſſu

¶ Eximie. Valde:& excellenter. ſupraq̧ morem hominum. ¶ Auias ſolitudines. In acceſſas inuias: & uia carentes: Lucretius. Auia pieridum per agro loca. ſic & homo dr̄ auius extra uiam rationis. Idem auius a uera lōge rōne uagaris. Notū eſt illud apud Rhetoricos doctores: auiū dulcedo auiū ducit. ¶ Relicta patria & lare Larē pro domo uſurpāt: ſunt. n. lares dei domeſtici. de quibus ſic ſcribit Tertullianus in apologetico. Domeſticos deos quos lares dicitis domeſtica poteſtate tractatis. de laribus & larario quod ſacrariū domeſticū eſt plura in ſecūdo Trāquilli commentario: Apuleius nr̄ in libro de deo Socratis. Lar inquit dicitur familiaris qui ex lemuribus poſtericoꝝ ſuoꝝ curā ſortitus: pacato & quieto numine domū poſſidet. ¶ Vltroneum: ſpōtaneū. Hierony. in ep̄la ad Marcellā tritum quippe eſt ꝓuerbiū. ultroneas putere merces, ¶ Nunc cetholiam colo. Inhabito. Deos nō ob aliud appellant Celicolas ut auctor eſt Auguſti. in. x. de Ciuitate dei. niſi quod cœlū colant. non utiq̧ uenerando ſed inhabitādo: q̄ſi quoſdā cœli colonos. ¶ Hæc Ariſtomenes. Scilicet ſermonatione ſatis longa fabulatus eſt. ¶ Sermonem reſpuebat. Reſpuere ſermonē hominis nihil aliud ē q̄ non approbare. neq̧ recipere perinde ac uanum & fabuloſum. ¶ Vt habitus & habitudo demonſtrat. Habitus formā corporis & liniamēta ipſamq̧ corporaturā ſignificat. Liuius habitū oris liniamētaq̧ intueri. Plautus qualis habitus oris: habitudo quoq̧ ut tradit Feſtus Pom. habitus corpoꝝ ſignificatur: habitior dicit̄ pinguior & corpulētior apud Plau. habitiſſimus pinguiſſimus. Au. Gelli⁹ in. iiii. equū nimis ſtrigoſum: & male habitum: ſed equitē eius uberrimum & habitiſſimum uiderunt. Vbi ſtrigoſus equus accipitur ꝓ macro ſiue emaciato. ſtrigoſus. n. q̄ſi ſtringoſus dictus ab eo q̧ corpora ſtringat. Liuius equos ſtrigoſiores appellat macriores & exiliores. ꝑterea habitus dicitur ueſtitus. Pli. qui ad nos lugubri habitu aduenerat & capillatior ſolito. apud Philoſophos habitus in alia ſignificatione uſurpatur: græce dicitur ἕξις. de quo Ariſtoteles in ſecūdo ethicorum ſatis multa. ipſe autem habitus & habitudo ſæpe declarant hominis conditionē & dignitatem: Vnde merito ornatum uirū uocat ex habitus elegantis habitudiniſq̧ ingenuæ coniectura. ubi habitus referri poteſt ad ueſtitum quoq̧ habitudo ad corporaturam. ¶ Accedis huic fabulæ? Credis ne hanc fabulam? Interrogatiue legendum eſt. ¶ Vtcunq̧ fata decreuerit. In hāc ſniam ait Mālius. fata regūt orbē. Certa ſtāt oīa lege Tertul. in apologetico ſcite inqt fato ſtat iupiter ipſe. Idē ſigñat græc⁹ ille in hāc ſniam uerſus. ſcm ſūmū exuperat iouē: ſignificant aūt & ꝓpe decreuerint dixit: ē. n. decernere cōſtituere ex ptāte. uñ decreta fatoꝝ & ſideꝝ dcā. Iuli⁹ firmi. freq̄ns ē i hac elocutiōe: ut dicat ſidera decernere fœlicitates infœlicitateſq̧ mortalib⁹: & Pli. ait. deo ſemel decretū i oēs futuros: unq̄ hinc ſenat⁹ decretū. qđ a cōſulto helius gallus ſic diſtinguit: ut decretū dicat particulā quādā eē ſenatuſcōſulti: ueluti cū ꝓuincia alicui decernit̄ idē Firmic⁹ matnus ait in p̄mo fatū nobis uitę ianuas pādit. fineq̧ uiuēdi fatalis legis neceſſitas ſtatuit. Et nihil nō poſitū ē in fati ptāte. Sene. quoq̧ libro de mūdi gubernatiōe. fata iqt nos ducūt: & olim cōſtitutū ē qđ gaudeas qđ fleas. ¶ Vſu euenire. Contingere. ¶ Euenire. Archaiſmos ē. Pene iſecta. Quaſi nunq̄ pri⁹ fcā: & ob hoc icredibilia. ¶ Hercules certe medius fidius: aduerbiū ē iuris iurādi qđ Hercules dr̄ qđ ſolis uiris cōuenit. Fœminę. n. ꝑ Herculē nō iurāt: & Herculaneo ſacrificio abſtinēt. de quo in cōmētariis. Propertii copioſi⁹. ¶ Auocauit. Amouit abduxit. abſtraxit a ſēſu laboris ꝑ uoluptariā ſermocinationē: Comes. n. facundus ut inqt publi⁹ mimographus. In uia ꝓ uehiculo ē. Auocare. n. ē remouere alienare. auertere. Virg. oblectat hortus auocat paſcit tenet. Caliſtrat⁹ iuriſcōſult⁹. Titulo de nūdinis auocēt inqt agroꝝ cultores. ab opere ruſtico: & Pōpo. ait. Cū conſules auocarētur bellis finitimis. ¶ Vectorē meū. equū ſigñat. q merito lętat⁹ eſt ſe tantiſper exoneratū fuiſſe ſarcina ſeſſoris ſui: dū ille pellect⁹ feſtiuitate fabulatoris ſititorq̧ audiēdi ꝓuect⁹ ē uſq̧ ad hypatā. ¶ Meis auribus ꝓuehi dicimur elegāt & feſtiuit̄ qn̄ audiētes aliqđ auditū dignū & delectabile laborē pedū nō ſentim⁹ tanq̄ aures nos uehāt nō pedes. Dixit olim Xerxes pſaꝝ rex aium in aurib⁹ hoium habitare: q bene audit uoluptate pfundit̄ q uero male is pturbatur & excādeſcit. ¶ Finis ſermonis & itineris. Cōſimiliter Orati⁹ brundusiū nobis finis carthęq̧ uiæq̧. ¶ Leuorſū abire. Siniſtrā partē perierunt: leuorſum. n. ſignificat ad leuā ptē. aduerbiū eſt. ſicut & ſiniſtrorſū. Oratius ille ſiniſtrorſū hic dextrorſum. abit. Aliorſū dixit Cato & illorſū ꝑ i aliā ptē & i illā partē. ¶ Ingreſſu. Pro igreſſui caſus dādi ē quo ita uſi ſūt ueteres: ut dicerēt uictu ꝑ uictui. Anu dominatu ꝑ anui & dñatui: Et cętera his cōſilia. Luci⁹ qđ ſūptū atq̧ epulas uictu ꝑponis honeſto. Virg. quoq̧ in georgicis ait qđ nec cōcubitu idulgēt. Idē teq̧ aſpectu ne ſubtrahe nr̄o. Cæſar dictator in anticatone uni⁹ igt arrogātię ſupbiæq̧ dominatuq̧. Caput ē apud Gelliū in. iiii. noctiū atticaꝝ ſup hac re ſciēter cōditū & grāmatici obſeruauerunt.

Exaiatus
Exaius
Auius
Auiū dulcedo ducit auuium
Lares.
Vltroneas putere merces
Celicolæ
Habitus habitudo
Habitiſſimus
ſtrigoſus
Fato ſtat iupiter ipſe
Decerne quid
Senat⁹ decretū & cōſultum
Auocare
Aium iauribus habitare
Leuorſū aliorſum
anu ꝑ anui

stabulū cōspicatus sum accessi. & de quadā anu caupona illico pcontor. Est ne inq̄ hypata hæc ciuitas? Annuit. Nosti ne Milonē quēdā e prioribus? Arrisit, Et uere inq̄t primus istic perhibetur Milo, qui extra pomerium & urbē totā colit. Remoto inquā ioco parens optima dic oro & cuiatis sit, & qbus diuersetur ædibus. Vides ne inquit extremas fenestras quæ foris urbē prospiciunt & altrinsecus fores proximum respicientes angiportū? inibi iste milo diuersat̄ ampliter nūmatus, & lōge opulentus, uerum extremæ auaritiæ: & sordis infimæ, infamis hō. fœnus denique copiosum sub arrabone auri & argenti crebiter exercens, exiguo lare inclusus, & erugini semper intētus, cum uxore etiam calamitatis suæ comite habitat, neque præter unicam pascit ancillulam & habitu mendicātis semp incedit. Ad hæc ego risu subiicio,

Quæro de te

caupona

caupones

caupōatio

percontor

STAbulū. cauponā hospitiū de quo supra. ℣ Et de quadā anu. Splēdida locutio est, ut dicamus percōtor de te. Quæro de te. pro a te ita. M. Tul. decēter usurpat. Quæsiui de mea tullia quid egisset. Ita ueteres oēs frequēter locuti sunt. Oratius in secūdo sermonū. Quærit de pueris nū sit quoque fracta lagena. ℣ Caupona. Cauponā tam mulierē dicimus q̄ tabernam: ut docet Priscia. in quinto καπήλους hoc est Caupones appellat. Plato in secundo de re publica qui se in foro ad uenditionē emptionēque cōstituunt quos necessarios esse ait in ciuitatibus magnis beneque institutis: idem tñ in libris de legibus interdicit ciuibus Cauponationē tanq̄ tota hæc res p peregrinos sit exercēda: iuriscōsultus Titulo de nundinis meminit Platonicæ sniæ de cauponationibus. ℣ Percontor. interrogo perquiro. uerbū est a conto deductū quo nautæ utuntur ad loca nauibus oportuna: & ita scribitur per. o. si uero pereductor scribat̄ per. u. &. c. tunc dr̄ ab eo qd̄ a cunctis perquirat̄. Auctor Donatus in Ecyræ cōmentario. ℣ Annuit. nutu id esse significauit: inter

annuere

Nutare

nictare

annuere & nutare. & nictare ueteres hoc interesse uoluerūt: ut annuere sit nariū uel labiorum: nutare capitis: nictare oculorum: & ita grāmatici uersum illū Plautinū ex asinaria interprætant̄: Nec illa ulli homini nutet nictet. Annuat: sed hæc grāmaticorum subtilitas scrupulosior est q̄ uerior. annuere enim est ipso capitis nutu approbare affirmareque: Cuius cōtrariū ē renuere. Vñ nutus & renutus. Pli. in primo eplarum nā ego sisi nutu &

Renuere

renutus

renutu rñdere uoto tuo possum. græci dnt νεύω καὶ ἀνανεύω. ℣ Ex primoribus. summatibus. & primi ordinis hoibus. ℣ Arrisit. quia scilicet Milonē e primoribus hypatæ appellauerā. ℣ Primus istic. ironicos dictum cū a contrario significare uelit infimū & sordidū fuisse milonē: ex inter hypatinos ciues numerandū: cū esset exo

Pomeriū

polis. i. extra muros urbis habitaret. ℣ Extra pomerium. pomeriū locus est circa murū: quē in condendis urbibus consecrabant: qd̄ spacium neque habitari neque arari fas erat: cuius uerbi uim solū intuentes post mœnium interprætant̄ esse. Sed ut ait Liuius nō magis qd̄ post murum esset q̄ murus post id pomeriū Romani appellaue

Auentinus extra pomerium

runt: pomerium augures romani ita diffinierunt: pomerium est locus intra urbem effatus per totius urbis circuitum pone muros regionibus certis determinatus q facit finem urbani auspicii: ex septem urbis montibus auentinus solus extra pomerium fuit: quasi ominosus quod in eo mōte remus auspicauerit auesque irritas habuerit superatusque a romulo i hospicio sit: uel ob id quod plebes eo secessisset: ut innuit Seneca in libro de breuitate uitæ mos fuit apud antiquos proferre

Mos proferendi pomerium

pomerium agro non prouinciali sed italico acquisito: legimus apud historicos Seruium Tullium regem romanum Luciū syllā diuū Iuliū diuū Augustū protulisse pomeriū: Claudius quoque ut īquit Cor. Tacitus pomeriū urbis auxit more prisco: quo his qui ptulere īperiū ēt terminos ut bis ppagare dat̄. ℣ Parens optima. nomen uenerationis: quo anū cauponā appellat. ℣ Vides ne inqt. dicticos est. demōstrat. n. manu & gestu milonis diuersoriū. ℣ Altrinsecus. in aliori pte uel ex al

Angiportū

tera pte uel poti⁹ ex utraque parte: hoc. n. significat altrinsecus apud auctores. ℣ Angiportum: qd̄ exitum non habet: hac peruium non est id angiportum appellarunt quasi angustum ab angendo & portu. auctor. M. Varro in adelphis ait Te

Domus portus insula

ren. id quidem angiportum non est peruium. idest ut exponit Donatus angusta & curua uia quasi angiportus: ut angiua alii quod inter portus sit locus angustus: hoc est inter domos quas uel portus uel insulas ueteres dixerunt: de insulis i hoc significatu satis multa apud Suetonium. Oratius dixit angiportu tanq̄ nomē sit quarti ordinis. sic. n. ait in saphico carmine: flebis in solo leuis angiportu: ubi cōmentatores exposuerunt angiportū dici uicum sine exitu angustū & flexuosum in modum anguis. ℣ Diuersatur. habitat colit. ℣ Ampliter nūmatus bene nummatus græce dicitur polycrematos & polyplusios: quod genus ait Plau. eē honoratissimū in captiuis. ℣ Et sordis infimæ: auaros hoies & deparcos merito sordidos appellant: cum auaritia ad incuriam usque corporis crasset: ut p illā unam neque uirtutis: neque uirium: neque corporis. neque

Polyplusios

animi adsit cura: uictus autem sordidus a tenui uictu distabit ofello indice ut ait Oratius. ℣ Sub arrabone auri sub pignore arrabonē pignus ueteres dixerūt: qd̄ alio noie aram. Teren. ea relicta huic arraboni est pro illo argento Claudius quadrigarius in annalibus arrabonē dixit oblides & id maluit quam pignus dicere: qm̄ uis huius uocabuli in ea snia grauior

Arrabo

Arra

acriorque uisa est: ut curiose pensitat Au. Gellius sed nūc arrabo ut idē Gellius autumat in. xvi. in sordidis uerbis haberi ceptus ac multo rectius uidetur arra. De arra frequens est mentio apud iurisconsultos: & uersiculus ille notissimus: utilis hæc arrā si dederiti erit: & nunc uulgo ita usurpat̄: cū in quotidiano sermōe negociatorum sit. da arrā p pignus Pli. in. xxxiii. nondū inquit erat arra uelocior de anulo loquens: q ad spōsiones exilit: & p pignore opponitur: de arrabone ait. M. Var

Aerugo

ro hac. arrabo sic dicta ut reliqūū reddat̄ hoc uerbū a græco ἀρραβών. ℣ Exiguo lare. Domuncula & tuguriūculo: hoc proprium est diuitis sordidi: ut exiguo lare includatur: dissimulator opulentiæ simulator inopiæ. Saturnus auctore Firmico materno si fuerit in secundo signo ab horoscopo per diem reddit absconsos latentes & animo pauperes: & habere se aliquid semper negantes. infruniti est inqt Seneca iactare diuitias. Timidi abscondere. ℣ Erugini intentus. rei nummariæ incubans inhiansque. eruginem enim pecuniam intelligi uoluit: quæ ex ære fit. ita Oratius ad hæc animos erūgo & cura peculi cum semel imbuerit: Iuuenalis si reddat ueterem cū tota erugine follem: est autem erugo proprie rubigo æris sicut ferrugo ferri: eruginis magnus est usus pluribusque fit modis: ut docet Plinius noster in. xxxiiii. Victruuius quoque in septimo ait ex lamellis æreis in aceto obturatis fieri eruginem: cū autem ex ære signato sit nummi usus & pecuniæ. unde & ærarium & tribuni ærarii: & æra militum & obærati dicti: hinc fit ut erugo quoque pro ipsa pecunia accipiatur: cruda erugo uulnerariis amplastris miscetur & cellum fistularum erodit. ℣ Calamitatis. auaritiæ: Qui enim calamitosius auaro: qui in omnes malus est in se pessimus: cui tam deest quod habet: quam quod non habet: qui inter opes inopes degit uitam calamitosam. ℣ Præter unicam ancillulam. consimiliter lucianus in asino aureo tradit se usum esse hospitio hypatani hip

Philargyrotatos

parchi: qui μίαν θεράπαιναν τρέφει καὶ τὴν αὐτοῦ γαμετὴν μόνας idest ancillam & uxorem solas domi alebat. cum esset ut ipse ait φιλαργυρώτατος idest auarissimus mortalium.

BEnigne

¶ BENIgne & pspicue.liberaliter & nitide aduerbia sunt ironicos legēdū. ¶ Nec nidoris nebulā.in domo auari & sordidi nunq̄ culina colit nec edulia lautiora discoquūt:quorū nidor nares permeat:Plautinus euclio.aridior pumice diuū atq̄ hoium inclamat fidē de suo tigillo fumus si qua exit foras.idē minitans staphilæ aniculę ingt:si ignis uiuet tu extinguere exēplo:est aūt nidor:odor q ex edulis coactis olfactū excitat:in tātū ut qūq̄ desideremus illud Catullianū. Quod cū olfacies deos rogabis, Totū ut te faciāt fabulle nasū de nidore epularū illud celeberrimū.Captū te nidore suę putat ille culinæ, græce dr̄.κνισσα,ut illud Homeri ex pria iliados rhapsodia κνίσση δ' οὐρανὸν ἷκεν ἑλισσομένη περὶ καπνῷ.interdū nidor pro putore ustrinæ accipit̄.ut apud Virg.occupat os:flammis:illi ingens barba reluxit Nidorēq̄ ambusta dedit. — Nidor

benigne inquā & pspicuæ Demeas meus in me cōsuluit,q peregrinaturū tali uiro conciliauit, in cuius hospicio nec fumi nec nidoris nebulam uererer,& cum dicto modico secus pgressus hostiū accedo, & ianuam firmiter oppessulatam pulsare uocaliter incipio.Tandem adolescentula quædam procedens. Heus tu iquit,q tā firmiter fores uerberasti, sub qua specie mutuari cupis?An tu solus ignoras pter aurū argentūq̄ nullū nos pignus admittere?Meliora inqua ominare,& potius rn̄de an intra ædes herū tuū offenderim?Plane inqt, sed q̄ cā qōnis huius. Lr̄as ei a corinthio Demea scriptas ad eū reddo.Dum annuncio inqt hic ibidē opperiminor, & cū dicto rursum forib⁹ oppessulatis itro capessit,modico deide regressa patefactis ædibus.Rogat te inqt inutili me: eūq̄ accubātē exiguo admodū grabatulo, & cōmodū cænare icipiētē inuenio,assidebat pedes uxor:& mēsa uacua posita,cuius mōstratu En inqt hospitiū. Bene ego.& ilico ei litteras Demeæ trado. Quibus pperiter lectis,amo inqt meū Demea,q mihi tm̄ cōciliauit hospitē.Et cū dicto iubet uxorem decædere, Vtq̄ in eius locum assideā iubet, meq̄ etiānū uerecundia contantē abrepta lacinia detrahens, adside inquit istic,Nā præmetu latronum nulla ē fibula.anne sufficientē supellectilem parare nobis licet? Feci

¶ Modico secus:nō lōge a caupona.Oppessulatā.clausam & pessulis imissis munitam. ¶ Pulsare uocaliter. Morē expressit usitatissimū ut.s.qui pulsat hostiū ēt forinsecus inclamet. Lucianus.ἐγὼ κόπτω προσελθὼν τὴν θύραν.ego accedens ianuā pulto. ¶ Sub q̄ spē mutuari cupis.sub quo pignore:quorū multæ sunt spēs : usus ē uerbo iuriconsultorū:q ita scribūt titulo de rebus creditis mutuū damus recepturi non eandē spēm quā dedimus:alioquin aut cōmodatū erit aut depositum sed idē genus:hoc aūt iō dixit puella:tanq̄ nullus unq̄ accederet domū milonis nisi q pecuniā mutuaticā:uel potius fœneraticiā oppositis pignoribus sūmere uellet: mutuū aūt a fœnore hoc distat: qd' mutuū sine usuris fœnus cū usuris sumit̄:hic ait plautinus amator in asinaria:nā si mutuas nō potero certū est sūmā fœnore. paulus iuriscōsultus mutuū ait appellatū ab eo qd' de meo tuū fit:mutui datio cōsistit in his reb⁹ q̄ pondere numero mensuraue cōsistunt:mutuari aūt non sign̄at mutuā pecuniā dare ut semidocti litteratores opinant̄ sed mutuū sumere.Mac.ait de Virg.qd'.s.ad excolēdū se quædā ab antiquiorib⁹ mutuatus sit.i.mutua usurpauerit:& hæc ē pba & erudita eloquutio:aduerbiū ē mutuo usitatissimū:est & mutuiter minus frequēs:qd' idē sign̄at.Varro uiue meq̄ ama mutuiter. ¶ Meliora ominare:nō solū deorū uoces pithagorei obseruauerunt:sed ēt hoium:q̄ uocāt oia:q̄ maiores nr̄i ut ait.M. Tul.plurimū ualere cēsebant:iō ait Apu.ad ancillā:dic q̄so meliora uerba:itidē apud Macro. bona uerba q̄so ptextatus ait:antiq ominare: & ominari dixerūt i eadē significatiōe Pōpo.ita sit & tibi bn̄ q recte ominas: est aūt ominari q̄si uerbis diuiare & augurari. ¶ Offenderim.inuēturus sim. ¶ Quæstionis.inqsitionis Terē. caue in qōne sis. ¶ A corinthio demea.imitat̄ Lucianū qui ad hospitē hipparchū lr̄as decriani sophistæ deferebat. ¶ Operiminor.elegātius leges operitor:qd' significat expesta & præstolare. ¶ Modico deinde.post paulū. ¶ Accubantē.accubare uerbū est cōuiuale.M.Tul.q mihi accubantes in conuiuiis:fuit.n.mos priscorū ut cubantes in lectulis cenitarent.qui mos apud græcos Turcasq̄ hodie quoq̄ ē usitatissimus:uñ discūbere & accūbere & accubare recūbare usurpata.scribi Valerius Maximus fœminas cū uiris cubantibus sedētibus cenitare cōsueuisse. ¶ Cōmodū.tunc tunc id horæ eo memēto de hac dictione in superioribus satis multa ¶ Exiguo grabatulo.Luciatus cōsimiliter κατέκειτο ἐπὶ κλινιδίου τινὸς.i.discūbebat in lectulo admodū Angusto. ¶ Assidebat pedes.sedebat ad pedes:ego aūt corrigo penes p pedes:ut significet uxorē penes.i.iuxta maritū milonē assedisse:cōueniatq̄ cum uerbo Luciani q ait γυνὴ δὲ αὐτοῦ καθῆστο πλησίον.idest uxor aūt ipsius prope assidebat, ¶ Mensa uacua. ex Luciani filis textura concinnat̄, ille enim ait καὶ τράπεζα μηδὲν ἔχουσα παρέκειτο. idest mensa nihil continens adiacebat. ¶ Bene ego,quasi dicat gratias ago pro hospitio oblato. ¶ Illico.statim. ¶ Eis lege ei scilicet Miloni. ¶ Prosperiter.legendum properiter :quod significat propere & festināter.Catullus animula miserrima properiter adit. ¶ Eam.corrige etiā. ¶ Verecundia contantem.pudor & uerecundia hoies facit contabundos & renitentes : nec non fari prohibemur ex pudore:unde non in eleganti epitheto dictus infans ab oratio:quia nos infantes efficiat & mutos.infans nāq̄ pudor phibebat plura p fari.Lacinia.ueste de lacinia & laciniosa conualle iam dictum est. ¶ Nulla est fibula.causa redditur cur uocauerit Apuleium:ut assideret in uxoris sella:quoniā inquit nihil satis clausum satisq̄ munitū est ab incursu latronū: q nullas nobis sellas reliquas fecerunt:& ita fibula accipietur pro claustro & obiice:sed elegantior lectio est & uerior. Sellula siue.sessibula:ut sit sensus nullam aliam domi suæ sed sellam siue sedilæ præ metu latronum qui sunt in causa ne supplex idonea paretur:est enim sellula diminutiuum a sella quasi parua sella:sedes autem & sedile & sella & subsellium & soliū a sedendo dicuntur.d.littera in.l.conuersa.M.Varro & Festus Pompeius auctores. selli quastra quoq̄ sedilia ab idoneis scriptoribus appellantur a sedendo & ipsa dicta:higinus cassiopea sedens in selliquastro collocata est: idem alibi ait inter sidera sedens in selliquastro cōstituta est:mēda est in codicibus impressus in qbus passim legit̄ silliquastro p selliquastro, magna.n.dr̄ia est in sign̄atu inter silliquastrū & selliquastrū:q̄uis in scripto sit pusillū dissidiū:est.n.selliquastrū ut iā docuimus sedile:silliquastrū uero herba est hortēsis:q̄ alio noie piperitis appellat̄ cuius meminit. Pli.in.xix.&.xx.lib.natura. historiæ. ¶ Feci.ut iussit milo.assedi in uxoris sella:qm̄ incidit mentio sedilis:declarādū est Gellianū uerbū: in quo pleriq̄ oēs hesitant.in.xviii.noctiū atticarū sic scriptū est:offendimus eū cubā:ē in symphodio græciēsi:ut lege in simpodio & expone in sedili uel potius in grabatulo:græci.n.σκίμποδα uocant scabellum & grabatū:cuius diminutiuū est scimpodion Lucianus.τῷ δὲ παιδί σου σκιμπόδιον αὐτοῦ παραθήσω.i.seruo tuo grabatulū ipsi conueniens apponam.

Mutuum dare

Mutuo mutuiter

Omina

Ominari

Accubare

Fœmine sedentes cenabant

Clinidion

lertulus

Pudor infans

Sellula selliquastra

Siliquastrū locus

Gelli de scimpodio

Et sic, egote inqt ēt de ista corpis speciosa habitudie deq; hac uirginali prsus uerecūdia generosa stirpe ꝓditū, & recte, cōiicerē. Sed meus demeas eadē lris ꝓnūciat. ergo breuitatē Gurgustioli nr̄i ne spnas peto, erit tibi adiacēs, & ecce illud cubiculū, hōestū receptaculū, fac libēter diuerseris i nr̄o. Nā & maiorē domū dignatiōe tua feceris, & tibi specimen gloriosū arrogaris. sis cōtētus lare paruulo Thesei illius cognominis pr̄is tui uirtutes æmulaueris, q nō ē asper natus hecades anus hospitiū tenue. Et uocata ancillula. Fotis inqt sarcinulas hospitis susceptas cū fide cōde i illud cubiculū, Ac simul expromptuario oleū unctui, & lintea tersui, & cætera huc eidē usui profer ociter. Et hospitē meū produc ad proxim⁹ balneas. satis arduo itinere atq; prolixo fatigatus est. His ego auditis mores atq; parsimoniā ratiocinans Milonis, uolensq; me arctius ei conciliare. Nihil inquā rerum istaꝝ, quæ itineris ubiq; nos comitatur, indigemus. Sed & balneas facile percōtabimur. Plane quod ē mihi sume ꝑcipuū equo, qui me strenue puexit, fænū atq; ordeū acceptis istis numulis tu. Fotis emito. His hactis & reb⁹ meis i illo cubiculo cōditis ꝑgens ipse ad balneas, ut prius aliquid nobis cibatui ꝓspicerē,

Virginalis pudor

CET sic. lege & si uerba sunt milonis ad Luciū. ¶ Virginali uerecūdia. laudam⁹ in iuuene uerecūdia: est. n. uirtutis color. Plau. adolescētē decet eē uerecūdū. argyrippe: sed in sene ut ait Aristo. in. iiii. erhico. digna laude nō est: cū non oēm deceat ætatē uerecūdia: optimū aūt uerecūdiæ: epitheton ē ut uirginalis appellet: est. n. uirginū ꝓpe peculiaris pudor: Claudianis flāmea sollicitū ꝑuelatura pudorē Maro quoq; de lauinia uirgine scribēs affectū naturalē decēter expressit flagrātes pfusa genas cui plurimus ignē subiecit rubor & calefacta pora cucurrit. ¶ Recte cōiicerē. cōiectarē & cōiectatorie cognoscerē.

Gurgustiū

¶ Eadē te. s. eē generosa stirpe genitū. ¶ Gurgustioli. tuguriūculi casulæ domūculæ: gurgustiū. n. cuius diminutiuū ē gurgustiolū signat genus hītationis angustū: a gurguliōe dictū. ¶ Dignatiōe tua. domus nō solū dn̄o honestat: sed ēt hospitū dignitate nobilitat hodieq; gloriari solem⁹ domi nr̄æ fuisse hospites illures: ut uerꝶ sit illud sidonii gloria magna uiri gr̄a parua loci. ¶ Specimē arrogatis: gloriam tibi uēdicabis ex humanitate qm̄ laudaberis nō spreuisse tenue hospitiolū. ¶ Contentus lare paruulo. i hāc sn̄iam ē illud uirgilianū: aude hospes cō tennere opes & te quoq; dignum singe deo: rebusq; ueni nō asp egēis: & illud nasonis subiere minores sæpe casas supi. ¶ Thesei illius cognominis patris tui. Hinc liquet patrē Apuleii appellatū eē theseū: ē aūt sensus si hospitiolū meū nō spreueris: uideberis eē imitator thesei illius incliti & famigerati q olī nō erubuit uti hospitio hecales rusticæ uetulæ: q̄ illi apposuit olera uel potius herbas siluestres ꝓ edulis ueluti sonchon & crethmon ut scribit Callimachus: & rettulit. Pli. corrige aūt ꝓ ales anus hecales anus sicut in lib. annotationū corrigēdū esse docuimus: hæc est illa hecale: q̄ in carmine

Hecale hospes Thesei

obsceno signat cū ait æqualis tibi q̄ domū reuertēs theseus repperit in rogo iacētē: hecales meminit & Plutarchus in theseo, de hac opinor intellexit Ouid. i libris de remedio sic scribēs: cur nemo est hecalē nulla ē q̄ cepit Irrū, Nēpe qd alter egēs. Altera paup erat. scio i codicib⁹ Ouidianis hecatē legi nō hecalē. ¶ Cognominis

Cognomines

cognomines dr̄ eiusdē nōis, ut docet Serui⁹ ennarrās illud Virgilianū Gaudet cognomine terra: hic Plaut⁹ in bacchidibus: qd agūt duæ germanæ meretrices cognomines. Theseū appellat cognominē patris Apulei: qa & ipse pater dictus ē Theseus. ¶ Emulaueris. imitatus fueris. locutio uetus antiqtus. n. emulare ꝓ emulari dicebatur sicut luctant dixerunt pro luctantur, & præliant pro præliantur: & conuiuant pro conuiuant. & hoc genus prope infinita quod multorum exem-

Emulare

Emulatio

plis satis liquet & grammaticorum obseruatione declaratur. Emulari autem est imitari. & inuidere. Vnde emulatio dicitur imitatio uirtutis cum laude. est & egritudo si eo quod quis concupiuerit alius potiatur ipse careat. ¶ Photis. apud Lucanum ancilla hospitis hipparchi palestra non inscite appellatur. Tanquam omnis luctæ uenerie scia. & grana. photis uero Apuleiana uideri potest dicta ἀπὸ τοῦ φωτὸς quod significat lucem & lumen tanquam esset lucida puella & ardescens in uenerem. ¶ Cum fide conde. fideliter repone. ¶ In illud cubiculum. Lucianus græce inquit. δὸς κοιτῶνα. idest da cubiculum. interpres Luciani hallucinatur interpræctatus da tunicam uidelicet deceptus proximitate uocis & litterarum: si quidē græce χιτων est tunica κοιτον uero cubiculū: in significatu aūt distat tam κοιτων & χιτὼν quantum hypanis ueneto dissidet eridano. ¶ Ex promptuario. cellarium significat ex quo promuntur usui necessaria e promendo dictum: sicut & promos dici uoluerunt ministros qui præsunt cellæ promptuariæ ut promant de intus usuaria: sicut condos qui condant auctor fulgentius placiades: hinc plautinum illud sum promus condus procurato peni Apuleius in apologia promum librorum eleganter uocat ministrum a libris symachus promptuarium decenter appellat ingenium perinde ac repositorium Thesaurumque doctrinarum: uerba symachi ex epistolis hæc sunt utinam mihi falsis laudibus blandiaris cum ais aliquid ex nostro desiderare promptuario. Plautus dixit carcerem promptuariam cella. ¶ Vnctui. ad unguentum. in balneis: enim oleo corpora perungebant. Quod in lecytho continebatur: sic enim uocauerunt ampullam oleariam: quam Cyprianus capsacem nominat Iuuenalis guttum. cuius meminit Marcus Tullius in libris de finibus: & nos scripsimus in libro annotationum: loti distriguebantur strigilibus mox tergebantur linteis: quæ Marcus Varro appellat termentaria quod corpore terantur: de quibus epigrammatarius poeta: non tam sæpe teret lintea fullo tibi. ¶ Tersui. ad Tergendum Plinius in epistolis: nam dum distringitur tergiturq; audiebat aliquid aut dictabat. ¶ Eidem usui. scilicet balneatorio. ad balneare autem instrumentum pertinebant & strigiles: de quibus plurima mentio est apud scriptores. ¶ Ociter uelociter. ¶ Satis arduo itinere fatigatus: Lucianus πεμπε αὐτον εἰς βαλανεῖον· οὐ μετρίαν γὰρ ἐλήλυθεν ὁδὸν produc inquit ipsum ad balneum: non enim paruam uia fecit. ¶ Itineris ubiq. in omni itinere: sic enim dicimus ubique locorum: ubiq; gentium: ipse alibi dixit quod minus frequens est ubique imaginum pro in omnibus imaginibus. ¶ Strenue nauiter. & perniciter. strenua mors dicitur a curtio. quæ cito conficit. ¶ Ordeum emito. Lucianus κριθιδίων τιμὴν εἰς τὸν ἵππον. idest precium ordei pro equo græce enim κρίθαι dicitur ordeum: & ὑποκοριστικῶς κριθίδιον quasi ordeolum: ordeum autem quadrupedum refectibus uita tradidit: ut auctor est Plinius Iuuenalis & infundens iumentis ordea lassis: ex ordeo fit ptisana Hippocratis præconio. celebrata. apud indos panis ex ordeo præcipuus fit: & glodiatorum cognomine: qui ordearii uocabantur apparet antiquissimum in cibis ordeum fuisse: ex quo polentam græci præcipuam conficiebant: de panibus ordeaciis meminit Galenus libro de alimentis primo: Plinius sic ait: panem ex ordeo antiquis usitatum uita damnauit.

Photis unde · Error luciani interpretis · Prōptuarium · Promos · Condus · Prōptuaria cella · Lechytus · Capasce · Cuttus · Termētaria · Vbiq; imaginum · Strenua Mors · Ex ordeo ptisana · Ordearii gladiatores

FOrum

FORVM cupidinis.numerius cupes siue cupedius:& Macellus consules Romani ob latrocinium damnati actique in exilium sunt:bona eorum publicana:& edes dirutæ:ibique edificatus est locus.in quo uendebantur ea:quæ uescendi causa in urbem erant allata:itaq; alter o macellum.ab altero forum cupedinis appellatũ est. Auctores Marcus Varro: & Donatus. Alii a cupiditate forum cupedinis dici autumant locum:ubi esculenta & poculenta uenerunt. Alii forum piscarium hoc nomine significari tantummodo arbitrãtur:de foro cupedinis Festus Pompeius cæteri:inde cupidinarii:quorum meminit Terentius dicti omnes qui esculentia uendunt & poculenta. Simachus forum cupidinarium appellat. Coempta inquit ex foro cupedinario: Cupedias Antiqui lautiores cibos nominabant: siue a cupiditate siue a cupidinis foro Au. Gellius in septimo. atq; has undiq; uorsum indagines cupediarum maiore detestatione dignas censebimus. Idem in sexto: Conuectabamus ad cenulam non cupedias ciborum. Sed argutias quæstionũ. Marcus Tullius ut sentit Nonius cupediam dixit pro cupiditate. Cum ait in quæstionibus Tusculanis: Auaritia ambitio. Mulierositas. Peruicatia. Liguritio. Temulẽtia. Cupedia & si qua sunt similia:sed quod cum uenia Nonii dictum sit. Cupedia dicitur a Cicerone non simpliciter quecunq; cupeditas. Sed opinatio uehemens de ganea.tanq̃ lautiores cibi sint ualde expetendi. Forum autem a ferendo dictum. quo ferunt:quæ uendere uelint:ubi quod generatim. Additum ex eo cognomen:ut forum olitorium. Forum piscarium. Forũ boarium.

Forum cupedinis
Macellum
Cupedinarii
Cupediæ

forum cupedinis peto, Inq; eo piscatum opiparem expositum uideo. & percontato precio, q̃ centum numis indicaret aspernatus.xx.denarios præstiaui. Inde me commodum egredientem continuatur Pythias condiscipulus apud athenas.atticas meus, qui me post aliquantulum multum temporis amanter agnitum inuadit amplexusq; ac comiter deosculatus, Mi luci ait sat pol diu est, q̃ iteruisimus te. Athercules exide e Vestio magistro digressi sumus. Quæ autẽ tibi causa peregrinationis huius? Crastino die scies inq̃. Sed q̃d istud? uoti gaudeo. Nam & lixas &

Forum nonii forũ
oppipar
Indicare

¶ Piscatum opiparẽ:Pisces copiosos & præciosos:opiparum enim copiosum significat.opipare copiose & abũdãter.M.Tul.in.iii.officiorũ opipare a pythio apparatũ cõuiuiũ:dr̃ opiparus & opiparis. In scđo & tertio ordine. Indicaret. Extimaret. & ut uulgo dr̃ appretiaret:utendũ.n.interdum est uulgaribus uerbis & uernaculis dictionibus ad rẽ dilucidandã. Iuxta græcũ uetus uerbũ & per uulgatum q̃d ait. ἀμαθέστερον πως εἰπὲ καὶ σαφέστερον hoc est indoctius loquere & apertius. Indicare autem uerbum negociationis est & rebus uenalibus acomodatum. Quod in mercibus distrahendis usurpatur:qũ ille cuius est merx precium facit rei quã uenundat:& in hũc significatũ accipiunt latinissimi uetustissimiq; scriptores: Plautus in aulularia. Venio ad macellũ rogito pisces. Indicant caros. Idẽ in persa indica fac præcium:& mox age indica prognariter. M. Tul. in tertio de officiis:cũ postulasset ut sibi fundus. Cuius emptor erat semel indicaretur. Idq; uẽditor. Ita fecisset dixit se pluris estimare. Nonius marcellus parũ pspicienter pensitauit uerbũ Ciceronianũ. exponens indicare pro addicere & promittere:cũ nõ tam uendere significet:q̃ estimare & preciũ facere rei uenalis:quæ res pprie pertinet ad uenditorẽ ut ipse dicat q̃ti mercẽ suã uendat: unde ait Plautinus leno in psa. Tua merx est tua indicatio est:ubi indicatio accipit p estimatione ac precio:& ut dici solet apprecatione:quæ. & indicatura nominat. Pli. in phemio. Na. historiæ:hæc fiducia opis hæc est indicatura. Itẽ. lib. nouissimo neq; est hodie murrini alterius pstantior indicatura. Idẽ in. xxyiii. signate ut oĩa inquit. Eadẽ ex causa emilyenẽ uituli quãti indicatus sit iubent. Quod significat quanti. estimatus. & quantũ a uenditore p̃cium petitũ sit: Sed ut ad Apuleiũ reuertamur: sensus est piscatorẽ petiisse cẽtũ nũmos p pcio piscatus expositi:q̃d cũ imodicum Apuleo uisum foret emit pisciculos uiliores pcio uiginti denariorũ. ¶ Præstinaui. Expone emi. ut supra. ¶ Cõmodum. ipso codẽq; tpis momẽto. ¶ Cõtinuatur. subsequit. ¶ Apud athenas aticas. Emphatico teron. aticas dixit uel differẽtiæ cã. Cũ Trinæ fuerint athenæ: ab una dicti athenei:ab altera atheniẽses. a Tertia atheneopolitæ. auctor. M. Varro in. lib. de analogia primo. ¶ Inuadit. Aggreditur. & in bonã partẽ accipitur. ¶ Comiter. Hilare. suauiter:benigne. ¶ Mi luci. Pernomen Apulcii est Lucius. quo prisci nominatim quempiam appellãtes utebanẽ. Oratius quinte puta aut publi gaudent pernomine molles auriculæ eos qui luce nati essent lucios dicebant:sicut manios qui mane:auctor. M. Varro in libris de Analogia:pueris nõ prius q̃ togã uirilem sumerent:pullis nõ añ q̃ nuberent pernomina imponi moris fuisse auctores tradunt Liber homo ut Quintilian? docet pernomen Nomen:cognomen:tribum hẽt:hinc a Iuuenale dictum est tanq̃ habeas tria nomina. hoc est tam quam liber sis & ingenuus. Cui sñiæ subscribit illud Ausonii tria nomina nobiliorũ. Romulus & Remus cõditores urbis Romæ neq; prenomen ullum neq; cognomen habuerunt. ¶ Sat pol diu. Satis longũ tẽpus est:& interponit iusiurandũ pol. quod significat certe quasi per pollucem. Deum sicut edepol. Quod iusiurandũ ut inquit Gelli. & uiro & fœminæ cõe ẽ. quamuis. M. Varro asseuerat Antiquissimos uiros neq; per Castorem neq; per pollucem deierare solitos:sed id iusiurandum fuisse tantum fœminarũ. ¶ Inter uisimus. Quasi ex interuallo inuisimus: Alias interuiso significat totum uideo. hæc enim particula inter totum significat:ut intercipit apud Terentiũ:pro totum:capit. Interbibere apud Plautum pro totũ bibere. Interlegere uero agricolationis scriptoribus est poma per interualla decerpere ne turba oneret parentẽ:Palladi? si spissa poma ramos onerabunt interlegenda sunt quæq; uitiosa. ut alimentũ cæteris sucus æquiparet. ¶ Hercules. me dius fidius. Hercules me hercules. Iusiurandum. per herculẽ per quẽ soli uiri deierãt sicut fœminæ solæ p castorẽ:mox fuit antiquorũ Romanorũ:ut pueri per herculẽ deierantes id sub dio facerent. sub tecto. Causam refert Plutarchus in problematis:qa. s. herculẽ ferũt nõ umbraticã uitã domi egisse sed foris ac sub dio sp uixisse:uel illđ poti? p hãc rẽ occulte agit ne pueri isuescãt deierare:sicut fauorinus existimabat. hoc. n. dũ sub dio pgrediunẽ & i ppatulũ q̃si de idustria morã efficit: & deliberãdi dat spatiũ:pterea pditũ ẽ herculẽ cũ primis religiosum fuisse:& ad iusiurãdũ uerecũdissimũ. qppe. q semel in oĩ uita iurauerit. ¶ Cũ a uastio magistro. post digressum ex scola litteraria in q̃ fuerũt cõdiscipuli:nũq̃ nisi in horæ se Apuleiũ inuisisse significat: Vastius nomẽ est doctoris sub quo in cõdiscipulatu litteras græcas didicaret. ¶ Sed q̃d istud ex cultu crebroq; famulitio:q̃d circa pythiã cõdiscipulũ uidebat sit interrogat. ¶ Voti gaudeo: Ex aio gaudeo Te uoti cõpotẽ factũ esse lætor: Cõstructio prisca ita Vir. in. xi. Nec ueterũ memini lætorue malorũ. q̃d ẽ figura græca dictũ eẽt ait serui? ¶ Lixas. mõ ministros magistratui seruiẽtes. Alias lixe ministri sunt militares:quorũ officiũ est ut militibus aquã subministrẽt:quã ueteres lixã uocauerũt. Vñ elixũ dicimus aqua coctũ. Alii lixas a lica herculis puero puellatos dicũt. quidã a liguriendo quæstũ:Cuius gratia exercitũ sequanẽ. apud Liuiũ miles gregarius seditionis princeps appellaẽ a Scipione semilixa quasi semimãcipiũ:noie sordido & ignominioso: Quod & in scđo Suetonii comẽtario annotauimus. Silius ait lixarũ uulgus eẽ inutile marti: Lixula uero q̃uis diminutiuũ a lixa eẽ uideaẽ nõ tñ paruũ lixam seruulumq; significat:sed ut docet Marcus Varo lixulæ: & semilixulæ:dicuntur cibi ex farina Caseo & aqua commixtis uocabulo sabino.

indica fac pciũ
halucinationonii marcelli
indicatio idicatura
Triæ athenæ
athenei
atheneo politæ
lucil lucenati
manii mane
tanq̃ habeas tria noĩa
inter uisimus
inter p totũ
inter bibere
inter legere
sub dio iurant p herculẽ
Hercules semel iurauit.
Voti gaudeo
Lesæ. qui.
Semilixa
Lixulæ
semilixulæ

uirgas & habitum prorsus magistratui congruentẽ in te uideo. Annonã curamus ait, & ædilẽ gerimꝰ, & siquid obsonare cupis, utiq; comodabimus. Abnuebã, quippe qui iã cenæ affatim piscatũ ꝑspexeramꝰ. Sed enim Pythias uisa sportula, succussisq; in aspectum planiorem, piscibus. At has quisquilias quanti parasti? Vix inquam piscatori extorsimus accipere .xx. denarios. Quo audito statim adrepta dextra

Virgæ ex betulla
prætexta
palmata
picta

CVIRgas. quas ministri magistratuum preferunt: quærit Plutarchus non quæstionibus cur magistratuum uirge securibus alligatæ præferantur. An quia signum est nõ oportere magistratus iracundiam dissolutam esse: sed cohibitam. An dũ uirgæ dissoluuntur ad plectendum interea mora & tarditate ira magistratus infringitur: & impetus mitigatur: ex arbore betulla: quæ candore atq; tenuitate præcellit. fiebant hæ uirgæ. Ideoq; Plinius. xvi. Betullam appellat terribilem magistratuum: uirgis. Habitũ. Vestitum: qui in magistratibus conspectior erat: & ꝓbe peculiaris: ut toga prætexta: de qua sic ait Liuius in. xxxiiii. magistratibus in colonus municipiisq; toga prætextæ habendæ ius est: nec id ut uiui solum habeant tantũ insignæ. id etiam ut cum eo crementur mortui. præterea tunica palmata: & toga picta erant consulum triũphantium que gestamina.

Annona
Macelli.
annona ueneni.
annotine naues
Annonaria lex
Annonariæ expensæ agoranomus.
strategus
ediles tribunorum ministri
Cereales ædiles
Sacrosancti ædiles

¶ Annonam curamus. De præfecto annonæ scribit Liuius in quarto aitq; Lucium minutium primum creatum Annonæ prefectum. Cum famæ laboraret res Romana. hic non tam significatur præfectus annonæ frumentarie: q̃ macelli. Annona enim non solum ad fruges sed etiam ad obsonia refertur. Vnde Annonam macelli dixit Tranquillus: & a Marco Tullio scriptum est. putarem annonam in macello cariorem fore. Satyrographus quoq; licenter quidem: sed decenter dixit his opibus nunquam cara est annona ueneni. Cæsar in commentariis naues annotinas uocant: quibus Annona frumentaria compottatur. Ab Annona lex annonaria dicta pertinens ad annonam. olim Clodius legem tulit annonariam. quę ut inquit Pedianus Asconius summe popularis fuit. Vegetius annonarias expensas uocat eas frugum pabuli species: quas prouinciales militibus expendunt. ¶ Edilem gerimus. Edilitatem siue ut ueteres dicebant edilatum agimus de edilibus r elege: quæ scripsimus ĩ primo Trãquilli commentario. in hoc loco significatur edilis is: qui edictiones edilitas habet: ad moderanda præcia cibariorum. qui agoranomus dicitur. Ita enim græci appellant præfectum fori & obsoniorum: quæ in foro uenduntur: ut iusto scilicet & moderato præcio diuendantur. ἀγορὰ forum græce: & νόμοσ. Vnde agoranomos. quasi lex & regula fori rerumq; in foro uenalium. Plato in sexto de legibus curatores appellat rerum uenalium eos magistratus: qui fori uenditionisq; curam habuerint. In hanc sentẽtiam est illud plautinum ex captiuis: euge edictiones edilitias hic quidem habet. miruma que adeo est. nisi hunc fecerunt sibi etoli agoranomum. Idem in curgulione. Nec stat egus nec tyrannus quisqam nec agoranomus. Vbi strategus significatur dux exercitus græco uocabulo scribit Dionysius alicarnaseus ediles tribunorum ministros fuisse: eosq; & annonæ forensis: ut affatim suppeteret: curam habuisse: similesq; inquit quodammodo sunt apud græcos agoranomis. Pomponius iurisconsultus prodidit Iulium Cæsarem ediles duos constituisse: qui frumento præessent & a cerere cereales appellatos: præerant etiam ediles cibariis quæ in popinis coacta uenduntur. ob hoc dixit Seneca in libro ad gallionem de uita beata: Voluptatem inuenies latitantem sæpius ac tenebras captantem. circa balnea & sudatoria ac loca edilem metuentia. Ediles sacrosanctos & dici & esse Liuius festusq; notificant.

Obsonare
Obsonatores.
pollucibiliter
pollucibilis cena
pollucibilitas
Error fulgentii
pollucere
pollunctum
Catilões q
catulina in cibis
Affatim
Quisqliæ

¶ Absonare. legendum est obsonare. quod significat obsonia parare. Vnde obsonatores dicti coemptores obsoniorum: de quibus copiose diligenterq; perscripsimus in libro Annotationum. Dixit Seneca obsonatoribus noticiam esse subtilem dominici palati: apud Plautum in mustelaria obsonare pollucibiliter significat parate obsonia lauta & copiosa: pollucibiliter idem pollet quod splendide & magnificenter & pollucibilem cenam appellat Macrobius intelligi uolens lautam adiicialem esculentam: pollucibilitas quoq; dicta pro lautitia & epularum magnificentia. Demiror fulgentium in mytilogiis pollucibilitatem: interpræteri humanitatem. nisi forte humanitatem capit pro benignitate ac largitate: qua in apparatu conuiuali uti solemus: Plautinum testimonium: quod fulgentius citat: nihil admodum fulcit roboratq; hominis interpretamentum: cum Plautina uerba a nobis sint non a fulgentio: polluctum quoq; Herculis Antiqui dixerunt sacrificium quod herculi decuma data fiebat: quod erat splendidum: & pollucere est libamenta herculi in aram porricere. Corrigenda est obiter apud Macro. dictio mendosa: sic enim passim in tertio saturnalium scriptum est. proprie autẽ catilones diceban tur: qui ad pollutum herculis ultimi catilos liguribant. Tu illud ad pollutum ĩmissa littera. c. lege ad polluctum: sic enĩ significat herculis sacrificiũ: cũ pollutũ dicat maculosum & fedũ: Catilones aũt: ut id quoq; Macro. uerbũ ĩtelligas antiq gulosos appellabãt a carne uidelicet catulina: quã esitauisse hocẽ comedisse Romanos. Plauti fabule sũt iditio. Pli. quoq; in. xxix. auctor ẽ catulos lactẽtes existimatos eẽ adeo puros ad cibũ: ut ẽt placãdis numinibꝰ hostiaꝝ uice uterenẽ his. Catuli nãq; ĩ cenis deoꝝ poni solitã: unũ Lucilius catilonẽ appellat piscẽ lupũ q̃si liguritorẽ & gulosũ q stercꝰ sectaret. ¶ Cõmodabimꝰ: pot & q edilis ẽ facere ut minoris obsonia amicꝰ cõparet cũ ipse ꝑsit rebꝰ uenalibꝰ. Plato lib. viii. de legibus ꝑcipit censoribꝰ uenalia curæ eẽ: neqd uẽdaẽ ematurq; pluris minorisue q̃ lex iusserit: q̃ reꝝ uenaliũ mẽsuræ & ꝑcia cõstituta sint. ¶ Affati: copiose admodũ abũdãter: aduerbiũ ẽ: Salu. ĩ iugurta framẽtũ & alia oĩa q usui forẽt affatim ꝑbita. hãc dictionẽ prima acuta nõ media ueteres ꝓnũciabãt ut docet Gelliꝰ: necnõ ꝓbꝰ grãmaticꝰ hũc plauti uersũ prima acuta legere solebat: aliorũ est affati q faciãt: cõiũgit sæpe cũ genitiuo: ut apd Liuiũ habetis affatim lignoꝝ. ¶ Succussisq: cõcussu & agitatu eiectis. ¶ Quisqlias. Verba sũt pythie edilis: q pisciculos uiles cõspiciẽs friuolosq; coẽptos ab Apuleio. Eos qsqlias appellat quasi spurcicias pisciũ & purgamẽta qsqliæ. n. purgamẽta dñr ut docet Ser. in primo cõmẽ. geor. & ut auctor ẽ Põpeius Festꝰ. quisqliæ putanẽ dici qcqd surculoꝝ foliorũq; minutim cadit ex arboribus: uelut qcqd cadiæ. Neuius abi deturbate saxo quisquiliæ. quid est: Pli. uolumine sexto decimo quisquiliũ uocari tradit frutices paruos aquifoliæ ilicis.

¶POSTliminio. Verbũ iuris. Titulus est apud iuriscõsultos de captiuis & postliminio reuer sis. ubi Plautus qd sit postliminiũ sciẽter explicat his uerbis. postliminiũ ẽ ius amissæ rei recuperãdæ ab extraneo. & in statũ pristinum restituendæ. Inter nos ac liberos oẽs populos regesq; moribus legibus constitutum. Nam quod bello amisimus aut etiam circa bellũ hoc si rursus recipiam⁹ dicim⁹ postliminio recipe: Idq; naturali æqtate itroductũ: ut q p iniuriã ab extraneis detinebañ: his ubi infines suos redisset pristinũ ius suũ recipet: in bello & in pace postliminiũ est: postliminio redeũt: hõ nauis. mulus ditelarius equus. equa. q̃ frena recipere solet. i. domita, ut auctor est Boeti⁹ i cõmẽtariis Topicoꝝ Marcellus iuriscõsult⁹ negat Arma postliminio reuerti. qđ turpiter amitañ: De postliminio receptis copiose scribit Gallus lib. i. significationũ: q̃ ad ius ptinẽt: qđ aũt sit ipm postliminii ius põt ex ipsius nois interptatiõe cognosci: postliminio. n. redit. qsqs captus ab hostib⁹ ad patriã remeauerit: Nãq; dũ captiuitatẽ hostiũ patiñ ius ciuiũ amittit. oĩa aũt iura recipit si postliminio reuertañ. Itaq; postliminii uocabulo q̃dã reuersio significañ ut docti autumãt. q ex aduerbio post uim nois iterptanñ: reliquã uocabuli ptẽ ptractionẽ solã & additamẽtũ eẽ oñdentes. tanq̃ liminiũ nihil significet. sicuti Tulliũ supplemẽtũ ẽi meditullio. Igiñ Apuleius postliminio scite & decẽter dixit p aduerbiũ: q̃si reuersionẽ quãdã & reditũ significans in foꝝ cupedinis, de quo Paulo aũ satis multa. ¶ Nugamẽta. Quod supra q̃sqlias. dixit. nũc nugamenta appellat ex uarietate elocutiõis elegantiã captans. sicut Virg. in. iii. Eneidos nũc siluã. nũc uirgulta. nũc uimina. nũc arborẽ dicit. p eodẽ. Pli. i. xvi. Nucamẽta p lr̃am. c. appellat paniculas quasi quasdã depẽdẽtes ex ramis abietis: & piceæ. Veꝝ Nugamẽta nugis. Nucamenta a nuce inclinari uidenñ. ¶ Seniculũ. Senecionẽ. a sene. n. fit diminutiuũ seniculus & senecio: Afranius. Tu senecionẽ hũc satis est si seruas anus. ¶ Pro edilitatis imperio. Pro ptãte magistratus. magna ẽ in orõne latina uarietas huiusce pticulæ p: aliter. n. dr̃ põtifices. p collegio decreuisse aliter testẽ pro testimonio dixisse. Aliter pro rostris. Aliter p tribunali. Aliter magistratũ p ptãte intercessisse. Istã aũt uarietatẽ eiusdẽ q̃dẽ fontis & capitis. nõ eiusdẽ tñ eẽ finis nõ in subtiliter differit Gellius in. x. & ita facile putabit siqs habeat bonoꝝ scriptoꝝ noticiã celebriorẽ. ¶ Pisces friuolos indicatis. supra docuimus queãdmodũ indicare nõ tã significat uẽdere q̃ estimare: & p̃ciũ facere rei uenalis: Castigatio ẽ edilis ĩ piscatores. qđ magnũ nimis p̃ciũ petãt p pisciculis uilioribus nugatoriisq;. id. n. est friuolũ. cũ friuola sint pprie: uasa fictilia quassa. Vñ dicta uerba friuola: q̃ min⁹ sunt fide subnixa: & res friuolæ. q̃ nullius p̃cii sunt cõtẽptibiles. s. & abiiciẽdæ. ¶ Florẽ. hypatã sigñat: q̃ ueluti flos & metropolis erat Thessaliæ. ¶ Instar solitudinis. Sensus est ciuitatẽ: q̃ alioq florẽtissima ẽ & primaria facitis ueluti desolatã uiduatãq; cultorib⁹ caritate cibarioꝝ: illa. n. loca naturaliẽ frequentanñ ab hoib⁹. Vbi annona uilis ẽ. & edulia minimo cõstant. ¶ Ediliũ. Corrige e duliũ. hoc ẽ cibarioꝝ. ¶ Caritate. p̃cii enormitate. ¶ Faxo. Faciã. ¶ Sub meo magisterio. magistratu. & edilitate: Magisteriũ enim aliqñ accipiñ pro ipso magistratu. ut apud Pli. diciñ magisteriũ equitũ p ipsa dignitate magistri equitũ. Ita magistri dr̃ maiores magistratus: uñ magister populi apud Antiquos is dicebañ quẽ nos dictatorẽ dicimus: Auctores. M. Tul. Seneca: & Varro. Magistrare. n. moderari ẽ & regere. Vñ magisteria. & magistri. & magistratus dicti. M. Varro & Paulus iuriscõsultus. autumãt magistratus dici. q̃si p diminutionẽ a magistris: tanq̃ minores hi magistri sint. ¶ Officialẽ. Ministrũ: Antiqui ptores qa cũ officio mittebãñ in puincias: officia puĩcie noiauerũt: Vñ officiales dicti apparitores ministriq; ipsoꝝ magistratuũ: & hæc ẽ uera uerbi significatio: Vulgo officialis accipiñ p ipso magistratu. Iulius capitolinus officia palatina appellat ĩtelligi uolẽs officiales. hoc ẽ ministros ĩpatorios. sic. n. scribit in Gallienis: cũ iret adhortos nois sui oĩa plautina officia seq̃bañ. ¶ Obterere. Cõterere. Cõculcare Ignominiæ cã: Plautus in rudẽte euidẽter oñdit edilis officiũ hoc fuisse: ut merces uenales si ĩprobæ forẽt iactaret et Cõculcaretq;. sic. b. scribit: Neptunus q̃uis fastidiosus edilis ẽ: si q̃ ĩprobæ sunt merces iactat oẽs. ¶ Seueritudine. seueritate acerbitateq; castigatoria: sicut qcq̃ nihil ĩterest suauitudo dicas an suauitas: sctitudo an sanctitas: acerbitudo an acerbitas. Castitudo an castitas. Ita nihil refert seueritudo dicas an seueritas. Plau. ĩ epidico. qd illuc ẽ qđ illi caperat frons seueritudĩe: ubi caperare sigñat rugis frõtẽ cõtrahere & aspare: uñ caperata frons dicta p tristi & seuera. ¶ O luci. Apuleius significañ. ¶ Seniculi. piscatoris a sene diminutiuũ nomẽ: Cui subest occulta cõtemptio. ¶ Prudẽtis. Ironicos. intelligi. n. uult a cõtrario ĩprudẽtẽ fuisse pythiã edilẽ: qui tali cõsilio Epuleiũ priuauerit & nũmis quos ĩpenderat piscatori: & cena. cũ pisces pedibus ministret obtriuisset. ¶ Lautus. mõ lotus in balneis. alias splẽdidus & nitidus. Vñ & lautitia dr̃ epulaꝝ magnificẽtia. Epigrãmatarius poeta. Lauta q̃dẽ cena ẽ fateor lautissima. locus extra urbẽ Romã dictus est lautulæ: qa cũ illuc aqua flueret et lauãdi usum exercebãñ. ¶ Hospes. milo significañ. hic enim hospes accipiñ pro eo q recipit alias pro eo q recipiñ. hinc illud notissimũ. Nõ hospes ab hospite tutus. græce xenos dr̃. Vñ xenios iupiter hospitalis. quẽ inuocat Dido uirgiliana. illo uersu. Iuppiter hospitibus. Nã te dare iura loquunñ. ¶ Abstinẽtiæ. parsimõiæ uel potius auaritiæ. mõ ad uituperationẽ. alias ad laudẽ poniñ. ¶ Somno diluendã. Moraliter locutus. Contingere enim fere semp solet: ut lassitudo magis somno discutiañ. q̃ cibo. Et ut hõ delassatus ex itinere magis somnũ cupiat q̃ cœnã. ¶ Isto accepto. cum hæc accepisset: audiuissetq; ex photide milo. ¶ Dum cõtor. remoror. & quasi resisto.

Postliminium
Postliminio redit
Postliminium unde
Nugamenta
Nuculamẽta
Friuola
Magisteriũ
Magister populi
Magistrare
Officialis
Officia palatina
Seueritudo seueritas capare
Caperata frons
Lautus
Lauticia
Lautulæ
Hospes
Xenios
Iuppiter

postliminio me in forum cupedinis reducens. a quo inquit istorum nugamenta hæc comparasti? Demonstro seniculũ qui in angulo sedebat. Quẽ confestim pro edilitatis impio uoce asperrima increpans, Iã iã inqt nec amicis q̃dẽ nr̃is, uel oĩno ullis hospitibus parcitis? Quod tã magnis præciis pisces friuolos indicatis? & florẽ thessaliæ regiõis, istar solitudinis, & scopuli eduliũ caritate deducitis, sed nõ ĩpũe iã. n. faxo scias, queãdmodũ sub meo magisterio mali debeant coherceri, & pfusa ĩ mediũ sportula, iubet officialẽ suũ insup pisces ascẽdere, ac pedibus suis eos obterere. qua cõtentus moꝝ seueritudine, meus Pythias, mihi ut abirẽ suadens. Sufficit mihi o Luci inquit seniculi tanta hæc contumelia. His actis, cõsternatus, ac prorsus obstupidus. ad balneas me refero, prudentis condiscipuli ualido consilio, & simul nimis priuatus & cena. lautusq; ad hospitium Milonis, ac dehinc cubiculum, me reporto. Et ecce Fotis ancilla, rogat te inquit hospes. At ego iam inde Milonis abstinentiæ cognitor, excusaui comiter, q; uiæ uexationem non cibo, sed somno censerem diluendam. Isto accepto pergit ipse, & iniecta dextra clemẽter me trahere adoritur. Ac dum contordũ modeste renitor. Non prius inqt discedã, q̃ me sequaris. Et dictum iureiurando secutus iã obstinationis suæ, me

ingratis obedientem perducit ad illum suum gra-
batulum, & residenti: q̃ salue agit inquit Demeas no-
ster. quid uxor. quid liberi. quid uernaculi? Narro sin-
gula. percunctatur accuratius causas etiam peregri-
nationis meæ. quas ubi probe protuli, iam & de pa-
tria nostra, & eius primoribus, ac deniq; de ipso
præside scrupulosissime explorás, ubi me post itine-
ris tam sæui uexationem sentit. fabulatum quoque
serie fatigatum, in uerba media somnulentum desi-
nere, ac nec quicquam defectum iam incerta uer-
borum salebra balbutire, tandem patitur cubitum
ut concederem. Euasi aliquando rancidi senis lo-
quax, & famelicum conuiuium, somno non cibo
grauatus. cenatus solis fabulis. & in cubiculum
reuersus exoptatæ me quieti reddidi.

Ingratis ¶ INGRATIS. inuitum & nolentem. aduerbium est. & ut ait Donatus significat non ultro. sicut ingratus significat inui-
Ingratus tus. Et coactus: quæ enim ultronea sunt grata sunt. ingrata uero quæ ab inimicis fiunt ac recusantibus: Plautus in am-
phitrione. hæc heri immodestia coegit me: qui hoc noctis a portu ingratis excitauit. ¶ Grabatulum. græce κλίνις. Lu-
cianus appellat. ¶ Ad illum: quasi contemptibilem & fastidiendum. hæc enim pronomina. Iste & ille ut scienter inquit
Donatus. sæpe ad contemptum: aut ad hodium referuntur. In pronominibus magnum est podus. Virg. ille sicheum im-
pius ante aras: ille hoc est sceleratus & nepharius: ut Donatus exponit. ¶ Residenti. mihi. ¶ Quam salue. quam prospe-
re q̃ fœliciter: aduerbium est in hac loquendi consue-
tudine frequens apud Liuium quærit maritus de Lu-
cretia. Satin salue. illa respondens minime inquit: quid
enim salui est mulieri amissa pudicitia. Apud eundem
Salue in. x. satin salue inquit appius luci uoluni. ut sese in sa-
niores habent. Quid uxor? Breuis interrogatio: quæ
tamen multa complectitur: dũ quærit quid agat uxor
demeæ quid filii: quid tota familia. Quid uernaculi?
Vernæ Scilicet agunt. Vernas autem seruos dici uoluerunt:
uernaculi qui ut ait Pompeius Festus ex ancillis nati essent uere.
quod tempus anni maxime naturalis feturæ est. Inde
Vernacula uernula: & uernaculus uoce diminutiua. seruus dictus
uerba hinc uernaculum domesticum appellant: Et domi qua
si nostræ natum ac peculiare. M. Varro. lib. de analo-
gia nouissimo. tria genera uerborum esse prodidit. Vnũ
uernaculum acdomi natum. alterum aduenticium.
Tertium nothum. Vernaculum. est inquit domi na-
tum. ut sutor: & pistor. Idem in tertio de re rustica. Præ-
terea quoq; uolucres cum partim aduenæ sint ut hi-
rundines & grues. partim uernaculæ: ut gallinæ ac co-
lumbæ: Columella in gallinaceis probat fœcũditatem
uernaculam. hoc est nostratium & domesticorum gal-
Vernaliter lorum. a uerna fit aduerbium uernaliter: quod signifi-
cat seruiliter. Oratius in secundo sermonum. Necnon uernaliter ipsis funditur officiis. prelambens omne quod affert.
Vbi exposuit Acron. uernaliter idest luxuriosæ: quæ interpretatio an satis proba sit ipse uiderit: Nonius Marcellus uerna
liter exponit pro adulatorie a uernis. quibus hæc uiuendi ars est. A Cice. dicta est festiuitas uernacula: pro urbano lepore
salibusq; Romanis. ¶ Causas peregrinationis. Consimiliter hipparcus Luciani interrogat. quæ illa sit uia. & quo pro-
Præsides ficiscatur. ¶ Pertuli. enarraui atq; percensui. ¶ Præside. quis scilicet sit præses prouinciæ nostræ. Romani enim præsides
prouinciarum rectores missitabant quo nomine & proconsules & legati Cæsaris. & omnes prouincias regentes appel-
lantur. est enim præsidis generale nomen. Vt iurisconsulti prodiderunt: præsides autem prouinciæ suæ Celebrat Apule-
ius in floridis & apologia. orsitum & seuerianum: & maximum Claudium. ¶ Somnulentum desinere. Expressit id
quod naturaliter accidere solet: ut somnulenti & iam dormitantes in mediis urbis deficiamus ueluti balbutientes nec
Salebra explacate satis explinateque loquamur. ¶ Verborum salebra. asperitate: Verba enim salebrosa & asperata merito dici
possunt in balbutiente & somnulento. propterea q neq; facile neq; expedite: neq; tota enunciantur: quasi aspredine qua-
dam & salebra atq; offensaculo fistulam spiritalem offendentia. salebras appellant asperitates & loca aspera. M. Tullius
in quinto de finibus uenit ad extremum heret in salebra. Idem de oratore. alter sine ullis salubris quasi sedatus amnis
Salebrosũ fluit. hinc salebrosum dixere: Virg. non tam silebrosus ut ante. ¶ Rancidi senis. rancidum senem festiuiter. necnon & mor
Rancidus daciter appellat hospitem milonem uocabulo inamabili: & auaritiæ sordes exprimente. Oratius Rancidum aprum
appellat insuauem: Item a Marco Tullio caro rancida dicitur in eo significatu. quo uulgus usurpat. ¶ Loquax & fameli
cum conuiuium. Tales sunt cenæ sordidorum & deparcorum: ut plus loquacitatis habeant: q̃ liquaminis esculenti. ¶ Ce
natus solis fabulis. Ioculariter tanquam in cena uerba tantum & fabulas propinauerit uice obsoniorum: cenatus autem
& pransus & potus diuersum ualent q̃ indicant. ut docet Quinti. in primo.

LIBER SECVNDVS

Argumentum Libri secundi.

Vm hyppatæ loca singula curiosius contemplatur byrrhenam matronam opulẽtam recognoscit. statuamq; in eius domo faberrimæ factam explicat. aqua commonitus. ut ab uxore milonis hospitis caueat. perinde ac maxima magarum. In ancillæ amorem propensus labitur: Cum qua complexus & colluctationes ueneriæ referuntur. Cenaticus byrrhenæ apparatus describitur. Inibi inseruntur & in fabellæ conuiuiales licentiosiq; Cachini constrepentes. mortui custodia. Custodis nares auresq; prosectæ: mox regressio Lucii nocturna ad hospitium. non sine sudore & cede: qua non tam homicida factus est q̃ utricida.

CVT primum

V T primū. Apuleius post somnū excussum in milionis hypatini hospitio singula loca illius ciuitatis cœpit curiose contemplari: utpote magiæ noscendæ cupidissimus: & cū uideret se esse in media Thessalia. Quod domicilium & officina est magicarū uanitatū: Existimabat quicquid spectaret id totū ui cantaminū esse in alias effigies transfiguratum. Ex hac contemplandi curiositate incidit in matronam summatē nomine byrrhenā: Cuius opulentia & cultus graphice referuntur. ꝟ Sol nouus. recenter exortus: Virgi. Carpamus dum mane nouum dum gramina canēt. ꝟ Emersus. Optimo uerbo usus tanq̃ hospitus mersus sit in barathrū obliuionis. ꝟ Anxius alioqui. Ordinatio uerboꝝ sic struitur. Anxius curiose singula considerabā. ꝟ Media thessaliæ loca. Tanq̃ hypata in meditullio thessaliæ sita sit. ꝟ Natiua cantamina. Significat artem magicā sedes hr̄e originales in ipsa Thessalia: Perinde ac ibidē nata sit nō aliunde aduecta: Item Lucanus in sexto Pharsaliæ cātamina hoc est incantamenta magica ueluti natiua atq; uernacula peculiariaq; Thessaliæ fuisse demōstrat: Menāder quoq; apud græcos Thessalam cognominauit fabulā. Cōplexam ambages fœminaꝝ detrahentiū Lunā. Autumat Plinius magiam in perside inuentā azoroaste: Trāsisseq; illinc ad Thessalas urbes. hinc Plautus Thessalū ueneficum scite dicit: Intelligi uolens maximū præstigiatorē omnisq; magici ludibri gnarissimū. ꝟ Fabulāq; illā. subaudi reputans. hoc est recolēs. ꝟ Ciuitatis. hypatæ. ꝟ Id esse crederē qđ eē lucius habēs persuasissimū in Thessalia plurimū pollere magicas artes Credebat quæcūq; uidebat ea esse oia ui cantaminū transformata demutataq;. ꝟ Ferali murmure. magico cātamine susurramineq; pestifero. ꝟ Lapides de hoie duratos. Lucianus in hanc sniam θεάσασθαί τι παράδοξον ἢ πετόμενον ἄνθρωπον ἢ λιθούμενον. cupiebā inquit spectare aliquid inopinabile. uel hoiem uolaticum uel lapideū. ꝟ Indidem. Ex hoie. ꝟ Foliatas siīr: Scilicet ex humanis corporibus. tanq̃ hoies potētia magica in lapides in aues in arbores in fontes trāsfigurari possent: sicuti metamorphosis poetica multiformiter tradit. ꝟ Latices. aquas supra dictū est laticem dici omnē liquorē. ꝟ Fluxos. solutos liquefactosq;. allusit ad naturā aquaꝝ fluidam ac fluentem. Alias fluxus dicitur mollis & effeminatus. ut Martialis. Cinedo euiratior fluxo. A Cipriano fluxura accipitur pro libidine & mollicia ueneria: scribit enim castitatē exarmaturā esse fluxuraꝝ hoc est libidinum. ꝟ Statuas & imagines. Statua proprie lapidea est: siue Aenea. & ex quacunq; materia solidiore. Imago cerea est & picta. Sed sæpe indiscriminatim ponunt:, sensus ē ex persuasione magicæ disciplinæ credebam incredibilia: & ut Lucianus dixit græce παράδοξα hoc est inopinabilia. Quod imagines ambularent. boues pecudesq; loquærētur. Quod sane ꝓdigiosum est & cōtra naturā. ꝟ Incessuras: ambulaturas. ꝟ Id genus. Huius generis. Eloquutio elegans scriptoribusq; usitatissima. Id genus. hoc genus. pro eius generis. & huius generis. ꝟ Pecua. Vetustissimi hoc pecu singulariter. & hæc pecua pluraliter dicebāt: ut docet Priscianus in sexto Nonius Marcellus. pecua īquit & pecuda ita ut pecora ueteres dixerunt. Plautus in mercatore: nec pecua ruri pascere: nec pueros nutricare. Idem in rudēte. squamosum pecu. pro piscibus posuit: & Solinus in polyhistore sic refert. Ita pabulosa: ut pecua nisi interdū estate a pastibus arceanť ad periculū agat sacietas: mendosi codices non pecua habent sed pecuaria: Neuius in gymnastico. hoies pecua belluasq;: hinc pecuarius homo dictus a. M. Tullio: qui hēt pecuarias grandēs. hoc est qui pascit armenta: & greges. ex quibus exuberāt uberes quæstus. M. Varro in scđo de re rustica: & ipse pecuarias habui grādes in aptilia ouiarias: & in reatino equarias: & hoc est qđ intelligi uoluit portius Cato agricolationis rotius sciētissimus. qui quærenti quid maxime in re familiari expediret. respondit bene pascere. qd secundū satis bn̄ pascere. hoc enim uerbo declarauit rem pecuariā eē in agricolatione quæstuosissima. Dictura p̄sagiū. apud priscos in ꝓdigiis erat bouē loquutū eē: quo nūciato senatū sub diuo haberi refert Pli. q alíubi quoq; sic tradit canē loquutū ī ꝓdigiis: qđ qdē annotaueri accepimꝰ & serpētē latrasse: cū pulsus ē regno Tarqnius: inuenit in annalibꝰ oli ī uilla galeri locutū eē gallinaceū semel: q̃ oia qa fiūt cōtra quā ē nota natura. ꝓdigiosa existimanť. Creduntur q; facere p̄sagiū hoc ē ꝓgnosticon reꝝ futuraꝝ. ꝟ Iubaris orbe. solis globosum corpꝰ signat. ꝟ Venturū oraculū. q̃cūq; incredibilia īpossibiliaq; naturaliter sunt: ea credebat Apul. fieri posse hypata magici cātaminis ui atq; potētia. ꝟ Attonitus. stupefactꝰ. attōitus ꝓprie appellamꝰ ut auctor ē Cor. Celsus quoꝝ & corpꝰ & oēs stupet. Quod genꝰ mali fit iterdū ictu fluminis. Interdū morbo hūc apoplexiā græci appellāt de attōito Ser. sic Attonitꝰ ꝓprie dr̄: Cui casus uicini fulminis & sonitꝰ tonitruū dant stuporē. ꝟ Immo uero correctio ē. ꝟ Cupidinis meæ. cupiditatis. s. magiæ noscēdæ. iterdū masculio gn̄e cupido accipiť ꝓ cupiditate Ora. cupido sordidꝰ aufert. Idē ī s̄monibꝰ: At bona ps hoium decepta cupidine falso. ꝟ In luxu nepotali. luxꝰ nepotalis sigñat īmodicā ꝓfusionē & uictꝰ largitatē: nepos. n. ꝓdigus dr̄. Vn̄ nepotalis. deriuať. Elegāter a Tertuliano dictū e Aristippus ī purpura nepotať. ꝓ eo qđ ē luxuriať: & lautiꝰ uiuit: Nepotatus quoq; ut apud Trangl. annotauimꝰ dr̄ ipse luxus atq; ꝓdigētia. ꝟ Hostiatim. ꝑ singula hostia. aduerbiū ē cōsimilia sūt tēplatim: uicatim. pagatim. & id genꝰ ꝓpe īfinita. Quinti. in. v. scrutāda singula & uelut hostiatim pulsanda. ꝟ Foꝝ cupidinis. forū piscariū. & in quo esculēta uenduni. relege q̃ in primo cōmentario copiosius annotata sunt: sup hac dictione.

V T primū nocte discussa, sol nouus diē fecit, & somno simul emersus & lectulo, anxiꝰ alioqn, & nimis cupidus cognoscēdi, q̃ rara miraq; sunt, reputansq; me media thessaliæ loca tenere, quo artis magicæ natiua cantamina totius orbis cōsono ore celebrātur, fabulāq; illā optimi comitis Aristomenis, de situ ciuitatis huius exortā, suspēsus alioqn, & uoto simul, & studio curiose singula cōsiderabā. Nec fuit in illa ciuitate, qđ aspiciēs, id esse crederē, qđ esset, sed oia prorsus ferali murmure in aliā effigiem trāslata, ut & lapides quos offenderem, de hoie duratos, & aues, quas audirē, indidē plumatas, & arbores quæ pomerium ambirēt foliatas siīr, & fontanos latices de corporibus hūanis fluxos crederē. Iā statuas, & imagines incessuras, parietes locuturos, boues & id genus pecua dictura præsagiū. de ipso uero cœlo, & iubaris orbe, subito uenturū oraculū. Sic attonitus, imo uero cruciabili desiderio stupidus, nullo quidē initio, uel omnino uestigio cupidinis meæ reperto, cūcta circuibā. tn̄ dū iluxu nepotali simul hostiatim singula per erro, repente me nescius forum cupedinis, intuli. Et ecce mulierē q̃piam frequēti stipatam

Thessalia domialiū Magiæ
Thessalus ueneficus
Fluxus
Fluxura
Statua
Imago
paradoxa
Id genus
Pecua
Squamosū pecꝰ pecuarius pecuariæ
Bouem
Canem loquutos.
Gallinaceū
Attonitꝰ q apoplexia
Cupido
Nepotalis luxus
Nepotať
Nepotatꝰ
Hostiatim
Famulatio
Famulatiū

famulatione: ibidem gradientē: adcelerato uestigio comprahendo. Aurum in gemmis, & in tunicis ibi inflexum, hic intextum, matronam profecto confitebatur. huius adherebat lateri senex: iam grauis in annis. qui ut primum me conspexit. Est inquit Hercules hic Lucius. & offert osculum. & statim incertum quidnam, in aurem mulieris obganniit. Quī inquit etiam uel ipsam parentem tuam accedis: & salutas? Vereor inquam ignote mihi fœminæ. & statim rubore suffusus, reiecto capite restiti. At illa obtutum in me cōuersa. En inquit sanctissimæ Saluiæ, matris generosa probitas, sed & cæterorum corporis exequaliter ad regulam, quam diligenter aliquid adfigunt, sunt congruentia. Inenormis proceritas, succulenta, gracilitas. rubor temperatus, flauum & in affectatum capillicium. oculi cesii quidem: sed uigiles, &

¶ FAMVlatione. famulorum Ancillarumq multitudine quod & famulitium dicitur: ut idem Apuleius ait in floridis: fre
Aurum — quens famulitium domus amplo ornata uestibulo. græce ait Lucianus: πολδεεσ ονΧνόι. idest frequentes ministri. ¶ Aurum
Margaritis — in gemmis. Lucianus idest μάτια ἄνθινα καὶ χρυσίον πολὺ. idest uestimenta florida & aurum copiosum. ¶ Inflexum: sci
cedere attalica — licet in gemmis. sabinus iurisconsultus ait gemmas inclusas auro cedere. Et enim cedit cuius maiorem species: Vnde si
margarite auro ornandi gratia adhibitæ sunt auro cedunt: si contra aurum margaritis cedet. Idem ut Vlpianus inquit &
in gemmis est anulis inclusis: sed si gemmæ ut habiliter geri possint inclusæ auro fuerint. Tunc aurum gemmis cedere
autumat paulus. ¶ Hic intextum. scilicet in tunicis. Au
rum intexere uestibus inuenit Attalus rex. Vnde nomen attalicis. Auctor Pli. in octauo fiunt ex auro textili uestimenta sine alia materie. quali paludamento indutam agrippinam uidisset se refert idem Pli. nec. enim aurum ac texitur lanæ modo & sine lana. Tunica aurea triumphasse Tarquinium Priscum Verrius tradit. ¶ Matronam confitebatur. Ex cultu ornatuq matronali apparebat eam esse matronam summatē. Cultus magnificus: ut græco uersu testatum est addit hominibus auctoritatem. ¶ Hercules. certe. ¶ Luci?. Apuleius: ¶ In aurem obganiit. ita Mar. gannis in aurem semper omnibus cinna. Vnde & obganire ductū est quod significat murmurare. ¶ Et gannitio apud ueteres significat Canum quærulam murmurationem:
Gannitus — Gannitum quoq nōnulli humanam uocem uo
Gannire — cauerunt. Vnde obgannire in aurem est secreto loqui. & ueluti immurmurare: Afranius: gannire ad aurem nunquam didici. ¶ Vel ipsam parentem. uerba sunt senis hortantis. Apuleium. ut matronam salutet, ueluti parentem ac matrem: id enim uenerationis nomen ē. ¶ Ignotæ mihi fœminæ. extrinsecus subintelligēdum me offerre uel tradere uel aliquid simile. Obtutum cōuersa. oculis in me defixis. En inquit. uerba matronæ byrrenæ ad Apuleium: quem recognouit ex liniamentis uultuq materno. nihil enim dubium est: ut Colu
Parentum — mellæ uerbis utar: quin ipsa natura sobolem matri similem esse uoluerit: & parentū notæ plerunq natis inherent. ¶ Sal
notę i filiis — uiæ. nomen est matris Apuleii: Alias herba est cana odorata mentæ similis: uulgo nota: herbarii græce Elelisphacon uo
Saluia — cant: aqua fortassis saluiatum deducitur quod genus est aliquaminis siue potionis: cuius Columella & Plinius memine
Saluiatum — runt: quidam non saluiatum legunt. Sed saliuatum a saliua hoc est succo incli nata dictione. ¶ Aequaliter ad regulam
amussis — quasi dicat cuncta corporis in Apuleio membra congruere maternis membris ueluti ad amussim: quæ regula est fabrorum. qua architecti utuntur ad opus probandum. de qua ait & maro. Nil ut deliret amussis. ¶ Succulenta proceritas. dictiones præpostere: quæ ita in ordinem redigendæ sunt. Inenormis proceritas Succulenta gracilitas: ut quasi per antitheton. singulis singula opponantur: quæ locutio splendida est: uult enim significare in Apuleio fuisse corporis proceritatem sed inenormem hoc est moderatam: non immodicam: & ob hoc. decora fuisse: gracilitatem sed succosam: ut ita ex contra
Corpus habilissimum — riis fiat temperamentum formositatis: Tale enim corpus habilissimum est: ut ait Cor. Ce sus. nam longa statura ut in iu uenta decora est. sic matura senectute conficitur. Gracile autem corpus infirmum. obesum habes est: Talis statura qua
Quadrata — drata ab eruditis nuncupatur: de qua scripsimus in. x. commentario apud Suetonium: qui tradit Vespasianum suum se
statura inenormis priuatiua i syllaba priuatoria — statura quadrata: Inenormis significatur non enormis hoc est non nimia neq immodica: Cice. in topicis priuatiua appellat quæ græce ςτερητικὰ dicitur in quibus adiecta est propositio in. hæc enim syllaba cum fuerit apposita demit fere aliquid ex ea ui. quam esset res quelibet habitura. si in syllabam præpositam non haberet: ut humanitati inhumanitas dignitati indignitas: In namq apposita id de quo dicitur humanitate ac dignitate priuauit. Vnde & Boetius scienter: hanc orationis particulam priuatoriam syllabam uocat in quarto commentario topicorum. Sicut autem enormis dicitur grādis & prolyxus: Ita enormis proceritas significatur. statura quidem longa: sed non enormitate deformis. & quæ mediocritatis temperamento decora sit: consimiliter gracilitas succulenta dicitur: cum neq nimis gracile neq nimis obesum corpus
Succulētū — est quæ res hominem uenustat. Succulentum dicimus succiplenum: & quasi succosum: quod tamē neq obesum pingue sit: qualis habitudo laudatur. Sidonius apolinaris tradit Theodoricum regem fuisse colli non obesi sed succulenti. ¶ Rubor tēperatus. Galenus ἐν μικροτέχνῃ. Inter signa craseos. hoc complexionis. uel ut latinius loquar constitutionis bonæ
Capillitiū — enumerat colorē ex rubore cādoreq cōcretū: Capillos flauescentes & modice crispos, ¶ Capilliciū. Coma & capilli: sic
affectatū — enim a capillo dr capilliciū: ut a famulo famulitiū. a satellite satelliciū. ¶ In affectatū. ipse in apologia capillos sese habuis
capillitium — se tradit nō ameos ac delicatos nec ad lenociniū decoris pmissos: qles affectati dnr: cū affectatiōe qdā & cura studiose colanť ab his: q ut ait Seneca solicitiores sunt de capitis sui decore q̄ de salute: q iter speculū pectineq occupati sūt: q cōcinio
Cosmatica — res eē malunt q̄ honestiores: q rēpublicā suā turbari minus curarēt q̄ comā: Archigenes medicus cosmotica hoc ē medicamēta ad capillos uenustandos cōposuit: qbus docet flauos & crispos capillos fieri spuma salis myrrha cōmixta. Galenus quoq nō pag multa cōmemorat cosmoticog: q̄ nigricāt: cādicant. ruffant capillos: q̄ fœminag effeminatorūq peculia is cura ē: aitq uidisse mulieris cōpusculas imodica affectati capillitii curiositate defunctas: cū caput huiuscemodi pharmacis
Caliblephara — medicamētisq letifera frigiditate uexarit: Caliblephara dnr a græcis & a Pli. nr̃o medicamēta: qbus oculog palbebræ & supcilia uenustanť: & capilli inficiūt qd & alibi annotauimus. ¶ Oculi cesii. Cerulei uiridisq coloris: Cesius. n. color uiri
Cesius color — dis ceruleusq significať. quē & alio noīe glaucū nuncupāt: a latinis ueteribus cesia dicta ē: q̄ græcis glaucopis dr: ut Nigidi ait de colore cœli quasi celia. Catullus: cesiū leonē appellat a colore oculog ceruleo. Cor. Celsus. in. vii. pupillæ inqt color
Cesia — uel nigre ē uel cesius: cū sūma tunica tota alba sit. Aristo. in primo de aialibus cesiū in oculis colorē aliis esse tradit aliis caprinū: qd mog optimog iudiciū est: & ad cernendi claritatē primatū obtinet: & hoc est quod intelligi uoluit Pli. cum ait in. xi. conditos oculos clarissime cernere: sicut in colore caprinos. ¶ Micantes. fulgentes: & mobiles.

¶ In aspectus aquilinos. aquila clarissima oculoꝝ acie pcellens est ut Pli. in. x. & Apuleius in floridis pdiderunt. unde aspectus aquilinus dictus qua acutissimus clarissimusq; antiq aquilū colorē qui est fuscus & subniger ab aquila dictū esse autumant. alii ab aqua denominauerūt cuius incertus est color. Aristoteles in nono de animalibus aqla inqt acie oculorum ualens sedulo aduolat. Halietus qđ aquilaꝝ genus est & interpretari potest marina aquila inter cæteras clarissima oculorū acie præditus est: pullosq; adhuc implumes cogit intueri aduersus solis radios: & si cōniuentē flentēq; animaduertit præcipitate nido. uelut adulterinū: ac degenerem illum cuius acies firma cōtra steterit educat: hoc intelligi uoluit. Siliꝰ cum ait. phœbea dubios explorāt lampade fœtꝰ.

aquilina acies
aquilus color
halietus

in aspectus micātes prorsus aqlinos. quoquo uersū floridus, speciosus & imediatus icessus, & adiecit. Ego te Luci meis istis manibꝰ educaui. quidni parētis tuæ, nō mō sanguinis, uerū alimoniarū etiam sociā? Nā & similia Plutarchi ambæ prognatæ sumus, & eandē nutricē simul bibimus, & inexu germanitātis una ~~colauimꝰ~~ coaluimus, nec aliud nos pter dignitas discernit, qđ clarissimas illa, ego priuatas nuptias fecerimus, ego sum Byrrhena illa: cuius forte sepicule nomen inter tuos frequentatum educatores retines. Accede itaq; hospitium fiducia, immo uero iam tuū proprium larem. Ad hæc ego iam sermonis ipsius mora: rubore digesto, Absit inquam parens: ut Milonem hospitē, sine ulla qrela deserā. Sed plane qđ officiis integris potest effici, curabo sedulo, quotiens itineris huius ratio nascetur, nunquā erit, ut nō apđ te deuortar. Dū hūc & huiusmodi sermonem altercamur: paucis admodū cōfectis passibus, ad domū Byrrhene puenimus. Atria longe pulcherrima, colūnis qdrifariā, p singulos āgulos stātibus, attollebant statuas. Palmaris deæ facies quæq; pinis explicitis. sine gressu pilæ uolubilis, istabile uestigiū plātis roscidis

Quoquo uersum floridus. Ex oī parte corporis speciosum: & decēter amabilē Apuleiū fuisse significat & hic erit distinguēdum: ut floridus ad hoīem referatr: in hanc sniam est illud Tibulli in laudē sulpitiæ deprōptū: illā qcqd: agit quoquo uestigia mouit. Cōponit furtim sequiturq; decor: potes connectere & cū subsequētibus. tam ita sensus ordinet. Quoquo uersum floridis icessus. post laudationem supioꝝ mēbroꝝ laudat & incessus ex eo qđ floridus eēt nec affectatus: quācūq; in partem uestigia mouerent: ipudicū eni ut inquit uerissime Seneca ostēdit icessus & relatus ac caput digitus. M. Tul. pcipit in primo de officiis cauendū eē ne incessu molliores simꝰ ne similes pōpaꝝ ferculis uideamur. qn etiā indecretis canonicis. D. xli. mouentur sacerdotes ut incessu ornati sint: ut grauitate itineris mētis maturitatē ostendāt. In cōpositio. n. corporis. ut Augu. ait: qualitatē indicat mētis: unde Salustius inter cætera hoc quoq; catilinæ probo dedit qđ eius incessus mō citus mō tardus foret: latus ergo incessus in hoīe est: ut imeditatus: sit neq; affectionē infractus. suspensusq;. scribit Iulius firmicꝰ eos q pleiades habent in horoscopo molliter ambulātes uestigia suspendere: eosq; penitere qđ uiri nati sint. Ambrosius olim clericon. ne sibi unq̄ p̄ret commonefecit: quia uelud quodā insolētis incessus uerbere oculos sāctissimi hoīs feriebat: q mox ab ecclesia recessit. In cuius incessu lucebat imago q̄dam leuitatis: scurlisq; discursatio: gressus aūt pbabilis est: ut idē Ambro. refert in primo de officiis in quo sit spēs auctoritatis grauitatis pōdus trāqlitatis uestigiū. Quidni: dictio comica ē q̄ significat cur nō. Orat. militia est potior. qdni? Concurritur horæ momento. ¶ Eandē nutricē. Idē lac nutriciū hausimus: uult intelligi se fuisse collacteas: collacteus eni dicit: qui uno eodēq; lacte educatus ē: auctor caper grāmaticus. ¶ Innexu. uinculo. una dictio est. Vna coaluimus. simul creuimus adoleuimusq; hoc enim significat coalescere: sicut inolescere est coaugumenti. exolescere euanescentis. ut docet agretius. ¶ Discernit. diseparat diiungit. ¶ Illa mater. s. Apulei. ¶ Priuatas nuptias semel positum nuptias. bis debemus accipere: ut sit sensus: illa mater tua clarissimas nuptias fecit: ego uero priuatas nuptias: fœminæ aūt nubentes clarissimis personis clarissimarū personaꝝ appellatione cōtinētur ut scribit Vlpianus. Radiis. n. maritoꝝ corruscare uxores dicuntur. ¶ Byrenam illam: apud Lucianū consimilis matrona ἄβρεια hoc est abroea: nuncupat: q̄ amicam familiarēq; Luciani matris sese fuisse demonstrat. ¶ Fiducia. cum fiducia. hoc est fidēter: & ut uulgo dicitur fiducialiter. Lucianus in hāc sentētiam τί οὖν οὐχὶ παρ᾽ ἐμοὶ καταλύεις idest quid igitur apud me non deuorteris. ¶ Rubore digesto. Sequæstrata uerecundia: & dipulso rubore: qui faciem occupauerat. ¶ Parens. Mater reuerentiæ nomē: sic & Lucianus. ὦ μῆτερ. ¶ Officiis integris tanq̄ officiū mutilet si hospes deserat. ¶ Deuortar. Verbū est hospitale sic & Plautus. In pseudolo. ego deuortor extra portā huc i tabernā. ¶ Altercamur. Altercatione quasi quadā usurpamus uicissatim ītēdētes depellētesq;. Altercari pars est rethoricæ disciplinæ: cōstās aut intētione aut depulsione: pcipit. Quitilia. in. vi. ut bonus altercator uitio iracūdiæ careat: & ne turbidus & clamosus sit. Valet in altercatiōe plīmum acumen. ¶ Atria lōge pulcherrima. descriptio ē byrrhenæ domus: cuiꝰ atria cū primis extollit q̄ pxima ianuis sunt. Indicat. M. T. epistola quadā ad Quintū fratrē. atriolū q̄si minusculū atriū fieri solitū in maioribꝰ edificiis in qbus est atriū maius Atriorum lōgitudines & latitudines: quō formari debeant: docet Victruuius: grāmatici atriū ab adriatibus populis: siue ab atro fumo deduci autumāt: græce in edificiis nō utebant atriis. ¶ Colūnis quadrifariā stātibus: quadratū atriū fuisse signāt: sicuti in magnis domibus cauum ediū. pystilonq; cōspicimus. Vndiq; colūnis septū. q̄ quadrifariam hoc est in q̄tuor ptes excurrunt. Colūnæ aūt in angulis stātes hoc est ultimæ dnr antes: qbus fabrica maxime sustinet: pcipit Victruuius in. iii. Columnas angulares crassiores faciēdas eē q̄ medianas: ppterea q gracilliores eē uident aspicientibus. Colūnaꝝ. gnā quatuor. Doricæ Ionicæ. Tuscāice & corinthiæ: q̄ cæteris graciliores: pter has sunt atticæ: q̄ ternis angulis q̄dratæ græci στύλον colūnā dnt. Inde terrastylō decastilō a numero colūnaꝝ. Inde & pycnostylon dictū edificiū in quo densæ spissæq; sunt columnæ. ¶ Deæ palmaris. uictoria significat. q̄ a palma arbore palmaris nominat: quā icertaminibꝰ uictoriæ signū placuit eē. Angu. i. iiii. uictoriæ deæ meminit: qua fauente & ppitia ait gētes oēs subditas futuras ē Ioue fersato. Idē alibi ludens. uel potius illudens ait si uictoria dea est: cur deus nō & triūphus: & uictoriæ iungit: uel maritꝰ uel frater: uel filius: a palma quoq; manus: dr palmaris. ut apud Quintilianū in pariete palmato: palmare uestigium dictum: qđ ex palmæ impressæ nota factum sit. ¶ Pinnis explicitis. In singulis colūnis angularibus singula erant simulachra uictoriæ: ex lapide effigiata: tā fabre tanq̄ eleganter: ut pennis expansis uolare uiderentur: Idq; decenter: figuratur enim uictoria alata pinnataq;. Vnde & ppes cognominata a poetis. uictoriolas aureas simulachrorum porrectis manibꝰ sustineri solitas. M. Tulliꝰ ualeriusq; notificāt. ¶ Pilæ. Columnæ. a pila fit aduerbiū pilatim. Quod per columnas significat: quo utit Victruuiꝰ. ¶ Volubiles: laus structuræ: ut uolubiles uolaticeq; uiderentur effigies uictoriarum: cum tamen pilæ essent stabiles.

Ex incessu mores
Incessu leuitas
Quidni
Collacteus
Coalescere
Inolescere
Exolescere
Dignitas fœminæ ex marito
Deuortor
Altercari
Atria
Atriolum
Antes
Pycnostylon
uictoria dea
Palmare uestigium
uictoriolæ in manibꝰ statuarum
Pilatim

Decitātes parius lapis lychnites archilocus parius

¶DECitantes.noue dictū ſed elegāter:ꝓ eo qđ eſt decorantes uenuſtanteſq;:forma frequētatiua ab hoc uerbo decet. Decitat. Vñ decitātes indinauit.Lapis pari?.paros inſula ē una ex cycladibus marmore nobilis q̄ primo plateā.poſtea minoida uocauerūt.auctor Pli.in.iiii.Idē ſcribit i.xxxvi.marmor.pariū fuiſſe cādidū.cœptūq; appellari lapidē lachnitē:cū ad lucernas i cuniculis cederet:ob candorē lapidis parii.Virg.Niueā paron appellauit:q alibi quoq; ait pariuſq; lapis circūdatur auro:de lapide pario ſic refert Strabo.in.x.paros lapidē ꝓducit quē pa: ion appellāt ac marmoreas ſculpturas aptiſſimū. Quinti.in.ii.& ſi praxiteles ſignū aliqđ ex morali lapide conat? eēt exculpere pariū marmor mallē rude:ex paro fuit Archilocus poeta.Iābici carminis reptor:mēdum ē apud Strabonē.apud quē nō Archilocus ſed Antilocus paribus fuiſſe legit:ob hoc dixit Oratius in epiſtolis. parios ego primus iābos oſtēdi latio:ubi expoſuit porphiriō: parios iābos dici q̄ſi archilochios:qa pari? fuit archilocus:iābici carminis repertor.¶In dianā. Simulachrum Dianæ.¶Signū.Statua ſimulachrū.¶Luculētum.Nitidū pulchrū pſpicuū:a luce dictū.lutulētū uero cenoſū ſordidūq; a luto.¶Veſte reflatū.Quaſi flāte uēto renudatū:cōſimile ē id qđ ſcribit Pli.Venerē reiectā nudāq; a praxitele factā fuiſſe.Inter cæteras ſtatuas famigeratā:Reflat? nomē eſt q̄rti ordinis:quo ſignificat flat? cōtrari? & noxi?.M.T.in epiſtola ad atticū nauis relata i uticā reflatu.¶Procurſu uegetū.Laus ſtatuæ:q̄ ꝓcurrere:& moueri uidebat.Canes utrinq; ſecus a laterib? ſtatuæ erāt fabrefacti ex eodē lapide canes:q̄ſi latrōes hoc ē latera deæ cingētes:Dianæ.n.ſunt dicati canes ut pote deæ uenatrici:hinc turba diania dicunt poetica piphraſi:Laribus quoq; canes aſſignāt:ut docet Ouidius in faſtis.¶His oculi.Laus artificii manuumq; artificis:q̄ ueritatē ſic fuerāt imitatæ:ut mutæ ac inanimales formæ uiuere ac moueri uiderent:q̄ſi ſiāt ex natura:q̄ fieri uidētur ex arte.Canes aūt hi potiſſimū laudant ueluti generoſiores:q oculis ſūt nigrātib? aut rauis.Columella uillaticū canē deſcribēs ait eū eē eligendū:q cōſpectu terreat:q deiectis & ꝓpēdētibus aurib? ſit uaſti latrat?

Luculētū Lutulētū — Reflatus — Canes turba Diana

decitantes,nec ut maneāt inherent,etiam uolare creduntur.econtra lapis parius in dianam factus tenet libra tā totius loci medietatē,ſignū perfecte luculentū,ueſte reflatū.ꝓcurſu uegetū,intro eūtibus obuiū,& maieſtate nūmīs uenerabile.canes utrinq; ſecus deæ latera muniūt,q canes & ipſi lapides erant. His oculi mināt,aures rigāt:nares hiāt,ora ſæuiūt,& ſicū de deꝓxio latratus ingruerit,eū putabis de faucib? lapidis exire,& in quo ſūmum ſpecimē operæ fabrilis egregius ille ſignifex ꝓdidit ſublatis canibus ipetus arduus,pedes imi reſiſtūt,currunt priores.Pone tergum deæ ſaxū inſurgit in ſpelūcæ modū muſcis,& herbis,& foliis,& uirgulis,& ſicubi pāpinis,& arbuſculis alibi de lapide florētibus,ſplēdor intus umbra ſigni de nitore lapidis,ſub extrēa ſaxi margīe poma & uuæ faberrie polite depēdēt,q̄s ars emula nature, ueritati ſimiles explicuit.Putes ad cibū ide q̄dā cum

Nares uñ — Secūde alicunde — Signifex

ſonoriq;.¶Nares hiāt.Patulę ſūt nares āt appellari putāt qđ ꝑ ea niſi foramina odoris cuiuſq; nari hoc ē piti fiam?:ſed melī? dici a greco uident ꝑ iuerſionē lrāꝝ qđ latinis cōſuetū ē:ut ρινες nares.τερην tenet & multa hmōi:ad ueſtigādas feras acōmodatiſſim? ē canis nares ſaxas.¶Sicūde.ſi ex aliq̄ pte ex aliquo loco:aduerbiū ē:ut alicūde apđ Plautū:qđ ſignāt ex aliquo loco.¶Signifer.corrige ſignifex:hoc ē ſtatuari? & ſigni hoc ē ſimulachri fictor:ut.n.ab arte artifex:ab auro aurifex:ſic a ſigno faciēdo ſignifex denominat:alio noie ſignific? dr ab eodē ſic ſcribēte i demonio Socratis ſed nō pudet me eē ſignificū:niſi forte uelis legere ſignificē:ut artificē.A Marciano quoq; i nuptiis philologiæ ſignifex uſurpat ꝓ ſtatuario:& artifice ſignoꝝ cōſilr ſidoni? appollinaris i.vi.græcia cemētariis pictoribuſq; illuſtris.Diuus Augu.i lib.de grāmatica ſic refert ad hāc formā declinabis aurifex artifex carnifex ſignifex & alia.¶Sublatis cāib?.Signifex ita figurauerat canes ex lapide: ut ſublatis pedib? priorib? ipetū facere & ꝓcurrere uł uiderētur:pedib? uero poſteriorib? innixi cōſiſtebāt:q̄ oia ad laudē ſignoꝝ miriq; artificii dcā ſūt.¶Pone tergū.Poſt t̄gū a t̄go.¶Deæ.Dianę ex pario lapide effigiatæ.¶Muſcis.ſic a Virg. muſcoſi fōtes dicti ſūt qa naturalr muſco herba obūbrant:ita & ſpelūcæ lanugine muſci uiridiore & arbuſculis ueſtitæ conſpiciūt:a muſco fit herbū muſcare:qđ ſignificat cōuelare:& cōtegere muſco quo ꝓpe peculiariter uſu ē.Columel.Idē ſcriptor in.v.muſcū ferro diſtiguēdū & eradēdū eē:q more cōpedis cura uitiū deuincta cōprimit:ſituq; & uterno mācerat. Idē.i.vi. ſupra iſitos ſurculos muſcū iponēdū eē tradit:& ita alligādū ne pluuia dilabat:muſcus q i aq̄ fuerit Plinio teſte podagris illit? ꝓdeſt.¶Splēdor.purior lectio ē ſplēdet:ut ſit ſēſus umbrā ſigni:hoc ē ipſi? ſtatuæ pp nitorē lapidis parii q purisſim? eſt int? ſplēdeſcere.¶Sub extrema margie:dr hic margo:& hæc margo maſculio gñe:& fœminino:hic fit uerbū elegās emargino:qđ ſignificat extremitates ſuꝑuacaneas auferre:& margines ulceꝝ erodere quo uerbo utit nr Plini. Margā Britāni: & galli uocāt pinguē terrā:q̄ iniecta alunt agri:cū ſit qdā terræ adeps:& pinguitudo.¶Faberrime.elegātiſſime perfectiſſimeq;:aduerbiū ē deductū a fabre qđ ſignificat polite & nitide:ad fabre qđ ualet ualde fabre niti deq; prōūciat prima acuta:ſicuti admodū & adꝓbe dñr:qđ Annianus poeta ſentiebat & ꝓbat Gellius:ediuerſo in fabre dr in elegāter & ipolite. Oratius qđ ſculptū in fabre quod fuſū durius eēt.¶Ars emula naturæ.imitatrix ſtudioſa effectrix:ars eni naturam imitat eāq; uſquequaq; effingere ac repræſentare cōtēdit libro.iii.rethoricoꝝ ad herēniū:imitat inqt ars naturā:& qđ ea deſiderat inueniet:ſi quod oſtēdit ſequat:celebratū eſt eupompi pictoris reſponſū qui interrogat? quē ſequeret antecedentium: dixiſſe fert:demōſtrata hominū multitudine naturā ipſā imitandā eē nō artificē.Plato uolumine decimo de legibus tradit oia natura & arte fieri:arteq; ipſam ſimulachra ueritatis genuiſſe.Me iſta condente artem emulā naturæ eſſe euident oſtēdit municeps meus Francia:inter pictores aurifex maximus:inter aurifices pictor abſolutiſſimus:utroq; in opere mirandus artifex atq; fœcundus:cuius tabulæ multæ oculos tenēt animoſq; ſpectātium: palmā habet tabulā Franciæ illa:quę dici poteſt exopolis ideſt extra murana eā nāq; extra muros in edæ miſericordiæ ſuburbana:dedicauit ſidus aureū noſtrum & decus antiſtitū protonotarios Bentiuolus Antonius Galeacius:qui nō omni uitæ colore terſiſſimus liberaliſſimuſq; in primis religionis cultor illuſtris:cum peregrinationē Hyeroſolymariam fœliciter obiiſſet eueſtigio curauit: ut tabula hæc manu Franciæ picta omniq; præcioſo cultu exornata dedicaret:qua nihil abſolutius pleriq; oēs iudicāt:in tēplo quoq; diui Iacobi ſpectat tabula altera eodē artifice nobilitata:quā illuſtriſſimus principes nr Io.Bentiuolus & ipſi religioſi cultus ſeruātiſſimus in ſacello ſuo dicauit:quā emuli artifices non ſine liuore ſuſpiciūt:i his Franciæ tabulis ars emula naturæ in tantū cognoſcitur:ut uultus imaginū ſpirantes uiuere & anhelare uideant:hæc obiter dicta ſint de artifice nūquā ſatis laudato:cuius manus certātes cum manibus piſcorū:tam in pictorum q̄ aurificū opificio naturam in primis repreſentat:artes autem ipſæ naturam imitantes ex imparibus paria faciunt:pictura uero peculiariter ex diſcordibus pigmentorum coloribus confuſione modica temperatis imagines his:quæ imitatur ſimiles facit.

Muſcare — Margo emargiare — Marga — Ad fabre — in fabre — Ars emula nature — Dictum eupompi — Laus Franciæ aurificis Bononiēſis exopolis tabula — Laus ꝓtonotarii Bentiuoli — Tabula dicata a principe Bentiuolo

mustulentus autumnus maturũ colorẽ afflauerit pos se decerpi, & si fontes, q deæ uestigio discurentes ile nẽ uibrãt undã: pnus aspexeris, Credes illos ut rure pẽdentes racemo, iter cætera ueritatis, nec agitatio nis offõ carere. Inter medias frondes lapidis acteon simulachrũ, curioso obtutu in dorsum proiectus, iã in ceruum ferinus, & in saxo simul & in fonte loturã dianam opperiens uisitur. Dum hæc identidem rima bundus eximie delector, tua sunt inquit Byrrhena, cuncta quæ uides. Et cum dicto cæteros omnes ser mone secreto decedere præcepit. Quibus dispulsis oibus. Per hanc inqt deã o Luci carissime: ut anxie ti bi metuo, & utpote pignori meo longe pro uisum cu pio. Caue tibi: sed caue fortiter a malis artibus, & fa cinorosis illecebris Pamphiles illius, quæ cum Mi lone isto, quem dicis hospitem, nupta est, magna pri mi nominis, & oĩs carminis sepulchralis magistra creditur, quæ surculis, & lapillis, & id genus friuolis

MVStulentus autũnus: optimũ autumni epitheton: ut mustulentus dicatur propterea ꝙ hoc tpe spumat plenis uindemia labris ut ait poeta: & ab Ouidio decẽter dictum est: stabat & autumnus calcatis sordibus uuis. Ciprianus uerborũ nouitate luxurians autumna dixit neutraliter sic scribens: in epistola ad demetrianũ: nec adeo arboreis fetibus autumna fœcunda sunt: nec minus uenuste portius Cato autũnitatem autũni tẽpestiuitatem: sicuti antiqui oliuitatẽ dixerũt quãdo olea legebantur: & ficitatem fructus fici & maturitatẽ. Fidicula occasu suo autumnum inchoat ut ait Plinius in decimo octauo. Autumat Festus Põpeius autumnum dictũ esse ab augendo: quod tunc maximæ augeantur hominum opes: coactis agrorum fructibus consensus medicorũ autũnale tempus infamat ueluti pestiferũ: noxiumque. Causas refert Galenus in expositione Aphorismorum duasꝙ potissimas: quarũ altera quia eadẽ die aliqñ frigus est aliqñ calor: altera quia mali chimi hoc est mali succi in corporibus id tpis exuberant: ex pomorum fructuũꝙ esu largiore. Cor. Celsus in secundo ex tẽpestatibus inquit optimæ æquales sunt: siue frigidæ. siue calidæ: pessimæ quæ uariant maximæ: quo fit ut autumnus plurimos comprimat. Nam fere meridiãis tpibus calor. nocturnis atꝙ matutinis simulꝙ etiã uespertinis frigus ẽ: corpus ergo & æstate: & subide meridianis caloribus relaxatum subito frigore excipitur: ob hoc dixit Ouidius inæquales autũni: idẽ alibi ait. Cum modo frigoribus præmimur modo soluimur æstu. Aere nõ certo corpora langor habet. dicitur autẽ mustulentus ea formula: qua uinolentus: fœculentus. Turbulentus. Plautina dictio est sic enim scribit ille: ita mustulentus uentus nares obtigit. ¶ Vt rure. Tanquã in uite pendulos. ¶ Racemos: non solum de uitibus: sed de aliis quoꝙ plantis Racemos dici testis est Plinius in decimo sexto de hedera scribens: aliis inquit densus acinus & grandior racemus in orbem circunactis: qui uocantur corymbi: a recemo fit racemosum quod significat racemis plenũ: inde & racematio: qua dictione significatur uindemiarum reliquæ: sicut in messibus peractis superest spicilegium. Tertullianus scite usurpat hoc uerbũ translatione oppido quam decẽti: cum ait in apologetico: post uindemiam parricidarum racematio superstes. De spicilegio ait. Marco Varro prouerbialiter. Nemo reprensus qui e segete ad spicilegium relinquit stipulam: idem in primo de re rustica: ad corbem messi facta spicilegium uenire oportet: ait domi legere stipulam. ¶ Nec agitationis: sensus ẽ. racemi lapidei ueros racemos ita repræsentabant: ut in undis subiectis agitari ludere moueri uiderentur. ¶ Frondes lapidis. frondes ex lapide fabrefactæ significantur. ¶ Acteon. acteonẽ a diana in ceruũ deformatum fuisse quia nullã uiderat in fonte lauantẽ: & a canibus suis descerptũ mordicus: quis Ignorat? fabula apud poetas notissima: laudat ab apuleo inter cætera byrhenæ domus ornamenta: simulachrũ acteonis ex marmore factum: tã fabre: tã scienter: tã graphice: ut obliquato aspectu: & intergum reflexo iã ceru⁹ factus uideret: expectare dianã sese in aqua fõtana lauaturã. Mythologi tradunt iõ fingi acteonem in ceruũ ẽẽ trãsfiguratũ: qa timidus fuerit: quasi corde ceruino ꝑdictus. ideo a canibus deuoratum: quia dum uenaticos canes pascit: uenationis studiosissimus oẽm substãtiã ꝑdidit Plini. nr̃ acteonẽ & cippũ in latina historia fabulosos ref. ¶ In ceruum ferinus: lego ferinus: ut ita eleganter nominet acteon quasi in ferinã ceruinamꝙ effigiem transfiguratus: a fere eni ferinus dictus. ¶ in fonte fontẽ: quo se lauit Diana: ita describit Ouidi. fons sonat a dextra tenui ꝑlucidus unda margine gramineo patulos succinctus hiatus. ¶ Idẽtidem: frequenter subinde. ¶ Rimabundus. speculabundus: uehementerꝙ contemplans: nomina. n. in bũdus desinẽtia: non tã significant similitudinem ut grãmatici hallucinãtur: ꝗ uim & copiam: & quasi abũdantiam rei: sicuti in notis seruii citatis classicorum scriptoꝝ testimoniis diligẽter annotauimus. ¶ Sermõe secreto: ne arbitri dicta eoꝝ arbitrari possent. itidem Plautus in captiuis: ut sine hisce arbitris nobis detis locũ loquẽdi. ¶ Dispulsis. in diuersa semotis amãdatisꝙ. ¶ Per hanc deam. dicticos est dianam añt significat: cuius signũ in meditullio domus byrrhenæ uisebaẽ. ¶ Vt anxie. ꝗ sollicite: quã uehemẽter: ita Virgilius. ut uidi & perii: ut me malus abstulit error. ¶ Tibi metuo. metuimus homini quẽ diligimus ne piclitet tanꝗ amico: metuimus hominẽ ne nobis noceat tanꝗ inimicũ. ¶ Vtpote pignori meo. tanꝗ filio ex me ipsa nato. filii. n. pignora sunt: & nexus qdam: ut tradit Aristo. in. viii. ethicoꝝ. ¶ Caue. a malis artibus pãphiles consimiliter Luciano suadet matrona abroea: ut caueat ab uxore hipparchi in magia ꝑcellente φιλλαττοῦ μαλιςα την ἱππάρχου γυναῖκα πασῃ μηκανῃ μάγος γάρ ἐςτι δὲ εἶνη καὶ μαχλος. caue inquit tibi ab uxore hipparchi omni studio: maga. n. est potens & impudica. ¶ Carminis sepulchralis: sepulchrale carmen magicum est: quo utebantur ad sepulchra ad manes eliciendos in necromãtia: quale est illud Lucani. qđ erictho magaꝝ maxima imurmurat ad sepulchrum: eumenides: stigiũꝙ nephas umbræꝙ silentũ. tibullus manesꝙ sepulchris elicit. ¶ Surculis & lapillis: scite surculos dixit & lapillos qm̃ talibus rebus uis magica inest: pithagoras atꝙ Democritus cõsectari magos herbas magicas nõ paucas celebrauere: portẽtosa tradẽtes in primis aglaophotĩ ꝗ & marmaritidẽ uocãt magos ea uti cũ uelint deos euocare. Gelotophilida quoꝙ herbã memorãt: ꝗ si bibatẽ cũ myrrha & uino uarias obseruari spẽs ridendiꝙ fidẽ non fieri: unde & nomen gemmæ quoꝙ & lapilli a magis cõplusculi memoranẽ: ut anãchitis. qua in necromãtia dicũt euocari imagines deoꝝ: ut atizoe necessaria magis regẽ cõstituentibus: ut heliotropiũ porracei coloris. ꝗ gerẽtẽ ad mixta herba heliotropio cõspici negant: ut glossopetra linguæ silis humanæ: ꝗ lenocinenti necessaria credĩ: in numera sunt ꝑpe surculorum & lapilloꝝ genera: quibus magicæ uanitates fulciunẽ quas Platonici quoꝙ nobiles adstruũt: & in primis ꝓclus: q scribit sympathia quadam mutua & cognatione reꝝ terrenaꝝ ad celestia posse talia effici: ideoꝙ sacerdoti ueteris auctores miscebant plura inuicem: qa uidebãt simplicia nõnullã habere numinis ꝓprietatẽ: non tñ singillatim sufficientẽ ad numinis euocationẽ ꝗ ob rem ipsa multoꝝ cõmixtiõe attrahebãt supnos influxus: nõ nunꝗ herba una: uel lapis unus sufficiebat ad diuinum opus: sicut carduus credebaẽ sufficere: ad subitam numinis alicuius apparitionẽ: in lapidibus eni & herbis luminũ supnoꝝ participatio est.

Mustulẽt⁹ autumnus
Autumna
Autũnatas
Oliuata
Ficitas
cur autumnus pestilẽs
Chimi succi inæꝗles autumni
Racemi racematio
Spicilegiũ
Fabula acteo enĩ
Ferinus
Rimabundus
Metuo tibi
Filii nexus perentum
Sepulchrale carmen
Magicæ herbæ
Glossopetra

Chaos
Venustas
Venustate

¶ Inhalatis:afflatis anhelitu uerborũ magicorũ saturatis:inhalare.n.est ueluti halatũ inspirare:ut exhalare halatũ emittere:qd morientiũ est.M.Tul.in pisonẽ:cũ isto ore fetido teterrimã nobis popinã inhalasses.¶ Chaos.chaos qd carminibus poetarũ cantatissimũ est de quo ait.Lucanus & chaos innumeros auidũ cõfundere mũdos appellat̃ confusa quædam ab initio informisq̃ materna.hians patensq̃ in profundũ.¶ Sumit̃.capit̃.illaqueat̃.¶ Venustate.pulchritudine. a cyrologia est:uenustas.n.ꝓprie fœminis assignat̃ sicut dignitas uiris.M.Tullius in primo de officiis: cũ pulchritudinis : duo genera sint:quorũ in altero uenustas sit in altero dignitas:uenustatẽ muliebrẽ dicere debemus.dignitatẽ uirilẽ.a uenustate fit uerbũ uenustare qd significat decurare & exornare. Ambrosius in.i.examerõ:ideo primũ fecit Deus postea uenustauit:ut eundẽ credam⁹ ornasse q fecit. ¶ Detorqt.deflectit. ¶ Oculũ:q in amore dux ex amoris origo ẽ: oculus impudicus ĩpudici cordis nuncius: oculi ut uerissime scribit Quintil.in declamatione quæ inscribit̃ cecus in limine: nos in oĩa quotidie uitia præcipitant: mirant̃.adamant.cõcupiscunt. Lucianus in hãc sniam. καὶ πᾶσι τοῖς νέοις ἐπιβάλλει τὸν ὀφθαλμὸν.i.oĩbus adolescentioribus inicit oculũ.¶ Pedicis.laqueis qbus sicut pedes illaqant̃:ita amatoris aĩus alligat̃.Vir.Tũc grui bus pedicas & retia ponere ceruis Liui.lib.xxi.ut pleraq̃ uelut pedica capta hererẽt indura & alta cõcreta glacie. ¶ In saxa.in pecua Lucianus. καὶ πολλοὺς μεταμορφώσεις ζῶα.i.multos trãsformat ĩ aĩalia. ¶ Trepido.timeo:uerbũ ẽ:uel expõe festinãri ut sit nomẽ. ¶ Puer ætatẽ.ætate puerili ut sit archaismos:sincerior lectio ẽ ꝓ etatẽ.¶ A cautela absfuitã ꝓcul erã ut mihi cauerẽ ab illecebris panthiles:ut ultroneus cuperẽ:me ilius⁹ dedere disciplinæ:tãta magicæ artis cupiditate rapiebat.

Pedicæ

Gestire

¶ Gestirem.cuperẽ:gestire.n.cupere est:gestire est letũ eẽ:& leticiã habitu corporis significare : ut Seruius & Nonius ꝓdiderunt:& iã ante dictũ est. Tali magisterio disciplinæ scilicet magicæ:cuius magistra & sciens erat pãphile.¶ In ipsum barathrum:in ipsam artis magicæ uora trinã & profundum.translatio sumpta ab eo q se præcipitat ĩ uastã ĩfernãq̃ ꝓfunditatẽ.Barathrũ locus apud inferos est ꝓfundus: ꝓprie aũt apud athenienses Barathrũ ẽ locus in quẽ noxii præcipitabant̃: ut docet Diomedes grãmaticus:hic barathrũ ab alia quoq̃ trãsfert̃:hic epigrãmatarius poeta : nõ min⁹ scite q̃ lepide barathrũ fœmineũ dixit ꝓ locis mulieribus : itẽ stomachi imũ hiatũ appellauit barathrũ : illo uersu extremo uersu extremo rect⁹ si uenit a barathro.Orati⁹ quoq̃ ĩ sermonib⁹ ait. qd.n.differt barathro ne dones qcqd hẽs:An nũq̃ utare paratis:ubi barathrũ accipit̃ ꝓ ingluuie & uoragine uetris:unũ & barathrones dicti Gulones qui in barathrum gulæ mittũt totũ patrimonium:

Barathrũ
Barathrones

Vecors ai
Corculi

¶ Vecors animi uetus locutio:ut infœlix animi ꝓstans animi.falsus aĩ pro aio:p figurã antiptosim uecors aĩ dr̃ insanus:turbati ac mali cordis auctor Festus Mar. Tul.i prima Tusculana:aliis cor.ipsum aĩus uĩ exquo excordes.uecordes:cõcordesq̃ dicunt̃.cõtra qui ĩ sapientia ꝓstiterunt ob id cati corculi apud Romanos cognominati sunt. ut refert Pli.in septimo.¶ Salue addito uerbũ est tã abeuntis quã adeũtis: indiscessu.n.& in accessu usurpat̃. hinc.M.Tul. in epistolis ad tironẽ iunctim locat uale.salue ideo mortuis salue & uale dicebat̃: ut scribit.M.Varro & repetit Seruius: qd ab his recedimus eos nunq̃ uisuri:in hãc sniam Ausonius: dicto aue.dic uale.& actutũ redi.¶ Perniciter.celeriter:uelociter pernix.n.uelox est silius genus pernicibus ignea plãtis.Catullus uidẽ ut perniciter exilire : pernix quoq̃ dr̃ pseuerãs a pnitiendo si credimus Seruio cõmentario maroniano.¶ Amenti similis. Salustius ad notandũ in catilina uecordiã dixit eius incessum mõ citũ modo tardũ esse:habitus.n.mẽtis ut inquit Ambro.in corporis mote cernit̃:ut plerũq̃ festinãtes celerare uestigiũ uidemus:qbus nemus amẽtiæ & furoris subest.¶ O luci.sic secũ sermocinat̃.¶ Fabulis miseris:corrige miris.hoc est mirãdis incredundisq̃:quales sunt magorũ ꝓstigiæ uel potius lege milesiis: de quibus repete q̃ annotauimus in principio cõmẽtariorũ explicãtes qd significet sermo milesius.¶ Cominus prope cuius cõtrariũ est eminus:quod significat longe & procul.¶ Gnauiter.strenue uigilãter celeriter:agnauo.n.q dr̃ industrius & uegetus.& celer:fit aduerbiũ gnauiter:quod & nauiter dr̃ sicut nauus strenuum celereq̃ significat a nauium uelocitate dictus: cuius cõtrariũ est ignauus. ¶ Hospitis pãphiles.¶ Genialẽ thorum.cõiugalẽ iectũ q nuptiis sternit̃ in honorem gẽii ut Fe.refert.M.Tul.in oratione pro cluentio lectũ illũ genialẽ quẽ biẽnio añ filiæ suæ nubẽti strauerat in eadem domo sibi ornari & sterni expulsa atq̃ exturbata filia iubet Ora.Lectus genitalis in alua est:de genio & geniis alibi p'ura ex auctoritate Aug.M.& censorini.¶ Suspice.uenerare.&.cole tanq̃ inuiolabilem:& castitate religiosa uallatum.¶ Verum enimuero particula ratiocinatiua ẽ ut grammatici dicunt.¶ Annixe.uehemẽter omniq̃ nixuq̃ & uiribus:¶ Scitula.elegans pulchra.uenusta.græce situs ὡραῖος dicitur:¶ Forma.septimus est casus.¶ Argutula loquela dicacula uenustala:argutari dixerunt ueteres loquaciter loqui. Neuius totum diem argutatur quasi cicada:argutos dici ait probus grãmaticus:qui multum ac celeriter locuntur: ut arguta hirundo:unde ὑποκοριστικῶς argutula.¶ Cum somno concederes.succumberes somno:& ob hoc ires cubitum sermocinatio:est cum ipsomet qua causam sua tutatur:& se foridi nunq̃ ingratum neq̃ inamabilem uideri colligit.

Salue uale
Pernix
Cominus
gnauiter
Nauis
enimuero
Argutula
Argutari
arguti

inhalatis omnem istã lucẽ mundi sideralis, imis tartari & in uetustũ chaos submergere nouit. Nã simul quẽquã cõspexit speciosæ formæ iuuenẽ uenustate eius capitur,& illico in eũ & oculũ & animũ detorquet. Serit blandicias,inuadit spiritũ,amoris profundi pedicis eternis alligat. Tũc min⁹ morigeros,& uiles fastidiens,in saxa & in pecua,quoduis aĩal, puncto reformat. Alios uero prorsus extinguit,hæc tibi prædico cauẽda & censeo. Nã & illa urit perpetuũ,& tu puer ætatẽ & pulchritudinẽ,capax eius es, Hæc mecũ Byrrena satis anxia. At ego curiosus alioquin,ut primũ artis magicæ semper optatũ nomen audiui,tm̃ a cautela pãphiles abfui,ut ẽt ultro gestirẽ,tali magisterio me uolẽs ampla cũ mercede tradere,& prorsus ĩ ipsũ barathrũ saltu cõcito ꝓcipitare. Festinus deniq̃ & uecors aĩ,manu eius uelut cathena quadã memet expedio,& salue ꝓpere addito, ad milonis hospitiũ perniciter euolo. Ac dũ amẽti silis celero uestigiũ. Age inquã o luci, euigila, & tecum esto,hẽs exoptatã occasiõnẽ,& uoto diutino poteris fabulis miseris explere pectus aufer formidĩes pueriles. cõin⁹ cũ re ipsa gnauiter congredere, & a nexu qdẽ uenereo hospitis tuæ tẽpa.& ꝓbi Milonis genialem torũ religiosus suspice. Verum enimuero Fotis famula petatur annixe. Nam & forma scitula, & moribus ludicra,& prorsus argutula est. Vesperi quoq̃ cũ somno concederes, & in cubiculum te duxit comiter,& blande lectulo collocauit. & satis amanter cooperuit,& osculato tuo capite q̃ ĩuita discederet,

¶ Vultu

VVLtu ꝑdidit. significauit: uultu. n. & oculis & nutu & superciliis interiora aĩ ꝑdunt amatores. ¶ Retrorsa. reflexa obliquata: retro cōuersa qđ ab amor abunda puella fieri solet: cui cōuenit illud uirgilianũ: & fugit ad salices & se cupit añ uideri: inclinato uocabulo ab aduerbio retrorsum Oratius retrorsum uela dare atq; iterare cursus. dictio est in uulgari sermone frequẽs. ¶ Quod bonũ fœlix. M. Tullius in primo de diuinatione testis est: maiores nostros in rebus oibus agẽdis præfari solitos: q; bonũ faustũ fœlix fortunatumq; esset: quia. s. ualere censebant uoces q̃ uocãt oia. ¶ Pedibus in sñiam uado. ex more Romão sumptũ apud quos ibaĩ pedibus in sñiam quã ꝓbabãt: hinc ait Liuius: sed tũ quoq; aut uerbo assentiebat: aut pedibus in sñiam ibat: idẽ alibi q̃bus hæc salutaria uidenĩ agite: dum: in dextrã partẽ pedibus trãsire: oẽs trãsierũt: sensus ẽ mihi aio uolũtati approbatur ea sñia: ut abstineã ab uxore milonis: & Fotis ancilla teneĩ. ¶ Iuscũ. pulpamẽtũ minutatim cõcisum: elegãti uocabulo iuscũ appellat: qđ uulgo ius nominitãt: hic Ciceronis ille iocus Amphibologicus ego coq; tibi iure fauebo: & apud. M. Var. in tertio de re rustica consimiliter: sic hos pisces nemo coquus in ius uocare audet. Tria genera Ganeatoꝝ ciboꝝ traduntur. Primo assa. Secundo elixa. Tertio ex iure uti cœpisse natura docet: unde iurulentum dictum quasi iure conditum: quod & iussulentũ uocaĩ. Cor. Celsus in secũdo. Tum res eadẽ magis alit iurulenta q̃ assa: magis assa q̃ frixa: iurulentã conditurã intelligi uoluit Satyrographus cũ ait: & eodẽ iure natantes mergere ficedulas didicit nebulone parẽte. a iure fit iuscũ & hypocristicos iusculũ. M. Cato inferuefacito paulisper: postea iusculũ frigidũ sorbere: & ipsam brassicã esse: apitius scribens de pulmentario ad uentrẽ: iusculum inquit facere & potare melius ẽ: si in eo pullus sit decoctus. ¶ Fartim. a farciendo aduerbiũ fartim dr̃ hoc est congestim: & cumulatim: talia aũt cõdimẽta fiunt in gallia ut caro minutim concisa: imo frustulenta: cũ ouis & aromatibus in cacabum iuris optimi coniecta discoquaĩ: fitq; pulmentariũ scitissimi saporis inter instrumentã ganeæ precellens: apitius porcellũ farsilẽ leporẽ farsilem pisces farsiles uocat qui in edulis farciunĩ uariis condimẽtis. ¶ Pulpam. inter apiciana cibaria est & minutal ex eo dictũ qđ minutatim hoc est frustatim: & tessellatim concidiĩ caro: aliaq; scitamenta: conciduntur. Quod mũltiformiter fit appellaturq; aliud minutal apicianũ: aliud matianũ: aliud dulce: fit & ex iocinoribus & pulmonibus lepusculoꝝ ex spatulis porcinis frustatim tessellatimq; confectis hoc est per frustula & tessellas: q̃ sunt frusta quadrata: unde aduerbiũ frustratim fit qđ significat ꝑ frusta & minutatim: hoc pulmenti genus signare uĩ Plautus in curgulione cũ ait. uin aquã si frustulenta est da obsecro hercle obsorbeã: idẽ frustillatim dixit diminutiua forma quasi ꝑ frustilla: iam ego te faciã ut hic formicæ frustillatim differãt. ¶ Abacũ. mõ mensam potoriã significat alias tabulã geometriã: alias ornamentũ columnaꝝ: alias calculos supputatorios: de abaco in quinto tusculanaꝝ quæstionũ cõmẽtario satis multa. ¶ Pascue. opipare laute abundanter aduerbiũ est. ¶ Hirulentã. quidã corrigunt iurulẽtam: cuius significatiõis iam mẽtio facta est: ego lego uinulentã ut sit epithetõ mensæ uinariæ accõmodatũ. quæ oi uinoꝝ genere copiose instrũcta sit. ¶ Naribus ariolabar: sagax nasus & acutior olfactus præsentit: & quasi ariolatur hoc est ex nidore diuina apperatũ epulaꝝ: ariolari enim est uaticinari: & ariolus dictus qui diuina mente uaticinaĩ quasi: fariolus & fatis & a fando siue ab halando: nã halitu solent istiusmodi hoĩes excludere uelut mortalẽ aĩam: ut diuinã recipiãt auctor. Donatus præcipit. M. Catone uillicus auriclũ cõsuluisse uelit. ¶ Tucetũ. tuceta dñr escæ regiæ: ut Callimachus Ambrosio redolẽt tuceta sapore: ut Persius pingues patinæ tucetaq; crassa. obiter annotãdũ ĩter militares cibos eẽ bucellatũ. ex eo opinor dictũ qđ ĩbucellas & q̃si tesselata frusta cõsecutũ fit: de quo. xii. codicis uolumĩe legimus milites expeditionis tẽpere bucellatũ primis diebus mox lardũ & carnẽ uerucinã ꝑcipe debere. amianus uĩ innere bucellatũ id esse ꝓprie: qđ biscoctũ dicimus. qđ bucellatim ut ita dicã tessellatimq; formaĩ. Verba amiani hæc sunt ex lib. vii. frumẽtũ ad usus diuturnitatẽ excoctũ. bucellatũ. ut uulgo appellãt humeris imposuit libentium militũ. ¶ Per quã sapidissimũ. attende locutionis genus cõtra morosas & ꝑrancidas grãmaticoꝝ obseruationes: q duas hasce particulas ꝑ quã iungi semꝑ ꝑcipiunt positiuo ut dicas per q̃ sapidũ. sed idonei scriptores elegantiæ magis q̃ scripto grãmaticali indulgentes dicunt ꝑ quã maximũ: ꝑ quã breuissimũ. ꝑ quã sapidissimũ. Qu. curtius scriptoꝝ elegantissimus bessum inq̃t quoq; pactrianoꝝ ducẽ. ꝑ quã maximo posset exercitu coacto descẽdere ad se iubet Põponius iuriscõsultus quo pene nihil limatius. Titulo de origine iuris sic scriptũ reliq̃t. Nã añ eũ Seruius duos libros ad brutũ ꝑ q̃ breuissimos ad edictũ subscriptos reliq̃t: ex hoc colligimus latinitatis elegantiã: qua nihil fusius uberiusq; est haud quaq̃ coercẽdã esse intra cancellos normæ grãmaticalis: nec astringendã regulis donatistaꝝ. cũ & grãmaticos ipsos uideamus regulas fulcire oratoꝝ poetarũq; fulturis: & ad auctoritatẽ ueteꝝ scriptoꝝ ueluti ad anchorã cõfugere. ¶ Mũdule. elegãter nitide. & sine sordibus. aduerbiũ ẽ. ¶ Tunica linea. uestimentũ puellæ lineum quo induta erat fotis. qđ q̃dã interulã. q̃dã camisiam. q̃dam suppaꝝ appellant. Iuxta illud Afranii. puella nõ sum supparo si iduta sum. Subucula quoq; dr̃. de qua est illud Oratianũ. si forte subucula pexæ Trita subest tunicæ. & Hieronymus aduersus Iouianũ. tunc pexa tunica & nigra subucula uestiebaris: sordidatus: & pallidus: sed qđ cũ bona pace sanctissimi scriptoris dictũ sit. q̃ Ora. emulari uolens pexa tunicã ꝓ lacera & sordida accepit: qđ lõge secus est: pexa. n. tunica significaĩ elegans ꝑciosa cõcinna: unde & pexatus dictus uestibus pexis indutus: Mar. pexatus pulchre rides mea zoile trita: A Quintilião quoq; pexus doctor decẽter accipiĩ ꝓ elegãti terso: & exculto. Pli. ait in. viii. lanam histriæ uestibus pexis alienã esse. Idẽ Mar. emi seu puerũ togam ue pexam: deniq; ut breuiter multa fluuiamus. pexã uestimẽtũ opponiĩ trito. tanq̃ ꝑciosum abiectissimo: & ita intelligi uoluit Ora. tanq̃ incõciniter reprensibiliterq; copuleĩ uestis pexa cũ trita subucula: nec. n. aliter Oratiana sñia elegantiam satyricã redoleret. uideri põt hallucinatus esse diuus Hieronymus. ut crederet pexã tunicam accipi ꝓ lacerata & uili ex illo Terentiano: adeo depexũ dabo. ut dũ uiuat meminerit semꝑ mei: Vbi grãmatici exponunt depexum pro laceratum: sed longe aliud pexa uestis ẽ. aliud hõ depexus. hæc. n. particula de. mõ auctiua est: mõ priuatoria, ut depexũ dicam⁹ pexo cõtrariũ. sicut dehonestũ uerbũ dr̃ turpe & cõtrariũ honesto: & mille alia. q̃uis tñ apud Terẽtiũ uerbũ illud depexũ accipi cõducẽter posset ꝓ expolito & exculto: sicut hodie quoq; in cõi loquẽdi cõsuetudine usurpaĩ. ut minitabũdi dicam⁹ ego comã tibi pectã. atq; exornabo. Et ita ego autumo hoc sensu dictum illud Terentianũ: ego te si uiuo adeo depexũ. ut dum uiuat meminerit semper mei. nam exornatũ & depexũ in eodẽ significatu accipiunĩ: q̃uis contrarium subintelligi uelit, hæc iudicent uolentes: quæ a me dicunĩ cã iuuãdi non obtrectandi: Dii. n. mentem meliorem mihi.

uultu ꝑdidit. Deniq; sæpe retrorsa respiciẽs substitit, qđ bonũ, fœlix & faustũ sit, itaq; isalutare nõ erit. Fotis illa tẽptetĩ. Hæc mecũ ipse disputans, fores Milonis accedo, & qđ aiunt pedibus in sñiam meã uado. Nec tamen Milonẽ domi uel uxorẽ eius offendo, sed tñ carã meã Fotidẽ, quẽ suis dñis parabat iuscũ fartim circũcisum, & pulpã frustatim cõsectã. Aba cũ pascue uinulẽtã, & q̃dẽ narib⁹ iã mihi ariolabar tucetũ, ꝑ quã sapidissimũ, Ipsa linea tunica mũdule amicta,

Retrorsa
Ire pedib⁹ in sẽtẽtiã
Iuscũ ius
Iurulentũ
iussulentũ
iusculum
Fartim
Farsilis
procellus
Minutal
Tessellatĩ
Frastatim
Frustillatĩ
Pascue
Ariolari
Ariolus
Tucetum
Bucellatũ
Per q̃ sapidissimũ
Mũdule
Interula
Suppaꝝ
Hallucinatio diui Hieronymi
Pexa tunica
Pexatus
Depexum
Dehonestũ

Ruſſea faſciola

¶ET rurſus ſe a faſciola.mẽdoſus locus:quẽ ego ſic emẽdo.& ruſſea faſciola:ut ſit ſenſus Fotidẽ ſuccinctã fuiſſe faſceola rubẽtis coloris.Ruſſus.n.& Ruſſeus appellatiões ſunt ruſſi coloris:Sicut.n.fuluus & flauus & rubidus.& pheniceus.& rutil⁹ & luteus.& ſpadix Ruſſũ colorẽ ſignificãt qdã uarietate diſtãtes.Ita Ruſſe⁹ uocabulũ ẽ ruboris:qd i uernacula ligua hodie quoq; uulgo ẽ uſitatiſſimũ.Catullus.dentẽ.atq; ruſſam defricare gingiuã:qdã apud Catullũ legere malũt ruſſam.

Ruſſæ tunicæ

reformidãtes uidelicet uetuſtã dictionẽ pinde ac inelegantẽ.Flauius uopiſcus.Tunicas ducales ruſſas q̃tuor:pallia pcõſularia duo in ep̃la Valeriani ſcriptũ legimus tunicas ruſſas militares annuas,ſagos chlamides annuas duas.hic aurigas

Ruſſati aurigæ

ruſſeos ſiue ruſſatos dictos eẽ opinor a ruſſo.i.colore. quo utebãt.ſicut factiões aurigaꝵ ueneta.& praſina nomẽ a coloribus ſortiunt.de qb⁹ apud Suetoniũ affatim.Et in lib.annotationũ nõ indiligẽter explicaui demõſtrãs qd ſit apud Plau.Thalaſſicus ornatus apud

Retractatio loci ex annotationibus

Pli.mẽtio ſit ruſſei ſiue ruſſati aurige:De auriga ruſſato dictũ ẽ illud a Satyrographo poeta.pte alia ſolũ ruſſati pone lacertæ:& ſi aliter legimus expoſuimuſq; locũ hũc in libro Annotationũ.Tñ uerior lectio & ſenſus purior hic uidet:ut ad aurigã Ruſſatæ factõis noĩe

Ruſcea facies

lacertã referat q lucroſior erat & opulẽtior ex aurigãdi ſtudio q̃ cauſidici ex actiõe cauſaꝵ.Fas.n.ẽ mutare

Strophiũ ſtrophiola

ſnĩam.Vbi poſteriores cogitatiões meliores ſunt prioribus.& poſt inuẽta magis q̃drãt.Eſt & ruſceus color a ruſco uirgulto dictus.Vñ ruſcea facies iſecta colore ruſci.Cato li.vii.originũ.Mulieres opꝑæ auro purpureaq; ruſcea facie.¶ Prenitẽte.ualde ſplendẽte.& fulgente.¶ Sub ipſas papillas.Videt ſignare ſtrophiũ.hoc ẽ faſciã pectoralẽ:qua papillæ cohibent.Turpilius.me miſerã qd agã iter uias ep̃la excidit mihi iter ſtrophiũ ac tunicã collocata de ſtrophio i hoc ſignificatu ait Catul

&rubeas faſciola prænitẽte altiuſcule,ſub ipſas papillas ſuccitula,illud cibariũ uaſculũ floridis palmulis rotabat i circulũ,& i orbis flexib⁹ crebra ſuccutiens,& ſimul mẽbra ſua leniter ilubricãs lũbis ſeſim uibrãtib⁹,ſpinã mobilẽ q̃tiẽs placide,decẽter inũdabat.Iſto aſpectu defix⁹ obſtupui,& mirabũd⁹ ſteti,Sterũt & mẽbra q̃ iacebãt añ,& rãdẽ ad illã q̃ pulchre q̃q; feſtiue inq̃.Fotis mea ollulã iſtã cũ natib⁹ itorq̃s.q̃ mellitũ pulmẽtũ apparas.fœlix & certi⁹ beat⁹,cui permiſeris illuc digitũ itingere.Tũc illa lepida alioquin & dicacula puella.diſcede inquit miſelle quã procul a me a foculo diſcede.nam ſi te uel modice me⁹ igniculus afflauerit urereris intime.Nullus extinguet ardorem tuum,niſi ego.quæ dulce condiens

l⁹.nõ tereti ſtrophio lactẽtis uicta papillas:alias antiq ſtrophia corõas tenuiores appellitãt,uñ nata ſtrophiola.auctor Pli.

Stropus ſtrupearia

in.xxi:pterea græce στρόφιον uocat qd latine ſtroppus.Id aũt iſigne capitis ſacerdotale eſt:qdã coronã eẽ dñt.ideoq; apud faliſcos feſtũ fuit noĩe ſtrupearia.qa coronati ambulabãt:Vñ uernacula ligua adhuc ſtropũ uulgo uocitãt:qd i uſu utiliũ eſt & coronamẽti ruſticani uicẽ rẽpſentat.¶ Floridis palmulis:uenuſtis manib⁹.Ideo aũt p ὑποκόρισμα dixit palmulis:ut oñderet in fœmina tales manus eẽ elegãtiores cũ enormitas ſit inamabilis ac inuenuſta.ut neuius dixiſſe maciolas dimi-

Manciolæ

nutiuo uocabulo quaſi paruas manus.Mauciolus inquit tene illis p manibus.¶ Crebra ſuccutiẽs.expreſſit geſtũ motũq;

Crebra pro crebro

puellæ Coquinariã faciẽtis:q̃ ſæpe ſuccutit:rotãs pulmẽtariũ i cacabo:ſiue lebete coquinatorio:& ollula eſcaria.crebra ãt dixit p crebro:nomẽ pro aduerbio:ut Virg.pede terrã crebra ferit.¶ Illubricãs.lubricitate quadã inſinuãs:ſimul Alluſit ad lubricũ puellæ corpus leuoreq; mẽbroꝵ pnitentiũ:Lubricus aũt dr̃ locus i quo labimur:& corpus:ut pauimẽtũ lubricũ

Lubricum

anguis lubricus.¶ Vibrãtibus.fluctuãtibus.¶ Spinã mobilẽ.ſpina tereti ſtructura.cõpacta eſt p media foramina:a cerebro medulla deſcẽdente:q̃ Animali hoc eſt qd naui carina.ex medulla hoĩs ſpinali anguẽ gigni pditũ ẽ & qd pythagoras

Ex ſpinæ medulla ſerpens

apud Ouid.tradit his uerſibus:ſunt q cum clauſo putrefacta ẽ ſpina ſepulchro mutari credãt humanas angue medullas.¶ Inundabat.Vndatim agitabat.quidã legũt nudabat.¶ Steterunt & mẽbra.Honeſtis uerbis genitalia Arrecta fuiſſe deſignat quæ membra nominitant.hinc in carmine obſceno.Priapus dictus mẽbroſior equo.hoc ẽ mentulatior iuſto:hinc anneus cornutus in illo carmine Virgiliano optatos dedit amplexus.placidũq; petiuit cõiugis infuſus p mẽbra ſoporẽ:di-

Membra

xit mẽbra Paulo incautius noĩata eẽ:tanq̃ p mẽbra ſignarent genitalia.ſeminale mẽbrũ dr̃ ab Ouid.a ſemine & genitura.

ploſtrum plauſtrum

¶ Ollulã.inter.o.& au.cognatio nõ parua ẽ:uñ ploſtrũ & plauſtrũ.Cotes:Cautes:Lotus:Lautus.Ecõtrario auſtrũ.p oſtrũ:

Auxlia ollula

auſculum pro oſculum antiqui dixerunt ſic ollã & aulã indiſcretim uſurpant.Vnde exta aulicoctia dicta:quæ in ollis coquebant.i.elixa:auxilla dr̃ ollula.i.olla paruula.ab olla:ollares uuæ dictæ.q̃ in ollis fictilibus optime condunt.Statius in

Ollares uuæ

ſiluula ollares rogo nõ licebat uuas.In ollis pultes coq̃bant.hic dixit.M.Varro oculis obſeruate ollã pultis ne adurat.de qbus epigrãmatiſta.Imbue plebeias cluſinis pultibus ollas.ab olla ollera dicta.quia in ea decoq̃bant:Græco uocabulo

chytropodes correcta dictio ex leuitico

chytropodas appellant ollas:q̃ pedibus ſuſtentant in leuitico mendoſe legit:ſiue clibani:ſiue ſytropodes deſtruent:& immundi erunt.Tu lege chytropodes.& accipe p ollis pedatis.Nicolaus de Lyra.ſuper eo loco deliramenta loquit.¶ Cũ natibus intorques Lucianus.ὦ καλὴ παλαίστρα τὴν πυγὴν τῇ χύτρᾳ ὁμοῦ κινεῖς περιφερεῖς καὶ κλίνεις.¶ Pulmẽtũ.Apulle.qua lõgo tpe Romani uixerũt:pulmẽta & pulmẽtaria dñr:Auctores.M.Varro.& Pli.¶ Illic.In olla.quis ſymbolicos referri poſſet ad fœminæ genitalia.¶ Intingere.hinc intinctus.oppido q̃ elegãti uocabulo:uocat liquor:quo intingimus obſonia:ut cõmẽdatioris iucundioriſq; ſaporis ſint.Ideoq; uulgo ſapor nuncupat.Pli.in.xv.ait plerũq; ad intinctus addi baccas myr-

intinctus Embammata

ti.græco uocabulo Embãma noĩat ἀπὸ τοῦ ἐμβάπτω qd ſignificat intingo.Columella li.nouiſſimo.hoc ſinapi ad embammata nõ ſolũ idoneo ſed etiã ſpecioſo uteris.In euangelio ſcriptũ eſt.qui intinxerit mecum manum in parapſide.græce dr̃ ἐμβάψας μετ᾽ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ,cõſimiliter ex eadẽq; aeſchrologia Lucianus μακάριος ὅστις ἐνταῦθα ἐνέβαψε.ideſt fœlix qui-

Dicaculus

cunq; illic intinxerit.¶ Dicacula.dicacitas a dicendo ducta ẽ:quæ proprie ſignificat ſermonẽ cũ riſu aliquos inceſſentẽ.ut ante dictum eſt:hinc dicax & dicaculus.qui dicacitate & iocoꝵ mordacitate præpollet:Demoſthenẽ urbanũ fuiſſe dicit dicacẽ negãt:multi ut auctor eſt Quinti.in cõuiuiis & ſermonibus dicaces ſunt.hic dicacula puella ſignificat loquacula.petulãs uenuſtula.& in uerbis faceta.græce dixit Lucianus.σφόδρα χαρίεν τὸ παιδίον καὶ χαρίτων μεστὸν ἦν κορικῶν.i.erat puella ualde pterua:& plena uenuſtatis.¶ A foculo diſcede.elegãter foculus dictus pro puella:quia amator uritur.Et amor

amor ignis

ignis eſt:& ſic & Terentius.accede ad ignẽ hunc iã caleſces plus ſatis.Diomedes grãmaticus ait Acyrologiã eẽ apud Terẽtium.accede adhunc ignẽ.ubi noĩe ignis ſignificat meretrix.¶ Meus igniculus.amoris flamma & uredo.Vir.At mihi ſeſe

amor igne terrentiorẽ

offert ultro meus ignis aminthas.Cyrus apud xenophontẽ:amorẽ oſtẽdit igne eſſe lõge potẽtiorẽ quod ignis urit hoĩes tangentes.Ac amor formæ eos etiã accendit.qui procul ſpectãt in tantũ ut ardẽter eſtuent.¶ Nullus extinguet.Lepidius ſane uenuſtiuſq; id totum apud Lucianũ græcum eſt.Vbi ait paleſtra.θεραπεύσει σε οὐδεὶς ἄλλος,οὐδὲ θεὸς ἰατρός,ἀλλ᾽ ἢ κατακαύσας ἐμὲ μόνη.i.ſanabit te nullus alius neq; medicus deus.ſed ego ſola quæ te combuſſi:& mox Paulo.ἄνθρωπον οἶδα καὶ σφάττειν καὶ δέρειν καὶ κατακόπτειν.i.ego hominem noui & iugulare & excoriare:& trucidare.

¶ET ollam

CET ollam & lectulū quatere. Fotis quatenus coqua est ollam rotare nouit & quatere: quatenus amorabunda ē lectulū cōcutere: qui instrepere solet ex coluctatiōe uenerea. Catullus tremulūq; quassa lecti argutatio inambulatioq;. ¶ Habitudinē. Corporis filū habitū & membraturā: habitior apud priscos dicit pro pinguiori habitissimus pro pinguissimo: & corpulēto usurpat: e cōtrario male habitus ꝓ emaciato attenuatoq;: gellius equū nimis strigosum & male habitum: sed equitem eius uberrimū & habitissimū uiderūt. Vbi annotandū est strigosum dici ꝑ macro exhaustoq; quasi stringosum: sic eni apud ueteres dicit cuius corpus stringitur aut fame aut macie: aut alia uitii causa sic apud Liuium strigosiores equi ꝑ exhaustis & macie attenuatis. ¶ Postea perstri. Apertior sensus si legas pfrui. ¶ Statuta ratione. ¶ Legas ratio ut sit casus rectus. Pars ista corporis. caput & capillitium. ¶ Et quidē. Lege & qd. ¶ Nitor natiuus. Sicut mēbra corporis cultu uestis nitidioris conspectiora fiunt & uenustiora. sic caput nitore capillorum qui natiui sunt condecorat: dixit Plautus ornamenta purpurea & aurea cōuenire turpi mulieri. Cæsaries autē speciosa: & crinita cōprimis decet fœminā: quæ ut auctor est Ambrosius in. vi. examerī reuerēda ē in senibus. Venerāda in sacerdotibus terribilis in bellatoribus. Decora i ado lescētibus compta in mulieribus dulcis in pueris. Tolle arboris comā tota arbor ingrata est. Tolle humani capitis capillū tota pulchritudo flaccescit: hic ornat⁹ est capitis obuius oībus: & pspicuus quo cerebrū munitur & uestitur: ne aut frigore uexet: aut estu: sicut nihil fedius est in fœmina: q̄ caput capillitio depopulatū: Ita nihil uenustius cesariato comatoq;. In capite homini plurimus ē pilus. Inde cognomina capillatis Alpiū incolis galliæ comatæ. Myconii populi insulani carentes capillo gignunt: Defluuium capillorum in muliere rarum. In spadonibus non uisum: tāta est decoris affectatio i mulieribus ut aliena quoq; coma caput exornent. adeo liquet capillū esse amabilem illicibilemq;. Ouidi. sententialiter scribens ait turpe pecus mutilum. Turpis sine gramine campus: & sine fronde frutex: & sine crine caput. ¶ Amicula dimouent. Vestimenta oīa amouent: ab amiciendo amictus. Amicimē. amicula dicta. ¶ De cutis roseo rubore. iuxta sniam plautinā fœmina nuda pulchra ē qua purpurata pulchrior. ¶ Neq; sit exēplū.

Habitissimus

Male habitus

Strigosus

Cæsaries reuerēda

Laus comæ

Myconii calui

Amicula

& ollam & lectulum, suaue quaterenoui. Hæc dicēs in me respexit, & risit, nec tamen ego prius inde discessi, q̄ diligenter omnē eius explorassem habitudinem, uel quid ego de cæteris aio? Cū semp mihi unica cura fuerit. caput capillūq; sedulo, & publicæ prius intueri, & domi postea perfrui? Sicq; iudicii huius apud me certæ, & statuta ratio, uel q; præcipua pars ista corporis in aperto, & perspicuo posita, prima nostris luminib⁹ occurrit, & quod in cæteris mēbris floride uestis hylaris color, hoc in capite nitor natiuus operatur. Deniq; plereq; indolem gratiasq; suas probaturæ, lacinias omnes exuunt, amicula dimouent, nudam pulchritudinem suam præbere se gestiunt magis de cutis roseo rubore. q̄ de uestis aureo colore placituræ. At uero quod nefas dicere, nec q; sit ullum huius rei tam durum exemplum. si cuiuslibet eximiæ pulcherrimæq; fœminæ caput capillo spoliaueris, & faciē natiua specie nudaueris, licet illa cœlo deiecta, mari edita, fluctib⁹ educata, licet inq̄ uen⁹ ipsa fuerit, licet omni gratiarū choro stipata, & tota

Vtinam īquit nulla calua & sine capillo reperiat: ut nullū extet exēplum caluitii fœminei: & sane mulieres naturaliter nō caluescunt: qm̄ natura earum similis puerorum naturæ est: unde & spadones non caluescūt qm̄ fœminā imitantur. Auctores Aristoteles Hippocrates Galenus cæteri. Annotatu dignū est obiter id qd Seneca scripsit libro epistolarum moralium. xv. q luxum carpens mulieres tradit & caluas & podagricas fieri ex intēperantia: ut ita maximum medicorū Hippocratē faciant mendacē: qui in aphorismis ꝓdidit fœminis nec capillos defluere: nec pedes laborare: ue natura fœminarum mutata nō est: sed uita icā uictus sed ingluuies in cā ē ut caluescant fœmiæ contra Hippocratis sniam qd & Galenus refert. ¶ Natiua specie. natiuo decore: & pulchritudine capillorum: qui homini cōgeniti sunt. In hoīe enim pili partim simul: partim postea gignuntur: hos cōgenitos appellant: qui ut auctor est Pli. non defluunt sicut nec fœminis magnopere. ¶ Licet ille cœlo deiecta. Sensus est. si uenus calua foret & comæ honestamento uiduata haud quaq̄ placeret fieretq; inamabilis. adeo capillamenti decor fœminā decet. uenus autē ex spuma maris orta & cœlo deiecta esse fert: aiunt mythici saturnū cœlii patris pudenda abscidisse: quibus in mare deiectis uenerē ꝓcreatam: q̄ a spuma. Vnde coaluit ἀφροδίτη nomeu accepit ἀφρὸν enim græci spumam uocant: hoc autem ideo fictum esse creditur: qa dicūt physici sudorem falsum eē: quem semp elicit coitus. Aristo. uero tuius inuentis nec ipsa natura dissentit libro de generatione aīalium secūdo autumat genitura eē spumosam. Ideoq; deam. q̄ rei ueneriæ pēst ab ipsa spuma aphroditem noīatā. Annotandū est herodotū græce historiæ principē erro re fœdo lapsum eē: qui scripsit lib. iii. historiarum geniturā ethiopū eē nigrā & ob id ethiopas nigros existere. Cum codē teste Aristotele oīum aīantium sperma hoc est semen genitale album sit. De uenere: q; cœlo deiecta mari ꝓcreata sit scribūt poetæ & meminit Ausonius his uersibus. Orta salo suscepta solo patre edita cœlo. Eneadum genitrix hic habito Alma uenus. ¶ Gratiarum choro. gratiæ quas caritas græco uocabulo appellitant: in comitatu ueneris esse produntur: ex quo est illud Oratianum feruidus te cum puer & salutis grę genis properentq; nymphæ. Nudæ grē & sine nodis. Ideo figurantur: quia amici animos solutos ac nudos & a pertos & inter se habere debeant: quidam gratias liberi & ueneris filias esse tradunt: nec immerito: gratiæ enim per horum fere numinum munera conciliantur: quarum una auersa pingitur duæ nos respicientes propterea q; profecta a nobis gratia duplex solet reuerti. Docet Seneca quare tres gratiæ: & qualiter sorores sint: & quare manibus implexis: quare ridentes: quare iuuenes: & quare uirgines: soluta ac perlucida ueste. Alii quidem uideri uolunt unam quæ det beneficium. Alteram quæ accipiat. Tertiam quæ reddat. Alii tria beneficiorum genera promerentium reddentium: simul & accipentium reddentiumque. Consertis manibus in se redeuntium chorus: ob hoc est: quia ordo beneficii per manum transeuntis nihilo minus ad Dantem reuertitur & totius speciem perdit si unquam intertuptus est pulcherrimus. si cohæserit & uices seruat: hilares sunt quales solent esse qui dant uel accipiunt beneficia. Iuuenes quia non debet beneficiorum memoria senescere. Virgines quia incorrupta sunt sincera & omnibus sancta. In quibus nihil alligari esse decet neq; ascripti solutis itaq; tunicis utuntur. perlucidis autem quia beneficia conspici uolunt. Hesiodus Aglen. maximam natu appellat a splendore. mediam euphrosinem a leticia. Tertiam thaliam a uiriditate. Home. uni nomen mutauit pasitheam appellando lib. iliados. xiiii. Chrysippus ait gratias tres iouis & eurinomes filias esse Etate autē minores q̄ horas sed meliuscula facie: & ideo ueneri datas comines. Diodorus auctor est ad gratias beneficii & gratiæ retributionē pertinere: & ob id eas coli. Socrates sculptor caritas fecit in propyleis atheniensium imprimis inditas.

Mulieres non caluescere

Quō mendax hippocrates

Cōgeniti

hip. uenus ex spuma aphrodite

Sperma Spumosū

Gratiæ Caritas

Quō figurant grę

Nomina gratiarum

cupidinum populo cõmitata, & balteo suo cincta, cinnama fragrans, & balsama rorans, calua processerit: placere non poterit, nec uulcano suo. Quid cum capillis color gratus, & nitor splendidus illucet? Ecce solis aciem uegetꝰ fulgurat, uel placidus renitet. At in cõtrariam grauem uariat aspectum, & nunc aurũ coruscans, in mellis lenem deprimitur umbrã. Nũc coruina nigredine cerulus columbarum collis flosculos emulatur, uel cum guttis arabicis obunctus, & pectinis arguti dente tenui discriminatur. Et pone uersũ coarctꝰ, amatoris oculis occurrẽs. instar speculi reddit imaginẽ gratiorẽ, qd cũ frequenti sobole

Cur plures cupidines

CVPidinũ populo. Plato in symposio: duos tãtũ cupidines celebrat. Alteꝝ celestem. alterum plebeium: de qbus & nos olim lusimus. In carmine amatorio: Veꝝ poetæ innumeros cupedines assignant ueneri: sic Proptius alios cupidines facu lis: alios sagittis: alios uinculis instructos sibi obuios factos esse cõmemorat. sic Statius in siluulis de cupidinibus numerosis loquẽs inqt: pharetrati pressere silẽtia fratres. Et silius cecinit in. vii. punicoꝝ. Cupidines cõplusculos: ut merito uenꝰ dicatur ab Apuleio cupidinũ populo comitata: Quin etiã Alexãder aphrodiseus in problematis refert plures eẽ cupidines: quãdo qdem aliter atqꝫ aliter qs concupiscit: & ut inqt Diuinus Plato amorẽ beluã eẽ multoꝝ capitũ certũ ẽ: uel ꝙ multis amoribus unus & idẽ sæpe succũbit: Arcesilaũ magnificat Varro q leenã fecit marmoreã. Et cũ ea aligeros cupidines lubẽtes. quoꝝ alii religatã tenerent alii e cornu cogerẽt bibere. alii calciarẽt soccos. oẽs ex uno lapide.

Balteus ueneris

¶ Balteo suo cincta. ceston significat: q balteus ueneris est discolor: & uariegatus: Cui insunt blãdiciæ oẽs cupidies. suadelæ. fraudulẽtiæ. oĩa deniqꝫ amatoria ueneficia: quæ uel prudẽtis deliniant mẽtẽ: auctor Homerus in. xiiii. Iliados cuius hi uersus sũt ἐλύσατο κεστὸν ἱμάντα ποικίλον. ενθα δε οἱ θελκτηρια πάντα τέτυκτο. ενθ ενι μὲν φιλότης. ἐν δ᾽ ἱμερος. ἐν δ᾽ ὀαριστὺς πάρφασις. ητ᾽ ἔκλεψε νόον πύκα περ φρονεόντων.

Incesta unde
Cestos
Cinnamũ

ab hoc cesto autumãt grãmatici adulteria dici incesta quasi sine cesto in quo copulæ ex matrimõio uis est. de hoc Epigrãmatarius poeta. collo necte puer meros amores cestũ de ueneris sinu calẽtem. Idẽ sume cytheriaco medicatũ nectare ceston. Vssit amorem balteus iste Iouẽ. ¶ Cinnama fragrans. i. odorem cinnameũ redolẽs. Cinnamũ idẽqꝫ cinnamomum frutex est odoratissimus duoꝝ cubitoꝝ altitudine: præcipua bonitas est in tenuissimis uirgultoꝝ ptibus. Vilissimũ qd radicibus ꝓximum. summa gratia in cornice. ipsũ lignum ĩ fastidio est: qd Xylocinnamũ uocaẗ. Ex cinnamo fit unguentũ Cinnaminũ dictũ inter cætera crassissimũ. sũma unguentoꝝ cõmendatio est: ut transeuntẽ fœminã odor inuiter etiã aliud agentẽ.

Opobalsamum
Xylobalsamum

¶ Balsama rorans. instar quasi roris guttas balsami fundens. balsamũ aũt oĩbus odoribus præfertur: succi balsami opobalsamum uocãt eximiæ suauitatis. Xylobalsamũ lignũ dicĩt sur culũqꝫ balsami. qđ & ipsum pro succo sustituerũt officinæ. ꝓcipua gratia balsamo est. secũda semini. Tertia cortici. minima ligno. Sũma balsami ꝓbatio. ut lac coagulet & in ueste maculas non faciat.

Venus calua
Venus armata

¶ Nec uulcano suo. Si uenus calua placere non poterit uulcano: a quo ardẽter Amatur. Tãtominus reliquis placebit. Merito uenerẽ uulcano coniungũt: qa sine calore & ignis uires uenería peragi nõ põt: & quia incidit mentio ueneris caluæ. Scire debes Romanos ueneri caluæ edem cõsecrasse in honorẽ matronaꝝ: cum urbe a gallis occupata obsessi in capitolio ex mulieꝝ capillis tormenta fecissẽt. Auctores Lactantius & Iulius capitolinus: e cõtrario lacædemonii coluerũt uenerẽ armatã: quã græce dicunt αφροδιτην ενοπλιων ex historia mulieꝝ: quæ messenios hostes fuderũt: armatæqꝫ obuiam exiuerunt uiris. hinc illud Ausonii. Armatam uidit uenerẽ lacædemone pallas. ¶ Illucet. resplẽdet: & radiat. ¶ Ecce solis. Corrigo & contra solis aciẽ. ¶ Grauẽ. lego gratiam.

Succini capilli

¶ In mellis umbrã: sunt capilli in qbꝰ mellis color placet Vmbroso quasi fulgore perspicuis: Galenus in microtechni ait capillos flauos: & rubẽtes Crisposqꝫ significare bonã corporis constitutionẽ. Domitius uero capillos coniugis suæ popeæ succinos appellabat a succini colore qui in melle cognoscit. ¶ Coruina nigredine: Capillus coloris nigricãtis expetit a matronis: cũ illa nigricia non parum uenustet faciem cãdicantẽ. In demonio Socratis cum duo inquit colores præstabiles forent. piceus & niueus. quibus inter se nox cũ die differunt: utrũqꝫ colorem apollo suis alitibus donauit candidũ clori. Nigrum coruo.

Cerulus
Thalassicus color
Pluma colli colũbaꝝ

¶ Cerulus. cerulus color uiridis est: & subniger: qualis in mari conspicitur: unde cerula maria a poetis dicta: ob id thalassicus quoqꝫ nũcupatus quasi marinus a Plauto: græci glaucũ appellant: quo & nostri utuntur. Latinis ueteribus cesia dicta est: quæ a græcis glaucopis dicitur: ut Nigidius ait: de colore cœli quasi cœlia. ferrugineus color ceruleus ẽ: sup quo in lib. annotationũ plura. ¶ Colũbarũ collis. columbaꝝ pluma: quæ in collo est radians in sole uarii coloris incertiqꝫ conspicitur, mõ enim rubra: modo uiridis & uarietate quadã mutat colores: sicut & pauonis cauda sup qua re Lucretius lib. ii. luculẽter scribit. Cuiꝰ hi sũt uersus. Pluma colũbaꝝ quo pacto ĩ sole uideẗ: q̃sita ceruices circũ collũqꝫ coronat: nãqꝫ alias fit uti claro sit rubra pyropo. Interdũ q̃dam sensu fit uti uideaẗ ĩter ceruleũ uiridis miscere smargdos: hic Arcesilas nobilissimꝰ pħus uarietate ista colũbini coloris motus asserere cœpit ακαταληψιαν. i. icõprẽsibilitatẽ: & hoc ẽ qđ itelligi uoluit

Arcesilas intuens collum colũbinũ

Martia. lib. de nuptiis philologiæ Arcesilas collũ ĩtuẽs colũbinũ dubitabat: Hierony. quoqꝫ rei huiusce cõmeminit. Seneca lib. ꝓmo qõnũ. Colũbaꝝ ceruix speciẽ falsi coloris & sũmit & ponit ubicũqꝫ deflectitꝰ. De quo Nero Cæsar disertissime lusit. Colla tiberiacæ splẽdẽt agitata colũbæ. Pli. in. x. tradit colũbis inesse quẽdã gloriæ intellectũ: ut noscẽ credanẗ suos colores uarietatẽqꝫ dispositã: nũc Apuleius colorẽ in capillis gratũ eẽ & amabilẽ significat: q uarietatẽ illã colli colũbini imitaẗ & reddit.

Stacte

¶ Guttis arabicis. unguento nardino. uel potius myrrhæ lachryma q̃ in arabia laũdatissima ꝓgignit. sudat autẽ myrrha spõte priusq̃ incidaẗ. guttã stacten dictã. Cui nulla ꝑfertur auctor Pli. in. xii. a uerbo græco stazo. qđ significat stillo stacte nominata. quã dictiõe gutta siue lachryma liquoris significatur. de qua in expositiõe Psalmoꝝ Hierony. sic scribit. stactẽ. i. stillã uel guttã exhibẽt domino: Narrant & qui Aromatũ nouere uirtutes stacten florẽ esse myrrhæ: huiꝰ quoqꝫ meminit Columella in carmine de cultu hortũ. Myrrhæ unguento hoc ẽ stactes liquore capilli ungebanẗ cã deliciaꝝ. Ouidiꝰ in ep̃la sapphus. Non arabo noster rore capillus olet. Idest unguento myrrhæ. de quo Pli. noster in. xiii. myrrha & per se unguentũ facit sine oleo. stacte dũtaxat.

Eudemon
Arabia
Discrimen
Discerniculum
Reticulũ
Capital
Dossum dorsum

Arabiæ peculiaria sunt multa odorata & ad unguenta ꝑtinentia: ut thus. Myrrha. mastice. Ladanũ: & alia cõpluscula: ꝑp q̃ fœlix appellaẗ græco uocabulo Eudemon dicta. ¶ Discriminaẗ. distinguiẗ. digeriturqꝫ positura quadã uenustiore. discrimen uocant diuisionẽ capilloꝝ. quo mulieres imprimis utunẗ. de quo Oui. cõpositũ discrimen erit. discrimina lauda. Discerniculũ dicíẗ acus: quæ capillos mulieꝝ ante frontẽ diuidit. atqꝫ discriminat. dictum a discernẽdo: eo. n. discerniẗ capillus: sicut dente pectinis explicaẗ: quẽ argutũ appellat: uel q̃si paruũ & breuitate elegãtẽ: uel quasi sonoꝝ: dũ pectitur coma. ¶ Et pone. A tergo in ceruice: solet. n. post ceruicẽ coma nodari: & nodo quodã in summa parte cõstrigi: ex quo fit ut capillus spissior dẽsiorqꝫ fulgorẽ reddat specularẽ. Virg. de Camilla. Vt fibula crinẽ auro internectat. Idẽ de Didone. Crines nodanẗ in auꝝ. græci κροβυλη appellãt retiolũ illud siue reticulũ qđ comã cõtinet. qđ ut ait M. Varro a rete dictũ. Capital quoqꝫ ueteres dixerũt sosciolã. qua capillum in capite colligarent.

ſpiriſus cumulat uerticem: uel prolyxa ſerie porrectus dorſa permanat. Tanta deniq; eſt capillamenti dignitas, ut quamuis auro, ueſte, gemmis, omniq; cætero mundo exornata mulier incedat, tamen niſi capillum diſtinxerit, ornata non poſſit uideri. ſed in mea Foride, non operoſus, ſed inordinatus ornatus addebat gratiam, Vberes enim crines, leniter emiſſos. & ceruice dependulos. ac deinde per cola diſpoſitos, ſenſimq; ſinuato patagio reſidentes. pauliſper ad finem conglobatos, in ſummum uerticem nodus adſtrinxera. Nec diutius qui tantum cruciatum uoluptatis eximiæ ſuſtinere. Sed pronus in eam qua fine ſummum cacumen capillus aſcendit, melliſſimum illud ſauium impreſſi. Tum illa ceruicem intorſit, & ad me conuerſa limis, & morſicantibus oculis, Heus tu Scholaſtice ait. dulce, & amarum guſtulum carpis. Caue ne nimia mellis dulcedine, diutinam bilis amaritudinem trahas. Quid iſtic inquã eſt, mea feſtiuitas. cum ſim paratus. uel uno baſiolo interim recreatus ſuper iſtum ignem porrectus

¶ SPIriſus. corrigo ſpiſſus: nã denſitas & ſpiſſitudo capillorũ gratiã augent: ſicut raritas eſt de honeſtamẽto. ¶ Dorſa permanat. decurrit explicaturq; ꝑ Homeros. & ſpinã dorſualẽ. Antiqui doſſum dicebãt qđ nũc dorſum: & ita uulgo uſurpať. Inde doſſuaria iumenta a. M. Varrone dicta quæ doſſo uehunt: Dorſualia appellant uelamenta: ſiue operimenta: quibus bouum & equorum dorſa conuelantur. Iulius capitolinus proceſſerunt etiã altrinſecus cẽtem albi boues cornibus auro iugatis: & dorſualibus ſeticis diſcoloribus præfulgentes. ¶ Capillamenti. capilli ſiue capillicii & comæ. ſcribit Pli. ſetarum capillamenta innaſci quibuſdã hominũ. in ueſica. Idẽ auctor eſt tubera nullis fibris nixa. aut ſaltẽ capillamentis gigni. Idẽ nouiſſimo uolumine inter uitia gẽmarũ numerat capillamentũ qđ rimæ ſimile ſit. ¶ Cætero mundo. Ornatu muliebri. mundus. n. ornatus muliebris dř: noĩe a mundicia ducto. ut docet. M. Varro. de quo Vlpianus ſic ſcribit: mũdus muliebris eſt. quo mulier mũdior ſit. Continenť & eo ſpecula. matulæ unguẽta uaſa unguẽtaria. & ſi qua ſimilia dici poſſunt: unguenta uero quibus ualitudinis cã unguimur mundo nõ continenť: Liuius lib. xxxiiii. mundiciæ ornatus & cultus. hæc fœminarũ inſignia ſunt. his gaudẽt & glorianť: hũc mundum muliebrẽ appellauerũt maiores nři: Lucilius mũdum neutro genere appellauit nõ maſculino: ut cæteri. illo uerſu. Legauit qdam uxori mũdũ oẽ pœnũq;. illud adde mundũ quo oĩa cõtinenť a pfecta abſolutaq; elegantia mundũ a noſtris dici: quẽ græci coſmon noĩe ornamenti appellauerũt. ¶ Diſtinxerit. quaſi diſcerniculo digeſſerit & decenti poſitura diſcreuerit. ¶ Non operoſus. capillus interdũ inordinatus incõpoſituſq; in fœmina luculenta gratior eſt & amabilior q̃ operoſus. hoc eſt multa opera concinnatus: ſicut enim pulchra fœmina nuda ẽ. q̃ purpura pulchrior. Ita capillus quoq; paſſus ꝓlyxus circa caput reiectus negligenter: ut ait Teren. in formoſo corpore decentior eſt. q̃ compoſitus diſcriminatuſq;. ¶ Vberes. ſpiſſi nã ut duobꝰ dictũ eſt capillus denſitate fit cõmẽdatior. ſic aũt textus ordinatur. nodus aſtrinxerat uberes crines & p colla diſpoſitos. ¶ Sinuato patagio. patagiũ aurea chlamis eſt: q̃ p̃cioſis ueſtibus imitti ſolet: Inde patagiata fœmina a Plauto in epidico dicta. q̃ patagio induta eſt. & ab eodẽ in aulularia. patagiarii artifices patagii nominati. Neuius pallis patagiis crocatis malacis: In codicibus nonianis ꝓ malacis mẽdoſe ſcriptũ ẽ manicis. malacum aũt appellãt uocabulo græcanico molle & delicatũ. malacum palliũ dixit Plautus in bacchidibus. pro molli & delicato. & mollicino. Verbũ uetus eſt malaciſſare. qđ ſignificat mollire. mitigare manſuefacere. Idẽ ait malaciſſandus es. i. mitigãdus. molliendusq;: ſinuatũ appellat a ſinu ueſtimẽti. q̃ſi flexuoſum & criſpum. feſtus ait patagiũ id dici qđ ad ſummã tunicã aſſui ſolet: q̃ & patagiata dř. Quod & uideť uerius. tanq̃ ſit patagiũ id ornamẽti genus qđ mulieres in ſũma camiſiæ pte circa ceruices aſſuunt Criſpiſſimũ: & ut inqt ſinuatũ. patagus uero morbi genus eſt. ¶ Melliſſimũ illud ſauiũ. Significatur capillo ſe fœtidis ipreſſiſſe baſiũ illud dulciſſimũ. qđ cõdimẽtis ueneris cõditũ: & ut inquit Catullus dulci dulcius Ambroſia eſt. Tria ãt ſunt oſculandi genera. auctore Donato. oſculum: baſiũ: & ſuauiũ: oſcula officiorũ ſunt. baſia pudicorũ affectuũ. ſuauia libidinũ uel amorũ. In ꝓnoĩbus aũt magnũ eſt dicẽdi põdus magnuſq; ex his intellectus naſciť. nã dicẽdo illud ſauiũ: uult intelligi illud dulciſſimũ: illud qđ amator amicæ ardẽter infingit: illud quo Labella labellis feruminanť: illud qđ uenus quinta parte ſui nectaris imbuit. Deniq; illud qđ libidinis eſt ſuſcitabulũ. & ſubantis anteludiũ. ¶ Limis. obliquãtibus. & trãſuerſis. nã limis ut docet Donatus ſignificať trãſuerſus. Vñ limen quoq; diciť in hoſtio. qđ ingredientibus egredientibuſq; trãſuerſum eſt: & limi dñr obliqui generaliter: hoc tñ ꝓprie de oculis dř uenereis. ſ. & Amaſiis Plautus in milite aſpice limis oculis. ſcribit Solinus de leonibus nunq̃ limo uidẽt minimeq; ita ſe uolunt aſpici. Vbi limo ſignificat obliquis oculis & trãſuerſis qđ Plinius apertius dixit & Planius. Cũ ait nec limis intuentur oculis aſpiciq; ſimili mõ nolũt. Limare: uerbũ uetus eſt qđ ſignificat cõiungere ut apud Plautum: nunq̃ cũ illa limaui caput & turpitius in leucadiã Veritus ſum ne amoris cauſa cũ illa limaſſes caput ¶ Morſicantibus. ſignificatiſſimo uocabulo uim uenuſtorũ oculorũ expreſſit: q illices ſunt ueneris & potentiſſimũ amori incitamentũ: quorũ fulgor & amabilis intuitus. quodã quaſi morſu uitalia populať: & morſicatim medullas depaſcť: expertus loquor ſenſi ipſe nec diſſimulabo. ſenſim inquã oculos in panthia & martia morſicantes: quibus nihil uenuſtius. amabilius ſpecioſius nouit uetuſtas: nec noſcet ipa poſteritas. Natura exhauſit cũcta narthecia & oẽs pulchritudinis pyxidiculas in formandis duabus mulieribus: quas Zeuſis uel ſingulas cõtẽtus fuiſſet inſpicere. Qui crotoniatarũ uirgines nudas: ut. M. Tullius uel agrigentinorũ: ut Pli. ſentit inſpicere uoluit. picturus helenæ ſimulachrũ: ut qđ in quaq; laudatiſſimũ eẽt pictura redderet. ¶ Scholaſtice. ſcholaſtici diminutiuũ eſt: ſcholaſticulus qua dictiõe ſignificať: q ſcholæ operã dat & in ſcholaſticis cõtrouerſis exerceť. Plinius ſecundo epiſtolarũ annũ ſexagenimum excedit: & adhuc tantum ſcholaſticus eſt. ¶ Dulce & amarum. ſñia plautina ex ciſtellaria. amor & melle: & felle eſt fecũdiſſimus: guſtu dat dulce amarũ ad ſatietatem uſq; aggerit. ¶ Biblis amaritudinem. per antitheton decentiſſimum ſignificat in amore plus eẽ amatoris: q̃ dulcedinis: ſicut. n. mel dulciſſimũ eſt: ita bilis amariſſima: ex felle ut phyſici tradunt: & memorat Pli. noſter bilis eſt: & magnũ in hac pte uirus: hinc it in mores crimẽ bilis noĩe cũ ſe fundit in animũ de atrabili q̃ græci melancholiam uocant de trinita. uitelima praſina adaſta ſcripſimus in cõmẽtariis. Tuſculanarum quæſtionum & copioſe diſſerant. plato. Galenus. Albertus magnus cæteri. ¶ Super hunc ignem. cum de igne elementali: quo cena a foride coquæbatur loqui ſimpliciter uideatur non infeſtiuiter referri poteſt ad ignem meretricium: iuxta aliud terentianum: accede ad ignem hũc: iam caleſces plus ſatis ibi enim nomine ignis meretrix thais ſignificatur id genus locutionis per acyrologiam fieri autumat Diomedes. a Virgilio quoq; decenter dictum eſt. At mihi ſeſe offert ultro meus ignis aminthas.

Doſſum
dorſum
Doſſuaria
iumenta
Dorſualia
Capillamẽtum
mundus
muliebris
Vnguenta
in mundo
muliebri
Coſmos
patagium
patagiari?
Malacum
pallium
Malaciſſare
patagus
morbus
Oſculum
Baſium
Suauium
Limis
Limo uident
Limare
Morſicantes oculi in pathia & martia
Scholaſticus
Bilis ex felle
Ignis meretrix

Assum so/lũ assa uox
assaturæ
Suauiari

CASSAri.torreri.uiri.excoqui.sicut asse carnes percoquuntur.primo ut auctor:est.M.Varro fuit assa caro secũdo elixa. Tertio iurulenta.dictum assum quod id igni assuedescit:sudando enim assum distillat colorem alii assum dici interprætantur:quasi solum quoniam in obsoniis sine pigmento saporis alieni esse carnes inferebantur:antiqui enim assum solum dixerunt:unde assa uox dicta.Non admixtis aliis musicis concentibus.Laudes maiorum:assa uoce cantabantur:idest ore prolata:& sine mixtura musices:ab asso assaturæ dicte.Flauius uopiscus scribit aurelianum imperatorem conuiuium de assaturis maxime dedisse . cibaria iurulenta hoc est iure condita auctore Corne. Celso magis alunt quam assa : magis assa quam frixa . ¶ Cum dicto. cum hæc dicerem : & loquerer.Locutio Apuleii prope peculiaris:& frequẽs. ¶ Sauiari . basiare osculari : catullus os oculosq; suauiabor.Tria sunt ut proxime diximus exosculandi genera:osculum:scilicet suauium & basium : oscula officiorum sunt basia pudicorum affectuum suauia libidinum & amorum.¶ Congermanescenti.uetusto uerbo congermanescens libido dicta:quæ compar est : & quadam quasi germanitate consimilis: alii a congerminando:id deducere malunt quod non placet : nam congermanescere est coalescere & consociari: unde cõgermanescens libido eleganter pro coalescenti & consociata usurpatur . Quadrigarius facit exempla eorũ ut uos cum illis congermanescere sciatis. ¶ Inhalatu cinnameo:anima & anhelitu odoris suauissimi qualis est cinnami:amator enim amicæ animam anhelitumque suaueolentia quadam fragrantem & odoramentis commixtum esse sensit:& nos olim osculum panthiæ præconio suaueolentiæ extollentes sic lusimus in ydillio.cinnama quod fragrant quod olet cynireia myrrha . ¶ Illisu nectareo:oppido q̃ festiuiter expressit mores amasiorum:qui linguam linguæ interosculandum illidere consueuerunt:quæ suauiatio mellitissima est:& nectaris dulcedine perfusa: necnon maximum quoque ueneris suscitabulum : in hanc sententiam est illud plautinum : fac proserpentem bestiam me duplicem ut habeam linguam . ¶ Adlubescente.

Adlubescere

adlubescere uerbum uetus:quod significat placet aut placere incipit:Plautus in milite hercle uero iam adlubescit primulum palestro : sicut a lubet lubescit ita & ad lubescit dicitur.¶ Pereo inquam uerba deprompta ex intimo amoris promptuario : quibus amantes incomplexus amicorum subinde uti consueuerunt.¶ Propitiaris. placata sis.& propitia.¶ Esto.sis. ¶ Mutua uoluntate : mutuum in amore dicitur . ubi par uoluntas accipitur : & redditur . ¶ Mancipata obnoxia: & quodam quasi mancipi nexu obligata tamque addicta.prima face.horam uespertinam significat qua faces accenduntur. Macrobius in primo saturnalium scribit ꝙ post uesperam prima fax dicitur. Deinde concubia . ¶ Præliabor.prælia scilicet uenereo . de quo Virgilius at non inuenerem segnes nocturnaque bella: & epigrammatista.o quæ prælia quas utrinque pugnas fœlix lectulus & lucerna uidit.sua est amori militia ut marti: sua prælia.sui bellatores: & ut inquit ille . militat omnis amans : & habet sua castra cupido.¶ Obgannitis sermonibus.immurmuratis.magisque clara uoce enunciatis. Gannire enim & obgannire obmurmurare est unde & Gannitio canum quærula murmuratio significatur. ¶ Commodum.tunc tunc: id horæ.eo momento:ut sæpe diximus.¶ Mittit xeniola.morem signat priscorum qui hospitibus munera osculenta missitabant: quæ xenia idest hospitalia appellauerunt:nam ut auctor est Victruuius in sexto cum fuerunt græci delicatores : & a fortuna opulentiores hospitibus aduenientibus instruebant cubicula & triclinia & cum penu cellas.primoque die ad cenam inuitabant:postero mittebant pullos oua olera.poma reliquasque res agrestes: quæ xenia ab hospitibus appellauerunt.ξενὸς enim græce hospes ξενιὸς hospitalis quo cognomento Iupiter colitur:ut meminit dion:de quo intellexit poeta cum ait Iupiter hospitibus nam te dare iura loquũtur : hinc xenia munera dicta hospitalia & ὑποκορισικὸς xeniola : xenia ut inquit ecclesiastes excecant oculos iudicium:iurisconsultus xenis non in totum abstinendum esse præcipit . Martialis celebrat xenia & apophoreta:ubi annotandum:apophoreta non tam dici munera quæ remittuntur ab his : qui xenia accipere:q̃ uasa & id genus alia quæ conuiuis apponebantur:ut secum post conuiuium ea auferrent donoque haberent:hæc enim apophoreta uocabantur:ut auctor est Atheneus:& apud nostros diuus Ambrosi.id plenissime enarrat in libro de cohartatione Virginum:scribens hæc:qui ad conuiuium magnum inuitantur: apophoreta secum referre consueuerunt ad huncintellectum referri debet illud Suetonii ex caligula:agitatori citico comessatione quadam in apophoretis uicies sestertium contulit:scio me aliter tradidisse in commentariis:sed cum liceat quotidie meliora inuenire præteritis : & posteriores cogitationes prioribus sint sapientiores uoluit obiter retractare : id quod in Tranquilli commentariis poteram uideri dormitans conniuentibusque oculis inspexisse:uerum id a me aliubi quoque fiet quotienscunque repastinandi reformandique editos iam commentariis in meliorem sententiam dabitur occasio : homines enim sumus : nec ullus inuentus est ἀναμάρτητος hoc est impecabilis.Hippocrates errores suos ingenue confessus est.Augustinus libro retractionum maculas priorum uoluminum repurgauit.& Marcus Tulliusinon dubitauit aliquot iam editos libros aliis postea scriptis ipse dãnare:sed ad ꝓpositum:idẽ Ambrosius apophoreta accipere uf ꝓ muneribus cum de uitali & agricola martyribus scribens ait hæc:apophoreta quidẽ plena sanctitate & gratia mecũ detuli:qđ tamen p translationẽ de uasis dictũ uideri põt.¶ In ætate p̃ciosi.uina generosa uetustate censent.phalerni ætas media a quintodecimo anno incipitur docet Pli.in.xxiii.solomõ in ecclesiastico.Vinũ nouũ inueterascet:& cũ suauitate bibes illud:& Plautus quoq; in casina inquit. qui utuntur uino uetere sapiẽtes puto:idem in penulo:uinum edentulum eleganter appellat:quod uetustũ intelligi uult: & ob id preciosum sicut senes ob uetustatem seniumq; edentuli fiunt hoc est sine dentibus.

Prima fax
Prælia ueneris
Gannire
Gannitio
Xenia
Xenios
Iupiter
Xeniola
Apophoreta
Retractationes ingenuæ
Vinum uetus preciosus
Vinũ edentulum

assari?Et dum dicto artius eam complexus cœpi sauiari.Iamque emula libidine in amoris parilitatem congermanescenti mecum.Iam patentis oris inhalatu cinnameo,& occursantis linguæ illisu nectareo, prona cupidine adlubescente,pareo inquam,immo iam dudum perii,nisi tu propitiaris. Ad hæc illa rursum me deosculato, bono animo esto inquit. Nam ego tibi mutua uoluntate mancipata sum . nec uoluptas nostra differetur ulterius, sed prima face in cubiculum tuum adero. Abi ergo, ac te comparata, tota enim nocte tecum fortiter, & ex animo præliabor . His & talibus obgannitis sermonibus, inter nos discessum est,Commodum meridies accesserat, & mitit mihi Byrrhena Xeniola porcũ optimũ,& qnq; gallinulas,& uini cadũ in ætate præciosi. Tũc ego uocata Fotide.Ecce inquã ueneris hortator,& armiger liber,aduenit ultro:uinũ istud sorbeam⁹hodie oẽ quod nobis restinguat pudoris ignauiã, & alacrẽ uigorem libidinis incutiat,hæc enim sitarchia nauigio

ueneris idiget sola, ut i nocte peruigili, & oleo, lucerna, & uino, calix abundet, diem cæterum lauacro, ac de hinc cenæ dedimus, Nam Milonis boni concinnaticiam mensulam rogatus accubueram q̃ pote tutus ab uxoris eius aspectu, Byrrhenæ monitorũ memor, & perinde in eius faciem oculos meos, ac si in auernum lacum formidans deieceram, sed assidue respiciens præministrantem Fotidem, inibi recreabar animi. Cum ecce iam uesperá lucerná intuens, Pamphile, q̃ largus inquit hymber aderit crastino, & percontanti marito, qui comperisset istud? Respõdit sibi lucernam prædicere. Quod dictũ ipsius, Milo risu secutus grandẽ inquit istá lucernæ sibyllá pascimus, q̃ cuncta cœli negocia, & solẽ ipsum de specula candelabri contuetur. Ad hæc ego subiiciens. Sunt aio prima huiuscemodi diuinationis experimẽta, nec mirum, licet modicum istũ igniculum, & manibus humanis laboratũ memorẽ tũ illius maioris, & cœlestis ignis uelut sui parentis, qd esset editurus in etheris uertice, diuio præsagio, & ipsũ scire, & nobis enunciare. Nã & corinthi nũc apud nos passim

CVENEris hortator: liber hoc est bacchus: cuius noie uinũ significaẽ maximũ haud dubie est libidinis incentiuũ: ut merito armiger: & hortator ueneris dici mereatur. fabulantur antiqui filium liberi ac ueneris priapum fuisse ducti coniectura uerisimili: propterea q̃ qui uino indulgeant sint natura ad uenerem propensiores: ut autem uulganũ pro igne ꝑ tropicam locutionẽ uulgo usurpamus sic & uenerẽ pro coitu liberũ & cererẽ pro uino & pane nõ minus decenter q̃ licẽter dictitamus: quod & Quintili. refert in. viii. hinc illud uulgatissimũ sine cerere & libero friget Venus: apostolica sententia interdicitur sacerdoti uinũ in quo est luxuria: & qui altari seruit: uinum & sicerram bibere prohibetur: uenter enim uero estuans facile despumat in libidines: sicerra autem ut inquit Hierony. & in decretis canonicis: repetitũ est: hebreo sermone omnis potio nuncupaẽ: qua quis inebriari potest: liberum autem bacchum ex eo dictũ autumat Seneca qua liberat seruitio curarum aium: asseritq̃ & audatiorem in omnes conatꝰ facit quidam ob lniam linguæ & libertatem loquitandi liberũ dici opinantur. tanq̃ ex ebrietate fiant hoies linguæ liberioris petulantiorisq̃: si Plutarcho credimus liber ex eo dictus: q̃ pro græcie libertate pugnauit. Augusti. quod annotatu dignum est libro. yi. de ciuitate dei liberum ex eo dici refert: q̃ mares in coeundo per eius beneficium emissis seminibus liberentur: hoc idem dicunt in fœminis agere liberam: quam etiam uenerem putant: & hoc libero uirilem corporis partem in tẽplo poni. fœmineam liberæ: & ob hoc addunt mulieres attributas libero: & uinum propter libidinem concitandam: diem festum dicatũ libero patri liberalia uocant a græco uocabulo Dionysia. ¶ Pudoris ignauiá. inuerecundus deus liber nuncupatur a priscis ex eo quod inuerecundi per uiolentiá homines fiant. Ora. simul calentis inuerecũdus deus feruidiore mero arcana promorat loco. ¶ Hæc enim sitarchia nauigio: emunctior lectio & tarsior est: hæc enim sitarchia nauigium ueneris indiget sola: ut sit sensus per Metaphoram a nauigantibus ductus. uenerem egere hac sola annona & alimento. Sitarchiam enim dici uoluerunt pro commeatibus & re annonaria ut illud ex lib. regũ prio panis defecit in sitarchiis nostris. & sportulam non habemus dictio ex græco ducta: siquidem apud græcos σιτὸν cibus σίτου frumentum σίτοσ esculentus. significatus Hier. libello quem condidit de captiuo monacho apertius id explicat his uerbis: ascensis camellis & noua sitarchia. in annona refocillari: ut autem sitarchiæ idest commeatus ratio cumprimis habetur in nauibus a nauticis: sic ueneris nauigium egit uino & oleo perinde ac sitarchia: nam uino libido extimulatur. Oleo lucernæ lumen aliter qua amatores gaudent: tanq̃ pleniores sint uoluptates nocturnæ: quas lucerna ardente oculis quoq̃ usurpant: nam ut inquit ille: si nescis oculi sunt in amore duces: & ab epigrammatista dictum est o quæ prœlia quas utrinq̃ pugnas: fœlix lectulus & lucerna uidit. ¶ Boni. ironichos: sic Terentius. uirum æquum parmenonem: hinc uirtutes pro uitiis interdũ usurpamus. ¶ Concinnaticiam mensulam. breuiculam modicam. de parcam: concinnare enim est apte conficere & qua in arctum breueq̃ colligere: unde concinnaticium deducitur pro breui & collecto. & apte cohibito: supra dixit exiguum grabatulum. Lucianus græce ait. κλινίδιον στενὸν. idest lectulum siue mensulam concinnaticiam. ¶ Quam pote tutus: idest quantũ fieri poterat. ¶ Inibi. aspectu fotidis. ¶ Recreabar animi elocutio uetus: & usitatissima: ita pendeo animi. fœlix animi. & præstans animi frequenter dictum. Aderit crastino. eam diuinationem magicæ artis significat: quæ per lucernas fit. de qua intelligi uoluit Plinius cum li. xxx. sic inquit species magicæ plures sunt: namq̃ ex aqua & spheris & ex aere & stellis & lucernis ac peluibus securibusq̃: & multis aliis modis diuina promittit: quod autem ait Pli. ex peluibus & securibus promitti diuinationem a magica signat lecanomantiam: & axinomantiam: de quibus diximus in principio commentariorum: sic græce dicitur diuinatio: quæ fit per pelues & per secures. λεκανὸν. enim peluium. & ἀξίνην securim dicunt hinc apud Strabonem libro. xyi. lecanomantici accipiuntur pro magis persarum: per secures siue dolobras diuinantibus præsagia autem siue prognostica ex ignibus terrenis fieri nemo non nouit: & obseruant eruditi: unde orta pyromantia: & quæ nostri uocant ignispicia: quæ amphiraus primus inuenit: namq̃ pallidi murmurantesq̃ ignes tempestatum nuncii sentiuntur pluuiæ et si in lucernis fungi: si flexuose uoliter flamma: uentos præsagant: & lumina cum præ se flammas eliduntꝰ cum in ea pendentes coaceruant scintillæ: uel cũ tollẽribus ollas carbo adherescit: itẽ cũ carbo uehementer perlucet. ¶ Lucernæ sibyllam. idest diuinatricem sibyllis enim dici fœminas deo plenas uaticinasque tradunt omnes. ¶ Parcimus. lego pascimus. ¶ De specula candelabri attende candelabrum & lucernam indifferenter usurpari cum proprie candelabrũ a candela dictum sit. ¶ Licet modicum istum igniculum. ignis iste Terrenus: qui in usu est mortalium cognatione quadam igni cœlesti & ethereo copulatus: potest nobis enunciare: quod diuinus ille protendat. theologorum enim & philosophorum una uox est mundum hunc inferiorem superioribus motibus eẽ contiguum: & hæc crassiora per corpora subtiliora regi atq̃ moueri: unde dubium non est igni illi cœlesti igniculum hunc terrenum elementariumq̃ ancillari & sub seruire: quod ãt ignis hic noster immortalis illius & cœlestis ignis cognatis sit argumento est institutum priscorum: qui auctor est Plutarchus ignem in lychno non extinguebant sed per se languescere ac emori permittebãt: quasi inextinguibilis etherei ignis cognatissimum: de sympathia hoc est cognatione & concordia: quæ est rebus terrenis cũ cœlestibus subtiliter scribit proclus platonicus. ¶ Corinthi. ciuitas est in peloponeso achaie caput græcie decus: inter duo maria ionium & egeum quasi spectaculo exposita: quã Romani ut inquit. M. Tullius diruendã esse censuerunt: per inde ac ꝑpotentẽ & aliquando romano imperio nocituram: alio noie ephyre dicta: unde æra ephyreia pro corinthia apud poetas ut supra diximus.

Priapus ueneris & liberi filius
Sicerra quid
Liber uñ
Libera uenus.
Dionysia
Concinnaticia
Magia ex lucernis
Lecanomãtia
Axinomãtia
Ignispitiũ
Cognatio ignis terreni ad cœlestem ignẽ in lucerna non extinagui
Corinthus ephyre
Chaldere

chaldeus qdam hospes miris totã ciuitatẽ responsis,
turbulenta & arcana fatoꝝ stipibus emerendis, edi
cit i uulgum,qui dies copulam nuptialem adfirmet,
qui fundamenta mœnium perpetuet,qui negociato
ri cõmodus,qui uiatori celebris,qui nauigiis opor
tunus,mihi deniq ꝓuentũ huius peregrinationis in
quirenti,multa rñdit.& oppido mira, & satis uaria.
Nunc enim gloriam satis floridam, nunc historiam
magnam,& incredendam fabulam & libros me fa
cturum. Ad hæc renidens Milo,qua inquit corporis
habitudine prædítus, quoue nomine nuncupatus,
hic iste chaldeus est? Procerus inquã, & suffusculus
Diophanes noie.ipse est ait.nec ullus alius. Nam &
hic apud nos multa multis silr effatus,nõ paruas sti
pes,imo uero mercedes optias iã cõsecut⁹, fortunã
seuerã,an sæuam uerius dixerim,miser incidit.Nam
die quadam, cum frequentis populi circulo septus
coronæ circũstantium fata donaret. Cerdo quidam

CHALdeus.assiriorum magi ex gentis uocabulo chaldei nominantur:qui diutura obseruatione syderꝝ scientiam pu
tantur effecisse:ut ṕdici posset qd cuiq eueuturꝝ:& ex quo quisq fato natus esset chaldeoꝝ astronomicoꝝ genera multa
sunt:nam quidam orcheni dicuntur quidam borsipeni:& alii complures:qui per sectas distincti sunt : hi per oĩum uitam
philosophant̃:multa futura ṕdicentes:qui tum auguriis tum sacris:tũ aliis quibusdam incantamentis & mala uertere ab
hoĩbus & bona afferre:somnia insuper & prodigia interprætari consueuerunt:de quibus non parum multa Diodorus.
Genethliaci Strabo.&.M.Tul.aduersum chaldeos qui & genethliaci appellant̃ phauorinus Philosophus olim disseruit egregia atq
illustri oratione. Vulgus ut inquit Gellius quos genti-
lio uocabulo chaldeos dicere oportet . mathemathi-
Chaldaici sermonis salebra cos dicit : De his poeta satyricus . chaldeis sed maior
erit fiducia quicquid dixerit astrologus cedent a fron-
te relatum hãmonis:in chaldaico sermone se etiã labo
Turbulentat rasse testatur diuus Hieronymus in tantum:ut uix pos
set anhelantia & stridentia uerba proferre. ❡ Ciuitatẽ.
Stipes corinthum. ❡ Turbulenta. lego turbulentat : ut uer-
Stipẽdiarii bũ sit quod significat perturbat uexatq.Stipibus eme
rendis:lucro parando:& cũmis cõgerendis: stipẽ enim
nũmum a stipando appellauerunt:nã cum asses libra-
les essent eos in aliqua cella stipabant : idest compone-
bant:ut inquit.M.Varro quominus loci acciperet : hic
stipulari & restipulari hinc stipendiarii dicti:qui stipem
pendebant erant autem stipes æreæ cuius nummi pon
derandi pensatores auctore Plinio libripendens dicun
tur. ❡ Dies nuptiarum plena sunt inquit Augustinus
in enthiridio cõuenticula nostra hominibus: qui tem-
pora rerum agendarum a mathemathicis accipiunt:
iam uero ut aliquid inchoetur aut edificiorum:aut hu
iusmodi quorũlibet operum diebus quos ægyptiacos
uocant sæpe etiam nos monere non dubitant: hinc in
decretis canonicis.xxvi.q.vii.præcipitur:ne obseruent̃
Dies ægyptiaci dies qui dicuntur ægyptiaci.ne tempora aut lunæ cur-
sus:quia quicunq has diuinationes obseruat aut con-
sentit obseruãtibus: inutiliter sine causa magis ad sui
damnationem qua ad salutem tendit:idem Augustin⁹
Eligit̃ dies uxori ducẽdæ uolumine quinto de cicuitate dei uaniloquia mathemathicorum illudens o stultitiam inquit singularem:eligitur dies ut
ducatur uxor:credo proterea quia potest in diem non bonum nisi eligatur incurri: & infœliciter duci.a.nonnullis prædi-
catur quod quidam sapiens horam eligit quæ cum uxore concuberet:unde filium mirabilem gigneret : persuasum fuit
Maio malũ nubere ueteribus ex uana quadam superstitione mensem maium copulæ nuptiali esse infœlicem ac infaustum:hinc illud poeticũ
prouerbii uice celebratum mense malum maio nubere uulgus ait:econtrario mensis Iunius nubentibus fœlix & accom
Iunius fœlix nuptiis dus existimabatur:causa autem huiusce superstitiosæ obseruationis illa fuisse uidetur ꝙ cum maius a maioribus natu no
minatus sit.Iunius uero a iunioribus:nuptiis haud dubie accommodatiores sunt iuniores q̃ seniores:nam ut inquit poe-
Fata ciuitatum ut hominum ta frigidus in uenerem senior:quod & Plutarchus refert in problematis. ❡ Fundamenta mœnium.ita sua sunt ciuitatibus
fata:sicut & hominibus:& antiqui non solum diem sed & horam:& momenta captabant in auspicanda urbiũm edifica-
tione:qnod satis liquet exemplo seleuci.a quo acciti sunt magi qui diem & horam qua fundamenta urbis seleuciæ iace-
Historia de origine seleuciæ rent:eligerent:qui horam ementiti sunt:uerum incumbenti fatali:hora.qua ciuitas illa erat ex edificanda opifices nullo cõ
moniti ultro ad opus aduolarunt urbis fundamenta iacentes. Tunc magi cognito uim fati esse ineffugibilem a seleuco re
ge ueniam depræcantes fatalem inquiunt sortem o rex siue bonam:siue malam neq hominis neq urbis fas est permuta
Prognostica ex georgicis re:quædam enim urbium queadmodum & hominũ sors est auctor Appianus in syraicis . ❡ Qui negociatori cõmodus.
solẽt negociatores.uiatores nautici:negociationẽ:iter nauigatiõe auspicaturi cõsulere mathemathicũ sup hora fœlici tãq̃
alii dies & horæ aliis sint fortunatiores ifortunatioresq:hic ꝓgnostica illa maroniana.ipsa dies alios alio dedit ordie lu-
Hesiodus na fœlices operꝝ:& mox paulo:septia post decimã fœlix & ponere uites & prensos domitare boues:& licia telæ addere.
Nona fugæ melior.cõtraria furtis:hesiodus quoq nouissimã mẽsis diẽ feriatã eẽ ṕcipit:& genialẽ:q̃rta die uxorẽ ducẽdã:
octauam fœlicem esse castrationi.nonã plantationi undecimã putationi.Compluraq id genus cõmemorat:ex cuius ra-
cemus uberibus uindemiam sibi succulentam fecit maro noster.Oppido mira:ualde miranda. ❡ Incredendam fabulam:
signat sibi a chaldeo prædictum fuisse quod in asinum ex homine transfiguraret̃: & ꝙ libros hosce de hac historia com-
Renidens poneret:quæ res haud dubie incredibilis est:& uix apud posteros inuenit fidem . ❡ Renidens.ridens.ita Catullus.renidet
usquaquaq:luatius papinii interpres:renidens exponit pro labra contrahens porphirio commentator oratianus enar-
rans illud ex sermonibus.nasum nidore supinor:exponit nidorem pro risu:unde inquit fit renideo:alias renidere:est splẽ
Suffuculus descere. ❡ Habitudine.habitũdo corporis:ut ante dictũ est & corporatura. ❡ Suffusculus.facie nigranti:& cum tempera
mento modice declinante in fuscum colorem:hæc enim particula sub in compositione ut sæpe diximus significat tem-
peramentum. ❡ Ait.scilicet milo. ❡ Optimas.lege optimas: significat enim . Diophanem suis prædictionibus opulentas
mercedes:& uberes diuitias consecutum esse. ❡ Seueram an sæuam.annominatio elegans ex dictionum proximitate:
quæ est inter seueram & sæuam. ❡ Circulo septus.corona populari circundatus:sicut sæpe uidemus circumforanos ho-
mines & pharmacopolas atque uaticinos circumuallari turba uulgi satagentis ad huiusmodi uaniloquia & præstigias:
Fatum ineffugibile quibus subinde illuduntur & cum dispendio. ❡ Fata donaret.tanquam fata in manu sint & potestate chaldei:ut illa dispo
nere possit prout uelit.Quod longe secus est si philosophis credimus:qui tradunt fatum esse immutabile in exorabile:in
Cerdones effugibile:quo stet & Iupiter ipse uel expone fata donaret:idest prædicaret singulis quæ fata tam bona q̃ mala sint futu-
Lucriones ra singulorum. ❡ Cerdo.græce cerdos lucrum dicitur:unde cerdones dicti qui latino uocabulo lucriones nominantur:
Veteramẽtarius sunt autem artifices sordidi:quorum frequens mentio apud poetas & Oratores:uulgo cerdonem uocitant sutorem ue-
terum calceorum:quem a Tranquillo diximus nuncupari ueteramentarium.

NOmine

¶ Nomine negociator.tanq̃ hoc noie appellitaret̃:ab excellentia negociationis:sic.n.solent aliq̃ti uulgo negociatores nũcupari:quo noie nõ secus q̃ ꝓprio noscitant̃. ¶ Centũ denariis.denari⁹ ex argẽto erat.& ut inq̃t Pli.placuit pro decẽ libris æris:sicut quinarius ꝓ:quinq;:postea Hãnibale Romãos urgẽte placuit denariũ.xvi.assibus permutari.quinariũ octonis: in militari.tũ stipendio semp denarius pro.x.assibus datus:nota denarii argẽtei fuere:bigæ:atq; quadrigæ : & inde bigati quadrigatiq; dicti fuit & uictoriatus nũmus argẽteus:uictoriæ nota ĩsignitus:uñ & nomẽ:hoc ideo annotaui quia mentionẽ sæpe fieri inuenies uictoriati apud scriptores idoneos. ¶ Quos mihi cedem.corrige mercedẽ:significat.n.pro mercede diuinationis dinumeratos fuisse denarios : quos chaldeus auferret.

Denarius
Quinarius
Bigati
Quadrigati uictoriatus

noie negociator, accessit,eũ diẽ cõmodũ peregrinationi cupiẽs,quẽ cũ electũ destinasset illi,iã deposita crumena,iã ꝓfusis numulis,iã dinumeratis centũ denariis,quos ĩ mercedẽ diuinationis auferret,ecce q̃dam de nobilibus adolescentulus a tergo adrepens eum lacinia prehẽdit,& cõuersus, amplexusq; exosculat̃ artissime. At ille ubi primũ cõsauiatus eũ,iuxta se ut assideret effecit,atonitus & repentinæ uisionis stupore,& præsentis negocii,qđ generat, oblit⁹, infit ad eũ. Quã olim equidẽ exoptatus nobis aduenis? Respõdit ad hæc ille alius.cõmodũ uespera oriẽte,sed uicissim tu quoq; frater mihi memora,queadmodũ exide ut de euboea insula festinus enauigasti, & maris & uiæ cõfeceris iter. Adhæc Diophanes ille chaldeus egregius,mente uiduus.nec dum suus. Hostes inquit,& oẽs inimici nostri,tã dirã, imo uero ulysseam peregrinationẽ incidant. Nã & nauis ipsa qua uehebamur uariis turbinibus ꝓcellaꝝ quassata, utroq; regimĩe admisso,egre a d ulterioris ripæ marginẽ detrusa,ꝓcipitio demersa ẽ,& nos oĩb⁹ amissis uix enatauimus.qđcunq; uel ignotoꝝ miseratiõe. uľ amicoꝝ beniuolẽtia extraximus,id oẽ latrocinalis inuasit manus.quoꝝ audatiæ repugnãs ẽt noie Arisuatus unicus frater meus sub istis oculis miser iugulatus est. Hæc eo adhuc narãte mœsto,cerdo ille negociator correptis numulis suis,quos diuinatiõis mercedi destinauerat,protinus aufugit.ac dehinc, tunc demum Diophanes expergitus,sensit impuditiæ suæ labem. Cum etiam nos omnes circũsecus adstantes in claꝝ cachinnũ uideret effusos. Sed tibi plane Luci

¶ Lacinia.parte uestis:de qua iã dictũ est. ¶ Cõuersus.lege & cõuersum amplexus:est.n.sensus cõuersum eẽ chaldeũ exꝑssione laciniæ: quẽ amplexatus est adolescẽtulus. ¶ Præsentis negocii oblit⁹. inopinatus amici superuentus sæpe cãs est:ut p̃ntis negocii:qđ gerimus obliuiscamur : qđ accidit chaldeo:q̃ attonitus.stupefactusq; uisione repẽtina amici adolescentuli oblitus est pecuniã capere quã cerdo dinumerauerat. ¶ Infit.loquit̃.alias incipit.Virg.infit eo dicẽte deũ domus alta silescit. ¶ Ille alius.adolescẽtulũ significat:q̃ lacinia ꝑhenderat chaldeũ : q̃ dixit se aduenisse ora uespertina tũc primũ exoriẽte:hoc.n.significat cõmodũ.sup q̃ dictione iã satis ac sup. ¶ Frater.nomẽ affectus & caritatis:certe quotiẽs blãdiri uolumus amicis nulla adulatio procedere ultra hoc nomẽ possũ: ut fratres uocemus. ¶ Euboia insula. boetiæ auulsa enboia est añ uocitata calchodotis & macris : ut Dionysius & ephorus tradunt dicta quoq; chalcis est ære ibi primũ reperto.qđ græce chalchos dr̃ a poetis abantias noiata. ¶ Mente uiduus ꝓ uiduatus.i.priuatus: significat aũt impos mentis insensatus ac brutus: cõpar elocutio est illa oratiana : uiduus pharetra risit appollo. ¶ Vlysseã peregrinationẽ:iter duras & erũnosas peregrinatiões ĩprimis memorat̃:ulyssis ꝑegrinatio q̃ diutino errore uexatus ꝑtulit illa oĩa decẽnali ꝑegrinatione:imo ut uerius loquar:naufraga iactatiõe: q̃ in odyssea canit Homerus.ut merito ulysses exẽplũ sit tolerãtiæ & laboꝝ:& ulyssea ꝑegrinatio ꝓ laboriosa accipiat̃ ac plena periculoꝝ. Turbinibus ꝓcellaꝝ quassata uentus circũactus & eũdẽ ambiens locũ ac se ipsa uertigine cõcitans turbo est auctor Seneca li.v.q̃õnũ. Apulei⁹ noster in cosmographia breuius turbo inquit dr̃ qui repẽtinis flabris ꝓsilit atq; uniuersa ꝑturbat de quo Pli. turbinẽ uocant ꝓxima quæq; ꝓsternentẽ: procella uero fit ex flatibus:ui maiore contortis q̃ uocat̃ a græcis Ecnephias de qua Aristo.in.iii.meteoroꝝ Pli.& cæteri ꝓcellam ab eo q̃ oĩa procellat dictã esse autumant grãmatici:quæ a Seruio diffinit̃ uis uentoꝝ cũ pluuia: qui & turbinẽ exponit uim esse uentoꝝ: sed hæc ex secretariis philosophoꝝ magis eruenda sunt q̃ ex promptuariis grãmatistaꝝ. ¶ Vtroq; regimine remotũ:&ueloꝝ:hoc.n.duplex est nauiũ regimen.clauus quoq; qđ gubernaculũ est nauigi:quẽ rector tenet regimẽ ẽ nauticoꝝ:ex quo illud.dũ clauũ rectũ teneã:& illud sedebam⁹ in puppi clausq; tenebamus. ¶ Detrusa.trudes uocant q̃bus inherẽs saxo nauigiũ trudi & retrorsum reuocari põt; de q̃bus poeta æratasq; trudes & acuta cuspide contos.expediũt. ¶ Vel ignotoꝝ miseratione.ex affectu dictũ.cũ ẽt ignoti & alieni hoĩes miseratione quadã ꝓsequant̃ naufrago:& liberalitate refoueant:tũc.n.ut saluberrime pcipit persius: de cespite uiuo frange aliq̃d largire in opine pictus oberret cerulea in tabula. ¶ Quoꝝ audatia.attẽde elocutionẽ:nã cũ præmiserit miseriæ latrocinalis manus:subiunxit quoꝝ intelligi uolẽs latronũ.ecõtrario Salustius:sed añ itẽ pauci cõiurauere cõtra rẽ.pu.in q̃bus catilina fuit de qua q̃ uerissime potero dicã:nã cũ dicere debuisset de q̃bus.s.cõiuratoribus dicã:subintulit. de qua.s. cõiuratione. ¶ Sub istis oculis:cũ oculoꝝ sensus accerrimus:sit acerbiora impẽdio sunt:q̃ uidemus:q̃ q̃ audimus: hic illud quæq; ipse miserrima uidi:& quoꝝ pars magna fui. ¶ Expergitus:excitatus:& euigilans . ¶ Circũsecus:ex oĩ pte circunstantes. ¶ Sensit:labẽ.ex hoc cõmõefacit nos Apuleius:astrologis & chaldeis non esse credẽdũ:q̃ in alienis negociis uideri uolũt oculatissimi:cũ ĩ suis rebus sint hebetes & talpæ.qui dũ abdita fata scrutant̃:q̃ sunt añ pedes nõ ꝓspiciunt fiuntq; ridiculi. ¶ Luci.ait milo ad Apuleiũ se optare ut illi chaldeuera dixerit:& ut apuleiana peregrinatio fit fœlix & fortunata: luci aũt uocatiuus est casus quẽ antiqui salutatoriũ dixerũt.noiatur aũt Apuleius siquidem honorificentior appellatio fit per prænomen:q̃ p nomen:hinc illud Oratianum. Quinte puta aut publi.gaudent prænomine molles auriculæ. liber ut inquit.Quinti.in.vii.habet ꝑnomen.Nomen.Cognomen.quibus caret seruus:ideoq; persius cum de libertate per manumissionem facta loquæretur.satyrice dixit:momento temporis exit Marcus dãma.& mox paulo.Marcus dixit ita est assigna marce:tabellas:seruus enim manumissus repente ꝑnomine patroni insignitur nominaturq;.Lucius autem prænomen est apud Romanos freques a luce dictus.Nam qui Luci natus esset Lucius:sicut qui mane manius dicebatur auctor Mar.Varro.gens domitia ꝑnomina nulla præter q̃ Cnei.& Lucii usurpauit:nam primum secundumq; ac tertium. ænobarborum Domitiorum.Lucios continua serie nominatos accepimus.

Fratris nomen amabillissimũ
Euboia
chalcis
ære
ulyssea peregrinatio
Turbo
procella
Ecnephias
Clauus
Gubernaculum
Trudes
Astrologi in ꝓpriis negociis talpę
Salutatorius casus
Honorifica ꝑnomis appellatio
persius
Lucius a luce
Manius

domine. soli omnium chaldeus ille uera dixerit sisq; fœlix,& iter dexterum pergas. Hæc Milone diutine sermocinante,tacitus ingemiscebam,mihiq; nō mediocriter succensebam,q᷑ ultro inducta serie inopportunarum fabularū:mpartem bonam uespere,eisq; gratissimum fructum amitterem,& tandem denique deuorato pudore ad Milonem aio. ferat suam Diophanes ille fortunam,& spolia populorum rursum conferat mari pariter ac terræ, mihi uero fatigationis hesternæ etiam nunc saucio, da ueniā maturius concedam cubitum. Ei cum dicto facesse,& cubiculum meum contendo. Atq; illic deprahendo epularum dispositiones satis cōcinnas. Nam & pueris extra limen credo ut arbitrio nocturni gannitus ablegarentur, humi,q᷑ procul distractum fuerat grabattulum meum assistit mensula cenæ totius honestas reliquias tolerans,& calices boni,iam infuso latice semipleni solam temperiem sustinentes, & lagena iuxta orificio cesim de ascento patescens facilis auritu. prorsus gladiatoriæ ueneris antecænia.

¶DOmine.honoris causa dominū appellat.Augustus tamen ut in commentariis.Suetonii Annotauimus domini appellationem:ut maledictum & obprobrium semper exhorruit.Dominūq; se serio uł ioco appellari prohibuit.Alexāder quoq; Romanus imperator dominum se dici uetuit & sane dominatio & principatus diuersa natura sunt:ut docet Plini.panegyrista nec alius est princeps gratior:q̄ qui maxime dominum grauentur:scribit Seneca in epistolis moralibus:quod relatu scituq; dignum est obuios salutari a nobis dominos solere:si nomen nobis non succurrit:ex quo doctus uidetur sensus ille epigrammatarii poetæ:cum te non noscem dominum regemq; uocabam.¶Porrigas.lego pergas:optat enim ut pergat iter dextrum hoc est proprium & faustum: dextrum enim passim usurpatur:proprio & prospero. ¶Succensebam.irascebar mihi ipsi:succensere irasci ē iusta de causa.¶Vesperæ.horæ uespertinæ.¶Fructū.concubitum complexumq; fotidis significat.¶Conferat mari ac terræ.cum ait mari refertur ad naufragiū:quo in mari diophanis nauis turbinibus procellarum quassata rebus omnibus amissis demersa est terræ uero inquit propter latrocinalem manum quæ in terra inuasit reliquias diophanis bonorum.¶Fatigationis saucio.Noua locutio:ut dicas saucius fatigationis hesternæ:pro eo quod est defessus labore peregrinationis pridianæ.Medici & Plinius noster acopa appellant medicamentam lassitudinis imposito ex re uocabulo:hic acopis quoq; gēma dicta est cum q̄ oleum suffer ue factum perunctis lassitudinem soluit.¶Facesso.abscedo in cubiculum.Alias facessere:ut illud iussa facessunt. ¶Nam & pueris.sensus est Seruius instratum fuisse lectulum extra limen cubiculi sui:sibi uero ꝓcul ab his:ne illi subauscultare possent nocturnas coeuntium uoces:ex Luciano sumptūm qui græce ait τῷ μὲν παιδὶ ἔξω ὑπεστρωτο. idest seruo extrinsecus stratus erat lectus:appellatione autē puerorum seruos significari qs ignorat:ex quo illud Plautinum pueri mensam apponite:& illud puere pulta:inde apud priscos marcipores:& publipores nominati quasi pueri hoc est serui marci & publii.¶Arbitrio.speculatu contēplatuq;. Arbitrari.n. est spectare Plautus ne arbitri dicta nostra arbitrari q̄ant:hinc arbitrum uocamus iudicem qui totius rei habeat arbitrium & facultatem quia scilicet arbitratur hoc est spectat & explorat diligenter controuersiam litigatorum & arbitrium dicitur sententia:quæ ab arbitrio statuitur:& arbitrarium cum adhuc res apud arbitriū geritur:quidam qui nō legere q̄ a Luciano scripta sunt:pro pueris emendarunt prius.Alii ut pueri:sed male cum sententiæ Luciani.Vnde hæc mutuatur nostra lectio ad amussim qnadret:potest & hoc de pueris extra limen non indocte neq; inelegāter referri.ad seruulos liminis custodes:quos liminarchas uocant.de quibus sensisse uidetur silius in primo punicorum famuli turbato ad limina somno expauere trucem per uasta silentia uocem.Vbi famuli ad limina signantur liminarchæ hoc est liminis ꝑfecti cubiculiq; custodes.Attamen apud iurisconsultos titulo de muneribus & honoribus liminarchæ ponuntur pro militibus qui imperii limitibus atq; confinio præficiuntur:quos limitarchas dicere possis:quasi limitum præfectos:qui & limitanei nominantur ab historis:uolumine quoq; codicis imperatorii.xii.mentio fit de limitaneis militibus & limitaneis agris. Vbi limitanei agri dicuntur:qui sunt in limitibus:hoc est collimitio:atq; confinio collocati:Limentinum deum uocant:qui limini præest.Quam procul distractum.Videtur legendum distractum:ut a sternendo distratum intelligas:non a distrahēdo distractum.ut sit sensus.stratum fuisse lectum & mensam pueris q̄ procul a grabato.Apulei.¶Assistit mensulę.lego mēsula:ut sit rectus casus:& hoc totum colon cum inferioribus iungendum:grabatulum meum assistit mensula.Est enim sensus. grabatulo assistebat mensula: Cum reliquis cœne & poculis: ex Luciano. totum qui sic scribit τραπέζα δὲ τῇ κλίνῃ παρέστηκει ποτήριον ἔχουσα: καὶ οἶνος αὐτοῦ παρέκειτο: καὶ ὕδωρ ἑτοῖμον καὶ ψυχρὸν καὶ θερμὸν hoc est mensula iuxta lectum astabat:poculum habens:& uinum adiacebat:& aqua frigida atq; calida erat in promptu.¶Latice.latex dicitur omnis liquor.Vnde & latex uini.Latex aquæ:olei absinthii.apud poetas frequentissime:hic laticem pro uino accipimus significat enim calices bonos hoc est capaces semiplenos fuisse infuso uino præparatos ad temperiem aquæ sustinendam:mos enim fuit ueteꝝ mō frigida:modo calida aqua mixta potiōes tēperare.ex quo illud epigrāmatarii:frigida nō desit:nō deerit calda petēti.Item me conuiua leget mixto qncunce sed ante īcipiat positus qua repuisse calix & apud salyrographū Calide gelideq; minister.M.officialius comediarū histrio cū in cœna calidā potionē in pultario poposcisset repente expirauit rigēs.nullo sentiente.Donec Accubantiū ꝓximus repescere potionē admonet.¶Lagena.ποτήριον.i.poculū significat:hoc est uas uinarium:Quin.occidissemus te nisi nos lagena defecisset.Diminutiuū est laguncula:Pli.in epistolis.proinde cū uenabere licebit auctore me ut panarium & lagunculā:sic ēt pugillares feras.¶Officio cessin.mendosissimus locus:q ut sentio ita emendādus est orificio sensin dehiscēte patescens:significat.n.lagenā fuisse in orificio:& in sūma parte parentiorē in imo angustiorem sicut sunt pleraq; id genus uasa uinaria.Ex q̄bus faciliorē haustus:Igit̄ patescebat lagena & patula fiebat sūmo orificio dehiscēte.i.sese expandente atq; aperiēte:sensin tū ob uenustatē.Orificiū autē dicimus ut opificiū ab ore. est enī sūmū os.& hiatus ac pator:scribit Macrobius duo eē uentris orifica:quoꝝ superius erectū recipit deuorataq; & in fallē uentris recōdit.inferius uero demissum intestinis adiacentibus inseritur:& inde uia est egerendi.¶Antecænia. Nouator uerborū non minus eleganter q̄ licenter appellat lagenā ueneris antecæniam:tanquam ꝑgustatio quædā sit & ꝑludium ac præparatio ad palestram ueneriam exercendam.uinum enī subsequitur libido. Nam sine cerere & baccho friget uenus: Vnde Oratius scitissime crateram uini sodalem ueneris appellat.Dicit̄ autem antecænia quasi antecænā sumpta dictione cōposita ex integro & corrupto:sicut Mar.finxit.Domicenium quod domicenare significat.¶Veneris gladiatoriæ. Tanq̄ palestra ueneris sit pugna quædam gladiatoria:& amatores in concubitu prælientur atq; confligant.

Dominatio principatus
Dominos salutamus
Ignetos
Dextrum psperum
Acopa medicamenta
Acopis
pueri serui Marci por publipor.
arbitrari
arbiter
arbitriū
arbitrariū
Liminarchæ
Famuli ad limina
limitanei milites
limitanei agri
limentus deus
lagena
lacucula
orificium duo uentris orificia

¶COMmodum

CCOMmodū. Vix. tūc primū. ¶ Rosa serta. Lucianus τῶν στρωμάτων ῥόδα πολλὰ κατεπαστο. Id rosæ multæ pstrata spargebanť. Tuberante. Tumescente. rosæ. n. solutæ in sinu & gremio extuberare ac tumescere uidenť. puerbiū uetus obiter referendū. est. qđ erit: nec mulieri: nec gremio credi oportere. Cū & illa incerti & leuis ai sit: & plerūq; in gremio posita: cū obliuionē uenerīt exurgentiū pcidant. ¶ Pressim. cū pressura. qđ amantiū est ut. s. oscula insignāt iprimātq; pssis labellis aduerbiū est. ¶ Corollis reuincto. Hoc totū amatoris specimē est & argumētū: Vt coronis amator ab amica reuinciať: ac floribus oppleať. Sutiles coronæ ut auctor est Pli. solēnes in cœnis fuerūt: & in potu atq; hilaritate pcipue usurpabanť. In-

Cómodū cubuerā, & ecce Fotis mea iā domina cubitū reddita, iacta pximat rosa serta. & rosa soluta in sinu tuberante, ac me pssim de osculato, & corollis reuincto, ac flore psperso, arripit poculū ac desuper aqua calida iniecta, porrigit ut bibā. idq; modicum prius q̄ totū exorberē, clemēter inuadit. Ac relictum paululatim libellis minuēs, meq; respiciēs sorbillat dulciter, sequensq; & tertiū inter nos uicissim, & frequēs alternat poculū Cū ego iā uino madēs, nec aio tantū, uerū etiā corpore ipso ad libidinē, inquiēs alioquin. & petulās, etiā sautius paulisper inguinū sane, lacinia remota impatientiā ueneris Fotidi meæ monstrans, miserere inquā, & subueni maturius. Nā ut uides, prælio qđ nobis sine finali officio indixeras, iam proximāte uehemēter intentus, ubi primā sagittam sæui cupidinis in ima pcordia mea delapsam excepi,

terdū & coronas ipsas bibebāt: Quod exēplo Cleopatræ satis liqt: q̄ in cōuiuali hilaritate inuitauit Antoniū: ut coronas biberēt: strophia. Antiqui appellarūt: Vnde nata strophiola. Cū uero ex floribus fierēt serta a serēdo seruiæ appellabanť: a coronis corollæ diminutiuo uocabulo pp gracilitatē noiatæ. Vñ & corollaria de qbus apud Traquillū copiosius: & mox suo loco dicemus. ¶ Aqua calida iniecta Dū diximus: q mixtura calidæ pocula tēperabanť. oēm decoctā aquā utiliorē eē: cōuenit. Itē calefactā magis refrigerari subtilissimo inuento: ut tradit Pli. noster. lib. xxxi. Neronis principis inuentū est detorq̄re aquā ultroq; demissam in niues refrigerare: Ita uoluptas frigoris cōtingit sine uitiis niuis hinc illa in deserpatiōe apud Suetoniū uox: hæc ē decocta Neronis. ¶ Paulatim. minuatim & ut inqt Plautus ductim. qđ cū quadā inter bibendū cunctatione a potoribus fieri solet. ¶ Sorbillat. Sorbillo haurit Plautus in penulo. hem mihi iā uideo ppe uictū tm̄ sorbillo. hoc est sorbitiōe: ex animātibus alia sugūt alia lābunt: alia sorbēt. appius auferius repētina morte obiit cum sorberet ouū. ouū sorbile uel molle ibecillissimæ materiæ ē. ut inqt celsus. q̄ crassiorē quoq; pituitā fieri tradit ouis sorbilibus. ¶ Sequens. & tertiū. Prima uini cratera ad sitim ptinet. Secūda ad hilaritatē. Tertia ad uoluptatē. Quarta ad insaniā nihil sic inflāmat medullas: & titillat mēbra genitalia sicut uinū. Cui natura ē exausto accendēdi colore uiscera itus: quo nihil est perniciosius si mod⁹ absit: gloriā bibēdi uirtute parthi q̄rūt. famā hic apđ græcos Alcibiades meruit Cicero. M. Ci. illius inclitissimi oratoris fili⁹ auidissime apphendit gloriā ebrietatis: q binos congios simľ haurire solit⁹ erat: a quo oli Marcido ac temulēto scipphus ipactus ē. M. Agrippe: prouerbiū uetus est. sapientiā uino obūbrari: quo nihil pōt esse fedius. cū uino mens hois obbrutescat. Et uertigine caliget. Libet interdū talia transcursu interspargere ad castigādos nō paucos: q ad uina pdenda geniti sunt: q ob hoc tm̄ senatos eē arbitranť ut bibant. Quod olim de bonoso ipatore Romano Aurelianus dictitabat: nō ut uiuat inqt natus est sed ut bibat. q bibit quantū hoium nemo: In quo fuit hoc mirabile: ut quātū bibisset tm̄ mingeret. q cū laqueo uitā finiuisset: talis extitit locus Amphorā pēdere nō hominem:

Fuit qdā ex numero phagonū siue comedonū quo uehemētissime delectatus est Aurelianus. q ut refert Flauius uopiscus bibebat insundibulo plus orca: est aūt īsundibulū ut id quoq; transeunter Annotemus instrumētū uinariū: quo uinū in dolium infundiť. pcipit Cato, ut uilicus habebat infundibula duo legiť in monumētis hebreoꝝ quosdā eē ex his q audiūt sapientē: siľes infundibulo: Tales nihil continere: qui sicut infundibulū quantū hauriūt tantundē transmittūt. Orca aūt uas est ficariū teres atq; uniformi specie dicta a similitudine orcæ marinæ beluæ. pcipit Columella in orcas picatas meridiāo tpe calentē ficū cōdi & calcari diligēter oportere: Pli. quoq; in. xv. ubi copia inqt ficoꝝ abundat iplenť orcæ. M. Varro orcā capit pro uase uinario. cū in primo de re rustica sic scribit. qđ sæpe ubi conditum nouū uinum orcæ: ut in hispania feruore musti ruptæ: nec nō & dolia: ut in Italia ne uinū plueret: apud Persiū p uase salsamentoꝝ capiť illo uersu. Menaq; q nōdum prima defecerit orca: & hæc notiora. illud remotius: orcā dici uasculū aleatoriū: quo cōiectæ agitatæq; tesseræ & tali mittunť in aleā. ad euitādas aleatoꝝ imposturas. a Mar. diciť turricula. ab Oratio pyrgus. In hoc significatu accipiť apud Persiū. sic scribētē. Angustæ collo nō falier orcæ. Vbi grāmatici meras nugas effutiunt: huic sniæ nostræ euidēter astipulať illud Pomponii. Iteꝝ dū contēplor orcā taxillos perdidi. ¶ Corpore ipso. Aliqū ut inqt uerissime Augustinus cū in aio cōcupiscētia ferueat friget in corpore: & ille libidinis motus destituit inhiantē: ex quo fit ut libidini libido nō seruiat. Nunc ait Apuleius & aio & corpore sese ad libidinē fuisse incitatissimum. ¶ Inquiens. lege inquietus uel inquies: ut Antiqui dictitabant: quo uocabulo idem significať quod inquietus: & est adiectiuū. Liuius iā sibi satis gloriæ q̄situm: & potuisse se definere in animus inquies pasceret opere: a Plinio diciť inquies p inquietudine: si mō fas ē latino hoi inquietudinē usurpare: sic. n. inqt in. xiiii. furiales somni & inqes nocturno. ¶ Sautius inguinū pro inguinibus: figuratæ locutus ē. Veteres. n. gemtiuū p ablatiuo frequēter usurpāt. ut pstans animi fœlix ai ita & Sautius inguinū dr̄ oppido q̄ elegāter habēs inguina tumentia: sicut. n. mēbra in hoie sautio intumescunt: sic Sautius inguinū diciť: cuius turgent genitalia ex libidinis desiderio. Ora. tument tibi cum inguina: Sine: Tersior lectio est sane. ¶ Siue finali officio. tanq̄ nullus finis ueneris prælii esset futurus: quidam legunt sine feriali officio. qđ perinde est ac si dicas sine cessatione: uerbum ē iuriscōsultoꝝ ut in causa finali.

Nec mulieri nec gremio credēdū
pressim
Sutiles coronæ
Coronas biberant
Strophia
Seruiæ
Corollæ
Aquā niuibus refrigerare
Decocta neroni
Sorbillare:
Mors sorbentis ouū
Ouum sorbile
Cicero fili⁹ bibax
Sapientiā uino obūbrari
Vrbibat natus bonosus
Amphorā pēdere nō hominem
Phagones
Infundibulum
Diguum scitu
auditores similes infundibulo
orca
orca aleatoria
locus psii
Inquies animus
Inquies animus
Inquies nocturna
Sautius inguinum

Arcū tēdere ī obicena significatione
Ouidius de arcu
Anadyomene uenus
Glaber
Glabellus
Deglabrare
Glabret
Phalacra
Phalacra coraces
Phalacro caui
glabrescit
Pudenda uelari
cāpestrati
Grassari
grassator
Grassatura
Gnauiter
Nauiter
Nauus
Prothesis
Lucretius
Spina longū cerebrꝝ
Pendula uenus
Hō ex coitu maxie languet
Scitū pythagoræ de coitu
Cor. celsus
Artuatus
deartuare
Concipeꝫ fœminas sine uoluptate

CAR cum meū:perstat in trāslatione:nā cū ꝓmiserit sagittā cupidinis q̄ ille amatores ferit merito subintulit arcū tetendit. qđ plane referendū est ad genitalia:q̄ uigore nerui instar arcus tēdunꝫ scri. Pli. camelino genitali arcus intēdi a populis orientis. Ad cōsimilē significantiā allusit Oui. cū ait in carmine obsceno. Nemo meo melius neruū tēdebat Vlysse:siue ille laterā:seu fuit artis opus. Itē in amorꝝ uoluminibus. Penelope uires iuuenū tentabat i arcu q lacus argueret corneus arcus erat. Nā cū de arcu simplicius loqui uideaꝫ:quē ꝓci tēdere nequere:& solus Vlysses tetendit:ꝓut latissime canit Homerus tñ occulte allusit ad arcū & neruū:genitaliū de quo neruo Ora. Cuius in indomito cōstātior iguine neruus. ℣ Et oppido formido. Valde timeo. ℣ In effusum laxa crinē. petit a fotide:ut comā soluat ut capillos hēat effusos dissolutosq̄:q̄ undāter fluant:uerbū est imperātis laxa. ℣ Laciniis renudata. exutis uestimētis oib⁹. ēt interula:.siue camisia deposita. In amore. n. uix ulla ēt nuda sat nuda est. In spēm ueneris. reformata: Laus magna photidis cuius nudæ formā cōparat ueneri. q̄ nuda subit marinos fluctus. & nuda illic exit:utpote ex maris spūa genita. Venerē nudā e mari exeūtē pinxit appelles:q̄ Anadyomene uocaꝫ:quo ope nihil absoluti⁹ iudicāt eruditi Anadyomenæ āt græca appellatiōe dr̄ emergens:siue exiēs:siue egrediēs ex mari. Glabella: Delicata:& leuore cutis uenusta. glaber & p diminutionē glabellis dr̄ læuis politus & sine pilis. Verbū uetus ē deglabrare. qđ significat depilare & glabrū facere. glabreta. Antiq loca dixerunt:quasi caluata:q̄ fruticibus nuda sunt: utpote nihil gignentia:q̄ græci phalacras uocant a similitudine caluitii:qđ phalacron dnt. Vñ phalacrocoraces calui corui hinc apud Suetoniū uicus in quo natus est Vespasianus phalacrine nomē dixisse uideri pōt:qđ ea loca eēnt phalacra hoc est calueta siue glabreta. i. fruticibus uiduata. & penitus sterilia q̄uis in cōmētariis cōiectatorie tradiderimus nomē phalacrine iditū uideri posse ex eo ꝙ hoies calui illic nascerenꝫ:quos græci φαλακρους uocāt. De glabretis ait Columella:& glabreta signis adhibitis notari cōuenit:ut suo tpe eiusmodi uitiis medeamur:ab eodē decenter dr̄:glabrescit area. ꝓ eo ꝙ est fit glabra & sine herbis. q̄ tegens uerecūdia: Lego uerecūda:ut sit sensus photidē:manu expansa nō tā texisse q̄ obumbrasse uerecūda hoc est genitalia:q mos est mulieribus ꝓpe peculiaris:ut pudēda cōspici nolint:quorꝝ mēbrorꝝ nuditas erubescēda:& ut:auctor est Augustinus uolumine. xiiii. de ciuitate dei. oēs gentes adeo tenent in usu pudēda uelare:ut qdā barbari illas corporis ptes:nec in balneis nudas habeāt:sed cū earꝝ tegumētis lauent:apud Romanos nudi iuuenes. corpora in cāpo exercētes pudēda opiebāt:Vñ ita succinctos uulgus cāpestratos appellat. ℣ Præliare. cōgressu. s. & pugna uenerea. ℣ Nec terga uortā. trāslatio a bellatoribus. q cominus & aduerso pectore depugnāt:neq̄ tergiuersantes: neq̄ cedentes:cū eius sit terga uertere:q timidus est:& fugere malit q̄ mori. ℣ Missionē. hoc est qđ supra dixit ꝓliū nobis sine finali officio indixerat:ꝑstat in metaphora ꝓlii militaris. ℣ Grassare gnauiter. strenue depugna. grassari antiquitas ponebāt pro adulari. non latrocinale uerbū est:nā grassari dnr latrones uias obsidentes uidelicet ab impetu gradiendi. Vñ grassatores dicti & grassaturæ. mars & luna in. viii. ab horoscopo loco simul collocati grassatorē efficiēt:qui latrocinantē manum profusione sanguinis cruentabit. Interdū grassari honesta significatione significar ire & gradi:ut illud silii italici grassandū ad clara periclis:& Salustii. aius ubi ad gloriā uirtutis uia grassaꝫ habunde pollēs potensq̄ & clarus est:gnauiter autem dr̄ industrie strenue:celeriter. qđ & nauiter:cuius cōtrariū est ignauiter: Nauus aūt celer ac strenuus a nauiū celeritate dictus. grāmatici ꝓthesin figurā appellāt:qñ appositio q̄dam lr̄æ fit ad principiū dictionis. Vt gnatus ꝓ natus. gnauus ꝓ nauus:gnauiter ꝓ nauiter. Noti inqt erāt. M. Tul. & naui:& nari:qbus cū in ꝓponi debet dulcius uisum est ignoti:ignaui:& ignari dicere q̄ ut ueritas postulabat. ℣ Crebra. crebro nomē ꝓ aduerbio. Virg. & pede terrā crebra ferit. ℣ Mobilē spinā quatiēs. In re uenerea exigiꝫ motus & agitatio:ut illæ merito dānenꝫ q̄ imobiles iacent. hēr. n. mobilitas illa nescio qđ incentiuū & illiciū:efficitq̄ uenerē uiris cōcinniorē:ex quo est illud Epigrāmatistæ. nec motu dignaris opus nec uoce iuuare. Cōtra sapho ouidiana inqt crebraq̄ uobilitas aptaq̄ uerba ioco. Lucretius motū illū cōcubitu efficere ait uenerē cōcinniorē. q tñ sic cā ne fœminæ cōcipiāt:sic. n. refer in quarto. idq̄ sua cā cōsuerunt scorta moueri:ne cōplerenꝫ crebro grauidæq̄ iacerēt:& simul ipsa uiris uenus ut cōcinnior eēt:spina aūt dorsualis a medicis lōgū cerebrū uocaꝫ:ex spinali medulla pudētis atq̄ ēt matrici:ut suū ministeriū impleant nerui ministranꝫ. ℣ Pendulæ ueneris. eleganter pendulam uenerē uocat:quæ fit a fœmina superstantem. de quo cubitu inqt Oui. parua uehaꝫ equo qđ erat longissima:nunq̄ thebais hectoreo nupta resedit equo plerisq̄ quadrupedū:ut inqt Pli. fœminæ in coitu supueniunt. ℣ Artubus. languentibus mēbris. quid est inquit Aristoteles in ꝓblematis ꝙ hō inter cætera Animātia a cōcubitu dissoluiꝫ:& languescit? An ꝙ semen ꝓ sui corporis proportione plurimū emittit:qui uero multū genituræ siue spmatis emittit pallescit ac debilitaꝫ:nō secus q̄ debilitareꝫ:nō secus q̄ debilitareꝫ:si quadriges tm̄ de sanguine emitteret. Quod ideo fit qa spma siue genitura gigniꝫ ex sanguine optime digesto quarta nouissimaq̄ digestione:auctor Albertus magnus. Dicere solebat pythagoras tūc aphrodisia. i. uenerea exercenda eē cū te ipso infirmior fieri uis. Venerē dānat Democritus: Cuius raritatē utiliorem eē uerissime sentit Pli. noster. & ante Pliniū dixerat. Cor. Celsus ꝓpe ex oraculo. Cōcubitus rarus corpus excitat:frequēs soluit: ab artubus mēbrorꝝ. deriuaꝫ artuatus:q̄ dictio significat dissipatū:& quasi p artus laceratū: Maternus in qnto ut sic artuatis uiscerum partibus mēbra oia crudelis artificii ꝑsidio ꝑferanꝫ:fit & uerbū deartuare:quod est quasi p artus cōcidere: Plautus deartuatus sum miser. ℣ Simul ambo corruimus. Illa est oibus numeris solida uoluptas qua uir & fœmina coeuntes simul cōmoriunꝫ. Oui. Ad metā properate simul tūc plena uoluptas:cū pariter uicti fœmina uirq̄ iacēt. Vulgo crediꝫ ad cōcipiēdū necessariā esse utriusq̄ coeuntis cū uoluptate pariq̄ cōcursu seminis ꝓfusionē:qđ negat Aristoteles. qui lib. i. de generatione animaliū fœminas sæpe numero cōcipere affirmat:sine ea q̄ per coitū fit uoluptate:qđ & reliqui peripatetici testāꝫ.

arcū meū & ipse rigore tetēdi, & oppido formido ne neru⁹ rigoris nimietate rūpaꝫ, sed ut mihi morē plenius gesseris, in effusum laxa crinē, & capillo fluente undanꝫ ede cōplexus amabiles. Nec mora, cū oib⁹ illis cibariis uasculis raptim remotis. laciniis cunctis suis renudata, crinibusq̄ dissolutis ad hylarē lasciuiā in spēm ueneris, q̄ marinos fluctus subit pulchre reformata, paulisper ēt glabella fœmina, uel rosea palmula potius obūbrās de idustria, q̄ tegens, uerecūda ꝓliare inqt. & fortiter ꝓliare. Nec. n. tibi cedā nec terga uortā. cominus i aspectū, si uires dirigere, & grassare gnauiter, & occide moriturus. hodierna pugna nō hēt missionē. Hæc simul dicēs, inscēso grabatulo, sup me sensim residens, ac crebre subsiliēs lubricisq̄ gestibus mobilem spinam quatiēs pendule, ueneris fructu me satiauit:usq̄ dū lassis animis, & marcidis artubus defatigati, simul ambo corruimus, inter mutuos amplexus aias anhelantes. his & huiuscemodi

CO Luctationibus.

collučtatiõib⁹ ad cõfinia lucis usq; p uigiles egimus,
poculis iterdũ lassitudinẽ refouẽtes,& libidinẽ inci.
tãtes,& uoluptatẽ itegrãtes. Ad cuius nočtis exẽplar
similes adstruxim⁹alias plusculas. Forte qdã die me,
cũ magnope Byrrhena cõtẽdit,apud eã cœnulæ inte
ressẽ,& cũ ipẽdio excusarẽ,negauit ueniã. Ergo igit
Fotis erat adeũda,deq; nutu ei⁹ cõsiliũ,uelut auspici
um petẽdũq; qq inuita q a se ungu e lati⁹ digrederet
tñ cõiter amatoriũ militiæ breuẽ cõmeatam induisit.
Sed heus tu inqt caue, regrediare cœna maturi⁹, nã
uesana fačtio nobilissimorum iuuenũ, pace publica
infečta,passim trucidatos per medias plateas uide.
bis iacere. Nec præsidis auxilia lõginqua leuare ciui
tatẽ tãta clade possunt. Tibi uero fortunæ splẽdor in
sidias,contemptus etiam peregrinationis poterit af
ferre. Fac sine cura inquã sis Fotis mea. Nam præter
q epulis alienis uoluptates meas anteferrem, me,,
tum etiam istum tibi demam.maturata regressione.
Nec tamen incomitatus ibo. Nam gladiclo solito ci
čtus altrinsecus ipse salutis meæ psidia gestabo. Sic
parat⁹ cœnæ me cõmitto,frequẽs ibi nũerus epulo
nũ,& utpote apđ primatẽ fœminã flos ipe ciuitatis,

¶ COLluctatiõib⁹:ut aq̃ palestra qdã & luctatio sit ueneri⁹ cõcubit⁹. Iõq; Domitian⁹ clinopalẽ uocabat libidinis assiduitatẽ uelut palestrã lecti & exercitamẽtũ. ¶ Libidinẽ icitãtes. Isocolõ ẽ:q̃ figura ppe peculiaris ubiq; locoꝝ utit Apulei⁹: latie dr cõpar. ¶ Impẽdio. Valde:aduerbiũ ẽ. ¶ Negauit ueniã. Dixit se mihi nõ ignoturã:nec ueniã daturã:nisi pmisissẽ me apđ eã cenaturũ. ¶ Cõsiliũ uelut auspiciũ petẽdũ. Queadmodũ psides & magistrat⁹ regunt auspiciis:sine qb⁹ nihil militię domi q; agebat. Ita mihi igt cõsiliũ erat petẽdũ a Fotide:ut magistrat⁹ auspicia ab auspicib⁹ petere cõsueuerũt. Pli. de Gallis gallinaceis scribẽs sic refert. Hi magistrat⁹ nr̃os quotidie regũt Domusq; ipsi suas claudũt aut referãt. hi fasces Romanos impellũt aut retinẽt. Iubẽs acies aut phibẽt uičtoriaꝝ oĩum toto orbe partaꝝ auspices. ¶ Vngue lati⁹. unguen latũ æ digitũ trãsuersũ puerbialit usurpam⁹ ad significãdũ iteruallũ oppido q̃ pusillũ:q̃ta.s. ẽ latitudo unguis & digiti trãsuersi. Plau. i aulularia. Digitũ trãsuersũ aut unguẽ latũ. Excesseris Hierony. & Cicero hac Prouerbiali locutiõe decẽter utunt. ¶ Comit. Hilare. ac libent ut expõit Varro:aduerbiũ ẽ. Cões:ut inqt Cice. dicim⁹ hoies faciles & benignos. ¶ Amatoriæ militię. Oui. militię spẽs amor ẽ discedite segnes itẽ militat ois amans: & hãc sua castra cupido. ¶ Vesana factio:maloꝝ cõsensus & cõspiratio dr factio:alias factio signat opulẽtiã: ut illđ Plauti ex aulularia. Istas magnas factiões nihil moror: olim factio honestum erat uocabulũ:uñ factiones histrionũ & q̃drigarioꝝ dictę:mõ noie factiõis seditio & arma uocant:& hoies factiosi dicti. Salu. erat Cn. piso eodẽ tpe adolescẽs nobil sũmæ audaciæ: egenus factiosus. Tertullia. i apologetico. at e cõtrario illis nomẽ factionũ accomodãdũ ẽ q i odiũ bonoꝝ: & p boꝝ cõspirãt. ¶ Infecta. lego ifecit:hoc est polluit: fedauit:pturbauit. ¶ Per medias plateas:nõ clã sed palã & i ppatulo cedes a factiõe uesana fieri solitas significat: platea aũt media pducta enũciat si Donato credimus q enarrãs illđ Terẽtianũ i hac platea dñt habitasse chrisidẽ:hoc inuit cũ ait:grçci πλατειαν dixerũt:quã nos plateã dicim⁹:fm formã eiusmodi μυσειαν & medeã σπονδειον & spõdeũ scribim⁹:tñ apđ Ora. & Ausoniũ platea pfert:media correpta:sic.n. i eplis Oratii legit:purę sũt plateæ:nihil ut meditãtib⁹ obstet. ¶ Præsidis auxilio. Cõgruit bono & graui psidi ut Vlpiãi uerbis utar. Curare ut pacata & qeta puicia sit quã regit:qđ nõ difficile obtinebit si sollicite agat:ut malis hoib⁹ puincia careat. eosq; cõqrat:nã & sacrilegos latrones plagiarios:fures:cõqrere debet:& put qsq; deliq̃rit i eũ aiaduertere pses puinciæ:ut iqt Paulus i sua puicia tm iperiũ hẽt:& hẽt iterdũ iperiũ aduersus extraneos hoies:si q malũ cõmiserit:nã & i mãdatis pricipũ ẽ:ut curet is q puiciæ pest:mal hoib⁹ carere puinciã:psidis aut nomẽ gñale ẽ:quo oẽs puicias regẽtes appelant. Q đ ãt dixit Vlpian⁹ plagiarios cõqri a pside dẽre. scito noie plagiarii:nõ tã eũ significari q surripit alienos suos ut autũat Acursius:q̃ eũ q liberꝝ hoiem asserit i suitutẽ:q; hoiem emit:quẽ scit liberꝝ eẽ:& q hmõi hoiem sciens uendit aut p seruo tenet. Dict⁹ plagiarius:q lege phania plagis dãnatus eẽt:ipsa uero lex plagiaria:crimẽ plagiũ uocatur. Marti. decẽti metaphorã plagiariũ appellat furẽ libroꝝ suoꝝ:q illos tanq̃ suos tenet in suitute. Ego opinor poti⁹ plagiariũ a uocabulo græco duci. i. πλαγιῶ qđ significat obliquũ:& trãsuersũ:& πλαγιαζω dr obliquo:nã q plagiari⁹ est q̃si ex obliquo & transuerso in suitutẽ trahit illũ q liber sit. pterea i plagiario syllaba prima corripit. In plaga pducit. ¶ Cõtẽptus peregrinationis. Peregrini dũ cõtemnũtur insidiis magis obnoxii sunt. Cũ naturaliter ciues nr̃os magis q̃ peregrinos faueamus. Cui⁹ rei argumento est exẽplũ illud agoracriti & alcamenis atheniẽsis:nã cũ duo hi sculptores in marmore scalpẽdo clarissimi uenerẽ fecissent:uicit Alcamenes nõ opere:sed atheniensiũ suffragiis:q cõtra peregrinũ suo fauerũt. pcipit Plato lib. viii. de legibus peregrinos post ex actos. xx. annos alligatis sarcinulis ex ciuitate in qua habitauerint migrare debere. Idẽ lib. ix. peregrinũ ab homicidiũ maiori multa afficiẽdũ esse q̃ indigenã. Itẽ lib. xi. iubet ut peregcini dũtaxat & aduenæ cauponarias exercitatiões faciãt cõtẽptus ponit p cõtẽptiõe. ¶ Nec incõmitatus comes fidissim⁹ est gladius quoq; comitatũ iturũ sese spondet Apuleius. ¶ Gladiolo. qdã ex ueterib⁹ gladia neutraliter dixerũt genere excidẽtes:ut notat Quin. gladiola. dixit messala. Gladiũ a clade. C. in. G. Cõmutato dici autumat. M. Varro:qa fit ad hostiũ cladẽ. Lacedæmonii primi auctore Plinio gladium inuenerũt. ¶ Altrisec⁹. altiore corpis pte. Aduerbiũ ẽ:uel ab altero latere:sic.n. macherophori gladiũ ad lat⁹:alteꝝ alligatũ gestare cõsueuerũt. ¶ Cœnæ. Ad quã. s. inuitauerat me byrrhena. ¶ Epulonũ. Cõuiuaꝝ ab epulis epulões dicti & p cõuictorib⁹ accipiunt:Antiq epolonos dicebãt quos nũc epulões dñt & significabant hi q hẽbãt idicẽdi epulas ioui cęterisq; diis ptãtẽ:põtifices ueteres auctor ẽ. M. T. i. iii. de oratore tres uiros epulões eẽ uoluerũt:a qb⁹ fieret ludoꝝ epulare sacrificiũ. Mox numer⁹ epulonũ auct⁹ & p trib⁹ septẽ eẽ cœperũt:de qb⁹ itelligi uoluit Luca. illo uersu septẽ uirq; epul fest⁹:titiiq; sodales. Pli. quoq; iunior scribit mariũ bethẽcũ fuisse septẽ uiꝝ epulonũ. Sodales ãt uitii ut id quoq; trãseũter attingã. apđ Lucanũ significant sacerdotes. dicti ab titiis auib⁹. q̃s i auguriis certis obsuare solẽt:Coepulon⁹ Plauto dict⁹ cõuictor: & hisdẽ epul uescẽs:sic.n. ait i psa. o mi iupit Terrestris & coepulori⁹ cõpellatiu⁹. Vbi annotãdũq; copulatiu⁹ q̃ cõpellatiuus emẽdati⁹ q̃drat Plautinę snię. Prisci scitissime facetissimeq; epulões Deos pasitos iouis appellauerũt:& ad illi⁹ mẽsã cõstituerũt. Lex cõuiual pcipit ne i cõuiuio epulões hoc ẽ cõuiuæ plures sint q̃ nouẽ:nec pauciores q̃ tres. optet.n. numeꝝ cõuiuarũ a gratiaꝝ numero icipere & pgredi ad musaꝝ. Idest pficisci a trib⁹ & cõsistere i nouẽ:nã multos eẽ inqt. M. Varro non cõuenit:q turba plerũq; ẽ turbulẽta. notissimũ dictũ ẽ de numero cõuiuaꝝ put meminit Iuli⁹ capitolinus. septẽ cõuiuium nouẽ uero cõuitiũ. Archestrat⁹ poeta græc⁹. cõuiuæ inqt aut tres aut quatuor:aut nõ plures qnq; sunto, alias mercenariorum & rapto uiuentiũ cõuentus fuerit. Atheneus quoq; auctor est olim non plures qnq; in cõuiuiũ adhiberi solitos,

Clinopale
Isocolon
compar
Impẽdio
Galliacei
magistratus regunt
Vnguẽ latũ digitum trãsuersũ
Comiter
Comis
Factio
Factiosus
Platea
Officium bõi psidis
Præsidis nomen
Plagiarius qui
Plagiũ uñ plagiarius cõtra uulgatam opinionem
Exẽplum agoracriti & alcamenis pegrini & cauponationem exerceant
Gladia
Epulones
Epoloni
Locus Lucani
Septẽuiri epulones
Sodales titii
Coepulonus
Epulones parasiti iouis
Numerus cõuiuarũ
Septẽ conuiuium

opipares citro,& ebore nitētes lecti aureis uestibus
itecti,āpli calices,uariæ q̄dē grā̄,sed ꝑciositatis unt.
us.Hic uitrū affabre sigillatu.ibi cristallū impictū:ar
gētū alibi clarū,& aurū fulgurans,& succinum mire
cauatum,& lapides ut bibas,& quicquid fieri non
potest,ibi est.diriuitores plusculi splēdide amicti:fer
cula copiose,scitule submistrata, pueri calamistrati,

¶Opipares lecti.Dicimus opipares:& opiparos:ut exanimes & exanimos:ut inermes & inermos.In secūdo & tertio or
dine.opipaꝝ aūt antiq dicebāt magnaꝝ opū apparatū:ut opipaꝝ cōuiuiū.a Pluto i Persa.opiparæ athenæ dictæ.ꝓ opu
lentæ & magnificæ.a quo opipare abūdāter copiose:hic lecti opipares significanť mēsæ magnifice.ac ꝑciose:utpote ex
citro & ebore cōfectæ:nā ut inqt Pli.mensis citreis nihil erat ꝑciosius.olim cethegus mensā cicreā ꝑmutauerat fundi ta.
xatiōe.Rotūdæ erāt & orbiculatæ.mēsis citreis ꝑcipua dos in uena crispis:tigrinæ & pātherinæ uocabanť:mulsi color in
his maxime ꝓbabať:de qbus Lucanus Mar.Iuuenalis Seneca scriptores oēs.haꝝ mensaꝝ pedes ex ebore fiebāt:ob id di.
xit Plini⁹.Eodē ebore numinū ora spectari & mēsarū
pedes.Iuue.Latos nisi sustinet orbes grāde ebur.Epi.
grāmatarius poeta.Tu libycos idis suspēdis dentibus
orbes.¶Hic uitrū fabre sigillatū.Vitrū aliud flatu figu
rať:aliud torno teriť:aliud argēti modo celať.Sidon of
ficinis quōdā uitreariis nobilis:usus uitri ad potādū ar
genti metalla & auri pepulit.Ferūt Tyberio principe
excogitatū uitri tēperamētū.ut flexibile eēt.& totā offi
cinā eius artificis abolitā.ne æris.Argēti.Auri:Metallis
ꝑcia detraherenť auctor Pli.lib.xxxvi.græci hyalon ui
trū uocāt.Vnde hyalinus color uitreus Virg.carpebāt
hyali saturo focata colore.Galienus iperator asperna
tus est calices uitreos dicent:nil uitro cōmunius.¶Fabre.elegāter & ad mussim celatū.¶Crystallū impictū.crystallū glaci
em esse cerrū ē.Vnde & nomen græci dedere κρυσταλλος.n.græce glacies:& κρυσταλλωδης glacialis.hinc illud i obscenno
carmine.Rigetq̄ dura barba uincta crystallo.auctor ē Xenocrates uas amphorale ex cristallo uisum.Poculis crystallinis
maxima auctoritas.Nero amissaꝝ reꝝ nūcio accepto duos calices crystallinos in sūp̄ma ira fregit illisos.Mr̄ familias olim
mercata ē trullā crystallinā sextertiis centū quinquaginta millibus impictū aūt crystallū appellat.uel quasi nō pictu:& sin
ceꝝ q̄le dr̄ asyntheton.uel q̄a pingi solitū est.qđ & Pli.refert.scribens ex crystallo tingi smaragdos aliasq̄ trāslucentes gē
mas:in rigido potu maxime crystallina cōmendanť:cū materia illa sit caloris impatiēs.¶Argētū alibi claꝝ:argētea suppel
lex.& argentea uasa in apparatu mēsarū regiarū usurpanť.utpote ꝑciosissima:lāces ex cētenis libris argenti sup q̄ngentas
numero Romæ fuisse cōstat.Cornelius nepos tradit triclinia Romæ argētea fuisse.repositoriis argentū addi sua memo.
ria cœptū fenestella dicit.lectos opuisse argēto totos primus tradiť carbilius pollio eques Romanus.q aureos fecit:uasa
coquinaria ex argēto caluus orator fieri q̄rit.anaglypha uocāt uasa.q̄ in asperitatē excisa sunt:ut Pli.ostendit.in.xxxiii.de
quib⁹ epigrāmatista:& mēsis anaglypta de paternis.Dixit maro cymbiaq̄ ex auro ꝑfecta atq̄ aspera signis interꝑtatur.
Seruius anaglypha significari:in argēto aūt clariorē colorē eē q̄ in auro.magisq̄ diei similē tradit idē Pli.Ideoq̄ militarib⁹
signis familiariorē q̄m is longius fulget græci αργυρον argentū uocāt.unde argyraspides a clypeis argētaris dicti milites.
Alexādri:& Apollo argyro toxos apud Homeꝝ cognominatus.ab arcu argēteo:& gēma argyrodamas:quā & androda.
manta uocāt.q̄m impetus hoīum & iracūdias domat.¶Auꝝ fulgurans.Quærit Pli.cur aurū ꝓlatū sit cæteris metallis:
quia inqt reꝝ uni nihil igne deperit quinimo quo sepius arsit ꝓficit ad bonitatē:auriq̄ experimēto ignis est:Idq̄ ipsū ob.
ryzum uocāt:q̄si sinceꝝ.Quod ualde ꝑciosū est:Idq̄ ecclesiastici scriptores ophir appellāt:ut docet fortunatus:altera cau.
sa ꝑcii maior in auro est:qđ minimū usus deterit.sup cætera nō rubigo ulla est nō erugo nō a iud ex ipso quod consumat
bonitatē minuacq̄ pondus Messala orator ꝑdidit antoniū triūuirū aureis usum uasis in oībus obscenis desideriis ptolome
us olim mille conuiuas totidē aureis poculis saginasse ferť:imutans uasa cū ferculis.¶Succinum mire cauatū.Prisci credi.
derūt succum arboris succinū eē:& nomen argumento est:ut auctor ē plinius.a germanis appellatur glessum:& ob id insu
larum una in septentrionali occeano glessaria nominata.Liquidū primo distillare idicio sunt quædam intus trāslucentia:
ut formicæ.Culices lacertæ.Candidū odoris præstantissimi:fuluo maior auctoritas:summa laus phalerno:Ita a uini colo
re dicto.attritu digitorum accepta ui caloris attrahit in se paleas & folia arrida:ut magnes lapis ferrum:Vnde harpaga a
rapiendo uocitarūt.Taxatio succini in deliciis maxima ē in:tantū ut hominis quāuis parua ex succino effigies uiuorū ho.
minum:Vigentiumq̄ precia superet.Domitius Nero princeps Capillos uxoris suæ popeæ succinos appellabat.alio nomi
ne electrum appellant a sole:ex fabula uulgatissima:uocant & electrum metallum ex auri argentiq̄ mixtura.Cui auctori
tas fuit apud priscos Homero teste:qui Menelai regiam electro fulgere tradit:Helena in tēplo Mineruæ sacrauit calicem
ex electro:māmæ suæ mensura:iurisconsultus:si quis inquit electrum ex alieno auro argentoq̄ miscuerit:Iulius capitoli
nus auctor est Cor.Macrum paterā electrinam habuisse q̄ per conuiuas circūferreť.in cuius meditullio effigies.Alexādri
expressa uisebať:qđ idcirco posui:q̄a dicunť iuuari in omni actu suo qui Alexan.expressum uel auro gestitant uel argēto.
¶Cauatum.i.in pocula electrina.¶Et lapides significat uel lapides ꝑciosos in conuiuio byrrhenæ fuisse excauatos ad po
cula:uel calices potorios lapidibus & gēmis ornatos de quibus Martialis gēmatū scythicis ut luceat ignibus aurum:aspi.
ce quot digitos exuit iste calix & satyrographus:nam uiro ut multi gēmas ad pocula transfert a digitis pli.quoq̄ sic iquit.
Turba gēmaꝝ potamus:& smaragdis teximus calices:qđ aūt ex lapidibus pocula figurarenť docet idem plinius.qui tra.
dit uasa potoria ex onochyte lapide & ex murra escaria facta:alioꝝ quoq̄ lapidum cōmeminit rex quibus pocula fieret
quin etiā.M.T.in uerrinis autumat trullā ex una gēma ex cauatā fuisse.¶Diriuitores plusculi:antiqui dirbitoꝝ appella.
tione intelligi uoluerūt ministros distributoresq̄:qua dictione præter Apuleiū ubi sunt amianus Marcellinus & Cicero.in
antiquissimo latino lexico scriptum legiť diribitorium a diribendo:hoc est distribuendo nominatū fuisse locum:in quo sti.
pendia militibus numerarenť:fortassis hinc uocabulum diribitoris:super qua dictione nō pauca annotauimus in.y.Sue.
tonii cōmentario sic scribentis:cū æmiliana pertinatius ardent in diribitorio duabus noctibus mansit.¶Scitule.decēter
& pulchre.in conuiuio.n.hoc maxime spectatur ut fercula non tā sint copiosa:q̄ eleganter & nitide mensis iportata:illata
q̄:ubi structores ex arte structoria decēter secent altilia & pisces:scitus elegans & pulchre apud priscos dr̄ diminutiue sci.
tulus apud plau.in rudēte sūt facile scitula:idē aduerbia scite & scitule.¶Pueri calamistrati.calamistrū ē acus maior:q̄ cale
facta torq̄t capillos:uñ calamistratus puer:pro crispulo cirratoq̄:& calamistrata coma:quā.M.T.ꝓbro Dat Gabinio:deli
cataꝝ.n.est & molliū capillos inurere calamistro:Tales ut inqt uerissime Sene.suā mallē rē publicā turbari q̄ comā.Mar.
Var.refert calamistrū parari ob ornatū qđ calefactū in cinere capillos ornat:q calamistrū ministrabat a cinere cinerarius:
& cinislo est appellatus:cinislonū meminit.Oratius:apud plautū ꝓbroso conuicio dictū est.Cinede calamistrate:hinc mi.
nistri significanť crispa coma & anulatis calamistro capillis cōspicui quales in conuiuiis regum eē decet:papinius celebrās
Domitiani saturnalia ita laudat ministeriū:ideos totidem putes ministros.

¶PVL rech

Opipares
Opipari
Opipare
Mensæ ci.
treæ rotū.
dæ
pedes mē.
saꝝ ex ebo
re
Sidō indy.
ta officinis
uitri
Vitrum
flexibile
Hyalon
Hyalinus
color
Dictum
Galieni
Cristallū
a glacie
Calices
cristallini
Neromāi
Trulla
asynthetō
Lances cē.
tenariæ ex
argento
Triclinia
argentea
anaglipha
argyraspi.
des
argyroto
xos
argyroda.
mas
androda
mas
Cur aurū
ꝑciosius
metallis
Obrizum
Ophir
Succinum
Glessum
Harpax a
rapiendo
Succini
capilli
Electrum
Electrum
ex auro &
argēto pa.
tera electri
na
Iuuari ge.
stātes effi.
giē Alexā.
Gemmati
callices
Diribito.
res qui
Diribitori.
um
Scitule
Scitus
Scitulus

PVLchre indusiati. hoc est elegãter uestiti: legere malo indusiati est aũt inclusum uel potius indusiũ uestimẽtũ corpori adherẽs quasi intusiũ. Plautus in epidico indusiatã patagiatã caltulã: aut crocolã: quo uersu significat uestis indusium & patagiũ de quo supra diximus: caltulæ uero noĩe & croculæ demõstrat uestis coloris caltæ & croci ab herba calta cuius color luteus est: caltula dicta de qua Virg. mollia luteola pingit uaccinia calta. hinc ab eodẽ Plauto in aulularie dicti idusiarii & caltuarii patagiarii ꝓ cõfectoribus hoꝝ uestimẽtoꝝ: q̃uis in plautinis codicibus nõ caltuarii scriptũ sit sed cerinarii: quasi a colore ceræ noĩati. M. Varro intusiũ dicere maluit: q̃ indusiũ: q̃ de indutu sine amictu scribẽs sic inq̃t unũ qd̃ foris ac palã. pala alteꝝ qd̃ intus a quo intusiũ.

pulchre inclusiati, gẽmas formatas i pocula uini uetusti frequẽter offerre. Iã illatis luminibus epularis sermo percrebuit, iã risus adfluens & ioci liberales, & cauillis hincinde. Tũ infit ad me Pyrrhena q̃ cõmode uersaris i nr̃a patria, qd̃ sciã, tẽplis, & lauacris, & cæteris opibus, lõge cũctas ciuitates antecelim⁹. utẽsiliũ ꝑterea pollem⁹ affatim. certa libertas ociosa, & negociosa qdẽ adueniẽte Romana frequẽtia, modesto uero hospiti q̃es uillatica, oĩq̃ deniq̃ ꝓuinciæ uoluptarii secessus sumus. Ad hæc ego, uera memoras, nec usq̃ gentiũ magis me liberũ, q̃ hic fuisse credidi, sed oppido formido cæcas, & ineuitabiles latebras magicæ disciplinæ. Nã ne mortuorũ qdem sepulchra tuta dñr, sed, & busti, & rogis reliq̃æ qdã, & cadaueꝝ ꝓsegmia, ad exitiabiles uiuẽtiũ fortunas petuntur. Et cantatrices anniculæ i ipo momẽto choragii funeris

¶ Offerre pro offerebãt. infinitiu⁹ ꝓ indicatiuo: quo & historici & poetæ utunt̃. ¶ Epularis sermo. ex pscripto legis cõuiualis oportet cõuiuas: nec loquaces eẽ nec mutos: qa eloquẽtia in foro silẽtiũ uero in cubiculo eẽ dẽt: sermo aũt epularis hic est: q̃ inter epulas serit̃: & dẽt esse iucũdus atq̃ inuitabilis & cũ quadã illecebra & uoluptate utilis: dũ uescimur tũc tacendũ est: ob hoc dixit Gelius interea puer ueneerat: & olla deserbuerat. Tẽpusq̃ esse ceperat edendi & tacendi. ¶ Ioci liberales. nõ dicteria oĩa & scõmata accõmodata sunt conuiuali hilaritati: sed ioci minus asperi & edentatæ beluæ morsus in conuiuio dici & debent & solent: apud græcos ledoria & scomma noĩant̃. ioci mordatiores: & urbanitas amarulenta: sapiens ut inq̃t Macro. inter mensas & pocula pcipuæ exercet id scõmatis genus hoc ẽ morsum figuratũ: qd̃ urbanitate tegit: nec semp ad amaritudinẽ pergit ueteres nostri iocos dicteria dicebãt Plautus comitus. & Tul. orator iocoꝝ uetustate cæteris præstitisse memorant̃. Tyro Tullius Cicerõis libertus libros tris de patroni iocis cõposuit: iocũ: id accipimus docet Quitilianus in. vi. qd̃ est cõtrariũ serio. M. Tul. in. i. de officiis duplex ĩquit est iocãdi genus: unũ illiberale: petulans: flagitiosum obscenũ: alteꝝ elegans urbanũ: ingeniosum. facetum: illiberali ioco abstinere: ingenuo uti debemus: tũc aũt ioco uti licet cũ seriis rebus satis fecerimus. ¶ Cauillus hincinde. ex oĩ parte conuiuii cauillationes resonabãt: est. n. cauillus siue cauillatio irrisio & iocosa calũniatio: ut supradiximus. ¶ Tẽplis & lauacris cõsilr Sidonius appollinaris. Narbonẽ Galliæ ciuitatẽ a delubroꝝ & thermaꝝ magnificẽtia cõmẽdat. ¶ Pollem⁹ affatĩ: copia utensiliũ abũdam⁹. affatĩ aduerbiũ ẽ qd̃ admodũ abũdãter & copiose signat: ut grãmatici autumãt: cui⁹ dictiõis syllaba pria acuit̃: & ita pb⁹ grãmatic⁹ & ueteres ꝓnũciabãt: & testis ẽ Gel. Cõiungit̃ fere sp cũ genitiuo: ut affatĩ lignoꝝ: affatĩ copioꝝ. affatĩ pecũiæ ẽ: apud eruditos frequẽtissimũ: & nos ĩ supiorib⁹ annotauim⁹. ¶ Certa libertas laus illa ẽ maxĩa ciuitas ĩ q̃ sit libertas certa æquaq̃ tã ciuib⁹ q̃ pegrinis: uult inq̃t Arist. li. iiii. politicoꝝ lex popularitatis pares eẽ diuites & paupes: & utrosq̃ iuxta eq̃les: popularis. n. libertas ẽ: ut idẽ. i. vi. refert ꝓpositũ popularis rei pu. ẽ libertas q̃ ut iuriscõsulti mẽorãt iestiabiles res ẽ: de q̃ Plautius leno sic: edepol libertas lepidates: prisci festiuitatẽ libertatis colebãt eleuteria q̃si dicas liberatoria appellãtes: Plautus in psabasilice agito eleuteria. ¶ Occiosa. pulchrior sensus ẽ si legas ocioso & negocioso qdẽ aduenæ hoc itellectu ociosis hoĩbus in hypata est certa libertas: negociatorib⁹ uero aduẽis: q frequẽtia gaudẽt hic uidet̃ eẽ tã frequẽs multitudo: q̃ Romæ cõuisit uel qd̃ pypatã negociatores quoq̃ Roma. frequẽtes colerent. nihil tñ ĩmuto ex priori lectione cuius sensus subsistit. ¶ Quies uillatica. mirificũ optiæ urbis ꝑconiũ in q̃ hospites & alienigenæ ea q̃ete & ocio degũt: q̃ in uilla pfruunt̃: officiũ aũt pegrini & incolæ ẽ ut pcipit. M. T. nihil ꝑter suũ negociũ agere. minime in aliena eẽ Re. p. curiosum. ¶ Prouincia: thessalia signat: ubi erat hypata. ¶ Magna. lego magis. ¶ Oppido. ualde ueteres antigorio dicebãt ĩ eadẽ significatiõe: sed uerba q̃ ab ultimis & iã obliteratis sũt repetita tpibus eo omittere dẽmus: si Quĩtilião pcipiẽti credim⁹: q ait nihil eẽ odiosiũ: affectatiõe. ¶ Ex bustis & rogis. bustũ ꝓprie est loc⁹ ĩ quo mortu⁹ ẽ cõbustus & sepultus: dr̃ bustũ q̃si bñ ustũ: aliq̃ñ busta sepultura uocam⁹. Ser. pyras busta & rogos ita discriminat: pyra inq̃t ẽ lignoꝝ cõgeries rog⁹ cũ ardere cœpit: bustũ uero iã exustũ uocat̃ quẽ ordinẽ ꝓuat. Vir. dicẽs ter circũ accẽsos decurrere rogos. itẽ semiustaq̃ seruãt busta. Donat⁹ uero sic refert ĩ. xi. Eneidos cõmẽtario: busta sũt inq̃t loca in qb⁹ busta arserũt: pmo. n. pyra dr̃ & rogi postea busta uocitant̃ ubi arserũt: apud solonẽ pœna ex lege cõstituta ẽ siqs bustũ uiolauerit: deiecerit. Bustũ putat appellari. M. T. qd̃ græci tubã uocãt: a busto bustuarii gladiatores: dicti q añ sepulchra depugnare solebãt: ¶ Cadaueꝝ: apud Luca. ericthoo magaꝝ formosissima ossa ardẽtia ex mediis rogis rapit: ferales quoq̃ uestes colligit: eadẽ deseuit ĩ artus defunctoꝝ: imergitq̃ man⁹ oculis: gaudetq̃ gelatos effodisse orbes. & siccæ pallida rodit excremẽta man⁹: ubi annotãdũ a Luca. excremẽta man⁹ dici: q̃ alii resegmia uocãt & ꝓsegmia: hoc ẽ excresẽtia purgamẽta: q ex unguib⁹ eminulis subĩde resecãt. magi ut tradit Pli. li. duodetrigesimo resegmia unguĩũ ex pedib⁹ manibusq̃ cera pmixta tertianæ uel quartanæ febri mederi dñt: idẽ iubet resegmia unguiũ ad cauernas formicaꝝ abiici eãq̃: q̃ pria cœpit trahere correptẽ subnecti collo: & ita discuti morbũ febris idẽ Pli. ait magos oĩaq̃ eẽ psecutos usq̃ ad resagmia unguiũ Plau. ĩ aulularia: qn ipsi pridẽ torsor ungues dẽpserat colligit oĩa abstulit ꝓsegmia. ꝑterea Democratus cõmẽtat⁹ est: & Appolloni⁹ scripsit ossa defunctoꝝ eẽ efficacissima ad quosdã morbos: arthemõ ait caluaria iterfecti aquã fontanã siqs ꝓpiet comitialib⁹ morbis mederi: qdã ex eadẽ caluaria suspẽdiosi hoĩs catapotia fecerũt cõtra canis rabidi morsus. ¶ Chorragi fu. appatus funebris. pẽsitata diligẽter & solerter signatiõe huiuscẽ uocabuli aiaduerti. choragiũ gñali uocabulo dici istr̃m atq̃ appatũ: uñ choragiũ gloriæ i. iiii. Rhetoricoꝝ ad herẽniũ: choragiũ scenæ apud festũ: choragiũ funeris apd̃ Apu. ꝑ istr̃o. s. appata fulgẽti⁹ placiades: nõ satis sciẽter & recte choragiũ accipit ꝑ uirginali funere sup quo copiosi⁹ ĩ scdo Suetõii cõmẽtario: chorag⁹ ãt signat pfectus choragii. ꝑ expẽse suppeditator choreæ prĩceps necnõ chori cõuiuiiq̃ magister: ut apd̃ Plau. ĩ psa scribẽt ẽ: ornamẽta ad chorago sumito: itẽ ĩ trinũmo ipsa ornamẽta ab chorago sũpsit suo piculo: Apu. in apologia choragiũ thymelicũ appellat ĩtelligi uolẽs istr̃m scenicũ & histrionicũ apparatũ. Victruuius in. v. de architectura præcipit porticus post scenam constituendas esse. ut cum imbres repentini ludos interpellauerint habeat populus quo se recipiat ex teathro: choragia laxamentum habeant ad comparandum uti sunt porticus pompeianæ.

Caltula
Crocula
Caltuarii
Sermo epularis
Dicteria
Cõuiualia
Ledoria
Scomma
Iocus illiberalis & ingenuus
Cauillus
Affatim
Popularis libertas
Libertas inextimabilis
Eleuteria quid
Antigerio
Bustum
Pyra
Rogus
Siquis bustũ uiolat
bustu tũba
Bustuari
Excremẽta
Resegmia
præsegmia
Catapotia ex caluaria
Choragiũ quid
Choragus

Perpetem perpetuũ prepetes aues Prepetes loci Prepes uictoria Inferæ aues

¶ PERpeti:perpetua cõtinua durabili.perpetē.n.ueteres pro perpetuũ dixerũt Plautus in amphytrione nisi itē unā uerberatus quā perpendi perpetē:sed hoc in loco legere malim ꝑpeti celeritate:quasi ueloci & strenua:sicut a Virg.dictũ est prepetibus pēnis:itē alibi & prepetis oīa pēnæ:qđ uocabulũ augurale est:ut higinus tradit:prepetes.n.uocanť aues:quæ uolatu futura prædicunt:ꝗ si supiora petētes:ꝗ cũ sint boni argurii:ut docet Ser.Ideo dixit Maro ꝑpetibus pēnis ꝓ fœlicibus.higinus ait ꝑpetes aues ab auguribus appellari:ꝗ aut oportune ꝑuolāt:aut idoneas sedes capiũt.Locos quoq; ꝑpetes ꝗ idonei fœlicesq; sint augures appellant.Et ennius in annalibus:dixit ꝑpetibus hilares sese pulchrisq; locis dāt.Itē brundusiũ pulchro ꝑcinctũ ꝑpete portu:Trimatius poeta uictoriā uolucrē ꝑpetē appellauit hoc uersu:dũ dat uincenti.ꝑpes uictoria palmā:Discrepāt a ꝑpetibus auib⁹ in feræ aues:auctore Nigido fibulo:ex quo est cõiectare:ut Auligelli uerbis utar ꝑpetes appellatas:ꝗ altius sublimiusq; uolitēt.Home.ꝑpetes alites appellat τύπυ πτερυγοσ.i.ingētibus alis patulas atq; porrectas.¶ Anteuortũt.Sensus est.Aniculæ magia pollentes celeritate quadā pernicissima dũ apparatus funebris istruiť:dũ necessaria ad funerādũ ꝑparantur:ꝑripiunt anticipātq; alienā sepulturā.¶ Istic.Hypatæ.& in tota Thessalia.

Nescio qs

¶ Nescio quis.De ignoto hoīe:& ignobili sic loqui cõsueuimus.Plautus certe.n.hic nescio qs loquiť.M.Tul: in Orationibus.Nescio quis iste ligus additamētũ inimicoꝝ meoꝝ.

Oīfariam Oīfariæ disciplinæ Multifariā Deformatus Deformare

¶ Omnifariā.Ex oī parte.aduerbiũ est.omnifariæ disciplinæ dñr oīs generis:sicut & multifariæ:multifariā dixerunt Antiqui.qđ uidelicet in multis locis fari poterat.¶ Deformato.Dehonestato deuenustato:deculpato:aľs formato figuratoq;:deformare.n.mō est polluere & dedecorare:alias ꝑ formas designare:ut apud Victruuiũ oppido ꝗ̄ frequēter ī hac significatione.Cicero in.iii.de Oratore deformatā Rē publi.dixit.Virg.horrida uultũ:Deformat macies.¶ Lincentiosis cachinnis.Solutiore.risu:& sonātiore.¶ Obtutus.oculi.

Secubare

¶ Secubantē.Seorsum.seiũctimq; cubātē.Id eni significat secubare:Amatores secubāt:hoc est seiunctim disseparatiq; dormiunt cā religionis:& castitatis.Ouid.secubat in uacuo sola puella toro.Liuius:Nolle eā mirari ꝙ ꝑ aliquot noctes sucubuisset.¶ Obstinatione.i.aspectu obfirmato & īmobili.

Archaismos Murmurabundus

¶ Indigna murmurabundus.ob indignationē murmurās.Archaismos ē.murmurabũdus āt ut alibi docuimus:nõ tā dř murmurāti sili ꝗ̄ immodice & intēperāter murmurans:sicuti noīa ibundus desinētia fere semꝑ demonstrant largā copiā & fluentem & quasi abundantiā rei unde inclinanť.¶ Subsiste paulisper.Cũ telephron uellet exurgere meriro dixit matrona byrrhena subsiste:hoc est cohibete & cõtine.¶ Remetire.renarra.repete.Trāslatio ab his ꝗ pondere & mensura metiri solemus ac remetiri.dixit Virgi.pelagoq; remenso iprouisi aderũt.¶ Filius meus.Nomē Amoris & affectus.¶ Lucius.Apuleium intelligiti.

Ingratus

¶ Sic ille cõmotus:sic telephron dixit indignatiōe ꝑcintus & bile cõmotus.Ingratis.Nō ultro & nolentē:& quasi reluctantē adegit ut fabulareť:ultronea ut inqt donatus:grata sunt ingrata ꝗ ab inimicis fiũt ac recusantibus.Ingratus dř inuitus & coactus ut apud Teren.In eunucho.opus faciā ut defatiger usq; ingratus ut dormiā.¶ Effultis in cubitũ.Mos ē sermocinaturi in cõuiuio ut sese cõponat ad dicendum:ut aggerē quasi quēdā faciat ex neste stragula & mēsa i.Cubitũq; effulciat:sicut apđ poetā.Aeneas medio stans aggere fať.¶ Cõformat articulũ.Manus oratoris:siue qb⁹ ut inqt uerissime Quintili.trunca est actio ac debilis:in numeros motus hñt:ipm uerboꝝ copiā ꝑsequētes imo ut ita dicā ipsæ ī oratore manus loquunť:cuius gestus ille maxie cõis est:quo medius dignitus in pollicē cõtrahiť explicitis tribus:duo quoq; medii digiti sub pollicē ueniũt:& est hic adhuc priore gestu istātior principio & narrationi accõmodatus:interdũ tres cõtracti pollice ꝑmunť:digitusq; ille index noiať ꝗ est pollici ꝓximus:ꝗ in exprobādo & indicādo uñ & nomē esi:potissimũ ualet:explicari solet:quo usum optīe crassum Cice.dicit.nunc Luci.nř ait ita cõformatā oratoris manũ:ut duo digiti īfimi:mimus scilicet & minimo ꝓximus Claudereñť Cæteris discapedinatis & exporrectis:nā talis quoq; gestus dicturo cõuenit.

Gestus oratorius Index digitus in exprobando pollex ui precidere pollices achromo Murcus ꝗ Murcea dea Murcidus Infit Miletos Prouerbia De milesi

¶ Infesto pollice.Erecto & ꝗ̄si minātē:pollet.n.plurimũ ī tota manu pullex:uñ & nomē:ab eo ꝙ polleat accepit:apud græcos ἀντίχειρ uocať ꝗ̄si manus altera:ꝑcisis pollicibus malitia remoueñť:ut inutiles:hinc apud Rhetho.oratores famigerata est illa achronos.i.sine colore cõtrouersia:decē milites:belli tꝑe pollice sibi amputauerũt ne militare possent:rei sunt lesæ rei publicæ.scribit Amianus Marcellinus:ꝙ nemo ex gallis pollicē sibi ꝑcipit unꝗ̄ munus martiũ pertimescēs:hos iocculariter murcos appellāt:ꝗ̄si ignauos ut opinor & desides:nāq; & prisci murceā deā uocauerunt:quæ faceret hoīem:ut ait Pomponius & narrat Augustinus murcidũ idest nimis desidiosum:olim ut apud istoricos scriptũ legimus athenienses pollices præcidi iusserunt eginetis:ut rei nauticæ inhabiles redderenť:classe.n.ualebant.¶ Infit.modo incipit.modo loquiť significat.Virg.insit eo dicente.Deum domus alta scilescit.Item & uenulus dicto parens ita fariet infit.apud Plautũ in rudente:infit lenoni suadere.¶ Mileto.Ciuitas ē ioniæ caput:lelegeis antea & anactoria noiata:super octogita urbiũ genetrix:ex mileto fuerunt thales.unus de septē sapiētibus:& anaximāder:& anaximenes.Itā Echateus historicus:& Eschines orator ꝓuerbiũ est apud Aristophanē & græcos de milesiis πὸτε ἄλκιμοι μιλέσιοι olim fortes fuere milesii:cũ amplius nõ eēnt:ut ꝑote luxu emolliti eneruatiq;:Altera quoq; paroemia celebrať οἴκοι μιλήσια.i.domi milesia de his:qui delitias intempestiuiter:neq; ubi conuenit obstentant:nam cum Aristagorias milesius lacedæmonem uenisset rogans ferre suppetias ionibus bello persaꝝ pressis:concionabať indutus ueste delicata & præciosa.Tunc unus ex laconibus ephoris ad illum uersus dixit οἴκοι τὰ μιλήσια hoc est.Domí delitiæ milesiæ usurpandæ sunt:non apud nos:qñ uidelicet cupitis impetrare auxiliũ non enim conuenit:calamitosis delicatus apparatus.¶ Ad spectaculum olympicum.Olympiacis ludis apud scriptores fere omni nihil celebratius.de quibus copiose apud Suetoninm:perscripsi Ideoq; in præsentia supersedendum.

perpeti celeritate alienā sepulturā ante uortunt. His meis addit alius.imo uero istic,nec uiuētibus qdē ullis parciť,& nescio qs sile passus:ore undiq; omnifariā deformato,trũcatus ē.Inter hæc.cõuiuiũ totũ in licenciosis cachinis effundiť,oiumq; ora,&obtutus: in unũ quēpiā angulo secubātē cõferũt,ꝗ cõctoꝝ obstinatione cõfusus,indigna murmurabũdus,cũ uellet exurgere.Immo mi Telephorõ Byrrhena inqt,& subsiste paulisper,& more tuæ urbanitatis fabulā illā remetire,ut & filius me⁹ iste Lucius lepidi sermonis tui perfruať comitate.At ille,tu qdē dña ait in officio mones sanctæ tuæ bonitatis,sed ferēdā nõ ē quorũdā insolētia,sic ille cõmotus. Sed instāti Byrrhene ꝗ cũ adiuratiōe suæ salutis igratis cogebat effari,pfecit ut uellet.Ac sic aggeratis ī cumulũ stragulis,& effultis ī cubitũ subrectusq; ī toꝝ,porrigit dexterā,& instar oratoꝝ cõformat articulũ,duobusq; īfimis cõsulis digitis,cæteros emim⁹ porrigēs,& īfesto pollice clemēter subrigēs īfit Telephrõ.pupill⁹ ego mileto ꝓfect⁹ ad spectaculũ olympicũ,cũ hæc ēt loca ꝓuinciæ

¶ F Amige rabilis.

¶ FAMigerabilis Clarꝰ & inclytus.hoc uocabulo significatꝰ fiẽ & famigeratꝰ:famigeratores uero dñr hi.q famã rumuſculoſq; diſſeminãt ac circũferũt:uanidici & mẽdaci loq: quos ſenex Plau.in Trinũmo malo & dãno dignos cẽſet. ¶ Fuſcis auibus.Malo augurio:& ĩproſpero:fuſcæ enim aues nigriq; coloris ominoſæ fere ſũt:& infortuniũ portẽdũt:ſicut a cõtra rio cãdidæ aues accipiunt pro bonis:& fœlicitatẽ pdicunt.In hãc ſniam Oratius.Mala ſoluta nauis exit alite:dixit pro infœlici & diro augurio.Cornix.coruus bubo.nigro colore & fuſco iter auſpicatas aues numerãtur a Plinio.In.x. Natural' hiſtoriæ. ¶ Lariſſam.Ciuitatẽ Theſſaliæ clariſſimã:Vnde Achilles lariſſeus dictꝰ ẽ:& lariſſa arguorum arx.Cyclopũ opus: gaſterocheres.i.uẽtrimani appellanĩur ante diximus.

amigerabilis adire cuperem,pergrata cuncta Theſſalia,fuſcis auibus lariſſam aceſſi,ac dum ſingula perrans,tenuato admodum uiatico,paupertati meæ fomenta conquiro,conſpico medio foro procerũ quẽdam ſenem,inſiſtebat lapidem,claraq; uoce prædicabat.Si qui mortuum ſeruare uellet,de præcio liceretur,& ad quempiam prætereuntium Quid hoc inq̃ cõperior?hiccine mortui ſolent aufugere? Tace reſpondit ille.Nam oppido puer,& ſatis peregrinꝰ es,meritoq; ignoras theſſaliæ te conſiſtere,ubi ſagæ mulieres ora mortuorũ paſſim demorſicant.eaq; ſunt illis artis magicæ ſuplemẽta.Contra ego,& quæ tu inquã,dic ſodes cuſtodela iſta feralis?iam primum reſpondit ille,perpetem noctem eximie uigilandũ eſt,exertis & inconuerſis oculis,ſemp in cadauer intentis,nec acies uſquã deuertẽda,immo ne obliquãda quidem quippe cum deterime uerſipelles in quo duis animal ore conuerſo latẽter obrepant,ut ipſos etiam oculos ſolis,& iuſticiæ facile fruſtentur.Nam & aues,& rurſum canes,& mures,immo uero etiã muſcas induunt.Tunc diris cãtaminibus ſomno cuſtodes obruunt,nec quiſquã definire poterit,quãtas latebras neqſſimæ mulieres p libidine ſua cõminiſcũtur,nec tñ huius tã exitiabilis opæ merces amplior q̃ quaterni uel ſeni ferme offeruntꝰ aurei. Ehem , & qd

Lariſſa quoq; oſſæ locus ẽ pẽſilis nominata:eſt & alia i creta:fuit & lariſſa in aſia iuxta cymã in agro quoq; attico lariſſa & trallibus uicus noie lariſſa. ¶ Inſiſtebat lapidẽ:pconẽ fuiſſe ſignificat:ſiquidẽ ex more priſco ſolebant præcones ex lapide facere pconiũ ubi mãcipia quoq; uenalia pconis uoce uenalia proclamabãtur:ob id ſeruos de lapide emptos dici reperies.Plautus i. bacchidibus.o ſtulte neſcis nũc uendi te.atq; in eo ipſo adſtas lapide:ubi præco pdicat Mar.Tullius in oratione contra Piſonem trãſlatione decenti tribunos de lapide emptos eſſe ait:q̃a ut interpretatur Aſconius pedianꝰ mercede id faciebãt:De hoc genere ſeruorũ:qui de lapide empti ſunt intelligi uoluit Columella his uerbis: q̃ ex libro quarto agricolationis ſubiecimus:nõ tamẽ excedunt ſeptẽ iugera unius operã uinitoris quẽ uulgus quidẽ parui æris uel de lapide noxiũ poſſe comparari putat:hic de lapide nexius:haud dubie ſignificatꝰ uenalis de lapide emptus corrector columellæ uir alioquin eruditus:quẽ nominari in hac pte in qua reprẽditꝰ ĩhumanũ eſt.In antamẽtis quæ ĩ ſcriptores agricolationis annotauit:de lapide noxiũ interpretatꝰ de capitolino lapide deiectũ errore non dubio:cũ ut alia omittã emi nõ poſſitis q obnoxiã de ſaxo tarpeio ad mortẽ pcipitatꝰ ſit.Non inficior de ſaxo tarpeio ſolitos deiici ob atrox delictũ ſontes:ut olim.T.Mãlius:& alii:ſed ad ſententiam Columellæ hoc adeo nõ pertinet:ut ſit penitꝰ cõtrariũ. ¶ De præcio liceret:Indicare : prçciũ faceret quãtum ſibi dari uellet:q mortui cadauer ſeſe ſeruaturum eẽ pmittere:hoc eni pconiũ illic fieri ſolebat ad defendẽdas.ſ.magarũ præſtigias q̃ mortuis irrepẽtes ſub habitu beſtiolarũ corpora demorſicabãt:& fruſta amputantes ſubducebãtur:liceri autẽ proprie eſt pciũ deferre pro re emẽda:ut ſibi potius q̃ alteri uenalia addicantur.Vlpianus ſi res eius uenierit:& exiſtat qui plus liceatur.An integrum propter lucrũ reſtituendũ ſit præceptum eſt:Mar.Tulii in officiis:ne licitatorẽ uẽditor:nec cõtra ſe qui liceatur emptor apponat.Apud curtiũ Alexander ĩ epiſtola ad Dariũ impia inquit bella ſuſcipitis & cũ habeatis arma licitamini hoſtium capita:hoc eſt præciũ offertis pro capite meo.Darius enim perſarũ rex pro capite Alexandri mille talenta percuſſori daturũ ſeſe promiſerat.Plautus in ſticho iocos ridiculos uendo age licemini. ¶ Comperior.Pleraq; uerba utroq; mõ faciendi.ſ.& patiendi apud priſcos efferebantꝰ: ut luxuriatus luxuriatꝰ fluctuatꝰ fluctuat:aſſẽtior aſſentio.cõperior cõperio.auctor.Qui.in.ix. ¶ Oppido puer.Valde puer: puerilitatis inſcita pditus.Talia merito dicitur ad ignarũ Theſſalici moris. ¶ Sagæ in cantatrices:& ſcientes artis magicæ ſuper qua dictione in.i.cõmentario ſatis ac ſuper. ¶ Di ſodes.Dictio comica eſt:& ut auctor eſt.M.Tul.in oratore ex copulatis uerbis coagmẽtata:dicitur.n.ſodes pro ſi audes:ſicut ſis pro ſi uis. ¶ Cuſtodela feralis. Mortui cuſtodia diminutiuũ eſt:Cui cõſimilia ſunt fugela.Catela.Axela.Mãdatela.Vmbela:& huiuſmodi alia:de quibꝰ Priſcianus in.iii. ¶ Feralis . Ad mortuos pertinens:faralia dixerũt dis manibus ſacrata feſta. ¶ Perpetã noctẽ.Nocte perpetua & integra:perperem enim ut ſupra diximus perpetuum dici uoluerunt. ¶ Exertis oculis.Vigilantibus & incõuenientibus:ſicut enim exertum dicitur quod denudatum eſt.Ita exertus oculus elegãter appellatur apertus & uigil:talis enim denudatus intectuſq; eſt. ¶ Acies.ſ.oculorũ. ¶ Verſipelles.Magas ſiue ſagas intelligit.quæ potentia magica transfigurãtur:in uarias effigies Animaliũ.Verſipelles enĩ dicti ſunt quolibet genere ſeſe cõmutantes:Plautus in Amphitrione.Verſipellem ſeſe facit quando lubet. plinius:ex opinione fabuloſa:homines tradit in lupos uerti rurſuſq; reſtitui ſibi dicit:inde factũ eſſe ut in maledictis uerſipelles habeantur. ¶ Oculos ſolis & iuſtitiæ.Nihil ſole oculatius eſt:quippe qui omnia intuens.omnia etiã exaudiens eſſe dicitur ab Homero & Plini.Ambroſius in examero ſolem eſſe ait mundi oculum:iucunditatem diei.Cœli pulchritudinem A græcis πανтόπτην.id eſt omnia uidens.oſiris qui eſt ſol interpretatur multi oculus:ut Diodorus & Euſebius prodidere:Iuſtitia quoq; oculatiſſima eſſe fingitur:oculo uegetiſſimo:acie perſpicaci:& cuncta perſpiciẽte:quam chryſippus fieri ſolitã eſſe prodidit aſpectu formidabili luminibus oculorum acribus:neq; humilis neq; atrocis:ſed reuerendende cuiuſdam triſtitiæ dignitate.Plau.uolumine de legibus nono iuſtitiam omnium ſpeculatricem atq; uindicem appellat & ita dici a priſcis ſacerdotibus tradit.Lucius noſter itidem in.iii.iunctim ponit.Solis & iuſtitiæ teſtatus oculũ quod autem quidam dicunt de oculo iuſtitiæ mentionem fieri a Diodoro & inter ſacras egyptiorum literas referri:id haud utiq; uerũ eſt: & eñi Diodo. in.iii.bibliothecæ differens de literis hieroglyphicis ait in illis oculum hois ſcribit q ſignificat iuſtitiæ ſeruatorẽ: & totius corporis cuſtodem:nulla facta mentione de oculo iuſtitiæ lege & penſita diligenter uerba Diodo.apertiſſime cognoſces ita eſſe & ſignificare uti nos docuimus. ¶ Muſcas induunt.In muſcas & aues transfigurantur:induere autem eſt in auem transformari:a Virg.dictum eſt induit mucronem p mucrone confoditur.

Famigerabilis
Famigeratus
Famigerator
Fuſcæ aues in auſpicare
Lariſſa penſilis
De lapide emptis quid
Locus columellæ
Liceri
Ne licitatorem uẽditor
Luxuriatꝰ
Luxuriat
Sodes cuſtodela fugela feralia
Exertum
Verſipelles in maledictis
Sol oĩa intuens
oſiris multioculus
oculus iuſtitiæ iuſtitia ſpeculatrix perpẽſa diodori uerba
induit mucronem

pene præterierā, siqui nō itegrū corp⁹ mane restitue rit, qcqd inde decerptū diminutūq; fuerit id oē de facie sua defectū sarcire cōpellit. His cognitis animū meū cōmasculo. & illico accedēs pcone. Clamare inquā iā desine, adest custos paratus, cedo pmiū. Mille iqt numi deponēt tibi. Sed heus iuuenis caue diligēter, pricipū ciuitatis huius filii cadauera malis harpis pbe custodias. Ineptias inquā mihi narras. & nugas meras, uides hoiem ferreū, & insōnē certe pspicaciorē ipso lynceo, uel argo & oculeū totū. Vix finierā, & illico me pduxit ad domū q̄piā, cui⁹ ipsis forib⁹ obseptis, per q̄dam breuē posticulā intro uocat me & cōclaue quoddā obseratis liminibus, umbrosum demonstrat cubiculum, matronā flebilem fusca ueste contectā, quā propter adsistēs. Hic inquit auctoratus ad custodiam mariti tui, fidēter accessit. At illa

PENE præterierā. Sic Plinius. pūs p̄terii qd minime p̄tereūdū fuit. ¶ Corpus. Defuncti. qd custodiēdū recepit. ¶ Mane. Hora matutina. ¶ Sarcire cōpellit. Tanq̄ talionis penæ subiiciat: q̄ oculū p oculo. Dētē p dēte. mēbrū p mēbro reponat. ¶ Cōmasculo. Roboro. firmo. & mascula quadā uirilitate te pfulcio. nā q̄ mascula sunt ualentiora sunt & robustiora. Vñ masculū p forti & uehemēti usurpat Antiquitas: & testat Nonius: Arboribus imo potius oibus q̄ terra gignit herbisq; ē utrūq; sexū eē diligētissimi scriptores tradūt: Maresq; in oi gñe fortiores eē p̄terq̄ in pātheris & ursis: Masculescere uerbū Plinianū ē: p eo qd ē masculinū fieri mascule ra quoq; i uineis dicta cū palmites induruerūt p pedamēta ppagati. ¶ Adest custos paratus. i. ego adsum: nā de nobis ut auctor est Quintil. loqmur, tanq̄ de aliis: ut dicit Seruius negat Tullius: p eo qd ē ego Seruius dico ego Tullius nego. ¶ Cedo. Dic. da pmiū. Verbū comicū: & apud Pla. frequētissimū. ¶ Clamare desine. Tā diu clamat. præco in re aut uēdenda aut locanda q̄ diu non adest emptor uel cōductor: quo parato clamare desistit. ¶ Cadauer a malis harpis. Præcipit præco cadauer illud primarii iuuenis solerter custodiēdū eē a nequissimis mulierib⁹ quas scite appellat malis harpyas qm instar harpyarū rapiebāt & raptu imundo furtiuoq; cūcta phophanabant: harpyas iouis canes dictas eē tradūt: quas appolonius duas eē dixit: alii tres: quas poeta iclytus luculētis uersibus ita descrsbit: Virginei uolucrū uultus fœdissima uētris pluuies. Vncæq; manus & pallida semper ora fame. ab ἁρπάζω quod est rapio harpias nominari autumant: quas qdā neptuni filias eē pdiderūt. qa fere pdigorū oium pater est. Alii dicūt harpyas filias chaumantis & electre. Noie harpyarū rapaces furtifici Auari significant. ¶ Hoiem ferreū. Semetipsum telephron signat. qui loquēdi modus est usitatissimus. ¶ In somnē. peruigilē ac sine sōno. Insomnia dr̄ uigilia: & insomnis uigil. Vñ apud Virg. grāmatici ita legunt. Anna soror: q̄ me suspēsam insomnia terret: ut insomnia generis fœminini: & numeri singularis uigiliā significet. Ipso lynceo. Valerius Flaccus. in primo Argonauticō lynceū memorat in catalogo argonautarū: quē dicit fuisse oculatissimū perspicacissimūq; mortaliū: his uersibus: fluctibus & mediis terras dabit ille magistro & dabit Astra rati cunq; ethera Iupiter umbra perdiderit solus trāsibit nubila lyceus: autumat Pli. fabulā cernēdi lynceo inde ortā: ꝙ nouissimā primāq; lunā in ariete primus eadē die cōspexerit: qd nullo alio in signo cōtingit: de lynceo sic scribit Hieronymus cōtra Iohānē origenistā. Lynceus ut fabulæ ferūt uidebat trāsparietē: hinc puerbialiter lynceus pro oculatissimo. & acutissimi uisus usurpat. M. Tullius qs est tā lynceus: q in tantis tenebris nihil offendat: Ora. nō oculo possis q̄tū cōtendere lynceus. Itē ne corporis optia lyncis cōtemplere oculis: qdā oculos lynceo a lyncibus: q̄ clarissimæ oium q̄drupedū cernūt falso deducūt. ¶ Argo. Argū totū stellatū oculeūq; fuisse nullus ignorat: q uel illud nasonis notissimū: legerit: Centū lumibus cinctū caput argus hēbat huic custodi ionis uigilātissimo Mercurius falcato ense caput amputauit: Cuius oculos excepit iuno eosq; collocās in pēnis pauonis caudā gēmis stellātibus iplet: hinc argiphontes poetis dictus Mercurius quasi argi perēptor: mystice aūt argus est cœlū stellarū luce distinctū: qbus inesse q̄dā species cœlestiū ur̄ oculorū. Gelū aūt argū uocari placuit a cādore & uelocitate: hic ergo ambitus cœli stellarū luminibus ornatus existimatur enectus eē a Mercurio: qa sol q & mercurius est diurno tpe obscurādo sidera ueluti enecat ui luminis suis cōspectū eorum auferēdo mortalibus. Illico. Statim. ¶ Obseptis. Occlusis. obfirmatisq;. ¶ Posticulā. Hoc est p postes tergo relictos. & Posteriorē domus partē: qd & posticū dr̄. Diminutiue posticulū. Plautus in trinūmo. posticulū hoc recipit cū ędes uēdidit: Seruius grāmaticus ait posticā fœminini generi a postico defferre: eo ꝙ postica uerbū augurale sit & ad augures tantum pertinet. Quæ in cœlo designat: de qua. M. Varro tēpli in cœlo quatuor ptes dnr̄. Sinistra ab oriēte. Dextra ab occasu anticā ad meridiē: posticā ad septētrionē annotauimus in Tranquilli cōmētariis pseudothyron perq̄ elegāter & scite pro postico usurpari ab amiano marcellino. M. Tullio. Paulo orosio. aliisq; scriptoribus luculētis. ¶ Cōclaue qddam. Conclauia dicunt loca: q̄ una claue claudunt. Cōclauata quoq; dicebant apud ueteres: q̄ sub eadē erāt claue. Mar. in oibus uacerra qd cōclauibus. ¶ Fusca ueste. Nigra uestimēta lugētibus accomodata sunt. a Varrone amiculū nigellū dr̄ uestitus lugubris: prisci antracinū nigrū dici uoluerūt: antrhax. n. græce carbo appellat un̄ antracina lucentiū uestis. illud notabile qd tradit Plutarchus in pblematis: mulieres. s. in luctu albis uestibu indui solitas: ut quēadmodū motui corpus albis uestibus uelabat: Idē & ppinquos factitare uoluerunt. Alba aūt ueste idcirco cadauer exornabāt: qa solus albor color sincerus ac purus minimeq; inqnatus est: & ob id mortuis aptissimus. De nigris aūt uestibus nō minus q̄ purpureis illud dici merito pōt. Dolosæ uestes. dolosi colores. ¶ Propter. Prope iuxta ut Virgilius. pp aquæ riuū. ¶ Auctorat⁹. Idest auctoramēto obligatus: & mercede cōductus & pcio emptus ad custodiēdū cadauer. Interpres oratianus illud ex sermonibus auctoratus eas haud quaq̄ inscite interpretat: tali interpretamēto: adictus cōdēnatus: qui se uendūt ludo auctorati uocant. In tertio Suetonii cōmētario nō parū multa perscripsi super auctoramēto: & auctoratis gladiatoribus: porphyrion signās gladiatorē inquit auctorabit in ludū: illud adde qd auctorādi ptātē hoc est uouēdi cōsecrādiq; nisi patres nō habebāt est. n. auctorare obligare: auctoratus obligatus: qd nomen maximæ ad gladiatores refertur: qui auctoramento: & mercedis obligatione ad dicunt mancipanturq; gladiaturæ: & pprie auctorati ad periculū cōducunt. contra exauctorati dicunt milites quasi ex obligati solutiq; a militari cōsecratione obligationeq;: qd interdū p ignominiā cōtingit: ut legiones exauctorant ab imperatore: nō nunq̄ citra ignominiā. Pli. in. xiiii. Vindemitorē auctoratū decenter dixit mercede cōductū: & sublimitate uitis piclitantē. Itē. xxxvi. populū Ro. decēter auctoratū appellat. in spectaculis periclitantē instar gladiatorū. q auctorati. i. conducti sunt ad mortē: de auctoramēto mētio est apud Senecā. M. Tulliū. & Suetoniū. in hāc ferme sniam. Liuius. in. xxxvii. Eo uero pignore uelut auctoratū sibi pditorē ratus est: Pōponius poeta Bononiēsis scriptor Attellanarū: fabulā scripsit cui titulus est auctoratus: Cuius testimonia grāmatici idētidē aduocāt: Quin. quoq; senior in declamationib⁹ unā cōdidit: quæ inscribitur auctoratus. ubi hoc legimus: illum maiores probibuerunt theatro: qui uilitate. qui gula se auctorasset.

Cōmasculare. fortiores mares fenis masculescere mascule ra

Harpyæ

Insomnia

Lynceus oculatissimus

Argus oculeus

Argiphontes

argus cœlum

Posticulū

Postica antica

Pseudo thyron

conclaue

amiculum nigellum

anthracin⁹

mulieres in luctu albatæ

alba uestis defuncto congruens

Auctorat⁹

Exauctoratus

Auctoramentū

CCRInibus antependulis. Caproneas dici uoluerũt ueteres capillos.qui ante frontẽ sunt:quasi a capite pronos:qui alio
noi e antiæ noiantur:quos in præsentia Apuleius antependulos uocat:quos alibi anteuẽtulos dixit:& ꝑpendulos. In flo-
ridis iam primũ inquit crines eius ꝓmulsis antiis ꝓmulsis caproneis anteuentuli & ꝑpenduli ⁋ Etiã in mœrore luculen
tam.Mira ꝑfecto & exuperãtissima esse credit formositas illa , quæ ẽt in mœrore & egritudine luculenta cõspicit.Quam
expergite munus obeas.Vt uigilanter officiũ iniunctũ peragas.obire munus est officiũ facere.Nãq hac ꝑpositione ob.
Antiqui usi sunt pro ad ut obos.ad os.ob moueto pro admoueto occensos dixit ennius pro accensos . & in iphigenia.

Caproneæ
Antiæ
Antependuli capilli
Anteuẽtuli crines

crinibus antependulis hincinde dimotis,etiã in mœrore,Luculẽtã proferens faciẽ,meq respectans. Vide oro iquit q̃ expergite munus obeas. Sine cura sis inquã modo corolarium idoneũ cõparas,quo placito ocius surrexit,& ad illud me cubiculum inducit. ibi corpus splendentibus, linteis coopertũ introductis quibusdã septẽ testib⁹ manu releuat, & diutine uisu præfleto.obtestata fidem præsentium,singula demonstrat anxie.uerba concepta de industria quodã tabulis prænotantem.Ecce inquit nasus integer. incolumes oculi.salue aures. illibatæ labiæ . mentum solidum.uos in hanc rem boni quirites testimonium perhibetote , & cum dicto, consignatis illis tabulis facessit.At ego,Iube inquam domina:cuncta q̃ sunt usui necessaria, nobis exhiberi . At quæ inquit ista sunt? Lacerna aio prægrandis & oleum ad lucem, luci sufficiens, & aqua cum oenophoris, & calice, cœnarumq reliquiis discus ornatus. Tũc illa capite quassanti,abi inqt fatue.q̃ i domo funestra cœnas &

Acherontem obibo inquit pro adibo.Itẽ ob Romã di
xit pro ad Romã.illo uersu.ob Romã noctu legiones
ducere cœpit.obire diẽ significat mori.quasi ire ad diẽ
fato destinatum:apud Suetonium &.M.Tullium obi
re diem significat adire diem:& in tẽpore esse ad mu-
nus obeundum die præstituto . ⁋ Modo corolarium.
Sensus.est omnem curam exue & sollicitudinem mis
sam facito.o matrona:mõ mihi ꝑpares aliquod quasi
auctarium & munusculũ.præter legitimã cõstitutãq
mercedulam:nã corrolarium dixerũt antiqui id quod
additũ foret legitimo ꝓmio ac mercedi ꝑter q̃ quod de-
bitũ:uocabulũ corollis ductum.qđ hæ cũ placuerunt
auctores in scæna dari solitæ: auctor.M.Varro scribit
Suetonius quod augustus corrolaria præmia : in alie-
nis quoq muneribus : ac ludi:& crebra & grandia de
suo offerebat:quo loco pauca quædam annotauimus.
Apud scriptores idoneos corrolarii mentio fit in hoc
significatu:ut accipiatur pro quodam additamento &
re tenuissima:cum corollæ:quæ & ipsæ corrolaria no
minantur:minimi obgracilitatẽ precii dari soleant hi-
strionibus.de quib⁹ Pli.hæc in.xxi.paulatim & Romæ
& subrepsit appellatio corollis iter initia proprer gra
cilitatem nominatis.mox & corrolarius.Itẽ in.ix. Cor
rolarium pro re minimi precii usurpauit: sicut.M.Tul
lius corrolarium nummorum dixit i uerrinis: quasi ut
ita dicam pro accessorio atq appendicula infra Apu-
leius festiuiter appellat puerile corrolarium.prepostе-
rum concubitũ:Plinius neoteros operæ theatralis corrolaria posuit pro mercedula & ꝓmio laboris theatrici. ⁋ Splendẽ
tibus linteis.Supra diximus q color albus ob sinceritatẽ puritatemq defuncti est accõmodatissimus:uelamenta quoq li-
nea non modo indutui & amictui & sanctissimis egyptioꝝ sacerdotibus:sed opertui quoq in rebus sacris usurpantur:in
euangelio scriptũ legimus corpũs domini sindone indutũ fuisse:quo uocabulo significat lineũ uelamentum . ⁋ Septem
testibus· Allusit ad numerum testium.qui ex costitutionibus leguntur:& edicto prætoris adhiberi solent & debent facien
dis testamentis:quoꝝ signacula & sub scriptiones necessariæ sunt:possunt autẽ septe testes omnes signare uno Annulo
testamentum.Quod siquis sine scriptis uoluerit ordinare testamentum iure ciuili.septẽ testibus adhibitis. & sua uolunta
te coram eis nuncupata sciat hoc perfectissimum esse testamentũ. ⁋ Reuelat.Discooperit:renudat:relegit. ⁋ Vsu perfle-
to.Legendum uisu:hoc est diffletis oculis. ⁋ Verba concepta.Dicimus uerba concepta:quæ prout enunciantur q ita per-
scribi so.ent:nec aliquid præposterum dici fas est:sæpe iusiurandum offerri solet conceptis uerbis:Plaut⁹ in Asinaria : ubi
uerbis conceptis sciens periuraris. ⁋ Talis prænotante.Notarium siue tabellionem significat:quem & libellionẽ uocant.
Papinius in siluis de capsa miseri libellionis:ex eodem ordine uidentur esse nouatæ:quorum meminit Oratius illo uersu.
De re cõmuni scribæ magna atq nouatæ:titulus est apud iurisconsultos denouationibus:uñ & nouatis nomen. ⁋ Ecce
nasus integer.Matrona coram testibus membra defuncti integra assignat custodi:quæ ille ex pacto integra & illibata de
bet representare.peracta custodia. ⁋ Illibatæ labiæ,integra labra.labia & labias neutro & fœminino genere indifferenter
apud antiquos usurpata reperies:proinde quidam inanem facere discretionem uoluerunt: ut uirorum labra mulierum
labia esse dicerent:antiquus uersiculus est memoratu dignus.qui ait anima ægra & saucia cucurrit ad labias mihi: Do-
natus in eunuchum.labra inquit sunt superiora:labra inferiora:labiæ asinorum proprie dicuntur. ⁋ Mentum. nulli præ-
ter hominem mentum est:antiquis græciæ in supplicando mentum attingere mos erat:auctor Pli.De feris quoque dici
mentum posse scripturæ canonicæ testantur:Apud quas libro Regum primo scriptum legimus.Leo & ursus consurge-
bant aduersum me & apprehendebam mentum eorum & suffocabam interficiebamq eos.uetus prouerbium est inter
manum & mentum.Idem fere significans quod illud inter os & offam.de quo supradiximus. ⁋ Consignatis, signo.s.se-
ptem testium. ⁋ Facessit.Abiit recedit uerbum comicum. ⁋ Oleum ad lucem sufficiens.Petit tantum olei sibi exhiberi ad
noctem illuminandam:lucemq in loco tenebroso faciendam:quãtũ per totam noctem durabile sit usq in lucem matuti-
nam.Decenter autem dictum ad lucem luci dici uenientis:alterum ad lucem illuminationis.quam facit lucerna. ⁋ Oeno
phoris.Vasis uinariis ænophorum enim ut nominis argumento liquet significat uas uinariũ:apud Lu.& Mar.reliquosq:
Augustinus in.vii.de ciuitate dei auctor est in liberi ede œnophorum sisti solere.quod significaret uinum:per id quod cõ-
tinet id quod continetur:praxiteles inter cætera opera:quæ percenset Pli.fecit & oenophorum:quod ut opinor nõ tam
uas uinarium sign ficat:q̃ ministrum uini poculũ inferentẽ. ⁋ Discus.discum uocant uas escarium:unde discophoros di-
ctus.qui in disco in mensam prandium refert:Diuus Hieronymus discophoꝝ scito elegãtiq uocabulo appellat abacuch
quia.s.prandiũ Danieli deportauit in lacũ leonum coniecto:legimus in euãgelio caput Ioãnis Babptistæ allatum in disco:
& puellæ datum fuisse apud antiquos aristophoꝝ quoq dicebatur uas in quo prandium offertur:alias discus pro massa
plumbi siue ferri accipitur quod genus est ludi.quo iuuenes in ludo cõtendebant.Disco periit iacynthus deliciolũ apolli-
nis poetæ frequẽter disci meminerũt:aliter possinaculũ uocant:Inde dii cobolos dictus.q discũ iaculat.in quo significatu
accipiẽ apud auctores scribentes discobolõ facta eẽa myrone aliisq artificibus. ⁋ Capite quassanti.indignantis specimen
est:ut apud Virg.de turno in.xii.ille caput quassans:& apud Plautũ trinũmo.quid quassas caput.

Obire murus
Ob ad
Ob romã
Obire diẽ
corolariũ
Corolariũ nũmorum
Sindon uelamentũ lineum
Septem signatores testes
Testamentum sine scriptis
Verba concepta
Libellio
Tabellio
Nouatæ
Labia
Labiæ
Labra
Mentũ in supplicando attingi
Inter manũ & mentum
Oenophorum
Discus
Discophoros
Aristophorum
Discobolos
Caput quassans

partes requiris, in qua tot iugis iā diebus ne fumus quidem uisus est ullus. At istic comesatum te uenis credis? quin sumus potius loco congruētes luctus, & lachrymas? Hæc simul dicens respexit ancillam. Et Myrrhe ne inquit lucernam & oleū trade cōfestim, & incluso custode cubiculo protinus facesse. Desolatus ad cadaueris solatium perfrictis oculis: & obarmatis ad uigilias animum meum permulcebam cantationibus. Cū statim ecce crepusculum, & nox prouecta, & nox altior, & deinde concubia altiora, & iā nox intempesta, mihiq; oppido formido cumulatior quidem, cum repente introrepens mustela contra me constitit, obtutumq; acerrimum in me destituit, ut tantillum animalis præ nimia sui fiducia mihi turbauerit animū. deniq; sic ad illam. Quin abis inquā icurata bestiola: teq; ad tu similes musculos recondis, antequam nostri uim presentariam experiaris, quin abis? Terga uortit, & cubiculo protinus exterminatur. Nec mora cum me somnus profundus

PARtes. significanter locutus: nam partes dicuntur eduliorum in mensa: quas amoris testificandi causa solent principes conuictoribus dare: ut apud Suetonium: & Xenophontem legimus: & infra apud Luciū quoq; euidenter ostenditur: græce μερίδαι dicuntur: scribit dicearchus nō fuisse moris apud antiquos in cenis partes distribuere: postea obtinuit consuetudo ut deficientibus edulis partes uiritim darentur: cum prius potentiores infirmorum alimenta corriperent: & inde contingeret: ut ex uoratrina suffocarentur. Vnde factum est prouerbium μερὶς οὐ πνίγει. i. pars non strangulat. hæc ex monumentis græcorum secretarisq; deprompsimus studiosorum utilitati consulentes qui frequenter legēt partes in cena dari solitas. ¶ Tot iugis diebus. i. tot diebus: nam q̄ forma multiiuga p multis. eadem tot iuga pro usurpamus: & sicut in postliminio & legitimo illud liminium: & illud timum. nihil significat: sed pronominis supplimēto ponuntur: Ita multiiuga & tot iuga ad horum nominum opinor esse producta: ut iuga pro abditamento superuacue ponat. In apologia: Legisti Aristotelis multiiuga uolumiam. M. Tul. ad atticū scribens ait se multiiugas litteras accepisse. ¶ Comessatum. Cōuiuatum, epulatum, computatum: ut. s. & gulæ uentriq; genialiter indulgeas. De comessationibus & comessatoribus scripsi affatim in nono Suetonii commentario: ubi id quoq; annotauimus comessari proprie dici post cenā epulari: & compotare. ¶ Myrrhene. Nomen ancillæ. μυρίνη græce dicitur Myrthus: μύραινα murena. ¶ Custode. Isto. s. telephrone: qui se custodem cadaueris futurum spopondit. ¶ Facesse. abi. discede. ¶ Desolatus: quasi solus solitariusq; relictus. ¶ Perfrictis oulis. Moris est oculor digitis perfricare ad somnū repellendū: qn̄ reluctantes & inuitos placidissimus ille deorum cogit conniuere: Et ramum letheo rore madētem: supra capita dormitantiū quassat. ¶ Crepusculum. Post occasum solis dicitur tempus illud crepusculum a crepero. quod uocabulo sabino significat dubium: a quo res dubiæ dictæ crepere: & a lucretio dictū est. creperi certamina belli: est. n. crepusculum. id tempus quo dies sit an nox multis dubium. crepusculi apud antiquos nominati qui eo tpe erant nati: ut lucii prima luce. manii hora matutina. a Sidonio apollinari crepusculascēs hora eleganter dicta pro uespertina temporeq; crepusculi. ¶ Altior profundior. ¶ Concubia. apud Macro. dies ita diuiditur ut post uesperam prima fax dicatur. Deinde concubia: & inde intempestam: quæ non habet idoneum tempus gerendis rebus. M. Varro noctē intempestam: ab aliis concubium appellari docet: ab eo q fere omnes cubēt: ab aliis q silerent silētium noctis. qd idē tēpus cōticinium Plautus uocat: hinc apud historicos: maximeq; apud Liuium identidem leges silentio noctis eductas copias. ubi accipe pro nocte intempesta siue cōcubia. sup quare in superioribus quoq; nō indiligenter scripsi. Scito aūt me nō tā ex obliuione q exanimi snia nō parū multa bis terq; repetere: ut. s. satisfaciā ueteri puerbio. qd inquit. δὶς καὶ τρὶς τὸ καλὸν quo significat. q̄ pulchra sunt. bis & ter. & sepius dici oportere. ¶ Mustela. significat maga: q̄ in mustelam transfigurata introrepsit intra cubiculum: placita magorum: uel potius uaniloquia existimant ui magica homines potissimūq; mulieres transformari in mustelas mures: feles: & id genus bestiolas. quod & uulgus credit cui id quoq; persuasum est fœminas certis quibusdam diebus equitare super bestiolas: & cum diana siue nerodia de silentio noctis loca multa per agrare. Cuius rei mentio fit in decretis canonicis. xxvi. q. v. Cæterum hæc omnia falsa esse confidenter existimare debemus & . n. ut docet Diuus Augustinus: nō potest homo immutari in aliam effigiem: sed illusiones sunt & phantasmata demonum. qui ludificatores sunt mortaliū: qui instar prothei omnia transformant sese in miracula rerum: quibus homini præstigiæ difficiles eē nō possunt. Deniq; huc referunt ecclesiastici scriptores oia illa: quæ de circe. quæ socios ulyssis mutauit in bestias. q̄ de arcadibus: q in lupos transfigurabant. quæ de his in iumēta uersi annonā baiulabāt: memorant: sed ad ppositū: mustelarum duo sunt genera. distant magnitudine: græci uocant ἰκτίδας. dr̄ & γαλῆ. est quædā mustela domestica: q̄ in domibus nr̄is oberrat & catulos suos ut auctor est Ci. quotidie transfert mutatq; sedē: ob hoc dixit Plau. in sticho: certū est mustelæ post hac nunq̄ credere: nā incertiorē nullā noui bestiā: qn & ipsa decies in die mutat locū. Pli. & Solinus tradūt mustelarum uirus exitio esse basilicis: quos interficiūt in cauernis sola tabe: necantur illi simul odore cōmoriunturq;: & naturæ pugnā cōficiunt Fel stellionū tritū in aqua mustelas cōgregare dr̄: scribūt grāmatici mustelā dici quasi murē lōgū. a lōgitudine. Vn̄ & telū dictū. genitalia ossea sunt mustelis. Catulus mustelæ efficax est cōtra mala medicamenta. ¶ Tantillū aialis. Elegātius dicimus tātillū aialis, pro parua bestiola: q̄ tātillū aial. Ita. n. enunciatū refert ad cōtemptū. Annotat Donatus hac elocutione p obliquū: ut qdē hois. qd mulieris cōtēptū significari: qd si recto casu proferat nō esse cōtumeliosum. ¶ Incurata bestia. ipura maculosa feda. ipurus aliquo uitio maculatus dr̄ & iprobus: Plautus icurate leno. ¶ Musculos: tanq̄ & mastela ipsa ex musculorū genere sit. iecuscula musculorum bruma dicunt augeri. auctor. M. Tullius in. ii. de diuinatione inter ea qui neq; placida sunt neq; fera: sed mediæ inter utrāq; naturæ numerant a Pli. mures domorum incolæ: qui tradit musculis inesse p̄sagia: ut. s. ruinis iminētibus p̄migerent: hinc festiuiter. M. Tulli?. Reliq; tabernæ rimās agunt: itaq; nō solū inquilini sed mures migrauerūt: Scitū est illud. M. Catonis. Consultus a quodā: qui sibi a soricibus siue musculis erosas caligas diceret rn̄dit illud monstrū nō esse: sed mōstrū illud habedū fuisse si sorices a caligis roderent. de musculis quā in hoie sunt inumeri: suo loco mox plura dicent. ¶ Præsentariā. quæ nūc & in præsentia sine procrastinatione exhibebit: p̄sentaria remedia: q̄ illico sanant: & præsentaria pecunia: q̄ p̄sens numerat: uenenū nō p̄sentarium ab Au. Gellio dictū. qd nō statim necaret: mortēq; in diē pferret. Plautus in mustellaria: ubi in erit factū a me argētū periculo p̄sentariū: Pli. remedia præsentissima idētidem ea uocat: q̄ ocissime exiliant. ¶ Somnu pfundus. intelligi uult hūc somnum altissimum ui magica imissum esse ab illa maga: q̄ sub spē mustelæ intror opens fuerat exterminata eiectaq;.

Partes in mensa
Pronerbiū pars non strangulat
Tot iuga multiiuga
Crepusculum
Creperum
Crepusci
Lucii
manii
Cōcubium intempesta nox
Silentium noctis
Paroemia pulchra bisterq; repetenda
Fœminas equitare super bestias
nō trāsformari non potest
Demones ludificatores ictides
Galæ
Mustela mutat locum
Mustela unde
Tantillū animalis
Quid est hominis imperatus
Musculorum præsagia
Scitum Catonis
p̄ntaria pecunia
p̄ntarium uenenum
Presentissima remedia

IN imũ barathrũ. In ipſã q̃ſi mortis & maniũ ꝓfunditatẽ:poetæ celebrãt:barathrũ ꝑ iferoꝝ ꝓfũditate:ꝓprie apd athenieſes barathrũ locus erat i quẽ noxii p̃cipitabãt. Cuiꝰ mẽinit Diome. ad quẽ referẽdũ ẽ illud Plautinũ ex bacchidibꝰ. o barathrũ ubi nũc es:ut ego uſurpẽs te lubẽ:ꝑ trãſlationẽ ad alia quoq; dicẽter uſurpaẽ:ut apud Mar. fœmineũ barathrũ ꝑ locis mulieribꝰ:al ii ubi & ꝑ ſtõachi ꝓfunditate:cũ ait extrẽo ructus cũ uenit a barathro:barathrũ ꝑ uoragine & uẽtre uſurpat Ora. cũ ait in ſcd̃o ſermonũ:qd.n.refert barathro ne dões qcqd hẽs:At nunq̃ utare paratis male lr̃ati grãmatiſtæ barathrões legũt:ut una ſit dictio tm̃. Cũ ſciũctim legẽdũ ſit barathro ne. hoc itellectu: an barathro.i.uẽtri & gulæ dones p̃rimoniũ. Inde barathrões dicti:q bona ſua lacerãt.i. in barathrũ guláq; demittũt:apud eũdẽ. Ora. legere mali mendici mirumæ barathrões:hoc genꝰ oẽ.q̃ ut uulgo legiẽ balatrões:quos a balatu & uaniloq̃ntia dici iterp̃tanẽ iterp̃tes Oratiani. de barathro & barathrõibꝰ:& ſi iã dictũ ſit:tñ non ab re ẽ & iteꝝ dixiſſe:nunq̃.n.nimis dr̃ ꝙ nunq̃ ſatis. Deus delphicus. Apollo:q deꝰ ẽ diuinationis. Delphis fuit clariſſimũ i terris oraculum apollinis: ſub mõte Parnaſo:ubi mediũ & umbilicus terraꝝ eſſe tradiẽ: qd̃ negat Varro. In ais. q̃ſi ſine aia & ſpũ. hoc eſt exais. M.T. i hortẽſio ſolertia effici dicit: ut inaia q̃ ſunt uiuere & ſpirare uideãẽ. Cõmodũ. Iã iã:illo horæ momẽto:ut ſæpe dixius. aduerbiũ ẽ. Cãtus criſtatæ cohortis. Gallos gallinaceos ſigñat q ut Pli. nr̃ eloquẽter tradit Vigiles nocturni ſũt:atq; excitãdis in opa mortalibꝰ rũpẽdoq; ſõno gẽiti. norũt ſydera: & ternas diſtingũt horas:q̃rtaq; caſtrẽſi uigilia ad curas laborẽq; reuocãt:Ambroſiꝰ i.v. exameri de galli cãtu hæc refert. eſt galli cãtus ſuauis i noctibꝰ:nec ſolũ ſuauis ſed ẽt utilis. q q̃ſi bonꝰ cohabitator & dormiẽtẽ excitat. & ſollicitũ admonet:& uiãtẽ ſolaẽ:ꝓceſſum noctis canora uoce ꝓteſtãs:hic tp̃s poſt mediã noctẽ auctore Mac. gallinciũ dictũ:noctis iducias nõ minus ſcite q̃ eleganter appellat horas nocturnæ qetis. qbꝰ ꝑ q̃ſdã q̃ſi iducias animãtes tuto dormiũt:qeſcũt orianẽ:id qd̃ iduciis datis fieri ſolet:iduciæ aũt ſunt:ut docet. M. Var. pax caſtrẽſis paucoꝝ dieꝝ:Itẽ alio i:loco iduciæ inqt ſũt belli feriæ:Donatus inter grãmaticos claſſicus:atq; emũctæ naris. Inducias dici ex eo autumat:uel qd̃ i diẽ denẽ:uel qd̃ i dius ociũ p̃beãt. Aliter Aureliꝰ omilies. & Au. Gel. ſup iduciaꝝ ethymologia. græci ἐκεχειρίαν ab abſtinẽdis mãibus appellarũt:nã ꝑ ceſſationẽ iſtã pugnæ pacticiã nõ pugnaẽ & mãus cohibenẽ. Inducias primꝰ inuenit lycaon. Expgitus. Euigilãs apud antiquos expgere accipiẽ ꝓ expgefacere:& excitari. Idẽ dicebãt expgiſceret ꝓ expgiſcereẽ. Põponius ut ſi qs dormitaret expgiſceret. Reuelata. Retecta. diſcopta. Rimabaẽ. curioſe ſcrutabar. Rimari.n. ẽ ſcrutari & q̃rere. Rimari ꝓprie dr̃r ſues ut grãmatici tradũt:cũ paſcẽtes ſibi gr̃a glãdes rimãẽ de rimis terraꝝ:Vñ rimari ſigñat paſcere:Vir. dulcibꝰ i ſtagnis rimanẽ prata caiſtri. Heſternis. Qui heſterno die euocati itroductiq; fuerãt ab heri heſternus nõ ab extra. Sub arbitrio luminis. Sub ſpeculatu:& iſpectiõe. q̃ facta ẽ adhibita Lucerna. Philodeſpotũ. nomẽ ꝓpriũ ẽ ex duabꝰ dictiõibꝰ græcis cõpoſitũ:qd̃ ſigñat dñi ſiue dñç amatorẽ. Hercules. Iuſiurãdũ ẽ. Sedulũ Nouũ. diligẽs:iduſtriũ:ſedulo aduerbiũ ẽ. qd̃ ſigñat ſine dolo:& ĩpẽſe:auctores Donatꝰ & Nonius. Idẽtidẽ uẽtilabã. frequẽter agitabã:ſignate locutꝰ. Ita.n.facere ſolemus:ut nũmos mãu tractãtes q̃ſi uẽtilemus:Columella p̃cipit:ne frumẽta i horreo uẽtilent:Notiſſimũ:illud: Vẽtilat eſtiuũ digitis ſudãtibꝰ aurũ. Oiſariã. Ex oi p̃te aliquot fariã dixit Varro. In p̃rio de re ruſtica:ꝑ ex qd̃ ẽ in aliquot p̃tibꝰ & locis. Tradit Feſtus antiquos dixiſſe multifariã:ꝙ uidelicet i multis locis fari poterat:oi fariã doctrinã uocãt oigenã:& oi diſciplinaꝝ gñe cõſarcinatã. Exertis. eductis:expoſitiſq;:exertare.n.denudare ẽ: Clau. Quadrigarius Gallus irridere cœpit atq; liguã exertare:peculiare fuit & gentiliciũ cethegoꝝ:ut Home. exerto irẽt i expeditionẽ. Vñ nudi Poetico epitheto appellati. Siliꝰ ille Homero exertꝰ gẽtili more parẽtũ. Offẽdere. ꝓ offẽdebat:In finitiuus ꝓ idicatiuo:apud hiſtoricos & poetas frequẽtiſſimꝰ. Impingere:ipigebat cõtũdebatq;: Hiero. ipegi nouiſſime in danielẽ. In modũ adoni la. Adonis myrrhæ filiꝰ ueneris deliciũ:formoſitate p̃cellẽs apri dẽte ſub iguine ꝑcuſſus laceratuſq;:ꝓſterniẽ læto:ut canũ nr̃i. Græci uero tradũt martẽ ſub ſpẽ apri ob Zelotypiã id factitaſſe. Venus miſerata i florẽ Adonide trãſformauit. q ſanguineo ẽ colore. ſcri. Pli. i. xxi. adoniũ florẽ eẽ alſioſum:ubi annotãdũ dici alſioſum. id qd̃ frigore infeſtaẽ:& algorẽ ferre nõ põt. M. Var pecus caprinũ alſiolum eẽ ait. ob iterfectũ ab apro adonim ſuillũ genꝰ inuiſum ueneri eẽ ꝓdiderũt. adonis i myſteriis arcanis ſymbolũ ẽ frugũ & fructus ꝑfectos ſigñat:auctor Euſebius. in. iii. p̃paratiõnis euãgelicæ. adõia antiq dixerũt diẽ feſtũ & ſolẽnia adõidi dedicata:q̃ cũ plãctu colebanẽ:ob plãctũ ueneris rep̃ſentãdũ: hic ait uenus apud Oui. luctus monumẽta manebũt ſp adoni mei. Ezechiel quoq; ꝓphetas: Ecce inqt tibi mulieres ſedebãt plãgẽtes adonidẽ Phyſici tradet adonin eẽ ſolẽ ab aproq; iterẽptũ fingũt:Herculis imaginẽ i hoc aiali figurãtes: qd̃.ſ. aper hiſpidꝰ & aſp gaudet lotis brũalibꝰ. ꝓprie hiemali fructu paſciẽ glãde. Hiems ãt ueluti uulnus ẽ ſolis: q̃ & lucẽ eiꝰ nobis minuit & calorẽ: Auſoniꝰ adoneũ uocat aitq; eũ hoc noie coli agẽte Arabũ:q idẽ ſit oſiris & bacchus:& Dionyſius. De his Amianus Marcellinus uolumie. xxii. ſic refert:euenerat hiſdẽ diebꝰ Annuo curſu cõpleto adonia ritu ueteri celebrari amato ueneris ut fabulæ fingũt:apri dẽte ferali deleto:qd̃ in adulto flore ſectaꝝ indiciũ ẽ frugũ. Adõ dr̃ fulgẽtio recto caſu q a cæteris adonis. a Plauto adoneus:Adon græce ſuauitas dr̃:& q̃a myrrha odore ſuauis ẽ adonẽ dr̃ genuiſſe: iõ aũt uenerẽ amaſſe dũt:qd̃ hoc gẽus pigmẽti ſit ualde feruidũ:Lego apud Lucianũ i libro de dea ſiria adonin fluuiũ ex libano mõte ꝓfluẽtẽ ſingulis annis ſanguinolẽtũ fieri. ꝑ eos dies maxie. qbꝰ adonis fuit iterfectus:& ſanguinẽ in aquã ꝓfluẽtẽ imutaſſe fluminis colorẽ. Itẽ tradit orgia fieri i honorẽ adonidis:qbus cedunẽ lamentanẽ & capita radũt apud græcos ꝓuerbiũ eſt

in imũ barathrũ repẽte demergit, ut ne deꝰ qdẽ delphicꝰ ipſe, facile diſcerneret, duobꝰ nobis iacẽtibꝰ, qs eẽt magis mortuꝰ, ſic inanimis & idigẽs alio cuſtode, pene ibi nõ erã. cõmodũ noctis iducias cãtus ꝑſtrepebat criſtatæ cohortis. Tãdẽ expgitus, & nimio pauore ꝑterritꝰ, cadauer accurro, & admoto lumie, releuataq; eiꝰ facie, rimabar ſingula q̃ cũcta euenerũt Ecce uxor miſella flẽs, cũ heſternis teſtibꝰ itrorupit anxia & ſtati corpori ſuprues multũq; ac diu deoſculata ſub arbitrio luminis recognoſcit oia & cõuerſa, Philodeſpotũ reqrit autorẽ, eiq; p̃cipit, bono cuſtodi redderet ſine mora p̃miũ, & oblato ſtatim. Sumas inqt. tibi iuuenis gr̃as agimꝰ. Et hercules obſedulum iſtud miniſteriũ, iter cæteros familiares dehic numerabius. Ad hæc ego iſperato lucro, diffuſus i gaudiũ, & in aureos refulgẽtes, quos idẽtidẽ manu mea uẽtilabã, attonitus imo i dominã, de famulis tuis unũ putato, & quotiẽs operã noſtrã deſiderabis cõfidẽter iꝑpera. Vix hæc effatũ, me ſtati familiares oiſariã exertis rapti cuiuſq; modi telis, iſequũẽ. Pugnis ille malas offẽdere, ſcapulas aliꝰ cubitis ipingere, palmis iiectis hic latera ſuffodere: calcibꝰ iſultare capillos diſtraheẽ, ueſtẽ diſcideẽ ſic i modũ ſupbi iuuẽis a dõi uẽ

Barathrũ
Quomõ legendũs
Oratii uerſus
Barathrones
Balatrões
Inanima
Galli uigiles uocturni ambroſius de galli cantu
Gallicinium
Induciæ belli feriæ
expgeres
rimari
Inducias q primus inuenit
Philodeſpotus
Sedulus
Sedulo
Ventilare frumenta
aliquot fariam
Multifariã
Oiſariam doctrina
exertare
exerto Humero
cethegi
Fabula adonidis
Flos adonium
alſioſum quid
Cur ſues inuiſi ueneri
adonia
Ezechiel propheta
Adonia
Adon
adonis
adoneus
adonis flu.

Horti adonidis sterilitatis prouerbium
Peplos

ἀκαρποτέρους ἀδώνιδος κήπων .i.in fructuosiores q̃ adonidis horti.de his q nil pariũt generosũ.Hortoꝝ adonidis meminit Pla.i phedro.Attamē Pli.nr̃ tradit Antiq̃tatē miratā eē hortos adonis & alcinoi.Extat apđ eosdē græcos epitaphion siue uenia de morte adonidis:cuiꝰ pricipiũ ē αἰάζω τὸν ἄδωνιν ἀπώλετο καλὸς ἄδωνις ¶ Mustelatis piletis.Lego mustelatis peplis hoc itellectu:ut dicat uestimēta qbꝰ erat idutꝰ sãguie suo ꝓfusa fuisse ad istar mustelini coloris:peplũ uestē dici nullus ignorat:q̃ dictiõe scatēt libri græcoꝝ & latinoꝝ:hic Home. ἑλκεσιπέπλους uocat fœias uestes trahētes:autumat Ser.peplũ proprie dici pala pictã fœmineã.Mineruæ cõsecratã:hodie tñ m̃lti abutunt̃ hoc noie:mustelatis aũt dixit a colore mustelino: Tere.Senex ueternosus colore mustelino.Vbi expõit

mustelatis peplis laceratꝰ,atq; discerptꝰ domo ꝓturbor,Ac dũ i ꝓxima platea refouēs aium,ifausti atq; iprouidi sermõis mei sero reminiscor,dignũq; me plibus ēt uerberibꝰ fuisse merito cõsētio,ecce iã ultimũ defietꝰ,atq; cõclamatꝰ ꝓcesserat mortuꝰ rituq; patrio (utpote unꝰ de optimatibꝰ)põpa funeris publici ductabat̃ p foꝝ,occurrit ad latꝰ qdã mestus,i lachrymis genialē caniciē reuellēs senex,& mãibꝰ ambabꝰ iuadēs torũ,uoce cõtēta qdē,sed assiduis singultibꝰ ipedita,Per fidē uestrã inqt q̃rites,ꝑ pietatē publicã peremto ciui subsistite,& extremũ facinꝰ in nefariam, scelestãq; istã mulierē,seueriter uidicate.Hæc.n.nec ullus alius,miserũ adolescētē,sororis meæ filium,in adulterii gratiã,& ob præda hereditariã,extinxit ueneno.Sic ille senior,lamētabiles q̃stus singulis instrepebat,Sceuire uulgus iterdũ,& facti uerisimilitudine ad criminis credulitatē ipelli,cõclamãt ignē:reqrũt saxa,paruulos ad exitiũ mulieris hortant̃.Emeditatis,ad hæc illa fletibꝰ,q̃q; sanctissime poterat,adiurãs cũcta numina,tñ scelus abnuebat.Ergo igit̃ senex ille,ueritatis arbitriũ i diuinã prouidentiam reponamus.zachlas adest ægyptius propheta primarius,qui mecũ iã dudũ grãdi premio pepigit,reducere ab iferis spiritũ,corpusq; istđ postliminio mortis ani

Mustellinꝰ color

Dona.mustelinũ colorē dici subliuidũ ac lētiginosum: Talis color fieri solet uestibꝰ.q̃ sãguineis guttis insperfæ:q̃si lētiginosæ fiũt & maculosæ.In uetusto codice manu scripto emēdatiꝰ legit̃.Musæ uatis pimpleidos.q̃ lectio ꝓbabilis ē referẽq; ad Orpheũ:hoc itellectu puro: & cõgruēte.Ego domo ꝓturbor.laceratꝰ discerptusq; i modũ adonis:quē aper discerpsit.& ad istar.Orphei: quē a fœminis diuulsũ dilaniatũq; frustatī sciunt oẽs:& canũt Poetæ.Ita ergo leget̃ discerptꝰ i modũ uatis musæ pipleidos.i.Orphei filii musæ Calliopes:ex greca loquēdi formula:illis.n.familiare ē sic loq:ut dicãt Κλεόμβροτος ὁ Παυσανίου .i.cleombrotꝰ pausaniæ:& subintelligat̃ filiꝰ Λεωνίδας ἀναξανδρίδα.Leonidas anaxãdridæ s.filius Εὐδαμίδας ἀρχιδάμου Eudamidas archidami. uidelicet filiꝰ.Ita & hic:uates musæ dr̃ Orpheꝰ.musæ .s.filiꝰ:pimpleidas aũt uocari musas poetico noie qs ignorat.siue a loco pieriæ regiõis siue frõte musis dicato.ubi & calliope Orphea genuisse fert̃.¶ Improuidi sermõis.Quo.s.ipuratã bestiã mustelã appellauerat: ei q̃uim ꝓsentariã ni abiret fuerat cõminatus.¶ Vltimũ conclamatꝰ.Vltimo clamore & nouissimis lachrymis deploratꝰ:nã p iteruallа mortui idētidē cõclamabãtur & post ultimã tãdē cõclamationē efferebant̃:cremabãturq;:ut ante diximꝰ.¶ Defletꝰ participiũ ē ut inqt Ser. ab eo qđ ē fleor:si tñ ueniant̃:alias sine uerbi origine eē dicemꝰ:Vir.sit gemitꝰ.tũ mēbra thoro defleta reponũt.¶ Processerat.Efferebat̃.Ritu naturæ ut auctor ē Pli.capite hoiem gigni mos ē.Pedibꝰ efferri:hinc ꝑsianũ illud i portã rigidos calces extēdit.¶ Põpa funeris. Vlpianꝰ titulo de religiosis:sũptꝰ funeris pro facultatibus uel dignitate defũcti faciēdos esse ꝑcipit.p foꝝ hodieq; ducunt̃ funera nobiliũ:& ãtiqtꝰ duci solita signat Orati.cũ ait:plaustra ducētãq; cõcurrãtq; fero tria funera.magna sonabit.¶ Ad anxiꝰ.Valde anxius:qdã codices habent ad latus.lucidiore sensu.¶ Inuelleras.Corrige reuellens.hoc eni intellectu fieri solet ut crines reuellant: & caniciē turpēt.iuxta illud Virgilianũ.Caniciē i mũdo ꝓfusã puluere turpãs gēialē appellat:ul̃ q̃si uoluptariã tãq̃ senex canicie gaudeat:pinde ac ex illa uenerabil̃:ul̃ genialē expone ꝓ igenitã:q̃si genitalē:¶ Cõtēta.Exerta & clamosa.Vñ cõtētio uocis apđ scriptores & cõtētio:ut i Rethoricis tradit̃ ē Ora.acris ad cõfirmãdũ & cõfutãdũ accõmodata.¶ Subsistite.opē ferte: & succurrite.¶ Istã mulierē.Vxorē signat defũcti.Cuiꝰ pr̃ eã arguit ueneno filiũ extixisse:ut ad adultero gratificaret̃:& hereditatē mariti occuparet:hæc.n.ꝓxima sũt:& q̃dã q̃si cognatiõe cõnexa:ut mulier q̃ ipudica ē:eadē quoq; sit uenifica.Nã M.Ca.Nullã adulterã ñ eadē eē uenificã dixit.Qđ & Qui.tradit i.v.istã ãt dixit pessimã itelligi uolēs.nã i ꝓnoibꝰ ut ante dictũ ē maximũ ē põdus.¶ Sceuire.sceuiebat.locutio usitatissima.¶ Credu.emēda.Credulitatē.Narratio.n.q̃ ꝓbabilis ē & uerisimil̃ fac̃ cris credulitatē:¶ Emeditatis fletibꝰ.fœiaꝝ hoc ꝓpe peculiar̃ ē:ut fietꝰ & lachrymis hẽant paratas:ac uelut i prõptuario positas.ut cũ uelit ꝓsto sit secũdus lachrymaꝝ fons:iuxta illđ.uberibꝰ sempq; lachrymis semp paratis i statiõe sua. ¶ Abnuebat.negabat inficiebat̃:depellebat.cõtrouersiæ.n.& lites cõstãt ex itētiõe & depulsiõe.itētio ē qđ accusator ꝓponit:q̃ fac̃ litē ut accidisti aiacē.Depulsio ē:qđ defēsor rñdet ut nõ occidi.Id græci uocãt apophasin:q̃si dicas abnuētiã crisꝰ qđ accusator ītēderit auctor fortunatianꝰ.merito ergo dixit abnuebat q̃ si p ἀπόφασιν .i.adnuētiã crimē obiectũ ificiebat̃: ac negabat.¶ Eyptꝰ ꝓpħa.egyptii diuinoꝝ oium cõscii dñr:a qbꝰ clarissimi i studiis literaꝝ disciplinas igenuas hauserunt apđ hos sacerdotes fuerũt & Propħe reꝝ celestiũ scia ꝓcellētes:q mystici erãt:& ut græci dñt.ἀκοινώνητοι.i. icõmunicabiles: q̃ cũ arcana doctriaꝝ occultarēt:uix pauca q̃dã cõicarũt cũ Pla.& eudoxo:q ãnos.xiiii.i egypto cõmorati fũt.Pythagoras quoq; egyptias disciplias petiisse memorat̃:atq; ibi a sacerdotibꝰ cerimoniaꝝ icredēdas potētias didicisse.Apollo.ille Tyaneꝰ egyptios ꝓpħas accessit eruditiõis cã.Her.trimegistꝰ.egyptũ uocat cœli imaginē Zachlas nomē ꝓpħæ apđ Pli.zachlias babyloniꝰ celebrat̃:q i libris quos scripsit ad regē mythridatē:hũana gēmis fata attribuit:i canonicis scripturis Zachariæ ꝓpħæ nomē ē celeberrimũ.¶ Postlimio mortis.Reuersiõe a morte:& post mortē:nã postliminiũ ex notatiõe nois ita clarescere ꝓt auctore Boetio:ut q̃a sꝑ post id signat qđ retro relinq̃t.postliminii uocabulo q̃dã reuersio significet̃.qđ & Ser.ꝓbat q ex aduerbio post ui nois iterꝓtat̃:reliquã uocabli ꝑtē ꝓ tractationē solã eē significãs:nã i eo qđ ē postliminiũ.ex eo q̃ post demi iterꝓtatiõe nois sumit.Liminũ uero putat eē ꝓductũ:ea fora q̃ meditulliũ legitimũ editimũ dñt illđ.n.Tul.& timũ nihil oino designãt.Alii postliminiũ a post & limie đduci uolũt:ut cũ extra liminia.ñ ē tmios.puiciæ i captiuitate detēptꝰ rursus ad ꝓpa limia reuertat̃.is iure postliminii i statũ ꝓstinũ restitutꝰ eē dicat̃.Pau.iuricõ.titu.de postliminio reuersis.postliminium igt ē ius amissæ rei recuperãdæ postliminio redeũt.hõ nauis mullus clitelariꝰ.equꝰ equaq̃ frena recipe soleta.domita. Quæ gña reꝝ ab hostibꝰ ad nos postliminio redeũt:eadē gña reꝝ a nobis ad hostes redire ꝓñt:duas species postliminii Papinianꝰ eē autumat:ut aut nos reuertamur:aut,aliqd recipiamꝰ in bello & in pace postliminiũ ē ut docet Tripho.iuricõ

Contentio uocis
Impudica uenefica
Dictũ catonis
In ꝓnomē pondus
intentio
Depulsio apophasis abnuentia
Sacerdotes Incõmunicabiles
Postliminium quid
Quæ redeant postliminio

Pipleides
Defletꝰ pedibus efferri mos

Cillectum

mare. Et cũ dictio iuuenẽ quempiam liteis amiculis intectum, pedesq; palmeis baxeis indutum, & adusque deraso capite, producit in medium, huius diu manus deosculatus, & ipsa genua contingens, Miserere ait sacerdos: Miserere per cœlestia sydera, per infirma numina, per naturalia elementa, per nocturna silentia, & adepta coptica, & p incremẽta nilotica & arcana mẽphitica, & sistra phariaca, de breuẽ solis

¶ Lectũ. Lego intectũ: ut significet sacerdotẽ linea ueste & cãdida indutũ ab integẽdo dictũ. Amicula aũt ab amiciendo uestimẽta noiamus: qbus linteis sacerdotes uestiunt: est eni lineũ textũ purissimũ rebus diuinis uelamentũ: qđ nõ mõ idutui & amictui sanctissimis egyptiorũ sacerdotibus. sed oprui quoq; in rebus sacris usurpat. Idq; ex Orphei & Pythagoræ decretis: hinc apud Iuuenalẽ: Martialẽ: Ouiũ cæteros. linigeri dicti sacerdotes ægyptii: quasi gerẽtes linea uestimẽta. Apollonius Tyaneus apud philostratũ accusat q; uestitu linteo amiciat: seq; inibi rõe reddita defendit: erat eni pythagoricus & ad pythagoræ pscripta uiuebat. De isiacis sacerdotibus: qui lineo amictu uestiebant affatim in Suetonii cõmẽtariis. ¶ Palmeis balxeis. Baxeæ sũt calciamẽta: de qb' Plautus in menechmis: qs iste est peniculus q extergentur baxeæ: mendosæ i codicib' Plautinis ipressum ẽ bexæ: peniculo quoq; ut id trãseũter attingã bexeas extergi dixit alludens ad spongiã. noie peniculũ. qua & ad mẽsas calceosq; extergẽdos utebant. De baxeis ait i floridis. Veslẽ detexterna emere baxeas istas de suterna pstinare: Vbi annotãdũ texternã pro textrino suternã pro sutrina: pstinare pro emere decẽter usurpari: Itẽ in ultimo huius operis docet baxeas eẽ calceos proprie philosophorũ ¶ Indutũ. calciatũ. Pli. cõsimiliter in secundo: Diuus Augustus leuũ prodidit sibi calceũ ppostere indutum. Dicimus ut ait Serui' induo illare: & illã rem. Catachresticos dixit Virg. in. x. An sese mucrone ob tantũ dedecus Amens induat: quidã illud Plinii indutũ legũt iductũ: quoniam & calcei induci dicũtur. ¶ Adusq;. licẽter adusq; & abusq; usurpant: ut notãt grãmatici. Virg. atrides prothei Menelaus adusq; colũnas. ¶ Deraso capite: sacerdotẽ designat. cuius uertex deradi solet: ob hoc ait satyrographus. Qui grege linigero circũdatus & grege caulo: scribit Plinius sacerdotes ægypti derasis capitibus mærere: & in luctu esse ex morte apidis: qui in ægypto numinis uice colitur: auctor ẽ Herodotus in euterpe. Sacerdotes ægyptios totũ corpus eradere uestem tantũ lineam induere calceos papiraceos gestare: hinc opinor fluxit ritus nrorũ sacerdotũ: qui iubentur caput radere, & comã nutrire phibent Hieronymus qđ & in decretis canonicis. xxii. q. i. scriptũ legas rasionẽ capitis & coronã designare autumat tẽporaliũ oĩum depositionẽ. Capilli uero q remanẽt designãt aliqua sacerdotibus eẽ ret nẽda ad sustẽtationem: Paulus apostolus in cẽchris totõdit comã: rasit caluiciũ: exercuit nudipedalia. ¶ Genua. utpote misericordiæ cõsecrata homini inqt Pli. genibus. q̃dam & religio inest obseruatiõe gentiũ: hæc supplices attingũt ad hæc manus tẽdunt: hęc ut aras adorant. ¶ Per nocturna silẽtia: q. s. plena sunt uenatiõis: alludere uidet ad illud uirgilianũ. loca nocte silẽtia late: & tacite p amica silentia lunæ. pterea noctu cuncta silent: ut idem inquit tũc tacet omnis ager pecudes pictæq; uolucres Aristoteles in pblematis tradit ideo per noctẽ melius q̃cunq; audiri q̃ per idẽ: quia tunc nullus est strepitus: & ut anaxagoras ait aer q interdiu stridet a sole cõcalefactus noctu requiescit: præterea tẽpus id nocturnũ qđ quidam cõcubitũ: Alii intẽpestam noctẽ appellant: silentium noctis uocauerũt: ab eo qđ id tpis sileret. ut docet. M. Varro. in hoc significatu silentium noctis freq̃nter a Liuio usurpat dicit & silentiũ in auspiciis: quod oĩ uitio caret: qđ intelligere pfecti auguris est. Silet cœlum Plinio significat serenũ & Trãquillũ sicut Columellæ silet herba: quæ nõ germinat. ¶ Coptica. sic. n. legendum est: significat aũt aggerẽ hirundinũ: quẽ. s. in ægypto iuxta oppidũ copton hirundines muniunt ope inexpugnabili palea & stramento rostro firmantes continuatis p triduũ noctibus tanto labore ut multas in opere emori cõstet: eaq; militia illis uerna est: & cũ anno redit semp hædẽ hirundines molẽ continuatione nidorũ euaganti nilo inexpugnabilem opponũt: stadii fere unius spacio: qđ humano opere pfici non posse auctor Pli. in. x. ob hoc dixit Papinins in siluis. Ripã nili luto cecropio. i. nidis hirundinis signatã eẽ & coercitum: qđ & in libro annotationũ copiose explicaui: nunc Apuleius adepta coptitica uocat illud incrementum: & opus quod muniunt hirundines iuxta copton: q̃ res religione quadã pdita esse ur illud adde qđ legimus in in libris iurisconsultorũ ubi Vlpianus ad titulũ de extraor dinariis criminibus scribit. Commata dici aggeres. qui oppositi sunt coercendo euaganti nilo quos q ruperit extra ordinẽ plectitur mendosæ sunt dictiones in uoluminibus impssis: in qbus passim legit: aggeres solẽt aquã in otitã contingere: tu uero lege solent aquã niloticã continere: ideo enĩ illi aggeres extruunt ut aquam nili euagãtis coerceãt atq; contineant. ¶ Per incremẽta nilotica: nilus coloni uice fungens quotãnis euagatur a solstitio a primo lente crescit: deinde uehementius: quamdiu sol in Leone est: mox pigrescit sole in uirginem transgresso: in totũ reuocatur intra ripas in libra ut tradit Herodotus centesimo die: incrementa: eius per puteos mensuræ notis deprendunt: nilometria uocãt: iustum incrementum est cubitorum. xvi. minores aquæ non omnia rigant: in duodecim cubitis famẽ sentit ægyptus in tredecim etiãnum esurit: quattuordecim cubita hilaritatẽ afferunt: quindecim securitatem sexdecim delicias: maiora incrementa maiores puentus deficiant: minora sterilitatẽ: causas huiusce icremẽti uarias prodidere: sed maxie pbabiles ex repercussu etesiarũ: q uenti sunt anniuersarii: de incremento nilotico: & causis affatim scripsere. Herodotus. Diodorus. Plini. Strabo Seneca & crimine luculentissimo Lucanus: qui multiiugas causas explicaturus ex philosophorum secretariis depromptas sic cecinit in. x. sic iussit natura parens discurrere nilum: sic opus est mundo: philosophi uero qui de linotico auctu scripserũt ferme sũt hi. Tales. Anaxagoras. Democrit'. Ephorus: agatarchides. & Timens mathemathicus: memphitici quoq; philosophi rõnẽ huius incremẽti reddere conati sunt magis quod non repræhẽdi quã quod probari possit: referentes. Dixerũt enim nili fontem esse in zona nobis opposita: ibiq; hiemem eẽ nobis estatem agẽtibus: ideoq; ingentẽ aquarum uim eo tpe manantem causam præbere incremento. ¶ Arcana memphitica: memphitici sacerdos arcana cerimoniorũ mysteriorũq; cum nullo cõmunicant: ob id ακοινωνητοι idest incõmunicabiles dicti: ob hoc ipsum inuida memphis dicta papinio in siluis: est autẽ memphis ciuitas magna & populosa. & post Alexandriã secũda: ubi multæ pyramides fuerunt regum sepulturæ. Plinius mẽphim quondam arcẽ ægypti regum fuisse tradit. ¶ Sistra phoriaca. sistrum instrumẽtum est stridulum & sonabile: isiacorum peculiare: qui ob id sistrati nominant: Martialis linigeri fugiunt calui sistrataq; turba: isis maxima ægyptiorum dea sistum in dextra gerens figuratur. quo nili accessus significatur. Valerius Flaccus in quarto argonauticon de iside scribens sic inquit: aspide cincta comas & ouanti persona sistro: & Oui. isim steam describens cecinit iu nono cornua fulserunt crepuitq; sonabile sistrum: phariaca appellat a pharo egypti notissima cæsaris dictatoris colonia olim iuncta ponte alexandriæ: ubi fuit turris & ipsa pharos nominata. a ptholomeo rege facta talentis. dccc. cuius structuræ architectus fuit sostratus: quæ nocturnis ignibus cursum nauium nocturnũ regere solebat: tales turres incõpluribus locis extructæ priscis tpibus uisebantur: quas pharos: uocant: de quibus scripsimus affatim in Proptii. & mox trãqlli cõmentariis egesippus autumat pharon dici quasi phanõ: qa procul appareat.

Amicula lineũ textũ purissimum
Linigeri
apollonius liniger
Baxeæ
Emaculat'
Plauti locus texterna
Suterna
Adusq;
Derasi sacerdotes
Paulus totondit comam
Genua ut arasadorant
Noctu oĩa silẽtiosa
Silentium noctis
silenti in auspiciis
Silet solũ
Coptica
Cõmata
Correcta uerba iuriscõsultorũ
Nilometria putei
Etesiæ uẽti
Mẽphis inuidia
Sistrum gestat isis
Pharos
Turres phari

Lepor
Lepidus
Lepides
Squamæ
Letificum
Litare

¶ DE proprie lepore genuina & natiua urbanitate. pronunciandum est media producta ab eo quod est lepos. Catullus de uersiculis qui tum deniq; habent salem ac leporem: si sint molliculi ac parum puduci: Item est leporum disertus puer ac faceciarum. Inde lepidus dictus q̃uis Donatus lepidum qui politus est dici uelit. a λεπίσ idest lama siue squama. de quibus Plinius in. xxxiiii. Excutiuntur inquit uelut mihi squamæ quas uocant lepidas. ¶ Letificum. Quod leticiam faciat. Alias mortiferum: quod letum idest mortem afferat. ¶ Numini litemus. Risum deum Propiciemus. Litare enim proprie est deum propiciare: & sacrificio facto numen placare: Auctores Macrobius & Nonius hinc illud Plautinum ex penulo. Tum me Iupiter faciat ut semper sacrificem: nec unquam litem. ¶ Deus tantus. scilicet risus. Noctis admonebat. qui aduesperascere iam ac noctescere significabat. est enim uerbum uetus noctescere: quod significat noctē fieri: & in noctis modum obscurari: quod furius uetus poeta primus finxisse creditur: illo uersu omnia notescunt tenebris caliginis atre. ¶ Distentus. uino ciboq; fartus ad saturitatem. ¶ Prospere. lego propere. ut dicat se partim & festiuiter allocuta byrrhena domum repetiisse. ¶ Titubante. lapsante uacillante natubundo: quod proprium uinolentorum est nam ut: inquit scite & eleganter Plautus. Vinum luctator dolosus est pedes captat primulum. ¶ Domuitionem capesso: idest itionem ad domum capio: est enim dictio composita quasi domus itio: ad eundo domū: non tam Apuleianum uocabulum: q̃ Ciceronianum. Namq; ante Apuleium Marcus Tullius in primo de diuinatione: sic scripsit: Sed rhodiorum classi propinquum reditum ac Domum itionē dari a Martiale Domicenium eleganter fictum est uocabulum pro eo qđ est cenare Domi. ¶ Dotonsis. cōtusis: oblisis impactis. ¶ Ob lapides. ad lapides. ob enim pro ad antiqui dixerunt: nam propositionem ob pro ad antiqui ponebāt & testis est ennius cum ait. ob Romam noctu legiones ducere cœpit. Vastus. uastis & enormibus ac magnis: sed cum mediocritate. ¶ Tantillum. minimum paulumq;: aduerbium est. ¶ Ad hoc usq;: idest usq; in id temporis momentum. Codex manu scriptus habet ad hos usus. ut sit sensus se eduxisse gladium: quem ad tales usus paratum habuerat: & domo secum eduxerat. ¶ Colluctantem. compugnantem: concertantēq; ac resistentem. ¶ Perlutus. madens. aspersusq; quidā codices habent perlitus: alterum a peluor: alterum a perlinior: inflexum est. ¶ Gerioneæ cœdis. ita inquit fatigatus sum pugna trium latronum: sicut Hercules. Tergemini nec: geriones. geriōes enim tricorpor fuisse fingitur: quia tribus insulis præfuit balnearius. duabus & ebuio: aduersus hunc terna arma mouenda: terlæto sternendus erat: quem Hecules extinxit qui ideo fingitur ad eum olla ærea transuectus esse: quod habuit nauem fortē: & ære munitam historici autumant ideo triplicis naturæ fuisse gerionem: quia fuerunt tres fratres bellatores. Robustissimi: tantæq; inter se concordiæ. ut uno animo omnes geri uiderentur: ut pro tribus unus nominaretur gerionis armenta speciosa illo extincto Hercules Diodorus Iustinus Liuius. Virgilius. Cæteri omnes. hinc Plautinum illud ex genere geryonaceo.

Noctesce-re
Vinum luctator do osus
Domuitio
Domicenium
Ob ad
Ob Romā
Perlutus
Gerione tricorpor tur

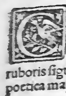
de proprio lepore letificum honorando deo cōminiscaris, quo magna pleniusq; tanto numini litemus. Bene inquam, & fiet ut iubes, Et uellem hercules materiam reperire aliquam q̃ deus tantus effluenter indueret. Post hæc monitu famuli mei, qui noctis admonebat, iam & ipse crapula distentus, protinus exurgo, & appellata propere Byrrhena, titubante uestigio domuitionem capesso. Sed cum primam plateam uadimus, uento repentino lumen quo nitebamur, extinguitur ut uix improuidæ noctis caligine liberati, digitis pedum detunsis ob lapides, hospitium defessi rediremus, dumq; iam iunctim proximamus, ecce tres quidam uegetis, & uastulis corporibus, fores nostras, & summis uiribus irruentes, ac ne præsentia quidem nostra tantillum conterriti, sed magis, magisq; cum emulatione uirium crebrius insultantes, ut nobis ac mihi potissimum non immerito latrones esse, & quidem seuissimi uiderentur. Statim deniq; gladium, quem ueste mea contectum, ad hos usus extuleram, sinu liberatum arripui, nec cunctatus medios latrones inuado. an singulis: ut quemq; colluctantem offenderam, altissime demergo, quoad tandem ante ipsa uestigia mea, uastis, & crebris perforati uulneribus, spiritum efflauerint. Sic præliatus iam tumultu eo, Fotide suscitata, patefactis ædibus anhelās, & sudore perlitus, inrepo. meq; statim, utpote pugnantium latronum inuicem gerionæ cædis fatigatum, lecto simul, & somno tradidi,

LIBER TERTIUS

ARGUMENTUM TERTII LIBRI.

EXorto die magistratus cum ministris: domum Apuleii petunt: eumq; tanquam homicidam: in iudicium tradunt. Turba populi confluentis: & cuncta stipanctis describitur: accusator homicidii reum agit. Reus innocētiam suam tutatur. Causamq; agit argumentis oratoris: inter hæc anus aduentat tanquam parens necatorum. quos iussu magistratus reuelat Lucius: ut res esse apparent: exoritur cachinnus immodicus: & sic dei risus celebrata cum hylaritate solemnia photis causam docet facti utricidi. Mox adhibet Lucium spectatorem pamphiles in auem se transfigurantis Vnguine magico delibutæ: qui & ipse tali desiderio flagrans dum in bubonem gestit immutari per errorem pyxidis unguentariæ in asinum transfiguratur: in calce latrocinale furtum refertur: quo asinus cum cæteris iumentis onustus gazis Milonis hospitis abducitur.

¶ COMmodū

Ommodũ.chronographia eſt:deſcribit.n.horã matutinã: qua ſolet aurora cubili croceo ſurgẽs cœlũ ĩquietare almãq; lucẽ efferre mortalib⁹:mithici fabulanť aurora bigis p cœlũ uehi:iuxta illud Maronianũ. Aurora in roſeis fulgebat lutea bigis:ob id appellat Apuleius phaleras auroræ punicãtes ob colorẽ.ſ.croceũ: q in exercitu aurore conſpicit:nã puniceus color Ruffi coloris ſpẽs eſt:quẽ græci φοινικουν uocãt exuberãtiã ſplẽdoreq; ruboris ſignificãs:auctor Gellius in.ii.cõmodũ aũt aduerbiũ eſt:eo ſignificatu dictũ quo antea pſepæ. ⁋ Roſeũ lacertum poetica magis q̃ oratoria locutio:alludit ad epithetõ auroræ:q̃ ab Homero dicta ẽ ροδοδακτυλος q̃ſi Roſeos digitos hñs: talis.n.color exoriẽtis auroræ cõſpicit. ⁋ Aeſtus.agitatio curarũ:ita Virg.& magno curarũ fluctuat æſtu trãſlatio a maritimis æſtub⁹ ducta. ⁋ Veſptini. homicidii ſub horã ueſptinã facti:quo.ſ.tres inſtar latronũ irruẽtes obtrũcauerat. ⁋ Cõplicitis pedibus:expſſ:t: habitu: quo ſe cõformare ſolet hõ anxius ſollicituſq;. ⁋ In alternas digitorũ uiciſſitudines:ſignificat digitos pectinatim iunctos:de q̃bus Pli.in.xxviii.ſic ſcribit aſſidere grauidis:uel cũ remediũ alicui adhibeať digitis pectitim iter ſeſe amplexis ueneficiũ eſt:idq; cõptũ tradunt alcumena Herculẽ pariẽte peius ſi circa unũ amboue genua ĩtẽploplites alternis genibus ĩponi: ex hac pliniana ſñia iã ſatis liq̃t.id qd ab Oui.non minus ſcite q̃ decẽter dictũ eſt lib.ix.Metamorphoſeos:dextroq; eſt poplite leuũ pſſa genu digitiſq; inter ſe pectine iunctis ſuſtinuit partus:dixit poeta digitos pectine iũctos qd Pli.pectinatim inter ſe amplexos:& nũc Apule.in alternas digitorũ uiciſſitudines cõnexas manus. ⁋ Coſſim inſidẽs.p in coxas ſedẽs aduerbiũ eſt dictũ quaſi coxin ideſt in coxas Põpo.hoc ſciũt oẽs q̃tũ eſt q coxin cacãt hoc geſtu ſutores farcinatoreſq; ſedere ſolẽt ad hoc referri põt Plautinũ illud: q̃ſi claudus ſutor: domi ſedet totos dies. ⁋ Vbertim.large & habũdanter:Sic Catullus ubertim thalami quas itra limina fundũt. ⁋ Imaginabundus.imaginatione:& mẽtis uiſione cõſpiciens. ⁋ An mihi q̃ſq̃.hæc inq̃t aĩo meo uolutabã.me cũq; ruminabar. ⁋ Perlitũ.iſperſum.pfuſumq; a plino naſciť plitũ ſicut a delino delitũ:ab oblino oblitũ:ſublino ſublitũ:Cice.tuli moleſte q lr̃æ delitæ ſunt a te mihi reditæ: idẽ in uerrinis.Tabulæ ſunt in medio:q̃ ſe interlitas & oblitas eſſe clamãt. ⁋ Delibutũ:madẽtẽ ecõtrario dicimus unguẽto delibutũ.p unctũ. Vnguẽtiq; Solin⁹ nã & pcõſul africæ flauianus impator eũ cõtigit unguentis & delibuit dixit Teren.in phormiõe ſatim eſt: ſi te delibutũ gaudio reddo ubi ſcite exponens Donatus inquit ad aĩum trãſtulit:qd eſt corporis:nã delibutus unctus dr̃. ⁋ Prõnũciare.uerbũ forẽſe eſt:nã ppric iudices pnũciare dñr:cũ ſñiam dñt.Quinti.in.iiii.niſi forte etiã tã hebes futurus eſt iudex ut ſ̃m id pnunciet qd ſciet narrare te uoluiſſe. ⁋ Hic idẽtidẽ.hæc frequenter. ⁋ Eiulabã.cũ eiulatu:& lamẽtatione pſeq̃bar: eiulatũ & eiulationẽ dixerũt gemitũ flebilẽ.eiulatus:ut inquit.M.T.in.ii.Tuſculana ne mulieri qdẽ conceſſus eſt: & hic nimirũ eſt fletus.quẽ.xii.tabulæ in funeribus adhiberi uetuerũt:quẽ leſſum uocãt:ſup quo in.ii.cõmẽtario tuſculanarũ qõnũ copioſe ſcripſi: uñ & ab Ora.dictũ eſt i epodo:hinc & illa nõ uirilis eiulatio. ⁋ Quati.quatiunť:ſiue q̃tiebanť:tp̃s p tpe freq̃ẽs apud auctores elocutio ⁋ Perſtrepi.pſtrepũť:ſiue q̃tiebãť. ⁋ Turbæ miſcelaneæ.miſcelaneã turbã elegãter uocat indiſcrete apparitoreſq; magr̃atuũ: qui colluuione uariarum gentiũ cõmixti eſſe ſolent.Au.Gellius miſcellam doctrinam nuncupat oppido q̃ decenter:quæ multifaria ẽ:& ex mixtura multiiugarum diſciplinarum quaſi confuſanea.De miſcellis ludis apud Tranquillum in quarto cõmentario ſcriptum leges ad quos referendum eſt illud ſatyrographi poetæ:ſic ueniunt ad miſcellanea ludi.M.Varro miſcellum appellat genus columbarum: quod ex agreſtibus columbis & domeſticis mixtum eſt:quidam codices habent.turbæ miſcelaneæ nomine a miſeria ducto: miſera enim & miſella & conſequẽter miſellanea eſſe ſolet turba eorum qui apparent ac præſto ſunt iuridicis magiſtratibus: quales hoc quoq; tempore prætorum familiæ conuiſuntur:Fumidæ.ſ.& pannoſæ & ex miſeriæ gurguſtio erutæ.miſellæ uuæ dicuntur Catoni:& Varroni pro nigris.Trahere:trahunt:uel trahebant. ⁋ Angiportum.Quod exitum non habet ac peruium non eſt angiportum appellarunt.Ab angendo & portu ut interpretatur.M.Varro.ſñiæ uarronianæ aſtipulatur illud Terentianum ex adelphis.id quidem angiportum non eſt peruium.Vbi Donatu angiportum exponit pro anguſta & curua uia.Alii quod inter portus ſit locus anguſtus hoc eſt inter domos:quas portus ueteres dixerunt.

Chronographia
Mythici
Puniceus color
Rhododactylos aurora
Digiti pectinatim iuncti
Coſſim ſedentes
Digitis pectine iũctis
Vbertim
Delitum
Interlitum
Delibutus unguento
Delibutus Gaudio
Pronunciare
Eiulatus
Eiulatio
Leſſum
miſcelaneæ turbæ
Miſcella doctrina
Miſcellanea
Miſellæ uuæ
Angiportũ
Domus portus

Ommodum puninicantibus phaleris, aurora roſeum quatiens lacertum cœlum inequitabat, & me ſecuræ quieti reuulſum, nox diei redidit, æſtus inuadit animumq;, uel ueſpertini recordatione facinoris. Complicitis deniq; pedibus, ac palmulis, in alternas digitorum uiciſſitudines, ſuper genua connexis, ſic grabatum coſſin inſidens, ubertim flebam, iam forum & iudicia, iam ſententiam ipſum deniq; carnificem imaginabundus. An mihi quiſquã tam amicus tanquã beniuolus iudex obtinget, qui me tetræ cœdis perlitum cruore, & tot ciuium ſanguine delibutum, innocentem pronunciare poterit? Hanc illam mihi glorioſam peregrinationem fore chaldeus. Diophanes obſtinate prædicabat. Hic idẽtidem metum replicans, fortunas meas eiulabã quãti fores interim, & frequenti clamore ianuæ noſtræ perſtrepi, nec mora, cum magna irruptione patefactis ædibus magiſtratibus eorumq; miniſtris, turbæ miſcellanæ cuncta completa. ſtatimq; lectores duo, de iuſſu magiſtratuum immiſſa manu trahere me ſane non renitentem, ac dum primum angiportum inſiſtimus, ſtatim ciuitas omnis in populum effuſa, mira denſitate nos inſequitur. Et quãquã capite in terrã

immo ad ipsos inferos, iam deiecto, mœstus incederem, obliquato tamē spectu rem admirationis maxime conspicio. Nam inter tot milia populi circūsedentis, nemo prorsus, qui nō risu dirumperetur, aderat. Tandem perratis plateis omnibus, & in modum eorum, qui lustralibus piamentis, minas portentorum hostiis circūforaneis expiant, circūductus angulati forum eiusq; tribunal adstituor. Iamq; sublimo suggestu, magistratibus residentibus, iā præcone publico silentiū clamante, repente cuncti consona uoce flagitant propter cetus multitudinem, quæ pressuræ nimia dēsitate periclitaret, iudiciū tm̄ theatro redderetur. Nec mora cum passim populus procurrēs, caueæ conseptum mira celeritate cōpleuit. Aditus etiam & tectum omne fartim stipauerāt. Plæriq; colūnis implexi. Alii statuis dependuli, nonnulli per fenestras & lacunaria semiconspicui, miro tamen omnes studio uisendo pericula salutis negligebant: tunc me pro proscænium medium uelut quandam uictimam publici ministri perducunt, & orchestræ mediæ sistunt, sic rursum præconis amplo boatu citatus accusator quidā senior exurgit, & ad dicendi spaciū

Correctio ¶IMMO ad ipsos inferos. correctio est. p hypbolē: q̄ cūcta uero maiora facit: nā correctio exornatio ē. q̄ p eo qd̄ dictū ē Id qd̄ magis idoniū uī reponit. q̄ ut lib. iii. Rhe. ad herēniū tradit. rē facit isigniorē. ¶ Lustralibus expiamētis: significat se circūductū fuisse p angulos oīs: sicut hostiæ circūduci solēt i amburbiali sacrificio & ambaruali: qn̄. s. urbs argiue lustrant.

Ambaruale sacrificiū Nāq; ambaruale sacrificiū id appellauerūt: qd̄ arua ambiat uictia: de quo intelligi uoluit poeta i georgicis illo uersu terq; nouas circū fœlix eat hostia fruges: fieri aūt sæpe cōsueuerat de porca fœcūda & grauida: portius Cato hoc sacrificiū signat cū pcepit: qd facere debeas si agrū lustraueris: ubi sollitaurilia circū agi solita docet: & porco pcipue fundū lustrādū expiandūq; cuius uerba pcatoria sunt hæc ad deū: uti uiduertatē uastitudinēq; calamitates itēperiasq; phibessis, defendas auerūceasq;: ubi uiduertas signāt calāitas: ex eo dicta q bonis uiduet sicut Auerūcare signāt auertere

Verba catonis, Viduertas, auerūcare, Auerūcus, Amburbiū, Piamenta lustralia, lustratus, Lustralia exta, Circūforaneæ hostiæ, Pharmacopola circūforanus, angulati

ppulsare: depellere uū & auerūcus deus dictus q mala auerūcaret hoc est auerteret abigeretq; sup quare i notis Seruii scripsimus nō indiligēter. Amburbale uero siue amburbiū dr̄ sacrificiū qd̄ urbē circuit & ambit uictima. Lucanus amburbiū signat cū sic inqt in prio pharsaliæ. Mox iubet & totā pauidis a ciuibus urbem ambiri: & festo purgātes mœnia lustro: hinc piamenta lustralia dr̄ quibus expiatoriis lustramus. i. expiamus agros urbesq;. lustrare. n. expiare ē. Vn̄ & lustratus pro expiatus. Liuius. i primo lustrale sacrificiū refert: apud Pli. lustrata urbs sæpe & lustratū capitolium. Lustralia uero exta apud Vir. & Statiū significant pinguia: moris. n. fuerat: ut grāmatici annotauerunt cōpleto lustro idest qnquēnali tpe uictimas sacrificari. i. pfecte ætatis: & ob hoc pigues. Home. quoq; dixit. βοῦν πενδαετίον idest bouē qnquēnalē quē lustralē uocāt. ¶ Minas portentoq;: qcqd diri portēta minant. ac denūciant. ¶ Hostiis circūforaneis: circūforanæ hostiæ dr̄ non tā quæ circū fora & cōciliabula dicunt: q̄ quæ circū agros & urbes in ambaruali amburbaliue sacrificio circūducunt circū agūturue. a circūferēdo dictæ. M. Tul. in orone p cluentio. pharmacopolā uocat circūforanū q circuit fora: & circūagit quales cōplusculi in nr̄o foro quotidie cōuisunt hoīes. i. nugatores iposterosq;. Item Hieronymus. Garulū nescio quē rumigerulū circūforaneum. ¶ Angulatim. per oēs angulos. aduerbium ē ea forma factū qua oppidatim. uicatim: regionatim: q̄ significāt p oppida p uicos. p regiōes: tēplatim dixit. Tertulianus quasi p tēpla. ¶ Astituor. ad tribunal iudiciale sistor statuorq;. ¶ Suggestu. Pulpito. ¶ Silentiū clamāte: Plautus in penulo exurge pco. fac populo audiētiā: nā dicere solet pco. silete & tacete atq; animū aduortite. ¶ Pressuræ. Pressionis sustentatiuū est sic Lucanus. Coricii pssura croci. ¶ Periclitaret. Historici pdiderūt Clodiā appii ceci filiā iactatā & male habitā eē turba undiq; cōfluentis cōfluctuantisq; populi in theatro. qn & ad cæsaris dictatoris spectacula tm̄ undiq; cōfluisse hominū ferē. ut præ turba elisi exanimatiq; plurimi sint. ¶ Caueæ cōseptū. Theatri cōsessum significat. Cauea enim in theatro est. ubi spectat populus ut docet Ser. super illud Virgilianū cōsessu caueæ magnis circēsib9 actis. Plautus in amphitriōe. eant p totā caueā spectatoribus. alias cauea dr̄ septū. quo Animalia inclusa cōtinent. Idē Plautus in curgulione. qa. n. in cauea si forent inclusi. Itidē ut pulli gallinacei. Plinius auctor est Augustū oñdisse tygrim Rōæ in cauea māsuefactā cauea theatri scauri eodem teste cœpit hominum. lxxx. milia. ¶ Fartim. Cōfertim stipatim. a farciendo deriuatum aduerbium. ¶ Columnis implexi. Euidentia est siue repræsentatio: quæ græco uocabulo dicitur enargia. res enim ita clare describitur. Ita toti imago uerbis quasi depingitur: ut cerni uideatur. ¶ Semicomspicui: Expressit significanter ac decenter id quod in spectaculis fieri uidemus: ut scilicet dimidiati homines: & ut hic noster ait semiscompicui ex fenestris appareant: uisendi studio interdum periclitantes. ¶ Prosenium. Locum qui est ante scænam proscænium dixere: quasi ante scænam: auctor Diomedes. ex proscænio auctores fabulas agebant. ¶ Publica ministeria. Publici ministri. quales sunt apparitores. lictores & accersi. Apud lacedæmonios. Elotæ uocabantur publica famulicias apud thessalos penestiæ de quibus Plutarchus Aristoteles. Dionysius. ¶ Orchestræ. Locus in theatro ex quo senatores & legati honoratiorum gentium spectare consueuerant: De orchestra affatim in Suetonii cōmentariis. ¶ Boatu. Sonitu. & clamosa uoce. boare enim clamare est: unde uerbum ductu esse autumant etymologici a uerum boando hoc est uerum sonando. Virgilius reboant siluæq; & magnus olympus dixit pro resonant. resultant. remugiunt. M. Varro a boue boātes dici tradit. alii a uerbo græco deducunt: præcones autem solent & dicunt esse. μεγαλοφωνοτατοι. i. uocalissimi & uoce sonantissima boantes unde præcanendo. i. ualde canendo nominati.

têplatim, Pressura, Clodia conflictata turba, Cauea, Fartim, Euidentia enagia, Proscæniū, Elotæ, penestiæ, Boare unde, Præcones uocalissimi

¶ VAsculo

uasculo quodã inuicẽ coli graciliter fistulato, ac per hoc guttatim defluo, insula aqua populũ sic adorat. Neq; parua res, ac præcipue pacẽ ciuitatis cunctæ respiciens: & exemplo serio profutura tractat. Quirites sanctissimi, quare magis cõgruit sedulo, singulos, atq; uniuersos uos pro dignitate publica prouidere, ne nefarius homicida, tot cedui lanienam, quã cruẽter exercuit, impune cõmiserit. Nec me putetis priuatis simultatibus instinctum, odio proprio sæuire, sum namq; nocturnæ custodiæ profectus, nec in hodiernũ credo queq̃ peruigilem, diligentiam meã culpare posse, rem deniq; ipsam, & quæ nocte gesta sunt cũ fide proferã. Nã cũ fere iã tertia uigilia lapsa diligentia cunctæ ciuitatis hostiatim singula cõsiderans, circũire conspicio istum crudelissimũ iuuenẽ mucrone districto passim cedibus operantẽ. Iamq; tris numero sæuitia eius interẽptos, añ pedes ipsius spirantes adhuc corporibus i multo sanguine palpitãtes, & ipe qdẽ cõsciẽtia tãti facinoris merito ꝑmotus, statim ꝓfugit, & in domũ quãdã ꝓsidio tenebratũ elapsus, ꝑpetem noctem delituit. Sed prouidẽtia deũ quæ nihil impunitum nocentibus permittit, prius q̃ iste

¶ Vasculo quodã Clepsydra signat. est aũt clepsydra uasculũ uitreũ. p qđ guttatim defluit aqua inclusa stillicidioq; exhauritur. noie ducto ἀπὸ τοῦ κλέπτειν qđ signat furari. & abscõdere καὶ τοῦ ὕδωρ. i. aquam cõsimilia clepsydris sunt uascula illa apud nos usitatissima q̃ spacia horaria metiunt̃ puluisculo p foramẽ angustũ minutatim delabẽte. Tale est illud: qđ affabrefactũ & ex argẽto p̃ciosum nuperrime ad me misisti. dono munifice antistes: q ut cæteris uirtutibus fulges. Ita liberalitate quoq; clarissimus es: & ꝑfecto nihil peræq; exornat extollitq; opulẽtos antistites: q̃ munificẽtia: qua hoies dijs similes efficiunt̃. qua cũctis mortalibus fiunt amabilissimi. qua litterati p̃cones excitant̃. sed ad ꝓpositũ: apud ueteres actoribus causaꝝ forẽsiũ p̃scribebat̃ orandi tp̃s datis clepsydris. qbus exaustis amplius dicere uetebant̃. qđ institutũ damnat Plinius in ep̃lis scribẽs paucioribus clepsydris causas precipitari. q̃ antiquitus pluribus diebus explicabant̃ illa increbuit passim inualuitq; cõsuetudo binas uel ternas clepsydras iterdũ & dimidias. & dandi & petendi: Itẽ aliubi. dixerã horis pene qnq;. nã tribus clepsydris quas spaciosissime acceperã sunt additæ q̃tuor clepsydrã ut inqt Seneca. nõ extremũ stillicidiũ exhaurit: sed qcqd añ defluit. relege q̃ scitu digna annotauimus in secũdo cõmẽtaria Tusculanaꝝ sup clepsydra. sensus Apulei est. accusatori definitũ dimẽsumq; eẽ dicendi spaciũ: ad modulũ uasculi aquarii hoc est clepsydræ: ut. s. tãtisp oraret donec efflueret: aq̃ cuius exhaustu actio finiret̃. ¶ Inuicẽ coli. cola uasa sunt lintea a colando dicta. pq̃. s. uinũ defluẽs ꝑcolat̃. & Virg. colaq; p̄loꝝ fumosis peripe tectis Martialis. Frigidior colo nõ salit unda tuo. Idẽ colũ uinariũ celebrat in apophoretis: figurat̃ aũt colũ. a sũmo patulũ & satis latũ. i. imo ãt fastigat̃: i acutã gracilitatẽ quasi in metæ modũ. Tali figura dicit fuisse uasculũ. qđ accusatori datũ ẽ. ad tp̃s dicendi ꝑfiniendũ. ¶ Guttatim. p guttas cũctãter fluẽtes & q̃si p stillicidiũ. ¶ Adorat alloquit̃. adorare ap̄ antiquos signabat agere. Vñ & legati oratores dicti quia mãdata agunt. ¶ Quirites. Ex more romano sumptũ. Vbi Oraturi ad pp̄lm q̃rites appellitãt: ut in orõnibus Cicero. sæpissime: sic Persius: qđ deinde loq̃re q̃rites. Quiritare dr̃ is q quiritũ fidẽ clamãs iplorat: ut quiritare urbanoꝝ ẽ sic iubilare rusticoꝝ. ¶ Totã ædiũ lamẽ. Mendosus locus & deformatus. q in pristinã elegãtiã sic reformari põt. Tot cediũ lanienã. hoc intellectu ut dicat accusator ꝓuidẽdũ est. ne Apuleius: utpote nefarius homicida ipune cõmiserit lanienam. i. laniatũ sæuitiãq; triplicis cedis: ẽ. n. laniena locus ubi caro uendit̃. ut docet Varro qn ẽt accipit̃ p laniatiõe ipsa & trucidatiõe: uƭ laniena a laniãdo dici. uñ & lanii siue laniones. q laniãt pecora. & lanistæ q laniãdis p̄sunt gladiatoribus legato lanionis instrumẽto mẽsæ: põdera. ferramẽta. & alia quoq; q̃ laniãdæ carnis cã parata sunt cõtineri docet Plautus iurisconsultus: Nefarius dr̃ sceleratus. a farre quo scelerati uti nõ debeãt: hinc q indigni sunt qui uiuãt nefarii uocant̃ auctores. M. Varro. & Nonius. De nefario sic scribit Asconius: nefariũ ẽ. qđ sacra polluit farre pio solita celebrarii. Ergo nefarii sacrilegi. ¶ Simultatibus. Inimicitiis. & odiis simultas dicta est ex contrario qa minime sunt simul inter quos odiũ est põt & a simulatiõe dicta existimari. qa simulata loquunt̃ adinuicẽ. ¶ Nocturnæ custodiæ p̄fectus. Ex disciplina militari. idonei & ꝓbatissimi eligunt̃. q. uigilias nocturnas circũeãt: & renũciẽt si qua emerserit culpa: quos circuitores appellabant̃. At nũc auctore Vegetio militiæ factus est gradus. & circitores uocant̃ apud iurisconsultos scriptũ legimus triũuiros nocturnos esse ab eo qđ excubias agebãt nocturnos dictos. hosce ois nocturnæ custodiæ p̄fectos intelligere merito possumus. Fuit & prefectus uigilum de cuius officio titulus est lib. i. Digestorum quẽ pertinet quæstio de urbis custodibus. q per totã noctẽ uigilare dẽt. & coerrare calciatus cũ armis & dolabris. ¶ Cum fide ꝓferã. Orõ est ex p̄ceptiõe Rhethorica Oratoriis nũeris cõposita: nã post exordiũ subiuncta narratio ẽ: q ut Rethorici Doctores p̄cipiunt dẽt eẽ dilucida breuis & ꝓbabilis. ¶ Tertia uigilia. Vegetius & modestus tradũt uigilias nocturnas in quatuor partes diuisas fuisse: ut: nõ amplius q̃ tribus horis nocturnis necesse sit primos uigiles uigilare: a tubicine oẽs uigiliæ cõmittuntur & finitis horis a tubicine reuocant̃. Apud historicos frequens mentio ẽ. de Prima. Secũda Tertia. Quarta uigilia: Hieronymus in expositione Psalmoꝝ. nox inquit in quatuor uigilias diuidit̃. q̃ singulæ triũ horaꝝ spatio suppotãt̃ apud Lucanũ sc̃da uigilia significat̃ illo uersu tertia iã uigiles cõmoueret hora secũdos: & hæ uigiliæ Castrẽses noiant̃. Pli. in. x. de gallis loq̃ns sic ingt: cũ sole eunt cubitũ. Quartaq; Castrẽsi uigilia ad curas laborẽq; reuocãt hic p tertiã uigiliã significatur tp̃s id qđ a media nocte mox icipit. ¶ Hostiatim. Quasi p singula hostia. Quin. Eloq̃ntia hostiatim petẽda. ¶ Mucrõe districto. Educto gladio p̄ola Orõ mucronẽ ꝓ gladio. & tectũ p domo recipit auctore Quintiliãõ ꝓprie ãt mucro ẽ cacuspis teli. hic dixit. Seruius cuspidẽ abusiue posuisse Virgiliũ p hastæ mucrone: hic mucronatũ deriuat̃. p eo qđ est acutũ. & mucrõis hñs effigẽ. Pli. li. xxxii. scribit iter pisces xiphiã. i. gladiũ rostro mucronato eẽ a quo naues ꝑfossę mergunt̃ i oceão. ¶ Interẽptos. Repete uerbũ illud cõspicio zeugma ẽ a supiori. præsidio tenebraꝝ. Cõsimilr̃ Virg. Defensi tenebris & dono noctis opacæ. ¶ Perpetẽ. Perpetuã: ac totã. ꝑpetẽ p ꝑpetuo dixerũt ueteres & ãnotãt grãmatici: pacuui⁹. fac ut cœpisti hãc operã mihi ꝑpetẽ oculis. traxeri. ¶ Nihil ipunitũ nocẽtib⁹. Verbũ uetus est deos iratos pedes lanatos hr̃e. qa nõnunq̃ tarde ueniũt nocẽtibus. hic illa apud Valerianũ uulgata sñia. Lentũ gradu ad uindictã sui diuina ꝑcedit ira. ex quo satis liq̃t deoꝝ ꝓuidẽtiã nocẽtes nunq̃ ipũitos dimittere. & si iterdũ sero puniãt: ideoq; scripsit Ora. raro añcedẽtẽ scelestũ deseruit pede pena claudo. Cæsar quoq; i cõmẽtariis auctor ẽ cõsuesse deos imortales. quo graui⁹ hoies ex cõmutatiõe reꝝ doleant. quos p scelere eoꝝ ulcisci uelit. his sc̃das iterdũ res & diurnã ipũitatẽ cõcedere græce πρόνοια dr̃ ꝓuidẽtia deoꝝ q̃ stoici dñt cũcta regi ꝓuerbiũ græcoꝝ ẽ εἰς θεῶν ὦτα ἀνελθεῖν. i. ad aures deoꝝ accedit. qđ dr̃ de hoib⁹: q nõ latẽt deos i suis actiõib⁹.

Clepsydra
Horologium munus Archiepiscopi colocensis
Cola uasa
Adorat
Quiritare
Laniena
Lanii
Lanistæ
Nefarius
Simultas
Circitores
Vigiliæ nocturnæ quatuor
Hostiatim
Mucro
Mucronatum
Xiphias
Perpetem pro perpetuum
Deos habere pedes lanatos

CL Andestinis itineribus. Occultis & diuiis. clandestinū penultima lōga enūciandū est: ut filius maliusq; notificat. ꝑ Mane p̄stolatus. Matutinā aurorā expectās p̄stolari. n. est expectare uel manere alias p̄stolari est. p̄sto eē. & apparere. hoc ē obsequi. ut docet Donatus cōiungit cū datiuo: & ablatiuo. Terē. quē p̄stolare parmeno. M. T. q tibi ad foꝝ aureliū p̄stoletur. ꝑ Impiatū: Pollutū. maculosumq;. ꝑ Reū. Epanaphora est. siue anaphora. quā nr̄i repetitionē dn̄t siue relationē q̄ fit quotiēs p singula mēbra. eadē ps orōnis repetit̄ hoc mō uerres calūniatores apponebat. Verres de cā cognoscebat: uerres pnunciabat. auctores Martianus. Diomedes. & M. T. in Rhetoricis ad herēniū. ꝑ Peregrinū. tanq̄ pegrino minus fauēdū sit q̄ ciui: & alien⁹ cōstāter dānari debeat: nā ut docet. M. Tul. in prīo de officiis pprior est societatis gradus eiusdem nationis: & linguæ. arctior uero colligatio est eiusdē eē ciuitatis: hic scribit Pli. in. xxxvi. agoracricum pariū & alchamenē atheniēsem phidiæ discipulos iter se ambos certauisse ī uenere faciēda: uicisseq; alchamenē nō opere sed ciuitatis suffragiis cōtra pegrinū Ciui suo fauētis: at q pegrinos tñ despicere nō debem⁹: qn immo ut p̄cipit Plato. lib. viii. de legib⁹: pegrini uigīti annos ī aliēa ciuitate pmaneāt artiū aliq̄ exercētes. sine uectigaliū solutōe: cū āt. xx. āni exacti fuerīt accipiat rē suā & abeat. Lex quoq; mosayca p̄scribit ἀλλοφύλοι sic eni græco uocabulo pegrini dn̄r nō eē uexādos: nā & uos īqt pegrini fuistis ī aliēo solo. ꝑ Nec ip̄e ignoro. Defensio ē: cui⁹ stat⁹ siue Cōstitutio iuridicialis siue q̄litatis nūcupat̄: nō. n. factū qđ obiicit̄ negat: sed id iure factū eē demōstrat: ut in cā oratii sororicidæ ītentio accusatoris est sororē occidisti: depulsio defensoris occidi sed iure occidi q̄stio ē nō iure occiderit īsidiatorē āt cū occidere fas sit: & qđ qsq; ob tutelā corpis sui fecerit id fecisse iure existimet̄: tris a se īsidiatores iure cæsos argumētat̄. Ordit̄ āt a pnoīe: qm̄ magna uis ē in pnoib⁹. ꝑ Expositis. neci datis: sensus āt ē: scio eē difficile eū: q cōfiteat̄ crimē de quo arguit̄: uelle tñ psuadere sese eē inocētē. ꝑ Audientiā. Ita Plautus exurge p̄co fac populo audiētiā. ꝑ Euentu fortuito. Cædes. n. illoꝝ triū fortuito nō consulto fuerat ppetrata. ꝑ A cæna. Foris. n. apud byrhēnā cænauerat: ut supius demōstrauit. Elocutio pliniana ē a cæna a cibo a sōno. p eo qđ ē post cænā. post cibū. post sōnū. deui & significatiōe huius pticulæ a sup Suetoniū affatim. ꝑ Serius hora seriore tardioreq;. ꝑ Potulētus. Vinolētus & bñ potus. apre Plautū uitiū uini atq; amoris noxā cōmissam purgat. ꝑ Verū crimē. Nō negabo inqt me ebriū temulētūq; fuisse. ꝑ Deuorto. Dicimus deuortor: & deuortor in eodē significatu nā & deuortor in p̄terito actiuā hēt declinationē deuerti: ut docet Phocas uerbū āt est pprie hospitā'e. Plautus ī pseudulo. ego deuortor extra portā. In tabernā tertiā itē in trinumo insanū ē & malū in hospitiū deuorti ad cupidinē. M. T. in scđo rethoricoꝝ quare cū in quandam tabernam deuortissent simul cænare & in eodē loco somnū capere uoluerunt. ꝑ Gestientes. cupientes. gestire enim modo cupere est: alias lætu esse. ꝑ Corpore uastior. maior enormior horrentior: uastum enim dicitur magnum horrens. & ferox. uetus uerbum est uastescere. quod significat desertum & uastum fieri uasticies & uastitudo & uastitas pro horrore & desolatione & contagio accipiuntur apud scriptores idoneos. ꝑ Affatibus. alloquio & uerbis: quæ magnum persæpe habent incitamentum in utranq; partem tam ad scelus capessendum. q̄ ad uirtutem percolendam: Oratius hortari cœpit eundem uerbis: quæ timido quoq; possent addere mentem. ꝑ Maribus animis masculinis & plane uirilibus. ꝑ Cunctatio. hortabatur comites ut moram omnem cuntationem eiicerent ab sese exterminarentq;: sæpe enim cunctatio dispendiosa est. ex quo illud silii. pelle moras breuis est magni fortuna fauoris: persæpe uero utilem curationem tarditatemq; esse percipimus. unde ait idem silius. In rem contari fuerit. & Fabius ob id cunctator dictus: qui contando restituit rem. Dictum uetus est cuius sidonius quoq; comminit persæpe moram esse meliorem: & ut auctor est marcellinus: cunctatio præcipuum bonum est in magnis ductoribus. ꝑ Facessat recedat abear ut illud facessite hinc oēs: alias facessere est facere: ut Virgilius imperio læti parēt ac iussa facessunt. ꝑ Fateor quirites. Ex ritu oratorum romanorum qui ad quirites contionantur. ꝑ Extremos latrones. Ita ordinādus ex textus aggressus sum gladiolo fugare extremos latrones tanq̄ id officiū foret boniciuis. extremos autem appellat intelligi uolens perditissimos nequissimosq; sic ab. Au. Gellio. extrema malitia dicta pro maxima & ea: ultra quam nihil sit.

præstolari — Epanaphora — Relatio — Athene fauen ciui contra peregrinum — allophyli — Status iuridicialis — Intentio — Depulsio — A cæna — Deuorto — Deuortor — Gestire — Vastum — Vastescere — Cunctatio — Cūctator — Mora sæpe melior — Facesseræ — Extrema malitia

clandestinis incineribus elaberet, mane p̄stolatus, ad grauissimū iudicii uestri sacramētū, eū curaui perducere. habetis itaq; reum tot cedibus impiatū, reū corā deprehensum, reū peregrinū. Constanter itaq; in hominem alienū ferte sententias de eo crimine qđ etiā in uestrū ciuem seueriter uindicaretis. Sic profatus accusator acerrim⁹, imanē uocē repressit, Ac me statim præco si qd ad ea respōdere uellē, iubebat incipere. At ego nihil tunc tpis amplius q̄ flere poterā. Nō tā me hercules truculētā accusationē intuēs, q̄ meā miserā cōsciētiā. Sed tñ oborta diuinitus audacia, sic ad illa. Nec ipse ignoro q̄ sit arduū, trinis ciuiū corporibus expositis, eū q cædis arguat, quāuis uera dicat, & de facto confiteat̄ ultro tñ multitudini tātæ q; sit inocēs psuadere, sed si paulisp audiētiā publicā mihi tribuerit hūanitas uestre facile uos edocebo me discrimē capitis, nō meo merito, sed rōnabilis indignatiōis euētu fortuito, tātā criminis iuidiam frustra sustinere. Nā cū a cæna me serius aliquāto reciperē, potulētus, alioqn qđ plane ueꝝ crimē nō diffitebor, añ ipsas fores hospitii: ad bonū āt Milonē ciuē uestrū deuorto. Video quosdā seuissimos latrōes, adytū tēptātes, & dom⁹ ianuas cardinibus obtortis euellere gestientes, claustrisq; oibus q̄ accuratissime adfixa fuerāt uiolēter euulsis, secū iā de inhabitantiū exitio deliberātes. unus deniq; & manu prōptior, & corpore uastior, his affatib⁹ cæteros incitabat, heus pueri q̄ maribus aīs, & uiribus alacribus dormiētes aggrediamur. Ois cōtatio, ignauia ois facessat e pectore, stricto mucrōe p totā domū, cedes ambulat, q sopit⁹ iacebit, crucidet̄, q repugnare tēptauerit, feriatur, sic salui recedem⁹, si saluū i domo neminē reliquerim⁹. Fateor qrites, extremos latrones, boni ciuis officiū arbitratus, simul eximie metuens, & hospitibus meis, & mihi, gladiolo, q me pp hmōi pericula comitabat̄, armatus fugare, atq; proterrere aggressus sū. At illi barbari prorsus, & immanes hoies, neq; fugā capessunt, & cum me uiderent in ferro, tamen audaciter resistunt, dirigitur preliaris acies. Ipse denique

Obſitus æuo
Oleaginus
Fabaginū acus
Pacifera olea
Elea
Leſſum
Galba paruulos produxit
Subſiciuum
Subſiciua tempora

¶PONE. Poſt. Virg. pone ſubit coniunx. Pannis obſita. Ita Teren. Video ſentū ſqualidū ægrum pannis annisq; obſitum. a Virgilio dictus eſt obſitus æuo pro ſenex: & ut interpretatur Donatus. obſitū dicimus metaphora ab agro ſumpta. ¶ Oleaginos olearios. ab olea oleaginus deducit̃ ſicut a faba fabaginus. hic a Catone acus fabaginū dictū pro purgamēto quiſquiliiſq; fabaꝝ: qui itē ꝑcipit taleas oleaginas trepedanea eſſe decidēdas. Itē codicillos oleaginos amurca perſpergi iubet ita neq; fumoſi erunt & bene ardebunt Ramus oleaꝝ pacis ſignum: Arbor. n. pacifera eſt olea Virg. placitā pacitritor oliuā hic a græcis elea dicta qa græce ἔλεος miſericordia q̄ qa contigit eis qbus pax dat̃. ut ingt probus pax dat̃. ut inquit probus grāmaticus. Olea pacis ſignū eſt. ¶ Lugubriter aiulantes. Flebiliter lamentantes. Eiulatus & aiulatio flebilis eſt lamētio. Eiulare eſt flebiliter more fœmineo complorare: in legis decēuiralibus leſſum dr̃ hæc lugubris eiulatio. Legis uerba ſunt hæc mulieres genas ne radunto. neue leſſum funeris ergo habento: quibus uerbis ut lelius interpratat̃ tollit lex lamentationē. Id totū a nobis latius explicatū in. ii. Tuſculanarū cōmētario. ¶ Paruuli huius. Magis naturaliter mouent exēpla q̄ uerba. hinc Sergiū Galbū accepimꝰ euaſiſſe iudicii flāmā. miſeratione excitata. dū nō ſuos mō liberos paruulos in contione ꝓduxerat: ſed galbæ ēt ſuplicii filiū ſuis ēt manibus circūtulerat. & ut auctor eſt Qui. nō ſolū dicēdo ſ; ēt faciēdo lachrymas mouemꝰ: Vñ & ꝓducere illos q piclitent̃ ſq̄lidoſatq; deformes & liberos: & parētes inſtitutum eſt. ¶ Latronis. Inuidioſe latronē Apule. ipſum appellat. ¶ Litate. Sacrificate: & quaſi parētate. qd litare & ſacrificar̃ iter ſe differant ſæpius diximus. ¶ Diffiteri. Negare. & inficiari. ¶ Subſiciua ſollicitudo. Reliqua & ſola ſubſiciuū. n. id uocant qđ quaſi. reliquū ſubductū ſubtractumq; eſt Mar. Varro. Ab hoc principio Menſores nōnunq̄ dicūt in ſubſiciuū eſſe unciā agri aut ſextantam: quidā ſubſiciuū quaſi ſubſecando alii ſucciſiuū quaſi a ſuccidēdo: deducere malunt eodē tñ intellectu & ſignificatu. Au. Gellius. M. Tul. Plinius. tempora ſucciſiua appellant. quaſi dicas ſubſecta ſubductaq; a negotiis: quæ litteris ſunt ipartienda. In primo de legibus ait. M. Tullius ſubſiciua quædam tēpora incurrūt: quæ ego perire nō patior: Apuleius infra quoq; dictionem. hanc decenter uſurpat in ſignificatione cōſimili. ¶ Euitaſſe. uita ſpoliaſſe. Euitare enim uerbū ē uetus nec omnibus obuiū. quod ſignificat uita priuare: & ita legere malim q̄ enecaſſe: quod quidam inſolentiam huius uerbi reformidantes fecerunt. ſed elocutioni Apuleianæ magis congruit euitaſſe q̄ enecaſſe: cū alterū ſit oppido quam eruditum. Alteꝝ ꝓtritū: Itē actius poeta apud Ciceronē in. iii. Thuſculana. hæc omnia uidi inflāmari. Priamo ui uitam euitari. i. uitalitate ſpoliari.

Euitare uita ſpoliare

pone eā annus alia pānis horridis obſita, paribuſq; mœſta fletibus rāos oleaginos utraq; quatiētes, quā circūfuſæ lectulū, quo peremptoꝝ cadauera cōtecta fuerant. plangore ſublato ſe lugubriter heiulantes. Per publicā miſericordiā, p cōe ius hūanitatis aiunt, miſeremini indignæ cæſoꝝ iuuenum noſtræq; uiduitati, ac ſolitudini, de uidicta ſolatium date, certe paruuli huius, in primis annis deſtituti fortunis ſuccurrite, & de latronis huius ſanguine, legibus ueſtris, & diſciplinæ publicæ litate. Poſt hæc. magiſtratus natu maior adſurgit, & ad populum talia infit. De ſcelere quidem, quod ſerio uindicandum, nec ipſe, qui commiſit, pōt diffiteri, ſed una tantum ſubſiciua ſollicitudo nobis relicta eſt, ut cæteros ſocios tanti facinoris requiramus. Nec enim ueriſimile eſt hominem ſolitarium, tres tam ualidos euitaſſe iuuenes, pro hinc tormentis ueritas eruenda. Nam & comitabatur eum clangulo profuit, & res ad hoc deducta eſt, ut p quæſtionem ſceleris ſui participes indicet, ut tam diræ factionis formido funditus perimatur. Nec mora cū ritu græcienſi ignis & rota tum omne flagrorum genus inferuntur. Augetur oppido, immo duplicatur mihi mœſticia, quod integro ſaltem mori non licuerit. Sed anus illa, quæ fletibus cuncta turbauerat, prius inquit optimi ciues, q̄ latronem iſtum miſeroꝝ

Locus a tormentis
Queſtio res piculoſa
Impuberes torq̄ri non debent
Tunica moleſta
Apud poetas
Vngula tormenti genus
Runcinæ
Suppliciū

¶ Tormentis ueritas eruenda. Inter probationes quas græci ἀτέχνους noſtri inartificiales uocāt tormenta ſunt: apud rhetoricos doctores: cōis locus ē a tormentis dicere & contra tormēta: cum pars altera quæſtionē ueratendi neceſſitatem uocet: altera aūt ſæpe cām uel falſa dicendi: plenæ ſunt orationes ueteꝝ oratoꝝ huiuſcemodi quæſtionibus apud maiores noſtros q̄ſtiones tormēta de ſeruiis habebant̃: diuus Auguſtinus ut auctor eſt Vlpianus nō eſſe a tormētis incipiendū cōſtituit: neq; edeo fidē quæſtioni adhibendā: eſt. n. quæſtio res fragilis & periculoſa & quæ ueritatem fallat: nā pleriq; patiētia ſiue duritia tormentoꝝ ita: tormenta contēnūt: ut exprimi ab eis ueritas nullo mō poſſit alii tanta ſunt ipacientia & adeo recentes in dolore: ut in quouis mentiri q̄ pati tormenta uelint. De minore quatuordecim annoꝝ quæſtio habēda nō eſt: ut diuus Pius cecilio reſcripſit: tormenta ut docet Archadius iuriſcōſultus habēda ſunt nō quāta accuſator poſtulat: ſed ut moderatæ rōnis tēperamēta deſiderāt: ſed ſenatus conſultū ſyllanianū ex Vlpiani ꝑceptione impuberes torquæri non debēt: ſed terreri tantū: & hñda uel ferula cedi alias tormenta ſignificant machinas bellicas ſcribit Pli. cretas inueniſſe in tormētis ſcorpionē. ¶ Per quæſtionē. quæſtionē ut inquit Vulpianus ſic accipimus non tormenta tantū: ſed oēm inquiſitionē: & defenſionē: alie ſunt qōnes oratoꝝ: & dialecticoꝝ. ¶ Ritu græciēſi. ea forma dr̃ græcienſis: qua hiſpanienſis corinthiēſis. Romaniēſis: q̄ in ueteꝝ libris diligēs lector frequēter inueniet: & nos hiſce cōmentariis inſpſimus: & apud Suetoniū nō indiligēter annotauimus: qd differat hiſpaniēſis ab hiſpano: & alia id genus. ¶ Ignis & rota. inter tormenta antiquoꝝ ſunt cruces eculei. Carcer. Vncus. & adactus per medium hoiem ſtipes & tunica alimētis ignium illita & intexta quā moleſtam uocant: de qua intelligi uoluit ſatyrographus cū ait: auſi quod liceat tunica punire moleſta: & epigrāmatarius illo uerſu: nam cōdicat̃ tunica præſente moleſta: ungula qđ tormēti genus eſt meminit Cyprianus Euſebius Tertullianus: qui & aſcias & runcinas inter inſtrumenta ſeuitiæ percenſet: præterea inter cruciatus eſt ignis & rota: utrunq; non minus notum q̄ crudele ſupplicium: tormētum rotæ germanoꝝ prope peculiare eſt: apud quos noxii rotæ inſerunt̃ & mēbratim radiis rotarū conuulſi lenitudine mortis cruciabiliter perimuntur: de quo ſcripſimus in cōmentariis tuſculanaꝝ: in decimo quoq; huius operis uolumine ſic ſcriptum eſt: nec rota uel eculeius more græcorū: tormentis eius apparata iam deerant. ¶ Flagitiorum. corrige flagrorum: ut ſit ſenſus omne genus flagelloꝝ uerberūq; illatum importatumq; fuiſſe. ¶ Oppido ualde. ¶ Immo duplicatur: exornatio eſt quam correctionem uocant: ut illud ex libro quarto rhethoricorum ad herēnium. Quod ſi iſte ſuos hoſpites rogaſſet immo ueniſſet modo: hoc facile perfici poſſet. ¶ Integro. timebat enim ne lacerato diſcerptoq; per cruciatus corpore mutilatus truncus minime integer moreretur Iuuenalis hoc cruciatu lentulus hac pena caruit: ceciditq; cethegus integer. & iacuit Catilina cadauere toto.

¶ Pignoꝝ

¶ PIGnorū perēptorum. filioꝝ meoꝝ interfectorē: pignora enim filios dici sat notū & superius explicatū est. ¶ Reuelari, detegi denudari. ¶ Pro modo facinoris. pœna facinori par irrogari & solet & debet: nā ut docet Marcian⁹ iuriscōsultus respiciendū ē iudicāti neqd duri⁹: aut remissius: cōstituat̄ q̄ cā deposcit: nec eni aut seueritatis aut clemētiæ grā affectāda ē: sed perpēso iudicio ꝓut quæq; res postulat statuēdū est: plane ī leuiorib⁹ causis ꝓniores ad lenitatē iudices ēē debēt: ingratuioribus pœnis seueritatē legū cū aliquo tēperamēto benignitatis subseq. ¶ Renitentē. recusantē ¶ Præcedēs facinus. triplex homicidiū. ¶ E regione lateris. e regiōe aduerbialiter dicim⁹ ex opposito: & ex parte cōtra respiciēte. hic significat ex pte laterali pcutiētes lictores ipulisse ut manū sup cadauera porrigeret.

pignoꝝ meoꝝ pemptorē cruciādū ad figatis, ꝓmittite corpa necatorū reuelari, ut & formæ simul, & ætatis contēplatiōe, magis magisq; ad iustā indignationē arrecti, pro modo facioris sæuiatis, His dictis applaudit, & illico me magistrat⁹ ipsum, iubet corpa quæ lecto fuerāt posita mea manu detegere, luctantē me ac diu renidētē ꝓcedens facinus instaurare noua ostensione, lictores iussu magistratuū q̄ instantissime compellunt, manū deniq; ipsam e regione lateris tundentes, in exitium suum super ipsa cadauera porrigunt. Euictus tandē necessitate. subcūbo, & ingratus licet, arrepto pallio, retexi corpora, dii boni, quæ facies rei qd monstrū quæ fortunarum mearum repentina mutatio, quāquā. n. iam ī peculio Proserpinæ & Orci familia numeratus subito in contrariā faciē obstupefactus hesi, nec possum nouæ illius imaginis rationem idoneis uerbis expedire. Nā cadauera illa iugulatorum hoium erāt tres utres inflati, uariisq; secti foraminibus: & ut uespertinum prœlium meum recordabar, his locis hiantes, quibus latrones illos uulneraueram. Tunc illis quorūdā astu paulisper cohibit⁹ risus, libere iam exarsit in plebē. hi gaudii nimietate gratulari, illi dolorem uentris manuum cōpressione sedare. Et certe lætitia delibuti: meq; respectantes, cū cti theatro facessunt. At ego ut primum illam lacinam præhenderam, fixus in lapide steti gelidus. Nihil secus, quam una de cæteris theatri statuis, uel colūnis, nec prius ab inferis emersi, quā Milo meus hospes accessit, & iniecta manu, me renitentem. lachrymisq; rursum promicantibus creba singultientem, clementi uiolentia secum attraxit, & obseruatis uiæ solitudinib⁹. per quosdam anfractus domū suā ꝑduxit, mœstūq; me. atq; ēt tūc trepidū, uariis solabat̄ affatibus. Nec tū īdignationē iniuriæ q̄ inheserat altius meo pectori, ullo modo permulcere quit. Ecce illico ēt magistratus ipsi cū suis insignib⁹ domū nr̄am ingressi, talibus me monitis delinire gestiunt. Neq; tuæ dignitatis uel ēt prosapiæ tuorum ignari sumus.

¶ Ingrat⁹. i. inuit⁹: & coact⁹: & cōtra animi mei uolūtatē: sic Terē. opus faciā: ut defatiger usq; ingrat⁹ ut dormiā: ultronea eni ut inqt Donat⁹ grata sūt ingrata q̄ ab inuitis fiūt: ac recusantib⁹. ¶ Retexi. reuelaui. apperuiq;. ¶ Repētina mutatio: ut q pri⁹ triplicis homicidii re⁹ mihi uidebar: nūc utricida conspiceret.

¶ In peculio ꝓserpinæ. oppido q̄ elegāter dr̄ quēpiam numeratus ēē in peculio ꝓserpinæ: q fuit ꝓximus morti: & iā iā iturus ad manes & aucturus familiā plutōis: nā sicut peculiū dr̄ qd seruus seorsū a rōnib⁹ dominicis separatū habet. ita peculiū ꝓserpinę & orci familia trāslatione decētissima significant̄ aiæ defunctoꝝ. hæc eni sola sūt deoꝝ ifernoꝝ bona & opulētiæ: asserūt poetæ mortuoꝝ capita furiaꝝ lāpade lustrari: & eaꝝ noia a ꝓserpina in inferioꝝ poste cōscribi. peculiū ꝓprie seruoꝝ est: sicut pr̄imoniū & bona pr̄is familias: unde seruire peculiū a iurisconsultis dictū. & res peculiares: ad peculiū ꝑtinētes peculiosum appellat Plau. opulētū seruum suffarcinatūq; peculio: orcū aūt Plut. dici qs ignorat: hinc orciniana spōda: apud epigrāmatista usurpat̄. pro lecto funebri. Verius Flaccus. Vragum ab antiqs dictū ait: quē orcū dicim⁹ quasi ab urgēdo: qd is deus maxime nos urgeat: ab orno orcinus libert⁹ ut opinor dictus: q fit ipsius testatoris defūcti & ī orci familiā ascripti: de orcino liberto meminerūt: iuriscōsulti. titulo de fidei cōmissariis libertatib⁹: & lib. ii. istitutionū. ¶ Vtres inflati: q̄rit Aristoteles in ꝓblematis cur utres iflati ualeant fluitare: q inanes deorsum inflati supne ferunt̄: hoc aūt ideo cōtigit: qd ab aere sustinent̄. scribit Plini. hircini utris ulnarii cinere sanguinē sistri. Vtrib⁹ inflatis incubantes barbari flamina transnatāt: ꝙ apud historicos frequētissimū est. ¶ Hiātes. apti. patētesq; sic papinius uulnus hiat. plus est hiscere q̄ hiare si Diomedi credim⁹: hiat. n. q ore patulo ē ul' tacit⁹: hiscer̄ uero ē īcipere loq. Veteres hietare & hietar̄ dixerūt laberi⁹ hietāt fores dixit: ꝓ eo quod est hietant. i. patēt. ¶ Cohibitus: compressus coercitus. suffrenatus. ¶ Libere exarsit. natura cōparatum est: ut risus aliquādiu coercitus mox obiicibus refractis liberrime erūpat ꝙ cleophanto accidisse scribit Aristo. ut. s. a'iquātisp risum cohibuisset: mox in largissimum sonorūq; cacchinnū effunderetur. ¶ Gratulari. gratulabant̄. ¶ Sedare sedabant. frequentissima locutio. ¶ Dolorē uētris. expressit id qd ex naturali affectione ꝓrumpit: nāq; ex nimio risu dolor uētris interdū exorit̄: quē manuū cōpressione mitigare solemus. ¶ Lætitia delibuti. ad aium tran'ulit: qd est corporis: nā delibutus unctus dr̄: sic & Terentius delibutū gaudeo dixit. ¶ Facessunt. abeunt. recedunt. Luciniam: palliū signat: quo cadauera illa fuerant conuelata: contectaq;. ¶ In lapide. tanq̄ lapideus factus ob stuporem. ¶ Theatri statuis. moris fuit apd̄ antiquos theatra statuis exornare Mar. scaurus tria milia signoꝝ ad ornatum temporarii theatri posuisse memoratur. cui triplex fuit scena. altitudine. ccc. lx. columnaꝝ: summæ columnæ tabulis inauratis spectabiles uisebantur. ¶ Promicantibus. manantibus profluentibusq;. promicare ut inquit Nonius est porro iacere & extendere: neuius: siquid loqui uis: nō p docere multa lōge promicando oratio est. ¶ Clementi uiolentia declamauit a contrario: nam cum uiolentia inclementer fiat: tamen hic clementem uiolentiam scite dixit: intelligi uolens quādā quasi uileni: tamen & beniuola Apuleium tractū esse a milone: qui hospiti prodesse uolebat non obesse. ¶ Inheſcat altius. prouerbialis illa sententia est: cui dolet meminit, cui placet obliuiscit. Iniuriaꝝ enim memoria sempiterna est: cum beneficii recens sit obliuio: hinc illud cātatissimū: manet alta menta repostū iudiciū paridis ¶ Cū suis insignibus. magistratuū pene singuloꝝ insignia quasi pecularia sunt uerbi cā lictores: & uirgarū fasces cum securibus & prætexta uestis insignia sunt cōsulum. Tunica palmata & toga picta: cū quadrigis albis triūphātiū. Diadema regibus paludamēta imperatoribus galeꝝ pōtificib⁹ lituus auguribus insignia sunt.

Proniores ad lenitatē iudices
E regione
ingratus inuitus
In peculio ꝓserpinæ
Peculium
Peculiares res
Peculiosus
Orcus
Orciniana sponda
Orcinus libertus q
Vtres fluctuant
Hiat
Hiscit
Hietare
Cleophantus in risū effusior
Theatrū scauri
Promicare
Cui dolet meminit
Insignia
Diadema regis
Galerus pontificis

Tristitudo Mestitudo angor

¶LVCI domine.uerba sunt magistratuū ad Lucium Apuleiū:quē & noīe domini & ꝓnomine Lucii honoris cā cōpellāt nā ut inquit Orati.gaudent ꝓnomine molles auriculæ. ¶ Prouinciā totā.thessaliā significat:ubi originis maternæ apuleianæ fundamēta a Plutarcho & sexto Plutarchi nepote ꝓdita gloriā Apuleio faciebant. ¶ Tristitudinē mitte: tristiciā oēm mœrorēqꝫ ꝓcul abige:tristitudo enim pro tristitia:sicut mestitudo ꝓ mestitia:& lætitudo ꝓ læticia usurpat. ¶ Angorem. angor ē ut docet.M.T.egritudo premēs. ¶ Per annua reuerticula:itē in floribus siderꝫ inquit obliqua curricula solis annua reuerticula:quodā.n.circuitu tpa anni recurrunt:reuertunturqꝫ ad p̄stinas metas:& ut inquit poeta in se sua per uestigia uoluit annus:ex hoc ueteres annū uertentem uocauerunt:qui consit ex solis uertigine:dum ad id signū se denuo uertit:ex quo digressus est:at eius capito: annum a circuitu tpis putat dictū.M.Varro annū significare circū autumat:unde parui circuli annuli dicunt.

Vertens annus

Anni circi anuli circuli

Lætabit

¶ Cōmenti.inuentionis:excogitationisqꝫ. ¶ Deus.risus. ¶ Auctorē suū.s.eū qui ridendi iocandiqꝫ materiā suppeditauerit. ¶ Letabit noue dictū ꝓ eo qđ est hilarabit lætificabitqꝫ:ac læta faciet.sic.n.ueteres locuti sūt Liuius in egisto iā ne oculos spē lætauisti optabili:accius in pelopidis: & te triplici lætarē bono. ¶ Ciuitas. hypata. ¶ Patronū scripsit.mos fuit ueterꝫ:ut una quæqꝫ ciuitas p̄ronos peculiares romæ hēret:ut docēt Diony. & Apul.hic apud Sueto.annotaui Bononiē.fuisse i cliētela antonioꝝ.Lacedemonios in cliētela Claudiorū. Fabi.quoqꝫ sanga p̄ronus allobrogū romæ fuisse memorat:per quē catilianæ cōiurationis indiciū factū:sic & siculi p̄ronos Marcellos habuerunt: & Scipiones.

Bononienses in clientela antoniorum

Marcelli patroni siculorum

Statuæ patronus dicebantur

Renidens

¶ Vt in ea restes.mendosus locus:quē sic emēdo:ppensis curiose literis & sensu:ut in ære stat imago tūc decreuit:significat.n.decreuisse hypatēos statuā ex ęre dicādā Apuleo ꝓinde ac patro:nā ut auctor est Pli.sic clientes instituerūt colere patronos qbus statuas ex ære dicabāt in domibus atqꝫ in atriis:cū in municipiis ornamentum fori statuæ eēt. ¶ Gratiā memini. quasi dicat habeo qdē tibi grām tātā quātā merent hæc tua in me ultronea beneficia sed metali honore haud equidē dignor:cū statuæ honoratioribus dedicandæ sint meisqꝫ maioribus:malim legere mei:ut sit sensus statuas reseruandas esse his:q maiores fuerint digniooresqꝫ ipso Apuleio. ¶ Renidens.subridēs:catullus renidet usquequaqꝫ:renidere est labra cōtrahere auctore lutatio grāmatico:labra aūt cōtrahi solere a subridentibus palā est. ¶ Letiorē me refingens:q̄uis cecinerit poeta:cōsilium uultu tegit:& spē fronte serenat:attamen difficillimum hoī est tristi & mœsto letiorē uultū inducere: & cum intrinsecus aīaus angat:forinsecus ostētare leticiā.

Comiter Comes

¶ Comiter.hilare.iubēter.benigne.suauiter comes benigni suaues:faciles homines dicuntur.auctores. Mar. Varro.&.Mar.Cice. ¶ Appello.familiariter alloquor. Parens reuerentiæ maternæ nomen:nullum enim uenerabilius est quam parentum nomen & appellatio. ¶ Desponderas.quasi per desponsionem obligaueras ad cœna inquit Senecam ibo quia promisi etiam si frigus erit:non quidem si niues cadent. ¶ Numen. risum deum significat. cuius hilaria solemnia illo dic celebrabantur. ¶ Pignerarer. quasi manciparer obligarerque quemadmodum subinde promittimus nos ituros ad cœnam: uel pignore deposito: Oppignerare est pignus dare fœnatori: ob pecuniam mutuaticam: sicut repignerare pignus recipere est: resoluta cum fœnore pecunia quo uerbo utuntur iurisconsulti. ¶ Epulare uadimonium:qui uadimonium promisit solēt se ad tempus sistere:uadimonium sponsio est & actio ad certum diem se sistendi iudciio idest comperandi quod non sine causa deseri debet:aut differri solent:hinc illud plinianum:inscriptiones propter quas uadimonium deseri possit.Seneca uadimonium inquit promittimus:& tamen deseritur.Quintilia.in declamationibus.nisi tamen ad uadimonium legate negasses:non multorum dierum commeatum habeamus apud Ciceronem in oratione pro quinto longa est dissertatio de uadimonis desertis:ac dilatis:sicut ergo in forensi causa & iudiciali uadimonia interdum.differebantur:ita oppido q̄ decenter per uenustam translationem petit Apuleius ut uadimonium epulare differatur:idest ut cœna.ad quam iturum sese spoponderat & quasi uadimonium promiserat differatur: differre uadimonium epulare est hoc modo:ut exempli causa res colliquescat:promisi iturum me ad cœnam:mox uel penitentia ductus uel negocio distentus dico conuiuatori ut cœna cōdicta in crastinum uel perendinum diem differatur:sicut differt uadimonia prætor:ad hanc de uadimoniis formulam:referenda est fere illa plautina translatio ex curgulione:ubi tu es qui me conuadatus ueneriis uadimoniis:ubi tu es qui me libello uenereo citasti.ecce me sisto ades contra sisto ego tibi me & mihi contra itidem ut sistas suado. ¶ Balnearibus:non tam balneatoribus:q̄ balnearum utensilibus balnearia autem generaliter significatur omnia:ad usum balneorum pertinentia:ut strigiles:ampulla olearia:lintea:& alia hocgenus:quæ omnia iussit milo se subsequi ducente Apuleiū ad balneas proximas. ¶ Frabricaueram.cum ipse fuerim auctor risus illius solutioris. ¶ Obtectus.delitescens:& quasi oculos nutus risum obuiorum fugitans.

Opignerare

Repignerare

Vadimonium

Differre Vadimonia ueneria

balnearia

Luci dn̄e,nā & ꝓuinciā tota,iclytæ ur̄æ familiæ nobilitas cōplectit̃. Ac ne istuc qđ uehemēter igemiscis, cōtūeliæ cā ppessus es,oēm igit̃ de tuo pectore pn̄tē tristitudinē mitte,& angorē aī depelle. Nā lusus iste quā publice gratissimo deo risui p annua reuerticula solēniter celebram⁹,sp cōmēti nouitate florescit. Iste de⁹,auctorē suū ppici⁹ubiqꝫ cōitat̃ amanter, nā unq̄ patiet̃,ut ex aīo doleas,sed frōtē tuā serena uenustatæ lætabit assidue. Ac tibi ciuitas oīs,ꝓ ista grā honores egregios offeret. Nā & patronū scripsit, & ut in ære stet,imago tua decreuit. Ad hæc dcā, sermōis uicē refero. Tibi qdē inq̄ splēdidissima,& unica thessaliæ ciuitas,bonoꝝ taliū parē grām memini Veꝝ statuas,& imagines digniorib⁹ meisqꝫ maiorib⁹ reseruare suado. Sic pudēter allocut⁹,& paulisp hylaro uultu renidēs,q̄tūqꝫ poterā lætiorem me refingēs, comiter abeūtes magr̄at⁹ appello. Et ecce qdā itro currēs famulus,rogat te iqt tua parēs Byrrhena,& cōuiuii cui te sero despōderas iā appropiquātis admōet. Ad hæc ego formidās,& ꝓcul phorrescēs,ēt ipsā domū eius. Quā uellē inquā parēs iussis tuis obseqūm cōmodare,si p fidē liceret id facere,hospes.n.me⁹ Milo p hodierni diei pn̄tissimū numē aduirās effecit, ut ei⁹ hodiernæ cœnæ pignerarer,nec ipse discedit,nec me digredi patit̃,ꝓ hinc epulare uadimoniū differamus. Hæc adhuc me loquēte,manu firmiter iniecta Milō, iussis balnearib⁹ adseq,ꝓducit ad lauacrū proximū. At ego uitās oculos oīum,& quē ipe fabricauerā risū obuioꝝ declinās,lateri ei⁹ ad ābulabā obtect⁹,nec q laueri,q tersei,q domū rursū reuerterim,p̄ rubore memini. Sic oīum oculis nutibus:ac deniqꝫ manib⁹

¶DE Notatus

DEnotatus.lege denotatus.i.designatus demonstratusq;. Impos animi.quasi uecors attonitus.alienata mente ob ue recundiã aiq; stuporem. Paupertina cœnula.sic sidonius.angulus iste pater paupertinusq; recessus. Incusserat.natura lem expssit affectũ:quo ex lachrimarũ ubertate dolor capitis cõcitat. Cubitũ.dormitũ eo uillicus ut pcepit.M.Cato pri mus cubitu surgat:postremus cubitũ eat. Cubitu:lectulo:& ut ita dicã cubatione:ubi moliter cubaret. Sui lõge dis similis.mœsta.s.& uultuosa:q̃ aliqui lætabũda erat & hylaris. Vultuosam frõtẽ:uultuosum triste significat.M.Tullius in oratore:nequit ineptũ sit aut uultuosum:Donatus identidẽ ait:hoc est uultuose pnũciandũ:quasi dicas uultu indigna bundo:& tristi pronunciatio uultuosa & gesticulatio nibus molesta in oratore reprenditur a Quinti.in.xi.

denotatus,impos animi stupebã,raptim deniq; pau pertina Milonis cœnula perfunctus, curatusq; capi tis acrem dolorem,quem mihi lachrymarum adsidui tas incusserat,cubitum uenia facile tributa, cõcedo, & abiectus in lectulo meo,quæ gesta fuerant singula mœstus recordabar,quo ad tandem Fotis mea, do minæ suæ cubitu procurato, sui longe dissimilis ad uenit. Non ex læta facie, nec sermone dicaculo, sed uultuosam frontem rugis insurgentibus asseuera bat contanter ac timide. Denique sermone prolato ego inquit ipsa confiteor ultro,ego tibi causa huius molestiæ fui.Et cum dictolorum quempiam sinu suo depromit:mihiq; porrigens, cape, inquit, oro te, de perfida muliere uindictam, immo uero licet, maius quoduis supplicium sume,nec tamen me putes oro sponte angorem istum tibi concinnasse. dii mihi me lius, q̃ ut mei causa uel tantillum scrupulum patia re,ac siquid aduersi tuũ caput respicit,id omne pro tinus meo luatur sanguine,sed quod alterius rei cau sa facere missa sum,mala quadam mea sors in tuam recedit iniuriam. Tũc ego familiaris curiositatis ad monitus factique causam delitescentem nugari ge stiens,suscipio. Omnium quidem nequissimus,auda cissimusq; lorus iste,quem tibi uerberandæ destina sti,prius a me concisus,atq; laceratus,interibit ipse, q̃ tuam plumeam: lacteamq; contingat cutem. Sed mihi cum fide memora,quod tuum factum sœuitas consecuta:in meum conuertit exitium. Adiuro enim tuum mihi carissimum caput:nulli me prorsus, ac ne tibi quidem ipsi adseueranti posse credere. quod quicquam in mea cogitaueris pernitiem. Poro medi tatus innoxios casus incertus,uel etiã aduersus cul pæ non potest adiicere. Cum isto fine sermonis ocu los Fotidis meæ udos, ac tremulos, & pna libidine marcidos, iam iamq; semiado pertulos admissis, &

Asseuerabat.seueritudine cõtrahebat: & ut ueteres dicunt capiebat. Contanter.primo inquit photis cõ tabunda ac meticulosa conticuit.Mox sermonẽ ptulit: qui subsequit. Lorum quẽpiã. Multa sunt apud nos uocabula neutri generis:q̃ apud priscos masculino ge nere dicebanť ut guttur : ex quo illud plautinum etiã ne obturat inferiorẽ gutturem:ut corius ut collus qua dictione totmenti quoq; genus e corio significať: idem Plau.collus collaria caret:sic lorus pro lorum.mascu line dr.pari modo diuerso genere dicebant:hæc ludus: hæc metus:hæc amnis:hic frons: lupsi fœminam dixit. M.Varro.enniũ & fabiũ pictorem secutus.a loro uer bum loreare ductum est:quod significat loro loreisq; uerberibus conscribillare.signareq;.Plau.in milite.ego uestra faciẽ latera loreale, a loro lorarii dicti in sceni cis fabulis serui:qui loro uinciebant:aut uerberabant: quos erant iussi uincire:aut uerberare.M.Cato id ge nus homines bruciãos dixit:his uerbis.decẽuiros bru tiani uerberauere:causa autem nominis hæc est : cum brutiis primi totius Italiæ populi ab Hãnibalem desci uissent:id Romani egre passim postq̃ Hannibal Italia decessit supperatiq; peni sunt: brutios ignominæ cau sa magistratibus in prouincias euntibus parere & præ ministrare seruorum uice iusserunt & quia ex brutiis erant appellant sunt brutiani. Cõcinnasse. molestiã anxietatemq; cõfecisse. Vel tantillum scrupulum: dii procul inquit photis auertant:ut tu uel minimã anxie tatem egritudinẽq; propter me patiaris. Meo luatur sanguine:cõsimile ẽ illud Virgilianum : quod dii prius omen in ipsum conuertant:& olim Camillus ut histo rici tradunt:præcatus est deos:ut si cui hominum deo rumq; nimia sua fortuna Populiq; Romani uideretur: ut eam inuidiam lenire suo priuato incõmodo liceret. luere soluere est.reluere resoluere:quib⁹ uerbis utun tur frequenter iurisconsult. Familiaris curiositatis:si gnat se curiositate quadam prope peculiari peditũ fuis se:ait firmicus maternus.Quicunq; oriente capræ side re nati erunt curiosus omnium rerum fore ut semper noua quæq; curiosa desiderii cupiditate sectenť. plauti na sententia ex sticho est.curiosus nemo est. qui nõ sit maleuolus. Nudarri gestiens aperiri demonstrariq; cupiẽs. Suscipio.loquor. Lorus iste.masculino ge nere dixit ut Paulo ante.Plautus corios dixit masculi no genere pluraliter in penulo.hieri in tergo meo tris facile corios cõtriuisti bubulos. Plumea lacteamq;. ob mollicem & teneritudinem plumea: ob candorem lactea cutis dr. Sœuitas.nõ tam crudelit as significa ri uidetur q̃ sinisteritas.& aduersa fortuna.sceuũ quasi

sceon idest sinistrũ dici autumãt:& uulgus sceuum in bona atq; in mala reuocat.quæ autẽ sceua sunt.i.sinistra ea noxia eẽ creduntur.q̃uis in auspicando sinistrũ auspiciũ.p leto & psper0 apud antiquos accipiť de quo alibi copiosius. Adiuro tuum caput.iusiurãdũ græcoꝝ est iure per caput.Homerus.πατρίδα κεφαλὴν μηγαν ὅρκον ὀμούμαι.hinc illud satyrographi nondũ græcis iurare paratis per caput alterius a Virg.quoq; dictũ est:per caput hoc iuro:per qđ pater ante solebat: euan gelica pceptio interdicit ne per caput nr̃m iuremus.cũ ait.neq; per caput tuũ iuraueris qđ græce dr. μητε ἐν τῃ κεφαλῃ σου μωμοκοσης. Meditatus innoxinos.sensus est cogitationes innoxie ẽt si male euentuq; contrario ceciderit:non esse crimino sas.neq; culpæ confines existimandas:cum non semper euentus rei sit spectandus : sed consultatio q̃uis docet.M.Tullius hoc plerunq; faciamus : ut consilia euentis ponderemus: ut qđ male cecidit id male consultum putemus meditatus aũt expone pro meditationes:accusatiuo casu. Vdos.lachrimis madentes.Marcidos. bacchus optimo epitheo marcidus no minatur quasi ebrius:& uina marcida & marcentes uuæ poetis dictæ:Statius.marcidus edomito bellũ referebat ab he mo liber:Lutatius papinii interpres marcidum pro lasso atq; ebrio exponit:itẽ in primo siluaꝝ:illi marcida uina largiunť: & apud epigrãmatistã marcentes tibi porrigenť uuæ sic & oculi marcidi:quasi ex uinolentia ppensi languiduliq; in libi dinẽ ueneriã. simpathia autẽ quædã est oculis cũ genitalibus:& ut inqt Aristote.sedes oculoꝝ maxime omnium locoꝝ capitis spermatica est. Semiado pertulos:talis oculoꝝ habitus maxime uenerius est:& libidinis pro luuiũ designat.

Paupertiã cœnula
Vultuosũ
Vultose
Vocabula .n. &.m.ge neris
Corius
Collus
Lorus
Hæc ludus
Hic frons
Loreare
Lorarii qui Brutani
Dictum Camilli
Luere
Reluere
Capra sid⁹ curiosum
Curiosus maleuolus
Corios cõ triuisti
Sceuum sinistrum
Iusiurandũ per caput
Consilia euentis põ deramus
Bacchus marcidus
Vina marcida
Vuæ marcentes

sorbilliantibus sauiis sitienter hauriebam. Sic illa leticia recreata. Patere inquit oro prius fores cubiculi diligenter obcludam, ne sermonis elapsi, profana petulantia, committam grande flagitium. Et cum dicto, pessulis iniectis, & uncino firmiter immisso, sic ad me reuersa, colloq; meo manibus ambabus implexa, uoce tenui, & admodum minuta. Paueo inquit, & formido solidæ domus huius operta detegere, & arcana dominæ meæ reuelare secreta. Sed melius de te, doctrinaq; tua præsumo, qui præter generosam natalium dignitatem, præter sublime ingenium sacris pluribus iniciatus, profecto nosti sanctam silentii fidem, quæcunque igitur commisero huius religiosi pectoris tui penetralibus, semper hæc intra conseptum clausa custodias oro, & simplicitatem relationis meæ, tenacitate taciturnitatis tuæ remunerare. Nam me, quæ sola mortalium noui, uis amoris quo tibi teneor, indicare compellit. Iam scies omnē, domus nostræ, statum. Iam scies dominæ meæ ueneranda secreta, quibus obediunt manes turbantur sydera, coguntur numina, seruiunt elementa, nec unquam magis artis huius uiolentia nititur, q̄ cum scitule formæ iuuenem quempiam libenter aspexit, quod quidem ei solet crebriter euenire. Nunc etiam adolescentem quendam Boetium summe decorum efflictim deperit, totasque artis manus machinas omnis ardenter exercet, audiui uesperi meis his inquam auribus, audiui, q ni celerius sol cœlo ruisset, noctique ad exercendas illecebras magiæ maturius cessisset, ipsi soli nubilam caliginē, & ꝑpetuas tenebras cōminātē, hūc iuuenē cū e balneis rediret ipsa tōstrinæ residētē: hesterna die forte cōspexit. Ac me capillos eius, q iā cæde cultoꝝ defecti humi iacebant, clāculo ꝑcedit ferre quos me sedulo, ac furtim colligētē tōsor inuenit, & q aliogn

¶ SORbillantibus sauiis: elegāter expressit amantis affectum: qui impressis basiis quasi sorbet & haurit puellæ osculationes: instar eius qui ouum scienter exorbet: & profecto ut inquit Pli. oculos cum osculamur animum ipsum uidemur attingere. ¶ Pessulis. ianuæ claustris: de quibus supra. ¶ Vncino. uncius curuatura sua firmiter continet occlusas fores. ¶ Implexa implicata: & ut inquit ille lascius hederis ambiciosior. ¶ Incitatus: sacratus & religionibus imbutus: inicia sunt misteria
Orpheus de quibus suo loco mox plura. ¶ Sanctam silentii fidem Orpheus ab his quos iniciabat exigere solebant: ne prophanis
Secreta auribus religiones proderentur. Platonici quoq; secretaꝝ disputationū ueneranda cōmenta imperitis prodi nolunt: py
platonico thagoras & porphiri⁹ animos sectatoꝝ silētio religio
rum Silen so consecrabant. M. Var. & Augustinus auctores sunt
tium reli græcos mysteria taciturnitate parietibusque clausisse.
giosum Tertul. in apologetico. silenti fides religionibus de
Conseptū betur. ¶ Intra conseptum intra sepimentum: & claustra pectoriis: cōseptū. n. id dicimus qđ undiq; clausum
munitum ac septū est. Liui. in. x. ibi mediis fere castris
locus est conseptus cratibus pluteisq; & linteis conte
Sepire ctus: sepire significat circundare munire intercludere
ductū a sepibus quæ obiectæ intercludūt: unde septū
conseptum & circūseptū inclinant. ¶ Simplicitatē quę
simpliciter & apette citra dolum & strophā subdolā
Mulieres cuncta ꝓfiteor: hinc mulieꝝ mores denotant. quæ su
largiloquę apte natura nihil occulunt nihil occultant: sed omnes
ferme largiloquæ sūt & multiloquæ ex quo illud Plau
tinū in aulularia nā multū loquaces merito oēs habe
mur: nec mutā ꝑfecto repertā ullam esse hodie dicūt
mulierē ullo in sæculo. itē in cistellaria: sub fœminæ ꝑ
sona largiloquæ exēplo sumus plus. loquimur q̄ fas ē:
Scitum ca proinde portius. Cato non immerito dicebat se peni
tonis tudine duci: si mulieri quicq̄ aliqū credidisset: esopus il
le egregius fabulator salubriter monens ita præcipit
τῇ γυναίκι μηδὲν πότε πίστευσυς ἀπόρρητα. i. mulieri nulla
tenus arcana concredito. Κοῦφόν γὰρ τὸ τῶν γυναικῶν ἐστὶ
Leue gēus φῦλον. Leue ē enim genus fœminarum: uetus prouer
fœminaꝝ bium ē: quod si ait: nec mulieri nec gremio credi opor
Nec mulie tere: quod & illa incerti & leuis: animi sit: & plerunq;
ri nec gre in gremio posita cū in obliuionem uenerint exurgen
mio credē tium ꝓcidant ad hoc de gremio ꝓuerbium: nimirum
dum referendū est illud totū Catullianum: ut missum sponsi
Obaudiūt furtiuo munere malū ꝓcurrit casto uirginis e gremio
qđ miserere oblitæ molli sub ueste locatū dū aduētu
matris prosilit excutit. ¶ Ob audiant. audiendo oble
cunt. ac obediunt: nā ut docet festus obedire obaudire
est: sic & ecclesiastici scriptores hoc uerbū frequenter
usurpant. ¶ Cogunt numina. itidē Luca. an habēt hæc
carmina certum imperiosa deum: qui mundū cogere
quicquid togitur ipse potest. ¶ Artis huius. scilicet ma
giæ. ¶ Scitulæ. uetustulæ. elegātioris. ¶ Boetium. no
men est propriū: uel ex boetia hominem significat. an
notandum obiter est boetia quidem uulgo usurpari:
cum boeotia scribendum sit & pronunciandum: ex græ
ca ratione apud græcos enim Βοιωτία Βοιωτία scribitur:
nec unq̄ aliter: & ita ueteres scriptitarunt: sed consue
tudo perperam loquentiū & cōsensus indoctoꝝ inua
Boeotia luit irroborauit: ut boetiam pro beotia: & beotii pro
non boetia beotii passim usurpentur a doctis indoctisq; peræq;.
Efflictim ¶ Efflictim deperit uehementer deamat: in apologia
deperit efflictim te amabat. ¶ Artis manus. magiæ apparatum: & potestatem: nomine enim manus plerunq; uis
& potestas significatur. Lucanus in manibus uestris quantus sit Cæsar habetis: dare manus est cedere & fateri se uictum
Plenasmos esse Cæsar tandē dat manus corta. ¶ His auribus. pleonasmos est. quæ fit cū superuacuis uerbis oratio oneratur ut ego
oculis meis uidi: & meis auribus audiui: sat enim est dicere & uidi & audiui. ¶ Ruisset. consimiliter Virgilius: ruit oceano
nox. ¶ Noctiq; nox. secūda operum est. pulchræq; accommoda fraudi. ut inquit papinius: & nox imprimis idonea est ad
exercenda magiæ secreta: quæ minimæ inuulganda sunt: si quidem magia res est plerunq; noctibus uigilata: & tenebris
obstrusa: & arbitris solitaria & carminibus murmurata: cui paucissimi adhibentur. ¶ Balneis rediret. ita distinguas. cum
e balneis rediret ipsa: ut sit sensus pamphilem cum rediret ex balneis ritu uetusto spectasse iuuenem Boetium in tonstri
na ociose residentem. ¶ Cæde cultorum Vt cædes sit hominum cæterarumq; animantium. Ita decenter dicitur fieri cæ
Cultri ton des capillorum: cum ferramentis tonsoriis forficulisq; capillorum præsegmina succiduntur. ¶ Cultrorum. Ferramenta
sori tonsoria intelligit de quibus Pli. in. vii. primus omnium radi quottidie instituit africanus. sequens diuus Augustinus sem
per cultris usus est: Oratius quoq; cultrum tonsorium intelligi uoluit: sic scribens in epistolis: abrasum quēdam uacua ton
soris in umbra: cultello proprios purgantem leniter ungues. ¶ Præcipitauit. Præcipitanter & raptim iussit surripere atq;
Sedulo ad se deferre. ¶ Sedulo. Industriæ: ac nauiter aduerbium est: quasi sine dolo dictum.

¶ PVblicitus

PVBlicitus.publice.Pōponius dat fullonibus publicitus cibaria.¶ Maleficæ disciplinæ.Magiā signat:q̄ malefica ars ē & legibus iterdicta unū & magi uulgo malefici dr̄:hodieq̧ fœminæ p infames hn̄t ob hm̄oi maleficas artes uulgo i maledictis striges uocitanť.¶ Tu ne ultima.Vltimæ sortis fœmina infamissima.s.pditissimaq̧:Talis a graccho dr̄ postremissim⁹.q i orōne ad ppl'm sic scribit bieniū fui i ꝓuincia:si meretrix domū meā intrauit aut cuiusq̄ seruulus ꝑp me sollicitatus est:oium nationū postremissimū nequissimūq̧ estimatote.In apologia quoq̧ scriptū legimus cū adolescentulis postremissimis inter scorta agitat.¶ Subinde.Frequēter & crebro:alias accipiť subinde ꝑ eo qđ est deide.mox.statim. Capillamēta.Capillos:scri.Pli.tubera nullis fibris capillamentisq̧ nixa eē.Idē refert Hortēsia.qdā nisi capillamētis. ¶ Scelus desines.Elegās & absoluta lectio ē Desinere artē Desinere scelus ꝑ dimittere.omittereq̧.M.Tul. in ep'la ad caiū mariū.libēter me Hercule artē desinerē:tecūq̧ & cū similib⁹ nr̄i uiuerē.Au.Gellius ea res cū ꝑcrebuisset oium tū atheniēsiū cōsensu disciplina tibiis canēdi desita ē.¶ Cōstāter.Aio cōstāti & firmo.fidelior lectio icōtāter hoc est sine cōtatiōe & mora. ¶ Affecta.tristis.mœsta:affecta res familiaris a Liuio elegāter dcā ꝑ attenuata debilitataq̧.Prop. Iupiter affectæ dixit.ꝑ languētis egrotātisq̧:sic apud Celsum.Lyen afficiť:ꝑ lāguet & male habitus ē.¶ Verbū facto secut⁹. iuxta ꝓuerbiū græcum:μῦθος ἅμα ἔργον.¶ Repulsatis. emēdo repulsa satis.isto itellectu qđ dn̄a Pāphile satis acriter inflāmāterq̧ cōmoueri soleret ex talibus repulsis.Istud.s.cōsiliū:de fuga.¶ Inde.A tronstrina.¶ Forficulis.ferramēta sunt ad tōdendū:accōmodata:forcipes uero ferramēta sūt fabrilia.ex eo dicta qđ his forua.i. calida:capiunť.¶ Iā pendētes.Vtres ubi iflati sunt penduli fiunt:nā ut ingr Aristo.in ꝓblematis inflati fluitāt.ꝓpterea q̧ ab aere sustineť.cū inanes deorsum feranť. Vtrē uētosissimū aliubi appellat utrē illū Homeri cum:quo uēti iclusi dati sūt ulyssi.¶ Capillos eo.pilos utriū. capillū nō solū de hoie dici sed ꝑ pilis alioꝝ quoq̧ aialiū usurpari testanť scriptores idonei ut Gellius.q capillū ꝑ hedino pilo decēter ponit:sic scribēs:nā si ouiū lacte hedi.aut caproꝝ agni alerenť.cōstat ferme in his lanā duriorē in illis capillū gigni teneriorē. ¶ Cœna recipere.Anteq̄ domū redires a cœna byrrhēæ. ¶ Tectū scādulare.Scādulæ sunt tabulæ angustæ & oblōgæ:in laminas quasi crassiores scissæ ex magnis arboribus.a scindēdo dictæ q̄si scindulæ:ut qdā autumāt: ego existimo scādulas a scandēdo deduci:qm̄.s.in columinib⁹ testoꝝ ad tegulas imbricesq̧ sustinēdas collocanť: quo ascēdētes scādere solemus. Inde tectū scādulare dictū pars domicilii supior qđ scādulis cōmunitū est: & quo scalis scādimus.Cor.nepos auctor est Romā fuisse. scādula cōtectā usq̧ ad bellū Pyrrhi:scandalæ ut ingt Pli. e robore aptissimæ.mox glādiferis aliis fagoq̧: facillime ex oibus q̄ resinā ferūt:sed minime durāt: pterq̄ e pino.lingua uernacula nostrates Lābricias uulgo nominitāt:ex eo opinor qđ ibricibus fulciēdis adhibeanť: & accōmodatæ sint.¶ Altrisecus ædiū.in altiore ædiū pte:alias ex utraq̧ pte. ¶ Patore.aptura.siue aptione latissima:& oium uētoꝝ flatus exposita hac quoq̧ tempestate talia tecta in epiū fastigio extruunť. patientia ꝑ uiaq̧ ad oēs mūdi ptes in qb⁹ fœminæ linteamina elota explicare siccareq̧ cōsueuerūt.¶ His artibus.magicis.s.¶ Apparatu solito:apparatus instrm̄q̧ artis magicæ significať.¶ Feralē officinā.Officina feralis elegāter dicta ꝑ loco in quo instrumēta magica paranť cōficiuntq̧.q oia nimiꝝ feralia sūt.pestifera exitiala.¶ Omne ge.ar. Sic ordinādā cōstructo.Instruxit officinā aromatis hoc ē Aromatibus oē genus.idē ois generis elocutiōe uetusta & peræq̧ elegāti.est.n.aromatis hoc in loco septimus casus.qđ apud Antiquos usitatissimūq̧.q epigrāmatis.poematis.ꝓblematis: & mille alia hoc genus usurpāt ꝑ epigrāmatibus.poematibus ꝓblematibus:nāq̧ ut auctor est Prisci.i neutris noibus tertię declinationis.A finitis.Antiq frequēter ꝓtulerūt datiuū & abla.plurales i is.ut Ci.frequēter in Verrinis dicit toreumatis & pipetasmatis.& emblematis.ꝑ toreumatib⁹ pipetasmatib⁹ emblematib⁹ sunt aūt toreumata: ut ueluti i trāscursu Ci.uerba explicenť. opa celata sculptaq̧.ἀπὸ τοῦ τορεύειν qđ sculpere & celare sign̄at.ducto uocabulo.Vn̄ ars toreutice dicta.quā phidias prius apuisse atq̧ demōstrasse iudicať:pipetasmata aulea sunt & uela:qbus cubicula & triclinia ornatus cā contegunť:q̄ alio noie pistromata noinanť.& attalica.Emblemata uero ornamēta sunt uasoꝝ q̄ in meditullio cū inserta insigni bus cōspiciunť ἀπὸ τοῦ ἐμβάλλω dicta qđ significat imitto iterseroq̧.Vnde & in structuris pauimentoꝝ.& in opere tignario emblemata nuncupanť.q̄ inserta sunt itextaq̧ graphice & decenter. Verres amblemata oia ex uasis siculoꝝ reuellabat auferebatq̧.scri.Pli.pitheā fecisse phialā in cuius emblemate erāt ulysses.Diomedes Palladiū surripientes.

publicitus maleficæ disciplinæ p infames sum⁹,adrepta iclemeter icrepat. Tu ne ultima nō cessas subide lectoꝝ iuuenū capillamēta surripere,qđ scelus nisi tādē desines,magistratib⁹ te incōtanter obiiciā,& uerbum facto secutus, imissa manu scrutatus e mediis papillis,iam capillos absconditos iratus arripuit.

Quo gesto grauiter affecta,mecūq̧ reputans.dominæ meæ mores,q̧ hm̄oi repulsa satis acriter cōmoueri,meq̧ uerberare seuissime cōsueuit.iā de fuga cōsiliū tenebā,sed istud qdē tui cōtēplatiōe abieci statim. ueꝝ cū tristis īde descederē,ne ꝓsus uacuis manibus redirē,cōspicio quēdā forficulis tondentē caprinos utres,quos cū ꝓbe cōstrictos,inflatosq̧ & iā pendētes cernerē capillos eoꝝ humi iacētes,flauos: ac per hoc illi Boetio iuueni consimiles,plusculos aufero. eosq̧ domiæ meæ, & dissimulata ueritate trado. Sic noctis initio:priusq̄ cœna te reciperes,Pāphile mea, iā uecors aī,tectū scādulare cōscēdit,qđ altrinsecus ædiū patore perflabili nudatū ad oīs oriētales, cæterosq̧ aspectu peruiū,maxie his artibus suis cōmodatū secreto colit:priusq̧ apparatu sollito instruxit feralē officinā,omne genus aromatis,& ignorabiliter

Publicitus
Postremissimus
Subinde
Capillamēta
Desino artem
Affectares familiaris afficitur
Forficulæ forcipes
Capillus pro pilo
Scādulæ
Aromatis septimus casus
Epigrāmatis
Toreumata
Toreutice
Peripetasmata
attalica
Emblemata

Laminæ litteratæ
urna lr̃ata
Lama lamella
Lamiæ
Catapocia siue pilulæ ex caluaria
resegmina unguium ad febrem
Ericto maga
clauipedũ
claui morticim
latus clauus
laticlauius
Dũ clauum rectũ teneam
Claui caligares
Locus iuuenalis
Clauata uestimenta
Clauus
Clauus naribus
Faustina amat gladiatore
Caluaria
Psilothrũ
Calua
Cranion
Hemicranea
cephalea
Eterocranas
Decãtare
Fibræ
Syntectici
Defecti
synthexes
Desenteriũ
Mulsa
alsiosi
Michropsychi
Mulsum
Rñsum pollionis Romuli
acetum mulsum
Obdere
adolere
anthracinus color
carbo in limite
proclus platonicus

ETIAM minis. Corrige laminis. hoc intellectu. pãphilẽ apparasse inter cætera magiæ instrumenta laminas æneas siue ferreas litteris magicis & ob id ignorabilibus prænotatas: quas nõ minus eleganter q̃ scite lr̃atas appellat: sic & Plau. in rudente urnam litteratam decenter dixit. quæ litteris inscriptũ nomẽ dñi cõtinebat: sunt aũt laminæ tesselæ quædã & quasi folia metallica instar bractearum. quæ interdũ oblonga effigie formant̃ quis ꝓprie bracteæ subtiliores sint: laminæ crassiores. dicitur gradatim lama. lamina lamella. Ora. inimice lamæ. crispe Salusti. Alias lama pro uoragine accipit̃. Idẽ Ora. uiribus uteris per cliuos flumina lamas: uñ & lamiæ uoratrices puerorum dictæ. de quib⁹ supra copiosius. ℣ Durãtibus. Reliquias intelligit naufragorum: quibus Pamphile instruxerat fetalẽ officinam. democritus cõmentationes cõdidit quib⁹ ꝑdidit ossa hominis noxii ex capite plus ꝓdesse ad alia remedia Amici uero & hospitis ad alia. Arthemon caluaria interfecti igneq; cremati ꝓpinauit aquam e fonte noctu cõitialibus morbis. Antheus ex caluaria suspẽdiosi catapocia fecit contra rabidi canis morsus. Apollonius efficacissimum esse scripsit gingiuas in dolore scarificari dente hoĩs ui terẽpti: Deniq; magoꝝ sunt cõmenta. membra hominis esse medicatissima in magicis ueneficiis: q resegmĩa unguiũ quoq; ex pedibus manibusq; humanis. tertianæ uel quartanæ uel quotidianæ febri remediũ eẽ tradunt. ℣ Hic nares & digiti. Subintellige extrinsecus erãt: uel uisebantur aliquid tale ericto magicæ artis consultissima apud Lucanum ora rapit rogis, oculos eruit defunctis. excrementa manus unguium pallentia rodit. loqueũ nodosq; nocentes ore suo rumpit pendentia corpora carpit. Abraditq; cruces. percussaque uiscera nibis uellit. ℣ Claui pendẽtiũ. clauus genus ẽ ulceris. q nõnunq̃ ẽt alipi sed in pedib⁹ maxie nascit̃ ꝑcipue tñ ex cõtuso. quis interdũ aliter: dolorẽq; ẽt si nõ alias tñ igredieti mouet. Clauũ subide deradere cõmodissimũ ẽ: nã sine ulla ui. sic emollescit. ac si sãguinis quoq; aliqd emissum ẽ sæpe morit̃. Tollit̃ ẽt siqs eũ circũpurgat. deide ĩpõit resinã cui miscuit pulueris paulũ: quẽ ex lapide molari cõtritũ fecit. auctor Cor. Cel. in. v. Clauo periit Silius italicus. pedũ clauos ut scri. Pli. circũscarificatos ferro laser ceræ mixtũ extrahit. sunt qdã claui pedũ. q uulgo morticini appellant̃. qb⁹ idẽ laser medet̃ nitro mixto. in alia significatiõe clauus est uestis senatoria. q & latus clauus dr̃. uñ laticlauius senator. sup quo copiose. in Trãqlli cõmẽtariis: qnetiã clauus nauis gubernaculũ signat. de quo ẽ illud notũ. Dũ clauũ rectũ teneã. M. T. in Catõe. ille ãt clauũ tenẽs qetus sedet ĩ puppi: sũt & claui caligares noĩati a caligis militarib⁹. qb⁹ suffigebant̃. agomẽcelus alexãdri magni ꝑfectus. Clauis aureis crepidas suffigebat: Pli. de ferro scribẽs aliud ĩ qd breuitate sola placet clauisq; caligariis. Itẽ ĩ nouo existũt squãmis cõspicui crebris atq; pacutis clauoꝝ caligariũ effigie. de hoc caligari clauo ĩtelligẽdũ ẽ apud Iuue. illo uersu. In digito clauus mihi militis heret: & alibi quoq; offẽdere tot caligatos milia clauoꝝ uisunt̃ & hac tẽpestate calciamẽta turchaꝝ clauis talib⁹ suffixa: auctor ẽ festus calciamẽta clauata dici clauis cõfixa: sicut clauata noĩant̃ uestimẽta clauis ĩtexta: ex hoc ĩtellectu illud ẽ. Mar. & lato uariata mappa clauo fuit apud Priscos clauus annalis cognominat⁹. q figebat̃ ĩ pietib⁹ sacraꝝ ædiũ p annos singulos ut p eos nũerus colligeret̃ annoꝝ. Legim⁹ apud Liuiũ dictatorẽ creatũ fuisse cã tñ figẽdi claui ad pestilẽtiã sedãdã. Pli. in. xvii. Theophrast⁹ Liñi. de plãtis mẽorat oleã ĩfestari clauo morbo: quẽ alii fungũ alii patelã dicere malũt Clauos quoq; narib⁹ ĩ nasci testis ẽ idẽ Pli. q in. xxiiii. ait clauos ĩ narib⁹ purgari succo pixacãti. ℣ Pẽdẽtiũ. suspẽdiosos: & laqo pẽdulos significat. ℣ Trucidatoꝝ cruor. Sãguinẽ gladiatoꝝ bibũt auctore. Pli. ut bibẽtib⁹ ꝑpl's ꝑcul sint comiciales morbi: magi ex hoĩe ĩpso sorberi efficacissimũ putãt: Calidũ spirãtẽq;. Faustĩa Antonini pii filia Marci ĩpatoris uxor gladiatoris amore succẽsa ex cõsilio caldeoꝝ lauit corp⁹ sanguie adamati gladiatoris: quẽ occidi iusserat marit⁹ atq; mox ita cũ uiro cõcubuit: quo fcõ solut⁹ ẽ amor natusq; Cõmod⁹. q nõ tã princeps fuit q̃ gladiator. ℣ Caluaria. os capitis supius caluaria noĩat̃: q ut docet. C. Cel. i. viii. iteriore ꝑte cõcaua ẽ. extrĩsecus gibba: utriq; leuis simplex ab accipitio & tpib⁹: duplex usq; in uerticẽ a frõte ẽ. Arthemõ ex caluaria ĩterfecti hoĩs igneq; cremati ꝓpinauit aq̃ e fõte noctu cõitialib⁹ morbis ex cadẽ suspẽdio iterẽpti catapocia fec anthe⁹ cõtra rabidi cãis mors̃ refert Pli. terrã ex caluariã psilothrũ eẽ palbebraꝝ: eãt psilothꝝ medicamẽtũ depilatoriũ: alio noĩe nũcupat̃ calua: ut testat̃ cap grãmatic⁹: sic scri. Calua uocat̃ ut craniõ. lꝫ Celi⁹ & Var. Caluariã dicãt: Liui⁹ caluã auro celauerũt idq; sacrũ uas ẽ quo solẽnib⁹ libarẽt: κρανον siue κρανιον græce dr̃: hic emicraea morbus quo dimidia ꝑte capitis laborãt. queadmodũ cephelea: quo totũ caput ĩfestat̃. Pli. Eterocranas mẽorat talẽ uidelicet dimidiatũ capitis morbũ signãs. ℣ Decãtis. ĩcãtamẽtꝭ & deuotiõib⁹ magicis cõsecratꝭ: Decãtare. n. fibras dr̃ maga qñ cãtamẽ magico ĩhalat & ĩbuit: ut ita ui qdã arcanã cõcipiãt magicis arcãis cõgruẽtẽ. ℣ Fibri spi. Vir. spirãtia cõsulit exta. fibræ sũt iocineris & pulmõis ĩ extis extremæ ꝑtes. ℣ Lacte. u. Lac uaccinũ siue bubulũ mecati⁹ ẽ caprio. quo aluus maxie soluit̃. phtisici synthectiq; lac uaccinũ bibũt pide ac medicatissimũ: ut tradit Pli. i. xxviii. synthectici ãt signant̃ exausti uirib⁹. debilitatiq;: quos & defectos latio elegãtiq; uocabulo eruditi freqñt appellãt ipsꝭ quoq; defectiões synthexes dictæ. Idẽ Pli. i xxii. tali sorbitiõis gñe emedãt̃ synthexes. Firmic⁹ Mr̃nus tradit hoiem ĩteritu Dyseterio & sintexi si Saturn⁹ p q̃drattũ cũ sole fuerit iuẽt⁹. ubi syntexis accipit̃ p egritudie abscõsa: & latẽte: sic & Dysenteriũ: quo noie ĩtestinoꝝ morb⁹ & tormina significant̃. ℣ Mulsa. Septim⁹ casus ẽãt mulsa aq̃ melle cõcocta: cui⁹ duo eẽ gñia ꝓdidit Pli. alteꝝ recẽtis alteꝝ ĩueteratæ. repẽria despũato melle ꝑclarã utilitatẽ hẽt ĩ cibo egrotãtiũ leui: iuẽio apd auctores hũc potũ bibẽdũ alsiosis itẽ micropsychis: sũt ãt alsiosi. q algore ferre nõ pñt: & frigore testãt̃. ut apd Pli. Ambrotonũ & adoniũ alsiosa eẽ mẽorãt̃. M. V. caprinũ pec⁹ stabulari meli⁹ ait ad hibernos exort⁹ si spectat ꝑpea qd ẽ alsiosũ. mycropsychos. quoq;. ut & id obiter attigã: aĩ humilis & ꝑparci dixerĩt: mulsa ut ad ꝓpositũ reuertamur lõga uetustate trãsit ĩ uinũ. tussiẽtib⁹ utilis tradit̃: calefacta ĩcitat Vomitiões. mulsũ uero ex uetere uio & recẽtissimo melle utilissimũ cõcorporat̃: aluũ mollit corpa auget. multis senectã lõgã mulsi tñ nutricatu tollerauere. pollionẽ romulũ cẽtesimũ Annũ excedẽtẽ. cũ Diu⁹ August⁹ ĩterrogasset. q̃ rõne uigorẽ illũ aĩ corpisq; custodisset rñdisse ferũt: ĩtus mulso: foris oleo: Plau. mulsã appellat puellã a melleã dulcedĩe: freqñter leges adiectiuo noĩe dici lac mulsũ acetũ mulsũ: qd. s. mello cõcinat̃. ℣ Obditos. Stipatos. colligatos. ĩplexos. cõnexiõib⁹ q̃si unicinatis. obdere ẽ opire & opponere. ℣ Adolẽdos. cremãdos. urẽdosq;. Vir. ĩ bucolico ludicro. Verbenasq; adole pingues & mascula thura. uerbũ ẽ ꝓprie sacra reddẽtiũ. ℣ Viuis car. Prunis ardẽtib⁹. græcæ Anthrax dr̃ carbo uñ Anthracin⁹ color ꝑ nigro & lugubri. si tollẽtib⁹ ollas ex foco carbo adherescit: Itẽ si carbo uehemẽter plucet tẽpestates ꝑsagat. In carbõib⁹ tãta firmitas

laminis litteratis, & infœlicium nauium durantibus clauis defletorum, sepultorum etiam cadauerum expositis multis admodum membris: hic nares: & digiti, illic carnosi claui pendentiũ. Alibi trucidatorũ seruatus cruor, & extorta dentibus ferarum trunca caluaria. Tunc decantatis spirantibus fibris, litat uario latice, nunc rore fontano, nunc lacte uaccino, nunc melle montano. libat & mulsa sic illos capillos in mutuos nexus obditos, atq; nodatos, cum multis odoribus dat uiuis carbonibus adolendos. Tunc protinus inexpugnabili magicæ disciplinæ ꝑtãte, &

ta firmitas

ta firmitas ē ut nullo hūore corrūpāt̄. nulla ætate ulcant̄: usq; adeo ut eos infodere solcāt. q limites figūt ad cōuincendū litigatorē: si qs post q̄ūtalibet tpa extiterit fixūq; limitē nō eē cōtēderit. auctor Augustinus .in .xxi. ¶ Cæca. occulta & ignorabili. ¶ Coctaꝝ. añ dictū ē. numina quępiā cogi magico cātamine. Auctor ē ꝑclus Platonicus cōmixtiōe reꝝ plurimaꝝ numina euocari attrahiq; supnos īfluxus: & ita sacerdotes ꝑ mutuā reꝝ cognationē demones euocabant. ¶ Illa corpora. Vtres hircinos intelligit. ¶ Stridētes. flāmæ crepitu. ¶ Nidor. Vstrina & uredinis uirus. a nidore existimat porphiriō duci uerbū renidere. ¶ Insiliūt. q̄si saltu ipetuq; irrūpunt. ¶ Crapula madēs. Vinolētus: & ebrius. ¶ In insani aiacis. Aiacē furor

ceca numinū coactoꝝ uiolētia, illa corpora quoꝝ fumabāt stridētes capilli, spūm mutuant̄ hūanū, & sentiunt, & audiūt, & ambulāt. Et q̄ nidor suaꝝ ducebat exuuiaꝝ ueniūt, & ꝑ illo iuuene Boetio aditū gestientes, fores insiliūt, Cū ecce crapula madēs, & obscuræ noctis deceptus caligine, audacte mucrōe districto, in īsani modū aiacis armatus, nō ut ille uiuis pecoribus īfestos, tota laniauit armēta, sed lōge fortius, q̄ tres īflatos caprinos, ut res exanimasti, ut ego te prostratis hostib⁹, sine macula sāguinis, nō hōicidā nūc, sed utricidā amplecterer. At ego sic lepido sermone Fotidis iuicē cauillatus, ergo igit̄ iā, & ipse possum i quā mihi primā istā uirtutis adoriā, ad exēplū duodeni laboris herculei nūerare, uel trigemio corpi Geriōis, ul' triplici formæ Cerberi, totidē pemptos utres coæquādo, sed ut exaio tibi uolēs oē delictū, quo me tātis angorib⁹ iplicasti remittā, ꝓsta qđ sūmis uotis expostulo, & dominā tuā, cū aliqd hui⁹ diuiæ disciplinæ molit̄ oñde, cū deos iuocat, certe cū reformatū uideā, sū nāq; coram magiæ noscēdæ ardētissim⁹ cupitor, q̄q̄ mihi nec ipsa tu uideare taliū reꝝ rudis, uel expers. Scio istud, & plane sētio, cū semp aliogn spreto rē matronaliū amplexū, sic tuis istis micātib⁹ oculis, & rubētib⁹ bucculis, & renidētibus crinib⁹, & hiātibus osculis, & flagrātibus papillis, in seruilē modum adiectū, atq; mācipatū teneas uolētē. Iā deniq; nec larē requiro, nec domuitionē paro, & nocti isti nihil antepono. Quam uellē inquit rñdit illa præstare tibi

egit ī mortē: Ira in furorē: cū in iudicio Achillis armoꝝ īpatiēter ferret: sibi ulyssem eē ꝓpositū: q̄ ex re furore ꝑcitus βόσκηματα ἐμαστιξε. Armēta loro cedebat existimās græcos se cedere: Duos uero eximios tauros: uel ut alii tradūt arietes alligatos flagellabat: dictitās alterū eē ulyssē. alteꝝ uero Agamēnonē: ex hoc argumēto tragœdia cōdita ē a sophocle. cui titulus ē αἴας μαστιγοφόρος. i. aiax scuticā ferēs. hic illud oratianū: mille ouiū īsanus letho dedit idytū Vlyssem & Menelaū: una me cū occidere clamās: hic & illud alteri⁹ satyrographi: hic boue ꝑcusso mugire agamēnona credit aut itacū. Cor. Cel. tradit .i. iii. īsaniæ gen⁹ eē: q̄ affecti imaginib⁹ non mēte fallunt̄: q̄lē inqt īsanietē aiacē uel horestē poetaꝝ fabulæ ferūt: Aiax postq̄ resciuit q̄ fecisse ꝑ īsaniā. gladio icubuit. Cui⁹ rei rethorici quoq; doctores meminerūt: puerbiū ē apud græcos αἴαντειος γέλως. i. risus aiacis. de his q īsipiēter ridēt. Aiax. n. ut añ dictū est. Duos maxios Arietes apphēdit alligauitq;: ꝑinde ac agamēnonē & menelaū quos cū flagro cederet: deridebat uidelicet furēs & īsaniēs. ¶ Vtricidā. elegāt̄ formatū uerbū utrib⁹ cedēdis. eodē iclinatu: quo homicida. parēticida. matricida: sororicida: & alia id genus iclināt̄. ¶ Cauillat⁹. illusus. irrisusq; uel poti⁹ ludēs irridesq;: ut actiue significatiōis sit: qđ āt fuerit Apuleii Cauillū sequētia demōstrāt. ¶ Virtutis ado. sensus ē possū istud meū facin⁹ cōparare erūnis Herculis: nā ut ille & tergeminū gerionē & tricipitē cerberꝝ letho dedit. Ita ego quoque tres utres uno cōflictu exanimaui: & ita uicissim. Apulei⁹ cū fotide cauillabat̄: Adoriā laudē siue gloriā dixere: qa gloriosū cū putabant eē: q adorei. i. farris copia habūdaret. Pli. gloriā deniq; ipsam a farris honore adoriā appellabāt. Ora. in carmie lyrico. q prius alma risit adorea. Vbi exponit Porphiriō adoriā dici laudē bellicā fortassis ꝙ adorādi sint: q laudē ex bello reportāt. ¶ Duodeni la. Duodecim labores Herculeos siue erūnas famigeratas. iclytasq; nemo ignorat: qb⁹ poetæ oēs & mythistoriæ. i. fabulosæ historiæ scaturiunt. ¶ Trigemino corpe. De geriōe iā uulgata sūt oia: quē tricorporē finxit antiqtas. armētis nobilib⁹ copiosum: q̄ hercules Dño iterfecto ferī abduxisse. Trogus. Diodorus & alii. ideo gerionem trigeminū fabulis ꝓditū fuisse autumāt: qa tres frēs chrysei filii extiterūt in hyspania tantæ cōcordiæ ut uno aio oēs regi uiderent̄ quos substulit Hercules abactis armētis. a Plinio geriones pluraliter dicti: cum ait in quarto in erithra geriones habitasse. a qbusdā existimāt̄: quoꝝ armēta hercules abduxerit: Plautus facere ludens dixit senis manibus genere gerionaceo. opinatur Seruius Maronianus interpres gerionē hispanū regē ideo fingi tergeminū: qa tribus insulis ꝓfuerit: sane sciendū est: declinari hic geriones gerionæ tanq̄ primi ordinis nomen ut Anchises anchisæ: unde est illud ter gemini nece gerionæ. alii uero gerion gerioni s̄m formā tertii ordinis inflectunt. ¶ Triplici formæ cerberi poetæ fabulant̄ tricipitē cerberum esse canē apud inferos tartari custodē: q̄ latratu trifauci manes ꝑtereat. physici aiunt cerberum dici terrā: q̄ in tris partes diuisa consumptrix corpoꝝ est: unde & cerberon dici quasi κρεβόρον. i. carniuoꝝ hūc ab inferis Hercules traxit implicitum. ¶ Ex animo. Sinceriter uere & ex ani sñia: Catullus: atq; id sincere dicat & ex animo. ¶ Remittam. Condonē. ¶ Diuinæ disciplinæ. Videlicet magicæ. ¶ Coram. Vt non tam audiam q̄ ꝑsens uideam. Certior aure arbiter est oculus: & ut inquit Plautinus miles pluris est oculatus testis unus q̄ auriti decem. ¶ Matronalium amplexuum. Ex præcepto Oratii sic monentis desine matronas sectarier. Vnde laboris plus haurire mali est. q̄ ex re decerpere fructus. ¶ Rubentibus bucculis. Genis nō tā purpurissimus q̄ rubenti natiuo colore purpurātibus infra malas in hoīe sunt buccæ & per diminutionem bucculæ hilaritatis & risus indices. ut Pli. tradit: quas fœminæ purpurisso & medicamine inficiunt. tanta est decoris affectatio: in epistolis ad atticū scribe inquit. Cice. quicquid in bucca uenerit. Vbi bucca pro ore sicut uulgo usurpat̄. fuluiæ, Marci antonii uxori bucca altera erat inflatior: ut docet Tranquillus in libro de grammaticis a bucca bucculentus Plauto dictus: cuius buccæ tumentes sunt: ab eodē buccones dicti quasi buccis enormibus præditi: & pro stultis accipiuntur. ¶ Renidentibus. splenditantibus Ora. ut puro renidet luna mari. Alias renidere ridere est. ¶ Hiantibus osculis. Basiis. ore patulo & rictu puio ipressis semihiulcum suauium dixit eleganter ille qui scripsit. dū semihiulco sauio meum puellum sauior. ¶ Addictum. Deuictum. obligatum. obnoxum. Instar eoꝝ qui ꝑtoris sñia creditoribus addicuntur: de quibus alibi copiosius. & explicatius annotaui. ¶ Domuitionē paro. reuersionē ad lares domesticos. dictio composita ex domo & itio: ut ante diximus. ¶ Nocti isti. noctem qua est in complexu photidis beatissimam: indicat utpote plenam solidæ uoluptatis.

aiax insanus loro cedebat armenta

puerbiū Risus aiacis

Vtricida

adoria

Mythistoriæ degerione tricorpori

Triceps cerberus

oculatus

Buccæ

Bucculæ

Bucculentus

Buccones

Renidētes

Semihiulcum suauium

Addictus

¶ O Lucí. Luciū Apuleiū itelligit. ¶ Vt imo. Corrigē ut initio. ¶ Garrientibus. Mutuo q̄si garritu sermocinātibus. Iniucē q; obstrepētibus. garrire est inepte strepere. Ci. ait philosophos in gymnasiis garrire cœpisse: gānire uero ꝓprie canes dicunt. Vn̄ & gānitio dicta. canū q̄rula murmuratio. M. V. asinos rudere canes gānire. pullos pipare dixit: q̄uis in mēdosis codicibus nō gānire scriptū legas sed garrire humanā quoq; uocē nōnulli gānitū uocauerūt: & gānire p maledicere usurpatum ē: Afrānius gānire ad aurē nunq̄ didici. ¶ Membra. speciatī genitalia mēbroꝝ noīe significant: ut supra. steterūt membra q̄ iacebant antea hinc priapus in obsceno carmine mēbrosior æquo dictus. Poeta quoq; in serio opere incautus dixit placidūq; petiuit cōiugis infusus gremio p mēbra sopore. ¶ Abiectis amiculis intelligi uult tunicā quoq; interiorē: quā camisiā uocāt: sese abiecisse: ut nudi ueneriæ palestræ obluctarēt: nā ut ingt ille. At mihi nuda satis nulla puella patet: & Proptius. merā nuditatē in amore expetēs: & oē uelamētū fasti diens minat se uestem cynthiæ discissuꝝ laniaturūq; cū ait: qđ si pertēdes aio uestita cubare. Scissa ueste meas expiere manus. ¶ Intecti. denudati: & sine ullo tegumēto. ¶ Bacchamur. Furore quodā q̄si bacchico extimulati ruim⁹ in coitū: & subantes libidinamur. ¶ Puerile corolariū. Symbolicos & uerecūde signat posticū cōcubitū: & auersā uenerē: & puerile diuerticulū sibi a fotide oblatū fuisse: ueluti p auctario quodā. Corrolariū eni ut scietēr docet Varro. i. qđ mercedi & manu p̄cio addit p̄terq̄ qđ debitū a corollis factū est: qđ heæ cū placuerāt actores in scena dari solitæ sint. Vn̄: & Corrolariū apud Cic. & Tranquillū p munusculo ultra legitima p̄mia exhibito. & quodā q̄si additamēto debiæ mercedis: cū aūt id genus corrolaria p̄cii haud magni sint: hic fcm̄ est ut corrolariū p re leuiori ac appendicula usurpet. Plin. in. ix. at illa corolariū id eē cōsumpturūq; ea ī cena taxationē cōfirmās. Idē corolaria coronas dici auctor ē in. xxi. cuius uerba sūt hæc. paulatim & Romæ subrepit appellatio corollis inter initia pp gracillitatē noīatis: mox & corolariis. postq̄ e lamina ærea tenui inaurata aut inargētata dabant ¶ Percita. cōmota. excita. ¶ Nihil pmoueret. nihil pficeret & efficaciter polleret. ad amores suos conciliandos: & amasiū pelliciēdū. ¶ Plumaturā. sumptis plumis reformaturā. ¶ Cupitum. amasium. ¶ Proin. M. Tul. in oratorē: dein ēt sæpe & ex in p deinde: & exinde dicimus: sic & proin p proinde frequēs est: qđ significat ideo. Ideoq;. ¶ Speculā. cōtēplatum & speculationē. loc⁹ un̄ speculamur uocabulo q̄ eleganti Cypriano dr̄ speculatoriū. ¶ Primā uigiliā. i. primis nocturnis horis: de q̄tuor uigiliis noctis: quæ ex militari disciplina sūt & singulæ triū horaꝝ spacio supputant, dixi affatim ī supiorib⁹. ¶ Superi⁹. Id antea scandulare appellauit. ¶ Insono. minime obstrepo. nullūq; sonū faciēte īsonū eni q̄si sine sono & strepitu dictū: sic & absonū dici sine sono Non. iterptat. De uestigio sonoro dixit Tibul. Neu strepitu terete pedū. ¶ Arbitrari. Spectare. Rimari. Interdū p auscultare accipit. Plau. in captiuis ne arbitri dicta nr̄a arbitrari q̄ant: ueteres arbitro dicebāt. Idē in sticcho. pbiores uero arbitrabūt si probis narraueris. Arbitrari apud iuriscōsultos accipit p iudicare: & sniam dicere sic & arbitriū pro arbitri snia. ¶ Laciniis: uestimētis. ¶ Se deuestit. despoliat exuitq;. ¶ Depromit: educit extrahitq;: inde promus dictus: qui p̄est cellæ prōptuariæ. ex q̄ penora expromunt ulīōis cā: cui cōtrarius ē cōdus. Plautus sum pmus condus pcurator peni apud Osatium foris ē pmus. Ausonius pmusq; q̄ cōdus magis. In apologia. pmus libroꝝ dict⁹ q p̄est libris expromēdis: Idē Plau. festiuiter, scitaq; trāslatiōe cellā prōptuariā usurpat p carcere in Amphitriōe cū ait: indecras ex prōptuaria cella deprōmar ad flagrū. prōptuariū a Boetio: & Ausonio decēter dictū p cōditorio literaꝝ & ingeni cella. Vnde eruditio pmitur. ¶ Pyxides. Vascula: q̄ ferme ex buxo fiūt un̄ & nomē: pyxos. n. græce buxū significat Attamē. Quinti. in. viii. ait pyxides dici cuiuscūq; materiæ. Nouissima ē illa apud Lactātiū snia. Medicoꝝ tituli remedia hn̄t pyxides uenena. A pyxide υποκοριστικῶς fit pyxidecula. Inde pyxidatū quoq; deducit. Pli. in. xxxi. cōmissuris pyxidatis. Ita ut supior ītret calceuua. exoleo leuigatis. ¶ Arcula. Lucianus. κυβωτιον uocat. ¶ De q̄s. de q̄bus. ¶ Opercula. Tegumento. ab operculo fit uerbū opculare qđ ē opculo tegere. Columella ab eo tpe quo primū dolia opculaueris. ab codē uas opculatū dictū opculo clusum. ¶ Indidē. ex ea pyxide. egesta unguedine. educto deprōpto medicamento. Vnguedo unctio. unctura. unguem ab unguēdo oīa deriuata. Vir. & odoras unguine ceras. ¶ Ad fricta. quasi frictiōe q̄dā contrecta. ¶ Perlinit. Insupgit pungit. Virg. in geor. ardētes auro & paribus lita corpa gutis. lita exponit Seruius p illita & distincta. a lino cōposita sunt. Illino plino: & relino: qđ recludere significat & apire: & regypsare: apud Teren. leui dolia oīa: lerias oīs. cōtra dixit Ora. conditū leui datus in theatro cū tibi plausus. p eo qđ est gypsaui: clausi opculaui. ab codē fit collino: qđ est sedo & ingno. Plaut⁹: in penulo pulchrū ornatū turpes mores: peius ceno collinunt. Lucianus græce. χριεται ολη. i. ungit tota. ¶ Ab imis unguibus. Lucianus. απο τῶν ονυχων αρξαμενη. i. ab unguibus incipiens. ¶ Succussu. excussiōe: agitationeq; succussare eni ē frequēter excutere: un̄ succussus: pro succussione. i. excussiōe: & succusator caballus & succussor dictus q interdū succutit uexatq; sessorem. ¶ Quis. Quibus. ¶ Promicant. prorūpunt exiliunt: extenduntur.

o luci, qđ cupis, sed ꝓpter inuidos mores, in solicitudinē semp abstrusa, & oium p̄itia induata, solet hmōi secreta pficere. Sed tuū postulatū p̄ponā piculo meo idq; obseruatis opportunis tēporib⁹ sedulo pficiam, mō ut initio præfata sum, rei tātæ fidē, silentiumq; tribue. Sic nobis garrientibus libido mutua. & animos simul, & membra suscitat, oib⁹ abiectis amiculis. Hactenus deniq; intecti bacchamur in uenerē. Cum quidem mihi iam fatigo de ꝓpria liberalitate Fotis puerile obtulit corollarium, iāq; luminibus meis uigilia marcidis infusus sopor, & iam in alium diem nos attinuit. Adhunc modū transactis uoluptarie paucis noctibus quadam die parcita Fotis, ac satis trepida, me accurrit, Indicatq; dominā suam q̄ nihil etiā tūc in suos amores cæteris artib⁹ promoueret, nocte proxima in auē sese plumaturam, atq; ad suum cupitum sic deuolaturam proin memet, ad tātæ rei speculam cautæ prępararem, Iamq; circa primam noctis uigiliam, ad illud superius cubiculum, suspendo, & insono uestigio me perducit. Ipsa per rimam hostiorum quampiam iubet spectare, quæ sic gesta sunt, Iam primum omnibus laciniis se deuestit Pamphile, & arcula quadam reclusa pyxides plusculas inde depromit, de quis unius operculo remoto, atq; indidem egesta unguedine diuque palmulis suis adfricta, ab imis unguibus sese totam, adusque summos capillos perlinit, multumq; cum lucerna secreto collocuta, membra tremulo succussu quatit, quis leniter fluctuantibus ꝓmicant molles plumulæ, crescunt & fortes

Garrre
Gannire
Gannitus
Membra
corolariū
ex lamina
Dein
Exin
proin
Speculatorium
Insonum
absonum
arbitrari
arbitrium
Deuesti.
Pronus
Condus
promus
Librorum promptuaria cella
prōptariū
pyxides
pyxidecula
pyxidatū
Opulare
opculatū
unguem
Lita
Relino
Releui
Leui
Collino
Succussare
Succussus
Succussor
pinnulæ
plumæ

¶ Pinnule

pinnulæ, duratur nasus incuruus, coguntur ungues adunci, fit bubo Pãphile, sic ædito stridore quærulo, iam sui periclitabunda, paulatim terra resultat mox in altũ sublimata, forinsecus totis alis euolat. Et illa quidẽ magnis suis artib⁹ uolẽs reformat̃. At ego nullo decantatus carmine, p̃sentis tm̃ facti stupore defixus, quid uis aliud magis uidebar eẽ, q̃ Lucius. Sic exterminatus aĩ, attonitus in amentia, uigilans somniabã, defrictis adeo diu pupulis, an uigilarem, scire q̃rebam, tandẽ deniq; reuersus ad sensum p̃stinũ, arrepta manu Fotidis & admota meis luminibus. Pater oro te inquam dũ dictat occasio, magno & singularis me affectionis tuæ fructu p̃frui, & ĩpartire nobis ungulũ indidẽ, p̃ istas tuas papillas, mea mellitula, tuũq; mãcipiũ ĩremũerabili beneficio, sic tibi p̃petuo pignera, ac iã p̃fice, ut meæ ueneris cupido pinnatus assistam tibi. Ain ĩquit uulpianaris amasio, meq; spõtẽ

¶ PINulæ separauit distinxitq;. Pinulas a plumis scite & significãter: Pinæ. n. sũt duriores, plumulæ uero molliores delicatioresq;, p̃terea ĩteriores sũt plumæ exteriores pinæ. ¶ Durat̃. durescit dur⁹ fit. Lucia. μυκτηρ κεράτινος καὶ γρυπὸς ἐγένετο .i. fit nasus corne⁹ & ĩcuruus ex Luciano hoc totũ, q̃ scribit se spectasse dominã palestræ suæ, nudato corp̃e thus ardẽti lucernæ ĩposuisse: & stantẽ multa cũ lucerna collocatã eẽ ĩtellect⁹ aũt huiusce rei refert̃ ad eã magiæ speciẽ, q̃ ex lucernis futura promittit: cui⁹ meminim⁹ ĩ p̃fatiõe. ¶ Fit bubo. Quæ auis ab Apuleio dr̃ bubo a Luciano noiat̃ κόραξ νυκτερινός, tãq̃ bubo & corax nycterinos idẽ sit: sed si uerbũ ex uerbo græco ductũ exprimere uelis, Coruus nocturn⁹ significabit̃. κόραξ enĩ coruũ & νυκτερινὸν nocturnũ dici q̃ ignorat: q̃d ergo dicet q̃ sp̃rã nesciuit Apule. bubonẽ a coruo differre. Id mihi docte & sciẽter ut oĩa eruisse uĩ ex secretariis interiorũ l̃rarũ: secutusq; illos esse scriptores: q̃ nycticoraca bubonẽ significare cõtẽdũt: uaria ẽ. n. sup̃ hæc re ap̃d doctos discrepãtia. in psalmis Dauiticis illd̃ ẽ cãtatissimũ: fact⁹ sũ sic nycticorax ĩ domicilio: In hebreo p̃ nycticorace uerbũ bos scriptũ ẽ: q̃d aq̃la & septuagita ĩterprætes & theodocion nycticoracẽ ĩterp̃tati sũt. Symachus upupã eẽ autumat: Sexta editio nycticoracẽ noctuã ĩterp̃tatur. q̃d & diuus Hierony. seq̃t̃ scribẽs. Vbi apud latinos & grecos legit̃ factus sum sic nycticorax in domicilio apd̃ hebreos dici fcũs sum sic noctua ĩ ruinis: plærique q̃d idẽ quoq; memorat putãt bubonẽ significari: quos hoc ĩ loco seq̃t̃ apulei⁹ nr̃: q̃ ait pãphilẽ: factã eẽ bubonẽ: q̃ Luc. ẽ: κόραξ νυκτερινὸς interpres Luciani fœde labitur q̃ nocturnã cornicẽ ĩterp̃tat̃ nã cornix græce nõ corax sed κορώνη noiat̃. Idq; adeo liq̃t ut res p̃batiõe non egeat: bubo aũt funebris abominatusq; ẽ: publicis maxime auspiciis. deserta ĩcolit: nec tãtũ desolata. sed dira etiã & inacessa noctis mõstrũ: nec cãtu aliquo uocali sed gemitu: itaq; ĩ urbibus aut ĩ luce uisus dirũ ostẽtũ ẽ. Ouid. ignauus bubo dirũ mortalib⁹ oẽ refert Pli. bubonem olim intrasse cellã capitolii: p̃p q̃d urbis lustrata ẽ inter portẽtosa magicæ uanitatis mẽdacia hoc quoq; tradũt magi. Cor bubõis ĩpositũ mãmæ mulieris sinistræ efficere ut oĩa secreta p̃nunciet. ¶ Sui periclitabũda. De semetipsa periculũ faciẽs: experimẽtũ capiẽs an ĩ auẽ demutata uolitare posset: periclitari n. est p̃ter notã significationẽ experimentum facere, Sisena periclitãt̃ tormẽta ac tela multaq; gñã machinamẽtorũ. ¶ Volẽs. Cũ libuit. ¶ Reformat̃ in pristinã figurã: & humanã formã reuertit̃. ¶ Decãtat⁹ carmine. Nullo cãtamine siue ĩcãtamẽto deuotus p̃flusq;. ¶ Quiduis alid̃. accidit Apuleio ex mirãda rei nouitate id q̃d plerisq; oib⁹ solet accidere: ut ex inspectiõe eorũ q̃ paradoxa sũt: hoc ẽ ĩopinabilia supraq; fidẽ: attoniti stupẽtesq; adeo fiãt: ut alia quæcũq;: poti⁹ eẽ uideãtur q̃ id q̃d sũt: nec sibi ipsis satis credãt. ¶ Exterminatus aĩ. Impos amẽs: & aĩo q̃si extra terminos suos ab alienato. ¶ Vigilãs somniabã. Ita Plautus, uigilãs somniat. Itẽ in penulo: certe hæc mulier cãtharidũ ritu astans sõniat: quẽ locũ Plautinũ ita legere soleo: ut cãtarino pro cantharidum emẽdem: illo ĩtellectu fœminã somniare astãtẽ ritu canthari uasis uinarii: q̃ ea forma figurat̃ ut rectus astet cõsistatq;: q̃ de cantharidib⁹ uermiculis p̃dunt̃ futilia sũt: & nihil ad Plautinã elegãtiã. ¶ Defrictis pupillis: p̃frictis oculis multa frictiõe q̃d facere solemus ad sõnũ excutiẽdũ. Lucian⁹ ἐγὼ δὲ ὄνειρον ἐδόκουν ὁρᾶν ... τοὺς ἐμαυτοῦ βλεφάρων ... hoc ẽ ego somniũ illud uidere me existimãs digitis palpebras oculorũ meorũ p̃fricabã: ẽ aũt pupula: & p̃ diminutionẽ pupilla oculorũ media: in q̃ uis speculi adeo absoluta ẽ ut totã imaginẽ reddat hominis: fœminas oẽs ubiq; uisu nocere q̃ duplicis pupillas habeãt auctores sũt Pli. Cice, Solinus. hinc illud Nasonis oculis quoq; pupulla duplex fulminat. ¶ Dictat occasio. Præscribit. suadet cõmonet. aliãs dictare ẽ cõponere altero ascribẽte accipiẽteq;. Quinti. dictãdi delicias ĩprobat: cũ impropria effluãt: & alia ĩcõmoda subsint: quãta aũt occasionis uis sit & t̃pis opportunitatis polleat in reb⁹ obẽdis nemo ẽ q̃ nesciat: græce dr̃ εὐκαιρία q̃d &. M. Tullius docet. i. de officiis. Dixit Liuius nõ min⁹ uere q̃ elegẽter. in. xxv. si in occasiõis momẽto cuius prætervolat opportunitas cũctat⁹ paulũ fueris nequicq̃ mox omissã q̃rari. & statuabã occasiõi comes ẽ metanoea. i. penitẽtia sup̃ q̃ re nobile ẽ Ausonii Epigrãma. pittac⁹ mitylen⁹ un⁹ ex septẽ sapiẽtibus dicere solebat γνῶθι καιρόν .i. nosce tẽpestiuitatẽ: siue occasionẽ, q̃ rerũ oĩum potissima ẽ: sup̃ quo latissime diserui ĩ libello septẽ sapiẽtũ. ¶ Impartire. Impartias: dicim⁹ ĩpartio & ĩpartior in actiua significatiõe ĩdiscriminatim: ẽ aũt ĩpartire p̃ticipare & p̃dare. Ora. siq̃d nouisti rectius istis cãdidus ĩperti: si nõ his utere mecũ. Annotãt grãmatici partio & ĩptio usurpari pro partior & ĩptior. Lucili. suspitat ĩptit salutẽ p̃urimã & plenissimã. ¶ Nitidẽ. Inde ex eadẽ pyxide. ¶ Papillas. Obsecrãtis ẽ papyllæ capitula mãmarũ dictæ: q̃ papularũ sũt similes: & p̃ mãmis usurpant̃. ¶ Mellitula. Blãdimẽti nomẽ. quo fotidẽ appellat q̃si dulciculã. ¶ Pignere. Obliga & pigniore q̃si quodã debitorẽ cõcilia. ¶ Pignorat⁹ assistã tibi. Ego ita corrigo: ut meæ ueneri cupido pinat⁹ assistã tibi. Vt sit s̃nia mũditer pureq; explicata hoc ĩtellectu: p̃fice inq̃t: ut ego ita hoc unguine trãsfigurer ĩ auẽ sic pãphile ĩ bubonẽ reformata ẽ: ut ego pinat⁹ alatusq; siã apud te haud sec⁹ q̃ cupido: ueneri pinat⁹ assistit. optat. n. pinnat⁹ & uolaticus factus assistere fotidi p̃inde ac suæ ueneri sic cupidines alati p̃sto sũt matri. Ain. Aisne. ¶ Vulpiaris amasio. Vulpinari uetus uerbũ ẽ q̃d significat fraudib⁹ mẽdaciis uera p̃uertere. ac fraudulẽter agere dcm̃ a fraudulẽtia uulpiũ cursuq; ĩtorto: unũ ĩclinat̃ aũt amasio amasiõis p̃ amasi⁹ & amator uulpinaris amasio elegãter dc̃us amator fraudulẽt⁹: subdolus ac ĩpostor. q̃d uocabulũ ligua quoq; uernacula retinem⁹. Apule. Vulpionẽ quoq; ueteres dixere p̃ doloso & palpatore ac ueteratore: Esopi fabulæ testant̃ uulpe nullũ aĩal solerti⁹ nullũ fraudulẽti⁹ ĩ magia ẽt cũ matri bladirere. nã tũ uulpionẽ & ĩpiũ fuisse: & uulgo quoq; credit̃ ob hoc ait. M. T. ĩ p̃rio de officiis cũ duob⁹ modis. i. aut ui aut fraude fiat iniuria: fra⁹ q̃si uulpeculæ: tuis leõis uĩ. Scitu dignũ: nec relatu ĩdignũ ẽ illd̃ Lysãdri lacedemonii: q̃ ad eos a q̃b⁹ culpabat̃ q̃ plurima fallaciis ageret dolo q; maxĩe falleret: subridẽs dictitabat .i. quo leonis pellis p̃uenire ñ posset. Vulpinã pellẽ assuendã eẽ p̃uerbiũ: ẽ græcorũ de his q̃ dolosi dolosos fallere aggrediunt̃: ẽ & illa de uulpe paroemia .i. uulpes munere nõ capit̃. de his q̃ nõ facile donis capiunt̃: Vulpe solerti auditu eẽ tradunt. obseruatũq; eam aure ad glaciem apposita cõiectare crassitudinem gelu.

bubo
Corax
Nycticorax
Nicticorax noctua uel bubo
Erratũ in terp̃tis Luciani
bubo abominat⁹
Cor bubonis in magia piclitari
Paradoxa
Vigilans somniat locus Plauti
Cantharidum ritu p̃ cãtharino
pupula pupilla duplex pupilla noxia
dictare
eucæria
Metanoea comes occasionis
dictũ pittaci
Liber septem sapientum cõditus a phil.
Impartio
papillæ
Vulpinari
uulpinaris amasio
uulpio
Scitum lysandri
prouerbia de uulpe

asiam cruribus meis illidere compellis. Saginer mẽ um ipsa lupulis conseruo thessalis, hunc alitem factum ubi quæram? Videbo quando? Aut mihi scelus istud depellant celites inquo, ut ego quamuis ipsius aquilæ sublimis uolatibus toto cœlo paruius, & supræmi Iouis certus nuncius, uel lætus armiger, tamen non ad meum nidulum post illam pugnarum dignitatem subinde deuolem? Adiuro per dulcẽ istũ capilli tui nodulum, quo meum uinxisti spiritum, ne nullam aliam meæ Fotidi malle. Tunc ẽt istud meis cogitationibus occurrit, cum semel auem talem per unctus induero, domus omnis procul me uitare debere. Quam pulchro enim quãq; festiuo matronæ perfruentur amatore bubone? quid ꝙ istas nocturnas aues, cum penetrauerint larem quempiam solli cite præhensas, foribus uidemus adfigi, ut quod infaustis uolatibus, familiæ minantur exitium, suis luãt cruciatibus, Sed quod sciscitari pene præterui, quo dicto, factoue rursum exutis pinnulis illis, ad meum redibo Luciũ. Bono animo es quod ad huius rei curam pertinet ait, nam mihi domina singula monstrauit, quæ possunt rursus in facies hominum, tales figuras reformare. Nec istud factum putes ulla beniuolẽtia sed ut ei redeunti medelam salubrem possem sub sistere, specta deniq; ꝙ paruis, quãq; futilibus tãta res procuretur. Hercules, Aneti modicum cum lauri foliis immissum, rore fontano datur lauacrum, & poculum. Hæc identidem adseuerans summa contemplatione irrepit cubiculum, & pixidem depromit arcula, quam ego amplexus, ac deosculatus prius, utq; mihi prosperis faueret uolatibus depræcatus, abiectis propere laciniis totis, auide manus immersi: & haurito plusculo uncto, corporis mei membra perfricui, iãq; alternis conatibus, libratis brachiis i auem

CASIAM. Emẽdo asciã ut sensus ex illa uulgata usitataq; sñia eliciat̃ uis ut egomet mihimet malũ cõficiã: simq; ipsa auctor mei doloris: si.n.te fecero uolaticũ pinatũq;. tuq; mox alio deuolaueris: quẽ potero tũc ego incursare: nisi me ipsam de infortunio meo? Nam qui sibi suisq; met cruribus suapte spõte asciam ipingit illiditq; neminem nisi se potest accusare cum ipse crurifragii sibimet auctor extiterit: est.n. ascia ferramentum fabricæ materiariæ: ꝗ primus inuenit dedalus ut docet Plini. ꝗ solet interdum materiarius faber per incuriam sua ipsius crura concidere. Hierony. asciam eleganti uocabulo dolatorium nuncupat: a dolando. s. leuigandoq; ab ascia exasceatum opus dixit Plau. pro perfectum expolitumq; in hãc ferme sententiã est illud Plauti ex milite temere haud edolas tabulam tuis nunc cruribus. ¶ Siginer. Dictio inusitata ignobilisq;: & ut sentio nullius significatus: pro in legere malim saginer: q̃si a sagina & pinguitudine ducto uocabulo: ut amatorẽ hoc noie cõducenter appellet q̃si saginatũ pauloq; habitiorẽ curutorẽq; nã & supra ostẽdit Apul. se fuisse succulem. ¶ Lupulis. Meretricibus: & allusit ad lupas feras: ꝗ opimiora saginataq; cibaria sectant̃. ¶ Aut mihi. Lego a me. ¶ Celites. Dii celites in ipso ethere puriore sunt: nec admodũ eos mortaliũ uota sollicitãt. apathes ꝓhibent̃: hoc ẽ sine passionũ turbellis auctor Marciãus. ¶ Pugnaꝝ. Lego pinatũ: est.n. sensus dii inqt a me ꝓhibeãt tñ scelus: ut ego nõ mox reuolẽ ad meũ nidulũ: hoc est ad meam fotidẽ post illã uolaturã: pinnatamq; deformationẽ ẽt inquit si Aquila fierem: & altiora cœli peterem: tñ ad te o mea fotis uellẽ remeare. ¶ Armiger. Quis nescit aquilã nunciũ & armigeꝝ supremi Iouis nominitari: uel ob fabulã: qua in bello aduersus titanas Ioui in auspiciũ aduolasse fert̃: uel ut Pli. tradit: qa nunq̃ fulmine exanimat̃. ¶ Vinxisti. Quia ꝓmisit nodulũ capilli deo uinxisti subiũxit cõgruẽter & decẽter: spũs.n. nr̃. ꝓprie uinculo quodã insolubili uincit̃ aligaturq; amatæ puellæ & ut inqt Plau. Amica aĩa est amãti. ¶ Meæ fotidi. Attẽdẽda noua elocutio: ꝗ signat nullã se magis uelle q̃ fotidẽ. ¶ Perũctus. Illa. s. unguedie magica: & ui trãsfiguratiõis ꝓpollẽte. ¶ Quãq̃ festio: Lege q̃q; festiuo Ironicos ꝓnunciãdũ. ¶ Larẽ quẽpiam. In aliquod domiciliũ. ¶ Forib⁹ uidemus affigi. Inter nocturnas aues sũt noctũæ. bubo. ululæ. sunt & uespertiliones: ꝗbus a uespertino tpe inditũ nomẽ Ouid. nocte uolãt seroq; trahunt a tpe nomẽ græci quoq; a nocte hoc est ἀπο τῆς νυκτὸς νυκτερίδας uocãt: nocturnæ aues auctore Pli. uncos ungues hñt: noctis monstrũ est bubo: magi tradũt uespertilionẽ si sit circũ latus domui uiuus & per fenestrã inuerso capite infigat̃ amuletũ esse significat autẽ amuletũ oẽ genus remedii aduersus cuncta mala medicamẽta. ab amoliẽdo nominatũ: græci ἀποτρόπαια hęc uocant ἀπὸ τοῦ ἀποτρέπειν quod ẽ amoliri submouere depellere. Amuletũ dictio apud Pliniũ frequẽs in hoc significatu ac ꝓpe peculiaris: nec apud scriptorẽ aliũm facilis repertu. ¶ Suis luant cruciatibus. Causam subnotat: propter quã nocturnæ aues foribus assignant̃: ut uidelicet in eas regeratur: quicquid dirũ domibus ille portendunt: in quas penetrauerint. Dicimus ut Annotant grãmatici luo pœnã & luo peccatũ: pro eo: qđ est pendere pœnas & soluere pro noxa: reluere dicebant Antiqui pro resoluere & repignerare. ¶ Ad meũ Luciũ. Reuertar reformaborq; in pristinã mei ipsius Apulei formam. ¶ Es. sis. ¶ Subsistere. Suppeditare. & opitulari: frequens uerbum apud Apuleium in hac significatione. ¶ Futilibus. Friuolis nugatoriisq;. Futiles dicuntur homines: qui silere tacenda non quæunt: sic & uasa futilia a fundendo dicta: quæ lato ore fundo angusto sunt: quibus in sacris uestæ utebantut. propterea ꝙ aqua ad uestæ sacra pertinẽs in terra non ponitur: quod si fiat piaculum est: Vnde excogitatum uas quod stare non posset: sed positum statim. funderetur. ¶ Herculis. lege Hercules: ut sit asseueratio per Herculem quale est illud me Hercules. & mediusfidius. ¶ Aneti modicum. Anetum ructus mouet: & tormia sedat. singultus cohibet: semen aneti feruens olfactu sumptum ex aqua sedat cruditates oculos & genituram hebetat. ¶ Rore fontano. Aqua fontana rores neq; gelu neq; ardoribus: neq; uentis nec nisi serena nocte existere tradunt. roscidas æstare aphrycæ noctes esse autumat Plinius pluuia & ros ut inquit Aristoteles in primo meteorum: ferme idem sunt sed alterum copiosum: alterum modicum. Ros nocturnus humor est: quem serenitas tenuiter spargit: ut docet Apuleius in cosmographia: græce drosos nominatur. ¶ Lauacrum & poculum. Sensus est quicunq; uult reformari in pristinum habitum opus est uel ut corpus lauet: uel bibat ex: hoc liquore laurinis foliis & aneto concinnato laurus autem ut docet Proclus Platonicus: igneam solis natura imitatur & in magia pollet ad custodiam numinis. ¶ Abiectis laniciis. Ex desiderio immodico signat se repente non tam exuisse uestimenta omnia q̃ abiecisse: ut statim nudus perungi posset unctulo illo magico & demutatorio. ¶ Hauristo. Hausto. educto de prompto.

Ascia dolatorium

Saginer

Celites

apathes

Aquila Iouis armigera

Vespertiliones a uespere nycterides.

Amuletũ quid

Luo pœnã luo peccatũ reluere

Sustinere

Futiles

Futilia

Anetum

Rores sereno

Laur⁹ igneam naturã imitatur

Similem.

¶ Similem.s.bubonē:in quā pāphile fuerat trāsfigurata. ¶ Plumulæ. Quæ sūt molliores. ¶ Pinulæ.illæ duriores. ¶ Crassant. Hoc ē crassescūt durescūtq. ¶ In setas.pilos asininos signat:sunt.n. setæ uilli crassiores ut equorum. Pli.refert elephāto setas nullū tegumētū eē. Idē caudā ueterinis setosam eē tradit:sunt āt ueterina aīalia oīa q̄ uehere qd pōt:unū ueterinarius dictus:ueterinoq medicos q græco uocabulo κτανιατρος dr̄ quē firmicus matern⁹ mulomedicū itei ꝑtat. Vulgo marescalchū nuncupāt:refert idē Pli.oib⁹ in gñe ueterino aīalib⁹ eosdē morbos eē:q hoi sint Cribroq genera ex setis equoq a gallis inuēta idē memorat: libro duodeuigesimo. ¶ Cogunt. ¶ Cōtrahunt. ¶ Extimis. Digitos.q i extrema pte palmularq hoc ē manuū sūt signat coactos eē i ungulas asinꝛ: est.n.asinus ex gñe solidipedū:sic eruditi appellāt:aīalia quoq ungula ē solida: ueterino tm̄ generi ut inquit Plinius ungulæ renascunt:sues in illyrico solidus hñt ungulas. Solida ungula & bicorne nullū ē aīal extimæ aūt palmulæ significant extremæ sūmæq ptes manuū Apuleius alibi in extimo mūdi tergo degit. ¶ Cauda. caudæ præter hoiem ac simias oībus fere aīalibus: setosæ equis:bouū caudis lōgissimus caulis:idē asinis lōgiores q̄ equis. ¶ Enormis.imodica. & ꝑgrandis. Lucianus dixit τὸ προσώπον μέγα. ¶ Hiātes. Patulæ:& follicantes. ¶ Labiæ pēdulæ.dicimus labia & labias:ut balnea & balneas:fere indiscriminatim:hic elegās ille uersiculus aīa ægera & saucia cucurrit & ad labias mihi Au.Gellius.labias sensim primores emouemus: qdā uiroq labra.mulieq labia discretione ianissima eē existimant:a labris labeones dicti:ut docet Pli.& hoc uerius est:quā qd Priscianus prodidit.qa labeonē deduci autumat:chilones antiqui dixere hoies enormibus labiis præditos:græce.τὸ χειλος labrum. Esopus fuisse dr̄ προχειλος hoc est labro tumēti ꝓminuloq. ¶ Horripilant.horridiore aspariorēq pilo fructificant. ¶ Auctibus.Incrementis. ¶ Natura crescebat. Symbolicos & operte genitalia signat:q in asinis sunt enormia & immodica. ¶ Quærēs Cōquærēs mussansq. ¶ Postrema labia. Posteriore parte labri iferioris. Lucianus.τὸ δὲ χειλος ἐντιν κατὰ. ¶ Humidis. Quasi lachrimis ex indignatione ꝑfusis. ¶ Obliquū. Obliq: hoc ē toruo obliquatoq aspectu nomē ꝑ aduerbio. ¶ Expostulabā. Conquærebar.accusabāq fotidē:græce dixit Lucianus.ητιῶμην.i.accusabā:expostulare.ē q̄relā apud eū ipm deponere: de eo ipso q fecit iniuriā.postulare aūt q̄relā dicere de altero apud alteq:auctor Donatus: hic apud iuriscōsultos titulus de postulādo. Terē.in hāc sniam:ut cū eo hāc iniuriā expostulē. ¶ Misera. Græce.ταλαιναεἶπε νέγω. ¶ Pyxidum similitudo. Signat pyxidas adeo fuisse cōsimiles.ut eas internoscere nō quærit quaq altera cōtinebat unguēdo ad trāsfigurādū in auē: altera in asinū deformatū. ¶ Facilior medela.ῥᾶον γὰρ τοῦ θεραπεία. ¶ Rosis dimorsicatis. Lucia. ῥοδα γὰρ μονον εἰ φαγοις ἀποδυς μὲν αὐτικα τὸ κτηνος.i.si rosas tm̄ esitaueris statim exues iumentū. ¶ Postliminio. Postea ex interuallo:aduerbiū est:sup qua dictiōe in superioribus copiosissime disserui. ¶ Corollas. Signat corōas ex rosa. Cuius usus: ut inqt Pli.in.xxi. In coronis ꝑpe nimius est: hinc rosæ genus quodā accepit nomē coroneolæ: cētifoliā rosam cepio negauit in coronis addi. ¶ Diluculo. græci ὄρθρον uocāt. Sic mœrebat. Sic tristabat q̄rebatq. Alias merere prima correpta significat.militare.Interdum meret ꝑ meret usurpat antiqtas. Plautus incultus fit ut meret.

similem gestiebā,nec ullæ plumulæ,nec usq̄ pinnulæ, sed plane pili mei grassant in setas,& cutis tenela durat in coriū,& in extimis palmulis ꝑdito numero,toti digiti cogunt i singulas ungulas,& de spinæ meæ termino grādis cauda ꝑcedit,iā facies enormis,& ꝑlixū & nares hiātes,& labiæ pēdulæ,sic & aures immodicis horripilāt auctibus. Nec ullū miseræ formationis uideo solatiū,nisi qd mihi iam nequnti tenere Fotidē natura crescebat,ac dū salutis inopia cuncta corporis mei cōsiderās, nō auē me sed asinū uideo. Quærēs de facto Fotidis,sed iā hūano gestu simul,& uoce priuatus,qd solū poterā postrema deiecta labia,humidis cū oculis,obliquū respiciēs,ad illā tacitus expostulabā. Quæ ubi me primū talē aspexit percussit faciē suā manibus infestis,& occisa sum misera clamabat. Me trepidatio simul,& festinatio fefellit,& pyxidū similitudo decepit,sed bene q facilior reformationis huius,medela supediat. Nam rosis tātum demorsicatis exibis asinum,statimq in meum Lucium,postliminio redibis. Atq utinam de more uesperi parasse nobis corollas aliquas, nec moram talem patereris,uel noctis unius, sed primo diluculo,remedium,festinabitur tibi,sic illa mœrebat. Ego uero quāquam perfectus asinus,& pro Lucio iumētum,sensum tamē retinebam humanum. Diu deniq ac multū me cū ipse deliberaui. An nequissimā. facinorosissimāq fœminā illā,spissis calcibus feriens,& mordicus ad petens:necare deberē. Sed ab incepto temerario,melior me snīa reuocauit, nec morte mulctata Fotide salutares mihi suppetias rursus extinguerem. Deiecto itaq,& quassanti capite,ac demussata temporali cōtumelia,durissimo casui meo seruiens, ad equū illum uectorē meū ꝓbissimum in stabulum cōcedo,ubi aliū ēt Milonis quōdā hospitis mei asinū

Sensum humanū:Luciāus quoq asserit se in asinū deformatū:mētē pristinā & sensū hūanū retinuisse: sic.n.inqt ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ὄνος ἤμην τὰς δὲ φρενας καὶ τὸν νοῦν ἄνθρωπος ἐκεῖνος λουκιος δὲ χωρὶς φωνῆς.i.ego qdē cætera asinos erā:aīo aūt & mente hō:Lucius ille citra uocē: Augustinus qd memoratu scituq dignū est:libro.xviii.de ciuitate dei refert.uiatores a mulieribus qbusdā stabulariis in iumēta præstigiis magicis deformatos fuisse & onera baiulasse:in quibus tm̄ nō mens fieret brutalis sed rōnalis hūanaq seruaret:sicut Apuleius in libris quos asini aurei titulo inscribit.sibi ipsi accidisse:ut accepto ueneno humano aīo permanēte asinus fieret:aut indicauit:aut finxit. ¶ Mordicus. Morsu & dentibus. Aduerbiū est. ¶ Salutares suppetias. Auxiliū rosaq salutare significat: quo erat carriturus fotidæ interēpta. ¶ Quassanti capite. Indignationis & iracūdiæ specimen est cōcutere caput:sic & Virgilius.in.xii.ille caput quassans:nō me tua feruida terrent dicta ferox. ¶ Demussata cōtumelia. Tacite mecū: & cū murmuratione cōquestus. Teren.in adelphis accipienda & mussitanda iniuria adolescentiū est: Vbi ponit Donatus patiēda & cū silentio perferrenda:mussitare.n.ꝑprie dissimulandi cā tacere:dictū uel a muto uel ab.M.quæ littera est nimiū presse uocis ac pene nullis hinc Demussata cōtumelia elegāter & scite dixit pro dissimulata:& cū silentio indignationeq transmissa. ¶ Vectorē. Qui me uehere solebat:alias uector pro eo qui uehit accipitur:ut apud Lucanum. Causa est hæc sola timoris uectorem non nosce suū sic iurisconsulti uectores appellant eos qui nauibus uectant. ¶ Probissimū. Ironicos,

Setosa cauda
Veterina
Veterinarius
Mulomedicus
Cribra ex setis
Solidipedes
Extimum
Labiæ
Labeones unde
Chilones q
Prochilos
Esopus
Natura ꝑ genitali
Expostulare
Postulare
Coroneola rosa
Merere
Viatores in iumenta deformari
Diuus Augustinus de transfiguratione Apuleii
Mussitare
Demussata cōtumelia
Vector

¶ STabulant.Dicimus stabulo & stabulor:ut grãmatici tradunt Virgi.centauri inforibus stabulant dixit pro habitant
Iupiter & stabulant.¶ Iupiter hospitalis græci xenion hospitale iouẽ uocant:qui ab Ouidio hospes dictus de quo poeta intelligi
hospitalis uoluit illo uersu.Iupiter hospitibus nã te dare iura loquunt.¶ Fidei secreta numina.Sic silius de fide. Iustitiæ consors ta
Fides citumq; in pectore numen.uidetur alludere ad fidei simulachrũ quod in capitolio uicinũ iouis optimi maximi ut in Catonis orone maiores nr̃i eẽ uoluerũt:de fide ennius o fides alma apta pinnis & iusiiurãdũ iouis præterea fidei mysteria ut reliquorũ deorũ sunt in operto:nec in uulgari fas est:fides iustitiæ fundamẽtum est:ut inquit.M.Tullius.Fides ut docet
Quintilianus in declamationibus supremũ rerũ huma
narum uinculũ est:sacra inter hostes : sacra inter pira=
Sacrarium tas.Numma põpilius auctore Liuio sacrariũ & sacer=
fidei dotes fidei instituit.Capita cõferunt. Quasi cõsilia cõi
Sacerdo caturi:hoc fieri solet ab his q iter se soli seductiq; cõsul
tes fidei tant:ne arbitri arbitrari queãt. Lucia.itidẽ, scribit equũ
suum:& biparchi hospitis asinũ ταωτακλιραντεσ.i.auri
bus deiectis timẽtes.s.ne fenũ ipsis paratũ præriperet:
Abigeus calcibus promptos ĩpm incursasse.Abigor. Amoueor.
Abigeatus propulsor.hinc abigei dicti abactores alieni gregis: &
abageatus ĩpm crimen:apud iurisconsultos fusius ube
riusq; ista tractantur . ¶ Illigatissimo . Solutissimo: uel
lege illi gratissimo:ut sine duæ dictiones: famulum aũt
gratissimũ appellat ironicos equũ uectorẽ illũ suum.
Tres colle ¶ Affectus.Male mulctatus calcibusq; cõtusus.¶ Col=
giũ faciũt legarũ.festiuiter collegas suos uocat iumenta asinũ.s.
Collegium & equũ.tanq̃ in eodẽ magisterio officioq; cõsociatos:
Consulum sic statius stellã ut opinor collegã noiauit:qa eodẽ poe
ticæ disciplinæ studio teneret: ne ratius iurisconsultus
tres facere collegiũ existimat apud oratores duo colle
giũ faciũt hinc a Liui. & amiano Marcellino collegiũ
Pila cõsulum duorũ dictũ.¶ Pilæ mediæ.Signat in medio
stabulo fuisse pilã hoc est colũnã stabuli contignatio=
nem:& camerã fulciẽtem.In hoc significatu syllaba pi
Pilatim læ prima pducit:cũ alias corripiat:a pila pilatim aduer
Opilare biũ fit.quasi per pilas quo utit Victruuius. Inde oppila
lare deduci quoq; autumo:tanq̃ pilarũ opposit u obfir=
mare occludereq;.sicut a Mar.Tul.oppilatæ tabernæ
dicunt.De pila Virg.saxea pila cadit.& Oratius.& nul
la taberna meos habeat neq; pila libellos.græci στυλὸν
appellant columnã. Catullus a pileatis nona fratribus
pila ubi nomine pilæ taberna significari uidet. ¶ Me=
Meditulliũ ditullio.Medio:meditulliũ a medio dictũ autumãt eru
homo in diti & imprimis Boetius:q illud Tulliũ quasi pductio
meditullio nem q̃dam esse uult:sicut in postliminio.Hiero.contra
Hippona pellagianos scribit hoiem: in meditulliũ positũ esse ut
dea de uirtutũ culmine ad uitia labat: & ex uitiis ascendat
ad sublimia.¶ Hipponæ deæ si.Hippona equorum &
stabuli dea est.argumento nomẽ:hippos.n.equus Ter
Sermones tullia.in apologetico.Vos tamen non negabitis & iu=
dii menta omnia & equos canterios cum sua hippona coli a uobis: illud scitu dignũ est & Annotatu:deos esse quosdã : quos
Priapus antiqui semonas dici uoluerunt:quos ne e cœlo dignos ascriberẽt ob meriti paupertatem nec terrenis eos deputare uellent pro gratiæ ueneratione.quo in numero sunt Priapus:hippona & uertũnus. auctores.M.V.& placides : apud Iuue. uersus est ille uulgatissimus iurat solam hipponam:& facies olida ad præsepia pictas:quem uir sæculi nostri doctissimus ita legit solam hippo.ut sicut dido.& mantho.pro didonem & manthonem.Ita pro hipponem hippo.accusatiuo casu di camus:ex formula uidelicet græce declinationis.Ego de magnorum uirorum iuditio:quorum auctoritas pro ratione ha benda est.ut nihil ausim temere pronunciare.Ita illud asserre nõ dubitem quod hippona.ut pomona ut bobona secundũ formulam primi ordinis usurpatur apud scriptores idones.¶ Ediculæ.appellatione ediculæ significatur receptaculum & quoddam quasi loculamentum ac repositorium:quo simulachra deorum contineri solent in hanc sententiam Plini.in xxxvi.ædicula eius tota aparitur ut conspici undiq; possit effigies deæ fauente ipsa ut credit facto: nec minor ex quacunq;
Edicula parte admiratio est.Satyrographus quoq; dixit:si quis in ædicula deus unicus.¶ Fuerat or.Scribit Pli.quod coronæ deo
Canterius rum honos erant:& larium publicorum priuatorum:& sepulchrorum & manium.¶ Pronus spei. Sic fœlix animi secur?
equus Amorum & mille alia similiter.¶ Nixu.Conatu Canterium patiemur istum Pronunciatione adiuuandum.est ut uultuo
maialis se & indignanter a seruo dictum uideatur.Canterius autem significat equum:& eum proprie cui testes abscissi sunt:sicut
equus maialis distat a uerre: capus a gallo Veruex ab ariete. Ita canterius distat ab equo:hæc enim omnia testiculis amputa
Veruex tis castrata sunt.Plau.in captiuis.qui aduehuntur quadrupedanti crucianti canterio.Idẽ in aulularia. Ego faxim muli pre
Canterii in ciũ qui superante equos sicut uiliores.Gallicis canteriis Canterii quoq; in ædificiis nominantur de quibus Victruuius:qu
ædificiis etiam canterius Columellæ & Plinio est genus uineæ : quæ simplici iugo constat ordine porrecto:optima hæc uino quã
Cauteriũ do sibi ipsa non obumbrat:assiduoq; sole coquitur: & afflatum magis sentis & celerius rorem dimittit . Cauterium uero
Cauteres ferramentum ignitum dicitur:quod ui caustica ulcera & putridas carnes curat hinc illud apud Hieronymum prouerbia
Cauteriata le:putridæ carnes ferro curantur & cauterio:a Palladio cauteres nominantur : quos habendos esse instrumento rustico
conscientia præcipit.Inde cauteriata conscientia ab Apostolo dicta.¶ Simulachris infestum.Propter roseas corollas hoc dicit : quas
quanto maxime nixu poterat appetenter inuaserat:nullo habito deæ respectu

stabulant est inueni.Atq; ego rebar si qd̃ inesset mu
tis animalibus tacitũ ac naturale sacramẽtum,agni
tione ac miseratione quãdã inductũ equũ illũ meũ,
hospitiũ ac loca lauta mihi præbiturũ.Sed proh Iupi
ter hospitalis,& fidei secreta numina, præclarus ille
uector meus,cũ asino capita cõferunt,in meãq; per
niciẽ illico consentiũt,& uerentes.s.cibariis suis,uix
me p̃sepio uidere proximantẽ,deiectis auribus tam
fruentes , infestis calcibus insequuntur , & abigor
q̃ procul ab ordeo,quod apposueram uesperi : meis
manibns illigatissimo famulo . Sic affectus, atq; in
solitudinem relegatus,angulo concesseram stabuli.
Dumq; de insolẽtia collegarum meorum mecũ cogi
to,atq; in altũ diẽ auxilio rosario,Lucius denuo futu
rus,equi perfidiæ uindictã meditor,respicio pilæ me
diæ,quæ stabuli trabes sustinebat.In ipso uere medi
tullio Hipponæ deæ simulachrũ residens ediculæ,qd
accurate corollis roseis equidẽ recẽtibus fuerat or
natum.Deniq; agnito salutari præsidio pronus spei,
quantũ extensis prioribus pedibus adniti poterã,in
surgo ualide,& ceruice prolixa,nimiumq; porrectis
labiis,q̃to maxime nixu poterã corollas appetebam.
Quod me pessima.s.forte conantem,seruulus meus
cui semp equi cura fuerat mãdata, repẽte cõspiciẽs,
indignatus exurgit,& quousq; tandẽ inqt cantheriũ
patiremur istum,pauloante cibariis iumentorũ,nũc
etiam simulachris deorum in festũ?qn iam ego istum

¶ SAcrilegum.

¶Sacrilegum.merito sacrilegum dicit qui coronas deæ dedicatas surripere contenderat. Apud Quintilianum & Rethoricos Doctores ex statu finitionis quæri solet quid sit sacrilegium:quid ue sacrilegus.Quidam ita finiunt: sacrilegium est surripere aliquid de sacro:alii sic:sacrilegium est surripere aliquid sacri:hinc quæstio an his qui priuatā:pecuniam de templo surripuerit sacrilegii reus fieri posset.¶ Emere.Lego eruere:hoc est educere expromere: & quasi ex abditu efferre. ¶Viciniæ cōclamantis.Iunctum legendū:uiciniæ cōclamantis latrones:illo intellectu:quod tota uicinia cōclamare cœpit: latrones adesse:ut ita:cuncta accurrerent suppetiatum. ¶ In patefactis.Corrigo ui patefactis:¶ Ignis & mucro.¶ Hoc dixit ꝓpterea ꝙ gladiis ac facibus corruscantibus instructi latrones inuaserant milonis domum. ¶ Horreum. Non solum frumenti & frugum repositorium est horreum sed aliaꝶ quoq; rerū: sicut hocin loco & apud idoneos auctores accipitur:Iurisconsulti titulo de emptione & uenditione.Clauibus traditis ita mercium in horreis conditarum possessio tradita uidetur.Si claues apud horrea traditæ sunt. Item Paulus dolia in horreis defossa si non sunt noiatim in uenditione excepta horreorum uēditioni cessisse uideri.Item titulo locati. Dominus horreorum effractis & compilatis horreis non tenetur:nāq; ut scriptum legimus lib.iiii. Codicis. Dominus horreorum periculum uis maioris uel effracturam latronum conductori præstare non cogit. Autumant grāmatici & memorat Fortunatianus in lib. de dialectica horreum ab ordo mutata litera nominatum:antiqui farreum a farre dixerunt:Diuus Augustinus quid sit horreum planissime ostendit sic scribēs in libro de opere monacorum: Apothecæ uel horrea uerbum ex uerbo repositoria dici possunt:Ab horreo horrearius eleganti uocabulo dictus:qui pro horreorum conductore poni uidetur apud iurisconsultos Titulo de his:qui deiecerunt his uerbis:si horrearius aliquid deiecerit uel effuderit.Romæ fuerunt Sempronia horrea ad custodiā frumēti publici. Entheca quoq; eadem pene significatione ponitur: qua apotheca & horreum uidelicet pro loco gazæque repositorio: idem Augustinus in libro de uita Clericorum.Enthecam nobis habere non licet: non est Episcopi seruare aurum:& post Paulo:Non habeamus enthecam: hæc Augustini uerba in Decretis canonicis.xii.q.i.percensentur: ab Entheca enthecatū deriuatur:pro eo quod in repositorio conditum & cellario inclusum: Enthecam memoriæ pro thesauro & cella ponit fulgentius. ¶ Gazis.Gaza lingua persica significat diuitias gaza ut scribit Pomponius mella ciuitas est in palestina ex eo dicta quod si perse ærarium uocant:nam cum cambyses armis ægyptū peteret huc belli & opes & pecuniā intulerat.hinc Gazaphilacium gaze repositorium dictum:de quo apud ecclesiasticos scriptores mentio creberrima.Iudei corbonam uocant sacrum thesaurum Iosephus:Eusebius:Hieronymus.¶ Recluso. Patefacto.& aperto.¶ Gerulorum.Maior inquit erat copia rerum gerendarum qua quibus geruli illi numero exigui sufficerent: græci βαστοφορτὰς uocant: quos nostri baiulos dicunt & gerulos. Ad extremas incitas: extremam necessitatem egestatemque: sic enim antiqui loquæbantur: uerbum est apud Plautum frequentissimum. Lucianus scribit. latrones hipparchi domum ingressos ipsum una cum palestra ancilla.& seruo suo comprensos colligasse Domum expilasse.pecunias uestes equum:& asinum alterum.se quoq; sarcinis onerasse:baculis mox ferientes impulisse usq; in montes.¶ Per auia montium.Per montes inaccessos inuiosq;. Lucianus. ἄτριπτον ὁδὸν dixit.exemplum prosonomasiæ est apud Rethoricos Doctores.Auium dulcedo auium ducit.nam & loca auia dicuntur:in quibus uia est nulla uel infrequens.& homo auius dictus aut a rationis aberrans.Lucre. Auius a uera longe ratione uagaris.¶ Subuenit.In mentem uenit.succurrit. ¶ Ad auxilium ciuile: implorando scilicet Cæsaris auxilium ad quod perinde ac asylum ciuiliter decurrere solent:ex quo est illud prouoco ad Cæsarem. & appello Cæsarē. usitatissimum.Lucianus quoq; Cæsaris nomen maxima se uoce inclamasse significat.quo ruditu absono offensis latronum auribus effectum est ut ob hoc ipsum magis uapularet tanq̄ ita proderet nocturnos fures.¶ Nundinis celebrem. significat emptorium.forumq; nundinariū illic fuisse.¶ Gemino sermone.Lego genuino sermone.hoc est natiuo ac peculiari: ¶ Augustum.Venerabile.græci Augustum σεβαστὸν uocant. Vnde sebastia ciuitas Augusti nomini & numini dedicata. ¶ Et.o.quidem per uocatiuum casum inuocantes quempiam frequenter.o.præponimus.ut.o.Cæsar.o.princeps.o.auguste & mille huiusmodi:significat se illud primum.o.plane ac diserte enunciasse.cum asini rudentes suo ruditu.o.potissimum rudere uideantur.¶ Disertum.Planum apertum explanatum.

sacrilegium debilem,claudumq; redam,& statim telum aliquod quæritans eruere,fascem lignorum positum offendit, rimatusq; frondosum fustem, cunctis uastiore, non prius miserum me tundere desiit, quam sonitu uehementi, & largo strepitu præcussis ianuis, trepido etiam rumore uiciniæ conclamantis latrones,profugit territus.Nec mora cum ui patefactis ædibus,globus latronū in uadit omnia,& singula domus mēbra cingit armata factio. Ex auxiliis hinc inde conuolātibus:obsistit discursus hostilis, cuncti gladiis,ac facibus instructi,noctem illuminant, coruscat in modum ortus solis ignis,& mucro.Tūc horreum quoddam satis ualidis claustris obseptum,obseratumq;, quod mediis ædibus constitutum, gazis milonis fuerat refertum,securibus ualidis aggressi, difindunt.quo passim recluso totas opes uehunt.Raptimq; constrictis sarcinis singuli patiunt. Sed gestaminum modus numerum gerulorum excedit. Tunc opulentiæ nimiæ nimio ad extremas incitas deducti, nos duos asinos,& equum meum productos e stabulo,quantum possunt grauioribus sarcinis onerant, & domo iam uacua,minātes baculis exigunt, unoq; de sociis ad speculandum, qui de facinoris inquisitione nunciare relicto, nos crebro tundentes, per auia montium ducunt concitos.Iamq; rerum tantarum pondere,& montis ardui uertice,& prolyxo satis itinere nihil a mortuo differebam: sed mihi sero quidem serio tamen subuenit ad auxilium ciuile decurrere, & interposito uenerabilis principis nomine,tot ærumnis me liberare.Cū deniq; iam luce clarissima,uicum quempiam frequentem & nundinis celebrē ꝓteriremus,īter ipsas turbulas græcoꝶ,gemino sermone nomē augustū Cæsaris inuocare tēptaui, & o qdē tm̄ disertū,ac ualidū clamitaui, reliquū aūt cæsaris nomen enunciare non potui,aspnati latrōes

Sacrilegiū quid
Horreum quid
Dominus horreoꝶ
Farreum
apothecæ
horrearius
Entheca
Enthecatū
Entheca
Memoriæ
Gaza
Gazophilacium
Corbona
Geruli
Ad incitas
Auia
Auius homo
Sebastia

Absonum

Conscinomantia
cribra
Excussoria
pollinaria
pollinctor
Virgines
rosæ
uirgo curta
Virgo terra
Deuirginari

inhio

¶ Clamorem absonũ Vastũ asperũq & sine legitimo sono. absonũ .n. id proprie est qđ nõ tam sine sono est q̃ qđ soni duri & absurdi. Vñ absoni uoce dicti. M.T. quibus nulla in pronunciando suauitas in est. Nec cribris iã idoneũ. Insinuat se tot ictibus fuisse confossum cõscissumq: ut nec quidẽ cribris faciẽdis corium suum: foret idoneũ. Cribra .n. expellibus coriisq asellorũ cõfici quis ignorat κοσκινὸν græce dr̃. uñ cõscinomãtia diuinatio q̃ ꝑ cribrũ fit. galli ex setis equorũ cribra inuenerunt. egyptii ex papyro. atq iunco hispani ex lino. excussoria & pollinaria sunt autem pollinaria quibus pollin qui est tritici flos purgatior excernitur. Vnde & pollintor dictus qui pollinem facit & farinam. alias pollinctor accipitur pro cadaueris curatore quasi pollutorũ. i. mortuorum unctor. ¶ Rosæ uirgines. Illibatæ intactæ incorruptæ. sic a Martiale uirgo cartha accipit̃ pro ea q̃ nondũ cõtrectata inulgataq est Plinius terrã uirginẽ dixit sinceram intactam. neq a metallicis refossam attaminatãq Iosephus ait terrã quæ uirgo est esse rubentẽ. Oratio Philosophorũ Auctore. M.T. casta est uerecunda uirgo incorrupta quodã mõ. Hinc uerbũ fit Deuirginari qđ est corrũpere: Vñ puella deuirginata q̃ ꝓflorata cõstrupataq exuit uirginitatẽ. Alias deuirginari dicebant̃ pueri cũ ex ephebis decesserãt & deuirginatũ puerũ dixere ex ephebis excedẽtẽ. ¶ His inhiãs. Rosas Sitiẽter appetẽs dicimus ĩhio huic rei: & hãc rẽ. Statius fraternos ĩhiãtẽ obitus. Plautus hereditatẽ ĩhiat q̃si esuriens lupus. ¶ Vndãtibus. Labia undãtia decẽter dixit ꝓ mobili ia flexibi ia & undarũ ĩstar sinuosa: qualia esse solẽt exappetẽtia & desiderio. ¶ Prodirẽ in Luciũ. Idest reformãter in pristinam. hois formã: fierẽq iterũ Lucius Apu. ¶ Vel indicii futuri. Sensus est salubri⁹ est cõsiliũ mihi uisum est ab esu rosarũ ad ꝓsens tẽperare. ne a latronib⁹ interficerer. uel dũ me magnũ suspicant̃: uel dũ nerent̃ ne indiciũ faciã illorũ furti & expilatiõis. ¶ Foena rodebamus. Pabulũ iumẽtorũ ẽ fœnũ græci χορτον uocãt. a fœtu dictũ. quot annis .n. nouum parit & fetificat: fœnũ cordũ uocãt autumnale & serotinũ: fenisex q fœnũ secat nũcupat̃. Pli. in. xviii. igit̃ cornu pp oleum ad crus ligato fœnisex incedebat. Columella. necubi ferramentũ fœnisecis possit offendere. sicilire est secare: quæ fœnisicces ꝑterierunt fœnisiciũ tp̃s sectionis & ꝓ ipsa sectione accipitur Pli. Columellæ cæteris metas fœni appellãt strues ita figuratas. ut ab imolatiores i angustũ uerticẽ exacuant̃: q̃lis est metæ forma. Columella strigã i fœno noĩat ordinẽ & quandam quasi connexionẽ coarctationemq a stringendo ducto uocabulo.

Fœnum
cordum
fenisex
Sicilire
fenisecium
Mete fœni
Striga

clamorem absonum meum, cedentes hinc inde miserum corium, nec cribris iam idoneum relinquunt. Sed tandẽ mihi iopinatã salutẽ iupiter ille tribuit nã cum multas uillusas, & casas amplas ꝑterimus hortulũ quẽdã ꝓspexi satis amænũ. In quo ꝑter cæteras gratas herbulas rosæ uirgines matutio rore fluebãt. his inhiãs, & spe salutis alacer ac lætus ꝓpi⁹ accessi, dũq iã labiis undãtibus affecto, cõsiliũ me subit longe salubri⁹, ne si rursũ asino remoto, ꝓdirẽ in Luciũ euidẽs exitiũ inter manus latronũ offenderẽ, uel artis magicæ suspitiõe, uel inditii futuri criminatione. Tũc igit̃ a rosis, & qdẽ necessario tẽperaui, & occasũ ꝓsentẽ tolerãs in asini faciẽ fœna rodebamus.

HYPOTESIS SIVE ARGVMENTVM

DEmutatus in asinũ Apulei. erũnas laboriosas eloquẽter enarrat: q̃s sub Asinina forma: humana mẽte retẽta: pegrinatiõe multiplici ppessus est. ĩter serunt̃ tẽpestiuiter uarii latronũ ca sus: describit̃ & ille qui effigiẽ ursæ subiẽs instruxit apparatũ gladiatorũ: De industria inserit fabulã psyches q̃ & uoluptate: & eruditione ẽt refertissima. cuius mysticus intellectus suo loco explicabitur. ¶ Apud notos diuertimus latine & elegãter dr̃ deuerto ad te & apud te. Plautus in pseudulo. ego deuortor extra portã in tabernã tertiã apud anũ illã doliarẽ claudã crassam chrysidẽ. Deuortor ut inqt phocas grãmaticus in præterito facit deuoti: sicut actiua & neutra proferuntur. ¶ Primus aditus. Accessus & ĩtroitus. ¶ Quã uis asino cõsimile illud. ut q̃uis auido peterẽt arua colono. Sensus ẽ ego & si asinia tarditate & brutali stupore ꝑditus erã. tñ facile sentire poterã ex mutuis osculis. & ꝓlixo sermõe & largitiõe senes illos ad quos deuertim⁹ fuisse familiares ac notos latronibus nr̃is: q nos abegerãt. ¶ Munerabãt. Donabat. & munerib⁹ ꝓsequebant̃. Vñ & remunerari. ꝓ munera repẽdere. & gratiã referre. Catullus te q̃ his suppliciis remunerabor: græco uocabulo infrequẽti qdẽ. sed elegãtissimo: Antidora dñr remuneratiões. Vlpianus iter iuriscõsultos eloquẽtissimus Titulo de petitiõe hereditas scite & decẽter utit̃ hac dictione sic scribẽs Plane si antidora acceperũt dicẽdũ ẽ ea tenus locupletiores factos quatenus acceperũt. uelut gen⁹ quoddã hoc esset ꝑmutationis ꝓuerbiũ græcorũ scitu relatuq dignũ est ἐχθρῶν δῶρα οὐκ δῶρα κοὐκ ὀνήσιμα. i. inimicorũ Dona nõ sunt dona minimeq utilia. Dixit & euripides κακοῦ ἀνδρὸς δῶρον ὄνησιν οὐκ ἔχει. Improbi uiri Donũ minime iuuat. ex hac paroemia ductũ est illud Maronianũ. Timeo danaos & dona ferẽtes. ¶ Dorso meo. Se Sarcinosũ & ꝑda onustũ fuisse significat. ¶ Gãnitibus Susuris & murmurillis ut dixit Plau. idẽ in Asinaria inqt qu cẽties eadẽ iperẽ atq ogganiã. ¶ Partæ. acqsitæ & paratæ: ptũ ꝓ parato dixerũt. M.T. in. ii. antoniana ut est apud poetã nescio quẽ male ꝑta male dilabũt. Poeta aut ẽ ille fuit si id scire desideras Neuius. qđ grãmatici docẽt. Cõsimile ẽ illud Plautinũ ex penulo. male ꝑtũ male disperit

Deuortor
apud te

Remunerari
Antidora q̃
Prouerbiũ
Murmurillum
Partum
Male partum male disꝑit

DIe ferme circa mediũ cũ iã flagrãtia solis caleret, in pago quodam apud notos, ac familiares latronib⁹ senes diuertimus. Sic .n. primus aditus & sono ꝓlyx⁹. & oscula mutuam ius asino sentire præstabant, Nam & rebus eos quibusdam dorso meo depromptis munerabãt. Et secretis gãnitib⁹, q̃ eẽnt latrocinio ꝑtæ uidebãt idicare Iãq nos oi sarcia leuatos, in pratũ ꝓximũ passim

¶ Libero

¶Libero pastu. Liberæ pastioni: ut soluti exoneratiq; pasceremus. ℣ Cōpascuus cœtus. agrū cōpascuū dixerūt cōem uicinis ad pascēdū. In quo mihi atq; uicino simul pascere liceat pecus. hinc apud Ciceronē in topicis: & Quintilianū & Boetiū ex cōiugatis ducit̃ argumētū: ut si cōpascuus ē ager cōpascere liceat. hoc mō. hic de quo q̃rit̃ ager cōpascuus ē: in cōpascuo āt licet cōpascere. cōpascere. n. & cōpascuū iugata sunt: in hoc igit̃ agro licet cōpascere q̃a cōpascuus ē & ita a cōiugatis sūptū est argumentū. Vnde scite & festiuiter cōpascuus loc⁹ dr̃ ab Apuleio q̃ sibi cū altero asino & equo cōis erat ad pascēdū: & in quo simul cōpascere poterāt. Cœtus aūt dr̃ quasi cōis loc⁹. Quidā codices hn̄t cōpascuus locus intellectu simplicio re aptioreq;. ℣ Pone stabulū. Post stabulū. Sic Virg. pone subit coniunx. Lucia. ὀρωκηπόν ὄπισω τῆς αὐλῆς uideo ingt hortū pone diuersoriū. ℣ Affatim. Large habūdāter. admodū: qđ aduerbiū prima acuta nō media amnian⁹ poeta p̄nūciabat in lrīs oppido q̃ pitus & ita ueteres locutos ac grāmaticū p̄bū testis ē Gellius. ℣ Oleribus crudis Luci. λαχανα πολλα καὶ καλα habebat inqt hortus olera multa & decora. ℣ Candens rosariū albicās. a cādore dictū. alias ignitū. Differūt rosæ multitudine folioꝝ asperitate. leuore. colore. odore. alabandica rosa albicātib⁹ est foliis. Celeberrima rosaꝝ gn̄a facere nr̄i scriptores p̄mestinā & cāpanā. addidere alii milesiā: cuius si ardentissimus color: est rosa a numero foliaꝝ dicta cētifolia. Nec odore nec specie probabilis. Oleum ex rosis rhodinū uocant græce. n. rhodon rosa noiat̃. Rhodini hoc ē rosacei olei meminit Plini⁹ in. xv. Idē in. xxi. celebrat unguētū rhodinū. tradēs diuulgata maxime unguēta eē ex rosa. rosariū dr̃ græce. ροδωνια locus rosis cōsit⁹: qđ & rosetū quoq; appellāt: ut lilietū & Citretū. palladio dictū: q̃ p̄cipit rosaria mēse marito eē p̄colēda. si rosam tēpori⁹ habere uoletis aqua calida bis rigabilis in die. ℣ Deuius Auia publica & loco freq̃nti semotus seq̄stratusq;. ℣ De iumenti q̃drupedis. Idest asini. appellatiōe iumētoꝝ an oē pec⁹ cōtinuatur q̃rit. Vlpian⁹ ad edilitiū edictū. atq; boues hac appellatiōe nō cōtineri iumētū ut inqt Gelli⁹ nō solum aialia significat sed uectabulū ēt qđ a iūctis pecorib⁹ trahebatur. ueteres. n. nr̄i iumētū a iugēdo dixerūt. Columella a iuuādo iumēta dici autumat: ex eo qđ nr̄m labo: ē uł onera subuectādo uel arādo iuuēt quo dicto dissentire uł ab Vlpiāi snīa tanq̃ iumētoꝝ appellatōe boues quoque cōtineri possint: q̄ nos arādo maxime iuuāt asinū āūt inter iumēta numerādū merito cēsemus: q̄ subuectādo onera laborē mortaliū iuuat. Cuius rusticaꝝ reꝝ auctores in emēdis tuendisq; iumētis p̄cipuā rōnē uolūt eē plagaꝝ & penuriæ tolerātissim⁹ est q̄a & oē rus tāq; maxie necessariū instr̄m desiderat asellū: q̄ pleraq; utēsilia & uehere in urbē: & reportare collo uel dorso cōmode pōt. M. Varro lib. i. de re rustica elegāti uocabulo dossuaria iumēta uocat. qđ onus dorso ferre possint. Idē assellis dossuariis cōportari refert oleū uinū. Itēq; frumētū: aut qđ aliud. Porti⁹ cato præcipit in. uillatico instr̄o habēdos & eē asinos clitellarios: & plostrarios: & molarios græce iumētū κτήνος noiat̃. Inde κτηνιατροι medici iumētoꝝ quos nr̄i ueterinarios appellant: & mulo medicos: & medicinā pecoꝝ ueterinariā apud Varronē: & Columellā. ℣ Salo fluctuarē. Trāslatio amari: qđ sp̄ fluctuat: & estib⁹ reciprocis fluit refluitq;. sic Virg. magno curaꝝ fluctuat estu. In demōio Socratis tradit demōes salo nō mētis ad oēs cogitationū estus fluctuare. ℣ Vireta. Loca plena uiroris uirentiūq; herbaꝝ uireta noiant. Maro deuenere locos lætos & amena uireta. Vbi Ser. exposuit uirētia. ℣ Minius color. Rosa ut auctor est Pli. paulati rubescēs dehiscit ac sese pādit. In calicis medio sui stātis cōplexa luteos apices. Inter genera rosaꝝ q̃dā sūt ardētissimi coloris minioq; simillimi: ut rosa milesia. minimū inter pigmēta magnæ auctoritatis ē. Auctor est Verrius Iouis simulachri faciē diebus festis miniollini solitū. triūphantiūq; corpora sic Camillū triūphasse Censores imprimis iouē miniādū locabāt. Ethiopū populi maximeq; p̄ceres toti minio tingebent: ut refert Pli. Milton uocant græci minimū. Homerus dixit νηας μιλτοπαρῃους naues minio siue rubrica tinctas. miniariū metallū in bethica celeberrimū olim fuit: miniū in uoluminū quoq; scriptura usurpat̃. Clarioresq; literas uel in auro uel i marmore facit. Arena ex qua fit cocci colorē habet: cocci color in rosis micat. grati⁹ nihil tradit̃ aspectu. ℣ Renidebat. Splēdebat. alias ridebat: ut añ dictū est. ℣ Veneris & grāꝝ luci. Nemoris amœnitatē significāter exp̄ssit. dū inqt se credidisse locū illū ueneris fuisse & grāꝝ: quib⁹ luci amœni. cōualles geniales uireta lætissima ex oī parte uoluptaria sūme conueniūt: Claudianus graphice uenustēq; describit ueneris & cupidinū māsionē oībus delitiaꝝ amœnitatūq; numeris absolutissimā. ℣ Genialis. Voluptarii: & decētis. ℣ Regius nitor: alludere uidet̃ ad flores q̄ inscripti noia regū nascuntur in pratis: q̄lis est hiacynthus: & adonium amarac⁹ quoq; regi⁹ puer fuisse fert̃: q̄ in amaracū siue sansucū herbā odoratissimā uersus eē traditur. Vnde amaracina unguenta dicta ē & iouis flos cui⁹ meminit Pli. i. xxi. qui colore cōmēdatur ac placet. ℣ Inuocato euētu. Inter duodecim duos q̄ maxime agricolaꝝ duces sunt. quos cōsentes uocāt ē euētus deus. hinc. M. Varro in primo de re rustica. necnō p̄cor bonum euētū: q̄n sine successu ac bono euētu misera est agricultura. Pli. in. xxxvi. refert Romæ fuisse boni euentus & bonæ fortunæ simulacra in capitolio praxitelis opera. Colitur aūt euētus ut oīa nobis eueniant p̄spere & feliciter: unī Donatus exponēs Terētianū uerbū euenit. p̄prie ingt euenit ideo & bonoꝝ euētus dr̃. ℣ Proprio. Lego proripio. uerbū est cōcitato enim cursu sese proripuisse designat. ℣ Equū currulē. Pernicem. s. & cursu uolaticum: quales: equi i curruli certamine cōspiciuntur. ℣ Sceuitatem. Sceuitiā: asperitatem: & ut ueteres dixerunt sceuitudinem. ℣ Guttis. Virgi. in idyllio cui titulus ē rosæ. Rosaria roscida cognominat: quasi rore madentia & roscido humore gaudentia.

libero pastui tradidere, nec mecū asino, uł equo meo cōpascuus cœtus attinere potuit, adhuc insolitū alioquin prandere fœnum, Sed plane pone stabulū prospectum hortulū iam fame p̄ditus fidēter inuado, & quāuis crudis oleribus, affatim tn̄ uētrē sagino. Deosque cōprecatus oēs cūcta prospectabā loca, sicubi forte conterminis in hortulis, candēs reperirem rosarium & ipsa solitudo iam mihi bonā fiduciā tribuebat, si deuius & protectus abscōditus, sumpto remedio de iumenti quadrupedis incuruo gradu rursum refectus in hominē inspectāte nullo resurgerē. Ergo igit̃ cū in isto cogitatiōis salo fluctuarē, aliquāto longius uideo frōdosi nemoris cōuallē umbrosā, cuius inter uarias herbulas, & lætissima uireta, fulgentiū rosarum minius color renidebat. Iāque apud mea nō usque quaque ferina p̄cordia ueneris & gratiarū locum illū arbitrabar, cui⁹ iter opaca secreta floris genialis regius nitor relucebat. Tūc iuocato hylaro, atque prospero euētu. cursu me cōcito proripio, ut hercule ipse sentirē nō asinū me, uerū etiā equū currulē nimia uelocitate refectū, sed agilis atque p̄clarus ille conatus fortunæ meæ seuitatē anteire nō potuit. Iam enim loco proximus, non illas rosas teneras, & amenas, madidas diuinis guttis roris, & nectaris quas

Compasc⁹ ager
Ex cōiugatis argumētum
pone post
affatim
Candens
Centifolia rosa
Rhodinū oleum
iumentum quid
Asinus inter iumēta
Dossuaria iumenta
Asini plostrarii clitellarii
Veterinarii
Fluctuat salo mētis
Minio illini simulacrū iouis
Milton
Renidebat
Amaracus puer ī herbam iouis flos
Euentus deus
Sceuitudo

Rubi ppaginem docuerunt
Cynos batos
Sentis canis
Margo
Emargino

¶RUBI. Spinæ. Pli. in hāc sniam. Rosa nascit̃ spina citius q̃ frutice. In rubo quoq; ꝓueniens. Rubi auctore Plinio ꝓpaginē docuerūt: nāq; curuati gracilitate & sit̃ ꝓceritate nimia defingūt rursus i tertia capita. Iterūq; nascuntur ex sese, repleturi oia ni resistat cultura. ꝓrsus ut possint uideri hoies terræ cā geniti. Rubi mora ferūt: & alio gn̄e silicudinē rosæ græce uocatur cynosbatos: hoc est rubꝰ caninꝰ: siue ut interp̃tat̃ Columella sentis canis: ex rubo uiua sepes durabilis efficit̃. Rubor rosa alopecias cū axūgia emēdat. ¶ Marginē septā. Masculino & fœminino gn̄e marginē dici testis ē antiqtas: & docēt grāmatici: sigñat aũt cuiuscūq; rei extremitatē. Inde uerbū emargino: qd ē extãtia in extremo tollere recidereq;: sicut medicamentis excrescētes in extremis partibꝰ carnes tollunt̃.

rubi fœlices beatæ spinæ generāt. Acne cõuallē qdē usq; iā, nisi tantum ripæ fluuialis marginē densis arboribus septā uideo, heæ arbores in lauri faciem plyxe foliatæ pariunt i modū floris inodori, porrectos caliculos, modice punicātis, quos eqdem fragrantis minime rurestri uocabulo, uulgus indoctum, rosas laureas appellant, quarumq; cuncto pecori cibꝰ lætalis est. Talibus fatis implicitus etiam ipsam salutē recusans sponte illud uenenum rosarium sumere gestiebam. Sed dum contanter accedo decerpere: iuuenis quidā ut mihi uidebatur, hortulanus, cuius omnia prorsus olera uastaueram, tanto damno cognito cum grandi baculo iurās decurrit, abreptūq; me totam, plagis obcundit ad usq; uitæ ipsiꝰ periculū, nisi tandem sapienter alioquin ipse mihi tulissem auxilium, Nam lūbis eleuatis in altum, pedum posterioribus calcibus iactatis in eū crebiter, iā mulctato grauiter, atq; iacente cõtra procliue montis attigui fuga me liberaui. Sed illico mulier quæpiam, uxor eiꝰ scilicet simul eum prostratum, & semianimem ex edito despexit, ululabili cū plangore, ad eum statim prosilit, ut sui uidelicet miseratione mihi præsens crearet exitium, cuncti enim pagani fletibus eius exciti statim conclamant canes urque ad me laniandum rabie parciti ferrent impetum, passim cohortantur, tunc igitur procul dubio iam morti proximus cū uiderē canes mõ magnos, & nūero multos, & ursis ac

Agria daphne
Rhodon dendron
inodorum
inori
Astomi
Gestire
Cepurica hortēsia

Pli. in. xxviii. Itē equaꝝ p̃terq̃ uirginum errodit emarginat ulcerat. ¶ In lauri. faciē. Lucia. agriandaphnen uocat hāc arborē. i. siluestrē lauꝝ: cuiꝰ cibꝰ letalis sit equo & asino. Luciani uerba sūt i hāc sentētiam. οὐκ ἦν ῥοδέα ἀληθινὰ ταῦτα ἐκ δὲ τῆς ἀγρίας δάφνης φυόμενα ῥοδοδάφνην αὐτὴν καλοῦσιν ἄνθρωποι κακὸν ἄριστον ὄνῳ τοῦτο παντὶ καὶ ἵππῳ. i. nõ erāt rosæ ueræ: sed ex siluestri lauro procreatæ rosæ ille lauꝝ ipsam uocāt hoies pestiferū cibū oibꝰ asinis & eqs. Pli. uero rhododaphnen appellat cū Apuleio ad amussim cõgruēs. Idē eni est græco uocabulo rhododaphne: qd latino rosa laurea. Alio noie rhododendron quoq; nomiatur: q̃si rosæ arbor. Pliniꝰ in. xvi. eadē memorās q̃ Apuleius & Lucianꝰ tradit rhododaphnen hoc ē rosā laureā iumētis caprisq; & ouibus. uenenū eē e cõtrario homini remedium aduersus uenena serpētiū: huic arbori folia nunq̃ decidūt quæ rosæ similitudinē rep̃sentāt. Strabo in. xv. quadātenꝰ meminisse uidet̃ rosæ laureę his uerbis erat arbor lauro silis qua gustata iumēta oia cū spuma i morem comicialis morbi emoriebant̃. ¶ Floris inodori. Carētis odore. minimeq; odorati. Inodorus flos inodorū pomū dr̃: qd sine odore est: Inora dñr aialia sine ore q̃les sunt Astomi in diæ populi halitu: tātū uiuentes & odore. ¶ Caliculos in fruticibus satis multis qdā q̃si calices & p diminutionē caliculi conspiciunt̃: de qbus mentio frequens apud Pliniū: nec qspiā existimet iter Plinianā Apuleianāq; sniam eē dissidio ex eo: qd Pli. dixit hanc arborē caulibꝰ eē fruticosam tanq̃ caliculis potius legēdum sit nihil eni obstat eandē arborē fruticosam eē caulibus fœcūdā: tanq̃ eadē in stipite & in imo fructicibus exuberet: & caliculis inter frõdes & in sūmo sit copiosa. ¶ Punicātis. Rubentes colore puniceo purpureoq;. Rurestri: Rusticano. ¶ Illud uenenū rosariū: id qdē uenenū est ut iā diximus iumētis & cūcto pecori: ueꝝ homini cõtra uenena remedio. ¶ Gestiebā. Cupiebā gestire eni modo cupere ē mõ lætari. ¶ Cõtanter. Cū quadā contatiõe & mora. Hortulanus: Græce κηπουρὸς καὶ κηπωρὸς dr̃ eni hortꝰ Vñ & cepurica hortēsia. i. olera hortoꝝ: de qbꝰ Pli. in undeuigesimo. Sabinus librā scripsit cepuricon. i. de hortēsibus: quē Mecenati dicauit: q habuerint horoscopū in. xiii. parte equarii erūt hortulani: ut docet firmicus maternꝰ. ¶ Baculo. Lucia. ξύλον ἁρπάσας baculū siue lignū rapuit. ¶ Plagis obtūdit. Lucia. μέσον ἐκόπτε ξύλῳ μήτε πλευρῶν φεισάμενος μήτε μηρῶν. idest me baculo contudit. neq; costis neq; femoribus parcēs. ¶ Mulctato grauiter. Significat se crebris calcibus male mulctatū hortulanū ad terrā prostratū deiecisse: ita saluti fuga consulisse. ¶ Montis attigui. Proximi: ab attingēdo dictus attiguus. ut a cõtingēdo cõtiguus. Ouidius contiguas habuere domos ueteres attigere dicebāt pro cõtingere. Plautus. Ne attigas pueꝝ ista cā qñ fecit strenue. ¶ Illico. Statim. ¶ Pagani. Rustici: & aggrestes alias pagani dicti urbici q sacro militari astricti non sunt sup duo apud Suetonium copiosus: Vbi explicatū leges uersum illū Satyrographi citius falsum ꝓducere testē cõtra paganū possis. De paganis qui ciues sunt nec militant frequēs mētio apud iuriscõsultos. ¶ Cõclamant canes. Rusticorum mos est cõclamare canes & canibus defensoribus sese tutari aduersus inimicos. Fidelissimi ante oia homini canes sunt ꝓpter bella collophonii: itē castabalenses cohortes canū habuere hæc erāt fidissima auxilia: nec stipēdioꝝ indigna. Canes defendere cymbros. pugnasse aduersus latrões canē ꝓ dño testis ē Pli. q de canibꝰ nõ paꝝ multa memoriæ ꝓdidit. Canes ut inqt Cato interdiu clausos eē oportet ut noctu uigilātiores: & alacriores sint: canū genera duo eē tradit. M. Varro unū uenaticū qd ꝑtinet ad feras alterū pastoriciū qd custodię cā parat̃: & ꝑtinet ad pastorē. Columella trifariā canū genera diuidit unū uillaticū qd uillā quæq; iūcta sunt uillæ custodit. Alteꝝ pastorale: qd domi obseruat stabulū. foris pecora pascētia. Tertiū uenaticū probantur canes qui semp excādescāt exteros: pecuarius canis neq; strigosus neq; pernix nimis debet eē sed robustus: ac strenuus strigosum aũt intelligimus macrū & male habitum quasi stringosum: eo q̄ is morbus corpora stringit aut fame aut alia uitia causa apd Liuiū strigosiores equi apud Gelliū strigosus equus apud ueteres scriptores dictio frequētissima: p̃cipit Columella ne nominibus lõgissimis canes appellent̃ quo celerius quisq; uocatus: exaudiat: qualia sunt canū noia. σκύλαξ ferox. Iacon celer. tigris a canibus ductū ē uetus uerbū catulire: qd significat libidinari: & cupidine ueneris gestire & coitū fitienter appetere: M. Varro feturæ principiū admittēdi faciūt ueris principio tū etiā dicūt catulire idest ostendere se uelle maritari. Aristoteles in. vi. de aialibus canes inquit eodem illo mõ affectæ canire dñr. Latinius purius significantius dixisse interpres catulire: q̃ canire: hinc laberius lupam catulientem dixit pro libidinantem & maritari desiderātē. Lucianus in hanc sententiam ἀνεκραύγαζε λῦσαι τοὺς κύνας. exclamauit ut canes soluerentur.

Attriguus
Attigere
Pagani
Cohortes canum
Villaticus canis
Pastoralis
Venaticus
Strigosus canis
Catulire
Catuliētē lupam

¶LEonibus

LEonibus idoneos.In albania canes tam generosi spiritus nascunt̃:ut leones elephantesq; psternant. Clarissimũ est ale xandri Magni exẽplum q canẽ albanũ obiecit elephãto:quẽ assiduarotatũ uertigine afflixit. ad cu⁹ casũ tellus concussa est a cane con ptinacia canis leoni mordicus inherẽtis lucul ẽte pscribit̃ a Quinto Curtio. ¶ E re nata capto cõsilio. Vetus puerbiũ est in arena gladiatorẽ capere cõsiliũ & ut sapiẽter monet. Seneca. Debet cõsiliũ sub die nasci:& hoc quoq; tardum ẽ nimis sub manu quoq; qđ aiunt. cõsiliũ nascat̃:& cũ cõsilio res aptẽtur:hinc elegãter dr̃ ere nata cõsiliũ capi.qđ significat prout res cõtigerit cõsiliũ eẽ capiẽdũ. Quin.in.iiii.multũ gratiæ exordio eẽ autumat:qđ e re natũ ẽ.Itẽ pleraq; gratiora sẽt si inuenta

leoni bus ad compugnandum idoneos in me cõuo catos exasperari, ex re nata capto consilio. fugã desi no, ac me retrorsus celeri gradu rursum in stabu lum quo deuerteram recipio. At illi canib⁹ iam egre cohibitis. arreptum me loro quam ualido. ad ansu lam quandam destinatum, rursum cedendo confecis sent profecto, nisi dolore plagarum aluus artata, cru disque illis oleribus abundans, & lubrico fluxu sau cia, fimo fistulatim excusso, quosdam extremi liquo ris aspergine, alios putore nidoris fœtidi a meis iam quassis scapulis abegissem. Nec mora, cum iam i me ridiem prouo iubare, ursum nos, & præcipue me lon ge grauius onustũ producunt illi latrones stabulo. Iãque cõfecta bona parte itineris, & uix spacio defe ctus, & sarcinæ põdere depressus ictibusq; fustiũ fati gatus, atq; ẽt ungulis extritis iã claudus, & titubãs riuulũ q̃ndã serpẽtis leniter aq̃ ppe isistẽs, subsitẽ oc casionẽ fœliciter nact⁹ cogitabã totũ memet flexis sci te crurib⁹ pronũ abiicere, cert⁹, atq; obstinatus, nul lis uerberibus ac igrediẽdũ exurgere, imo ẽt paratus non fusti tantum, sed machera pcussus occũbere, re bar enim iam me prorsus exanimatũ, ac debilẽ mere ri cãæ remissionẽ. Certe latrones partim in patientia

subito nec domo allata:sed inter dicendũ e re nata uide ant̃. Item Quinti.in.v.ex re sumi cõsiliũ tradit̃. nihil in omni uita prius eẽ cõsilio. Mar. Tul. dixit pro re nata scribens ad atticũ. Antonii colloquiũ. cũ heroibus nr̃is pro re nata non incõmodũ. ¶ Quã ualido. Validissimo subtilis grãmaticorũ obseruatio p ualidũ dici uult: q̃ & ualidissimũ:ut hæc pticula quã suplatiuo semp copule tur. Verũ ista confuse licenterq; usurpari apud auctores idoneos curiosus lector reperiet:grãmaticali illa scru pulositate posthabita. sup quo alibi annotamẽta con fecimus. ¶ Ad ansulã. Vacerrã. Antiq dicũt stipitem ad quem eq religant̃. Mar. Tul. in lelio: quin etiã necesse erit:cupere & optare ut q̃ sepissime peccet amicus quo plures det sibi tanq̃ ansas ad reprehendũ ab ansa ansa ta uasa dicta:& festiuiter apud Plautũ in psa. Ansatus homo:qui gloriose ambulat brachiis subnixis & instar ansarũ extantibus. eminentibusq;. Carchesiũ inqt Ma crobius uas est ansatum medrocriter. ansis a summo ad infimũ pringentib⁹. ¶ Destinatũ. Deligatũ utsupra. ¶ Confecissent. Extinxissent:iter emissentq; inde confe ctores ferarũ dicti q ferascõtrucidãt. ¶ Aluus. Per quã excrementa emittunt̃:alii sunt uti inqt Celsus aluo astri cta. alii. laluta interdũ aluus p ipsis excrementis acci pit:ut apud eũdẽ Celsũ aluinos quoq; & cœliacos nun cupant p fluuio alui affectos. fluxura ipsa uẽtris & so lutio eleganti uocabulo græco dr̃ κοιλιολυσια. quo utit̃ & M. T. in epistolis ad atticũ. ¶ Crudis olerib⁹ i ωμαλαχαια dicunt̃. ¶ Fimo fistulatim excusso. Expssit in re.q dem obscena id tñ qđ usu uenire solet ad aluo lubrica & cita. ut. s. quasi p fistulã & syphonẽ stercora liqdiora egerant̃:& q̃si eiaculent̃. foriolus ab antiqs:dict⁹ qui so luti uẽtris est foria stercora liquidiora. laberius foriolus esse uideris in colcos cacas. ferã q̃ bonasus uocẽtur:apđ idoneos scriptores inuenio interfugiẽdũ reddere fimũ

interdũ & triũ iugerũ lõgitudine:cuius cõtactus sequentes ut ignis aliqs comburat. & ita sibi excrementis auxiliari afimo fimeta dicta:quæ alio noĩe sterquilinia. Pli. fimeta sub diuo concauo loco intecta stramento. ne. in sole arescant palo e ro bore depacto fieri iubet. De multiplici fimi differentia apud eundẽ atq; Columellã & cœteros rerũ rusticarũ cõditores: illđ adde:qđ asininii pulli fimũ qđ primũ edidit poleã siue poliõ uocãt:cuius. medica uis lyenem sedat. ¶ Aspergie. Aspersione. ¶ Nidoris. Graue olentia stercoris excremẽtiq; significat̃ fetorẽ nidoris dixit lãpridius in cõmodo. Alexander aphrodise⁹. q̃rit in Problematis. cur stercus siue fimus hoĩs maxime fetidi odoris sit:cũ quorũdã animaliũ & maxime caprarũ aroma ticã suaue olẽtiam fragret:qm̃ inqt hoĩes multiformi & humecto cibo affatim. uescũt minusq;:exercentur. Ideoq; nõ bene cõcoctum tetri odoris cũ primis est. ¶ Iubare. Sole. qui iubas lucis effundit. alias iubaris noĩe lucifer significat̃. auctor. M. Var. & Seruius. a pacuuio dictum est exorto iubare noctis decurso itinere. pacuuiũ imitatus. Poeta inqt it portis iubare ex orto delecta iunẽtus. ¶ Defectus. Exhaustus ac languens defectos uocat Pli. resolutos debilitatos & sine uiribus:quos grę ci dicũt παρετοὺς q̃ri & sintectici uocant̃:quorũ mentio est apud eundẽ Pliniũ. qui & syntexes uocat ipsas defectiões. ¶ Icti bus fustiũ. Suppliciũ fustiũ eleganti uocabulo fustuariũ appellãt. M. T. & Liui. ¶ Vngulis extritis. Plautus i Asinaria. nẽpe hos asinos p̃dicas uetulos claudos qb⁹ subtritæ ad fœmina iã erãt ungulæ. ¶ Scite. Pulchre & cõdecẽter. ¶ Machera. Gla dio. nã machera græco uocabulo & latinis usitatissimo gladius nominat̃. Macherophorus ensifer macheropius faber gla diorum. M. Tul. macherophoris centũ sequẽtibus miros risus nos edere. pater demosthenis auctore Plutarcho machero pios est cognominat⁹ ab officina gladiorũ quã athenis exercuit illud Satyrici poetæ de demosthene scribẽtis quẽ pater ar dentis massæ fuligine lippus a carbone & forcipibus gladiosq; parante. Incude & luteo uulcano ad rhetora misit. ¶ Cauſę remissionem. Corrigo causariã missionẽ:& ita aliquot ab hinc annis corrigendũ docui:cũ priuatim intra cubiculũ discipu lis familiarioribus Apuleiũ enarrarẽ. sunt. n. tria missionũ genera honesta causaria ignominiosa. honesta est. q̃ militiæ tpe ĩpleto dat̃. Causaria cũ qs uitio animi uel corporis minus idoneus militiæ renũciat̃:ignominiosa cũ quis pp delictum sacra mento soluit. Auctores iurisconsulti titulo de re militari:& titulo de his qui nomminatur infamia a. hinc causarii dicti ua litudinarii: Pli. in. xxv. scribit heleborũ minime dãdũ eẽ sanguinem excreantibus causariis uel latere uel faucibus. Liuius in vii. Tertius inquit exercitus ex causariis senioribusq;. a Tito Quintio cõscribat̃ qui urbi mœnibusq; præsidio sit. Vbi cau sarii significant̃ milites:q pp ualitudinẽ a laboribus militiæ soluti missiq; sunt:& spartian⁹ quoq; in hadriano post hæc inqt pfectus in gallias oẽs causarios liberalibus subleuauit:dr̃ & causaria noĩe substãtiuo pro ipsa missione simpliciter lib. Co dicis. xii. ubi sic scriptum legimus. causaria missus nulla existimationis macula aspergit̃. sensus est Apuleii opinabar inquit me cũ essem uerberibus fatigatus ungulis extritus claudicans inualentia debilitatus. mereri missionẽ causariã:quã. s. mili tes ualitudine ĩpediti cõsequi solent a laboribus militaribus feriati:renunciãtq; militiæ ueluti min⁹ idonei palladius. cau sationẽ posuit p uitio iteriore:& egritudine cũ ait in primo si saluo capite ĩ pulmõib⁹ ac thorace:aut nulla ẽ aut rara cãtio.

Elephas a cane con fectus
Sub manu cõsiliũ na scatur
E re nata
Pro i re na ta
Vacerra
ansata uasa
ansatus homo
Carchesiũ
Confecto res aluus
aluini
Coeliaci
Coelio lysia
Foriolus
Fimẽta sterqnilinia
polea ster cus
hoĩs feri dum
Iubar
Defecti q̃ synctici
fustuariũ
Machera
machero phorus
machero pius
Causaria missio
honestissi mo
Ignominio sa
Causarii
Causaria
Causatio

¶ Moræ. Cõtatiõis q̃ plerũq; maxieq; latrõibus detrimẽtosa ẽ. ¶ Distributuros .i. rebar. hoc ẽ opiabar. ¶ Bellũ cõsiliũ. Scitũ elegãsq; ironicos. ¶ Præuertit. Præuenit anticipauitq;. ¶ Antecapto cog. Cum anteuenisset ꝑoccupassetq; id qđ ego mecũ cogitaueram. Ementita lassitudine. Cũ lassitudinẽ itineris. & fatigationem sarcinæ emẽtiret̃. ¶ Cauda quem sic fieri solet ut. s. cauda aurib⁹. crurib⁹ cõprẽsis iacẽtes asini exurgere cogãt̃. ¶ Posthumæ spei. sunt. posthumus dicit̃ q post mortẽ & humanitatẽ ꝑris natus est: sic elegãter & scite spẽ posthumã appellat serotinã nimis & tardã: & q̃si Post mortem iumẽti irritã & cassã. Verbũ posthumare Tertuliano ẽ ꝓ post nasci: & posteriorẽ esse: sic eni scribit i apologetico. Cæteri quoq; ꝓphetæ & si moysi posthumãt. i. post moysem nati sũt: & illo posteriores existũt posthũa quoq; ætas decẽtissime dr̃ Sidonio ꝓ futura & postera sic scribẽti epistolis: sciat ætas uolo posthũa nihil tua fide firmus Lapideo. q imobili. ꝑmanebat ut lapis simulachrũq; lapideũ. Lucianus. ἔκειτο ὥσπερ λίθος iacebat ut lapis. ¶ Districto, educto. & ut dr̃ euagiato. ¶ Poplites neruos crurũ posteriores flexurasq; suffragiũ. Elephas ut auctor ẽ Plini. polites intus flectit hois modo cætera aialia i diuersũ. Luci. idẽ mẽorãs τὼ ἰγνύε ἀποτεμόντες ... gladio ingt crura amputarũt. ¶ Altissimũ ꝑceps. i. ꝑcipitiũ: qđ græci κρημνὸν uocãt Lucia. ὠθοῦσιν ἐς τὸν κρημνὸν. i. ipellũt in ꝑcipitiũ. ¶ Cõmili. asini eodẽ cõmilitio iumtario mecũ sociati cõmilites dixit Pli. ꝓ cõmilitões & una militãtes. ¶ Bonę frugi. utilẽ & bonũ cũ laude dicim⁹: hoiem eẽ frugi bonæ: & q̃si pro bũ utilẽ & necessariũ: frequẽs est locutio ad bonã frugẽ redir̃ hoc est ad bonos mores ꝓbitatẽq;. ¶ Clemẽti cliulo. modice clemẽterq; surgẽti: tales cliuos nõ ascendere nos sed ascẽdisse cognoscim⁹. ¶ Pulueris uolutaribus. uolutationib⁹. iumẽtis uolutatio in puluere uicẽ lauacri & balneaꝝ repsentat. id qđ quotidie passim cõspicim⁹. Pli. in. xvii. ueterina ingt a iugo: & cães a cursu uolutatio iuuat. idẽ in. x. solidipedũ ĩq ꝓpria. est uolutatio. M. V. tradit sues i luto uolutari: hæc. n. illoꝝ reqes ut lauatio homis ideoq; uolutabra a Vir. dicta loca: i quib⁹ se apri uolutãt̃ cũ ait in Geor. sæpe uolutabris pulsas siluestrib⁹ apros. uetus ꝓuerbiũ est apud Hieronymũ & indecretis canonicis relatũ: sus lota est in uolutabro luti: Heraclitus ait sues cœno cohortales aues puluere ul' cinere lauari. ¶ Res actẽpus flagitant pulchrũ est ut uersu græco testatũ ẽ: nosse tẽporis opportunitatẽ: siqdẽ καιρὸς ἐστὶ τῶν νόμων κρεῖττον πολύ. i. opportunitas & occasio lõge melior ẽ legib⁹. ¶ Periclitabor expiar tẽtabo: nã & ꝑiculũ facere est expimẽtũ dare: si sena ꝑiclitãt̃ tormẽta ac tela multaq; genera machinamẽtoꝝ: dicit autẽ se uelle facere ꝑiculũ ingenii & eloquẽtię Topographia. i. loci descriptiõe: ex q̃uis igenii elucescit: & elegãtia manifeste cognoscit̃: dũ locus graphice speciosesq; descriptus sub oculos ita subiicit: ut cerni magis q̃ legi uideat̃. ¶ Faxo. faciã ¶ Sedulo studiose & diligẽter dictũ q̃si sine dolo. ¶ Deuexa ꝓcliuitates iclinationesq;: cõuexa quoq; de mõtib⁹ & cœlo dicunt̃. ¶ Lacunosæ lacunæ sũt fosse. in qb⁹ collecta aq̃ stare cõsueuit a lacu dictæ q̃s alii lamas uocãt. Orati⁹ Virib⁹ uteris ꝑ cliuos flumina lamas: cũ aũt in cõualib⁹ crebræ sint huiuscemodi uoragines & lacunæ: merito lacunosæ nũcupant̃. M. Tullius oppido q̃ decẽter dixit lacunã in auro factã. intelligi uolẽs exinanitionẽ auri & q̃si uoraginẽ q̃dã ex furto & rapina & alibi ut illã inquit lacunam rei familiatis explerent. ¶ Naturalẽ. spineta interdũ naturali tutela sepiunt loca redduntq; tutissima interdũ de industria fiunt uetusti auctores uinam sepem appellant: quam ut inquit Columella structili prætulerunt: cum diuturnior permaneret. ea fit ex uastissimis spinis maximeque ex rubo: & cynosbato: nos sentẽ canis appellamus: columella: & palladius præcipiũt hoc sepimento hortos esse claudendos. ¶ Bullis. bullantibus aquis: sunt enim bullæ tumores: qui in aqua fiunt: & repente euanescunt: hic illud apud Varro. ꝓuerbium: homo bulla est quo significatur hominẽ bullæ instar memẽto deficere ac emori: uerbum est bullare qđ signat bullas facere. Cor. Celsus inter notas malę ualitudinis ait eẽ si urina bullat & male olet: diminutiuũ bullæ est bullula: idem si quasdam quasi maculas representat aut si bullas excitat. Bullãtes aquas appellant Calphurnius & Plinius quasi bullis tumentes scaturientesq; bullatas nugas dixit Persius pro charactere tragico tumenti & sufflato: alias bulla ornamentum est ingenuorum puerorũ. de quo apud suetonium copiosus bullæ quoq; sunt quibus fores ornantur & ualuę: ut apud plautũ in asinaria iussin in splendorem dari bullas hos foribus nostris: Marcus Tullius probro dat uerri quod bullas aureas ex ualuis templi ob prætium abstulerit. ¶ Argenteas a nitore & perspicuitate argenteas dixit: argenti. n. color candidissimus ẽ: & ideo ut iquit Plini⁹. militaribus signis familiator quam auri: quoniam is longius fulget.

Cõmilites
Bonæ frugi
Volutario
solidipedũ
Volutabra
sus lota in uolutabro luti periclitari
Topographia sedulo
Deuexa
Lacunæ
Lamæ
Lacuna in auro
uiua sepes
Bullæ
Homo bulla est
Bullare
Bullula
Bullantes aquæ

more. ꝑtim studio festinare fugæ dorsũ mei sarcinã duobus cæteris iumentis distributuros, meq; in altioris uidictæ uicẽ, lupis & uulturib⁹ ꝑdam relicturos. Sed tã bellũ consiliũ meum ꝑuertit sors deterrima. Nãq; ille alius asinus, diuinato, & auncapto meo cogitatu, stati ẽminẽtita lassitudie cũ reb⁹ totis effũdit̃. Iacẽsq; i modũ mortui nõ fustibus, nõ stimulis, ac ne cauda qdẽ & auribus cruribusq; undiq; uersũ eleuatis tẽptauit exurgere, quo ad tãdem posthumæ spei fatigati, secũq; collocuti, ne tã diu mortuo imo uero lapideo asino seuitates fugã morarẽt̃, sarcinis eius mihi equoq; distributis districto gladio poplites eius totos amputant. Ac paululũ a uia retactũ ꝑ altissimũ ꝑceps iu uallẽ ꝓximã autẽ nũc spirantẽ ꝑcipitãt, tũc ego miseri cõmilitõis fortunã cogitans statui iã dolis abiectis, & fraudib⁹, asinũ me bonæ frugi dñis exhibere. Nã & secũ eos aiaduerterã colloquẽtes ꝙ in ꝓximo nobis esset hũda mãsio, & toti⁹ uie finis quieta, eorumq;, ẽt sedes illa, & hitatio. clementi deniq; trãsmisso cliuulo, ꝑuenimus ad locum destinatum: ubi rebus totis exolutis, atq; intus conditis, iã pondere liberatus, lassitudinẽ uice lauacri pulueris uoluptatibus digerebã, Res ac tps ipm locoꝝ & speluncæ illius, quã latrones inhitabãt descriptionem exponere flagitãt. Nã & meũ simul ꝑiclitabor ingenium, & faxo uos quoq; an mente ẽt, sẽsuq; fueri asin⁹ sedulo sentiatis, Mõs horridus siluestribusq; frondibus umbrosus: & in primis altus fuit huius per obliqua deuexa, qua saxis asperrimis: & ob id accessis cingitur, conualles lacunosæ cauæq; nimiũ spinetis aggeratæ, & q̃q̃ uersus repositæ naturalem tutelam ꝑbentes ambiebãt, de sũmo uertice, fons affluẽs bullis ingẽtibus scaturibat, perq; prona delapsus euomebat undas argenteas, iãq; riuulis pluribus dispersus ac ualle illas amnibus stagnantibus irrigans

In modum ſtipati maris, uel ignaui fluminis cuncta cohibebat, inſurgit ſpeluncæ, qua margines montanæ deſint, turris ardua, caula firmá, ſolitis cratibus, ouili ſtabulatione commoda, porrectis undique lateribus, ante fores exigui tramites, uice ſtructi parietis attenduntur. ea tu bono certe meo periculo, latronum, dixeris atria. nec iuxta quicquam, quam parua caſula, cannulis temere contecta, quo ſpeculatores e numero latronum, ut poſtea comparari, ſorte ducti, noctibus excubabant. Ibi cum ſinguli irrepſiſſent ſtipatis artubus nobis ante ipſas fores loro ualido deſtinatis, anum quandam, curuatā graui ſenio, cui ſoli ſalus atq; tutela tot numero iuuenum commiſſa uidebatur, ſic infeſti compellant, etiam ne tu buſti cadauere extremum, & uitæ dedecus primum, & orci faſtidium ſolum, ſic nobis ocioſa domi reſidens luſitabis, nec noſtris tam magnis tamq; periculoſis laboribus, ſolatium de tam ſera refectione tribuas, quæ diebus ac noctibus, nil quicquam rei quam merum ſeuienti uentri tuo ſoles auiditer ingurgitare. Tremens ad hæc & ſtridenti uocula pauida ſic anus, at uobis fortiſſimi fideliſſimique mei hoſpitatores iuuenes affatim cuncta ſuaui ſapore percocta pulmenta, præſto ſunt, panis numeroſus, uinum probe calicibus effricatis affluenter immiſſum, &

In modum ſtipati maris: ſignat fontem per riuos plures diſperſum ualles illas adeo repleuiſſe: ut maris quædam quaſi effigies uiſeretur: cuncta cohibentis. Caula firma. caulas dicunt munimenta ouium & ſæpta. Virgil. cum fremit ad caulas uentos perpeſſus & himbres: ubi caulas ut interpretatur Donatus dixit ambitum ipſum: quo tutæ oues aduerſus inſidias continentur: græcum nomen eſt. c. litera detracta: na græci αυλας uocant animalium receptacula quas noſtri caulas: quod & Seruius docet: quidam caulas a cauo dictas autumant: antiquitus enim ante uſum tectorum oues in antris claudebantur: ſic Lucretius caulas corporis & caulas palati poni pro caua & foramina. Solitis cratibus. lego ſolidis hoc eſt firmis & robuſtis: a crate dictus craticius paries. quo utimur iſtructura ruſti ædificii. Palladius meminit craticiorum podiorum: quibus granaria diſcernenda præcipit. Attenduntur. obtenduntur opponunturq;: ſignat enim ex cratibus factam parietem: quem ob id craticium appellant ſcriptores idonei. Ea tu bono. prouerbialis locutio hoc intellectu: me duce & auctore poteris illa latronum atria nominare. & ſiquid ex hoc periculi urget & noxe id meum ſit cō ſimiliter in libro de demonio Socratis haud ſcio an bono certe quidem meo periculo poteris genium uocare: ſicut autem atria in nobilium domibus dicuntur: ita hæc latronum atria dici poſſunt ex ſimilitudine. Canulis contecta. palludus cannicia cameras uocat in agreſtibus ædificiis ex canna cōſtructas. Plini. in. xvi. tegulo arundinum inquit domos ſuas ſeptemtrionales populi operiunt: in reliquo uero orbe & cameras leuiſſime ſuſpendunt: ob id ait epigrammatarius poeta: texantur reliqua tecta palude tibi cannetum uocāt locum canis conſitum: quæ pallarius menſe februario ponenda præcipit: græce Donax dicitur harundo: hic apud Pli. calamus fructuoſiſſimus Donax dictus eſt. & tibialis calamus quem auleticon uocant: græce enim αυλοσ tibia: unde monaulon apud Marcialem pro una tibia: cuius inuentorem Mercurium fuiſſe teſtis eſt. Pli. Speculatores. græci epiſcopos uocāt: ſpeculatorem ſignificationem Troiano bello ſi non iuuenit ſpeculatorium Cypriano locus eminens accommodusq; ad ſpeculādum Mar. Tullius ſcribit ſe epiſcopum a Pompeio deſtinatum eſſe oræ cāpanæ & maritimæ in principio ciuilis belli: hoc eſt exploratorem ſpeculatoremq;: idem ait quadam ad atticum epiſtola: cōſcendi in phaſelum epiſcopium. corrigo epiſcopiū: ſignificat enim ſe nauem exploratoriam conſcendiſſe: quæ græcis uocabuli dicitur epiſcopium & cataſcopium: qua dictione Cæſar & Au. Gellius utuntur. Deſtinatis. deligatis iumentis: quo in numero erat Apuleius. Curuatam graui ſenio. ſilicernios dici uoluerunt ſenes iam incuruos: quaſi ſilices ex incuruitate cernentes: ſilicernium uero dicitur cœna feralis ex eo q; ſilentibus hoc eſt defunctis exibetur Marcus Varro ad ſepulchrum antiquo more ſilicernium confecimus: alii tradunt ſilicerniū eſſe genus farciminis quo fletu familia purgatur quia cuius nomine ea res inſtituebatur is: iam ſilentium cerneret hoc eſt mortuus eſſet: cecilius credidi ſilicernium eius me eſſe eſurum: apud Terentium cum contumelia dictum eſt: in adelphis: ſane te exercebo hodie ut: dignus es ſilicerniū quod exponens Dona. ait ſilicernium cœnam eſſe: quæ his manibus infertur: quod ea ſilentes cernant. i. umbræ poſſideant ſilicernium ſit ſenex qui iam iamq; ſilentibus umbriſq; cernendus ſit: nec probat ſilicernium dici ſenem quaſi ſilicem cernendum incuruus eſt: at placiades id probat ſiliceruiūq; uocabulum inde deducit: quod ſane etymon probatur. Infeſti. infenſi & male animati. Compellant. uerbis obiurgatoriis allocuntur: ſic autem ordinandus eſt textus: latrones alloquuntur anum: cui eorum aula & curatio commiſſa erat. Buſti cadauer. probra latronum ſunt congruentia in uetulam cadaueroſam atq; annis obſitā tanquam polycronia fœmina ac annoriſſima ſit: buſto digna ſit uitæ dedecus & plutonis faſtidium: cum alioquin pluto gaudeat manibus defunctorum ad ipſum commigrantibus. Luſitabis. ludes & per deſidiam oceaberis frequentatiuum uerbum eſt. Lucianus ἄρτι τὸ τὴν κραυγὴν δ ἐλατι αὐτὸ κάθηνται οὐ παρας κεναξ εἰς τον. ſic interrogabant anum: cur ſic ſedes ocioſa: nec prandium paras. Derepſiſſent. in caulam & latronum ſpeluncam quaſi repentes introiſſent de tam ſera refectione indignantur latrones ſibi poſt exhauſtos labores præſto non eſſe prandii ſolatium qua refectione uires recreantur & corpus refouetur: uetus uerbum eſt a laſſo rixam quæri: item a ſitiente & eſuriente ſumpto autem cibo omnis animi impetus mollitur. Auditer igurgitare. apud Plautum anus merobiba & multibiba ingurgitat in ſe merum auiditer faucibus plenis: & quaſi in barathrum effundit ingurgitare dictum eſt. quaſi ingurgitem atque uoraginem immittere. Au. Gellius crebris & ingentibus poculis omne ingenium ingurgitabat. Vocula. attenuata uoce. Hoſpitatores. emendatione unius litere lego ſoſpitatores: ſic enim puri or eſt intellectus: dicimus autem ſoſpitatores: nos ſoſpitant faciuntq; incolumes quibus uitam acceptam ferimus. Affatim. large copioſe affluenter. Panis numeroſus: apud lucianum ſic inquit anus ἄρτοι πολλοὶ οἶνου παλαιοῦ πίθοι καὶ τὰ κρέα δὲ ὑμῖν τὰ ἄγρια σκευαστά. ideſt panes copioſi uini ueteris dolia carnes & ſilueſtres uobis præſto ſunt. Et calicibus effricatis. ex præcepto Oratii qui ait in epiſtolis nec non & cantarus & lanx oſtendat tibi te: item alter ſatyrographus: hic lauet argentum uaſa aſpera tergeat alter. Conſimiliter Plautinus leno facite inquit ut offendam parata: uorſa pręſtergaſtrata. lauta coctaq; omnia ſient.

Caulæ
Caulæ Palati
Craticius paries
Cānicīæ cameræ
Cānetum
Donax
auleticus calamus
Monaulō
Epiſcopus Mar. Tu.
Speculatoriū epiſcopum
Cataſcopium
Silicernii ſenes
Silicernium
Ingurgitare
Soſpitatores

Mos balnei quotidianus — Hypocaustum — Vaporariũ — Laconicũ — Sudatoriũ

CEX more calida priscorum his mos fuit pene quotidianus ut añ cœnã in balneis lauerent:nã ut docet Vitruuius architectus tẽpus lauandi a meridiano ad uesperum est maxime cõstitutũ:athena supra hypochaustum hoc est ut ego interpretor uaporariũ tria sunt cõponẽda unũ caldariũ:alterum tepidariũ tertiũ frigidariũ:& ita collocãda uti ex trepidario in caldariũ de frigidario in tepidarium aqua influat laconicũ sudationesq; sunt cõiungẽdæ tepidario ex aduerso laconici caldã lauationem collocanda esse præcipit:est aũt laconicũ in thermis structura orbiculata:sudatoriũ:inquo sudor sicco calore elicitur qđ & Cor.Celsus insinuat libro.ii.his uerbis:sudor aũt duobos modis elicit aut sicco calore aut balneo siccus calor est & arenæ calidæ & laconici.Dion laconicũ dicit appellatum ex eo qđ lacedæmonii nudi unctiq; pcunctis exercebant in hisce sudatoris eruditatẽ coquæbant & cœnatoriæ fami pparabant.Quod & Columella apertissime indicat sic scribẽs in luxũ ganeonũ mox ut apti ueniamus ad ganeas quotidianã eruditate laconicis excoquimus & exusto sudore sitim q̃rimus nõ solũ calida lauacra:sed & ardẽtes balneas placuisse priscis seuerissime reprendit Pli.cuius uerba operæpreciũ fuit subtexere ex libro undetrigesimo q̃ hæc sunt illa pdidere īperii mores illa q̃ sani patimur:luctatus ceromata ceu ualitudinis causa īstituta:balneæ ardẽtes qbus persuasere in corporibus cibos coqui:ut nemo nõ minus ualidus exiret obedientissimi uero efferent:idẽ in.xxv.ait aute nõ erat mos nisi calida tñ lauari sicut apud Homerum etiã inuenimus:Antonius musa augusti medicus & euphorbius fratres instituere a balneis frigida multa corpora astringi:charmis quoq; missilẽsis damnatis balneis calidis frigida ẽt hibernis tpibus lauari persuasit:mersit ægros in lacus qua de re extat etiã annei senecæ a stipulatio:qui scychrolutrẽ sese nominat quasi frigidis balneis utentẽ:sup quo in appẽdicula Suetonii cõmentariorum annotaciunculã cõdidimus.

Balneæ ardentes — Frigida astringi corpora — Psychrolutres

ex more calida tumultuario lauacro uestro præparata. In fine sermõis hui9 statim sese deuestiũt:nudatiq; & flãmæ largissimæ uapore recreati: calidaq; perfusi,& oleo puncti mẽsas dapibus largiter istructas accũbunt. Cõmodũ coq̃rant,& ecce quidem lõge plures numero iuuenes aduenerũt alii,quos incontanter ad equæ latrones arbitrare. Nã & ipsi prædas aureorum argenteorũq; nummorum,ac uasculorum uestisq; seriæ,& intexte filis aureis, inuehebant, hii simili lauacro refeti,inter foros sociorum sese reponũt. Tũc sorte ducti ministerium faciunt. Estur ac potatur incondit, pulmentis aceruatim, panibus aggeratim, poculis agminatim ingestis,clamore ludũt strepitu

Deuestiunt — duo liquores gratissimi — Græci uitiorum genitores — Solium — adæque — attalica — Babylonica — Polymita — Polymitarius — Phrygiões — Auro textili paludamentum — Olosferica — Subserica — Fomenta — Focillationes — Fori qui — Ministeria — Estur — Comesa patina — Incondite — Isocolon — Compar — Omioptoton — Ter bibe uel ter tria — Scitum de parchis bibacibus

¶ Tumultuario.raptim festinãter:& tumultu quasi quodã præparato:sic apud Liuiũ tumultuarius exercitus:& apud Gelliũ tumultuariũ studiũ:apud alios pleraq; cõsimiliter usurpata: quod & supra enarratũ est. ¶ Deuestiunt.uestes exeunt & despoliant. ¶ Vapore recreari.cõia sunt ut inqt. Cor.Celsus oĩb9 post fatigationẽ cibũ sumpturis:si balneũ non est calido loco uel in sole:uel ad ignẽ ungi:atq; sudare:scribit Pli.in tertio epistolarum:spurinã in sole solitũ nudũ ambulare:ubi hora balnei nunciata eẽt q̃ hyeme erat noua:æstate octaua.De in lotũ accubare apposita cœna non minus nitida quã frugi. ¶ Et oleo perũcti.duo sunt liquores corporib9 humanis gratissimi intus uini foris olei: oleo natura est tẽpefacere corpus:& cõtra algores munire.usum eius ad luxuriã uertere græci uitiorum oĩum genitores:in gymnasiis publicando:oleo multo apud ueteres perungebant corpora in balneis:leniterq; pficiebant:crebra mẽtio apud cellum de usu olei in balneis.qui pcepit in tepidatio sudando ibiq; in ungedũ:mox in soliũ descẽdendũ:qđ uas est balneatorium. ¶ Cõmodũ.uix tunc.iam iã. ¶ Incõtãter.sine cõcatione & mora:nã res illæ qbus erãt onusti haud dubie demõstrabant eos esse latrones & exercere latrociniũ. ¶ Adæq;.p æque & pariter.Plau.in cassina:neq; est:neq; fuit me senex quisq̃ amator adæq; miser. ¶ Intextæ filis aureis.aurum intexere uestibus in asia inuenit attalus rex:unde nomẽ attalicis.colores diuersos picturæ intexere babylon maxime celebrauit & nomen īposuit:babylonica.n.dicta sunt:plurimis uero liciis texere:quæ polymita appellant alexãdria īstituit.græce.n.πολυ multũ:καὶ μίτος:filũ & liciũ:unde polymitarius in exodo significat textor uestis polymitæ.acu facere idei phryges inuenerunt:indeq; phrygiones appellati sunt. Quorum mentio apud Plautũ in mẽnechmis:uestẽ intextã filis aureis signat Virg.illo uersu.fert picturatas auri subtegmine uestes:idẽ phrygionũ artificiũ innuit cum ait & phrygiã Ascanio clamidem nec cedit honori textilibusq; onerat donis.refert.Pli.uidisse sese aggrippinam Claudii principis indutã paludamento:auro textili sine alia materie. ¶ Sericæ.de serica ueste alibi copiosius.unde & olo serica:q̃ tota serica est:scribit Flauius uopiscus tacitum Romanũ principem interdixisse uiris oĩbus olosericam uestẽ est & subserica q̃ non ex toto textura serica contexit.Alexãder Romanus.imperator auctore lamprido uestes sericas raras habuit olosericas nunq̃ induit:subsericam nunq̃ donauit. ¶ Resoti.recreati refocillati calefacti fomenta ut auctor est festus & focillationes a forendo.i.calefaciendo dicuntur. ¶ Foros.sedilia.pprie artem foros dicimus in nauibus sedilia nautarum & tabulata:quo in significatu apud Virgi.M.Tullium.Lucanum.Cæteros inuenitur:alias fori significant circensia spectacula:quorum meminit Liuius in primo.Quidam non foros legunt sed choros intra tot cœtus & turbam. ¶ Tunc forte ducti.quando inter æquales uni pluribus ue iniungendus est labor.forti res cõmittit:ut ita omnis quærela tollatur: sic apud Virgi.dido partibus æquabat iustis aut sorte trahebat. ¶ Faciunt ministerium:ministrant & ministrorum funguntur officio:ministeria pro ministris usurpaut scriptores:ministerium quoq; Plinio est pro ipsis ministris:cum scribit in.xii.quindecim conuiuarum ac ministeri capax fuisse triclinium. ¶ Estur.idest edunt ac potant incomposite inordinateq;:impersonale uerbum est:ab edẽdo.nam ut docet Diomedes instans tempus impersonalis est estur:dicimus a comedor comesum & comestum didimus ait comesta patrimonia:a ualgio dictum comesa patina. ¶ Incondite.incomposite nullo ordine nullam concinnitate seruata sic apud Virgiliũ.Liuium.cæteros inconditum dicimus incompositum & incultũ inconditum carmen incondita oratio.in hanc sententiam ait.M.Tul.in secunda antonia na ab hora tertia bibebat ludebat uomebat. ¶ Plumentis aceruatim.exornatio est:scriptori huic prope peculiaris compar siue isocolon nominat:ex eodẽ genere sunt omioteleuton & omioptoton.i.similiter desinens & similiter cadens scitamenta huiusce locutionis fugienda præcipiunt rhetorici doctores.& Gellius monet exẽplo Luciano si imodice fiant insipida & prope puerilia iudicari:uerum si modice & tempestiuiter interserantur orationẽ reddunt uenustiorẽ atq; concinniorem. ¶ Clamore ludunt.M.Tul.in antoniũ personabant oĩa uocibus ebriorum:natabant pauimenta:uino madebant parietes.Lucianus ἦν ἄριστον δαψιλὲς καὶ λόγος πολὺς ἐν τῷ συμποσίῳ ἀνδροφόνων.idest erat prandium copiosum & multus sermo in conuiuio homicidarum. ¶ Poculis agminatim ingestis.ex lege conuiuali a tribus ad nouẽ poculorum numerus producitur:Ausonius in grypho. Ter bibe: uel totiens ternos sic mystica lex est:uel tria potanti uel ter tria multiplicanti:uerum in cœna latronum & cœtu intemperatissimorum:non tria non ter tria sed ter nouẽ a pocula singulis uix sufficiunt:cũ faciant qđ parthi: de quibus est illud scitũ:q̃to plus biberint tanto magis scire parthos:consuetudo.n.auget bibendi auiditatem.

CAV ttilant.

CAntilant. canũt. in floridis anacreonteũ amicitiæ gr̃a cãtilat. ℣ Cõuiciis iocant. cũ potus loq̃ces efficiat merito iter po- | Cantilat
cula & mensas latrinũ cõuicia & ioci petulãtiores efferuescere cœperũt: scomata & loedoriæ græcis uocabulis dñr huius | Scomata
cemodi cõtumeliosæ exprobratiões & morsus figurati qdẽ: sed amarulẽti: qbus facilis est ad iracundia ꝓuocatio ideoq; | Loedoriæ
scriptores clarissimi suadẽti cõuiuio bonoꝝ abstinẽdũ eẽ scomate: qđ tectã intra se hẽt iniuriã: cũ leodoria ad directã cõtu | exemplum
meliã tendat. est. n. loedoria hmõi oolitus ne es? ꝙ falsamẽta uẽdebas scõma aũt in quo celata cõtumelia est. Meminimus | Loedoriæ
qñ brachio te emungebas: nã cũ res eadẽ utrobiq; dicta sit illud tñ loedoria est: qđ apte obiectũ exprobratũq; est hoc scom | Exemplũ
ma: quod figurate. Lycurgus instituit: ut adolescen- | Scomatis
tes scommata sine morsu dicere & ab aliis in se dicta
perpeti discerent. ℣ Lapithis. talia inquit agebantur in | Pugna la-
mensa latronum: qualia in cõuiuio lapitharum: & cẽ- | pitharum
tauroꝝ p furorẽ & uinolentiã agitata eẽ canunt poetæ: | Semiferi
ubi cõuicia & rixe mox pugna atrox & cedes: ubi po- | Centauri
cula & mẽsæ teloꝝ uicẽ repientabant: & ut inqt Flac- | esse non
cus crateres mẽsæq; uolant araeq; deoꝝ: semiferos ap- | possunt
pellat a crudelitate & forma: quos ex equo & hoie cõ- | Centauri
pactos ferunt: quales natura copulari nõ quit. Lucreti⁹ | unde
dixit de cẽtauris q neq; sunt usq̃ neq; possunt eẽ pfecto
autumat Diodorus lapithũ ac centaurũ apollinis filios
fuisse: a qbus lapithaꝝ ac cẽtauroꝝ ꝓpagatũ sit genus:
& ductũ nomẽ: atq; hinc natã fabulã grãmatici tradũt
centauros dici ἀπὸ τοῦ κεντεῖν τοὺς ταύρους ꝙ gregẽ tau-
roꝝ sagitis cõfixerint semiferos eẽ: qa primi equitare
& quos infcẽdere ausi sint. Pli. quoq; auctor est centau
ros pmos pugnare ex equo docuisse. lapithe pelethro
ni dicti a loco qui subiectus ẽ pelio monti ab eo ꝙ me | Pelethroni
dicamẽtoꝝ magna uis ibi nascat: q̃ græci glossematici | um unde
θρόνα uocãt. pelion aũt ẽ eadẽ lingua luridũ: sed occurrit
scopulosus. locus ex quo uis datur enatare: quid sit
qđ ait telamibus. Quidã emendant thebanis tanq̃ lapi- | Telamões
thas a loco thebanos nominet: ego uideo si cõiectato | Atlantes in
rie res agẽda ẽ nõ duriter nimis legi posse telamonib⁹: | edificiis

cãtilãt, cõuiciis iocãt, ac iã cætera semiferis lapithis, thebanis, cẽtaurisq; similia. Tũc iter eos unus q robore cæteros anteibat. Nos qdẽ inqt Milonis Hypatini domũ fortiter expugnauimus, præter tantã fortunæ copiã, quã nr̃a uirtute nacti sumus, & incolumi numero castra nr̃a petiuim⁹, & si qd ad rẽ: octo pedib⁹ auctiores remeauimus. At uos qui boetias urbes appetisti, ipso ducet uestro fortissimo lamatho diminuti debilẽ numeꝝ reduxistis, cuius salutẽ merito sarcinis istis quas aduexistis oĩbus terre antetulerim, Sed illũ quidẽ, utrũq; nimia uirtus sua peremit, inter inclytos reges, ac duces p̃liorũ tãti uiri memoria celebrabit. Enim uero uos bonæ frugi latrões inter furta parua, atq; seruilia timidicule, p balneas, & aniles cellulas reptãtes: scrutariã facitis. Suscipit unus ex illo posteriore numero. Tu ue solus ignoras, longe faciliores ad expugnandũ domus esse maiores? qppe ꝙ

ut comparatio sit triplex lapithaꝝ. s. telamonũ & centauroꝝ. Talamones aũt dñr gigãtes ab atlante: de quo Oui. quãtus | Hallucia-
erat mons factus atlas: hũc latini Telamonẽ uocãt: qđ Seruius docet in quarto æneidos cõmentario. hinc in edificiis tela- | tio
mones appellant signa: q̃ uirili figura mutulos aut coronas sũstinẽt. Victruuis existimat rõnẽ ex historiis nõ inueniri quid | Victruuii
aut quare dicant tales statuæ telamões: demiror uirũ eruditissimũ id nescisse: quod grammatici non ignorauerunt: græci | Ignorãtiã
hos atlantes uocant: ex eo quod atlas mundum sustinere deformatur a pictoribus & statuariis: atlas autem & telamen | nostrã non
idẽ est super hoc loco diu me torsi necadhuc melius quippiã inueni. debebo his: qui ingenii bonitate ueriora excogitaue | ignoram⁹
rint: cõmunicauerintq;: dicã quod Origenes & Augustinus ingenue fatent. ignorãtiã nostrã non ignoramus. Nec pudet | Boeotia
me fateri nescire quod nesciã elaborataq; nõ abscondimus: sed in propatulũ depromimus lõge ab illis dissentientes: qui | non boetia
pauca aliqua nouere & ea recondunt in secretario perinde ac arcana misteria: uidelicet inuidentes bona mortalibus: qb⁹ | Prouerbiũ
ut inquit Pli. noster neminẽ docere in auctoritatẽ sciẽtiæ est. ℣ Nostra uirtute. cũ uirtus in malos nõ cadat: hic noie uirtu | Boeotia
tis audacia & temeritas latrocinalis desinat. ℣ Hypatini. hospes Apuleii significat ab hypata hypatinus & hypatẽsis de- | enigmata
ducit. ℣ Octo pedibus auctores. propter duo. s. iumẽta nãq; asinus Apuleius & eius equus significat. ℣ Boetias urbes. su- | Enigma
pra annotauimus ex græca eruditione ꝓnunciandũ scribendũq; esset boeotiã nõ boetiã & boeotias urbes nõ boetias il- | sphingos
lud adde prouerbiũ esse græcoꝝ. βοιώτια αἰνίγματα hoc est boeotia enigmata: de his quæ minime intelliguntur: uidelicet | Inclytis-
propter enigma. sphingos. qđ illa thebanis proponebat: quod œdipus enodauit. erat aũt tale quod nã animal esset. τετρά- | simus
πους δίπους καὶ πάλιν τρίπους. idest quadrupes bipes: & iterũ tripes: est aũt hõ. Inter inclytos annotandũ dici inclytissimũ | Vita mor-
in superlatiuo: cũ cõparatiuum haud facile repertu sit. Au. Gellius. inclytissimũ poetaꝝ Homerum uocat. a Columella in- | tuorum in
clytissimus dux dictus. M. Regulus. scribi autẽ debet per ypsilon: cum græce scribatur: κλυτός. ℣ Memoria celebrat. snia | memoria
plautina est: qui per uirtutem peritat non interit: & uita mortuoꝝ: ut inquit Ciceco in nona Antonianaꝝ in memoria ui | uiuorum
uorum est posita: multoꝝ memoria celebratur ob uirtutem: non paucoꝝ ob flagicium: & qui tramite uirtutes angusto | Herostra-
grassari non potest ad in mortalitatem: is uia uitioꝝ latissima præceps fertur: ut herostratus qui dianæ ephesiæ templum | tus clarus
inter septem spectacula mundi numeratum: ob id solum incẽdit: ut nomen eius per totum orbem terrarum diffunderet: | flagitio
ut pausanias: qui Philippum regem interemit: ut ita clarus euaderet: & gloriam apud posteros consequæretur. ℣ Vos bo | Pausanias
næ frugi latrones: ironicos pronunciandum uidetur: est autem castigatio ad latrones. qui bonæ frugi uoluerint uideri: & | Philippi
furtis minutulis contenti abscesserint: id quod minime est ex more & disciplina latrocinali: cum latronibus nihil unquã | iterẽptor
in rapinis sit modi aut modestiæ. ℣ Per balneas reptantes. fures balneares furta nequaquam luculenta præciosaq; confi | Fures bal-
ciunt. sed furtim rituq; seruili: uestimẽta & id genus uilia subducũt in trinũmo plautinus seruus sibi in thermopolio con- | neares
daliũ fuisse ereptũ a phuribus graphicis cõquærit: ubi thermopoliũ significat taberna siue caupona. ubi cibaria calida ue | Thermo-
nerunt: cõdaliũ uero annulus ẽ: quẽ & cõdylũ & symbolũ & ungulũ prisci uocitabãt: scribũt iuriscõsulti: pfectũ uigilium | polium
iudicẽ eẽ cõstitutũ: aduersus capsarios: qui seruãda in balneis mercede uestimẽta suscipiũt: ut siqd in seruãdis uestimentis | Condaliũ
fraudulẽter admiserint ipse cognoscat: apud eosdẽ titulus est de furibus balneariis: ubi scribit Vlpianus fures balnearios | Symbolũ
extra ordinẽ esse puniendos: miles quoq; q i furto balneario deprẽsus est ignominia mitti debet. locus in balneis ubi lotu | Vngulum
ri exuebãt uestimẽta dr̃ apoditerion. qđ latine spoliariũ interpræramur: cuius meminit. M. Var. in. ii. de re rustica. & Pli. in | Capsarii
epistolis ait inde apoditerion balnei laxum & hilare excipit cella frigidaria: reptentes autem dixit. quasi furtim ac laten | Apodyte-
ter irrepentes: qđ latrunculoꝝ est. ℣ Scrutariam facitis. i. more furunculoꝝ minuta quæq; & uilia furtim angulatimq; p | rium
quiritis: cũ egregius latro nõ tam scrutari latenter soleat q̃ diripere uiolenter ueteres scruto: dicebant nos scrutor: quod | Scrutariã
est inquirere & uestigare ẽt minutissima plautus in aulularia postremo hunc iam perscrutari hĩc scrutaria dicta ipsa scru | facere
tatio uestestigatioq;: ut sagaria: ut cenacularia ut lintearia & alia complusçula eodem inclinatu formata. | Scruto

Famulus Elote serui tia lacepe ruci Ambacti Tunica pallio proprior Genu crure uicinius Quot serui tot hostes Quot hostes tot serui Infrunitus Erunitus Thebæ heptapyli ogygia porta Hectaon pyli Thebæ lucanæ Munera patrimonii Munus publicum oratores in munes a muneribus ciuilibus Timidus plutos pannicularia quæ penicula mentum Follis Follitus pecũiosus Sacelli Scorteæ uteleiæ Spartea Bulgæ Folles p nũmis pecuniæ incubat negodium facessere Leguleii in uerbis somniculosi

licet numerosa familia latis diuersetur ædibus, tamẽ quisq; magis suæ saluti q̃ domini consulat opibus, frugi autem & solitarii homines, fortunam paruam uel certe satis amplam, dissimulanter obtectam, protegunt acrius, & sanguini sui periculo muniunt. Res ipsa deniq; fidem sermoni meo dabit. Vis enim thebas heptapylos accessimus, quod est huic disciplinæ primarium studium. Sed dum sedulo fortunam inquirebamus popularem, nec nos denique latuit chryseros quidam numularius copiosæ pecuniæ dominus, qui metu officiorum, ac numerum publicorum, magnis artibus, magnam dissimulabat opulentiam. Denique solus, ac solitarius parua, sed satis munita domuncula contentus pannosus alioquin, ac sordidus aureos folles incubabat.

Ergo placuit, ad hunc primum ferremus aditum, ut

CLICET. quãuis. ℣ Familia. frequens famulicii: famuli origo ab oscis dependet: apud quos seruus famel nominabatur: unde & familia uocata: seruitium primi inuenere lacedæmonii: q̃ elotas siue elotia sua appellant mancipia: cretenses peruicos quoq; meminit Aristo. in politicis: Galli ambactos seruos gallice noiant hinc Cæsar. in. vi. cõmẽtario loquens de gallis inquit eorũ ut quisq; est genere copiisq; amplissimus ita plurimos circũ se ambactos clientesq; hẽt. ℣ Magis suæ saluti. uetus uerbum est: oẽs sibi melius esse malle q̃ alteri: & ut inquit Plau. in trinũmo tunica pallio ꝓpior est. προσφιλ quoq; græcorum celebrat. γονυ κνημης εγγιον. genu crure ꝓprius est de hominibus magis se q̃ amicos amãtibus: præterea in prouerbio est quot serui tot hostes: tanq̃ dominus quilibet totidẽ domi habeat hostes quot hẽt seruos: sed ut inquit Seneca. nõ habemus illos hostes: sed facimus: dum illis non tanq̃ hominibus: sed tanq̃ iumentis abutimur: antiquissimus capito: quod annotatu dignum est: de hoc prouerbio existimat errorem hominib⁹ interuenisse primis præpostere enunciantibus: uero enim similius esse dictum initio: quod hostes: tot serui ex eo quod captiui hostes fere ad seueritatem adducebantur: unde etiã dicta mancipia. ℣ Frugi. parci. ℣ Oratius partius hic uiuit. frugi dicat: quid sit frugalitas & frugi. & unde ductum nomen copiosissime annotaui in tertio Tusculanarum cõmentario. ℣ Dissimulanter obtectam. dixit Seneca libro de beata uita ad gallionem: quod sapiens nec diuitias iactabit: nec abscondet: cũ alterũ infruniti animi si alterũ timidi & pusilli: infrunitus autem: ut id quoq; transeunter attingans is dicitur: quem græci uocant ἀπειρόκαλον. i. insolentem & ἄφρονα. idest imprudẽtem: infrunito opponitur frunitur frunitus idest prudens & modestus: qua dictione antiqui & cumprimis Cato usi sunt. ℣ Thebas hebtapylos. thebæ boeotiæ significantur duorũ numinum liberi atq; herculis patria. nec decentes ut inquit Plini. athenis claritate. a numero portarũ cognominatur heptapyli. quas septem habuisse traditur hæc ciuitas: statius hemoloidas thebanas poetas celebrat illo uersu: per ingentes hemoloidas exeat hemon. interpres statiis freqũẽter thebas heptapylos: quasi septem portarum cognominatas refert: una ex septẽ ogygia porta nuncupabat: ab ogyge rege in egypto fuerunt thebæ ecatompyli: hoc est centum portarum Homeri præconio inclyte hinc illud satyrographi: atq; uetus thebæ centum iacet obruta portis. tradit Pli. hoc totum oppidum pensile fuisse: idem meminit thebarũ lucanarũ in Italia quas interisse Cato auctor est: & thebæ in cilicia memorant: patria andromaches: ex qua ciuitate capta fuit chryseis. auctores Strabo Homerus cæteri. ℣ Disciplinæ. s. latrocinali. est enim disciplina την μεσην. unde disciplinosus in reprensione dictus gladiator a Catone. ℣ Chryseros nũmumularius: nomen conueniens nũmulario: uidelicet ab auro ductũ: quod græce chryson dicunt. ℣ Munerum publicorũ. timebat ne munera oneraq; publica ipsi ut diuiti iniungerẽtur. Liuius lib. i. refert oĩa indites a pauperibus inclinata onera fuisse: ut ordinatiõe. Seruii Tullii: Munerũ ciuiliũ ut scribit Hermogenes iuriscõsultus: quædã sunt p̃rimonii ut rei uehicularis. itẽ nauicularis: munus aũt publicum aut priuatum est. publicum munus est ut docet calistratus quod in administranda Re. publica. cum sumptu sinu titulo dignitatis subimus. grammatici oratores. medici & Philosophi uacatione m hñt munerũ ciuiliũ. ℣ Domũcula. Casula. diminutiuũ a domo. ℣ Munita cõtentus. Prouerbiũ apud græcos celebre ẽ. δειλον ὁ πλοῦτος. i. timidæ sunt diuitiæ. q̃m. i. diuites domos muniũt: & canes formidãdos alũt. & multas adhibẽt custodias. metus. n. plurimũ cõfert ad diligẽtiã custodiẽdi: Merito ergo chryseros diues feneratur domũ mũiuerat. Diuitias dissimulabat: folles aureos icubat. uidelicet ne uspiam furtificæ mãus irripere nec grassator isidiari. nec harpax qcq̃ itus harpagere posset. ℣ Pãnosus. Cõsimile ẽ illd Terẽtianũ. uideo sentũ sq̃lidũ ægrũ pãnis annisq; obsitũ. pãnicularia appellãt iuriscõsulti: titulo de bõis dãnatorũ ea q̃ i custodia recẽptus secũ attulit spolia: qꝰ idutꝰ ẽ cũ qs ad suppliciũ ducit ut & ipa appellatio oñdit. peniculamẽtũ a ueteribꝰ ps uestis dr. ℣ Aureos fol. Folle ꝑter alias sigñatiões ꝓ Marsupio crumẽa receptaculoq; nũmorũ accipimꝰ Iuue. si raddat ueterẽ cũ tota ærugie follẽ. itẽ & tẽso folle reuerti. ꝓ plẽa crumẽa dixit. hic follitꝰ elegãti uocabulo dictꝰ a Plu. i epidico ꝓ bñ nũmatꝰ: opulẽtusq; & follibꝰ nũmariis suffarcinatꝰ. Pedião Asconio numerãt iter pecũiarũ receptacula sportulę sportellę. facci facculi sacellũ. cumenæ. uteleiæ scorteæ mãtice marsupia fisci fisciæ fiscellæ sptea loculi: qbꝰ adde: & folles & bulgas: sic ãt folles ex nũero pilarũ uẽto tũe scũt. ita crumenę pecũia turgẽt: aq; silitudie idẽtũ nomẽ ex disciplia militari decẽ folles hoc ẽ decẽ facci: ut Vegetii uerbis utar: ꝓ cohortes singulas exponebãt: i qbꝰ militũ pecũia cõdebat. Aug. li. de Ciui. Dei nouissimo folles nõ tã ꝓ repositoris nũmorũ q̃ ꝓ ipis nũmis põere uſ. scribẽs Hipponẽsẽ quẽdã senẽ. coquo uẽdidisse piscẽ ꝑgrãdẽ sollibꝰ trecẽtis i cuiꝰ uẽtriculo Anuiꝰ aureꝰ ẽ iuẽtꝰ. ℣ Incubabat. Expssit auari mores. q icubat gazã & nũmos: q grãtiꝰ iruẽt aurũ q̃ solẽ. cuiꝰ mẽs sp aurũ uidet. Cõsile illd Augustini ex. ii. de ordie de fossæ pecũiæ icubat macer & scabiosus fenerator. Trãslatio sũpta ab auibꝰ q̃ icubatu souẽt oua & excludũt fetꝰ icubatiõi gallinarũ dat initiũ post nouã lunã. plus uicenagna in cubãda. subiici uetãt. alias icubare dñr hii q in tẽplis dormiũt ad accipiẽda reñpõsa: sup quo susius i Suetonii cõmẽtariis.

ECONcepta.

CONcepta. Concipi dicitur pugna cū manus conseruntur. & hæc purior lectio: q̄ si legas contempta: tanquam unicæ manus .i. tantum hominis pugna contēnenda sit: neq; metuendū aduersus unum depugnare. ¶ Nullo negocio. Nulla difficultate. uetus uerbum est. negocium facessere. pro eo q̄d est molestiam exhibere. q̄d græce dicitur πραγματα παρέχειν. Plautus in cassina. n. uero πραγματα μοι παρέχεις .i. negocium mihi facessis & molestiā exibes. in hoc significatu accipitur apud iurisconsultos sic scribētes in eum qui calumniæ causa negociū feceret .i. molestiā alteri exhiberet. Item pecuniam acceperit ut faceret negocium, uel non faceret: leguleii tam non intelligunt. q̄ intelligere nō curant: qd sit facere negocium quibus de intellectu uerborum nulla est cura. qui illud lacanticuli dictant. scire leges est non earum uerba tenere sed ui & potestatem. atqui sæpissime non magis in uerbis q̄ in percipienda legum potestate cecutiunt & hallucinantur. ¶ Foribus eius præstolamur: præsto sumus ad fores. cicim? præstolor tibi. & præstolor te. ut grammatici docent. est autem præstolari p̄sto. eē & expectare: p̄stolor tibi p̄sto. sū tibi appareo obsequor. præstolor te expecto te. ¶ Valuaq; sonus. Valuæ sunt ut dicit Var. & repetit seruius: q̄ resoluunt & se ualeāt. Fores ꝓprie dicūt: q̄ foras aperiunt, sicut apud ueteres fuit usitatum inde forculus deus dictus qui præest foribus sicut cardea cardini. limentinus limini. ¶ Sonus. Sic Vir. foribus cardo stridebat ahenis. ¶ Vexillarius. Ductor ac signifer. uerbum militare uexillatiōes equitum alæ sunt uegetio. ordo in Romana militia. sexagenos millites. duos centuriones uexillarium unum habebat: ut docet Liui. li. viii. tribus ex uexillis cōstat ordo. primū uexillū trarios ducebat: secundum rorarios Tertiū accensos. sunt autē rorarii milites qui leui armatura primi prælium cōmittebant. dicti a rore q̄d fere. ante rorat q̄ pluit. uexillū rosei coloris erat quo pedites euocabant. ceruleū uero equites. autumat Serui. uexillum dici a ueli diminutione contra. M. Tul. in oratore uelum ex uexillo factum contractione uerbi docet. literam enim uastiorem ut uerbis eius utor ex maxillis & axillis. & uexillo & pauxillo consuetudo elegans latini sermonis euellit. ¶ Omnium bipedum nequissimus. Ex illo Salustiano ducta elocutio. Iugurtha homo omnium quos terra sustinet sceleratissimus. Pli. in epistolis. Regulus inquit omniū bipedū nequissim? ab aliis dicitur de hoīe improbo nō solū bipedum sed etiam quadrupedū nequissimus. ¶ Obnixū silentium. omni nixu conatuq; custoditū. sine ullo sonitu & anhelatione cohibita. ¶ Nixu. Conatu & impetu. ¶ Offigit. Affigit. connectiq; ob. n. pro ad in frequenti usu est eruditorum. Vnde oboritur pro ad nascitur. & ob os. ad os: & obmoueto pro admoueto. dicebāt: oēs occisi occensiq; dixit ennius. pro accensi. ¶ Patibulū relinquēs idest ita affixum. queadmodum in patibulo affigi fontes solent. patibulum ex crux uocabulo notissimo Salusti. patibulo eminēs affigebatur: alias patibulū serra significat. qua hostia occludunt: ex eo quod hac remota ianuæ pateant: hoc significatu accipi uidetur a Catone cum ait. fiscinas: corbulas: qua lascalas patibule omnia. quis usus erit. in suo quoq; loco ponito. Vbi quala intelligit canistra. ¶ Curgustioli. Tuguriunculi: & domunculæ: de quo supra: Plautus ligellum dixit pro tuguriolo in Aulularia hisce uerbis. tu a ligello fuisti qui exis foras. id Plauti. testimoniū aduocat Nonius. quod nusquam extat in Plau. codicib?. nisi forsā legebat is uersus in ea parte fabulæ q̄ intercipit est. n. alularia mutilata. ego existimo uerba hæc Palutina a Nonio citata esse illa. quæ uulgo sic legunt. clamat cōtinuo fidē de suo tigillo fumus. si qua exit foras. nam si syllabatī perpēdas singulas dictiones facile liquæbit inuersa eē & deflexa uerba ab archetypo. & illa pro tigillo legemus ligello i plautina fabula. si Nonio credimus. ¶ Cōtentissima. Sublatissima. uocalissima. duplex uis orationis est. altera cōtētionis. altera sermonis. Cōtentio quæ acrior est & concitatior tribuit actionibus forensibus. Sermo in circulis cōgressionibusq; familiaribus uersat. cōtēptionis rhetoꝝ ꝑcepta sunt. nulla sermonis. q̄q̄ M. Tullius qdā ueluti ꝑcepta dat i primo de officiis. ¶ Salutis cōis. Oratius. nā tua reges agit paries cū ꝓxius ardet. ¶ Diffamat. Diuulgat. Suppetiatū. Auxiliatū suppetias auxiliū dicimus de quo uerbo supra affatim & apud Suetoniū. ¶ Mediū. Corrige remediū. E re nata: Ex occasione rei presentis capto cōsilio ut iam dictū est. ¶ Cōmissimus. Lego cōminiscimur .i. excogitamus. inuenimus. ¶ Antesignani. Quē superius uexillariū noīauit: mō antesignanū appellat uocabulo ꝑ æquæ militari: antesignanos. n. ut uerbo ipso declarat milites dnt: q añ signa sunt: quos tanq̄ duces reliqui secunt. apud Vegetiū antesignani dnr. Cāpigeni ideo sic nominati: qa coꝝ opa atq; uirtutē exercitu genus crescit in cāpo. ¶ Temerato. Corrige tēperato. q̄si tēpamēto quodā liberato. ¶ Per articulū mediū. Ex disciplina sectiōis ita mēbra abscindunt ferramēto: ꝑ articulū tēperato: ut reliquū corpus seruet: icolume: Ideoq; chirurgus ut scite ꝑcipit celsus esse debet adolescens. manu strenua. stabili nec unq̄ intremiscēte: Archagatus peloponesis a sæuitia secādi urēdiq; uulnerarius uocat? fuisse fert. ¶ Multis laciniis. Signat uulnus obligatū obuolutūq; fuisse atq; cōstrictū multis pānis linteolisq; ne guttæ sanguinis ad terram ꝓcidētes facius detegerēt & secutioribus ꝓderent uestigia. ¶ Cæterū. Sine brachio truncum truncatūq;. ¶ Religionis: Purior lectio est regiōis: Cōsimiliter Vir. ignari hominūq; locorūq; erramus.

concepta pugna manus unicæ, nullo negocio, cunctis opibus ociose potiremur. Nec mora, cū noctis initio forib? eius p̄stolamur q̄s neq; subleuare neq; dimouere, ac nec ꝑ fringere quidē nobis uidebat, ne ualuarum sonus cunctā uiciniā nostro suscitaret exitio. Tunc itaq; sublimis ille uexillarius noster lamathus spectata uirtutis suæ fiducia, q̄ clauis imittendæ foramen patebat, sensim immissa manu, claustrum euellere gestiebat. Sed dudum scilicet omnium bipedum, nequissimus chryseros uigilans & singula rerū & obnoxiū silētiū tollerās, paulatim adrepit grandiq; glauo manum ducis nostri, repente, nixu fortissimo, ad hostii tabulam affigit, & exitiabili nexu patibulum relinquēs gurgustioli sui tectū ascēdit, atq; inde cōtētissima uoce clamitās, rogāsq; uicinos, & unūquēq; proprio noie ciens, & salutis cōis admonens diffamat, Incēdio repentino domū suā possideri. Sic unusquisq; proximi piculi cōfinio territus, suppeciatum decurrere anxii. Tunc nos in accipiti periculo cōstituti uel opprimendi nostri, uel descerendi socii medium e re nata ualidum, eo uolente, cōmisimus. Antesignani nostri partem, qua manus humerum subit, ictu per articulum medium temerato, prorsus abscindimus, atquo ibi brachio relicto, multis laciniis offulto uulnere, ne stillæ sanguinis uestigium proderent, cæterum lamathmum, raptim reportamus, ac dum trepidi regionis urgemur graui tumultu, & instantis periculi metu terremur ad fugam, nec uel sequi prope, uel remanere tuto potest,

Cōcipi pugna quid sit gem
prestolor
ualuæ
fores
forculus
cardea
limentinus
uexillationes
Rorarii
uexillū
rorarii
roseum
cerculeum
Ob ad.
Ob os.
patibulum
ob ꝓ ad
patibulum
Gurgustioli
Loc? plauti ꝑpensus
Contentio
sermo
E re nata
Antesignamus
Capigeni

uir sublimis animi,uirtutisq; præcipuus multis nos affatibus,multisq; præcibus quærens,adhoratur per dextre martis,per fidē sacramenti, bonū cōmilitonē cruciatu simul,& captiuitate liberaremus.Cur enim manu q̄ rapere,& iugulare sola posset, fortē latronē sup uiuere ?sat se beatū,q̄ māu socia uolēs occūberet Cūq; nulli nr̄m spōtale parricidiū suadēs , psuadere posset māu reliq̄ sumptū gladiū suū,diuq; deosculatus,p mediū pect⁹,ictu fortissimo trāsadiit.Tūc nos, magnanimi ducis uigor̄,uenerato corp⁹ relinquum ueste liena diligēter cōuolutū,mari celādū cōmisim⁹ & nūc iacet nr̄ Lamathus elemēto toto sepult⁹. Et ille qdē dignū uirtutib⁹, suis uitæ terminū posuit. Enī uero Alcimus sollertib⁹ cœptis,tn̄ sæuū fortunæ nutū nō potuit abducere,q cū dormientis anus pfacto tuguriolo cōcedisset tubiculū supius,iāq; ptinus oblisis faucibus iterstingueret eā debuisset,prius malu it rer̄ singula p latiorē fenestrā forinsecus nobis sitis rapienda dispgere.Cūq; iā cuncta rer̄ gnauiter emolitus,nec toro qdem aniculæ qescentis ,.parcere uellet,eaq; lectulo suo deuoluta,uestē stragulam subductam scilicet iactare similiter destinaret,genibus eius profusa sic nequissima illa depræcat̄.Q uod oro fili paupertinas,pannosasq; reculas miserrime anus donas uicinis diuitibus; quorū hæc fenestra domum pspicit,quo sermone,uallido decept⁹ astu,& uera q̄ dicta sunt credēs. Alcimus,uerēs.s.ne,& ea q̄ primus miserat,quæq; postea missurus foret,non sociis suis, sed in alienos lares iā certus erroris abiiceret,suspēdit se fenestra sagaciter perspecturus oia , presertim domus attiguæ,quā dixerat illa,fortunas arbitratur⁹ qđ eū strenue qdē,& satis i puide conātē senile illud facin⁹,q̄q̄ iualido,repentino tamē,& iopinato pulsu nutantē,ac pendulū,& in pspectu alioquin attonitū

Sacramenta militum ¶AFF atibus. Allocutiōibus. Vir.Quo nā ambire furētē audeat affatu.Per fidē sacri.Sacro militari.obligati milites iurat
oia se strenue facturos q̄ pcepit ipator.nūq̄ deserturos militiā:nec mortē recusaturos p romana R e Pu.hic sacramēta pro
militibus usurpāt eruditi.Iuuenalis cōmoda nūc alia atq; alia emolumēta notem⁹:sacror̄:autumāt eruditi militiā cor̄ p
prie legitimā eē:q singuli iurabāt p R e.Pu.se cūcta facturos.nec discedebāt.nisi cōpletis stipēdiis: idq; sacr̄m uocabatur:
cōmilites nunc parili sacramēto latrocinalis societas obstringit̄.¶Comilitionē.Cōmilites & cōmilitiōes dicti una millitātes Cōma
Commanipulones nipulōes quoq; q̄si eiusdē manipuli & commanipulatio dcā societas cōmanipulonū.Spartian⁹ idē ob unius gallinacci dir
reptionē decē cōmāipulones:q raptū ab uno cōedetāt
Cōmanipulatio securi percuti iussit.Item iussit ut tota i expeditiōe in cō
māipulatiōe nemo focū faceret. ¶Manu. pro manui.
Manus organum declinatio uet⁹:& frequēs:hic apud Varonē cōcubitu
idulgēt.T eq; aspectu ne subtrahe nr̄o.est aūt sensus: se
Hō prudētissimus qa manuatus nolle supuiuere:nec supstitē eē manuī præ mortuæ:ab
scissæq; a reliquo corpe:sine q̄ mācus ē hō:nā ut Aristo
les & cæteri tradūt:manus ē organū organor̄ istrumē
tum instrumētor̄.Anaxagoras dicere solebat hominē
prudētissimū oium aialiū eē:qm̄ unus oium manuatus
eēt.cōtra Aristoteles lib.xiii. de aialibus recta ingt rō
exigit:ut qm̄ prudētissimus oium ē hō iō manus recœ
perit:qd dicat igt Lactātius de manib⁹ rōis ac sapiētię
ministris q̄s solertissim⁹ artifex planas ac modice cōca
uo sinu fictas:ut sigt tenendum sit apte possit inside
re idigitos terminauit:Man⁹ ut auctor ē Galenus.li.pri
mo de iuuamētis mēbror̄ datæ sūt hoi uice oium istru
mētor̄ & armor̄:gbus utit̄ in oib⁹ artificiis.¶Occum
Spontale beret.Moret̄.¶Spōtale.Vltroneū:& spōte nr̄a factum
Spons a spōte.n.spontale deducit̄:cuius rectus casus est spōs:
ut docet Auso.illo uersu.spōte ablatiui casus qs rectus
erit:?spōs & apđ Cor.Celsū scriptū ē:san⁹ hō:q & bene
ualet & suæ spōtis ē nullis se obligari legib⁹ dēt: græcę
spōtal' mors dr̄. αυτοματοσ θανατοσ. Trāsadiit.trāsmisit
Mare sepulchrum trāsfodit.traiecit.Virg.trāsadiit costas . ¶Magnanimi.
Magnanimū appellat:q̄si mortis contēptorē:nā & Ari
stote.i q̄rto Ethycor̄ magnanim⁹ ingt cū i piculo uer
sat̄ uitæ suæ nō parcet q̄si nō sit dignū oino non uiue
Oblidere re.¶Vigore uenerato.adorata uirtute sic Virgi.uene
rata sacerdos passiue dixit. Toto elemēto,s.maris. di
xit.Discertæ mœcenas. Non tumulum curo sepelit na
tura relictos ¶Dii boni q̄ multor̄ sepulchr̄ ē mare q̄n
ti quotidie mortales in mari moriuntur &in mari sepe
Forinsec⁹ liuntur. Proprius p tumulo carpathiū oē mare ē. ¶Al
cimus Nomē pprīū est a fortitudine ductum.Alcimos
eni' græce fortis est.¶Abducere.subducere : subtrahe
re eripere:abducimus inuitos:ducimus uolētes. ¶Ob
lisis faucib⁹.Suffocatis:oblidere.n.& elidere ē uolētes
pfocare strangulareq;.M.Tul.pro scauro.Libertus pa
tronū nō occidit sed duobus digitulis gulā oblisit: iter
stinguere.Penitus: extinguere.¶Forinsecus.Foris ex
trinsecus:eadē.n.forma itrinsecus. extrinsecus forinse
cus:altrinsecus & alia hoc genus dūr.¶Gnauiter.Stre
nue:& uelociter cōtrariū ē ignauiter:a nauiū uelocitate
nauus dictus:& gnauus:cuius cōtrarium est ignauus.
¶Aniculæ.Vetulæ & p simplex.N.scribit̄ prima cor
repta:alias annicula geminato.N.dr̄ unius anni. ¶Ve
Genua misericordiæ stē stragulā.Q uia scilicet istrastus erat torus. ¶Genib⁹
profusa.Ad genua alcimi pcumbē:ea.n. sunt miseri
cordiæ cōsecrata:genua supplices attingūt:ad hæc manus tendūt hæc ut aras adorant.¶Paupertinas.Penultima produ
Reculas cta pnūciādū eē docet Sidonius:q ait Angulus iste placet paupertinusq; recessus.¶R eicusas.Legēdum reculas ex auctori
tate Pri.q scribit noīa gntæ dedinatiōis fœminina abiecta.s.assumere cula & facere diminutiua:ut dies ingt diecula res re
cula.Plau.i cistellaria.siqdē iperes p copia p recula noīe recular̄ pānosar̄ expssit significāter tēniculū pimoniū: & supped
lectilē oppido q̄ pusillā:nā appellatiōe rei opes significant̄:Oratius ut rē facias rē si possis recte si non quocūq; mō rem: &
Res apud Ausoniū:nō auxi nō minui rē pterea noīe rei notat̄ imperiū.lis & coitus. Ausonius imperiū litē.Venerē:cur una no
tet res:refert.M.T.nondum iter iurisc̄osultos eē cōstitutū,utrū rē an litē dici oporteat. ¶Callido austu.Austicia uafriciaq;
Astutus anili:græci uocāt αστυ ciuitatē,unde illud T erentiū iam in astu uenit:inde astus p astutia:& astu:i hoies dicti:qm̄ qui habi
tant in urbibus hi callidiores ferme sūt rusticis rupiconibus:astu pro astute aduerbio usus est T erentius in eunucho: ut in
terpretat̄.Donatus.¶Sociis suis.Qui forinsecus excipiebāt:quæ ab alcimo deiiciebant̄.Suspēdit.Librauit:& ueluti suspē
sum ac pendulum sese fecit causa perspiciendi.¶Attiguæ.Proxime & coniunctæ.Fortunas arbitraturus.Opulentias diui
tiasq; inspecturus:cōtēplaturusq; arbitrari eni est interdū speculari:unde arbitri dicti spectatores.Plautus ne arbitri nr̄i di
cta nr̄a arbitrari q̄ant.¶Senilæ illud facinus:aspert⁹ significātiusq; appellauit senile:facinus : q̄ si uetulā faciorosam dixis
Arbitrari set sic Lucilius:carcer uix carcere dignus:sic & epigrāmatarius poeta.nō uitiosus hō es zoile sed uitium.

¶PREceps

¶Præceps inegit. Egit in ꝓceps atq; ꝓcipitiū: ꝓpositionē adidit uerbo. q̃ nomini fuerat copulanda. ☞ Diffusa. Corrie diffissa signat. n. costas alcimi decidētis fuisse dirruptas: dissipatasq;. ☞ Crate costaꝝ. Virgili. & cratē pectoris ense trāsadiit. Oui. quoq; i. xii. q̃ lateꝝ cratē ꝑrupit. costæ hoi tantū octo mæ sūt suibus denæ. Cornigeris. xii. serpētibus triginta. pect⁹ homini tātū latū reliqs carinatū qđ costaꝝ q̄si crate hominat. ☞ Vitā euasit. Mortuus est. ☞ Prioris exēplo sepulturæ. Denotat alcimū quoq; i mare deiectū fuisse habuisseq; sepulturā lamathi sepulturæ cōparē ut iqt Orati⁹ exitio ē auidum mare nautis. ☞ Duplici plaga. Ob iacturam. s. duoꝝ lamathi & alcimi. ☞ Petiti. Perculsi unde & cornupetæ boues dicti: q cornupetunt. i. feriūt appetūtq;: & petitiōes dicim⁹ īpetus insultusq; gladiatoꝝ. M. T. q̄s ego tuas petitiōes ita coniectas: ut uitari nullo mō possent leui declinatiōe defugi. ☞ Abnuētes. Quasi dicat iā dānantes conatus nostros apud thebas ut īprosperos īfaustosq;: ꝓfecti sumus ad ciuitatem ꝓximā plateaꝝ: sunt. n. plateæ i boetia sub cytherone mōte haud lōge thebis: q̄s ενικῶσ. i. singulari numero ꝓtulit Homerus. a latitudine remoꝝ Plateas appellatas autumat Strabo: atq; platenses remigratiōis quæstu uictare: cui scribere uī plenius q ait plateas iuenisse remi latitudinē: nā græce πλατη remus πλατος latitudo īde πλαταια platea dicta: qa lata iter dū media plateæ syllaba ꝓducti ꝓnūciat: interdū corripit: ut apud Ora. puræ sunt plateæ nihil ut ꝑperātibus obstat. hinc auso. festiuiter ludēs dixit nomē plateas ꝑdere: cū significare uellet plateas: q̃ a latitudine nomē mutuant. ꝑturba angustas fuisse & arctas: adeo ut nomē suū hoc est latitudinis perdere uiderent. ☞ Mun⁹ edituꝝ gladiatorum. Editores spectaculi gladiatorii scito uocabulo munerarii noiant: qa & id munus uocatur tanq̃ eo spectaculo perinde ac munere donoq; gratissimo populus capiat deliniaturq;: scribit Lactātius lib. vi. diuinarū institutionum. uenationes Saturno attributas eē: quæ munera uocant: apud scriptores oēs hæc loquēdi legantia usurpatur: ut munerum noie spectacula feraꝝ: & ludi gladiatorii significentur: super quo apud Suetonium

preceps inegit, qui preter altitudinē nimiā sup quendā etiā uastissimū lapidē ꝓpe iacētem decidēs, ꝑfracta, diffusaq; crate costaꝝ, riuos sāguinis uomens primitus narratis, nobis q̃ gesta sunt, non diu cruciatus uitā euasit quē prioris exēplo sepulturæ traditum bonū secutorē Lamatho dedimus. Tunc orbitatis duplici plaga petiti. Iamq; thebanis conatibus abnuentes plateas, proximam conscendimus ciuitatem. Ibi fama celebrem quendam noie Democarē mun⁹ editurum gladiatoriū dep̄hendimus. Nam & genere primarius uir, & opib⁹ pluribus, & liberalitate ꝓcipuus, digno fortunæ suæ splēdore, publicas uoluptates instruebat. Quis tantus ingenii: quis facundiæ, qui singulas species apparatus multiiugi uerbis idoneis possit explicare? gladiatores isti famosæ manus uenatores illi probatæ pernicitatis alibi noxii, perdita securitate suis epulis bestiarum saginas instruentes

satis multa Cyprianus perorans in ludū gladiatoriū: homo inqt occidit in hominis uoluptatē: Disciplinā ē ut perimere qs possit & gloria est qđ peremit: celebritatē hanc gladiatoriā omni solitudine ait eē tristiorē. Tertullianus quoq; damnans ethnicoꝝ mores: de uestris inqt semp bestiæ signant. De uestris semp munerati noxiorū greges pascunt: editurum autem pro exhibituꝝ perditurumq; dixit significanter cū numerari exhibentes ludos edere dicant: Vnde editores dicti: qui exhibent ludos. Sueto. in cæsare: edidit spectacula uarii generis. Spartianus edita munera: in qbus elephantos: & corocoetas exhibuit. itē centum leones una missione edidit: Quod aūt ait corocoetas exhibitas corrige crocutas est enim crocuta Plinio. Solino: cæteris: fera nascens in Ethiopia dentibus oia frangens protinusq; deuorata uētrali calore conficiens: ex cane: & lupo concipi tradunt. ☞ Formæ. Purior lectio & cōgruentior ē fortunæ q̃ formæ. ☞ Multis. Multiplicis & uarii: multiiuga. n. dicimus multa & numerosa. ubi Annotandū. sicut in postliminio meditullio & legitimo illud liminiū: & Tullium & timū: nihil oino designat: sic in multiiugo. prima ps multū significat: reliq̃ uocabuli ps protractionem solam eē demonstrat: eadem forma dixit Ausonius teriuga milia pedon. pro tria milia pedū metricoꝝ. ☞ Famosæ manus. Propriū gladiatoꝝ est ut famosi dicant qđ magis ad infamiā qua ad famā refert tales. n. (qđ & iuriscōsulti docent) notant infamia: sūt aūt in gladiatoribus man⁹: q̃ secūdæ uocant: si prima ad euocandū aduersarii ictū ꝑlata erit: fiūt & tertiæ & q̄rtæ: si geminata captatio est hinc apud Piniū secundanus & tertian⁹ accipiunt ab recētioribus pro gladiatoribus secūdaꝝ & tertiaꝝ manuum: ex eo uidelicet: q fessis primis secūdi. secundus tertii i gladiatura succederent gladiatoꝝ aūt multa genera & uaria noia ꝑdunt: nāq; alii myrmillōes alii. thraces dicti: q inter se ꝑprie opponunt: qđ & Ausonius docet illo uersu. Quis myrmillōi cōtēdit: æquimanus thrax: a thrace gladiatore threcidicus gladius & arma threcidica dicūt. obiter corrigēdus est explicādusq; apud Ciceronē locus. q in. vii. Antonianaꝝ ita scribit. myrmillo in asia depugnauit cū ornasset thecidicis comitē & familiarē suū. ꝓxio anno cū publice ꝓfiterer luculentas illas orōnes cōmonui auditores: ut meo qdem ꝑiculo ꝓthecidicis emēdarēt rhrecidicis audixi a Mar. Tul. taxari Luciū Antoniū. quē myrmilionē uocat hoc ē gladiatorē asiaticū: q threcidicis idest gladiatoriis armis & armatura gladiatorū: qui thraces peculiari uocabulo nominatur ornauerit comitē & familiarem suum: eūq; mos in gladiatoria pugna iugulauerit: astipulatur huic opinioni nostræ: idem ipse Cicero qui in superiore philippica in eundem Luciū Antonium dixerat. o impudentiam incredibilē tantū ne sibi sumpsit quia mylassis myrmillo thracem iugulauit familiarem suum. interꝑtes philippicarum per incuriam labuntur. Auso. scribens decōmodo imperatore: qui fuit gladiator inquit. Threcidico princeps bella mouens gladia. ꝑterea in ordine gladiatorum secutores retiarii. harenari. bestiarii. meridiani nominant. ☞ Bestiarum saginas. Dānatos ad bestias designat. de quibus paulus iuriscōsultus sic scribit ad bestias dānatos. fauore populi ꝑsides dimitterent non debent: sunt & gladiatores quidā bestiari noiatim ex eo: qđ aduersus bestias in spectaculis depugnant: auctor est Vlpia. eos q̃ operas locauerūt ut cū bestiis depugnarēt notari īfamia: bestias aūt accipere debemus ex feritate magis qua ex aialis genere: Tertullianus in apologetico. nō publico liberalius discūbo. quod bestiariis. super macenātibus mos ē: Ludus erat apud ueteres i quo bestiarii erudiebātur ad pugnā bestiaꝝ: Scribit Seneca qđ dignū scitu est in. x. epistolaꝝ in ludo bestiarioꝝ. unū cum ad matutina spectacula pararet. secessisse ad exonerādū corpus. Ibiq; lignū id quod ad emundanda obscena adherente spōgia positū est. totū in gulā farsisse & ita ꝑclusis faucibus spiritū emisisse. apud Appionē q polihystor appellatus ē historia luculēte graphiceq; explicat Andronodori serui: qui ad pugnā bestiaꝝ a domino datus est. Nati sub sidere caniculæ erunt uenatores: arenarii parabolarii: & q sub cōspectu populi in caueis cū feris pugnet auctor Iulius firmicus in. viii. matheseos. apud quē uerbū illud parabolarii existimo legēdū eē pyrobolarii unius tātū litere imutatiōe. ut significent iaculatores pyroboloꝝ: sunt aūt pyroboli tela ignita: & ardentia: q̃ cū flāma mittunt: quoꝝ memit Plutarchus in Dione scribens pyrobolorum, incendio complures

Cratesco statum. Cornupet. Munera. Editores ludorum. Crocuta. Multiiuga. Famosi gladiatores. Manus secūdeç tertiæ in gladiatoriib⁹. Secūdani. Myrmillones. Thraces. Trecidicus gladius. Locus Ciceronis. Mors bestiarii. Locus materni. Pyropolarii. Pyroboli.

extinctos: Qui ad bestias dãnabantur largiores cibo iplebantur, ut pigues: & saginati instruerent saginam ferarum: hinc illud Cypriani. ipletur in succũ cibis fortioribus corpus: & aruinę totis mẽbrorum moles robusta pinguescit. ut saginatꝰ in pœna carnis pareat. Quintilianus quoq; in gladiatore in hanc sentẽtiã alebar inquit deuotũ corpus grauior omni fame sagina: in quarto Propertii cõmẽtario scripsi uersum illũ ad hunc intellectũ esse referẽdũ: q dabit imũdæ uenalia fata saginæ. sagina autem piguitudinẽ significat. & saginare piguefacere. saginariũ apud Varronẽ accipitur ꝓ auiario locoq; saginæ: ubi aues inclusæ saginantur: & saturitate pgliscunt: Sagena uero genus est retis piscatorii. cuius mentio fit in euangelio. ¶ Cõfixilis. Erat inquit machina sublicis siue longuriis cõpacta. cõfixaq; & ob id cõfixilis dicta sublicas autẽ perticas uocamꝰ & palos ligneos. Vnde põs Romæ sublicius dictus. qui ex sublicis structus. totus erat ligneus sine ferreo clauo. Ita compactꝰ. ut trabes sine fulturis eximerentur: qd factũ esse uideri uult Pli. postea q̃ Oratio coclite defendente ægre reuulsus est: Cæsar i descriptione rhenani pontis inquit non sublicæ mõ directe ad perpendiculũ sed ꝓnæ ac fastigatæ ut secundũ naturã fluminis ꝓcũberent. ¶ Circunforaneæ domus. Circũforanea domꝰ a circũferẽdo dici uidetur accipiturq; ꝓ ea: q̃ mobilis & ambulatoria est facilisq; ad circũferẽdũ: uel uersatilis i circuitũ. circũforanei uero hoĩes dicũtur q circa fora & conciliabula uagantur. fucis & strophis captãtes questũ: quales sũt pharnamacopolæ. M. Tullius in Orõne pro Cluẽtio tũ repente anconitanũ quẽdã. Lu. Clodiũ pharmacopolam circũforanũ qui casu tũ latinũ uenisset aggreditur: Hieronymus quoq; in epistola ad domnionẽ scribens inquit eos imo nescio quẽ de triuio de cõpitis. de plateis circũforanũ monachũ rumigerulũ concionari aduersũ me. ¶ Præterea numerus Pornunciatione ad iuuãdũ ẽ significatur .n. quantus & q̃ copiosus. ¶ Sudio forẽsi.

confixilis machinæ sublicæ turres tabularũ nexibus istar circonforaneæ domus floridæ picturæ, decora faturæ uenationis receptacula, qui præterea numerus? quæ facies ferarum? Nam præcipuo studio forẽ si etiam aduexerat generosa illa damnatorum capitũ funera. sed præter cæteram speciosi muneris suppellectilem, totis utcunq; patrimonii uiribus immanis ursæ comparabat numerũ copiosum. Nam præter domesticis uenatõibus captas? præter largis emptionibus partas? amicorum etiã donationibus uariis certati oblatas tutela sũptuosa sollicite nutriebat. Nec ille tã clarus, tanq; splẽdidus publicæ uoluptatis appatus, inuidiæ noxios effugit oculos. Nam diutia captiuitate fatigate simul, & æstiua flagrãtia maceratæ pigre ẽt sessione languidæ, repẽtina correpta

Sẽsus ẽ: demochares munerarius secũ aduexerat reos sentẽtia iudicũ dãnatos inactiõe forẽsiũ causarum: ut eos mox exhiberet ad gladiatoriã pugnã. uel qd ueriꝰ puto: intelligit generosos etiã dãnatos aduectos eẽ a demochare: dũ ille tenetur præcipuo studio forẽsi. hoc ẽ gladiatorii spectaculi desiderio trahitur. Quod studiũ forẽse appellatꝑpterea qd inforo talia munera dabãt: Quod Vitruuius. & Pedianꝰ. Asconius docet. ¶ Muneris suppellectilẽ: apparatũ ludi gladiatorii. ¶ Immanis ursæ. Pro imanũ ursarũ. singularis ꝑ pluratiuo. qd genus elocutionis est usitatissimũ. ¶ Partas. Paratas ¶ Publicæ uoluptatis. Talia .n. spectacula ad uoluptatẽ maxĩe publicã ptinent: & plebeculæ oculos pascũt: Vnde & democharis nomẽ scite flictu uidet quo gr̃ia populi significat. ¶ Inuidię oculos. Ouidius toruos oculos & aciẽ obliquãt dat inuidiæ: que ut ipsius uerbis utar. nõ fruit somno. uigilãtibꝰ excita curis: Sed uidet ingratos itabescitq; uidẽdo successus hoĩũ: carpitq; & carpit una: inuidiæ nomẽ ductũ esse autumat. M. Tul. animus ituẽdo fortunã alteriꝰ ex quo illud actianũ gnã florẽ liberꝝ inuidit meũ. ꝑ eo qd ẽ gnã flori iuidit meoꝝ filioꝝ: Veteres. n. ut uidet sic iuidet florẽ rectiꝰ dici existimabant q̃ flori. qd & Quin. ãnotat & nos in t̃rio q̃stionũ Tuscu. cõmẽtario explicauimꝰ ẽ. n. iuidia siue iuidẽtia egritudo ex alterius rebus secundis. distat ab odio. quoniã odimꝰ malos: inuidemꝰ fortunatis. odisse nos palã ꝓfitemur: inuidiam dissimulamꝰ. odiũ ex alieno uitio: iuidia ex aliena uirtute & bonis exoriũt: odiũ cadit in brutas animantes: inuidia in hoiem tãtũ ut subtilit̃ disparauit distinxitq; Plutarchus. in libro de inuidia: & odio græci appellãt: oli appelles imaginẽ inuidiæ graphice & scienter pinxit in tabula: cuius rei Lucianus quoq; cõmeminit: & nos mẽtionẽ fecimus in libello de optimo statu. ¶ Estiua flagrãtia. Calore æstiuo. & æstu flagrãtissimo uexatæ flagrãtia ãt caloris corpa macerari dissoluiq; testat & Galenus in cõmentario Aphorismoꝝ: & nos quotannis expimur. nã cũ hieme & infrigidis tẽporibus sim habitior æstiui caloris ipatiẽs fio emaciatus: Sẽtioq; id esse uerissimũ qd Galenꝰ & ãte Galenũ Cor. Cel. pdiderũt: æstatẽ iuuenibꝰ eẽ inimicitiorẽ. Senibꝰ amiciorẽ. sicut e cõtrario. hyems senibꝰ inimica iuuenes fouet & roborat. ¶ Sessiõe lãguidæ. Dũ sedẽdo & ociãdo in cauea cõtinẽt lãgorẽ cõtraxere: ignauia eni ut inqt uerissime. Celsus corpus: hebetat: & ut auctor ẽ Gale. ipossibile ẽ corpa sessione desidiaq; torpẽtia diu bñ ualere: adeo exercitatio necessaria ẽ cũctis nõ solũ hoibꝰ sed ẽt brutis aĩalibꝰ. q cũcta conualescunt. & ut refert Vegeti. plus quotidiana exercitia ad sanitatẽ credunt pdesse q̃ medici: & contrario ociũ: & desidia langore ꝑgenerãt: iuxta illud cernis ut ignauũ corrũpãt ocia corpus: Nil agit mirꝝ si ursæ: quaꝝ natura alioq agitabilis ẽ captiuitate: & æstu nec nõ ex sedẽtaria ignauia laguẽtes pestilẽtia extictę sũt. scribit Pliniꝰ nr̃ Vrsos ueterno piguescere inualidissimũ urso caput: iõq; sæpe in arena colaphis exanimant. Annotauere Annales Domitium ænobarbũ i edilitate ursos numidicos cẽtũ i circo dedisse. ¶ Correpte pestilẽtia Obseruatũ ẽ pestilẽtiã magna ex parte incipere brutis aĩalibꝰ sic apud Vir. Ouidiũ ceteros ꝑma strages bestias populat. ita apud Homerꝝ. primo canes mox reliqua cõficiunt pestilẽtia Causæ ãt pestilẽtiæ pl̃res tradunt. Naq; aut ira deũ aut intẽperie celi. aut corruptis aquis aut noxio terræ halitu exorit pestilẽtia. nimietatẽ frigoris aut caloris uel hũoris: uel siccitatis. pestilẽtias gignere Philosophi & illustres medici pdiderũt. pãdemos appellat species luis siue pestilẽtię q̃ efficit in aridioribus locis agẽtes caloribꝰ crebris interpellari: & Loimodes q̃ tẽporaria qdẽ ẽ sed uolucri uelocitate letabilis. Lucretio pestilitas dicit pestilẽtia. in q̃ aĩalia. p̃ter hoies cætera pniora sũt: ui inqt Amianꝰ. Marcellinus. Ferina naufragia Decẽti trãslatiõe ferina naufragia dixit stragẽ ursaꝝ: q pestilẽtia correptæ animã agebãt semiuiuis uixq; spirãtibꝰ corporibꝰ: sicut naufragi subinde piclitant inculta pauperies. Egestas duris in rebꝰ urgẽs cogebat egestosos sordidãq; plebeculã accurrere ad cadauera ursaꝝ iacẽtiũ & inde dapes. inẽptas uẽtri esurienti latrãtiq; ingerere. Talis eni pastus est medicitatis & eoꝝ quos Plautꝰ appellat hoiẽ mẽdicabula pauperies significat egestatẽ mẽdicitatẽq; paupertas uero honestæ parsimoniæ nomẽ est. q̃ i apologia Apuleiꝰ nr̃ pconio laudis extollit Ora. Pauperiẽ imũdum cognoiat: eãq; depcat illo uersu. Pauperies imũda domus pcul absit. apud græcos πενος significat paupertatẽ πτωχια uero mẽdicitatẽ: pauperiẽq;. hĩc scite aristophanes i Pluto πτωχου μεν γαρ βιος ζην εστι μηδεν εχοντα του δε πενητος ζην φειδομενον mẽdici inquit uita quidem est nihil habentem uiuere: pauperis uero uiuere ad parsimoniam: alias pauperies dãnum dicitur ut apud iurisconsultos liquet & iam dictum est.

¶ EPulas

Sagina bantur bestiarii
Sagina
Saginariũ
Sagena
Sublicæ
Sublicius pons sine ferro
Circũforanea domꝰ
Circũforaneus
Inforo gladiatores Democharis populo gratiosus
Torni oculi
Inuidiæ, inuidia unde.
Inuidere florem
Inuidentia distat ab odio
Inuidiam pinxit ab pelles
Hyems amica iuuenibus æstas mihi nimicissima. pigra corpora languere.
Exercitatio saluberrima. Vrsos ueterno pigue scere Pestilentiã ordiri a brutis
Canæ pestilentiæ, Pandemos luces pestilitas
Paupies
Paupertas
Mendicus
Pauper

EPulas accurrere. Ad epulas currabant. ℣ Tunc nacti. i. excogitantes. Sed ego legere malim. Tunc e renata: quæ locutio apuleiana est: & sniæ cõgruens: de qua superius scripsi. ℣ Babulus. nomẽ proprium latronis: qd si legas bardulus ducto a tarditate nomine: bardus eni stultus appellatur: dictiõ e inflexa a græco: illi eni βραδύτερον dicũt: qd si barbulus a barbata: tanq̃ barbatulus: nã & barbula romani cõsulis nomẽ est apud Liuiũ. ℣ Quasi cibo parãdo. Vt ex ea cibũ pararemus & ursino pastu saginaremur. ℣ Adusq; confiniũ. Vsq; ad cõfiniũ: sic Virgi. attrides prothei Menelaus dusq; columnas: adusq; aũt sic ẽ dictũ queadmodũ abusq;. Nam cũ ꝑpositio ꝑpositioni nunq̃ cohereat abusq; & adusq; licẽter admissum ẽ. ℣ Rasura. ℣ Vt tõsura. sic rasura dicta ꝑ ipsa ut ita dicta rasione. ℣ Tergũ. Pellẽ & coriũ. Virgi. dixit tergora diripiũt costis pro coria & pelles detrahũt: caper grãmaticus. Tergũ a tergore sic distinguit: terga inqt hois sunt: tergum singulariter facit. Quadrupedũ erit tergus pluralis tergora. i. coria qd si uera ẽ capri obseruatio: tergũ ꝑ tergus ἀλόγως. i. iproprie posuit: sed finitiones grãmaticas usq; quaq; ne spectaueris. q̃s nõ minus scite q̃ uere fetutinas & prãcidas appellat cãdidissim⁹ scriptor. Au. Gellius. auctoritas. n. summoꝶ in eloquẽtia uiroꝶ: qui indiscriminatim talia usurpãt pro rõne hñda est: & ad eã ueluti ad Anchorã cõfugiendũ. ℣ Examurcatur. Repurgat. siccescit sanit ac madore saniosa quasi amurca exuit liberatur: exmurcare. n. uerbũ ẽ cõmenticium & perinde elegans oleo conueniẽs: qd exmurcari dicitur: qñ ab amurca liquat̃ desecatũq; fit. Amurca aũt quam sup oĩa celebrauit laudibus Cato: sanies olei ẽ. Amurca fit ex aquis: ideo siccitatib⁹ minima riguis copiosa. Plinius ait oleũ in amurca deterius fieri: & fractibus q̃ sũt oliuarũ carnes: ideoq; sepius in die decapulandũ, ẽ autem decapulare Plinio ut id in trãscursu Annotemus deplere dehaurire euacuare. a capulis ducto uerbo q̃ sũt uasa ansata. Vnde & capulator Catoni & Columellæ qui cõcha & capulis oleũ deplet ac tollit itorculario ex labris plũbeis: qd uasis genus est: & in labra fictili diffunditur. apud Columellã uerbũ est exaniatur: q̃le hoc examurcamur: neq; itellectu ab simili est eni exaniri exaudando siccari: sic eni ait in. xiii. cõpositis supra tabulatũ tergoribus aut frustis uasta põdera iponito: ut exaniet̃ hoc ẽ quasi sanie salsuræ expurget̃. Cor. quoq; Celsus i quinto ait sanie exaniare uulgus ꝑ eo est sanie educta siccare. ℣ Sacr̃m. Sicut i legitima millitia obstringebãtur sacro latrocinali obstrictos disposuisse qd agẽdum foret. ℣ Instanti. Præsenti iminẽti: grãmatici instãs tempus appellãt præsens. ℣ Non qui corporis. Ad magna

pestilentia pene ad nullũ rediere nũerum passim ꝑ plateas plurima cerneres iacere semiuiuorũ corporum feria naufragia, Tunc uulgus ignobile, quos inculta paupies sine delectu ciborũ, tẽuato uẽtri cogit sordentia suppleměta & dapes grauitas cõgrere passim adiacẽtes epullas accurrere. Tũc e re nata subtile cõsiliũ ego & iste babulus tale cõmiscimur ursã q̃ cæteris sarcina corporis ꝑualebat. q̃si cibo parandam, portamus ad nostrũ receptaculum eiusq; ꝑbe nudatũ carnibus coriũ, seruatis sollerter unguibus, ipso etiã bestie capite: adusq; cofiniũ ceruicis solido relicto, tergũ oẽ rasura studiosa tẽuamus, & minuto cinere ꝑspersum, soli siccandũ tradimus, Ac dũ celestis uaporis flãmis exmurgatur, nos interdum pulpis eius ualenter saginantes, sic instãti militie. disponimus sacramẽtũ⁹ ut unus enumero nostro, nõ q corporis adeo, sed animi robore cæteris antistaret, atq; is in primis uolũtarius, pelle illa cõtectus ursæ subiret effigiẽ domũq; Democharis illatus, ꝑ opportuna noctis silẽtia nobis ianue faciles ꝑstaret aditus. Nec paucos fortissimi collegii solers spẽs ad munus obeũdũ arrexerat. quorũ ꝑ cæteris thrasileõ factiõis optione delectus ancipitis machinæ subit aleam, Iãq; habili corio: & molitie tractabili, uultu serẽo sese

negocia obeũda nõ tã opus ẽ corpore robusto: q̃ aio firmo itrepidoq; iuxta illud Virgilianũ. nũc ais op⁹ ænea: nũc pectore firmo & eni animi robur oĩ telo ꝑstãtius ẽ oibusq; uiribus corporis anteponendũ. Antistaret. ℣ Præstaret. antecelleret. Catullus. anustas mihi militib⁹ trecẽtis. Antistitiũ elegãti uocabulo dr̃ excellẽtia q̃si q̃dã & fastigiũ dignitatis. Martia. Capella. antistitio ꝑminebat athanasia. ℣ Noctis silẽtia. Nox ut ingt Papi. fœcũda opeꝶ ẽ: & pulchræ accõmoda fraudi. Disponũt latrões iter se: ut eo cœtu aiosior sub ursæ spẽ uelut ursa dono deferat̃ ad democharẽ cupitorẽ taliũ feraꝶ: ut mox noctu ianuã repãdat sociis: ut ita ipune furari possint. ℣ Collegii. Scilicet latronũ: ẽ. n. collegiũ τον μεσον apud iurisconsultos titulus ẽ de illicitis collegiis. ubi Marcia. sic inqt. Collegia si qua fuerit illicita mãdatis & cõstitutiõib⁹ & Senatus cõsultis dissoluunt̃: in ibi quoq; solidatia iter dñr quo uerbo significatur opinor comessatiões & cõuiuia socialia q̃lia erãt apud cretes Syssitia: quoꝶ meminit Strabo. in. x. nã græce σύσσιτος latine sodalis: & hoc ẽ qd dixit Caius iuriscõsult⁹ eodẽ titulo: sodales sũt q eiusdẽ collegii sũt quos græci συσσίτους uocãt: i libris iuriscõsultoꝶ uocabulũ ꝑ græco barbaꝶ fuit substitutum: nullo intellectu: qdã codices itegrũ spaciũ hñt inani loco & lacunoso. Attamẽ nõ semp solidatia sũt inhonesta. illicitaq;: nec eni dixisset Oui. iure Sodalici q mihi iũctus erat. Notũ ẽ illud Catullianũ fraternũ uere dulce sordaliciũ. Cato apd. M. Tul. narrat se epulari solitũ cũ sodalib⁹: sodalitatesq; se q̃store cõstitutas eẽ: in qb⁹ mutitare: qd uerbũ gellianũ ẽ: sup quo alibi annotamẽta copiose cõscripsimus. ℣ Thrasileon. Nomẽ audacissimo latroni cõgruẽtissimũ græci eni θρασὺς appellant temeritatẽ & ferociã: unũ & trasillus temerarius & audax: sup quo in cõmẽtariis Tusculanaꝶ explicat⁹ locus ille Oui. busta thrasilli. Turpillus comicus fabulã cõdidit titulo trasileõis cuius testimoniũ aduocãt grãmatici. ℣ Factionis optione. Electiõe collegii latronũ: est. n. factio maloꝶ cõsensus & cõspiratio: alias factiones opulẽtias fortunasq; dicim⁹: ut apud Plautum frequẽter leges optare uero interdũ eligere: unũ optio dicta: in alia significatione q̃ remotior est optio dr̃ miles quasi optatus: hoc est electus ascitusq;: is adiutor dabat̃ cẽturionia Tri. militũ: ex hoc itellectu illud Plautinũ in asinaria: optionẽ tibi sumito leonidã. Autumãt eruditi optionẽ dici quoq; accensũ de optiõe milite dictũ est illud a iuriscõsulto titulo de pœnis dãnatoꝶ: ita neq; Speculatores ultro sibi uẽdicẽt nec optiões ea sibi desiderent. ℣ Subit aleã. Thrasileõ nõ recusãs sub ursæ specie & ferino habitu grãdia moliri subit periculum & discrimen machinæ: ut piculosæ: ut ꝑ hoie trãsfigurat⁹ in ursam in cauea: ad democharẽ munerariũ pinde quasi bestia deportet̃. Subire aleã est piclitari & obiectare sese fortunæ du biæ & ancipiti ex trãslatione aleatoꝶ: q i alea foroq; aleatorio uarie agitant̃: & repente uictores: repẽte uicti dubio euẽtu exanimãt̃. Liuius in dubiã seruitii iperiiq; aleã imus: & apud Lucanũ: placet alea fati alterutrũ mersura caput: aleatores a ueteribus aleones dicti. Catullus. Quis hoc põt uidere qs põt pati. nisi impudicus & uorax & aleo: ita apud Salustiũ legendũ est illud ex Catilina gsq; impudicus adulter. Ganeo aleo manu. uentre. pene bona patria lacerauerat: sincerior. n. lectio est & tersior ut legatur aleo: q̃ alea: sicut in pulgatis codicibus scriptum inuenitur.

Bardus
Adusq;
Rasura
Tergum
Tergus
Grãmaticę finitiones rancidæ
Auctoritas ꝑ rõne
Examurcare
Fraces
Decapulare
Capulæ
Capulator
Labra
Exaniare
Instans tp̃s
Antistiti
Collegiũ sodalicia
Syssitia
Verbum iuriscõsultorum
Mutitare
Thrasillus
Factio
Optio miles
Optio qd
Subire alea
Aleatores
Aleones

Sarcimen Sarcinator sarcinatrix Sartores Sarire

RECondit.induit ursinā faciē:corio ursæ tectus uestitusq́. ℣ Acumine Quidā codices habent sarcimine: qđ graphice quadrat:signat enim oras hoc est extremas corii partes sutura quadā tenuissima fuisse cōnexas cōpositasq́:ut uix uestigium sectionis internosceret: sarcimine aūt positū ē ꝑ sutura .quasi a sarciēdo. Vnde sarcinatores dicti & sarcinatrices: q̄uis nō desinit q sarcinatricē nō tā a sarciendo q̄ a sarcinis dictā uelint. Sartores quoq; nō solū a sarciēdo:uer ēt a sariēdo dici autumant scriptores idonei:quo intellectu:illud Plauti ex captiuis est accipiēdū:sartor sartorq; scelex & messor maxie sarire aūt est fodere:& a pire qđ in agricolatiōe utilissimū esse docet Columella & reliqui rusticationis cōditores. ℣ Respiratui. Scribit Hippocrates in libro de flatibus: adeo necessariū esse corpori spm:ut sine respiratiōe ad breuissimū tps uix uiuere possit:itercepto.n.spiritu animātes illico peřit:idē autumat cām egritudinū ea spm. Cuius illud celeberrimū spiritū ptē eē & anū morborū oium:merito ergo foramina parua ait esse data respiratui:hoc est respirationi ne obturato meatu & intercepto spū strāgularet. ℣ Bestiā factū.In ursā reformatū. ℣ Caueæ. receptaculo ferarꝫ. ℣ Prędestinatæ. Lege ꝑstiatæ hoc ē empte.sup quo ūbo supra satis multa:signat aūt latrones emisse paruo ꝑcio caueā :qua inclusus: thrasileō tāq ursa:ad dmocharē deferet. ℣ Reliq̄ fallaciæ Reliq̄ fallaciā:e locutio ueterib⁹ usitatissima

Nicanor A uictoria Nicopolis

Pli.exeq̄mur reliq̄ ꝓpositi. Nicāoris nicator:& nicāor: nomē ē a uictoria ductū:Seleucū celebrāt historici:q a uictoriarꝫ fœlicitate nicator cognomiatus ē . q̄si dicat uictoriosus a quo Nicephoriō:& nicopolis ciuitates cōditæ sunt uocabulo a uictoria ducto democharēs

Democha res.

quoq; nomē ex re & cā fictilū est:quo significat popularis & gratiosis : δημος enim græce populis καὶ χάρις grā taq̄ is q spectacula exhibet populo noiandus merito sit Dēochares. ℣ Proditos erat inqt hic nicaor oriūdus ex thracia stēmate gnīs ꝓditus:uel traditus : uel ꝓpagatus:ꝓdere.n. interdū ꝓtēdere.ꝓpagare plātare est Vir.genus alto a sanguie teucri ꝓderet:ac totū sub leges mitteret orbē.Dixit Teren.in Andria ut nuptiis aliquot ꝓdat dies ꝓdifferat.ꝓlatet.ꝓferat. ℣ Affigim⁹.Adulterinas fictiasq; cōminiscimur ꝑ ide q̄si Anicanore ad democharē scriptas. ℣ Muneri. Spectaculo ferarꝫ.Prouecta uespera.Cū iā magis ac magis icipit noctescere:& uespťinū tēpus in noctē obscuriorē

Prodere

Vsus Abusus Adulteranum Adulterare

℣ Abusi.Quasi in malā partē de usu & abusu qđ proprie significēt & q̄tū iterse distēt alibi copiose diligenterq; ānotauim⁹:cū usus sit earꝫ rerꝫ:q̄ nobis utēti b⁹ꝑmanēt:Abusus earꝫ q̄ nobis utētib⁹ peunt:cui legatus est bonorꝫ usus:illi nō ē legat⁹abusus:sūt eni hęc iter se cōtraria. ℣ Adulterinis: Falsis fictitiis & alieno noi e cōpositis hic & adulterinus denari⁹ dict⁹: falsus & reprobus:interdū ut inqt Pli.denari⁹ adulterin⁹ emit plurib⁹ ueris denariis.Eteni facta ē ar ꝓbādi denario:dū falsi denarii spectaē exemplar. Adulterare Pli.frequētissimū est ꝓcorrūpere:& uitiare:qđ Dia.græce dixit δολιζεται hoc est adulterat.Lege Corne. Cauet eū,q nūmos argēteos falsos cōflauerit falsi crimie teneri. ℣ Demirat⁹.Valde mirat⁹:De .n.ualde sigñat:ut de amo

recondit.Tunc tenui acumine sūmas oras eiusdequim⁹,& iūcturæ rimā licet gracilē setæ circūfluētis dēsitate sepim⁹ ad ipsū cōfiniū gulæ,q̄ ceruix fuerat execta, thrasileonis caput' subire cogim⁹, paruisq; respiratui.circa nares & oculos datis foramib⁹ fortissimū sociū nostrū ꝓrsus bestiā factū imittim⁹caueæ modico ꝑstiatæ ꝓtio,quā cōstāti uigore festi⁹ irepsit ipse ad hūc modū prioribus inchoactis,sic reliq̄ fallaciæ pegimus. Sciscitati nomē cuiusdā nicanoris,q genere thracio ꝓditus ius amicitiæ sūmū cū illo dēochare colebat,literas affingimus,ut uenationis suæ primitias bonus amicus uideret ornādo mūeri dedicasse.Iāq; ꝓuecta uespa abusi ꝑsidio tenebrarum, thrasilonis caueā demochari cū litteris illis adulterinis offerimus .Qui de miratus bestiæ magnitudinē, suiq; cōtubernalis opportuna liberalitate lætatus,iubet nobis ꝓtinus gaudii sui gerulis, decē aureos, ut ipse hēbat:e suis loculis ad numerati. Tunc ut nouitas consueuit ad repentinas uisiones animos hominum pellere,multi numero mirabundi bestiam confluebant, quorum satis calenter curiosos aspectus thrasileon noster,impetu miaci frequenter ihibebat consonaq; ciuiū uoce satis fœlix ac beatus demochares ille sæpe celebratus q; post tantā cladē ferarū nouo ꝓuentu, quoquo modo fortunæ resisteret,iubet

Defessus pellicere

& defessus:apud Terentiū:pro ualde fessus ut Donat⁹ex ponit. ℣ Contubernalis Nicanoris: tanquam inter democharē & Nicanorem contubernalitas esset: iusq; sodalitatis. ℣ Opportuna.pro opportune.liberalitas omnis grata:illa gratior que opportuna & tempestiua est:ex quo fit ut numus uel unus tempestiuiter datus pro beneficio sit : hinc parasitus plautinus gloriatur quodcommoditatis omnis articulo probe nouerit.Seneca in libris de beneficiis panis inquit unus esurienti datus beneficium est. ℣ Ex suis oculis. ita Suetonius.galbam refert choraulæ mire placenti denarios quinque donasse prolatos manu sua :ex peculiaribus loculis suis:sunt.n.loculi quod notissimum est receptacula pecuniarum:de quibus apud omnes mentio.Soter hoc est seruator nostre iudæ loculos pecuniarum:quas pauperibus errogaret commisit:ne uideretur aut quasi in honorus:aut quasi genus dominum prodidisse:loculamenta Columellæ & Victruuio sunt receptacula & quasi thecæ.Mar.Varro loculatas piscinas eleganter nūcupat:quasi loculis:siue loculamentis distinctas. Vbi dispares diclusi haberi pisces possint.de loculis & locellis pro repositoriis pecuniarum extant disticha epigrammatistę. ℣ Pellere.Lego pellicere:pro pelliciebat.ut sit sensus.Animos hominum pellectos esse tractosq; ad uisendam ursam enormem:id quod in rebus nouis accidere solet:ad noua enim conueniunt homines:ad noua concurrunt:ut inquit Seneca in declamationibus:idem in questionibus ait naturale est magis noua q̄ magna mirari:hinc illud notissimum est; quoq; concitarum nouitas gratissima rerum:pellicere autem est illicere:quod & perlicere dicitur usitatissimum Liuio. pellicationem Cato dixit a pellicendo quasi inuitamentum:& ut inquit Marcus.Varro illicitum ab illiciendo. ℣ Mirabundi bestiam . Valde mirantes magnitudinem ursæ adulterinæ. ℣ Calenter. Astute:solerter.calide aduerbum est:sic rarenter:pro raro.Et ualente pro ualide:ueteres quoq; iracunditer.inimiciciter. Temeriter.munditer.duriter.Et id genus sexcenta similiter desinentia dixere. ℣ Curiosos inibebat.impetu minaci Thrasileon cauebat.ne quispiam nimis curiose aspectans dignosceret se hominem esse non ursam:quam emenciebatur. ℣ Noualibus suis. Iussit Demochares thrasilionem sub bestiæ corio delitescentem deportari in noualia rusticaq; prædia:ut illic diligenter aleretur . Nouale est ut Plinii uerbis utar:quod alternis annis seritur.Seruius noualia interpretatur noua rura quæ per singulos annos renouant per semina:quod totum Plinianæ diffinitioni hoc est ipsi ueritati contrarium est:& errore fœdissime labitur Virgilianus interpræs.argum enim qui per singulos annos renouatur seriturq; sine intermissione restibilem uocant Rei Rusticæ scriptores:

Loculi Loculamenta Loculatę piscinæ Pelicere Pellicatio calenter Rarenter Nouale

ptores: Nouale m uero: qui intermittitur, & alternatim seritur. Mar. Varronis uerba hæc sunt ex libro primo latinæ linguæ: Ager restibilis: qui restituitur ac seritur, quotquot annis. Contra qui intermittitur a nouando noualis ager. ¶ Cœtui multarum. In pestilentia nihil aquæ salutare est: q loci mutatio & gregis separatio: cum contagione pecus maxime uexetur: hinc Columella præcipit grægem pecoris ouili. In lacinias separatim: particulatimq; distribuendum esse: sic enim facilius conualescit: quia ipsius morbi halitus minor est ex exiguo numero. Idem censet in omnibus morbis ac pestibus mutandas esse regiones maximeq; salutare præsensq; remedium esse asseuerat. Si pabula mutemus: & aquationes totius regionis: si alium atq; alium quæramus statum cœli: hic ergo dehortari uolens democharem: ne in noualia mitteret bestiam cauendum esse ait: ne cœtui multarum ferarum languidarumq; committatur: propterea q ex contagione morbus uulgari poterit atq; infestare recentem bestiam. ¶ Patulum ac perflatilem. In locum loco perflatili ac patente aer agitabilis uersabilisq; purior hauritur: & sincerior. Ideoq; talis cœli status maxime salutaris est: & aduersus pestilentiam efficax medella. Auicena docet quomodo obuiam eundum sit pestilentiæ ex corrupto cœli tractu prouenienti: odoramenta cumprimis probat: tanquam plurimum: conducentia ad aeris contagionem propulsandam: sic & olim. Commodus imperator auctore Herodiano pestilentia intra ciuitatem Romanam. sæuiente: laurentum secessit. q frigidior ea regio siluisque laurorum opaca sit: ualere enim plurimum aiebant medici ab aeris euitandam contagionem tum odores laurorum: tum odores laurorum: tum amœnitatem umbrarum. Ipsa quoq; urbe de Medicorum sententia plerique unguentis suauissimis nares atq; aures opplebant, qui suffictu & odoramentis assidue utebantur: q meatus sensum odoribus illis occupari haud quaqua admittant aera tabificum. ¶ Lucos consitos. Opacitas umbrarum recreat ursas & id genus bestiarum recreat maxime iuuat: præcipit Columella si ex calore & æstu concepta pestis inuasit ut opaca rura: si inuasit. ex frigore ut eligantur aprica. ¶ Fontes incubare. Aquam fontana aliis melior salubriorque est: ut

In pestilentia loci mutatio salutaris

Pestilētia q a cœlo

cōmodus imperator

Odoramēta aduersus aera rabificum

nouallbus suis cofestim bestiam ire, iubet summa cum diligentia reportari. sed suscipiens ego, caueas inquam domine flagrantia solis, & itineris spatio fatigatam cœtui multarum, & ut audio non recte ualentium committere ferrarum quin potius domus tua patulum ac perflatilem locum, immo & lacu aliquo conterminū refrigerantemq; prospicis. an ignoras hoc genus bestiæ: lucos consitos, & specus roridos. & colles frigidos, & fontes amœnos semper incubare. Talibus monitis demochares perterritus, numerumq; perditarum secum recensens, non difficulter adsensus, ut ex arbitrio nostro caueam locaremus facile permisit. Sed & nos inquam parati sum⁹ hic ibidem pro cauea ista excubare noctes ut æstus, & uexationis incōmodo bestiæ fatigatæ, & cibū tēpestiuum, & potū solitū accuratius offeramus. Nihil indigemus labore isto uestro (respondit ille) Iam pene tota familia per diutinā consuetudinem nutriendis ursis exercitata est. Post hic uale facto discessimus, &

docet Auicena: puteanam aquam improbat tanquam noxiam comparatione. fontium. Contra Plini. maxime probabilem esse censat aquam puteanam ex his potissimum puteis quibus exercitationis ratio crebro haustu contingit: & illa tenuitas. colante terra. Victruuius aquam quæ ex imbribus colligitur salubriores habere uirtutes autumat: eo quod collecta ex fontibus per aeris exercitationem percolata tempestatibus liquescendo peruenit ad terram: sunt nonnulli fontes calidi ex quibus profluit aqua sapore optimo in potione suauissima. Philosophi non pauci & sacerdotes Egyptiorum ex potestate aquæ omnes res constare crediderunt: & profecto aqua non solum potus: sed infinitas usui animantium præstat utilitates: est enim maxime necessaria: & ad uitam & ad delectationes & usum quottidianum. Aquarum salubrium sapor, odor nullus esse debet: ex gallice: niuibus. grandine. pestilentissimum potum esse conuenit: & ex uitio aquarum morbi plurimi proueniunt & imprimis guttura intumescunt. Vnde gutturosos alpinos apennicolasque frequentissimos quottidie uisitamus: ex quo illud Satyricum. Quis tumidum guttur miratur in alpibus? Refert Vlpianus siquis natura gutturosus sit: non uideri morbosum: uel uiciosum. ¶ Adsensus. Tota una dictio. significatur enim democharem facile assensisse iuisseque procliuiter in sententiam latronum. Dicimus assentio & assentior indifferenter. ¶ Caueam. Quatrasileon sub ursæ specie continebatur. ¶ Locaremus. Collocaremus poneremusque. Marcus Varro locus est ubi quid locatū esse potest ut nunc dicunt collocatum ueteres id dicere solitos apparet: apud Plautum: filiam: habeo grandem cassam dote atque illocabilem neque eam quæ locare cuiquam. Locarium dicitur: precium quod datur in stabulo & taberna: uidelicet a loco: ubi locare hoc est te collocare possis. ¶ Pro cauea. Vel pro defensione caueæ in qua est ursa: uel ante caueam: pro enim interdum significat ante ut grammatici Annotam & innuit Virgili. scribens soli pro portis mesappus & acer atinas sustentant acies. Vnde & proscenium locus dictus ante scenam: alias significat in ut cum dicimus pro rostris pro tribunali. ¶ Excubare. Excubias agere atque euigilare: Inde excubitores dicti: autumat Seruius excubias esse diurnas uigilias nocturnas quod an recte dictum sit ipse uiderit: cum excubias non minus nocturnas q diurnas apud eruditos inuenias. ¶ Cibum tempestiuum. Oportunum medicamentum est ut inquit Cornelius Celsus oportune cibus datus. ¶ Potum solitum. Aristoteles in problematis cibi & aquæ mutationem grauem esse & noxiam tradit: propterea quod aqua corporibus alimento est: hinc peregrinatoribus egritudo metuenda est: cum in aquis uariis uersari contingat: præterea mutatio aquarum pediculos gignit: efficitque ut qui nullos pediculos habebat multos iam habere incipiat. ¶ Respondit ille. Demochares. ¶ Post hic. Post hæc usitatissima Apuleii locutio. ¶ Vale facto. Verbum est discedentium. Ausonius dicto aue dic uale: & actutum redi. ¶ Monumentum. Hic significatur non tam sepulchrum q sepulchretum: hoc est septum conceptaculumq; plurimum sepulchrorum monumentum generaliter res est: ut iurisconsulti uerbi utar memoriæ causa in posterum prodita: in quasi reliquiæ uel corpus inferantur fieret sepulchrum: si uero nihil horum inferatur erit monumentum memoriæ causa factum: quod græci cenotaphium appellant: est autem cenotaphium græca dictione sepulchrum uacuum. Cenotaphium signat Poeta cum ait hectoreum ad tumulum uiridi quem cespite inanem: munimentum uero sepulchri. idest esse diuus Hadrianus scripsit: quod muniendi eius loci causa factum sit. In quo corpus impositum sit: monumentum si purum est non uidetur esse religiosum: poteritq; his hoc uedere & donare: sicut & cenotaphium: uenire hoc est uendi posse dicendum est.

Aqua puteanea probatur

Pluuia aq salubris

Vtilitas aq

Nullus odor sapor aquæ

Gutturosia q uitio

Locarium

Pro

pscenium

Excubiæ

Mutatio uictus grauis

mutatio aquæ pediculos gignit

monumentum

Cenotaphium

munimentum

portam ciuitatis egressi, monumētum quoddā conspicamur, ꝓcul auia: remoto & abdito loco positum ibi capulos carie, & uetustate semitectos qs ihitabāt pulueri, & iā cīerosi mortui passim, ad futuræ ꝓdæ receptacula referam⁹, & ex disciplina sectæ ꝓuato noctis illumio tpe, quo somn⁹ obuius īpetu prio corda mortaliū ualidi⁹ iuadit ac ꝓmit cohortē nostrā, gladiis armatā, ante ipsas fores dēocharis, uelut expilationis uadimoniū sistemus. Nec secius thresileon examussim, capto noctis latrocinali momento, ꝑrepit cauea statimq; custodes, q̄ ꝓpe sopiti quiescebant, mox ad unū oēs, ēt ianitorem ipsum, gladio conficit clauiq; subtracta, fores ianuæ repandit, nobisq; ꝓmpte conuolantibus, & domus alueo receptis demōstrat horreum, ubi uespera sagaciter argenteum copiosum recondit uiderat, quo protinus perfracto,

ꝠPOR tā egressi. Ex ritu priscorū & præscripto legū extra urbes cadauera sepeliebantur. lex. xii. tabularū in urbe inquit ne sepelito: ne urito. Iuriscōsulti pluribus in locis ostendūt sepulchra in agris fuisse: & Plato iubet ī ea parte agri sepulchrū fieri sit sterilior. ꝶ Ibi capulos reseramus. Sepulchra repandimus: Apimusq; capulū sepulchrū dici ueteres uoluerūt ab eo qđ corpora capiat dr̄ & capulus feretrū: quo cadauera efferunt: sicut grāmatici Annotauerūt: inde capularis senex dictus quasi capulo uicinus reos quoq; capulares dixerūt q capulo digni essent. Alias capulū accipi pro manubrio gladii nullus ignorat. ꝶ Carie semitectos. Ausonius miremur pisse hoies monumenta fatiscunt mors et saxis noibusq; uenit. Caries ē uetustas uel putrilago: Vñ cariosus dictus uetustate corosus: & carie putridus Aphranius nemo ui uit illa carie cariosior. Cariē uetustatēq; nō sentiūt ut Pli. ꝭfert cupssus: cedrus. buxus iunipus. olea: idem remedia tradit ad cariosos dentes. ꝶ Cinerosi mortui. Vulgatissima ecclesiasticæ monitiōis illa sñia: qua monētur hoies meminisse sese esse cinerē & puluisculū & in cinerē reuersuros cui sub scribit illud Persianū. cinis & manes & fabula fies & illđ Oratianū: pluis & umbra sumus. Quid est hō inqt Seneca. quassum uas & fragile. nudū & sua natura inermæ alienæ opis indigens: ad oēm fortunæ contumeliā proiectū frigoris æstus: & laboris impatiens: uis noces hoies fragilitatē: exitū specta quē modo uidisti florētissimū: mox facto consumptū eūdē uidebis puluerē: ac cinerosum & tū eū nec miserius: nec fragilius hoie sic q̄cq̄ eodē nihil est superius. Tu q corporis uiribus fidis. Tu q fortunæ munera amplexaris. Tu q te deū credis aliquo successu tumēs. Tu cui animus carnifex est & mēs tyrānica: Cinerosus fides: & uellis nolis in puluisculū redigeris. Nā ut inqt ille mors sola fatet q̄tula sūt hoīum corpuscula: inqt Phocilydes apđ græcos λυθμεν οἱ κόνις ἐσμεν soluti sumus puluis: prisci cinefactū elegantissime dixerūt in cinerē dissolutū. Lucilius cinefactū te prope cubet. ꝶ Ex disciplina sectæ. Scilicet latrocinalis: sicut. n. secta philosophorū sua habēt dogmata: peculiareq; q̄piā disciplinā. sicut in secta collegioq; latronū: est q̄dā uelut uernacula ac peculiaris disciplina: sine dogmate nō sunt sectæ: quas a secando. i. tenendo dictas grāmatici tradūt: eo q ꝓpositū teneāt: alii a sectādo hoc ē sequēdo: Vnde & sectari Philosophos dicunt discipli: & cōsetanei eiusdē sectæ sectatores. Est. aūt disciplina τῶν μέσων & tā male artis q̄ bonæ. Vnde disciplinosus gladiator dictus a Catone. uidelicet ab arte disciplinaq; gladiatoria. ꝶ Illumio tpe Obscuro: & sine lumine qđ tempus maleficiis occultādis accomodū ē: a Pli. i epistolis illunis nox dicta ꝓ obscura: ac tenebrosa q̄si sine luna: & oi lunari splēdore uiduata somn⁹ obuius: illā noctis horā sign̄at: q̄ primo somno mortaliū corda ualidissime præmūt: de quo Virgilius. tēp⁹ erat quo prima qes mortalib⁹ ægris incipit. & dono diuū gratissima serpit. ꝶ Velut expilatiōis uadimoniū sistim⁹. Nos inqt cohortē nostrā latrocinialē præsente exhibem⁹: sistimusq; ante fores dēocharis ad domū ei⁹ expilādā sicut in iudicio pñtes sisti solem⁹ ad uadimoniū & hoc locutionis honestissime gen⁹ ex foro & iure medio totū decēter trāslatū est. Vadimonia. n. spōsiones sūt sistēdi se in iudicio. i. cōparādi: ut citati sistāt se aduersario ad ꝓstitutā diē: dequo mētio frequēs apud auctores: uadimoniū ꝓmissū deserere neq; id obire scelus ē maximū: hic illud Plinianū iscrptiones ꝓpter quas uadimoniū deseri possit: significāter autē & scite dicim⁹ sisto uadimoniū: & sistit uadimoniū. M. Tul. uenit Romā q̄ntius uadimoniū sistit. M. C. qđ si uadimoniū capite obuoluto stitisses: ubi ānotādū uerbū stitisses dictū a Catone tāq̄ ductū a sistendo nō a stando. quoniam sistetur uadimonium non staretur. Plau. quoque per consimiliter translationem decenter dixit in curgulione: ubi tu es qui me conuadatus Veneris uadimoniis Vbi tu es qui me libello uenerio citasti: Ecce me sisto. Ades contra: sisto ego tibi me: & mihi contra itidem ut sistas suadeo: sicut ergo uadimonia sistuntur uariorum criminum. uariarumq; causarū. Ita hic inquit uadimonium sistimus expilationis: perinde quasi citati presto esse uelint ad expilationem dirreptionemq; domus opulentæ peragendam: apud iurisconsultos mentio est expilatæ hereditatis: & expilatorum. Sunt autem expilatores docente Vlpiano atrociores fures. Nan compilare supplicare ab eodem significatu haud longe dissident: significat enim dirripere depredari furari. quasi ne pilum quidem in corpore relinquære: scribit Maternus si luna a Mercurio defluens feratur ad matrem in diurna genitura: faciet effractores fures: & qui templa semper sacrilego. furore expilent: preterea illud quoque adde. Quod sistere fana dicebant ueteres pro eo quod est constituere loca in oppido fanorum futurorum. Antistius labeo ait fama sistere eē lectisternia certis locis & diis habere. ꝶ Nec secius. Nec minus nec tardius. uidetur enim a sero dictum secius: ut actius in Amphitrione si forte paulo quam neuiam secius secus uero aliter significat. ꝶ Examussim. Regulariter examinate diligenter: aduerbium est usitatissimum ab amussi deriuatum: amussis enim regula fabrorum est: quam architecti cum opus probant rubrica illinunt: uel ut alii uolunt ferramentum quo in poliendo utuntur hinc amusitatus. quoque deducitur quasi examinatus probatusque Plautus in milite inest hoc amusitata sua sibi ingenua indoles. Aulus Gellius iuditium esse factum ad amussim dixit significare uolēs perfectum rectumq; & quasi ad regulam exploratum: græce amussis dici potest σταθμη unde apud græcos paroimia est siue adagium explicat ἐν λευκῷ λίθῳ λευκὴ στάθμη in albo: alba linea: de his qui nihil intelligunt discernuntur. Nanq; in lapidibus albus albæ lineæ siue fila nihil queunt demonstrare sicut facit filum rubrica illitum ex hoc prouerbio fluxit illud gellianum ex nouissimo uolumine. Cræci multa & uaria lectitantes in quas res cunq; inciderant: alba ut dicitur linea sine cura discriminis solam copiam sectari conuertebant. Male litterati incuriosiq; si rogentur Quid sit alba: ut dicit̄ linea sient similes hallucinātibus: huiuscæ prouerbii meminit Plato quoq; in charimide his uerbis ꝓfecto p inde sum erga honesta indole claros ac album filum in lapide albo. in Platonicis codicibus ꝓ filum perperam legit̄ filiū. ꝶ Ad unum omnes. i. omnes nec uno quidem excepto historica loquutio. Conficit. Trucidat. ꝶ Repandit. Aperit. Domus alueo. Sicut nauis & fluminis alueus dicitur ita domus alueum eleganter usurpat pro receptaculo & per re interiore penitioreq;. ꝶ Horreum. Supra docui copiose horreum non tam frugum dici repositorium quā omnis gazæ.

Capulus
capularis
capulares
rei caries
cariosus

Puluis & umbra sumus
Homo uas quassum nihil hoie fragilius & superbius cinefactus

Sectæ unde cōsecta
nec̄ disciplinosus illuminum tempus
illuminis nox uadimonia
Sistit uadimonium stitisses
Vadimoniū expilatioris
Expilatores qui
Expilare
sistere fana
Secius
Secus
examussi
Amussis
Amusitat⁹
Prouerbium de alba linea
Locus Gellii
Correcta dictio apđ platonem

ꝠCONfertæ

¶ COnfertæ manus. Dense frequẽtisq́ multitudinis: sic & liuius cõfertissime aciẽ dicit ꝓ densissima frequẽtissimaq́. ¶ Edi
bus mortuoꝝ. Capulos intelligit & sepulchra: quibus mortui cinerosi ut dudũ diximus ĩhabitabãt. ¶ Iterare itꝫ repete Iterare
re. Ora. cras ignes iterabimus æquor. Pro domus limine: ante limẽ domus uel in limine: utraq́. n. significatio quadrat. Ego
inquit dixit me pro uestibulo cõsistẽtẽ singula diligẽter exploratuꝝ: & qđ ex usu hoc est cõmodo & utilitate foret curio
se pspectuꝝ. ¶ De familia. s. democharis. ¶ Vi sirata. Conspecta uisaq́. ¶ Obdito pessulo: imisso oppositoq́ claustro & re obdere
pagulis: obdere. n. opponere ẽ qđ & festus Põpeius ĩdicat: apud Q ra. obdit positũ est ꝓ obiicit atq́ offert illo uersu. Nulli

confertæ man⁹ uiolentia, iubeo singulos cõmilitonũ
asportare, qtũ qsq́ poterat auri, uel argenti, & in il
lis ædibus fidelissimoꝝ mortuoꝝ occultare propere,
rursum cõcito gradu recurrẽtes sarcinas iterare, qđ
.n. ex usu foret omniũ me solũ resistentẽ pro domus
limine, cuncta rerũ exploraturũ sollicite dũ redirent
Nam & facies ursæ mediis ædibus discurrentis, ad
proterendos: siqui de familia fore uigilassent, uideba
tur opportuna. Quis. n. quis fortis & in trepidus, im
mani formæ tantæ bestiæ, noctu psertim uisitata nõse
ad fugã statim cõcitaret? Nõ obdito cellæ pessulo pa
uens, & trepidus sese, cella cohiberet. His omnibus
salubri cõsilio recte dispositis, occurrit seruus euẽt⁹
náq́ dũ reduces socios nr̃os ansius opperior, quidã
seruulus, strepitus, s. diuinitus inquietus. proserpit
leniter: uisaq́ bestia, quæ bibere discurrens, totis edi
bus præmens obnoxum silentium, uestigium suum
replicat. & utcũq́ cunctis in domo uisa pronunciat
nec mora cum numerose familiæ frequentia domus
tota completur tedis lucernis cereis se paceis no
cturno luminis istrumentis clarescunt tenebræ, nec
inermis quisquam de tanta copia ꝓcessit. sed singuli
fustibus, lanceis distructis deniq́ gladiis armati mu
niunt aditus, nec secus canes ẽt uenaticos auritos il
los & horicomes, ad cõprimendã bestiam cohortan
tur. tunc ego sensim gliscente adhuc illo tumultu

latus obdit apertũ: de pessulo supra copiosius. ¶ Suspẽ
sus. Sollicitus & anxius Virgi. suspensi euripilũ scitatũ
oracula phebi mittimus. ¶ Operior. expecto. ¶ Strepi
tus ingetus. i. q ob strepitũ excitatus qescere non pote
rat: casu genitiuo dictio hæc strepitus enũciaĩ figura ar
chaismes. ¶ Proserpit. more reptiliũ & coꝝ quæ sine
pedibus serpũt. ¶ Cõmeabat. Vltro citroq́ ibat. ¶ Ob
noxiũ silentiũ: Expressit morẽ eorum: qui aliquid clan
culũ furtimq́ molientes silentium premunt: & anheli
tum cohibent: omni nixu conatuq́: ut nec eos qdem ex
respiratione quispiã persentiscat. ¶ Replicat. i. p cadẽ
uestigia retro cedit: recalchans easdẽ pedũ notas repẽ
tesq́ uestigia. ¶ Tedis domũ democharis signat euestí
gio cõpletã fuisse numerosa multitudine: quæ accensis
uariis luminũ generibus nocturnas tenebras illumina
bat. Tedæ sunt lumina paganoꝝ ut docet Ausoni⁹ illo Tedæ
uersu. fumantes olidum paganica lumina tedas. Apud
Plini. in. xvi. teda sextum genus est arboꝝ: quæ picem
gignunt: habũdantior succo q̃ reliqua: flãmis ac lumini
etiã sacroꝝ grata: inde faces facte nominanĩ tedæ: & te
diferi qui ferunt faces quos: græci daducos uocãt: tedæ
decoctæ in aceto dentium dolores efficaciter collunt: Tediferi
ut docet idẽ Plinius in. xiiii. Cereis. Discretim separa Daduchi
timq́ singula enũciãda. Cereos autẽ quis nescit noctur Cerei cur
ni luminis uicem repræsentare: Vnde & illud epigrã in saturna
matarii: hic tibi nocturnos pstabit cereus ignes. Aras libus mittã
saturnias prisci excolebant accẽsis luminibus: inde me tur
os per saturnalia missitandis cereis cœpit quidam cere
os non: ob aliud inter saturnalicia munera mitti putãt:
q̃ q Saturno principe ab incomi & tenebrosa uita qua
si ad lucem & bonaꝝ artiũ scientiã editi sumus: solis ãt
ditioribus cereos missitabant in saturnalibus Tenuio
res: quod instituit publicius. Triplebis. in usu paupeꝝ
candelæ: locupletũ uero cerei: in decretis canonicis. D.
xxi. acolithi dicunĩ: quos ceroferarios uulgo appellãt
a deportãdis uidelicet cereis: quando euangeliũ legen ceroferariũ
dum est. itẽ. xxiii. acolitus inqt accipiat ceroferariũ cum ceroferari
cereo. ut sciat se ad accendenda lumina mãcipari. Vbi um

ceroferarium accipitur pro eo instrumento: quo cereus fixus contineĩ: Corsi teste Liuio a Romanis subacti. obsides dede cãdida fit
derunt & ceræ centũ milia põdo. quomodo fiat cera Plinius & Columella demonstrant. optima est punica: proxime. bo cera insola
nitatis fulua odorisq́ mellei cãdida fit cera insolata & post insolatiõem recocta græce dicitur. κηρὸσ & κηρίον fauus: quo no tione
mine quidam: libros suos inscripsere a dulcedine uidelicet mellea rerum suauissimarum: est & cerion ulceris genus. a faui cerion ulc̃
similitudine nominatum. ¶ Sepaces instrumentis. A sepo. quod & seuum dicunt sepaceus deriuatur. sepum aũt siue seuũ
fit ex adipe ruminantium: ut inqt Nonius Marcellus: quod uerum est: & Plinii auctoritate fulcitur. qui in. xxviii. sic refert. Sepũ qđ &
Quæ ratio adipis eadẽ in his quæ ruminant seui est. perficitur omne exemptis uenis aqua marina uel salsa lotum mox i Seuũ dr̃
pila tusum aspersum urina: crebro postea coctu donec oĩs aboleatur odor. Mox assiduo sole ad candorẽ reduciĩ. A renibus
omne laudatissimũ est auctor est. idẽ Plinius in. xi. seuo pinguescere cornigera & quæ in pedibus talos habẽt: bisulca scis Cornigera
sisue in digitos pedibus: & non cornigera adipe a seuo fit seuosum quasi seuo plenum: seuola est cornigeris medulla. Inde seuo pin
quoq́ fit uerbũ seuare: qđ significat seuo cõcinnare. Columella in secũdo: feriis ritus maioꝝ etiã illa permittit far pinsere: guescunt
faces ĩcidere. Cãdelas seruare. Ausonius mercis sepaceæ meminit illo uersu. albẽtis: seui glabulos: & pinguia ceræ ponde
ra. ¶ Muniunt aditus. Sepiũt claudunt excitus oĩs & introitus: nequis ingredi neqs egredi possit. ¶ Canes uenaticos. Autu Venaticus
mat Columella uenaticũ canẽ nihil pertinerẽ ad uillaticã professionem tanq̃ agricolã auocet. desideq́ ab opere suo reddat canis
separatq́ eum a uillatio cane & pastorali. ¶ Auritos. Modo auribus magis pditos: ut Virgilius. auritosq́ sequi lepores. Ali Auritus
as sensu audiendi: pcellentes, ut Oratius. Ductũ & auritas fidibus canori ducere quærcus. M. Varro canes inquit debent
esse capitibus & auriculis magnis ac flaccis: ubi flaccæ aures significantur languentes ac pendulæ. ab his. ut inquit Plinius
flaccorum sunt cognomina. Flaccere est lãguere ac deficere. Apulei⁹ ĩ Apologia Cur uestra oratio rebus flaccet. strepitu ui Flacere
get: hinc & flaccidum languidum molle ac sine uiribus. ¶ Horricones. Villis. quasi comarum inhorrẽtes ac formidolosos.
¶ Gliscẽte. Crescente. gliscere crescere est: Plautus in Asinaria. pulchre hoc gliscit prœlium: Virgilius gliscit uiolentia turno Gliscere
Silius Gliscit eliseo uiolẽtior ira tyrãno. autumant grãmarici glires a gliscendo dici eo quod somno gliscãt: & pingues effi
ciantur. Columella quoq́ de gallinis farciendis scribens: quæ inquit prima luna saginari cœpta est: uigesima pergliscit hoc
est ut ego interprætor ad summam pinguitudinẽ excrescit: & quasi exturberatur. idem ait q turtur per hyemẽ difficulter
gliscit pro pinguescit: quæ. n. præpinguia fiunt adolescunt crassescuntq́. hinc prisco uocabulo gliscere dictæ mensæ lautæ
& pluribus ferculis opulentæ: quasi gliscentes. i. crescentes per instructionem scilicet epularum.

retrogradi fuga domo facesso, sed plane thrasilionē
mire canibus repugnātē, latēs pone ianuā ipse ꝓspi-
cio q̄q̄.n. uitæ metas ultias obiret, nō tñ sui nr̄iꝗ, uel
pristinæ uirtutis oblitꝰ, iā faucibus ipsis hiātis cerbe-
ri reluctabat. scenā deniꝗ q̄ sponte sumpserat, cū aīa
retinens, nūc fugiēs, nunc resistens, uariis corpis sui
scenis ac motibus, tandē domo ꝓlapsus est. Nec tñ
quāuis publica potius libertate, salutē fuga quærere
potuit. Quippe cuncti cāus de ꝓximo angiportu sa-
tis fieri, satisꝗ copiosi, uenaticis illis, q cōmodū do-
mo similiter insequētes processerant, sese cōmiscent.
agminatim, miserum funestūꝗ spectatū aspexi, thra-
sileonē nostrū cateruis canu sæuiētiū cinctū, atꝗ ab-
sessum, multisꝗ numero morsibus laniatū. ideꝗ tāti
doloris ipatiens, populi circumfluentis turbulis in
misceor, & in quo solo poterā celatū auxilium bono
ferre cōmilitoni, sic. indaginis pricipes dehortabar.
O grande inquā: & extremū flagitiū, magnā & uere
ꝑciosam ꝑdimus bestiā. Nec tñ nostri sermonis artis
infœlicissimo ꝓfuere iuueni. Quippe. qdā procur-
rēs e domo, procerus, & ualidus. incōtāter lāceā me-
diis iniecit ursæ præcordiis nec secus alius. & ecce
plurimi iā timore discusso certatim gladios, & iā de
proximo cōgerūt. n. uero thrasileō egregiū decus no-
stræ factionis, tandem imortalitate digno illo spiritu
expugnato, magis q̄ patientia neꝗ clamore, ac nec
ululatu quidē, fidē sacramēti prodidit, sed iam mor-
sibus laceratus, ferroꝗ laniatus obnixo mugitu, & fe-
rino fremitu, presentem casum generoso uigore to-
lerans, gloriam sibi reserauit. uitam fato reddidit. tā-
to tamē terrore, tantaꝗ formidine cetum illum tur-
bauerat, ut usꝗ diluculum, immo & in multum diē,
nemo quisquā fuerit ausus, quāuis iacētē bestiā uel
digito cōtigere, nisi tādē pigre ac timide qdā lanius

¶RETrogradi fuga. Nomen est quasi dicas retrogradienti & cessim eunti. cessim enim ire significat regredi & retroce-
dere. retro redire. iustinus in secundo epitomes. cōmisso prælio ite cessi. inibete remos. & a bello discedite. impressi codi-
ces habent ite Cessum. Ego ueriorem lectionem puto ite cessim. sicut & apud iurisconsultos. Titu. ad legem aquiliam il-
lud legitur. in cliuo capitolino duo plaustra honusta. Mulæ ducebant prioris plaustri muliones conuersum palustrum sub
Acursius leuabant: quo facile mulæ ducerent. interim superius plaustrum cessim ire cœpit. acursius scienter exponit cessim. i. retro
hallucinat. quod equidem demiror. cum interpretatione uocabulorum fere semper soleat non accurrere sed tardigradus recurrere
& stupens allucinari. ¶ Facesso disceo. ¶ Pone ianuam
post hostium. ¶ Obiret. Adiret accederet. ¶ Vitæ me-
Meta pro fine tas. i. ad extremū uitæ finē: curriculumꝗ iā aduētaret.
& morti proximus eēt De metis copiose disserui in cō-
mentariis Tranquilli & Propertii. metā ex trāslatione
spectaculi currulis decēter usurpamus ꝓ fine & termi
no. silius. Tormētis finē metāꝗ laboribus orat: meta
uiuendi: inquit Macrobius credit cū decas eptadi iun-
gitur. idest aut decies septē aut septies deni anni cōpu-
tant a poeta dictum est hic labor extremus longarum
hæc meta uiarū. ¶ Hiantis cerberi ex figmēto poetico.
tanquam cerberus triceps Trisanci latratu & ore pa-
tulo excipiat animas morientū: cui reluctatur is, qui
morti resistit. nec fato succūbit. ¶ Reluctabat: archais-
Reluctor mos est. nos reluctor dicimus non dissimiliter a Plau-
to dictū est cōtēples pro cōtēpleris. a Vir. populat pro
populatur. a Varrone sortirent pro sortirentur. & pol
liceres: pro pollicereris. id. n. habitū est ut inquit Gel-
lius in oratione faciēda elegantiæ genus. ut uerba mu-
Scena tuo inuerterentur. ¶ Scenā retinens. Effigiē & Scenicā
quasi personā ac habitū ursinū. sic histrio in scena &
actione fabulæ quā personam induit. eam retinet ad
extremū scena pro apparatu ut supra: & apud Auso-
nium. scena timor is. ¶ Scenis. Mutationibus: & quasi
adumbrationibus ac fraudibus. namꝗ apud græcos.
Angiportꝰ σκηνη dr̃ scena: tentorium: inumbratio: fraus. ¶ Angi-
subiferum portu. Secūdū quartā declinationē iflexit. sicut Oratiꝰ.
Flebis in solo leuis angiportꝰ alias angiportū neutro
gn̄e secūdiꝗ ordinis usurpat: de angiportu supra satis
ac super. ¶ Feri. Truculenti & ferino impetu truces:
in quocūꝗ genere animalium est ullum placidum. in
eodem inuenitur: & ferrum. Aristotele & Pli. auctori-
bus. ¶ Commodum. Tunc tunc: iam iam. ¶ Specta-
tum. Nitidior lectio est spectaculum. tanquam thrasi-
leon morsu canum laniatus præbuerit spectaculū mi-
Turbula serum prorsus ac funestum. ¶ Turbulis. A turba dimi
Turbella nutiuum fit turbula & tertio gradu turbella. ¶ Celatū
Ocultum ne scilicet in manifesta noxa reus deprende-
ret. ¶ Indaginis. Inquisitionis translatio sumpta a ue-
natoribus qui feras inquirentes: uestigantesꝗ saltus in
Indagāter dagine cingunt. Indagāter aduerbium apud Columel-
dehortari lam. ¶ Dehortabar. Dissuadebam reuocabamꝗ. hor-
tari enim & dehortari contraria sunt. M. Cato multa
inquit me dehortata sunt huc prodire. Anni: ætas: uox:
uires: senectus. Ennius in. xiii. annalium Hānibal auda
ci dum pectore dehortatur ne bellum faciam. hæc enī
particula de interdum intensionem significat: ut dea-
mare quod est uehementer amare: & de magis ualde
magis. interdum minutionem: ut dediscere depudescere: & dehortari. ¶ Artes. Doli & astutiæ. ¶ Incontanter. Sine conta
Lancea tione. Et mora. ¶ Lanceam. M. Varro & Gelius lanceam dixere non latinum sed hispanū uerbū esse: lanceati a Iulio firmi
Lanceola co dicuntur ictu lanceæ uulnerati. ὑποκόρισμα est lanceola. libro quarto. Regum proditum est Prophetas lucorum lan-
Lancearii ceolis semet incidisse. donec sanguine perfunderētur apud scriptores idoneos lancearii usurpantur pro stipatoribus lan-
præcordia ceaꝗ in bello pugnantibus. ¶ Vrsæ præcordiis. Thrasileon significat: qui sub specie ursæ per præcordia confossus occu-
Exta buit. præcordia alio nomine exta dicunt græci phrenas uocant. Cornelius Celsus quæ græce ab Hippocrate hypocundria
Phrenes nominatur. ea præcordia interpretat. in præcordiis uitalitas maxime consistit. ¶ Nec secus alius. Exemplo unius prouo-
Hypocon-ria cati sunt alii: qui & ipsi ursam telis impetere cœperunt. ¶ Nostræ factionis. Latrocinalis. s. significanter aūt & scite locu-
Factio tus est. cū factio cōsensus maloꝝ & conspiratio proprie dicat. ¶ Neꝗ clamore. Laudat thrasilionis patientiam. atꝗ animi
obiti fortitudinem. qui laniatus ferro. laceratus canum morsu constanter silenterꝗ necem pertulit fideꝗ latrocinalis sacramēti
obniti nullo clamore. nulla ululabili uoce prodidit. ¶ Obnixo. Obluctanti: & quasi nixu quodā cohibito atꝗ coercito. obniti est
Lanius contra aduersa obluctari. unde aduerbium obnixe apud Terentiū. ¶ Gloriam reserauit. Tanꝗ post mortem futurus glo
lanio riosior nominatorꝗ cum uiuentium gloria obscurior sit generosa mors homini gloriæ ianuā repandit. & ut inquit Plau
tus qui per uirtutem peritat non interit. ¶ Multum diem. in multam diei partē. ¶ Quamuis iacentem. Ita Virgilius ut quā
uis auido parerent Arua colono. ¶ Lanius. Laniones. Et lanii dicuntur. qui exercent. lanienā. a laniatu scilicet animaliū.

¶ PAtlo

¶ PATilo. Lege paulo fidentior. A gloria non periuit. sic Plautus in captiuis: qui per uirtutem peritat: non interit. ¶ Fideles mortui. Capulos signat quibus pro receptaculo prædæ usi sunt: quos fideles optimo: ex re epithetho dixit. cum quãtũ acceperant. tm̃ rediderint. ¶ Plateæ. Supra pluraliter declinauit plateas: qđ nomẽ est ciuitatis: ut iam diximus. ¶ Quod ad manes demigrauit. Sensus est cum animis nostris recogitabamus. ac ruminabamur. q̄ nulla fides apud uiuentes reperiretur: utpote. quæ iam a superis migrauerit descẽderitq; ad inferos odio. s. perfidiæ mortalium. tanq̃ fides relictis nobis habitet apud manes: quod totũ ex eo scite introductum est. quia prædixit sarcinas a fidelibus mortuis fuisse fideliter seruatas: custoditasq;. cũ fides inter uiuentes sublesta sit & fluxa apud Silium in secundo punicorum ait fides liquisse sese terras ob fraudes hominum & innumera flagitia mortalium. ¶ Tribus desideratis. Scilicet lamatho. Alcimo & thrasilione: desiderãtur. n. missi: uerbum historicum est. ¶ Quas uidetis. Dicticos est. ¶ Vino mero. Sue aquæ mixtura. qm̃ in sacris uinum meracum adhiberi solet & debet prolibare diis nefastum habetur ex uino imputatæ uitis & fulmine tactæ. itẽ nefas est libare uino græce uuæ. quoniam aquam habeat. Plinius autor est Romulum lacte non uino libasse. Lucius Papirius imperator. aduersus samnites dimicaturus: uotum fecit siuicisset ioui pocillum uini: Quod Plinius ait pocillum uini uouisse papirium. Liuius in. x. pauxillum mulsi dixit: quare aut hic legendum erit pocillum mulsi: aut illic pauxillum uini ut in dictione conueniant. ¶ Marti deo. Significat latrones hymnum cecinisse ad martem quem ueluti presidem ac tutelarem deum uenerabantur. in hymnis homericis est hymnus marti dicatus. ¶ Affatim. Large copiose. ¶ Saliares cœnas. lautas & opulentas. a saliis sacerdotibus saliares cœnæ appellent amplæ: & esculente amplissimiq; apparatus: quia per dies festos salii luxuriosas cœnas facere dicebantur. unde in prouerbio est saliares cœnas dicere opiparas & copiosas: quarum mentio apud oẽs: ex codẽgenere sunt cœnæ adiiciales pontificales. dubie noiate: de qbus plura aliubi. Cyprianus epulares cœnas pro affluẽtibus dixit & saliaribus in ꝓuerbio græcorum est συβαριτικη τραπεζα. i. sybaritica mẽsa: pro lauta & saliari. ex eo quod sybarite εντολυτελεια. i. in luxu nutriti sũt deliciisq; notabiles. illud quoq; alterum consimile est adagium σύρακουσια τραπεζα. i. syracusana mẽsa. qm̃ syracusani delicatiores in uictu lautioresq; aliis oibus fuisse tradunt. honesta aũt locutio ẽ cœnaui cœnã. prãdi prãdiũ: sicut uiuo uitã. seruio seruitutem: pugno pugnã. ¶ Cogitatione. Emenda agitatione. uel refectione. ¶ Virulẽtũ: Significare uolens ordei cibatum sibi asino parum gratum fuisse dixit uirulentum quasi ingratum iucundiq; saporis imo quasi uenenatũ. Virus. n. uenenũ est. Vnde uirulẽtũ ductum nomen. quod ꝓprium est serpẽtiũ: ut uirulenti dicant. quasi uenenati. Au. Gellius. tradit marsis hoibus ingenitũ esse ut serpentum uirulentorum domitores sint. Idem orationem eschinis uirulentã appellat criminosam: & quasi ueneni plenam: ac maledicentiæ. atra. n. hominum maledicorum ceu serpentium lingua uibrat. ut inquit Pli. Non placet ut hoc in loco legas iurulentum. tanq̃ iure madens. Virus Plinio ponitur. modo pro aspero odore. modo pro acerbo sapore: modo pro uigenitali. ¶ Fauces araneantes. Non potuit famelicus inanis esuriens significantius denotari nam fauces araneantes ex esuritione cõfiunt. ut uidelicet quædã quasi araneæ tela intra oscitantis hiatũ & esurientis os patulũ extẽdi uideat. Pli. uomitus araneosos uocat. quos intelligi uult. quasi plenos tale aranearum quales subinde conuiscunt ex crementis uomitionũ. parasitus Plautinus ad esuritionẽ parasiticã significantissime exprimendã sic ingt. perii prospicio parum. os amarum habeo. dentes plenos. lippiunt fauces fame. ¶ Expergiti. Sõno exciti: atq; euigilantes. ¶ Castra cõmouent ex trãslatione rei militaris dictum in qua imperatores castra mouẽt: idẽ tidẽ. Vir. nos castra mouemus. ꝓcipiunt Doctores bellicæ disciplinæ. Castra sæpissime loco mouenda. eo qđ ex frequenti mutatione castrorum morbus prohibetur quẽ multitudo militũ. in eisdẽ locis diutius cõsistens ex cõtagione. & odore feditatis facile contrahit. laudat Liuius Fabiũ: & deciũ Consules Romanos qui spatio quinq; mensium totũ sanniũ euastarint cũ quadraginta & quinq; locis decii castra fuerint. Fabii sex. & octoginta. ¶ Lemures reformãt. Trãsfigurãt se in simulachra maniũ & terriculamẽta laruarum: ad maiorem terrorẽ. mortalibus incutiendũ. Lemures. n. umbre defunctorum uagãtes dicunt. Lemures dici putant quasi remures a remo cuius occisi umbras frater Romulus cum placare uellet lemuria instituit. idest perentalia: quæ mẽse maio per triduum celebrari solebãt auctores Ouidius. Porphirio. cæteri de lemuribus: in demonio socratis sic refert. Animus humanus exutus & liber stipendiis uitæ corpore suo abiuratis. hunc uetere latina lingua reperio lemurẽ dictitatum. Martianus lemures appellari dicit manes qui post uitã iisdẽ corporibus delectantur & cum his manent: qui si uitæ prioris adiuti fuerint honestate in lares urbium domorumq; reuertunt: si autẽ deprauant ex corpore laruæ perhibentur: ac maniæ. Augustinus in nono animas hoium lares uocari tradit si meriti boni sunt. lemures si mali. ¶ Manducantem. A mandendo deriuantur manducare. ut docet. M. Varro: a quo in athelanis fabulis uocant mãducum obsonium. Vnde manducones dicti comedones helluones gulones.

Patilo fidentior, utero bestiæ resecto ursæ magnificũ despoliauit latronam. Sic etiam thrasileon nobis perimitur, sed a gloria non periuit. Cõfestim itaq; constrictis sarcinis illis, quas nobis seruauerant fideles illi mortui plateæ terminos cito gradu deserentes, istud apud nostros animos idẽtidem reputabamus, merito nullam fidem in uita reperiri. q̄ ad manes iã, & mortuos odio perfidiæ nostræ dimigrauit. Sic onere uecturæ, simul & aspere uiæ toti fatigati, tribus comitum desideratis istas quas uidetis prædas adueximus. Post istum sermonis terminum, poculis aureis memoriæ defunctorum cõmilitonum, uiuo mero libans, de hinc canticis quibusdam marti deo blãditi paululum conquiescunt. Et enim nobis anus illa recens ordeum affatim, & sine ulla mensura largita ẽ. ut equus quidem meus, tanta copia: & quidẽ solus potitus saliares cœnasse cœnas crederat. Ego uero quãquam alias ordeum tunsum munitatim, & diutina refectione uirulentum semper eserim, rimatꝰ angulũ, quo panis reliquiæ totiꝰ multitudinis congestæ fuerãt, fauces diutina fame saucias, & araneãtes uehementer exerceo. Et ecce nocte ꝓmota, latrones expergiti castra cõmouent instructiq; uarie ꝑtim gladiis armati in lemures reformant, concito se gradu proripiũt. Nec me tñ instar, ac formiter mãducantẽ, uel somnus iminens ipedire potui, & q̃q̃ prius cum essem Lucius, unico, uel secundo pane cõtentus: mẽsa decederẽ, tũc uentri tam ꝓfundo seruiẽs, iã ferme

Fides apud manes
Desiderati
Vino libare pocillũ uini
Saliares cœnæ prouerbium
sybaritica mensa
syracusaua mensa
Cœno Cœnam
Virulentũ
Virulenta oratio
Virus
Fauces araneantes
Vomitus araneosi
Lippiunt fauces fame
Castra sæpissime mouenda
Lemures
Lemuria
lemures lares
Manducũ obsonum
Maducões

Rum igare. Remãdere. Cõm andu catus cibus. Mansus. Lentissime mãdita sin? Qualum. caenthus. Panarium. Cana. Canistra. Canistella. Caephori. Aqua⁊ tediũ asinis. Filum in oratione.

CTERtium qualũ rumibagã. Verba nõ pauca sunt uernacula ac plebeia: atq̃ ĩ opificũ sermonib⁹ usitata: q̃ cũ dehonesta deculpataq̃ uideant̃.tñ latina sunt: & ĩ usu quoq̃ eruditor⁊ frequẽtant̃. quo ex gñe ẽ istud rumigare. qđ & rustici & fœminæ usurpãt. qđ ferme idẽ signat. Quod ruminare & qđ Quintilianus ait remãdare qđ & Pli.nr̃ usurpat sic scribẽs ĩ.x. pontici mures simili mõ remãdunt. eidẽ Plinio cõmanducatus cibus dr̃ multa iteratiõe mollitus. ac ppe liquefactus. quẽ mãsum Quintiliãus uocat & cõmanducare honesto uerbo: est idẽ ferme. qđ rumigare: & ut uulgari uerbo utar mastigare: ppriũ aũt asinor⁊ est. ut lentissime mãdãt. ideoq̃ auctore Columella. stercus asininũ optimũ existimat̃ agror⁊ in stercoratione: qa asinus lẽte mãdendo facilius cõcoqt. & bñ cõfectũ atq̃ idoneũ ptinus agro fimũ reddit: qualũ aũt dicũt uas & p diminutionẽ quasillũ: q & alio noĩe calathus appellat̃ uas utiq̃ lanificiis aptum ut grãmatici tradunt. Vnde qualum metonomicos pro lanificio dixit Orati. mulieres ut inqt Por. ὑποκοριστικῶς uasculũ hoc usurpant quasillũ dicẽtes: hoc ãt est in quo pẽsa uel trama uoluunt̃ hic qualũ accipimus pro canistro & panario. hoc est uase quo panis seruat̃. ut. n. granariũ dñt ubi granũ frumẽti cõdunt: sic panariũ ubi panẽ seruãt ut docet. M. Var. Cana dñt græci uasa. q̃ nos canistra. & per diminutionẽ canistella. Vnde canephori in sacris dicte sacerdotes q̃si cistiphoræ: de qbus suo loco plura. ¶ Asinali uerecũdia. iocularitet dictũ cũ in asinino nullo sit pudor. ¶ Leuitio. Purior lectio est leuo uel lenio. pro eo qđ est mulceo & sedo. Asinis auctore Pli. aquarũ tediũ maxie est. ideoq̃ asinæ fœtæ. p ignes ad fœtus tendũt. at si riuus minimus intersit horrẽt: ita: ut pedes oino caueãt tingere nec nisi assuetos potãt fontes & q̃uis sitiãt tñ si mutent̃ aq̃ ut bibãt cogẽdæ sunt exonerandæ ue. ¶ Factionis. Gladiatoriæ. s. & latrocinalis. ¶ Filo liberali. Au. Gel. forma atq̃ filo uirginali dixit imaginẽ iustitiæ fieri solitã idẽ tradit pythagorẽ explorare solitũ discipulos ex totius corporis filo atq̃ habitu. Trãslatio ẽ a textoribus. q tela tenuissimo filo cãdidissimoq̃ texẽtes pbatissimã laudatissimãq̃ conficiũt: honesta hæc locutio. quæ & ad descriptionẽ quoq̃ transfert. idẽ Gelius amaui inqt in utriusq̃ epl̃a breuitatis elegantissimæ filũ tenuissimũ. item ait uocum filo tereti & candido fabulam arionis scriptam esse ab herodoto: accipimus hoc loco filum pro liniamentis faciei. & uenustate pulchritudinis: quæ liberam decet & ingenuam. Lucianus de eadem loquens sic ait: μόνην παρθενον ὡραιαν σφοδέρα καλὴν καλοῦσαν καὶ κατασπαραγμένην τὴν ἐσθῆτα καὶ τὴν κόμην. i. ducebant: unicã uirgine lu culenta & ualde honesta facie flentẽ lacerãtẽq̃ uestẽ & capillo. ¶ Matronatus. Dignitas. matronalis & grauitas nomen est quarti ordinis. diciturq̃ matronatus ut patronatus. cõcubinatus. ¶ Asino tali. Sub cui⁹ effigie latebat hõ q fuerat elegãs spectator formar⁊. & puellaris formæ appetẽtissimus. Merentẽ. Flẽtẽ. ¶ Pudicitiæ secura. cõsolatio latronũ qua pullæ pudicitiã illibatam impollutãq̃ futurã pollicent̃ cuius fœminæ cũprimis debet eẽ seruãtissima ut inqt Hiero. oĩs uirtus ĩ fœmĩa ruit: nec mir⁊ latrões uim nullã ĩferre puellari castitati: utpote quos libido p̃dæ q̃ pudicitiæ magis lacessat pritetq̃: q nõ tã uenerẽ q̃ lucrũ inhiãt. ¶ Cõpẽdio. Lucro feras inqunt patiẽter hãc captiuitatẽ ad breue saltẽ tp̃s. qm̃ ita futura es nobis q̃stuosa. & diuitiar⁊ cõciliatricula. Quas. s. parẽtes tui afferẽt nobis p filiæ redẽptiõe. ¶ Sui sanguis. Filiæ q parẽtũ sanguis dr̃: Virg. pisce tela manu sanguis meus. ¶ Blateratis. Iactatis & cũ clãore dictis. blaterare ẽ stulte & pcupide loq. Camellos quoq̃ cũ uocẽ edũt blaterar̃ dicius. Ora. sine. c. pria correpta pfert. cũ ait in sermõib⁹. Magno blateras clãore fugisq̃ expõit Porphi. latras. uel furiosæ clamas: hic blaterões insigniter dixerũt hoĩes ĩ uerba puectos quos & locutuleios & loq̃ces appellãt. Quidni: Comicũ ẽ signãs certe: uidelicet q̃re non. ¶ Adsectæ sueta. Hoc est p̃das grassaturasq̃. faciẽdas. hæc. n. sueta sunt & usitata secte latronũ: atq̃ grassator⁊. ¶ Euocari. Abduci r emoueri. ¶ Altius eiulãs. Ritu fœmineo ex ĩtimis præcordiis eiulationẽ ciẽs. est aũt eiulatus pprie fœminar⁊: & dr̃ genitus flẽtis. M. Tulli. ait in secũda Tusculana. eiulatũ nec mulieri qdẽ eẽ cõcessum: tanq̃ erubescẽdũ iterptaturq̃ esse fletũq̃. xii. tabulæ ĩ funeribus adhiberi ueterũt: qđ Lessum noĩabat: de quo sæpe dixius. ¶ Illia q̃tiens. imodicus fletus concitat singultũ: cuius agitatu ilia q̃tiunt̃: singultus ut inqt Celsus sternutamẽto finit̃. ideoq̃ docet Pla. ĩ simposio nares esse extimulandas. ut sternutatio irritet̃. ita. n. singultũ sedat. item refert singultũ desitur⁊ si qs spiritũ cohibeat: uel si aqua multa fauces intus foueat. ¶ An ego misera. Querimonia ẽ & lamẽtatio puellæ: qua suã infœlicitatem conquærit̃: ex bonor⁊ priuatione: & malor⁊ copia: ut inquit Sene. tristiores uidebis: quos fortuna destituit: q̃ quos nunq̃ aspexit: heu q̃ miser⁊ est discere seruire: ubi sis doctus Dominati. ¶ Saxeo car. Domiciliũ latronũ saxeũ carcerẽ appellat emphaticos ad conditionem. in qua erat detestãdã ita Vir. clauso uẽtor⁊ carcere regnet. ¶ Sub incerta salutis Legere malim sub incerto. quasi in dubio salutis in incerto. ¶ Sub carnificiæ laniena. Ex apparatu latrocinali gladiatorioq̃ confectat quibus in malis sit posita: nam cum ante oculos habeat horrendum quasi carnificis. & carnificinæ instrumentum. de uita desperat. nec laniena & excarnificatio ipsi miseræ impendeãt. Vñ ut inquit Cypri. nemo satis tutus periculo proximus.

tertiũ q̃lũ rumigabã. huic me opari attonitũ clara lux oppssit. Tãdẽ deniq̃ asinina uerecũdia ductus egermine tñ digrediẽs, riuulo pxio siti leno. Nec mora cũ latrones ultro anxii, atq̃ soliciti remeãt, nullã qdẽ prsus sarcinã uel oino licet uilem lancineam ferentes sed tm̃ gladiis totis manibus: ĩmo factionis suæ cunctis uiribus unicã uirginẽ filo liberali, & ut matronatus ei⁹ idicabat sũmã, ei⁹ regioĩs, puellã me hercules, & asino tali cõcupiscẽdã, mœrẽtẽ, & crines cũ ueste sua lacerãtẽ, aduehebãt, eẽ simĩ itra speũcã, uerbisq̃, q̃ dolebat minora faciẽtes, sic aloquũt. Tu qdẽ salutis & pudicitiæ secura, breuẽ patiẽtiã nr̃o cõpẽdio tribue, quos ad istã sectã pauptatis necessitas adegit parentes tui de tanto suar⁊ diuitiar⁊ cumulo, quãq̃ satis cupidi, tamen sine mora parabunt. s. idoneam sui sanguinis redemptionem, his similibus blatteratis, nec quicquam dolor sedatur puellæ, quidni quæ inter genua sua deposito capite sine modo flebat at ui illi intro uocatæ annui præcipiunt, assidens eã blãdo quãtum posset solaretur alloquio. Seq̃ ad sectæ sueta cõferre. Nec tamẽ puella quit ullis aniculæ sermonib⁹, ab incœptis flectibus auocari. Sed altius eiulãs sese, & assiduis singultibus illia q̃tiens, mihi etiam lachrymas excussit. At sic, an ego inquit misera tali domo, tanta familia, tam caris, uernulis, tam scis parentib⁹ desolata, & infœlicis rapinæ p̃da, & mãcipiũ effecta, inq̃ isto saxeo carcere, seruiliter clausa & oibus deliciis, q̃s inata, atq̃ innutrita sim. priuata, sub icerta salutis, & carnificiæ laniena, iter tot, ac tales latrões, & horrẽdũ gladiator⁊ pplum, uel fletũ desinere, uł oino

Matronatus. amissa pudicitia oĩs uirtus ruit. Blaterare. Blaterões. Lucutulei. Quidni. Eiulatus. Lessum. Singultus. Seruire miserum. Nemo satis tutus periculo proximus.

CVIuere

uiuere potero. Lamentata sic: & animi dolore: & faucium tendore, & corporis lassitudine iam fatigata marcentes oculos dimisit ad saporē, iam commodū conniuerat, nec diu cū repente lymphatico ritu somno recussa, lōgeq; uehemēti⁹ afflictare sese, & pect⁹ ēt

VIVERE potero. Percūctatiue pnunciandū: quasi dicat iter gladiatoriā turbā: neq; lachrymaꝶ pausam facere potero: nec diutius uiuere. male. n. cōuenit uirgo ingenua latronū cōtubernio. ¶ Fauciū tēdore. Fauces ex lamētatione & eiulatu tendunt ac diuexant. Tēdor aūt nomē est noue dictū p extensiōe: ut caldor: mador. leuor ē. n. Apu. noster uerboꝶ opifex elegātissimus & in uerbis oppido ꝗ audaculus. Talis fuit apud priscos liberius: q machimoniū dixit p adulterio. & depudicauit. p stuprauit: & manuariū p fure. & gubernū. p gubernatore. & planū p sycophāta: quo. M. T. usus ē: & Ora. in eplis. cū ait facto crure planū. ubi planus scurrā signat siue sycophantā. q locus a recētiorib⁹ iterpretibus magis cōtaminari solet ꝗ enarrari: & qm̄ icidimus in liberiana uocabula. obiter illud annotādū est qd p iferno Catoniū usurpat illo uersu. Tollet bona fide uos orcus: nudas i Catoniū. fuit tps cū existimarē legendū eē in caconiū quasi maloꝶ domiciliū: sed ueri⁹ catoniū. nā uerbū ductū ē: ut opinor ab aduerbio græco κατω qd signat ifra: ut catoniū q̄si infernū interpraetaris: sicut catogeō subterraneū domiciliū: pēsitemus & illud in praesentia apud spartianū i Adriano. Doctores bonoꝶ suoꝶ si suae auctoritatis essent catomidiari i amphitheatro: & dimitti iussit. quid sit catomidiari qd ue significet ingenue nescire me fateor. uerbū inauditū. Illectū inusitatum. Ego opinor legēdū esse catonudari: & p doctores bonoꝶ corrigo decoctores ut sit sensus. Hadrianū iussisse decoctores patrimonii catonudari. i. ifetiori pte corporū nudata ostari uel i ima amphitheatrali sede nudari qd siue hoc: siue illo mō pbrosum sane erat. & ignominiosum: decoctores āt dici eos q bona ac p̄rimonia cōminuūt: ut soluēdo nō sint qs ignorat? Decoctorib⁹: ut ait. M. Tulli. i Antoniana certus i theatro locus erat lege roscia cōstitut⁹: q. s. fortūae uitio nō suo decoxissent Ad hūc itellectū referēdus Ci. in eplis locus mendosus tenebricosusq;: q me duce ita emēdari & illustrari pōt: i epla ad fabiū gallū sic scriptū legit: uereor ne in Catocatonios mi galle: tu meo periculo emēda uereor ne i catoniū Cato nos me galle: hoc itellectu: Tieo ne nos Cato trudat i catoniū: & quasi p̄cipitet ad orcū sitq; cā calamitatis: aspergit aūt sal facetosus ex nois silitudine: tanq̄ catone sit catoniū Dii boni q portēta: qs nugas blaterāt commētatores & effutiūt grāmatistae triuiales sup hoc loco: quē in lucē: absit iuidia uerbo: ut sexcēta alia primus ptuli & i posterū pferā si mō deus uitē suppeditauerit: q tātisp mihi opto progari: dū ero utilis huic negociatiōi lrariae poteroq; studiosis eloqūetiae & cādidatis doctrinaꝶ in cōe cōsulere. ¶ Marcētes oculos lāguētes. ¶ Sōno recussa. p excussa: Vir. utroq; recusso dixit: p cōcusso: ut sit p̄positio p p̄positione sicut exponit Serui. excutit aūt siue recutit qs sōno cū terrifica sōniat: aut strepitu obstrepero tumultuarioq; excitat sic. Vir. excutior somno qd ut ingt Ser. terroris est nō satietatis. ¶ Lymphatico ritu. more furētiū insanietiūq;: nāq; lymphati dnr furore pculsi: & isanietes: memoriae pditū est. qcūq; effigiē nymphae q̄ & lympha dr uiderit furēdi finē nō facere. Vn̄ apud poetas idētidē lymphati p furētibus. & cōmotae mētis hoibus accipiunt. graeci νυμφολήπτους appellant ide fit lymphare uerbū: qd signat lymphatico furore corripere: ut apud Flac. deus antipitē lymphauerat urbē: & apud Stati. it lymphāte deo: tales quoq; sunt fere hi q ceriti & laruati dicunt q̄si cereris ira aut laruaꝶ occursatiōe uexati apud Plau. certe laruatus es: aut ceritus. & alibi iube hāc p cerita circūferri. de lymphaticis ait Pli. in. xxv. scribēs helleboꝶ mederi melēcholicis isanientibus lymphaticis elefantiae & tetano. est aūt tetanos ut uerbū plinianū obiter expliceus ceruicis morbus: q rectā & imobilē ceruice rigore neruoꝶ intēdit ex quo gn̄e quoq; sunt opisthotonos: & emprosthonos. opisthotonō Pli. dolorē ceruicis iflexibilē uocari tradit. q pprie fit qn̄ caput scapulis annectit. sicut e cōtrario emprosthotonos dr. ubi mētū pectori ex neruoꝶ rigore annexū est ὄπισθεν graece retro dr ἔμπροσθεν ante καὶ τονος. cōtētio. uñ opisthonos. & emprosthotonos. qdā nō tā subtiliter ꝗ platice indiscretis: his noibus utunt elephātia uero morbus ē diu in Italia ignotus: quo sūma ps corpis crebris maculis. crebrisq; tūoribus deformat. de quo Celsus & Auicē. elephas a qnto sēreno noiat sic referēte: est elephas morbus tristi quoq; munere dirus. Pli. elephantiasim appellat: aitq; an̄ Pōpei magni aetate nō accidisse in Italia a facie sepius incipiētē egypti peculiare malū & cū in reges incidisset populis funebre. qppe i balneis solia tēperabant hūano sanguine ad medicinā eā: pēsitatis curiose interspectisq; soleriter Plinii & Cor. Celsi uerbis facile adducor. ut credā uideri elephātiā eē morboꝶ illū: q haud pridē totā ferme inuasit Italiā qd malū uulgo gallicū appellāt: nā a facie sepius incipit tāta fiditate. ut quaecūq; mors p̄ferenda sit: quo mirabilius qd pōt reperiri aliqua gigni repēte uitia & ea qdem ignota medicis. uix. n. huic morbo medelae salutares inueniunt: ut uerꝶ illud a Plinio perinde quasi ab oraculo dictū sit medicinas morboꝶ nouitatibus subinde uictas esse: nō fuit haec lues apud maiores patresq; nr̄os: sicut mētagara morbus fuit icognitus aeuo priscoꝶ: quē & lichēas appellauere: qui primū tiberii Claudi Caesaris pricipatu irrepsit in Italia: quodā psino eqtate rōano ex Asia cōtagionē eius iportāte: nec sensere id malū foeminae: aut seruitia: plebūq; hūiles: sed pceres ueloci trāsitu osculi: qm̄ aūt a mēto fere oriebat mētagrā appellauere occupātē multis & intuitus totosq; uultus: oculis tm̄ imunibus: descēdētē uero & in colla pectusq; ac manus: foedo cutis furfure: hic uero Gallicus morbus maculis iuridis & enormibus foedat faciē & corporis cutē pustulis deformat. iterdū citra dolorē ullum: sed sepius cū cruciatu. q articulos torqt & uitalia populat: idq; potissimū noctu adeo ut nulla qes det: noctesq; insōnes agant: & cū eiulatiōe. lētus est & lēta labitudine corpa cōficiēs: uixq; ullo tpe aut medicamēto sanescit. Quidā hūc morbū nō elephātiasim asserūt appellādū: sed speciē plorae: & leprae: & iter epidimiae & pustulaꝶ gn̄a numerādū esse cōtendūt. ego nihil nec refello nec afirmo ut dogmatistes: sed cōiectatorie ut opinator ista subtexui. Caeteꝶ quoq; noie morbū hūc pestiferū foedū diuturnū appellari libeat libet exclamare. dii phibete minas dii talē auertite pestē. ualeat abeatq; dira haec lues: oi pestilētia pestilētior i barathrū & Catoniū. nos deo iuuāte uegeti & icolumes & a teterrio hoc malo imunes istitutos cōmētarios pagam⁹. ¶ Pect⁹ tōdere. dolētis & se affictātis specimē. Vir. unguib⁹ ora soror foedās: & pectora pugnis.

Tendor
Verboꝶ opifex
Mechinomium
Planus p sycophāta
Catonium pro iferno
Catogeon
Catonudarim
Decoctores
Locus Ciceronis tenebricosus
Recussus somno
Lymphari
Nympholapti
Lymphare
Ceriti
Laruati
Tetanos
Opisthotonos
Emprosthotonos
Elephātia
Elephas morbus
Elephantiasis
Morbus gallicus
Mentagra
Lichenes
de morbo gallico

palmis infestis tundere,& faciẽ illã luculẽtã uerbera re icœpit,& aniculæ q̃q̃ istãtissime cãs noui,& istaurati mœroris reqrenti. Sic ad suspirãs altius infit. Hem nũc certe nũc maxĩe funditus perii nũc spei salutiferе renũciaui,laqueus,aut gladius.aut certe p̃cipitiũ p̃culdubio capessendũ est. At hæc anus sub iratior, dicere eã seuiore iã uultu iubebat,qd̃ malũ fieret,uel qd redẽte postliminio pressæ qetis lamẽtationes licẽtiosas refricaret. Nimirũ inqt,tãto cõpẽdio, tuæ redẽptiõis defraudare iuuenes meos destinas, q̃ si pgis ulteri⁹,iã faxo lachrymis istis,quas paruipendere latrones consuere,insuper habitis,uiua exurere. Tali puella sermõe deterrita,manuq̃ eius exosculata,parce inqt mi parẽs,& durissimo casui meo, pietatis humanæ memor, subsiste paululum. Nec enim ut reor æuo longiore,maturæ tibi in ista sancta canicie miseratio prorsus exaurit. specta denique scenam meæ calamitatis. Speciosus adolescens inter suos principalis quem filium publicũ omnis sibi ciuitas cooptauit, meus alioquin consobrinus tantulo triennio maior ætate,q̃ mecum primis ab annis nutritus, & adultus, in diuiduo contubernio domusculæ immo uero cubiculi thorique,sanctæ caritatis affectione mutuo mihi pignoratus, uotisque nuptialibus.

¶ PA Lmis.a palma fit speciosum uerbũ depalmare.quod est manu uerberare:Au.Gellius.neratium seruus sequæbatur crumenã assium portitãs:& quęcunq̃ depalmauerat numerari statim f̃m.xii.tabulas qnq̃ & uigiti asses iubebat.a palma palmipedes dictæ aues uti sunt anseres & aquaciæ fere oẽs.¶ Luculentã Pulchrã splẽdidã formositate cõspicuã. ac luce dictũ luculentũ:sicut a luto lutulẽtũ.Quod p̃ cenoso & sordido accipit̃:luculẽtitatẽ duxerũt ueteres pulchritudinẽ & splẽdorẽ.Laberius Dominus tua iuculẽtitate captus.¶ Hem nũc certe.Fœmine ut docet Aristo.li.de historia animalium.ix. Desperatiores sunt:q̃ mares:ac pauidiores:& hæc quasi desperantis puellæ lamentatio est:qua de semetipsa actum esse p̃dicat:uerba sunt desperãtib⁹ accõmodatissima.¶ Laqueus.Ausonius hæc laqueũ tenet hæc speciẽ mucronis inanẽ:igerit illa cauos amnes rupẽq̃ fragosam.phedra laqueo se peremit. Dido necẽ sibi gladio cõsciuit, herose p̃cipitẽ dedit ex turre sestiaca. Sappho ex petra leucate desiliit:apud Oratiũ puella europe de mortis genere eligẽdo desperanter agẽs sic ait. Quid mori cessas.potes hæc ab orno pendulũ zona bene te sequuta ledere collũ siue terupes & acuta letho saxa delectãt age te p̃cellæ crede ueloci. ¶ Quod malũ. Interiectio est indignantis.ut docet Donatus.apud.M.Tulliũ:quę malum est ista ratio:apud Plautũ in menechmis. quæ hæc malũ impudentia est:honesta locutio & frequens apud scriptores idoneos. ¶ Postliminio quietis. Idest post qetẽ.postliminii uocabulo quædã reuersio significat:qa semp post id significat.qd̃ retro relinquitur. De postliminio insupioribus copiose disserui. ¶ Refricaret:trãslatio ab obducta cicatrice.quã refricãdo recrudescit uulnus.M.Tulli⁹ i philippicis cũ ãt illã pulcherimã facti memoriã refricat.¶ Cõpendio. Lucro:qd̃ ex redẽptione tua cõficeret.Iuuenes.Ex modestia & officio ministerii maluit iuuenes dicere:quã dehonesto uero q̃ uocabulo latrones.¶ Insuper habitis. posthabitis spretis neglectis. ¶ Exurere. Exureris. cremaberisq̃. ¶ Mi parẽs.Mea mater nomẽ reuerẽtiæ ẽ: & blãdimẽti.ita Hieronymus mi domina mi Eustochiũ. Subsiste. Inusitate dictũ pro succurret.& opẽ fer.alibi quoq̃ dixit tu meis iã nũc extremis erũnis subsiste.Nectemere inueniens id uerbum in hoc significatu.¶ Pietatis memor.Iuxta illud comicũ hõ sum nihil a me hũani aliẽnũ puto.¶ Maturæ tibi.senescẽti & uetulæ: nomẽ est. ita enim maturitas quædã ætatis ẽ ut fructuũ & maturus dr̃ hõ magno natu. ut poma in arborib⁹ matura. ¶ Sancta.canicie:Venerabili senecta tanq̃ canicies afferat senescẽti ætati nescio qd uenerationis tñ dixit apud Mar.Tullium Cato quod non cani non rugæ repente auctoritatem afferre possunt. calistratus iureconsultus titulo de iure immunitatis.semper inquit in ciuitate nostra senectus uenerabilis fuit: namq̃ maiores nostris pene eundem honorem senibus quem magistratibus tribuebant.canicies:quæ græce πολιοτονσ.ex inopia & exilitate coloris trahit̃. Senectus autem cum frigida fit & sicca merito.canescit:Canicies homini tantum & equis.Ruffi homines celerius q̃ nigri canescũt: auctores Aristoteles.Plinius.Albertus magnus cæteri.Tempora primo canescunt. Ideoq̃ Homerus πολιοκροταφούσ uocat.quasi temporibus canescentes:quod & Maro noster scienter signat eum ait.æmula nec dum temporibus geminis canebat sparsa senectus.¶ Scenam.Spectaculum imaginem.Apparatum.ut supra diximus.¶ Filium publicum Laus adolescentis.qui ob speciem.& pulchritudinem adeo fuerit amabilis.ut esset publicus amor & ab omnibus perinde ac filius diligeretur.Cordianus a senatu filius dictus:eundem milites filium appellarunt:quem omnis populus delicias suas nominabat:non absimile illud Persianum:hunc optinent generum Rex & Regina puellæ hunc rapiant.Plato precipit matrimonia non priuatim maritanda esse sed fieri communia curantibus magistratibus.ne dispares inter se copulentur.ex hac confusione promiscua utilitatem illam prouenturam autumat:ut patres dum suos liberos nesciunt omnes quod uiderint eius ætatis suos credant: & ueluti communium liberorum omnes omnium sint parentes. hoc totum transtulisse uidetur Plato ex institutis lycurgi legum conditores:qui sanxit uxores compluribus communicandas esse:filiosque non proprios patrum sed cõmunes ciuitatis habendos.¶ Cooptauit.Quasi adoptione quadam asciuit delegitq̃: uerbum est ad electionem magistratuum proprie pertinens.M.Tullius in.xiii.Antoniana in paternum auguratus malo cum cooptatione cooptabo.Idem in bruto cooptatum se ab Hortensio in collegium augurum.refert.¶ Consobrinus.consobrini ex duabus edit sororibus dicuntur:ut tradit Nonius.& Caius iurisconsultus probat titulo de gradibus:qui cõsobrinos dicit tradit quasi cõsorinos.qui ex duabus sororibus nascunt̃:amitios uero qui ex fratre & sorore propagant̃:sicut patrueles: qui duobus ex fratribus progenerant̃.sed uulgus fere oẽs istos cõmuni appellatione cõsobrinos uocat:sobrini uero uocantur consobrinorum filii:uel ut alii putant & memorat Donatus de sororibus hii sunt sobrini quasi sororini dicti.¶ Tantulo.paruo trienni spacio.tantulũ.n.& quãtulũ minutionẽ paruitatẽq̃ significat.M. Tul.ex fici tantulo grano. Plautus in penulo:quantæ ex quãtulis iã sunt facte Plinius noster de apibus scribens quantulũ tñ eẽ in tantulis põt,¶ In diuiduo contubernio: iseparabili sodalitate.& indiuulsa cõtubernalitate.De cõtubernio castrẽsi & cõtubernalibus apud Suetoniũ satis multa.¶ Domuscule.pusillæ domus. Thori.signat se cũ illo adolescẽte in eodem lectulo cubitare cõsueuisse.¶ Sanctæ caritatis.ad amouẽdã adulterii suspitionẽ dixit hoc.¶ Pignoratus. mãcipatus.& quodã quasi pignore coniugali deuinctus:sicut anuli pro nubi arrabone obligantur oppignoranturq̃ marius & uxor:tertulianus:cum aurum nulla norat preter unico digito quem sponsus oppignorasset pronubo anulo.

Depalmare
Palmipedes aues
Luculentũ
Lutulentũ
Luculentitas
Variæ mulierum mortes
Malũ interiectio indignãtis
Postliminium
Subsistere
maturus
Senectus uenerabilis
Causæ caniciei
Poliocrotaphi
Cordianus dictus fili⁹ a senatu
Sententia Platonis matrimonia communia
Scytum lycurgi
Filii communes
Cooptauit
Cõsobrini
amitini
Sobrini
Tantulũ
Quantulũ
anulus p̃nubes

¶ PActo

¶ PActo iugali. quo cōiuges copulāt: de hoc Iuue. cōuētū tñ & pactū & spōsalia nr̄a tēpestate paras. q̄ oia sūt uerba legi
tima. titulus ē apd̄ iurisc ōsultos de pactis doctalib⁹ ubi dr̄ q̄ pacto cōuēto stari oportebit: alludere uidet̄ ad uiculū iuga
le: de quo Virg. Ne cui me uinclo uellē sociare iugali: autumant grāmatici uiculū iugale & pactū iugale ideo dici q̄a iugū
īponebat̄ matrimonio cōiugēdis. unde etiā iuno iuga dici credit̄: de qua mox plura. ¶ Destinat⁹ uel bū cōueniēs nuptiis
ita Vlpiāus proide si patron⁹ sibi despōderit aliā uł destinaui. ¶ Consensu parētū. ex p̄scripto legū nuptiæ legitimæ non
sūt nisi ex cōsensu parētū fiāt. in quorꝫ ptāte sūt liberi: ꝓterea ut iqt Vlpiāus titulo de regulis iuris nuptias non cubit⁹ sed

pacto iugali. pridē destinat⁹ cōsensu parētū, tabulis
ēt marit⁹ nūcupat⁹ ad nuptias, officio freqnti cogna
torum & affiniū stipatus, tēplis & edib⁹ publicis uicti
mas immolabat domus tota lauris obsita tedis luci-
da strepebat hymeneū, tūc me gremio suo mat̄ infœ-
lix tolerās, modo nuptiali decēter ornabat, mellitisq;
sauiis crebrit̄ īgestis iā spe futura liberorum uoti an-
xiis propagabat, cum inruptionis subitæ gladiatorꝝ
ipet⁹ ad belli faciē seuiēs, nudis & īcertis mucrōib⁹
coruscās, ñ cædi nō rapiæ mãus afferūt, sed dēso con
globatoq; cuneo, cubiculū nr̄um inuadunt ꝓtinus,
nec ullo de familiaribus nostris repugnante, ac ne
tantilū qdē resistente, miserā exanimē sæuo pauore,

cōsēsus facit. ¶ Tabulis. dotalib⁹. ¶ Nūcupat⁹. noiat⁹
ꝓnūciat⁹ siue ꝓmissus: nā pecunia nūcupata. ut ait cici
us dr̄ noiata certa noibus ꝓpriis ꝓnūciata. Sāthra li-
bro secūdo de uerborꝝ ātiqtate uota nūcupata. signifi
care ait nō tā noinata q̄ ꝓmissa. & q̄si testificata. ¶ Of-
ficio frequēti. officiū gn̄ali uocabulo appellat̄ ois ho-
nesta actio ad unūquēq; cōueniēs ꝓ cōditiōe psonç: q̄si
efficiū dictū peculiariter officiū dicimus id qd̄ nuptiali
festiuitati ipēdit̄. Iuue. officiū cras primo sole mihi pe
ragēdū ī ualle qrini. q̄ cā officii? qd̄ q̄ris nubit amicus
Suetōi⁹ ī caligula: Liuiā orestilā Caio pisoni nubētē. cū
ad officiū & ipse uenisset. oli atheri⁹ orator. ut apud
Trāqllū ānotauim⁹ cū defēderet reū libertinū. cui obū
cebat̄. q̄ patrōi cōcubin⁹ fuisset. dixisset fert̄. ipudicicia ī
gēio crimē ē ī fuo necessitas. ī liberto officiū ex eo ipu
dici & obsceni aliq̄diu officiosi uocati sūt. pfectū officiū
qd̄ cadit ī solū sapientē: græco uocabulo catorthoma
noiat̄. de mediis officiis philosophi & maxie. M. Tul.
atq; Amb. copiosissime disuerūt. ubi ānotādū q̄ cū pa
neti⁹ περὶ τοῦ καθήκοντος i. de officio liberos luculētos:
īscripserit uisa ē. M. tul. īscriptio plenior de offi⁹ pl̄r īscribere: q̄ de offō singl̄r. ¶ Lauris obsita. hac quoq; tēpestate Domus
nuptiales auleis exornāt: lauro hedera aliisq; frōdib⁹ uestiūtur fores: & uestibula coronāt. Iuue. nec te coronā. postib⁹ &
dēsos ꝑ limina necte corymbos. itē lauros adhiberi solitas cā gaudiorꝝ & festiuitatis idicat cū ait pōe domi lauros duc in
capitolia magnū creatāq; bouē Tertul. quoq; sic iqt. cur die leto nō laureis postes obūbram⁹ Pli. li. xv. laur⁹ iqt ꝓprie tri
umphis dicat̄. uł gratissima domib⁹ ianitrix cæsarꝝ pōtificūq;: q̄ & sola domos exornat & añ limina excubat Romāis: pci
pue letitie uictoriarūq; nūcia fuit laur⁹ addebat̄ militū lāceis pilisq; addebat̄ & litteris: q̄ ob id laureatæ noināt̄ apd̄ histo
ricos: sup q̄ re diligēter opinior & scite scripsim⁹ ī trāqlli cōmētariis fasces quoq; īpatorꝝ lauro decorabāt̄. qn̄ ēt in gremio
iouis optimi maximi deponebat̄ quotiēs uictoriā nouā attulisset. Laureati milites triūphātē seqbāt̄. & ipm laureū ramū
tenētē. Coronāq; laureā capite gestātē. græci daphnē uocāt & daphnōa laureū uñ chamedaphne a Pli. dicta humilis lau-
rus. ¶ Obsita. iuoluta corōataq;: apd̄ Terē. pānis ānisq; obsitū apd̄ Vir. ibat rex obsit⁹ æuo. metaphora ē ab agro ut iqt
Donat⁹: exponitur. Ser. obsit⁹ æuo ꝓ iuolutus ætate. ¶ Tedis. facib⁹ q̄ ad nocturna lumina adhibēt: & ī nuptiis peculiarit̄
usurpāt̄: scri. Plu. in ꝓblematis q̄ faces ī nuptiis accēdi solitas. ꝓpterea qd̄ pētas .i. qnari⁹ numer⁹ ex omnib⁹ un⁹ potissimū
nuptialis sit tāq̄ ex mare & fœmina cōstās. uł q̄a mulier nō plures q̄ qnq; geminos uno partu gignere pōt. cui sniæ. assipu
lat̄ Aristo. q̄ finē multiiugæ partiōis qnq; eē dixit: ne q̄ pluris unq̄ simul gēitos. Tradit Pli. nr̄ i. xvi. faces nuptiarꝝ ex pina
alba fieri solitas tanquam auspicacissima: quoniam inde fecerint pastores qui rapuerunt sabinas. hinc illud Catulianum
spineam quate thedam: que lectio apud Catullum. purior & uerior uidetur quam si legas pineam. sicut uulgo legitur
pueri tres patrimi & matrimi: ita enim uocantur qui patrem habent & matrem adhibebantur a antiquitus: unus qui fa-
cem præferret ex spina alba. quia noctu nubebant. quo qui nubentem tenebāt: fax autem illi rapi mox solebat ab ami-
cis sponsi & spōsæ ne aut uxor eam sublecto uiri ea nocte poneret aut uir in sepulchro cōburendam curaret: quo utro-
que mors propinqua alterutrius putabatur. ¶ Hymeneum. nuptialem deum & nuptiale carmen. ¶ Gremio mater: rapi
simulabatur uirgo ex gremio matris cum ad uirum ducebatur q̄ uidelicet ea res feliciter Romulo cessit sabinas in spe-
ctaculis rapienti. ¶ Mundo nuptiali. ornatu quo noua nupta ornari solet: mundus muliebris est quo mulier mundior fit
eo continētur ut inqt Vlpianus specula unguenta uasa unguentaria: & siqua similia dici possunt separatq; ornamenta mu
liebria a mundo muliebri tanq̄ mulier possit esse munda nec tamen ornata. ut solet contingere in his q̄ se mūdauerint lotç
in balneo neq; se exornauerint: & contra est aliqua ornata: nec tamen mundata: sed quod cum honore multo ulpiani di-
ctum sit: argutius hoc uidetur esse q̄ uerius appellatione enim mundi muliebris apud oratores historicos poetas nō solū
illa quibus mundior fit mulier sed ea quoq; quibus ornatior: significantur: quod & nomen indicat: nam quē cosmon græ
ci nomine ornamenti appellauerunt eum nos a perfecta absolutaq; elegantia mundum. Liuius non aurum mō his sed &
postremo uestem mundumq; omnem muliebrem ademit. Lucilius neutro genere appellauit his uersibus legauit quidā
uxori mundum oē penūq;. Quod mūdum atq; penum: nam quis diiudicet istuc. ¶ Sauiis. basiis diminutiuum est suauio-
lum. quo utitur Catullus sauiolū dulci dulcius ambrosia: tria sunt ut inquit Donatus osculādi genera osculū. basiū & sua-
uium oscula officiorum sunt basia pudicorum affectuum suauia libidinum uel amorum. ¶ Incertis: lego insertis. Mucro-
nes enim stricti inseruntur ingeruntur q; a macherophoris. ¶ Cuneo. multa sunt uocabula militaria a rebus ipsis transla-
ta quarum in acie instruenda imagines ostenduntur: ut globus. forfices. serra cuneus nam cum cunei: quod instrumentum
est ad ligna scindenda excogitatum: figura sit in summo acutior in immo latior inde multitudo peditum cuneus dicitur:
quæ prima parte angustior deinde latior ꝓcedit: & aduersariorum ordines rumpit simplicitas militaris porcinum caput
appellat auctores Marcellinus & Vegetius. Contra cuneum opponitur ordinatio quam forficem uocant: globus autem
qui a sua acie separatur uago superuentu incursat inimicos contra quem alter populosior uel fortior immittitur. item ser-
ra noiatur. quæ a strenuissimis directa ante frontem opponitur hostibus: ut turbata acies reparetur. hinc serra præliari
dicitur: cum assidue acceditur & receditur: neq; ullo tempore consistitur. Cato de re militari: siue forte opus sit cuneo aut
globo: aut forfice aut serra uti adoriare cuneus quoq; in theatro gradus: & ordines significantur: de qbus Iuuenalis Mar
tialis Tranquil. Cæteri. hinc theatrum cuneatum a poeta dictum docet Victruuius. in quinto quemadmodum cunei in
theatro diuidantur. ¶ Tantillū minimum.

Iugale
Iuno
iuga.
Nūcupat⁹
Nūcupata
pecunia
Officium
Officiū in
pudicitia
Officiosi
impudici
Cator
thoma.
panetius
de officio
M. Tul. de
officiis
pone domi
lauros
Laureate
litteræ
Laurea in-
gremio io-
uis
Laureati
milites
Daphnō
Chame
daphne.
Obsitus
æuo.
Faces nu-
ptiales
quinq;
Teda spi-
nea patri-
mus
matrimus
Rapi spon
sa ex gre-
mio mr̄is
Mundus
muliebris
Sententia
ulpiāi non
satis ꝓba
Cosmos
Mūdū oē
Suauiolū
Cuneus
Porcinum
caput
Forfex
Globus
Serra ꝓlia-
ri
Cuneatum
theatrum

trepido de medio matris gremio rapuere. sic instar athracis uel pirithoi, uel protesilai despecte disturbatæque nuptiæ. sed ecce sauissimum omnium, nunc ẽt reditegratur, immo uero cumulatur infortunium meum. Nam uisa sum mihi de domo, de thalamo, de cubiculo, de toro deniq; ipso uiolenter extracta, per solitudines auias infortunatissimi mariti nomen inuocare, eunq; ut primum meis amplexibus uiduatus est, adhuc unguentis madidum coronis floridũ, cõseq, uestigio me pedib⁹ fugiẽtẽ alienis, utq; clamore pcito formosæ raptũ uxori cõquerẽs, populi testatur auxiliũ, qdã de latronib⁹ importune psecutionis indignatione pmotus saxo grãdi ppedib⁹ ab repto misellũ iuuenẽ maritũ meũ pcussũ interẽit, talis aspect⁹ atrocitate pterrita, sõno funesto pauẽs excussa sũ. tunc fletienus eius ad suspirans anus? sic incipit, Bono aio esto me hercules, nec uãis somniorũ figmentis terreare. Nam præter q̃ diurnæ quietis imagines falsæ peribentur tum etiam nocturnæ uisiones contrarios euentus nonnunquam pronunciant. De

Disturbatæ nuptiæ pirithoi
Athracis
athracia ars magica

¶SIC instar athracis uel Protesilai. historia siue fabula obscurior signatur: quæ ut ingenue fatear nondũ mihi liquet ne de ea satis constat. ideoq; amplius quærendum est: sed uideo dictionibus solerter pensitatis locum hunc conducenter & cõgruenter sic corrigi posse: instar athracidis uel pirithoi: ut sit sensus disturbatus esse puellæ captiuæ nuptias sicut olim hyppodamiæ: & pirithoi disturbatæ fuerunt. pirithous enim cum uxorem duceret hippodamen centaurosq; ad nuptias inuitasset: illi uinolẽtia libidineq; simul extimulari nuptias disturbarũt: ex quibus eurithus hippodamen rapuit alii alias hinc inter mensas nuptiales atrox pugna pugnata: qua centauri sunt partim in fugam pulsi rem canit Ouidius luculẽte in. xii. hippodame dicta est athracis figura patronimica: a patre athrace: qui primus artem magicem apud thessaliã cõstituit. hinc ars athracia pro magia dicitur papinio: cũ ait Athracia rubet arte labor. Oui. quoq; athracida hãc appellat scribens. Athracis æmonios Traxit in arma uiros instar ergo athracidis expones istar hippodames siue hippodamie athraciis filiæ: est & athrax oppidũ i thessalia Plinio ptolemeo cæteris. hanc nostram emendationem plausibiliter probat codrus collega meus in professione litteraria homo ĩpense doctus: & utriusq; linguæ callens: qui plus habet in recessu: quam ostentet in fronte: qui in pensitandis tam priscorum q̃ recentiorum libris iudicio est præcellenti præditus: cui hęc mea qualiacunq; sunt probari uehemẽter gaudeo: pluris .n. facio iudicium unius eruditi: q̃ sexcentorum male litteratorum contentus doctis præconibus. imperitorum tumusculos & uituperonum linguas liuotis cote acuminatas flocci non facio. Sed ut domum repedimus: quo modo prothesilai nuptiæ disturbatæ sint non dispicio. nec usq̃ qđ equidem meminerim scriptum legi de Prothesilai quidem obitu & Laudomiæ eius cõiugis amore exuperantissimo non pauca tradunt & ea q̃dẽ cognitissima: sed de disturbatis nuptiis nihil adhuc cõpertũ erit ergo hic locus: ita castigandus: ut castigandũ docuimus diis hominibusq; plaudentibus: aut fabula remotior quærenda sicut Au. Gellio historia oraculi arietini. ob Plautinos uersus fuit uestiganda. inquirẽdaq;. ¶ Visa sum: in somnis scilicet & per quietem inter genera insomniorum. unum est: quod Cicero uisũ uocat græci phantasma: est & uisio cum id quis uidet qđ eodem modo quo apparuerat eueniet græci ὄραμα uocant. ¶ Auias inaccessas & penitus remotas homo quoq; dicitur auius a uia recta deuius. Lucretius auius uera longe ratiõe uagaris hinc illa annominatio apđ Quintilianũ & in rhetoricis ad hereniũ: auiũ dulcedo ducit auiũ. ¶ Viduat⁹. priuatus spoliatusq;. Pedibus alienis hoc somniũ proprie uisio est: uidet enim q̃ euenturũ est nam pedibus asini apuleiani mox fugiet. ¶ Raptũ. rapiam. ¶ Interemit. interemisse uisus est somni exitus erit hic ut puellæ sponsus ab amico perfidiosissimo lancea confossus interimatur. ¶ Propedibus ante pedes annotauimus iam sæpe particulam pro modo in modo ante significare. ¶ Aspectus uisionis. ¶ Me hercules annotanda est impropria nec fœminæ congruens adiuratio: nãq; si credimus. Au. Gellio: sicut uiri non deierant per castorem. ita mulieres per herculem non deierabãt: causa minime obscura: herculano enim sacrificio abstinent quod apud propertium in quarto commentario copiosissime explicatur: nusq̃ enim ut Gellius uerbis utar scriptum inuenire est apud auctores idoneos. aut me hercules mulierem dicere aut me castor uirum tamen Apuleius inter scriptores non proletarius: sed classicus morosa. illa diligentia haud quaquam obseruata. non tam inscite quam eleganter fœminam per herculem adiuratam inducit. ¶ Somniorum figmentis philosophi tradunt somniis non esse credendum: quod idem asserit Hieronymus ostendens illud uulgatissimum quod indocti p oraculo quottidie aduocant somnium fuisse quo iurauit in cæls consistorio se libros seculares nunquam deinceps lecturum cum illi obiiceretur quod Ciceronianus foret magis quã christianus: nanq; in apologia contra ruffinum apte indicat id fuisse somnium: docensq; inibi ex prophetarum auctoritate somniis minime esse credendum: subaccusat ruffinum quod a se somni. exigat sponsione quidam olim somniauit sine is alexander magnus fuerit siue alius ne somnis crederet. ex quo scholastica cõtrouersia proponi solet in genere asystato quod inconsistens nostri dicunt si .n. crediderit tamen sequitur ut non si credendum. si autem non crediderit tamen sequitur ut credendum sic. sic inducitur declamatio sibi repugnans seq; dissoluens. uersiculo græco somniorum fides eleuatur: cui concinit illud Tituli. somnia fallaci ludunt temeraria nocte: & apud maximũ poetarum scriptum est. sed falsa ad superos mittunt in somnia manes somniatores dicti interpretes somniorum in deuteronomio scriptum est non audies uerba somniatoris: isomniosus dicitur Catoni, qui multum somniat. omnis inquit qui insõniosus est hac eadem curatione sanum facies. M. T. lib. ii. de diuinatione. somnia somniorumq; significationes illudit faceturque nihil adeo somniis significari. Homerus tamen dixit in primo illiados ὄναρ ἐκ Διός ἐστιν .i. ex ioue sunt somnia. græci enim ὄναρ somnium uocant. hic locus ut Plinii uerbis utar. diuersis est refertus documẽtis utrum ne sint aliqua perscita animi quiescẽtis: qua fiant ratione: an fortuita res sit ut pleraque: & si exẽplis agatur profecto patria fiant, a uino & a cibis proxima: atque in re dormitione uana esse uisa prope esse conuenit. ¶ Imagines falsæ ex academica disciplina hoc dictum est: quæ nihil affirmat: ideoque academici. philosophi ἀπορητικοὶ nominati quasi ambigentes dubitantesque nihil enim comprendi putant: imaginibus quas phantasias uocant mortales falli asserunt. super qua re apud philosophos & augustinum academicis & Ciceronem in hortensio subtilissime argutissimeq; disseritur: si igitur diurnæ imagines fallunt quanto nocturnæ uisiones fallaciores uanioresque uideri debent: Gallenus improbat incomprẽsibilitatem academicorum, asserens credi. oportere oculis & palato & ut ipse inquit. an hoc pomum hanc ficum esse non credis?

Laus codri
Phantasma uisum
auius
pro
Mulieres nõ iurant per herculem
Classicus pletarius scriptor
Somnium Hierony.
Ciceronianus es non christianus
somniat alexander ne somniis credat
asystaton inconsistẽs
Somniatores
insomniosus a uino
a cibis somnia uana

¶Contrarios:euent⁹.Plini⁹ i epistolis:refert iqt euētura soleas an cōtraria sōniare.iterdū.n.diræ uisiones portēdūt felices euent⁹ ex hac sñia an⁹ puellā sollatᷓ tanq̄ triste sōniū ex cōtrario euētu denūciet meliora.sicq̄ futurū auspicatū⁹. sicut iterdū hō sōniat se iugulari uerberariq̄: qđ mox portēdit lucrū:& felicitatē:sicut e cōtrario dū sōniāus nos uelci dulciori bus cibariis:uł rei ueneriæ opā dare:ex sōnio optabili afficimur uigilātes āxietate sumusq̄ i calamitatib⁹: plerīq̄ libros de obsuatione sōniorū cōposuerūt:tāq̄ leges sōniorū statui possēt:quos irridet synesi⁹ platōic⁹ iudicās pdesse ppagq̄ in lib.de sōniis neq̄ i subtiliter neq̄ idiligēter docet leges isōniorū statui had quāq̄ posse cūctis æq̄ cōes:qs.phemonoe & melapus definīr se posse & ordinare pfessi sūt.sed dēt pōti⁹ uniusqsq̄ seipm q̄si artis hr̄e materiā: & i mēoria scribere pōt q̄lia uisa i q̄les euēt⁹ iciderit & ita qsq̄ penes se ipm multas hōi artis regulas cumulabit nā sicut q frequēt nauigāt si qñ scopulū aliquē obuiū hēt:i quē ascēdētes urbē aliq̄ ide pspiciāt: quotiēs eūdē scopulū uiderit eādē agnoscūt demōstratq̄ ciuitatē.eadē rōne hō sōniās i eādē uisionē sepius incidens sibi designare potest quem potissimum euentum portēderit . pręter hoīe sōniare equos canes boues pecora capras palā ē Credit & sōniare oīa uiuipara.i.q aīal parīut de ouipa ris.i.his q oua gignūt icertū ē quis dormire ea certū sit

ni que flere,& uapulare,& nonnunquam iugulari, lucrosum, prosperumq̄ prouentum nunciant circa ridere,& mellitis dulciolis uentrem saginare, uel in uoluptatem uenerīam conuenire,tristitiæ animi langori corporis,damnisque cæteris , uel anxiatum iri predicant, Sed ego te narrationibus lepidis , anilibusque fabulis protinus euocabo,& incipit . Erant in quadam ciuitate rex,& regina hi tres numero filias, forma conspicuas habuere , sed maiores quidem natu,quāuis gratissima specie idoneæ tamen celebrari posse laudibus humanis credebantur . Ad uero puellæ iunioris,tam præcipua tam preclara pulchritudo nec exprimi , ac nec sufficienter , quidem laudari sermonis humani penuria poterat . Multi denique ciuium:& aduenæ copiosi , quos eximii spectaculi rumor : studiosa celebritate congregabat

¶Circa ridere.corrigere cōtra ridere.ut exponas cōtrario risū i sōnis signant merorē.¶ Mellit⁹ dulcioli. lege mellitis dulciolis:ut referatᷓ ac cibaria q̄ mellita noīnātᷓ a mellis cōditura.De qb⁹ apđ suetoniū i nerōe de qb⁹ apđ Varronē.Macro. Gel.ē illud mēoratissimū bellaria ea maxīe sūt mellita:q̄ mellita nō sūt. dulcib⁹ .n.cū pepsi societas ifida:quo dicto significat:cibaria mella cōcinata nō facere ad stomachū.neq̄ satis cōducere cōcoctiōi :q̄ gręci uocāt πεψιν unde de dispepsia Catōi p mala digestiōe.¶ Prædicāt.portēdūt denūtiantq̄ ai tristitiā corporis lāgorē & c.fortūe detrimenta . ¶ Velaxatū iri legēdū puto āxiatū.q̄si ab anxietate siue ab lāgore ducto uocabulo.qđ si legas uexatū,qđ latinum uerbū ē & q̄drat.¶ Analib⁹ fabulis mos ē aniculaꝝ ut fabellas aluminis cōit denarēt: qb⁹ illoꝝ mētes mulcēt & puerilis tristitia discutitᷓ Quint. fabulis nutriculaꝝ pximo loco succedere debere esopi fabellas pcipit:cū āt senect⁹ sit natura loq̄tior:& senilis sit pprie macrologia fuat scitissime τοπρεπον & decoꝝ Luci⁹ nr̄ ut macrologiā.i.multiloquiū det aniculæ ligulace:& loq̄ci:eāq̄ iducat fabula lōgiore & lepida mulcētē puelle lamentātis mestitudinē.¶ Euocabo electabo mulcebo:uł lege auocabo:p eo qđ ē abducā amouebo q̄ a tristitia:q̄ cōcederat uisione sōnioꝝ. ¶ Erāt i q̄dā ciuitate, fabula est orō ficta dissimili dispositiōe imaginē exhibēs ueritatis q̄ usi sūt uetustissimi auct . ut Hesiod⁹ Archiloch⁹ Ora. Hesiodus qđē lusciniæ.archiloch⁹. uulpis.Ora.muris.noīantᷓ aūt ab iuētorib⁹ oēs tū cōiter esopiæ nūcupatæ:qm̄ i cōuētib⁹ frequēter solebat esopus his uti fabula q̄ moralis ē & ad uitę utilitatē maxīe ptinēs dr̄ apolog⁹a quo ex pcepto.M.T. ad herenīū ex ordieᷓ orator si erūt iudices audiēdo defessi festiuos delectabilesq̄ apologos cōmētus ē esop⁹ fabulator.qb⁹ ut inquit Aul.Gel.res salubrit.ac pspicienter aiaduersas i mētes aiosq̄ hoīum cū audiendi q̄dā illecebra iduit.Plau.i sticho pge obsecro psens hic qđē ē apolog⁹ qdā nō sane recepto i usū noīe apologationē uocāt qđ docet Quinti.i.y.fabula græce μυθοσ dr̄ & fabulator μυθοπολοσ κα μυθικοσ .macrobi⁹ mythichos uocat rerum fabulosaꝝ scriptores q fictionib⁹ historias obuoluūt.qdā scripserūt mithystorias hoc ē fabulares historias.spartian⁹ citat testioniū ex mithystoriis.epimithyō noīatᷓ i fabulis esopiis particula nouissima:q̄ utilitas ipsius fabulæ retegitᷓ:qđ nr̄i affabulationē iterpᷓtātur apđ oratores fabula est in q̄ nec uera nec uerisimilis res cōtinetᷓ argumētū uerō ē ficta res q̄ tū fieri potuit q̄les sūt plau.ter.terētianęq̄ cōedię & hoc ē qđ ait Quinti.nā & fabulę ad actū scenaꝝ cōpositę:argumēta dr̄r.ego igit.iducitᷓ an⁹ cōsolatrix referēs puellæ captiuæ fabulā lepidissimā.nō min⁹ sciēter q̄ elegātᷓ cōcinatā de psyche & cupidine cui⁹ interptamēta extāt fulgentio uiro aprime docto cōposita.q ex physica subtilitate & sensu allegorico illā comētatᷓ⁹ē:a quo hæc tota res ad aiam refertᷓ:q̄ gręce dicitᷓ ψυχη scribit eni i mithologiis ciuitatē poni p mūdo regē & reginā p deo & materia q tres fillas habebāt.i. carnē libertatē arbitrii & aiam q̄ iō iuniorē uoluerūt qđ corpori.iā facto post iditā eē dicebātᷓ:eādē iō pulchriorē qđ & a carne nobilior & libertate supior huic inuidet uenus q̄si libido:q̄ ad illā pdēdā cupidinē mittit:sed qa cupiditas ē boni & mali cupiditas animam diligit & ei uelut coniunctione miscetur quam persuadet ne suam faciem uideat idest ne cupiditatis delectamēta discat:neue suis sororib⁹ idest carni & libertati de suæ formæ curiositate per discenda cōsentiat: sed illarum impulsu percita lucernam de sub modio eiecit idest desideri flāmam in pectore absconsam de palat:& iuulgat uisam taliter dulcem amat.quam ideo lucernæ e bullitione dicitur incendisse:quia omnis cupiditas quantum diligitur:tantum ardescit:& pecatricem suæ carni configit maculam.ergo quasi cupiditate nudata psyche ex potenti fortuna eruitur:& periculis iactatur:& regia domo expellitur mox post erumnosos labores exanclatos cupidini connubio copulatur:& ut inquit Marcianus capella psyche opima muneribus deorum adamantinis nexibus a cupidini detinetur.idem auctor est psychena philologia expolitam fuisse quin etiam Aristophanes atheneus fabulam hanc psyches enormi uerborum circuitu discere cupientibus prodidit:& sane ecclesiastici conditores in canonicæ scripturæ interpretamento arcana mysteria allegorico inuolucro iuuoluta repandunt ac renascentur:qui tradunt multiplicem esse intellectum scripturarum:historicum siue litteralem tropologicum siue allegoricum & spiritalem siue anagogicum in historia eorum quæ scripta sunt ordo seruatur in tropologia de littera ad maiora consurgimus:& quicquid carnaliter factum est iuxta moralem interpretamur locum.in spiritali θεω ρια qui & anagogicus dicitur sensus ad sublimiora transimus terrena dimittimus:de futurorum beatitudine & celestibus disputam⁹:& ut res exemplo magis colliquescat hierusalem historice significat ciuitatem iudeæ metropolim allegorice.ecclesiam.moraliter animam.spiritaliter celestem ciuitatem ad quam cunctorum uota suspirant: & illius coloni effici concupiscunt:sed nos non tam allegorias in explicatione huiusce fabulæ sectabimur quam historicum sensū : & reꝝ recōditaꝝ uerborumque interptatione explicabim⁹ ne philosophaster magis uidear quā commentator.

Euentus somniorū contrarii
Synesius Platonicus librum de somnius cōdidit
Sibi quisq̄ det regulā somnioꝝ
Viuipara somniare ouipara
Bellaria mellita nō mellita
Peplis dispepsia fabellæ aniles
Macrologia senilis fabula qd esopiæ fabulæ apologus apologatio
Mythici mythistoriæ epimythiō affabulatio argumētū
Mysticus sensus psyches fabulæ
Psyche anima

inacessæ formositatis admiratione stupidi,& ad mo- uentes oribus suis dexterā,priore digito inerectum pollicem residente,ut ipsam prorsus deam uenerem religiosis,adorationibus uenerabantur.Iamq; proximas ciuitates,& attiguas regiones fama peruaserat deam,quam cerulum profundum pelagi peperit.& ros spumātium fluctuum educauit,iam numinis sui passim tributa uenia,in mediis cōuersari populi certibus,uel certe rursum nouo celestium stellarum germine non maria,sed terras uenerem aliam uirginali flore preditam pullulasse.sic immensum procedit in dies opinio:sic insulas iā ꝓximas,& terræ plusculū,ꝓuinciasq; plurimas fama porrecta peruagatur.Iam multi mortaliū lūgis itineribus,atq; altissimis maris meatibꝰ, ad sæculi specimē gloriosū cōfluebant,paphū nemo,gnidū nēo.Ac ne ipsa qdā cithera,ad cōspectū deæ ueneris nauigabāt.Sacra deæ ꝓferunt,tēpla deformāt,puluinaria ꝓferūt,cerimoniæ negligūtur,icorōata simulacra,& aræ uiduæ frigido ciere fœdate puellæ.supplicāt.& ihūanis uultibꝰ,deæ tātæ numia placāt.& i matutio ꝓgressu uirgis uictimis, & epulis ueneris abscētis nomē ꝓpiciatur.iāq; p plateas cōmeātē populi freqnter floribꝰ certis & solutis ad ꝑcant.Hic honoꝝ celestiū ad puellæ mortalis cultū

¶IN accessæ formositatis.sicut locꝰ in accessus dr̄ ad quē nullus accedit:quiq; in accessibilis est.sic formositas in accessa eleganter:noiatur ad quā ꝓpter exuperātiā nullus accedit:q̄ ꝓpter reuerentiā & quādā q̄si maiestatē mortalibꝰ inadibilis ē: q̄lia sūt numina deoꝝ dearūq;.¶ Oribus dextrā admouentes:designat tāta formositate fuisse ꝑditā puellā:ut ab oibus ꝑinde ac Dea uenus adoraret̄:mos.n.adorātiū est & is qd est usitatissimus:ut manū dexterā ori admoueant:in ueneratione deoꝝ & cultu in apologia in hunc sensū s:c scribit.si fanū aliqd ꝑterea at nefas habet adorādi gr̄a manū labris admouere. Pli.in.xxviii.i adorādo inqt dextrā ad osculū referimus:totūq; corpus circunagimus:idē in.xi.refert religionē quādā eē in dextra quæ in fide porrigitur.q̄ osculis auersa appetit̄: & nūc quoq; solēt principes: & antistitio sacerdotali ꝑcellētes dextrā auersam adeūtibus religiose osculandā porrigere Hieronymus callēs linguæ hebraicæ ueritatem in psalterio qd̄ dr̄ deosculamini interꝑtatus ē adorate:qa ut eiꝰ uerbis utar:q adorāt solēt deosculari manū:& capita summittere:qd̄ se beatus Iob elemētis & idolis fecisse negat dicēs.si uidi solē cū surgeret & lunā incedētē clare & letatū ē in abscōdito cor meū & osculatus sum manū meā ore meo:q̄ inigtas maxima est & negocio cōtra deū altissimū & hebrei iuxta linguæ suæ proprietatē deosculatiōe ponūt pro ueneratione. ¶ Priore digito.Quin.in.xi.diuersos eē gestus referēs ait adorātes attollere manꝰ pacificator quoq; habitꝰ i statuis est manū infesto pollice protēdens:quin ēt uouētiū manus leuit̄ pādata est.hic gestꝰ ille significat̄: quo i adoratiōe digitꝰ index sup pollicē residēt crucē q̄si figurat:eāq; exosculari solemꝰ.¶ Attiguas.finitimas proximas:ab attingēdo ductū nomē:sicut a cōtingēdo cōtiguū.¶ Quā cerulū ꝓfundū uenerē piphrasticos describit.quā fabulæ tradūt ortā eē ex maris spuma & pudēdis celii in mare delectis q̄ ob id apd̄ græcos aphrodite nomē accepit aphrō.n.spumā dicūt:qd̄ iō fictū amythicis.i.fabulatoribꝰ autumat Aristo.in.ii.de gn̄atione aialiū:qa.s.genitura spumosa ē.¶ Tributa uenia. sensus ē:fama iuūlgauerat uenerē e cœlo descēdisse in terras.& sui numinis cūctis mortalibꝰ sub spē puellæ iam facere ptātē uel potiꝰ alterā uenerē terrenā ui siderali eē ꝓcreatū.¶ Germine stellaꝝ ex opinione phoꝝ hoc dcm̄ est:q opināt̄ cōcta in terris ꝑ gn̄ari ui stellaꝝ & siderali positura ac radiatiōe : nā.ut inqt Pli.nr̄ decidua sunt ex cœlo reꝝ oīum semina.& inferiora superioribus ancillātur.¶ Pullulasse.ꝓgenerasse: pullulare dicūtur arbores q̄ndo pullulos emittunt & gemina.uū & repullare.tradūt auctores arbores q̄sdam cesas nunq̄ repullare.Plinius pullulos appellat in arboribꝰ solē pullulantē.¶ In dies.quotidie magis.¶ Speciē gloriosū.Oēs inqt cōfluebant ex diuersis orbis:partibus aduisendā puellā hāc:quæ ꝑp pulchritudinē uenꝰ haud dubie credebatur.¶ Paphō Nullius amplius ea petebat loca.in q̄bus uenus colit̄:sed ad hāc cūcti adhibant.ꝑinde ac uiuētē uenerē est.n.paphos oppidū cypri cuius numē & regina est uenꝰ.Vnde paphia a poetis dicta Gnidos quoq; isula est ueneri dicata Orati.o uenus regina gnidi paphiq; praxiteles statuarius uenerē fecit ex marmore:q̄ gnidii:ut pote ueneris cultores emerunt: quo signo gnidos nobilitata est ut inqt Pli.ferunt amore captū quēdā noctu simulachro cohesisse:eiusq; cupiditatis esse indicē maculam.¶ Cithera.insula est ueneri cōsecrata.unde uenus citherea poetis dicta noīe notissimo. Dicimus āt hæc cythera i plurali sicut hæc solyma:& artaxata.Vir.est amathus.est cella mihi paphos atq; cythera.inde cytheriacū nectar.ꝑ suauitate uenerea.¶ Sacra deæ ꝓferuntur.Adeo inqt pulchritudo psyches erat uenerabilis : adeo species adoranda:ut uenus præ psyches maiestate contēnerētur:ut sacra ueneris negligerētur.Nā sacra deæ ꝓferunt̄ duplici intellectu:uel qd̄ ꝓcrastinant̄ differenturq; per cōtēptionē:uel ꝙ publicant̄.& in ꝓpatulū educunt̄ quod fieri nefas est.cū in arcano clusa conditaq; sacra sint habēda.ꝓferre.n.ambifariā dr̄ pro educere & ostētare & pro differre ac ꝓcrastinare:hinc iocus ille Plautinꝰ in captiuis.Vbi res prolatæ sunt cū rus hoīes eunt sic ꝓlatæ res sunt nr̄is dentibus.¶ Puluinaria ꝓferunt̄.Lectuli inquit simulachris ueneris dicati habētur neglectui:nec cū sanctitūdinis reuerētia in secretariis:custodiunt̄:sed palā & contēpti depromuntur:de puluinaribus aliubi plura.¶ Incoronata.Sine coronis & intrinsecus subintelligendū est uerbū sunt. Simulachra aūt deoꝝ coronari solēt cultoribus religiosis:quæ irreligiosi sine coronis ꝑ irreligiositatem neglecta & inculta destitusit.Pli.i.xxi.corōas refert deoꝝ honorē fuisse & lariū pūblicorū ꝑuatorūq; & sepulchroꝝ & maniū. Plauti. senex testat̄ se coronas floreas, emisse ad coronādos lares.¶ Aræ uiduæ.Orbatæ deserte derelictæ:trāslatio sumpta a fœmina uiduaq; solitaria:est ꝑ abusionē dixit Ora. uiduus pharetra risit apollo.¶ In humanis uultibus.Venus inqt colit̄:& numē deę placatur in uultibus psyches.ꝑinde ac psyde uenus ipsa sit:q̄ in terras descēderit.& mortales conspectu suo dignata sit. a q; sub humana effigie coli uelit.¶ Veneris absentis.Venus quidem est absens:sed tamen ueluti presens propiciatur psyche progrediente:quam ueluti uenere adorationibus prosecuntur.¶ Cōmeantem Gradientem incedentem inambulantē.¶ Floribus certis.Lege sertis.flores.n.serti dicuntur in coronamentis contexti Luca.accipiunt sertas nardo ferente coronas.& ut auctor est Plinius cum ex floribus fierent serta a serendo seruiæ appellabantur.apud priscos coronæ fuerūt. partim pactiles partim sutiles dictæ summa auctoritas pastili coronæ habita est,subtiles in cœnis solemnes extiterunt :serti flores dicuntur quasi:iuncti cōtextiq;:nam serere apud Antiquos iūgere est:unde fruges seri dicuntur:quia terræ iunguntur & sertorem ꝓ assertore dixerunt: serendo scilicet competendo aliquem seuat in libertatem .i. iūgat hinc ser illa quoq; nauigia appellari autumat uerius Flaccus q̄ sparto ac lino cōdensant̄.a cōserēdo & contexendo dicta.

Deosculamini adorare
Iob
Deosculatio ꝓ ueneratione
pacificator habitꝰ
Attiguus
aphrodite
Spuma
spūosum
Ex cœlo
Pulluli in arboribus
Paphia
Venus praxitelica
Cythera
Cytheria
cū nectari
proferre
prolatæ res plauto
Coronæ deoꝝ honor
Viduus
Flores serti Seruiæ
pactilis corona
Sutilis
Serere
sertor ꝓ assertore
serilla
prælatio unius contumelia alterius

¶ IN Modica translatio.ꝑlatio alterius ut inqt uerissime Tertul.ꝓcedere nō pōt sine alterius cōtumelia:tanto magis trā
slatio celestis honoris:ad cultū alterius bilē.mouet & aīum incendit:itaq; merito uera uenus indignatione succēsa est:&
stimulo excādescētiæ incitata cū honores sibi debitos īmodice nimis trāsferri uideret ad cultū psyches:& adorationem:
nā:ut ait sulmonēsis poetæ unicus ē de quo sollicitamur honos.¶ Capite q̄ssanti.idignatōe signū:sic Vir.in.xii.ille caput
q̄ssans nō me tua feruida terrent dicta ferox.¶ Fremēs altius.Cōcepto dolore medio litus:& ītra p̄cordia dignaẽ secū ue
nus ꝙ cū sit ipsa maxia deaꝝ:& origo reꝝ primigenia tātū honorē participet cū puella.¶ En reꝝ naturæ prisca parēs:ex

imodica trāslatio.uere ueneris uehementer incēdit
aios.& impatiēs indignatiōis,capite q̄ssanti fremēs
altius,sic secū disserit.En rerū naturæ prisca parens,
En elemētrū origo initialis en orbis totius alma ue-
nus,quæ cū mortali puella ꝑtiario maiestatis honore
tractor,& nomē meū cœlo cōditū terrēis sordibꝰ ꝓ
phanaẽ.Nimiꝝ cōinūinis piamēto uicariæ uenera-
tiōis incertū sustinebo.& imaginē meam circūferet
puella moritura.frustra me pastor ille cuius iustitiā fi
dēq; magnꝰ cōprobauit iupiter,ob eximiā speciē tātis
ꝑtulis deabꝰ.Sed nō adeo gaudēs ista q̄cūq; ē, meos
honores usurpauit iā faxo huius ēt ipsius illicitæ for-
mositas pēiteat.& uocat cōfestim pueꝝ suū penatū
illū & satis temerarium q malis suis moribꝰ cōtēpta
disciplina publica flāmis & sagittis armatus ꝑ aliēas
domos nocte discurrēs,& omniū mr̄imonia corrū-
pēs ipune cōmittit tāta flagitia, & nihil ꝓrsus boni
facit.hūc q̄q̄ gēuita licētia ꝓcacē,uerbis quoq; insu-
per stimulat.ꝑducit ad illā ciuitatē,& psychē,hoc.n.
nomine puella nūcupabatur corā ōndit.& tota illa
ꝑlata,de formositatis emulatiōe fabula gemēs,ac fre
mens indignatione.ꝑ ego te inqt maternæ caritatis
federa dep̄cor,ꝑ tue sagittæ dulcia uulnera,ꝑ flāmæ
istius mellitas ure dies uindictā tuæ parēti,sed plenā
tribue,& pulchrytudinē cōtumacē reuerētet uindi-
ca,idq; unū.& præ omnibꝰ unicū,uolēs effice, uirgo
ista amore flagrātissimo teneatur hois extrēi, quē &
dignitatis,& p̄rimonii,simul & incolumitatis ipsius
fortuna damnauit:nāq; infirmi,ut per totum orbem
nō iueniat miseriæ sue comparē.Sic effata & osculis

secretariis p̄hiæ de prōpta locutio q̄ reꝝ naturæ parēs
merito dr̄:cū ex offō ueneris cūcta ꝓgenerētur:hinc
Lucretius libroꝝ suoꝝ initiū fecit eneādū genetrix ho
minū diuūq; uoluptas:alma uenus:ꝑ te qm̄ genꝰ oē ani
mātiū cōcipit:uisitq; ex ortū lumina solis. Pli.ī.ii. side
ris inqt ueneris naturæ cūcta generanẽ iteris:nāq; i al-
terutro exortu genitali rore cōspergēs non terræ mō
cōceptꝰ iplex ueꝝ aiantiū quoq; oium stimulat:uenꝰ
ut iterp̄taẽ.M.Tul.li.iii.de natura deoꝝ ex eo dicta:
qa uenit ad oia.merito uenus naturæ reꝝ antiq̄ssima
mater noiaẽ:& elemētoꝝ origo primordialis:tāq̄ a ue
nere gn̄atio reꝝ oium fit & initiū:tāq̄ sine uenere ste-
rilia cūcta flacescāt:tāq̄ elemēta sine copulatiōe hoc ē
uenera nihil separata parturiāt.Quæ iugabili q̄dā cō
petētia & iter se deuicta cūcta ꝓgenerēt.Alma uenꝰ op
timo epitheto.alma dr̄ ab alēdo:uidelicet ꝑ inde ac ue
neris potētia genitabili alanẽ oia.Alma lucē almū diē
ꝓ Trangllo accepit Dona.apd̄ Vit. ¶ Partiario hono
re.Partiarius honor dr̄:q ex parte dimidia.cum altero
cōicaẽ: patiario agimꝰ cū ex dimidia parte diuidimus.
pars.n.dimidiū apud doctos sign̄at.iuriscōsulti Titu-
lo de usufructu partē ꝓ dimidio accipi euidēter ōndūt
sic scribētes ēt partis usufructus legari pōt:si speciali-
ter nō sit facta partis mētio.Dimidia pars bonoꝝ cō
tineẽ:Cato ait in libro de re Rustica calcē ꝑtiatio coq̄n
dā q dāt ita dāt.ubi ꝑtiario accipiẽ ꝓ dimidiata por-
tione.ut.s.carcarius.i.q calcē coqt dimidiā partē:calcis
cocta ipse habeat.reliquū domino p̄beat ueteres ap-
pellauerūt ꝑticulones coheredes ex eo qd̄ partes p̄ri-
monii sumāt.¶ Prophanaẽ.Polluiẽ. ¶ Vicariæ uena-
tionis.Vicaria ueneratio elegāter appellaẽ:q uicē alie-
nā iplet:sic uicariæ epistolæ apd̄ Cyprianū:q ꝓ nobis
uicē supplēt:sic uicariæ manꝰ apd̄ Quinti.in gladiato-
tore q̄ ipugnā ꝓ altero danẽ:& uicaria mors:q̄ ꝓ alte
ro subiẽ uicarius uulgo diciẽ q uice & loco alteriꝰ sub
stituitur.Apud iuriscōsultos.oratores poetas uicarius
usurpaẽ ꝓ seruo serui maioris i familia de quo Ora.in
sermonibꝰ siue uicarius est q seruo paret uti mos ue-
ster:ait seu cōseruus:hinc illud epigrāmatistæ esse sat
est seruū.iā nolo uicarius eē docet iuriscōsultus titulo
de peculio legato esse & dici uicarios uicariorū in hoc
seruoꝝ significatu. ¶ Incertū.incerti iqt mortales erūt
utrū ego Anpsyche ꝓ uenere colēda sit:ubi annotādū

dici icertū ꝓ dubio dubita ioneq; noiē.s.substantiuo.¶ Pastor illa paris significaẽ.cuius iudicio ꝑlata est uenus iunoni &
palladi de quo poeta manet alta mēte repostū iudiciū paridis.Luciani libellus extat de hoc paridis iudicio festiuiter. cōcina
tus.De quo & in decimo huius opis uolumine uberior mētio.¶ Dignitatis & p̄rimonii.Oibus bonis uiduatā eē cupit . sūt
eni bona triplicia apud p̄hos.prima ai:ut uirtutes secūda corpis:ut in columitas. Tertia fortunæ:ut dignitas & opes.¶ Fa
xo:faciā.¶ Pinnatū.Alatū cupidinē.pina acutū securis dr̄:inde utrinq; hn̄s aciē bipēnis.pinas auiū quoq; dici uolūt.unde pi-
natus cupido ꝓ aligero:& pēnas habēte dictus:iō aūt alatū cupidinē finxit antiqtas:qa nihil amātibus leuius.nihil mobili-
us nihil uolaticū magis.Nāq; ut auctor ē Alexāder aphrodiseus in Problematis cupido amatoris nō diuturna est:nec oino
stabilis:sed euagaẽ:ac mutabilis est:& ut scite canit Prōptius nō frustra uētosas alas addūt cupidini.s.alterna qm̄ iactamur
in unda.¶ Flāmis & sagittis armatus cupidinē faces tenētē & sagittis armatū figurant propterea ꝙ exuriẽ cor amatoris
sagittas aūt ideo gestat ꝙ radios emittit:tāq̄ sagitta amator in amasiā:ipsa porro iaculo similis est qd̄ īamantis corpus ia
culeẽ.quæriẽ in controuersiis auctore Quin.cur cupido puer.cur uolucer.cur sagittis & face armatus sit.¶ Genuina. Nati
ua insita ingenita.¶ Et tota illa ꝑ lata:cū uenus ad filiū cupidinem fabulā illā tota pertulisset:q̄ de emulatione pulchritudi-
nis inter ipsam & psychē diuulgabaẽ:filum p̄cata est:ut hanc iniuriam uindicaret:& psychē īfortuno amoris male mulcta-
ret.¶ Per ego te inquit.Dep̄catio est matris ad filium q̄ exorabulo omnia & ad impetrandum potentissima continentur.
¶ Rogat enim per maternos affectus per sagittas cupidineas uulnere amabili fodicantes per militia ardentis facis incē-
dia.¶ Vrediēs.Ardores & ustrinas mellea dulcedie medicatas.urit qdē amor sed cū dulcedine uulnerat sed cū suauitudine
Plau.de amore iqt:amor melle & felle est fecūdissimus gusto dat dulce amaꝝ ad satietatē usq; aggerit.Pli.in.xxi.refert suc-
cū trifolii īfusum corpi facere ured nē.ambro.ustriginē appellat quas Lu.nr̄ uredines.¶ Tuæ pa.Mihi ueneri. ¶ Cōtuma-
cē.Rebellē & mihi relactantē.¶ Virgo psyche.¶ Extremi.despicatissimi postremissimiq;.¶ Cōprobauit iuppiter Canunt
poetæ & narrat Lucianus Mercuriū ioue missum ad paridē:ut iudex esset & disceptator litis dearum.

Venus pa-
rēs rerum
Initium
Lucretii qa
Venus ue-
nitade oia
Alma uenꝰ
Partiarius
Partiario
Particulo-
nes
Vicariæ
epistolæ
Vicarius s-
uus serui
Vicarii
Vicariorū
Bona tri-
plicia
pinna
Bipēnis
alatus cu
pido
cur arma-
tus facibus
& sagittis
Exorabu-
la ueneris
Vredines
Vstrigines

Hians ofo ¶ Hiantibus. Patulis ac plenioribꝰ. hiantẽ orõnẽ intelligi uult. M. Tul. lapsabũda & fluctuãtẽ nec ullis uinculis astrictam
Soluer oro ¶ Oras Loca littoralia & extremas regiões soluere orã ẽ ex ora & littore nauigiũ in mare deducere & e nauigare: subla
Fastigium tis anchoris & funibꝰ nauticis resolutis. erãt q orã funẽ nauticũ iterp̃tant. ¶ Vdo resedit uertice. Sicut fastigiũ & sũmæ
Vertex & infimæ ptis dici põt: sicut altũ & mare cœlũ dicimꝰ: ita uertex ꝓ altitudine sũma & infima usurpat: sicut hic ponit uer
tex ꝓ ꝓfundo & imo maris ꝓprie uertex est cõtorta in se aqua: quo ẽt itellectu hic locus accipi posset pars sũma capitis
Vorticus uertex noiatur: auctor Quinti. uertices hoi bini tñ sunt. ut docet Pli. Vortices & uorsus, dicebat antiqtas: Scipio & afri
canꝰ p lr̃a e. uertices & uersus prius dr̃ ꝓtulisse. ¶ Et
ipsũ qd icipit uelle. Sẽsus ẽ numina marina statim p̃sto
sunt & id obediẽter execunt: qd uenerẽ uelle: itelligũt:
p iude ac si iã pridẽ p̃cepisset. ¶ Nerei filiæ. Nereides.
Hesiodus. Home. Maro nr̃ poetæ oẽs noiati nereidas
chorus i numeras p̃cẽsent. ¶ Chorꝫ canẽtes. Multorꝫ uocibus
cõstãt chorus. ita ut ex plurimis una reddat̃ fiatq̃ cõcẽ
tus ex dissonis auctores Sene. & Macro. chorꝫ a chara
Chorea .i. letitia dici autumat Plato lib. ii. de legibꝰ. Chorea ue
Portunus ro tripudiũ simul & cõcẽtius significat. ¶ Portunus.
Deus est marinꝰ q portubus præ est fabula notissima:
Athamas. n. põt furorẽ a iunõe imissum cũ occiso lear
cho melicertã quoq̃ alterꝫ filiũ una cũ uxore noie ino
ꝓseq̃ret: illi se in mare p̃cipitarũt: & uolũtate numinũ i
deos uersi sũt. Ino i mr̃em matutã: q̃ græce dr̃ leuco-
thea melicerta i portunũ: q græce palemõ appellarũt
a portuno portunalia dicta. sũt aũt feriæ: & dies portu
no dicatꝰ: cui eo die edes i portu tyberio f̃cã ẽ. ¶ Ceru
bar. colore ceruleo dii marini figurant̃: ut mari sint cõ
Cerulus colores. ¶ Sola. Corrige salatia. error lr̃ę miutulus qdẽ
uerꝫ sniæ disparilitas maxia. Salaciã aut finxit ãtiqtas
eẽ neptũi uxorẽ q̃ inferiorẽ aqua maris esse dixerũt ue
nilia quoq̃ neptũo adiũcta ẽ & ut iterp̃tatio fabulosæ
theologiæ demõstrat uenilia nuda ẽ ex eo dicta: qd ad
litꝰ ueniat sicut salacia q̃ i salum redeat auctor diuus
Aug. in. vii. de ciuitate dei: q i q̃rto quoq̃ sic scri. Quid
ẽ q̃ mare neptũo tribuit: terra plutoni: & ne ipsi quo
q̃ sine cõiugibꝰ remanerẽt: addit̃ neptũo salatia. plutõi

hiãtibꝰ filiũ diu ac p̃ssule sauiata ꝓxias oras reflui lit
toris petit, plãtisq̃ roseis uibrãtiũ fluctuũ sũmũ rorẽ
calcauit, ecce iã ꝓfundi maris udo resedit uertice. &
ipsũ qd icipit uelle stati q̃si pridẽ p̃cepit, nõ morat̃ ma
rinũ obseq̃ũ, ad sũt nerei filiæ, chorꝫ canẽtes, & por
tunꝰ cerulis barbis hispidus, & grauis piscoso sinu sa
latia, auriga paruulus delphini palemon iã passi ma
ria p̃scultãtes, tritonũ cateruæ, hic cõca sonaci leniter
bucciat. ille serico tegmine flagrãtiæ solis obsistit ini
micis alꝰ sub oculis dñæ speculum p̃gerit currus alii
subnatãt, talis ad oceanũ p̃gentẽ uenerẽ cõitat̃ exer
citus. iterea psyche cũ sua sibi p̃spicua pulchritudie,
nullũ decoris sui fructũ p̃cipit, spectat̃ ab oibus lau
datur. nec q̃squam nõ rex, non regiꝰ, nec de plebe sal
tẽ, cupiẽs eiꝰ nuptiarꝫ petitor, accedit. Mirãt̃ qdẽ di
uinã speciẽ sed ut simulachrũ fabræ pollitũ mirãtur
omnes. olim duæ maiores sorores, q̃rꝫ tẽpatam for
mositatẽ nulli diffamarant populi, procis regibus de
spõsatæ, iã beatas nuptias adeptæ. Sed psyche uirgo

ꝓserpina. iferiorẽ maris partẽ salacia tenet: terræ inferiorẽ ꝓserpina. M. V. salaciæ ueniliæq̃ breuiter cõmeminit his uerbis
Venilia Salacia neptũi a salo uenilia a ueniẽdo. ¶ Palemõ. Portunus melicerta: de quo iã dictũ est in cuiꝰ honorẽ isthma celebrari
Isthmia tradũt græci auctores q̃bus uictor corõa pinea coronabat̃. Palemonẽ delphino uehi sciti dicit: cũ costet delphinos puerũ
In honorẽ p mare uectores extitisse cũ ariõ fidicino nobilis delphino i fidẽs i tenarꝫ platꝰ sit res clara multorꝫ monumẽtis. ¶ Persul
Palemonis tãtes. Quid si legas persultãtes q̃si sulco quodãsatq̃ uestigio iter natãdũ signãtes. põt tñ ꝓsultãtes legi. utraq̃. n. lectio ꝓ
effigies ba ẽ utraq̃ recipit̃. ¶ Tritonũ Tritonis effigies sic a poeta describit̃. frõs hoiem p̃fert. i pistri desinit aluus. Tiberio pricī
Tritonis pi nũtiauit olysiponesiũ legatio uisũ auditũq̃ i quodã specu cõcha canẽtẽ tritonẽ: q̃ nascit̃ forma. sũt aũt. Tritones ut poe
Concha tæ docẽt tubicines neptũi. sũt auctores tritonas cũ buccinis fastigio saturni edis suppositos: qm̃ ab eius cõmemoratione
Sonax historia clara & q̃si uocalis facta ẽ cũ ante muta fuisset & obscura. ¶ Cõcha sonaci. iter genera cõcharꝫ q̃ multifaria sũt cõ
Tritones chæ q̃dã memorant̃ ad buccinã recuruæ: ut docet Pli. his tritões buccinãt de hoc concharꝫ genere sic scri. Oui. Caua buccina
cũ bucci sumit illi tortilis in latũ q̃ turbine cresci ab imo. Nos quoq̃ tales curiose sumus contẽplati figura uidelicet turbinatiore: ur
nis in fasti aũt imitatꝰ eẽ ingeniosissimũ poetã sic scribẽtẽ in prio metamor. ceruleũ tritona uocat cõchãq̃ sonaci inspirare iubet. qdã
gio edis sa codices nasoniani nõ sonaci hñt: sed sonãti. uerꝫ hoc elegãtius: tersiꝰ nitidius ẽ. ¶ Buccinat. Buccinare ẽ tuba canere. bucci
turni na ut scribit cap grãmaticꝰ. tuba ẽ: q̃ signũ dat buccinator. buccinus uero ipse canor significat̃. Hiero. in epistola ad dardanũ
buccinare buccã uocari apud hebreos asserit organi genus q̃ p diminutionẽ buccina dicat̃: apud Vegetiũ lego buccinã dici tubã: q̃ in
buccinus semetipsam æreo circulo flectit̃. a buccina buccinatores dicti q ut idẽ refert ornamẽtũ erat totiꝰ legiõis igressu cõflictꝰ: &
bucca eius reditu. hinc p metaphora decẽtẽ buccinator usurpat̃. ꝓ laudatore ac p̃cone. M. Cicero filius i epistola ad tyronẽ: quod
buccina polliceris te buccinatorẽ fore existimatiõis meæ firmo id cõstãtiq̃ aio facias licet. apud Pli. buccinũ est tuba & cõcha. sic. n.
buccinator scribit i. ix. buccinũ minor cõcha ad similitudinẽ eius buccini quo sonus edit̃. Vñ & eã noi rotũditate oris i margine incisa.
biga ¶ Solis inimici. Sol inimicꝰ ẽ diis aq̃ticis. Cuius flagrãtia ifestant̃. ideoq̃ tritonũ unus serico tegmine ardorẽ solis defendebat:
sitiẽs glo sicut in usu priscorꝫ fuerũt umbellæ. q̃bus soli obsistebant. ¶ Domine ueneris. ¶ Prægerit. antegerit & p̃fert. ¶ Biges. Bi
riæ gas significat: sic. n. appellant̃ equi duo iuncti. Quidã codices hñt currus biiuges q̃ lectio putior est & usitatior. Eodẽ tñ in
Cõcubito tellectu. ¶ Cupiẽs nuptiarꝫ. Quædã noia ut inq̃t. Diome. forma participiorꝫ genitiuo casu iungunt̃: ut fugitãs litiũ & sitiẽs
res statua gliæ appetẽs pecuniæ: & alia id genꝰ sexcẽta. ¶ Fabre politũ: simulachra absolute effigiata mirant̃ qdẽ mortales: sed nulla
tum cupiditate ueneria: nisi forte q̃spiã similis: sit alchidæ rhodio q amore raptꝰ cupidinis praxitelici simulachro cohesit: atq̃ i
procare eo cupiditatis idicẽ gẽituræ maculã reliq̃t alter quoq̃ sic adamauit uenerẽ a praxitele fabrefactã ut in ea sibe amoris uesti
sponsalia giũ extaret. ¶ Diffamarãt. Diuulgarãt: rumorẽq̃ dissipauerãt. ¶ Procis regibꝰ græci μνηστηρας ꝓcos uocãt ẽ. n. ꝓcare po
sponsa scere. Vñ ꝓci uxorꝫ petitores: & meretrices ꝓcaces dictæ. hinc antiq reciprocare dixerũt ꝓ ultro citroq̃ poscere. ¶ Despõse
sponsus dspõsatę ex ritu formulaq̃ spõsaliorꝫ: nã ut scri. Ser. sulpitiꝰ i li. de dotibꝰ: q uxorẽ ducturus erat: ab eo uñ ducẽda erat stipu
Cõponsus labat̃ eã i mr̃imõiũ ductũrꝫ iri. q daturꝰ erat itidẽ spõdebat daturꝫ is cõtractꝰ stipulationũ spõsionũq̃ dicebat̃ spõsalia. tũ q̃
Despõdisse ꝓmissa erat spõsa appellabat̃: q spopõderat ductũrꝫ spõsus spõdet̃ ut docet. M. V. ẽ dicet̃ a spõte. i. uoluntate. Vñ rñdet. De
animum spõdet despõsor: & dspõsa iclinãt̃ ħ cõspõsus quoq̃ dictꝰ: q idẽ faciat sit obligat̃. Qui spopõderat filiã dspõdisse dicebat̃ q̃
quid quid dspõte eiꝰ. i. uolũtate exierat sic dspõdisse aium quoq̃ dr̃: ut despõdisse filiã ꝓ eo qd ẽ mori uelle & suę spõtę ac uitę statuet̃
desponde finẽ. Li. i. iii. nec ipsi solũ despõderãt aios: sed cõtẽni cœpti erãt a finitimis ppl̃is. Plau. M. V. Seneca aliiq̃ ex priscis scriptori
ris sapiam bus hoc uerbũ in hoc significatu decẽter usurpãt: & a Columella dictũ ẽ. Despõderis sapiẽtiã pro desperaueris.

¶Vidua. Non quæ olim uiꝝ habuerit sed quæ uiꝝ inuenire nõ poterat: & ita sola sine cõiuge ĩ uiduo thoro solitudineq; degebat. ¶ Aegra corporis. Honesta locutio & apud ueteres usitatissima. æger aĩ: æger corporis. saucius aĩ pro aio & corpore archaismos est. ¶ Suspectatis odiis. Cũ suspecta haberet odia deoꝝ & ex ira superũ id filiæ suæ infortuniũ accidere suspicaret̃. ¶ Dei milesii. Idest apollinis miletos ioniæ asiaticæ caput est lelegeis antea & anactoria noĩata. ubi fuit oraculũ apollini didymeo sacrũ. Quod brancidaꝝ appellãt. id a Xerxe incensum ẽ. quẽadmodũ. cætera tẽpla oĩa. excepto ephesiæ Dianæ delubro. postea milesii tẽplũ cõstruxerũt oium maximũ. qđ pp magnitudinẽ remãsit: sine tecto. apollo aũt in oraculo milesio colebat̃. cognomie didymeus. Quod copiose nec indiligẽter explicatũ leges in Suetonii cõmentariis. Mileto nomẽ indidit cõditor miletus apollinis filius: De quo Ouidius. Mœnia cõstituit positoris habẽtia nomen. ¶ Ingratę. Inamabili & nulli gratæ: ut pote quæ a nemine expecteret̃. ¶ Quãquam græcus, & ionicus. Athenieses ex respõso apollinis delphici cõ cõtilio totius clados. i. græcie colonias duodecim uno tpe in Asiam deduxerunt summã imperii potestatem dantes iono: quẽ apollo delphicus. suũ filium in respõsis est professus. is colonias eas in Asia deduxit. a cuius nomine ionia regio est appellata. auctor Victruuius in quarto hinc merito apollo milesius dr̃ græcus & ionicus. Lingua ionica inter quinq; græcoꝝ linguas una est notissima. ¶ Conditore. Paulo ante dicimus milletum apollinis filium conditorẽ fuisse: & nuncupatorẽ, milesiæ ciuitatis. Strabo uero ancleo. q pylius fuit miletum conditum esse tradit. Victruuius refert ab iono ephesum mileton & reliquas ioniæ ciuitates constitutas fuisse. id plane constat mileti conditorem græcum extitisse. ¶ Latina sorte. Latino oraculo respõsoq;. ita Marcus Tullius lib. ii. de diuinatione sors ipsa referenda sit ad sortes. item sors edita est opulentissimo regi Asiæ. idẽ eleuãs fidẽ oraculoꝝ. Latinæ inqt apello nũquã locutus est negatq; credendũ apollinis & oraculo pyrrho esse responsum. Aio te eiacida Romanos uincere posse. ¶ Mũdo mũdũ ornatũ muliebrẽ uocant de quo supra sensus est oraculi. ornet̃ inqt psyche nõ ornatu feliciũ nuptiaꝝ sed mũdo: cõnubii funebris & infortunati tanq̃ uiꝝ habitura sit ferũ sceuũq; ac funereũ

Miletos
Oraculum apollinis milesii
ciuitatis ioniæ. xii.
sors oraculum
apollo nũq̃ locutus latine

uidua dõi residẽs deflet desertã suã solitudinẽ, ægra corpis, ai saucia & q̃uis gẽtibus totis cõplacitã. odit in se suã formositatẽ. Sed ifortũatissime filiæ miserrimus pr̃ suspectatis celestib⁹ odiis & iræ supeꝝ metuens, dei milesii uetustissimũ ꝑcontat̃ oraculũ. & tãto numine ꝑcib⁹ & uictis igrate uirgini petit nuptias & maritũ. Sed apollo q̃q̃ græcus & ionicus pp milesiæ conditorẽ, sic latina sorte respõdit. Montis inexcelsi scopulo, desiste puellã, ornatã mundo funerei thalãi. Nec speres generꝝ mortali stirpe creatũ. Sed seuũ, atq; ferꝝ, uipeũq; malũ, q pinis uolitãs, sup æthera cũcta fatigat, flamaq; & ferro singula debilitat, quẽ tremit ipse iouis, quo numina terrificant̃, fluminaq; horrescũt, & stigiæ tenebre res olim beatus affatu sctẽ uaticinatiõis accepto piger, tristisq; retro domũ pgit, suæq; cõiugi ꝑcepta sortis enodat ifaustæ, mœret, flet, lamentatur, diebus plusculis, sed diræ sortis. iam urgent teter effectus. iam feraliũ nuptiarũ miserrimæ uirgini choragium struitur, iã tedæ lumẽ atræ fuliginis cinerem arcessint. & sonus tibiæ gygiæ mutatur

hic aũt cupido significat̃ q stirpe nõ mortali sed diuina ꝓcreatus furit bacchabũdus p pectora medullasq; mortaliũ: q ue-
neno uipero & dulci melle cõditus gustu dulcedinẽ ꝓpinat amaꝝ aũt uenenatũq; uirus ad facietatẽ usq; agerit. ¶ Cuncta
fatigat. in hãc sñiam ait Proper. hic Deus & terras & maria alta domat. & ab Oui. decupidine decẽter dictũ est. Tu supe
ros ipsumq; Iouẽ tu numina põti uicti domas. ipsumq; regit q numia. terræ Tartata qd cessant. ¶ Flãma. Ob facẽ. ¶ Fer- Iouis
ro. ob saggitas. ¶ Iouis. Qui nũc Iupiter dr̃ apud priscos iouis recto casu dicebat̃. nãq; a iuuãdo ionẽ appellauerũt: & qđ ẽ
in elisis aut immutatis quibusdã litteris Iupiter. id plenũ atq; integrũ est Iouis pater. Simi'i quoq; noie diiouis dictus est & Diiouis
ueiouis: ueꝝ diiouis a iuuãdo noiatus: qũ nos die ac uita ipsa afficeret & iuuaret. cõtra ueiouis dictus: q nõ iuuãdi ptãtẽ Veiouis
haberet: sed uim noscẽdi. In uersu illo enniano iouis p Iupiter recto casu dr̃. Mercurius iouis neptun⁹. Vulcanus apollo. Loxias
¶ Et stigiæ tenebræ. Tanq̃ dii quoq; inferni amore possessi ac capti sint. sicut puto proserpinã deamauit. ¶ Rex pr̃ psy- apollo
ches. ¶ Affatu accepto. Cũ sortẽ respõsumq; uaticini apollinis accepisset. ¶ Enodat. Bene enodat. sunt. n. nodosa & flexilo- Impersonalia uerba
qua apollinis oracula. Vñ & loxias cognominatus. i. obliquus. cũ uera obscuris iuoluat. Diuus Hierony. meminit apol-
linis loxiæ quidã lox ã cognominari solẽ tradũt. q obliquũ circulũ ab occasu ad orientẽ peragit. ¶ Mœret. Flet uerba im- absinthia
personalia ad oẽs generaliter pertinẽt ideoq; pluiq̃ passiua uerba significant: ut apud Virg. undiq; totis usq; adeo turbat̃ tetra
agris: & illud itur in antiq̃ siluã nõne ut inquit Quintilianus ꝓprie cuiusdã rõnis est cui simile flet accipimus. ¶ Tetri esse
ctus. Lego teter effectus ne soleocismo & iparilitate de honestet̃ oratio: teter aũt effectus accipit̃ pro impio crudeli & cui Choragiũ
tabili. Lucretius absinthia tetra dixit amara intelligi uolẽs. ¶ Choragiũ instruit̃. instrumentũ apparatur: choragium enim Choragus
generali uocabulo dici põt instrumẽtũ cuiuslibet rei: & apparatus. a uerbo græco χορηγεῖν: qđ significat suppedito expen-
sas subministroq;. Vnde & choragus pro exhibitore: cuius apud Plautũ & Tranquillũ mentio est: & id nos in cõmẽtariis
latissime explicauimus Festus Pompeius choragiũ esse dicit instrumentũ scenaꝝ: quod itidem funeris dici cõmodissime
potest Libro quarto Rhetoricoꝝ ad herennium choragium gloriæ pro apparatu gloriæ ἀκυρῶς & duriter usurpatur.
¶ Thedæ lumen. Fax inquit nuptialis. in facem funeriam demutatur. ¶ Sonus tibiæ zygiæ: Tibiam nuptialẽ: qua in so- zygia tibia
lemnitate nuptiaꝝ uti solemus: zygiam scite ac eleganter appellat quasi coniugalem sicut & iuno zygia nominatur: quæ zygia iuno
iuga & iugalis a nostris dicitur: cui uincla iugalia curæ. oratori licet per synecdochen ponere nuptiales tibias: pro totis nu
ptiis in quarto Rhetoricoꝝ ad herennium. De parte totũ sic intelligitur. Nõ illæ te nuptiales tibiæ eius matrimonii cõ- lydia mursyca q̃rula
mouebant? Nam hic omnis sanctimonia nuptiaꝝ uno signo tibiaꝝ intelligitur. apud ueteres: & innuptiis & in funeribus
tibiæ tibicinesq; adhibebantur. hinc illud apud Ouidiũ in. vi. fastoꝝ cantabat phanis cantabat tibia ludis cantabat mœstis Siticines
tibia funeribus. Annotant grammatici tibias: canere solitas in funere pueroꝝ sicut in funere uiroꝝ canebant tubæ. Sitici Sicinnistæ
nes appellatos accipimus q apud sitos canere soliti essent hoc ẽ uita functos: & finitos: & sepultos: quos siccinistas quoq; Sicinnium
dixerunt: siccinnium enim genus ueteris saltationis fuit: saltabundi autẽ canebant in funere defuncti: Lucius actius appel Gigrina tibia
lari sicinnistas ait nebuloso nomine. ideo autem nebuloso dixit quod sicinniũ cur diceretur obscurum esset. Quidam non
legunt zygiæ tibiæ: sed gigrinæ ex festo & solino. qui tradunt gigrinas tibias esse breuiores. quæ subtilioribus modulis in
sonant. Dici aũt hoc nomine a uerbo gingrie. quod est anserum uocis proprium gigeriator quoq; tibicem a priscis dictus
sed uerior lectio est & cõgruentior tibiæ zygiæ q̃ gigrinæ. infra suo loco de iunone. zygia dicetur.

Dorica Phrygia

IN querulum lydii modũ. Musica quæ appellat lydia luctui & flebili quærimoniæ accõmodata est. Dorica uero cõstãs ac bellicosa: & uirilitate quasi quadã pdita: cõtra phrygia mollis ẽ atq̃ aium distrahit religiõiq̃ potissimũ cõueniẽs: auctor Aristo. in. vii. politicoꝝ. Quod & Apuleius noster in floridis significãter oñdit cũ ait. seu tu uelles eoliũ simplex. seu asiũ uariũ seu lydiũ quærulũ seu phrygiũ religiosum: seu doriũ bellicosum. lydios modulos prius inuenit amphion dorios thamiras thrax phrygios marsias phryx Pli. auctor. Plato lib. iii. de re publica armonias lydias q̃rulas eẽtradite easq̃ una cũ ionicis ĩprobat tanq̃ molles & enerues. est et sensus sonus inquit tibiæ nuptialis demutat in modulos lydios: q̃rulos. s. & lamẽtis accõmodatos: tanq̃ nuptiæ psyches ferales sint future & lugubres. ¶ Suo flãmeo: flãmeũ uelamentũ nuptiale ẽ: quo amicitur noua nupta: flãmearii a Plauto dicti ĩfectores flãmei coloris sicut crocotarii ĩfectores coloris crocei Pli. in. xxi. lutei inqt coloris uideo honorẽ antiq̃ssimũ in nuptialibus flãmeis totũ fœminis cõcessum: apud poetas oĩs crebra mentio est flãmeoꝝ nuptialiũ. in decretis quoq̃ cãonicis. xxx. q. i. traditũ ẽ fœminas. dũ maritant ideo flãmeo uelari: ut se nouerit semp suis meritis subditas eẽ: gnetiã uitta nubẽtes inuicem copulant: q̃ cãdido purpureoq̃ colore cõtexta ẽ qppe cãdor est ad mũditiã uitæ purpura ad sanguinis: posteritatẽ significãdã: psyche uero ďtergẽs lachrymas suo flãmeo p̃sagiũ facit cõnubii ĩfortunati. illud obiter annotatu dignũ uittã siue tegumẽtũ capitis muliebre dici latine calanticã græce κρήδεμνον. Homerus i. v. odissææ canit inonẽ: siue leucotheã deã κρήδεμνον ulyssi naufrigo accõmodasse ad euadendũ maris periculũ: Ausonii. in periocha homerica. qd ille κρήδεμνον dixit calanticã interpretat. uerba Ausonii apposui quæ sunt hæc. ino calãticã capiti suo dẽptã natãti accõmodat: cuius ille substẽtatu ad pheacũ littus euadit calãticæ meminit & M. T. in clodiũ. ¶ Edicitur iustitiũ: luctus publicus dicit iustitiũ ut docet Fulgentius placiades. apud Liuiũ frequẽter leges in rebus aduersis indictũ eẽ iustitium: quod mox ex rebus prosperioribus remittebat. ¶ Milesiã legendũ uidet misellã quod epitheton psyche cum primis conuenit uel lege necessitas milesia: ut ad sortẽ oraculi milesii referatur. necessitati aũt quam nec deus quidã superat parendũ esse præcipiunt. Plato & plotinus parcas ἀναγκης. i. necessitatis filias dixere. prouerbiũ græcũ ẽ: dignũ scitu memoratiq̃ ἀνάγκῃ οὐδὲ θεοὶ μάχονται. i. aduersus necessitatẽ nec dii quidẽ pugnãt. ¶ Feralis thalami. feralium nuptiaꝝ lugubrisq̃ connubii. ¶ Viuum funus. attende elocutionis elegantiam: nam cum funus nisi defuncti non sit tñ uiuũ funus elegãter appellat: cũ ipsa psyche uiuens perinde tamen ac mortua efferri: nec tam in nuptias iri q̃ in exequias uidebat. ¶ Perciti. commoti. ¶ Prosequente populo repexit ad ueram pompã funebrem in qua more prisco procedit funus hoĩes sequuntur: quasi post ipsum defunctum morituri sub sequuturiq̃: a quibus dicebatur. uale uos te sequemur. hinc exeq̃as dici autumat Donatus enarrans illud Terentianum: funus interim procedit nos sequimur: uerum enim uero hoc tempore ordine praepostero præcedunt homines in pompa funebri subsequente cadauere: isq̃ mos apud municipes meos solemnis fere est. qui tamẽ auctoritate defunditur. Namq̃ Diuus Hieronymus scriben. ad paulam super dormitione blesillæ indicat. ordinem pompæ funereæ præire solitu ante cadauer & sandapillam sic enim inquit: ex more parantur exequiæ, & nobilium ordine præeunte. aureum feretro ualemen obtenditur. ¶ Mea lumina. Laceratio oculorum in parentibus quasi redundat ad oculos filiæ: & ex pietatis affectu quicquid parentes torquet id peræq̃ discrutiat natas. ¶ Quid caniciẽ sciditis. Moris ẽ in luctu comam diuellere. & capillos discindere: aut Homerum in. x. iliados inducit uñ Agamemnon Homericus & idem actianus scindens: dolore. idemtidem intonsam comam. ¶ Tunditis. Plautu scilicet & manuum percussione. ¶ Hic pro hæc locutio Apulei peculiaris. ¶ Præmia. Penæ. angores. nam τουμεστον præmia sunt: ut in bonam & in malam partem accipiatur præmiatores apud antiquos dicti nocturni prædones. ¶ Letali plaga nimirum plage & uulnera inuidiæ letalia sũt & mortifera de qua apud filium Hannibal hæc o dirum exitium mortalibus. o nihil unquam crescere nec magnas patiẽs exurgere laudes inuidia. ¶ Tunc dolore. sic apud Liuium Hannibal. Risus hic nequaquam adeo est intempestiuus q̃ ue strææ istæ absurdæ atq̃ adhorrẽtes lachryme sunt. tũc flesse decuit cũ adẽpta nobis arma incensæ naues interditum extremis bellis est illo. n. uulnere cõcidimus. ¶ Noĩe ueneris. Dũ psychẽ noĩe ueneris appellabant: & prorsus ut deam uenerã religiosis adorationibus uenerabãt. ¶ Sors addi. Oraculũ appollinis milesii adiudicauit assignauitq̃. ¶ Festio. exornatio est: quæ in rhetoricis repetitio noĩat. græce anaphora dicta ut illud Scipio numãtia sustulit Scipio Carthaginẽ deleuit: Scipio pacem peperit. ¶ Profata uir. Sic locuta psyche. ¶ Itur. Sic Virg. itur in antiquam siluam. ¶ Constitutum præscripto sortis & oraculi. ¶ Desete lego deserunt hoc est relinquũt & solitariam quasi dimittunt. ¶ Præluxerant ante tempus. scilicet illuxerant cũ priusq̃nam nuberet faces coniugales inflammassent dicitur seruus domino prælucere qui ante dominũ noctu gestat cereum accensum: apud Plautum est. Luces cereum pro eo q̃ est lucere facis & baiulas lucentem cereum.

Flãmearii crocotarii

Calãtica

Iustitium

Necessitas ĩsuperabilis

Procedit funus sequuntur deducto res exequiæ asequendo

scindens in dolore comam

Præmiatores

Anaphora

Luces cereum

inquærulũ. lydii modũ, cantusq̃ letus hymenei, lugubri finit. ululatu, & puella nuptura. deterget lachrymas ipso flãmeo, sic effectæ dom⁹ triste fatũ, cũcta et ciuitas cõgemebat. luctuq̃ publico cõfesti cõgruens edicit iusticiũ. Sed mõtis celestib⁹ parẽti necessitas, misellã psychẽ ad destinatã penã afflagitabat pfectis igit feralis thalami cũ sũmo mœrore solẽnibus, toto psequẽte populo: uiuũ pducit funus, & lachrymosa psyche comitat, nõ nuptias, sed exequias suas ac dũ mœsti parẽtes, & tanto malo pciti, nephariũ facinus pficere cõtant ipsa illa filia talib⁹ eos adhortat uocibus. qd infœlicẽ senectã fletu diutino cruciatis, qd spm ũrm, q̃ magis meus ẽ crebris eiulatibus fatigatis, qd lachrymis ieffiacibus ora mihi uenerãda fœdatis, qd laceratis in ũris oculis mea lumina, qd caniciẽ sciditis, qd pectora, qd ubera scã tõditis, hic erũt uobis egregie meæ formositatis p̃clara p̃mia iuidiæ nephariæ, ne tali plaga pcussi sero sentitis cũ gẽs & ppli celebrarẽt nos diuinis honorib⁹ cũ nouã me uenerẽ ore cõsono nũcuparẽt tũc dolore, tũc flere, tũc me iã q̃si pemptã lugere debuistis. iã sentio. iã uideo. solo me noie ueneris perisse. Ducite me & cui sors addixit scopulo sistite. Festio fœlices istas nuptias obif. festio generosũ illũ maritũ meũ uidere, qd differo. qd detrecto uenientẽ, q totius orbis exitio natus ẽ: sic psata uirgo cõticuit, ingressuq̃ iã ualido põpæ ppli psequẽtis sese miscuit, itur ad cõstitutũ scopulũ mõtis ardui, cuius i sũmo cacumie statuã puellã cũcti deserũt tedasque nuptiales quibus præluxerant ibidem lachrymis suis extinctas relinquẽtes deiectus capitib⁹

DOmuitionẽ.

¶ Domuitionē. Domū regredi: domuitio.n.dicta q̄si itio domū de hoc aū dictū ē. ¶ Perpetuæ no. In luctu ac squalore te nebrisq̄ nocturnis ex merore parētes psyches fuisse signat. Sinō apd Vir. afflictus uitā i tenebris luctuq̄ trahebā mors est dolētiū ut fugiēt lucē & i tenebris degāt. M. T. i exilio mœrēs & lugēs, sic scribit ad Atticū odi inqt celebritatē: fugio hoies Lucē aspicere uix possū. Sysigābis darii mr̄ audita Alexādri morte: sese ppetuæ nocti dedit. & cibo piter abstinuit & luce. ¶ Mitis aura zephiri. zephyro q fauoni⁹ a latinis noiaī maritāī uiuiscētia e terra: hic ē genitalis spūs mūdi a fouēdo dict⁹. ut pdit: & ut refert Pli. Ver ichoat apitq̄ terras. tēui frigore saluber Arist. i Problematis Fauonū eē autūat. Illustrē serenū.

Mors Sysigambis
zephirus genitalis aura fauōi chelidonia

domuitionē parāt. Et miseri qdē parētes eius tāta clade defessi, clausæ domus abstrusi tenebris perpetuæ nocti sese dedidere, psychē āt parentē, te tripidā, & in ipso scopuli uertice deflentē mitis arua molliter spirantis Zephiri uibratis hic ide laciniis, & restato sinu sensim leuatam suo tranquillo spiritu uehens paulatim per deuexa excelsæ uallis subditæ florentis cespitis gremio leniter delapsam reclinat.

Psyche teneris & herbosos locis: i ipso toro roscidi gēinis suaue recubās tāta mētis pturbatione sedata dulce cōquieuit. iāq̄ sufficiēti recreata sōno placidore surgit aio. uidet lucum proceris & uastis arboribus consitum. uidet fontē uitreo latice placidum. medio luci meditullio prope fontis ad lapsum domus regia est edificata non humanis, sed diuinis manib⁹ ac artib⁹, iā scies ab itroitu prio, diē cuiuspiam luculentum & amœnū uidere te diuersoriū. Nam summa laquearia

gratigimū. uētoꝝ oium eūdēq̄ lenissimū: q duob⁹ potissimū tpibus spirat uere: & autūno. Igiī merito dixit Apulei. Vectabulo zephiri leuatā psychen. & igremio cespitis illi⁹ aura leniter reclinatā eē. Flat āt zephyrus ab occasu æqnoctiali. Quidā Chelidoniā uocāt ab hirūdinis uisu q græce dr̄ chelidon. Nōnulli ornithiā ad aduētū auiū q̄s græce ὀρνίθιας appellāt. Flat.n.ad.viii. calēdas Marti i quo tpe hirūdo uisiī. & aues aduētāt apd Pli. mēdose leges orithiē p ornithiā i.ii. Natu.hi. ¶ Vibratis laciniis. Expssit id qd uēti uti fieri uidem⁹: ut.s. uestis & potissimū muliebris reflato sinu expādaī: & i orbē quasi osculatur. ¶ Subditæ. scopulo illi subiectæ: In quo psyche cōstituerat.

Chelidōia
Ornithia

Psyche hic.v.li. cōtiet psyches dōicilīū. cupidinis amorē soroꝝ psyches usitationē: carūdē subseqī iuidia. cui⁹ ipulsu psyche crudula maritū cupidinē uulnusculo pcutit: ex quo deuoluta e culmie beatitat⁹ fit erūnosa q̄ uen⁹ isesta atrociter exagitat tādē post multiplices exaustas erūnas fit cōiunx sui cupidinis. nuptiæ celebrāī i cœlo inte cœlicolas. ¶ Toro roscidi grāinis: psyche aio saucia & æstu mētis pturbata tādē dulcit qescit i toro herboso & sōni illice ac suo sabulo alludeī uī ad tori ethimologiā: q ut autumāt a tortis herbis dict⁹ ē. uū & stibadia tori siue cubilia ex uerbis facta noiaīī q̄s græci stibadas uocant: stibadi mēti ē apud Sidoniū Mar. Ser. ¶ Grāinis gramen inter herbas ē uulgatissimū iumētis herba non alia gratior græce agrostis dr̄ uū agrostinū oleū: qd ex gramie factitiū ē. Dulce dulciter. ut suaue p suauiī nomē p aduerbio locutiōe usitatissima. ¶ Proceris arborib⁹ q̄dā arbores pceritate maxie cōmēdāī. & uestitate: ut i hircina isula uastitas roboꝝ celebraī: pcerissimæ arboꝝ: abietes esse feruīī refert Pli. abietē admiratiōis p̄cipue uisā eē i nauigio Cai pricipis: cuius quoq̄ crassitudo q̄tuor hoium ulnas cōplectētiū iplebat & trabs & larice lōga pedes cētū uiginti bipedali crassitudie æquabs. quoq̄ itelligebaī uix credibilis reliqua altitudo fastigiū ad cacumē estimātibus. ¶ Meditullio. aū dictū e meditulliū dici loci mediū qd & medianū dici pōt. nāq̄ Victruuius medianas colūnas. medianā testitudinē mediana epistilia: q in medio sunt domus appellat. ¶ Nā sūma laquearia. descriptio est graphica luculēti domicilii. quo psyche diuinit⁹ accipiī cæteꝝ cū egressiones tēpestiue maiorē in modū reficiant recreentq̄ lectores tēpestiuū uī & oportunū hoc potissimū loco Roscii mei mini pōticulanū sūmatim explicare: cui⁹ topothesia haud sane mltū distat ab hac cupidie diuersorii descriptiōe. uilla ē pulcherria magnificētissimaq̄ uillaꝝ i Bononiēsi territoriū secessit ab urbe plus mius septē millib⁹ passuū. Q d iter uī hoi ignauo cōmodū ē: sex q horæq̄ curiculo pagiī potesq̄ pactis: q agēda i urbe fuerit matutinis negocis illd trāscurrere: ad horā prādi extructa ē i ualle quā Rhenanā uocāt: addiī uia nō una ptereūtib⁹ uiatorib⁹ p̄bet forisec⁹ effigiē nō tā p̄torii: q castelli: pinis turriculisq̄ cōspicui stati ab ipo itroitu haud dubi asseuerabis principis id cuiuspiā & sūmatis uiri luculētū eē diuersoriū. itroeūtib⁹ a uestibulo stati occurrit cauū ædiū amplissimū qd a laterib⁹ utriq̄ hēt ambulachra fornicata a frōte scalas bias q laterculo structæ latissimæ exspatiātes i areolā q̄si coeūt: ubi i sūmū pueneris: qd miꝝ ē i plāo cōsistis: & cū alte ascēdere te putes sentis te nihil ascēdisse ē.n. i cliuo demēter & sesim surgēte cōstructa mlta i hac uilla ut pote captissima sī mēbra: ex architecturę symmetria subtiliter & magnificēter extracta: nō min⁹ ad hospites cōter & laute accipiēdos q ad usū p̄ris familias magna cepit uoluptatē nec miorē admirationē qsqs hāc uillā angulari lustrat nec paꝝ multi tā alienigenæ q idigenæ uiscēdi studio petūt pōticulanū. idq̄ mirabūdi cōtēplāī ubi cœnatōes cubicula ambulatiōes gynecea andrōites. pgulæ oculos reficiūt ac oblectāt. q sigillati describeī nō ē opis isttuti: q uolumie puati dicato forēt explicāda illd i pūcia minie ptereūdū: nec minori admiratiōe dignū q ispectiōe: qd ex oib⁹ uillæ mēbris supnæ isernæq̄ iuxta scaturiūt aq saliētes erūpūtq̄: ubiq̄ lymphæ pstō sūt tā usib⁹ uillaticis q uoluptariis seruiētes i areæ uiridarii meditullio fons ē marmore exculptus extructusq̄ uū aq perēnis cōtinēter emicat & fistulati excussa sese i auras ptubos ducta eiaculaī ppe fontē subest piscia pisculēta in q pisces de manu hois cibū capiūt itra uillæ septū canalis structulis ex rhēo deriuat⁹ itra sepimēta lapidea cōclusus fluit. ubi molæ molēdiariæ frumēta cōficiūt: & serræ aq̄riæ materiā sectilē mechāico artifio assulati dissecāt. cūq̄ sit nauiculaꝝ patiēs. i eo ambulāt cymbæ: & ludibūdos uectores uehūt. iter cætera illd spectatissimū: qd maceria atq̄ adeo mur⁹ crassitu

Torus
Stibadia
Agrostinū oleū
Abies crassissima
Meditulliū
Meditulliū
Medianæ columnæ
Descriptio pōticulani Rosciorū
Salientes aquæ ex uilla
piscina
Carnalis
Maceria

obiecta dine tāta ut bini iuncti euntes ociose in ambulare possint altitudie fere decēpedali lōgitudine stad circiter q̄ternū:instar ag
rhenane geris & munimēti obiect⁹ ē uiolētiæ furētis rheni cohercēdæ:q hac obire cohercit⁹ suffrenatusq ītra alueū labi cogit. nec
uiolētiæ uineā latissimā ꝑtorio annexā pōt populari q̄ illo sepimento uallata uberrimos uineaticos fructus quotānis fundit.nemo
nō talia spectās cēset impēdia regū talibus substructionibus uix sufficere potuisse sepissime ego inambulās supra hoc su
pimētū una tm̄ ambulatione ac redābulatiōe nausea discutere cōsueui:& stomachū cœnatoriæ fami ꝑparare anteq̄ uillā
Equile ingrediaris est area laxissima:ītra cuius maceriā est equile centū fere equoꝝ capax quo cōmodissime stabulat equitiū prin
Equitium cipale.Et enim cū magnificus sit & hospitalis Roscius
principale meus quotannis illustrē principē nostrū Iohannē ben-
peristero tiuolū cū comitu principali; nec nō & principis filios
trophiū hospitaliter laute eleganter accipit in angulo eiusdem
aree est peristerotrophiū: uulgo columbariū uocāt lu-
culētitati uille respōdens qđ pipiones affatim suggerit:
adde cœli tēperiē:qua oīs estatis flagrātia mitigat, in-
clemētia canicularis clemētissima aura leniter:uñ fit ut
diuersoriū sit maxime æstiuū q̄ minime est estuosum:
sit libet piscari ꝑsto sunt oīa instrumenta piscatoria: &
rhēus piscosus subest si libet aucupari planicies lata au
cupantiū uotis rñdet. uis religiose deū matutinis oīb⁹
salutatē:adnexū pene ē lateri uille delubrū religiosum:
ubi sacerdos ad nutū dominicū mysteria obit cui mi-
nuscula uilla cū horto olitorio ancillat: cū uero discre-
ta lux & certa obseruatio uitā hoīum quasi ordinatā
reddat & negocia digeratq disponat.in fastigio pon-

citro,& ebore curiose cauata subeūt aureæ colūnæ
pietes,oēs argēteo celamie cōtegunt bestiis & id ge
nus pecudib⁹ occurrētibus ob os ītroeuntiū mirus
ꝓrsum magnæ artis hō imo semideus uel certe deus,
q magnæ artis subtilitate tm̄ effigiauit argētū.n.uero
pauimenta ipsa lapide præcioso cesim diminuto, in
uaria picturæ genera discriminant uehementer. Ite-
rum ac sepius beatos illos,qui super gemmas & mo
nilia calcant.Iam cætere partes longe lateq disposi-
tæ domus sine precio præciosæ, totiq parietes soli-
dati massis aureis . splendore proprio coruscant, ut

Horologiū ticulani prætorii horologiū lōge conspicabile positū est:qđ horas diurnas nocturnasq æqua lance describēs titinabuloq
solarium denūcians.nō patit obrepere errorē satagētibus.mireq cōducit ocio disponēdo & excitādis i opa mortalibus. Hæc obi-
laus mimi ter dicta sint.de ponticulano.qđ ut carptim sūmatimq describerē subinuitauit.occasio:& Roscii mei mutuus amor aurē
Roscii uellicās:quo nihil elegātius absolutius quo mihi nemo est amicior nec iucūdior nec carior id qđ.M.T.de attico suo scri-
bit &.n.Roscius mihi alter est atticus& sicut ille Ciceronē sustētauit.ita hic mihi unicū est præsidiū:amicusq auxiliarius.
cōsiliarius & peculiaris patronus.hic est ille Minus Roscius. ubiq libroꝝ meoꝝ celebratus nec pro merito unquā satis
laudatus qui oībus naturæ ac fortunæ bonis cumulatus q prudētia cōsilio ꝓsentissimo fecūdia extēplari doctrina hac ele-
gantiore perpolitus nulli nostroꝝ ciuiū est secūdus:quē illustres pricipes mei Bētiuoli.cū maximo patre clarissime filii tāti
faciunt quanti ꝑterea neminē de quo:ut oli endecasyllabo uerissime lusi.dici meritissimo pōt orator bonus & bonus se-
nator.Qui ut est in paroēiis græcoꝝ cū si ἀγαθῶν θαλασσα:ἀγαθων ὥρος.i.bonoꝝ mare & bonoꝝ cumulus.haud dubie dñs
prouerbia est pōticulano dignissimus:dicereq uere & merito possumus.O uilla magnifica q̄ pari Dño dominaris. Cæteꝝ cū lex ru-
sticationis sit ne uilla fundū quærat.ne ue liceat minus arare q̄ uerrere:uillæ ponticulanæ subseruiūt laxissima latifundia:
qbus fruges uberrimæ & uina generosa ꝓginunt:& cū q̄tuor sint uinis colores.albus fuluus sanguineus. niger. uinū illic
sanguinei coloris haud dubie ad pricipatū peruenit estq inter uina dulcia primæ notæ,hoīumq paucoꝝ. Hoc quotānis
peculiariter Rosci⁹ meus ut ē municus cōdonat. Regulis Bentiuolis pr̄i filiisq feīncti.Me quoq pricipib⁹ æq parans ca-
dē:uinaria libertate ꝓsequit.huic ego uino.sicut liuia Augusta pucino acceptos refero annos uitæ plusculos.idē me quot-
annis ꝑpe solēniter in illū amœnissimū secessum:quo nihil amœnius noui euocat post indictas feras litterarias.ubi & ge-
nialia colimus & uoluptati meracissimæ indulgemus tū corpus tū aīum uicissatim refouētes:nō tñ sine suauissimo libroꝝ
cōmitatu & pastu sine qbus nulla est solida uoluptas.libuit in hoc diuersoriū de industria diuertere:ut tu q libellos meos
oīs studiose lectitas ut p te cæteri lectores norint q sit Roscius in meis uoluminib⁹:cuius ꝑtoriū pōticulanū nō absurde
domiciliū uoluptatis:atq hospitiū psychas uideri pōt:qđ graphice:& luculēter hoc in loco Asinus noster.nō asinali philo
sophica curiositate perscribit. Sed nos institutas iā cōmentationes exequamur.cū nō ab re sit in trāscursu amicis satisface-
Diuerticu- re uarietatibus cōmentarios distinguere & legentibus uelut amœna diuerticula quærere.Cæteꝝ quæ hoc in loco a Lu-
la cio nostro dñr ex auro & argēto celata in hac imaginaria domo.ea magis luxuriantis ingenii fertilitate quadā dicta sunt.
q ex historica ueritate:q̄uis Homerus Menelai regiā auro electo argēto ebore fulgere ꝓdiderit.laquearia aūt ut ad cō-
Regia Me mentatoris officiū reuertamur sunt cameræ cubiculoꝝ tricliniorūq:alio noīe lacus & laquearia nuncupata.¶ Citro theo
nelai phrastus & post theophrastū.Plinius prodiderunt temploꝝ contignationes ex citro arbore apud ueteres factas fuisse ob
laquearia immortalitatē materiæ i tectis cōtra uicia oīa incorruptæ mēsis citreis nihil apđ eruditos celebrati⁹,inter pauca nitidioris
Citræ men uitæ instrumēta arbor citri est.¶ Subeunt.fulciunt ac sustentant.¶ Argēteo celamine celatura argētea lectos totos operi
sæ ri argento luxuria cōmenta est.Miratur Pli.in auro celando inclaruisse neminē argento uero multos.¶ Ob os ad os ad fa
celamen ciem.¶ Efferauit lego effigiauit hæc enī purior mundiorq lectio est.ut effigiauit exponas uariis figuris simulacrisq effin
xit argentū:ad ornamentum diuersorii quod si legas efferauit expone in feras:& ferarum imagines effinxit. Quod uero
ait homo immo semideus uel certe deus amplificatio est qua per incrementū decenter crescit oratio . ¶ Cesim diminuto
Lithostro- pauimenta nominata lithostrota signare uidetur quæ ex paruulis crustis testulisq fieri solēt.celeberrimus fuit in pauimē
ta tis conficiendis xenodorus qui pauimentū fecit paruis e testulis tinctisq in uarios colores in quo puramēta cenæ quæ cō-
pauimentū uerti solent ueluti relicta fabrefecerat ob id asaroton uocatur quasi uerri non possit & hoc intellectu accipienda sunt uer
Asaroton ba pliniana ex libro.xxxvi.quæ aliquā multi peruerse legunt & perperiam interprætant.¶ Discriminantur distinguntur
In calcia- uariantur.¶ Iterum ac sepius sensus est non solū semel:sed bis ter ac sepius dicas illos esse beatissimos:qui pedibus gem-
mentis mas conculcant:tanquam aurum & gemmæ sint summum humani generis bonum:sicut uulgus opinatur:ille autem cal
margaritæ care dicitur gēmas & monilia qui graditur super pauimenta præciosa sic statius in siluis:calcabam nec opinus opes. illi
probatio quoq gemmas calcare dicuntur.qui calciamentis addunt margaritas.Plinius taxans luxum fœminarum sic scribit in no-
edificii no.neq enim iam gestare margaritas nisi calcent ac per uniones ambulent satis est.¶ Dispositæ.digestæ:& per membra
tripartita ordinatæ,omnium edificiorum probationes tripartito cōsiderantur.idest fabrili subtilitate magnificentia. & dispositio-
ne:cum magnificenter opus perfectum aspicitur.Dominus impensæ laudabitur.cum subtiliter officinatoris probabitur
exactio cum uero disposite & secundum symmetrias tunc erit gloria architecti.¶ Sine precio præciosæ.præciosam do
mum sine præcio fuisse dicit qm̄ satis nullo ꝑcio taxari poterat.uel quia fictitia erat ut ꝑciosa non tam esset q̄ uideretur.

Dlem

CDIEM suũ domus nostre diẽ hñt & lucẽ beneficio solis hæc uero domus suo ꝓprio splẽdore luminosa peculiarẽ sibi diẽ & quasi suũ faciebat ut ẽt citra solis lumen lucida foret: cõsimile est illud Ambrosii ex quarto exhameri. hẽt. n. & dies suã lucẽ q̃ ꝓcessor est solis Sido. diuersoriũ inqt in aquillonẽ patescit hẽt diẽ nõ hẽt solẽ. ℣ Opes cætere. qualis erat domus talẽ fuisse suppellectilẽ instrumẽtũq; domesticũq; significat domus. n. ꝓ dignitate instruenda est. ℣ Prolectante alliciente. ℣ Altrinsecus in altiori domus parte horrea aũt suspendi & in editiore domus parte extrui ꝑcipiunt supra diximus horrea nõ tam frugũ q̃ gazæ & opũ esse repositoria. qd̃ & iurisconsultus euidenter ondit. Titulo de officio ꝑfecti uigilũ: his uerbis

diẽ suũ sibi domus faciat licet sole nolẽte. sic cubicula, sic porticus: sic ipse ualuæ fulgurãt. Nec seci⁹ opes cæteræ maiestati domus rñdẽt. ut eqdẽ illud recte uideat, ad cõuersationẽ humanã, magno ioui fabricatũ celeste, palatiũ. inuitata psyche talium locoꝶ oblatiõe ꝓpius accessit. & paulo fidentior, intra limen sese facit mox ꝑ lectãte studio pulcherriæ uisionis, Miraẽ singula. & altrinsecus ediũ horrea sublimi fabrica ꝑfecta magnisq; cõgesta gazis conspicit. nec est qcq̃, qd̃ ibi non est. Sed ꝑter cæterã tãtaꝶ diuitiaꝶ admiratio nẽ hoc erat ꝑcipue mirificũ, qd̃ nullo uinculo nullo claustro, nullo custode totius orbis thesaurus ille muniebatur. Hic ei summa cum uoluptate uisenti effert sese uox quædam corporis sui nuda. Et qd̃ inquit domina tantis obstupescis opibus? tua sunt hic oĩa. pro hinc cubiculo te refer. & lectulo lassitudinẽ refoue. & ex arbitrio lauacrum pete. nos quaꝶ uoces accipitis. tuæ famulæ, sedulo tibi ꝑministrabimus nec corpus curatæ tibi regales epulæ morabunẽ. Sensit psyche diuinæ ꝓuidentiæ beatitudinẽ, monitusq; uoces informes audiẽs. & prius sõno, & mox lauacro fatigationẽ sui diluit. uisoq; stati ꝓximo sem rotũdo, suggestũ pp, instrumẽtũ cenatoriũ rata refectui suo, cõmodũ libens accũbit, & illico uini nectarei, eduliũq; uariorum fercula copiosa, nullo seruiente, sed tantum spiritu quodam impulsa subministrantur. nec quenquam tamen illa uidere poterat, sed uerba tantum audiebat excidentia. & solas uoces famulas habebat. Post optimas dapes qdã introcessit & cãtauit inuisus, & alius cithara pulsauit, quæ uidebaẽ nec ipsa tunc modulatæ multitudinis conferta uox aures eius afferẽ, ut q̃uis hoium nemo pareret. chorus tñ esse pateret, finitis uoluptatibus, uespa suadent concedit psyche cubitũ. iãq; ꝓuecta nocte, & clemẽs qui dã sonus aures eius accedit. Tũc uirginitati suæ, pro tanta solitudine metuens & pauet, & horrescit. & quouis malo plus timet, quod ignorat. iamq; aderat

in horreis hoies ꝓciosissimã partã fortunaꝶ suaꝶ reponũt. ℣ Corporis sui nuda. hoc est sine corpore. & ut græce dr̃ Asomatos, i. incorporea. nũc aũt ασωματον intelligi uolo ĩpalpabile: ꝓut uulgus intelligit. nãq; asomaton. i. incorporeũ auctore Origiẽ dr̃ id qd̃ solidũ & palpabilem nõ fuerit. ℣ Pro hinc. ideoq;: uideant ꝓ in potius sit legẽdũ ꝙ usitatius est nec corporis curatæ qd̃ si legas corpus curate hoc ĩtellectu: ubi curaueris corpus lauacro & balneis ꝑsto tibi erũt regales epulæ paratæ annotãdũ ẽ qd̃ corp⁹ curare hic accipiẽ ꝓ lauacro & balneis refouere: alias curare corpus ẽ cibo reficere: Seruius enarrãs illud uirgilianũ ex. iiii. georgicoꝶ: tum tecta petũt tũ corpora curãẽ sic exponit sane curare corpus si de hoibus dicimus & cibo & lauacro ĩtelligim⁹ aut alterutro: si de apibus tm̃ cibos accipimus apud Liuiũ & historicos ferre semꝑ cũrare corpus ad cibum referẽ. sidonius. archimagirus inqt aduentãs q tp̃s instare curandi corpora moneret hinc illud quoq; mẽoratissimũ. qd est qd̃ tu habitior sis q̃ equus tuus qm̃ inqt ego me curo. statius seruus equũ meum curat. Cato boues curatiores dixit ꝓ pinguiores habitatiores q;. ℣ Informes. sine forma inuisibiles: & ĩcorporeas. ℣ Diluit resoluit tollit diluere crimĩa dr̃ orator ĩ actiõe forẽsi refutãs refellẽsq; obiecta dilutũ uinũ aq̃tũ dñt: q̃si aq̃ mixtura resolutũ: debilitatũq;: diluis helleboꝶ dixit ꝑsius dilutũ absinthiũ Lucre. in potionẽ resolutũ. ℣ Semirotundo. hẽicyclõ signare uẽ de quo. M. T. i lelio cũ sæpe multa nararet tũ memini dõi in hẽicyclo sedẽtẽ uerbũ de uerbo exꝑssũ est nã latino uocabulo semirotũdũ idẽ est qd̃ græco hẽicyclõ uocãt: est aũt cẽatio effigie circuli dimidiati uñ & nomẽ. Cõsimiliter signa mẽsa uel potius cenaculũ est instar semirotũdi & lũaræ testudis a siĩtudie: lr̃æ græce ducto uocabulo. de quo epigrãmatarius. septẽ signa capit sex sumus adde lupũ. itẽ exꝑssius aspice lunata scriptũ testudine sigma & si ꝑperã multi legunt signũ lãpridius ĩ heliogabalo sigma inqt de croco strauit cũ sũmos uiros uocaret ad prãdiũ. eadẽ dictiõe idẽ sæpe utiẽ quidã hemicyclon accipiũt pro sella. quæ dimidiati circuli formã hẽt sed male. sidonius solii capacis hemicyclon ponit intelligi uolẽs uas balneare fuisse semirotũdum instar spheræ mediæ & figura orbis dimidiati. ℣ Propter ꝓpe iuxta sic Virg. Lucre. cæteri hanc particulam usurpant. ℣ Cenatorum lego cenatoriũ: nam instrumentũ cœnatorium dicimus quod ad cenam instruenda est accõmodatũ. & ita instrumenti cœnatorii appellatione cõtinebitur omnis cœnaticus apparatus. sicut de instrumento rustico & instrumento histrionico pro apparatu crebra mentio ẽ. ℣ Inuisus. non uisus nec spectabili ulli. M. T. in oratione de aruspicum responsis oculta & maioribus nõ inuisa solum. etiã inaudita sacra inexpiabili scelere puertit: alias inuisus odiosus significaẽ: fulgẽtius inuise dixit ꝓ aduerbiũ pro eo qd uulgo dr̃ inuisibiliter: uerba fulgẽtii sunt hæc ex mythilogiis nocte aduenĩens maritus ueneris præliis obscure peractis ut inuise uespertinus aduenerat ita crepusculo etiam incognitus discedebat. ℣ Quæ uidebatur. iunctim lege ut sit unum colon. quæ uidebatur nec ipsa: est. n. sensus aliũ cithara pulsasse: q̃ & ipsa sicut citharedus erat inuisa minimeq; uidebaẽ. Conferta uox Chorum intelligit: de quo Seneca. & Macro. sic referũt non uides q̃ multoꝶ uocibus chorus cõstet unus tñ ex oĩbus sonus redditẽ: aliqua illic acuta est aliqua grauis aliqua media: accedunt: uiris fœminæ interponunẽ tibiæ: singuloꝶ illic latent uoces omnium apparent. fit concentus ex dissonis. chorum a chara idest leticia nominatum esse auctoritate platonica iam docuimus. ℣ Pareret: appareret uideretur signare autem uidetur demonas ministeriales qui cum sint corpore aeri minime conspiciuntur: ex quo est illud homericum de mineruam. soli conspicua est aliorum nemo tuetur omnis spiritus teste Tertuliano ales est. atq; uolaticus: ideoq; momento ubiq; sunt: quorum operatio est hominis euersio. ℣ Quod ignorat. ex naturali affectu hoc dictum est: quo fit ut ignota plus timeamus etiam si minus metuenda sint.

præciosa in horreis

Asomaton

Curare corpus

Boues curatiores

Diluerit

Semirotundum

Hemicyclon

soliũ demicydon

Sigma

Inuisus

Inuise

Chorus ex multorum uocibus

Omnis spiritus ales

Ignobilis — *Gnobilis*

¶ IGNObilis maritus.ignotus incognitusq; alias humilis ac sordidus.nobilem antiqui pro noto ponebant & quidem per.G.literam pronunciantes:actius in Diomede ego me argos referam:nam hic sum ignobilis:sicut e contrario ignobilis pro ignoto accipitur Plautus in pseudolo peregrina facies uidet̃ hominis atq; ignobilis. Liui.poeta ornatu incedunt gnobili ignobiles. ¶ Incenderat.corrige inscenderat.significat enim maritum ascendisse in thorum genialem.sic enim dicitur lectus nuptialis. ¶ Vxorẽ fecerat honesto uelamento indicat cupidinem cum psyche concubuisse:tanquam non solus consensus faciat nuptias sed & concubitus. ¶ Voces quæ famularum ministerio fungebant̃: quod totum ut diximus ad operationem demonum uidetur referendum. ¶ Præstolate.præsto astantes apparẽtes obsequibiles:præstolari enim modo significat præsto esse iungiturq; cum datiuo alias expectare: & tunc exigit accusatiuum. ¶ Redditum comparatum institutumq; naturali affectione. ¶ Solitudinis. solatium. quia scilicet uoces ille supplebant uocem contubernalium. ¶ Indefesso in exhausto nec unquam desinente. ¶ Consenescebant. itidem Plautus macesco consenesco tabesco miser senium quoq; antiqui pro tristitia & mœrore & luctu ponebant. M.Tullius ciuitas senio confecta est. ¶ Affatum colloquium atq; congressum. ¶ Infit loquitur. ¶ Præter oculos sentiebatur enim tactu corporali sed oculis minime poterat uideri. ¶ Adere legendum est aderunt. ¶ Cum nocte dilapso euolauit cupido cum nox iam finiretur dicimus elegãter surgo cum sole idest hora matutina. dilabor cum nocte idest abscẽdẽte nocte & ipse abscedo. ¶ Beati carceris beatum carcerem appellat Domicilium illud luculentum & amœnum sed quo tamen perinde a carcere inclusa contineretur itidem statius de psitaci cauea loquẽs inquit uacat ille beatus carcer, & angusti nusquã conuitia tecti ego carcerem beatum & honoratum appellare soleo mansionem magistratuum bimestriũ in palatio, unde de die egredi non datur nisi pompabiliter egrediantur. Vbertim habunde & large. Catullus: Vbertim thalami quas intra limina fundunt. ¶ Refectione. inter refectiones corporis optima est cibus & balneum. ¶ Expostulat. accusat. & quæritur. nam expostulare ut docet Donatus est quærelam apud eum ipsum deponere de eo ipso qui fecit iniuriam. postulare autem quærelam dicere de altero apud alterum: Teren. ut cum eo hanc iniuriam expostulem. ¶ Hiccine hæc ne talia ne. ¶ Et perfida. corrige perdia. perdius enim perdia perdiũ dicitur per totũ diẽ pertinax & permanens. sicut pernox per totam noctem perseuerans: unde & luna per nox in pleni lunio dicta est: tota nocte collucens. Au.Gellius in secundo Socrates inquit perdius & pernox hisdem in uestigiis stabat. nunc psyche accusatur a marito q; dies totos noctesq; lachrymis cruciatibusq; consumat. ¶ Damnosa poscenti. permissio est cum oculta inhibitione: nam possit scythe congressum sororum & præsentiam: quæ res illi damnosa futura est. ¶ Sero pœnitere. seræ pœnitentiæ comes est dolor & lachrymæ: cum nulla præsto est medela: qui occasionem pigunt illi comitem iungunt metaneam. hoc est penitentiam quæ dea est facti & non facti pœnas exigens. ¶ Cupitis annuat. impetrat a marito ut desideriis suis & peritionibus assentiatur cupita enim quæ cupimus dicuntur. ¶ Nouæ nuptæ psyches. ¶ Identidem frequẽter. ¶ Fortunarum suggestu diuitiarum bonorumq; fastidio & culmine. ¶ Effictũ legendum est effictim: quod aduerbium est significãs uehementer: & enixe.

Obsequibiles — *præstolari* — *Senium pro tristitia* — *Surgo cum sole* — *Beatus carcer* — *Vbertim* — *Expostulare* — *Postulare* — *perditus* — *pernox* — *penitentia cões occasionis* — *Effictim*

ignobilis maritus. & thorũ incenderat & uxorem sibi psychẽ fecerat, & añ lucis exortum ꝓpere discesserat. statim uoces cubiculo pstolatæ nouã nuptã interfectæ uirginitatis curãt. hic diutino tpe sic agebãt, atq; ut est natura redditum nouitas per assiduã consuetudinem, delectatione eius cõmendarat. & sonus uocis incertæ solitudinis erat solatiũ interea parentes eius indefesso luctu atq; mœrore cõsenescebant, Latiusque porrecta fama sorores illæ maiores cũcta cognorant ꝓpereq; mœste, atq; lugubres deserto lare, certatim ad parentũ suorũ cõspectũ, affatũq; perrexerant. ea nocte ad suã psychẽ sic in fit maritus. Nãq; p̃ter oculos: & manibus & auribus sentiebat̃. Psyche dulcissima. & cara uxor, exitiabile tibi periculũ minatur fortuna sæuior. qd̃ obseruandum pstiore cautela censeo. sorores iam tuæ mortis opinione turbatæ, tuumque uestigiũ requirẽtes, scopulum istũ protinus adere, quarum si quas forte lamẽtationes acceperis neque respondeas. immo nec ꝓspitias oĩno. Cæterũ mihi quidem grauissimum dolorem, tibi uero sũmũ creabis exitium. Annuit. & ex arbitrio mariti, se facturam spopondit. sed eo simul cum nocte dilapso diem totum lachrymis ac plangoribus misella consumit. se nunc maxime prorsus perisse terans. quæ beati carceris custodia septa, & humãæ cõuersatiõis colloqo uiduata. ne sororibꝰ qdẽ suis de se merẽtibꝰ opẽ salutarẽ ferre, at ne uidere eas qdem oĩno posset nec lauacro, nec cibo. nec ulla dẽiq; refectiõe recreata flens ubertim decessit ad somnũ. nec mora cũ paulo maturiꝰ lectũ maritꝰ accubãs eãq; ẽt nũc lachrymantem cõplexus, sic expostulat. hiccine mihi pollicebare psyche mea qd iã de te tuus maritus expecto, quid spero, & perdia, & pernox, nec inter amplexus coniugales desinis cruciatus. Age iã nunc ut uoles. & animo tuo damnosa poscenti paretro tñ memineris meæ seriæ monitionis, cũ cœperis sero penitere. Tũc illa præcibus, & dũ se moriturã cõminat̃ extorquet a marito cupitis annuat. ut sorores uideat. luctus mulceat. ora conferat. Sic ille noue nuptæ præcibus ueniã tribuit. & in super quibuscunq; uellet eas auri, uel moniliũ donare concessit. Sed identidẽ monuit, ac sæpe terruit, ne quãdo sororũ pnicioso cõsilio suasa de forma mariti quærat, neue se sacrilega curiositate, de tanto fortunarũ suggestu pessum deiiciat. nec suum postea contingat amplexum. gratias egit marito, iamq; lætior, animo. sed priꝰ inqt senties moriar q̃ tuo isto dulcissimo connubio careã. Amo. n. & effictũ te, te quicunque es diligo atq; ut meum spiritum nec ipsi cupidini cõparo: sed illud etiã pcibus meis oro largire, & illi tuo famulo, pcipe Zephiro,

¶ Simili

ℭ Simili uectura. facio inqt ut Zephirus quemadmodū huc me uexit molliter leniterq̃ sic & sorores quoq̃ meas parili
uectatione huc deportet. ℣ Sistat exhibeat collocetq̃. ℣ Oscula. suatoria. exornatio ē: que latine cōpar dicit̃ græce isocolō Compar
inibi q ιοͅ ꝑ est omioteleuton. i. similiter desinens: qua exornatione similes exitus sunt: similisq̃ structura. ℣ Cohibentia. Isocolon
quasi uinculo nexu ꝑ alligantia. ℣ Tuæ psiches dulcis anima allusio ē ad psiches nomē: quo aīa significat: q̄si aīa animæ
maritus sit plautinus amator inqt, anima ē amica amanti. ℣ Destlebat oculos. lōgo largoq̃ fletu & ubertate lachrymaꝝ aīa amica
oculos sedabāt & quasi ꝑdebāt. ℣ Plangebāt palmis tundebāt plāgere enim percutere est. & planctus ipsa percussio fili⁹ amanti

simili uectura sorores huc mihi sistat, & īprimēs oscu
la suasoria, & ingerēs uerba mulcētia. & iungēs mē
bra cohibē=tia, hinc ēt blāditiis astruit. Mellite mima
rite, tuæ psyches dulcis anima: ui ac potestate uene
ris usurus, Inuitus sucūbit maritus. & cūcta se factu.
rū spopōdit. At ēt luce ꝓximāte, de manib⁹ uxoris e.
uanuit. At ille sorores ꝑcontatæ, scopulū, locumq̃ il
lum quo fuerat psyche deserta, festinātes adueniūt
ibiq̃ defflebāt oculos. & plāgebāt ubera quo ad cre
bris eoꝝ eiulatibus, saxa cautesq̃ parilē sonū resulta
rent, iāq̃ noīe ꝓprio sororē miseram ciebant: quoad
sono penetrabili uocis ululabilis per pronade lap.
sæ, amens & trepida psyche procurrit e domo. & qd
inquit uos miseris lamentationibus ne quicquā effi
gitis, q̄ lugetis, ad sū lugubres uoces desinite. & diu.
tinis lachrymis madentes genas siccate. Tādē quip.
pe cum iam possitis, quam plangebatis āplecti. Tūc
uocatum zephyrum ꝑcepti maritalis ammonet. Nec
mora, cum ille parens impero statim clementissimis
flatibus in noxia uectura deportat illas. iam mutuis
amplexibus, & festinantibus sauiis sese per fruunt̃
& ille sedatæ lachryme postlimino redeunt prole.
ctante gaudio. sed & tectum inquit, & larē nr̄um letæ
succedite. & afflictas animas cū psyche uestra ferrea
te. Sic allocuta summas opes dōus aureæ. locumq̃,
seruientium populosam familiam auribus earum,
lauacroq̃ pulcherrimo & inhumanæ mensæ laurici
is eas oppipere reficit. ut illarū prorsus celestiū diui
tiaꝝ copiis affluētibus satietate, iā præcordiis peni.
tus nutrirent inuidiā deniq̃ altera earū satis scropu
lose curioseq̃ percontari non desinit. qs illaꝝ rerum
cœlestiū dn̄s quisue uel qualis ipsius sit maritus Nec
tū psyche coniugale illd̄ ꝑceptū ullo pacto temerat
uel pectoris arcanis exigit. sed e re nata cōfingit esse
iuuenem quendam, & speciosum cōmodum. Lano.
sum barbitio genas inumbrantem, plerumq̃ rure.
stribus & mōtanis oneatibus occupatū, & nequa ser
monis præcedentis labe consilium tacitum proderet

luentia planctu brachia Ouidi: plangebāt corpore ter planctus
rā. ℣ Eiulatibus lamētationibus & fœmineo ululatu
qd lessum ueteres dixerūt hīc lex illa. xii. tabularū mu.
lieres ne lessum. funeris ergo habēto. quæ. uox signifi Lessum qd
cat. ne mulieres lugubrē eiulationē lamentationemq̃
in funere habeāt sup quare iā satis ac ꝑ super. ℣ Parilē
sonū resultarent. echo q̄ Ausonius scitissime dixit aeris Echo
& linguæ filiā resulta redditq̃ uoces reciprocas inter
cautes & mōtiū flexus: i cōcauis ualliū finib⁹ ubi aer sci
dit̃ iæq̄liter resultā: olipiæ arte mirabili fuit porticus
q̄ā eptaphonō appellāt q̄m septies eadem uox reddit̃
Cyzici quoq̃ sūt turres septē. q̄ acceptas uoces nūcrosio Cyzici
re repcussu multiplicabāt nomq̃ huic miraculo echo
est a grecis datum ἠχεῖν. n. græce resono dr̄ & ἦχος so.
nus fabulant̃ echo amorē & delicias rurestris Panos Phonos
esse qd̄ mystico itellectu significat. Armoniā cœli q̄ so
li amica ē q̄si oium speraꝝ de qbus nascit̃ moderatori
pana asit solē esse prudētiores itelligunt. Alexander
aphrodiseus. iō echo a pane adamatā fingi iterpretat̃ Echo
q̄m pan pastor qdam fuit q prim⁹ echus rationē cau.
samq̃ uestigauit: sicut endimion lunæ. Vnde ei⁹ amo
re captus fama tradit̃. ℣ Ciebāt inuocabant clamabāt cio ut
q̃ Cit. Pli. uerbū est pro mouet euocatq̃. ℣ Penetrabi
li. Autumat Seruius penetrabile dici quod penetrat̃:
penetrale uero id quod penetrat: quæ differētia an sa.
tis proba sit non discutio eruditi fere oēs penetrabile
id dicunt qd̄ penetrat: ut penetrabile telū & penetrabi
lis sonus Vir. Auspicenū mage sit nr̄um penetrabile
cœlū. Ora. quoq̃ ꝓsaica: quæ necessitate metrica solu.
ta est: & libera penetrabile mauult dicere q̄ penetrale
cū penetralia dicant̃ loca interiora penitioraq̃ i ædib⁹ penetrabi.le
℣ Genas. Significanter locutus est: nam genæ lachry penetrale
mis propric: madent: quæ sunt oculorum tugumenta Genæ
insecta non habent genas. De quibus alibi suo loco
satis multa. ℣ Inoxia uectura. Zephyrus citra noxam
ullam & periculum uexit sorores ad psychen. ℣ Festi
nantibus sauiis. κύσσω & impropric: nam sauia sunt suauia
libidinum. uel amorum: sicut oscula officiorum basia oscula
pudicorum affectiuū Suauiarii est in pudico bassio basia
& uenerio ex osculari. Diminutiuum sauii est sauiolū suauiolum
Catullus sauiollū tristi tristius helleboro. Sedatæ. Co.
hibitæ retentæq̃. ℣ Post liminio. Postea & ex iterual.
lo posteriore quadam reuersione. De postliminio su.
pra copiosissime: ℣ Prolectante gaudio. Iuxta illud.
lachrymo pregaudio: & ut inquit Seneca. an habet la.
chrymas magna uoluptas. ℣ Tectum succedite. ꝑ da
tiuum a Vir. dictum est. Quare agite o tectis iuuenes
succedite nostris. ℣ Animas cum psyche. Tanquā ani.
mæ ab anima foueantur recreentur. ℣ Locumq̃. Sub
scribe uerbum ostendit: ne trica & defectu uerbi clau.
dicans orationis structura sit. ℣ Auribus. hoc ideo di.
cit quia uoces famulabantur: quæ oculis minime uisi.
bile: auribus tantum sentiebantur. ℣ In humanæ. Non
humanæ ac per hoc diuinæ celestisq̃ mensæ: alias inhu
manus crudelis dicitur: & inamabilis. ℣ Lauticiis. Lau Lauticia

ticiam dicunt epularum magnificentiam & apparatum: ut sæpe diximus. ℣ Nutrirent inuidiam: inuidia nutriri dicitur
præcordiis hominum: quando in dies immo in horas: uel potius in momenta gliscit atq̃ exuberat & quasi ex alimonia
incrementum capit. ℣ Curiose percunctari. ex sententia catholica est illud nemo curiosus qui non sit maleuolus. ℣ Con.
iugale præceptum. mandatum mariti erat ne de forma coniugis quærere uelit. ℣ Exigit. expellit eiicitq̃. E re nata. ex oc.
casione & rei oblatæ consilio. ℣ Commodum. Iam iam. tunc tunc pubescentem. ℣ Lanosum. emendo lanoso: ut iunctim Lanosum
legas lanoso. barbicio hoc intellectu. q̄ erat iuuenis prima barbæ lanugie & flore genas uestiēs: id. n. lanosum barbicium barbicum
significat: alibi barbicium quoque pro barba decenter usurpat. hircino inquit barbicio philosophum mētiebatur. ℣ Ru
restribus, rusticis & agrestibus,

auro facto gēmosisq̧ mōilib⁹ onustas eas statim uocato zephyro tradit reportādas, quo protin⁹ perpetrato, sorores egregiæ domū redeūtes, iāq̧ gliscentis iuidiæ felle flagrantes, multa secum sermonib⁹ mutuis pstrepebāt. Sic deniq̧ ĩsit altera. En orba & sæua & iniq̃ fortuna, hiccine tibi cōplacuit, ut utroq̧ parēte prognatæ diuersā sortē sustineremus, & nos qdē quæ natu maiores sumus maritis aduenis ancillæ dedite, extorres, & lare, & ipa pria degamus, lōge pentū uelut exulātes. Hic aūt nouissima q̃ fœtu satiāte postremus partus effudit, tātis opibus & deo marito potita quæ nec uti recte tāta bonoꝶ copia nouit uidisti soror quāta in domo iacēt & qualia monilia, quæ prēitēt uestes quæ splendicant gemmæ, quantum præterea passim calcat auꝶ, quod si maritū etiam tā formosum tenet, ut affirmat, nulla nūc in orbe toto fœlicior uiuit. fortassis tamen procedente cōsuetudine, & adfectione roborata, deā quoq̧ illā deus maritus efficiet. Sic est hercules sic se gerebat ferebatq̧. Iā iā sursum respicet & deam spirat mulier quæ uocēs ancillas habet, & uētis ipsis iperat. At ego misera primum, patre meo seniorē maritu sortita sum. dein cucurbita caluiorē & quouis puero pūsiliorē, cūctā domū ſris & cathēis

¶ AVro facto. auꝶ & argētum factū id dicimus: qd nā missa nā in lamina. nā in signato nā in supellecti nam ĩ mundo neq̧ in ornamētis sit. Si factū aurū legatū est oē ad eū ptinet cui legatū est: ex quo auro aliqd est effectū siue id sua siue alterius usionis cā paratū eēt. ueluti uasa aurea. emblemata signa auꝶ muliebre & cætera q̃ his rebus sunt similia: sed si infectū aurum legatū est: qd eius ita factū est: ut eo ad rē ad quā comparatū est non possit uti sine refectione: quodq̧ ab eo pr̄e familias infecti numero fuerāt id uidet̄ legatū esse: auctor Vlpia. de auro facto ĩfectoq̧ meminit poeta illo uersu sunt auri pōdera facti ĩfectiq̧. Ser. ita existimat auꝶ uel argētū factū id uideri quo cōmode uti possumus. ¶ Gēmosis plenis ex gēmisque cōtextis gēmosum monile quasi totū egēmis dicut. gēmatū uero gēmis distinctū ornatūq̧. ¶ Egregie irtonicos. ¶ Gliscētis. crescētis gliscere eni ĩcrescere est. Silius gliscit eliseo uiolētior ita tyrāno hinc glires dicti sunt. q̃ sōno gliscūt & pigues efficiūtur. glisceras antiq̃ noiauerūt mēsas lautas & oppiparas: q̃si gliscētes idest crescētes p istructionem epulaꝶ. ¶ Felle. Oui. in descriptiōe iuidiæ sic iqt pectorā. felle uirēt ligua est suffusa ueneno. ¶ Orba. Fortunā cœcā exoculatāq̧ fingi nullus ignorat. Aristo. in pblematis. diuitias refert ab hoibus prauis potiusq̧ bonis haberi. ob fortunā cœcā: q̃ discernere qd melius est nō pōt: pacuuius. cecā inqt fortunā ob eā rē eē nolūt: qa nil cernat quo sese applicet. græce dr̄ τυχη τυφλη καὶ κωφη. tāq̃ nō solū ceca sedēt surda sit: q̃ ut scriptū legim⁹ in tabula cebetis lapide quodā rotūdo cōsistit: ppea q̧ incerta atq̧ istabilia sunt illius munera q̃ a fortuna subleuant̄ hi αγαθην τυχην. i. bonā fortunā nūcupāt, ab illis uero q̃ pessum deiiciuntur τυχη κακη. i. mala fortuna nomiat̄. ¶ Hoccine. hoc ne. ¶ Vtroq̧ parente. Hisdem parentibus: & natalibus pares sorte dispares sumus. ¶ Natu maiores. Priuilegium quasi quoddam: & prærogatiua primogenituræ est: ut utar uerbo ecclesiasticorum: ut maior natu & primogenitus minoribus natu honoratior sit hinc in canonicis scripturis scriptum legimus quemadmodum Esau uēdidit fratri Iacob primogenita: & pmatū apud uniuersos hoies teste Herodoto istitutū est: ut maxius natu liberoꝶ obtineat principatū: sed iterdū plus pōt polletq̧ uis q̃ ius. ¶ Ancilæ dedite. Indignato ē mulieribus: q̧ non uxoꝶ loco sed q̃si ancillaꝶ sint apud maritos: cū in maritali cōiugio iucūdissima uite societas iniri debeat: & ut xenophō & mox Cic. nō inutiliter disseruerūt: & a columella repetitū est: nihil in domo cōiugali apud priscos diuiduum cōspiciebat̄: nihil quod aut maritus aut fœmina ppriē iuris sui eē diceret: sed in cōe cōspirabat̄ ab utroq̧. & fere domesticus labor fuit matronalis cū forēsibus exercitationibus & extraneis maritus distineret̄: auctor est Plutar. in problematis ex ueteri Romanoꝶ istituto uxores maritis nec molere nec cognariam facere oportere: quæ ministeria ancillaria prorsus sunt & seruilia: nō paꝶ multi sunt: qui uxores habēt nō ut uxores: sed ut ancillas: q̃ iperiosissimos dn̄os agūt nō maritos. Vnde fit sæpe: ut oīs amor cōiugalis in odiū exitiale uertat̄. Societas uiri & uxoris ut auctor est Aristo. in. viii. ethicoꝶ. similis ē aristocratio impio. uir. n. imperat uxori pro dignitate apud Barbaros ut idē refert ĩ primo politicoꝶ. fœmina & seruus eodē gradu habentur: caput mulieris est uir: & existimare debet uxor mores mariti eē legē uitæ suæ iposita a deo: p coniunctionē matrimonii: ꝑterea ut in œconomicis traditū est: oportet matrē familias dominari oībus: quæ intra domū sūt nec uiro decoꝶ ur̄ eē ea scire q̃ intra ædes fiāt. ¶ Extorres: extra genitale solū amādatæ. & q̃si exules. ¶ Lōge parentū. pcul a parētibus. ¶ Postremus pus. Cōquestio ē: qd psyche cū sit nouissima & postremo fœtu pgenita beatior sit sororibus primigeniis: eruditi autumāt deteriores eē fœtus: qui nascunt̄ nouissimi: ad qd Virgilianū illud grāmatici referūt. extremā ut phibēt ceo encheladoq̧ sororē pgenuit: ubi extremā exposuit Seruius pro pessimā: tāq̃ pessimi sint ultimo loco geniti. ¶ Quāta. ¶ Ob magnitudinē & pōdus. ¶ Qualia. Ob materiæ pciū. ¶ Splēdicāt: splēdent & radiāt. ¶ Affectione roborata. Cōsuetudo ut inqt Lucre. cōcinat amorē ex cōsuetudine affectio cōiugalis roborat̄: amor p̄sentia gliscit abscētia fit euanidus. Lelius apud Cice. auxit iqt beniuolētiā cōsuetudo: & a pptio decēter dcm̄ ē. crescit. n. assidue spectādo cura puellæ. Quātū oculis aīo tā procul ibit amor. ¶ Sursum re. Diuia meditat̄ & ad cœlestia mēte uertit. ¶ Deā spi. Diuinos spūs: & ferociā deæ cōgruētē præ se fert sic silius & fratrē spirat in armis. ¶ Seniorē ma. & nupta & uidua ē quæ nubit seni ut inqt scitissime Plau. ¶ Cucurbita calniorē. Fulgētius placides hūc ex Apuleio locū citās legit cucurbita glabriorē: & quouis puero pumiliorē q̃ sane lectio nitidior est. ut exponas glabiorē p depilatiorē cutisq̧ nitidioris glabrū: n. depilatū dicim⁹. & leuē tales sunt senes calui. s. & oīcapillitio depopulati instar cucurbitaꝶ: q̃ ut nemo nō uidet glabræ sunt & leuiore polituraq̧ lubricæ Plaut⁹. in aulularia tu gallū si sapis glabriorē reddes q̃ uolsus ludius ē glabreta columellæ dn̄r loca denudata arborib⁹: & herbis uiduata: glabrescere ē glabrū fieri idē Columella herbæ ēt ungulis atterūt̄ atq̧ ita glabrescit: & fit idonea fremētis area. q̃drupedū ut inqt Pli. doria pilosa sūt uētres glabri. ¶ Pumiliorē. Molliorē atq̧ eneruatiorē: pūsilos. n. dicūt auctore placiade molles atq̧ enerues. alias pūsilos: q̃ & pumiliones. dici puulos coactæq̧ breuitatis nulli⁹ ignorat: quos uulgo græco tū uocabulo nānos uocāt mēorat Pli. pulimionū gen⁹ ĩ oīb⁹ aīalib⁹ eē atq̧ ēt iter uolucres. idem auctor est pumilionū infœlicitate in arborum quoq̧ gn̄e dici. Quicūq̧ horscopū habuerit ĩ. iii. pte scorpii erūt Nā gibbosi ri diculi. ¶ Seris & cathenis. In hāc sn̄iam ē illā Satyrographi pone serā cohibe. nā zelotypoꝶ & senioꝶ fere hic mos ē: ut seris obdāt fores: & pessulis. cathenisq̧ cūcta diligēter occludāt cū tū ĩpudicā seruari nō possit pudica nō debeat. Ignorāt uidelicet miseri mariti iouē p ĩpluuiū descendisse ad danaē quam: pater incluserat intra turrim ænea uallaueratq̧ sepimento inexpugnabili.

¶ Obditam

Gēmosum
Gēmatum
Gliscere
Gliscerae mensæ
Cæca fortuna surda
In lapide rotundo fortuna
Bona fortuna
Mala
Primogenitus
Nihil diuiduū in domo coniugali
Domestic⁹ labor matronaꝶ
Vxores nō ancillēt
Societas cōiugalis aristocratica caput mulieris uir
Nouissim⁹ fœtus deterior
Cōsuetudo auget beniuolentia
Glabrum glabriori glabreta
Glabrescere
Pumilio
Nani

COBDita.occlusā obseptāq; obdere opponere est opire occludere.apud Ora.latus obdit apertū dictū est obicit & offert.¶ Articulari morbo.Senex imbelles egroti sunt.inamabiles uxoribus iniucūdi.ut pote q parū diligēter fundū uxoriū colere possint:quo in nūero primis sunt podagrici.& articulari morbo cōplicati.qbus ex scripto medicorū uenere interdicit̄.scribit.Cor.Cel.quosdā articulorū morbo laborātes cū toto anno a uino.mulso.uenere.sibi tēperassēt securitatem totius uitæ cōsequutos uitia aūt articulorū in manibus pedibusq; freqntiora largioraq; sunt qua in podagris chiragrisq; esse consueuerunt. Ennius poeta articulari morbo piit ut Euse.chronographus docet.de quo Quintus Serenus sic memorat.Ennius ipse prī dū pocula sicca imq̄ hoc uitio tales fert̄ meruisse dolores.Pli.regꝫ oīum & peculiariter Medicinæ curiosus cōdidit opusculū de Medicina in quo docet Beā ex melle & ficu īpositā morbis articularibus mederi:itē folia uitiū trita admixtaq; farinę ordeaciæ.¶ Curuatū·Distortū & ui morbi incuruū factū.¶ Duratos in lapidē digitos:ob id chiragra lapidosa nō minus uere q̄ decēter nūcupat̄:psius.sed cū lapidosa chiragra fregerit articulos.¶ Fomētis olidis. Iter fomēta podagræ fœtida est fimus pauonū.q ut refert hieronymus in.ii.cōtra Iouinianū podagræ feruorē mitigat·podagræ quoq; medet̄ lapago herba aspi succi grauis odoris.q̄ & mollugo uocat̄ pcipue uero phycos thalasion.i.fucus marinus nō podagræ mō.sed oībus articulorꝫ morbis īponit̄ priusq̄ arefiat.tradit Pli. in lib.medicinæ.bubulū fimū cū aceti fece & fimi caprini cinerē cum axūgia uetere podagris auxiliari.auctor ē Celsus fomentis calidis opus esse:ubi podagræ dolor uehemēs urget citra tumorē.scribit Galenus se curasse podagricos sanguinis missione hoc est phlebotomia.Pli.noster podagræ morbū peregrinū esse tradit q insanabilis nō est credēdus:qppe qm̄ in multis & sponte desinit:& in pluribus curat̄ sunt podagræ frigide q̄ fomētis calidis curātur:sunt rubētes.i.calide: quas refrigetatoria medicamēta demitigāt:in hanc sniam cōsimiliter ait Sidonius appollinaris taceo inqt chiragricas manus uinctas cataplasmatū pānis tāq̄ cestub⁹ inuolutas uigesima octaua.Aquarii parte quicūq; habuerit horoscopū auctore materno podagricus erit fœminas neq; caluescere:neq; podagricas fieri scribit Hippo.ī aphorismis.Quod tn̄ ī qbusdā secus cōtingere solet ex luxu & intēperātia.idq; Sene.castigatōe cēsoria taxat ī fœmis.¶ Fœtidis cataplasmatib⁹. Cataplasmā dr̄ emplastrum.hoc.n.gn̄e malagmata pastilli.quos trohiscos grȩci uocāt cōtinēt de quorū drīa subtiliter disserit.Cor. Celsus in.v.q in q̄rto īponēdum cātaplasma pcipit articularibus morbis.qd̄ refrigeret:hæc aut cataplasmata bono epithero fetida dn̄r:cū sint oīa fere talia fetutina & graueolētia:& meritoq; dixit Hipo.i.lib.de flatibus medicinā artē esse sordidā:cū medicus res fedas fetidasq; tractare cogat̄:refert Pli.pluribus malagmatibus eos uti q podagræ malo laborāt ¶ Vxoris faciē.Quæ nupta est ut inquit Apostolus ī epistola ad corīthios.cogitat q̄ sūt mūdi quo mō placeat uiro. ¶ Videris.Accētu accuto prima syllaba pnunciat̄: ut uideris exponas p uidebis:q locutio apud eruditores ē frequentissima:sicut ī Euangelio quoq; legi debet.qd ad nos tu uideris.qd̄ male lr̄ati sacerdotes latinitatis psus ignari.ī quorꝫ labris solecismi barbarismiq; scaturiunt perperā enūtiat media pducta in ppatulo in ecclesia recitātes.Quos ego dū tā putide tāq; barbare fringutiētes inaudio.mecū dicere soleo tu uideris.s.bestia:& in sensatus:uerꝫ sicut in Decretis canonicis cōmonemus.& ab Augustino pcipit̄ in sacerdote malle debemus ueriores q̄ disertiores audire sermones:nec antistites irridere si aliquos forte animaaduertimus:uel cū barbarismis uel solecismis deū inuocare.uel eadem uerba quæ pnūtiant nō intelligere.pturbateq; distinguere.Hic Hæc locutione Apuleio ppe peculiari.¶ Colapsam indigne.Tanq̄ ad psychē tanta fœlicitas accesserit imerētē idignāq; fortunæ bonis.Afflari exibilariq;.Quia a Zephyro uēto reportatæ sunt,amādatæq; ideo ait decēter & nitide sese effari.exibilariq;.iussas q̄si flatu uēti & sibillo asportari.Sine flatu.n.& sonore:qd̄ græci ψου φισμα uocant uēti nō spirāt:alias afflare est animā istar flatus exhalare:& sibilare sibilis explodere:& insectari nā sicut boni plausu excipiebātur.ita mali exibilabāt:hinc illud Oratianū.populus me exibilat:At mihi plaudo ipse domi:qd̄ nos dicimus sibilare.ueteres sifilare dicebant:cuius uerbi maledica significatio est:& cōtumeliosa ide sifilatores dictī q sibilis explodunt.¶ Nec sum mulierꝫ est pprīū iuidere irasci fuere ultione parare:iuxta illud,uindicta nemo magis gaudet q̄ fœmina.¶ Pessum deiecero.Pessum dedero deieceroq; in pcipitiū.Luca.fidentia pessum corpora.¶ Inacuit Pupugnit excitauit indignationē.Quæ uidisset penituit:Mox est inuidorꝫ tue alienis bonis tabescāt:& ex alienæ fœlicitatis inspectiōe macerētur iuxta illud Oratianū iuidus alterius macrescit rebus opimis. Ouidi.de inuidia:itabescitq; uidēdo successus hominū.¶ Differam⁹ pconiū. ¶ Inuulgenus publicemusq;.differre.n.diuulgare est diffamare Plau.ego hic te pipulo differā ubi pipulū accipit̄ p cōuitio declinatū a pipatu pullorꝫ. ¶ Nō sunt bea.snia ex opinione uulgi ducta ē:existimātis diuitiarꝫ fructū esse splēdorē & notitiā: excepto Sene.diuitiæ neq; ostētādæ sunt neq; dissimulādæ.qm̄ iactare diuitias in fruniti animi est:abscondere timidi.diuitiæ apud sapientem uirum in seruitute sunt.apud stultum in imperio:fœlicitas illorum bracteata personata supparata decentissime dicitur:qui uulgo:& forinsecus diuites uidentur:cum sibi:& intrinsecus pauperes sint.beatitas hominis:non in opinione uulgi sita est:sed in ipso:multi tamen ad opinionem uulgi uiuentes ostētant iactantq; diuitias:ut ex illis uulgo notis beati uideantur:hinc est quod preciosam uestem nemo ferme induit domi:quam nullus sic inspecturus.

obditā custodiētē,suscipit alia.Ego uero maritū articulari ēt morbo cōplicatū,curuatūq; ac p hoc rarissime uenerē meā recolentē sustineo plerūq; detortos, & duratos ī lapidē digitos ei⁹ pfricās fomētis olidis, & pānis sordidis,& fœtidis cataplasmatib⁹ man⁹ tā delicatas istas adurēs nec uxoris officiosam faciem, sed modice laboriosā psonā sustinēs.Et tu qdē soror uideris q̄ patiēti,uel poti⁹ seruili,dica.n.libere qd̄ sētio,hic pferas aio.eni uero ergo neq; sustinere ulteri⁹ tā beatā fortunā collapsā idigne.recordare.n. q̄ superbæ,q̄ arrogāter nobiscū egerit,& ipsa iactatiōe ī modice ostētatiōis tumētē suū pdiderit aium,deq; tantis diuitiis exigua nobis ī uita piecerit cōfestiq; psentia nr̄a grauata ppelli,& efflari,exibilariq; nos iusserit. Nec sum mulier,nec oīno spiro,nisi eā pessū de tātis opibus deiecero.Ac si tibi ēt ut par ē,inacuit, nr̄a cōtumelia, cōsilium ualidum ambæ requiramus,iáque ista quæ ferin⁹,nō parentibus nr̄is,ac nec ulli demōstremus alii imo nec oīno qcquā de ei⁹ salute norim⁹ sat ē,q; ipse uidim⁹,q̄ uidisse penituit,nedū ut genitorib⁹ & oibus populis,tā beatū ei⁹ differam⁹ pconiū. Nec sunt.n.bti,quorum diuitias nemo nouit, sciet se

Obdere

Venus inimica podagris

Ennius pit. ph.cōposuit de medicina

Podagra trochisci

Cataplasmatum

Effari

Exibilare

Sifilare

Sifilatores

pessundare

diuitiarum fructus

NON ancillas iuidiose dictū tāq̄ ancillarꝫ loco nō sororꝫ habitæ essent apud psychē. ¶ Lares pauperes. Domicilia nr̃a q̄ si ædib⁹ psyches cōparent: sint oppido pauprima. ¶ Duab⁹ malis malū consiliū. Sicut duo boni uno meliores sunt: qđ & Arist. refert i tertio politicorꝫ ita duo mali: & potissimū fœmīæ peiores uno sūt efficatioreſq; ad malū cōsiliū obeūdū. non caret effectu: qđ uoluere duæ Hercules ille robustissim⁹. nō ualuit pugnare sīl aduersus duos hydrā. s. cācrū: a qb⁹ cum angeret iolai nepotis sui iplorauit auxiliū: cui⁹ rei meminit Plato i euthydēo ꝓuerbiū quoq; apđ græ. est freq̄ns οὐδ᾽ ἡρακλῆς πρὸς δύω. i. neq; hercules cōtra duos: sup ita fabulant: herculē cū olympicū agonē istituisset fidentē ꝓpriis uiribus aduersus duos depugnasse uictūq; eē: fuerūt āt illis noīa laius & pherādrus quos qdā creatū & eurytū uocāt. Duæ ergo malæ fœīæ malis cōsiliis īstructæ accigūt ad sororem psychē pessū deiiciēdā: & ex tātis fortūis eliminādam. ¶ Vt merebātur ora. ut uiderēt ex affectu sororio pietatē colere. Sed ex īprobitate gēuina merebāt esse ore lacerato & facie discerpta. Redulcerato dolore. Renouato metaphora abulcere: qđ obductū refundit: & nouo q̄si ulcere recrudescit. Quē nescit: iō psyche maritū nescire dr̄: qa formā ei⁹ oculis nō usurpat: sed tactu tm̄ sentit. ¶ Velitat. Obiectat & i te iaculat: ab exēplo uelitaris pugnæ trāslatū uerbū. Vñ & uelitatio dcā cōtētio & ultro citroq; ꝓbrorꝫ obiectatio. Plau. nescio qđ uelitati estis iter uos. turpilius cōpce uerbis uelitare ad rē redi: de uelitibus. q sunt milites leuis armaturæ uñ uelitari & uelitatio iclināt. Vege. li. Sa. cæteri. ab Oui. dictū est nōdū calefacti uelitis hasta solū. Velitares hastas prim⁹ tyrrhen⁹ iuenit. ¶ Emin⁹. Procul. ¶ Cominus. Prope. ¶ Perfidæ lupulæ. A lupa ꝑ diminutionē dr̄ nomē ē ꝓbrosum: i sororib⁹ psyche. ¶ Nō uidebis si uideris. Psyche si maritū uidisset illū ampli⁹ uisura nō erat: & qđ mirū ē illo tātisp frui poterat dōec ñ uiderēt cū uidere cœpisset usu puabat. ¶ Lamiæ. īsames ꝓbrosaq; sorores de significatu lamiarꝫ. In primo cōmētario fusi⁹ uberi usq; pscripsi. ¶ Genuina. Insita & īgenita. Oui. tantaq; simplicitas puerilibus affuit annis A. Gel. fabula Plauti genuinā uocat quā ītelligi uult maxīe Plautinā & ab ipso plauto q̄si generatā. ¶ Infātulus uterus. Vterꝫ psyches appellat īfantulū ob annos puelares & ætatē pene īfantilē. ¶ Sed texeris. Lege si texeris. ¶ Diuinū. Hic distiguēdū ē ut sit sēsus psychē cōcepisse in utero īfātē: q diuin⁹ futurus ē: si secreta cupidinis silētio religio ocōdiderit. mortalis uero. si arcana iuulgauerit: detexeritq;. hoc. n. significat pphanare: q̄si pol uere cerimōiarū secreta: & iter ꝓphāos enarrare. ¶ Diuinæ sobolis. Tanq̄ paritura eēt īmortalē & deum. ¶ Gestiebat. Leta bāt alias cupiebat. Gestire. n. mō cupere: mō lætū esse exornatio Rethorica ē: quę latine cōpar: dr̄: græce ilocolō. ¶ Sarcinæ. Pregnationis: & cōcepti fœtus. ¶ Pūctulo. Rē obscenā opculo decēti conuelauit: nam sicut ictu serpētis extuberatū fit corpus: sic uulnusculo & pūctione genitaliū uterus fœminæ ītumescit & locuples fit: ac fœcūdus ex cōceptu. ¶ Pestes illæ. Sorores psyches: q̄s cōdigne & pestes uiperas uocat: cū nihil pestilētius: nihil uenenatius eē possit: fœminis in sororē furētibus: & exitiū sorori meditātib⁹. ¶ Teterrimæ. Crudelissimæ impiissimeq;. ¶ Momētarius. Eleganter momentarium maritum uocat cupedinem: qui momento aderat momento sentiebatur momentum dicim⁹ tēpusculū hinc a Quītiliano momētosa apis rapina dicta. Pli. momētū thuris mōmtū resine aliarūq; rerꝫ frequēter usurpat ꝑ modico & pauxillo: iterdū momētū accipit ꝑ pondere & efficatia i reb⁹ obeūdis. Luca. nō pōdera rerꝫ nō momēta sumus. ¶ Sex⁹ infest⁹. Fœmineus: & ad sorores psyches referendū. ¶ Castra cōmouit. Trāslatio ois est a re militari: in qua arma sumunt: castra mouent. acies dirigit: & classicū canit: dicim⁹ aūt classicū: & tubā bellicā: & sonū bellicū. Vir. classica iāq; sonāt it bello tessera signū. classici uero hoīes dicti sūt priæ classis & q amplissimo cēsu cēsebātur: uñ ꝑ trāslationē classici scriptores ꝑ clarissimis primariisq; accipiūtur. ¶ Cōtinētia. Vt te ipsam cōtineas a ꝓdēdis arcanis: & mariti facie reuelāda. ¶ Istū paruulum. Quē. s. in utero gestas. ¶ Prius. Corrige post. ¶ Interneciū. Exitiale pestiferūq;. Pli. scribit aspidas hr̃e iterneciū bellū cū ichneumone iternectionē dicimus extinctiō ē occiditionēq;. A. Gel. in. iii. is cū omni domo familia fortunisq; oibus suis & iternectionē usq; deperiret.

Hydra cācer uincūt herculem
ꝓuerbium
redulceratus dolor
Velitatio
Velites
uelitares hastæ
Genuina
Gestire
Momentarius
Momentosa rapia
Momentum
Classicum
Classicus homo
internecium
iternectio
De sirenibus

nō ācillas, sed sorores hr̃e maiores. Et nūc qdē cōcedam⁹ ad maritos & lares paupes nr̃os, sed plane sobrios reuisam⁹ deniq; cogitatiōib⁹ ꝓssiorib⁹ īstructe adq; supbiā puniēdā firmiores redeam⁹. placet ꝑ bono duab⁹ malis malū cōsiliū, totisq; illis tā ꝑciosis muneribus abscōditis, comā trahētes. & ꝑide. ut merebātur, ora lacerātes simulatos reditegrāt flet⁹, Ac sic parētes quoq; redulcerato ꝓrsus dolorē. rapti deterētes uesania turgidæ dom⁹ suas cōtēdūt dolū scelestū. immo uero pricidiū struētes cōtra sororē isōtē, iterea psychē marit⁹ ille. quē nesci rursū suis illi nocturnis sermonibus. sic cōmonet. uidesne quātū tibi piculū uelitatur fortuna eminus. Ac nisi lōge firmiter ꝑcaues. mox. cominus cōgredietur. ꝑfide lupulæ magnis conatibus nefarias insidias tibi cōparāt. q̄rꝫ sūma est ut te suadeāt meos explorate uultus, quos ut tibi sepe ꝓdixit. nō uidebis si uideris. Ergo igit si post hac, pessime illæ lamiæ noxiis aīs armatæ uenerint. ueniēt autē scio, neq; oio sermonē cōferas. & si id tolerare ꝑ genuina simplicitate, ꝑq; aī tui teneritudine non potueris, certe de marito nil q̄cq̄ uel audias, uel rñdeas Nā & familiam nostram. iam ꝓpagabimus, & hic adhuc infantulus uterus gestat nobis infantē alium, si texeris nostra secreta silentio diuinū. si prophanaueris: mortalem nūtio. psyche florebat. & diuinæ sobolis solatio plaudebat. & futuri pignoris gloria gestiebat & materni nominis dignitate gaudebat crescentes dies, & mēses exeūtes anxia nūerat & sarcinæ nescia rudimēta mirat. de breui pūctulo tm̄ incrementulū locupletis uteri. Sed iam pestes ille teterrimæq; furiæ anhelantes uipereū uirus & festināntes impiā celeritate nauigabat. Tūc sic iterꝫ momētarius maritus suā psychē admōet. Dies ultimus & casus extremus & sextus infestus, & sanguis inimicus iā sumpsit arma & castra cōmouit, & aciē dixerit. & classicum per sonauit. iam mucrone districto iugulum tuū nefariæ tuæ sorores petunt. Heu q̄tis urgemur cladibus psyche dulcissima tui nostriq; misere religiosaque continentia domū maritū, teq; & istū paruulū nr̃m immi nētis ruine infortunio libera nec illas scelestas fœminas quas tibi post interneciuum odium, & calcata

SAnguinis

¶SANguinis Sororiæ necessitudinis. ¶ More sirenũ. De sirenibus fabula notissima q̃s poetæ tradunt suauitate cãtus pel
lexisse nauigantes in perniciẽ: hinc epigramatista sirenes uocat hilare nauigãtiũ pœnã. & crudele gaudiũ. apud Home. si re
nes ulixẽ inuitant hoc carmine. qđ M. T. latinitate donauit: o decus argolicũ qn puppi flectus ulixes auribus ut nr̃os pos
sis agnoscere cantus idẽ. Mar. Tul. lib. v. de finibus autumat nõ uocũ suauitate sirenas: aut nouitate q̃dam cantiũcularũ
reuocare solitas eos eẽ: q p̃ter uehebãt: sed qa multa se scire pfitebãt: ut hoĩes ad earũ saxa discendi cupiditate adheresce
rent: comemorãt cosmographi isulas sirenussas: in qbus sirenes hitauerint q̃s alii in tractatu pelorio cõsedisse ferunt: nõ

sanguinis fœdera, sorores appellare nõ licet, uel ui-
deas, uel audias, cũ a more sirenũ, scopulo pminẽtes
funestis uocibus saxa psonabũt, Suscipit psyche sin-
gultu lachrymoso sermonẽ icertãs. iã dudũ qd sciã, fi
dei atq; pcilo q mei ppẽdisti documẽta. nec eo secius
approbabit̃ tibi nũc ẽt firmitas animi mei. tu mõ Ze-
phyro nr̃o rursum præcipe, fũgatur obsequio, & inui
cẽ denegate sacrosancte imagines tuæ, redde saltẽ cõ
spectũ sororũ, p istos cinnameos. & undiq; pendulos
crimines tuos. p teneras & teretis. & mei similes ge-
nas, p pectus nescio quo calore feruidũ sic in hoc sal
tẽ puulo cognoscã faciẽ tuã supplicis anxie piis pci-
bus erogatus germani cõplexus indulge fructũ. & ti
bi deuotæ dicatæq; psyches aĩam gaudio recrea. nec
qcq̃ amplius in tuo uultu reqro. iã nil officiunt mihi.
nec ipse nocturnæ tenebre teneo te meum lumẽ. his
uerbis & amplexibus mollib⁹ decãtat⁹ marit⁹ lachri
masq; ei⁹ suis crinib⁹ detergẽs, factuq; spopõdit, & p̃
uertit stati lumẽ nascẽtis diei. iugũ sororiũ cõspõse fa
ctiõis, ne parẽtibus qdẽ uisis recta de nauibus scopu
lũ petũt illũ p̃cipiti cũ uelocitate. nec uẽti ferẽtis op
tæ præsentiã licentiosa cũ temeritate psiliũt in altum
nec immemor zephyrus regalis edicti, q̃uis inuitus,
suscepta eas gremio spirantis auræ solo reddidit. At
ille incontatæ, statim conferto uestigio: domum pene
trant, complexeq; suam predam sorores nomine mẽ
tientes, thesarumq; penitus abdite fraudis uultu læto
testantes sic adulant psyche, non ita ut pridem par-
uula, & ipsa iam mater es quantum putas boni no-
bis geris in ista paruula, quantis gaudiis totam do-
mum hylarabis o nos beatas quas in tantis aureis
nutrimẽta letabũt. q si parẽtum ut oportet pulchrytu
dini responderit protinus cupido nascetur. Sic affe-
ctione, simulata paulatim sororis inuadunt aĩum sta-
tim eas lassitudine uie, sedilibus refotas, & balnearũ

.n. satis cõstat in sicilia. an i italia fuerit sirenũ domici
liũ. Statius opinatur in sicilia cõstitisse. a quo siculæ uir
gines noiant̃: cũ ait in. ii. siluaq;. Nec si. tergeminũ sicu Siculæ
la de uirgine carmẽ: tres aũt sirenes fuisse credũt: quaq; uirginea
una uoce: altera tibiis. Tertia lyra cõcineret: s̃m ueri
tatẽ meretrices fuisse credũt q̃ trãseũtes: qm̃ ad egesta
tẽ deducebãt fictæ sunt illis inferre naufragia. has uly
xes obturata ceræ crassamẽto aure trãsisse dictus qa
meretricias blãdicias cõtẽpsit: hic illud Satyrographi
Qui siculos cãtus effugit remigie surdo fulgẽtius my
thologus sirenas græce tractorias latine dici autumat Tracto
tres aũt ideo fingi. quia amoris illecebratib⁹ modis tra rix
hitur aut cãtu aut uisu aut cõsuetudie. ¶ Scopulo pro
mi. sic sirenes in scopulis mãsisse pdũtur. Vir. tãq; adeo
scopulos sirenũ aduecta subibat a Hiero. puerbialiter
dictũ sirenos scopulos obturata aure trãsito. Incertãs
infringẽs nec explicãs: neq; absoluẽs uerba præ singul
tu & lachrymis. ¶ Fyderi. Legendũ fidei. ¶ Parciloq.
scio inqt te iã experimẽto didicisse me neq; largiloquã
nec multiloq̃ esse: sed sermõis deparcã: & nihil effutien-
tẽ qđ rebus tuis obsit fœminæ. n. natura sunt loquutu- fœminæ
leiæ & lingulacæ: & ut a poeta antiquo dictũ est: nulla lingulacæ
inuẽta est muta in oi sæculo hinc p̃ceptũ illud saluber- Parcilo
rimũ γυναικι μηδεποτε πιστευσεις απορρητα. i. fœminę nũ quium
q̃ arcana credideris. Κουφον στιφυλον. leue est genus fœ-
minaq; pciloquiũ a pcitate loq̃læ dictũ. sicut pauciloq-
uium. & econtrario multiloquum quæ uitia in amatori-
bus esse asserit Plau. ¶ Inuicẽ ima. in locũ imaginis tuæ
quã mihi denegat̃ cõtẽplari: uicaria succedat sororum
cõspectio. ¶ Cinnameos. odoratissimos. suaue olẽtiam
cinnami spirãtes. ¶ Mei similes. Sicut i psyche erãt ge-
næ læuore decẽtes & inuestes: sic & in cupidie tales sen
tiebant̃ cuius flosculus ẽ perẽnis & genæ sine barba.
¶ In hoc par. Optat filiũ nasciturq; pr̃i cõsilẽ fore sic di
do Virgiliana: si qs mihi puulus aula luderet æneas q
te tm̃ ore referret. ¶ Errogat⁹. rogãdo exorat⁹. ¶ Ger
mani cõ. sororii. ¶ Psyches aĩa. allusio ad nomen psy-
ches: quo aĩa significat̃. ¶ Decãtat⁹. quasi cãtamie quo
dã p̃uictus. p̃suasq;. ¶ Præuertit. lumẽ discessu suo anti-
cipauit p̃uẽitq; exortũ diei: ne in diæ lũinoso cõspicuus iugum so
foret & spectabiliter. ¶ Iugum so. elegãter noie iugi so rorium
rori sorores duæ significant̃. animis corporibusq; socia boues bi
tæ. sicuti iugũ boum dicimus: allusio ur̃ eẽ ad iugũ ora nos iũctos
tiæ sub quo capite adoperto missus ẽ Oratius sororici- adular
da qđ sororiũ tigillum uocãt: de quo Li. Dionysius cæ pera ge
teri. ¶ Cõsponsæ. colligatæ cõnexæq; mutua pactione stamen
cõsponsos antiq dicebant ade mutua colligatos. ¶ Re cynicorũ
cta. s. uia absoluta locutio. i abscenso carmie modo as Hilaritu
sis faciũt eũq; recta. ¶ Opertæ. expectãtes p̃sto latæ. do
¶ In altũ. in altitudinẽ infimã. & p̃cipitium: altũ. n. dici- Hilare
mus de immo & sũmo. ¶ Incõtatæ: nõ morat ę sine cõ scere
 Hilaria
tatione ulla & mora. ¶ Prædam psychẽ q̃ ueluti perdam inuadebãt. ¶ Thesaurum frau. sicut in thesauro diuitiæ abditæ
reponuntur: sic in pectoribus istarum ueluti in thesauro abditæ latebant fraudes & doli. Adulantur blandiuntur: ueteres
adulat dicebant: quod nunc dicimus adulatur. Lu. longe alio pacto ganitu uocis adulant. M. T. in. ii. Tusculana in carmi-
ne eschili sublime aduolans pinnata cauda nostrum adulat sanguine: uerbum compositum est ex accedendo & ludendo.
¶ In ista par. in utero & uentre: qui uicem paræ præbet: receptaculumq; est fœtus concepti: pa cuius diminutiuum est pula
gestamen est cynicæ familiæ id enim diogeni & antistheni cynis philosophis: pa est & baculus: quod regibus diadema: qđ
imperatoribus paludamentum: quod pontificibus galerus: crates uillas ornatissimas: una paruula mutauit & supellecti-
lem cynicam hoc est baculum & peram ultro diuitiis abiectis appetiuit. Hylaribus. Gaudio & hylaritate perfundes: hy-
laritudinem pro hylaritate ueteres dixerunt Plautus onera te hylaritudine: hylarescere quoq; pro hilarari & lætum fie-
ri usurpant hylaria apud antiquos dictus est dies festus in æquinoctio uerno: quo tempore iam omnia exhilarescũt: hinc
uopiscus i aureliano hilaribus inqt oĩa festa & fieri scire debem⁹ & dici. ¶ Lætabũt: lætas faciẽt & lętificabũt Liui. i egysto. Lætare
iã ne oculos spẽ letauisti obtabili. ¶ Affectiõe dilectiõe sororia & germanitatis affectu.

Medica mentosa calida aq̄
Mirum de conuiuio numæ
psalloci tharistæ
pedicæ
sectacula
Dictum Domitiani
Canicies

CVAPorosis calidis & uapore mulcentibus: q̄les ĩ bal neis expertus auctor ē Victruuius medicamentosas eē aq̄s uis calidas. ℣ Miris edulibus iō mira edulia uocat q̄a pſto parata erāt nec tñ apparebat q̄bus ministranti bus iportarēt. olim Nūa pōpilius uocatis conuiuis ui magica effecit, ut repente fercula oīsaria pſto eēnt & mensæ oī apparatu cōuiuali istructissimæ spectarenẽ q̄d sane mirꝫ mirādūq; apparuit. ℣ Tucetis regalib⁹ cibis & cesis de q̄bus añ dixius Citharā loq. sic Virgi. obloqtur nũeris septē discrimia uocū. ℣ Psalit canitur psalocitharistæ apud Sue. dñr cithara canētes. ℣ Choros cāere q ex multorꝫ uocibus dissonis symphoniā faciunt atq; cōcentū. Pedicā laq̄um & tendiculā sunt. n. pedicæ laq̄i q̄bus pedes illaq̄antur. Vir. tūc gruuibus pedicas & retia ponere ceruis. Notaliū lege nataliū: q̄ rebāt. n. q̄bus natalibus ortus esset maritus psiches: & q̄ secta ꝓpagatus: nāq; a secta sectacula deriuat: quasi seq̄lla q̄dam & ꝓpagatie nataliū. ℣ Cōmetum ex cogitatum fictumq; mēdaciū. ℣ Pristini sermonis oblita uetus uerbū ē mendacē mẽorē eē oportere. ℣ Inter sparsum ra. ca. Dōi. comā iqt in adolescentia se nascenti forti aio fero idē caput cuiusdā uarietate capilli subrutilū & canicie inter sparsū ꝓsulā niuē mulso dixit canicies teste Pli. hoi tñ ē & eq̄s sed hoī pa priori pte capitꝫ tpa ut alexander aphrodiseus & Aristo. tradūt prio canescunt. hinc illud Maronianū tpibus gēinis canebat sparsa senectus cōtrahit āt cāicies iopia & exilitate caloris ruffi hoīes celerius q̄ nigri cāescūt. Tātillū minimū tune adolescēs secū male sorores bonā sororē crināt. tanquā mēdacē & uāidicā: q̄ cū prius dixisset maritū suum iuuenē eē speciosū nūc repēte eūdem dicat senescētem cācscere. ℣ Vētoso ue zephiri uectaculo. ℣ Aetate media ætatē mediā uocat q̄ media ē inter iuuētā & senecta: q̄ Auicēna noīat ętatē pulchritudinis q̄ fere ē a. xxx. usq; ad. xxxx. ānū eadē ætas cōsistēdi noīatur Hipo. ĩ aphorism⁹ scdo cōsistētes facile iediā ferre autūat quos grę ci appellat δευτερον καλαστικοτερ media ætas ut tradit Celsus tutissima ē q̄ neq; iuuētæ calore neq; senectutis frigore infestatur. Plau. ĩ aulularia post mediā ætatem qui mediam uxorem ducit domum nomen est libero posthumus. ℣ Cadenti albicante. ℣ Et deum gerint ex deo. n. & amortali deum & immortalem geri cōsectarium est. filius tunc o nate deum diuosq; datur e beatos. ℣ Hic mater au. hæc dei mater appellabitur: & se matrem diuini filii nominari audiet. ℣ Nexilli a nectēdo uexillis laquæus dictus: sic & uestis nexillis, cuius usus fuit añ uestimenta textilia. Lucre. nexilis ante fuit uestis quam textile tegmen. ℣ Quam colores puri or lectio est & pianior si legas concolores quasi cōsimiles congruentesq; ℣ Fastidienter cum fastidio fastidiose ad uerbium est: antiqui tedulum interdum pro fastidioso interdum quod omnibus odio esset ponere re soliti sunt. ℣ Coactis sic Terentius hæc uerba una me herde falsa lachrymula quam oculos terē do misere uix ui expsserit restringuet. ℣ Præssura. expsſione. ℣ Appellantur alloquūtur: alias appellare dicit creditor debitorem: q̄n creditā pecuniam reposuit. Alphius fœnerator dicere solebat bona nomina fieri mala si nunquam appelles. Quinti. in. y. & pauper eras & tu maxime a creditoribus appellabaris hoc intellectu est illud positum a Satyrographo. sed pensio clamat posce sed appellat puer unicus alias appellare est idem q̄d ꝓuocare. ut appello cæsarē ꝓuoco ad populū notissim⁹ ē apd̄ iuriscōsultos titulus de appellationibus.

Medica uxor
Nexilis uestis

appellat creditorē debitorē

Ruffi cito canescunt.

ætas consistendi

uaporosis fótibus curatas, pulcherrime triclini omnisque illis & beatis edulibus adque tucetis oblectat iubet citharam loqui psallitur tibiis agere sonatur choros canere. cantatur que nullo presente cuncta dulcissimis modulis, animos audientium remulcebant.

Nec tamen scelestarum fœminarum nequitia uel ipsa mellita cantus dulcedine mollita conquieuit: sede ad destinatam fraudium pedicam sermones conferentes, dissimulanter occipiunt sciscitari, qualis ei marit⁹, & unde notalium sectacula proueniret. Tunc illa simplicitate nimia pristini sermonis oblita nouum commentum instruit. Atque maritum suum de prouincia maxima magnis pecuniis negociantem iam medium cursum ætatis agere. interspersum rara canicie ne in sermone isto tantillum morata rursum opiparis muneribus eas honustas, uentoso uehiculo reddidit. Sed dum zephiri tranquillo spiritu sublimatæ domum redeunt, sic secum altricantes: quid soror dicimus de tam mōstroso fatuæ illius mēdacio, tunc adolescens modo florenti lanuginæ barbam instruens, nunc ætate media cādenti canicie lucidus, quis ille quem temporis modici spatium repētia senecta reformauit nil aliud reperies mi soror, q̄ uel mendacium istam pessimā fœminā cōfingere uel formam mariti sui nescire. quoꝝ utrum ē opibus istis quā primū exterminanda ē, quod si uiri sui faciē ignorat ideo ꝓfecto, deo nupsit. & deū nobis prægnatione ista gerit certe si diuini puelli, quod absit, hic mater audierit statim me laqueo uexili suspendam. Ergo interim ad parentes nostros redeāus & exordio sermonis huius qua cū colores fallaces adtexāus. Sic inflāmatæ, parentibus fastidienter appellatis, & nocte turbatis uigiliis pdite matutino scopulum peruolant. & inde soliti uenti presidio uehementer deuolant. lachrymisque præssura palpebrarum coactis hoc astu puellam appellant, Tu quidam fœlix. & ipsa

¶TANTI mali ignorātia sorores aiunt psychē beatā sibi uideri ex eo ꝙ mala sua ignoret nesciatq̃ qb⁹ piculis obnoxia sit apud Sene.ait ædibus in ers maloꝝ remediū ignorantia. ¶ Incuriosa secura & negligēs. ¶ Immanē col. hoc cōmento mendacioq̃ falacioso subuertere. conātur simplicē psychē fingētes se hr̃e ꝑcomperto. maritū per psyches serpentē esse enormitate terribilē ingluuie & ueneno formidādū:De olympia de alexandri magni matre traditum est cum serpente cōcubuisse ex eoq̃ concubitu,Alexandrum magnū esse conceptum:cōsimilis fabula prodidit Scipionē diuinæ stirpis uirum progenitū esse ex immanis anguis concubitu:qui cū pōponia matre creditus est concubuisse. ¶ Multinodis.iunctum legē

Olympias cū serpente cōcubuit

tanti mali ignorantia beata.sedes in curiosa periculi tui.nos autem quæ peruigili cura rebus tuis excubamus cladibus tuis misere cruciamur ꝓ uero nāq̃ cōperimus,nec te socie.s.doloris,casusq̃ tui celare possumus imanē colubrū multimodis uoluminibus serpentē ueneno noxio colla sanguinātē,hiātē ē igluuie profunda tecū noctibus latenter acquiescere. nunc recordare sortis pythice.quæ te trucis bestiæ nuptiis destinatam esse clamauit. & multi coloni, quiq̃ circunsecus uenantur,& accolæ plurimi uidere eum uespera redeūtem e pastu proximiq̃ fluminis uadis innatantem.nec diu blādis alimoniarum obsequiis te saginati omnes affirmant,sed cumprimū prægnationem tuam plenus maturauerit uterus opimiore fructu præditā deuoraturū. ad hic iā tua est existimatio utrum sororibus pro tua cara salute sollicitis ad sentiri uelis.& declinata morte nobiscū secure periculi uiuere,an seuissimæ bestiæ sepeliri uisceribus quod si te ruris huius uocalis solitudo,uel clandestinæ ueneris fetidi,periculosiq̃ cōcubitus, & uenenati serpentis amplexus delectant certe piæ sorores nostrū fecerimus. Tunc psyche misella, utpote simplex, & animi tenella.rapitur uerborum tam tristium formidine, extra terminū mentis suæ posita prorsus oium mariti monitionū suarūq̃ ꝑmissionū memoriā effudit,& in ꝓfundū calamitatis sese ꝑcipitauit tremēsq̃ & exāgui colore lurida.tertiata uerba semianimi uoce substrepēs,sic ad illas ait.uos qdē carissimæ sorores,ut par erat,in officio ur̃æ pietatis ꝑmanetis uerū & illi q̃ talia uobis affirmāt,nō uident mihi mēdaciū fingere.nec.n.unq̄ uiri mei uidi faciē. uel cino cuiatis sit noui sed tm̄ nocturnis subaudiēs uocib⁹, maritū icerti status,& ꝓrsus Lucifugā tolero bestiāq̃ aliq̄ recte dicētib⁹ uobis marito cōsentio meq̃ magnope semp a suis terret aspectibus malūq̃ grāde de uultus curiositate ꝑmiat. Nūc si quā salutarē opē periclitāti sorori ur̃æ potestis afferre,iā nūc subsistite cæteꝝ incuria sequēs prioris ꝓuidētiæ bn̄ficia corrūpit. Hūc nactæ,iam portis patentibus nudatū sororis aium facinorosæ mulieres,omissis tectæ machinæ latibulis, destrictis gladiis fraudium.simplicis puellæ pauentes cogitationes inuadūt.sic deniq̃ altera. Q̃ m̄ nos

dū.ut uolumina multinoda accipias: ꝓ nodosa. & nodis multis iplicata. ¶ Voluminib⁹.spiris sinuosis. Vir. sinuatq̃ imensa uolumine terga. ¶ Colla sang.hn̄tē collū sanguineū.figura poetica. ¶ Hiātē ore patulo. & ut ueteres dicebāt.hietanti. ¶ Ingluuie igluuiē uentris capacitatē esse interpretaī Seruius enarrans illud Virgilianū iprobus ingluuiē ramisq̃ loquacibus explet ego opinor ingluuiē ꝓprie dici sinū gutturis & capacitatē i auibus potissimū:quo merguntᷣ recētia cibaria ut galline palūbes colūbæ pdices hn̄t cætera fere carēt eo sinu:sed gula patētiore utuntᷣ:ut gracchuli. corui cornices Albertus magnus recētioresq̃ scriptores pappā id i auibus appellant Pli.sinū:& in ono crotalis uteꝝ igluuies ꝓ uoratrina & gulositate usurpaī. ¶ Sortis pi.oraculi apolinei. ¶ Bestiæ nuptiis.uerba oraculi sunt hæc. nec speres generū mortali stirpe creatū sed sæuū atq̃ ferū uipereūq̃ malū. ¶ Circūsecus in circuitu a laterib⁹ huiusce loci & regionis. ¶ Accolæ.uicini cōtermini ac colas ꝓprie dicius fluuioꝝ & mōtiū ut accola padi & accipitᷣ ꝓ eo q̄ hītat ꝓpe locū descriptū. ¶ Maturauerit maturā fecerit exactis mēsibus legitimæ partionis & maturi fœtus. ¶ Hic hæc. ¶ Vocalis solitudo.ꝓꝑ uoces quas psyche famulas habebat sine corpe & ita calidissime eleuāt bona:qbus illa beata uisebaī. ¶ Clandestinæ ueneris qa furtim cupido nec ulli cōspicuus coibat cū psyche. ¶ Nostrū fecerimus existimabimur functæ officio nr̃o qd̃ pias sorores decet. ¶ Animi tenella.aio puellari tenero molli.archaismos est. ¶ Memoriā effudit cōsimiliter plautino sosiæ exciderūt præ formidine mandata dominica. ¶ Lurida.pallida & luiore deformata. ¶ Exangui colore ex metu sanguis & calor in imū ꝑfugiūt ferentes loca exteriora.ut docet Aristoteles in ꝓblematis uñ fit ut metuētes pallescant. & quasi exangues cōspiciantᷣ:ex eodē timoris affectu uēter soluitur & libido urinæ lacessit quia uidelicet calor ex superis in ima defluens & ex summis ad intima penetrans aluum mouet & uesicam. ¶ Tertiata uerba eleganter uerba tertiata appellat imperfecta lapsantia & ex pauore nutabunda quando scilicet homo exanimatus non integra uerba enunciat. sed uix tertia quæq̃ profert mediis ex perturbatione quasi diuoratis suppressisq̃ est enim affectus hic naturalis. ¶ Semianimi uoce attenuata & quasi inter mortua ex formidine. ¶ Par.æquum & iustum. ¶ Cuiatis:cuius gentis & patriæ nomen gentile est:cuias dicitur. & cuiatis Priscianus iq.xii.non solum cuias sed etiam cuiatis proferebant communi genere Plau.in penulo quid sit cuiatis. unde,sit ne par seris. ¶ Lucifugem lucifugos & lucifugas dicimus fugitantes lucem alsinos tenebrarū: & tebricosa uita gaudentes.M.T.lib.i.de finibus.Lucifugi maledici.monstrosi ēt alii amatoriis leuitatib⁹ dediti. Sen.lucifugas hoies appellat q cōtra naturā uiuūt:hoc est de die dormiūt.nocte uigilāt.& ad cæteros aclumina uiuunt. Quos elegāti uocabulo lychnobios quoq̃ appellat q̄si lucernarios:& ad lucernā uiuētes. Fulgentius Quāuis ille cōiunx.lucifuga sororios ei cōminando uetaret aspectus. ¶ Marito lege maritū cōsentio inquit maritū meū eē bestiā aliquā ꝓut uos recte afferitis. ¶ Neq̃ corrige me est.n.sensus absterret me quo minus eū aspicere possim. ¶ Periclitāti.i pericula cōstitutæ alias piculū hoc ē expimētū faciēti. ¶ Subsistite succurrite subuenite. ¶ In curia.negligētia & ignauia:scitū Catonis tusculani illud ē cultus inqt magna cura magna uirtutis icuria apud priscos siqs passus eēt agrū suū sterilescere.eūq̃ habuerat derelictui.is notabaī icuriæ hoc ē ipoliciæ. ¶ Gladiis fr.tota locutio ē ex trāslatōe ducta.ut & latibula machinaꝝ.& gladii fraudiū & portæ aī patētes ꝑ metaphorā decētē dcā itelligāt.

Ingluuies

pappa

Accolæ

Archaismos

Metuētes pallescunt

Metus soluit uentrem

Cuias

Cuiati

Lucifugi

Lychnobii

Subsistite

Incuria

scitum

Catonis

originis nexus pro tua incolumitate periculũ quidẽ ullũ ante oculos hr̃e cõpellit, uitã, q̃ sola deducit iter ad salutẽ diu, diuq; cogitatã, mõstrabimus tibi. Nouacula præacutam ad pulsam ẽt palmulæ lenientis exasperatam tori qua pte cubare cõsuesti, latenter absconde lucernam cõcinnẽ cõpletã oleo. claro lumine pmicantẽ, subde aliquo claudẽtis auleæ tegmine, oiq; isto apparatu tenacissime dissimulat, postquã fucatos intrahens gressus cubile solitũ cõscenderint, iãq; porrectus & exordio somnio præmẽtis iplicitus: altũ soporẽ flare cœperit, toro delapsa, nudoq; uestigio pensilẽ gradum paululatim minuẽs cecæ tenebræ custodia liberata lucerna pclari tui facioris oportunitatẽ de lumis cõsilio mutuare & ancipiti telo illo audaciter pri⁹ dxtera sursũ elata nixu q̃ ualido noxi ppẽtis

COR Iginis nexus uinculum coniunctioq; necessitudinis sororiæ: nexũ remotiori quadã significatione & uulgo pãrũ nota dixerunt ueteres obligationẽ hoiem: quæcunq; p æs & librã fit idq; necti dicebaſ auctores. Helius gallus. M. Varro & festus hoc intellectu illud. M. T. ex. i. de oratore accipiẽdũ ẽ nexoꝝ iura uersanſ in cãis cẽtũuiralibus cõmentator icuriose

Nexum obligatio
Nexus hõ

insciteq; locũ Ciceronis exponit: nexũ æs uocaſ pecunia: q̃ p nexũ obligaſ. & nexus hõ q cũ liber eẽt pro pecunia quã debebat: opas suas in seruitute locabat donec solueret: de nexis ob æs alienũ longa mentio apud Liuiũ. ℣ Nouacula. ferramentũ tonsoriũ est uulgo notissimũ. de quo epigrãmatarius hoc salamãdra notet uel scena nouacula nudet. ℣ Ad pulsum ut uel minima manus impulsione secet uitalia ut pote acie acutissima acerrimaq; exasperata. ℣ Exasperatã. cote exacutã. sic silius saxoq; exasperat ensem sic & tacit⁹ saxo exasperaſ ferrũ: auctor ẽ Pli. cotes ferro acuẽdo laudatas fuisse creticas, secũdo loco laconicas quæ utræq; oleo indigebant: inter aquarias naxiæ laus maxima fuit ex oleo & aqua cilicie cotes pollent repertæ sunt & i Italia aqua trahentes aciẽ acerrimo effectu cõcina breuitate cõplectulẽ. ℣ Præmicantẽ splendicantem ac lucentem. ℣ Oleo. oleũ e nucibus iuglandibus quod usibus lucernaꝝ hoc maxime tpe accõmodum est cariynõ uocant. ℣ Aululæ lego auleæ ut sit sensus. lucernæ lumen occultãdũ esse cõtegendũq; tegumento auleæ undiq; sapientis auleã. n. fœminino genere sic dicimus: ut auleũ neutro Quintus Curtius nec quicq̃ coꝝ quæ inuicẽ iactata erant rex ignorabat cũ post auleam q̃ lectos obduxerat staret. sunt aũt aulea panni & uela picturata: & uersiculi textura spectabilia quæ græcis qdam uocabulis sed apud latinos usitatissimis peripetasmata: & pistromata noianſ aulea ãt dicta eẽ tradunt ab aula atthali regis inqua primũ inuenta sint postq̃ is populũ romanũ scripsit heredẽ. hinc atthalica a Propertio cognominata. illo uersu nobilis auleis porticus atthalicis Pli. auctor est atthalũ regem primũ inuenisse aurum uestibus intexere. uñ inquit est nomen atthalicis: aulea purpureo colore distincta & simulachris hoium intexta fuisse testis est poeta cũ ait purpurea intexti tollant aulea britanni: belluata tapetia dixit Plau. a textura belluaꝝ q̃ in auleis hoc genus decẽter graphiceq; itexunſ. ℣ Sulcatos pinde ac

Cotes ferro acuẽdo
Cariynon
Aulea auleum
peripetasmata
peristromata
Attalica
Belluata tapetia

marit⁹ psyches sit colubra sinuosis uoluminib⁹ serpẽs & incessu sulcũ facies: qm̃ de sulco fit mẽtio nodus Ausonii enodãdus ẽ. q iter griphos idissolubiles merito habeſ quẽ nos oli plausibiliter dissoluimus emaculauimusq;. uersus Ausonii est hic in epigrãmate ad paulũ & si pierias patiſ litare sorores: nunq̃ ipse torquet aulica i duab⁹ dictionib⁹ singulaꝝ lraꝝ corruptela totũ corrũpit idecoratq; sensũ poeticũ & maxias tenebras lectoribus offundit ego uero uerbũ illud litare emẽdo lirare: cũ aliogn litare elimiet claudicãs metrica cõpago: & illud aulica corrigo aulaca hoc itellectu & sensus phebus inqt iubet ueꝝ loq q q̃uis iterdũ musas delirare pmittat & a recto sulco discedere. ipse nunq̃ flectit sulcũ nec aberrat lirare: qđ & lerare. dñr rustici cũ arãt tertia a rõne iacto semie. i. ut Varronis uerbis utar cũ tabellis ad uomerẽ sil & satũ frumentũ operiũt iporcis & sulcãt i fossas quo pluuialis aq̃ dilabiſ liras uocari a rusticis tradit Columella cũ sic aratũ ẽ ut iter duos lati⁹ distãtes sulcos medi⁹ cumulus siccã sedẽ frumẽtis pbeat dicãus plãius & explicati⁹ lirare & sulcare qđ dũ fit ab agricola sæpe sulcus paꝝ rectus duciſ sæpeq; colõus a retro trãite deui⁹ aberrat uñ, ut doce Pli. nr̃ appellata deliratio ẽ. q senilis est stultitia & delirare dicius isanire senes. qsi a retro recedẽtes & delirũ ipsam isaniã musæ ergo lirãt a recto sulco deerrãtes cũ ipse phœb⁹ nũq̃ torqat aulaca. i. nũq̃ flectat sulcũ nec fiat erraticus sulcus græco uocabulo dr̃ αυλαξ αυλακο aulax aulacos ex hac nr̃a iterptatiõe elucescit iã opinor locus Ausõii tenebricosissim⁹ & sq̃lore deterso splẽdescit. Intrahẽs. trahẽs. ℣ Sõni pmẽtis altior qes & uehemẽtior sõnus ẽ prius q̃ nouissim⁹ iplicatq; pssius grauiusq; corpa mortaliũ: de quo poeta tps erat quo pria qes mortalibus agris icipit & dono diuũ gratissima serpit. ℣ Soporẽ flare Sic Vir. extruct⁹ toto pflabat pectore sõnũ. M. T. in eplis ad atticũ Marcellus inqt cãdidatus ita stertebat: ut ego uicius audirẽ. M. Gelii. in Antoniũ ẽ illa lucullẽta descriptio. Nãq; ipm offenderũt tẽulẽto sopore pfligatũ totis pcordiis stertẽtẽ. Ructuosos spũs gẽinare: obiter Satyrici poetæ uersus ẽ discutiẽd⁹. quẽ grãmatici pi curiã trãsmittũt: nihil occultioris itellectu subesse suspicãtes uersus ex. i. saty. Iuue. notissimus ille ẽ doctus & ad calicẽ uigilãti stertere naso qs nõ exponit doctus stertere uigilãti naso. q simulet maritus se dormire cũ uigilet ut impunitus mecheſ uxor. Veꝝ attẽde qd ego i eũ sensũ excogitauerĩ: hõ q̃to altiore dormit tãto sonãtius stertit sonus ãt ille stertẽtis & rõchus fit naso uñ festiuiter nec minus elegãter & scite dr̃ hois dormiẽtis & stertẽtis nasus uigilare cõclãosus sit & obstreper⁹ hoc ex plautia lectiõe obseruauius: sic. n. i milite scriptũ ẽ. an dormit sceledr⁹ itus? nõ naso qdẽ nã eo magno magnũ clamat tetegit calicẽ. euidẽter docet Plau. nasũ uigilãtẽ dici & eẽ i hoie dormiẽte: nã cũ dormiẽs qetus taceat nasus ipse nõ tacet. s; clamat & q clamat uigilare dr̃ nõ dormire ex hac plautia elegãtia & sensu nimiꝝ trãstulit id satyrographus uigilãti stertere naso qđ totũ urbanissime dictũ ẽ: q̃to. n. magis maritus uxoris mœchæ stertebat uel stertere se simulabat tãto magis naso clamabat ut ita fidẽ faceret sõni talis aũt nasus uigilãs scitissime dr̃ q aure ẽ neq; surda nec hispida elegãtiã poeticã pcipit & iuẽtis nr̃is plausibiliter assurgit. ℣ Pẽsilẽ gradũ suspẽsũ liberatũq; ne. s. strepitu pedũ & sonitu excitari possit pẽsilia appellat. M. V. põa q̃ suspẽsa sũt ex lacunari: q mox ad edẽdũ descẽdere cogimus. Pli. uuæ pẽsiles pbat q̃ decerptæ diu pepẽdere q̃ uẽtilatiõe ẽt utiles fiũt stõacho egrisq;. nã & refrigerãt leuiter & fastidiũ auferũt idẽ balineas sergii oratæ pẽsiles fuisse dicit idẽ hortos pẽsiles tradit thebis egyptiis fuisse extructos Curtius Strabo cæteri celebrãt hortos pẽsiles babylõicos mẽorãtq; iter mũdi miracula q i edito supra muꝝ arcis positi uisebanſ sostratus architectus prius oium pẽsile ambulationẽ gnidi fecisse tradiſ. ℣ Paulatĩ a paululo aduerbiũ fit paululatĩ. idẽ signãs qđ paulatĩ minutatĩ pedetentĩ. ℣ Mutuare cape. sume. ℣ Ancipiti telo nouaculã pacutã itelligit cui⁹ ict⁹ anceps ẽ & mortiferus dici ẽt põt telũ anceps duplicẽ hñs aciẽ & utrinq; acutũ ut est bipennis. ℣ Audaciter. qđ nos audacter dicimus dixit audaciter qđ ex regula grãmatices elegãtius ẽ. de quo caper grãmaticus sic audacter latinũ ẽ sed audaciter melius ẽ qa noia in. x. litera terminata i aduerbiis iter assumũt ut atrox atrociter ferox feroci, uelox ueloci. & sic & audax audaci. ueꝝ cõsuetudo dña reꝝ & maxie uerboꝝ obtiuit ut audacter passim dicaſ. ℣ Nixu q̃ ua. cõatu ualẽtissimo

Nodus Ausonii enodatu
Lirare
Lire i agris
Deliratio
Delirare
Delirium
Locus Iuuenalis curiose perpensus
Vigilanti stertere naso
Naso magnum clamat.
pensilia poma
pensiles uuæ
pensiles horti

Nodum ceruicis. Quo .s. caput ceruici cōnectiť. Istis sociis familitiū intelligit ne tactile neq uisibile q psyche ancillabať pstoq erat. Hoiem te. appellatione hoīs mas & fœmina cōtineť. Seruius sulpitius in ep̄la ad Ciceronē paucis post annis tn̄ ei moriēdū fuit, qm̄ hō nata fuerat. illud satyrographi qs ignorat? clames licet & mare cœlo cōfundas hō sum. Cōfiniū pximitatē. Flatus alitis. zephyrus significať cuius flatū alitē uocat. ob celeritatē: & qa uenti finguntť a poetis alati & uolatici. Pernici. ueloci & rapida: alias pernix dr̄ pseuerans. Sola nō est psyche sola erat & nō sola tn̄ ex habitu sororū sola relicta uidebať: sed cū a furiis intrinsecus uexareť: sola dici nō poterat. Fluctuat sic Virg. magno curaꝝ fluctuet estu. Plautinus amator elegāter ait se maritimis motib⁹ agitari a cupidie. sic. n. curæ huc & illud rapiūt mentē: ut æstus fluctuāt & agitanť. Differt audet uarii affectus & iter se ꝯtrarii miseriā psychē dissipabāt: q decenti uerboꝝ uarietate explicanť in fœmia. sic apud Plautū alcesimachus affectibus multiiugis distrahiť in cistellaria. Bestia sic. n. credebat psuſa iductaq uafra mētis sorariis. Veneris pliis uelitatus decēter & satis opte significat cupidinē cū psyche primos concubitus exercuisse nā ut uelites milites hastis uelitaribus preliātur pugna mauortia. sic bellatores ueneris plio uenerio cōgrediunť. nāq & ueneri sua sunt bella uidelicet nocturna. & cōflictus amatorii: de qbus poeta atq nō in uenerē segnes nocturnaq bella: & a Martiale dictū est o plia quas utriq pugnas fœlix lectulus & lucerna uidit: de hac re sic fulgētius nocte adueniens maritus ueneris pliis obscure peractis. Sexū audacia mutauit: q̄ ob sexū fœmineū infirma & meticulosa esse debebat hæc ex audacia in uirū reformata eē uidebať. & q̄si uirago facta dū facinus uirile capescit fœminæ. n. naturaliter pauidiores sunt uiri aiosiores unde mulier ut Varro interpretať & memorat Lactantius imutata litera uelut mulier sicut uir a ui noiatus est qđ maior in eo uis est q̄ in fœmina. Dulcissimā bestiā nulla inter aiantes oīs dulcior nulla micior est cupidine cuius mellitæ blādiciæ & illicia dulcissima illaqueant aios mortaliū & possessos in mancipatu tenent. Lumē increbuit ex hoc intelligi uult miram pulchritudinis exuberantiā in cupidine: cuius aspectu & splendore splēdor lucernæ fieret hilarior fulgētiorq & nouacula magis ac magis splēdesceret. & nitore nimio radiaret. Prænitebat ualde nitebat splēdebatq. Pallore defecta exaiata & p fortitudine uiribus destituta. & quasi lipotymia hoc est aīo liquēte deficiēs Marcidū aūt pallorē appellat ab affectu cū ex metu marcesceret. & lāguidior facta esset. nec sui compos. In imos poplites in hanc sniam est illud Ouidianū poplite succiduo genua intremuere. frugitq & color & sanguis: animusq reliquit euntem. Recreatur ai refouetur aīo ac refociliatar archaismos est sic. n. ueteres loquebanť & taliū locutionum referti sunt eruditoꝝ libri. Genialem cæsariem descriptio graphica luculentaq est formæ cupidinis a quo uelut canone & lege quadā liniamenta oīs pulchritudinis petēda sunt sicut olim a statua polycleti artifices liniamēta artis petebāt uelut a lege quadā quē ob id canona uocant huiusce canonicis polycletei mētio quoq fit a Galeno: sed uulgus medicoꝝ id parum recte percipit. Ambrosia temulentam: ut significaret copioso unguento perfusam fuisse cupidinis comā & quasi ingurgitatam. emphaticos temulentam dixit sicut enī temulentus hoc est ebrius homo fit uini largitate sic cæsaries larga unguēti copia madens & satura dici potest temulenta: Temulentum autem ebrium dici quis ignorat? & temulētiā ebrietatē a uino qđ antiqui temetum appellauerunt auctores Plinius Gellius cæteri scripsit Cato ideo propinquos fœminis osculum date ut scirent an temetum olerent idest uinum. Ambrosia ἄμβροτος dicitur immortalis. unde ambrosiam pro deorū unguento usurpant poetæ & pabulo diuino. Martialis Iuppiter ambrosia satur est & nectare uiuit Ouid de equis solis scribens ait ambrosianam pro grāmine habent: apud Ciceronem in secundo de oratore iocabatur inquit Catulus præsertim cū ita dicat ipse ut ambrosia alendus esse uideatur Pli. lib. xxv. ambrosiam herbā esse refert q̄ quidā botryn uocant simplici caule odore nō iniucundo. Ambrosius choraules. ambrosiæ comæ ambrosius liquor a poetis usurpanť oia. s. ab eodē fonte deducta ex quo ambrosius deriuatur. i. immortalis & diuinus. Impeditos decenter implicatos nodatosq. Ante pendulos. hos capillos antiqui antias appellauerunt qui in frontem demissi sunt alio nomine capronei noiant quasi a capite proni Apule. in floridis iā primum inquit crines eius præmulsis antiis præmulsis capronei s anteuentuli & propenduli.

Homo fœmina

Pernix

Bella ueneria

Mulier a molicie

Lipotymia

archaismos

Canon polycleti

Temulēt⁹,

Temulētia

Temetum

ambrosius

ambrosia

antiæ

capronei

nodū ceruicis & capitis abscide, nec nr̄m tibi deerit subsidiū sed cū primū illi⁹ morte salutē tibi feceris anxie psto labimur, cūctisq istis sotiis tecū relatis uotiuis nuptiis hoiem te iungemus hoi. Tali uerboꝝ incendio flāmata uisera sororis, iā prorsus ardētis deserētes ipsæ protinus tāti mali cōsiliū sibi, etiā eximie metuentes flatus alitis impulsu solito porrectæ super scopulū ilico pnici se fuga pripiunt. Statimq cōscēscis nauibus abeūt. At psyche relicta sola nisi, q infestis furiis agitata sola nō ē æstu pelagi similie merēdo fluctuat & q̄uis statuo cōsilio, & obstinato aio, iā tum facinorosas manus admouēs, adhuc incerta consilii titubat multisq calamitatis suæ distrahiť affectibus festinat differt. audet trepidat diffidit, irasciť & qđ est ultimū in eodē corpore odit bestiā. diligit maritū. uespera tn̄ iā nocte trahente, pcipiti festinatiōe, nefarii sceleris instruit apparatum. Nox aderat. & maritus aderat primisq ueneris præliis uelitatus altū soporē descēderat. Tunc psyche & corporis & animi alioquin infirma fati tn̄ seuitia subministrāte, uiribus roborať, & prolata lucerna, & arepta nouacula, sexum audacia mutauit. sed cumprimū luminis oblatione tori secreta claruerunt, uidet oium feraꝝ mitissimā. dulcissimamq bestiam, ipsum illum cupidinem formosum deū formose cubantem cuius aspectu lucernæ quoq lumen hylaratum increbuit & acuminis sacrilegi nouacula prænitebat. At uero psyche tanto aspectu deterrita. & impos animi, marcido pallore defecta tremensq decedit in imos poplites. & ferrū quærit abscondere. sed in suo pectore quod profecto fecisset, nisi ferrum timore tanti flagitii, manibus temerariæ delapsum euolasset. iāq lassa salute defecta, dū sepius diuini uult⁹ intueť pulchritudinē recreať ai. uidet capitis aurei gēialē cesariē ambrosia tumulētā ceruices lacteas. gēasq purpureas pererrātes criniū globos, decoriter ipeditos. alios ante pendulos, alios retro pendulos quoꝝ splendore nimio fulgurāte, & ipsum lumen lucernæ uacillabat. per humero

uolatilis dei, pinæ roſcide micanti flore candicant, & q̄uis alis quieſcētib⁹, extimæ plumulæ tenellæ, ac delicatæ, tremulæ reſultantes, inquietæ laſciuiunt. cæterum corpus glabellum, atq; luculentum, & quale peperiſſe uenerem non pœnitet. Ante lectuli pedes iacebat arcus, & pharetra, & ſagitæ magni dei propitia tela. quæ dum inſatiabili animo Pſyche ſatis curioſa rimatur. atq; pertractat. & mariti ſui mirat̃ arma depromit unā de faretra ſagitā. & pūcto policis extremam aciē periclitabunda trementis etiā nūc articuli nixu fortiore pupugit altius, ut per ſummā cutem rorauerint paruulæ ſanguinis roſei guttæ. ſic ignara Pſyche ſponte in amoris incidit amorē. Tunc magis magiſq; cupidine flagrās cupidinis, prona in eū efflictim inhiās, patulis ac petulātibus ſauiis feſtinanter ingeſtis de ſomni mēſura metuebat. ſed dū bono tāto percita, ſaucia mēte fluctuat, lucerna illa ſiue perfidia peſſima, ſiue inuidia noxia, ſiue qđ tale corp⁹ cōtingere, & quaſi baſiare & ipſa geſtiebat, euomuit de ſumma luminis ſui ſtillā feruentis olei, ſuper humerũ dei dextrum. Hē audax & temeraria lucerna, & amoris uile miniſterium ipſum ignis totius deum aduris, cū te. ſ. amator aliquis ut diutius, cupitis etiā nocte potiretur, primus inuenit, ſic iniuſtus exiluit deus ſuaq; detectæ fidei colluuie, prorſus ex oculis & manibus infœliciſſimæ cōiugis tacitus auolauit. At Pſyche ſtatim reſurgētis eius crure dextro manibus ambabus arrepto ſublimis euectionis appēdix miſeranda & per nubilas plagas pēduli comitatus extrema conſequia, tandem feſſa delabit̃ ſolo, nec deus amator humi iacentem deſerens, inuolauit ꝓximā cupreſſum, deniq; eius alto cacumine, ſic eā grauiter cōmotus affat̃. Ego qdē ſimpliciſſima pſyche parētis meæ ueneris præceptorum immemor, quæ te miſeri extremiq; hois deuictā cupidinē, infimo m̃rimonio addici iuſſerat, ipſe potius amator aduolaui tibi. Sed hic feci leuiter ſcio, & præclarus ille ſaggittari⁹ ipſe, me

¶ VOlaticis dei cupidinis quē aligerum. & uolaticum poetæ fingunt: cām refert Alexāder aphrodiſeus in ꝓblematis: qm̄ ſcilicet cupiditas amātium nō diurna eſt nec omnino ſtabilis ſed uolatica & mutabilis euagatur p̄terea quaſi alis ai amātium attollunt̃. ¶ Roſcide quaſi rorore cōſperſæ uel potius colore roſeo ſplēdicantes. ¶ Aliis. corrige alis: alas. n. quietēs & immotas in cupidine ſopito fuiſſe ſignificat. tū t̄n plumulæ illæ teneriores molioreſq; tremore quodam agitarent̃. ¶ Extime exteriores ſicut intimus dr̃ interior: ita extimus exterior: & pro extremo ponitur & in apologia extimo mundi tergo degit Au. Gel. circulo minimos qui axē extimū tangunt. ¶ Inquiete mobiles. ¶ Glabellū. ſine pilis ac leuore tereſſimū. ¶ Lectuli pedes. ingens copia eſt reꝝ: ſine nomine: quas nō propriis appellationibus notamus ſed alienis. ut canē & uenaticū & marinū & celeſtē dicim⁹ ſic pedē & nr̃m & lecti & carminis mutuant̃. n. aliena quotiens ſingulis ſingula aſſignare nō poſſumus. auctor Sene. lib. iii. de beneficiis. ¶ Magni dei cupidinis Plato in ſympoſio: Magnus deus ē amor: & apud homines deoſq; mirandus idē poſt paulo amorē magnū demonē eſſe autumat. ¶ Rimatur explorat. ¶ Periclitabunda: pertentans: ac ꝑiculum faciens an ſagittæ cuſpis foret penetrabilis. ¶ Niſu conatu. ¶ Rorauerint inſtar roris manauerint fluxerintq;. rorarii apud antiquos appellant̃ milites qui primi prælīū cōmitebant a rore dicti ꝙ ante rorat q̄ pluit. ¶ In amoris amorē. alterum deū cupidinē alteꝝ dilectionē ſignificat ex eadem elegantia eſt cupidine cupidinis flagrās. i. cupiditate dei amoris exeſtuans. ¶ Afflictim inhians uehementer ac ac īmodice deſideras qđ. n. deſiderāter nimis appetimus id ore hiāti & patulo iuadere ſolemus. ¶ De ſōni mēſura ne ſōnus quo ſoporat⁹ erat cupido fieret breuior. ¶ Euomuit ſtillā olei fulgēti⁹ ſcītilātis olei deſputamēto maritū ſuccēdit ex nimio aūt olei alimēto notāus accider̃ ē lucernis accēſis, ut ſtilla liquoris decidat. ſicut ſidera ut inquit Pli. igneā ui reddūt abūdātia alimēto tracti humoris cū decidua uiſunt̃. ꝑſagiū ē futuræ hyemis ſcintillas lucerna. unde ait poeta. teſta cū ardēte uiderent ſcintillare oleū & putres cōcreſcere fungos Pli. quoq; ait pluuiæ nūtios eſſe in lucernis fungos. ¶ Ignis deū adu. qđ incredibile uideri pōt, id a lucerna fatigatum eſt ut. ſ. ureret cupidinē. qui deus eſt uredinum. & ignis numē q cæco igni carpit uitalia amatoꝝ & occulta inflamatione præcordia populant̃ in t̄m ut hō uere amās totus ignis fiat iuxta illud quæritis ignē? ite huc quæritis ignis hō eſt merito aūt lucerna fingit̃ interuenire rebus cupidineis, ſiqdē amor, ut inqt fulgētius mythilogus qđ aliud niſi flāma fert? extinguitur lucerna amatoria qñ uapore ætatis extincto libido commorit̃ & ois calorate iuuentutis igniculus tepidæ ueternoſitatis algeſcit igenio. ¶ Amator inuenerit. lucernā feſtiter ait ab. amatore inuentam ut ad il'ius lūmen uoluptate ueneria ꝑ noctem potiret̃. iuuat. n. lux & lumen amatores in colluctatione ueneria de hac lucerna ait Propertis quam multa oppoſita narramus uerba lucerna de has Martialis quam cubicularē uocat: dulcis conſcia lectuli lucerna quicquid uis facias licet tacebo inuentū amatoris idoneū lucerna eſt: cum totus ardeſcit totus ſit flāmiuomus: celebrat̃ ſcriptoribus Lucerna appellata polymyxos a multitudine nariū ſiue anguloꝝ: quibus elychnia cōpluſcula: ſic. n. funiculi dicūtur in lucernis accenſa illuſtrant triclinia. Tales ſunt lychni penſiles laquearibus depēdentes quoꝝ flāmis noctis tenebræ illuminant̃: de lucerna polymyxo: eſt illud epigrammatarii diſtichon. illuſtrem cum tota meis conuiuia flammis totq; geram myxtos una lucerna uocor. Ab hac lucerna lychnidem puellam pſychē appellat fulgentius quaſi lucernariam. ¶ Inuſtus. Exuſtus. uſtulatuſq;. ¶ Colluuiæ. Fœditate flagitioq;. ¶ Euectionis appendix. Appendix dicitur quod eſt adiunctum: quaſi ex alio pendeat. M. Tullius in hortenſio corpus eſſe tradit appendicem animi, ὑποκοριστικῶς appendicula nominatur. pſychē ait fuiſſe appendicem cupidinis: dum euehitur ſuſtolliturq; uolatu quando eius inherens pedibus pendula uiſebatur. ¶ Conſequia. A conſequendo dicta quaſi ſequela quædam & conſectatrix. ¶ Cupreſſum. Arborem ſcilicet feralem: & diti ſacram: & ideo funebri ſigno ad domos poſitam. ¶ Simpliciſſima. Caſtigatio qua cupido pſychē inceſſit: quæ ob ſimplicitatē fallacib⁹ ſororibus nimiū crediliſſet: a quibus inducta circumſcripta decepta eſt: dum ſimpliciter nimis & procliuiter crudelitatē ſuā illis addixiſſet oblata mariti mandatoꝝ: eſt aūt credulitas deceptionū mater: ut inquit fulgentius. ¶ Parentis. Matris. Addici. Mancipari. & addictam obnoxiāq; tradit: ut nō tam libero q̄ ſeruili matrimonio iungereris. ¶ Percuſſu, Cupido q alios percutere ſolet ſagittis urentibus: ſeipſum eodem telo percuſſit: dum in amorem pſyches exardeſcit.

Cur uolaticus cupido
axis extimus
pes lecti & uelim
Magnus deus
amator
Rorarii
Scintilas lucerna ꝑſagat hyemen
Cupido deus ignis
ignis hō
Extinctio lucernæ amatoriæ
Lucerna cubicularis
amator flāmiuomus
Lucerna polymyxos
Lychnis pſyche
appendix
Apendicula
Conſequia
Credulitas mater deceptionum

¶ Telo

telo meo pcussit,teq; cōiugē mea fecit,ut bestia.s.tibi uiderer,& ferro caput excideres meū, qđ istos amatores tuos oculos gerit?Hic tibi idētidē semp cauenda cēsebā.Hic beniuole remouebā,sed ille qdē cōsiliatrices egregiæ tuæ,tā perniciosi magisterii dabunt actutū mihi pœnas,te uero tm̄ fuga mea puni uero, cū termīo sermōis,pinis i altū se pripuit:psyche uero humi pstrata,& quātū uisu poterat,uolat⁹mariti pspiciēs,extremis afligebat lamētatiōib⁹ aium. Sed ubi remigio plumæ,captu maritū pceritas spatii fecerat alienū ppximi flumis marginē pcipitē sese dedit. Sed mitis fluuius in honorē dei.s.q ipsas aquas urere cōsueuit,metuēs sibi cōfestim eā inoxio uolumie, sup ripā florētē herbis exposuit. Tunc forte pan deus rusticus iuxta supciliū annis sedebat.cōplexus hic humo cānā deā,eāq; uoculas oimodas edocens recinere pxime ripā uago pastu lasciuiūt comā fluuii tondētes capellæ,hirtuosus deus,sauciā Psychen,atq; defectā, utcunq; casus eius non inscius clementer ad se uocatā,sic pmulcet uerbis lenientibus. Puella scitula, sum qdā rusticāus,& opilio,sed senectutis plyxæ bñficio multis experimētis instructus. Ve⁊ si recte cōiecto,qđ profecto prudētes uiri diuinationē autumāt, ad isto titubāte,& sepius uacillante uestigio,deq; nimio pallore corpis, & assiduo suspiritu, imo & ipsis merētib⁹ oculis tuis amore nimio laboras. Ergo mihi ausculta,nec te rursus pcipitio,uel ullo mortis accersito te genere perimas,luctū desine,& pone mœrorē pcibusq; poti⁹ cupidinē deo⁊ maximū percole, & ut pote adolescēte delicatū,luxuriosumq; blandis

Ꝑ TELO meo.Prouerbiū græcū est:πυραυστου μόρος de his qui se telo suo percutiūt:sibiq; ipsi exitiū parāt:est.n.pyrausta: Prouerbiū
bestiola uolucris q̄ lucernis ultro aduolat ignisq; cremat:uñ eschylus scite dixit μόρον πυραυστου μορον.i.stultā pyraustæ mortēq.s.ultronea se cremat. Ꝑ Caput excideres. Sic.n.suaserant sorores:ut phsyche caput abscinderet nouacula serpentis.
Ꝑ Amatores oculos.Oculi i capite cupidinis siti amatores merito psyches dñr:qm̄ amor p oculos delabit:Vñ ut ingt Pro- Amor per
pertius:si nescis oculi sunt in amore duces:& ab ecclesiasticis scriptorib⁹ oculi mechationū pleni eē tradunt.Quintilianus oculos.
quoq; in ea declamatione cui titulus est cœcus in limine:sunt inquit oculi tota nr̄a luxuria hi nos in oia quotidie uitia pci- oculi luxuria hoium
pitant:mirant adamāt cōcupiscūt. apud Phos amoris diffinitio est pulchritudinis fruēdæ desideriū: hac aūt p oculos fruimur. Ꝑ Hic.hæc. Ꝑ Identidem. Frequenter.
Ꝑ Cōsiliatrices egregiæ.Cū ironia dictū. Ꝑ Actutū.Cū Actutum
festim sine dilatione aduerbiū tpis ē. Virgilius:tū cætera reddet actutū pius æneas. Oui.quos equidē actutū: Captu pro captione
sed qd pdicere pœnā attinet. Ꝑ Captu. remigiū inquit ala⁊ cū in altū cupidinē sustulisset: alienū fecerat acaptione ne ite⁊ manibus psyches phendi posset: Dixit aūt remigio plumæ ex uirgiliana translatione: q canit in.vi. Remigiū ala⁊ posuitq; immania tēpla:captu dixit:quasi captione pnsioneq;:qdē legūt raptū prior lectio uenustior. Ꝑ Aquas urere. Cū aq elemētū ignis cōtrariū sit & ignē suapte natura restinguat. elegāter dictū est aquas exuri flāma cupidinis:q nymphas aquaticas plæpe iflāmauit:& amoris incēdio flagrātes reddidit:ut poetæ canunt. Ꝑ Innoxio uolumine. Vertigi-
ne & uolubilitate nihil psychen penitus ledente. Ꝑ Su- Supercilū
perciliū. Altitudinē sūmitatēq; margis amnicæ:sic Vir. ecce supcilio cliuosi tramitis undā elicit. Ꝑ Cannā deā. Fabulā signat.q canit nympham noie syringa amatam
fuisse a pane deo pastorali:eāq; in arūdinē demutatam Arundo sy-
esse cū amatorē insequēt ē fugitaret. Tūc pan fistulā ex ringia
cāna glutino ceræ cōpegit græco uocabulo σύριγξ fistu- Auleticus
la noiat. Pli.syringiā calamū uocat fistulis utilissimū: q calamus
totus cōcauus est:Auleti cō uero tibialē. græce.n.αυλος Ixeugitæ
tibia. Idē ait calamos aucupatarios uocari zeugitas ne calami
scio an melius ixeugitæ dicant.nā ἰξεύω aucupor ἰξὸς ui- Donax
scū.ἰξευτης aucupē significat: Ab eodē Pli. donax. cala- Cannetum
mus noiat.q fructicosissimus ē græce.n.δόναξ calam⁹ Recanunt
& harūdo signat.a cāna fit cānetū: qđ ē harūdinetum.
Ꝑ Retinere.cōmodior lectio est recinere:cāna.n.fistularis recinit hoc est canēdo reddit uoces oimodas: ad marē. Recanūt dixit Pli.de perdicibus scribens. Ꝑ Vago pa. Libera pastione. Ꝑ Hirtuosus. Pan signat q uil-
losus & hirtus pingit:nā pan in naturæ silitudinē for- Pan deus
matus eē tradit:un & pan dictus. Id est oē hēt cornua i radio⁊ solis & cornu lunæ silitudinē:rubet eius facies ad ætheris imitationē: in pectore nebridē hēt stellatā ad stella⁊ imaginē:ps eius inferior hispida est pp arbores uirgulta & feras caprinos pedes hēt:ut ostēdat terræ soliditatē:fistulā ex septē calamis cōpactā pp armoniā cœli ex septē tonis cōstantē auctor est Herodotus
panainter octo ægyptiorū deos noiari:cuius simulachrū capria facie hircinisq; cruribus figuret. Medēsii pana in primis Mēdes pan
uenerāt.apud quos caprarū i pcipuo.sunt honore pā uocat mēdes ligua egyptiaca:olim audita est uox anauticis i mari
magnū pana mortuū eē. Ꝑ Tōdentes cap. Carpētes.&.n.a carpēdo capræ noiatæ qua⁊ saliua & morsus ē arbo⁊ ueneū: Capræ a
oliuāq; quā lāberit capra stati sterilescere. M.V.& Pli.pdiderūt:apud græcos puerbiū ē αἰγὸς οὐρανία capra cœlestis de fortuni carpendo
tas:qbus pl̄to est qcqđ cōcupiscūt cui cōsile ē illud quoq.κέρας αμαλθείας.i.cornu copiæ. Ꝑ Pulla scitula. Verba panos ru- Prouerbiū
sticani dei:ad psychen quā scitulā appellat:q̄si dicas uenustulā & elegātē:Terē.in Andria scitus puer ē natus pāphilo:ubi a Scitus
donato exponit elegās & pulcher:quē græci ὡραῖον dñt:hic aduerbiū scite qđ ē elegāter & pulchre. Ꝑ Opilio. Opiliōes pa- Scitulus
stores ouiū dici qs ignorat: q illud tm̄ legit uulgatissimū:uenit & opilio tardi uenere subulci.græce dr μηλοβοτης. Ꝑ Expi- Scite
mētis istru. Lōga ætas ut.ingt elegāter Plau.sapiæ cōdimētū est. Ꝑ Diuinationē autūat. Cōiectura diuinatio qdā ē:dicta Cōiectura
cōiectu.i.directiōe quadā rōnis ad ueritatē:uñ & somnio⁊ atq; oium interpres cōiectores uocant.auctor Quinti. Ꝑ Ti- cōiector
tubate uesti. Titubans uestigiū pallor imodicus suspiria crebra idicia sunt amoris oli herasistratus medicus ex cōiectura
cōsimili amorē depndit inclusum entiochi medullis q egritudie amatoria tabescēs in lecto cubās accedente stratonice: q̄
uiscēdi cā ad eū frequēter uentitabat:tāta repente pturbatione occupabāt ut defectū uocis ruborē uultus intuitū oculo⁊ su- Amor
dores acutos motū icredibilē uenæ cūctaq; alia signa: q̄ sappho de amatoribus refert intueri in adolescēte liceret: statiq; antiochi
post hæc deficiēte pedetētim sensu ingens pallor toto corpe diffundebat:hæc obseruās cōsultissimus medicus sciēter cōie- cognitus
ctauit stratōices amore captū eē Antiochū.& uafricia qdā atq; astu circūueniēs seleucū efficit ut antiocho stratōica nube- medico
ret Medicinā cōiecturalē ē autumāt:& ex cōiectura q̄i adiuināntes medicos salutariter mederi. Ꝑ Suspiratu. Suspiratu: Medicina
suspirio Ꝑ Accersito. Euocato adhibitoq. Cupidinē deo⁊ maximū. Iuppiter maximus qdē dr sed tū a cupidine uincit: cui coniecturalis
cuncta succumbunt:apud Oui.ait uenus ad filiū: Tu soperos ipsumq; iouē:ut numime ponti uicta domas:& ingt ut Sene-
ca. Sacer ē ignis credite lesis:nimiūq; potēs & i oē mēd pte hic regna tenet puer imitis:spicula cui⁹ sentit oē gen⁹ aiantū.

¶OBsequiis promerere. Cōcilia tibi cupidinē illi pstādo obsequia blanda: & beniuolū redde: nam ut inquit Ouidius fle-
ctitur obsequio curuatus ab arbore ramus: obsequium tigresq; domat tumidosq; leones: cōsimile est illud Quinti. ut ple-
niore obsequio demererer. amantissimos mei. ¶ Nomine salutari. Lego numine: psyche. n. cum adorasset numen pānos
Nescius p ignorato — salutare & propitiū ire perrexit. ¶ Inscio tramite. Ignoto & latente. Virgilianum est: pastor agens telis liquitq; uolatile te-
lum nescius hoc est ignoratus. & laterens. Vocabala enim sunt compluria quæ utroq; uersum accipiuntur habentq; an-
Formidolosus — cipitē significationē ut formidolosus. qui timet & qui timori est: ut infestus. qui nocet & cui nocetur. ¶ Inducta introdu-
Infestus — cta intra ædes sororias. Alias inductus fraudatus. alias
inductum testamētū — concellatus. & expunctus. ut inductum decretū. apud
Tranquillum. inductum testamentum apud iurisconsultos. ¶ Percunctanti. Sciscitanti exquirenti, sorori.
¶ Hauriret. Voraret absorberetque. ¶ Aeq. pariter.
¶ Percitata. Commota perculsa. ¶ Rebulliuit Bullien-
do refudit euomuitq; stillā feruentis olei. super humerū
cupidinis dextrū: mystico intellectu psyche lucernam
quæ sub modio cōtecta erat deregit. i. desiderii flāmā
in pectore abscōsam depalat. Cuius ebulliōe incēdit cu-
pido. quia oīs cupiditas quantum diligitur, tantum ar-
descit. & peccatricem suæ carni cōfigit maculam. ¶ Re-
cussus. Excussus experectusq;. Virgili⁹ excutior sōno.
¶ Ferro & igni. Nouacula & lucerna. ¶ Thoro meo
diuorte. Ex matrimonio meo discede fiat quæ iter nos
Diuortiū unde — diuortiū. matrimoniū enim derimitur. diuortio morte
captiuitate. ut tradit paulus iurisconsultus. Dictum āt
diuortium est uel a diuersitate mentium. uel quia ī di-
uersas partēs eunt. qui distrahūt matrimoniū. ¶ Reiq;
tuas habeto. Verba sunt solemnia: quibus in diuortiis
Repudii uerba — utebant̄. nā ut docet Caius iurisconsultus in repudiis
idest in renūciationibus comprobata sunt hæc uerba.
res tuas tibi habeto: item tibi res tuas agito: sic & ma-
trona plautiua diuortens a marito inquit. Tibi habe-
to res tuas. & apud Martialem mense nouo iani uete-
rem proculeia maritum deseris atq; iubes res sibi ha-
bere suas. in sponsalibus quoq; discutiendis placuit re-
nunciationē interuenire oportere. in qua re hæc uer-
ba probata sunt cōtione tua nō utar. ¶ Nomē quo tu
censeris. Quasi dicat tu diceris psyche. quod anima so-
nat, illa mihi erit aīa & uita Plautus ait amicā aīam eē
amāti. uel sicut tu noīe uxoris & matris familias cen-
seris hoc est in precio es apud me eodē hoc noīe soro-
rem tuā mihi copulabo. ut illa mihi sit uxor: & mater
familias uel expone noīatim te nuncupauit. ad differē-
Arra arrabo — tiam alterius sororis. ¶ Arra. pignore. alio nomine ara-
bonem nuncupamus. dictio frequens est utraq; apud
auctores. Quadrigarius obsides in fidei pignus datos
a sannitibus Romanis decenter appellat Arrabonem:
in obsceno carmiī scriptū ē: utilis hæc arrā si dederitis
erit. ¶ Efflaret. Flatu suo exterminaret expelleretque.
¶ Præcōcinnato mēdatio. Præparato. & añ contexto
consutoq;. ¶ Alio uento. Non Zephyro illo salutari:
cuius uectura molli & tuta uti solebant. ¶ Cæca spe.
Dū sperat. qđ nusq̄ uidet qđ ignorat. ¶ Inhians. Deside-
ranter cupiens. ¶ At illū locū. Domiciliū. s. illud beatis-
simū: quo psyche fortunata prius fruebat̄. ¶ Per saxa
cautium p saxorū. aspera. ¶ Alitibus: Sic Vir. alitibus li-
quere feris: aut gurgite mersum unda feret piscesq; im-
pasti uulnera lambent. ¶ Sequētis, alterius. s. sororis.
Errabūdus — ¶ Errabundo. erratico diu multūq; errāte. Catullus er-
Secius — rabūda regēs tenui uestigia filo. ¶ Nec secius. Nec tar-
dius. nec segnius & uidet a sero dictū. ut grāmatici no-
tant: Accius in amphitrione si forte pauloq̄ ueniā feci⁹.
¶ Inq; simile. Sicut extincta fuerat prior soror: sic simi-
li eodē quoq; genere mortis & exitio altera occubuit
dum. s. se pcipitē dat ex scopulo. ¶ Ille. Cupido. ¶ Auis
Secus Gauiæ — gauia gauiæ aures sunt aquaticæ: q̄ bella gerunt dissi-
aues aquaticæ — diaq; cū anatibus. Pli. in. x. dissidēt ingt aquaticæ ana-
tes & gauiæ: idē auctor est gauias in petris nidificare,
nūc memorat Apuleius gauia ī imā pelagi pfunditatē
sese demergentē indicasse ueneri: quēadmodū cupido
lucernæ uulnere adustus cū dolore decumbebat.

obseqis pmerere, sic locuto deo pastore, nulloq; ser-
mo ne reddito, sed adorato tm̄ nuie salutari, Psyche
pergit re. Sed antequā multū uiæ laboranti uestigio
pererrasset inscio quodā tramite iā delabente, acce-
dit quādā ciuitatē: inquā regnū marit⁹ unius sororis
eius obtiebat. Quare cogita psyche nūciari pñtiam
suā sorori desiderāt. mox iducta, alternis amplexib⁹,
mutuæ salutationis, expletis, pcontanti cās aduētus
sui, sic icipit. Meministi cōsiliū uestrū. s. quo mihi sua-
sistis, ut bestiā q̄ mariti mētio noie, mecū quiescebat,
prius q̄ in gluuie uoraci me misellā hauriret, ancipi-
ti nouacula perimerē. Sed cū primū ut aq; placuerat,
cōscio lumine uultus ei⁹ aspexi, uideo mirū diuinūq;
prorsus spectaculū ipsum illū deæ Veneris filiū, ipm
inquā cupidinē leni quiete sopitū. Ad dū tanti boni
spectaculo pcita, & nimia uoluptatis copia turbata,
fruendi laborarē inopia, casu. s. pessimo, lucerna fer-
uens oleū rebulliuit in eius humerū, quo dolore statim
somno recussus. ubi me ferro, & igni cōspexit arma-
tam tu quidē, inquit, ubi istud tā dirū facius, cōfestim
toro meo diuorte: tibiq; res tuas habeto. ego uero so-
rorem tuā, & nomē, quo tu censeris, aiebat. iam mihi
confestim arra, atq; his nuptiis cōiugabo. & statim
zephyro pcipit ultra terminos me domus eius effla-
ret. Nec dum sermonē psyche finierat, illa uesanæ li-
bidinis, & inuidiæ noxie stimulis agitāta, præconcin-
nato mendatio, fallens maritū, quasi de morte paren-
tum aliquid comperisset, statim nauē ascēdit, & ad il-
lum scopulū ptinus pgit, & q̄uis alio uēto flante, cæ-
ca spe tamē inhiās, accipe me dicēs cupido dignāte
cōiugē, & tu zephyre suscipe dñam? Saltu se maxio
præcipitē dedit. nec tamē ad illū locū, uel saltē mor-
tua, peruenire potuit. Nā p saxa cautiū mēbris iacta-
tis, atq; dissipatis, & p inde ut merebat̄, laceratis ui-
scerib⁹ suis, alitibus, bestiisq; obuium ferens pabulū
interit. Nec uindicte sequentis pœna tardauit, nam
psychæ errabundo rursus gradu peruenit ad ciuita-
tem aliam. in qua pari modo soror morabatur alia,
nec secius, & ipsa fallacie germanitatis inducta, &
in sororis sceleratas nuptias? Emula festinauit ad
scopulum. Inq; simile mortis exitium cecidit? Inte-
rim dum psyche quæsitioni cupidinis intenta, popu-
los circuibat. At ille uulnere lucernæ dolens, in ipso
thalamo matris iacens ingemebat. Tunc auis per al-
ba illa grauia, quæ super fluctus marinos pinnis na-
tat, demergit sese ppe ad oceani pfundū gremiū. ibi

¶COMmodum.eo memento.id hore:tunc tunc.super hoc aduerbio satis multa in superioribus explicata. ¶Lauãtem. Merito uenerem natantem lauantẽq; corpus inducit in imo occeano ꝑpterea quod dea maris est:& ex spuma maris geni ta fertur:quod ideo finxit antiquitas:qa spermatis siue genituræ natura spumosa est:ut docet Aristoteles lib.ii.de genera tione aialium.¶Propter.prope pp aquam propter aquarium dixerunt Lucretius & Virgilius.Male audire.uituperari i famariq;:sicut e contrario bene audire est laudari celebrariq;.M.Tullius in epistolis ad atticum.me id circo putent be ne audire uelle ut ille male audiat:& recte facere non meæ laudis.sed illius contumeliæ causa. ¶Montano scortatu. ait Gauia auis ad uenerem.familiam ueneris uituperari ipsumq; imprimis cupidinem infamari.q ob amorem psyches meretricium secesserit procul a cõmerito mor talium:& q ipsa quoq; uenus sese subduxerit ex cæti bus humanis dum natabula aquarum marinarum ex petit:qua ex re fieri ait:ut uenere cupidineq; sublatis squaleant omnia:horrida & inculta sint huic sentẽtiæ haud absimile est illud Senecæ ex tragœdia q̃ inscribi tur hippolitus excedat agedum rebus humanis uenus orbis iacebit squalido turpis situ scortatu autẽ p scorta tione amoreq; meretricio ponitur.dictus scortatus ea forma qua cõcubinat⁹ pellicatus aliaq; id gen⁹. ¶Nõ uoluptas ulla.Veneris & cupidinis comites sunt uolu ptas.gratiæ lepidates omnes Claudianus in epitha lamio scribit in comitatu ueneris esse delitias omnis Donatus leporem uenustatem esse autumat.Vnde le pidus dictus in quo leporis est plurimum. græci lepi da sequaman uocant unde lepos.deriuatur. subducta uenere nulla usq; uoluptas nullæ gratiæ conuisuntur: q̃ sine uenere igratę sũt.¶Nuptiæ cõiugales.Sine uene re non coniugia non amicitiæ non amores filiorũ, esse possunt:sed cuncta squalentia. & situ deformata sint necesse est.¶Gluuies.lego eluuies quod ad sordes & de honestamenta referendũ est.¶Auis.Gauia.¶Gan niebat.In surfurabat imurmurabat: gannitio proprie canum est querula murmuratio.¶Solidum exclamat solida uoce firma magna durabili. nomẽ p aduerbio sic Vir. totumq; repente clamat.¶Bonus filius ironi cos pronuntiandum.¶Prome ex prome.enuntiam demonstra.ab hoc uerbo promus dictus qui ex prõ ptuaria cella promit ciboria:Plaut. ego sum promus condus procurator peni.¶Nomen eius.s. puellæ.¶In uestem.cupidinem significat qui ingenuus & infestus figuratur hoc est in herbis antiqui.n. uestem barbam dixerunt unde uesticipes barbatim: inuestes qui sine barba sunt nominantur:in apologia inuestem a nobis accepisti uesticipem ilico reddisti.arrogari non poterat ut inquit Gellius.nisi uesticeps.¶De nympharũ ppło Multa sunt genera nympharũ. Nymphæ numina sũt

propter
prope
Male audi re
Bene au dire

Scortatus
cõcubinat⁹

Lepor.
Lepidus
Lepis
Gannitio

Vesticeps
inuestis.
Promus
nymphæ
oreades
dyrades
amadrya des
Napeæ
Naiades
nereides
Lymphati.
Nimphea
nympha
sponsa
singulata
loquutu leiæ
efflicte
Succuba
Quiritare
ꝑquiritata lex
Boare
Reboare
Verbũ un
Bombus pedum
Id ætatis

cõmodum Venerem lauantem natantẽq; pp assistẽs indicat adustum,filium eius graui uulnere, dolore merentem,dubiũ salutis iacere, iãq; ꝑcunctorũ ora populoꝝ rumorib⁹ cõuitiisq; uariis oẽm Veneris fa miliã male audire,q ille q̃dem montano scortatu tu uero marino natatu secesseritis,ac p hoc non uolu ptas illa,nõ gratia nõ lepos.sed incõpta, & agrestia & horrida cũcta sint.nõ nuptiæ cõiugales.nõ amici tiæ sociales,nõ liberꝝ caritates,sed e normis eluuiẽs squalentium fœderum insuaue fastidiũ. hic illa uer bosa & satis curiosa auis,in auribus Veneris filium lacerans,existimationem ganniebat.At Venus ira ta solidum exclamat repente,ergo iam ille bonus fi lius meus habet amicam aliquam, ꝓme age tu quæ sola mihi seruis amanter, nomen eius, que puerum ingenuum,& inuestem sollicitauit,siue illa de nym pharum populo,seu de deaꝝ numero, seu demusaꝝ choro,uel de mearũ gratiarũ misterio.Nec loquar il la cõticuit auis,sed nescio inq̃t dñâ: puto puellam si ꝑpe memini,psyches nomine dr̃,efflicte cupe.Tunc indignata Venus exclamauit,uel maxime psychẽ illã meæ formæ succubam,mei nominis emulam, uere diligit,nimirum illud incrementum lenam me puta uit, cuius monstratu puellam illam cognosceret? Hic queritans propiter emergit amari suumq; proti nus aureum thalamum petiit,& reperto sicut audie rat ægroto puero.iã inde a foribus quã maxĩe bonas

fluuiorum a fontibus ducentes originem unde Vir.Nymphæ laurentes nymphæ genus annibus unde ẽ.Nymphæ mõ tium oreades dñr ορος .n.græce mons est. Dryades siluarum quoniam græce δρυσ quercus.Amarydes.quæ cum siluis nascuntur:sunt.n.quædam nymphæ.ut auctor est Plutarchus uiuentes una cõmorientesq; cum arboribus.sũt & napeæ quæ floribus & uirgultis delectantur ναπαι græci dicuntur saltum locumq; siluosum.Naiades fontium.nereides ma ris.Memoriæ proditum est quicunq; effigiem nymphæ uideri eũ furendi non facere finem.hoc græci νυμφολεπτουσ latini lymphatos appellant.nymphæa a nymphis dicta q̃ balnea & lauacra significat.Iosephus nymphea lacus & balneas inter prætatur.cũ sic scribit lib.i.iudaici belli.apd ascalona condidit nymphea siue lacus.& balneas νυμφη græce dr̃ sponsa νυμφοσ spõsus.¶Meaꝝ.gręcię q̃ græco uocabulo charites dñr:merito famulę ueneris:& ministrę eẽ dñr qñ sine uenere gr̃a ois in gr̃a ẽ iamabilis & prorsus iuenusta gręci carita uocant uenerẽ illã siue uenustatẽ:quã appelles sibi peculiarit: uẽdicat in pi ctura qua sola sibi neminẽ parem esse dicebat.Loquar.corrigo loquax gauia.n. auis loquax merito nominatur quã & superius uerbosam appellauit:que ueneri cuncta denarrauit.Tales lingulacæ loquuntuleiæ blateratrices eleganter dicũ tur.¶Puellã. quasi unam ex mortalibus fœminis.¶Efflicte uehementer ꝑdite:quod & efflictim dr̃.aduerbiũ ẽ ¶Meæ formæ succubam:succuba quasi uicaria dicitur ac emula succedensq; in alienam uicem & locum.Ouidius quod gemit hi sipyle lecti quoq; succuba nostri mereat & leges sentiat ipse suas.Venus succubam formæ sue psychen eleganter appel lat:propterea q ut altera uenus religiosis adorationibus culta fuerat & uenerationis uicariæ partiario honore honesta te.¶Illud incrementum:hoc est inquit quod indignationis auctarium est & cumulus:q me lenocinii officio functam esse opinatur filius tanquam monstrauerim ego illi quam diligenter.¶Queritans idest uehementer delamentata quod si le gas quiritans expones ualde uociferans quiritare enim est quirites ciere:& quiritium fidem clamando implorare: unde quiritare pro uociferari & clamare usurpatur.auctores.Mar.Varro & Diomedes.Lex fuerat pro quiritata dixit Sidoni us pro eo quod est promulgata:& præconis boatu denunciata publicataq;.¶A foribus.antequam cubiculum introiret. ¶Boans.clamans uociferansq;.boare enim est sonare & clamare:unde reboant silue apud Virgili.pro resultant:& remu giunt:nonnulli dialecticorum uerbum dictum esse autumant a uerum boando:hoc est uerum sonando. Ennius sonum pedum bombum pedum dixit:ex hoc autem q bonas alta uoce filium compellat cognoscere potes q̃ fera & feria & seue ra obiurgatione sit cupidinem castigatura.

HOnesta hæc.castigatio ueneris ad filiũ orsa ab ironia. Bonæ fru.hoiem bõæ frugi dicimus tẽperatũ utilẽ necessariũ: laudãtur serui q bonæ frugi sũt. Sordidis amori.petierat uenus a filio ut psyche amore flagrãtissimo hois extremi ac sordissimi teneret:nũc dolẽter afficit mãdatũ suũ a filio posthitũ p cõtẽptionẽ fuisse. Hoc æta.ista ætate puerili:q nõdũ reb⁹ amatoriis uŕ idonea multa ãt ẽ copia talis loquutiõis apud ueteres scriptores.interim uno.Cice.exẽplo cõtẽti erimus: qđ ob ouiũ est:sic.n.scriptũ est in.i.de oratore.peto igiť inqt crassus a te qm id nobis antoni hoibus id ætatis oneris ĩponitur Nugo.nugonẽ ut paulo post quoq appellat filiũ noie:pbroso & obiurgatorio:quasi nugaꝝ plenũ & nulli rei bõæ idoneũ. Per æta.cõ.arbitraris inqt me uetulã esse & ob ætate non posse alteꝝ cupidinẽ pgñare:sed diis & deabus nullũ seniũ nulla annositas ob est:cũ euiterni sint: nec unq̃ emoriunť:mulieres uero mortales post .l. annum nõ gignũt:maiorq ps . xl. pfluuiũ genitale sistit: nonnullæ ut inqt.Ari.lx.anno peperũt:cornelia ex scipionũ gẽte post.lxii.annũ ut Pli.refert genuit uolusium saturnũ.Lucre.destitit ut mulier spacio defessa uetusto Adoptaturã.iure ĩqt adoptiõis aliquem ex seruis domesticis mihi filiũ a sciscã:q uicarius sic succedatq ĩ nomen & bona suppellectileq cupidinis:iure .n. adoptionis trãsit adoptiuus in nomen:in familiã in hereditatẽ adoptatorii:seruũs quoq manumissus patroni nomen accipit:quod & Lactãt.memorat li.iiii.institutionũ.sic Põpo.atticus a cecilio adoptatus deiceps dictus ẽ Ce. Põpo.de quo.M.V.in.ii.de re rustica:q tunc inqt Tit⁹ Põpo.nunc.y.Ce.cũ noie eodẽ.M.T.p q̃ eleganter ob hãc noium usurpationẽ in epistolis ad atticũ scri. Dio . tãq̃ adoptatũ a seipso & attico simul noiandũ esse .M. põpo.Dio.uerba Cice.hæc sunt de eutychide gratum: q̃ uetere pnoie nouo noie tittus erit Ce.ut est me & ex te iunctus.Dio.M.Põpo.in adoptione seruať ut naturã imiteť inde rephensus Clo.q se.C.fonteio natu miori adoptãdũ dederit. Meã sup.mŕ mŕna bona ereptu ram filio se minitať & alteri donaturã:cũ iure ciuili possit mater suppellectilẽ suã legare cui uelit: cũ paterna bona ad filiũ ptineant. Ad istructionẽ legale uerbũm est sicut & instructus fundus & instrm legatũ. Pulsasti uiolasti infamasti:nec.n.ad sagittæ cupidineæ ictum est id tm referẽdũ:sed ad oẽm infamiã & sugillationẽ: Iulius firmicus pulsatus ĩfamia.Virgi. pulsatos referẽs infecto fœdere diuos . Inductus.hic expone p instistutus educatus cõformatus:tãq̃ educatio illa primigenia plurimũ polleat ad mores formandos . Percussisti sepius:qa uenus amauit adonẽ martẽ achisen & alios:qđ sine cupidinis sagitta fieri non potuit.& ita subtiliter mater imputat filio:qđ ipsa spõte cõmisit : deriuat crimen:qñ ita cõparatũ est:ut homies malint uitia sua excusare q̃ excutere. Quasi uiduã.filius sub matre uidua liberius degit:& securius agit:uidenturq uiduæ matres natis cõtẽptiores eẽ q̃ nuptæ:nã ut scribũt iurisconsulti:fœminæ in ptãte liberos nõ hñt uiduæ ut impiosæ a scriptoribus texanť.Marcialis impia uiduarum pculis.Iuuenalis uidua est locuples q̃ nubit auaro Oratius ut piger annus pupillis quos dura pmit custodia matrum. Victricũ tuum:matrẽ signat ueneris de maritũ quo Oui.uictricus & gladiis : & acuta dimicet hasta. Quidni.q̃re nõ comica locutio.Ora.qdni⁹ con currit horæ momẽto.Donatus ẽ inqđ qdni⁹aut qd nisi:aut curnõ:qa ueteres ni p ne ponebãt:& ne p non . Puellas ppiare sensus ẽ:ut ego magis angar & crucier ob pellicat⁹ suspitionẽ puellas exhibes cõciliasque Marti cõiugi:nihil ãt graui⁹ ferũt acerbiusq fœminæ q̃ pellices.Iuue.tũc ficta pellice plorat:q aũt mars amauerit pter uenerẽ alias quoq docẽt poetæ:& exẽpla testãť:qb⁹ iuulgatũ ẽ iter cætera.Romolũ Romæ cõditorẽ ex marte & ilia eẽ pgenitũ:id nerienẽ amasse ferť eãq iustæ uxoris loco habuisse:qđ & Plau.idicat:sic scribes in truculẽto:mars pegre aueniẽs salutat nerienẽ uxorẽ suã:& in annalibus Gellii hersilia ita pcať.Nerio martis te obsecro pacẽ da re ut liceat nuptiis pprits & psperis:uti de tui cõiugis cõsilio cõtigit de tui inqt cõiugis cõsilio martẽ.f.significãs. Pellicatus:ut cõcubinat⁹:ut scortat⁹ sic & pellicat⁹ dŕ uidelicet a pellicibus:q̃ inuisæ ĩfestæq sũt maritis fœminis:uñ ex lege Numæ põpilii pellex utebať tẽplũ Iunonis introire:q̃ odio sp ĩternecíuo pellices ĩ insequuta:uerba uegis antiqssimæ sũt hæc pellex ædẽ Iunõis ne tãgito sit tãgit iunõi crinib⁹ dimissis agnũ fœminã cedito ĩfert.M.T.de Of.ii.Alexã.pherenũ ab uxore ĩfectũ eẽ pp pellicat⁹ suspitionẽ. Propiaŕ porrigeŕ:& q̃si pgustãdas tradeŕ sup quo uerbo ap Sue.satꝭ mŕta. Faxo:faciã

Mugones annus quinquagesimus metagignendi

Manumissi accipiũt nomen patronorum

Locus Ciceronis adoptio clodii ppostera

Pulsatus Infamia

Fœminæ i ptãte liberos non habent

Quidni

Neriene uxor martis

Pellicatus pelles ædem iunonis ne tangito

Destellione & stellionatu notabilia

HOnesta inquit hic,& natalibus nostris,bonæque tuæ frugi congruentia. Vt primum quidem tuæ parentis ,immo dominæ precepta calcares, nec sordidis amoribus inimicam me meam cruciares,uerum etiam hoc ætatis puer,tuis licentiosis , & immaturis iungeres amplexibus, ut ego nurum.s.tolerarem inimicam,sed utique præsumis nugo,& corruptor & in amabiles te solum generosum,nec me iam per ætatem posse concipere, uelim ergo scias multo te meliorem filium alium geniturum,immo ut contumeliã magis sentias, aliquẽ de meis adoptaturam uernulis,eique donatura ministas pinnas,& flammas,& arcum,& ipsas sagittas, & omnem meam suppellectilem quam tibi non ad os usus dederam,nec enim de patris tui bonis. ad instructionem istam quicquã concessum est,sed male prima pueritia instrunctus es ,& acutas manus habeas,& maiores tuos irreuerenter pulsasti totiés & ipsam matrem tuam:me inquam ipsam parricida denudas cotidie:& per cussisti sæpius quasi uiduam utique contemnis, nec uitricum tuum,fortissimum illum,maximumque bellatorem metuis,quidni,cui sepius in angorem mei pellicatus,puellas propinare consueuisti,sed faxo te lusus huius pœniteat, & sentias acidas,& amaras nuptias istas, sed nunc iri sui habita,quod agam,quo me cõferam, qb⁹ modis

STellionẽ

STEllionē cohibeā.pbroso noīe & maledico filiū stellionē appellat.ē.n.stellio bestiola mīor lacerta ore maculoso.& ut igt Ouidius uarius stellat⁹ corpa guttis:unū a stellaꝝ:qūi pictura & uarietate stellio dict⁹:nullū aīal stelliōe fraudolētius:inuidere hoī tradūt.i.stellionū nomē aūt ī maledictū trāslatū stelliōes tunicula exuūt & seniū more cæterū serpētiū status tpibus has exuuias Theophrast⁹ Pli.cæteri autumāt remedio eē morbo comitiali:sed nisi cōfesti eripiāt maligno ne pīagio an naturali appetētia:illico cōuertūt & deuorāt.iōq cū exuit mēbrana a stelliōe obtūat cubile:ubi uere ī.ipiēte fixilis hirūdinib⁹ textas opponūt casas:q̄ꝝ āgustiis gaudet eo facili⁹ exuēs circūdatū senectū torporē:eoq derelicto nō pōt remeare:arbitrāt eruditi stelliōes uulgo nūc tarātulas uocitari græci. ασκαλαβωτας uocant tradit.idē Pli. uolumie undetrigesimo stelliōe Scorpio.eē cōtrariū ī tm ut uisu quoq pauorē his afferat:& torporē frigidi sudoris:græci colorē uocāt & scalabotē & galeotē.aristophāes meminit ascalabote ī comedia q̄ īscribit nephelæ:hic ple.n⁹.ē lētigine stridoris acerbi stelliōat⁹ crimē cui⁹ apud iurifcōsultos multa mētio ē:nomē sūpsisse credit:stellionatū aūt obii posse his:q dolo qd fecerit sciēdū ē:& ubicūq titulus crimis deficit illic stellionatū obiicim⁹ ut igt Vulpiāus:maxīe āt ī his locū hēt sigs forte alii rē obligatā dissimulata obligatiōe pcalliditatē alii distraxerit.itē sigs merces supposuerit:uel corrupit: & sigs īposturā fecerit stelliōat⁹ re⁹erit:& ut gnālr dixeri diu ciēte titulo crimis hoc crimē locū hēt:pœna aūt stellionat⁹nulla legitima ē cū nec legitimū crimen sit:qd ait Vlpia.sigs īposturā fecerit:scito ut id quoq ī trāicursu ānotem⁹:īposturā dici fraudē:fallaciā deceptionē:Iuli⁹ capitolin⁹ ī Galienis:īposturā fecit & passus ē īponere ē decipe:& fallere:quo uerbo utūt Iuue.Marci.M.Tul. ois deniq schola eruditoꝝ:apd ecclesiasticos quoq scriptū ē:cur nobis īposuistis:ide īposteros p fraudatores circūscriptoresq:& apd statiū mēs cūctis īposta manet p fraudolēta & fallax. Consimilis sināatus uerbū illud īplanare Cypriano qd ille ppe peculiariter usurpat p decipere se ducereq.ab eodē īplanator dr seductor & īpostor.

Stillionem istum cohibeam: petam ne auxilium ab inimica mea sobrietate, quam pp huius ipsius luxuriā offendi sæpius. aut rusticæ squalētisq fœminæ colloquium ,prsus adhibendum ē?horresco. nec tamen uindictæ solatium tantū spernendū ē,illa mihi ,prsus adhibenda est,nec ulla alia quā castiget asperrimi nugonem istū,faretram explicet, & sagittas dearmet arcum denotet:tedam deflāmet,immo & ipsum corpus eius acrioribus remediis coherceat. Tunc iniuriæ meæ litatum crediderim, cum eius comas, q̄s istis manibus meis subinde aureo nitore perstrinxi, deraserim pinnas,quas meo gremio nectarei fontis infeci ptotōderim. Sic effata,foras sese ,pripit infesta & stomachata biles ueneras,sed eā ,ptius Ceres & Iuno cōitāt,uisāq uultu tūido,q̄sier cur truci supcilio tātā uenustatē micātiū oculoꝝ cohercerit?at illa opportūe:iqt ardēti ,prsus isto mō pectori uiolētiā.s.ppetrat uēitis, Sed totis oro urīs uirib⁹ psychē illā fugitiuā.uolaticā mihi reqrite.nec.n.uos utiq dom⁹ meæ

ascalabotes
Impostura
Imponere
Impostores
Impostamens

Acidas nuptias.a sapore aīpo.& amaro.facta trāslatio.saporū gñā multa repiūt.dulcis suauis.pīgnis amarus austerus acer acutus.acerbus acidus. salsus.credo acidū eē illū saporē.quē medici pōticū uocāt & stipticū. Nā Galēus pōticū a styptico uix seiūgit nri ui stipticā astrigētē & astrictoriā iterptāt. Obiter enarrādū.qd significat e uoluerit Pli.scribēs de alumine li.na.hi.xxxv.his uerbis.Oium geneꝝ uis ī astrīgēdo. Vnde nomē a grǽcis:ait Pli.a græcis ipositū nomē alūini.a ui astrīgēdi.Qd āt sit id nomē supprimit.Scito a græcis dici & ita appellat Gal. ī li.de simplici medicina a ui.s.& potētia styptica siue astrictoria.apd eūdē frequēter usurpat pōticitas & stypticias uocalibus usitatorib⁹ q̄ doctorib⁹. Sobrietate. Nihil ē tā inimicū ueneri q̄ sobrietas frugalitasq. Nā sine cerere & baccho friget uēus. Quæ uoluptatis comites describūt a Silio exedē ueneri ascribi pñt.sic.n.iqt li.xv.pūicoꝝ ebrietas tibi fida comes tibi luxus & atris circa sp uolitās īsamia pēis. Sobriosus elegāti uocabulo dictus Cypriano sobrietatis cultor & frugi. Rustice. Rusticitas ois sordes sq̄llor illuuies pcul sūt a ueneris cōtubernio. Illa mihi ad hibēda.tādē deliberat adhibere opitulatricē sobrietatē.ad cupidinē m̄ctādū.nec.n.ulla res magis exarmat ifrigitq cupidinē q̄ sobrietas:q̄ abstinētia.q̄ frugalitas. Nugo. istū cōtumeliose dictū ī cupidinē tāq odiosū iā & molestū.Nā hęc signāt istū sic Terē.istū emulū.quo ad poteris ab ea pellito. Propri⁹.iste qd ē ego sæpe fui uir.aut qd petis istis hæc.n.pnoia ut docet Donat⁹ ipnētis sūt odiæq demōstrātis. Explicet. Relaxet resoluatq.Itaq ut fiat fluxura sagittariū. Dearmet. Exarmet & ui noxia uiduet:a Liuio dr dearmat⁹ exercit⁹. Arcū denodet. Nodat arcus q̄do itēdit.denodat q̄do relētescit:significatissimis aūt uerbis sigula cola & mēbra exeqt. Thedā deflāmet. Facē restiguat flāmisq despoliet:hæc.n.pticula eē ī hisce oib⁹ uerbis signāt puationē. Interdū hēt ui actiuā.& ualde signāt.ut deffessus sū p ualde fessus.& deamo te syre p ualde amo. Iniuriæ litatū. Sicut q litat diis. ppitiat deos placat.& uotū ipetrat: ita ait uēus litatū iri iiuriæ suæ hoc ē satisfieri posse & placari:si comā deraserit cupidini:& pēas detotōderit: qb⁹ ille supbiēs & fastiosus.cuncta conculcat:sacrificare ē oium:litare ē paucoꝝ.hic ait lēo Plautin⁹.tū me Iup.faciat ut sp sacrificē.nec unq̄ litē. Subide.freqnter. Aureo nitore. Viculo aureolo comā cupidinis filii se sæpe nodasse atq pstrīxisse signāt. Stomachata biles uenerias. Indignabūda & bili pcita:q̄ uēus stomachabūda turgere solet & cōcitari.græci melācholia uocā:q̄ nri atrā bilē:q hoiem facit furētē.& isanū:adeo magnū inest bilis uirus cū se sū dit ī aīum de uarietate effectuq m̄tiplici atræ bilis luculētū pblema ē apd Ari. Tumido. Indignationē iracūdiāq pseferēte. Ira.n.ut ingt Seneca se profert:& in faciē exit dixit quoq Plautus festiuiter.nec minus elegāter in fermēto eē fœminam. Intelligi uolēs irascētem ut.n.fermento turget panis:sic exbili & ira turgēt pcordia:& uultus ī ruborē tumoreq efferuescit sit fœda uisu facies deprauātū se atq intumescētiū.hæc.n.iraꝝ signa indiciaq sunt auctores Seneca.Gellius. Plutarchus: flagrāt oculi os turbidū fit labra.q̄tiuntur. dētes cæteri. Venustatē cohercerēt:Ira formā deformat uenustatē deuenustat. arietanē.capilli subrigunē manus cōplodūt:nescias utrū magis detestabile sit an deforme uitiū iracūdiæ. Violentiā. Tā quā nō spōte sed ui cōpulsa uenus ardorē ab imis pcordiis æstuātē sedatura sit:iō autē ardenti pectore dixit qa ut phi tradūt:ira mouetur ex pectore efferuescente circa cor sanguine.cā autem cur potissimū assignet iræ locus nō alia ē q̄ q in to to corpe calidissimū ē pectus. Volaticā. In fuga perniciem:& quasi uolatu aufugiētē.Seneca meministi dixisse me uolaticum esse ac leuem.& te non pedem eius tenere sed pennam.M.Tul.in epistolis ad Atticum Oacademiam uolaticā & sui similem modo huc modo illud. Fugitiuam. Alludit ad fugitiuum seruum:quem inqrere uolētibus.Senatusscōsultum & lex fannia pspexit:mulcta etiā in magistratus statuta si inquirentes nō adiuuēt:sed & in eū:qui qri apud se phibuit eadem pœna statuta est:etiā generali epistola diuorum Marci & cōmodi q declarat & præsides & magistratus adiuuare debere in inquirendis fugitiuis.scite igitur & significanter dixit:fugitiuam mihi requirite.

Saporum genera
Ponticus sapor
Styptica
Locus Plinii.
Alumen stypteria
sobriosus
Iste nomē cōtumeliæ
Denodare arcum
Deflāmet
Deamo
Litare.
Melācolia atrabilia
Infermento est
Deformitas iracūdiæ
Domicilliū iræ pectus
Volaticus
Inquirens fugitiuum adiuuādus

CSTEllionẽ cohibeã. ꝓbroso noĩe & maledico filiũ stellionẽ appellat. ẽ. n. stellio bestiola mĩor lacerta ore maculoso. & ut igt Ouĩ. uariis stellat⁹ corpa guttis: uñ a stellaꝝ: q̃si pictura & uarietate stellio dict⁹: nullũ aĩal stelliõe fraudolẽtius: inuidere hoĩ tradũt. i. stellionũ nomẽ aiũt ĩ maledictũ trãslatũ stelliões tuniculã exuũt & seniũ more cæterũ serpẽtiũ statis tpibus has exuuias Theophrast⁹ Pli. cæteri autumãt remedio eẽ morbo comitiali: sed nisi cõfesti eripiãt maligno ne p̃sagio an naturali appetẽtia: illico cõuertũt & deuorãt. iõq; cũ exuit mẽbrana a stelliõe obstruat cubile: ubi uere ĩcipiẽte fixilis na rũdinib⁹ textas opponũt casas: q̃ꝝ ãgustiis gaudet eo facili⁹ exuẽs circũdatũ senectũ torporẽ: eoq; derelicto nõ põt remeare: arbitrãt eruditi stelliões uulgo nũc tarãtulas uocitari græci. ασκαλαβωτας uocant tradit. idẽ Pli. uolumie undetrigesimo stelliõe Scorpio. eẽ cõtrariũ ĩ tm ut uisu quoq; pauorẽ his afferat: & torporẽ frigidi sudorꝭ: græci colorẽ uocãt & scalabotẽ & galeotẽ. aristophães meminit ascalabote ĩ comedia q̃ ĩscribit nephese: hic ple. n⁹. ẽ lẽtigine stridoris acerbi stelliõat⁹ crimẽ cui⁹ apud iuriscõsultos multa mẽtio ẽ nomẽ sũpsisse credit: stellionatũ aũt obii posse his: q dolo qd fecerit sciẽdũ ẽ: & ubicũq; titulus crimĩs deficit illic stellionatũ obiicim⁹ ut igt Vulpiãus: maxĩe ãt ĩ his locũ hẽt siqs forte alii rẽ obligatã dissimulata obligatiõe p calliditatẽ alii distraxerit. itẽ siqs merces supposuerit: uel corrupit: & siqs ĩposturã fecerit stelliõat⁹ re⁹ erit: & ut gñalr dixeri dificiẽte titulo crimĩs hoc crimẽ locũ hẽr: pœna aũt stellionat⁹ nulla legitima ẽ cũ nec legitimũ crimen sit: qd ait Vlpia. siqs ĩposturã fecerit: scito ut id quoq; ĩ trãicursu ãnotem⁹: ĩposturã dici fraudẽ: fallaciã deceptionẽ: Iuli⁹ capitolin⁹ ĩ Galienis: ĩposturã fecit & passus ẽ ĩponere ẽ decipe: & fallere: quo uerbo utũt Iuue. Marci. M. Tul. oĩs deniq; schola eruditoꝝ: apd ecclesiasticos quoq; scriptũ ẽ: cur nobis ĩposuisti? ĩde ĩposteros p fraudatores circũscriptoresq;: & apd statiũ mẽs cũctis ĩposta manet p fraudolẽta & fallax. Consimilis sĩgnatus uerbũ illud ĩplanare Cypriano qd ille ꝓpe peculiariter usurpat p decipere seducereq;. ab eodẽ ĩplanator dr̃ seductor & ĩpostor.

Stillionem istum cohibeam: petam ne auxilium ab inimica mea sobrietate, quam pp huius ipsius luxuriã offendi sæpius. aut rusticæ squalẽtisq; fœminæ colloquium ꝓrsus adhibendum ẽ? horresco. nec tamen uindictæ solatium tantũ spernendũ ẽ, illa mihi ꝓrsus adhibenda est, nec ulla alia quã castiget asperrimi nugonem istũ, faretram explicet, & sagittas dearmet arcum denotet: tedam deflãmet, immo & ipsum corpus eius acrioribus remediis coherceat. Tunc iniuriæ meæ litatum crediderim, cum eius comas, q̃s istis manibus meis subinde aureo nitore perstrinxi, deraserim pinnas, quas meo gremio nectarei fontis infeci ꝓtodẽrim. Sic effata, foras sese ꝓripit infesta & stomachata biles uenerias, sed eã ꝓtius Ceres & Iuno cõitãt, uisãq; uultu tũido, q̃siẽt cur truci supcilio tãtã uenustatẽ micãtiũ oculoꝝ coherceret? at illa oportũe igt ardẽti ꝓrsus isto mĩo pectori uiolẽtiã. s. ppetrat uẽitis, Sed totis oro ũris uirib⁹ psychẽ illã fugitiuã. uolaticã mihi reqrite. nec. n. uos utiq; dom⁹ meæ

Acidas nuptias. a sapore aĩpo. & amaro. facta trãslatio. saporũ gña multa repiũt. dulcis suauis. pinguis amarus austerus acer acutus. acerbus acidus. salsus. credo acidũ eẽ illũ saporẽ. quẽ medici põticũ uocãt & stipticũ. Nã Galleus põticũ a styptico uix seiũgit nr̃i ui stipticã astrigẽtẽ & astrictoriã ĩterp̃tat. Obiter enarrãdũ. qd significare uoluerit Pli. scribẽs de alumine li. na. hi. xxxv. his uerbis. Oium geneꝝ uis ĩ astrigẽdo. Vnde nomẽ a grçcis: ait Pli. a græcis ĩpositũ nomẽ alũini. a ui astrigẽdi. Qd ãt sit id nomẽ suppmit. Scito a græcis dici & ita appellat Gal. ĩ li. de simplici medicina a ui. s. & potẽtia styptica siue astrictoria. apd eũdẽ freqũẽter usurpat põticitas & stypticias uocalibus usitatorib⁹ q̃ doctorib⁹. Sobrietate. Nihil ẽ tã inimicũ ueneri q̃ sobrietas frugalitasq;. Nã sine cerere & baccho friget uẽus. Quæ uoluptatis comites describũt a Silio eædẽ ueneri ascribi pñt. sic. n. igt li. xv. pũicoꝝ ebrietas tibi fida comes tibi luxus & atris circa sp uolitãs ĩfamia pẽis. Sobriosus elegãti uocabulo dictus Cypriano sobrietatis cultor & frugi. Rustice. Rusticitas oĩs sordes sq̃llor illuuies ꝓcul sũt a ueneris cõtubernio. Illa mihi ad hibẽda. tãdẽ deliberat adhibere opitulatricẽ sobrietatẽ. ad cupidinẽ mr̃ctãdũ. nec. n. ulla res magis exarmat ĩfrigitq; cupidinẽ q̃ sobrietas: q̃ abstinẽtia. q̃ frugalitas. Nugo. istũ cõtumeliose dictũ ĩ cupidinẽ tãq̃ odiosũ iã & molestũ. Nã hçc sigñat istũ sic Terẽ. istũ emulũ. quo ad poteris ab ea pollito Propt⁹. iste qd ẽ ego sæpe fui uir. aut qd petis istis hæc. n. ꝓnoia ut docet Donat⁹ spnẽtis sũt odiæq; demostrãtis. Explicet. Relaxet resoluatq;. Itaq; ut fiat fluxura sagittariũ. Dearmet. Exarmet & ui noxia uiduet: a Liuio dr̃ dearmat⁹ exercit⁹. Arcũ denodet. Nodat arcus q̃do ĩtẽdit. denodat q̃do relẽtescit: significatissimis aũt uerbis sigula cola & mẽbra exeqt. Thedã deflãmet. Facẽ restiguat flãmisq; despoliet: hæc. n. ꝓticula eẽ ĩ hisce oib⁹ uerbis sigñat ꝓuationẽ. Interdũ hẽt ui actiuã. & ualde sigñat. ut deffessus sũ p ualde fessus. & deamo te syre p ualde amo. Iniuriæ litatũ. Sicut q litat diis. ꝓpitiat deos placat. & uotũ ĩpetrat: ita ait uẽus litatũ iri ĩiuriæ suæ hoc ẽ satisfieri posse & placari: si comã deraserit cupidini: & pẽas detotõderit: qb⁹ ille supbiẽs & fastiosus. cuncta conculcat: sacrificare ẽ oĩum: litare ẽ paucoꝝ. hic ait lẽo Plautin⁹. tũ me Iup. faciat ut sp sacrificẽ. nec unq̃ litẽ. Subĩde. freqnter. Aureo nitore. Viculo aureolo comã cupidinis filii se sæpe nodasse atq; pstrixisse sigñat. Stomachata biles uenerias. Indignabũda & bili pcita: q̃ uẽus stomachabũda turgere solet & cõcitari. græci melãcholiã uocãt: q̃ nr̃i atrã bilẽ: q̃ hoiem facit furẽtẽ. & ĩsanũ: adeo magnũ inest bilis uirus cũ se sũdit ĩ aĩum de uarietate effectuq; mũtiplici atræ bilis luculẽtũ ꝓblema ẽ apd Ari. Tumido. Indignationẽ iracũdiãq; p̃seferẽte. Ira. n. ut ingt Seneca se profert: & in faciẽ exit dixit quoq; Plautus festiuiter. nec minus elegãter in fermẽto eẽ fœminam. Intelligi uolẽs irascẽtem ut. n. fermento turget panis: sic ex bili & ira turgẽt p̃cordia: & uultus ĩ luborẽ tumorẽq; efferuescit sit fœda uisu facies deprauãtiũ se atq; intumescẽtiũ. hæc. n. iraꝝ signa indiciaq; sunt auctores Seneca. Gellius. Plutarchus: cæteri. Venustatẽ cohercer et: Ira formã deformat uenustatẽ deuenustat. flagrãt oculi os turbidũ fit labra. q̃tiuntur. dẽtes arietant. capilli subrigunt manus cõplodũt: nescias utrũ magis detestabile sit an deforme uitiũ iracũdiæ. Violentiã. Tã quã nõ spõte sed ui cõpulsa uenus ardorẽ ab imis p̃cordiis æstuãtẽ sedatura sit: iõ autẽ ardenti pectore dixit qa ut phi tradũt: ira mouetur ex pectore efferuescente circa cor sanguine. cã autem cur potissimũ assignet iræ locus nõ alia ẽ q̃ q in toto corpe calidissimũ ẽ pectus. Volaticã. In fuga perniciem: & quasi uolatu aufugiẽtẽ. Seneca meministi dixisse me uolaticum esse ac leuem. & te non pedem eius tenere sed pennam. M. Tul. in epistolis ad Atticum O academiam uolaticã & sui similem modo huc modo illud. Fugitiuam. Alludit ad fugitiuum seruum: quem ingrere uolẽtibus. Senatuscõsultum & lex fannia ꝓspexit: mulcta etiã in magistratus statuta si inquirentes nõ adiuuẽt: sed & in eũ: qui q̃ri apud se ꝓhibuit eadem pœna statuta est: etiã generali epistola diuorum Marci & cõmodi q̃ declarat & præsides. & magistratus adiuuare debere in inquirendis fugitiuis. scite igitur & significanter dixit: fugitiuam mihi requirite.

ascalabotes
Impostura
Imponere
Impostores
Impostamens
Saporum genera
Ponticus sapor
Styptica
Locus Plinii.
Alumen
stypteria
sobriosus
Iste nomẽ cõtumeliæ
Denodare arcum
Deflãmet
Deamo
Litare.
Melãcolia
atrabilia
Infermento est
Deformitas iracũdiæ
Domicilliũ iræ pectus
Volaticus
Inquirens fugitiuum adiuuãdus

Demones quasi scien tes. Contra Fulgentiū. Palpare. Palpo p cutit. Palpatur. Peruicacia. Pertinacia. Bellule scite. cor fons mentis & sanguinis. Cordati ex cordes. Corculi cati. Vulpes facit con- cordatos. Conniue- re parentes in ne quitia fi- liorum. Luxurian- tem luxu- riosus ac- cusat.

¶FAMosa fabula. Infamis rumor:& fabula īfamiæ plena de cupidine. ¶ Ignare. Melius legas gnaræ tāq̄ callētes scietesq; qcqd cōtigisset. Deorum.n.ē cūcta nouisse:uñ & demones a sciētia nūcupati sunt:q̄ pdita ē eoꝝ natura. Nō facit ad stomachū fulgētii iterptatio scribētis Demonas dici ex eo qd populos subdere cupiebant. δημοσ eni græce populus dr: argutiola hæc uanior q̄ uerior credit. ¶ Palpare irā. Mitigare, mulcere palpare pprie ē manu mulcere:ex hoc interdū accipit p adulari Oratius. cui male si palpere recalcitrat undiq; tutus:apud Plautū palpo pcutit:p adulatiōe & blādimētis palpatur dixerūt ueteres p palpat. Lucilius hic ubi me uidet subblanditur palpatur caput scabit. ¶ Domina. Nomine ueneratiōis uenere dominā appellāt:utpote deā potētissimā:cui⁹ dominatu cūcta superant uel ironicos dictū accipe ab his deabus q̄ infensæ īfestæq; ueneri fuisse tradūtur altera ob mariti cōcubias alta ob pserpīe raptū cui⁹: cōciliatrix.& architecta fuit uen⁹. ¶ Peruicaci. puicaciā a ptinacia hoc distare grāmatici extimauerūt:ut puicatia interdū sit bonaꝝ reꝝ pseuerantia:ptinacia semp malaꝝ huic distinctiōi:subscribit illud accii ex myrmidonibus puicacem dicis me eē:facile patior:ptinacē nihil moror hoc fortes sequt. Illam indocti possidēt uerū hæ grāmaticoꝝ obseruatiōes interdū prancidæ sunt:nec ad equilibriū ppensæ. Ecōtrario,n.& ptinacem in malo apud scriptores idōeos idētidē licet repire:supsedeo exēplis q̄ īfinita sūt:& anobis aliubi recitata. ¶ Quot annorum. Tanq̄ ex ephebis iam excesserit:sitq; merito eximendus ex materna tutela:ac iā possit impunius lasciuire: usurpās illud Plautinum. ætas mea iam excessit ex magistratu tuo. ¶ Bellule. Scite ac decēter:dr autē cupido ætatē belle portare quia si formam eius spectes. puer spesse uidebitur: est enim inuestis & puerili ætate spectabilis. ¶ Cordata mulier. Prudens circūspecta sagax in corde enim ut inquit Plini. habitat mens & secūdū Aristotelem cor fons est uenarum arteriarum & sensū. Auicenna. Gallenus cor. fontem uitæ & radicem nec non principium uirtutis uitalis esse autumant:& qbusdam cor. auctore. Mar. Tullio animus uidetur. Vnde merito cordati dicti prudentes sicut e cōtra uecordes & excordes pro uesanis:ex quo Nasica ille prudens corculum appellatus. ab ennio dictum. egregie cor datus homo catus helius sextus:super qua re annotamenta fecimus in.i.commentario Tusculanarum:Plinius refert Catos corculos apud Romanos cognominatos esse quisapientia præcellebant:in uulpe: quod cœli sidus est habentes horoscopum erūt cordatissimi. ¶ Sēper explorabis. Castigatur uenus tanquam non deceat matrem obseruare nimis curiose uoluptate & lusus filii cum parentes plerunq; debeant conniuere in negociis filiorum:alioqui retorquæbitur in illo illud comicum:q̄ iniqui sunt parentes in filios iudices. qui æquū esse censent:nos iam a pueris illico nasci senes. neq; illarum affines rerum:quas fert adolescentia. detur:ut inquit:uerissime elegantissimeq;. M.T. aliquid ætati: sit adolescentia liberior. non omnia uoluptatibus denegentur:uincat aliquando cupiditas uoluptasq; ratione. ¶ Reuinces. Redargues. refutabis tanquam amori amores sint cōuenientissimi. Au. Gellius in culpa & maleficio reuicti sunt. ¶ Tuas artes repræendes: Absurdū uidetur esse quod parens reprendat in filio eas artes atq; delitias:quarum ipsa magistra est:& quas profitetur. ridiculum enim foret si lusc⁹ luscum. Claudus claudū cōuicio īlectaret:qd ī illū subito retorqri posset:si clodi⁹ accuset mecos catilina cethegū.illd quoq; sepe fit:ut q̄ ipsi fecim⁹ ī aliis reprēdam⁹ sicut in scholis luxuriātē patrē luxuriosus ipse iuuenis accusat. qd q̄ decēter fieri possit: eqdem ut Quintili. uerbis utar non inuenio. ¶ Cupidines. De populo cupidinum numeroso Ante dictum est. ¶ Publicam officinam. Domicilium ueneris & cupidinis. officina est uitiorum. maxime muliebrium: Tolle ex rebus humanis uenerios amores ex magna parte mulieres. fient impecabiles. ¶ Metu sagittarum. Timentes ne sagittis cupidineis deurerentur inflammarenturque. ¶ Peruersis. illis' Iunone & cere iam conuersis in aliud iter. atque abeuntibus: uel expone peruersis. posthabilis & quasi relictis deabus. Venus ad undas unde orta est flexit iter. mariaque sulcauit.

famosa fabla, & nō dicēdi filii mei fcā latuerīt tūc illæ ignarī q̄ gesta sīt, palparī ueneris irā seuiētē sic adorte. Quid tale dn̄a, deliqt tuus filius, ut animo puicaci uoluptates illius ipugnes, & quā ille diligit tu quoq; pdere gestias, qd autem oramus, isti crimē si puellæ lepide libēter arrisit? An ignoras eū masculū & iuuenē esse uel certe iā quot sit annorum oblita es? An quod ætatē portat bellule puer tibi semper uīr? Mater aurē tu, & p̄terea cordata mulier, filii tui lusus semp explorabis curiose, & in eo luxuriē culpabis, & amores reuinces, & tuas artes tuasq; delicias in formoso filio reprehēdes qs āt deū, qs hominū patietur, passim cupidines pplis disseminātē, cū tuæ domus amores amare coherceas, & uitiorum muliebriū publicā præcludas officinā? Sic illæ metu sagittarū patrocinio gratioso cupidini quāuis absenti blandiebantur. Sed Venus indignata ridicule tractari suas iniurias, peruersis illis, altrorsus concito gradu pelago uiam capescit.

INterea psyche uariis iactabatur discursibus, dies noctes mariti uestigationibus inquieta animo tanto cupidior

INterea psyche. Post anxiam disquisitionem:post cereris suasionem:post Iunonis refragationem. psyche ultronea ueneri sese offert. Veneris ascensus in cœlum & numinum imploratio describitur. Eiusque in psychen iussa imperiosissima memorantur ut. scilicet aceruum omnifariæ frugis granis seiugatis disponeret:ut Flacci uelleris preciosi quęsitum afferre:ut liquorem stygium urnula deferret:ut proserpina pyxidē formositate repleta referret: quibus omnibus diuino ad miniculo confectis nubit psyche in concilio deorum cupidini suo celebranturque in cœlo nuptiæ:ex quo matrimonio nascitur uoluptas.

¶ET iratum

& iratum licet si, non uxoris blandiciis lenire, certe seruilibus præcibus propitiare. & prospecto templo quodam in ardui montis uertice unde autem inquit scio, ais istic meus degat dominus, & illico, dirigit citatum gradum, quem defectum prorsus assiduis laboribus spes incitabat, & uotum. Iamque gnauiter emensis celsioribus iugis puluinaribus sese proximam intulit, uidet spicas frumentarias in aceruo. & alias flexibiles in corona, & spicas ordei uidei. erāt & falces. & operæ messoriæ, modus omnis, sed cuncta passim iacentia, & incuria confusa: & ut solet estu laborantium manibus proiecta. hic singula Psyche curiose diuidit. & discretim remota rite componit rata scilicet nullius dei fana cerimonias negligere se debere sed omnium beniuolam misericordiam corrogare. hic eam sollicite seduloque curantem ceres deprehendit. & longum exclamat protinus. Ain Psyche miseranda totum per orbem Venus anxia disquisitione, tuum uestigium, furens animi requirit teque ad extremum supplicium expetit. & totis numinis sui uiribus ultionem flagitat, Tu uero rerum mearum tutelam nunc geris, & aliud quicquam cogitas, nisi de tua salute? Tunc Psyche pedes eius aduoluta, & uberi fletu rigans deæ uestigia. humūque uerrens crinibus suis, multi iugis præcibus editis ueniam postulabat. rego te frugiferam, tuam dextram istam depræcor. per letificas messium cerimonias

ET iratum. Cupida erat psyche mitigare cupidinē quis iratū: & ex iuxta cā successētē: quē si lenire nō qret blandimētis uxoris: seruili pce & obsequio famulari ppitiare decreuerat. ⁋ Defectū. Ex haustū debilitatūq. lipochymia dr̄ græco uocabulo defectus ai cuius frequēter meminit iter cæteros Gallenus. ⁋ Grauiter. Lego gnauiter. hoc est strenue i pigre p niciter. ⁋ Puluinaribus. Puluinaria in tēplis lectuli significant̄ simulachris deorū dicati. q sterni in tēplis cōsueuerūt: abusiue p tēplis ponunt̄. De qbus affatī in cōmētariis Tragllī. ⁋ Videt spicas. Signa sunt ex qbus colligit id tēplū ceteri de dicatū esse. spica ut inquid. Mar. V. a spe uidet̄ noiata: eā. n. rustici q̄ sperāt fora ferūt: spica mutica dr̄ q̄ nō habet aristā: dr̄ aūt & hic spicus. & hoc spicū. Cice. in Aratro spicū illustre ferēs isigni corpe uirgo. Nāq; i cœlo spica est oriēs i uirginis pte decia. Quicūq; in ortu spicæ natus fuerit auctore materno erit ruralibus officiis sp applicatus: & multas fruges horeis cōdet: a spica spicilegiū dictū ad qd facta messe accidūt rustici legētes. s. spicarū reliqas: quas messores ṗterierūt. hinc illud ap̄ Var. puerbiale nemo rephēsus q ex segette ad spicilegiū reliqt stipulā: qd in messe frumētaria est spicilegiū: hoc i uidemia est racematio: qñ. s. a uinde miatoribus racemirari iter ualatiq; ṗtereūt: hinc illud Tertuliani ex apologetico. post uidemiā paricidaꝝ racematio supstes. ⁋ Flexibiles in corona. spiceas coronas cereri deæ dicari solitas testis ē Tibul. cū ait. Flaua ceres tibi sit nr̄o: de rure corona spicea q̄ tēpli pēdeat ante fores. Fuit Romæ collegiū fratrū arualiū: qd romulus iprimis istituit numero duodeci: cuius sacerdotii insigne est spicea corona. Auctores pli. & Gelli. Cererē spiciferā deā appellāt poetæ. ⁋ Falces. In rustico istrumēto multa falciū genera: nā sunt falces putatoriæ qbus i arbore utimur & uitę. Itē messoriæ. Itē fœnariæ stramētariæ siluaticæ arboriæ de qbus ap̄ Colu. Catonē Palladiū: cęteros crebra mētio. M. V. falces adoreas appellata fare secādo. q̄ ador ueteres dixerūt. lumariæ uero falces qd obscurius est & ignotius. sunt qb⁹ secāt lumecta: sic. n. spinas i agris serpentes agricolæ uocāt: sirpiculæ falces a sirpādo. i. ab alligādo uocatæ sunt: sirpare. n. ligare est. unde sirpea dicta p uehiculo q̄ uirgis sirpat̄. i. colligādo iplicatur: i qua stercus aliudue qd uehit̄. ⁋ Operæ. Operaꝝ appellatione ipsi qñq; operarii significant̄. De operis Clodianis: de opis cāpestribus in lib. Annotationū. & in Trāglli cōmētariis satis multa. Columella p cēset in secūdo quot opæ exigant̄ i rusticatiōe: a quo occatoria saritoria: messoria seorsū describūt: sex q opa Columellæ ē opera una & dimidiata: farritoriā operā itelligim⁹ eā: qua farritores agrum farriūt: hoc ē fodiūt: farrire. n. apire est: occatoria uero ab occādo dicta occare est glebas cōminuere: & quasi occidere. Vnde occatio dicta auctor. M. V. alii occationē quasi occationē interp̄tant̄ qd sentire uidet̄. M. T. sic scribens in Catone. q̄ cū gremio mollito ac subacto semē sparsū ex cœpit primū id occeatū cohibet: ex quo occatio q̄ hoc efficit noiata est. A sereno quoq; dictū est: occatio occecatio est: nāq; femina quasi occeari uidentur cū in occato mollitoq; gremio terræ recondunt̄. ⁋ Incuria. Per incuriā hoc est negligentiā septimus ē casus ⁋ Discreti. Separatim: seiunctim: diuisim: aduerbiū est: a discernēdo dictū: ab eodē uerbo discerniculū deriuat̄: quod significata cū: q̄ capillus mlieꝝ ante fronte discernitur diuidit̄ q;. Discerniculū. Au. Gel. est p differentia atq; discrimine. sic. n. scribit libro. xvi. tū cōperi duas species hellebori eē discerniculo coloris insignes. cādidi & nigri. ⁋ Omniū misericordiam Ex hoc admonemur in cultu religionis nec minutos qdē deos eē negligendos sed & medioximos & patellarios esse ppitiādos contra Plauti sentētiā scribētis i casina: cū sit tibi ppitius Iupiter. tu istos minutos deos floccifeceris. ⁋ Ceres alma. Ex uirgilio sūptū epithetō. quod cereri maxime cōuenit cuius frugibus homines potissimū alunt̄: Almū dic p Trāgllū debemus accipere ut inqt Donatus apud poetā scribentem ṗterea si nona diē mortalibus almū aurora extulerit. ⁋ Longum. E longinquo. uel lōga uociferatione aduerbiū ē. ⁋ A in eleganti⁹ est. ah. tanq̄ dolenter hoc pnunciet ceres. ⁋ Disquisitio ne. Inqsitione inuestigationeq; solicita. & p diuersas orbis partes facta. Disqrere. n. inqrere est p disiūcta: & dissidentia loca. apud Liuiū Tranglū cæteros fit mētio disquisitionis. ⁋ Furens aī. Aio furenti cōcita ac cōcitata. archaismos ē. ⁋ Tutelā geris. Quia psyche id temporis occupata erat in rebus cerealibus cōponēdis curandisq;: cū sollicita eē deberet de sua ipsius salute: qua miseris mortalibus nihil est carius. ⁋ Vberi fletu. Larga ubertate lachrymarum. ⁋ Verrens crinibus. Liuius matrone circa deum delubra descurrunt. crinibus sparsis. aras uerrentes nixæ genibus supinas manus da cœlum ac deos tendentes: uerrere enim est trahere & mundare. inde uilla a Catone uersa dicitur pro munda purgataque ueteres auctore Augustino deam colebant nomine deuerram ab officio scoparum nuncupatam: quibus pauimenta uerruntur: quæ dea mulieri fœte adhibebatur. ⁋ Multiiugis pręcibus. plurimis precationibus. Dictio est cōposita: ut multiformia multi coloria: pro ut ostendit Gellius frequens locutio est apud eruditos. ⁋ Rego Lege p ego. pręcatur enim psyche. Cererem deam per frugiferam dextram & cætera omnia ad numen cereris pertinentia.

Lipothymia
Puluinaria
spica a spe
Spicus
Spicum
spici legiū
Spica in cœlo
Racenatio
Collegium fratrum arualium
Spicifera ceres
Falces multifariæ
Adoreæ falces
lumariæ
lumecta
sirpiculæ
Sirpare
Sirpea
Operæ
Sarritoria opera
Occatoria
Occare
Occatio unde
Discretim
Discerniculum
deus nullus negligēdus
Almus
Disqrere
Verrere
Villa uersa
Deuerra dæa
multiiuga

per tacita sacra cistarū, & p famulos tuos draconū pinata curricula, & glebæ siculæ sulcamina, & currum rapacē & terram tenacem, & illuminarum proserpinæ nuptiarum demeacula, & luminosarum filiæ inuentionum remeacula, & cætera quæ silentio tegit eleusis atticæ sacrarium, miseram de psyches animæ supplicis tuæ subsiste, inter istam spicarum congeriem patere, uel pauculos dies delitescam quoad deæ tantæ seuiens ira, spacio temporis mitigetur, uel certe meæ uires diutino labore fessæ, quietis interuallo leniantur. Suscipit Seres: tuis quidem lachrymosis præcibus, & commoueor, &

PER tacita secreta cistarum. Apud priscos seclusa sacra dicebant: q̄ græci mysteria appellant ab eo qd separata: sepositaq; ac seorsū clausa a nobis. pp sanctitatē aliquā esse debeant: hic Plinius sacra q̄dā appellat operta nea q.s. inopto occulta sint. ne oculis pphanorū obuia poluant: ad optanea inqt sacra nigræ gallinæ puræ nō uidenē. M. V. & Augustinus auctores sunt græcos: elatas ac mysteria tacirtunitate parietibusq; clausisse. De teletis suo loco mox plura: symbola i sacris ethnichorū nō pauca multa pcēset Eusebius i libris de preparatione euāgelica: qbus arcana mysteria cōtinētur. ipti mis uero sacra cereris cistis cōdita celati deportabant: a sacerdotib⁹: q̄ ob id canephoroi q̄si dicas cistuferæ: siue cistellatrices noīabant. græci. n. dīr cana q̄ nos canistra. & p diminutionē canistella: de hisce canephoris que icista baiulabant secreta sacrorū annotamēta a nobis facta sūt in lib. annotationū. Cista hæc aliubi ab apuleio dicta secretorum capax. De his sacrificalibus cistis Catullus. pars obscura cauis celebrabāt orgia cistis: orgiaq̄ frustar capiunt audire pphāi: Tibullus: & leuis occultis cōscia cista sacris. ¶ Draconū pinata curricula. Mythici fabulantur cererē curru uehi solitā tracto a pinatis uolaticisq; draconibus: quē mox triptolemo dedit iubens semina dispgere. De his draconibus Claudianus: & iuga cerulei subeant actea dracones. M. V. & Augustinus tradunt multa i cerealibus mysteriis tradi: q̄ ad fruges maxime ptineant. pserpinā raptā iterpretātur fœcūditatē: q̄ cū defuisset quodam tempore: exortam esse opinionēq; filiā cereris. i. ipsam fœcūditatē: q̄ a proserpendo, pserpina dicta ē: orcus abstulerat. & apud inferos detinuerat: Ceres a gerēdis frugibus auctore. V. dicta est: tāquā gerēs. Fulgentius cererē ex eo dictam suspicatur. q gręce χαρα gaudiū dicit. & ideo illā frumenti deā haberi q ubi plenitudo fructū sit gaudia sēper supabundēt necesse est: pserpinā uero q̄si segetē. i. terram radicibus pserpētem: quæ. & hecate dr. Ecaton eni græce cētū sunt & ideo hoc illi nomē iponunt: qa centūplicatū ceres pferat frumentū. gręce ceres δημήτηρ nūcupat ab ipsa alimentorū largitione: ut interpretat Plato in cratylo. q̄si διδοῦσα μήτηρ. i. exhibens mater. M. Tul. secundo de natura deorū uolumine refert q a græcis demeter prima littera imutata sit noīata: quasi gemeter hoc est terra mater: sicut a nostris ceres quasi geres a gerendis frugibus. ¶ Sulcamina. Ceres auctore Plinio frumenta inuenit & ut inqt Ouid. prima dedit fruges alimētaque mitia terris: constat antiquissimis græcorū latinorūq;. litteris atq; monumētis insulā siciliā totā esse cereri ac pserpinæ consecratam: Arbitranturq; siculi nata esse has in his locis deas: & fruges: in ea terra primū repertas. ¶ Currum rapacem. Proserpinam quā eadē liberam uocāt: raptā tradunt ex ennēsiū nemore: q locus q in media est insula situs umbilic⁹ siciliæ nominantur. ibi eni spelunca est quædā conuersa ad aquilonē infinita altitudine: qua ditem patrē ferunt repēte cū curru extitisse: abreptāq; ab eo loco uirginē secū asportasse. & subito nō lōge asiracusis penetrasse sub terras: merito itaq; cursus orci siue plutonis rapax dicitur a rapina scilicet proserpinæ. psysiologi proserpinam esse interpretātur uirtutem seminum: quā sol hyeme fouet. quē plutonē uocant: ideoq; raptā ab eo pserpinā autumat: quā ceres sub terra latētem quærit. iter cuius rei commeminit Eusebius in præparatione euangelica. ¶ Tenacem. Ex tempore & negotio tenacē terram appellat: a qua uidelicet retenta sit proserpina: Oui. uiā tellus i tartara fecit & pronos currus medio cratere recepit. ¶ Illuminatum: Tenebricosarū elegantet enim illuminas appellat pserpinæ nuptias q̄si sine lumine obscuras: quæ apud manes in locis caligantibus. ubi omnia nigrantia conspiciuntur celebratæ sunt. ¶ Demeacula. descensiones ad loca scilicet subterranea: demeare enim est deorsum penetrare descendereque. unde demeacula dicta. ¶ Remeacula. Tangit fabulam: quæ tradit cererem remeasse post longam filiæ disqusitionem ad superos. hec conditione. ut pserpina esse superis inferisq;: cōmunis. uidelicet cum matre sex menses totidem cum marito: Plutone apud manes: Ouidius nūc dea regnorum numen cōmune deorū cū mr̄e ē totidē. totidē cū cōiuge mēses: ut a demeando demeacula. sic a remeando remeacula decēter nuncupātur: pro reditu & reuersione ad superos. ¶ Luminosarū inuentionū. Ceres cū iuestigate & inquirere uellet raptā pserpinā dr̄ inflāmasse tedas ex his ignibus qui ethnæ uertice erūpunt quas sibi cū ipsa pferret orbē omnium pagrasse terrarū. Canit Clau. cererē inflāmasse geminas cupressos hisq; duabus facibus filiā q̄siuisse. Oui. pineas faces fuisse tradit. Igitur. ob lumē & flāmas facularū inuētiōes luminosas appellat. Mythologi tradunt cererē cū lampadibus raptam pserpinā q̄rere dictā illa uidelicet rōne. q hoc tpe cū lāpadibus. i. cū solis feruore seges ad metendū cū gaudio requiratur: unū & lāpadū dies cereri est dedicatus. ¶ Eleusis. Ciuitas est in attica mysteriis cereris indita. Augu. in. vii. in cereris sacris p̄dicant illa eleusina q̄ apud athenienses nobilissima fuerūt. frumenti satio apud eleusina triptolemo repta est auctor Trogus. in cuius muneris honorē noctes initiorum sacrate sūt. Paroemia græcorū est ἀγέλαστος πέτρα. i. mœstas lapis dicitur q; de rebus tristitiā cōcinnantibus. ē eni petra hæc in attica iuxta eleusin. Vbi ceres sedit mœsta. & tristis ex raptu filiæ quā per orbē terrarū accensis facibus dies noctesq; q̄ribunda uestigauerat. inde inditū petræ nomen: ut ἀγέλαστος uocaret græci. n. ἀγέλαστον mœstū appellāt. Addamus & illud tanquā auctariū. quēadmodū triptolemus: cui ceres currū draconibus uinctū & fruges ppagandas dederat: post orbem terrarū frugibus satum constituit oppidū: & ex patris sui nomine appellauit eleusinū: Vbi cereri sacra primus instituit: q̄ thesmophora græco uocabulo nuncupant. quasi dicas cerealiā cum & ipsa ceres dicta sit thesmophora. i. legifera a legib⁹ q̄s dedit mortalib⁹: in thesmophoriis: quorū nō ifrequēs mentio apud eruditos. Matrōnæ castitatē custodiētes cubit⁹ sibi sternebāt foliis uiticis: quē alii agnon a castitate nūcupant. p̄terea cū ceres in eleusinæ eximie coleret. ide sacra ei⁹ eleusina uocātur & ipsa mr̄ eleusina Virgilio dicta. ¶ Silētio tegit. Inter cętera mysteriorū cereris arcana erat paup. qd fertilitatis symbolū est. Ideo aūt silentio tegi dixit: qa ut tradit Tertullianus mysteriis oib⁹ silētii fides adhibet. ¶ Subsiste. Succurre opitulare alibi i hūc sensū: tu meis inqt iā nūc extremis erūnis subsiste. ¶ Spicarū. Ceres feracis & planæ terræ uirtutē designat: iōq; ei⁹ imago spicis decorat ipsaq; spicifera dea cognominat. In cœlo: ē spica quo sidere nati erūt dulciani. ¶ Deæ tantæ. Scilicet ueneris. ¶ Spacio tpis Seneca maximū inqt remediū iræ dilatio est ut primus ei⁹ feruor relanguescat. Aristo. in ethicis iras illas improbat quæ diu cohibitæ continent: eas probat quæ effunduntur: & mox repente desistunt: ira breuis est furor qui spacio deferuescit: & mora lenitur.

COPItulati

- Seclusa
- Mysteria
- Operta nea sacra
- cistiferæ
- Cana canistra.
- Cistæ sacrifere.
- Proserpina fœcūditas ceres unde
- Hecate unde
- dementer
- umbilicus siciliæ
- cur rapta pserpina
- Illuminæ nuptiæ
- Demeacula
- Remeacula
- Tedæ in flāmatæ a cerere.
- Mythologi.
- Lampadū dies
- Eleusis
- Prouerbiū mœsta petra.
- agelastos mœstus.
- eleusis cōdita a triptolemeo
- Telmophoria
- Tesmophora
- Exagnica sto foliis strata in cerealibus
- Eleusina ceres
- Pauper symbolū fertilitatis
- Sub spica nati dulciarii

¶ OPItulari. Opem ferre & auxiliari: ueteres opitulo dicebant: qđ opitulor. Liuius in tragœdia q̃ inscribit̃ equus Troia,
nus: da mihi hasce opes. quas peto. quas præcor porrige opitula. Iupiter cognomēto opitulus colebat̃: ex eo dictus. quod
opē indigentibus ferret. auctor Augustinus in septimo grāmatici. Annotāt opim nomē nymphæ significari opē auxiliū di
ci opes diuinas & potentiā: ops uero dea est. a qua dies festus dictus opalia. quæ Romæ celebrabant̃. die tertio post satur
nalia. ¶ Cognatæ meæ. Venerē significat: quæ cognatione cereri iuncta est. ut pote filia Iouis quē fratrē cereris fuisse tra-
dunt: & ita ceres amita est ueneris: Refert Diodorus in. vi. bibliothecæ ex saturno & rhea progenitos esse Iouē. neptunū.

opitulari copio sed cognatæ meæ, cum qua etiā anti-
quum fœdus amicitiæ colo, bonæ p̃terea fœmię ma
lā gratiā subire nequeo, decede itaq; istis ædibus ꝓti
nus. & ꝙ a me retēta custoditaq; nō fueris, optimi cō
sule. Contra spē suā repulsā Psyche, & afflicta duplici
mesticia, iter retrorsū porrigēs iter subsiste conuallis
sub lucidū lucū ꝑspicit fauū sollerti fabrica structū
nec ullā uel dubia, spei melioris uiā uolēs omittere,
sed adire cuiuscūq; dei ueniā, sacratis forib⁹ ꝓximat
uidet dōa speciosa & lacinias auro lr̃atas ramis ar-
coꝝ postibusq; suffixas, q̃ cū gr̃a facti nomē deæ cui
fuerāt dicata testabamur. Tūc gēu nixa. & māib⁹ arā
repētē āplexa, detersis añ lachrymis, sic adp̃cat. Ma-
gni Iouis germana. & cōiuga siue tu sami q̃q̃rulo ꝑtu

ac plutonē cererē & iunonē: Ceres tanq̃ geres a geren-
dis frugibus noīata est: quę a græcis demeter q̃si geme
ter. i. terra mater nuncupat̃: hinc apud Galenū lib. sc̃do
de Alimentis demetria semina poni pro cerealia. obser
uaui & frumētaria. Quod queādmodū intelligant Me
dici nr̃i nō discutio: eandē Tesmophorā dicūt. q̃si legi
ferā. prima enim leges mortalib⁹ dedisse fert̃: Vnde &
Thesmophoria festa cereris appellantur. ut diximus.
¶ Fœdus amicitiæ. Potest hoc referri ad morē cereris
quādo. s. Amauit iasiona. siue iasiū de quo Ouid. quæri
tur canescere mitem iasiona ceres: & alibi uiderat ia-
sium cretea diua sub ida uidit & ut teneræ flamma ra-
puere medullæ. p̃terea ex ioue genuit ꝓserpinā: ut me
rito dicat ceres sibi cū Venere antiquū esse fœdus ami-
citiæ. ¶ Optimi consule. Accipe iudicaq; in bonā partē
prouerbialis locutio. Quintilianus in primo: fit. n. con-
sula cōsulendo uel a iudicādo. nam & hoc cōsulere ue-
teres uocauerūt. uñ adhuc remanet. illud. Rogat boni
cōsules. i. bonū iudices in carmine obsceno. cōsule po-
ma boni: apud Columelē ut boni consulat. ¶ Duplici
mœsticia Et ob cupidinis desideriū & ob cereris repul

sam. ¶ Subsistæ. Subiacentis. ¶ Sublucidū. Paꝝ lucentē: nā & lucus a cōtrario dictus: qa umbra opacus: paꝝ luceat qđ &
Quintilianus memorat: Sublustris nox dr̃ Oratio: & sublustris umbra Virgilio. quæ habēt aliquid luminis. sic & Au. Gel.
sublustria uerba decēter dixit nō ex toto luminosa. sed aliquid luminis habētia & aliquātisper splēdicātia. sublucare uerbū
uetus est qđ significat ramos arboꝝ supputare: & ueluti subtus lucē mittere: Collucare aūt succisis arboribus locum luce
implere. hoc intellectu accipiendū est illud Catonianū. lucum collucare Romano more sic oportet. Plinio interlucatio est
idē fere quod sublucatio: quasi ꝑ interualla succisio ramoꝝ qui in densitate sunt superuacui. & in. xvii. interlocatio inquit
arboribus prodest: apud eundē legitur interlucata densitate ramoꝝ: corrige interlucata. hoc est supputata succisaq;. ¶ Fa
num. Tēplum. ¶ Solerti fabrica structū. Diximus ante. queādmodū ꝓbatio ædificii cōsideraꝫ ex subtilitate officinationis.
ex dispositione architecti: & ex domini magnificētia. ¶ Veniā. Pacē beniuolentiā propiciationē. uerbū ꝓprie pontificale
est. Vñ apud Virgiliū: Tu modo posce deos ueniam. dicta aūt uenia ad eliciendā misericordiam: metetur enim beniuo-
lentiam numi nunqui licet inocens sit: ueniam tanq̃ peccauerit petit. ¶ Proximat. Propinquat. ¶ Lucinias. Vestes uel po-
tius uestium partes literis aureis intextas. refert Plinius zeuxim pictorē: nomē suū solitū ostentare intextum aureis literis
in palliọꝝ tesseris. ¶ Quæ cū gratia facti. Sensus est literæ ex auro intextæ laciniis testabant̃ spolia illa uotiua eē & ex uo
to Iunoni Deæ consecrata ob impetratū beneficiū. sic. n. hodieq; fieri solet: ut hoīes uoti compotes in tabella. uel alia re-
uotiua declarent causam dedicationis. & gratiam facti testentur. ¶ Postibus suffixas. Alludit ad ritum priscorum qui in
foribus affigere solebant hostiū spolia: quæ nec emptori refigere liceret: quæ etiam dominis mutatis domus ornamenta
erant. hinc Tibullus. & domus hostiles præferat exuuias: Silius in primo punicoꝝ refert pro curiæ Romanæ foribus &
lumine pependisse currus. Clypeos. Arma. deniq; spolia hostilia omne genus. ¶ Genu nixa. Ingegniculata. ¶ Tepentem.
Adhuc sacrificio calentē. ¶ Manibus amplexa. Expressit ritum sacrificātiū. is enim qui deos p̃cabat̃: etiam aram manibus
apprendebat: inde. M. Varro: & Macrobius tradūt aras primū ansas dictas: ꝙ esset necessariū a sacrificantibus eas teneri.
Cōmutatione dein literaꝝ aras dici ceptas: qđ nobilissimus poeta scienter expressit illo uersu. Talibus orātē dictis arasq;
tenentē. necnon & alio. Talibus orabat dictis arasq; tenebat. ¶ Germana & cōiuga: Deprecatio est Psyches ad iunonē:
q̃ soror & cōiunx magni Iouis esse phibetur. cām physici referūt. Qui Iouē æthere. i. ignē ītelligi uolūt iunonē uero aerē.
& quoniā tenuitate hæc elemēta paria sunt dixerunt esse germana. & quia iuno hoc est aer subiectus est igni idest ioui iu
re cōiugata maritali uinculo prodiderunt. sup quare: Augustinus in quarto de ciuitate dei scribit hæc: cur ioui etiā iuno
uxor adiungitur: quæ dicatur soror & coniunx qa iouem inquiūt in cœlo accipimus: in aere iunonē: & hæc duo elemēta
coniuncta sunt: alterum superius: alterum inferius. M. Varro Iunonem Iouis coniugem ideo dici autumat: ꝙ Iupiter cœ
lum sit Iuno uero terra: quæ eadem & tellus. Vnde a Virgilio scienter dictum est ex hac uarroniana sententia: tum pater
omnipotens fœcundis himbribus æther coniugis in gremium læte descedit. idest in gremium telluris: aut terræ. id quod
& Augustinus quoq; interprætatur: aer ut stoici disputant interiectus inter cœlum & mare iunonis nomine consecratur:
quæ est soror & cōiunx Iouis. ꝙ & similitudo est ætheris. & cū eo summa coniunctio: Iunonem a iuuādo nominatā cre
do inquit Marcus Tullius quam: græci appellant ἥραν. Vnde heretum oppidum in latio quasi iunonium: quod in hono-
rem heræ: idest iunonis a græcis conditum est. auctor Solinus. illud adde quod Theopompus & hellanicus prodiderūt
Iunonem: ab ioue uinctam cathenis aureis. & deprauatam incudibus ferreis intelligi uolentes ꝙ aer igni cœlesti coniun
ctior duobus deorsum elementis misceatur: idest aquæ & terræ. quæ elementa. duob⁹ superioribus grauiora sunt. ¶ Si
ue tu sami. Loca percenset. in quibus religiose colitur. quis enim ignorat samon insulam iunoni dedicatam fuisse: quæ in
mari icario sita est quam Marcus Varro: & Lactantius scribūt prius nominatam esse partheniam: quod ibi παρθένος: idest
uirgo iuno adoleuerit: ibi educata sit: ibi etiam ioui nupserit fanum iunonis nobilissimum: & antiquitus famigeratum
fuit sami. ubi donarium deæ per quam opulentum uisebatur & simulachrum ipsius in habitu nubentis figuratum: & sa-
cra eius anniuersaria nuptiarum ritu celebrabant̃. Samon perinde ac feracissimam laudantes prisci non dubitant illud ei
prouerbium accommodare quod etiam ferat gallinæ lac. ibiq; reperire possis lactis gallinacei haustum: quod Plinius de
center usurpat in prohemio naturalis historiæ pauones e samo probanturq; ad geneam.

Opitulo
Iupiter opitulus
Opis
Ops
Opes
Opalia
Demetria semīa apud Galenum
Iasius dilectus cerere
Boni consule
Sublucidā
Sublustris nox
Subulcare
Collucare lucum
Interlucatio
Interlucata
Correctū i Plinio uerbum uenia pontificale uerbum
Spolia refigere non licebat
Arā teneria sacrificante
Aræ ansæ
cur iuno soror & uxor iouis
iuno tellus
Versus Virgilii ex georgicis
Hera iunonū heretū
iuno uincta catenis a ioue
Samos perthenia
Lac gallinaceū fert

uagituq; & alimonia tua gloriaṫ, tenes uetustas delubra, siue celsæ carthaginis, q̄ te uirginē, uectura leōis, cœlo commeantem percolit, beatas sedes frequentas siue prope ripas inachi qui te iam nuptam tonantis & reginam dearum memorat. inclytis Argiuorum præsides mœnibus quam cunctus oriens. Zygiā ueneraṫ, & oīs occidēs lucinam appellat, sis meis extremis casib⁹ iuno sospita, meq; ī tātis exāclatis laborib⁹ defessam, iminātis p̄iculi metu libera. ꝙ sciā soles p̄gnātibus p̄iclitātibus ultro subuenire. Ad istū modū supplicāti stati sese iuno cū toti⁹ sui nūinis

Vagitu. Vagitanum deū prisci coluerunt quē præesse uoluerunt uagientibus. hic & uaticanus noīatus. Vagorē uagitum dixit antiquitas. Siue celsæ carthaginis. Carthaginē iunoni dilectā fuisse nemo nō nouit: qui uel illud Virgilianū tm̄ legerit. Quā iuno ferṫ terris magis oībus unā posthabita coluisse samo: olim Caius Gracchus carthaginē coloniā Romanā fecit deductis colonis italicis & iunoniā nuncupauit. Carthagine fuit tēplū. currus Arma iunonis. carthago hæc magna noīatur: cū altera hispaniæ spartaria dicta sit græce Καρχηδών unde Carchedonii dicti carbunculi. ob opulētiā magnæ carthaginis. Vectura leonis. Ex fabula dictū hoc est quæ tradit iunonē a leone p̄ cœlū uectā consedisse carthagine; posset hoc referri ad leonē cybeleium. qm̄ ut theologia ethnicorū docet unus est deus res plures. & plura uocabula: qn̄ qdē: ut auctor est Augustinus. matrē magnā. eādem cererē uolunt quā nihil aliud dn̄t eē quā terrā eāq; perhibēt & Iunonē. Ideo aūt magnæ matri: siue Iunōi leonem adiungūt solutū atq; mansuetū, ut oñdant nullū genus terræ. tā remotū ac uehemēter ferū qꝺ nō subigi coliq; cōueniat. Argiuoꝝ p̄sides mœnib⁹. Mycenæ spartæ, argos græciæ ciuitates inclytæ iunoni sacratæ sunt. hinc ait iuno apud Statiū: scis semp̄: ut arces cyclopū magniq; phoroneos inclyta fama: scepta uiris opibusq; iouē: quibus uersibus argiuoꝝ mœnia significanṫ. Vbi phoroneus primus diciṫ iunoni tēplō dicasse & sacrificioꝝ instituisse solemnia. Cyclopes aūt quos gasterochiras. i. uentrimanos appellāt numero septem mœnia & arcē argiuoꝝ aliaq; cōplura extruxisse produnṫ: quoꝝ meminit Strabo in octauo argos aūt apud Homeꝝ multiplex est: a quo mō priscū mō iasiū: mō acheū: mō pelasgicū memoraṫ ab eodē dictū est argos hippion hoc est equæstre καὶ ἄργος ἱππόβοτον. i. equoꝝ nutricium: ex quo fluxit emulatio illa oratiana: plurimus in iunonis honorem aptum dicet equis argos ditesq; mycenas. Homericū quoq; est argos: dipsion: idest siticulosum: & aquaꝝ indigū. Argos quidem pelasgicū significat thessaliā Homero sicut noīe achei peloponesus demonstraṫ generali uocabulo argiuos uocat græcos oīs. Argiuū agrū percurrit fluuius inachus de quo apud poetas crebra mētio. Vn̄ inachidæ argiui græciq; nuncupati. Plinius in quarto: inter inachū: & erasinū amnes sitū esse docet Argos hippiū cognominatū: & mox Paulo appellatū est inquit inachiū alias argos hippiū: Auctor est Strabo tēplū dicatū iunoni iuxta mycenas fuisse argiuis: myceniisq; cōe: in quo fuerūt polycleti simulachra artificio præstātissima. argos ab initio magis ac magis extitit potētia opibusq; p̄pollens: Vbi floruit regnū pelopidaꝝ: apup argiuos inachidas iuno colebaṫ iā nupta & regina celitū: cū samii uirginē & infantē uenerarenṫ. Cyprianus in libello qꝺ idola dii nō sint: ostēdit iunonē deā esse argiuoꝝ: samioꝝ & Carthaginensiū: a quo argiua samia & pœna nuncupaṫ. Zygiā ueneraṫ. Optimo epitheto Iuno zygia noīaṫ q̄si iugalis ab eo qꝺ præest maritali cōiugio cuiq; sunt uincla iugalia curæ. ut inqt poeta ζυγόσ. græce iugū dr̄. Vn̄ zygia iuno quasi iugatiua siue iuga. sic. n. a latinis nūcupaṫ. Auctor est Victruuius carpinū arborē a græcis zygiā appellari. ꝙ ex ea materia fiunt iuga in mentis quæ apud eos zyga uocitanṫ. Romæ fuit iugarius uicus sic dictus quia ibi fuerat ara iunonis iugæ: quā putabant matrimonia iungere. Seruius grāmaticus in enarratione Virgiliani carminis ne cui me uinculo uellē sociare iugali, sic exponit iugali p̄p iugū. qꝺ īponebaṫ matrimōio cōiugēdis. un̄ etiā Iuno iugalis diciṫ. Deus quoq; iugatiu⁹ ob hoc noīatus in nuptiali solēnitate iuocabaṫ. Quādo sponsus sese sponsæ cōiugebat: iugūq; maritale pariter subibant: apud priscos cū iunonis numē nuptialibus ministeriis multiiugis adhibereṫ: cognomentis quoq; uariis nuncupabaṫ. unde interdicā. & domiducā. Vnxiā & cinxiā iunonē puellæ nubētes in nuptiis aduocabāt: ut uidelicet eoꝝ itinera p̄tegeret & in optatas domos duceret: & cum postes maritales ungerent faustum omen affigerent. & cingulū ponentes in thalamo non relinqueret, auctor Martianus: quod diximus cognomine unxie Iunonem a nubentibus coli scito nouas nuptas intrantes domum coniugalem solitas esse perungere postes adipe suillo ut inquit Plinius. uel lupino. ut Masurius tradit. unde uxores ab unguēdo nominatæ sunt. Cunctus oriens. Nationes orientales. Occidens. Populi occidētales. Lucinam appellant: iunonem lucinam a parturientibus inuocari nemo est qui nesciat. Lucinā autem ideo nuncupant. ꝙ lucem nascentibus tribuat: a luce quoq; lucecia nominaṫ. sicut & Iupiter. lucetius dictus & ꝙ lucis causa sit: quodq; nos luce quasi uita ipsa afficiat & iuuet. Marcianus Gelius festus auctores. Plinius autumat lucinam a loco nominari in quo Romæ condita est ædes lucinæ. Ouidius utrunq; etymon complexus est his uersibus: gratia lucinæ dedit hæc tibi nomina lucus: uel qa principium tu dea lucis habes. Supercilia iunonis tutela esse prodiderunt. ꝙ his protegātur oculi per quos luce fruimur: quam lucem tribuere putabant iunonē lucinam. quidam tradunt lucinam iunonis esse filiā: græco mystico nomine ilithiam uocant: qua dictiōe usi sunt & nostri. Ouidius: præpositam timidis parientibus. ilithian. Oratius in carmine seculari. Lenis ilithia fuere matres: siue tu lucina probas uocari seu genitalis. M. Varro sentit iunonem lucinam: esse lunam eandē & proserpinam dianāq;: quæ ideo uideṫ lucina dicta. uel ꝙ lucet. uel ꝙ lucē nascentibus præbet. Luna. n. nascētium dux. a quo parientes eam inuocant. Iuno sospita. Sospitatrix salutaris. opifera. alludit ad cognomē iunonis sospitæ. hoc enim cognomine in lanuuino municipio collebatur: cui omnes consoles sacrificare necesse erat: ut docet. M. Tullius in oratione p̄ murena. Liuius auctor est in. viii. lanuuinis ciuitatem datam. sacraq; sua reddita. ea conditione ut ædes lucusq; suspitæ iunonis cōmunis lanuuinis municipibus cū Po. Romano esset. refert Ouidi. in fastis calendis februarii delubrū iunoni sospitæ dedicatum fuisse apud eundem Liuium leges decem uirorum monitu decretum esse in secundo punico bello ut iunoni sospitæ lanuuini maioribus hostiis sacrificaretur: mendum inoleuit in codicibus liuianis. nā pro lanuini passim legitur lauiniis. sicut altera quoq; menda consimilis & compar libros Nasonis occupauit. apud quem in. vi. fastorū pro lanuuiū. uulgo scribit & legit lauinium syllaba repugnāte & refractaria: sic. n. loquitur iuno sospita & populus laurens lanuuiūq; meū. Sospitare uerbum uetus est quod saluū facere significat Ennius Regnū nostrum sospitent: unde sospitator sospes. & sospita: inclinantur. prisci quoq; iunonem soticenam nuncupauerunt. ut docet Marcianus Capella: quasi dicas salutarem & sospitatricē. Totius sui numinis. Sicut multiiuga sunt iunonis noīa. Ita multiplex est numē & potestas: numē. n. dicunt esse iperiū dei a nutu: nā præter cognomenta iunonis iam explicata. eandē nuncupāt reginā & selectā: fluoniā quoq; colunt fœminæ ꝙ fluoribus menstruis præsit quin etiā februalem februam. februatā nuncupant: ex eo ꝙ ipsi iunoni mense februario sacra fiebant: & mulieres februabantur. i. purgabantur. populonam plebes curetim bellantes memorabant.

AVgusta

Vagitanus deus
Vagor uagitus
carthago iunonia
carchedon
Carchedonii
unus deus noīa plura
Arces cyclopū
argos
cyclopes
gasterochires
Argos multiplex hippoboton
Dipsion argos
inachidæ
Zygia iūo
Iuga iuno
iugalis
iugatinus deus
Domiduca
Vnxia
Cinxia
Vxores ab unguendo
Lucina
Lucetia
Lucretius
Supercilia in tutela iunonis
ilithia
Sopita iuno
Mendū de lanuuio & lauinio
Sospitare
Soticena iuno
Numen
Fluonia februariis
Februa
populona

¶ AVgusta.Sācta ac religiosa.¶ Perfidē.Iusiurādū est deā fidē:cui Numa Pōpilius solēne instituit:ut cuius sacrario flami- Fides aulīa
nes manu ad digitos usq; inuolutarē diuinā faciebāt:significātes fidē tutādā sedēq; eius ēt in dextris sacratā eē:apud aucto Nutus
res frequēs est ista locutio uestrā iploro fidē ꝑ auxiliū:qdā codices hñt nō ꝑ fidē:sed psyche tanq̃ iuno nūcupatim psychē ap Renutus
pellet:ut sit uocatiui casus o psyche.¶ Nutū.Fauorē.nutus.n.numinū suffragatio significat̃.sicut renutus refragat̃. Pli.in
eplis.Nā ego quoq; tibi nutu ac renutu respōdere uoto tuo possum.¶ Nurus meæ.Venerē nurū suā iuno appellat uel qa
uxor est Vulcani iunonis filii.uel qa matris eadē iunone ꝓgeniti:utrunq;.n.cōiugē hēt uenus.¶ Legibus ꝓhibeor. Titu-

augusta dignitate ꝑsentat.& ꝓtinus,quā uellē inq̃t ꝑ fidē nutū meis ꝑcib⁹ tuis accōmodare. sed cōtra uoluntatē Veneris,nurus meæ,quā filiæ semꝑ dilexi loco,ꝑstare me pudor nō sinit.tūc ēt legibus q̃ seruos alienos ꝓfugos iuitis dñis uetāt suscipi,ꝓhibeor.Isto quoq; fortūæ naufragio Psyche ꝑterita,nec indipisci iā maritū uolatilē q̃ens,tota spe salutis deposita,sic ipsa suas cogitatiōes cōsuluit,Iā q̃ pñt alia meis erūnis tēptari uel adhiberi subsidia,cui nec deaꝝ q̃dem,q̃q̃ uolētiū potuerūt ꝓdesse suffragia,quo rursum ita q̃ tētis laqueis iclusa uestigiū porrigā,q̃busq; tectis,uel ēt tenebris abscōdita magnæ Veneris ieuitabiles oculos effugiā,qn igit̃ masculū tādē sumis aium,& cassæ speculæ renūtias fortiter & ultroneam te dñæ tuæ reddis,& uel sera modestia seuiētes ipetus eius mitigas,q̃ scias,an ēt,quē diu quæritas,illic in domo matris reperias?Sed ad dubiū obsequium,immo ad cretum exitium preparata,principiū futuræ secū meditabat̃ obsecrationes.Ad uenus terrenis remediis inquisitionibus obnuans,cœlum petit iubet cōstrui currū quem ei Vulcanus subtili fabrica studiose poliuerat,& ante thala rudimentū,nuptiale munus obtulerat.lunæ tenuantis detrimēto cū spicuū.& ipsius auri dāno ꝑciosum:de multis q̃ circa cubiculū dñæ stabulant procedunt quatuor candidæ columbæ &

lus est apud iuriscōsultos de seruo corrupto quo ait ꝑ De seruo
tor q seruū seruāue.alienū alienamue recepisse ꝑsuasit corrupto
seue q̃d ei dicet̃ dolo malo quo eū eamue deteriorē fa- De fugiti
ceret.in eū q̃ti ea res erit induplū iudiciū dabo:qđ ait uo
ꝑtor recepisse.ita Vlpianus accipit.si susceperit seruū
alienū ad se in alieno loco edificatiōe.Itē titulo de fugi
tiuis scriptū legimus ꝙ is q fugitiuū celauit seruū fur ē.
Senatus cēsuit ne fugitiuū admittāt:ne ꝓtegant̃ a uilli-
cis.his āt q itra.xx.dies fugitiuos uel dñis reddidissent
uel apud magr̄at⁹ exhibuissent.ueniā in añ actū dedit.
¶ Quiēs.Potēs ualēs.¶ Indipisci.Cōsequi ac usurpare: Indipisco
ueteres dicebant indipisco.ꝓ peto & usurpo.Plau.nec
ptē tibi adeo cui sit idipiscas neq; furē excipies.¶ Cogi
tatiōes cōsuluit.Habuit cogitatiōes in cōsilio tanq̃ cō
siliarias & secū sic sermociata ē.¶ Quāq̃ uolētiū.Ceres
& Iuno uolebāt q̃dē posse suffragari erūnis psyche sed
nō audebāt reueritæ ueneris ptātē.¶ Oculos effugiā.
Percūctatiue ꝓnūtiandū uidet psyche nullū eē tā tene-
brosum latibulū:tāq; recōditū quo possit effugere ue-
neris oculos q cūcta ꝑtēāt penetrātq;.hoc & totū phy
sice dictū:uis n.ueneris ac potētia nihil intactū nihil in
accessū relinq̃t hic deus & terras & maria alta domat.
Qui.i declamatiōe q̃ iscribit̃ apes papaueris nō illas li
bido ꝓgenerat domitrixq; oīum aīaliū uenus.¶ Cassę Domitrix
spe.Irrite & uane spei.specula a spe diminutiuo uoca- oium uen
bulo deriuat̃:quo utit̃ Plau.ueteres pl̃r dicebāt speres Specula
Ennius spero si speres q̃cq̃ ꝓdesse potis sunt.¶ Mascu- Speres
lū.Virilē & impauidū.¶ Vltroneā Volūtariā & tuapte
spōte.Vetus ꝓuerbiū ē.Vltroneas putere merces cui⁹
meminit.Hierony.¶ Quiscias:Vñ scias.¶ In domo
mr̄is.Probabile ur̄ & satis credibile cupidinē filiū repe
riri posse in materna domo cū mr̄es in filios sint lōge
quā patres idulgētiores.¶ Dubiū obsequiū.Nesciebat
psyche an uenerē eēt obseq̃o mitigatura:& an a uene-
re in famulatū reciperet̃.¶ Terrenis remediis. Venus
recusans ingrere psychē ope terrena & humāo reme-

dio cœlū petit imploratura diuinas suppetias.¶ Currū poliuerat.Credibile est carrucā ueneris oī ornatu cultuq; fuisse po
litissimā preciosissimāq; cū eā fabrilis deus idēq; maritus fabre fecerit.Matronaꝝ Romanaꝝ carrucas ex argento celatas
fuisse Pli.cēsoria castigatiōe reprēdit.luxū uidelicet taxans.heliogabalus habuit gēmata uehicula & aurata.iter currus pri Pāpillum
scoꝝ delicatiores est Pāphilū de quo lāpridius iunxit & quaternas mulieres pulcherrimas & binas ad pāpillū uel ternas quid
& sic uectatus est celebrāt inter uehicula matronalia & basternas:q̃bus silia dixit Seruius eē pilēta enarrans illud Maro Basternæ
nianum.pilentis matres in molibus.De basternis Amianus marcellinus sic meminit matronæ complures opertis capiti- Pilenta
bus & basternis per latera ciuitatis cuncta discurrunt.basternarum meminit & Palladius quadam tenus.¶ Ante thalani Nuptialia
rudimētū.Primū cōcubitū cōiugalē decēter & uerecūde significat.¶ Nuptiale munus.Apud Iuuenalē de nuptialibus mu- munera
neribus mentio fit illo uersu.Nec illud qđ prima ꝑ nocte dat̃:cū lāce beata dacicus & sculpto radiat germanicus auro:
Vulcanus currū hūc ueneri dono dederat ꝓ munere nuptiali.post prios cōcubitus maritales:nā cū uirginitas uxoris oīb⁹
maritis acceptissima sit ꝓ ea erepta.q̃ reddi neq̃t.munus repētit̃,tanq̃ ꝑmiū fit deuirgiatæ puellæ:cui nihil uirginitatis flo-
re est ꝑciosius.¶ Lunæ detrimēto.Significat curꝝ ueneris arcuatū fuisse & ad effigiē lūæ corniculatæ. Figuratū. Luna.n.
in cornua:tenuat̃ sentire ꝙ uidet̃ detrimentū.cū uero peruenerit ad orbiculatā rotunditatē.pleno orbe nihil patit̃ dispēdii Columbæ
scite āt dixit auri dāno præciosum.Nā cū auꝝ in effigie currus corniculata deesset.ꝓut fabrica talis deposcit. damnū auri ueneri dica
fieri in uehiculo dicebat̃.idq; ex tali detrimēto fiebat uenustius.¶ Columbæ candidæ.Columbas tutelæ ueneris assignāt tæ
poetæ & nullus ignorat cui uel illud tm̄ notū sit.Tum maximus heros maternas agnoscit aues lætusq; præcatur. Autu- Peristera
mant eruditi columbas ueneri consecratas esse pp fœtum fi equētem & Coitum Mythici de columbis ueneri dicatis hæc nympha
fabulantur.Venus & cupido cum quodam tempore uoluptatis gratia in quosdam campos descendissent lasciua conten Peristera
tione certare cœperunt quis sibi plures gemmantes colligeret flores quo in certamine ludicro uictus est cupido. Siquidē columba
nympha nomine peristera subito accurrit.& adiuuādo uenerem superiorem effecit ex quo indignatus cupido puellam Columbus
demutauit In columbam:quæ a græcis peristera appellatur.Sed pœnam honor miniuit:uenus:namq; in consolationem unde
trāsfigurationis columbam in tutela sua esse uoluit.Albertus magnus homo eruditior q̃ eloquentior columbos ex eo Peristero-
appellati opinatur:quasi colentes lumbos sed male:nam ut docet.M.Varro.a columinibus uillarum columbæ dictæ: trophium
græci peristerotrophiū:& peristereona uocant:qđ nr̄i colūbariū:q̃uis apud.M.Varronē colūbaria ꝓprie sint loculamēta: Colūbariū
quæ singulis paribus intra peristerotrophion assignant̃ colūbarius uero colūbaꝝ custos & educator noiatur. Nihil colū- Colūbari⁹
bis fœcundius.Nā diebus quadragenis concipiunt pariunt incubant educāt.& hoc fere totū annū faciunt.Illud adde colū- Columbar
bar significare genus uinculi apud ueteres uñ Plau.in rudēte festiuiter inquit in columbari collus haud mollum posterit.

hylaris icessibus picta colla torquētes iugū gēmeū su beūt. Susceptaq dña lætæ subuolāt currū deæ prosequētes, gānitu cōstrepēti lasciuiūt passeres, & cætere q dulce cāticāt aues melleis modulis suaue resonantes, aduētū deæ pnūciāt cedūt nubes, & cœlū filiæ pādit. & summus æther cū gaudio suscipit deā. nec obuias aqlas, ul accipitres rapaces, ptimescit magnæ Veneris canora familia. Tūc se ptinus ad regias Iouis arces dirigit, & petitu superbo Mercurii dei uocalis opæ necessariā usurā postulat. Nec renuit Iouis cerulū superciliū. Tūc ouans ilico comitāte ēt Mercurio. Venus cœlo demeat, eiq sollicitæ ferit uerba. Frater Arcadi scis nēpe sororē tuā Venerē sine Mercurii psentia, nil unq fecisse nec te pterit utiq, qto iā tpe delitescētē ancillā nequerim reperire. Nil ergo sup ē, q tuo pconio pmiū iuestigationis publicitus edicere. Fac ergo mādatū matures meū, & idicia qbus possit cognosci manifeste designes, ne si qs occultationis illicitæ crimen subierit, ignorantiæ se possit excusatione defendere, & simul dicens libellum ei porrigit

℃HILARis. Hilarus i scdo ordie: & hilaris i tertio declinaf sicut exaius & exais hilascere ē hilarē fieri & lætū hilarari ē iucūdari. & hilaritate pfundi. ueteres hilarirudinē p hilaritate dixerūt. Plau. honera te hilaritudie hilarodos apud antiquos dictus lasciui & delicati carminis cātor. ℣ Picta colla. Torquatā colūbā appellat Prop. illo uersu. At tu torqtæ uenus o regina colūbæ a torquæ uidelicet quo circa colla isignitæ cōspiciunf. Arcesilas phus intuēs colūbinū colū pbabat incōprēsibilitatē. siqdē colūbaꝝ ceruix uariis colloribꝰ nitet. quotiēs aliquo deflectif ut auctor ē Sene. in. i. qōnū hinc Cæsar uero dissertissime colla tiberiacæ splēdēt agitata colūbæ. Lucre. quoq de multiplici uarietate coloris circa colūbaꝝ facūdissime scribit huiusce rei nō ignarus Hierony. cōtra Iohannē origenistā sic ingt colūbaꝝ colla ad singulas cōuersiones colorē mutātia. ℣ Passeres. Nō imerito passeres in famulitio sunt Veneris quo cōstant eē libidinosissimos Pli. i. x. refert salacitatē colūbaꝝ & passeꝝ eē cōparē. hic illud uernis passeribꝰ salatiores. Annotatu dignū ē priscos struthеū dixisse uirile mēbrū a salacitate passeris q græce στρουθὸς df. ℣ Melleis modulis. Democritus nominat aues qsdā quaꝝ cōfuso sanguie serpens gignaf quē qsqs ederit itellecturus sit alitū coloqa. Apolloniꝰ tyaneus sermonē auiū collebat: q olim spectās ad passeres i arbore cōsidētes. Venisse unū aliuū passerculū gānitu & uoce obstrepētē: cōctosq illū secutos euolase: dixit ad socios passer ille reliqs nūciauit se inuenisse frumētū ipsum i angiportu: & cibi affatim his uerbis p multi cōmoti iure spectatū & ita factū eē put ille pdixerat: miracūdi: iuenerūt. ℣ Cedūt nubes. Aduētu ueneris cūcta differebāt oisq cœli tristitia discutif. ℣ Cœlū filiæ pādit. Myrthici fabulanf uenerē ex pudēdis cœli abscissis in mareq piectis pcreatam q a spuma: uñ coaluit aphrodites nomē accepit. ℣ Canora Nō minus decēter q elegāter canorā ueneris familiā appellat intelligi uolēs auiculas dulcisono cātu cōstrepētes comitātesq uenerē dñam istar famulaꝝ. ℣ Petitu. Petitiōe. ℣ Vocalis opæ. Sēsus ē petit uenus a Mercurio ut sibi paulisp usū pconis accōmodet fūgatq pconio i psyche disqrenda pcōis aūt opa uocalis ē. & misteriū uocalissimū. Mercuriū āt pconē nūtiūq deoꝝ eē tradūt: cui sermōis ptās tributa phibef. ideoq Mercurius qsi medius currēs df appellatus: q sermo currat inter hoies medius ideo hermes græce q sermo uel interpretatio: q utiq ad sermonē ptinet hermenia df ideo & mercibus præesse. qa inter uēdentes & emētes sermo fit medius. iō alas ei in capite & pedibꝰ ponūt uolētes significare uolucrē fieri p aera sermonē. iō nuntiū dñt qm p sermonē oīa cogitata enuntianf. græce df [illegible] qsi inter nuntius: fulgentio furatrinus Deus noiatus q furtis præsit. ℣ Vsurā. Vsum M. T. huic uitæ usurā eripere uis ide usuraria fœmina Plato ab usura hoc est usu noiata. iuriscōsulti usuariū ab usu nuncupāt eū cui usus legatus est. Apud eosdē usuarius seruus & usuariæ ancillæ dñr: quoꝝ usus sit legatus. ℣ Cerulū superciliū. Ex humero sumptū epitheion supercilii iouialis qui ait κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων. i. annuit Iupiter cerulis supciliis: nā cyaneus color est græco uocabulo ceruleus sub uiridis subniger qua dictione frequēter utitur Pli. ℣ Frater arcadi. Fratrem arcadiū Mercuriū ex eo appellat qd in arcadia natus sit. Namq in cyllene archadiæ monte maia ex Ioue Mercuriū enixa est: ex Ioue quoq natam uenerē & dione fabulatores tradūt. ℣ Sine mercurii præsentia. Hoc ex siderali doctrina & astrologico apotelesmate sumptum: namq mercurii sidus proximū stellæ ueneris inferiore circulo ferf: & ut auctor est Iulius Firmicus si ueneri in horoscopo cōstitutæ mercurii se stella cōiunxerit: & in eodē signo & hiisdē partibus partiliter fuerint cōstituti coronatos faciēt & musicos: q oium admiratione laudenf: itē Mercurius & uenus in horoscopo partiliter cōstituti in diurna genitura faciēt præfectos thesauroꝝ regionū. Oratores grāmaticos legum inuentores: si uero per noctē in horoscopo partiliter fuerint inuenti facient acutos ingeniosos: & qui oīa quæcunq agere uoluerint facile cōsequanf: quorūq oratio ac sermo plenus sit leporis ac gratiæ: præterea ueneris stella nunq longius quadraginta sex partibus. Mercurius uero uiginti a sole abscedunt. ℣ Ancillā. Psychen. ℣ Tuo præconio. Mercuriū deoꝝ nuncium dici nullus ignorat: utpote sermonis deū: qui ideo Mercurius: quasi medius currens credif appellatus q sermo currat inter hoies medius: sicut Hermes græce: q sermo uel interprætatio significatur: hinc Plautinus Mercurius ait. Nā nos quidē scitis concessum & datum mihi esse ab diis aliis nunciis præsim & lucro. Diodorꝰ auctor ē in. vi. bibliothecæ pconia & pcones mercurio assignari: q internūcii eē solēt. ipm uero pconē deoꝝ eē: & q mādata diligēter exequaf. Martianus capella famā præconātē nō inscite facit uocare noiatim deos in cōsistoriū cœleste cū nullū si præconiū maius q famæ uocalissimæ. ℣ Publicitus. Publice occultationis illicitæ. Qui occultat alienū seruū in eū pœna cōstituta ē: ut inqt Vlpianus. is q fugitiuū celauit seruū: fur ē: epła quoq generali diuoꝝ Marci & cōmodi pœna in eū statuta est: q apud se quæri phibuit: quæ declarat & præsides & magistratus & milites Stationarios adiuuare debere dominos in inquirēdis fugitiuis & ut inuētos reddāt: & ut hi apud quos delitescāt punianf: si crimine cōtinganf. ℣ Ignorātiæ excusatione. Aristo. lib. iii. ethicoꝝ cōmissa per ignorantiā puniēda esse censet: si ipse cōmittens causa ignorātiæ fuisse uideaf: puniunf & ignorātes aliqd ex his quæ legibus cōtinētur: quæ utiq scire oportet nec difficilia sunt: & q per negligētiā ignoranf: in lege moiayca damnaf ignorātia & punif: sup qua re subtiliter & copiose scribit diuus Hieronymus aduersus pelagianos: apud Oratores: in partibus purgationis est iprudētia: per quā is qui arguif aliqd sciuisse negaf: & ignorātiæ excusatione defendif: ut apud quosdā: lex erat ne quis dianæ uitulū imolaret: nautæ quidā cū aduersa tēpestatæ in alto iactarenf uouerūt si portu potiti essent se ei deo q ibi eēt uitulū imolaturos. casu erat in eo portu fanum dianæ eius cui uitulū imolare non licebat. imprudentes legis cū existent uitulū imolauerunt accusantur q contra legem fecerint. Defendunf ignorantiæ imprudentiæq presidio: apud iuriscōsultos lata culpa df nimia negligētia. i. nō intelligere q oēs intelligūt. Libellum. Ex ritu præconis: q uel ex libello preconium facit: uel scriba subiiciente proclamat.

Hilarescef
Hilarari
Hilaritudo
Hilarodos
Torquata columba
Colla colūbarum uersicoloria
Passeras i famulatu ueneria
Struthеū
Struthos
Passer
Apolloniꝰ itelligebat uoces auium
Aphrodite
Ministeriū pconis uocalissimum
Mercurius unde Hermes
Hermonia
Furatrinus
Vsuraria
Vsuarius
Cyaneus color
Mercurius in horoscopo Venus
Præconia assignant
Fama pconans
Qui fugitiuum celat fur est
punitur ignorantia
Exemplū rhetoricorum
Lata culpa

℃OBsequiū

¶OBsequium.M.Tullius existimat obsequium esse uerbum Terentium:& ab ipso Terentio primitus usurpatum. Do Obsequiũ
natus.M.Tullium refellit:cum Plautus & Neuius ante Terentium dixerint obsequium : obsequibiles dicti officiosi & in quo re
ad obsequium propensi. ¶Mandatæ prædicationis.Iniuncti a uenere præconii.¶Metas murtias.Venerem prisci mur prensus ci
tiam cognominarunt.a myrto uidelicet:quæ arbor ueneri dicata est:& ut refert Plinius in.xv.ara fuit Romæ uetus uene cero
ris myrteæ:q̃ nunc murtiam uocant:murtiæ deæ sacellum erat sub monte auentino:ut apud scriptores idoneos reperio Obsequi
n libro Annotationum enarratum reperies illud Liuianum ex libro primo historiarum ad murtiæ datæ sedes:ubi scripsi biles
mus murtiæ Veneris templum significari elocutione Murtia
apud eruditos usitatissima:nunc scite scienterq; Apu Venus
leius alludens ad cognomentum hoc murtiæ Veneris
simulq; ad sacellum illi sub auentino monte dedicatũ:
ait eum qui indicium facturus sit inuentæ psyches cõ
uenire debere ipsum Mercurium ad metas murtias:
hoc est ad sedem domiciliumq; deæ Veneris:quæ mur
tia quasi myrtea cognominatur ut illic capiat merce Strenua
dulam indicii.Murcea uero dea est desidiosorum sicut Murcidus
strenua uegetorum: ex eo nominata : q͠ præter modũ Murci qui
faceret hominem murcidum idest nimis desidiosum:
auctores Pomponius & Augustinus : illud addendum
murcos appellari homines qui munus martium perti
mescentes pollicem sibi præcidunt : ex eo opinor di
ctos q͠ murcidi sint & ex formidine desidiosi : ad res
bellicas obeundas. ¶Prædicatorem . Præconem præ
coniumq; factitantem.¶Septem suauia sauia.Idest se
ptem oscula mellita & dulcia. Ideo autem septem di
xit ꝓpter septenarium numerum: qui plenissimus po
tentissimusq; est:de quo plura in libello septem sapien
tum.¶Nomine indicii.Moris est ut indici ob rem in
dicatam præmium constituatur:sicut uindicio illi pro
ditionis indici pecunia ex ærario: & libertas & ciuitas
data sunt pro præmio . Alio nomine indicium dicitur
indicina.¶Adpulsum.Adpulsionem:uibrationemq; & Indicina
ferruminationem linguæ:cum lingua . labellicum la
bello . Quod suauiolum est dulci dulcius ambrosia
quod genus basiationis intelligi uoluit Plautus cum
ait:fac me proserpentem bestiam duplicem ut habe
am linguam : alias appulsus est pecorum accessus:ad Appulsus
aquam ut apud iurisconsultos . ¶Cupido. Cupiditas.
¶Sustulit.Remouit abstulit.¶Proximanti.Psyche ap
propinquanti ad fores dominæ Veneris. De famula
tione.De famulitio ministerioq; : interdum ministeria
pro ipsis ministris ponuntur: sicut & ministerium pro Ministeria
ministratoribus quoq; posuit Plinius. ¶Consuetudo. Consuetu
Scitissime consuetudinem Veneri ministram facit:quo do ueneris

ubi Psyches nomen continebatur, & cætera, quo facto protinus domum secessit. Nec Mercurius omisit obsequium. Nam per omnium ora populorum passim discurrens, sic mẽdatæ prædicationis munus exequæbatur. Si quis a fuga retrahere, uel occultam demonstrare poterit fugitiuam regis filiam Veneris ancillam nomine Psychen, conueniat retro metas muritias, Mercurium prædicatorem accepturus indicii nomine, ab ipsa Venere. vii. sauia suauia, & unũ blandientis adpulsum linguæ longæ mellitum, Ad hunc modum pronunciante Mercurio tanti premii cupido. certatim omnium mortalium studiũ arrexerat. Quæ res nunc uel maxime sustulit Psyches omnem contationem. Iamq; fores eius dominæ proximanti occurrit una de famulatione Veneris, nomine consuetudo statimq; quantum maxime potuit exclamat. Tandem ancilla nequissima dominam habere te scire cœpisti, An pro cætera morum tuorum temeritate, istud quoq; nescire te fingis, quantos labores circa tuas inquisitiones sustinueremus. Sed bene q͠ meas potissimũ manus incidisti, & iter orci cãcros iã ipsos adhæsisti, datura. s. actutũ cõtumaciæ tãtæ pœnas & audaciter ĩ capillos eius in missa manu, trahebã eã, nequaq̃ renitentẽ, quã ubi primum inductam oblatamq; sibi conspexit Venus, lætissimum

niam ut inquit Lucretius consuetudo concinnat amorem : & ex consuetudine Veneris incentiua & æstus efferuescunt. pedisse qua
Lelius apud Ciceronem auxit inquit beniuolentiam consuetudo.Consimiliter Marcianus:consulto dat periergiam phi Periergia
lologiæ pedissequam & agrypniam ancillam:siquidem περιεργία dicitur sedulitas:& egrypnia:uigilia interprætatur sine Agrypnia
sedulitate autem & uigiliis ad philosophiam aspirare non possumus.¶Ancilla nequissima.Obiurgatio est seria & crimi Ex mori
minosa in psychen:quæ ancilla nomine probroso a consuetudine nominatur:cum Venerem dominam habeat : ancilla bus ancilla
enim & domina relatiua sunt nomina:ut patronus & libertus:ut rex & parasitus:uetus uerbum est:ex moribus ancilla rum domi
tum dominas persæpe perpendi.¶Sed bene.Scilicet est uel habet uel quippiam consimile . ¶Intra orci cancros . Cancri næ noscũt
dicebantur ab antiquis claustra & septa:nunc diminutiuo uocabulo cancelli:fiunt autem lignis in transuersum per mo Cancri
dica interualla connexis:ad similitudinem retis:quibus sæpe sacella:& ediculæ sacræ sepiuntur ne profanis pateant fene Cancelli
stræ quoq; his muniuntur & scenæ Marcus Tullius in oratione pro quintio & me facile reuocatione uestra reuocabitis Cancelli
si extra hos cancellos egredi conabor quos mihi ipsi circundedi.Sidonius exclusa uelis inclusa cancellis Marcus Varro in scænici
libro de uillaticis pastionibus posituram cancellorum subiicit oculis legentium:his uerbis:præterea & perticis inclinatis Cancellare
ex humo ad parietem & in eis transuersis gradatim modicis interuallis iperticis annexis ad speciem cancellorum scæni
corum ac theatri.Cancellare uerbum est in ore uulgi & indoctorum frequentissimum:quod tamẽ a latinitate non abhor
ret.Nam sicut ex transuerso ducuntur ligna in cancellis:ita in delendis scripturis inducuntur transuerso calamo notæ li
neæq; atramentariæ:iurisconsultus titulo de his quæ in testamento delentur:cancellauerat quis testamentum:uel indu Cancellarii
xerat:inde cancellarii hodie quoque nominantur.Dictione uulgaria quidem:sed tamen latinæ:quorum officium est scri Cancellata
bere & scripta delere cancellare que.Flauius uopiscus in carino:præfectum urbis unum ex cancellariis suis fecit. Plinius cutis
scribit cancellatam cutem esse elephantis:eaque extenta recipi examina muscarum:mox artatis in rugas repente cancel Cãcellatim
lis comprænhensas enecari:idem refert quempiam prodigiosis uiribus præditum habuisse neruos rectos & transuersos Cancelli
cancellatim in toto corpore:sensus est Apuleii.Psychen intra claustra & cancellos Plutonis adhæsisse : tanquam signifi orci ineffu
cet nullum illi effugium amplius superesse:cum orci quasi faucibus forcipibusq; inclusa continetur:cancellos autem orci gibiles
quis euadere possis?quis perrumpere?cum sint adamantini & ineffugibiles.¶Actutum.Statim.confestim.sine dilatio
ne.¶Audaciter.Contra Quintiliani præceptum audaciter dicere maluit q̃ audacter . uerba Quintiliani ex libro primo. Audaciter
hæc sunt:inherent tamen quidam molestissima diligentiæ peruersitate:ut audaciter potius dicant q̃ audacter: licet om
nes oratores aliter sequantur.

cachinum extollit, & qualem ſolent furenter iratim, caputq; quatiens & ad ſcalpẽs aurem dexteram. Tãdem inquit dignata es ſocrum tuam ſalutare? An potius maritum qui uulnere tuo periclitatur, interuiſere, ueniſti, Sed eſto ſecura, iam enim excipiam te, ut bonam nurum condecet & ubi inquit ſollicitudo, atq; triſticies ancillæ meæ quibus intro uocatis, torquendam tradidit eam. At ille ſequentes herile præceptum, Pſychem miſellam flagellis afflictam & cæteris tormentis excruciatam, iterum dominæ conſpectui reddunt. Tunc rurſus ſublato riſu Venus. Et ecce inquit nobis turgidi uentris ſui lenocinio commouet miſerationem, unde me præclara ſobole, auiam beatã ſcilicet faciat. Fœlix uero ego, quæ in ipſo ætatis meæ flore uocabor auia, & uilis ancillæ filius, nepos Veneris audiet, quamquám inepta ego, fruſtra filiũ dicam, impares enim nuptiæ, & præterea in uilla, ſine teſtibus, & patre non conſciente factæ, legitimæ non poſſunt uideri. Ac per hoc ſpurius iſte naſcetur, ſi tamen partũ oĩno pferre te patiemur his editis

CHAchinum. Riſum ſolutiorem. Galenus in libro de motibus negat ſe ſcire cauſam riſus: & cachini erumpentis ex alatitullatu: Decachinamur dixit Tertullianus pro deridemur. ¶ Scalpens aurem. Signum eſt furrentis: indignantiſq; quaſſare caput: & ſcalpare aurem: refert Plinius poſt aurem dextram eſſe locum nemeſios deæ: quo referrimus tactu ore proximũ a minimo digitum: ueniam: ſermonis a diis expoſcentes: eſt autem Nemeſis dea græca ultrix impiorum: præmiatrix bonorum puniens ſuperbos regina cauſarum arbitra rerum: quæ latinum nomen non habet: quamuis eius ſimulachrum Romæ fuerit in capitolio de qua Marcellinus Macrobius. Pli. Antimachus. Catullus: cæteri. rhannuſiam poetæ frequenter appellitant dicitur: & adraſtia: pĩnas nemeſi fabuloſa uetuſtas aptauit: ut adeſſe uelocitate uolucri cunctis exiſtimetur: hæc uoluntatum noſtrarum exorſa multipliceſq; actus permutando conuoluit: nunc erectas mentium ceruices opprimens eneruat: nunc bonos ab immo ſuſcitans ad bene uiuendum extollit. Sed ad propoſitũ: qui iraſcitur & ex indignatione ſubſanat: aurem ſcalpit: contra de effeminatis & impudicis proditum eſt: quod uno digito caput ſcalpunt: ſicut olim de Pompeio dixit caluus mordaciter: digito caput uno ſcalpit quo credas hunc ſibi uelle uirum: ex quo illud Satyrographi trãſlatum: qui digito ſcalpunt uno caput. Seneca in epiſtolis ad Lucilium impudicũ inquit oſtẽdit relatus ad caput digitus. ¶ Interuiſcere. Quaſi ex interuallo uiſitare: quod & inuiſere dicimus: Donatus uiſere inquit officii eſt: uidere quærentis aliquẽ. ¶ Bonam nurum. Ironicos: inter ſocrus & nurus: quoddam quaſi genuinum & naturale diſſidium eſt: in lepti urbe ſemibarbara moris eſt: ut nurus altera die ſocrum ollam mutuam poſtulet: cui illa ſtatim negat ut ſcias illud uerum eſſe Terentii: quod conſulto ambigue protulit: quid eſt hoc: omnes ſocrus oderunt nurus. ¶ Sollicitudo atq; triſtities. Non inſcienter neq; in ſubtiliter ancillas ueneris ſolitudinem atq; triſtitiam eſſe autumat: cum amor omnis ſollicitus ſit & anxius: pluſq; triſtitiæ & amatoris ſit in ueneris contubernio q̃ dulcedinis. Catullus de uenere ſpinoſas etycina ferẽs in pectore curas. Plautus in ciſtellaria. Amor & melle & felle eſt fœcũdiſſimus guſtu dat dulce. Amarum ad ſacietatem uſq; aggerit: idem Plautus in mercatore curam & egritudinem ſectari amorem memorat. Merito ergo pſyche traditur a uenere torquenda ſollitudini triſticiæ qui duo tortores animos amantium torquent cruciabilitatibus impatibilibus. Amor enim apud homines carnificinam commentus eſt: ut uere credit Plautinus amator: qui iactor inquit crucior. agitor. ſtimulor. uerſor in amoris rota miſer. ¶ Herile præceptum. Veneris heræ. & dominæ. ¶ Ventris lenocinio. Vterus fœminæ turgidus: & prægnatio conciliat fauorem: & quodam quaſi lenocinio blandimenta conquirit: idq; potiſſimum apud ſocrum quæ futura eſt auia. Tales enim imprimis fœminæ nepotulorum deſiderio capiuntur. ¶ Vocabor auia. Thetis apud Papinium optat fieri auia: & ſinu portare nepotulum: eſt enim nomen aui & auiæ optatiſſimum parentibus inter exempla fœlicitatis memoratur diuus Auguſtus: qui neptis ſuæ nepotem uidit. M. Syllanum. ¶ Audiet. Nominabitur diceturq;: id enim audimus quod dicitur. ¶ Impares nuptiæ. Argumentatur uenus legitimas nuptias non uideri inter cupidinem & pſychen ob diſparilitatem: & q res acta eſt furtim ſine teſtibus: ſineq; parentis uoluntate. Vnde conſequenter colligit eum qui ex tali cõcubitu naſcetur minime legitimum futurum: ſed ſpurium & nothum. Boetius in commentariis Topicoꝝ tradit nuptias non eſſe iure contractas: quæ non aut inter uicẽq; Romanum ciuemq; Romanam iungebantur: aut cui princeps populus ue ciuitatem uel connubium non permiſiſſet & ex impari matrimonio ſuſcepti non patrem: ſed matrem ſecuntur: hinc in Topicis exemplum hoc eſt: quædam Romana uel cum latino: uel cum peregrino. uel cum ſeruo: uel cum quo ius connubii non erat nuptias fecit. Dotem contulit factoq; inter eos diuortio contenditur: an nuptæ mulieris cum eo quo ius connubii non erat apud uirũ dotis pars poſt diuortium debeat permanere. Decem uiri qui leges Decemuirales condiderunt lege ſanxerunt ne partibus connubium cum plebe eſſet: tanquam tales nuptiæ impares ſint: & ob hoc minime legitimæ. Sed cum contumelia hæc plæbis inſignis eſſe uideretur lege canuleia connubia inter patres & plebem promiſcua facta ſunt: ut copioſe explicat Liui. in. iiii. præterea legimus apud iuriſconſultos lege papia. caueri ne ſenatoribꝰ eorumq; liberis libertinam uxorem habere libere liceat. ¶ Præterea in uilla. Non uideo cur in uilla factæ nuptiæ non ſint legitimæ cum & ipſe in apologia ſcribat uxorẽ multo auſpicatius in uilla q̃ in oppido duci. In ſolo uberi q̃ in loco ſterili. nec lex Iulia de maritandis ordinibꝰ ad hunc modum uſquam ſic interdicit. uxorem in uilla ne ducito: forſitã nuptias in uilla factas improbat. ob ſolitudinem. Vbi nullis teſtibus quod nefas eſt: pſyche cupidini copulata eſt. ¶ Patre nõ conſentiente. Scribit Paulus iuriſconſultus nuptias conſiſtere non poſſe niſi conſentiant omnes ideſt qui coeunt: quorũq; in poteſtate ſunt: & ut auctor eſt Vlpianus ſi nepos uxorem uelit ducere auo furente omnimodo patris auctoritas erit neceſſaria: ſed ſi pr̃ furiat: auus ſapiat ſufficit aui uolũtas. Si ita pater abſit ut ignoret ubi ſit & an ſit qd faciendum ſit merito dubitatur & ſi triennium effluxerit poſtquam apertiſſime fuerit patet ignotus ubi degit & ſuperſtes ſit: non prohibentur liberi eius utriuſq; ſexus matrimonium uel nuptias legitime contrahere. ¶ Spurius. Vulgo concepti ſolent ſpurii appellari uel quaſi ſine patre filii: uel a græca uoce σπορον quod ſignificat pudenda. & ita legendum eſt libro primo inſtitutionum: ubi mendoſa dictio paſſim reperitur: & perperam exponitur ab acurſio. auctor eſt Plutarchus in problematis ſabinos uxoris pudenda ſporion appellare & inde ſpurium dictum: purior illa interpretatio eſt: ut ſpurius dicatur quaſi ſine patre neq; enim hi patrem habere intelliguntur. inter prænomina antiquorum duabus literis. Sp. ſpurius notatur: quod apud hiſtoricos ſæpiſſime inuenies.

Decachinamur
Nemeſis dea
Rhãnuſia
Adraſtia
Vno digito caput ſcalpunt
Scitum calui in pompeium
Mos leptitanorum
Amphibolon
Socrus oderunt nurus
Sollicitudo & triſtities ancillæ ueneris
Amor carnifex
Nepotem neptis uidit auguſtus
Nuptiæ iure contractæ
Exemplũ iparis matrimonii
Cõnubiũ non eſt patricio cum plebeio
canuleia lex
Auſpicatius in uilla nuptiæ
Spurius q
Dictio mẽdoſa in primo inſtitutionum
SP.

Nuolat

¶ INVolat in eam uola manus & pedis media pars dicitur auctores Donatus & seruius unde & inuolare dicimus cum aliquid furtim uola manus sub trahitur:& inuolare rursus cũ uiolentæ manus in aliquẽ dirriguntur. Teren.in eunucho uix me contineo qn inuolẽ in capillũ.& minæ istæ proprie fœminarũ sunt unguibus sæuientium:Nã ut inqt Lucre. arma antiqua manus ungues dentesq; fuerunt. ¶ Diloricat. Discendit dilacerat disserpit. M. T. in secundo de oratore non dubitauit excitare reum consularẽ & eius diloricare tunicã & iudicibus cicatrices ad uersas senis impatoris ostẽdere: quod diloricat dixit alibi idẽ exemplum memorans inquit. Tunicam a pectore discidit ut intelligam⁹ diloricare & discindere

inuolat i eã uestẽq; plurifariã diloricat, capilloq; discisso,& capite conquassato grauiter affligit & accepto frumento,& ordeo,& milio,& papauere,& cicere,& lẽte,& faba,cõmixtisq; aceruatim, confusisq; in unum glomulũ,sic ad illam. Videris enim mihi tam deformis ancilla nullo alio,sed tantum sedulo ministerio,amatores tuos promereri. Iam ego & ipsa frugem tuam periclitabor discerne seminum istorũ passiuã congeriẽ:singulisq; granis rite dispositis, atq; seiugatis, ante istam uesperam opus expeditum approbato,mihi sic assignato tãtorũ seminum cumulo ipsa cœne nuptiali concessit. Nec Psyche manus ad molitur inconditæ illi, & inextricabili moli, sed im manitate præcepti consternata silens obstupescit. Tunc

eodem intellectu usurpari. Egesippus.in q̃to momẽtanei bellatores gladios occulentes quẽcunq; reperiebãt diloricabãt uř dici diloricare q̃si loricã dissoluere atq; discludere:sicut diffibulare est discindere & fibulã resoluere:Statius in.yi. Thebaidos.& torto clamydẽ diffibulat auro. ¶ Plurifariam. Pluribus in locis & partibus. ¶ Confusis in unum glomulũ uenus aceruauit conglobauitq; hæc omnia cõfusaneo aceruo facto & uix separabili:ut ita grauius torquæret fatigaretq; psychen indiscernenda congerie:glomus accipitur ꝓglemere:siue glomeratione & q̃dã quasi aceruatione. Plinius tradit in.xxxyi. si qs improperet intra labyrintum sine glomero lini exitum in uenire non q̃at glomus in sacris appellař crustulũ cibi figura:qđ obsonii genus est grumus uero dř agger:siue collectio terræ minor tumulo a congerie dictus hinc. exgrumãtes decentissimo uocabulo Varronião dictæ cochleæ quasi grummos eruentes. & ex grummis exilientes Accepto frumento & ordeo. Expliniana distinctione frumẽti appellatõe hordeũ cõtineř:duo.n. pria frugũ gña fac Pli frumẽta ut triticũ & hordeũ::legũina:ut faba:& cicer.ui ñ Apu.frumtũ ꝑ tritico posuisse speciali quodã significatu:frumẽta ãt & fruges a fruẽdo dcã frui ẽ uesci a frumine q̃ ẽ sũma ps gulę ꝑ frumẽ.n.esculẽta delabunř.hordeũ uero antiqssimũ i cibis sic athẽiẽsiũ ritu menãdro auctore apparet:ide gladiatores hordearii appellati polẽtã græci ex hordeo ꝓferũt panẽ hordaceũ ãtiqs usitatũ uita dãnauit. Pli. hordeũ int gña frumẽti nũerat:aitq; id ex oĩ frumẽto minime calamitosum esse & frugũ oium mollissimũ q̃ri solet cur a Columella hordei genus exastichũ sit noiatũ:& aliud qđ distichũ uocãt dř autẽ exastichũ id cuius spicæ se nos ordines habent sicut distichon quæ binos:græce κριθη ordeũ & κρίθινος ordeacius. ¶ Et milio. Quidã putat milium cœpisse nomen a maxima numerorũ q̃ est mille græci κεγχρος uocant:panis e milio fit qui anteq̃ refrigescat sine fastidio potest absumi. Milio cãpania gaudet pultẽq; cãdidãq; ex ea facit. Sarmatarũ quoq; gentes hac maxime pulte aluñt. Ethiopes non aliam frugem q̃ mili hordeiq; nouere:mili purgamẽta apludã uocãt auctore Plinio. Gellius uero & Nonius tradunt rusticos ueteres dixisse apludam frumenti surfurẽ. Sicut floces uini fecem. Miliariæ auiculæ sunt ex eo dictæ ꝙ milio fiãt pingues. ¶ Et papauere. Papaueris satiui:& spõte nascẽtis genera & medicinas ꝓcenset Pli.in.xix.&.xx. græce μηκων dř: unde meconium succus papaueris uocatur:multũ opio ignauior Meconiũ quoq; uocant sordes infantium aluo editarum:qđ Aristotelis interpres papauerculũ interprætatus est:qđ colore cruentum atq; admodum nigrum & piceum est. κωδεια caput papaueris noiatur a græcis.indeq; medicamentũ diacodion dictum:qa ex papauerum capitibus conficitur:cuius Plinius & Galenus meminerunt papauer cereri attribuitur pp fertilitatem unde Epitheto poetico cereale papauer symbolum ciuitatis Eusebio teste ẽ papauer. ¶ Cicer. Columella quoddã ciceris genus arietinũ appellat:quod ut inquit Plinius arietino capiti simile est:religio colũbinum:qđ alii uenerium uocant peruigiliis adhibet. siliquæ ciceri rotundæ funt:inde ciceronũ cognomina:græci ἐρέβινθον appellant ediles in celebratione floraliorum cicer & fabã:aliaq; id genus populo spargebãt: inde illud Oratianum:in cicere atq; faba bona tu perdasq; lupinis. Quod emulatus persius dixit. Cicer ingere large rixanti populo. ¶ Lente. in ægypto laudatissima lens nascitur:q̃ ob id a poetis pelusiaca cognominata sunt auctores æquanimitatem fieri uescẽtibus ea:inde lentulorũ cognomina græci φακῆν dicunt:lens optima quæ facillime coquitur:aciem quidẽ oculorum obtundit & stomachum inflat:sed aluum sistit in cibo magisq; discocta cœlesti aqua. ¶ Et faba. Inter legumina maximus honos est fabæ:lomẽtum appellatur farina fabacea:quo ad eruganda corpora usa est antiquitas:hinc illud epigrammatistæ.lomato rugas: uteri quod condere tentas:a faba insulæ in oceano septentrionali fabariæ nominantur græce κυαμοϛ dicitur. Cur pythagorica sententia fabæ damnenř causas referunt. Plinius. M. Varro. Gellius. Cicero.illud. Annotatu dignum.memorat Plutarchus ænygma uidelicet pythagoricum de abstinentia fabarum:significare abstinendũ esse a republica:ut abstine a fabis:nihil aliud sit q̃ abstine a rei publice administratiõe:neq; publica tractes:fabis enim priscorũ suffragia cõtinebantur. silente luna fabã uellendã esse præcipit Columella. est aũt luna silens interluminiũ:siue coitus lunæ: qđ græci νεαν μηνην hoc est neomeniã dicunt. Synodicã lunã frequẽter appellat firmicus maternus qñ est cõiecta cũ sole in coitu uidelicet ab eodẽ per sæpe synodica radiatio poniř pro ea radiatione:quæ est in cõiũctione erratiũ stellarũ. ualuoli fabæ folliculi appellanř.quasi ualliuoli:qui uallo fracti excutiunř. ¶ Glomulum. Acceruũ.glomerem.globũ.glomus i sacris crustulũ appellator & ex oleo coctũ.glumã uero folliculũ siue tuniculã in hordeo:& tritico appellãt auctor. M. Varro. ¶ Sedulo ministerio. Non solũ forma:sed etiã dexteritas strenuitasq; in puella amoris est conciliatricula:& sed utilitate ministerii laudař puella apud Ouidiũ his uersibus. Vna ministrarũ media de plebe galãthis. Flaua conas aderat: faciẽdis strenua iussis officiis dilecta suis. ¶ Pro mereri. Conciliare:& obseqo demereri. Dixit poeta in ope serio:nunq̃ regina negabo promeritã:exponũt grãmatici ꝓstitisse bene gessisse. Teren. ita me uelim ames ꝓmerẽtẽ pater.i. bene agentẽ. E contratio cõmereri est male agere & delinquere : ut illud qd cõmerui:aut peccaui př. ¶ Frugẽ tuã piclitabor.i. periculũ faciam tuæ uirtutis:piclitari.n.est expiri.alias piculũ subire:hinc illud amphibolon apud epigramatistã piclitař capite sodales nostier. ¶ Discerne. Diuide:discrimina nã discriminare est speciẽ a specie separare:qđ & Donatus docet in.xi. Eneidos cõmentario. ¶ Passiuã cõgeriẽ. Indiscretã & cõfusaneã uocabulo a passim deducto. sic passiua uen⁹ passiua libido:apud Iuliũ firmicũ usurpař ꝓ publica & cõi acꝓmiscua:& passiui amatores ab eodẽ dñř:q passim ac idifferẽter socias ois amãt. ¶ Seiugatis. Separatis sepositisq; ꝑ spẽs. ¶ Moli. Accerṷo.glomulo & declinař hæc moles. ¶ Inconditæ. Incõpositæ idigestæq;.

Inuolare
diloricat
Diffubulař
Glomus
Glomer
Grumus
Exgrumãtes
Frumenta
Legumina
Frumeñ
hordearii
Exasticon
Distichon
panis e milio plus miliacia
Apluda quid
Eloces
Miliariæ
Meconiũ quid
diacodion
Papauer symbolũ ciuitatis
Cicer arietinum
Cicer sparsum in ludis
Lentulia
lente
Faba
lomentum
Fabariæ
Abstinere a fabis qd
Silẽs luna i terlunium
Neomenia
Synodica radiatio
Valuoli
Gluma
Promereri
Cõmereri
Periclitãri
Discriminare
Passiua uenus
Passiui amatores

formicula illa paruula, atq; ruricula certatim difficultatis tanæ, laborisq; miserta, cõtubernalis magni dei, socrusq; sæuitiã execrata discurrẽs gnauiter cõuocat, corrogatq; cũctã formicarũ accolarũ classem. Miseremini terræ oĩparẽtis agiles alũnæ, misereĩni, & amoris uxori puellæ lepidæ periclitanti, prompta uelocitate succurrite. Ruunt aliæ, superq; aliæ, sæpedũ populorũ undæ, sũmoq; studio singulæ granatim totũ digerũt aceruũ sepatimq; distributis, dissitisq; generib⁹ e cõspectu pniciter abeũt. Sed initio noctis e cõuiuio nuptiali, uino madẽs, & flagrãs balsama. Venus remeat, totũq; reuĩcta corp⁹ rosis micãtibus, uisaq; diligẽtia miri laboris, nõ tuũ ĩquit neqssima, nec tuarũ manũ istud opus, sed illius, cui tuo immo, & ipsius malo, placuisti, & frusto cibarii pãis ei proiecto.

¶FORmicula ruricula. Optimũ formicæ epitheton: ut ruricola dicat̃ quasi ruris cultrix diutina. & operaria sedula. Pli. in xi. de formicis loquẽs scribit hæc iã in opere qui labor quæ sedulitas? silices itinere earũ attritos uidemus. & in opere semitam factã ne qs dubitet qualibet in re qd possit quãtulacũq; sedulitas. operant̃ noctu plena luna: interlunio cessant: & ut inquit Oratius exẽplo magni laboris formica est. unde Solomõ in puerbiis. uade ad formicã inqt o piger & cõsidera uias eius & disce sapientiã: quæ cũ nõ habeat ducẽ nec præceptorẽ nec principẽ parat in æstate cibũ sibi: & congregat in messe, qd̃ cõmedat: græce dr̃ μυρμηξ & forma diminutiua μυρμηκιον. hinc puerbiũ græcorũ ἀγαθων μυρμηκια de copia fœlicitatis: & bonorũ affluẽtia. alias myrmecia dñr ulcuscula: quorum meminit Cornelius Celsus. ¶ Cõtubernalis magni dei. Contubernalẽ cupidinis psychen intelligit. cuius laboris miseria est formica: magnus aũt deus non tã Iupiter hoc in loco significat̃: q̃ ipse cupido. de quo Plato sic memorat in simposio. Magnus deus ẽ amor & apud hoĩes deosq; mirãdus. ¶ Socrus. Veneris: q̃ in psychẽ nurũ atrociter nimis sæuiebat. ¶ Gnauiter. Strenue uelociter. ¶ Classem formicarũ. Totũ ordinẽ populosamq; familiam formicarum. quæ illius loci cultrices erãt appellatiõe classis significatur ordo & multitudo. Liuius narrat Romã fuisse distributam in classes a Seruio Tullio. Classes quoq; in scholis sunt ordines discipulorũ. Quintilianus in primo auctor est a præceptoribus suis. pueros in classes distributos. ordinẽq; dicẽdi s̃m uires ingenii datũ: ea nobis inqt ingens palmæ cõtentio. ducere uero classem multo pulcherrimũ. de hac classe scholastica itellexit Satyrographus illo uersu. cũ perimit sæuos classis numerosa tyrannos. Classici ut docet Gellius dicebant̃. nõ oẽs qui in classes erant sed prime tñ classes homines: qui centum milia æris amplius ue censi erant: infra classem aũt appellabant̃ secũdæ classis. Cæterarũq; oĩum classium qui minore sũma censebant̃: ex hac trãslatione decenter a Sene. dicunt̃ scriptores primæ. & secundæ classis hoc est primi & secũdi ordinis & loci. ¶ Alumnæ. Conducenter & cõmode animantes oẽs dici possunt alumnæ telluris: cum oĩa ab ea alantur indulgenter perinde atq; nutrice & matre. cui eximia pp̃ter merita cognomen indidimus maternæ uenerationis. hæc ut Plinii uerbis utar benigna mitis indulgẽs ususq; mortaliũ semper ancilla. Quæ coacta generat. q̃ spõte fundit? quos odores saporesq;? quos succos? quos tactus? quo colores? quã bona fide creditũ reddit fenus: quæ nostri cũ alit? Merito terra oĩparens a scriptoribus dicta sicut a Virgilio scribẽte necnõ & ticion terræ oĩparentis alumnũ cernere erat: Augustinus. in. vii. de ciuitate dei. Tellurẽ matrẽ dici tradit q plurima pariat: magnã q cibũ pariat. M. Varro terræ uim geminã masculinã. i. & fœmininam inesse prodit. Masculinã. s. q semina producat & fœmininã q recipiat atq; nutriat. inde a ui fœmininæ dictã esse tellurẽ a ui masculini tellumonẽ. põtifices faciebãt rem diuinam telluri & tellumoni addentes præterea duos terræ deos altorem. s. & rusorem: altor aũt dicebatur q ex terra aluntur omnia quæ nata sunt. Rusori uero nomen erat ex q rursus cuncta eodem reuoluuntur. ¶ Amoris uxori psyche. ¶ Prompta uelocitate. Esopus ille fabulator elegantissimus: fabulatur formicam olim hominem fuisse: quæ non propriis laboribus contenta uicinorum quoq; fructus auferebat: ex quo indignatus Iupiter trãsfigurauit eã in bestiolã formicã: quæ formã quidẽ immutans pristinum affectũ. pristinamq; parcitatem retinuit. uñ & nunc quoq; rura perlustrans colligit alienos labores reconditq; in thesauro. ¶ Sepedũ. Idest populosus numerus formicarũ istar undarum & fructuũ undatim ruebant in auxilium psyches. Virgili⁹ Mane salutatum plenis uomit ædibus undam. Sepedes aũt eleganti uocabulo dicuntur a numero pedum formicis enim seni pedes sunt: sicut insectis fere oĩbus: insecta uero sunt ea animalia. quæ Albertus magnus anulata appellat. Aristoteles & græci εντομα Plini⁹ in xi. omnibus inquit his seni pedes pleriq; uermes duodenos habent aliqua & centenos. numerus pedum impar nulli est. ¶ Granatim. Per grana speciesq; granorũ. ¶ Dissitis. diuisis separatis discretis. ¶ Perniciter. Celerite. ¶ Vino madẽs. Vinũ & unguẽta decẽter ueneri copulant̃. cum sint incẽtiua libidinis: meritoq; prisci ex uenere & baccho priapũ genitum finxerunt coniectura satis proba: q q uino indulgẽt sint ad uenerem propensiores procliuioresq;. ¶ Fragrans. Spirans redolẽs. ¶ Reuincta. Circundata coronataq;. ¶ Rosis micantibus. Venerẽ rosis reuinctam scitissime memorat namq; rosa ueneris flos est: id qd̃ & Virg. testant̃ in elegidio. cui titulus est rosæ: cũ ait Sideris & floris est domina una uenus apud Aphthonium fabella est: queadmodũ olim uenus latura suppetias adonidi delitiolo suo: quem mars necare tẽdebat in rosas incidit: quarum spinis pedem perforatur: ex quo uulnusculo manãs cruor rosam quæ prius cãdida erat colorauit. hinc Claudian⁹ significare uolens rosas a uenere colligi ita inquit. sic fata cruoris carpit signa sui. i. rosas decerpit uenus: suo ipsius sanguine coloratas ĩfectasq;. Epigrãmatista quoq; ueneri gratã eẽ rosã illo hẽdecasyllabo demõstrat: sis fœlix rosa mollibusq; sertis nr̃i cinge comas Apollinaris q̃s tu nectare cãdidas: sed oli sic te sp amet uen⁹ memẽto grçci rosã Thodon appellãt: ide rhodion unguẽtũ dcm̃ ex rosa cõfectũ de quo Pli. in. xiii. ¶ Illius. Cupidinẽ itelligit. ¶ Frusto panis. M. Ca. frusto inqt panis cõduci põt uel uti taceat: uel uti loquat̃ hinc aduerbiũ frustratim: qd̃ significat p frustra. & minutatim: qd̃ & υποκοριστικως frustilatim dicitur. Plautus in Curgulione iam ego te faciam ut hic te formicæ frustilatim differant. inde frustulentã aquã appellat intelligi uolens iusculum concinnatum ex carne minutim cõcisa. ¶ Cibarii panis. Cibariũ panem dicimus sordidum plebeium prorsusq; uilorem qui & secundarius nũcupatur. apud Suetonium non pauca Annotauimus. super generibus panis ubi tradit secũdarium panẽ mire augusto expetitũ esse. Plinius. in. xviii. cibarii inqt quod secũdarium uocãt sextarios quatuor: idẽ paulo mox cibariũ a secũdario seiungere uidet̃ cum ait. Secũdarii panis quinas selibras. totidẽ cibarii: & furfurũ sextarios sex. Cor. Celsus cibariũ panem dicit esse infirmissimum: sic enim uocat: in quo est minimum alimenti sicut ualẽtissimũ id in quo plurimum alimenti est. De cibario pane. M. Tullius in. v. tuscula. cum cibarius inqt in casa panis datus esset. nihil uisum illo pane iucundius: cibarium quoq; uinũ dici posse pro ignobili: testis est. M. Varro q ait potus meus uinum cibarium. idem dixit tuus frater cibarius fuit Aristoxenes: ubi cibarius homo improprie quidem: sed scite accipitur pro sordido & plebeio ac proletario.

Formica ruricula
sedulitas qd possit
Agathon myrmecia
Myrmeciũ ulcus
Amor magnus deus.
Classis
Classes i scholis
classici qui
Animãtes alũne telluris
Plinus in laudem telluria
Oĩparens terra mr̃
Masculina uis
Tellumo
Altor
Rusor
Formica olim hõ
Sepedes formicæ
insecta
Anulata entomã
Priapus ex baccho & uenere
Rosa ueneri dicata
Rhodinũ
Frustati
Frustilatĩ
Frustulenta aqua
Cibarius panis secũdarius
Infirmissimum
Valentissimum
cibarium uinum
Cibarius homo

¶Cubitum facessit. Id dormitū pceptum. M. Catonis est uillicus primus cubitu surgat. postremus cubitū erat. ¶ Petulāti luxuriæ. Luxuriē & luxuriam indifferēter usurpari apud scriptores idoneos sat liquet. ¶ Cupita. psyche dilecta desiderataq;. ¶ Separatis amatoribus. Psyche & cupidine. ¶ Tetra nox. Nigra crudelis amata ob dissidium. i. amatorū: alias tetrū uitabile illuuiosum fœdum dicit. ¶ Exanclata. Quasi cū erumnis & laboribus ex hausta. transactaq; græciu et bi pprietas exigere uidet: ut exantlare potius p literā. t. q̄ exanclare dicamus: quod & in primo cōmentario annotaui: illud adde quod anclabris siue antlabis mēsa uocatur q̄ in sacrificādo diis anclat. i. auritur ministraturq;. ¶ Attendit iuxta: & ppe explicat: extenditurq;. ¶ Nitētes. splēdētes. ¶ Incustodito pastu. Libera & soluta pastione. ¶ Floccū afferas. Floccus proprie dicit in panno si in uellere particula eminētior: q̄ forficibꝰ recidit: cuius diminutiuū est flocculus. Pliniꝰ i xvi. de robore loquens ait nascunt in eo & pilulæ nucibus nō absimiles intus habētes floculos molles: lucernarum luminibus aptos. idē in. x. hirundines inqt nidū mollibus plumis floccisq; cōsternunt. Cor. Celsus inter notas & signa mortiferi morbi eē scribit. siquis in febre & acuto morbo manibus in ueste floccos legit fimbrias ue diducit: inde sit uerbū floccifacio pro contēno nihilpēdo: nec pluris facio q̄ sint flocci. apud Plautū i epidico Anceps ē scriptura. nā a qbusdā legit duo de flacci senes. Alii legere malūt defloccati. q̄si attriti ueteli: ut pānus & uestis sine flocco. De miror Noniū Marcellū sic scripsisse deflaccare est atterere tractum a uestibꝰ sine flacco: fateor equidem deflaccare accipi in eo significatu quem ille tradit: sed a flacco uestimēti deriuari id plane diffiteor. non eni flaccus in uestibus dr. sed floccꝰ ut iam docuimus & uulgo quoq; usurpatur. flaccus uero uocabulo prisco latino significat lāguidū uietum & mollē: quod & flaccidus nominat. Plinius. autumat cognomina flaccorꝫ ducta eē ab auribus flaccis. hoc ē mobilibus: flaccidis languidulis: ē & uerbū uetus flaccet: quod significat lāguet deficit: inde deflatcare & inflaccare. Apuleius in apologia cur uestra oratio rebus flaccet: strepitu uiget. ¶ Funtatur. peragit fungi enim agere est. defungi pagere: ut docet Agretius. purior lectio est: si corrigas functura sicut uerbū illud. habitatur: corrigo habitura est. n. sensus psyche libenter utroq; perexit non qdē ob obsequim iniunctū peractura: sed requiem malorꝫ habitura inuenturaq; ex morte: quā subire destinauerat ex rupis pcipitio. ¶ Musicæ nutricula. Harundinē musicæ nutriculā elegāter appellat nā ex harundine pan. fistulā cōpaginauit: ex harundine tibię cōficiunt: inde calamū auleticon uocant græci: quā nostri tibialē. Plini. in. xvi. docet quēadmodū harundines ppa randæ sint in usū tibiarꝫ. ¶ Inspirata. Quasi spiritu quodam animata & uocalis facta. ¶ Exercita. Fatigata agitata. Vir. nate iliacis exercite fatis: interdum exercitus dr contēptus neglectusq;: ut docet Fulgentius placiades. allegans illud Plautum. nos nostrāq; familiā habes exercitam. A. Gellius dixit in primo: Aderat ibi forte amicus noster lectione multa exercitus. pro exercitatus: & ita frequenter reperias apud auctores. ¶ Istius oræ: Regionis & loci. ¶ Formidabiles oues sunt oues quas feras uocant: nam in quocunq; genere animaliū est placidum: eiusdē inuenitur & ferū ait Pli. camelo pardalin appellatam esse ouis feræ noie cum aspectu magis q̄ feritate cōspicua sit. græce πρόβατον dicit: unde pbatica piscina in euāgelio dicta. qua probata. i. oues lauabant: apicas uocāt oues qbus nudus est uenter & sine lanicio: quas damnant. μῆλον quoq; ouē græci nūcupant: unde melotes. uestes ex ouinis pellibus factæ apud ecclesiasticos scriptores appellant. ¶ Mutuato calore. Quod Calorē. & uim excitet solis feruor exēplo sunt serpentes: quæ per calorē acerrime mouent: p brumalia aūt: & hiberna tēpora mutatione cœli refrigerate immotæ sunt stupore. auctor Victruuius & a Salustio proditum est in In iugurta calore & siti serpētes magisq̄ realia accēdi & in rabiē efferari. Cōtra in hoibus corpora calorē fiunt imbecilla & feruore dissoluuntur. cum a refrigerationibus solidentur atq; cōfirmentur: nam calor exurendo eripit naturales uirtutes dissoluitq; eas. & molescentes efficit atq; imbecillas ut ēt in ferro animaduertimus. qd̄ q̄uis natura sit durꝫ. tū in fornacibus ignis calore pcalefactū ita molescit. ut in omne genus formæ facile fabricetur: idem frigida aqua tinctum reduresc it. restituitur in pristinā proprietatē. ¶ Fronte saxea. Dura indomabili. & quasi lapidea. ¶ Pecua. Oues: ueteres: ut tradunt grāmatici & annotat in. y. Priscianibus hoc pecu singulariter. pecua pluraliter dixerunt Plautus in mercatore. nec pecua ruri pascere nec pueros nutricare: & Solinus ita in pabulosa inquit est ut pecua nisi interdum a pastoribus arceantur ad periculum agat sacietas. pecuatum dici uoluerunt stultū Antidamus in moralibus. hominem quis ferat sic pecuatū? ¶ Spiritus. Auræ ex flumine minantis. Homerus. e flumine auras antelucanas semp. r insalubres esse tradit. Nilus solus oium fluuiorum. auctore herodoto nullas ex se auras remittit spiratq;. Luca. omnē celebrat noie anauron quasi sine aura. & nullum spiritū exhalantem. ¶ Procerissima. Editissima: Amplissimaq;. Plinius de magnitudine arborꝫ scribit in. xvi. aitq; uisas eē arbores admirationis præcipue lōgitudinisq; icredibilis: idē in. xii. refert platanos celebratas fuisse athenia in ambulatione academiæ: fabulositas græcie narrationem sub platano cū europa concubuisse in insula creta: quæ nunq̄ folia dimittat umbræ causa tantum hæc arbor expetitur: cuius nō alia cōmendatio maior est q̄ q solē æstate arcet: hyeme admittit: Genialis ab Ouidio dicta quasi uoluptaria platani radices mero insulo nutriuntur. docuitq; luxuria priscorum arbores uina potare.

cubitū facessit. Interim cupido solus interioris domus unici cubiculi custodia clausus coercebatur, acriter parti ne petulāti luxuriæ uulnꝰ grauaret parti ne cum sua cupita conueniret. Sic ergo distinctis, & sub uno tecto separatis amatoribus, tetra nox exanclata. Sed aurora commodum inequitanti, uocatæ psyche uenus infit talia. Vides ne illud nemus, quod fluuio præter luenti, ripisque lōgis attenditur, cuius imi gurgites uicinū fontē despiciūt, oues ibi nitentes, aurique colore florentes incustodito pastu uagant. Inde de cōa præciosi uelleris floccum mihi confestim quoquo mō quæsitum afferas cēseo. perrexit psyche uolenter non obsequium qdā illa fūctura, sed requiem malorū præcipitio fluuialis rupis habitura. Sed inde de fluuio musicæ suauis nutricula leni crepitu dulcis auræ diuinitus inspirata, sic uaticinatur arundo uiridis psyche tantis erumnis exercita, neq; tua miserrima morte meas sanctas aquas polluas, nec uero cōtra formidabiles oues istius oræ feras aditum, quo ad de solis flagrantia mutuato calore, cruci rabie solent afferri, cornuque acuto, & fronte saxea, & nonnunquam uenenatis morsibus in exitium sæuire mortalium. Sed dum meridies sedauerit uaporem, & specua spiritus fluuialis serenitate conquieuerint, poteris sub illa procerissima platana, quæ mecum simul unum fluentum bibit, latenter te

Tetrum
Exanclare
Ante labris mensa
flocculus
Floccifacio
Locus Plauti
deflaccare
Flaccus
Flaccet
Fungi
Defungi
Harundo nutricula musice
auleticus calamus
exercitus pro exercitatus
Oues fere
probatica piscina
Apicæ
Melotes uestes
serpente calore excitantur rigore torpēti
Calore dissoluimur
Ferrum igni molescit aqua reduresc it
Pecuatum
Platanus ob umbrā expetitur
Vina potant arbores

ABscondere. Tanta est platano capacitas: & amplitudo ut quædam celebret domicilii modo caua octogita pedum specu tam digna miraculo: ut licinius, mutianus prodiderit epulatum intra eam se cum decẽ & octo comitibus. Caius quo q princeps in ueliterno rure epulatus est sub platano qndecim conuiuarum ac ministrorum capace: quã cœnã appellauit ille nidũ. Attigui. proximi. Lanosum. uellus aureũ significat: ut in quo aurũ est lanæ plenũ: & floccis lanicii fulgidum. Obhærescit. Adhærescit: atq implicatur ob. n. antiq pro ad ponebãt: ut obiurare pro adiurare: & ob os qd significat ad os. ob Romã ad Romam. Ennius ob Romã noctu legiones ducere cœpit: ab eodẽ dictum est oẽs occisi occẽsiq in nocte serena, i. accẽsi. Nec pœnitẽdo. Ausculatiõe salutari: & optimo documẽto. Auscultare. n. significat obedire: nec tã audire ẽ: q diligenter attendere. hinc illud Catonianũ. auditis. n. nõ auscultatis: tanq pharmacopolam. Furatrina. Furto & rapina. eodem. n. inclinatu furatrina: dicit quo moletrina feratrina. fetutrina. est autem moletrina pistrinũ a molendo dictu: antiquitas deam coluit nomine futinã: in cuius: honorem feriæ furinalia dicuntur: cui etiã flamẽ fuit attributus dictus furinalis. Flauentis aurei. A colore & flauum: & fuluum dicit aug. qd autẽ distet flauus a fuluo docet Gellius.

Dominã. Venerem. Cõtortis. Toruis superbiam fastũq indicantibus: homini. n. in superciliis ut inqt eleganter Pli. tristitiæ hilaritatis clemẽtiæ seueritatis indicium est. fastus supbia alibi conceptaculũ: sed hic sedẽ hẽt: in corde nascit: hic subit: hic pẽdet. Supcilia in iunonis tutela esse putabat antiqtas q his protegant oculi p quos luce fruimur quã tribuere putabãt iunonẽ unde: & lucina dicta ẽ. M. Var. lunã lucinã eẽ iterpcat: quam ait ducem nascẽtium esse eiq deæ mulieres potissimũ supcilia attribuisse: qa supcilia in altissima corporis pte collocata sunt inde supciliũ p loco edito abruptoq accipit: ut ante diximus: supciliosos dicimus supbos & seueros. Amarũ. Subrisit qdẽ uenus: sed eo risu qui magis amaritudinẽ animi tristitiãq pseferret q hilaritatem amarũ dixit pro amare & indignãter. Adulterius. Sicut inqt aliena ope usa es in digerẽdis frugibus aceruatim cõmixtis: ita in hoc quoq negotio alienas suppetias: alienũq adminiculũ adhibuisti: fuitq tibi opitulator adulterius uidelicet arundo: cuius monitu instructa psyche pergerat ueneris mandata. Periclitabor. tẽtabo experiar. Oppido forti. Valde robusto & firmo aduerbiũ est frequẽtissimũ. Verticẽ. Vertex est cõtorta in se aqua uel quicquid aliud similiter uertitur sic & pars sũma capitis uertex & q in montibus eminentissimum. recte dixeris hæc oĩa uertices. auctor Quintilia. in. viii. a poeta dictũ est: saxi de uertice pastor. Fuscæ. Nigrantes unde fuscitatẽ & attritatẽ posuerũt ueteres: pro nigritia: & atro colore. Cocyti fluenta: præconio poetarum cocytus inter ĩfernos amnes notissimus est cuius Plato meminit in phedone scribens eũ contra pyri phlegetontem erumpere intartarum. Philosophi corpora mortalium inferos uocauerũt: & oĩa quæ illic eẽ credididit fabulosa persuasio in nobis metipsis assignare conati sunt asserentes cocytũ esse quicquid homines in luctum lachrymasq compellit græ. n. Κωκύω. lugeo: & Κωκυτὸς: luctus ululatusq significatur. stygiam uero paludem interpræantur qcquid inter se hũanos aĩos ingurgite mergit odiorum ἀποτοῦ στυγεῖν quod odisse significat στύγητος odibiliter. στύγερος qrulus odiosus dicitur. Indidem. inde ex illo loco & fonte. Penita scaturigine. Interiori fluxione: ab hac particula pœnitus quæ significat intimam partem fit nomen pœnitus penita penitum. Antiqui quoq auctore Prisciano: & penitior & penitissimus dicere solebant: uelut interior intimus. Au. Gellius penitissimas gentes dixit pro remotissimas ultimasq: quas Pli. extimas uocat Apuleius in demonio: i penitissimis mẽtibus diuerset pro intimis. Plau. in asinaria age quæso hercle usq ex penitus faucibus. i. ex interioribus. Sidonii ex ille uersiculus phalecius: francorũ penitissimas paludes. Hauritũ. Haustum eductum: sicut enim ab audio auditum: sic ab haurio hauritum declinauit hausta ueteres dixerunt rotarum cados ab hauriando. græce antla dicuntur. De multiplici significatu huiusce uerbi: est enim polysemon: annotant grãmatici: aliter enim est dictum latus haurit apertum. Aliter ille piger hausit spumantem pateram. Aliter uoceq his auribus hausit. Crystallo dedollatum. Pli. crystallum inter gẽmas percenset: & gratiam crystallinorum poculorum celebrat crystallum glaciem esse certũ est. Vnde uomen græci dedere infestatur pluribus uicis scabricie: ferrugĩe maculosa nube. occulta aliquando uomica: est & ruffa aliquibus rubigo aliis capillamentum rimæ simile. hoc uitreari artifices litura occultant: quæ sine uitio sunt appellant asyntheta quasi simplicia & pura quidam apud Plinium acentra legere malunt q absyntheta. quasi sine centro: quod prædurũ fragileq inter crystalli uitia numeratur. Nemo amissarum rerum nuncio accepto duos calices crystallinos in supræma ira fregit illis os fragmenta sarciri nullo modo queunt: pocula crystallina in rigido potu probantur: calore dissiliunt. Dedolatum dixit artificio uitrearii leuigatum: & omni scabricia expolitum. Dolare enim & dedolare fabrorum uerbum est cum materiarum cõplanat asperitas. Hiero. dolatoriũ appellat id ferramẽti genꝰ: quo materia & lapides dolantur: qd alio noĩe asciã latini uocãt. Vnde asciare uerbũ Victruuio est ascia dolare. sic. n inqt in. vii. fumatur ascia & queadmodum materia dolat sic calx lacu macerata ascieẽ. Exasceatũ dixit Plau. quasi dicas expolitũ psectũq. Inuitæ. Vt lectio planior sit legere malim in uentura uitæ finem: uolebat eni psyche ex rupe ardua se pcipitans inuenire uitæ finem ærũnosæ. s. & infœlicis. cum mors ærũnarũ requies sit & finis hinc illud Oratianum moriar: mors ultima linea rex est. Lætalem. Mortiferum & lætũ afferentem. Immani. Ingenti & enormi. alias imane dicitur fœdum & noxium.

Furina
furinalia
Auscultare
Furatrina
Moletrina
turimalia
Supbia in
supercilio
Supcilia iu
noni
Oppido
ualde
Vertex
Attritas
Cocytus
in hoĩe luctus
Styx
Penita
Scaturigo
Penetissime gẽtes
p extimis
haurienta
Crystallũ
glacies
asynthera
Dolare
Dolatoriũ
Ascia
Asciare
exasceatũ
Immane

abscõdere, & cũ primũ mitigata furia laxauerit oues aium, pcussis frondibus attigui nemoris lãosum aurum reperies, quod passim stirpibus connexis obhærescit. Sic arũdo simplex, humana, psychẽ egerimam salutem suam docebat. Nec ausculatu pœnitendo diligenter instructa illa cessauit. Sed obseruatis omnibus furatrina facili, flauentis auri mollicie, cõgestũ gremium Veneri reportat, nec tñ apud dominã saltem secundi laboris periculũ secundum testimoniũ meruit, sed cõtortis superciliis subridẽs amarum, sic inqt. Nec me pterit huius quoq facti auctor adulterius, sed iam nunc ego sedulo periclitabor, an oppido forti aio singulariq prudẽtia sis pdita, uidesne insistẽtẽ celsissimæ illi rupi, mõtis ardui uerticẽ, de quo fontis atri fuscæ defluunt. unde. Proximeq conceptaculo uallis iclusæ stigias irrigant paludes, & pauca cocyti fluenta nutriũt. Indidẽ mihi de summi fontis penita scaturigine, rorem rigentẽ hauritũ ista cõfestim deferto urnula. Sic, aiens, crystallo dedolatũ uasculũ isup ei grauiora cõmiata tradidit. At illa studiose gradũ celerãs. mõtis extremũ petit cumulũ, certe uel illici uẽtura uitæ pessimæ finẽ. Sed cũ primũ pdicti iugi cõtermios locos appulit, uidet rei uastæ lætalẽ difficultatẽ. Nãq saxũ imãi magnitudie pcesu, & iaccessa

Salebritate

¶ SAlebritate. Acerbitate asperitate saxoꝝ. Salebras asperitate saxoꝝ dici uoluerũt. M. T. nunq̃ in tãtas salebras cecidisset. Inde salebrosus asper & salebritas asperitudo significat̃. ¶ Inaccessa. inaccessibili inuia inadibili. ¶ Laciniis. Tortuosis & flexuosis limitibus. sic. n. aquæ fontanæ: per semitas obliquas fluere cõsueuerũt & delabi. ¶ Exerto tramite. Aperto & sub diali. subdialia. n. dñr q̃ subdio hoc est cœlo sunt. ueteres expapillatũ dixerũt renudatũ & exertũ: sicut a Plauto dictũ ẽ: exp apillatũ brachiũ: cũ aũt cõtraria sint exertus & cõtectus scite dixit fontes fluxisse cõtectos in tramite apto: cũ intra canalẽ angustũ decurrerẽt: sæpe. n. usu uenit ut locus fluẽtis riui sit exertus ipsæ uero aq̃ itra angustias canalis inumbrentur.

salebritate lubricũ mediis e faucibus lapidis fontes horridos uomebat, q̃ stati ꝓni foraminis laciniis editi, perq; ꝓcliue delapsi, & angusti canalis exerto contecti tramite ꝓximã cõuallẽ latẽter incidebãt, dextera, leuaq; cotibus cauatis ꝓserpũt, & lõga colla porrecti seui dracones incõniuæ uigiliæ luminibus addictis, & in ꝑpetuã lucẽ populis excubantibus. Iãq; & ipse semet muniebãt uocales aquæ, Nam & discede: & q̃d facis, uide, & q̃d agis, caue, & fuge, & peribis, subinde clamãt? Sic ĩpossibilitate ipsa mutata in lapidẽ psyche, q̃uis præsenti corpore, sensibus tamẽ aberat & inextricabilis periculi mole prorsus obruta, lachrymarum ẽt extremo solatio carebat, nec ꝓuidẽtiæ bonæ graues oculos innocentis aiæ latuit erũna. Nam primi iouis regalis auis illa repẽte propansis utrinq; pinnis, affuit rapax aquila, memorq; ueteris obsequii quo ductu cupidinis Ioui pocillatorẽ Phrygium sustulerat, opportunam, ferens opem, deiq;

& contectæ decurrant. ¶ Cotibus. Cautibus & saxis. ¶ Proserpũt. Serpere. & ꝓserpere idẽ dicebant: q̃d est ꝓpriũ peculiareq; draconũ. Plau. fac me ꝓserpẽtẽ bestiã duplicẽ ut habeã linguã: hinc ꝓserpina quoq; dicta lũa ꝙ ut serpẽs mõ in dextrã mõ ĩ sinistrã ꝑtẽ late mouet̃. ¶ Incõniuæ uigiliæ. Vigilia incõniua eleganter dr̃ q̃ñ nusq̃ oculi cõniuẽt: sed apti micantesq; aspectu uegeto ꝑuigilãt. Conniuere. n. est oculũ claudere genas opire. grauiores alitũ: ut auctor ẽ Pli. inferiore gena cõniuẽt: colũbæ & silia utraq; cõniuẽt. Silius cõniuẽt. soleq; pauẽt agnoscere uisu. hinc elegãti trãslatione dicius deos & hoies cõniuere in delictis: qua ĩpunita prætereunt e cõtrario incõniuẽs dr̃ qui oculis est uigilãtibus aptisq; sine nictatiõe sine palpitatione. A. Gel. de Socrate memorat. ꝙ incõniuẽs ĩmobilis iisdẽ in uestigiis ꝑstabat. Sic & incõniua uigilia ꝑ inconniuens & exerta oculis nusq̃ sõno succũbentibus. Dracones aũt aciæ oculoꝝ acutissima & ꝑuigili ꝑ̃ditos eẽ tradunt auctores: & nomẽ argumẽto est nũcupant̃. n. ἀπο τοῦ δέρκειν q̃d ẽ uidere. & ob id simulachris esculapii & salutis draco subiungit̃: oportet. n. medicũ esse oculatissimũ: & ꝑnoscere cõmoda incõmodaq; in corporibus cui cõuenit dicere posse de egroto q̃ sint q̃ fuerint: q̃ mox uẽtura sequant̃. Addictis. ¶ Elegãter & scite. quasi oculi ita addicant̃ mancipenturq; uigiliæ ut illi præsto sint: sicut ad dicti s̃nia prætoris creditoribus tradebant̃ in mãcipatũ: sup qua re legito. Au. Gelli librũ nouissimũ. ¶ Populis. Omnis uis edendi acratio cernẽdi cõtinet̃ in pupillis: quæ & pupillæ dñr: quas ob id Lactãtius scintillas numinũ nũcupat in libro de opificio: per eas. n. se ipsa mens intẽdit ut uideat: mens. n. uidit aius cernit: trãsmittitq; uim uisibilẽ per oculos: quasi quasdã ꝑ fenestras. Auctores Pli. M. T. cæteri. ¶ Muniebant. Nec. s. nox polluerent̃. ¶ Vocales. Ab effectu. nã uocẽ repente emiserũt psychẽ admonẽtes: ut absederet ꝓcul præterea aquæ uocales dici possunt a sono & strepitu. quẽ fluẽtes efficiũt. ¶ Subinde. Frequẽter identidẽ. Mutata in lapidẽ. Facta est inq̃t psyche silis statuæ lapideæ sine sensu stupẽs. Attonita ob rei ĩperatẽ ĩpossibilitatẽ. ¶ Mole. Magnitudine. & quasi aggere pressa. ¶ Lachrymaꝝ solatio. Habebat psyche oculos q̃si pumiceos: q̃ ut inq̃t Plau. lachrymã expuere unã nõ quibant: cũ interdũ lachrymaꝝ in dolore ꝓfusio sit maximũ solatiũ: Seneca ois aduersa fortuna h̃et in quærulis leuamentũ. Ouid. fleq; meos casus. est quædã flere uoluptas. ¶ Prouidentiæ. Græci πρόνοιαν uocant: quã nostri ꝓuidentiã: quæ fatidica stoicoꝝ anus appellat̃ a uelcio epicureo apud. M. Tulliũ ꝓuidẽtia mundũ rogi autumãt sanctiores ꝑ h̃i: cuius oculũ nihil latet nihil effugit. de qua. M. Tullius in secũdo de natura deoꝝ: Talis igit̃ mens mũdi cũ sit: ob eamq; cãm prudentia appellari recte possit. n. pronea dr̃: hæc potissimũ ꝓuidet. & his maxime est occupata: primũ ut mũdus q̃ aptissimus sit ad permanẽdũ. deinde ut nulla re egeat maxime aũt ut in eo eximia pulchritudo. sit atq; ois ornatus sensus est erũnã psyche hoc est anime. non latuisse oculos prouidentiæ perspicacissimos. ¶ Aquila regalis auis. Sat notum. aquilam ioui dicatã esse uel quia fulmine nõ percutitur. uel quia dicit̃ dimicãti ioui cõtra gigantes fulmina ministrasse uel ꝙ in auspicium aduolauerit illi aduersus titanas proficiscenti quam uictor bono homine acceptam tutelæ: suæ subiugauerit: sacra uero historia testatur aquilam consedisse ioui in capite atq; ita regnum portendisse. igitur ob hæc aquila regalis auis nuncupatur: & quia in omni a uitia regnum sortita est. iccirco traditur exercere inimicitias cum auicula: cui trochilos nomen. ob hoc tm̃: ꝙ rex auiũ nominat̃. prouerbiũ græcoꝝ est ἀετοῦ γῆρας aquilæ senectus q̃d de senibus bibosis & uini auidis dicitur. & ita usurpãt noster comicus: qm̃ aquilæ in senectutæ tm̃ bibũt. cũ ob aduncitatẽ rostri superioris cibo uesci nõ possint. a græcis dr̃ hæc paroemia de his qui in senecta sunt meliores q̃ iuuenta: propterea ꝙ aquilæ senescentes mature uictũ feruntur. & obcuruaturã rostri fieri innocentiores: quas Plinius noster ait oppetere non egritudine sed fame: in tm̃ superiore rostro accrescente: ut aduncitas aperiri non queat. ¶ Pocillatorẽ phrygiũ. Ganimedẽ significat: quẽ iupiter effictim amãs in aquilã demutatus rapuit fabula notissima. Lactantius poeticũ uelamẽtũ ita reserat ac detegit. ut tradat ideo dici iouẽ rapuisse in aquila catamitũ quia aut ꝑ legionẽ rapuit cuius insigne aquila est: aut quia nauis in qua est ĩpositus tutelã habuit in aquila figuratã. Stra. harpagiã dici locũ autumat unde raptus sit Ganymedes. ἁρπάζω. n. græce est rapio. id aũt circa dardaniũ promontoriũ cõtigisse arbitrant̃. Eusebius chronographus signat Ganimedẽ a tantalo raptũ esse indeq; exortũ bellũ inter troem ganimedis patrẽ & tantalum. hunc in cœlo pocula & nectar ioui ministrare canunt poetæ: & cum primis Ouidius cum ait: nec mora percusso mendacibus aera pennis atripit illiadẽ: q̃ nunc quoq; pocula miscet inuitaq; ioui nectar iunone ministrat. Igitur cum Ganimedes poculorum iouialium pincerna sit uocabulo elegãtissimo pocillator dicitur: quasi poculorum ministrator. a poculo. n. fit pocillum: qua dictione Li. & Pli. utuntur. præterea in zodiaco aquarius est: quẽ cõplures: ut inquit higinus ganimedẽ esse dixerunt quẽ iupiter ministrũ deoꝝ fecisse existimat̃: itaq; ostẽdit. uelut aquã fundẽs. uñ a græcis hydrochoos dictus quo noie & a nr̃is nominat̃. Catullus in callimachi interprætamẽto ꝓximus hydrochoi fulgures oarion: pocillatorẽ ganimedẽ denotat Ausonius illo uersu sta iouis ad cyathũ generat quẽ dardanius tros. Nã stare ad cyathũ scite & eleganter dr̃ pocillator. q̃ cyathum ꝓpinat. sic Iuue. Nec puer iliacus formosa nec herculis uxor ad cyathos. Sueto. tradit cæsarẽ ad cyathũ stetisse nicomedi. cyathissare. plautino uerbo est ad cyathũ stare: & cyatho uina ministrare hoc ẽ fungi pocillatoris ministerio.

Salebræ saxorum
salebrosus
Subdialia
Expapillatum
Proserpina unde
Incõniua uigilia
Cõniuere
Incõniuens
Dracones unde
Draco simulachris esculapii addictus
pupillæ scintillæ luminũ
mẽs uidet
In querelis leuamẽtũ
Pronoea stoicoꝝ ꝑspicuacissima
Aquila Iouis armigera
Trochilos rex auium
aquilæ senectus ꝓuerbiũ
Ganimedis raptus
Pocillator
Hidrochoos
Aquarius
Stare ad ciathum
Cyathisare

NVmen dei. Imperiũ ueneris: & maiestatẽ a nutu numen dictum. ¶ Sustulerat in cœlum tulerat portauerat q;. ¶ Ductu cupidinis. Sensus est aquila reprendere uult beneficium cupidini subueniens laboriosæ psyche eius uxori memor: & auspicio dictuq; ipsius cupidinis ganimedẽ in cœlũ uexerat ioui amator i. ¶ In uxoris laborib⁹. In laboriosis erũnis psyches. ¶ Diales uias iouiales & cœlestes græci dia iouem appellant: hinc flamen dialis dictus a ioue cui sacra facit: a die quoq; dialis deducit: hinc scoma illud. M. Tullii in cõsulẽ qui uno tñ die consulatũ peregit. solent ingt esse flamines diales modo cõsules diales habemus: inde sub dio dr: quasi sub ioue idest cœlo: quod & sub diuo dicitur: unde subdiales dictę siue subdiuales ambulationes. Plinio quæ apertæ sunt: & ostentæ soli: atq; sub cœlo: est enim ethra splendor etheris. ¶ Ob os. Ad os ob enim ut supra dictum est antiq ponebant pro ad ut ob Romam ad romam. ab os. ad. os. Mar. Tullius. Cuius ob os graii ora obuertebant sua. ¶ Ioui formidabiles stigias aquas. Vt poetæ canunt statuit Iupiter siquis fefelisset numen stigis peierassetq; p stigias undas: ut uno anno: & nouem diebus ab ambrosia: & nectare prohiberetur. ideo autem hoc fictũ creditur: quia tristitia contraria est æternitati: & dii per stigias aquas tanquam rem contrariam iurare formidãt: Virgilius: stigiamq; paludem dii cuius iurare timent: & fallere numen: apud Platonem in phedone stigius Fluuius per colorem cyaneum hoc est nigrum: & obscurum erumpere fertur: qui paludem efficit stigiam: ante dictum est nomine stigis: tropologice significari qc quid iter: le humanos animos in gurgite mergit odiorum. ¶ Deieratis. Deierare est ualde iurare. hæc enim particula de auctiua est: ut deamat pro ualde amat auctor Donatus: unde deiurium dicitur gellio: & reliquis pro iure iurando. perierare uero est falsum iusiurandũ dicere: quod & periurare usurpatur. Tertulianus. Citius apud uos per omnes deos q̃ per unum genium cæsaris peieratur. ¶ Cedo. Da. ¶ Vrnulam. Vas aquariũ ẽ: ex eo dicta urna: q urinat in aqua haurienda. Vrinare enim est mergi. inde urinatores & urinantes dicti qui sub aquis natant: & merguntur: quæ dictio apud Plinium frequentissima. Quicunq; sidere. delphini oriõte natus fuerit urinator. urinarium mẽsa est nasoq;: ex eo dictum q urnas cum aqua positas ibi potissimum habebant. ¶ Triscula uibramina draconum. Hoc dictum propter linguam quæ serpentis trisulca est. uibrãs atri q coloris ut docet Pli. in. xi. quod: & poetæ testantur Virgilius arduus ad solem & linguis micat ore trisulcis. Ouidius tresq; micant linguæ sensus est aquilã erepta urnula excepisse rettulisse ad psychen aquas illas formidabiles inter trisulcas uibrantesq; linguas draconum & dentes aculeatos quos serpentibus esse tradit. ferratos pectinatim coeuntes ne contrario occursu atteratur. ¶ Remigium. Alas dicit ut supra poetica translatione. ¶ Innoxius. Armiget scilicet iouis aqla. ¶ Præminantes possumus etiam legere p̃monentes tanquã aquæ prius mouerint aquilam ut abiret sine nocumẽto. ¶ Cõmẽtus. Cum finxisset aqla. ¶ Vel tũc. Exhibito officio tã difficili & obseqo tam ancipiti. ¶ Appellat. Aloquit.

Diales uiæ — Scoma — M. Tullii — Cõsules diales — Subdiales ambulationes hipæthre — Ethra — Dii iurant per stigia — Deiecare — Deamare — Deiuriũ — Peierare — Vrna — Vrinare — Vrinatores — Vrinariũ — Trisulca lingua draconum

numen in uxoris laboribus percolens, alti culminis diales uias deserit, ob os puellæ præuolans, incipit. At tu simplex alioquin, & expars rerum talium, sperasq; te sanctissimi, nec minus truculenti fontis, uel unam stillam posse furari, uel omnino contingere, diis etiam ipsiq; Ioui formidabiles aquas istas stygias, uel fando comperisti, quodque uos deieratis p numina deorum, deos per stygis maiestatem solere sed cedo istam urnulam, & protinus arreptam completamque festinanter, librausque pinnarum nutantium molibus inter genas sæuientium dentium, & trisulca uibramina draconum remigium dextera leuaq; porrigens, uolentes aquas, & ut abiret innoxius, præminantes, excipit, commentus, ob iussum Veneris petere, eique se præministrare, quare paulo facilior adeundi fuit copia. Sic acceptam cũ gaudio plenam urnam, psyche Veneri citata retulit nec tamen nutum deæ seuientis, uel tũc expiare potuit. Nam sic eam maiora, atq; peiora flagitia cõminatis, appellat renidens exitiabile. Iam tu quidem uideris magna quædam mihi, & alta prorsus malefica quæ talibus præceptis meis obtemperasti gnauiter, sed adhuc istud mea pupula ministrare debebis. Sume ista pyxidẽ, & dedit protinus, usq; ad inferos, & ipsius orci ferales penates te dirige. Tunc conferes pyxidem proserpinæ petit de te Venus dicito modicum de tua mittas ei formositate, uel ad unam saltem dieculam sufficiens, nam quod habuit, dum filium curat egrotũ, cõsũpsit atq; cõtriuit oẽ, sed haud immaturi⁹ redito, qa me necesse ẽ ididẽ delinatam theatrũ deoq; frequentare. Tũc Psyche, uel maxime sensit

¶ Renidens exitiabile. Risu exitium perniciemq; denuncians. ¶ Magna quædam. Si legis magna copulabit cũ malefica. sed dispice an purior lectio sit maga dicit enim uenus sibi magnam quandam uideri psychem: & maleficam primi nominis quæ mandata ipsius impossibilia ne dum difficilia factu tam strenue exequuta sit. ¶ Gnauiter. Strenue uelociter diligenter. ¶ Pupula. Ironicos pronunciandum nomine enim blandimenti appellat psychen quam maxime oderat quemadmodum blandientes dicere solemus. meus ocellus mea columba mea festiuitas. Consimiliter dicimus mea pupula: quæ in oculo pars preciosior est. ut pote uidendi opifex atq; effectrix & ut auctor est Plinius. adeo pupillis absoluta uis speculi est: ut totam imaginem hominis reddant quidam id blandimenti nomen a puppa deducunt sunt enim puppæ quæ per diminutionem pupullæ dicuntur imagunculæ puellares in delitiis oblectamentisq; uirguncularum: de quibus est illud Persianum. Nempe hoc q ueneri donatæ a uirginæ puppę. item puppas: & pupos nominauit antiquitas puellas: & puellos prior interpretatio magis proba magisque uenusta est: ut ad pupulam oculi blandimentum id genus referatur. ¶ Orci ferales penates. Domicilium orci idest Plutonis ferale esse & mortiferum merito dici nemo est qui nesciat. ¶ De te. Ate: uetus elegansque locutio Oratius quærit de pueris num sit quoq; fracta lagena. ¶ Dieculam. Quod per unam diem etiam breuiculam sufficiat. Diecult enim modo diem significat alias morulam: & tempusculum ut in primo commentario fusius explicatum est. ¶ Quod habuit: scilicet formositatis quasi dicat: omnis mea formositas genuina & ingenita est absumpta in curatione cupidinis egroti sicut medicamentum ex pyxide de promptum absumitur in ægro curãdo. ¶ Redito. Regredere. ¶ Haud immaturus Cito præmature festinanter. ¶ Indidem. Inde ex hac pyxide ex hac formositate proserpinæ. ¶ Velamento reiecto idest aperte nec per ambages ac uelamentum cognouit se impelli ad ultimum exitium.

Gnauiter — Pupula — uidendi effectrix — Pupę — Pupi — Quæro de te — Diecula

VLtimas

ultimas fortunas suas, & uelamento reiecto, ad prõptũ exitiũ sese cõpelli, mãifeste comperit, qd ni, quæ suis pedibus ultro ad tartarum manesq; demeare cogeret, nec cunctata diutius, pgit ad quãpiam turrim præaltã: indidẽ se datura præcipitem, sic enim redat, ac inferos recte, atq; pulcherrime se posse descendere, sed turris prorumpit in uocem subitam. Et quid te inqt præcipitio misella quæris extinguere, quidq; iam nouissimo periculo laboriq; isto temere succumbis. Nam si spiritus corpore tuo semel fuerit seiugatus, ibis quidem profecto ad imum tartarum, sed inde nullo pacto redire poteris, mihi ausculta. Lacedemon Achaie nobilis ciuitas, non longe sita est, huius conterminam, deuiis abditam locis quære tenarum Inibi spiraculũ ditis, & p portas hiantes monstratur inter inuium, cuius te limine trãsmeatam simul commiseris, iam canale directo pergis ipsam orci regiã, sed non actenus uacua debebis per illas, tenebras in cedere, sed offas polentæ mulsa concretas ambabus gestare manib⁹, ac in ipso ore duas ferre stipes. Iamq; confecta bona parte mortifere uiæ continuaueris claudũ asinũ lignoꝝ gerulũ cũ agasone sit, qui te rogabit decidenti sarcinæ fusticulos aliquos perigas ei sed tu nulla uoce deprompta, tacita præterito. Nec mora cũ ad flumẽ mortuũ uenies: cui pfect⁹

ℭVLTImas fortunas 'ultimũ ĩfortuniũ. ℣ Quid ni? Cũr nõ. s. cõpetiret cognosceretq; sese cõpelli ad exitiũ pparatũ, remotis strophis. & fucis. ℣ Demeare. Descẽdere. & deorsum meare. ℣ Indidẽ. Ex ea turri. Descẽdere. Vt. s. p p̃cipitiũ extĩcta ita descẽderet ad manes ad quos demeãt soli mortui. ℣ Et qd. Turris uocalis facta castigat psychen: q se p̃cipitio perempta demittere uellet ad tartaꝝ cũ mortuis nullus ad superos reditus pateat: unde negãt redire quemq̃: ex quo fieret: ut ueneri pyxideculã referre nõ posset. ℣ Nouissimo periculo. Qui ultimũ periculũ sibi superãdum esse cognoscit: & extremum labrem superesse. id forti aio capessere nõ recusat: ut exanclatis erumnis deinceps mollit̃ quiescat nã spes quietis inuitamentum est laboris subeũdi. ℣ Seiugatus. Separatus seiunctusq; abiuratis uitæ stipendiis. ℣ Tartaꝝ poetæ tartarum appellant carcerẽ pœnaꝝ infernaꝝ: quod & Tertullianus memorat in apologetico. Plato receptaculum esse: autumat in quod oĩa flumina confluant & rursus effluant tanq̃ tartarus fons sit aquaꝝ omnium. Platonẽ refellit Aristo. in secũdo meteoroꝝ: grãmatici tartaꝝ deducunt ἀπὸ τοῦ ταρταρίζειν idest a tremore frigoris. uel ἀπὸ τοῦ ταραχθῆναι qa oĩa illic turbata sunt ob hoc dixit. M. V. tartari originẽ græcam eẽ a tartaro fit tartarinus: qd̃ uetusti poetæ carmẽ ostẽdit corpore tartarino prognata palude uirago. ℣ Abditã locis. Obditam quasi in recessu conditã. ac delitescentẽ deuia aũt loca dicimus: q̃ extra uiã militarem ac publicã remota sunt sic deuii populi. M. Tullio dicti. sic ab oratio scortum deuiũ pro meretrice: quæ in angiportu siue uico remotiore degat procul a uicis publicis. ℣ Ternaꝝ: De tenaro qd̃ nomen est promontorii. & oppidi. & spiraculi ĩferni affatim diximus. in. i. commentario. ℣ Ditis. Plutonis: quẽ & sũmanũ uocant: quasi summũ maniũ: cui nocturna fulmĩa assignãt. ℣ Offas. Canit uates mãtuanus cerbeꝝ custodẽ inferoꝝ tricipitẽ obfrenatũ demulctu. ac sepultũ somno fuisse ab ænea cũ illi obiecisset offam melle & medicatis frugibus soporatam nũc ex doctrina poetica præcipit̃ psyche ut offas secum gestiret: qbus sæuitiã canis ferocientis leniat ac mitiget: quas ex polẽta & mulsa cõcinatas eẽ p̃scribit ẽ. aũt polẽta cibus tã peculiaris græcie q̃ plus Italiæ fit ex ordeo. & pluribus qdẽ modis ut docet Pli. A polẽta polẽtariũ crepitũ dixit Plau. apud Ouid. neutraliter enunciat̃ illo uersu dulce dedit testa. qd̃ coxerat añ polẽta. de offa & polẽta satis multa in prio cõmentario mulsa uero potio est ex aqua & melle confecta græce uocat̃ hydromel. ab rei argumẽto: q̃ p̃clarã utilitatẽ hẽt in cibo egrotantiũ in uiribus recreãdis. stomachoq; mulcẽdo: a: dore refrigerãdo. ut docet Pli. in. xxii. & ut auctor ẽ Hipocrates scribens de regimine acutoꝝ hydrõel. i. aqua mulsa oĩbus tpibus morbi bibi põt in acutis egritudinibus: dũo sunt mulsæ gñã alteꝝ. s. subitæ, ac recẽtis alteꝝ inueteratæ. repẽtina fit melle despumato utilior. inueteratæ usum dãnauere inuenio apud auctores hũc potũ bibẽdũ eẽ alsiosis itẽ aĩ hũilis & p̃parci: quos microphicos appellãt sunt ãt alsiosi. q frigore cõflictant̃: & algores ferre nõ pñt. M. V. pecus caprinũ alsiosum eẽ tradit. frequẽs ẽ apud Pli. dictio hæc in hoc signãtu. Simpliciter ãt dr̃ mulsa sicut & mulsum interdũ adiectiuũ nomẽ est. ut aqua mulsa lac mulsum acetũ mulsũ Pli. lacte mulso augeri: ait iecur anserinũ apud eũdẽ mẽtio est aceti mulsi. qd̃ fit ex aceto: & melle qd̃ græci dñt oximel tradit. Hipocrates pleureticis potũ oximellis dãdũ esse hyeme qdã calidũ æstate uero frigidũ. Pli. in. xiiii. oximellis cõfectionẽ docet. Oenomel Palladio ẽ q̃si mulsum ex uino. s. & melle nõ despũato cõfectũ: uñ & nomẽ apud eundẽ mẽtio ẽ omphacomellis: q fit ex succo uuæ semiacerbæ & mellis mixtura. græco uocabulo ὄμφακες dñt uuæ acerbæ & cæteri fructus ĩmaturi inde Pli. omphaciũ oleũ & uinũ qd̃ fit ex uua ĩmatura: & olea drupa. fit. n. uocat̃ añq̃ cibo matura sit. ℣ Stipes. Nũmos. ℣ Mortiferæ uiæ uiã mortiferã appellat q̃ ducit ad mães & mortis dõicilũ. ℣ Cõtinuaueris. Eũdo cõueneris cõsequuta fueris. ℣ Claudũ asinũ. Verbũ ẽ uetus p̃q̃ elegãs clodere qd̃ signãt claudicare: & claudũ fieri Pli. i. xviii. clodũt ita lipiũt ue ab afflatu & aluocita peũt. ℣ Agasone. Hic agasonẽ p asinario accipius. Alias signãt̃ equoꝝ curator. & ut inqunt grãmatici agaso pprie dr̃: q iũmẽta curat. Pli. i. xxxv. pixit iqt atheniõ agasonẽ cũ equo. Li. in. vii. agasones mulis ĩpõit. ℣ Sit. Signat agaso nẽp æq̃ gerulũ fuisse lignoꝝ sic erat asin⁹. Fusticulos. Minuta ligna signãt a fuste p diminutionẽ deriuato uocabulo ab Au lo. Gel. caudices lignoꝝ dicti in cõsimili signãtu fustuariũ. Liuio & M. T. põit̃ p fustiũ castigatione atq; supplicio. ℣ Tacita p̃terito: Præcipit turris psyche ut tacita silẽsq; p̃tereat. nec ullũ rñsum depromat agasoni. qñ rogabit ut ligna porrigat sarciæ coruẽti. ℣ Ad flumẽ mortuũ. Sicut mare mortuũ ita & flumẽ mortuũ usurpat̃ eruditis: qd̃ est apud ĩferos hecatheus oceanũ septẽtrionẽ appellat. Amalchiũ. qd̃ nomẽ scythica lĩgua signãt cõgelatũ philemõ morimarusã a cĩbris uocari tradit. hoc ẽ mortuũ mare ultra deinde croniũ appellãt hic ĩtelligi põt carmẽ Claudiãi. apud Pli. mẽdosa dictio ẽ ĩ q̃rto. ubi nõ croniũ legit̃: sed creniũ flumẽ uero mortuũ signãt̃ acherõ q apd̃ mães ẽ quo portior charõ umbras trãsuehit ciba ferruginea: infra pigꝝ fluẽtũ appellat de hoc plato in phedõe acherõ ĩqt p deserta fluẽs loca atq; sub terrã ea in paludẽ defluit acherusia: quo pleriq; defũctoꝝ deueniũt aĩ. ibiq; p fatalia q̃dã tẽpoꝝ curricula cõmorati pti qdẽ lõgiora: pti uero breuiora rursus i gñatiões aĩaliũ relabunt̃. acherõ græce dr̃ quasi tristis & sine gaudio: uñ optio epitheto tristis noĩat̃ a Silio illo uersu. tristior his acheron sanie crassaq; ueneno estuat. tradũt auctores de tartaro nasci acheronta. ex acheronte stigem de stige cocyton. qd̃ totũ ex phisiologiæ secretariis deprõptũ ẽ. Nã q caret gaudio sine dubio tristis est. tristicia uicina luctui est. luctus ex morte pgignit̃. palatonici tradunt p acheronta significari quicquid fecisse nos pœnitet usq; a tristiciam.

Tartarus
Tartarius
Deuium
scortum
Sũmanus
Polenta
Polentari⁹
crepitus
Mulsa
Hidromel
Michropichii
Alsiosi
Lac mulsũ
Acetum mulsum
Oximel
Oenomel
Omphacomel
Omphaces
Omphaciũ
Clodere
Agaso
Frustuariũ
Mare Mortuũ
Flumen mortuũ
acheron
Acheron tristis

charon protinus expetēs portoriū ſic ad ripā ulterio
rē ſutili cimba deducit cōmeātes. Ergo & inter mor

tuos, auaritia uiuit? nec Charon ille ditis, & pater tā
tus deus, qcq̄ gratuito facit, & pauper moriēs uiati
cū dēt q̄rere, & æs ſi forre præ manu nō fuerit, nemo
eſſe expirare patieẗ, huic ſq̄lido ſēi dabis nauli noīe
de ſtipibus quas feres alterā ſic tñ, ut ipe ſua manu
de tuo ſumat ore, nec ſecius tibi pygrū fluētū tranſ
meanti, q̄dam ſup natās ſenex mortuus putris attol
lens manus, orabit, ut eū intra nauigiū trahas, nec tu
tñ illicita affectare pietate. tranſito fluuio, modicū te
ꝓgreſſam rex trices orabūt anus telā ſtruētes, man⁹
paulis p accōmodes nec id tñ tibi cōtingere fas eſt.
Nā hic oīa tibi, & multa alia de Veneris inſidiis oriē
tur, ut uel unā de māibus cōmittas offulā nec putes
futile iſtud pollentariū damnū leue, altera. n. ꝑdita,
ius hæc tibi ꝓrſus denegabitur. Canis náq; ꝑgnādis

Charon ¶ CHAron. De hoc ait poeta graphice & elegāter portitor has horrēdus aquas: & flumia ſeruat terribili ſqualore charō
cui plurima mētio canicies inculta iacet ſtant flumina flāma. ſordidus ex humeris nodo depēdet amictus charō ut grāma
Porthme⁹ tici autumant p antiphraſim: dictus quaſi acheron. i. triſtis. Charon argumentū eſt frequēs: Luciano in dialogis cōdendis
quem πρθομεα hoc eſt portitorē. uocat & πρθομειων naulum ſiue portoriū. ¶ Portorium. Merces quæ datur portitoribus
proprie dicitur portoriū Lucilius portu exportant clanculū ne portoriū debet. Plautus in aſinaria ego pol hunc portionē
Porthmiō priuabo portorio portitores appellat telōarios: qui portū obſidētes oīa ſciſcitanẗ: ut ex eo uectigal accipiāt. Donatus in
Portitores ſexto Eneidos cōmētario portiores inquit ſunt q por
tus obſeruant hinc ſcite Plau. in menechmis portitorē
domū duxi. ita mihi neceſſe ē eloqui quicquid egi atq;
ago. interdū portitor eſt q portat uehitq; nauigio acce
pto portorio. hoc eſt mercedula tranſuectionis ut cha
ron portitor in hoc ſignificat quē græci porthmea ap
pellāt. ita. n. dicere malo q̄ trāffretatorē. Iuuenalis iā ſe
det in ripa tetrumq; nouicius horret porthmea. alias
portitor Sidonio Hierony. aliiſq; recētioribus eſt geru
lus baiuluſq; lraꝝ quos lrati tabellariū male lrati lato
rē uocāt. ¶ Sutili cymba. Imitatio uirgiliana ſic. n. ſcri
Cymba ſutilis ptū eſt in ſerio ope genuit ſub pōdere cimba ſutilis: ubi
Scaphidiō ſutilis exponiẗ a cōmētatoribus ꝓ intexta p qđ fragilis
Cymba oñdiẗ: ſolutilis uero nauis. Suetonio dicta qua Neronis
mr̄ piclitata eſt altera a ſuendo altera a ſoluēdo dedu
citur. Lucianus ſcaphidion uocat cimbā charonis cim
bia qđ poculoꝝ genus eſt: dicta ſunt a cimba naui: cu
ius figurā repreſentāt. ¶ Inter mortuos auaritia. Snia
liter indignanterq; ſimul dictū eſt in auariciā. cuius tan
ta eſt uis ut nō ſolū iter uiuētes uigeat ſed ēt apud mor
tuos uiuat domineturq; cū charō neminē ſine porto
Ritus ægyptioꝝ rio mercedulaq; trāſuehere uelit. & hoc totū ex diſci
plina ægyptioꝝ trāſlatū eſt. apud quos mos fuit ut ca
dauer defunctoꝝ p fluuiū & acheruſiā paludē: ad ſepul
chrū delata cōderenẗ: nauis q̄ uectabat corpora baris
appellabaẗ: alio uocabulo apud græcos epibatra nūcu
pata obolū oportitori dabaẗ cui nomē iditū eſt charon
ibidē quoq; hecates rēplū cocyti porte atq; obliuionis
fuiſſe ꝓduñẗ. multaq; alia q̄ poetis locū dederunt infe
ris fabuloſa cōmētadi. auctor Diodo. in. ii. bibliotecæ.
Obolus charoni Lucianus quoq; pluribus in dialogis memorat obolū
charoni ꝓ naulo dari ſolitū ad defunctis q tranſuehe
Pluton banẗ. hinc illud Satyrographi nec hēt quē porrigat ore
Dis ditis pater trientē. ad hūc ritū alluſit Hierony. ſcribens. Diebus ac
noctibus oppior cū trēore reddere nouiſſimū q̄drantē.
¶ Ditis & pr̄. Nitidior lectio ē ſi legas. nec ditis pr̄ tan
tus deus: ut ditis ſit caſus rectus: & ꝓ Plutone accipiaẗ
ſicut. n. græce πλουτων dr̄ quaſi πλουτον. i. diuitiaꝝ dator
qīn diuitiæ oēs ex terra: ſic latine ditis & dis. & diuis
pr̄ a diuitis nuncupaẗ auctores Plato &. M. T. eſt ergo
ſenſus: nec charon. nec pluto maxius maniū deus qcq̄
gratuiro faciūt. uel referaẗ ad ſolū charonē q ſine uiati
co & naulo. nō nauat operā trāſuectionis apud eundē
Lucianū in dialogo q iſcribiẗ tyrānus cōquæriẗ charō
ꝙ per totam diem neq; unum quidem obulum lucrifecerit: & ob id timet ne a Plutone caſtigeẗ: iſra auarus nauta dr̄ ab
Apuleio eundē Luci. iducit uociferantē. αποδεωσ ὦ καταρατε τα πορθμεια. i. redde o ſceleſte naulū & niſi ſibi obolus deẗ. negat
Ephodion ſe uectuꝝ cimba menippū cynicū. ¶ Viaticū. Græci ephodiō uocāt q̄ſi itineris cā paratū diminutiue dr̄ uiaticulū iuriſco
Viaticulū ſultus titulo de iudiciis. uiaticulo ſuo nō recepto qđ ad ſumptus pr̄ ei deſtinauerit: uerbū uetus eſt & plautinū uiaticari: qđ
eſt uiatico inſtrui. ¶ Præ manu. Imprōptu ad manū pſto. A. G. qđ p̄ manibus eſt ponemus. ¶ Nauli noīe Merces q̄ porti
Naulum toribus daẗ naulum dr̄ & porthmeion latine portorium. uulgus hodieq; naulon uocat quā dictionē & latini ſcriptores
uſurpāt. Iuue. furor eſt poſt oia perdere naulū. ¶ De ſtipibus. Aſſibus nūmis: a ſtipādo dicte ſtipes ut interpretatur. M. V.
¶ De tuo ore. In hanc ſniam dictū eſt illud a Satyrographo. nec hēt quem porrigat ore trientē. Lucianus oportebit unū
dūtaxat habētes obolū ꝓficiſci ad charonē. ¶ Pigrū flu. Flumen intelligit qđ mortuū añ noiauit. &. n. apud manes oīa pi
gra torpētia triſtitia finguñẗ. ¶ Sup natans ſe. Quis hic ſenex intelligaẗ nō ſatis conſtat. nec mythici. nec poetæ cōmemo
rant. uideor neſcio qđ legiſſe apud Lu. ſuper hæc. ¶ Affectare. Noli inquit affici mouerìq; ſimpathia & pietate q̄ illicita
& perinde dānoſa tibi futura eſt poſſes legere afficiare. Textrices anus. Hoc ad parcas cōmodiſſime referri: pōt quæ uitā
mortaliū uere dicuntur & texere filis in exorabilibus admoneẗ pſyche ne textricibus obtemperet ſubdolas ꝑces adhiben
Parcæ librariæ deorum tibus. & offam unā dari depoſcētibus: hæc. n. oia inſidiarum genera ad miſeram pſychen opprimendam excogitata Vene
ris aſtu. & uafricia fuerunt. M. ſcite ſcribit parcas eſſe: librarias cœlitum archiuiq; cuſtodes quæ ſententias Iouis ortogra
phæ ſtudio ueritatis. excipiant. ¶ Polentarium damnum. Iacturam offæ intelligit quæ ex polenta mulſaq; confecta erat.
Cerberus unde ¶ Ius hæc. ſ. uitalis & etherea. ¶ Canis: Cerberus ſignificatur phyſiologi cerberū terrā eſſe interpræranẗ: quæ eſt cōſum
ptrix corpoꝝ: unde & cerberus dictus crediẗ quaſi κρεοβορος. i. carnem uorans. Tricerberum canem ideo fingi autumat
Fulgentius ꝙ iurgiorum inuidiæ ternario nodo conſlenẗ quæ ſunt nugalia & ſutilia.

¶ TRiiugo

¶TRiiugo capite poetæ tricipitẽ dñt cerberũ:qa terra in tris ptes diuidit̃.Maro in.vi.latratu regna trifauci psonat.Hi
storici tradũt cerbeꝝ fuiſſe canẽ orci regis moloſſoꝝ ingẽti magnitudĩe:q pirithoũ deuorauit qui ad raptũ pſerpinæ uxo
ris orci cũ theſeo uenerat.¶Conãtibus:p uiribus:& canatu maxĩo hiãtibus.qd ſi legas comãtibus,ut referas ad ſerpẽtes
quos hẽt p capillis q uice capilloꝝ & comæ colla fauceſq obnubũt.Vir.cui uates horrere uidẽs iã colla colubris.¶Atra
atria.Declamatio a cõtrario:p quãdã quaſi annominationẽ nã cũ atria in ædibus pricipũ luminoſa ſint.& a cliẽtibus fre
quẽtent:pſerpinæ atra & nigrãtia uiſebant̃.nãq apud mães oĩa ſunt tenebricoſa.lurida & pallẽtia.inferis aĩal totũ nigrũ

triiugo.& ſatis amplo capite præditus immanis,& formidabilis, conantibus oblatrans faucibus mortuos quibus iam nil mali poteſt facere fruſtra territando,ante ipſum limen,& atra atria proſerpinæ ſemper excubans,ſeruat uacuam ditis domum hunc affrenatum unius offulæ præda,facile præteribis ad ipſamq protinus proſerpinam introibis,quæ te comiter excipiet, ac benigne, ut & moliter aſſidere, & prandium opipare ſuadeat ſumere. Sed tu & humi reſidere,& pacem ſordidum petito,eſto deinde nuntiato quid adueneris.Suſceptoq q offeretur rurſus remeans,canis ſæuiciem offula reliqua redie.ac deinde auaro nautæ data quam ſeruaueras ſtipe,tranſitoq eius fluuio,recalcans priora ueſtigia ad iſtum cœleſtium ſiderum redies chorum.Sed inter omnia, hic obſeruandum præcipue tibi cenſeo,ne uelis aperire uel inſpicere illam,q feres pyxidem.uel omnino formorſitatis diuinæ abditum cures theſaurum. Sic turris illa uel propitia uaticinationis munus explicuit.Nec morata.Pſyche pergit tenarum. ſumptiſq rite ſtipibus illis,& offulis,infernum decurrit meatum,tranſitoq per ſilentium aſinario debili, & amnica ſtipe uectori data,neglecto ſupernatantis mortui deſiderio,& ſpretis textricum ſubdolis præcibus: & offulæ cibo ſopita canis horrendi rabie domum proſerpinæ penetrat,nec offerentis hoſpitæ ſedile dedicatum uel cibum beatum amplexa,ſed ante pedes eius reſidens humilis & cibario pane contenta, ueneriam pertulit legationem. Statimq ſecreto repletam:concluſamq pyxidẽ ſuſcipit.&offulæ ſequentis fraude cãinis latratibus obſeratis,& reſidua nauitæ reddita ſtipe.longe uegitior,ab inferis recurrit, & repetita,atque adorata cãdida iſta luce,quaq̃ feſtinans obſequium terminaret,mente capitur temeraria curioſitate.Et ecce inquit inepta ego diuinæ formoſitatis gerula,quæ nec tãtillũ qdẽ ĩdidẽ mihi delibo: uel ſic illi amatori meo formoſo placitura. Et cum dicto

deputat̃ & ſterile:q ab iferis nihil poſſit exoriri.¶Ex- — Inferis
cubãs.Excubias agẽs:fungẽſq excubitoris officio poe- — aĩal nigrũ
ta uero alio ſignificatu,recũbãtẽ dixit:cũ ait pſonat.ad — & ſterile
uerſo recubans immanis in antro.¶Seruat. Tucẽ te- — Seruat
net cuſtodit Teren. ſolus ſamio ſeruat domi Vir. ſola
domũ & tãtas ſeruabat filia ſedes.¶Vacuã. Ex imita-
tione Virgiliana ſumptũ:perq domos ditis uacuas: &
inania regna optimo ãt epitheto.domus Plutonis ua-
cua nũcupat̃.ubi ſimulachra ſunt defunctoꝝ incorpo-
rea & inania.Hõ cõſtat ex aĩo corpe & umbra ut phi — Hõ ex aĩa
tradũt. Aĩa cui cœleſtis origo eſt.repetit cœleſtia domi — corpore
cilia.corpus qd̃ terrenũ eſt terræ reddit̃. umbras infe- — umbra
ros petit.dr̃ autẽ id eſſe ſimulachrũ ἀσώματον.i.incorpo
reum.ad nr̃i corporis effigiẽ talia oĩa ſunt apud ma-
nes ut ẽt eoꝝ qui p apotheoſin diui facti ſunt ſimula-
chra apud inferos uſitari ferant̃.¶Offrenatũ.Coherci- — Offrenatus
tum.& ut utar uocabulo Pliniano ſuffrenatũ. Trãſla- — Suffrenat⁹
tio ſumpta ab equo.qui freno obdito cõpeſcit̃ cõteni- — Recalcans
turq.¶Comiter.Benigne lubẽter.hilare.¶Opipare.
Laute.¶Eſto.Cõmeſto & ut uulgariter dr̃ cõedito in-
clinat̃ ãt ab hoc uerbo edo es eſtur apd̃ Plautũ. Pliniũ.
cæteros p cõedit̃ qd̃ elegãtius dicas cõeſtur.¶Offula
reliqua redie Alterã inqt offam polẽtariã obiicito ipſi
cerbero dũ remeabis.ut hac qn mercedula ſæuitiã cãis
redẽptã hẽas & cõplacatã.¶Auaro nautæ. Charoni.q
obolũ ihiant & ſtipes exigit a defunctis.¶Recalcans.
¶Quaſi recalcando.relegẽs repetẽſq haud multũ.ab-
ſimile eſt illud Virgilianũ.ueſtigia retro:obſeruata ſe-
quor.¶Renies.Redibus remeabis.¶Hic. Hoc lectio
Apuleiana.¶Abditũ theſaurũ.Noli inqt uitio curioſi-
tatis ſcrutari inſpicereq theſaurũ formoſitatis abditũ
hoc eſt ĩcluſum obturatũq intra pyxidẽ.¶Munus.Of-
ficiũ pegit indifferẽter dicim⁹ explicuit & explicauit &
ſed mõ hoc mõ illo utimur put euphonia & elegãtia
cõpoſitiõis expoſcit.Au.Gel. in primo noctiũ atticaꝝ
annotauit Ciceronẽ dixiſſe explicauit potiuſq explicuit
cã uocalitatis.cõpoſitioniſq iucundioris.¶Tranſito.
Supato pteritoq:obſeruãdũ ẽ ſcriptoris breuiloquiũ:
q cõcinitate breuiſſima expeditiſſimus trãſlegit cũcta
pterita:ut ita legentiũ faſtidio pcẽs nihil moroſum mo
leſtũq inculcare uideat̃.¶Amnica.Fluuiali qua.i.p ue- — Amnicus
ctura amnis hoc eſt fluminis acherõtis dari ſolet ab an — Hoſpita
ne.n.hoc ẽ fluuio amnicus deriuat̃ p fluuialis.¶Vecto- — fœmina
ri.Charoni.¶Sopita rabie.Virg.dixit: occupat æneas
aditũ cuſtode ſepulto.& idẽ offam ſoporatã eleganter
appellat:qua ſopita efficit̃ cerberi ſæuities.¶Dedica-
tũ.purius eſt ſi legas delicatũ.¶Hoſpitæ.Proſerpinæ:
ſic.n.hoſpites dicim⁹ fœminas q & hoſpitiũ præbent. — Blandum
& quæ hoſpicio accipiuntur.Mar.Tullius in epiſtolis — cœli lumẽ
ad atticum.ego ſum inquit hic ſoſpita.¶Cibario pane.
Vili & plebeo:quem ſupra ſordidum dixit:qui & ſecũ-
darius & ſecundus alio nomine nuncupatur auctores.
Pli.Ora.Seneca.¶Veneriam.a uenere mandatam.præſcriptamq.¶Latratibus obſeratis. Obiecta offa latratus cerberi
offrenati ſunt:& cohibiti atq coherciti:eiuſq rabies conſopita.¶Vegetior. Viuidior alacrior.¶Luce. Scilicet uitali qua
animantes fruuntur qua nihil eſt miſeris mortalibus carius iucundum eſt enim & blandum cœli lumen & lux etheriæ
auræ:ut Silius Virgiliuſq cecinere:& ut inquit eccleſiaſtes delectabile eſt oculis uidere ſolem.¶Temeraria curioſitate.
Optimo epitheto temeraria dixit curioſitatem quæ ſcrutatur non ſcrutanda ueſtigat non ueſtiganda ex quo illud uulga-
tum.nemo curioſus quin male uolus.quicunq oriẽte capræ ſidere nati fuerint erunt curioſi omnium rerum:ut ſemper — Curioſitas
noua quæq curioſa deſiderii cupiditate ſectentur:curioſitas ut inquit Fulgentius detrimenta ſuis amatoribus magis no- — damnoſa
uit parturire q̃ gaudia.¶Et ecce inquit. Verba ſunt pſyches ſecum ſermocinantis.tanquam inepta & inſipiens uideri me
rito poſſit:ſi nihil hauſcerit deliberaueritq ex formoſitate quam ipſa geſtet:cum ſibi nulla re opus magis ſit q̃ pulchritu- — Simile
dine ad demerendum conciliandumq amatorem pulcherrimum cupidinem.formoſum enim formoſa capi par eſt:iuxta — ſimili
illud prouerbium græcorum.τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ φίλον ſimile eſt amicum. — amicum

referat pyxidẽ, nec ꝗcꝗ̃ ibi reꝝ, nec formc ſitas ulla, ſed iſernus ſõnus, ac uere ſtygius, ꝗ ſtari coopculo re uelatus, iuadit eã craſſi ſoporis nebulã, cũctis ei⁹ mẽ bris pſundiẗ, & in ipſo ueſtigio, ipſaq; ſenia cõlapſã, poſſidet, & iacebat ĩmobilis. & nihil aliđ ꝗ̃ dormiẽs cadauer. ſed cupido iã cicatrice ſolida reualeſcens, nec diutinã ſuæ pſyches abſentiã tolerãs: p actiſſimã cubiculi, quo cohibebaẗ, elapſus feneſtrã, refectiſq; pinis aliquãta ꝗete lõge ueloci⁹, ꝓuolãs, pſychen ac currit ſuã. Deterſoq; ſõno curioſe, & rurſũ ĩ priſtinã pyxidis ſedẽ recõdito, pſychẽ inoxio punctulo ſuæ ſa gittæ ſuſcitat. Et ecce ĩnꝗt rurſũ pieras miſella ſili cu rioſitate. Sed interi ꝗdẽ tu ꝓuiciã ꝗ̃ tibi mr̃is meæ p̃ cepto mãdata ẽ. exeꝗ̃re gnauiter cætera egomet uide ro. His dictis amator leuis ĩ pĩnas ſ dedit. pſyche ue ro cõfeſti Veneri mun⁹ reportat, ꝓſerpiæ. Interea cu pido amoꝛ̃ nimio peſus, & ægra facie mr̃is ſuæ repẽ tinã ſobrietatẽ ptimeſcẽs ad armile redit, aliſq; pnici b⁹ cœli penetrato uertice, magno Ioui ſupplicat, ſuã q; cãm ꝓbat. Tũc Iuppiter pꝓræſſa cupidis buccula, mãuq; ad os ſuũ relata, cõſauiat, atq; ſic ad illũ. Licet tu inꝗt dñe fili nunꝗ̃ mihi cõceſſu deũ, decretũ ſerua ris honorẽ, ſed iſtud pectus meũ, quo leges elemẽto rum, & uices ſiderum diſponunẗ, cõuulneraris aſſi duis ictib⁹ crebriſq; terrenæ libidis fedaueris caſib⁹,

CREferat aperit. ꝑ Seꝝ. Scilicet eſt, hæc. n. uerba eſt erat fuit plerunq; omittũẗ cũ elegãtie & ſine detrimẽto ſniæ. ꝑ Ac
uere ſtygi⁹. Tanꝗ̃ iſerno ſõno nullus altior: nullus craſſior: nullus ſit ut ita dicã ueternoſior. ꝑ Cooperculo. ſõn⁹ ĩtra py
xidẽ incluſus ubi ſublato coopculo reſeratus ẽ: inuaſit pcordia pſyches ita ut cũctis mẽbris poſſeſſis perfuſiſq; iaceret imo
Coopercu lum — biliẗ. ac ſilis cadauere exaĩatçq;. Coopculũ dr̃ tegumtũ obturamẽtũq; uaſculoꝝ: opculare ẽ opclo obturare atq; occludere.
Colu. ab eo tpe quo primũ dolia operculaueris ab eodẽ dictu eſt opercula gypſare & pelliculare: qđ ſignificat gypſo illi
Coopercu lare — nere: & pellib⁹ circũligatis obturare. ne uaſa iterſpicare poſſint. ꝑ In ipſo Signat pſychẽ repẽte ſõno poſſeſſam collapſam
eſſe eo ipſo in ueſtigio quo reuelauerat pyxidis coop
Pelliculare — culũ: ꝑ Solida. Obducta. cicatricatũ dixit Sidonius in
Cicatrica tum — telligi uolens cicatricibus multis foraminatum ſigna
tumq; cicatrices græci. ουλασ uocant. ꝑ Reualeſcẽs. In
Atrophi⁹ — apologia augeẗ oppido familiaritas. interibi reualeſco
reualeſcẽtes. & ab imbecillitate uires recoligentes. An
tiqui atrophos uocant: ꝗbus bubulũ lac utiliſſime bibi
tur. ꝑ Nec diutinã abſentiã. Amatoris animus uiuit in
alieno corpore. Amator hẽt in ore & in pectore illud
Plautinũ: ubi ſũ ibi nõ ſũ ubi nõ ſũ. ibi eſt aius amans
aſpectu amati lætaẗ ut inquit Ariſtoteles: itaq; merito
cupido diutius abſentiã pſyches ferre nõ poterat: cui⁹
præſentia recreabatur. ꝑ Arctiſſimã. Anguſtiſſimam.
ꝑ Elapſus feneſtram. Nullis clauſtris coerceri amator
poteſt cunctas exuperat difficultates omnia perten
tat non periculoꝝ memor. nõ laboꝝ. Amor illi incen
tiuum eſt amica aium & corpus foras euocat. & ad ſe
trahit. ꝑ Curioſæ. Scilicet pſyches. ꝑ Recondito. Illico
ſcilicet ſomno qui ex pyxide erumpens inuaſerat pſy
ches pcordia. ꝑ Rurſum perieras. Perierat pſyche pri
ma uice cum nimiæ curioſitatis impulſu uidere uoluit
maritũ incognitũ. cõtra ipſius pſcriptũ. ꝑ Prouinciam.
Munus officiũq; iniunctũ Teren. prouinciã cœpiſti du
ram. ꝑ Exequere gnauiter. Perage nauiter & ſtrenue.
ꝑ In pinnas ſe dedit ideſt euolauit remigio alarũ: ſicut
in pedes ſe dare. eſt pedibus effugere. ꝑ Pereſus. Con
ſumptus maceratuſq;: Amor non ſolum animi carnifi
cina eſt: ſed ẽt corpis. ſuccũ exorbet. pallore deformat:
mẽdullas depopulaẗ: & ad extremã maciẽ tabitudinẽq;
ſepicule deducit. ꝑ Repentinã ſobrietatẽ matris. Feſti
uiter dictũ nã cũ uenus ſemp ſit lætabũda & luxurio
ſa proculq; a cõtubernio ſobrietatis nũc repentinã in
duerat ſobrietatẽ ſeueritatẽq; quæ ueneri male cõue
Sobrioſus — nit. Sobrioſus dr̃ Cypriano ꝓ tẽperato & frugi. ꝑ Ad
Armile — armille redit. Vocabulũ eſt infrequẽs parũq; protritũ:
Arma doli — qđ ſignificare uideẗ repoſitoriũ fraudis: & doli: accipi
turq; pro inſtrumento & apparatu uerſutiaꝝ: uafriciarũq; diciẗ. Armile ab armis. arma aũt dici inſtrumẽta reꝝ oium teſti
monio grãmaticoꝝ ſatis liquet: & auctoritate poetaꝝ indubitatũ eſt: apud quos legiẗ cerealiaq; arma expediũt. Item di
cendum & quæ ſint duris agreſtibus arma itẽ & quærere cõſcius arma ubi: Seruius expoſuit arma pro dolos & fraudes:
Armilũ — Armilũ uero uas uinarium ſignificaẗ. ab eo dictum qđ armo. i. Humero deportetur. auctores Nonius. Feſtus. M. Varro.
ꝑ Buccula. hoc nimiꝝ ſpecimen eſt amoris affectuſq; paterni bucculã apprẽdere & diſſuauiari. cõſimiliter apud Sueto. in
Buccula — Galba cõſtat auguſtum puero adhuc ſalutãti ſe inter æquales apprehẽſa buccula dixiſſe. eſt autẽ bucca & p diminutionẽ
buccula oris pars: interdũ ipſum os ſignificat: de buccis Pli. in. xi. & nos copioſe: annotauimus in Suetonii cõmentariis:
hic buccula tã ſignificari põt os ipſum ꝗ̃ gene. ſiue mala: nãq; mos eſt. cũ pueꝝ blandimenti cauſa oſculari uolumus. ut
bucculam illius apprendamus & adoſculũ noſtrum referamus. Alio diuerticulo ſignificationis buccula diciẗ uacca. alias
accipiẗ pro parte caſſidis & galeæ. fuluiæ. M. Antonii altera bucca erat inflatior. ꝑ Cõſauiat. Deoſculaẗ: & baſiat. ꝑ Domi
ne fili. Videẗ indecorum & abſonũ. qđ pater dominũ filiũ appellat: ſed ſi ꝗs diligẽtius introſpexerit uim potẽtiãq; cupidi
Magnus — nis diiudicabit meritiſſimo eũ uel a ioue patre dñm nũcupari: ꝗ ut inquit Plato. in ſympoſio magnus eſt Deus & apud de
Deus — os hoieſq; mirãdus ꝗ iouẽ ſæpe ſub iugũ miſit: ꝗ ut inquit elegãter uereq; Propertius. & cœlũ & terras & maria alta do
amor — mat. de quo Oui. cecinit tu ſuperos ipſumq; Iouẽ. tu nomina ponti uicta domas: quẽ Cecilius deũ ꝗ nõ ſummũ putet. aut
Verſus — ſtultũ: aut reꝝ eſſe imperitũ exiſtimat. cui in manu ſit quem eſſe dementem uelit: quem ſapere: quẽ inſanire. haud ab re igi
phocyli — tur Iupiter cupidinẽ filiũ dominũ appellat: cuius dominatus in omne animantium genus ĩperioſiſſimus eſt: cuius domini
dis de colẽ — cã ptãtẽ imprimis ipſe expertus eſt. uel expone ut uocabulũ blãdimẽti ſit. & ita pater filio blandiaẗ. ꝑ Decretũ honorẽ. Cõ
dis paren — ueniens eſt & naturæ quaſi iure pſcriptũ: ut filius parẽtes cum primis honoret iuxta illud ſanctiſſimũ phocylidis præce
tibus — ptum πρωτα θεον τιμα μετεπει τα δ᾽ εσειο γονηασ. i. Imprimis uenerare deũ: mox deinde parentes Plato quoq; libro tertio de le
Iupiter — gibus. prima inꝗt dignitatis ratio erit ut pater ac mater & ſimpliciter genitores ubiq; natis imparẽt. Ariſto. i. i. politicoꝝ
maximus — auctor eſt parẽtes iura dare natis & uxoribus. Verũ cũ Iupiter filii cupidis ĩperioſiſſimis ardoribus ſæpe ſuccũbat haud
amator — ĩmerito ait honorẽ ſibi a filio haud quaꝗ̃ ſeruari: quẽ filii parẽtibus comiter pſtant. ꝑ Terrenæ libidinis. Multifarios io
uis amatores hõ nemo nõ nouit. ut. ſ. efflictim & ardenter amauerit alcumenã ſemelen. ledã. europen & alias prope ſexcẽ
tas. Vnde a Lactantio dictũ eſt. Quod Iupiter uitã in ſtupris adulteriiſq; conſumpſerit ꝗ̃ ut inꝗt ſcite Plautinus mercurius
mulieꝝ maximus eſt amator quẽ Tertullianus in apologetico ſede ſubãtẽ in ſororẽ cõmemorat: ſubſcripit huic ſenten
Caſſes — tiæ illud Propertianũ: Iupiter iſamat ſeq; ſuã domũ. ꝑ Caſſibus. Lego caſſibus. ut caſſes exponas pedicas: & laqueos: ꝗb⁹
amantes illaqueantur quibus Iupiter ſe captum ſedatũq; e filio cupidine quaſi dolenter affirmat.

CCONtra

¶ CONtra leges. Venuste satis & decẽter iquit Iupiter se instinctu cupidinis fuisse mancipatũ adulteriis cõtra legẽ Iuliã. & alias leges. quæ adulteros puniunt: & adulteria cohercent. apud iuriscõsultos titulo. est ad legem iuliã de adulteriis: quam augustus cæsar tulit: qua pœnæ in adulteros constituunť. unde Oratianũ illud de Augusto cæsar pconiũ non minus uere q̃ plausibiliter effluxit. Nullis polluitur casta domus stupris. mos & lex maculosum edomuit nephas. laudať simili prole puerperæ culpam pœna præmit comes. legis Iuliæ de adulteriis ab Augusto Cæsare late meminit Plutarchus in apophtehgmatis his uerbis. cum de adulteriis legem tulisset: qua sanxerat quo pacto rei iudicãdi ac puniendi depræhẽsi essent.

Lex iulia de adulteris

cõtraq; leges, & ipsã iuliã disciplinãq; publicã turpibus adulteriis existimationẽ, famãq; meã leseris, i serpẽtes, in ignes, in foras, in aues, & gregalia pecua serenos uultus meos sordide reformãdo, attum modestiæ meũ memor, qđq; inter istas meas manus creueris cũcta pficiã dũ tñ scias emulos tuos cauere. Ac si qua nũc in terris puella præpollet pulchritudie, præstitis beneficii uicẽ p eã mihi repẽsare te dẽre Sic fatus iubet Mercurium deos omnes ad contionem cõuocare protinus. Ac si qui cœtu cœlestium defuisset, in pœnam decem milium nũmorum conuentum iri pronunciare. Quo metu statim completo cœlesti theatro, pro sede sublimi sedens procerus Iupiter, sic enunciat. Dei conscripti musarum aluo, adolescentem istum, quem manibus meis alumnatus sum profecto scitis omnes. cuius primæ iuuentutis

Deinde ira lapsus adolescentem qui de iulia ipsius filia esset insimulatus percuntaret mibus ille proclamauit. νόπον ἔθηκας ὦ Καῖσαρ legem tulisti o Cæsar: quo uerbo tanta pœnitentia & tristitudine affectus est Augustus. ut die illo cœnare recusauerit. ¶ In serpentes: Iouẽ poetæ fingunt in hæc omnia transfiguratũ esse. amoris causa: serpens autem factus est ob deolidos puellæ amorem: sicut memnosynes causa pastoris induit formã. Quod utrunq; Oui. uel siculo illo complexus est. memnosynem pastor uariusq; deolida serpens. Fabula deolidos puellæ & Iouis in serpentẽ reformati ignotior uulgo est. & amplius quærenda: ex memnosyne & Ioue musas progenitas ferunt. ¶ Ignes: hoc ad eam fabulam referendũ est: quæ canit Iouẽ sub ignis specie Asopi filiam cõstuprasse: qđ hemistichio attingit magis q̃ expressit Oui. cum ait Asopida luserit ignis. Lego apud Diodo. eginam unam ex. xii. filiis Asopi fuisse quã Iupiter rapuerit atq; in insulã aduexerit quæ ab ea: mox est egina nominata hæc ex cõpressu Iouis cacũ genuit: ex hac Diodori enarratione locũ illũ Ouidii ita interpræter: ut Asopida exponas eginam Asopi filiam: quã Iupiter sub imagine ignis delusam rapuerit compresseritq;. ¶ In feras. Iupiter imagie satyri celatus anthiopiam compressit nictei filiam ex quo compressu nati sũt zethes & amphion. ¶ In aues. in aquilam reformatus rapuit Ganimedem: idem cygni effigie delitescẽs ledã in deliciis usurpauit. ¶ Gregalia pecua sub imagie tauri europam dilexit asportauitq;. pecua autem dici pecora uocabulo prisco supra satis diligenter explicatũ est. ¶ Emulos cauere. An reliquos cupidines riuales intelligit? an quoscũq; eandem puellam expetentes? qui in amore utiq; cauendi sunt: in tñ ut nulli satis fidendũ sit: hinc illud Nasonis: saluberrimũ documẽtũ. Cognatum fratrẽq; caue fidũq; sodalẽ: quos credis fidos effuge tutus eris. Emulatio. n. riualitatis accerrima est ut inquit Proptius: nullæ sunt inimicitiç nisi amoris acerbæ. ¶ Præpollet. Valde pollens potesq; est. ¶ Beneficii uicem repensare. Petit a cupidine Iupiter: ut pro remuneratione huiusce beneficii sibi reprẽdat amorẽ: cuiuspiã puellæ inclyta facie præpollentis: & sane in rebus oĩbus gratos agere debemus: & meminisse beneficiorum cũ ingratu nihil sit detestabilius quo in uitio. nihil non mali inest: meritoq; apud Athenienses actio constituta est aduersus ingratos: & persæ ingratos plectunt seueriter: lex beneficii hæc est: ut inquit Seneca ut alter dati statim obliuiscať. Alter accepti semper meminerit: semperq; cogitet de remuneratione. honestissima. n. contentio est beneficiis beneficia uincendi. ¶ In pœnã. Sicut senatores in senatũ uenire iussi: si nõ uenissent mulctabantur. itidẽ præcipit Iupiter mulctandos esse deos si ad concionẽ cõuocati uenire super sederint; metus. n. pœnæ & legis causa obedientiæ est efficassima: de pignore cupiendo mulctaq; dicenda senatori. qui cũ in senatũ uenire deberet non adesset. M. Varro disseruit in epistola ad oppianicũ scripta. Seneca quoq; tradit q senatora. lx. anno i curiã uenire neq; cogiť. neq; uetare. ¶ Cœlesti theatro. Allusit ad ritũ antiquoꝝ. non magis Romanoꝝ q̃ græcoꝝ: apud quos in theatro popularis cõtio habebať: hinc illud de satyrographi de demosthene: plene moderantẽ frena theatri. & a Sidonio dictum est. qui pandioniã mouebat arte orator cauẽã tumultuosus ¶ Pro sede. In sede ut pro rostris pro tribunali. ¶ Musaꝝ aluo. Corrige albo fulgẽtius cõsimiliter una inquit e uirginali sum heliconiadeũ curiæ iouis albo conscripta: ubi corrigendũ est helioniconiadũ curia quasi dicas. una sum ex senatu musarum: quæ in albo Iouis scriptæ sunt. De albo iudiciũ decurionũ põtificũ. scripsimus affatim in Tranquilli cõmentariis. illud adde qđ græci tabulã hãc quæ albi nomine significať λευκωμα uocitant: ut testis est Iulius pollux. qđ & pitaciũ quoq; dici uideť ut in Alexãdro Cæsare insinuat helius lãpridius uulgo matricula nuncupať: qua dictione q̃uis protrita uernaculaq; utunť apud nostros: & Vegetius. & inferioris notæ scriptores. pitaciũ uero in alio significatu accipitur apud Cor. Celsum. uidelicet pro eo pãno medico: q mõ præcordiis mõ capiti dolẽt iponi solet ad mitigãdũ cruciatũ: pitimam uocant. dictione qdẽ uulgaria quæ tñ ex latino uocabulo inflexa esse uideať. in Decretis canonicis. xxx. q. secũda sic scriptũ est. pitaciũ. qđ nobis tua ueneranda fraternitas: obtulit suscepimus: ubi pitaciũ poniť p libello siue carta epistolari interpres a petẽdo pitaciũ dici tradit. sed hæc barbarica magis q̃ latina: apud liberiũ est tunicæ pictaciũ. pro uelamẽto siue ornatu tunicæ ut ego opinor a pictura inclinatio uocabulo: sed ut domũ repedemus: qđ ait dei conscripti allusit ad illud frequẽs in Orationibus: patres cõscripti. ¶ Alũnatus sum, Nutriui educaui uerbum infrequens alũnari: quod alumnum alere significat.

Iupiter cũ memnosyne cõcubuit

Egina asopi filia

Riualitas accerrima

Actio contra igratos

Lex beneficii

Dicta mulcta senatori infrequẽti

In theatro cõtiones

Musarum albam correctus locus fulgẽtii

Pitacium quid matricola

Pictacium

Alumnari

caloratos ĩpetus,freno quodā cohercēdos existimaui.fat ē quotidianis eū fabulis,ob adulteria,cūctasq; corruptelas,infamatū,tollēda est oīs occasio,& luxuria puerilis nuptialibus pedicis colliganda.puellam elegit,& uirginitate priuauit teneat. possideat amplexus psychen.semper suis amoribus perfruatur & ad Venerem collocata facie.Nec tu inquit filia quicquā cōtristare,nec prosapiæ tātæ tuæ,statuiq; de matrimonio mortali metuas.Iam faxo nuptias nō impares,sed legitimas,& iure ciuili congruas,& ilico per Mercurium arripi psychen,& in cœlum perduci iubet,porrecto ambrosiæ poculo.Sume inquit psyche,& immortalis estó, nec unquam digredietur a tuo nexu cupido.sed iste uobis erunt perpetuæ nuptiæ, Nec mora cum cœna nuptialis af luens exhibetur.

¶Caloratos ĩpetus.Iuuenis ut elegāter differit pythagoras apud Oui.æstati cōparat:nā ut æstas qđ tēpus feruētissimū ē:sic iuuētus calore insito feruet.Orati.nō ego hæc ferrē calidus iuuēta.ex hoc iuuenili feruore fit,ut cupiditates in adolescente feruescāt:ut uoluptas rationē uincat:ut uirtus ipsa cōniueat:ueꝝ ut inqt.M.T.multi fuerūt quoꝝ cū adolescētiæ cupiditates efferbuissent eximiæ uirtutis firmata iā ætate extiterūt:inter priscos medicos disceptatio est utrū feruor in puero maior sit q̄ in iuuene:fuerūt.n.q affirmarēt calidiores pueros esse:ꝓpea q; appetētia & digestio in puero ob calorē maior sit q̄ in iuuene:cōtra extitere.q dicerēt calorē ingenitū in iuuenibus esse robustiorē:ualētioremq;.qđ corū.s.sanguinis & copiosior:& spissior sit.cōstitutioq; procliuior ad cholerā cū pueroꝝ cōplexio magis phlegmatica sit Galenus:& post eū Auicē.tanq̄ arbitri honorarii cōtrouersiā hāc ita diiudicārūt utriq; calidi qdē sint:sed iuuenes calidiores:in qbus est spma:& uis generatiōis potētissima.ob hoc plato lib.viii.de legibus dixisse uř iuuenem ĩprobatuꝝ legē.q̄ libidinē coercet:cū uehemēs inqt sit & multo spmate plenus. ¶Freno quodā. Translatio ab auriga q equos pcipitāter ruētes fereno cohercet:ac retinet.Phi sensus corpoꝝ eqs cōparant sine rōne currētibus.Animā uero & rōnē aurigæ retinēti frena currēti.& quō eq absq; rōne pcipites ruūt.Ita corp⁹ sine rōne:& iperio aiæ in suū ferřinteritū.Altera quoq; cōparatio aiæ & corpis a phis ponit:corpus pueꝝ:aiam pedagogū eē decētibus &.n.nisi uitia adolescētis prudētia pedagogi rexerit oīs conatus eius & ĩpetus ad lasciu.ā ꝑperāt.opus est igiř ut rō pšto sit.q̄ istar pedagogi affectus ĩpetusq; iuueniles freno q̄si quodā suffrenet atq; coherceat.frenū aūt cohercēdi iuuenis ualidissimū est cōiugū:quo oīs effrenatus calore domař. ¶Quotidianis fabulis.Rumusculis uulgi & sermocinationib⁹:quę quotidiæ ferunř iactāturq; de alienis flagitiis.Oui.fabula nec sentis tota iactaris in urbe. ¶Nuptialibus pe.Vir ut inqt Apostolus sui corpis nō hēt ptātē sed uxor. Qui maritus ē alligatus eē dř:& uinculo qdē ĩsolubili.De quo poeta ĩclytus.Ne cui me uinclo uellē sociare iugali. & apud Satyrographū stulta maritali iā porrigis ora capistro.Ducturus uxorē subibat iugū unū & iuno iuga sine iugalis dicta ĩ Decretis canonics.D.xxxii.q.vii.scriptū legim⁹ grauē eē sarcinā cōiugii.& uinculū nuptiale solui nō debere.pedicas aūt dici laqueos qb⁹ pedes illaqueanř.qs ignorat?Virg.tū gruib⁹ pedicas & retia ponere ceruis.Oui.Retia cum pedicis laqueos artesq; dolosas tollite.pedicæ nuptiales edomat emolliūtq; oēm in iuuenili feruore ferociam:& q prius p insolētiā erat effrenis & feroculus uinculo cōiugali uictus mitescit:& ut ueteres dīit fit cicur hoc est māsuetus. ¶Virginitate pri.Verbū uetus ē de uirginare qđ sig̃at uirginitate despoliare.ĩ apologia dř uirgo pflorata:q̄ uirginitatis flore priuata ē.ipsa aūt uirginitas cōiugalis oībus maritis cœptissima ē:sed plerūq; noua nupta:ab alio pflorata ad maritū uenit.Tāta est moꝝ corruptela.ut uirgines fiāt mulieres in ædibus parētū exuantq; pudicitiā:q̄ amissa oīs uirtus in fœmina ruit.ĩpudica aūt seruari nō pōt ēt si turri ænea ĩcludař.Natura & educatio plurimū referūt in uirginali pudore tutādo. ¶Semp.Hac dictiōe pscribit nullū futuꝝ iter cupidinē & psychē diuortiū:dū uult ut semp amorib⁹ pfruař:sine ullo dissidio. ¶Statui.Cōditioni & natalib⁹ tuis nomē ē quarti ordinis:status aūt ueneris & cōditio cū cœlestis sit.& ĩmortalis.Merito ipsi ueneri poterāt uideri nuptiæ terrenæ fœminæ & mortalis ĩpares atq; aspnabiles:pinde tristitiā hāc discutit Iupiter oñdens se factuꝝ nuptias iter psychē & cupidinē legitias: uidelicet spōdens:se ĩmortalē illā effectuꝝ:ut ita cōnubiū iter ĩmortales cōpar fieri possit.obseruauim⁹ apud Boe.in cōmētariis topicoꝝ.id qđ ad hāc rē mire cōuenit. nuptias.s.iter ĩpares iure cōtractas non eē q.l.nō iter ciuem Romanū.ciuēq; Romanā iungebanř:in quo illud annotādū:qđ ex ĩ pari mřimonio suscepti non patrē sed matrē sequunř.Decēuiri legē decēuiralē tulerūt:ne cōnubiū patribus cū plebe eēt:postea canuleius tribunus plebis legē pmulgauit:qua cōnubia iter patricios plebeiosq; pmiscua eēt:maxia patrū idignatiōe q ĩpares nuptias egro aīo fieri patiebanř. ¶Porrecto am.po.Mortales ĩmortales fiūt & diuio honores cōsequūř deaꝝ cōiugio & deoꝝ cōuiuio.cū.s.nectar aut ambrosia ꝓpinař qb⁹ dis uescūt.Nā ut iqt ille iupiter ambrosia satur ē & nectare uiuit.hic ē q; iunoni grās agit Aeolus Maronianus.Quod p eius bñficiū diuinos honores adeptus fit:cū ait tu das epulis accūbere diuū.Ambrosiā & nectar cibū deoꝝ & potionē poetæ uocāt nec ĩmerito ἀμβρόσιος.n.græce diuinus dř & ĩmortalis.νέκταρ quoq; ĩmortalitatē significat.ab hac pticula νε:q̄ priuationē denotat.& κτείνω occido.Ambrosia apud Pli.herba est:quē qdē botrin uocāt:a io noie artemisia dicta ab uxore mausoli adoptato cognomine canit Oui.equos solis ambrosiā hře p gramine.ea fessa diurnus mēbra misteriis nutrit reparatq; labori. ¶Nexu.Cōplexu.& pedicis nuptialibus. ¶Perpetuæ nuptiæ.Hoc iō dixit:ut doceat hoc cōnubiū nullo diuortio diuelli diiungiq; debere.Cōsimile:illud cōnubio iungā stabili ppr iāq; dicabo. ¶Cœna nuptialis.Multæ apud priscos & recētiores cœnæ apparatu & luxu lautæ fiūt:iter q̄s lautissimæ sūt nuptiales.i.qb⁹ epulæ q̄sitissimæ:fercula copiosa:& cerealis pōpa cōuiscit:ubi sumāt patinæ:ubi iurulēta assa elixa ganeataq; oē genus edulia assatim iferri solēt:leges sumptuariæ.qbus ganea luxuriaq; coherceř pmittūt in cœnis nuptialibus ĩpendi ilumiq; pecuniā largiorē:de nuptiali hac cœna ĩtellexit Iuuenalis illo uersu:nō est quare cœnā & mustacea pdas.labente officio crudis donāda:sunt autē mustacea ut in trāscursu uerbū satyrographi explicemus:obsonia iter ganeatas escas annumerata. Cato mustaceos masculio genere ꝑtulit:quos sic fieri iubet:farinæ siligineæ modiū unū musto cōspergito Anisum cuminū adipis pondo duo casei librā & de uirga lauri deradito eodē addito:& ubi defrinxeris lauri folia subtus addito dū cōcoques.Papinius in siluis.cōsiř masculino genere dixit:& mustaceus & latēte palma prægrādes cariotides cadebant. a musto quo cōspergunř nomen inditū.Palladius lib.xi.caput facit de fermēto musteoꝝ seruādo:q musteos panes accipere uř p mustaceos:& quia lauri folia mustaceis subiiciunř ideo Pōpeus leneus lauꝝ mustacen Cypriā appellauit: hinc a.M.Tullio facetosa:quasi quadā urbanitate dictū ē in eplis ad Atticū:cœpit laureolam in mustaceo quærere.Repotia uero eruditi appellant diem post nuptias.quo apud nouū maritū apparatu lautiore cœnař ex eo dicta:qa quasi reficiř:renouaturq; potatio in repotiis & nuptiis lex iulia sestertii.miles insumi pmittit.Sūptusq; harunce cœnaꝝ est perpagatus.Deniq; ĩ cœna nuptiali affluenter oīa exhibenř in qua uiget prouerbium græcū πλοῦτος βαρβαρικός.i.opulētia barbarica.

Vtrū maior ĩ puero q̄ iuuene calor
Galenus
Auicenna arbitri honorarii
Calidiores iuuenes
Sensus instar equoꝝ aīa auriga
Corpus puer
Aīa pedagogus
Frenū coniugium
Iuno iuga
Pedicæ
Status
Nuptiæ inter impares illegitimæ
cōnubiū interdictum patricio cū plebeio
Ambrosia
Nectar
Artemisia herba
cœne nuptiales
Mustacea
Mustaceus
Mustei panes
Laureola ĩ mustaceo
Repotia unde
Prouerbiū
Opulentia barboꝝ

¶AG Cumbebat.

¶ACCũbebat. Verbũ ꝓpriũ epulantium est. M. Tullius: q mihi accubãtes in conuiuiis: recũbere summum toꝝ is dr̃, q in summo hoc honoratiore loco discũbit. in hanc sniam Plau. in stico. summates uiri summi accumbẽt. ego ĩfimatis infimus Ora. in. ii. sermonũ summus ego & ꝓpe me uiscus turinus: & ĩfra si memini uarius contra q in ĩfimo mense loco accũbit dr̃ elegãter a Plauto imi subsellii uir: mẽdositas est tollẽda de plautinis codicibus ĩ qbus. sic passim legiẽ. scis tu me esse uni subselli uiꝝ. expũge illud uni & ĩ eius locũ succedaneã dictionẽ sustitue imi. Plau. Orat. opinior emulatus scripsit in episto lis & imi der sor lecti. Seneca quoq̃ ĩ sua soriis sic refert subinde interrogabat: q ille uocaret̃: q in imo recũberet. Salustius quoq̃ ĩ historiis scripsit hęc. igiẽ discubuere sertori⁹ in medio sup eũ Fabius senator exꝓscriptis in summo antonius. & infra scriba sertorii uerrius. & alter scriba mœcenas in imo. medius inter tarqniũ & denariũ perpenna: hactenus Salu. illud annotãdũ qđ nõ tã sũmus ĩ mẽsa locus honoratior q̃ medius fuit: ex quo illud Virgilianũ. Aurea cõposuit spõda mediãq̃ locauit: & Salustius in iugurta: dextra atherbalem assedit. ne medius Iugurta foret. qđ apud numidas honori ducit̃. Xenophõ quoq̃ refert in pedia cyrum solitũ in medio recũbere. iussis cõprãsoribus sedere. partim ad dextrã. partim ad sinistrã ex qbus honoratior sedebat ad sinistrã ꝙ hæc insidiis magis subiecta sit q̃ dextra.

Accumbebat summum torum maritus, psychem gremio suo complexus, sic & cum sua Iunone Iuppiter. Ac deinde per ordinem toti dei. Tunc poculum nectaris, quod uinum deorum est. Ioui quidem suus pocillator ille rusticus puer, cæteris uero liber ministrabat. Vulcanus cœnam coquæbat, horæ rosis, & cæteris floribus purpurabant omnia. gratiæ spargebant balsama, musæ duoq̃ canora ꝑsonabãt.

¶ Per ordinem toti dei: Vt. s. ꝓximi ioui sint & prios recubitus obtineãt dii maiores. mox medioxymi. ĩ imo uero toro minuti sedeãt & ita gradatim ordinatimq̃ collocent̃. nã ut inqt Mãlius in ultimo astronomicõ: sunt ꝓxima primis sidera suntq̃ gradus Ouĩ. quoq̃ in serio ope habitatiões deoꝝ ꝓ dignitate dicit eẽ aulæ iouiali: uel ꝓpingores uel remotiores cum sic ait: pars habitat diuersa locis. & ut auctor est Apule. in Demõio socratis sũt dii summi, medii ĩfimi: idẽ in Dogmate Platonis ait medioxymos deos a Romanis ueteribus appellari: q diis summis sunt minores & ĩ tertio ordĩe cẽsent̃. de qb⁹ ĩtellexit Plau. sic scribẽs ĩ cistellaria ait: ita medii deæq̃ supi aitq̃ ĩferi. & medioxymi: ab eodẽ dictũ est dii me oẽs magni minutiq̃ & patellarii faxit ubi patellarios uocat deos a paternis & p diminutionẽ patellisq̃ uasa sunt sacrificalia: qbus dii colunt̃. Martianus in lib. de nuptiis philologiæ tradit deos cœlites dici. q in ipso æthere puriore sint. ubi iouẽ regnare certissimũ est infra solis meatũ usq̃ ad lunarẽ globũ secũdæ beatitatis nũina esse: hos oẽs græci demonas: dicũt latini medioxymos uocitarũt. Quia a medietate aeris: usq̃ in mõtiũ ter ræq̃ cõfinia uersant̃. q ex eo qđ herã terrã ueteres dixere: heroes nũcupati sunt. M. Varro & diuus Augustinus ꝑcipuos deos dici selectos prodiderunt: qua in re facetissime lusit Tertulianus: si inqt dii seligunt̃ ut bulbi: utiq̃ cæteri reprobi iudicant̃. ꝑterea dii p ordinẽ accũbere dicunt̃ qñ qlibet cũ dea sibi cõiuncta disponit̃: ut iupiter cũ iunone Neptunus cum salacia: quirinus cum hora. Mars cũ neriene. est. n. Nerio uxor martis dicta a scriptoribus idõeis. iter quos ẽ Plau. q ĩ truculẽto pite sic scri. Mars pegre aduenĩẽs salutat Nerienẽ uxorẽ sui. ¶ Pocillator. Vocabulo p q̃ elegãti pocillator dict⁹ poculoꝝ ministrator. siue pincerna: quẽ græci οἰνοχόον uocant. Ganimedẽ aũt significat: q pocula ioui ministrat in cœlo. statq̃ maximo deoꝝ ad cyatum. De quo. M. Tullius ĩ prima Tusculana. sic refert. ne cũ ego audio q Ganimedẽ a diis raptum ait pp forma: ut ioui bibere ministrare: qcũq̃ habuerint horoscopũ: in quarta pte geminoꝝ erũt maxima pulchritudine corporis speciosi: quos regibus corpis pulchritudo cõmẽdet ut in amorem eoꝝ regis desideria sp estuẽt. ¶ Liber. Cõgruũ est ut bacchus, q liber pr̃ nomiat̃ pocula ministraret diis in cœna psyches nuptiali. utpote uini reptor. & deus. Home. tñ ĩ pria iliados rapsodia auctor est Vulca. dis ꝓpinasse picernę offõ fulgẽtẽ. & cũ ultro citroq̃ cõmearet ad deformitatẽ claudicãtis igẽtes risus ab aliis cœlicolis toto cõuiuio excitatos. ¶ Nectar. Poculũ deoꝝ glycynectar optimo epitheto dictum quasi dulce nectar. Nunc Apul. scite fingit cœnã a Vulcano coq pinde: ac ignis deo. uñ est mulciber noiatus ex eo qđ ignis oia mulceat ac domet: a poetis igni potes dictus: quẽ claudiũ fingũt, qa per naturã nunq̃ rectus est ignis Vulcanus noiat̃, quasi uolicanus: ꝙ p aerẽ uolitet græci ephestõ appellãt. Vnde ephestiades dictæ ĩsulæ a græcis: q̃ a nostris uulcaniæ nũcupant̃. Plato lib. xi. de legibus scribit Vulcanũ & palladã uitã mortaliũ suis artibus ĩstruxisse, iõ illis opificũ genus consecratũ esse. ¶ Horæ. Oui, horas deas celeres appellauit. easq̃ solis ministras esse decẽter cecinit: cũ ex curso solis horæ cõstant unde & a sole nomẽ acceperũt. qui apud egyptios horus uocat̃: Auctor Macrobius. Idẽ Oui. scripsit in fastis ianũ ꝑsidere foribus cœli. Cũ mitibus horis: quas prior Ouidio Homerus custodes cœlestis auræ esse dixit. Diodorus horas ex ioue genitas refert: est & hora Dea quirini cõiunx. cuius Oui. & Ennius meminere. Nõ alienũ uidet̃ hoc in loco Annotare duo eẽ genera horaꝝ: æqnoctiales: quæ a græcis somerinæ uocant̃: & uulgares siue tẽporales. quas illi cericas appellant: æqnoctiales paribus interuallis numero uigintiquatuor diẽ noctẽq̃ cõficiunt: quales sunt ĩ æqnoctio utroq̃ autũnali. s. & uerno: qbus & nostri utunt̃: & hæc semp æquales. Vulgares uero sunt: quibus dies tam lõgus q̃ breuis p duodena interualla diuidit̃: unde fit: ut id genus horæ die æstiuo sint longiores: brumali breuiores: & cũ nr̃æ horæ parib⁹ semp spatiis ꝓgrediant̃: istæ q̃s uulgares uocãt & tẽporales p tpe siũt mõ ꝓductiores mõ cõtractiores: & ita semp inæq̃les. Exẽpli cã. dies solstitialis q totius anni lõgissimus ẽ: colligit in italia horas æqnoctiales. xv. uulgares uero. xii. & ita posita calculo mẽsura unius horæ uulgaris cõtinet horã eqnoctialẽ: & partẽ quartã unius horæ. e cõtrario p brumã cũ dies breuissimus colligat nouẽ horas eqnoctiales apud nos: uulgares ãt. xii. fit: ut res hora uulgaris minor sit æqnoctiali quadrãte uni⁹ horę: hoc iõ copiosi⁹ pcẽsui: ut intelligeres illud epigrãmatarii Poetæ: hora nec æstiua ẽ: nec tibi tota pit. Vbi hora æstiua significatur longior hora uulgaris, s. nõ æqnoctialis: sup quo uersu cõmentatores hallucinant. Et diuerso hibernã horã scitissime posuit plau. pro breuẽ spatiiq̃ angustioris. sic. n, ait in pseudolo, Credo te potesse massici mõtis uberrimos quatuor fructus ebibere in hora una. Hiberna addito. Enarratores Plautinæ fabulæ id genus elegantias cecutientibus oculis ꝑtereunt. nec medullã introspiciunt. ¶ Purpurabant. Purpureo colore nitentia reddebãt: purpurascentes uiolæ purpurascens mare a colore purpureo dictum. ¶ Gratiæ. Gratias numero tris celebrari nemo ignorat quas græci charitas uocãt: quæ manibus ĩplexis ridentes. Iuuenes. Virgines soluta ac per lucida ueste pinguntur: iõ aũt tres sorores uideri uolunt: ut una sit quæ det beneficiũ: altera que accipiat, tertia q̃ reddat. Alii tria beneficioꝝ genera ꝓmerẽtiũ reddẽtium simul & accipientiũ reddentiũq̃. ideo una auersa pingit̃. & duæ ad nos respicientes qa ꝓfecta a nobis gratia duplex solet reuerti. consertis manibus cõnexæ ob hoc figurant̃. quia insolubilia eẽ beneficia debent. & quia ordo beneficii p manũ trãseũtis nihil omittit & totius speciem perdit si unq̃ interruptus est pulcherrimus si cohæserit: & uices seruat. ideo Iuuenes quia non debet beneficiorum memoria senescere: ideo uirgines quia incorrupta esse debẽt & sincera atq̃ omnibus ...

accũbere
Imi subselli uir.
Correcta plautina dictio
Medius locus ĩ mẽsa honoratior
Honoratior ad sinistrã cyri
Gradus inter cælites.
Medioxymi dii
Patellarii dii
Cœlites
hemithei
Semões
Heroes únde hera terra
selecti dii
Nerio uxor martis
Pollicitator.
Vulcanus minister poculorũ
Glycynectar
mulciber, claudus
Vlcanus
Ephestos
Ephestie uulcanie
horus sol
horæ custodes aulæ celestis.
Hora quirini
Horæ equinoctiales
horæ uulgares
Locus marcialĩ
Locus Plauti
Vna auersa gratia
duæ respicientes
Iuuenes gratiæ
Tunicis pellucidis

Ridentes
Nomina gratiarum

sancta beneficia.in quibus cũ nihil alligati esse deceat : solutis tunicis utunť atq pllucidis:quia beneficia conspici uolunt
quidã nudas gratias eẽ tradunt propterea φ sine fuco esse debent:ridentes fiunt qa uultus qui dant uel accipiunt benefi-
cia hilares esse & debẽt & solẽt.Hesiodus gratiis nomina ĩposuit:qui maximã natu eglen appellat quasi splendidã.medi-
am euphrosynen a lætitia.Tertiã thaliã:quia beneficioꝝ gratia semp uirescere debet:nec unq̃ senescere.Homerus uni i-
mutauit nomẽ pasitheã appellãdo.Cuius & Catullus meminit quidã liberi & ueneris filias esse memorãt ex eo qđ gratiæ
p hoꝝ fere numinũ blãdimenta cõciliantur chrysippus eas ait iouis & corinomes filias esse quibus teste Diodoro assignãt
beneficii retributionẽ charites ut inquit Martianus.uenustant quicquid apprehendunt.Musæ personabãt.Homer⁹ in pri-
mo illiados scribit musas incõuiuio deoꝝ suauissima uoce & modulato cãtu cecinisse apollĩne citharizante.Aristoteles in
octauo politicoꝝ auctor est musicã adhibendam esse rebus uoluptariis:& ex auctoritate homerica citharedũ delitiis cõ-
uiualibus exhibendũ qui oẽs demulceat:tunc enim lætitia conuiuæ persusi libẽter audiunt citharedũ:deniq per citharedi-
cam artẽ.Orpheus plurimũ potuit:hanc procul dubio Philosophi graues & prudentes amant:hanc diligunt musæ quib⁹
tradẽtibus in usum hoium uenit:hæc in agonibus.hoc est sacris certaminibus coronatur.Deniq constat musicam iter ho-
nestas professiones numerari.quam Plato & Aristoteles in primis discenda esse præcipiunt.

Apollo cantauit ad citeram Venus suaui musicæ su-
peringressa,formosa saltauit, scena sibi sic cõcinna-
ta.ut musæ qdem chorum canerent.tibias iflaret.Sa-
tyrus, & Paniscus ad fistulã diceret. sic ecce Psyche
conuenit in manum cupidinis & nascit illis maturo
ptu filia,quã uoluptatẽ noiamus,Sic captiuæ puellæ

Citharedus in cõuiuio habendus
musica inter disciplinas ingenuas
Apollo uictor marsiæ
Chorus a chara
Tres chori laconici
Chorus puerorũ
mesochorus

¶APOllo cãtauit ad citharã.Cithara sine uoce cecinit
thamyras.cũ cãtu amphion.cythara edita carmina cõ-
posuit terpãder apollĩnẽ uero cytharæ eiusq musicæ
inuentorẽ ferũt:q cũ marsia certãs.primũ cythara sine
uoce usus est.mox cũ uideret a marsia superari:ad cy-
tharæ modulationẽ addidit uocis quoq suauitatẽ ad
cytharãq cantilãs uictor est iudicatus. ¶Formosa sal-
tauit.Plato libro.ii.de legibus refert deos laboriosam
hoium uitam miseratos remissiones laborum constitu-
isse:musas quoq & apollinẽ musaꝝ ducẽ & bacchum
concelebratores adhibuisse q cũ uoluptate tripudia & saltationes nobis ducũt.idẽ Plato saltationes : & choreas nequaq̃
primobat.Venus saltatriculæ partes ipleuit.cuius motu cũcta uenustanť.est aũt saltatio irritamentũ incentiuũq libidinis.
¶Choꝝ canerẽt.A chara.i.lætitia choꝝ noiauerunt:ut interprætať.Plato.q tres choros fieri præcipit:uidelicet puerilem.
iuuenẽ & senilem:qđ ex instituto laconico sumptũ uideť.Namq apud Lacedemonio ex disciplina Lycurgi tres chori con-
stituti sunt,unus senũ.qui sic canebat:nos olim fuimus robustius uenes.Alter iuuenũ q succinebat nos aũt sumus:φ si ue-
lis periculũ facito.tertius uero puerorum.a quo illud cãtabatur.ἡμεσ ἐσομεθαπολλὰκαρονἐσ.i.nos erim⁹ multo meliores cho-
rum Seneca & Macrobius ex multorum uocibus cõstare autumãt:unum tamẽ ex oĩbus sonum reddi:ubi aliqua acuta. ali-
qua grauis:aliqua media uox est.in choro singulorum latẽt uoces.oium apparent:fitq ex dissonis contentus. Mesocho-
rum uocant modulatorem qui in medio canit choro.qua dictione Plinius minor & Sidonius utuntur . ¶Paniscus .Pana

Paniscus
Satyriscus
Panicos
Cicuticines panes
Policronti nõ æuiterni panes

deũ eẽ siluestrẽ nemo non nouit:aquo per diminutionem paniscus ita iflectitur:ut a Satyro satyriscus:quasi minutulus
pãsit paniscus.Suetonius in Tyberio pstãtes ex utriusq sexus pube paniscoꝝ & nympharũ habitu.Scribit Plini.in.xxxv.
paniscũ fuisse pictũ a taurisco pictore.A panisco differt panicus.græci .n.panicõ repẽtinũ terrorẽ dicũt & cõsternationem:
hinc illud.M.Tul.in epistolis ad Atticũ de uẽtidio panicon.puto.item rumorẽ afferũt magnũ Romæ domũ ad antonium
frumẽtũ oẽ portari.panicõ certe:higinns quoq tradit capricornũ obiecisse hostib⁹ timore:q panicos noiať:mẽdositas ino-
leuit i codicib⁹ higini i qb⁹ p panicos passim legiť paniscos.fistulã aũt iuẽtũ eẽ panos qs nescit?Vñ cicuti cines dñr q̃si fistuli-
cines panes a Sido.apollinari.sic scribẽte.Alta cicuti cines liquerũt menala panes.terrã habitant ut docet Capella Martia-
nus.Fauni panes Satyri siluani.qui omnes post prolixum tẽpus moriuntur.tanq̃ polychronii sint nõ æuiterni.apud Eu-
sebiũ & Plutarchum in libro cui titulus ẽ qđ oracula defecerũt scriptũ legimus nũciatũ fuisse Liberio , quod magnus pan

Vxoris spẽs duæ
matersfamilias in manũ per coẽptionẽ
Matrona
Locus Virgilii
tres asses sponsæ
sacciperiũ
meses genitales
Voluptas ex cupidine & psyche
Sumptus hedonius uoluptarius
Notabilia
De uxore Philippi beroaldi

mortuus erat.Cõuenit in manũ cupidini.Non parum multa sunt:quæ cum legas primori cute nihil præse ferant obscu-
ritatis & disciplinæ reciditæ:sed si introspexerit curiosius:deprendas arcanã euiditionẽ semotãq ut hic Apuleii locus ẽ:
quo nõ simpliciter sed scienter & ex legalis doctrinæ uerbis dictũ est psychen cõuenisse in manũ mariti.Nãq uxoris spe-
cies duæ sunt.una matrũ familias:altera usu.mater familias esse non poterat.nisi quæ cõuenisset in manũ.hæc aũt certa
erat nuptiaꝝ species.Quæ in manũ percoemptionẽ uenerãt.hæ matres familias uocabanť coẽptio uero certis solẽnitati-
bus peragebať.& sese coemẽdo iuicem iterogabãt: uir ita.an mulier sibi mater familias esse uellet.illa respondebat uelle
itẽ mulier iterrogabat utrũ uir sibi pater familias esse uellet:ille respõdebat uelle:itaq mulier uiri cõueniebat i manũ:&
uocabanť hæ nuptiæ p coẽptionẽ.& erat mulier mater familias:quã solẽnitatẽ Vlpianus & Boetius exponunt hinc in to-
picis argumẽtũ sumit:& quæstio ẽ:an uxoris fabiæ legatũ quæ in manũ sit argẽtũ.quæ i manũ mariti nõ cõuenit.nec ma-
terfamilias fuit qn ẽt Au.Gel.lib.xviii.noctium atticarũ.matrem familias appellatã esse eam solã memorat.quæ in mariti
manu mãcipioq esset:sicut matrona ea pprie dicta est quæ in matrimoniũ cum marito cõuenisset a matris noie nũcu-
pata nõ adepto iam sed cũ spe & homie mox adipiscẽdo.unde ipsum quoq matrimoniũ diciť.Ad hanc coẽptionẽ rei uxo-
riæ referendus est ille Virg.uersu Teq sibi generũ thetis amat oĩbus undis.Inuenio apud auctores qđ nubentes ueteri
lege Romana Asses tris ad maritũ uenientes solebant ferre : atq unum quẽ in manu tenerẽt tanq̃ emẽti marito dare aliũ
quem in pede haberent in foco lariũ familiariũ ponere.Tertiũ in sacciperio in cõpito uicinali solere resonare:ita.n.lege-
re mali in saccipio apud Noniũ marcellũ.q̃ uti legiť in uulgatissimis codicibus in sacciperone nã sacciperiũ crumẽa maior
est & minoris marsupii receptaculum.Plautus in rudente.meum marsupium.qđ plenũ argẽti fuit i sacciperio.¶Maturo
partu.Nono.s.exacto mẽse.uel decimo.sunt.n.hi duo mẽses maxime genitales:qbus partionem mulieris maturam fieri
ſm naturam existimauerũt antiq.& medici & Philosophi:super qua re luculentũ caput cõdidit Gellius in noctibus atti-
cis illis lucidissimis.¶Quam uoluptatẽ noiauimus.Martianus Capella scri.psychen muneribus deoꝝ opimam adaman-
tibns nexibus a cupidine detineri eandemq a philogia expolitam ẽt cõducẽter & scite uoluptatem excõubio cupidinis
& spyches natam eẽ finxerunt:cum ex cupiditate aiæ & dilectiõe uoluptas pgignať qua summũ bonũ clarissimi philo-
sophoꝝ metiunť.De multiplici uoluptate scribit Aristotiles copiose & nos annotauimus in qnto commẽtario Tusculã-
naꝝ.græce dř ἡδονη inde sumptus hedonius decentissime dictus Spartiano.p impensa facta in rebus uoluptariis.¶Cõ-
dentibus hæc nobis & has Psyches accupidinis nuptias cõmẽtãtibus siderali opinior decreto factum est ut ego q hacte-
nus a ducenda uxore semper abhorrui uec quicq̃ libero lectulo censui eẽ iucũdius.Diis hominibusq approbantibus uxo-
rem ducerem:filiã clarissimi iuriscõsultoꝝ.Vicẽtii paleoti cui camillæ nomen est:q̃ annũ agens duodeuigesimum.forma
modesta.moribus ingenuis.& Virginali pudore prædita in manũ meam conuenit.Dii faxit ut hoc cõnubiũ sit nobis fœ-

lix faustum

lix faustum ac fortunatū:utq̧ ex eo uoluptas gignat̃ Quod si præsagia uana non sunt:haud dubie concordi uoluptariū q̄ coniugio pfruemur. Nec me cōtristat illud biantis deortamentū:q̄ rogatus a quodā an uxor ducenda esset:aut inqt pulchram duces:aut deformem:si pulchram habebis cōem si turpem habebis pœnam: Neutrū ãt bonū igit̃ uxorem ducendam non ēe argumēto ut opinabatur satis firmo pponebat. Verū ut phauorinus dicere solebat est q̄dā fœminæ forma media inter pulcherrimam & deformissimā:qualis ab ennio pquā eleganti uocabulo stata dicitur quæ neq̧ cōis futura sit ob nimiā pulchrutudinē:neq̧ penitenda ob immodicā deformitatem quā formā modicam & modestā idem phauorinus nō insite appellabat uxoriam. Ennius quoq̧ eas fere fœminas ait incolum pudicitia esse quæ stata forma forent: Talis ē Camilla uxor non deformis:neq̧ formosissima:formosæ tñ̄ proprior non inelegans neq̧ uenustissima uenustatis tñ̄ matronalis particeps. Theophrastus in libro cui titulus est aureolus. & post Theophrastum Hieronymus in uoluminibus contra Iouinianum tradunt sapientem inire matrimonium tūc debere si pulchra esset coniunx. si bene morata si honestis parentibus. Quam bona mihi sit uxor nouerunt qui uidere:q̄ bene morata sit ego ipse noui q̄ honestis parentib⁹ nata nullus ignorat:cuius pater iurisconsultissimus in urbe nostra clarissimus est meritoq̧ dici potest fultura scholastici gymnasii cuius domus huius oraculum est ciuitatis cuius ianua & uestibulum tanq̄ alterius mutii scæuolæ maxīa cōsultorū frequētia ac summo totū hominū splendore celebratur:qui pp huius ciuilis iuris sciētiam nominari uerissime potest egregie cordatus homo. & Catus:ut de helio sesto scripsit ennius:qui in legibus interpraetandis annos amplius. xl. floruit inter primarios totius italiæ professores:præterea i homīe tāta urbanitas affabilitas comitas est:ut oibus maxie colatur maximeq̧ diligat̃:& cū pricipibus placuisse magna laus sit. Socer meus adeo placet:adeo gratus charusq̧ est: illustrissimo pricipi:Io. Benitiuolo. Sub cuius tutela bononienses fœliciter. ociantur:ut eū cōuictore habeat quotidianū:ut sine contubernalitate ipsius iucūde & hilare cenare nō possit q̄ si eo quādoq̧ caret dicere solet:paleotū meum desiderio: Mater uero cōiugis meæ ea est:ut pbitare strenuitate: Et domesticorū negociorū curatiōe nulli matronarū postponenda sit: ut quodā quasi præsagio a parētibus Dorotheæ nomē illi iditū ēe uideat̃:ueluti dono deorū data sit ī uxore ducēda quattuor pricipaliter expetunt̃. Forma pbitas. Dos nobilitas. Vxori meæ forma est illa quā dixi pbitas quā noui:quæ bene dotata nobili genere nata in manū meā uenit:quāquā pudicitia:quæ fœminei sexus pcipua uirtus ē p nobilitate sit quāuis nō illa dos ducēda sit q̄ quæ dos dicitur:sed ut matrona plautina inquit: pudicitia. & pudor & sedatus cupido. Deū metus parentum amor:& cognatorum concordia:q̄ morigera marito sit Olim soror uxoriæ cōtubernalitatis celibatū pferebā: quin ēt subide mecū reputās musculū pusillū sapientē dici a sapiētibus bestiā q̄ ætatē uni cubili nunq̄ committit suā ego quoq̧ discurrebā p multiplices tēporarios q̧ amores nullo stabili pprioq̧ uinculo illigatus eramq̧ erraticus ac uolaticus amator. Antea illud Oratianū laudare solebā. Nil ait esse prius melius nil celibe uita:& illud Terētianū:& isti qđ fortuna tū esse autumāt uxorē nunq̄ habui & cū aliquando publico auditorio ac frequenti pfiteter satyrā illam: qua i mulieres maledicta cōtinẽtur & pbrai uectus sum in uitā cōiungalē:& i molestias uxorias aceruatis testimoniis:ex Hieronymo. Seneca. plutarcho cæterisq̧ scriptorib⁹ identidē memorabā uersiculos illos græcos. νομιζε γάμον δὲ δοῦλον εἶναι τῷ βίῳ μου γὰμῶν ἄνθρωπος οὐκ ἔχει κακά idest cogitatio si duxeris uxorem, te in omni uita seruum fore:uir sine uxore malorum expers est:nūc uero palinodiā recino more Stesichori:facioq̧ qđ uir sapiens facere cōsueuit. qui de snīa sinita rectius sit decedere aliquādo cōsueuit. idq̧ cum laude quāuis stoicorū paradoxon repugnet asserētiū sapientē nullius. rei pœnitere:& nūquam mutare sententiam :nunc in ore mihi est:& in pectore sentētia illa græci poetæ γυνὴ δὲ χρηστὴ πηδάλιόν ἐστ' οἰκίας idest Vxor bona gubernaculum est domus. Antea illud in ore identidme habebam pbabamq̧:uxorem non esse ducendā hoī litterato. impediri. eni studia litterarū:nec posse quemquā libris:& uxori pariter inseruire:nūc sentio cū M. T. qui libro tertio de finibus cōsentaneū ait ēe naturæ:ut sapiens uelit uxorē sibi adiungere:& ex ea liberos procreare legē quoq̧ Platonis sequor qua ille præcipit:ut unusq̧ uxorē ducat:qui uero nō duxerit:pecunia mulctet̃:atq̧ dedecore. Nec assētior his qui existimāt studia lrarum ipediri uxoris iterpellatiōibus cū mihi iterdū inter libros lassescenti fomētū sit:& sufcitabulū iteruētus uxoris:ex quo fit:ut id qđ fert̃:credā ēe uirissimū. Quod. s. oli martia hortēsio Terētia Tullio:Calphurnia Plinio pudentilla Apuleio. legētib⁹ meditātibusq̧ candelas & cādelabra tenuerit:ut liqdo satis clareat studētibus discēdi p nuptias occasionē tribui desidibus excusationē:habeo itaq̧ uxorē ex ai mei:sentētia. nec me pœnitet censeri in ordine maritorū. Quod superest deū optimū maximū pcor. ut id cōnubiū fortunet citra ullum icommodū citra offensiūculam citraq̧ labeculā oēm. ut cōcorditer fœliciter amāter annos nestoreos traducamus:nec ulloæuo cōmutemur quin ego illi iuuenis illa mihi puella ēe uideatur. gignaturq̧ ex nobis soboles uoluptifica qualis ex psyche & cupidine pgenerata est Nam ut musæ græcorū canūt φιλίας μέγιστος θεσμὸς αἱ τέκνων γοναί. idest beniuolentiæ cōiungalis maximū uinculū est soboles. Cū impēsentia uxor uentrē ferat:& prægnationis sarcina quotidiano incremētulo turgescat spero & ominor filium anno hoc iubilei memorando nasciturum :qui parentibus sit uoluptati futurus & ornamēto. Sed iā tps est ut ad institutum curriculum redeamus: & carceribus ad metas commētatio nostra decurat.

delira & temulēta illa narabat anicula. Sed astās ego nō pcul dolebam me hercules qđ pugillares & stillū nō habebāt q tā bellā fabellā prænotarē? Ecce cōfecto nescio quo graui prælio latrōes eueniūt ōusti, nonnulli tamē imo prōptiores uulneratis domirelictis & plagas recurātib⁹ ipsi ad reliquas occultatas i q̄dā spelunca sarcinas ut aiebant pficisci gestiunt. prādioq̧ rapti tuburciato me & equū uectores rerū illarū futuros fustib⁹ exide tudētes pducūt iuiā mltisq̧

¶ Delira anicula. Propriū aniculāꝝ ē ut delirare dicāt̃ Delirare uero quasi peculiarit̃ ascribit:idē tra M. T. deliramēta aniculis fere peculiarit̃ ascribit:idē tradit i Catōe ut petulātia magis ē adolescētū:sic senū esse stultitiā q̄ deliratio appellari solet:uꝰ ãt hoc uocabulū hr̃e etimō a uerbo rustico:qđ uocāt letare operiētes se mia uñ ut docet Pli. Primū appellata deliratio ē:idē & delirare dr̃ a recto recedere, Qđ ãt aniculæ peculiariter delirēt & fatuæ sint docet uocabuli etimō:nāq̧ anū dici autumāt ab. a pticula puatiua καὶ νοῦς q̧ sit sine mēte & sēsu puerbiū ē apd̄ grecos γραῶν ὕθλος. i. uetularū nugæ. de his q delirāt:& nugāt̃. ¶ Pugilares & stilū. Vt calam⁹ i charta:& mēbranis scri. sic stilus i cera ut iqt Hiero. i expōne psalmorū. pugillares ãt siue pugillaria dici tabellas ceratas. qb⁹ ãtiq scriptitabāt qs ignorat. Prisc. autumat lr̃as dici a lituris pgea q̧ plerūq̧ antiq i ceratis tabulis scribere solebant & postea delere. in codicibus Prisciani mēda inoleuit. in quibus pceratis tabulis uulgo igit̃ cæteris tabulis græci pinacas uocant. Homerus scri. bellorophonti datos in lycia pinacas. Plin. codicillos & pugillares iterptatur:a Catullo quoq̧ codicilli dicunt̃ pugillariū usū pq̄ uetustū ēe apd̄ auctores inuenio. iurisconsultus titulo de uerborum significatione. indicat pugillares codicillos enunciari numero semp pluratiuo. Ausonius tamen ἑνικῶς. i. singulariter dixit

Dehortamentum biantis
Stata forma uxoria
Quæ ducēda
Sapienti
Laus socerí
Domus iuriscon. oraculū Ci.
Laus Io. Bētiuoli
Laus socrus
Dorotea
Quæ expectāt in uxore
Pudicitia dos fœminæ
Mus sapiens bestia
Palinodiā recino
Gubernaculum domus uxor
Lex platonica
Vxores maritis tenuere candelabra
Delirare
Anus sine mēte
Prouerbiū
Pugillares
Pugillaria
Correcta menda Prisciani
Pinaces
Codicilli
Pugillar
Tuburcinari
Tuburcinabundus
Obiter

bipatēs pugillar expedi.¶ Eueniūt.lege reueniūt.hoc ē redeūt domū & repedant.¶ Tuburcinato.Festinātēr cenelo.Tuburcinari.eni significat raptim comedere:titinius tuburcinari sine me uultis reliquias.Plaut⁹ i persa lubido extēplo cupere cōuiuiū tuburcinari.Cato tuburciabundū & lurcabūdū dixit ꝑ helluone & uoratore:quæ uocabula ut uetusta nimis repudiāda precipit Quintilia.in primo:nam uerbis ut nummis utēdū est quib⁹ sit forma publica.¶ Cliuus.loca cliuosa & ꝑ anfractus sinuosa uexāt imprimis atq̃ fatigāt iumēta sarcinis onusta.¶ Anfractibus.Viarū.s.& locorū anfractū dici flexum tradit.M.V.dictum ab ambitu & fregendo : ab eo leges iubent in directo pedū octo esse.in anfracto.xvi.i.inflexu.

cliuis & anfractibus fatigatos ꝑpe ipsam uesperam ꝑducum ad q̃piam spelūcam,unde multis onustos rebus rursum ne breuiculo quidem tpe refectos ob iter reducunt.tātaq̃ terpidatione festinabant ut me plangis multis obtundentes ꝓpellem tesq̃ super lapidē prope uiam positum deicerent. unde crebris æque ingestis ictibus.dextero crure & ungula sinistra me debilitatum ægre ad exurgendum compellunt & unus quousq̃ inquit ruptum istum asellum, nūc etiā claudū frustra pascem⁹ & alius:q̄d quod & pessimo pede domum nostram accessit. nec quicq̃ idonei lucri ex inde cœpimus sed uulnera & fortissimorum occisiones Alius iterum certe ego cumprimum sarcinas istas q̄q̄ inuitus pertulerit protinus eum uulturiis gratissimum pabulum futurum precipitabo.Dum secum mitissimi homines altereant de mea nece iam & domū ꝑueneramus,nā timor ungulas mihi alas fecerat.tū quæ ferebāus,amoliti properiter,nulla salutis nostræ curæ,ac ne meæ q̄dē necis habita conitibus adscitis,q uulnerati remāserat dudum recurrūt relaturi tedia ut aiebāt nr̄æ tarditatis nec me tn̄ mediocris carꝑebat scrupulus cōtemplatiōe cōminatæ mihi mortis & ipse mecū. Quod istas luci uel q̄d iā nouissimū expectas?Mors & hec acerbissima decreto latronum tibi cōparata est nec magna conatures indiget uides istas ruinas ꝓxias & ꝑcutas in his preminētes silicet quæ te penetrātes q̄ decideris mēbrati dissipabūt.Nā & illa ip̄a ꝑclare

Refectos.Recreatos refocillatos. significat.n. nec minimum quidē laxamentū sibi ꝑbitum fuisse¶ Obiter. Annotandū ob iter hoc ut dici quasi ad iter seiuncti ut duæ dictiones eē uideant:Alias obiter aduerbium est significatq̃ intereundū: Incidenter : tali de causa quæ particula ueteribus usitata & Plinio frequēs ē.¶ Trepidatione.Festinatione.Virgi.Ne trepiditate meas teucri defendere naues¶ Etimus. Corrige unus.¶ Ruptū.Ruptos dicimus delassatos & mēbris fractos. ex diutino scilicet labore apd̄ Pliniū non pauca ruptis & cōuulsis medicamēta sūt tradita:alias rupti dicunt̄ uestib⁹ laceratis pānosi sētiq̃ hic illud amphibolō apud epigrammatariū poetā.q sanet ruptos dic mihi galle q̄s ē.Nā cū de morbi genere loq̄ uideat̄:signat festiuit̄ ruptos hoc est habētes uestem lacerā & rupto pāno discissam : nulla medela nulloq̃ medico posse.sanari. ¶ Frustra pascem⁹ex Catōis præceptio.q boues uetulos armēta reicula.Oues reiculas.Seruos senes: morbolos & siq̄d aliud i fructuosū sup̄sit uendi iube.Reicula autem : ut Catonianum uerbum in transcursu explicē.dicunt̄ aīalia:quæ morbo senione grauia reiiciuntur.a reiiciēdo uidelicet noīata.M.V.in secūdo de re rustica.In gregibus pecuarii delectus quo annis habendus & reniculæ reiiciendæ:quod locū occupant eaꝝ q̄ ferre possunt fructus.¶ Pessimo pede quasi dicat malo omine & sinistro pede sicut.n.dextro pedes ad nos illi uenire dicuntur q̄ apponant q̄ppiā boni ita sinistro & pessimo pede quorū ad uentus infortunatus est & calamitosus.¶ Vulturiis pabulū.Apud antiquos uarie declinatum hoc nomē est nā & uultur uulturis.& uulturius recto casu.ueteres dictitarunt:nunc in usu ē uultur.Ennius:uulturis in siluis miserum mandebat homonem Catullus lingua exerta auido sit data uulturio.M.T.in oratione pro sestio exierūt malis oībus atq̃ execrationibus duo uulturii paludati.Vultures ut inquit Hieronymus & an̄ Hierōymū Plu.& Pli..trasmarina cadauera sentiunt:& triduo aut biduo illuc præuolant.Vbi cadauera futura sūnt:hinc i captatores & bona defunctoꝝ inhiantes scitissime translatum nomen. Mar.Cuius uulturis hoc erit cadauer:& illud Senecæ uelut ꝓuer bia le uultures cadauer expecta pēna uulturina subiecta pedibus adiuuat parturientes.Auctor est Ambrosius uultures non indulgere cōcubitu:atq̃ sine ullo masculoꝝ semine concipere:uita uulturio inconfesso lōga est adeo ut usq̃ ad cētū annos uita eoꝝ ꝑducat̄.Romāi ut refert Plutarchus uulturē in auguriis ut principalē obseruauerūt: cuius aspectu hercules in rebus abeūdis maxime lætebat̄.ex cadaueribus sibi escā q̄rit nihil.n.aīatū interficere fert̄ græci γυπος uultures appellāt.¶ Mitissimi irōnicos.Timor ungulas fecerat Ex imitatione Virgiliana ductus color sic.n.iserio ope scriptū est pedibus timor addidit alas & Quintus Curtius metū uocat elegāter strenuum.ꝓpea q̄ hoīes ex metu fiunt strenuissimi uelocissimiq̃:a thucidide quoq̃ dictum est timor excutit inertiā.Asinus ergo Apu.ex tardo factus est ob mortis metum uolaticus contra naturam Asinorū:quibus tarditas peculiaris est hinc optio epitheto dixit poeta sæpe oleo tardi costas agitator aselli. Lucianus ὁ δὲ τοῦ θηρα τοῦ με φόβοσ ἀναιο θητοσ τῆσ ὁδε ινησ ἔθηκεν.i.timor mortis detraxit mihi sensum doloris.¶ Amoliti.Remouentes exonerantesq̃:Amoliri.n.est tollere abigere.remouere inde amuleta dicta remedia cōtra mala medicamenta.¶ Dudum Paulo ante.¶ Cōminatæ mortis.Quam mihi cōminat fuerant latrones mei.¶ Scrupulus.Sollicitudo.& angor.a scrupulo lapillo dictus:qui calcatus molestiam effert & ut inquit Donatus.nimis molestæ sunt pedibus scrupulosæ uiæ.¶ Quod istas luci.Lego quid stas luci:Sermocinatio est q̄ secū hēt Lucius Apu.luci.casus est solutorius:quem uocatiuū uocant.Apuleiū autem ꝑnomine luciū dici quis nescis apud Lucia. ἄθλιε τί ἔτι μενεῖσ ὄγυτα ὡθαι γυπῶσ σε καὶ γυπῶν τέκνα δεῖπνον ἀκοεσιν. idest īfœlix quid hic ēt mães?Vulturibus:& uultuꝝ pullis eris sagina cænatica.¶ Silices:fœminino genere dixit.sicut Vir.qui ait in bucolico ludicro ah silice in nuda cōnixa reliq̄t:& in sexto Eneidos quos super atra silex iam:iam lapsura cadenti imminet assimilis:nam ut docet Quintilia.in.auctoritas sūmoꝝ uiroꝝ ꝑ rōne est silex autē lapis est uulgaris duritia indonit.quo uiæ sternunt̄.Vnde apud nos usitatū uerbū silicar̄ q̄d ē silicib⁹ sternere.Li.in.x.uia a martis silice ad bouillas ꝓstrata ē ubi annotādū Liuio dictū eē a martis absolute:ꝑ eo q̄ ē a martis æde sine tēplo:q̄ dicendi figura priscis usitatissima:ut ad uestæ ad Veneris.ad appollinis dixerunt Ora.Teren.Cice.subintelligi uolētes ædē.scri.Pli.pirodem primū inuenisse ignē ex silice.quem asseruare i ferula docuerit prometheus: Auctor est Victruuius.calem coquendam esse de silice tanquā ea melior sit structura.idem lapidicinas silicet asserit duras esse nigri silicet auctore Pli.optimi sunt : quibusdam in locis & rubentes.¶ Preclara.Ironicos pronunciandum.

Rupti lassi
Reicula quæ
Dextro sinistro pede
Vulturius
Vulturis
Vultur captator & heredipeta
Vultur in auguriis
Metus strenuus
Amoliri
Amuleta
Scrupulus
Casus salutatoris
Atra silex
Silicare
Amartis
Inuentor ignis ex silice

Magia tua. Fortidē significat a q̄ Apu. in asinum deformatus est nunc conq̄rit sibi q̄dē in ea transformatione effigiē asini & labores asininos fuisse indutos: p̄ corio autem asini q̄d crassum est & impenetrabile cutē tenuissimā qualis hirūdinina est fuisse circundatā. Attende mēbranulū dici neutro genere cum in risu quotidiano fit ut membrana & per diminutionem membranula fœminino genere dicatur: pauca enim inueniūtur diminutiua, ut auctor est Priscian⁹: quæ nō seruent genera primitiuorum: ut hæc rana: hic ranunculus. hoc pistrinum: hæc pistrila. hic qualus: hoc quasillū: q̄d uasis genus est: sunt qui subtilitatem animi constare putent cute operimentisq̄ corpo℞: & ea maxime bruta esse animalia quibus crassior est pellis. unde asinus brutalis imprimis tarditate præditus uidet: cuius corium est crassissimū. q̄d ob stat spiritus inati tēuitati. Masculum aium. Virilem imperterritum & ut ueteres dicunt extrilidū. Quin sumis. Exhortantis particula est cuius uarietates in conuertenda orōne multiplices curiosus lector agnoscet & docet Gellius in. xvi. Oportunitatem fugæ: pittacus mityleꝰus. Vnus: ex septē sapiētib⁹ dixit: hāc sñiam γνῶθι καιρόν quod latine significat nosce tp̄s siue tēpestiuitatē siue oportunitatē in rebus obeundis. Nā ut inq̄t scite Ausonius. cui nō fuerit spectata oportunitas is offensam sæpe incidit: Plau. in pseudolo. ipsa mihi oportunitas non potuit oportunius aduenire: itē oēs oportunitatis articulos noui. Terē. quoq̄ re℞ oīm eē primū tp̄s autumat: & a Pli. nr̄o dictū est. Tm̄ tēpestiuitas ēt i rapida celeritate pollet sup quare scripsi nō intelligēter in epthallogo. Calce unica. Vnico calcis ictu. m̄o. n. nō ptē plātæ: sed pcussionē pedū plangamq̄ significat: ut Vir. calcemq̄ terit iam calce diores. Auctoritas ueterum multa licenter usurpat & uariis generib⁹ inflectit: inter quæ calx est: quæ dictio modo masculino modo fœminino gn̄e: pōit p̄ calcaneo pedis & percussione. sic Silius. iā compos uoti ferrata calce cruentat cornipedem. In quo imitatus Virgiliū uī sic scribentem. Quadrupedēq̄ citum ferrata calce fatigat. Notū est puerabium Terentianum. Namq̄ insita est aduersus stimulum calces ductum ex illa græca παροιμία. πρὸς κέντρα λακτίζειν. idest contra stimulum calcitrare: cuius meminit eschyfus. & ab euripide dictū ē πρὸς κέντρα λακτίζει θνητὸς ὢν θεῷ. i. mortalis existēs cōtra stimulū deo recalcitrat. Viantium. Sidonius Apuleius recētioresq̄ scriptores uiantes frequenter usurpāt pro uiatoribus in floridis: ut ferme religiosis uiātium mos est: uiare uerbum est quo Ambrosius utitur. Vectorem. Me asinū. s. a quo uehatur. Nisi. Lege nixu hoc est conatu: & uiribus. Destinatus. Deligatus destinare. n. p̄ deligare Apuleio peculiare uerbū est. Quadrupedi cursu. Quadrupedāte. Miluinos oculos Acutissima & perspicacissima acie oculos signare uolens miluinos dixit tanquam miluus clarissime cernat: notatum quidem est a scriptoribus idoneis miluum rapacissimam esse & famelicam semper alitem quæ uestre artem gubernandi nauigia docuisse caudæ flexib⁹ tradunt milui solstitiis affici podagra. Aquilæ ut inquit Pli. nr̄ clarius q̄ nos cernunt. Vultures sagatius odorantur: liqdius audiunt talpæ miluinos oculos scriptor nullus: quod quidem sciam celebrat uelut acumine oculorum præpollentes: sicut lynceus iter homines: aquilæ inter aues: lynces inter quadrupedes clarissime oium cernere traduntur: credibile est tamen miluo oculos clariores inesse cū ex alto speculatus deuolet ad predam. cum pullis gallinaceis ex cœlo insidietur: & circa macella ut docet Albertus magnus carnē sectetur & cadauera. apud Ouidium & higinium fabula est de miluo inter sidera collocato. plau. festiuiter nec minus scite dixit coquos eē miluinis & aquilis ungulis significare uolens furtificas esse & rapaces coquorum manus. Super sexum. Facta est anus ultra sexum muliebrem audacula & ferocula: cum fœminæ naturaliter timidæ esse solent. Aristo. lib. ix. de animalibus fœminæ omnes inquit minus q̄ mares sunt animosæ excepta pāthera & ursa: fœminæ. n. in his generibus uidentur esse aīosiores cum cæteris sint proculdubio molliores. Verum malitiosiores astutiores insidiores fœminæ sunt: atq̄ in enutrienda prole solliciores. Mares contra aīosiores ferociores simplitiores minusq̄ insidiosi. hactenus Aristote. Pli. noster illa sua breuitate imitiabili. mares inquit in oī genere fortiores præter q̄ in pantheris: & ursis. Xenophon quoq̄ in lib. q oeconomicus inscribitur & lucius Columella prodiderunt sexum muliebrem: iccirco timidiorem a natura formatum esse q̄ uirilem: quoniam custodia & diligentia domestica mulieribus assignantur. metus āt plurimum confert ad diligentiam custodiendi in. xxvi. parte sagittarii mulieres habētes horoschopum eruntuiragines: hoc est uirile implētes officium. & uirilitate mascula aīosæ. Exitiabilis propositi. Quo. s. proposuerant decreuerantq̄ me sæuissimo mortis genere mulctare: cuius ego memor nulla in fœminam pietate cōmoueor: Calcibus. Percussionibus expone ut supra. illud adde. q̄ calcem antiqui dicebant quā nunc metam uocamus: & p̄ fine usurpabant. Mar. Tullius quando sumus ab ipsa calce eius interpellatiōe reuocati: huiusce rei meminit Seneca libro epistolarum moralium undeuigesimo. Applaudo terræ. Allido ad terram: opplodere. n. & complodere significanter & proprie dicit plausum edere illisis inter se manibus: & palma cum palma collata cæte℞ cum quid allidit: ad terram sonitum & planctum facit ppea applodere eleganter dicitur ad terram cum sonitu dare. græci ποππύζειν dicunt: q̄d & sibilare significat Pli. scribit pictū fuisse poppizonta intelligi uolens uel manibus plaudentem. uel sibilantem. Sene. in scd̄o quæstionū. manus inter se clausæ plausum edūt auersæ inter se manus: collisæ nō plaudūt: sed palma cum palma collata plausum facit. græce tradunt morem fuisse apud priscos ἀστραπαῖς ποππύζειν hoc est fulgetris applodere siue isibilare. hinc illud plinianū fulgetras popysmis: adorare cōsensus genitū est ubi popysmi p̄ cōplosionib⁹ accipiunt quis nō parū multi codices Pliniani sint i q̄bus ita legit fulgetras adorare cōsensus gentium est omissa dictione illa popysmis. & nūc quoq̄ plerīq̄ omnes fulgetras signo crucis uel adorant uel defendunt: in oratoribus pedibus supplosio loco & tempestiue usurpata laudem affert. si uero crebra est: inepti hominis esse dicitur: auctores Quintilianus. & Cicero. Tractu. Tra

magia tua, nō ultū, laboresq̄ tibi tantū asini uerū corium non asini crassum sed hirudinis tenue membranulum circundedit. Quin igitur masculum tandē sumis animum, tuæq̄ saluti dum licet consulis habes summam oportunitatem fugæ dum latrones absunt. An custodiam anus semimortuæ formidabis? quā licet claudi pedis tui calce unica, finire poteris. Sed quo gentium capessetur fuga? uel hospitium quis dabit? hic quidem inepta & prorsus asinina cogitatio quis enim uiantium uectorem suum non libenter auferat secum? & alacri statim nisi lorum, quo fuerā destinatus, abrumpto meq̄ quadrupedi cursu proprio. nec tamen astutulæ anus miluinos oculos effugere potui. Nam ubi me conspexit absolutum capta super sexū & ætatem audacia lo℞ p̄hēdit, ac me deducere ac reuocare contēdit, nec tm̄ ego memor exitiabilis p̄positi latronū pietate ulla cōmoueor, sed icussis i eam posterio℞ pedū calcibus p̄tius applaudo terræ. At illa q̄uis humi p̄strata tm̄ tenaciter loro inhærebat, ut me p̄currēte aliq̄tisper tractu

Membranulum
Qualus
Quasilum
Subtilitas mentis ex cute
Dictum pittaci
Nosce oportunitatem
Heptalogus libell⁹
Calx calcaneum & p̄cussio
Prouerbiū
Viantes
Viare destinatus deligatus
Miluini oculi
Aquilæ oculatæ
Vultures sagaces
Talpæ auritæ
Miluus in cœlo
Miluinæ ungulæ
Fœminę maribus timidiores
Applodere
poppyzon
Fulgetras poppismis adorare
Supplosio pedis

Cassum
Capticia
Empticia
Facticia

ctione dum trahitur inhærens.s.loco. Occipit.Incipit.Lucia.tradit uetulam cauda correpta asinum retentasse.Cassum Inanem irritū inefficacem.uocabulo ab araneq̃ cassibus ducto.ꝙ sint leuis ac nullius pōderis. Vir.in.ii.dixit cassum lumine pro priuatum.sicut Plau.cassam dote i aulularia posuit pro carētē dote. Suppetias.Auxilia. Cappticia.Dictio ē eadē formula capta inclinata qua ab empto empticius.a facto facticius significat captā siue captiuā:sicut empticius emptū facticius factū.M.V.i.iii.de re rustica:hic apꝝ glās cū pascit empticia facit piguē:illic gratuita exilem.Lucia.& græci αἰχμαλωτον,dicūt captitiā. Exitu,Cū sine clamoris anilis:mali leger excitu ut significet excitatiōe uocis & iclamatiōe uirginē pcurrisse. Hercules.iusiurādi aduerbiū est. Scenā.

sui sequeretur, & occipit statim clamosis ululatib⁹ auxiliū ualidioris manus implorare. sed frustra fletib⁹ casū tumltū cōmouebat, qppe cū null⁹ adforet q suppetias ei ferr posset, nisi sola illa uirgo capticia quæ uocis exitu pcurrēs, uidet hercules memorādi spectaculi scenā. nō tauro sed asino depēdētē directe aniculā, sūptaq cōstātia uirili facin⁹ audet pulcherrimū. ex torto eteni loro māib⁹ ei⁹ me placitis gānitib⁹ ad impetu reuocatū gnauiter icēdit, & sic ad cursū rursū incitat. ego simul uolūtariæ fugæ uoto, & liberādæ uirginis studio, sed & placaq suasu, quæ me sæpicule commōebāt. equestri celeritate quadrupedi cursu solum replaudēs uirginis delicatas uocalas adhinire tēptabā, sed & scalpēdi dorsi mei simulatiōe, nōnūq obligata ceruice pedes decoros puellæ basiabā. Tunc illa, spirans altius, cœlumq sollicito nutu petens. Vos inquit supbi tādē meis supremis piculis opem facite & tu fortūa durior iam seuire desine sat tibi miseris, sitis cruciatibus meis litatum est, atq psidium meæ libertatis, meæq salutis, si me domū peruexeris incolumem, parentibusq & formoso pco reddideris qs tibi gratias perhibebo, quos honores habebo, quos cibos exhibebo? Iam primum iubam tuam pbepectinatam meis uirginalibus monilibus adornabo, frontem uero crispatam, prius decoriter discriminabo. Caudæq setas incuria congestas: & horridas

Sæpicule
Adhinnire
Porcelli gruniunt
Elephāti barriunt
Spirare altum
Opitulus iupiter
Opalia
Cœlū deorum
Litare

Apparatū i eodē significatu superi⁹ quoq accipit scena: Translatio a scena histrionica cui⁹ apparatu spectacula exhibēt. Nō tauro:allusit ad fabulā europæ:q̃ tauro auecta ē.q̃ fabula i scenicis spectaculis Romæ edita est. Placitis gānitib⁹ Voces iquit & susurros adhibebat uirgo illa capticia:quib⁹ ut pote placētib⁹ reuocatus sū ab īpetu fugæ pbuiq facile dorsū ascēsuræ puellæ. Gnauiter.Strenue ac pernicit. Equestri celeritate.Lucia.κατω τοτε ερωτιτυσ φυγησ καιτη τησ κορησ σπουδησ εφυγον ιπποδρομω.i.ego fugæ Amore & puellæ studio fugiebā cursu equo & celeritate. Sæpicule. Sæpe. Suasu.Suasione & incitamēto. Solū replaudēs Terrā ungula quadrupedāte repercutiēs:id qđ fieri solet ab equo iumēto Asino pernicit cursitātib⁹. Adhinire:Quodā q̃si hinnitu respōsare,recanere,maluit aūt adhinnire dicere q̃ rudere cū hinnire equorū sit ruder Asinorū tāquā equā naturā imitaret.sitq honest⁹ uerbū:Getæ ipetatori Romāo familiar fuit hasce quæstiones grāmaticis pponere.ut dicerēt singula aīalia quō uocē emitterēt:ut exēplicā Agni balāt Porcelli gruniūt Elephāti barriūt.Ranæ coaxāt:eq hinniūt Spirās alti⁹.Quidā legūt suspirās ut sit imitatio Virgiliana ex illo uersu:suspirās imoq trahēs a pector uocē:utraq lcō erudita utraq poetica est:spirare altū os dr:qcū fiducia ferociaq elatior ē:suspirar altū ē suspiria ab imis præcordiis trahere. Opē facite.Succurite atq opitulamini.ueteres iouē cognomēto opitulū coluere ꝙ opē idigētib⁹ feret.opē quoq deā uenerati sūt : ꝙ ipsi⁹ ope.i.auxilio uita cōstet:humanæq uitæ alimēta quærūt : uel ꝙ ops ē terra & hinc omne op⁹ cui feriæ dedicatæ dicunt opalia:q dies erat post saturnalia.auctor Augu.Lucian⁹ sic η δε παρθενοσ τοισ μεν θεοισ ευχετο σωσαι τη φυγη.i.uirgo qdē deos rogabat ut ipsā i fuga icolumē seruarēt.Cœlū petēs.Aristoteles in.ii.de cœlo & mūdo refert antiquos cœlū diis assignasse:nr quoq Apuleius i Cosmographia testat deū hr̄e in arduis arcib⁹ soliū cōsecratū.ideoq mortales cœlū suscipere solēt in pcationibus tanq̃ in domiciliū deoꝝ ac sedē.Pli.sic hoium terra:ut cœlū dei. Litatum est.Debet inqt mala fortuna satis supq placata eē cruciatibus & erūnis quas hactenus ppessa sum:litare.n.significat sacrificio facto placasse numē,qđ alibi copiosissime explicatū leges:malę aūt scementisq fortunæ placat numē calamitatibus cruciatibus & erūnis: talibus.n.piaminibus gaudet fortuna durior sicut mars cognominatur a græcis αἱμοχαρησ quasi sanguine gaudens:malæ autem fortunæ ara in exquiliis cōsecrata fuit:cuius Pli.& Mar.T.meminerunt. Tuq præsidiū. uerba hæc per apostropham fiunt a uirgine ad Asinū:quem libertatis salutisq suæ præsidium uocat:cum illius ope & dorso effugium inuenerit:apud Lucianū sic inquit.ην με φησ κομισησ προσ τον πατερα ω καλε συ ελευθερον μεν σε ταυτοσ αφησω κριθων δε μεδιμνοσ σοι εσται το ισ εφεκασ της ημερασ το αριστον.i. si me inquit ad patrem pucxeris o formose te liberum esse sinam, tibiq quotidie pro prandio dabitur medimnus ordei:est autē medimnus græcis mensuræ nomen.quē nri modiū interptant.de quo priscianus & Ausonius. Proco.Qui me expetit uxorem græci μνηστηρας.pcos uocant. Quos honores.Exornatio rhetorica est græci isocolō uocant:a nris dr compar:hisce autē exornationibus oppido q̃ frequens est Lucius noster. Iubā.Scilicet Asinam. Pectinata:a Plinio pectinari segetem est cratibus dentatis quasi pectinibus herbas pei inde ac capillos pectere:errant grāmatici q autumāt pectinare uerbū latinū non esse.qbus Pli.Apu.cæteri refragant:quoꝝ auctoritas apud me pluris est quā illoꝝ regulæ & decreta.Eleganter pectita tellus dr Columellæ pro pectinata quā itelligi uult discriminatā repurgatā:& deterso squalore nitescētē. Discriminabo.Discriminare est diuidere,& ut inquit Donatus Virgilianus interpres in.xi. æneidos Commentario discriminare est proprie speciem a specie separare:ut exponas discriminabo comā discerniculo distinguam & diuisione componam.est autem discerniculū acus.qua capilli mulieꝝ an frōtē diuidunt.a discernēdo dictū:de quo.M.Var.sic discerniculū est quo discernit capillus pectem qđ p eū explicat capillus a discernēdo quoq discrimiē capitis deducit qđ signat diuisionē capilloꝝ muliebriū atq disseparationē.de quo Oui.cōpositū discrimē erit.discrimina lauda.ab hoc uerbo discrimino fit aduerbiū discriminatim qđ signat separatim & diuisim.sicut ecōtrario indiscriminatim usurpāt eruditi pro eo qđ est pmiscue & indifferēter. Incuria.Negligētia.Orati.offendar maculis quas aut incuria fudit:apud antiquos si qs eques Romanos equū hr̄e gracilētū aut paꝝ nitidū uisus erat opa cēsorio ipolitiæ notabat id uerbū signat:q̃si dicas icuriæ.Catonis Tusculani scitū illud celebrat.magna inqt cultus cura est.magna uirtutis icuria.caudæ pter hoiem ac simias sūt oib⁹ fere aīalib⁹ & oua gignētib⁹,setosæ ut eqs bonū caudis lōgissim⁹ caulis.atq in ima parte hirt⁹ idē Asinis lōgior q̃ eqs:sed setosus ueteris:ueterina aūt dnr aialia q̃ uehent ut supra affatim explicauimus.

Mars αἱμοχαρης
Ara malæ fortunæ
Medimn⁹
Isocolon
Compar
pectinare
Pectita tellus
Discriminare
Discerniculum
Discrimen
Discrimē
Discriminatim
Indiscriminatim
Incuria impolitia

Compta.

Compta. Culta exornataq́. purior lectio est cuncta. ut dicat se oī diligētia ppolituram setas asininæ caudæ globosas: & prius inenodabiles diutina incuria negligentiaq́: discriminandi atq́ expediendi. Bullis aureis. Hoc in loco bullæ signi ficantur ornamenta illa orbicula extuberantiaq́: quibus tanquam oculis ephippia equorum & pectoralia & habenæ exornari solent: alias bulla tumor est momentarius in aqua repente deficiens. inde puouerbiū illud Varronianū hō bulla est: bullare uerbū ē qđ signat bullas facere: ut apud celsum si urina bullat. Alias bulla ꝓ gestamine & ornatu īgenuoꝝ pue roꝝ accipit: sup qua re in cōmētariis Suetonii copiosissime Annotauimus. Inoculatū. Decēter dixit: q̄si oculis īumino sum. alludēs uidelicet ad bullaꝝ effigiē: q̄ ueluti oculos repsentāt: inoculare apud scriptores Agricolatiōis ē in serere arbores ea insitiōe q̄ inoculatio noiat. quā teste Pli. docuit ipsa natura uel ut alii usus. fit aūt gēma siue oculo exciso ex alia arbore & in aliā arborem inclusa: Virg. inoculationē signat scribēs in Georgicis. Nec mo dus inserere: atq́ oculos iponere simplex. Emplastra tio eadē ferme est q̄ & inoculatio. iōq́ dixit Pli. empla stri rō ex inoculatiōe & ipsa nata uideri pōt. Palladius persicus inqt inoculari pōt: qđ & emplastrari dr: ino culatio oium insitionū fœcundissima est. Progestās nucleos. Pollicet puella: se sinu uestis: & quidem sericæ nucleos scitioris saporis gestaturā: qbus asinū opimet saginetq́: quē eleganti uocabulo sospitatorē appellat: ppterea ꝙ eam sospitauerit: saluāq́ eduxerit: ex mani bꝰ latrocinalibꝰ: sospitare. n. saluare ē & cōseruare. En nius. Regnū nr̄m sospitēt supstitentq́. hic iuno sospita dicta: cuius. Mar. T. Ouid. Liuius. cæteri meminerūt. Deus quoq́ ille genitor oium & architectus bono epi theto dictus sospitator: cuius nutu cūcta regunt: & cō seruant. Nucleos aūt hoc in loco nō tā pineos & ex nu

cōpta diligētia ppolibo. bullisq́ multis aureis iocu latū. ueluti stellis sideris relucētē, & gaudiis popula riū pompaꝝ ouantē. sinu serico ꝓgestās nucleos, edu lia mitiora. te meū sospitatorē cotidie saginabo. Sed nec iter cibos delicatos, & ociū ꝓfundū, uitæq́ totiꝰ beatitudinē, deerit tibi dignitas gloriosa, nā memori am p̄sentis fortunæ meæ, diuinæq́ ꝓuidentiæ ppetua testatione signabo, & depictā in tabula fugæ præsen tis imaginem, meæ domus atrio dedicabo. Visetur, & in fabulis audietur, doctorumq́ stilis rudis ppetua bitur historia Asino uectore uirgo regia fugiens ca ptiuitatem. Accedes antiquis & ipse miraculis, cre dimus etiam exemplo tuo ueritatis: & Phryxum arie ti supernatasse, & arionem delphino gubernasse, &

cibus intelligo q̄ ex ope pistorio cōcinnatos: a dulciario. nuclei nucis pineæ sitim sedant, & acrimoniā stomaci renibus & uesicæ utiles. græci στρωβυλους uocant. Iurisconsultus titulo de uerborum significatione inqt integros strobylos de pinu ligni appelllatione cōtineri. Saginabo. Saginariū dici uoluerūt ueteres locū i quo sagina. i. pinguitudine gliscerent aialia & opimarent. M. Varro in tertio de Re Rustica. ad saginādū inqt eligunt pullos circiter sexquimēses qui sunt nati: cos includūt in saginario. nucleos aūt melitos & esculētos pollicet Asino pinde ac humanū gustatū habētis: cū alioqui ciba ria hmōi nō faciāt ad palatū Asini: cui ut inqt heraclitus & repetit Aristo. i. x. ethicoꝝ iucūdius est fenū auro. Ociū ꝓfun dū Tanq̄ iumētis ociū sit finis beatitatis: in quo multi summū bonū posuere: & in ociū tanq̄ portū ꝓfugerūt. qđ ut inquit Oratius. neq́ gēmis neq́ purpura neq́ auro uenale est. Nō deerit dignitas. Promittit Asino id qđ sapiētes uiri imprimis expetendū eē cēsent ociosam. s. dignitatē. M. Tullius in Oratione ꝓ sestio: id qđ est p̄stantissimū maximeq́ optabile sanis & bonis & beatis cū dignitate ociū. Perpetua testatione. Cōstituā inqt monumentū qđ perpetuo testet propagetq́ po steritati hāc meā fortunā & fugā. Atrio dedicabo. Ex ritu institutoq́ antiquoꝝ in atrio dedicaturā se dicit tabulā. Cuius pictura exprimat Asinū uirginis sospitatorē. Namq́ apud maiores in atriis ceræ imagines singulis disponebant arma riis. obiter spectandus est Ouidii uersus pensiculate. qui libro amoꝝ primo sic legi solet. Te decipiāt ueteris quinquatria ceræ. Quid sint quinquatria triuialibus quoq́ Grāmatistis nouissimum est. Sed q̄ bene hoc in loco conueniat dictio hæc non despicio: extortus nimiꝝ est intellectus ille: qui fertur. nec elegantiæ poeticæ satis quadrans. Quo circa sensu curiose perpenso ita legēdum opinor. Nec te decipiant ueteris plena tria ceræ, hoc intellectu puro sane & lucido: inquit lena ad puellam ne decipiat te amator ꝓ nīmis afferens nobilitatē & stēmata familiæ: ostentansq́ atria plena auoꝝ imaginibus: & ita docet in amatore spectandum esse marsupium non stēmata. De atrio pleno fumosis imaginibus in hunc sensum. M. Tullius & Seneca commeminerunt. Repositorium quoq́ ibidē erat tabularum pictarum. quod pinachotecen ex re dixere de qua mentio apud Plinium: & Varronem: docet Victruuius qua magnitudine constituendæ sint pinacothecæ. Asino uectore uirgo. Erit inquit res nouis annalibus memoranda: & stilo historico celebranda: ꝙ uirgo euaserit captiuitatem Asino uectore liberata. Phryxum arieti. Mythici tradunt: & memorat higinus phryxum & hellen eius sororem arieti impositos iras nouercales: & paternum furorem per undas profugisse. hellen in pontum decidisse. a cuius nomine dictus sit helespontus: phryxum colchos peruenisse incolumē: & arietem Ioui imolasse: pellē in templo fixisse: & arietis ipsius ef figiem ab Ioue inter sidera constitutam. Est autem Aries in cœlo signum æquinoctiale regale: a græcis crios dictum. ꝙ cū in eo signo sol fuerit inter diem & noctem quodāmodo iudicat: tropicum dicitur ꝙ in eo sol uernum tempus faciat: uer enim initiatur sole in arietem ingresso: auctor Firmicus maternus in primo matheseos: prodiderunt auream habuisse pel lem arietem phryxi pp caritatem ad quam in colchida profecti regio genere dicuntur argonautæ. Eusebius chronogra phus: affirmat ideo ariete fingi uectum phryxum: quia naui fugit nouercales insidias: cuius insigne erat aries. Et arionē. De ariōe cytharedo famigerato: qui delphino uectus est scribunt Plinius. Solinus cæteri: copiosissime omnium Gellius & Herodotus: de quo cecinit Ouidius in secundo fastorum. Quod mare non nouit: quæ nescit ariona tellus. Strabo uulga tæ historiæ derogans fidem a prędonibus in mari obrutum arionem fuisse, asseueranter affirmat: sed fabulæ argumen tum uel potentissimum est: ꝙ simulachra duo ænea ad tenarum Iaconiæ promontorium uisebantur Delphinus uehens & homo insidens: præterea affatim exemploꝝ est: qbus proditur pueros a delphinis amasiis per maria uectos esse: quæ fidem faciunt: ut inquit Plinius: ut credatur arionem quoq́ fidicinē interficere nautis in mari parantibus ad intercipiēdos eius quæstus eblanditū: ut prius caneret cithara. congregatis cātu delphinis cum se iecisset in mare exceptū ab uno tenaꝝ in littus prouectū: pro quo facto inter sidera delphin ē collocatus. Scio alias quoq́ causas tradi cur delphin inter sidera fi guratus sit. sub quo sidere nati erunt petaminarii: & petauristarii: ut docet Firmicus maternus nouissimo matheseos uolu mine: sunt autem petaminarii qui agilitate corporis quasi uolare uideant: unde & nomē græce enim πεταμαι significat uo lo uolas. significatio petaminarioꝝ haud multum dissidet a petauristariis: quos & petauristas appellant: de petauro quis ignorat illa quæ traduntur a cōmentatoribus Iuuenalis & Martialis. nihil notius. Arion quoq́ nomen est equi memo ratissimi: prçconio poetaꝝ: cuius dominus fuit adrastus: qui ex neptuno & cerere natus dicit hūano dextri pedis uestigio.

Bullæ
Hō bulla ē
Bullare
Inoculatus
Inoculare uerbū rusti cum
Insculatio insitio
Emplastratio
Sospitator
Sospitare
Sospita iuno
Strobyli qui
Saginariū
Fenum asino iucūdius auro
Ocium portus
ociosa dignitas
In atriis imagines ceræ.
correctus ouidii uersus
Pinacothecæ.
Fabula phryxi
Hellespontus unde
Aries in cœlo
De arione delphini amasi pueroꝝ
Nati sub delphine petaminarii
Petauristarii
Petauristæ
Arion equus

europã tauro supcubasse. Quod si uere Iupiter mugiuit i bouẽ, pôt i asino meo latere aliqd, uel uult⁹ hominis, uľ facies deoꝝ. Dũ hic idẽtidẽ puella replicat, uotisq; crebros itermiscet suspirat⁹, ad quoddã pueni m⁹ triuiũ, unſ me arepto capistro dirigere dextrorsũ magnope gestiebat. qđ ad parẽtes ei⁹ ea. s. iret uia. Sed ego gnarus latrões illa, ad reliqs cõmeasse predas remitebar fortiter. atq; sic i aio meo tacitus expostulabã. Quid facis ifœlix puella? qd agis cur festias ad orcũ? qd meis pedib⁹ facer cõtẽdis? Nõ. n. tm̃ ueꝝ ẽt me pditũ ibis. Sic nos diuersa tẽdẽtes i & cã finali. de ꝓprietate soli, imo uiæ herciscũdæ cõtẽdẽtes, rapinis suis onusticorã dephẽdunt ipsi latrones. & ad lunæ splẽdorẽ, iã ĩde longius cognitos. risu maligno salutãte. & unus e nũero sic appellat quorsum istã festinãti uestigio lucubratis uiã, nec noctis intẽpestæ manes, laruasq; formidatis? An tu ꝓbissima puella parẽtes tuos iuteruiscere properas? Sed nos & solitudini tuæ præsidium præbebimus, & compendiosum at tuos iter monstrabimus, & uerbũ manu secutus, præhenso loro retrorsum me circumtorquet, nec baculi nodosi quem gerebat suetis ictibus temperat. Tunc

EVROpã tauro. Notissima europæ Agenoris filiæ fabula ẽ: quã Iupiter in taurũ deformatus ex phenice exportauit in cretã. a cuius noĩe tertia ps terraꝝ Europa noĩat: hĩc illud Oratianum: tua sectus orbis noĩa ducet. Pytagoras ex ære tarenti fecit egregiã Europæ imaginẽ tauro insidẽtis. Historici tradũt Europã a cretensibus raptam esse naui: cuius fuerit insigne taurus. Ideoq; fingi a tauro auectam. Notabile illud. & ad fœmineum sexum commendandum maxie pertinẽs orbẽ terraꝝ a noibus fœminaꝝ nũcupari. Nãq; Asia dicta ẽ nympha: ex q̃ & iapeto orit ꝓmetheus: Europa ut diximus ab europa agenoris filia: Lybia q̃ est Africa: a Lybia Epaphi filia. ꝙ si talia sciret mulieres nr̃i tpis: q̃ insolẽter gloriarent: q̃ sese iactãticulæ extollerẽt: q̃ sibiipsis placerẽt. & quotidiano iurgio uiris opprobarẽt. ꝙ muliebre genus foret longe q̃ uirile pstantius: ꝙ fœminæ nomẽ orbi terraꝝ ĩdidissent: ꝑinde uiros moneo, ut hæc ueluti mysteria habeãt in sanctuariis nec ꝓdãt in cœtu fœminaꝝ: ne illę ex insolẽtibus fiant insolẽtiores. ⁋ Mugiuit ĩ bouẽ. Qñ. s. factus taurus Europẽ uexit: ob id dr̃ taurus ĩter astra eẽ cõstitutus, in cuius pria pte quicunq; habuerit horoscopũ erit uates Enheus. i. diuinus. & numine afflatus: q̃ dictio frequẽs ẽ apud scriptores. dixit Cicero enthusiamos abest ꝓ afflatu poetici furoris. ⁋ Hic. i. hęc. ⁋ Idẽtidẽ. Frequẽter. ⁋ Suspirat⁹. Suspiria nomẽ ẽ quarti ordinis. sic Oui. in. xiiii. Respicit hũc uates. & suspiratibus haustis. ⁋ Ad triuiũ. Lucian⁹ biuiũ græce. n. ait δεπλαοδεοσ apud græcos ẽ ꝓuerbiũ. huic loco congruẽs ἐντριοδῶ εἰμι. i. in triuio sum. dr̃ aũt de his q incerti sunt & nutabũdi in negociis obeundis. ꝓpea ꝙ ἐντριοδῶ in triuio positus nescit qua uia ire debeat. ⁋ Dextrorsum: Ad dextrã ptẽ. Orati⁹ ille sinistrorsum hic dextrorsum. ⁋ Gnarus. Scius & callẽs. ⁋ Expostulabã: Cõquerebar subaccusabã. expostulare. n. est ut inqt Donatus. cõqueri apud illũ ipsum q peccauerit: postulare de illo apud alteꝝ: codẽq; significatu postulatio & expostulatio usurpant. ⁋ Meis pedibus. Vt. s. pedes mei te ducãt perditũ in manus latronũ. ⁋ In cã finali. Verba scite & cõducenter usurpat iurisconsultoꝝ: apud quos tituli sunt finiũ regundoꝝ. familiæ herciscũdæ. & qui sit proprietarius. & qui fuctuarius. Actio in agris uectigalib⁹ & inter eos q usumfructũ hẽnt. uel fructuariũ & dñm ꝓprietatis uicini fundi. & iter eos q iure pignoris possident cõpetere pôt. in finalibus qõnibus: ut inqt Papinianus uetera monumẽta sequenda sunt familiæ uero herciscũdę nomẽ dr̃ hr̃ditatis diuidẽdæ. ubi familia accipit ꝓ pecũia & reb⁹ hęreditariis. qđ docẽt iuriscõsulti titulo de uerboꝝ significatiõe allegãtes legẽ. xii. tabulaꝝ: cui⁹ hæc sunt uerba: agnat⁹ ꝓxius familiã hẽto. hoc ẽ hęreditatẽ. In eadẽ significãtia dictũ ẽ illud ab Aulo. G. familiã pecuniãq; suã prãdioꝝ gurgitibus ꝓluissent: in eodẽ significatu apud Terẽ. quoq; familiã dici repies. ꝑ familiæ herciscũdæ actionẽ: ut inqt Vlpiã. diuidit hęreditas: q̃ qdẽ actio ꝓficiscit ex lege. xii. tabulaꝝ. Nãq; hęredibus uolẽtibus a cõione discedere necessariũ uidebat aliq̃ actionẽ cõstitui: q̃ inter eos res hęreditariæ distribuerent: sicut ergo iter litigatores de ꝓprietate soli litigat: sicut qõnes finales existũt iter cohęredes de familia herciscũda. hoc est hęreditate diuidẽda: ita festiuiter decẽtiq; trãslatiõe inqt Apu. se cõtẽdisse cũ puella de uia herciscũda cũ illa dextrorsum tẽderet. hic uero sinistrorsum. Tota res ẽ ex uerbis Iuris ciuilis sciẽter apteq; trãslata. Festus Põpeius erectũ dici tradit a coercẽdo dictũ. Vñ & herciscũdæ inqt. & erisci uideor legisse apud. M. T. erciũ cieri. qđ & legi pôt ercisci ex hac festi auctoritate. cuius uerbũ corrigo ut ꝓ erectũ legas erciũ. herceus uero Iupiter dictus ex eo ꝙ ĩtra cõsepta & penetralia domi colit: quẽ & penetralẽ uocat. græce. n. ἕρκοσ dr̃ septũ. De ioue herceo. Ouid. Lucanus. cæteri. ⁋ Ad lunæ splẽdorẽ: Luciãus. καὶ πόρρωθεν εὐθὺσ πρὸσ τὴν σελήνην ἐγνώσαντουσ δυστυχεῖσ αἰχμαλώτουσ. i. & ꝓcul statim ad lunã cognouere infœlices captiuos. ⁋ Appellat. Alloqt. alias appellare uerbũ ẽ creditoris quo debitorẽ sup debita pecũia cõpellat. apud Columellã Alphius fœnerator dixisse seuerissime fert optia noĩa nõ appellãdo fieri mala: ubi noĩa ꝓditoribus accipiunt. ⁋ Lucubratis. uiam. Quasi nocturno tpe ad lucubrationẽ cõficiatis. Docet Columella. queadmodũ Agricola dẽt ad lucubrationẽ uespinã palos decẽ. uel ridicas quinq; cõficere: totidẽq; ꝑ antelucanã lucubrationẽ. uocant aũt ridicæ pedamẽta. q̃ optimã in uineã solent afferri ex q̃rcu & iunipero. alibi correximus mẽdosum Plinii locum apud quẽ in. xvii. non ridicæ legebat sed radice. ⁋ Noctis intẽpestæ. Intẽpestã noctẽ dñt mediã: & tenebrosam. Helius dicebat itẽpestã eẽ id noctis tps qđ agẽdis rebus minime idoneũ ẽ: qđ alii cõnubiũ appellãt: ꝙ fere oẽs cubẽt. alii ab eo qđ sileret. silẽtiũ noctis qđ Plau. cõticiniũ uocat. ⁋ Laruas. Prop. libro elegiaꝝ quarto. tradit manes umbrasq; defunctoꝝ nocturno tpe liberas uagari. sic. n. scribit. noctæ uagæ ferimur nox clausas liberat umbras. Apuleius i Apologetico oppido q̃ elegãter id genus laruas appellat noctiũ occursacula: bustorũ formidamina: sepulchroꝝ terriculamẽta. Plinius nocturnos terrores diẽ memoratq; remedia idẽ fatuos uocat: q passim fœminaꝝ Amasii credunt: quos lingua uernacula folletos appellant. Verba Pli. ex. xxvi. subscripsi hac in piceno a fœminis abigũt. quos mira psuasione fatuos uocant: Hieronymus ozellũ a rusticis noiari tradit uulgus fatuelũ nuncupat. idem Hieronymus laruaꝝ naturam esse dicit terrere paruulos: & in angulis occurrere tenebrosis. De laruis in superioribus copiose dictum est: unde laruati pro lymphatis & furentibus dicti. Lucianus. οὐ τὰ δαιμόνια δέδιεσ ἐσ δεοικὰσ. i. nõ tu quidem demones extimescis. ⁋ Interuiscere, Ex iteruallo reuisitare alias totum uisere. ⁋ Compendiosum. Breue & cõpendiarium: alias lucrosum significat. ⁋ Ad tuos iter. Lucianus. ἡμεῖσ σε τοῖσ οἰκείοισ ἀποδώσομεν. idest te tuis restituemus. ⁋ Ictibus temperat. si quem pœniteat ictus illati. & statim expuat mediam in manum: quæ percussit: leuatur illico percussus a pœna. hoc sæpe delumbata quadrupede approbatum est statim potest tale remedium correcto animalis ingressus: quidam e contrario aggrauant ictus ante conatum simili modo saliua in manu ingesta.

Europa
orbis terrę a fœminis dictus
Asia
Europa uñ
Lybia
Enheus
Entusiasmos
Suspiratus
Prouerbiũ in triuio sum
Dextrorsũ
Expostulare
Postulare
Expostulatio.
Finales q̃stiones
Familia herciscũda
Familia hereditas
De uia herciscunda
Correcta dictio festi
Erceus iupiter
Appellat creditor
Nomina
Lucubratio uespertina antelucana
Ridicæ
Nox intẽpesta cõnubiũ noctis conticiniũ
laruæ terriculamenta
Fatui fatuelli
Ozellus
Laruati
Interuiscere
Compendiolum
Ad leuãdũ ictum & augendũ

⁋ Ingratis

¶ Ingratis. Non sponte, nō libenter. aduerbiū est: Plautus at pol pfecto ingratis: item hoc noctis a portu īgratis excitauit. ¶ Occipitio. Incipio: ¶ Claudicare. Lucian⁹ dixit. ἐχωλευον. i. claudicabā. ¶ Pegasi celeritatē. Aratus Ouid. cæteri. Pegasum neptuni & medusæ gorgonis filiū eē dixerūt: q in helicone saxū ungula feriens pduxit fontē: qui ex eius noie hippocrene est dictus: bellorophontes ex hoc equo decidens crus infregisse dicitur. equus aūt subuolasse: qui inter sidera ab ioue constitutus existimaŕ: de pegasi celeritate uolatica Catullus. Non si pegaseo ferar uolatu: Plinius in octauo pegasos pennatos equos & cornibus armatos prodidit in thiopia generari. Eusebius ex auctoritate palephati. pegasum scribit fuisse nauē bellorophontis. idem Plinius in. x. inter aues fabulosas numerat pegasos equino capite insignes Lucianus in hanc sniam. ὑγιαινων ἱππου ὠκυτερος καὶ πετεινὸς ὤφθης. Sanus īquit equo ocior & uolaticus extitisti. ¶ Vocatur. Corrige iocatur. nam per ironiam dicit comitem illum talia secum iocatum esse. Lucianus ait se adeo post hęc uerba fustuario supplicio affectū esse: ut ulcerosus fieret. ¶ Domus loricā. Obsessores ui biū. ultra iactatū teli fossam faciunt: eāq uallo. sudibus turriculis instruūt: ut erumpentibus e ciuitatæ possint obsistere: qđ opus loriculā uocant auctor Vegetius in. iiii. sæpe inuenit in historiis loricula urbē eē circundatā. hircius. in. viii. cōmentario belli gallici sic scribit. hæc imperat uallo duodecim pedū muniri loricāq pro hac rōne eius rationis inedificari. item pontiū frontes uiminea loricula munirentur. hic lorica domus significaŕ nō tā fossa inedificata ad domū latrocinalē muniendā: q̄ septimētū atq maceria: qua scepta domus erat in tuto. M. Var. i primo de Re Rustica inter septimēta. quæ tutandi fundi & uillæ cā fiunt numerat maceriam. cuius species fere quatuor sunt: nā fit aut ex lapide. aut e lateribus crudis. aut exterra & lapillis cōpositis. Quod maceriæ genus informe est. in deuteronomio sic scriptum legimus. cū facies domū nouā: facies murū tecti per circuitum, ne effundaŕ sanguis in domo tua. & sis reus labēte alio & in præceps rūente. Hieronymus scribens cōtra pellaginos recitat hæc uerba. sed pro illo facies murum tecti. elegātius & speciosius reposuit facies loriculā tecto. Vnde fit ut loriculam intelligamus esse murū tecti quæ fit in circuitu domus nequispiā & maxime pueri labanŕ in preceps periboli in eodē fere significatu mentio est in ezechiele nā græci περίβολον uocant septū. circuitūq & ita Hieronymus pibolū capit p lorica siue circuitu. & corona quasi quadā: quæ fit in domo: ne facilis in pręceps lapsus sit. Iosephus in sexto belli iudaici scribit. q tēplū Solomonis aramq cingebat ex pulcherrimo saxo lorica gratissima usq ad cubitū surgēs. q̄ pplm a sacerdotibus segregabat: & gonorreos arcebat. Sūt aūt gonorrei. ut Vocabulū signat semine fluētes. γονη enim genitura dŕ. & ῥέω fluo. apud Pliniū gonorrei signanŕ p illos q bus ut ipe ait: genitura fluit: male literati nō ganorreos legūt sed gomoreos corrupta dictiōe & signatu. ¶ Anus pēdebat. Lucianus. την μεν γραυν ευροιμεν ἐκ της πετρας κρεμαμενην ἐν καλωδιω. i. uetulā ex petra suspēsam funiculo inuenimus. ¶ Funiculo. Lucianus. καλωδιον dicit. ita. n. græci funiculū uocāt. Plinius elegāter penā laquei prepósterā appellat ex eo qđ includaŕ spiritus: cui exitus est querendus. In quinta parte aquarii. quicunq habuerit horoscopū laqueo se suspendet. Suspēdiosos uocant laqueo nexili strāgulatos. Pli. ait laqueū suspēdiosi circūdatū tpibus dolorē capitis sedare. infamissimū hoc genus mortis iudicauit antiquitas: iō q pōtificalibus libris cautū. ut q laqueo finiuisset uitā isepultus abiiceret. Distenta uinculis: την δε παρθενον ἔνδον κατεδησαν. i. uirginē intra domū uinculis altigauerūt. ¶ Ferocitate. Quid si legas uoracitate: ut significet ais ferinis & uoracitate inexplebili latrones cœnā inuasisse: Lucianus simplr ait. εἶτα δε ἄριστον και ποτος ἦν μέτριος. i. postea cœnitarunt: & potio erat liberalis. ¶ In cœtu turbulēto. Sicuti uulgus incertū scindi solet in uarias snias in cōtione populari: & turbulēta ita & latrones. in qbus nulla ratio. nullū consilium est uariis sententiis decernunt super supplicio Asini & puellæ. loquiŕ aūt ex forma consilii. & ritu senatus: in quo rogati sententias quisq censent: quid sibi & Rei. Pu. uideaŕ. ¶ Viuā cremari. Inter atrocissima genera pœnaꝝ est ignis capitaliū pœnaꝝ fere isti gradus sunt. ut docent iurisconsulti. ff. de pœnis. Summum supplicium esse uidetur ad furcam dānatio. Itē uiui crematio. Itē capitis amputatio. ultimum supplicium. ut uerbis Celsi utar. mortē solā interpræetamur igni cremantur plerunq serui: qui saluti dominoꝝ suoꝝ insidiati fuerint: nōnunq̄ etiam liberii. plebei & humiles personæ. Incendiarii capite puniuntur: plerunq uiui exuruntur. Seneca inter sæuitiæ cōmenta numerat tunicam alimentis ignium ilitam & intextam: quā duo tersissimi poetæ elegantissimo uocabulo molestam appellant. ait enim. Satyrographus. Ausi q liceat unica punire molesta. & epigrammatarius. Nam cum dicatur tunica psente molesta. ure manum plus est dicere. non fatio. Item ad hanc tunicam uelut alludens inquit & scombris tunicas dabunt molestas. ¶ Bestiis obiicii. Inter genera pœnaꝝ: est ad bestias damnatio & ut inquit Paulus. iurisconsultus. ad bestias damnatos. fauore populi presides dimittere non debent. bestiarios appellant aduersus bestias depugnantes: qui exhibentur inspectaculis feratum: de quibus Seneca in decimo epistolarum. nuper in ludo bestiariorum unus ex germanis cum ad matutina spectacula præparetur secessit ad exonerandum corpus: Tertullianus refert in apologetico: morem esse bestiariis ut supremam cœnam cœnantes liberalius epulentur bestiarum meminit Mar. Tullius epistola quadam ad quintum fratrem. ¶ Patibulo suffugi. Famosos latrones in his locis ubi grassati sunt furca figendos q̄ plurimis placuit: ut despectu detereantur alii hisdem facinoribus. & solatio sit cognatis: & affinibus interemptoꝝ patibuli supplicium infame est. ut docet Lactantius in quarto. quo humiles & imfami affici solent. Saturnus in horoscopo ut tradit firmicus in quinto matheseos interdum causa est ut patibulo suffixus in crucem tollatur. patibulum autem dici crucem nemo non nemo non nescit. unde Plautinum uocabulū fit patibulū alias p serra ponitŕ: q̄ hostia occludunŕ: ab eo qđ hoc patibulo remoto ualuæ pateant: Cato patibula nō tā p serra lignea q̄ p instrumēto uidemiatorio accipere uŕ: cū scribit uidemia & oletate facta patibula oīa in suo q̄q loco reponēda. Vbi oletas Catoni dŕ p uindemia olearia.

ingratis ad Prōptū recurrēs exitiū remiscor doloris ungulæ. & occipio nutāti capite claudicare. Sed ecce inqt ille q me retraxerat rursū titubas & uacillas? & putres isti tui, pedes fugere pñt. ambulaŕ nesciūt. At paulo añ pinatā pegasi uincebas celeritatē Dum sic mecū, fustē quatiēs benignus iocatur comes. iam domus eorum extremā loricā perueneramus. & ecce de quodā ramo pceræ cupressus, induta laqueum anus illa pendebat. Quam quidem detractam protinus, cū suō sibi funiculo, deuinctā dedere pcipitem puellaq; statim distēta uinculis, cœnā qua postrema diligētia preparauerat ifœlix annicula, ferinis inuadunt animis. Ac dum auida ferocitate cuncta contruncant, iā incipiunt de nostra pœna, suaq; uindicta secū considerare. & utpote in cœtu turbulēto, uariæ fuere sententiæ. Vt primus uiuam cremari, censeret puellam, Secundus bestiis obiici, suaderet. Tertius patibulo suffigi iuberet. Quartus tormentis

Ingratis
De pegaso
Pegasi iter aues
De lorica edificanda
Maceria
In deuteronomio
Facies loriculā tecto
Peribolus lorica
lorica cingēs tēplū
Gonorrei qui
Laquei pœna præpostera
Suspēdosi laqueus
Insepultus suspendio
Viui crematio.
Incendiarii uiui exuruntur
Tunica molesta quid
Ad bestias damnatio
Bestiarii
Patibulum infame
Patibulatū
Patibulum serra
Oletas
Calculus candidus in absolutione

EX carnificari. Tyranica crudelitas est tormentis & lentitudine mortis per carnificinam hoies necare. Caligula non temere in quẽquam nisi crebris & minutis ictibus animaduertebat: noto sanguinario precepto ita fieri ut se mori sentiat. Tiberius quoq; Cæsar exquisitis longisq; tormentis & cruciatibus excarnificatos homines necabat. ¶ Calculo. Sententia & suffragio. quæ p lapillos significant: Candidus calculus datur in absolutione niger in damnatione. Ouid. morẽ fuisse testatur niueis nigrisq; lapillis his damnare reos, illis absoluere culpã. Romani auctore Dyonisio in centuriatis comitiis singulos calculos p singulas centurias ferebant: quidã fabis dant suffragia: sicut Bononiensis senatus fabis albis suffragat: nigris refragat. Enygma illud Pythagoræ quo præcie bat a fabulo abstinendũ eruditi ad hoc transferunt, ut interpretaẽt significare uoluisse pythagorã abstinendũ esse a Rei Publicæ administratione: q per fabas explicatur Calculus alio significationis diuerticulo poni dicitur pro supputatione calcatoria & pro ratione accepti expensiq; subducta: Iuuenalis ponatur calculus. Columella hic calculus quẽ posuimus. Itẽ ut diligens ratiocinator calculo posito uidet. Sic oĩs schola eruditorum loquit. De calculo: qui in uesica nascit: diro cruciatu torquens nulli ignotum a quo calculosi dicti calculo laborantes: quos græco uocabulo lithanicos appellant: lithotomos dicitur medicus lapidis excidendi. ¶ Nec sectæ collegii. Verba latronis mira ironia pronunciata quibus uideẽ uelle mitius decernere supplicium: cum decernat atrocius: collegiũ intelligit latrocinale: Cuius secta & decreta nil aliud sunt: q̃ nefas & læuitia: sanguinantesq; sniæ. ¶ Vltra delicti terminum. Tanq̃ æquus & mitis iudex censere uidetur: atq; ex legum prescripto: quibus cauetur: ut potius pœnæ molliendæ sint q̃ exasperandæ: & ut inquit Satyricus poeta ne sit uindicta grauior q̃ iniuria. ¶ Nec feras. Repetit genera pœnaɋ; dudũ annotata. ¶ Manducone. Edace comedone uoratore: manducum antiqui dixerunt obsoniũ. & manducones hoies p edacibus. qui mandones quoq; & mãduci noiant: Põponius. magnus manducus Camillus. M. Varro magnæ mandonũ gulæ. mãducatus cibus & cõmanducatus nõ tã significat comesus. ut uulgo usurpatũ q̃ mansus. & dentibus cõminutus masticatusq;: quẽ deinde pro medicamẽto iponi solet. & pro fatura ige: i. Ita Plinius ita. M. Varro. ita oẽs loquũt: q erudite pure latine loquũt. ¶ Virginalis fugæ seqstro. Seqster ẽ medius iter duos altercãtes: & ut uulgo dicit mediator a sequẽdo dict⁹. q ei⁹ q elect⁹ sit. ut

ex carnificari, præciperet. Certe calculo cunctorum utcunq; mors ei fuerat destinata. Tunc unus omniũ sedato tumultu, placito sermone, sic orsus est. Nec secte collegii, nec mansuetudini singulorũ, ac ne meæ quidem modestiæ congruit, pati uos ultra modum delictiq; seuire terminum, nec feras nec cruces, nec ignes, nec tormenta, ac ne mortis qdẽ maturatæ festinas tenebras accesere, meis itaq; cõsiliis auscultantes uitam puellæ, sed quam meret, largimini nec uos memoria deseruit utiq;, qd iã dudũ decreueritis de isto asino, semper pigro qdẽ, sed manducone summo nũc etiam mendaci, fictæ debilitatis, & uirginalis fugæ sequestro, ministroq;. Hunc igitur ingulare crastino placeat, totisq; uacue facto præcordiis per mediã aluum: nuda uirginem, quam prætulit nobis insuere, ut sola facie prominente, cæterum corpus puellæ nexu ferino coherceat. Tunc super aliquod saxum scruposum insitium & fertilem asinum exponere, & solis ardentis uaporibus tradere. Sic enim cuncta, quæ recte statuitis, ambo sustinebunt. & mortẽ asinus quã pridem meruit: & illa morsus feraɋ;, cum uermibus mẽbra laniabunẽ. & ignis flagrãtiã cũ sol nimis calo ribus iflamarit uteɋ; & patibuli cruciatũ, cũ canes &

docet. Au. G. utraq; pars fidẽ sequat. M. V. sculnã appellat. Lauinius quoq; scribit sequestrẽ uulgo dici sculnã q̃si seculnã a sequẽdo. Quod apud sequestrẽ depositũ erat sequestro positum. per aduerbiũ dicebatur pace sequestrã dixit poeta inducias intelligi uolens. Papinius in thebaide. ubi tunc fidei pacisq; sequestra mater eras? Sequestraria dicitur iure consultis actio de eo. quod sequestro deponitur nunc Asinus eleganter dicitur sequester fugæ uirginalis: tanq̃ uirgo fugiens illum sequutra sit: eiusq; fidei fugam suam commiserit. quod Apuleius dicit sequestrum & ministrum. Lucianus græce dixit υπηρετην και διακονον. ¶ Vacuefacto. Exinanito euiscerato. & ut eruditi loquuntur: extenterato: exenterare enim est intestina educere detrahereq; quæ εντερα uocant: hinc translatione decentissima exenterare marsupium dixit Plautus pro uacuefacere pecunia detracta. tanquam numi intestina sint crumenæ. Lucianus: και τα μεν εγκατα παντα εξεβαλωμεν. i. uiscera omnia eiciamus. ¶ Prominentem. Apparente. & exertacorium Asininum. ne. i. suffocetur incluso intus meatu: Lucianus την κεφαλην εξω του ονου εχουσαν. ¶ Nexu ferino. Vinculo corii Asinalis. ¶ Scruposum. Plenum scrupis: a lapillorum duricia meretrices scrupeæ dictæ Plauto. quas intelligi uoluit contemptibiles: idem more suo ludens ait. meus scruposam uictus comeat uiam. ¶ Insiticium & fartilem. Adde miram scriptoris in uerbis elegantiam. nihil potuit inueniri significantius: q̃ Asinum insiticium dicere & fartilem: in quo puella inserta sit & inclusa. de insiticio sat notum. fartilis uero is dictus. qui instar farciminis impletur: ac farcitur: farturam appellat Marcus Varro in altilibus. fartores apud Terentium. qui farcimina faciunt. fartilia apud Pli. pro turundis. quibus faciunt saginant aues a farciendo. Quod autem dixi fartilia pro turundis poni: scito turundas dici panificia & bucceas: quibus farciunt altilia ad saginam. M. Varro gallinas inquit farciunt turundis ordeaciis Mar. Cato loquens de farciendo palumbo sic scribit: dum poteris facere turundas ex aqua des escam temperatam. apud eundem emendanda est. ut opinor: dictio: sic scribentem Paulo superius. polline uel farina ordeacea conspersa curandas faciat. Ego emendo turundas faciat: pro curandas: turunda eidem Catoni. significat liniamentum illud ex filis. quod in fistulam & ulcus immitti a medico solet. uulgus imperitum tastam uocat Cornelius Celsus liniamentum uerba Catonis sunt hæc. & si fistula erit & turundam non recipiet: & hoc metaphoricos dictum. nam sicut turunda farcitur auis. sic linamento illo farcitur fistula & uulnus. dicitur autem fartilis & farsilis ex cognatione. quæ est inter lram. T. & S. ut merto merso. pulto pulso. Apicius leporẽ farsilẽ. pullũ farsilẽ. sepiã farsilẽ aliosq; cibos esculentos farsiles appellat: quibus scilicet infarciuntur & ac conduntur intus condimenta cæteraque id genus gulæ irritamenta prisci. porcum Troianum decenter uocarunt farsilem & quasi aliis animalibus inclusis grauidum: ut ille equus Troianus grauidus armatis fuit. ¶ Solis uaporibus. Lucianus a quo hæc eadem omnia memorantur. græce dicit. θερμοτατω ηλιω. idest soli feruentissimo. ¶ Vermibus. Lucianus. και τοις σκωληξι πεφυρμενη. idest & uermibus cruciata. Scoleca græci uermen uocant & σκωληκιον uermiculum. Vnde Scolecia dicta eruginis genus. ex eo quod contrahat se in uermiculorum speciem: cuius meminit Plinius in trigesimoquarto.

suffragia
per fabas
symbolum
pithagoræ
calculosi
lithanici
Lithotomos
Manducũ
Mãducões
Mãdones
Manduci
Manducatus cibus
Sequæster.
Sculna
Pace sequestra
Seqstraria
Exẽterare marsupiũ
Insiticius
Fartilis
Fartura
Fartores
Fartilia
Turundæ
Locus Catonis
Farsilis
Pullus farsilis
Porcus Troianus farsilis
Scolecia erugo a uermiculis
Vultur signum naturæ
Fetor pestiferus

VVLtures.

¶ VVLTVres. Græce dicuntur gypes ægyptii literis hieroglyphicis: uolentes exprimere naturam figurabãt uulturem: de quo Amianus Marcellinus. sic scribit. per uulturem naturæ uocabulum pandunt: quia mares nullos posse inter has alites inueniri rationes memorant physicæ. ¶ Nares æstuabunt. puella naribus & anhelatione fetorem contrahet exanimem. fetor enim ut medici tradunt res una est ex posternentibus naturam mortalium: ex immundicia cloacarum & fetore pestilentiam gigni tradunt iuriscõsulti. ¶ Inediæ diutinæ. Teterrimũ genus mortis est fame moris. si græcis camenis habemus fidem clamitantibus λιμῷ οἴκτιστον θανεῖν fame miserimum est mori. ab ezechiele sagittæ famis mortifere dicũtur. a Plinio mors famis dira nominatur. Quibus inedia mori consilium est. hi septimo demum die mortẽ oppetunt. Plinius tamen auctor est durasse plerosq; ultra undecimum. ¶ Letali fama Corrigo fame: ut exponas mortifera fame ex diutina inedia conficietur. & lentissima tabe absumetur parasitus Plautinus festiuiter appellat esuriales ferias: quibus scilicet ab edendo feriati sumus. item parasitus alter famem fuisse matrem sibi suspicatur: propterea ꝙ postq̃ natus est nunquam satur fuit: quam cum plures annos utero suo herere conquæritur. ¶ Mortem sibi fabricare. Cũ mors finis sit erumnaꝝ & reqes malorum. non pauci extitere: qui tedio uitæ sibi manu propria necem consciuerunt. ob erumnosam uitam finiendam. Tiberius mortem adeo leue supplicium putabat ut mori uolentib⁹ uim adhibuerit uiuendi ut cũ audisset unũ carnulium nomine anticipasse eã exclamauerit carnulius me euasit. & præcanti cuidam pœnæ maturitatem responderit non dum tecum in gratiam redii. Scribit Augustinus in primo de Ciuitate dei. maiorem animum merito dicendum esse qui uitam erumnosam magis potest ferre q̃ fugere. Plinius existimat terram uenena genuisse: misertã nostri ut in tedio uitæ facillimo ueneni haustu extingueremur. nullo labore. similes sitientibus: hinc accipimus magnos Imperatores habuisse uenenũ sub anulo. & impromptu ut mortem oppeterent sine cruciatu. in rerũ desperatione. ¶ Non pedibus sed animis. Ex more Romano hoc dictum est: quo pedibus ibant in eam sententiam quã probabant. cuius rei mentionem fecimus in cõmentariis Tranquilli: & hoc sæpe leges apud Liuium Ciceronem. cæteros. non pauci sunt. qui hinc pedarios Senatores appellatos tradunt: quia scilicet in alienam sententiam pedibus: irent igiẽ ad hunc priscorum morem alludens Apuleius dicit nõ pedibus sed animis concordiq; consensu latrones iuisse in sñiam eius: qui censuit uirginem asino exenterato insuendam: & multiplici genere cruciatum consumendam: Lucianus ait cunctos latrones exclamasse & acclamatione sententiam collegæ comprobauisse. Germanoꝝ mos est in consiliis auctore Cor. Tacito. ut si sententia displicuit fremitu aspernentur: sin placuit frameas concutiant: quæ sunt tela eorum. honoratissimũ assensus genus est apud illos armis laudare. ¶ Tã magnis. Asininis. asinos enim auritos. & prægrandibus auribus præditos cernimus. ¶ Deflebam cadauer. Lucian⁹ ego me ipsũ degemebã pinde aciã. iã futuꝝ cadauerosũ. ¶ Crastinũ. Cum in diem crastinum distulissent Asini puellæq; suppliciũ.

uultures intima protrahent uiscera, Sed & cæteras eius erũnas & tormẽta numerate. mortuæ bestiæ ipa uiuens uẽtrẽ habitabit. Tũ fetore nimio nares æstuabunt, inediæ diutinæ letali fame tabescet. Nec suis saltẽ liberis manibus mortẽ sibi fabricare poterit. Talibus dictis, nõ pedibus, sed totis aĩs latrones in eius uadunt sñiam. quã meis tã magnis auribus accipiẽs quid aliud quã meum crastinum deflebam cadauer.

T primũ tenebris abiectis, dies inalbebat, & cãdidũ solis curriculũ, cuncta cõlustrabat, qdã đ numero latronũ pueĩt sic.n. mutuæ salutatiõis offĩ idicabat, is ĩ primo speluncæ aditu redens, & ex anhelitu recepto spiritu,

QVod Lucian⁹ uno tm̃ uolũine cõplex⁹ ẽ. id Apu. mẽbratĩ digessit: pluribusq; uolũinib⁹ latissime euagat⁹ explicauit: ne iterp̃s alieni opis. s; cõditor nouæ historiæ uideret: & ut reꝝ uarietate: q̃ gratissima eẽ solet lectores mulceret capet: oblectaret citra fastidiũ. Nũc itaq; ut exeq̃nt ordinẽ destiatũ: sũmati argumẽtũ ꝓpõat huiusce septimi uolũinis. Sub diluculũ matutinũ un⁹ latronũ reliqs collegiis renũciauit: queadmodũ illa q̃ cõtigerãt i domo Milõis hippatini latrocinia & faciora ifanda iputabãt Lucio Apu. & ꝙ null⁹ latronũ sup tãto scelere isimulabat s; solus Apu. ois facioris auctor fuisse credebat: qm̃ nusq̃ cõparebat: q̃ audiẽs Apu. i asinũ trãsformat⁹ secũ qrebat & medullit⁹ igemebat. Q đ ꝓ sonte fons: ꝓ inocẽte nocẽtissim⁹ herẽt. Nec cãm suã agere posset. Inserũt narraciũculæ: festiuæ agasõis iprobitas & fœmieæ fraudes graphice describũt. ¶ Dies ialbebat. Soli cũ orit ardẽs color ẽ postea radiãs cui⁹ ortu cũcta illuminãt: q lucẽ reb⁹ mĩstrat: aufertq; tenebras uñ nõ imerito a scriptorib⁹ luculẽtis mũdi ocul⁹: iucũditas diei: cœli pl̃chritudo noiat Lucia. græce ait ὄρθοσ δείκνυτι diluculũ iã aderat. ¶ Curriculũ. Noie. curriculi & cursus & curr⁹ ipẽ signãt. Quin. Cur. in amnẽ p̃cipitauere curricula. Curriculo apud Plau. & Gel. signãt cursim aduerbiũ ẽ. ¶ Collustrabat illuminabat: illustrabat circũspiciebat i hãc sñiam Vir. postera phebea lustrabat lãpade terrã: itẽ oĩa collustrãs dixit ꝓ circũspiciẽs: solis ãt hoc ꝓpriũ ẽ: ut oĩa uideat. Vñ παντόπτων græcis dict⁹ q̃si cũcta ituens. ¶ Spelũcæ. Domiciliũ latrocinale signãt. ¶ Ex anhe. Plau. i asinaria. nõ uides me ex cursura anhelitũ ẽt ducere. Anhelatores Pli. sũt suspiriosi: & armatici q anhelatiõe laborãt. Q đ uitii gen⁹: ut inqt Cor. Cel. oẽ i difficultate spirãdi cõsistit: qđ satis apte dici posse suspiriũ credit Sene. iqens hoc aĩam agere ẽ. De orthopnoea: & dispnoea. q̃ & ipa anhelatiõis uitia sũt Annotauim⁹ icõmẽtariis trãqlli. Vñ orthopnoici. & dyspnoici dicti ĥ morbo affecti: q ita distigũt. ut orthopnoea dicat: qñ spũs nisi recta ceruice trahi ñ p̃t. Dyspnoea uero modica ẽ spirãdi difficultas: neq; ex toto strãgulãs: ĥ uocabula pperã & idocte enũciãt ab iterp̃tib⁹. galli & medicis recẽtiorib⁹.

Miserrimũ fame mori
Inedia non letalis ante septẽ dies.
Esuriales feriæ.
Mors finis erumnaꝝ
Dictum Tiberii sãguinariũ
Terra miserta nostri gignit uenena
Pedarii Senatores.
Germanorum mos
Frameæ
Argumẽtũ lib. vii.
Sol mũdi oculus
Curricula
Curriculo
Collustrat
Anhelatores
Suspiciosi
Suspirium
Orthopnoici
Dyspnoici

¶Talem nunciũ. Talẽ nũciationẽ: utrũq;. significat nuncius: & hoiem & rem Catullus nũcia neutro gñe: dixit ꝓ renũciata: qđ raptũ reptu est. ¶ Milonis hippatini. Significat milo hospes Apu. ex hippata Thessaliæ Ciuitate: cuius domũ a latronibus dirreptã supra copiose explicatũ leges. ¶ Turbulis. A turba turbula fit & tertio diminutionis gradu turbule. Vnde in demonio socratis: oẽs inqt turbelæ tẽpestatesq; ꝓcul a deorũ cœlestiũ tranqlitate exulãt. ¶ Populariũ. Plebeios hyppatinos. intelligit: alias populares dñr q in administratione. Reipub. ita se gerebant: ut ea q̃ faciebant quæq; dicebant multitudini iucunda eẽ uellẽt. auctor. M. Tul. in orõne ꝓ sestio. Alias populares sceleris ꝑticipes: ut apud Salustiũ: lege donatũ i phormione popularitas dr̃ Plau. in penulo pro ciuilitate & iure cognationis q̃ est inter populares siue municipes & cõterraneos. ¶ Arbitrabar. Spectabã cõtemplabar. ¶ Et an. & quatenus. Duo dicit se uidelicet spectasse an placeret inquisitionẽ fieri apud hyppatinos sup latronibus: nec ne & si placeret qũo & qua lege inquireret. ¶ Argumẽtis dubiis. Cũ sit argumentũ: ratio ꝓbationem præstans: & rei dubie fidem faciẽs ipsum sane dubiũ esse nõ debet. Dubiis .n. ut inqt Quinti. ꝓbari dubia qui possunt? firmissimis. argumentis singulis instandũ: infirmiora congreganda sunt: q̃ si nõ possunt ualere pondere: ualebunt qa multa sunt. ¶ Nescio qui. Ita loqui solemus. quotiensciũq; de hoie ignoto & ignobili atq; despicato. loquimur. Plau. nescio quis loquitur Mar. Tul. in orõne pro sestio intercessit lignus iste nescio qui additamẽtũ inimicorũ meorũ. ¶ Lucius. Apul. significat. ¶ Postulabat. Accusabat. nã post direptã milonis domũ facile crediderunt hyppatini: auctorẽ illi⁹ latrocinii fuisse ipsum Apule. ex eo ꝙ nusq̃ cõparebat: cũ in Asinũ foret trãsfiguratus. ¶ Cõmẽdaticiis. Ita interprætabat literas cõmẽdaticias: quas ab amico demea ad milonẽ detulerat: fuisse ficticias & dolo concinnatas: ut tali uafricia miloni fieret cõciliatior: & ita posset facilius facere imposturã. ¶ Arctius. Arctiori uinculo amicitiæ. ¶ Falsis amoribus. Hypatenses: dũ habẽt ꝑsuauissimũ ab Apuleio dirreptã esse milonis domum: ita interprætabant eundẽ simulasse amore fotidos se teneri: ut sub hoc p̃texto explorare posset cuncta milonianę domus mẽbra & gazarũ repositoria. ¶ Inquis. in quibus. ¶ Scelerati. Apuleii. ¶ Flagicii momẽto. Ita enim acciderat: ut eodẽ tpe milonis domus latrocinali nanu dirreperet: & Apuleius in asinũ demutatus nusq̃ cõpareret: ut merito tanti facinoris auctor fuisse uideret. ¶ Frustratis. Alusis deceptis. ¶ Præsidium fugæ credebant Apuleio post facinus patratũ, præsidiũ fugæ p̃stitisse equũ: q & ipse a latronibus fuerat abductus: onustus p̃da. ¶ Seruo eius. Hæc oia uidebant eẽ argumenta potentissima aduersus ipsum Apuleiũ: tanq̃ facinorosi facinoris auctorẽ. ¶ Herilium. Ipsius. s. Apuleii: ab hero .n. herilia cõsilia dicta. ¶ Indicere. Corrige indicẽ. ut dicat seruũ Apu. fuisse cõiectũ in carcerẽ tanq̃ indicẽ demõstratorẽq; futurũ scelerũ ab hero Apul. perpetratorũ. ¶ In pub. cust. carcerẽ signat δεσμωτήριον græci uocãt. M. Tul. in. i. de diuinatione Socrates cum esset in custodia publica. Præcipit Plato in libris de legibus: tres carceres in ciuitatibus cõstituendos esse unũ pluribus cõem in foro rerũ uenaliũ. Alterũ q correctiõis noie nuncupet: q̃lis hoc tpe apud florẽtinos est: quo tradunt iprobi: & illic tãtisp cõtinet. donec meliores fiãt: correctioresq;: & ad bonã frugẽ cõuertãt. Terti⁹ carcer i media regiõe edificãdus ẽ: i deserto & siluestri loco supplicii noie notat⁹: dñiam ẽ iter publicã & liberã custodiã: publica custodia ẽ carcar ut dixius: libera uero custodia signat: qñ q̃spiã uel i oppido: uel i aliẽa domo coercet ut libere itra p̃scriptos terminos possit ambulare: nec possit effugere. Salu. i Catilia Senat⁹ decreuit uti abdicat⁹ eẽt a magr̃atu lẽtulus: itẽq; cæteri in libris custodis haberẽt. Li. libera custodia haud ꝓcul a castris placer̃ i aliq̃ fida ciuitate eũ seruari p belli tp̃s: lignea custodia dr̃ Plau. comice & scite: p uiculis ex ligno factis: qb⁹ hoies coerciti custodiũt: q̃les sũt numellæ boiæ. cõpedes. Custodias uero põi apud iurisc̃osulti & Firmicũ m̃nũ & Sue. ꝓ hoib⁹ carcerariis: q i carcere custodiũt aliubi copiose ãnotatum⁹. Nũ obit annotãdũ illud Esaiæ ꝓphetæ: sic̃ tuguriũ i cucumerario: uocabulo admodũ scito custodiarũ dici a Cypri. & .n. tuguriũ custodiæ cãsit i cucumerario. i. i horto. i quo sati sũt cucumeres. uñ elegãter custodiariũ dictũ. ¶ Ex car. Per carnificinæ tormẽta & cruciatibus discerptũ. lãcinatũq; Sue. i uitellio. apud gemõias minutissimis ictib⁹ ex carnificat⁹: atq; cõfect⁹ ẽ. Cyprian⁹ q̃õnatos nono uocabulo uocat tortos: q. s. habiti sũt i q̃õne & tormẽtis. ¶ In pa. luci. Madurã. Apu. patriã. ¶ Qui rerũ. Emẽdo reũ: ut dicat missos eẽ i patriã Apu. q reũ hoc ẽ nocẽtẽ Apu. iqrerẽt deposcerẽtq; ad pœnã. ¶ Hic. Hæc. ¶ Fcã cõpa. Dũ mecũ iqt p cõpationẽ reputo q̃lis tũc eẽm i asinũ erũnosũ trãsfigurat⁹: & q̃lis quodã fuisse fortũæ opulẽtiis istruct⁹ uehemẽt i gemiscebã: medullit⁹ aduerbiũ ẽ a medullis dcm̃. Enni⁹ Salue q mortalib⁹ ꝓpias uers⁹ flãmeos medullit⁹. ¶ Subibat. Succurrebat i mẽtẽ uẽiebat: i mẽoriã redibat. Pli. i. xxyii. tãto magis adorar̃ p̃scorũ i ueniẽdo curã i tradẽdo benignitatẽ subit.

talem collegio suo nunciũ fecit. Quod ad domũ milonis hippatini, q̃ ꝓxime diripuim⁹, pertinet, discussa sollicitudine iá possumus esse securi. Postq̃ uos .n. fortissimus uiribus, cunctis ablatis, castra nostra remeastis imixtus ego turbulis populariũ, dolẽtiq; atq; indignanti similis, arbitrabar sup inuestigatione facti, cuiusmodi consilium caperet, & an, & quatenus latrones placeret inquiri renũciaturus uobis, ut mãdaueratis oia, nec argumẽtis dubiis. sed rõnib⁹ ꝓbabilibus: cõgruo cunctæ multitudinis cõsensu, nescio qui Lucius auctor manifestus facinoris postulabat qui proximis diebus, fictis cõmendaticiis literis, miloni sese, uirũ cõmẽtius bonũ, arctius cõciliauerat, ut ẽt hospicio susceptus, inter familiares initimos haberet. Plusculisq; ibidẽ diebus demoratus falsis amoribus ancillæ milonis animum inrepens. Ianuæ claustra sedulo explorauerat, & ipsa mẽbra, inquis omne p̃rimoniũ cõdi solebat, curiose ꝑpexerat. Nec exiguum scelerati mõstrabat iudiciũ, qppe cũ eadẽ nocte, sub ipso flagitii momẽto, idẽ profugisset, nec exinde usq̃ cõpareret, nã & p̃sidiũ fugæ, quo uelocius frustratis insecutoribus, ꝓcul ac procul abderet sese, eidem facile suppeditasse equũ nãq; illũ suũ candidum uectorem futurũ duxisse secũ plane seruũ eius ibidẽ in hospicio reptũ, scelerũ cõsiliorũq; heriliũ futurũ indicem, per magistratus in publicã custodiã receptũ, & altero die tormẽtis uexatũ pluribus, ac pene ad ultimam mortem ex carnificatum, nil q̃cq̃ rerũ taliũ esse cõfessum, missos tñ i patriã Lucii illi⁹ multos numero. Qui reũ pœnas daturũ sceleris inquirent. Hic eo narrãte, ueteris fortũæ, & illius beati Lucii p̃sentisq; erumnæ, & infelicis asini facta comparatione medullitus ingemebam. Subibatq; me non de nihilo ueteris præscæq; doctrinæ uiros finxisse, ac ꝓnunciasse,

Turbula / Turbela / Popularitas / Argumẽtũ / Nescio qui / Desmoterion / Publica Custodia / Tres carceres in ciuitate / Carcer correctionis florẽtiæ / Libera custodia / Lignea custodia / Custodia carcerari⁹ / Custodiarium / Cucumerarium / Excarnificatus / Questionati / Medullit⁹ / Subit

¶Cæcam

¶ Cœcã fortunã. Aristo. lib. pblematũ duodeuigesimo. cur inquit diuitiæ magna ex pte ab hoibus prauis potius q̃ bonis habeant: an qa fortuna cœca est: discernere sibi atq; seligere qđ melius nõ põt: plri ut inqt pacuuius fortunã insanã & cæcã & brutã esse phibẽt. cœcã ob eã rẽ eẽ pdicant qa nihil cernat quo sese applicet: insanã aũt esse aiũt: qa hæc atrox: icerta: instabilisq; sit. brutã qa dignum aut indignũ nequeat iternoscere. M. T. in Lelio. non ipsa inqt solũ fortuna cœca ẽ: sed eos ẽt plerũq; efficit cœcos: quos cõplexa est. Pli. in. ii. fortũa laudat: sola arguit: & cũ conuitiis colit: uolubilisq;: a plerisq; uero & cœca ẽt existimata uaga icostãs: incerta uaria idignorũq; fautrix: ĩ cœlo ut docet Firmicus mẽtius locꝰ est bonæ fortũæ & malę fortũæ: nãq; bõa fortuna quã græci ἀγαθὴν τύχην uocant. v. ab horoscopo signo collocat: mala uero in vi. ab horoscopo signo cõstituit: q a græcis dr̃ κακὴν τύχην tabula cebetis fortunã ostendit sup lapide rotundo cõsistentẽ: esse cœcã. surdã. & insanã: q oblandulãs aliis facultates eripiat aliis tradat: rursusq; ab eisdem illico auferat: iccirco ĩ rotũdo lapide cõsistere fingit: qm istabilia sũt eiꝰ munera. Turba fortunã circũstans aspectu haud q̃q̃ simili sũt: sed eoꝶ alii letãt & gestiũt: alii merent & lugẽt: nã q uident gaudere hi qppiã a fortuna acceperunt: a qbus ẽt bona fortuna nuncupat: q uero flere & manibus sublatis tristari hi sunt a quibus abstulit q̃ ante tradiderat. a qbus fortuna mala noiat. Veteres teste Lactãtio simulachrũ fortunę finxerunt cũ copia & gubernaculo: tãq̃ & hæc opes tribuat & humanaꝶ reꝶ regimẽ obtineat. Vnde poeta inclytissimus fortunã uocat oipotẽtẽ: & ab historico scitissime dictũ: fortuna in oi re dñat. Quod si ullo unq̃ tpe ante hac cognitũ est fortunã retũ humanaꝶ dñam eẽ: & ambiguis passibus uolubilẽ uolaticã q: nũc maxie spectatũ: nũc maxie cõptũ est: nihil eẽ tã magnũ qđ nõ possit e uestigio uolẽte fortuna pessundari & ex summo in imũ pcipitari. Erat. v. ab hinc anno in italia uiris opibusq; florẽs Ludouicus Sphorcia ducatus Mediolanẽsis inclytus moderator: tã pollẽs tã opulens: ut nutu hois uel renutu fierent oia aut phiberent. Eiusdẽ frater Ascanius in Senatu Cardinaliũ auctoritate & potentia haud dubie priceps Romanæ curiæ hẽnas instar aurigæ moderabatur. Deniq; hi duo fratres: cunctis ferme mortalibus erant formidandi & inprimis Ludouicus Sphorcia. inter cæteros principes famigeratos. More humani igenii quo plura habebat eo ampliora concupiscens libidine dñandi animum titillante maximum galliaꝶ Regem Carolum multis inuitamentis in Italiam euocauit: q igẽtibus eqtũ peditũq; copiis stipatissimus a trãsgressu alpiũ adusq; Neapolim nullis obiicibus repagulisq; trãscurrit: & citra cruorẽ & sudorẽ subacta uelut a trãscurrẽte cãpania est. Calabri apuliq; in dictionẽ ultronei uenerũt. Alphũsus Rex Neapolitanus uiris eqs opibus ppollẽs regno exturbatꝰ uasa collegit: & in Siciliã festinãter aufugit: totus ille tractus Italię dicto citius redactus est in galloꝶ ptãtẽ afflatu fortunæ obsecũdãtis. Recte pictores: & poetæ uictoriã finxere pẽnatã: q hoium cũ fortuna cõtiũ nõ cursus est: sed uolatus. Veꝶ eadẽ paulo mox reflãte rex gallicanus domũitionẽ capescere coactus est: sed οὐκ ἀναιμωτί. i. non sine sanguine. Siqdem ad Taꝶ amnẽ: q agrũ parmẽsem pfluit. Ancipiti cruẽtoq; plio inter regios milites & italos depugnatũ est cũ Ludo. Sphorcia iã ex gubernatore Dux Mediolanẽsiũ factus iã uoti cõpos. nouã cũ Venetis societatẽ coiuisset & fœdus sociale cũ Rege Carolo diremisset: post emissum uel eiectũ ex italia galloꝶ regẽ: ecce noua dissidia nouæq; ęmulationes inter principes populosq; Italiæ lõge potẽtissimos gliscere cœperunt. Dux Mediolanẽsis uenetos supiores: ueneti ducẽ parẽ ferre nõ poterãt: hinc alterius mali labes: hinc fax italiæ & flagellũ. Dux Venetis illudere: & cũ fœlicitatis pedissequa sit supbia: neminẽ uereri: leges belli & pacis cũctis mortalibus dare. Impatorẽ Maximianũ iducere in etruriã: mox mõ hos mõ illos fouere e uestigio destituere: put rebus suis cõducibile arbitrabat: cũ attonitis cũctis & quorsum tẽderet eius conatꝰ expectatibus: ueneti odiũ iãdiu occultũ coqntes: decreuerũt Ludoui. alteꝶ galloꝶ regẽ: q Carolo defuncto successerat sollicitare in Italiã. Rati neminẽ ad ducẽ isubriũ subuertẽdũ eẽ accõmodatiorẽ: q & ipse priuato odio infensus duci: & dñatũ illũ uelut ad se iure hęreditario ptinẽtẽ reposcẽs haud grauate suscepit eã expeditionẽ ad quã subditis uenetoꝶ. maximiq; põtificis calcaribꝰ atq; hortamẽtis factus est ẽt atq; ẽt ppẽsior: itaq; pbe callens italiã nõ aliter q̃ italicis uiribus subigi posse: id qđ olim antiochio ab annibale dictũ ferũt: pfectũ copiaꝶ militarium fecit Io. Iacobũ Triultiũ ciuẽ Mediolanẽsem claritudine nataliũ isignẽ: & apud populares suos fauorabilẽ: cuius gr̃a & uirtus paucis añ annis cũ Ludouico Sphorcia formidolosa esse cœpisset: iãpridẽ extorris factus & domo pfugus ad regẽ cõfugerat: eũq; hortari & ipellere nõ desinebat ut bellũ iferret Duci Mediolanẽsi: oñdẽs se ductore nullo negocio illũ posse pfligari: igit rex Iacobo triultio ipulsore cõsiliario: ductore bellũ absens mira celeritate atq; fœlicitate cõfecit: uix galli fines hostilles iuaserãt. uix machinas oppugnatorias parauerãt: cũ repẽte Maximus ducũ dux: audito tãtũ belli noie exaiatus fortunæ opinor ipẽdẽtẽ pcellã metuẽs habenas reꝶ subito religt & ad Impatorẽ germanoꝶ Maximianũ auro argẽtoq; oi asportato trãsfugit. Olim cæsar dictator signare uolẽs belli põtici celeriter cõfecti uictoriã gloriabũdus scripsit. toq; oi asportato trãsfugit. Olim cæsar dictator signare uolẽs belli põtici celeriter cõfecti uictoriã gloriabũdus scripsit quod gloriosiꝰ dicere põt & ueriꝰ. Nec ueni: nec uidi & uici: q paulo post ἦλθον εἶδον ἐνίκησα. i. ueni uidi uici. Rex uero Galliaꝶ accepto tã insperatæ tã incredibilis uictoriæ nũcio cõfestim cũ baronibus & Regio comitatu: trãsgressus alpes trãsiuit i italiã. oculisq; lustrauit partũ recẽs impiũ. Mediolaniq; cõsedit. Veꝶ cũ natura cõparatũ sit: ut quo se fortuna inclinat eo fauor hoium sequat: oẽs fere italiæ principes & reguli iuerũt salutatũ officiose & reuerẽter maximũ Regẽ galloꝶ. eiq; sunt tãtã uictoriã gratulati: inter cæteros alũnus quoq; meus Annibal Bẽtiuolus honestissimo comitatu stipatus est pfectꝰ: ueꝶ ut est in ueteri grę coꝶ puerbio οὐκ ἄνευ Θησέως. i. non sine Theseo. hoc est non sine Mino Roscio delicis meis: sine quo regulus Bẽtiuolus nil magnũ inchoat: quo cũ ob fidẽ tũ ob prudẽtiã & facũdiã cõsiliũq; psentissimũ in rebus magnis plurimũ utunt Bentiuoli oẽs una cũ maximo pr̃e clarissimi filii. hoc iclytus Annibal comite: imo collega cã. n. Reipub. nr̃æ destinabant. Reuerẽdissime officiosissimeq; salutauit xpianissimũ Regẽ. a quo comiter & obuiis: ut aiunt: manibus exceptus & pconio regio dilaudatus uoti cõpos domũ remeauit. Quis q̃so unq̃ credidisset Ludouicũ Sphorciam inter duces ois maximũ: iter reges famigeratũ: inter mortales memoratissimũ: inter hoies terrenũ deũ tã repẽte: tã inopinato iacturã tãti tãq; opulẽti ducatus esse factuꝶ. Tã subito rebus deploratis. Mediolanũ ipsamq; Mediolani Arcẽ desertuꝶ. qua nihil in terraꝶ orbe munitis q̃ cõmeatibꝰ copiosam machinis repugnatoriis istructissimã: inexpugnabilẽ: & oibꝰ tormẽtis belli cis iuiibilẽ eẽ sciũt oẽs q uidere. Nimiꝶ id totũ fortunæ & fato assignãdũ est: fato dant impia & adimunt fortunæ: hi ludi sũt: sola utrãq; paginã facit: illi uni oia accepta oia ferunt expẽsa: fortuna Ludouicũ Sphorciã ex fastigio excelsissimo deuolutũ cernulauit: quẽ prius nõ tãtũ ut alũnũ molliter fouerat: sed ut filiũ iucũdissimũ pęculiariter erexerat illustraueratq;: exẽpla fortunæ uariãtis inumera sunt apđ priscos. q̃ Dionysiũ gẽtiũ quõdã terrorẽ corinthi litterario ludo pfecit: q pseum macedonũ regẽ captiuũ fecit. Eiusq; filiũ legitimũ artẽ ferrariã ob q̃rẽdũ docuit uictũ: eadẽ Põpeiũ post triũphos ex toto terraꝶ orbe partos. post q̃sitũ ex reꝶ gestaꝶ amplitudinẽ magni cognomẽtũ: spadonũ libidini in ægypto trucidãdũ tradidit. Veꝶ hæc exẽpla recẽtissima nulli priscoꝶ post ferẽda abũde cõmonefaciũt: ut fortũæ blãdiẽti: ut rebꝰ scdis hõ nimiũ

cœcam & prorsus exoculatam esse fortunam, quæ semper suas opes ad malos, & indignos conferat, nec unquam iudicio, quamquam mortalium

Fortuna cœca
Insana
Bruta
In cœlo
Bona fortuna & mala
Fortuna ĩ lapide rotundo
Fortuna cũ copia & gubernaculo
Historia nostri tẽpis
De uaria regũ italicarũ fortuna
Dux Mediolani
Carolus rex galloꝶ in italiam
Victoria pennata
Cõflictus ad tarum
Iacobus triultius
Dux Mediolano abscessit
Veni uidi uici
Rex Ludouicus Mediolanum
Annibal bẽtiuolus
Minus Roscius
Arx Mediolani munitissima
Fato dant imperia & adimunt.
Dionysius syracusanꝰ
Perseus captiuus
Põpeii fortuna

Regnum Neapolitanum fortunæ obnoxium — Florentini Medices — Laus Io. Bentiuoli — A salute principis salus ciuitatis

nemo cõfidat. Nãq; regnũ Neapolitanũ: ut cætera ꝑtereã: adeo uertigine fortũæ circũactũ est: ut spatio annoꝝ q̃tuor: qnq; reges hũerit: quo qd mutabili⁹ dici põt. Florẽtini quoq; opes diu florẽtissimæ uiguerũt: bello externo & domestico uexati. Medices: quæ familia florẽtiæ diuitiis existimatiõe claritudie mltos annos primatũ tenuit in exiliũ missi. Mutilat⁹ florẽtinoꝝ dñat⁹ auulsiõe pisaꝝ: q̃ maritima ciuitas plurimũ reb⁹ illoꝝ cõducebat. Nuperime Dux Mediolani: quo nemo maior: nemo opulẽtior ex fastigio amplissimo decussus: q̃ res uix apud posteros sit fidẽ habitura. Cogit alias suppetias implorare. Deniq; per hosce annos nulla fuit ciuitas in italia quã nõ belli fulmẽ afflaret & turbo ꝑcelleret. Sola fuit patria nostra imunis & exors bellicæ uastitatis: bellis undiq; allatrantibus idq; factu prudẽtia Auctoritate Consilio illustrissimi principis, Io. bẽtiuoli q bononiẽsẽ Rẽpub. in maxia trãqllitate nec minori dignitate florẽtẽ diutissime custodiuit: cui amplissima ocii & pacis & opulẽtiæ bõa accepta referim⁹: optãtes ut hic saluberrim⁹ stat⁹ pmãeat icõcussus: ut optio pricipi bñ rẽpu. & ex utilitate oium regẽti de⁹ ppetuitatẽ largiat: publicũ.n. uotũ ẽ salus pricipis: a quo uelut a filio pẽdet salus ciuitatis. Ecce tibi: cũ hæc iã cõdidissẽ: nec adhuc edidissẽ. Dux Mediolani succict⁹ copiis militaribus reuocat⁹ a suis rediit Mediolanũ: estq; fauorabilr plausibilrq; recept⁹ a cũctis ordinib⁹ restitutusq; i pstinũ fastigiũ: qđ sane plerisq; oibus ẽ pg̃ iucũdũ: &.n. stãte Mediolani Duce stãt cæteri italiæ reguli: italoꝝ existimatio maiestasq; cõsistit ac floret: illo cadẽte hæc oia sil titubẽt imo corruãt necẽ ẽ. itaq; Deũ optimũ maximũ ꝑcor: ut fulcimẽtis firmissimis fulciat & stabilimẽtis ieluctabilibus stabiliat pricipatũ Ducis iclytissimi Ludouici Sphorciæ ut nos quoq; solidati cõsistamus extra oẽm lapsũ titubãtiæq; piculũ: hæc reꝝ ãbages uarietatesq; tã iprouisæ tã subitæ tã inopinatæ euidẽter cõprobãt plautinã illã ex truculẽto sniam. Actu tum fortunæ solẽt mutarier: uaria uita ẽ: i has digressiões diuertisse & hæc trãsẽũter iseruisse nõ fuerit alienũ neq; itẽpestiuũ: ob quotidianã fortũæ uariãtis mẽtionẽ q̃ cœcã & surdã nõ imerito finxere: ut exẽpla uetusta & recentiora testãt q̃ optio epitheto elegãtiq; uocabulo exoculatã Lucius nr̃ appellat: exocl̃atus ãt: ut ex semita i uiã regrediamur: dr̃ ocul̃ puatus. Mar.

Exoculata fortuna — Desioculus — Eluscare — Elucificare — Error Nonii Marcelli

desioculũ uocat scite & elegãter cui desit oculus quẽ luscũ dñt: uetus uerbũ ẽ apđ iuriscõsultos eluscare: qđ sigñat luscũ facere: sic.n. scriptũ legimus: titulo ad legẽ aqliã: aqlia teneri eũ q eluscauerit discipulũ i disciplina. Elucificare uero sigñat luce priuare Demirot Noniũ Marcellũ exponẽtẽ elucificare eẽ lucidare: idq; ex auctoritate laberii qui ita scribit uolo elucificare exitũ ætatis meæ: &.n. quod cũ honore multo dictũ sit Nonii Marcelli apud Laberiũ elucificare accipit cõtrario itellectu: nõ.n. sigñat lucidare ut ille opinat: sed luce priuare: est.n. apud laberiũ diues auarus ασωτίαν & popinationẽ filii deplorans qui ait uelle se Democriti exemplo luminibus oculoꝝ priuare ne uideat filiũ neqtia & luxu ꝑdigentẽ patrimonium. Laberianos uersus pro testimonio citat Aulus Gellius: apud quem lucificare legitur: pro elucificare.

Inuolucris tegitur natura hominum — Vultus oratio fallunt — Sub habitu ouium lupus — Probus ꝓ improbo exploditur

¶ Eligat. Augusti. i. iiii. de ciuitate dei fortũa inqt q̃ dr̃ bõa: sine ullo examie meritoꝝ fortuitu accidit hoib⁹ bõis & malis: uñ ẽt fortũa noiat: qũo ergo bõa ẽ q̃ sine ullo iudicio: & ad bonos & ad malos: ut qd aũt colit: q̃ ita cœca ẽ passim i quoslibet icurrẽs: ut suos cultores plerũq; prętereat: & suis cõtẽptorib⁹ hæreat. ¶ Cũ his diuerset. Malis. s. & idignis. ¶ Extremius. Deterius & peius. ¶ Malus bõi fama. Prę̃sto exẽpla sunt multoꝝ: q forinsecus Catones itrinsecus nerões sũt: & sardanapali: q uulgo credunt bõi: cũ sit pessimi: nã multis simulationũ iuolucris: ut iquit uerissime. M. T. tegit & q̃si uelis qbusdã obtẽdit uniuscuiusq; nã: frõs: oculi: uultus psæpe mẽtiunt. Oro uero sępissime: itẽ in orone cõtra pisonẽ. oculi supcilia frõs uultus: deniq; totus: q sermo qdẽ tacitus mẽtis ẽ: hic i fraudẽ hoies ipulit: h eos qbus erat ignotus decepit: fefellit: iduxit. Milia hoium sunt quos ut bonos atq; sãctos: & ut græci dñt. ἀναμαρτήτους .i. ipeccabiles fama circũfert: q itercutibus uitiis madescũt & sub hitu ouillo lupinã occultãt uoracitatẽ: ecõtrario uir ꝓbus inocẽs iustus psępe male audit & ꝓ improbo dãnat: i hãc sniam est illđ Senecæ. iuadit tpatissimos morbus: ualidissimos phtisis: inocẽtissimos pœna. Secretissimos tumultus. scribit firmicus mẽnus: eos q i horoscopo hũerint hedũ fucato affectu mẽtiri seueritatẽ: ut Catonis frõtẽ & istitutũ imitari uideãt. Nũc dolet lucius q cũ ipse eẽt inocẽtissimus ꝓnocẽtissimo culpabat. Firmicus mẽnus, uisitatim fieri scribit. ut iustus mẽdicet, ut sceleratus maximis honoꝝ ęmulet isignibus.

eligat, imo uero cũ his potissimũ diuerset: quos ꝑcul si uideret, fugere deberet, q̃dq; cũctis ẽ extremi⁹, uarias opiniões imo cõtrarias nobis attribuat, ut & malus bõi uiri fama gloriet, & inocẽtissim⁹ cõtra noxiorũ ore plectat. Ego deniq; quẽ seuissim⁹ ei⁹ impet⁹ in bestiã extremæ sortis q̃drupedẽ deduxerat, cuiusq; casus ẽt cuiuis iniq̃ssimo dolẽdus, atq; miserãd⁹ merito uidet, crimine latrocinii, in hospitẽ mihi carissimũ postulabar. Quod crimẽ nõ mõ latrociniũ, uerũ ẽt parricidium, q̃sq; rectius noiaret, nec mihi tamen licebat causam meam defendere, uel unico uerbo saltem denegare. Deniq; ne mala conscientia, tam scelesto crimini præsens uiderer, silentio consentire. Hac tantum impatientia ꝑductus, uolui dicere, non feci, & uerbum qdẽ ꝑcedens, semel ac sæpius immo dice clãmitaui, sequens uero nullo pacto differere potui. sed in prima remãsi uoce, & identidem boaui, nõ nõ. quãq̃ nimia rotũditate pẽdula uibrassẽ labia, sed qd ego pluribus de fortunæ seuitate conqueror,

Vilis asellus — Parricidium atrox crimen — Negandi potentissima defensio — Non feci — Boare — Reboare

¶ Eius. fortũæ. ¶ Extremæ sortis. Asinũ sigñat, cuius iter q̃drupedes extrẽa sors ẽ & i pecor utilissimo celet, uñ a Columella uilis uulgarisq; asilus nũcupat. ¶ Casus. Infortuniũ suũ sigñat, quo ex hoie i brutũ fuerat demutatus: q̃lis casus uel inimico & hosti miserãdus uideri merito posset: cõsilr ẽ illđ poeticũ uel prião miserãda manus. ¶ Postulabar. Accusabar. & culpabar. ¶ Parricidiũ. Vtrũq; & latrocinii & pricidii crimẽ atrox ẽ ac magnũ, sed atrocius & malus haud dubie ẽ pricidiũ, i quo mlta peccãt, nã uiolatur⁹ q pcreauit, is q aluit: is q i sede ac domo atq; i repu. collocauit, Sẽsus Apuleian⁹ ẽ uiolasse ius hospitii. lesisse iouẽ hospitalẽ hospitis domũ cõpilasse, id nõ tã latrociniũ noiandũ: q̃si & hospitẽ ledit pricida sit. ¶ Silẽtio cõsẽtit. Taciturnitas cõfessiõis gen⁹ ẽ, & ut ait. M. T. dũ tacẽt satis clamãt ¶ Nõ feci. Lõge fortissima tuẽdi se rõ ẽ, ut tradit Quin. si qđ obiicit, negari põt, si dicere possum⁹, nõ feci: nõ occidi. Pli. in eplis, ꝑterea celer eques Rõan⁹ cui Cornelia obiiciebat, cũ i comitio uirgis cederet, i hac uoce pstiterat, qd feci nihil feci, merito ergo Apulei⁹ inocẽtię suę cõscius, ad refutãdũ crimẽ qđ isorti obiiciebat, uoluit clamitare id uebũ qđ i defẽsiõe maleficii potẽtissimũ ẽ. s. nõ feci, sed cũ latinã dictionẽ ut pote Asin⁹ latialr enũciare ñ posset plãe satis & dilucide, boauit pticulã negatiuã, q̃ ẽ ñ, uerbũ ãt feci expmet nequit, & psertim rudit⁹ Asinoꝝ ñ: ñ sonat ur. ¶ Pręcedẽs. Sigñat ñ: q̃ dictio ꝑcedẽs & pma ẽ: i hac orone ñ feci. ¶ Idẽtidẽ. Freqñt boaui: boãdo iclamaui: dixit Vir. in Geor. Reboãt siluæq; & magn⁹ olipus. i. resultãt: & remugiũt: ut expõit Ser. Maro. iterpręs: q autumat id uerbũ græcũ eẽ. ¶ Rotũditate. Vt uidelicet os i rotũditatẽ cõformatũ plãi⁹ lucidiusq; uerbũ explicaret. ¶ Vibrassẽ labia. Labias siue labia cõtorqueri emoueriq; in dictionibus atq; lris enũciandis. Nigi. Marcia. Gelliusq; notificant.

¶ Quãquã.

¶QVAMquā. Legi potest quā: ut intelligas: quā scilicet fortunā non puduit fecisse me conseruum cum equo meo: & cō iugē. i. coniunctū copulatūq̨ & in eadē conditione coniugatū. M. Cato. myrtū coniugulū appellat intelligi uolens coniugalē. a coniugiis: qbus pest uenus: cuius tutelæ myrtus dicata est. Vnde uenerē mō myrteā modo murtiā uocāt. ¶ Subiit. In memoriā uenit. Cura potior. Sibi curā uitæ & salutis q̄ famæ potiorē fuisse ait: qm̄ ut puerbium plautinū est. Tunica pallio ppior est: & ut inquit Gellius. nihil nobis pēsius cariusq̨ est: q̄ nos metipsi: cætera extrinsecus & circa nos cruciant ac torquēt: res aūt uitæ intrinsecus grassant. ¶ Parturiebam. Parturire mihi uidebar ex supplicio: quod mihi latrones de stinauerāt: qm̄. s. me insiticiū & fartilē puellæq̨ pgnatione distentum interimere decreuerant. ¶ Qui cōmodū. Tūc tūc. id horæ. ¶ Notoriā ptulerat. Delationem insimulationēq̨ notificauerat & me notatione fœdissima infamauerat. Notoria hodie uulgaria dictio est & libellionibus usurpata. ¶ Expromptis. Demōstratis ostensisq̨. ¶ In sinu laciniæ. Id a plerisq̨ fieri solet: qui furtim & dissimulanter pecunias ferunt: ut in lacina uestis aureos cōtexāt: ut qui eos uiderint: pānosos & mendicos existimēt. ¶ Cōmuni arcę. signat arcā nūmariam fuisse latrocinali collegio cōmunem: i quā unusquisq̨ latronum porciunculā pecuniæ ex rapto parte conferebat: sicut qui a pythagora ī cohortē discipuloꝝ recipiebantur: quod quisq̨ familiæ pecuniæq̨ hēbāt in mediū dabāt & cohibebat societas iseparabilis: fiebatq̨ cœnobium hoc est cōtuberniū: sic scribit Hieronymus fuisse quoddā genus monachorum: qui de eo qđ laborauerant in mediū partes cōferre soliti sint: ut haberēt alimēta cōia: in actibus quoq̨ apostoloꝝ scriptū legimus quod & Augustinus memorat solitos eos q i cōtuberniū recipiebant uenditis possessionibus pecuniā offerre āte pedes apostoloꝝ & omnia habuisse cōmunia. ī Castris ut auctor est Vegetius folles hoc est crumenæ p cohortes singulas ponebant. in quibus depositū militare cōdebat. ¶ Infit sciscitari. Pergit ingrere. ¶ Cognito. Cū cognouisset. loquutio elegans & apud idoneos auctores frequens. Silī⁹ Auditoq̨ furens socias nō defore uires hoc est cum audiuisset. Cor. Tacitus deligit locū artis faucibus: & a tergo silua clausum satis cognito nihil hostiū nisi in fronte: & apertā planiciē esse sine metu insidiaꝝ. ¶ Adoppetisse. Periisse: mortuum esse:

Myrtum cōiugulū

Notoria

Pytagorei in medium dabāt pecunias

Oia cōia Apostolis

Cognito

Oppetit

Oppetit mortem

q̄q̄ nec istud puduit me, cū meo famulo meoq̨ uecto, re illo equo factum conseruum atque coniugem. Talibus cogitationibus fluctuantem, subiit me illa cura potior, quia statuto consilio latronum, manibus uirginis decretam me uictimam recordabar, uentrē crebro suspiciens meū, iā misellā puellā pturiebam. Sed ille q cōmodum falsam de me notoriā ptulerat expromptis mille aureis quos in sinu laciniæ contexerat, quosq̨ uariis uiatorib⁹ detractos, ut aiebat, pro sua frugalitate comuni conferebat arcæ, infit etiam de salute commilitonum solicite sciscitari. cognitoq̨ quosdam immo uero fortissimum quēq̨ uariis quidem, sed impigris casibus adoppetisse, suadet tātisper pacatis itineribus, omniumq̨ prœliorum seruatis induciis, inquisitionibus cōmilitonum potius insisteretur, & tyrocinio nouæ iuuētutis, ad pristinæ manus numeꝝ, martiæ cohortis facies integraret, nā & inuitos terrore cōpelli, & uolētes pmio puocari posse, nec paucos humili seruiliq̨ uitæ renūciātes, istar tyrānicæ potestatis, sectā suā cōferre malle. Sed quoq̨ iam dudū, pro sua parte quēdam conuenisse hominē

uerbo: ut per se plenū sit, & ut recipiat adiectionē: dicimus. n.
adoppetere. n. est mortē oppetere: possumus aūt sic uti hoc uerbo: ut per se plenū sit, & ut recipiat adiectionē: dicimus. n. adoppetit & oppetit pro eo qđ est morit: & oppetit mortē sicut expirat & aīam expirat. ¶ Tātisper. Interim. Annotādū hanc particulam tantisper absolute hoc in loco positam. & plenā esse sine appendicula: accipiq̨ pro interim & iterea cō similiter. Liuius in primo. id imperiū ei ad puberē ætatē incolume māsit tantisper tutela muliebri: alias fere semper cōnecti solet quo ad dū uel donec & signat tādiu. Plau. in Menechmis. meretrix tantisper blandit: dū illud quod rapiat uidet. Au. Gel. ut uiueret qdem tantisper quoad fieret pmutatio. ¶ Inquisitionibus. Vt noui cōmilitones ingrerent p supplemēto mortuoꝝ: antiqui accensos uocabāt eos q in locū demortuoꝝ subrogabant: q adscriptiui siue adscriptitii noiant: exeo dicti ut interpretat. M. Varro. q olim ascribebant inermes q̄ succederēt armatis militibus: si qs eoꝝ deperiisset. Plau. idē istuc aliis ascriptiuis ad legionē fieri solet. Succēturiati quoq̨ uerbo militari dicunt: qui explēdæ cēturiæ gr̄a subiiciūt sead supplementū ordinū: hinc illa ex phormione a re militari scite facta trāslatio: ego insidiis hic ero succenturiatus: eadē methaphora succēturiari ponitur pro subiicere substituereq̨ quasi succedaneum. Au. Gel. præfecti popinæ negāt cœnā lautā esse nisi cū libentissime edas: tum auferat: & alia esca melior succēturiet. ¶ Tyrocinio nouę iuuētutis. Suadebat inquit ut tirones ueterani substituerent: & ut iuuenes gladiatores in locū defunctoꝝ sufficerent ad explendum pristinū numeꝝ. Tirocinium autē p rudimēto accipit nō solū ī disciplina militari: sed ī aliis quoq̨ rebus. Plinius eleganter tirocinium nauium dixit. Mannilius nec tirocinio peccet circūq̨ ferat æterna cum luce dies: tirones nō tam noui & rudes in militia q̄ in gladiatura & latrocinio atq̨ aliis quoq̨ rebus usurpant. M. Varro de bobus scribens tironem ingt cum ueterano adiungunt. a Columella adolescētior canis tiruncula dicta scribunt iuriscōsulti titulo de re militari ignoscēdum esse tironi ignoranti adhuc disciplinā: optimi tirones ex pcepto Vegetii deligunt ex Agricolis. Humeris musculosis: suris expeditis: nō supflua carne distentis sed neruoꝝ duritia collectis. pceritas in tirone nō magnope desideranda: utilis est. n. fortes esse q̄ grandes. ¶ Pristinæ manus. Prioris multitudinis. ¶ Martiæ cohortis. Martiā cohortē appellat bellicosam latronū manum. quorum deus mars est, & telū quod missile uibrāt simul, allusit ad Romanā militiā in qua erat legio martia exploratæ uirtutis, de qua Mar. Cicero ī quarta Antonianaꝝ, quid legio martia, quæ mihi uidetur diuinitus ab ipso deo traxisse nomen, a qua Populum Romanum generatum accepimus. ¶ Inuitos. Ad latrocinium exercendum, inuiti metu compelluntur, uolentes præmio inuitantur, nec parum multi reperiuntur qui malunt in collegio latronum tyrannica potestate dominari, q̄ in uita priuata humiliter degere atq̨ seruiliter, & cum duo monosyllaba orbem terrarum regant ius scilicet & uis: apud latrones uis colitur iurisq̨ locum sibi uendicat ensis. est tamen interdum cernere aliquā iuris iustitiæq̨ adumbratam imaginem apud latrones: nam qui archipirata dicitur nisi æquabiliter prædam dispartiat aut occidetur a suis, ut inquit Marcus Tullius: aut relinquetur. quin etiam leges latronum esse dicuntur quibus pareant, quas obseruent. itaq̨ propter æquabilem prædæ partionem bargulus illiricus latro, de quo est apud theopompum, magnas opes habuit: & multo maiores Viriatus lusitanus, cui exercitus Romani Imperatoresq̨ cēserunt. ¶ Pro sua parte. Tanquam unusquisq̨ ex collegio latrocinali pro rata parte cōmilitonem parare deberet.

Tātisper

Accensi adscriptii

Succenturiati

Succenturiatur

Tirociniū

Tirones

Tiruncula canis

Legio martia

Ius

Vis

Archipirata

Leges latronum

Burgulus

Viriatus

¶ET Statu pcerū. Tratura corporis & proceritate grandissimum: proceritatem tironū inqt Vegetius ad uictoriā scio semper exactam, ita ut senos pedes uel certe q nos & denas uncias habere probarentur. Verum non tā statui æ ratio habenda est q̄ uiriū: quod & Homeri suadet auctoritas: q fideum corpore qdem paruum sed armis fortissimū fuisse significat: statū autem pro statura dixit: sicut tonsum pro tonsura. Alias, status cōsistitio dicit a stando uidelicet. inde basilicus status Plauto pro regius magnificusq̄ consistendi modus apud eundem illud pverbiale. in statu stat senex pro eo quod in procinctu est: & stat paratus de statu oratorio: quæ res græce dicit στάσις & alio noie cōstitutio: & de statu Rei. P. & Priuatæ nihil notius. Scio tibi familiarē esse ex crebra lectione libellū meū de optimo statu. ¶ Vastū. Enormē, & magnū. Vir. Vastumq̄ caua trabe currimus æquor, in usu apud auctores est uastitudo, uasticies, & uastitas p horrore desertoue contagio & desolatione. Vastitudo apud Gellium pro magnitudine ponitur & enormitate. Vastescere uerbum uetus est significans deseri & uastari. ¶ Persuasisse. Suademus facilia, persuademus difficilia. suademus monendo, persuademus perficiendo. ¶ Pigritia. Desuetudo, pigritia ueternū parit. deutino corpore hebetaī robur corporis & uigor ingenii. inde illud Silii sentētialiter prolatū: blādoq̄ ueneno disidiæ uirtus paulatim euicta senescit. & ut inqt Oui. ignauū corrumpūt ocia corpus. Iccirco salubriter præcipit panegyrista tergendā ocii esse rubiginē. & opere ueternū discutiendū, ne uirtus qete languescat. gaudēt diuina ppetuo motu & iugi agitatiōe se uegetat æternitas: stare sol nescit. ¶ Erogādæ stipi. Persuasi inqt ne uellet rogādo emendicare pecuniā: sed ut potius manus exerceret disciplina latrocinali: & ita aug spoliādo rapiēdo trucidādo congereret. Solēt mendici & egētes erogādæ stipi. i. nūmo manū porrigere. Seneca in sublicū pontē me transfer & inter egentes abige non ideo tñ me dispiciam. q in illog numero consedeo. q manū ad stipē potrigunt. apud Frontinū erogatorius aquæ modulus, & acceptorius inter se opponuntur: ut erogatorius qui erogat & pbet aquā significet. acceptorius uero quo accipit. ¶ Asciscī. Adscribi, adsummi i numerū latrocina'ē. ¶ Immanem. Vastitate corporis ingetē. Alias imanem dicimus fœdū: truculētū, noxiū. ¶ Molē Vastitudinē. ¶ Toto uertice. Ex Virgilio sumptū. qui ait de turno Vertit arma tenens & toto uertice supra est. ¶ Antepollebat. Exupabat, excellebat. ¶ Cōmodū. Tūc primū: iāiā. ¶ Lanugo malis iserpebat. Vix uestici pē fuisse significat, namq̄ uesticipes antiquitas uocat, quog genæ prima barba uestiunt: sicut ecōtrario inuestes dicti impuberes: quibus nulla uestis. i. barba obūbrat malas: in apologia inuestē a nobis accepisti, uesticipē illico reddidisti. Palladius p inuestes pueros uasa curabis: illud Virgilianū Aurea Cæsaries ollis atq̄ aurea uestis: exponūt grammatici. ut uestis pro barba intelligaī. sicut illud Ennianū. quid sibi uult hæc tā lōga uestis: male aūt isra oculos hoi tm̄ sunt: quas prisci genas uocabant. ¶ Centuculis. Vestimentis uersicoloribus uilibusq̄: pānosum senū squalidum designat. ¶ Inter quos. all cet cētuculos: de qbus relege, quæ annotauimus in primo cōmētario. ostēdit aūt inter pānos male cōsutos ac male cōsarcinatos pectus & uētrē hois uasti cōtineri non potuisse. qn denudatū & intectum cōspicer eī: cui crusta callosa esset pro tegumento. id quod in rusticanis & gelicidio duratis persæpe cōspicimus. ¶ Crustata crassitie. Crusta interdū & crassitudo callosa ipenetrabilisq̄ obducit corporibus: quæ Ioue æstu algore durata sint. ¶ Auete: uerbū salutatoriū est. quod græci dicunt χαίρετε. ¶ Marti clientes. Latrones salutans: honorifico uocabulo clientes martis appellat tanq̄ omnes in clientela martis sint: quibus dextra est & telum pro numine. Mars: mauors: & mamers dictus a ueteribus. Vnde mamertinis sicliæ populis inditū nomen. Mamercus quoq̄ nomē est oscum: eo q hi artem mamertem dicunt. ¶ Volētes accipite. Hortatur latrones, ut libentibus animis seipsum accipiant in cohortem: q uiuacitate prædi us manu strenuus uulnerū mortisq̄ contemptor existit. ¶ Vulnera excipientem. Nō potuit expressius significantiusq̄ ondere hoiem imperterritū ac extrilidū minimeq̄ uulnerg metuētē: q̄ ut diceret libētius excipe uulnera q̄ aug: cū mortales ferme oēs nihil libētius suscipiāt q̄ pecuniā: cū aug libētius q̄ so'ē intueanī: cū ois oro. ut inqt Ambro. & supplicatio ad deū aug qrat. Qui ergo libēti⁹ uulnera q̄ aug excipit. is nimirum ipretor uulnerum mortisq̄ cōtemptor dici potest. & cōsequenter in latrocinali familia expetēdus. ¶ Formidāt. Seneca: met⁹ inqt mortis uictores gentiū uicit. & ut pcipit Lucreti. ē metus ille foras pceps Acherōtis agēdus, q genus humanū penit⁹ tubuerit. ¶ Morte meliorē. Mortē scriptores bonā appellāt. quoniā finis est erūnag & reges malorū: ut M. Cicero latissime explicat in Tusculanis qstionib⁹. inde a poetis dicitur mors bona. Valeri⁹ Flaccus. Miserere parentū mors bona: & ut inquit Plinius noster ex oībus bonis quæ homini tribuit natura nullum melius tē pestiua morte. ptērea mors bona ex eo dici potest, q neminem fallit, neminem præterit. nec huic magis q̄ illi gratificatur: sed æqua lance cunctos tollit. ¶ De pan. In hanc sniam: scitū est illud Cecilianū: sæpe est ētsub palliolo sordido sapia, p(ut inqt elegāter Seneca) ingeniū fortissimū sub qualibet cute latere pt ex casa uir magnus exire. potest ex deformi humilīq̄ corpusculo formosus aius ac magnus. cōsimiliter pōt in pānoso & sordidato corpe aius generosus ac robustus delitescere. Pli. in epl'is tradit nō paucos cultu pagano pcellentes inueniri. Itaq̄ nō est quispiā de pānoso uestitu ēstimādus: sed a uirtute & animi dotib⁹ pbandus. nec enim habitus uirtutē dat. nec cathedra sanctificat sacerdotē. ¶ Validissimę ma. Cohorti gladiatorū robustissimæ. ¶ Prædo famosus. Fere semp in malam partē famosus usurpatur. ut famosus latro: famosus leno: famosus gladiator: & alia id genus. non nunquam cum laude famosus dictus: ut alibi annotaui & infra ondet.

& statu pcerū, & ætate iuuenem, & corpore uastum, & manu strenuū, eiq̄ suasisse, ac deniq̄ persuasisse. ut manus hebetatas diutina pigritia tādem referret ad frugē meliorē, bonoq̄ secūdæ, dum posset, frueretur ualitudinis. nec manū ualidam erogandæ stipi porrigeret. Sed hauriendo potius exerceret auro. Talib⁹ dictis uniuersi omnes assensere, & illum qui iam cōprobatus uideretur, asciscī, & alios ad supplendū numerum uestigare statuunt. tunc pfectus, & paululum cōmoratus ille pducit immanē quendā iuuenū, uti fuerat pollicitus. nescio an ulli præsentium cōparandū: nam præter cæteram corporis molem, totō uertice cunctos antepollebat, & ei cōmodū lanugo malis inserpebat. sed plane cētuculis disparib⁹, & male consarcinatis semamictū, inter quos pectus & uēter crustata crassitie reluctabāt. sic itrogressus, auete iqt fortissimo deo marti clientes, mihiq̄ iā fidi cōmilitones & uirg magnanimæ uiuacitatis uolētem uolētes accipite. libētius uulnera corpore excipiētē, q̄ aug manu suscipiētē, ipaq̄ morte, quā formidāt alii meliorem, nec me putetis egenū uel abiectū. neue de pannulis istis uirtutes meas æstietis. nā pfui ualidissimæ māui, totāq̄ psus duastaui macedōiā. Ego sū pdo famosus:

Proceritas tironum
Status pro statura
Status basilicus
Vastitudo uastescere
Persuaderē
Rubigo ocii tergenda
Diuina in motu
Mendici manum ad stipem porrigunt
Erogatorius modulus acceptori⁹
Immanis
Vesticipes inuestes
Vestis barba
Malæ Genæ
Auete
Mamers Mamertini
Mamercus
Mors bōa
Sub sordido palliolo sapientia
de uestitu nemo ęstimādus
famosus

¶Hemus.

HEmus. Nomen est famosi latronis: ut apud Theopõpũ Bargulus ilíricus latro. ut apd nostros scriptores uiriat⁹ lusitanus memorant. Liuius quoq; celebrat himasitheũ archypiratã liparẽsium: cũ quo hospitium factũ est a Romanis: donaq; publice data. alludere autem uidet̃ ad nomẽ hemi mõtis in thracia excelsitate cõspicui. ex cuius uertice uulgata opinio est ponticũ simul & adriaticũ mare & histrũ amnẽ & alpes cõspici posse. Ideoq; Philippũ Macedonũ Regem cupido olim cœpit ascenddẽdi in hunc montẽ. ad cuius uertice tertio demũ die cũ filio Perseo peruenit. Probus grãmaticus Virgilianus interpres: auctor est a noĩe regis Hemi nũcupatũ hemum esse. a cuius sorore alter quoq; mons rhodope noĩet̃: rhodopẽ & hemũ in hosce mõtes transfiguratos esse fabulæ canunt: & signat Oui. in. vi. metamorphoseos his uersibus. Threiciã rhodopẽ habet angulus unus. & hemũ: nunc gelidos montes mortalia corpora quõdam. Posset nomen hoc quoq; deduci non inscite ἀπὸ τοῦ αἵματος. i. a sanguine tanq̃ ꝓdoni cõgruat nomẽ sanguinolentũ: cũ sanguine latrones gaudeant. hinc mars apud græcos αἱμοχαρὴς bono epiteto cognominatus q̃si sanguine gaudens. Alias Hemus nomẽ est grȩculi histrionis. cuius meminit satyrographus. ¶ Therone. Nomẽ accõmodatum latroni: ut pote a feritate deductũ θὴρ. n. græce fera est: unde therodamas quasi ferarũ domitator apud Oui. hinc theriotrophion dr̃ Varoni septũ: quo feræ iclusæ pascunt̃. Vir. meminit therõis alteri⁹ ex eadẽ origie theriaca theriaciq; pastilli noĩant̃: q̃m. s. medent̃ morsibus ferarũ: & contra uenenata aduersant̃: uel q̃a fiunt ex uipera: quã græco uocabulo θηρία appellãt: qd̃ & Galienus indicat i libro de theriaca. sic. n. scribẽdũ est nõ tyriaca: ubi ait ex uipis fieri amputatis utrinq; quaternis digitis. Si mõ θηρεσ. i. theres: hoc ẽ uipȩ sint utiles: idẽ tradit theriacẽ esse antidotũ cõtra deleteria. i. contra uenena. & uenenata. δηλητήριον græce dicit̃ uenenũ. ¶ Latrone iclyto. Vocabulum est ex his quæ græci dicunt τῶν μέσων. nãq; inclytus cũ laude usurpat̃: & cũ repñsione. Au. Gellius aliiq; eruditi suplatiuũ qd̃ ẽ inclytissimus usurpãt. ¶ Manipulos factionis. Cõtubernia factionis gladiatoriæ significat: manipulus eni (si credimus Vegetio & modesto de re militari cõmentantibus) uocatur cõtuberniũ ab eo qd̃ coniunctis manibus dicebant. erãt autem milites decẽ sub uno papilione degentes: qbus unus qui præest caput contubernii noĩatur. Liuio manipuli sunt numerosiores. qui sic scribit in. vii. manipulus leues uicenos milites aliam turbam scutatorũ habebat. M. Varrõ manipulum interpretatur: quasi manus plures. Cincius libro. vi. de re militari in legione inquit sunt cẽturiæ sexaginta manipuli. xxx. cohortes decem. quibus uerbis indicat manipulũ duas centurias continere: constareq; ex militibus ducẽtis: grãmatici manipulos: pro signiferos accipiũt: quia sub Romulo pauper adhuc romanus exercitus hastis fœni manipulos illigabat: & hos pro signis gerebat: quod sensisse uidetur & Ouidius cum ait: Pertica suspensos portabat longa manipulos. Vnde manipularis noĩa miles habet. inde cõmanipulones dicimus. ut cõmilitones in eodem manipulo cõmilitantes cõmanipulationem dixit. Spartianus: pro contubernalitate & eiusdẽ manipuli societate & cõmilitio manipulos pro fasciculis manualibus poni nemo non nouit. ¶ Amissi. Lego amisi hoc est perdidi: ut uerbum sit non participium. ¶ Procuratorẽ principis. Apud iurisconsultos libro pri. digestoꝝ titulus est de officio ꝓcuratoris cæsaris: ubi tradit Vulpianus: quæ acta gestaq; sint a procuratore cæsaris sic ab eo comprobari: atq; si a cæsare gesta essent. Claudius Cæsar (ut refert Cor. Tacitus) procuratoribus suis omne ius tradidit: pareq; uim in rebus peragendis eorum esse uoluit. ac si ipse statuisset. Procuratoris nomine (ut docet. M. Tullius in oratione pro cecinna) appellatur nostri iuris uicarius qui negocio nostro præpositus est. Vulpianus libro tertio digestorum. procurator inquit est: qui aliena negocia mãdato domini administrat. ¶ Ducenaria perfunctum. Legimus annotauimusq; apud Suetoniũ quartã iudicũ decuriam ab augusto cæsare additã esse: quæ ducenarioꝝ uocaretur. iudicarẽtq; de leuioribus summis. Ducenarii autẽ nominari uidẽtur a censu ducentoꝝ sestertium. cũ legitimo iudici equitiq; sestertia quadringenta census fuissent. nunc Apuleius procuratorem principis ducenaria perfũctũ esse tradit: intelligi uolens eum in decuria ducenariorũ iudicum olim fuisse. uel potius signat illũ nomine cæsaris publicanum exactoremq; extitisse. est aũt ducenaria nomẽ uectigalis & tributi: quales sunt centesima quinquagesima uigesima. & reliqua id genus: quæ ex auctionibus illicitis nomina publicani inuenerũt. Ego re diligenter curioseq; perpensa censeo hoc in loco primo hastatũ denotari. dicebat̃ aũt prim⁹ hastatus. q duas centurias. i. ducẽtos milites ducebat in acie secunda: quem nunc ducenarium uocant: ut Vegetius modestusq; notificant: perfunctum ducenaria dixit Apuleius: quem intelligi uoluit fuisse ducenarium. hoc est præfectum duarum centuriarum. qui ducatus in re militari erat honestissimus. sicut autem centenarium dixere: quem nunc centurionem nominãt. ita & ducenarium appellauere præfectum manipuli quo duceni milites continerentur. hic est intellectus hæc significatio Apuleiani uerbi: in quo plerique omnes cecutiunt atq; hallucinantur. ¶ Decussum. Qui fuerat principis procurator & ducenarius: quod aspirantis fortunæ specimen est: idem reflante fortuna deuolutus decussusq; est ex pristino fastigio. qualia quotidie exempla conspiciuntur: quotiens uoluit fortuna iocari. Solon amicos principum calculis ratiocinatorum comparare consueuerat. ut enim illo modo maiorem numerum: modo minorem significant. ita & principes prout libitum fuerit aliquãdo illustrẽ & inclytum amicum faciunt. aliquãdo obscurum & ignobilem. nunc extollentes in summum. mox in imum detrudentes. Oronres artoxerxis gener: cum ex summo fastigio in imum cecidisset: quemadmodum inquit calculatorum digiti nũc milenarium numerum: nunc unum tantum supputant. eodem modo regum amicos posse quandoq; totum: quandoq; minimum: quod græce dicitur. βασιλέων φίλους νῦν μὲν τὸ πᾶν δύνασθαι νῦν δὲ τοὐλάχιστον. ita oppido quam decenter. Sidonius apollinaris consuetudinem principum flam marum naturæ bene comparat: quæ sicut paulum a se remota illuminãt: ita satis sibi admota comburunt. ¶ Prætereunte me orato. Castigatior lectio est pretereuntem coram: ut dicat latro hemus se coram aggressum esse prætereuntem principis procuratorem: unde sibi prima mali labes extiterit. ¶ Fuit quidã. Narratio de procuratore principis breuis: lucida: probabilis ex disciplina rhet orica. ¶ Officiis. Iulius capitolin⁹ officia palatina nuncupat officiales (ut ita dicam) aulicos & imperatorios: sic. n. inquit in Galienis: cum iret ad hortos nominis sui omnia palatina officia sequebantur prætores prouinciales: qui cum officio mittebantur: officia quoq; prouincia nominantur. ut docet Donatus in aula imperatoria erat magister officiorum dictus. cuius meminit Marcellinus. ¶ Cæsaris. Traianum siue hadrianum signat: illis enim temporibus floruit Apuleius.

Hemus / Rhodope / Mars emochares / Therodamas / Theriotrephion / Theriaca / Theriaci pastilli / Theriaca ex uiperis

hemus ille trhatius, cui⁹ totæ ꝓuiciæ nomẽ horescunt p̃re therone atq; latrone iclyto ꝓgnat⁹, humano sanguine nutrit⁹. Interq; ipsos manipulos factionis de ducat⁹ hæres & æmulus uirtutis p̃næ. sed oẽm pristinã sotiorum fortium multitudinem, magnasq; illas opes exiguo tẽpis amisi spatio, nã ꝓcuratorẽ principis, ducenaria ꝑfũctũ, dehinc fortuna tristiore decussum, prætereuntem coram fueram agressus. Sed rei noscendæ carpo ordinem. ¶ Fuit quidam multis officiis in aula cæsaris clarus, atq; conspicuus.

Deleteria / inclytus latro / Manipulus / Caput contubernii / Manipulus fœni ꝓ signo / Cõmanipulones / Cõmanipulatio / Procurator cæsa. / Ducenarii / ducenaria / Primus hastatus ducenarius / Amici principũ ut calculi rõcinatoriis / Consuetudo principis similis flãmi / Officia palatina / Magister officiorum

¶IPSI probe spectatus. Principis est uirtus maxima nosse suos. ut inquit epigramatarius poeta. & profecto decet bonum principem spectatos exploratosq; habere mores aulicorum: ne Lupi sub habitu ouium delitescentes obrepant. ¶ Insimulatum. Culpatum: accusatumq;. Plautus: sic me insimulare falsum facinus tam malum. ¶ Astu. In aula principum frequens est hic morbus. ut boni insimulentur: conculcenturq; calumniis susurronum: quibus principes aures nimis patulas praebent. ubi enim calumniator & detractor in aurem facilem instillauit exiguum de naturae ueneno & morum limine principali uiri boni summouentur & extorres a patria eliminantur amandantur. Amianus marcellinus taxat constantium Imperatorem: apud cuius aures nimium patulas uirulentae linguae existimationem uiri fortis inuidia graui pulsarent: habeat itaq; princeps in memoria & in pectore ictum illud Domitiani: delatores qui non castigat irritat: custodiat quoq; illud intra mentis penetralia: quod Alexander Magnus facere solebat: qui in iure dicundo accusatore dicente. alteram manu aurem occludebat eamq; reo illibatam conseruabat. ¶ Plotina. Alludere uidetur ad plotinam augustam traiani caesaris coniugem foeminam sanctitate: probitate & omnibus quae in muliebrem sexum cadunt uirtutibus celebratam: cuius fauore hadrianus in interiorem traiani familiaritatem receptus est. eadem olim traianum corripuit q calumniis suorum procuratorum prouincias diuexari permitteret.

ipsi etiam probe spectatus. Hunc insimulatum quorundam astu proiecit extorrem saeuiens inuidia. sed uxor eius plotina quaedam. rarae fidei atq; singularis pudicitiae foemina. quae decimo partus stipendio, uiri familiam fundauerat, sumptis atq; conteptis urbicae luxuriae deliciis, fugientis comes: & infortunii socia, tonso cappillo in masculinam faciem reformato habitu praeciosissimis monilium, & auro monetali zonis refertis

¶ Rarae fidei. Versus graecus prouerbialis signat nullam esse in foemina fidem. ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἔνεστι δεῖν. i. In foeminis fidem cauere non licet. praeceptum est Aesopi fabulatoris. τῇ γυναικὶ μὴ δ᾽ ἐπιτρέπειν τοὺς σοὺς ἀπορρήτους. i. foeminae nunq arcana credideris. κοῦφον γὰρ τὸ τῶν γυναικῶν ἐστι φίλον infidum enim est genus foeminarum: uetus prouerbium est: nec mulieri: nec gremio credi oportere. propterea q mulier incerti & leuis animi est. & plerunq; in gremio posita: cum in obliuionem uenerunt exurgentium procidunt. Magna ergo est foeminae laus. quae a fide & pudicitia commendatur. cum pleraeq; omnes infidae sint & impudicitiae infamia pulsentur: doctissimi uiri uox est. pudicitiam imprimis esse foeminae retinendam qua amissa omnis uirtus ruit. In hac muliebrium uirtutum principatus est pudicitia. pauperem commendat. diuitem extollit. deformem redimit. exornat pulchram. bene meretur de maioribus quoq; sanguinem furtiua sobole non uitiat: bonum de liberis quibus nec de matre erubescendum nec de patre dubitandum est: bene imprimis de se quam a contumelia externi corporis uindicat. auctor diuus Hieronymus lib. i. contra Iouinianum. Thucydides optimam esse censet mulierem. de qua minimus apud extrarios sermo habeatur existimans probae mulieris nomen perinde ac corpus intra domesticos parietes contineri oportere. contra gorgias leontinus censet mulieris non solum formam. sed egregium quoq; nomen & formam debere apud plurimos esse uulgatam. quod & Plutar. probat. in lib. de uirtutibus mulierum. ¶ Decimo partus stipendio. Notat plotinam decies pepisse. Pli. memorat Corneliam gracchorum matrem duodecies. Agrippinam germanici nouies pepisse. celebratur & eutiche foemina q enixa sit triginta partus & mortua a uiginti liberis rogo illata. stipendium autem partus dixit ex translatione militari. milites. n. stipendiosi (sic enim appellantur q multa stipendia fecerunt) solent ex numero stipendiorum mereri praerogatiuas ueteranorum & priuilegia. & ut in codice imperatorio scriptum annotauimus. uiginti stipendia militem faciunt ueteranum & uacationem militiae praestant. Vxorem ducendam Plato praecipit gratia liberorum: sufficientem autem filiorum numerum esse duos marem. s. & foeminam. in. xi. de legibus. ¶ Viri familiam fundauerat. Platonica lex filios duos satis esse praescribit ad familiam fundandam. quanto igitur fultura maiori domus illa fundatur. in qua quinques numerus filiorum Platonicus multiplicatur. iurisconsulti excusationem dant parentibus numero filiorum quinq; subnixis. ¶ Extorrem. Exulem: extra terram & genitale solum eiectum eliminatumq;. sicut enim exul extra solum. sic extorris extra terram nominatur. Au. Gel exul extorrisq; esto. Vir. finibus extorris. exponit Seruius: extra suas terras remotus. ¶ Sumptis. Corrigo spretis. sequitur enim atque conteptis. ¶ Vrbicae luxuriae. M. Tullius in oratione pro roscio amerino: in urbe inquit luxuries creatur. ex luxuria existat auaritia necesse est. ex auaritia erumpat audacia. ab urbe urbicus. urbanus. urbanicianus deriuatur. urbanicianos autem milites dici inuenio apud auctores non tam eos qui urbani essent & Romani: q qui ad urbem. ab urbe quoq; urbicarius dictus. Vnde urbicaria procuratio a iurisconsultis titulo de minoribus usurpatur: quam urbanam intelligi uolunt. ¶ Fugientis comes. Magna foeminae laus. q fugientem maritum & extorrem comitata sit. namq; maritorum calamitates materiam praebent uxoribus nominis aeterni comparandi. nec enim alcestis. nec penelope ut inquit Aristoteles in secundo oeconomico tantam sibi gloriam comparassent. si cum fortunatis uiris uixissent. Verum admeti & ulyxis infortunia parauerunt illis memoriam sempiternam. celebrant historici hypsicrateam mithridatis regis uxorem. uel ut quidam tradunt pellicem: q persico habitu induta. & in habitum uirilem reformata tonsis capillis uictum a. Gn. Pompeio Mithridatem per efferatas gentes fugientem animo pariter & corpore infatigabili secuta est. cuius tanta fides. maximum fuit solacium & iucundissimum lenimentum marito erumnarum aggeribus presso. qui eam ob uirilitatem: & audentiam masculino nomine hypsicratem appellabat hypsicrateam: imitata Plotina haec est. quae tonso capillo uirum mentita coniugem comitata est in exilium euntem. impauida imperterrita & quaedam quasi uirago tollerans erumnas acerbas. Versus graecus est παροιμιώδης. idest prouerbialis γυνὴ δ᾽ ἐστὶ χρηστὴ ἡ δ᾽ ἀλλ᾽ ἐστὶ οἰκίας. uxor bona domus est fundamentum. foelices nimirum uiri illi sunt quibus uxores tales contigerunt. quod ad me attinet nulli marito inuideo uxoriam beatitatem: habeo. n. uxorem ex animi mei sententia. ¶ Auro monetali. Periphrasticos & per circumlocutionem significat nummos aureos. qui & aureoli nuncupantur: consimilis est illa apud Satyrographum circumscriptio pecuniae: concisum argentum in titulos faciesq; minutas: aurum autem monetale dictum ab eo q cuditur in monetam & figuratur uariis formis: tradunt iurisconsulti Triumuiros monetales constitutos esse: q praeessent monetae cudendae: monetarios appellant signatores cussoresq; monetae. Firmicus Maternus habentes inquit horoscopum sub cygno erunt monetarii. ¶ Zonis refertis. in libro Annotationum latissime explicauimus morem priscorum fuisse: ut zonas nummis refertas haberent: unde apud Tranquil. legimus uitelium zona se aureorum plena cinxisse. & Caius Gracchus orator zonas inquit. quas plenas argenti extuli: eas ex prouincia inanes retuli. Spartianus quoq; auctor est pescenium nigrum Imperatorem Romanum iussisse ne milites in zonis nummos aureos uel argenteos portarent ad bellum. Quinetiam lampridius Alexandrum Romanum dicere solitum refert. miles non timet nisi uestitus & satur & habens aliquid in zonulla. in hanc sententiam est illud Oratianum. Ibit eo quo uis qui zonam perdidit inquit. Vbi exponit Porphirio milites uiaticum in zona portare solitos. consimiliter Plutarchus in Demetrio memorat sosigenem aureos nummos habuisse in cingulo militari pro uiatico. hanc zonam aureo monetali refertam signat Iuuenalis illo uersu Obrutus & zonam leua morsuq; tenebit: in quo commentatores per incuriam hallucinantur. nihil suspicantes subesse doctrinae remotioris. Euangelica lex praecipit. ne aes hoc est pecuniam ex zonis habeamus.

¶Incincta

Insimulatus
Susurrones in aula
Scitum domitiani auris reo altera seruanda
plotina traiani
In foemina fides rara
Nec mulieri nec gremio credendum
In pudicitia principatus uirtutum mulebrium
Nomen foeminae celebre esse debet
Stipendiosi
Viginti stipendia faciunt emeritum
Duo filii satis
Extorris
Exul
In urbe luxuries
Ex luxuria auaritia
Vrbanicianі milites
urbicarius
Claritas uxoris ex calamitate mariti
Alcestis
Penolope
Hypsicratea
Aureoli aurum monetale
Triumuiri monetales
Monetarii
In zonis nummi
Viaticum in zona
Locus iuuenalis

incincta, intra ipsas custodiētiū militū man⁹ & gladios nudos intepida cūctorꝝ ꝑiculorꝝ particeps, & ꝓ mariti salute, ꝓuigilē cura sustinēs, erūnas assiduas igēio masculo sustiebat. Iāq; plurimis itieris difficultatib⁹, marisq; terrorib⁹ exāclatis, zacynthū petebat quā sors ei fatalis decreuerat tēporariā sedē. Sed cū primū litt⁹ actiacū, quo tūc macedonia delapsi grassabamus, appulisset nocte promota tabernulā quādā littori nauiq; ꝓximā, uitatis maris fluctib⁹ incubabat, inuadimus & diripimus oīa, nec tñ periculo leui, tēptati discessim⁹. Simľ nāq; primū sonū ianuæ matrona percepit, ꝓcurrēs in cubiculū clamoribus ingētis cūcta miscuit. milites suosq; famulos noiatim, sed & oēm uiciniā suppetiatū cōuocās. nisi quod pauore cūctorꝝ quē sibi quisq; metuētes dilitescebāt, effectū est ut impune discederemus. Sed ꝓtinus sāctissima (uera enim dicēda sūt) & unicæ fidei fœmina bonis artib⁹ gratiosa, precibus ad cæsaris numen porrectis, & marito reditū celerē, & aggressuræ plenam uindictā impetrauit. Deniq; uoluit esse Cæsar. Hemi

Incincta. Sicut inaudire: inobscurare accipiunť ꝓ simplici uerbo apud eruditos: sic & incingere dicius ꝓ cingere. incincta ꝓ cincta. M. T. in nona philippica nulla eius legatiōis posteritatē inobscurabit obliuio. Apu. alibi incōcupiscēdā amicitiā dixit ꝓ cōcupiscēdā. & id genus sexcētalia apud auctores idoneos inuenire ē. Pli. xxx. uipera inassata iecineꝝ dolorib⁹ medeť: idē inalpinos ppľos dicit: quos uulgo alpinos uocāt. ¶ Ingenio masculo. Virili. s. & iperterrito neq; erunis succūbenti. ¶ Exanclatis. Exupatis exhaustisq;. ¶ Zacynthū petebat: añ etholiā zacynthus isula ē libera ꝓpe cephalleniā: ithacā: & dulichiū: q̄ oēs isulæ sub ulyxis ditiōe fuisse memorāť. Pli. in. iiii. zacynthū fertilitate ꝓcipuā fuisse cū oppidū magnifico tradit. q̄ aliq̄ñ appellata hyrie sit. Home. in Catalogo οιτεξαΚυνθονεΧον. In isulas āt relegari deportariq; solitos dānatos: testis est antiquitas: q̄ pœna ob hoc isularis dicta. Marcellinus. nec strepēte ullo nec obsistēte insulari pœna mulctati sunt. Cor. Tacitus. plenū exiliis mare decēter dixit pp insulas. in quas deportabanť relegabātur q;. Apud iuriscōsultos iter pœnas. est isulæ deportatio. q̄ pœna ut inqt Vlpia. adimit ciuitatē. Relegatorꝝ duo genera sunt: sunt qdā q in insulā releganť: & sunt quibus simpľr ꝓuinciis interdiciť. in insulā relegare prę sides ꝓuinciæ pñt. ¶ Tēporariā sedē. Quidā releganť in ꝑpetuū. qdā ad tps: ut docet Vlpia. titulo de interdictis: hic tēporaria relegatione & exilio sigñat ꝓcurato rē pricipis eē mulctatū. Pli. theatrū. M. Scauri tēporariū appellat: qđ ad tps extructū fuit: cu⁹ sedes ꝑpetuo māsura nō erat: tēporariæ amicitiæ dñr uulgares ab eruditis q̄ nō sunt ꝑpetuæ: sed ad tps: quādiu. s. fortuna est scda. De qbus Seneca hæc refert. hæ amicitiæ sunt: q̄s tēporarias ppľus appellat. Qui cā utilitatis assumptus est tādiu placebit: q̄diu utilis fuerit. Florentes amicorꝝ turba circūsidet: circa euersos ingēs solitudo est. Tēporaria græcorꝝ ingenia scitissime appellat Qu. Curtius quasi tēpori seruiētia: & fortunæ obsecūdātia. Tēporius aduerbiū qđ sigñat maturius ac tēpestiuus: cuius contrariū est Serius. Columella in nono añ crepusculū gallinæ inqt cibus spe tēporius ad officinā redeāt. Ouidius mō surgis æoo Tēporius cœlo: mō serius incidis undis. ¶ Littus actiacum. Actium epiri ꝓmontorium: & oppidum est cum templo Apollinis nobili: unde actiacum littus dictum. locus est inclytus testimonio eruditorum: & Augusti Cæsaris uictoria: ubi nauali prælio Marcum Antonium Cleopatramq; deuicit: & ut actiacæ uictoriæ memoria celebratior: & imposterum esset: urbem nicopolim apud actium condidit. idest uictoriæ ciuitatem: ludosq; illic quinquenales instituit: qui instar sunt olympiorum: & actia cognominantur: quorum meminerunt Strabo Tranquillus: cæteri. ad quos alludens poeta scripsit in tertio æneidos. Actiaq; iliacis celebramus littora ludis. ¶ Appulisset: Appellere uerbum est nauticum: & proprie dicitur cum ex pelago aut freto: quis ad littus accessit. Virgilius. hinc me digressum uestris deus appulit oris: appellere quoq; dicuntur pecora ad aquam accedētia. Vnde & appulsus usurpatur a iurisconsultis pro ipso iure appellendi ipsaq; appulsione. ¶ Nocte promota. Altiore: denotat noctem uel intempestam: uel concubiam. Nam id horæ nox maxime promota est. ¶ Naui. Qua aduectus erat cum plotina maritus extorris. ¶ Incubabat. Cubando obtinebat habitabatq;: alias incubare dicuntur hi qui in templis deorum dormiunt ad accipienda responsa: ut illud Plautinum ex curgulione: incubare te satius fuerat Ioui. Item siquidem incubare uelint qui periurauerint locus non præberi potis est in capitolio: ex eodem intellectu est illud Maronianum: pellibus incubuit stratis somnosq; petiuit. De incubatu auium & q gallinæ incubant oua notius est q̄ ut debeat enarrari: incubinam pro concubinam dixit antiquitas. ¶ Matrōa. plotina. ¶ In cubiculum. Dormitorium significat: de quo Plinius in trigesimo scribit lacertam uiridem in olla ante cubiculum dormitorii eius: cui medetur: lieni remedium facere. ¶ Suppetiatum. Auxiliatum: & ad suppetias ferendas: super quo uerbo in superioribus satis multa. ¶ Sanctissima. Virgilius. Tuque o sanctissima coniunx fœlix morte tua: sanctum dicimus inuiolabile: & quod (ut refert Martianus iurisconsultus) ab iniuria hominum defensum atq; munitum est. Sanctum autem dictum est a sagminibus: sagmina uero sunt herbæ: quas legati Populi Romani ferre solent: ne quis eos uiolaret: sicut legati græcorum ferunt ea quæ uocantur cerycia: dictio mendosa est libro primo digestorum titulo de rerum diuisione: nam ubi cerycia scribendum fuit passim scriptum est cencia: græce enim κηρυξ uocatur præco & caduceator: quod nomen legati est ut alibi docuimus: & κηρυκια cerycia insignia: quæ gestant caduceatores: ut ita legati esse noscantur: ut inuiolabiles & sancti sint mortalibus. In commentariis Suetonii non parum multa tradidimus declarantes illud Senecæ. Non uis nisi ceryx aut prytanis: aut suffes administrare rempublicam. Hieronymus sanctos dici autumat fidelium filios. Idioma sacrarum scripturarꝝ sanctos interdum pro mundis atq; purificatis nominat: sacrosanctum uero id dicitur: quod iureiurando interposito est institutum: siquis id uiolasset ut morte pœnas penderet. Sanctuarium nuncupatur templum ipsum: ut idem Hieronymus docet. Plinius dixit in sanctuariis mithridatis inuentam esse a Pompeio antidoti compositionem: ubi sanctuaria accipi uidentur pro archanis sanctioribus: & quæ græci uocant απορρητα. ¶ Bonis artibus gratiosa. Pleræque fœminæ malis artibus & impudicitia gratiosæ fiunt & fauorabiles apud principes: hanc uero signat Apuleius bonis artibus: atque sanctitate matronali iniisse gratiam a Cæsare: impetrasseque ab illo reditum coniugis ab exilio. Meretricum est malis artibus gratiam aucupari. Matronarum est bonis artibus colligere fauorem & gratia pollere apud summates. Matres familias non tam natalium claritudo commendat: q̄ bonitas: & sanctitudo. Namq; ut docet Vlpianus matrem familias: neq; nuptiæ neq; natales faciunt: sed boni mores. ¶ Aggressuræ. Sicut grassatura: pro grassatione: sic & aggressura pro aggressione dicitur: significat autem Plotinam impetrasse a Cæsare: ut ulcisceretur latrones pro aggressura: qua maritum aggressi inuaserant: despoliauerantq;.

Inobscurabit
inalpini
zacynthus
Insularis pœna
insulæ deportatio
Tēporariū
amicitiæ tēporariæ
Tēporaria ingenia
tēporius
Actium
Nicopolis
Appellere
Appulsus
Incubare
Incubina
Sanctum
Sagmina
Cerycia
Ceryx
Sancti
Sacrosanctum
Sanctuarium
boni mores faciunt matrem familias
Aggressura

latronis collegiū,& cōfestim interiit, tantum potest nutus etiam magni principis,tota deniq; factione militariū u exillationū indagatu confecta, atq; concisa, ipse me furatus ægre solus mediis orci faucibus ad hunc euasi modū. Sūpta ueste muliebri florida in sinus floccidos abundāte,mitellaq; textili cōtecto capite calceis fœmininis,albis illis & tenuibus idutus & insequiorē sexū incertus atq; absconditus, asello spicas ordeaceas gerenti residens,per medias acies infesti militis transabii,unā mulierē putantes asinariā cōcedebāt liberos abitus, quippe cū mihi ētūc depiles genæ,læui pueritia splēdicarēt, nec ab illa tñ paterna gloria uel mea uirtute desciui,q̄q̄ semitrepidus iuxta mucrones martios cōstitutus,sed hitus alieni fallatia tectus:uillas seu castella solus aggrediens,

¶LAtronis collegium.Collegia siqua fuerunt illicita mandatis principalibus & cōstitutionibus:& senatus consultis dissoluuntur:auctor Martianus iurisconsultus titulo de collegiis illicitis:ubi scribit collegiū fieri nō posses nisi ex senatus consulti auctoritate uel Cæsaris.Augustus ut refert Trāquillus collegia præter antiqua & legitima dissoluit.Quod uero magis ilicitū collegiū sit:quā latrocinale nō dispicio.cū factiones latronū ubiq; locoꝝ dissoluēdæ sint:ac exterminādæ:& si fieri pōt ad internectionē redigēdæ:& ut auctor est Vlpianus congruit bono,& graui præsidi curare ut pacata prouincia sit quā regit:ut latrōes furesq; cōquirat:& in eos animaduertat,receptatoresq; eoꝝ coherceat:sine q̄bus diutius latro eē nō pōt.¶ Interibit. Lego interiit: significat.n.cōfestim interiisse & extinctum esse collegiū latronū: ubi id iussit Cæsar:nā de principe illud psalmographi dici pōt: ipse dixit & facta sunt:& ut scriptū legimus i libro Esdræ. si rex dixerit exterminate extermināt:plantate plantāt &oēs uirtutes eū obaudiunt.¶ Nutus magni pricipis. Notissimus est ille uersiculus.An nescis lōgas regibus esse manus:& ut inquit Herodotus in urania regis uires supra hoiem sunt & manus prælōga:idē pollet potestq; in terris rex.quod i cœlo iuppiter. cuius nutus ꝑ lege obseruat.Veteres inter nutare,& annuere & nictare hoc interesse uoluerunt:ut nutare capitis dicatur:annuere narium uel labroꝝ:nictere oculoꝝ:quā differētiam signare uidet Plautus sic scribēs in Asinaria:neq; illa ulli homini nutet nictet annuat.¶ Militariū uexillationum. Tradunt uegetius & Modestus uexillationes dici alas equitū a uelo : quia.s.uelis uterent:uerba ut docet.M.T.in orone sæpe contrahunt:ut ex uexillo uelum cōtractū est:e maxillis mala:ex pauxillo paulū.Liuius refert ordines militares tribus ex uexillis cōstare:uexillū aūt centū octogita tres hoies erāt: primū uexillū triarios ducebat : secundū rorarios: tertiū accēsos.sunt autem rorarii.ut uerbum apud historicos frequens intelligas milites qui preciū añ cōmitebant iaculis quasi roratione quadā prçludentes.Vnde & a rore dicti sunt:nā ante rorat q̄ pluit. ¶ Indagatu.Inuestigatu & inquisitiōe.¶ Cōfecta.Cōtrucidata:extincta:cōficere.n.interdū est occidere: & exanimare:inde cōfectores bestiaꝝ dicti pro interfectores.M.T.gladiatorē cōfectū & sauciū catilinā appellat : trāslatione oppido q̄ decenti & uerbis gladiatori cōgruētibus.¶ Mediis orci faucibus.Ille dr̄ euadere ex faucibus orci.i.Plutōis qui præter spem euadit subduciturq; a morte ipendēte:sic Cicero ex flāma atq; ferro ac pene ex faucibus fati ereptā urbē & uobis cōseruatam ac restitutam uidetis:orci aūt fauces dixit ex Virgiliana imitatione:uestibulum ante ipsum primisq; in faucibus orci . ¶ Floccidos . A floccis qui eminent in panno dicti.Sinus floccidi.Corne.Celsus inter signa ægroti mortifera esse dicit si floccos colligit. & de floccis in hoc significatu crebra mentio apud Plinium & cæteros . Quidā corrigūt flaccidos quasi languentes:& fluxas:atq; laxas uestes intelligi uoluerit:flaccere enim est languere:inde in apologia scriptū est:oratio rebus flaccet strepitu uiget:inde & cognomina flaccoꝝ quoꝝ scilicet aures essent flaccidæ . ¶ Abundante. Quid si legas undante:dicimus enim eleganter uestes undantes:quæ instar undarum fluctuant:& undantur:alia nimiꝝ intelligitur uestis illa quam cymatilem ab undis:& fluctibus dicunt:quæ cymata nominantur:cuius meminit Plautus in epidico. Namq; symatilis uestis ex eo nomen accepit quod fluctuum similis sit & textura ipsa fluctus & undas imitetur: qualia hodieq; uestimenta symbalota uulgo nominitant:de hac cymatili ueste Ouidium intellexisse arbitror cum ait:hæc undas imitatur nomen quoq; traxit ab undis:quidam intellectum carminis Ouidiani ad ceruleum uestimentum referunt:qui color est undarum.¶ Mitela.A mitra quod muliebre tegumētum est:per diminutionem mitela deducitur: de qua Virgilius in ludicro poematio:copasyrisa caput graia redimita mitela. Sicut pilea uirorum sunt auctore Seruio ita mitræ fœminarum quas calanticas dicunt.hinc Virg.huiuscemodi ornatum in uiris quasi fœmineum ac probrosum criminatur cum ait & tunicæ manicas & habent redimicula mitræ:Arabes mitrati degunt:ut tradit Plinius.¶ Insequiorem sexum.Idest muliebrem.qui sequior est & alius a uirili.¶ Incertus.Qui ignorabar delitescens sub habitu cultuq; fœmineo:purior lectio est insertus:nam qui induit uestimenta muliebria.quasi inseritur:& transfiguratur in alterum sexum.Lex iudaica ut in deuteronomio scriptum legimus præcipit ne mulier induatur ueste uirili nec uir utatur ueste fœminea. ꝓbrosum enim id est nisi quis ea causa indueret qua euclides factitauit: qui ut scriptores annotauere sub noctem priusquam aduesperasceret tunica longa muliebri indutus & palio uersicolore amictus ad socratem e domo sua clam contra decretum atheniensiū commeabat:ut sermonum doctrinæq; socraticæ fieret uel tantillo tempusculo particeps:rursusq; sub lucem milia passuū paulo amplius uiginti eadem ueste illa intectus domum redibat. Sensus est indutus cultu uestituq; fœmineo : & ita hoc astu ignotus euasi:legimus apud historicos uolusium a triumuiris proscriptum.assumpto habitu sacerdotali per itinera uiasq; publicas stipem emendicantem:hac fallacia salutem quesiuisse. ¶ Par medias.Lego per medias acies.¶ Infesti militis.Infestorum infensorumq; militum numerus singularis pro plurali:q̄ locutio apud scriptores ois frequēs:& ꝓ æque decora est Liui.Romanus bello uictor in usu quoq; iuris frequenter ut nos caselius ait singulari appellatione cū plura generis & eiusdē significare uelimus:nā multū hoiem uenisse Romā piscē uilē eē dicimus.itē noie hęredis plures hęredes continentur.¶ Liberos aditus.Liberum accessum:potes legere abitus:ut sit sensus liberam abitionem hoc ē discessum sibi concessam fuisse a militibus opinantibus illum ex habitu fœminam esse. Virgi Amphitrioniades armenta abitumq; pararet. ¶ Depiles genæ.Genas depiles dicius leuigatas & sine pilis quales sunt hi quos inuestes uocāt. Talis añ uultus facile fœminā mentit quē Ora.decēter ambiguū appellat.¶ Læui.Prima lōga tracti legēdū & scribēdū est ut læuor ꝓ tersitudine & læuatus pro expolito.læuis optimo epitheto dr̄ puer & pueritia.q̄.s.nullo barbitio nullis pilis hirsuta est. Mar.læuior o chonchis galle citheriacis. Vir.læuis ocreas dixit.pro expolitas & læuigatas.¶ Desciui.Degeneraui:populi desciscere dñr q fidē fallūt & deficiūt ab eo quē colebāt:dicit se nō degenerasse a gloria patris:cū plerūq; teste mālio: degenerent nati patribus natisq; parentes.¶ Habitus alieni:uestimenti muliebris quo fallebat oculos mortaliū & nullo ꝑpiā suspicante impune grassabatur dum mulier esse creditur.Aggredientes.Quasi aggressoris quibusdam & grassationibus inuadēs.

Collegia illicita latronum
Manus regis ꝓlonga
Nutare
Nictare
Vexillationes
Vexillum
Rorarii
Cōfectores
Confectus
Fauces orci
Flocci
Flaccet
Flacci
Vndantes uestes
Cymatilis
Symbalota
Mitela
Mitra
Mitrati arabes
Ne uir induatur ueste muliebri
Exemplū euclidis
Salus ex uestis mutatione
Multus homo
Abitus
Depiles genæ
Læuor
Læuatus
Læuis

CVIAticulum

¶ VIAticulũ corrasi:græci ephodion dñt qđ nři uiaticũ & ꝑ diminutionẽ uiaticulũ:uerbũ plautinũ & uetus ẽ uiaticari qđ
sigñat uiaticũ parare iurisc͡osulti titulo de iudiciis futuꝝ sit ut ĩpune fraudẽ patiaŕ & egestate romæ laboret uiaticulo suo
nõ recepto:qđ ad sumptus př ei destiauerit. ¶ Corrasi. Cõfeci:corripui:& q̃si radẽdo abstuli:sic & illud Terẽtianũ abradi
põt exponit Donatus ꝑ ui auferri:iuriscõsultus titulo de bõis dãnatoꝝ plerũq̃ corrasas pecũias p̃sides ad fiscũ trãsmise-
rũt. ¶ Diloricatis. Discissis dissutisq̃. Egesippus ĩ quarto q̃cũq̃ repiebãt diloricabãt. ¶ Istã:sportulã. Qui coeũt collegiũ & ĩ
sodaliciis societatẽ cooptanŕ solẽt cõferre pecuniã ex cõstituto qđ Martianus notat q ait demittit tenuioribus stipẽ men-

uiaticulũ mihi corrasi. Et diloricatis statim pãnulis in mediũ ꝓfudit duo milia aureoꝝ, & en iqt istã sportulã imo uero dotẽ uřo collegio libẽs, meq̃ uobis ducẽ fidissimũ. Si tñ nõ recusatis offero breuis tpis spatio, lapideã istã domũ uřam factur⁹ aureã, nec mora nec cũtatio, sed calculis oĩb⁹ ducatũ latrões unanimes ei deferũt, uestẽq̃ lautiusculã ꝓferunt sumeret abiecto cẽtuculo diuite, sic reformat⁹ singulos exosculat⁹ & in sũmo puluinari locat⁹, cœna & poculis magnis inauguraŕ. Tũc sermonib⁹ mutuis de uirginis fuga, deq̃ mea uectura, & utiq̃ destinata mõstruosa morte cognoscit, & ubi ĩ locoꝝ eẽt illa ꝑcõtatus, deductusq̃ uisa ea ut erat uinculis onusta, cõtorta & uituperãti nare dicessit, & nõ sum qdem tam brutus, uel certe temerarius inquit, ut scitum uestrum inhibeam, sed malæ conscientiæ reatũ intra me sustinebo, si quod bonũ mihi uŕ dissimulauero, sed prius fiduciã uestri cã sollicito mihi tribuite, cũ p̃sertim uobis si sñia hæc mea displicuerit, liceat rursus ad asinum redire. Nã ego arbitror latrones, quiq̃ eoꝝ recte sapiunt, nihil

struã cõferre:& si qs in duobus collegiis fuerit eligere
eũ oportet ex rescripto pricipali in quo magis eẽ uelit
acceptuꝝ ex eo collegio a quo recedit id q̃ ei cõpetit
ex rõne q̃ comis fuerit id nũc noĩe sportulæ & dotis si
gnificaŕ:nã sicut uxor tradita dote recipiŕ a marito in
cõtuberniũ cõe sitq̃ pticeps rei maritalis, ita latro pecu
niã q̃si dotẽ cõfert in collegiũ latronũ. tanq̃ uadẽ & p̃dã
cõmilitii. Sportula ãt qđ nemo nõ nouit:nomẽ est ero
gationis. Sportulãtes Cyprian⁹ elegãter appellat spor
tulis accipiẽdis operãtes. Sportulã in nuptiali quoq̃ fe-
stiuitate dari solitã testis ẽ Apu. q in apologia ait ne ci-
ues denuo ad sportulas cõuolarẽt. De sportula q̃ cliẽti-
bus & affectatoribus dabaŕ:de qua frequẽs mẽtio:apđ
Iuuenalẽ:Martialẽ:cæteros copiosissime scripsimus in
Suetonii cõmẽtariis. ¶ Facturus aureã. Hypbole siue
suplatio est cõgruẽs ꝑsonæ latronis magnifici & iactã-
ticuli q plenus gloriaꝝ & gladiatoriæ firmitatis cõsci⁹
insolẽter polliceŕ se domũ latronũ q̃ lapidea erat & la-
tericia facturꝝ aureã:cõgestis. s. coaceruatisq̃ auri & di
uitiaꝝ gazis ex latrociatu & grassatura. ¶ Calculis om
nibus. Cũctoꝝ cõsensu & suffragiis dux latronũ desi-
gnaŕ. Calculos ãt ꝑ suffragiis dici supra scriptũ ẽ & Pli. ĩ
epl̃is iqt si mõ tu fortasse errori nřo albũ calculũ adie-
ceris. ¶ Ducatũ. Præfecturã latrocinalẽ: ĩter uocabula
ancipitia: & q̃ utroq̃ uersu dici pñt ducat⁹ quoq̃ est q
nõ solũ ꝑ bono pricipatu primatuq̃ sed ẽt ꝑ malo acci
piŕ. sic hoc ĩ loco ducatus latronũ in deteriorẽ ptẽ usur
paŕ:honorẽ quoq̃ ita ueteres dixerũt. ut ẽt mal⁹ honos
sigñareŕ. Metellus numidicus tãto iqt ille uobis q̃ mihi
peiorẽ honorẽ habuit qđ sigñat maiore uos affecit iniuria:& cõtumelia quã me. Ducatus millitares ꝑ p̃fecturis usurpãt
frequẽtissime scriptores idonei. Si mars solẽ ĩ horoscopo cõstitutũ aspexerit auctore Materno ducatus impia ptãtesq̃ de-
cernit. ¶ Lautiusculã. Splẽdidiorẽ & q̃ duci latronũ cõueniret. ¶ Centuculo. Vestimẽto pãnoso:sup cuius uerbi significatu
multiplici affatim scripsimus in. i. cõmẽtario. ¶ Diuite. Repugnãtia sunt centiculus & diues cũ cẽtuculus ꝓprie ĩpãnosoꝝ
sit & sordiduloꝝ. Sed nũc ex cã scitissime diuitẽ centuculũ cognominat:quasi diuitiis fartũ:ex quo. s. diloricatis pãnulis ꝓ-
funderat duo milia aureoꝝ. ¶ In sũmo puluinari. Plautus summi subselli uirũ decenter appellat eũ qui in summo hoc est
honoratiore loco honoris causa discũbit sicut ecõtrario imi subselli & imi lecti uir accipiŕ pro despectissimo uilissimoq̃:
legimus tñ apud Priscos mediũ in mẽsa locũ honoratiorẽ extitisse qđ & xenophon tradit ĩ pedia cyri:& nos suo loco nõ
intelligẽter annotauimus. ¶ Qui. Quãdo. ¶ Cœna inauguraŕ. Sermo ductus ex sacerdotũ uerbis: & ritu. Nã qñ flumen.
Aut augur. aut põtifex in collegiũ cooptubaŕ:soliti erant lautiore cœna esculentioreq̃ sacerdotalẽ dignitatẽ auspicari. Ma
crobius refert cœnã pontificis luxuriosissimã in tertio Saturnaliũ ubi ait lentulũ fluminẽ Martialẽ. quo die inauguratus ẽ
triclinia lectis eburneis strata habuisse percensetq̃. edulia non paꝝ multa ganeata:quibus cœna illa pontificum farta fuit
& instructa:hinc ab Ora. dictum pontificum potiora cœnis:hinc. M. V. in tertio de re rustica scribit quintũ hortensium au
gurali cœna primum pauones posuisse:cuius rei mentionem fecit & Pli. in. x. cuius uerba cum uarie legantur uariis inter
pretamẽtis torserũt plinianos enarratores. ¶ Monstruosa morte. Vt. s. uirgo Asino exẽterato:ꝑ mediã aluũ nuda ĩsuereŕ:
& ita faltilis Asinus sup saxũ expositus solis uaporibus tradereŕ. ¶ Cõtorta nare. Hic cui ducatus latronũ ultro delatus ẽ
erat maritus capticiæ puellæ:qua uisa. ne agnoscere eã uidereŕ irrisiõe quadã & subnasatione: quasi uituperans abscessit.
Nasum. n. ut inquit Pli. subdolæ irrisioni dicauerunt:unde narẽ contortam & uituperãtẽ decẽter dixit cũ uituperationem
derisoreq̃ signare uoluisset. naribus ut inqt Quin. derisus cõtẽptus fastidiũ significari solet. ¶ Tã brutus. Brutũ dicimus
stupidũ grauẽ tardũ hebetẽ insensatũ cui sapiẽs opponiŕ. Cyprianus in epistola de demetriano:nullus inqt effectus offerre
lumẽ cæco:sermonẽ surdo:sapiẽtiã bruto:cũ nec sentire brutus possit nec cæcus lumẽ admittere nec surdus audire. Verbũ
uetus est obrutescere qđ sigñat obstupescere. Afranius non possum uerbum facere obbrutui. Ora. dixit bruta tellus pro
graui & tarda: quod terræ perpetuũ est inde bruta aĩalia ꝑ tardis & irrationabilibus. Pli. bruta existimanŕ aĩaliũ qbus
cor duꝝ riget:ubi bruta accipiŕ ꝑ hebetioribus tardiorisq̃ intellectus. ¶ Scitũ. Decretũ & cõstitutionẽ. sic. n. plebiscitũ dictũ
est ab eo uerbo qđ est sciscere: hinc locus ille plautinus ex pseudolo plebiscitũ nõ æque scitũ est. ¶ Reatũ. Sicut dŕ reatus
homicidii & furti. ita reatũ malę cõsciẽtiæ elegãter uocaŕ ꝑ crimĩe & culpa. Messala prius reatũ dixisse tradiŕ. ¶ Intra me:
uetus uerbum est conscientia mille testes & inquit pacatus in panagirico habet occultos conscientia carnifices: qui ma-
gis lancinant & torquent uitalia q̃ cruces q̃ uerbera q̃ tormenta ut græci dicunt ϛυνειδὸς καισπληττει την ψυχην. conscientia ani
mam ferit. ¶ Vestri causa. Sum inqt sollicitus & anxius non mea causa sed uestra & sollicitudinem pro uobis patior quæ-
rit apud. Au. Gel. Apollinaris Sulpitius qua ratione dicaŕ habeo curam uestri aut misereor uestri:cũ uideaŕ nõ uestri opor
tere dici sed uřm:sicut græci dicunt. κηδεωμαιυμων. Nihil autem aliud rationis esse opinatur nisi auctoritatem quandam
uetustatis non nimis anxie nec superstitiose loquentis:sed ꝓcul dubio qui rectissime loqui uellet uestrum potius dixerit
q̃ uestri. Noster Lucius dicere maluit uestri q̃ uestrum sicut a Plinio dictum est de terra. Quin & uenena nostri misertain,
stituisse credi potest. ¶ Ad asinum. i. ad sententiam uestram qua decreuistis ut asino puella insuta perimatur.

Viaticum
Viaticari
Corrasi
Corrasæ pecuniæ
Diloricatus
Sportula
Sportulantes
Hypbole
Calculus suffragii
Ducatus
Malus honos
Summi subselli uir
Imi lecti uir
Cœna pontificalis
Nasus irrisioni dicatus
Brutus
Obbrutescere
Bruta tellus
Scitum
Plebiscitum
Reatus
Carnifex cõscientia
Habeo curam uestrum
Argumẽtũ
Nescio qui
Ita quid

aũferre lucro dẽre ſuo, ac ne ipſam qdẽ ſæpe, & aliis, dãnoſam ultionẽ. Ergo igit ſi pdideritis i aſino uirginẽ, nihil ãpli⁹ q̃ ſine ullo cõpẽdio idignationẽ uẽam exercueritis, qn ego cẽſeo deducẽdã eã ad q̃piã ciuitatẽ, ibiq; uenũdãdã. nec. n. leui p̃cio diſtrahi poterit talis ætatula, nã & ipſa quoſdã lenões pridẽ cogitos habeo. quoꝝ poterit unus magnis eqdẽ talẽtis, ut arbitror puellã iſtã pſtinare cõdigne natalibus ſuis fornicem proceſſurã, nec in ſimilẽ fugã diſcurſurã, non nihil etiã cũ lupanari ſeruierint uindictæ uobis depẽſurã hãc ex aio quidẽ meo ſniam conducibilẽ ptuli. Sed uos noſtroꝝ eſtis conſilioꝝ rerumq; dñi. Sic ille

¶ Anteferre. Latrocinãt & graſſaturis uias iſeſtãt ob ſolũ lucrũ id faciũt lucro cũcta poſtponẽtes. lucrũ pluris faciẽtes q̃ uitã q̃ deũ ut merito dicere poſſint lucri bõus ẽ odor ex re q̃libet: & illud uñ habeas q̃rit nemo ſ; oportet hr̃e. Sic ergo ſecta latronũ cẽſet ſũmũ bonũ eẽ lucrũ: nõne dẽt puella capticia magno poti⁹ uẽdi q̃ nullo facto cõpẽdio iterimi. ¶ Dãnoſã ul. Vidicta multis iucũdiſſima reꝝ oĩum ẽ: iuxta illud at uidicta bonũ uita iucũdius ipſa: & irã ueteres diffinierũt cupiditatẽ ultionis reponẽdæ: ſed latrõibus q lucrũ ſpectãt: q q̃ſticulo ĩhiant ultio dãnoſa & ſine cõpẽdio omittẽda ẽ: nec idignatio cũ iactura exaturãda. ¶ Ergo igit. Archaiſmos ẽ. Veteres. n. ut inq̃t Dona. pticulas haſce multiplicabãt. ¶ Perdideritis. Extinxeritis. ¶ Cõpẽdio. Lucro. ¶ Cẽſeo. Vtit uerbo illo quo utit ſenator q in ſenatu ſniam dicit: ut Ci. frequẽter ait cẽſeo p̃res cõſcripti. ¶ Diſtrahi. Vẽdi: uerbũ ẽ peculiare iuriſcõſultoꝝ: diſtractio quoq; p uẽditiõe accipit ut ſupra ſcripſi. ¶ Talis ætatula. Mãcipia q̃ adoleſcẽtiora ſit & recẽtiora lõge maiori p̃cio diſtrahũt q̃ ueterana: pp̃ea q; ut ſcribit Vlpia. ad edilitiũ edictũ p̃ſumptũ ẽ ea mãcipia q̃ rudia ſũt ſimpliciora eẽ & dociliora & ad oẽ miniſteriũ aptiora: tria uero mãcipia & ueterana difficile eſt reformare & ad ſuos mores formare: qa igit uenalicarii ſciũt facile decurri ad nouitioꝝ emptionẽ: idcirco iterpollãt ueteratores ſeruos & p nouitiis uẽdũt. An notãdũ ẽ uenali clarios dici a iuriſcõſulto eos q uẽdũt ſeruos: iterpollare uero ſignat imutare & in aliã quaſi fortunã reformare: ſic a Pli. medicia dicta ẽ ars iterpollis: qm̃ ſæpe imutata aliã atq; aliã formã accepit. ¶ Poterit unus. In edicto p̃toris cõtinet q lenociniũ facit iſamia notari: lenociniũ ãt facit is ut iterp̃tat Vlpianus q q̃ſtuaria mãcipia habuit: apd Plau. lenões graphice deſcribunt: q puellas ſcitulæ formæ magno p̃cio emũt: q̃s mox amatoribus pſtituãt: cõpẽdiũ uberius lucrũq; captãtes apud Sene. in cõtrouerſiis leno emit uirginẽa piratis: ut in lupanari pſtituat in pſa: leno ſexaginta argẽti minis puellã emit: decipiturq; dolis toxili. ¶ Præſtinare: emere. Verbũ i hoc ſignatu frequẽs. Plau. q̃nq; dixit deſtinare p p̃ſtinare & emere: ſic. n. ait in pſa. Di deæq; te agitãt irati & ſcelus q hãc nõ pperas deſtinare. lenonis diminutiua ſũt lenũculus & lenul⁹: q̃ uſurpat Plau. & annotauit Priſ. πορνοβοσκον græci uocãt lenonẽ ſcorta alentẽ. ¶ In fornicẽ. Fornices dñr curuaturæ: q̃ arcus aut cameras faciunt ſiue nãles ſiue h oĩum mãu pfectę auctor Dona. Virgiliani poematis cõmẽtator. De nãli fornice ait Vir. Aut ãnis ripis aut alti fornice ſaxi: de extructis fornicibus exẽpla affati ſuppetũt. Ci. fornicẽ fabiũ mẽorat: q fuit arcus iuxta regiã i ſacra uia fabio cẽſore cõſtructus: q deuictis allobrogibus noiatus ẽ allobrogic⁹. Q m̃ uero meretrices i hmõi locis & cellulis pſtat cõſueuẽrt: ſcm̃ ẽ ut fornix p lupanari & cella meretricia accipiat & fornicari p ſcortari. & fornicator p ſcortatore & fornicario: qbus uerbis ſcatẽt ſcriptores eccl'iaſtici: q̃ uix iuenias apud priſcos illos terſiores purioreſq; cõditores: ſcri. Pau. de fũdo iſtructo q; balneatorio iſtr̃o legato cõtinet: & fornicator ubi fornicator dici ur miſter fornicis i balneo calefactãdi: itẽ ad legẽ aq̃liã merito fit fornicari. Pli. palma igt e cõtrario fornicat .i. curuat ad fornicis ſilitudinẽ & ita oẽs pſci. q puriſſime loquuti ſũt uſurpãt h̃ uerba alio ſignatu q̃ faciãt eccl'iaſtici ſcriptores & idoctũ uulgus uſurpet. Nec ego fornicatorẽ dicere auſim p ſcortatore: nec fornicari p adulterari &c. q̃ i ore idiotaꝝ ſunt ſed ad ppoſitũ. Quidã a furuo. qd̃ nigꝝ ſignat fornicis nomẽ deriuare nitunt: an recte ipſi uiderit. Rufus declamator de puella i lupanari deducta dixit opido q̃ decẽter redoles adhuc fuliginẽ fornicis. Satyrographus fornicẽ optio epitheto olẽtẽ noiauit a ſetutinis. ſ. & graue olẽtia lupanariis: ſẽſus ẽ Apu. puella a lenõe empta pſtituet i lupanari q̃ ſidditas erit cõdigna natalibus & ex hac uirgis pſtitutiõe tã obſcœna ex h̃ meretricario puellæ q̃ſtu tã ipuro nõ nihil uindictæ latrõibus pſoluet: quã. n. maiorẽ ultionem poſſet hõ depoſcere ex fœmina inimiciſſima q̃ uidere illã i lupanari iter lupas iter lenõias puellas lenõis iuſſu pſtitutã: & corpus paſſiuo pudore pphanãtẽ: quã ẽt ſi nemo uiolaret locus ipſe uiolauit. Solet qm̃ de lupis & lupanari p̃mo icidit titulus ſupponi cellæ ſingulaꝝ meretricũ & nomẽ puellæ i liminari cellæ frõte pſcribit: ut ita naſcat i qua q̃q; cella pſtituat: qd̃ docet Sene. ſic ſcribẽs i .ii. ſuaſoriaꝝ. Deducta es in lupanar: accepiſti locũ p̃cũ cõſtitutũ titulus iſcriptus & mox paulo in cõi loco ſtetiſti ſuppoſitus ẽ cellæ tuæ titulus uenietẽ recepiſti: itẽ nomẽ tuũ pependit in fronte p̃cia ſtupri accepiſti: ex his Senecæ uerbis iã ſatis planũ ẽ cur duxerit Iuue. titulũ mentita lyciſe: cur Mart. ſcripſerit intraſti quotiẽs iſcriptæ limina cellæ. Annotãdũ obiter dici a Sene. cõem locũ p lupanari ſic uulgo hodieq; ligua uernacula nuncupat. Ceſtius declamator tradit uirginẽ q̃ ſteterit i lupanari ẽt ſi a nemine uiolet loco tñ ipſo uiolari: huic ſniæ ceſtii reclamãt eccl'iaſtici ſcriptores. & iprimis Ambroſius: q ita pclamat. Nõ lupanaria iſamant caſtitatẽ ſed caſtitas ẽt loci abolet iſamiã: & ſic radius ſolis i luto & cœno nõ inq̃natur: ita caſtitas fornicis fœditate nõ polluit i decretis canõicis. xxxiii. q. v. id latiſſime explicat. ¶ Talẽtis magnis. Teren. ſiqs daret talentũ magnũ. Priſcia. in li. de põderibus ſic ſcribit talẽtũ paruũ eſt minæ. lx. talentũ magnũ minæ. lxxxiii. & unciæ quatuor. talentũ atticũ ex cõputatiõe Romanis põderib⁹ pẽdit põdo. hoc eſt libras. lxxx. græce dr̃. ταλαντων. Annotauerũt ſcriptores multa fuiſſe gñ̃a talentoꝝ: ut rhodiũ qd̃ erat quatuor milliũ. d. denarioꝝ Alexãdrinũ qd̃ erat. xii. denariũ. Neapolitanũ ſex. Syracuſanũ triũ. Rheginũ uictoriati unius: ẽ ãt uictoriatus nummus a nota uictoriæ ſic noiatus: cuius frequens mentio apud Pli. celſum cæteros: fuit & talentum ægyptium qd̃ taxat ſextertiis. xvi. ¶ Cõducibilem. Vtilem & accõmodã. Plautus in epidico reperiamus aliquid calidi conducibilis conſilii. conducere enim unde cõducibile deriuatur ſignificat utile eſſe: conducenter aduerbium pro utiliter & congruenter.

¶ Latronum

Ergo igit
Archaiſmos
cenſeo
diſtractio
uenditio
Mãcipia
ueterana
deteriora
Venalicia-
rii
Interpollare
Medicina
Interpollis
Lenociniũ
facere
Præſtinare
Deſtinare
Lenũculus
Lenulus
Pornoboſcus
Fornices
Fornix
Fabianus
An fornicari ſit latinũ p ſcortari
Fornicator qui
Fornicat
curuatur
Fuligo fornicis
Inſcriptæ cellæ lupanarum
In cõi loco ſtetiſti
Locus Iuuenalis
locus uiolat
Radius in luto non inquinat
talentum paruum
magnum
Genera talentoꝝ
Victoriatus
Conducibilis

¶ Latronum fisci aduocatus. Allusio ad fisci principis aduocatũ. Fiscus aũt i cõmẽtariis Suetonii diligẽter annotauimus pprie ad principẽ ptinet: ærariũ uero ad rẽpublicã. De iure fisci titulus ẽ apud iuriscõsultos: & apud eosdẽ de aduocato fisci: scribit Vlpianus fiscus alicui status cõtrouersiã faciat. q fisci aduocatus adesse debet. qđ si sine fisci aduocato pronunciatũ sit Diuus Marcus rescripsit nihil eẽ actũ: sicut ergo fiscus principis & aduocatus fisci dr: ita nũc aduocatũ fisci latronũ festiuiter nec iscitẽter appellat illud Satyrographi. res fisci ẽ ubicũq; natat. intelligẽdũ plane ẽ de fisco principali tanq̃ ad principẽ ptineret captura piscis generosi. ¶ Nostrã cãm. Hoc Apu. pp se dixit q in Asinũ trãsmutatus iã ex snia latronum neci una cũ uirgie fuerat destinatus. Vtriusq; saluti consulebat nouitius latro q spõsus erat uirgis. ¶ Mora cõsilii. Cunctatione cõsultationis cõsiliiq; latrocinalis sua pcordia lãcinata discruciataq; eẽ signãt. ¶ Nouitii. Nouitiũ a nouo dictũ inclinatũq; est: nouitii ut indicat Varro dñr serui noui in familia empti: a Plinio nouitiũ inuentum dr p nouũ hodie nuper asciti in religionẽ nouitii uulgo noiant. ¶ Fornicis & lenonis. Dixerat eni nouitius latro fornici & lupanari uirginẽ debere tradi ac mancipari. ¶ Risu lętissimo. Lætitiam pręferentẽ: quia. s. illum recognouerat. nõ latronẽ esse sed spõsum q si legas latissimo expones pro cachinabili & lato & spacioso risu qualis interdũ latissime effundit: physici dicunt qđ & Lactãtius credit lætitiæ effectũ in splene esse intemperantiãq; ridẽdi cõstare ex lienis magnitudine: uerũ hæc uiderit Democritus. Me ut inqt Cæsar apud. M. T. non pudet nescire quo pacto risus concitetur: ubi sit quomodo existat atq; ita repente erumpat: ut eum cupientes tenere nequeamus: quæ ne ipsi quidem illi sciunt qui scire se policent. ¶ Gestire. Gaudere: & gestu quasi quodã corporis gaudiũ intimum lætitiãq; ai demõstrare. ¶ Subiret. Veniret in mentem Subire Pli. frequẽter ẽ scãdere q ait in quarto hemi excelsitas sex. M. Pas. subit. ¶ Totius sexus. Scilicet fœminei ex pcepto disciplinæ Rhetoricæ ob uitiũ unius. Tota natio minime infamãda ẽ. sic & Ouid. parcite paucaq; diffundere crimen in oẽs. ¶ Proci amore simulato: ita suspicabat Apu. ex re præsenti Virginẽ hãc simulasse se angi desiderio sponsi: qñ. s. uetulæ denarrauit se ex gremio matris raptã uiduatã eẽ amplexibus adolescentis qui iã maritus ipsius nuncupatus fuerat. ¶ Totarum mulierũ secta. Sicut philosophorũ sectas quoq; dogmata ac placita nõ pbamus insectari & incusare solemus: ita sectã fœminarũ tanq̃ iprobã & iprobis dogmatibus refertã uituperare cœpit atq; infamare mores fœminarũ cũ re uera crederet uirginem arrisisse quasi ex desiderio ad nomen lupanaris & fornicis. Totæ euripidis tragœdiæ: in mulieres maledicta sunt uersiculi græci fœminas insectanter criminantur. γυνὴ γυναικὸς πὸ̀ν οὐδὲν διαφέρει nihil fœmina differt a fœmina ἐν γὰρ γυναιξὶ πίστιν οὐκ ἐνεστὶ δεῖν. i. in fœminis fidem uidere nõ est. θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ κακὰ τρία. Mare: ignis: fœmĩa sunt mala tria. ¶ Marti comiti. Non secundũ latinitatis elegantiã sed ἀκύρως. i. improprie martem noiasse comitem uideret: cum proprie comes pro inferiore persona accipiat: dicaturq; is q digniorem assectaẽ comitaturq;: nam ut docet iurisconsultus titulo de iniuriis comitem accipere debemus eum q comitet & sequat siue liber sit siue seruus: iter comites utiq; & pędagogi sunt Dux & comes opponunt ut dux sit ille q præit comes q subsequit: hinc Plinianum illud eẽ tui cõsilii ducẽ me comitem decet. Priscianus tñ in phemio opis sui dixit. te comite te q̃si sole quodã dilucidius crescat: ubi comes honorifica appellatione sicut & hic usurpat: ptere a comites a recẽtioribus scriptoribus identidẽ cum laude dñt. Sic Amianus Marcellinus comes inqt oriẽtis ne bridius erat itẽ magõtianæ comitẽ ptis exulari morte mulctauit: itẽ iuncto ad audiẽdi societatẽ ursulo largitionum comite ubi sp comes nomẽ dignitatis ẽ: hic uero mars comes cognominat: magis uocabulo honoris q̃ dehoẽstamẽti: ut cõitẽ exponas p eo q comitet: sequat foueat in bellũ euntes & in expeditionẽ latrocinalẽ pgrediẽtes. Vñ & in alio consimili cognomine secutor dictus nimirũ a sequendo: alias secutor nomen est gladiatorium: de quo apud Suetonium. ¶ Vspiã. Vllo i loco: nuspiã nulibi nullo in loco. ¶ Sacrificatui. Ad sacrificãdum. ¶ Potaui. Corrigo potatui ut cõueniat cũ dictiõe illa sacrificatui: ẽ. n. sensus uinum nõ habẽus potatui hoc ẽ ad potãdum satis copiosũm ac sufficiẽs. iõq; id qrẽdũ ẽ assumptis comitibus. ¶ Legate. Tradite mecum mittite. Salustius tres adolescẽtes in africam legant. ¶ Quis. Quibus uetus eloquutio. ¶ Castellum. Præter notissimã significationẽ. Castellum quoq; dicimus receptaculum qđ aquã publicã suscipit. ut docet Vlpianus interptamẽto interdicti ptorii de aqua quotidiana & æstiua hoc significatu scripsit Pli. agrippã fecisse castella. c. xxx. fontes cẽtum. v. hinc illud quoq; frõtini ex eodẽ intellectu dictum est. auctor castellorũ operũ lacuum nerua: est corrigẽdus est obiter uulgi error castellanos uocãtis pfectos arcium eum castellani ab his q latine & pariter scribunt. dicant castelli habitatores sicut oppidani sicut urbani: præsto sunt exẽpla innumera sed unum aut alterũ qđ in præsentia suppetit retulisse: sufficiet Liuius ilotaurũ dein quidã hi sunt iam inde antiquitus castellani agreste genus itẽ stipem a castellanis colligens: & qm a Liuio mentio fit ilotarũ. scito ilotas dici ab historicis seruitia famulitiaq; lacedæmoniorum quales penestiæ thessalorum quorum meminit Aristoteles in polities. ¶ Aram cespite uirenti. Cespiticiam aram significat: sic enim appellatur ex cespitibus structa: quibus simplicitas rustica antiquitus mensas torosq; conficiebat: qđ & tibullus signat illo uersu. Cespitibus mensas cespitibusq; torũ. Pli. ait cespites castrorũ uallis accõmodos eẽ: de aris cespiticiis mentio fit a Iulio capitolino in descriptione hecatõbes. cuius uerba subieci: quæ sunt hæc. hecatombe tale sacrificiũ est cẽtum aræ uno in loco cespiticiæ extruuntur & ad eas centum sues. c. oues mactantur. Cespiticium quoq; tribunal antiqui dixere. quod erat militare atq; castrense. Quod ex cespitibus in castris milites factitabant: quod denotat Lucanus cum ait in. v. pharsaliæ stetit aggere fulti cespitis intrepidus uultu.

Cõducere
Cõducẽter
Fiscus principis
Aduocatus fisci
Nouitii serui
Risus ex splene
Mala tria
Mare
Ignis
Fœmina
Comes q
Comes largitionũ
Secutor
Mars
Nuspiam
Legantur
Castellum receptaculũ aquæ
Castellanus nõ dr præfectus arcis
Castellani
Ilotæ
Penestiæ
Cespiticia ara
Hecatõbe
Cespiticiũ tribunal

latronum fisci aduocatus, nostram causã pertulerat. uirginis & asini sospitator egregius. sed in diutina de liberatiõe cæteri cruciãtes, mora cõsilii, mea præcordia, immo miserũ spiritũ libenter tãdẽ nouitii latronis accedũt sniæ, & ptinus ac uiculis exoluunt uirginẽ, quæ quidem simul uiderat illũ iuuenem, fornicisq; & lenonis audierat mentionem, cœpit risu lætissimo gestire, ut mihi merito subiret uituperio totius sexus, cum uiderem puellam proci iuuenis amore, nuptiarumq; castarum desyderio simulato lupanaris spurci sordidiq; subito delectari nole, & tunc qdẽ totarum mulierum secta, moresq; de asini pendebant iuditio. Sed ille iuuenis sermone repetito. Quin igitur inquit, suplicatum Marti comiti pergimus, & puellam simul uendituri, & socios idagaturi, sed ut uideo nullum uspiã pecus sacrificatui. Ac ne uinũ qdẽ potatui affatim uel sufficiẽs habemus. decẽ itaq; mihi legate comites quis cõtentus, pximum castellũ petam inde uobis epulas, & alias res comparaturus sic eo pfecto, cæteri copiosum instruunt ignẽ, aram cespite uirenti Marti deo faciunt, nec multo post adueniũt illi

uinarios utres ferentes & gregatim pecua cōminantes, unum prælectum grandem hircum, annosum & horriconem Marti secutori comitiq; uictimāt, & illico prandium fabricatur opipare. Tunc hospes ille, non modo, inquit, expeditionum prædarumq;, uerū etiam uoluptatum uestrarum ducem me strenuum sentire debetis, & aggressus insigni facunditate gnauiter cuncta præministrat, uerrit, sternit, coquit, tuceta cōcinnat, apponit satule, sed præcipue poculis crebris, grandibusq; singulos īgurgitat. Interdū tñ in simulatione promēdi quæ poscebat usus, ad puellā cōmeabat assidue, partesq; subreptas clanculo, & pgustatas a se potiōes, offerebat hylaris. Ad illa sumebat appetenter & nōnunq̄ basiare uolenti, promptis sauiolis adlubescebat, q̄ res cupido mihi displicebat. En oblita es nuptiarum, tuique mutui cupitoris puella uirgo, & illi nescio cui recenti marito quem tibi parentes iunxerunt, hunc aduenā cruentumq; percussorē præponis? Nec te conscientia stimulat, sed affectione calcata inter lanceas & gladios istos scortari tibi libet, quid si quō cæteri latrones persenserint, nō rursū

CVINArios utres. Hircini utris uinari i cinis: ut inqt Pli. sanguinē sistit. ¶ Pecua. Annotatū aliubi est uetustissimos dixisse hoc pecu singulariter & hæc pecua plr: qd & Priscianus docet in. vi. uñ pecuarii hoies dicti q pecuarias hñt: & pecuaria pecoris pastio: cuius pecus est fundamētū ut memorat Varro: pecuatus quoq; p stulto apud antiquos usurpat. ¶ Cōminātes. Simul agētes: minare. n. est agere gregem & añ se ppellere: quod uerbū in quotidiano sermone uulgi est: & in usū eruditorū: in libro Hieremiæ scriptū legius me minauit & adduxit i tenebras. itē simul agricolę & minātes greges. ¶ Prælectū. Significat eximiā siue egregiā uictimā: eximiæ. n. siue egregiæ hostiæ dñr noie sacerdotali: q ad sacrificiū destinatę eximūtur e grege: uel q eximia specie q̄si offerēdæ numinibus eligant auctores Macrobius Veratius cæteri. sup quo ita scribit Donatus eximii sunt porci maiores qui ad sacrificādū electi sunt: boues q ad hoc electi sunt egregii dicunt & oues lectæ Virg. Mactant lectas de more bidētes. Mos āt in pligendis bidētibus auctore Seruio ille seruabat ne habeāt caudā aculeatā nec linguā nigram nec aurē fissam. ¶ Hircū. Pomponius in atellana Marti uerrē sacrificādū dixit cū ait. Mars tibi uoueo factur ū bidēti uerre: ubi facturū accipe p sacrificaturum. M Cato in re rustica marti solitaurilia sacrificat: cuius uerba subscripsi mars pr macte hisce solitauribus lactātius esto: sunt aūt solitaurilia sacrificia ex sue oue Tauro facta: uñ & nomē: de quo sacro Liuius Quinti. Asconius Festus cæteri. ¶ Horriconem. Horrētibus uillis hispidum & hirsutū. ¶ Victimāt. Sacrificāt: uictimare est uictimā imolare uñ & uictimarii dicti q psunt imolatiōe uictimarum: apud Suetoniū cultrarius significat minister sacrorum qui cultro uictimat hoc ē imolat hostiam popas quoq; tales ministros uocāt & ita leges apud eūdē trāquillū i caligula. Succinctus poparum habitu. i. uictimariorū hoc obiter annotaui: ut retractarē locum Suetonii quē p incuriā dormitās trāsmiserā: apud quē in oibus codicibus legit pōparum habitu. Tersior lectio & doctior est poparum locū hūc Hermolao barbaro acceptū referimus: est. n ingenui ut scis pudoris fateri p quos pfeceris. ¶ Opipare. Laute: ueteres opiparum dixere magnarum opū apparatū: scribit Cicero se accepisse Cæsarē iucunde opipare & apparate. ¶ Hospes ille. Nouitius ille significat cui ducatū latrōes detulerāt ¶ Verum etiā uoluptatū Sicut inqt in parāda pda & expeditione obeunda uobis fui dux: ita & in uoluptatibus cibariæ rei cōdiēdæ cōcinnator structor primarius eē discuplo: & ipse semet quasi symposiarchā & architriclinū ultrōeus exibet. ¶ Gnauiter. Strenue & celeriter. ¶ Verrit. Qui apparat cœnā curat: ut uersa & mūda oia sint: iuxta illud Satyrographi uerre pauimētū & nitidas ostēde colūnas. Cato pcipit ut uillica uillā uersam mundāq; habeat: prisci deam noie Deuerra colebant: quæ pērat uerrēdis domibus. Scopariū uocant cōuertitorē hoc est ministrū illū qui scopis uerrit domum & cuncta uenustat. ¶ Sternit. Plautus eleganti uocabulo lectisternatorem appellat qui lectis mensisq; sternendis præest sic enim ait in pseudolo. Tu esto lectisterniator. Tu argentum ad extruito. ¶ Tuceta cōcinnat. Edulia pciosa cōcinit facit paratq; q̄ sint tuceta: qd cōcinare significet supra annotatū ē. ¶ Satule. Habūdāter & copiose: q̄si a satis dictiōe deducta: qd si legas scitule: q̄si iucūda oia scitiq; saporis apposita esse significet. ¶ Poculis cre. Pria cratera ad siti ptinet. Scda ad hilaritatē. Tertia ad uoluptatē. Quarta ad īsaniā. Bacchus triplicē uim possidet: ut ingt æsopus fabulator: την μεν πρωτην ηδονης την δε δευτεραν μεθης την δε τριτην υβρεως: hoc ē primā qdē uoluptatis. Secūdā ebrietatis. Tertiā īsaniæ & furori: sex uino ut inqt Pli. rerum oium obliuio ē morsq; mēoriæ. Vio sapiētia obūbrat: igeniū obruit: uigor ai ipedit: i hāc sniam inqt. A. G. crebris & ingētibus poculis oē igeniū igurgitabat. ¶ In simulatiōe pmēdi. Sēsus ē dum simulat se pmere uelle: & ad mēsam iferre q̄ usui cōuiuali erāt necessaria. Itabat subide ad puellā illiq; ptes eduliorum gaudibūdus offerebat: hoc aūt faciebat tāq̄ spōsus ad spōsā: a pmēdo pmus dictus q pest pmēdis cibariis: ex prōptuario: sic. n. appellat cella penuria. Plau. ego sū pmus cōdus pcurator peni. Apu. graphice pmū librorum dixit q pest pmēdis libris & q̄si bibliothecarius ē a Boetio pmptuaria mēoriæ elegāti trāslatiōe dicta sunt q̄si repositoria: qbus doctrinas mēoria cōcredidit q̄ psto sūt ac depromunt eadē exigēte. ¶ Partes. Escarum. s. & eduliorum. Suc. in Caligula eqti Romāo contra se hilarius auidiusq; uescēti: ptes suas misit. Cyrus ut memorat Xenophon i pedia quē ex amicis charissimū honoratissimūq; hñi uolebat: ad eū mittebat ptes cibariorum ex mēsa. De hisce obsoniorum ptibus cōuiualibus supra copiosius scripsi explicato græco puerbio. ¶ Prægustatas. ide pgustatores dicti: q epulas & pocula pgustāt i mēsa pricipū: explorātq; ne qd ueneno infectū inferat: auctor ē Trāqllus: epulāti Claudio uenenū datū eē p spadonē pgustatorē. ¶ Appetēter. Sitiēter auide cupiēter: appetētiā elegāt appellat Pli. appetitū. M. T. ait Rōanos gliæ appetētes fuisse ultra cęteras gētes: appetōes dixit antiqtas hoies appetētes & cupidos. ¶ Sauiolis. Oscul amatoriis. ¶ Adlubescebat. Lubēs accedebat placebatq;: adlubescere. n. ab eo qd lubeat dcm ē. Plau. i milite hercle uero iā adlubescit pmulū: ubi adlubescit sigñat lubere hoc ē placere icipit: adliuescit dr p liuere icipit: hoc ē liuidū fieri. ¶ Opido. Valde. ¶ En oblita. Asinina indignatio: & q̄dā q̄si secū expostulatio: de puella quā uiderat iuuēi arridētē. ignorās. s. hūc eē uirgis maritū: q̄ latro eē credebat. ¶ Mutui cupitoris. Spōsi. s. & mariti q te mutuis cupiebat. ¶ Nescio cui. De hoie nobis ignoto sic loqmur. Plau. hic nescio qs logr. ¶ Hūc adue. Magnū pōdus ē: ut igt scitissime Dona. i pnoibus: sic Prop. iste qd ē ego sæpe fui. ¶ Affectiōe cal. Posthabito amore cōiugali postposita uerecūdia: q̄ deposita uirtutes oēs i fœmia corruūt. ¶ Et gladios istos. Expssit habitū cultūq; latronū: q sp gladiis accincti sunt: q sp lāceas in manibus gestāt: germani frameas uocant lāceas bri eui ferro: & ita ad usum habili: ut eodē telo put rō poscit: uel cominus uel eminus pugnēt: alias framea dr gladius. ¶ Scortari. Libidinari: lasciuire: & istar scorti pluribus corpus pstituere: pprie scortari: ut docet. M. V. ē meretriculā ducere: qd ptinet ad uiros: ide & scortatores dicti sectatores scortorū atq; meretricarii.

¶ REcurres

Pecua
Pecuarii
Pecuatus stultus
Minare agere
Minant gregem
Eximia hostia
Egregii boues
Solitaurilia
Horricōis
Victimare
Victimarii
Cultrarius
Popæ
Locus Suetonii
Opiparus
Villa uersa
Deuerra
Scoparius
Lectisterniator
Prima cratera ad siti
Mors memoriæ uinum
Promus
Prōptuarium
Promus librorum
Partes edulium prægustatores
Appetēter
Appetētia
Appetōes
Adlubescere
Adliuescit
Frameæ germanorum
Scortari
Scortatores
Meretricarii

¶ REcurres ad asinū. Hoc fecū mussabat Apulei⁹ saluti suæ metuēs:ne.s.iterū fnia latronū morti sit destinaret. ¶ De alieno corio. Prouerbiale est qd significat, quasi tu dicas ludis alieno nō tuo pículo ludis:ut coriū meū & cutis pp ludū tuum lanciet:ex libidine tua pīclitabor:ī mpudicitia tua mihi magno cōstabit. Metaphora sumpta ab his lusoribus:q ludunt de aliena pecunia:quorum alea fit cū aliena iactura:potes hoc quoq referre ad nummos: q olim ex corio fiebant: & Nūma Pompilius: ut scriptores annotauerunt in congiario dedit asses scorteos:sic.n.noiant nummi ex corio facti:hinc illud Hieronymi. De thesauris tuis ne scorteum qdem nūmum pferre possis. Donatus quoq in cōmentariis Virgilianis. pecunia autumat ex corio bubulo priscis tpib⁹ fuisse:& ide dictam pecuniā:qd ex pecore fieret. placet simpliciter exponas ut ludis de alieno corio dictū sit pp asini pellē:sicut dicimus:ludis de alieno auro:qn quispiam non suā sed alienā pecuniā ludit in foro aleatorio:ex quo fit ut qui ludit impune ludat citra sollicitudinem:altero cuius pecunia luditur anxio & periclitante. Apud Plau. concidere corium est lacerare flagris tergū & pellem hois uapulantis:& ita est exponēdū:cui subscribit illud Senecæ scribentis in suasoriis:q filius Mar. Tul. flagra pīmus & afferri iussit:& ciceroni patri de corio celesti satisfecit. ¶ Sycophanta. Calumniator:falsus incusator:q falso puellā mecū accusabā:cū ille cui adlubescebat esset spōsus uirginis. συκοφαντεῖσθαι apud græcos est calūniari. Sycophāta dicit calūniator. Qui sycophantā dici autumant ficorū comedonē labunt errore non dubio. Sed sup hoc uerbo alibi plura. ¶ Prudēti asino. Quæ.s. Asinus prudēs & solers qualis erat Apule. intelligere potuisset. Famosum. significanter loquutus:famosus.n.dicit qdē inclytus:sed ex malis artibus: ut famosos appellant iurisconsulti eos q infamia noiātur. ¶ Iam carius. Lege clarius.i.clariore uoce & subaltiore. ¶ Quieuere mortui. Obelo expugnandū hoc est: tanq subdititiū & alieno loco inculcatu:nec.n.cōuenit exponere opantes Veneri:iacuerūt quasi mortui atq aiam anhelātes:nec ad latrones referri cōgruēter pōt: qd tanq mortui geuerint obruti uino:& crapulo cōsepulti. ¶ Es. Sis. esto:uetus locutio. ¶ Charite dulcissima. Hoc noie quod gratiarū nomen est quod gratiā significat:captiua hæc puella noiabat. ¶ Dulcissima. Ex affectu coniugali dictū:nā ut uetus puerbiū est:sua cui q sponsa est dulcis:& īprimis dulcissimæ sunt uxores primis diebus illis & noctib⁹ q plenæ sunt amoris:plenæ dulcedinis:plenæ mellitissimæ suauitatis. ¶ Tuos. Hostes sigñat. ¶ Vinū iā imixtū. Denotat uinū ppinatū fuisse latronib⁹ a spōso charites medicatū cōmixtūq uenenis:uel poti⁹ medicamētis soporiferis:qle opiō est q succus est papaueris:ut somnifica pcellēs:cui⁹ largior copia mortifero somno necat. ¶ Sauciis. Vinū instar telli cerebrū ferit fumi calētis aspgine: auctor Macrobi⁹ in.vii. Saturna. ¶ Crapula. Aristo. in pblematis ad uinū ptinētibus:crapula ingt est feruor qdā & inflāmatio q plus cōflictat:q temulētia:quod mētē illa qtit & alienat:crapula aūt mēte sibi cōstāte dolorē admouet. Pli.i xxiii. resignatū uinū inqt nulli cōducit:capitis dolorē: uidet crapulā ἀπὸ τοῦ κάρα.i.a capitis dolore noiatā. Idē in.ix. crapulam ait flore resinæ crudo:& feritatem nimiā:frāgiq uirus:græce dicit κραιπάλη. ¶ Abstemius. Sobrius:& uino abstinens:prisci.n.uino temetum nomen indiderunt. Vnde temulentia appellata ebrietas:& abstemius dictus sobriosus: quasi abstinens temeto hoc est uino. Abstemius quoq dictus:q abstinet:ut apud Oratiū. In medio positorum abstemis. ¶ Hercules. Certe per Herculem:aduerbium est. ¶ Impingere. Ingerere:alias illidere. Hieronymus impegi in Danielem. ¶ Venenum. Qui uenenum dicit:ut scribunt iurisconsulti adiicere debent utrum bonum sit:an malum:nam & medicamenta uenena sunt:græci pharmacon dicunt:quod nos uenenum:quo nomine apud illos quoq tam medicamenta q noxia uenena continentur:est ergo uenenum τῶν μέσων:quod inter ancipitia uocabula numeratur. ¶ Cantharis. Poculis uinariis. cantharum libero patri dicatum:ut sciphum herculi:sciunt omnes:in cœlo est cantharus:tribus stellis constans: in aquario:ut docet Maternus:obiter annotandum:græce κάνθαρον dici scarabeum:de quo intelligendum apud Laertiū scribentem:deorum colloquia fieri per cantharum:& accipitrē. fidus interpres per scarabeum dicere debebat:scarabeū autem inter numina ægyptiorum coli testis est Pli. in.xxx. idem in.xi. tradit locum esse in thracia paruum appellatum cantharoletron.a pernicie scarabeorum:in quo unum hoc animal exanimatur:est & cantharias gemma ab effigie scarabei cognominata. ¶ Vino sepulti. Virgilius. Somno uinoq sepulti procubuere. ¶ Negocio. Difficultate. ¶ Impeditis:illigatis. impedire enim sicut compedire est innectere:& illigare. Oratius. Nunc decet umbrosa nitidum caput impedire myrtho. Hieronymus uinculatos dixit pro uinculis impeditos:scite magis q eloquenter. ¶ Imposita dorso. Lucianus narrat manum militarem ad latrones capiendos accessisse. Interq illos milites fuisse sponsum uirginis captiuæ:qui puellam dorso impositam ad suos reduxerit.

recurres ad asinū, & rursū exitiū mihi parabis, reuera ludis de alieno corio. Dū ista sycophāta ego mecū maxima cū īdignatione disputo, de uerbis eorū qbusdam dubiis, sed non obscuris prudenti asino, cognosco non Hemum illum pdonē famosum, sed Lepolemum sponsum puellæ ipsius. Nā pcedēte sermone, paulo iam clarius, contempta mea pñtia quieuere mortui, bono animo es inquit Charite dulcissima, nam totos istos tuos hostes statī captiuos hēbis, & instātia ualidiore uinū iā imixtū, sed modico tepefactū uapoř, sauciis illis & crapulla uinolētiaq madidis, ipse Abstemi⁹ nō cessat īpingere, & Hercules suspitionū mihi fecit, qsi soporiferū quoddā uenenum cantharis immisceret illis, cuncti deniq sed prorsus oēs uino sepulti iacebant, omnes partim parati morti. Tūc nullo negocio arctissimis uiculis īpeditis ac p arbitrio suo cōstrictis illis, iposita dorso meo puella dirigit gressū at suā pñā. Quā sil accessim⁹, tota citas

Ludis de alieno corio
Nūmi scortei
pecunia unde
Concidere corium
Sycophanta
Charite
Opion somnificū
Vinū sauciat ut telum
Crapula quid
Abstemius
Venenū bonum & malum
Pharmacō
Cātharus
Loc⁹ laertii
Cātharus
Scarabeus
Cantharoletros
Cātharias
Impedire
Vinculari

Votiuus
Votiuum
Dialyton
Lætus faciem
Gaudimonium
Delibutus gaudio
Seruire tẽpori sapiẽtis
Rudere
Porcelli gruniunt
Elephanti barriunt
Vinum uinculum est

¶Aduotiuũ cõspectũ. Adoptatũ: & uotis expetitũ spectaculũ: uotiuus enim hoc in loco significat uoto desyderatus. Alias uotiuũ dicimus: quod ex uoto debet & soluit: sicut ludi uotiui: apud Liui. & apud Ora. Pascit in reditũ uestrũ uotiua iuuẽca. Votitũ ueteres dici uoluerunt religione aliqua ꝓhibitũ siue interdictũ. ¶ Parẽtes: affines. Dyaliton est siue asyndeton: quæ exornatio a nr̃is dicit dissolutũ: quæ fit qñ oratio nulla cõiectatiõe interposita simpliciter effert: ut eunt: quærũt: inueniunt: afferunt. ¶ Alumni. Qui in illius domo alebant. ¶ Læti faciem. Facile læticiã præ se ferẽtes. Archaismos est: usitata apud ueteres elocutione: sic Virgilius. Nuda genu nodoq; sinus collecta fluentes. ¶ Gaudio delibuti. Læticia: & ut Hiero. uocabulo utar: gaudimonio repleti perfusiq;: tales gaudibundos appellant: ad animũ trãstulit quod est corporis: imitatus Teren. sic scribentem in phormione: satin est si delibutum gaudio reddo. Delibutus proprie unctus & unguento nitẽs dicit. ¶ Spectamẽ. Spectaculũ. ¶ Vt alienus discrepare. Præsenti negocio discrepat ꝑinde ac alienus: qui se rebus præsentibus non accõmodat: qui in læticia publica tristat: qui hilaro omniũ uultu frontẽ corrugat: prudentis est (ut aiunt) seruire tẽporibus: ille laudat ut circunspectus & cõsultus qui pñsenti negocio sese cõparẽ præstat: qui facit quod Plauti Sosia: uultũ e uultu cõparet: tristis sit heri si tristes: hilarus sit si gaudent. ¶ Proflatis naribus. Largo copiosoq; flatu anhelantibus: sic Virgi. ꝓflat de naribus ignẽ. ¶ Rudiui. Asinoꝝ ꝓprie rudere est: sicut hinnire equoꝝ: balare ouium. Geta Romanus Imperator habuit hoc familiare: ut tales grãmaticis quæstiones proponeret: ut illi dicerent animalia singula quõ uocẽ emitterent. Verbi gratia. Agni balant. Porcelli gruniũt. Elephãti barriunt. Tauri mugiũt. Asini rudiũt. ¶ Retro lepolemus agebat. Luci. cõcisior. Apu. uberior. in Luciano mẽtio nulla fit de lepolemo retro agente iumẽta: & redeunte ad latrones morte mulctãdos. ¶ Colligatos adhuc uino magis. Maius sane est uinculũ ad alligandos homines uinũ ꝙ funes ꝙ pedicæ ꝙ cõpedes. Vinũ luctator dolosus est: ut inqt eleganter Plau. pedes captat primum. Virgi. de uua scribens dixit. Temptatura pedes primũ uincturaq; linguam: uinario uinculo colligatus & corpe toto & aio pressus detinet. Qui uult hoiem uincire uinculis firmissimis: is uinciat uinculis uinariis: quibus nihil firmius: nihil tenacius sane est ad hoies alligandos. ¶ Prolatis. Depromptis: & in propatulum eductis. ¶ Nobis. Significat se Asinum: & cætera iumẽta fuisse honusta pciosis rebus. ¶ Præcipites dedere. Græci ἐῤῥίψαν κατὰ τοῦ κρημνοῦ dicunt: p eo qd est pcipites ex pcipitio dedere. ¶ Suis sibi gladiis. ¶ Prouerbiale est. Terẽ. in adelphis, suo sibi gladio hunc iugulo. Vbi exponit Donatus ueteres sic solitos loqñ nõ suo sed suo sibi gladio. ¶ Custodela. Sic a custodia custodela: ut a fuga fugela: ab umbra umbella: a puera puella: aliaq; sexcẽta: i

aduotiuũ cõspectũ effundit, ꝓcurrunt parentes, affines, clientes, alumni, famuli læti faciem gaudio delibuti, põpã cerneres oĩs sexus & oĩs ætatis, nouumq; & Hercules memorãdum spectamẽ, uirginẽ asino triumphãtem. Deniq; ipse ẽt hylarior ꝑ uirili pte, ne pñti negocio, ut alienus discreparẽ, porrectis aurib⁹ ꝓflatisq; naribus, rudiui fortiter, immo tonãti clamore ꝑsonui, & illã thalamo receptã cõmode parentes sui fouebant. Me uero cũ ingẽti iumentoꝝ: ciuiumq; multitudine, cõfestim retro Lepolemus agebat, non inuitum, nã & alias curiosus, & tunc latronũ captiuitatis spectator optabã fieri, quos qdẽ colligatos, adhuc uino magis, ꝙ uinculis dephendimus. Totis ergo ꝓlatis eruditisq; rebus & nobis auro & argento, cæterisq; onustis, ipsos ptim cõstrictos (uti fuerant) ꝑ uolutosq; in ꝓximas ripas pcipites dedere. Alios uero suis sibi gladiis obtruncatos reliqre. Tali uindicta læti & gaudẽtes ciuitatẽ reuenimus, & illas qdẽ diuitias, publica custodela cõmisere. Lepolemo puellã repetitã lege tradidere. Exin me suũ sospitatorẽ nuncupatum matrona prolixe quæritabat, ipsoq; nuptiarum die, præsepium meum ordeo passim repleri iubet, fœnumq; camello bactrinæ sufficiens apponi. Sed quas ego condignas Fotidi ditas deuotiones imprecer, quæ me formauit non canem sed asinum, quippe cum uiderem largissimæ cœnæ reliquiis, rapinisque canes omnes inescatos, atque

Suo sibi gladio
Custodela
Confugela
sospitator
Quiritare
Cameli arabici bactriani
Camelaria
Inescatus

Apologia dixit: nũc magna fugela in ganeũ fugit. Antiq cõfugelam dixerunt cõfugiũ: græce δεσμωτήριον uocãt carcerẽ publicãq; custodiã: hic signat publicæ magistratuum custodiæ diuitias fuisse cõmissas. ¶ Repetitã lege. Ex pscripto legis & formula repetit a spõso sponsa capticia: lex præterea est: ut uir fortis pmio quod optauerit donetur: quidã fortiter facit: petit pro præmio alienã uxorẽ & accipit. ¶ Eximeũ. Lego ex in me suũ. ¶ Sospitatorẽ. Seruatorẽ: sospitare est seruare: Pacuuius: populũ faustũ sempiterne sospitent: sospitas est salus. Cassiodorus de medico: uisitatio tua sospitas sit ægrotantiũ. ¶ Currutabat. Corrigendum est quæritabat: ut sit sensus: sponsa illa capticia: me tunc maxime quærebat: utpote ipsius sospitatorẽ: uel lege qritabat: quod est inclamabat uocitabatq;: & de me plurimũ sermocinabat: nã ꝓprie qritare is dicit qui qritũ fidẽ clamans implorat: ut docet. M. Var. quiritari inquit Donatus. ueteres dicebant quirites conclamari. In hanc sententiam Lucia. πολλὴν λόγον εἶχεν ἐμοῦ συναιχμαλώτου idest de me cõcaptiuo multum fabulata est. ¶ Hordeo repleri. Lucianus. ἄριστον παρέκειτο μέδιμνος κριθῶν καὶ χόρτος ὅσος καὶ καμήλῳ ἱκανός. i. prandium apponebat mihi medimnus hordei: & fœnũ uel camelo sufficiens. ¶ Bactrinæ. Camelos inter armenta pascit oriens: quorum duo genera bactriani uidelicet & arabaci: qui hoc differunt: qd arabici bina tubera in dorso habent: singula bactriani: & in pectore alterum cui incubant: oderunt equinum genus: sitim & quatriduo tolerant: lutulentas aquas libenter potant. Aliter potu non gaudent: auctores Plini. Solinus. Aristoteles. cæteri. Annotauimus apud iurisconsultos titulo de muneribus camelariam dici curationẽ camelorum: qui publica pecunia alebantur. & camelarios ipsos curatores: qd sane munus personale est: ut scri. Arcadi. bactrianum uero regnum: olim mille urbibus inclytum fuisse ferunt. Virgi. Nec bactra: nec indi laudibus Italiæ certẽt. ¶ Deuotiones. Execrationes & maledicta. ¶ Non canem. incusat & tacita deuotione detestatur fotidem millonis ancillam: qd modo in canẽ potius ab ea trãsformat? sit: ut ita posset uesci reliqs cœnæ opulẽtioris: qd canes factitare cõsueuerũt: q culinas unctiores sectantur. Lucia. ἐγὼ τότε μάλιστα τὴν Παλαίστραν ... ὅτι με ὄνον ... τέχνη μεταμείψασα ... κύνας εἰς τὸ ταμιεῖον παρεισιόντας καὶ λαφύσσοντας πολλὰ καὶ ὅσα ἐν γάμοις πλουσίων νυμφίων idest ergo tunc maxime palæstrã detestabar: ꝙ me asinũ nõ canẽ arte sua transformasset: aspiciens uidelicet canes introeuntes in aulã: & multa deuorãtes: qualia in nuptiis diuitum sponsorũ esse solent. ¶ Inescatos. quasi esca captos. Teren. nescis inescare homines: translatio sumpta ab his qui esca & cibo capiuntur.

¶Distentos.

CDistentos.Saturos :Plenos.Pli.in panegyrico:distentus solitaria cœna.Vir.Distendunt nectare cellas: ad aium quoq; Distentus
trãsfertur:ut apud eundẽ.cũ sis distentus impii curis. ℣ Rudimenta Veneris.i.post labatas primas coniugales palæstras curis
uirginales:post dulcissimã illam noctem maritalem: quæ plena uoluptatis:plena oisariæ suauitatis est.℣ Mihi. in benefici
um meum & cõmodũ.℣ Illi:parentes ac maritus.Gratias summas.Lucia.χαριν μοι εφη ηδεσ μοιγα εχειν παρα τω πατρι.i.dixit
dña apud patrem mihi gratiam hẽre:ac meminisse. ℣ Ordeo lecto.Potes seiunctim legere:ut Ordeo & cubili molliori di
cat asinum saginandum:potes ẽt iunctim copulateq; connectere:ut ordeum lectum exponas ꝑ electũ: & eximium atq;

distentos,post unicam noctem & rudimenta Veneris.recens nupta gratias summas apud suos parentes,ac maritum mihi meminisse non destitit,quoad summos illi promitterẽt honores habituri mihi. Conuocatis deniq; grauiorib⁹ amicis cõsilium dat̃,quo potissimũ facto digne remunerarer. Placuerat uni,domi me cõclusum & ociosum,ordeo,lecto,fabaq;,& uitia saginari. Sed obtinuit alius,qui meæ libertati ꝓspexerat,suadẽs ut rurestribus potius campis in greges equinos lasciuiens discurrerem,daturus dominis equarum inscensu generoso multas mulas alumnas. Ergo igitur euocato stãtim armentario equisione magna cum præfatione deducendus assignor,& sane gaudens lætusq; præcurrebam,sarcinis & cæteris iam nunc renunciaturus. Nactaq; libertate ueris initio,pratis herbantibus,rosas utiq; reperturus aliquas,subibat me tamen illa etiã frequens cogitatio, q̃ tãtis actis gratiis,honoribusq; plurimis asino meo tributis,humana facie recepta,multo tãta, pluribus beneficiis honestarer. Sed ubi me procul a ciuitate gregarius ille ꝑduxerat. nullæ deliciæ ac ne ulla quidem libertas excipit. Nam protinus uxor eius auara quidem,nequissimaq; illa mulier, molæ machinariæ

sincerum:oibus purgamentis excussis.℣ Vitia sagina
ri.Non pauci sunt qui eximant summũ bonũ esse ocii
uentrisq; delicias:ex hoc quidam cẽluit saginãdum eẽ
asinum cibariis cõgruentibus:qualia sunt ordeũ & ui
tia.Plini.uitiam ait seri oportere boote occidẽte:quod
& Virgi.ꝑcipit.℣ Rurestribus campis.Rusticis & uilla
ticis.Ita supra:sic Sidonius & alii sæpissime loquuntur.
℣ In greges equinos.Cum grex proprie minoris peco
ris sit:armentũ maioris:ακυρωσ dixisse uidetur equinos
greges.Sed Colu.M.T.& cęteri,greges armẽtoꝝ dñt.
M.Var.greges equoꝝ & equaꝝ dixit,qm̃.s.grex nomẽ
gñlius est. Armẽtũ specialius:legato usufructu gregis
uel armenti debebit ex agnatis gregẽ supplere,ut scibit
Vlpianus.eqtium eleganti uocabulo dr̃ armentũ equi
num:qua dictione iurisconsulti frequenter utũtur.In
de equitiarius dictus armentarius:quasi præfectus eq
tii. Firmicus Maternus refert equitiarium futurum,
qui natus fuerit oriente centauro.Lucianus in hãc sen
tẽtiã εκελευσε ελευθερον αφιεναι υπαιθριον και συν ταισ αγελαισ
ιπποισ νεμεσθαι. Iussit liberꝝ Asinũ sub diuo emitti i
greges eqnos & pasci,græci αγελην gregẽ dicũt.℣ In
scensu equarũ.Subagitatu,& admissura.ab inscendere
inclinatum inscẽsus nomen.℣ Mulas alumnas.Ex Asi
no & equa mulus gignitur,ex equo uero & asina geni
tos hinnulos antiqui uocabant.Mar.Varro in secũdo
de re rustica: ex equa inquit & Asino fit mulus, con
tra ex equo & asina hinulus,uterq; corũ ad usum uti
lis.Aristoteles in.vi.de animalibus hyppothelas uocat,
nostri equimulgos interpretantur:qui sunt pulli asino
rum suggentes lac equinum,ita.n.fit ne a coitu equa
rum mox arceant̃,ex onagro(qui est Asinus siluestris
mansuefacto)& equa generantur mulæ ueloces in cur
su,duritia eximia pedũ:onagro & asina genitus mulus
oẽs añcedit,in gñatione mularũ quo seminio sit asinus

spectat̃. Archadici.n.in græcia.Reatini in Italia admissarii sunt præstantissimi.Mulas non calcitrare cum uinũ biberint,au
ctor est.Pli.in.viii.& in.xxx.alumnas mulas dixit uel quasi Asino genitas,uel quia ut ait.M.Varro.Mulos & mulas nutri
cantes educamus.℣ Armentario equisione.Lucianus.ιπποφορβον uocat:quem Apuleius armentarium equisionem nomi
nat:græce enim ιπποφορβοσ pastor equorum,& armentarius nuncupatur:equisiones equorum moderatores & magistros
dicunt,qui & equitiarii nuncupantur.De equisionis uaframento scribit Valerius maximus in septimo,præterea ut anno
tant grammatici oẽs q̃bus regimen conceditur cuiuslibet rei equisiones dici posse ueteres uoluerunt. Armentarium uero
armenti pastorem dici,ab armentoq; deduci nullus ignorat:qui uel tm̃ legerit illud ex poeta uulgatissimum. Armentarius
afer agit:hyadum sidus in horoscopo armentarios facit,bubulos ouiumq; pastores,ut docet maternus in septimo mathe
seos.M.Varro refert se curasse,ut armentarius suus crebro aliquid de magonis libris legeret,quibus remedia continebãt̃
pertinentia ad armenticii pecoris sanitatem,equitium ponunt iurisconsulti Titulo de usufructu,pro uniuersitate gregis
equini. Item titulo de usu & habitatione scriptum sic est,equitii quoq; legato usu uidendum ne & domare possit:& ad
uehendum sub iugo uti.Natus oriente cẽtauro(ut inquit Firmicus maternus)aut auriga erit,aut equoꝝ nutritor & equi
tiarius.℣ Sarcinis renunciaturus.Lucia. εγω εχαιρον ωσ ουκετι αχθοφορησων ego lætabar ut pote q̃ nõ essem deinceps sarcinas
laturus.℣ Herbãtibus.Herba uirentibus, & herbescere incipientibus,pratorum epitheton cõmodissimum. Ambrosius
in examero primo: germinare deinde herbescere campos statuit: idem uiriditatem pratorum herbescentem decenter ap
pellat.℣ Subibat cogitatio.In mentem ueniebat,Pli.subit recordatio. ℣ Pluribus beneficiis.Sẽsus est cogitabã ipse mecũ,
si mihi asino tot honores tributi sunt tantæ gratiæ repensæ: quanto magis honestabor: & pluribus beneficiis afficiar:
apud istos ubi gustatis rosis humanã faciem recepero:& in pristinum Apule.reformatus aspiciar. ℣ Gregarius. A grege
gregarius dictus magister gregis,quem paulo ante nominauit armentarium equisionem,qui a Luciano ιπποφορβοσ κατα
νομευσ dicitur:alias gregarius ponitur pro uillis,& promiscuis:ut gregarius miles. Gregales sunt eiusdem gregis & so
dalicii.Plinius.equas gregales uocat:quæ in grege sunt. ℣ Mille deliciæ. Legẽdum nullæ.℣ Libertas.Non solum homini
bus:uerꝝ etiam brutis animantibus dulcissima libertas est:ut non immerito a iurisconsultis dictum sit libertatem rem esse
inæstimabilem:& a Plauto scite scriptum est:hercle uero liberꝝ esse id multo est lepidius.Item in captiuis:omnes ꝑfecto li
beri libentibus sumus quam seruimus. Auibus quoq; & feris:si semel fugiendi data est occasio satis est:nunq̃ post illas pos
sis prændere.℣ Molæ machinariæ.Lucianus ait επιστατην των ιππων.idest præfectum equoꝝ dedisse ipsum uxori:quæ μυ
λωνι εζευγνυεν hoc est molæ subiugauerit:molæ autem machinariæ nomine significatur hoc in loco mola pistrinensis siue
Asinaria. Vnde & Asinus molarius Catoni dictus.Idem memorat molas trusatiles:quæ sunt manuariæ: & quia mani
bus truduntur,iccirco trusatiles dictæ.M.Varro.Au.Gellius & pleriq; alii memoriæ mandarunt Plautum ob quærendũ
uictum: operam pistori locasse:ad circum agendas molas:quæ trusatiles appellantur.

Distentus curis
Grex armẽtum
Equitium
Eqtiarius
Inscensus
Mulus
Hinnulus
Hyppotelas
Onager
Hippophorbos
Eqsiones
Armentarius
Horoscopus armentarioꝝ in hyadibus
Equitium
Equitiari⁹
herbescere
Gregarius
Gregales
Libertas inæstimabilis
epistates ꝑfectus
Mola machinaria
Molæ trusatiles
Plautus ad molas

ℭSVBiugū.Iūctim & prima acuta lego:ut sit dictione unica subiugus eleganter dictus:qui sub iugū mittit̄:qui græce dicit ὑποζυγιος. ℣ Subinde. Identidem:frequenter.℣ Castigans.Exemplū elegantiæ:contra eos qui asserunt castigationē ptinere tantū ad uerbox̄ reprensionē obiurgationēq̄:quinetiam apud iurisconsultos:qui latine & puriter loquunt̄:scriptū legimus inter genera pœnax̄ esse flagellox̄ castigationem.Castigare ergo ex auctoritate eruditox̄ ad quā ueluti ad anchorā confugiendū est:& ad uerba & ad uerbera refertur. ℣ Vicinox̄ frumenta.Luci.scri.Asinum ἀλειν πυρους και κριθας ὁ λας coactū esse molere frumenta & ordea non solū dominox̄:uerūetiam aliox̄ cum misero ipsius cruciatu. ℣ Statuta cibaria.Iusta indignatio:q̄ uidelicet post cōcinnata aliorū cibaria:ipse legitimo:& debito cibo fraudaretur.Nāq̄ & mercenariis seruis cibarium iustū dandum est : qđ seruo(ut inquit Seneca)dominus debet. Seruus quaternos modios frumenti accipiebat in mense(auctore Donato)& id dimensum dicebatur.Vtrum a mēse an a metiendo incertum est.M.Cato cibaria ruris operariis iusta ceu lege dari iubet:ex pcepto Varronis asinos laboriosos fœno atq̄ hordeo largiore pascere debemus:& uires cibis suffundere:ne magno nequeant superesse labori:hæc uero secus factitabat:nam cum iugi labore cruciaret asinum:quia fortassis legerat apud M.Var.q̄ asinus in remissione laboris fit deterior:illū deinde minime copioso pabulo roborabat,tanq̄ ieiunium & fames ita conduceret Asino discursanti:ut homini lucubranti. ℣ Hordeū frictū. Ex luciano qui ait. κειτα μεν κριθας το ὑμον ἀριστον φρυγουσα quod significat prandium fuisse hordeum frictum:φρυγεω enim est sicco & frigo.Plautus dixit cicer frictū intelligi uolens rē uilissimā:qdam legunt fractū referentes ad molam:qua cicer molit̄,quassat̄:infringit̄:unde & faba fressa:sequitur enim & sub eadē mola meis quassatū ambagibus:græci hordeū appellant κριθην. Intuberculum oculox̄ a græcis crithe noiat̄:a similitudine uidelicet hordei,cuius & Cor. Cel.meminit in.vii. ℣ Ambagibus. discursibus & circuitu multiuio:qui fieri solet a pistrinensibus iumētis.℣ Attento.Intēto & pseuerāter operanti. Teren.in adelphis.Nimiū ad rem in senecta attenti sumus.℣ Furfures incretos,accipe incretos pmixtos non purgatos neq̄ excretos:sequitur.n.sordidos,sic Orati.in sermonibus,Incretū puris circumposuisse catillis,ubi exponunt cōmentatores,incretum pmixtū,uel incretos expone pro cribratos:quæ.s.elegātior scitiorq̄ expositio est.Incernere.n.& succernere est cribris & excussoriis repurgare.M.Cato,cū semen serito cribro tanq̄ linum:& eo terram cribro incernito altam digitum transuersum.Pli.in.xviii.farinario cribro succernunt:inde incerniculū cribri genus uocant,de quo Pli.in.viii.ne frumentarii negociatores ab incerniculis arcerent,itē M.Cato iubet in supellectile uillatica hndū esse incerniculū unū,furfures aūt increti hoc est cribati haud dubie deteriores uilioresq̄ sunt cū farina sequestrata sit ac separata.Luci.ἐμοι δε πιτυρα ἀριστον ην idest mihi furfur prādiū erat, Græci πιτυραν uocāt furfurē,unū furfurei panes pytirii dicti:quox̄ mētio fit a galieno in.i.de alimē.Rustici ueteres(auctore Gellio)apludā dixere furfurē frumēti,sicut flores uini fecē,hinc illud īesitātē furfureū panē & uinū fœtidū potātē: apludā edit floces bibit. Pli.uero tradit purgamēta milii & panici apludā noiari:inter uitia corpis fœda sunt & furfures:quox̄ mētio apud Pli.frequēs,canicas appellāt furfures de farre a cibo canū.℣ Salebroso.Signat panes furfureos:q sibi ī cibatu dabant̄ fuisse lapillis plenos:& ob id minime edules:cū aspīdine fauces lācinarēt,neq̄ mādi possēt,salebras dnt aspitates saxox̄.M.T.nunq̄ in tātas salebras icidisset,itē hæret in salebra,ide salebrosus p asp & durus.Vir.nō tā salebrosus ut añ.℣ Domitū.Scilicet me. ℣ Fortibus fa.ado.Prouerbiale est de hoib⁹,q domi foris:in urbe extra urbē forti aio & subnixo labores erūnosos tolerauerūt,q fortibus factis adoriā laudēq̄ cōsequunt̄:q gliant̄ fortunæ cruciatibus sese haud q̄q̄ succubuisse.Adoriā ueteres dnt laudē siue gliā:qa gl'osū eū putabāt eē,q farris copia abūdaret qđ ador noiat̄.Pli.in duodeuigesimo gliā deniq̄ ipsā a farris honore adoriā appellabāt.Oratiani uero iterptes exponentes illud flacci.Qui prim⁹alma risit adoria. Tradūt adoriā dici laudē bellicā:ex eo q̄ adorādi sint:qui laudē ex bello reportāt.℣ Cōgregē.sicut segregē dicimus egregiū:& a grege separatum ob excellentiam:ita congregem appellamus gregi copulatum commixtūq̄.Seneca in hippolito. Segregē sparsi per agros.℣ Mandati dominici.A domino dominicus deriuat̄:inde res & rōes dominicæ frequēter apud iurisconsultos:& a Seneca.non minus mordaciter q̄ eleganter dictum est in epistolis ad Lucilium : adiice obsonatores quibus dominici palati noticia subtilis est.℣ Pastor egregius.Ironicos pnunciandum.℣ Serius auscultator.Seriū auscultatorē nuncupamus q serio diligenter sedulo audit mādata domini:& ea nauiter exequitur:sed hic qdem malim legere serius q̄ serus: tanq̄ subindignāter dixerit serius hoc est tardus lentus & cunctator:qui non statim mandatum dominicum gerit:sed sero & cunctāter id tandem ipleuerit.M.Cato duo hæc uerba audire & auscultare:ita disparasse uidetur atq̄ disiunxisse:ut audire sit negligentis:& eius qui minime obsequi uelit:auscultare uero attendentis:& auditioni obtemperantis. Verba Catonis subscripsi quæ sunt hæc:ita est cupidus Orationis:ut conducat qui auscultet:itaq̄ auditis non auscultatis tanq̄ pharmacopolam:nam eius uerba audiunt̄.Verum ei se nemo cōmittat si æger est. ℣ Liber.solutus & nactus libertatem:quam semper expetiueram,qua nil dulcius est.℣ Quas concubinas.Festiuiter dictum in translatione speciosa a fœminis facta:quæ concubinæ fiunt uirox̄:ex eadem metaphora capræ dicunt̄ uxores hircorum:ipsi uero hirci capellarum mariti.Oratius.Quærunt latentes per thyma deuia olentis uxores mariti:iurisconsulti scribunt concubinam eam uocari:quæ cū uxor nō sit cū aliquo tñ uiuit:quæ nomie minus honesto amica appellat̄:qdā pellicē uocāt cuiuscunq̄ ætatis cōcubinā haberi posse palā est:nisi minor annis.xii.sit. Quæ in cōcubinatu est ab inuito patrono poterit discedere: & alteri se in cōcubinatū dare.Cōcubini quoq̄ dicūt pueri patici:qui īcōcubinatu sūt eox̄:qui libidie obscœna & præpostera oblectantur: Quinti.in primo:nostras amicas:nostros cōcubinos uidēt.℣ Hic spes.Hæc spes.℣ Mares.Equos intelligit.

ℭOb admissurā

subiugum me dedit,frondosoq̄ baculo,subinde castigans, panem sibi, suisq̄ de meo parabat corio. nec tantum sui cibi gratia me fatigare contenta,uicinorum etiam frumenta mercēnariis discursibus me is cōterebat,nec mihi misero,statuta saltē cibaria,p tantis præstabantur laboribus.Namq̄ ordeum meū frictū,& sub eadem mola meis quassatum ambagibus:colonis proximis uenditabat,mihi uero per diē laboriosæ machinæ attento,sub ipsa uespera furfures apponebat incretos ac sordidos,multoq̄ lapide salebrosos. Talibus erumnis edomitum,nouis fortuna sæua cruciatibus tradidit.s.ut quod aiunt domi forisq̄ fortibus factis,adoriæ plene gloriarer, equinis armentis,namq̄ me cōgregem,pastor egregius mādati dominici serius auscultator,aliquādo permisit. At ego tandem liber asinus,lætus & tripudians,gradu q̄ molli gestiens,quas opportunissimas iam mihi concubinas futuras deligebam, sed hic etiam spes hylarior in capitale pcessit exitium,mares enim

Subiugus · Castigatio uerbox̄ & uerberum · Dimēsum · Cicer frictum · Faba fressa · Crithe tuberculū · Incretus · Incernere · Succernere · Incerniculum cribrum · Pytirii panes furfurni · Apluda · Floces · Furfures ī corpe · Canicæ furfures · Salebræ · Salebrosus · Adoria · Congregē · Segregem · Dominicū palatum · Audire · Auscultare · Vxores hircorum · Concubina · Amica in cōcubinatu · Concubini

COB admissurã. Admissura dr tẽpus & actio ipsa: q mariti gregũ admittunt ad coitũ foeturæ cã. Papinius in Siluis. Expectat equus cuius de stemate lõgo Foelix emeritos hẽt admissura parentes. Columella docens: quæ ætas idonea sit ad admissurã uocãq: ex his inqt q q̃drimis minores sunt maioresq duodecim annis ꝓhibenť admissura: admissarii quoq eq appellant qui peculiariter deligunt ad equas ineũdas cã stirpis ꝓpagãdæ. in admissario: ut inqt Palladius: quatuor spectãda sunt. forma: color: meritum: pulchritudo. & ut pcipit idem Columella. admissarius equus eo tpe quo uocatur a foeminis roborandus est largo cibo & eruo ordeoq saginandus: ut Veneri supsit: q̃toq fortior inierit firmiora semina præbeat futuræ stirpi. Vnus admissarius: non minus q̃. xy. nec plures q̃. xx. debet implere: isq admissuræ potest & usq i annos uiginti plerũq idoneus esse. Quod si admissarius iners in Venerem est odore pfricatur detersis spõgia foeminæ locis & admota naribus equi. Quod locus foeminæ dixit Columella. scito significari genitalia equæ. Nã Columella, Cato, Celsus & ceteri locos appellant uuluam siue genitalia. de quibus Plinius sic in. xi. foeminis eadẽ omnia: pterq uesicæ iunctus utriculus. Vnde dictus uterus: qd alio nomine locus appellant. hoc in reliquis aĩalibus uuluam. Cato locos foeminæ uitiosos dixit: intelligi uolens foeminam catulientem: si cuius genitalia uiri coitum sitienter appeterent. Admissura Admissur? Roborãdus largo cibo Loci genitalia Loci uitio/ Satianter

ob admissuram ueterem pasti satianter ac diu sagi, nati terribiles alioquin, & utiq quouis asino fortiores de me metuẽtes sibi, & adulterio degeneri præcauentes, nec hospitalis Iouis seruato foedere, riualẽ summo furentes persequuntur odio. Hic elatis in altum uastis pectoribus, arduus capite, & sublimis uertice primoribus in me pugillatur ungulis. Ille terga pulposis torulis obesa conuertens postremis

¶ Satianter pasti. Abunde: opulenter: affatim roborati refectiq. cum ex admissura uetere exhausti lateribusq (ut inquit Catullus) ex futuris largiore pabulo fuissent saturati saginatiq. ¶ Terribiles. Notat suapte natura fuisse feroculos equos & cibi largitate ferociores factos: cibus. n. ut inquit Plutarchus in ꝓblematis, insolentiã gignit: hinc illud Plautinum. Satur hõ est hẽt pfecto in uentre confidẽtiã. ¶ Adulterio degeneri. Scribendum est degeneri: nã coitus asini cum eq inuisus infestusq est equo generoso. tanq̃ degener & uilis. nec. n. uidet esse decoꝶ: q asellus uilis & uulgaris uelit inscendere equas pstantiores: q̃rum mariti sunt eq: & non asini: ipsæ quoq equæ dicuntur fastidire asellum subactorẽ & adulteꝶ. icirco teste Plinio pcipiũt eq̃rum iubas conderi: ut Asinoꝶ in coitu patianť humilitatẽ. Comãtes. n. gloria supbire. ¶ Nec hospitalis Iouis. Græci ξενιον. i. hospitalem Iouẽ colũt: q pẽst hospitibus: qui iura hospitalitatis inter hospites sancta illibataq seruari iubet. de quo illud notissimum: Iupiter hospitibus: nã te dare iura loquunť. Veꝶ eq minime reueriti Iouẽ hospitalẽ polluto iure hospitii & foedere. hospitẽ asinũ incursare coeperũt tanq̃ riualẽ. q eundẽ amoris q̃si riuũ peteret, & eq̃s adulterare gestiret. nã ut uerissime dixit ille. Riualem possum nõ ego ferre Iouẽ: alibi annotatũ est riuales dici ꝓprie: qui ius habent aquã petẽdi ex eodẽ riuo: ex quo sæpe rixa & concertatio exoriť. inde riuales dicimus q̃si in eundẽ amorẽ deriuãtes. Quidam autumãt riuales dici æmulos de mulieribus: facta trãslatione a feris bestiis: quæ sitientes cum ex eodẽ riuo haustum petunt in ꝑlia contra se inuicẽ concitanť. hic riualitas pro ipsa æmulatione usurpatur. ¶ Vastis pectoribus. Qui uasto & ꝑgrãdi pectore præditus est is pectorosus nominatur. in obscoeno poemate: nemo est feroci pectorosior Marte: uerbum uetus est pectorare: quod significat extra pectus eiicere. M. T. in. iii. de oratore. nouantur inqt uerba quæ ab eo qui dicit ipso gignitur. ut tum pauor sapientiã omnem mihi exanimato expectorat. uastis ante pectoribus pluraliter dixit ad enormitatem pectoris & firmitudinẽ εμφατικωτερον declarandam per exornationem Rhetoricam: quæ libro ad herenniũ quarto intellectus nominatur. ¶ Arduus capite. Secundum Virgilianam descriptionem. Illi ardua ceruix argutumq caput. ¶ Pugillatur. Confligit, pugnat: colluctatur. translatio a pugillibus: qui pugillatu aduersarium premunt & luctatione subuertunt. dicitur autem pugil pugillatus pugillaria & ipsa pugna a pugno. Veteres namque ante usum ferri & armorum pugnis & calcibus: & morsibus corporũq luctatione certabant. Quod & Lucretius signat illo uersu. Arma antiqua manus ungues dentesque fuerunt: græce pictes dicitur pugil. qua dictione & nostri utuntur. ut Columella: Plinius: Iulius firmicus. inde pictale certamen pro pugillatu. Homerus pollucem appellat πυξαγαθον hoc est pugillatu præstantem. inter spectacula popularia exhibebantur & pugiles. Qui cum populo mire placerent: ideo satyrice dixit Oratius. Poscunt aut ursum aut pugiles: nãq his plebecula gaudet. Plautus in epidico inqt, ualet pugilice ꝓ firmiter & robuste. ¶ Primoribus ungulis. Equi ex genere solidipedum sunt: ita enim eleganter dicunť aĩalia quibus ungula solida est. Albertus Magnus magis doctus quam tersus cum solidipedes dicere deberet dixit corneas soleas habens animal. nulli solidipedũ (auctore Plinio) sunt cornua. a græcis μονυχα dicunť aĩalia ungulam solidam habentia. Vt sunt inquit suidas ιπποσ ονοσ ουρευσ idest equus: asinus: mulus. ¶ Obesa: pinguia. Ex descriptione poetica. Breuis alnus obesaq terga. Luxuriatq toris animosum pectus, in neniano carmine ex corpore pectoreque undique obeso. Vbi notauit. Au. Gellius obesum proprie magis quam usitate dictũ pro exili atque gracilento: tanq̃ ακυρωσ & improprie obesũ pro pingui atq uberi uulgo dicať. Verũ eruditi omnes obesum ꝓ pingui usurpant: notissimũ est illud Oratianum Eum sit obeso nil melius turdo. Plinius minus solertes esse homines tradit: quibus obesissimus est uenter. ¶ Pulposis torulis. Toros & per diminutionem torulos accipimus pro carne musculosa, pulposa: succulenta, cui inest robur: & firmitudo. In Hercule poetæ laudant toros lacertoꝶ: hinc apud Sophoclem gemebundus Hercules infit, o pectora o terga o lacertoꝶ tori, inde torosus deriuatur. Ouidius colla torosa boum. Hieronymus diaconum taxat. cui taurina ceruix esset toris adipeis intumescẽs. Plinius inulam torosiorẽ appellat. plantis toros inesse tradens per translationem decentissimam. & q̃m incidit mentio de toris & torosis: dispiciamus obiter discutiamusq quid sint trosuli: qd uocabulum in ore omnium est & in scholis grammaticalibus protritum. nihil illo Persiano carmine uulgatius Trosulus exultat tibi per subsellia leuis. commentatores grãmatistæ scholastici oẽs cõmuni cõsensu & una uoce conclamant. Trosulos dici ex auctoritate Pli. & Festi Pompeii equites Romanos ab eo qd oppidum tuscoꝶ noie trosulum sine ullo adiumento peditum coepissent. nec nos id uerum esse inficiamur. sed nimirum subest occultior quæpiam significatio in uocabulo trosuli non omnibus obuia animaduersaq: proinde nos: ut pro uirili parte: q ubiq librorum nostroꝶ facere conati sumus studiosos iuueramus re diligenter curioseq perpensa. aĩaduertim? trosulos præter illam significantiam notissimam dici delicatos: obesos: succulentos, quorum deus uenter est: quasi torosulos a torosa. s. carne & aruina. Et hoc est quod signat Nonius Marcellus si sinceriter & recte legatur, cum ait trosuli dicti sunt Torosuli. quasi habitiores a torosa scilicet pinguitudine: in nonianis codicibus mẽdosa diuisione scriptũ est, trosuli dicti sunt torro soliti: emendato rosuli. in hanc sniam est illud a Hieronymo scienter & decẽter depromptum in Iouinianũ. unius tantũ philosophi exemplum posui ut formosuli nři & trosuli: & uix summis pedibus adũbrantes uestigia imitẽtur: saltem gentilium parcitatem: hoc sigñatu dixit Varro, nunc emunt trosuli nardo nitidi uulgo attico talento equum.

Xenios Iupiter Riuales Riualitas Pectorosus Expectorare Pugillatur Pugillatus Pugna a pugno Pictes Pictale certamen Valet pugilice Solidipedes Albertus magnus doctior q̃ tersior Monycha Obesus Obesi hebetiores Tori Lacertorum tori Torosus Tori plãti De trosulis pulchra Trosuli delicati quasi torosuli

Locus Plinii
Versus Persii
Torulus

hoc haud dubie est quod intelligi uoluit Plinius, cũ in .xxxiii. scribens equites trosulos uocatos esse subiungit: quia inquit non intelligunt trosuli nomen qd' ualeat. multos pudet eo nomine appellari: multosque etiamnum trosulos uocari. Verba hæc Pliniana nos ita interpretamur. equites qui historiam de oppido trosulo ab equitibus capto: & inde trosulos se uocari: nesciunt quod uirtutis est nomen: ægre ferunt erubescuntq; quando trosuli uocantur: tanquam trosulus quasi torosulus dicatur pro succulento & hebitiore: quod nomen uitii est: & eius hominis qui solas Veneris delicias curet. ad hunc eundẽ intellectum referri cõmodissime potest & scitissime Persianũ carmen. ut trosulus non magis pro equitibus iudicibus accipiatur: q̃ pro auditoribus uoluptuariis: succosis & opimis. quos magis pigmenta flosculi lenocinia orationis: q̃ res: q̃ sensa: q̃ argumenta cõmoueant. lector perpende q̃so hoc nostrum de trosulis interpretamentũ: & sequestrato liuore diiudica nunquid dignum sit. quod in secretariis disciplinæ remotioris recõdatur: præterea torulus pro quodam quasi torque accipitur apud Plau. sic scribentem in amphitrione Tũ meo patri aũt torulus inerit aureus sub petaso. Victru. quoq; torulũ eiici tradit ex arbore excissa. Vbi torulus accipi uidet̃ p materie torta & callo ligni in se cõuoluto. mẽdũ est ĩ ipressis Victruuii codicib⁹ q nõ torulo hñt sed torculo.

uelitatur calcibus, alius hinnitu maligno comminatus, remulsis auribus dentiumque candentium renudatis hastis, totum me commorsicat. Sic apud historiam de rege Thratio legeram, qui miseros hospites, ferinis equis suis lacerandos deuorandosq; porrigebat. Adeon præpotens ille tyrrannus, sic parcus ordei fuit, ut edacium iumentorum, famem corporum humanorum largitione sedaret? Ad eundem modum distractus & ipse uariis equorum incursibus, rursus molares illos circuitus requirebã. Verũ fortuna meis cruciatibus insatiabilis, aliã denuo mihi pestẽ istruxit. delegor. n. ligno mõte deuehũdo, puerq; mihi p̃fectus imponit̃. oibus ille quidem puer deterrimus. nec me montis excelsi tantum arduum fatigabat iugum, nec saxeas tãtum sudes incursando

Velitatur
Velites
Velitatio
Hasta uelitaris

¶ VElitatur. Depugnat: contendit: congreditur. a pugna uelitum uerbo deducto. sunt autem uelites leuis armaturæ milites: a quibus uelitatio dicitur leuis contentio. Plautus, nescio quid uelitati estis inter uos: idem uerbis uelitationem fieri compendio uolo: hastam uelitarem tyrrhenus primus inuenit: de qua intellexit Ouidius illo uersu. Nondum calefacti uelitis hasta solum. ¶ Remulsis auribus. Quidam codices manuscripti habent remissis. natura generosissimo cuiq; animalium notas animi peculiares tribuit. cauda leonum index est: in equis uero & omnium iumentorum genere indicia animi aures præferunt: fessis marcidæ nutantes: pauidis subrectæ furentibus: resolutæ ægris. ex hac pliniana sententia aures remulsas accipio: non tam resolutas & remissas quam subrectas: & quasi retro ac sursum reclinatas. Anti qui remilum dicunt quasi tepandum. quidam legunt remissis sensu manifestario. ¶ Cadentium. Lego candentium. hoc est albicantium dentium. nam decidui dentes signum sunt senectutis & inualentiæ. Dentes in cæteris senecta rubescunt. equo tantum candidiores fiunt. Senectus in equis intelligitur dentium brochitate siue brũcitate: hoc est p̃minẽtia. brochi enim dentes siue brunci dicuntur prominuli. hoc trãseunter dictum sit: ut intelligas dictiones quibus Plinius, Varro. Lucilius & cetæri utuntur. a dente quod annotatu dignum est & scitu fit uerbum edentare. quod significat dentibus priuare. & excussis dentibus edentulum efficere. hoc in transcursu commemini: ut restituerem Plauto suam elegantiam suamque dictionem & plane plautinissimam: quem correctores immo corruptores interpollauerunt: sic enim scriptum legitur in Rudente. Nimis uelim improbissimo homini mala se dentauerint. Tu ita corrigito & distincte legito malas edentauerint, idest uelim maxillas ita contundi pugnis improbo lenoni: ut edẽtib⁹ fieret: & ut malas: hoc est maxillas illi edentarent. hoc est edẽtibus spoliarent excussis, crebra pugnorũ icussiõe, hic est comicus intellectus: hæc plautina elegantia, hoc uerbũ plautinissimũ. edẽtare malas dentibus excussis maxillas edẽtatas relinquere. Nam & edẽtata belua dicit̃ carens dẽtib⁹: cui⁹ morsus est minime noxi⁹. iuuat me in hæc diuerticula idẽtidem diuertere: ut una opera iuuem latinitatis curiosos: & simul uitem ex uniformi narratione fastidium. ¶ Hastis. Exertis p̃ræparatisque dentibus instar hastarum metaphoricos intelligi uult acuminatos dentes prominẽtes exertos. ¶ De rege thracio. Diodorus & poetæ tradunt Diomedẽ thracẽ equos feritate notabiles habuisse: quos carnibus humanis pascere solebat: erãt equoꝶ p̃sepia ænea: ferreis ipsi cathenis uincabant̃. caro hospitalis erat pro pabulo. hos Hercules ex thracia argos p̃duxit: occiso Diomede: quẽ suo ipsius exẽplo equis mandẽdum apposuit. hos Euristheus ad se deductos Iunoni sacrauit. ex hoc equoꝶ gñe p̃genitus est equus Seianus ille famigeratus. Pli. & Solinus auctores sunt Tyridã oppidũ fuisse in thracia Diomedis equoꝶ stabulis dig: equorum qui feri sunt & nominãtur meminit Plini. ¶ Adeon. Pro adeone. ¶ Tyrannus. Diomedes thrax. ¶ Edacium. Manducorũ: ita enim ab edacitate dicuntur. ¶ Distractus. Discerptus: diuulsus: dilaceratus. ¶ Molares circuitus. Molarum pistrinensium gyratus ambagiosos & multiuios. ¶ Requirebam. Tanquã minus molestum foret molere: & molas circum agere q̃ subire calces & morsus equinos. ¶ Insatiabilis. Fortuna cum dicatur uaga: inconstans: instabilis. tamẽ in quibusdam uexandis nimiũ p̃tinax est & immobilis: ut uerũ illud plane sit. An miseros tristis fortuna tenacirer urget. Tali fortunæ obnoxium se fuisse testat̃ Lucius noster scribens eã insatiabilẽ: inexplebileq; fuisse cõtinẽtibus ipsius cruciatibus. ¶ Pestẽ. Exitiũ: calamitatẽ: infortuniũ. ¶ Delegor. Destinor: trador: assignor. ¶ Ligno. Lignis deportandis: qd est Asinorũ dossuariorum: sic enim nominãtur: q dosso baiulant onera. M. Var. in secundo de re rustica: asellis dossuariis comportant ad mare oleum: aut uinũ: itemq; frumentum: aut q̃cq̃d aliud. Nam qd nos dicimus dorsum: ueteres dossum nominabant. unde dossuarius dictus qui dorso cõportat. Dorsualia quoq; appellamus dorsi tegumenta: maximeque in bobus ac iumentis: Iulius capitolinus tradit boues dorsualibus sericis præfulgẽtes processisse in pompa galeni imperatoris. ¶ Omnibus deterrimus. Attende loquutionem inusitatam: neq; ex regula grammatices: q̃ præcipit superlatiua iũgi debere cũ genetiuo: ut dicatur oium deterrimus: oium pessimus. Archaismos figura ẽ: sic. n. ueteres loquebant̃. qbus mutatio casuũ erat frequens & quasi peculiaris: illud Ciceronis nõ absimile ur̃. Simili mũ deo iudico: qd tamẽ (ut docet Priscianus) significat ualde similẽ: hoc aũt totũ trãstulit ex Luciano: qui ait. εισ το οϱοσ ανω επεμπε μαν και ξυλα τοισ ωμοισ εκομιζον. i. in montem superiorem mittebat ad ligna humeris deferenda. De puero quoq; quẽ deterrimum pessimumq; mortalium Apuleius appellat: Lucianus græce inq̃t: ονυ λατην παιδάϱιον ακαταϱτον. i. Asinarium puerilum impurissimum. ¶ Saxeas sudes. Vt sudes ligneæ ustulatæ uicem telorum implent: & perforant. sic & saxa acuta quæ sudes saxeæ dicunt̃: ungulas Asini cõminuebãt cõterebãtq;: & id facilius cõtingebat: p̃pterea q̃ soleis ferreis minime erat calciat⁹. Lucia. ανυποδετ. οϱει εν λιθινω. i. in mõte saxeo erã sine calciatu: iumẽtoꝶ autẽ calciamẽta sunt soleæ ferreæ.

Cauda
Aures indices ai
Remilus
Brochitas
Brochi uel brũci
edentare
Locus Plauti Correctus
Edentare malas
Edẽtata belua
Equus seianus
Equi feri
Fortuna pertinax
Dossuarii asini
Dossum
Dorsualia
Omnibus deterrimus

CO Vturbam. Corrige conterebam. ℣ Dedolabar. Verbum est proprie fabrorum: cum materiarum complanatur aspe Dedolare
ritas. Verum ab alia quoq; translatione speciosa transfertur. Ennius dixit: unum ego libellum non edolē. Sicut ergo faber Dolatoriū
dedolando cōplanat aspredinem in materiis: ita Asini coriū fustuariis ictibus leuigabat: exollebaturq; quodam quasi do-
latorio: est enim dolatorium ferramenti genus: quo lapides & ligna dolant: quidā asciam appellant, auctor Hieronymus:
fustium autem, πλιθιντικωσ dixit, quoniam ut inquit Lucianus ουξυ λοαπλωσ παιεν αλλα τοοζουσ πυκνουσ εχοντι καὶ οξειο. idest
non simplici ligno percuciebat: sed ramos densos habente & acutos. ℣ Medullaris dolor. Signat ad medullas usq; plagas

conterebam ungulas, uerum fustium quoq; crebris ictibus persæpe dedolabar, ut usq; plagarū mihi medullaris insideret dolor, coxæq; dextræ semper ictus incutiens, & unum feriendo locum, dissipato corio, & ulceris latissimi facto foramine, immo fouea, uel etiam fenestra, nullus tamen desinebat identidem uulnus sanguine delibutum obtundere, lignorum uero tanto me premebat pondere, ut sarcinæ molem elephanto non asino paratam putares, ille uero quotiens in alterum latus præponderans declinarat sarcina, cum deberet potius grauantis ruinæ fustes demere: & leuata paulisper pressura sanare me, uel certe in alterum latus translatis præquare, cōtra, lapidibus additis insuper, sic iniquitati ponderis medebatur. Nec tamen post tantas meas clades immodico sarcinæ pondere contentus, cum fluuium transcenderemus (qui forte præter uiam defluebat) pedibus suis ab aquæ madore consulens, ipse quoque insuper lumbos meos insiliens residebat, exiguum scilicet & illud tantæ molis superpondium, at si quo casu limo cœnoso ripæ supercillio lubricante, oneris impatientia prolapsus deruissem, cum deberet egregius Agaso manum porrigere, capistro suspendere, cauda subleuare, certam partem tanti ponderis quoad resurgerem saltem detrahere, nullum quidem defesso mihi ferebat auxilium, sed occipiēs a capite immo uero & ipsis aurib⁹ totum me cōpilabat,

a puero infictas penetrasse. Medulla non nisi cauis ossi
bus inest. Nec cruribus iumētorū aut canū seuosa corni
geris a iuuēta rubēs & a senecta albescēs. ℣ Coxæ dex Hallucina
træ. Lucianus καὶ αεὶ παιειν ἐς τουτο. idest semper ferie- tio iterpre
bat in ipsa coxa siue femore, interpres Luciani parum tis
curans uerbum uerbo reddere interp̄tat̄ sp posteriora Luciani
dorsi purgebat. sed p̄fecto aliud ē τονωτον aliud ωμιρος
illud dorsū: hoc femur coxāue sign̄at. ℣ Immo fouea.
Hoc totum υπερβολικοσ dictū est: simul & festiuiter: nā
mentit̄ hyperbole: & est omnis ultra fidem, sed ut præ Hypbole
cipit Quintilianus. nō tamē debet eē ultra modū, & ut ultra fidē
ait Sene. incredibilia hypbole p̄mittitut credibilia ipe- Suplatio
tret. Nostri suplationē uocāt: igit̄ Apuleius emphaticos Nullus nō
& hypbolicos dixit non foramē: sed foueā: atq; adeo
fenestrā latissimā sibi ī femore dextro fuisse patefactā:
ut crederet lector coriū in asinina coxa ictib⁹ asinarii
pueri crebrioribus eodē ingestis fuisse foraminatū: ex-
ulceratum: dissipatum. ℣ Nullus: idest non, sic ueteres
frequenter posuerunt. ℣ Identidē. Persæpe: subinde, fre
quenter. ℣ Obtundere. Sæpius tondēdo repercutere.
Trāslatio a fabrorū maleo. ℣ Elephanto paratā. Lu-
cianus. ειτα μοι επετιθει φορτιον οσ ου χαλεπον ειναι καὶ ελε-
φαντι ενεγκειν. idest postea mihi imposuit onus: quātum
elephanto ferre molestum foret & graue. ℣ Præpon-
derans sarcina. Iumentis sarcinæ imponendæ sunt cō-
pares & quasi ad æquilibrium, ut commodius ferant.
ubi enim in alteram partem præponderant torquent̄
diro cruciatu laboriosoq; iumenta: ideoq; æquis portio
nibus æquandæ sunt sarcinæ. demendo scilicet non ad
dendo, sed ut puer qui nihil aliud meditabatur: nisi asi
ni cruciatus & exitium nō ligna demebat sarcinæ præ
ponderātis ad releuandū asinū: sed saxa insup addebat
ad cruciandū: hoc idē Lucianus. ℣ Pressura. Pressiōe: Præssura
nomē est. sic Lucianus: coricii pressura croci. ℣ Circa.
Lego cōtra. hoc ē ecōtrario. ℣ Immodico. Nimio: p̄-
gradi. una dictio est. ℣ Præter uiā. Iuxta: quo in signifi
catu pp quoq; accipit: sic Lucreti⁹. Propter aquæ riuū: Propter
sic Vir. pp aquā. apud Terētiū in phormione scriptū ē: præter ca-
ita fugias ne præter casam quod aiunt: ubi illud præter sam
casam exponit̄ a Donato p̄ añ casam. itē apud Gelliū. Fugitiu⁹ p̄ter oculos dñi iret, p̄ añ oculos & iuxta. ℣ Ab aquæ ma- Mador
dore. Aspgine: & ifusiōe: sic i prio urinæ madore me pluerēt. Mador. n. sign̄at ifusio & humectatio. Salu. igēs terror erat
ne ex latere noua monumēta madore ifirmēt. Madulsā ebriū dixerūt, qa madid⁹ uio eēt & madore liberi pfusi⁹. Lu. i hāc Madulsa
sniam καὶ ποταμοσ ην αεννασω τυ οδω. οδε ταυτωδε ημαιτων φειδομενοσ οπις ωστων ξυλων επεμοι καθεζομενοσ επερα τον ποταμον. i. fluui⁹
erat i uia perēnit fluēs: puer āt calciamētis pcēs post ligna mihi isidēs flumē trāsibat. ℣ Suppōdiū. Elegās scitūq; uocabulū: Superpon
quo sign̄at illud pōd⁹ & qddā q̄si auctariū qd sup sarcinā legitimā ipōit, dictio cōposita, copulata: q̄ ex itegro & corrupto: dium
eadē formula dixit Plau. cētū pōdiū: p pōdere cētū librarū: sic assipōdiū & dupōdiū ueteres dixerū. ℣ Ripç supcilio. Margie Cētū pon-
& sūmitate. Cōsilr Virg. Ecce supcilio diuosi tramitis undā elicit: ut. n. supcilia i nobis alta sunt & sublimia: sic metaphori pium
cos supciliū p altitudine ac sumitate aliarū quoq; rerū usurpat̄. Pli. in. xi. nihil alti⁹ supciliis: aruptiusq; supbia iuenit in cor- Assipōdiū
pore. Vbi solitaria eēt. Supciliū p fastu ipso & grauitate accipi satis notū ē: uel illo testimōio. Terrarū dñm pone supciliū: Supciliū
uū supciliū cēsoriū p grauitate maiestateq; accipit̄ a Valerio: & supciliosus dr̄ auster⁹ & grauis: ut supra dixim⁹. ℣ Deruis- Supercilio
sem. Corruissem: cecidissem. Lucia. καπνων καὶ αχθοφορων καταπεσοιμι. i. labore & pōdere p̄ssus cecidissem. ℣ Egregi⁹ agaso. sus
Ironicos. ℣ Suspēdere. Subleuare: sustollere. χαμοθεν επεγειρειν. i. ex hūo subrigite. iterpres Luciani, deceptus inqt camo eri Error inter
gebat: credidit. n. χαμοθεν a camo qd̄ genus freni ē deriuari: cū aduerbiū sit significās ex humo qd̄ sat liquet græca callēti- pretis
b⁹. ℣ Manū porrigere. χειρα μοι επιδιδουναι. ℣ Pōderis detrahere. του φορτιου αφελειν. ℣ Occipiēs. Incipiēs. ℣ Cōpilabat. Pilos Luciani
peruellebat: signat. n. ita se fustuario cęsum: ut nec pilus in toto corpe relinqueret̄. Nāq; cōpilare (ut auctor ē Asconius Pe- Compilare
dianus) est ita peruellere, & furari: ut ne pilos qdē i corpe cōpilatores relinquāt ex eodē fōte, illa quoq; uerba sūt suppilare
& expilare: hic cōpilare dr̄ scriptor q aliena furat̄, & in unū q̄si corpus redigit, cōpilare. n. auctore festo ē cogere. Ambrosi Ambrosi⁹
us dictus ē a Hieronymo cōpilasse hexameron Origenis. Q m̄ uidelicet: q̄ ob origene dicta fuerāt græca ligua, hic furtim cōpilauit
in librū suū trāstulit latine cōpositū: & qd ille fusi⁹ tradiderat & uberi⁹: hic sucictius retulit & astrictius. Vir. cōpilator Ho origenis
meri dictus ē ab æmulis, qm̄ uersus homericos ad uerbū pene trāsferebat: ex alienisq; racemis uindemiā sibi faciebat: q il hexamerō
le r̄ndit magnarū eē uiriū clauā Herculis extorq̄re de manu: auctores ueteris bibliotecç mutuo se cōpilauerūt, ut inqt Ma
crobi⁹. Lucia. in hac sniam. αλλα ανωθεν απο της κεφαλης καὶ των ωτων αρξαμενοσ συνεκοπτε με. τω ξυλω εωσ επεγειρωσι με αι πληγαὶ
idest superne incipiens a capite & auribus fuste me concidebat, eo usq; dum me plagæ ipsæ excitarent.

CEDENS fuste grauissimo, donec fométi uice, me pla. gæ suscitarent. Idem mihi talem excogitauit perniciẽ spinas accerrimas & punctu uenenato uiriosas torti li nodo in fascem constrictas, caudæ meæ pensilem delegauit cruciatum. ut incessu meæ commotæ incita tæque, funestis aculeis infeste me conuulnerarent. Ergo igitur ancipiti malo laborabam, nam cum me cursu proripueram, fugiens acerbissimos incursus uehementiore nisu spinarum feriebar. si dolori par. cens paululum restitissem, plagis cõpellebar ad cur. sum, nec qcq̃ uidebatur aliud excogitare puer ille ne quissimus, quam ut me quoquo modo pditum iret, idq; iurans, & nonnunq̃ cõminabat. & plane fuit qd̃ eius detestabilẽ maliciam ad peiores conatus stimu laret. nã quadam die, nimia eius insolentia expugna ta patientia mea, calces ualidos extuleram. Deniq; tale facinus in me comminiscit, stuppæ sarcina me satis onustum, properecq; funiculis constrictum, pro ducit in uiam. deque proxima uillula spirantem car. bunculũ furatus, oneris in ipso meditullio reponit. Iãq; fométo tenus calescẽs, & enutritus ignis, surge. bat in flãmas, & totum me funestus ardor inuaserat, nec ullum Pestis extremæ suffugiũ, nec salutis aliqd̃ apparet solatium, & ustrina alis moram non susti/ net, sed meliora consilia præuertitur, sed in rebus se uis adfulsit fortunæ nutus hylarior. Nescio an futu. ris periculis me reseruans, certe præsente statutaq; morte liberans. Nam forte pluuiæ Pridianæ recens

CEDIT. Purior lectio est cedens, hoc est feriens ac percutiens. ¶ Spinas acerrimas. Lucianus dixit. ακανθῶν ὀξυτάτων φορτίον, idest spinaq; acutissimaq; fascem uinculo strictissimo deligasse sub cauda. ¶ Viriosas. Virulẽtas: exitiales: pestiferas. inter uirosum & uiriosum hæc interest. Quod uirosus dr̃ uenenatus: uiriosus uero appetens uiri: inde fœmina uiriosa: & loci muliebres uiriosi dicti. s. coitũ appetẽtes: a uiro uiriosus prima correpta deducitur. Virosus uero ab eo qd̃ est uirus: quod uenenum significat prima producta inclinat, ideoq; hic legere malim uirosas q̃ uiriosas: sed quocunq; modo legat, dictio est a ueneno deducta inclinataq;. ¶ Tortili. Flexili, a torquendo tortilus dictus. Virgilius. Fit tortile collo aurum in gens coluber. ¶ Pensilem cruciatum. Significãtissimo epitheto cruciatus ille qui sub cauda infestat iumenta expressus est pensilem nuncupando. est enim suspensus sublatusq;: pensiles hortos: pensilia pauimenta, pẽsiles plumas: & uuas dicunt eruditi a pendendo omnia deriuata: in obscœno carmine haud indecenter dictum pulchre pensilibus peculiati. Lucianus ἀπεκρέμα ὄπισθεν ἐκ τῆς οὐρᾶς. postilena Plauto significare uĩ id tortile incuruũq; loramẽtũ: quod sub cauda iumentoq; poni solet, a post ut opinor nuncupata. in posteriore. n. parte subterponitur. Verba Plauti ex casina hæc sunt: ita te aggerunda curuum aqua faciam probe ut postilena possit ex te fieri: uocabulum hoc nusquam alibi quod equidem meminerim reperitur. ¶ Ancipiti. Duplici: spinaq; scilicet aculeis si pcurrissem: & plagis agasonis si substitissem. Lucilius ancipites cardines dixit p duplices: & M. Varro ancipiti inquit urgeretur bello pro duplici. Alias anceps dubium periculosumq; significat. Virgilius. Anceps belli fortuna fuisset. interdum anceps accipitur pro acuto ex utraq; parte. Lucilius: ucte atq; ancipiti ferro effringam cardines. ¶ Nixu: conatu. Impulsu spinarũ aculea rarum, græce προσβολή. ex Luciano totum ad uerbum sic scribente. εἰ μὲν ἀτρέμα προΐοιμι φυλαττόμενος τῶν ἀκανθῶν τὴν προσβολὴν ὑπὸ τῶν ξύλων ἀπωλλύμην· εἰ δὲ φεύγοιμι τὸ ξύλον, ἤδη τότε εἰς τοὔπισθεν τὸ ὀξὺ προσέπιπτεν. i. sine lente ire cauens spinaq; nisu fustibus male peribam. Si autem fugiens ictum fustiũ procurrerẽ, tunc me illud sub cauda aculeatũ lancinabat. ¶ Perditum iret. Vexaret: extingueret: morte mulctaret. Terentius: cur te is perditũ. Lucianus ait καὶ ὅλον ἐργον ἦν αὐτῷ ἡ κατὰ τῶ ἐμῶ ἀπώλεια. idest hoc unũ opus erat agasoni meo me conficere ac perdere. Marcus Cato dixit, contumelia factum itur. significans operam dari quo fiat contumelia. ¶ Expugnata. Cum inquit patientiam meam insolentia agasonis immodica expugnasset uicissetq;: expugnatur patientia in nobis: qñ amplius patientes tolerãtesq; iniuriarum esse non pos sumus. Ouid. Multa diuq; tuli: uitiis patientia uicta est. ¶ Calces extuleram. Lucianus ait. λὰξ ἐκίνησα calce percussi εἶχε δὲ καὶ τοῦτο τὸ λακτίζειν μνήμη. i. habuit semper in me moria illum calcis ictum: græci dicunt λάξ per aduerbium quod significat cum calce: annotat Caper grãmaticus dicendũ esse & scribendũ calces, per. c. quando significat glutinum parietum, cũ uero pedis dicitur calx, per. x. uerum obseruationes tales prærancidæ nimis sunt & superstitio sæ: calcem dicimus partem pedis: & ipsam quoq; percussionem. ¶ Stuppæ sarcina: græci στυππεῖον uocant stuppam: & a græco uocabulo (ut opinor) dictio latina defluxit: quis Seruius grammaticus stuppam a stipando dictam esse prodiderit. Plinius in. xix. quod proximum cortici fuit stuppa appellat. Deterioris lini lucernarum fere luminibus aptior: ab eodem stupparius malleus dictus quo lina tunduntur curanturq;. ¶ Spirantem carbunculum: prunã uiuentem ardentẽq;: quæcunq; spirant uiuunt: & quæcunq; uiuunt spirant. inde carbo spirans elegãter dictus scintillans: ardens: lucens. Illa. n. carbonis uita ẽ, sicut econtrario extinctus. q sine spiritu ẽ. carbo cũ in foco perlucet tempestatẽ præsagit. Lucianus nõ carbũculũ sed titionẽ ignitũ raptũ eẽ de foco tradit his uerbis. ἐκ τῆς ἑστίας κλέψας δαλὸν ἔτι θερμὸν. i. ex foco furatus Torrẽ etiã nũc ardentẽ. ¶ Meditullio. in medio ipsius sarcinæ stupparię: meditulliũ. n. dr̃ mediũ: super qua dictione in superioribus plura. Lucianus ἐνέκρυψε μέσον τοῦ φορτίου. Torrẽ intra stuppã clanculũ recõdidit. ¶ Fomẽto. Quis ignorat stuppã potentissimũ esse flãmæ suscitabulũ: & ignis alimentũ. Virgilius quoq; in Troianæ classis incẽdio posuit stuppam. Velut fomitẽ flammã corripuisse: extitisseq; uaporis incentiuũ. Fomenta a fouendo. i. calefaciendo dicta sunt, uocamus aũt generali uocabulo oĩa quæcunq; ad fouendũ sunt accõmodata, apud Pliniũ & Celsum frequens mẽtio est de fomentis: ægritudinũ fomites quoq; flammæ nutrimenta dñr: grãmatici assulas ex arboribus excussas fomites appellant: alii scintillas quæ ex ferro candenti malleis excutiunt. ¶ Suffugiũ. Sic silius Suffugiũ infœlix miseris & inhospita quercus. ¶ Vstrina. Crematio, exustioq;. ¶ Præuertitur. Præuenit: anticipat: prærterit: exustio enim ac flamma nõ sinit hominem meliora excogitare consilia: sed remedio præsentissimo sese quocunq; modo liberare compellit, præuertire significat Plautus anteponere: in captiuis inquit sequere te ut amittam ei rei primum præuerti uolo. ¶ Fortunæ nutus. Sicut dei & principis nutus pollens potensq; est: ita & fortuna nutu hylariore blandiri, interdum solet his quos mox grauius allidit & cernulat. ¶ Statuta morte. Quam mihi statuerat decreueratq; nequissimus agaso. ¶ Pridianæ. Prioris diei. pridianum enim a pridie: idest priori die denominatum est: pridiana obsonia dixit Suetonius in Tiberio: quæ supersunt die pristino, itẽ in Caligula, marcescẽte inqt stomacho pridiãi cibi onere. Pli. pridiana balnea appellat: qbus pridie hõ usus sit.

Virosus
Viriosus
Tortilis
Pensiles
cruciatus
Postilena
Ancipites
Anceps
p acuto
Cõtumelia factũ itur
Expurgata patientia
Calx
Stuppa
Stuppari9 malleus
Carbo
Spirans
Meditulliũ
Stuppa
fomes
flammæ
Fométa
Fomites
Vstrina
Præuertere

CON ceptaculũ.

conceptaculum aquæ lutulentæ proximum conspiciatus ibi memet improuido saltu totū abiicio. flammaque prorsus extinta, tandem & pondere leuatus, & exitio liberatus euado. Sed ille deterrimus se temerarius puer, hic quoque suum nequissimum factum in me retorsit, gregariisque omnibus affirmauit me sponte uicinorum foculos transeuntem, titubanti gradu prolapsum, ignem ultroneum accessisse, mihi etiam arridens addidit, quousque ergo frustra pascemus ignigenum istum, nec multis interiectis diebus, longe peioribus me dolis petiuit, ligno enim quod gerebam, in proximam casu iam uendito, uacuum me ducens, iam se nequitiæ meæ proclamans imparem, miserrimumque istud magisterium renuens querelas huiusmodi concinat. Videtis istū pigrum tardissimumque & nimis asinum, me præceteris flagitiis nunc nouis periculis etiam

¶ CONceptaculum. Lacunam signare uidetur. quæ (ut grammatici tradunt proprie) fossa est: qua stare cōsueuit aqua col lecta: alio nomine lamæ uocantur: de quibus Oratius, Viribus ureris per cliuos flumina lamas. Frontinus conceptelas ap pellat aquarum conceptacula: quas ipsemet piscinas interpretatur: sic scribens libro primo de aquæ ductibus. Nec uirgo nec appia nec alsietina conceptelas. i. piscinas habent. Lucianus græco uocabulo τελμα dixit: quod hic noster conceptacu lum. græci τελμα uocant locū cœnosum & lacunā: uerba Luciani hæc sunt. ριπτω εμαυτον του τελματοσ εστευγροτατον. proii cio memet in humectissimam lacunæ partem. ¶ Retorsit. Reflexit: conuertit, perinde ac ego huiusce noxæ auctor extitis sem. Lucianus. καὶ τουτογε ο τολμηροσ παισ προσελθων εμου κατεψευσατο idest audax puer domum reueniens in me hoc totum crimen coniecit: dicens meapte sponte in fo cum prosiliisse. ¶ Gregariis. A grege gregarii dicti: est autem gregarius uilior homo: qui in grege sit. Grega rios milites uocant uilliores, abiectoresq́, sicut econ trario egregios dicimus præcellentes & eximios: qua si exēptos ex grege, possunt quoq́ gregarii accipi pro pastoribus: qui gregibus pecuinis præsunt, ut exponas hoc in loco gregarios pro pastoribus siue mancipiis: quæ in eiusdem familiæ grege haberentur: supra dixit gregarius ille perduxerat: ubi exposuimus gregarium dici gregis armenticii nutritorem & præfectum. ¶ Ti tubanti. Vacillanti: & lapsabundo. Titubantia apud antiquos dicta est uacillatio. Suetonius refert Clau dium linguæ titubantia laborasse. Talipedare uerbū est priscum, quod significat titubare: uacillare & quasi talis insistere. ¶ Vltroneum. Me scilicet sponte & ultro in ignem accessisse. Hieronymus. Vltroneas aiunt pu tere merces. ¶ Ignigenum, Quasi ignis & flammæ pro genitorem auctoremq́: ignigenus quasi ignē gignens: contra ignigena ex igne genitus, sic poetæ Bacchum ignigenam uocant: ꝓpterea ꝙ igne Iouiali ex semeleꝑ genitus esse memoratur. ¶ Petiuit, Insidiose inuasit & agressus est, petere enim īterdū percutere est, inuadere: aggredi, idē petitiōes gladiatorꝝ agressiōes dictæ. Mar cus Tullius in catilinam, quot ego tuas petitiones. Ita coniectas ut uitari posse non uiderentur: parua quadam declinatio ne: & (ut aiunt) corpore effugi. Bouem cornupetam appellant: quasi cornibus percutientem, de quo iurisconsultus. si bos inquit cornu petere solitus petierit: aut mula propter nimiam ferocitatem. ¶ Ligno uendito. Lignis uenditis: singularis numerus pro plurali, ligni appellatio (ut scribit Vlpianus) nomen generale est: & proprie lignum dicimus, quicquid com burendi causa paratum est. Ideoq́ si cui ligna legata sint, quod comburendi causa paratum est continetur: siue ad balnei calefactionem, siue dietarum hypotaustrum: hæc uerba passim leguntur libro de legatis tertio. ubi acursius tanquam ali quid præclarum interpretaretur hypotaustras exposuit loca esse ubi stant ægroti, quod latinitatis seruantissimi ualitudi narium appellant. Sed nil mirum si in dictione mendosa mendosissimum dedit interpretamentum: cum in sinceris cecu tiens subinde hallucinetur: ego emendandum censeo hypocaustum siue hypocausin: siue hypocaustarium: tot enim mo dis dici potest: qđ uoluptariū interpretaṫ: ēst enim locus in quo ignis succendiṫ & erumpit. calefaciendis uaporādisq́ bal neis: cubiculisq́ præparatus. Vnde απο του υποκαίεσθαι. idest subter calefacere ac succendere est nominatus. Victruuius in qn to in describenda balnearum dispositione eleganter docet: quemadmodum supra hypocaustum, siue hypocausin ahena tria sunt componenda. unum caldarium: alterum tepidarium: tertium frigidarium: & ita collocanda: ut ex frigidario in tepidarium: ex tepidario in calidarium aqua influat: de his Papinius in primo siluarum. Tenuem uoluunt hypocausta uaporem. Plinius quoq́ in epistolis meminit hypocaustorum. Latini uaporarium interpretantur. Marcus Cicero in epi stola ad quintum fratrem. Ita erant posita: ut eorum uaporarium ex quo ignis erumpit esset subiectum cubiculo: erit ita q̃sensus hic iurisconsulti: legatis lignis contineri illud quod paratum est ad balneas calefaciendas, & ad hypocaustum die tarum, idest ad uaporariū cubiculorum: ut planius explicem: quod paratur ad calefacienda uaporandaq́ cubicula: qualia apud transmontanos sunt frequentissima: ipsi stuffas uocant. interdum enim uocabulis barbaricis utendum est: ut res eru ditior liquidius illustretur: nam illud ignis conceptaculum ad calefaciendam dietam non absurde hypocaustum dici pos set: dietæ autem: quarum crebra est mentio in libris iurisconsultorum historicorum poetarumq́ sunt cubicula siue cœna cula in quibus uiuimus: uersamurq́. Vnde a conuersatione uictuq́ uerbo græco dicta sunt διαιτῶμαι: enim significat ui uo & conuersor. Quidam nostro sæculo clarissimi: quos a me nominari in ea parte qua reprenduntur inhumanum est: dietas appellatas esse autumant ꝙ in eis die edatur: idq́ etymon fulciunt auctoritate Varroniana: nusquam hoc a Varro ne traditum lego, & quia non lego minime credo hæc esse Varroniana. A dieta dietarii uocantur: qui in aliena cœnacula se dirigunt furandi animo, qui (ut scribit Vlpianus titulo de extraordinariis criminibus) plusquam fures sunt puniendi: in ibi perperam & corrupte legitur detractarii pro dietari. Non inuitus diuerto nonunquam, in extraordinaria hoc ge nus annotamenta, propterea ꝙ scio talia non minus esse iucunda & grata studiosis, q̃ ordinaria interpretamenta, in com mentariis Suetonii: Propertii: Tusculanarum secutus sum morem hunc: ut flosculos doctrinarum per interuella insere rem: & nodos scriptorum aliorum saluatim in transcursuq́ enodarem: quæ lectores (nisi mihi amici blandiuntur) ualde delectant, & ex illa commentatione continenti quasi lassescentes reficiunt: recreant, recentant. Sed iam domum repedan dum est: & institutum opus peragendum. ¶ Vacuum. Sarcina lignaria exoneratum. Lucianus dixit γυμνον καὶ αξυλον κο μιζων. ¶ Magisteriū renuens. Recusans officiū muniaq́ Asinarii & in beluas præfecturā: magistrare est moderari, & mon strare. unde magister: magisterium: magistratus deriuantur. ¶ Concinnat. Apte confingit & concinniter facit. ¶ Videtis. Apud Lucianum sic inquit τουτον δεσποτα τον ονον ουκ ιδεσ οτι βοσκομεν αεργὸν καὶ βραδειν, idest o domine nō uides ꝙ pascimus hunc asinum cessatorem & tardum. ¶ Nimis asinum. Allusit ad asinorum naturam. qui fere tardigradi sunt & pigri. hinc optimo epitheto dixit poeta. Tardi costas agitator aselli. ¶ Præ cæteris. Præter cætera flagitia.

Lacuna
Lama
Cōceptelæ
Gregarius
Titubātia
Talipedare
Ignigenus
Ignigena
Petere
Petitiones gladiatorię
cornupeta
Ligni appellatio
Hallucinatio
acursii
Valitudinarium
Hypocaustum
Vaporariū
Caldariū
tepidariū
Frigidariū
Stuffæ uocabulū barbarꝝ
Dietæ
Dietarii
Magistrare

angit,ut quemq;.n.uiatorẽ proſpexerit,ſiue illa ſit uetula mulier,ſiue uiro nubilis,ſeu tener puellus ſeſe illico diſturbato geſtamine,nõnunq̃ etiã ipſis ſtramentis abiectis furens incurrit,& homines amator talis appetit,& humi proſtratis illis inhians,illicitas atq; incognitas temptat libidines & ferinas uoluptates, auerſam uenerem inuitat ad nuptias.nã imaginẽ, at ſauii mentiendo ore improbo cõpulſat ac morſicat, quæ res nobis nõ mediocris lites atq; iurgia, immo forſitã & crimina pariet.nũc etiã uiſa quadã honeſta iuuene ligno (quod deuehebat)abiecto:diſperſoq;,in eam furioſos dixerit impetus, & feſtiuus hic amaſio humo ſordida proſtratã mulierem,ibidẽ in corã omnium geſtiebat inſcendere,quod niſi ploratu geſtuq; fœmineo cõclamatũ uiatorũ præſidium accurriſſet, ac de mediis ungulis ipſius eſſet erepta,liberataque. miſera illa compauida atque dirupta ipſa quidẽ cruciabilem cladem ſuſtinuiſſet,nobis uero pœnale reliquiſſet exitium. Talibus mendaciis admiſcendo ſermones alios,qui mecum uerecundum ſilentium uehementius premerent, animos paſtorum in meam perniciem atrociter ſuſcitauit. Deniq; unus ex illis, quin igitur publicũ iſtũ maritum inquit,imo cõem omniũ adulrerum,illis ſuis monſtruoſis nuptiis condignã uictimamus hoſtiã,& Heus tu puer ait,obtruncato protinus eo,inteſtina quidem canibus noſtris

ANGIT.Cruciat:torquet.angor animi eſt & corporis cruciatus:ab angendo angina dicta:quę morbus angit fauces & ſtrangulat:græce ſynãche appellatur:uulgo ſquinãtia:& ita apud Hippocratem paſſim legitur.Morbus eſt acutus mortiferuſq; ſtatim necans niſi citiſſime ſuccurratur:hinc angerona quoq; dea nominatur : cui a Romanis ſacra inſtituta ſunt ad anginam propulſandam arcendamq;.cũ omne genus aĩaliũ:quodã tpe angina conſumeretur:cuius feſta angeronalia dicebantur:hæc diua præſul ſilentii habebat.Ideoq; eius ſimulachrũ fit pnexo obſignatoq; ore.tradunt tutelarem deum urbis Romæ fuiſſe angeronã:quæ digito ad os admoto ſilentium denunciat:quaſi monens ſilendum eſſe alterum urbis Romæ nomen quod in arcanis cerimoniaꝝ habebat: quod in uulgare nefas erat:auctores Pli.Solinus.Macrobius.Feſtus.cæteri.illud adde qđ anginã uinariam habere dicuntur:qui uino ſuffocantur.℣ Viatorẽ.Generali uocabulo uiantem:alias uiatores nominati ſunt miniſtri,qui ex uillis Senatores accerſebant in curiam (auctores.M.Tullius.Plini⁹.& Columella) ℣ Siue ſit uetula . Lucianus. επαν γυναῖκα η παρθενον καλην καὶ ωραιαν ιδεν η παιδα απολακτισας επεταιδε δρομω επ αυτους.i.ſi mulierem uel uirginẽ formoſam ac uiro maturam:ſiue puerum uiderit calcitrando furens eos curſu inſectatur. ℣ Viro nubilis.Iam matura uiro:iam plenis nubilis annis : quartodecimo ætatis anno hoies pubeſcunt. Tũc enim moueri icipit uis generationis in maſculis:& purgatio fœminaꝝ.Tũc puellæ maturæ uiro ſunt & nubiles,tunc maſculi aliena tutela eximuntur,quaſi uirili iam robore muniti:fœminæ uero pp uotorum feſtinationem maturius biennio legibus a tutela liberant. Iuſtinianus Imperator libro primo inſtitutionum conſtitutione imperatoria pubertatẽ in maſculo terminat (ut diximus)poſt decimũquartũ annum:fœminas uero poſt duodecim annos completos uiri potẽtes nubileſq; eſſe ſancit.℣ Puellus.Antiqui puellos dixerũt pueros:ut.M.Varro.Lucilius.Trãquillus:& cæteri.græce.παιδίον καὶ παιδάριον noiatur. ℣ Geſtamine. ſarcina. ℣ Amator talis.Aſinus aſinas appetere debet inſtinctu naturali,hoc uero monſtrum eſt ſi hoies appetit: & cum hoibus concubere geſtit.℣ Inhians.ſitiẽter deſyderãs,& cupiẽter appetẽs.℣ Dicimus inhio huic rei: & hanc rem,cũ datiuo & accuſatiuo.Martialis:inhians Gazæ:ut magnus draco:quem canunt poetæ. Statius: fraternos inhiantẽ obitus: qui appetenter quippiã & immodice cõcupiſcit ore patulo & hianti imminet incumbitq; rei expetitæ.Inde ihiare dictũ pro cõcupiſcere.℣ Inuitat ad nuptias.Symbolicos:& uelamẽto uerboꝝ uerecundo concubitũ ſignificat.Lucianus quoq; cõſimiliter græce dixit γαμειν εβουλετο. uxorem ducere uoluit.℣ Auerſa Venere.Cõcubitũ puerilem:& obſcœnum atq; præpoſterum:eleganter auerſam Venerem appellat.Iulius Capitolinus in uita Albini imperatoris,mulierarius inquit fuit inter primos amatores auerſę Veneris ſemper ignarus.Marcus Cato in hoiem muliebria patientẽ aduerſus inqt:& auerſus ipudicus es:præpoſtera quoq; & poſtica libido nũcupat auerſa Venus: de qua dixit Plinius ſeueriter & ſancte:in hoium genere maribus diuerticula Veneris excogitata omnia ſcelera naturæ,fœminis uero abortus, quantum in hac parte multo nocentiores q̃ feræ ſumus: quicunque horoſcopum habuerit ĩ quarta parte Capricorni præpoſteris libidinum amoribus mulieres perſequetur:ut docet maternus in ſeptimo.item ille cum uxore ſua impuro coitu miſcetur,in cuius horoſcopo Iuppiter:& Mercurius poſiti fuerint in occaſu:& eos Saturnus diametra raditione percutiat.Coitum auerſum eſſe elephantis:camelis:tigribus:leoni: cuniculis tradunt,qbus auerſa ſunt genitalia.℣ Sauii.Baſii,oſculi. ℣ Morſicat.Lucianus.δακνει εν φιληματος σχηματι:ideſt mordet ſub oſculi prætextu:morſicatim aduerbium eſt quod ſignificat cum morſu,quod alio quoq; aduerbio mordicus dicitur. ℣ Lites pariet. Lucianus.ἐκ τουτου σοι δικας καὶ πραγματα παρεξει.i. ex hac re lites tibi & negocia faceſſet. ℣ Quadam iuuene.De fœmina dictum,ſic Ouidius. Siue petis iuuenem:iuuenes tibi mille placebunt.Plinius in ſeptimo.Cornelia iuuenis eſt & parere adhuc poteſt.℣ Amaſio.Amator:declinatur amaſio amaſionis pro amatore uſurpamus, ut adagium & adagionẽ dicimus ꝓ prouerbio.ſic amaſionem & amaſium apud Plautũ ὑποκοριστικως amatorculus pro humili puſillo minuto amatore ponitur.℣ In coram omnium,archaiſmos pro coram omnibus. Terentius : uereor te in coram laudare.Sic & infra in.x.dixit. iuniorem in coram ſui funerari uidebat.℣ Inſcendere.Suagitare. ℣ Compauida. Paueſcens: tremiſcenſq;.Romani codices habent compauita:quod non diſplicet,ut compauita ſignificetur complanata, compreſſa, conculcata:ab aſino.ſicut pauimenta pauiendo coæquantur & piſtatione ſolidantur.℣ Dirupta.Enormitate ſcilicet genitalis Aſinini.℣ Pœnale.Noxium:peſtiferumq;.a pœna pœnale deducitur. ℣ Publicum maritum.Feſtiuiter nec minus decenter Aſinum appellat publicum maritum:tanq̃ fœminas omnes inire ac ſubagitare cupiẽtem. De Cæſare dixit Curio: eum eſſe oium uiroꝝ mulierem: oium mulierũ uirũ : a Iuuenale quoq; dictum eſt. fiet amator publicus . ℣ Monſtruoſis nuptiis,illæ nimirꝝ monſtruoſæ portentoſæq; ſunt nuptiæ,quæ inter diſpares fiunt,quibus iumenta & hoies copulantur. quæ inter Aſinũ fiunt:& fœminam.Naturalis.n.cõiunctio & coitus ille eſt:ut Aſinus Aſinæ.Equus equæ.Hõ homini cõiungat.Nãq;(ut docet Ariſto.in pblematis) ĩ totũ cognata cognatis & ſui generis cõcumbunt.℣ Victimamus.Imolãus. ſacrificamus,uictimarii dicti q pſunt hoſtiis imolãdis.℣ Hemus tu.Lego heus tu.ut uox ſit uocãtis inclamantiſq; puerũ.

Angor
Angina
Synanche
Angerona
Angeronalia
Angina uinaria
Anno bis ſeptio pubertas
Fœmina uiripotens xii.anno
Puellus
inhians
Auerſa uenus
Auerſus & aduerſus ipudic⁹
coitus auerſus elephanto
Morſicati
Mordicus
Iuuenis Fœmina
Amaſiões
Amaſii
Amatorculi
In coram omnium
Cõpauita
Pœnale
Publicus maritus

ℂ IActa.

¶ Acta,iactato:pijcito.iperãtis est uerbũ.Lucianus ἀπόσφαξατε αυτον καὶ τα μεν εγκατατοῖς τυσι δότε,καὶ τα κρεατο:ο εργα τοις φιλαξατε.i.ipsum iugulate:& intestina qdẽ canibus date:carnes ãt operariis reseruate.¶ Affirmatum,cineris insperium.Sic emẽdo offernatũ cineris insp̃su,ut sit sensus Dominis reportabimus Asini coriũ offernatũ,hoc est purgatũ,induratũ,concinnatũ.inspersum.i.inspergine cinerulẽta.¶ De lupo.Lucia.λυκουτοι τον καταφευσασθε.i.a lupo interẽptũ mẽtiamini.¶ Pastoralis sñia.Quã unus ex pastoꝝ grege dixerat.¶ Calcis admonitus.Ictus ille calcis residebat in mẽoria pueri agasonis: nã ut igt Lu.ει χωσαι τουτοτο λεξειν μνημη:sñia catholica ẽ.cui dolet mẽinit:cui placet obliuiscit.mẽoria iniuriaꝝ imortalis est: beneficioꝝ obliuiscimur.Attamẽ(ut inqt uerissime Seca)magni ai ẽ iniurias dispicere.hic laudatur.M.Cato: qui p iprudentiã a quodã percussus:eidẽ postea satisfacienti nõ memini inqt pcussum me:in laudẽ Cæsaris dixit.M.T.q nihil obliuisci soles nisi iniurias.¶ Inefficacem.Quæ uidelicet agasonẽ nõ peremerit.¶ Bellum.Elegantẽ:scitũ:uenustũ.¶ Seruitio necessario.Columella i.viii.plurima inqt Asini & necessaria opa supra portionẽ rñdent:cũ & facilẽ terrã aratris pscindat: & non minima põdere uehicula trahat.Iã uero molaꝝ & cõficiẽdi frumẽti pene solẽnis est huius pecoris labor.oẽ rus tã maxie necessariũ instr̃m desyderat asellũ: q plera q utẽsilia & uehere in urbem & reportare collo uel dorso cõmode põt.¶ Cotis atritu.Inter oparios lapides sunt cotes ferro acuẽdo pstantissimæ.Multa eoꝝ genera creticæ diu maximã laudẽ habuere:ex cotibus aliæ sunt aquariæ:aliæ oleariæ:qles in tonstrinarũ officinis hr̃i solẽt: inter aquarias laus maxima fuit maxiis mox armeniacis:ex oleo & aqua ciliciæ pollẽt: sunt.n. oleariæ simul & aquariæ.Sunt qdã quoq saliua hois pficiẽtes.Cos ut inqt decẽter Ora.ferrũ acuere põt cũ ipsa exors secãdi fit.Aristo.irã dixit cotẽ eẽ uirtutis.Silius & Cor.Ta.ferꝝ saxo exasperari scribũt.itelligi uolentes cote acutũ fieri.Diminutiuũ cotis ẽ coticula.Verũ coticulæ alius usus:alia significatio ẽq̃ cotis.Nã coticulæ(ut docet Pli.in.xxxiii.)sunt lapides:nõ ad ferrũ acuẽdũ:sed repti in expimẽtũ auri argẽtiq:his coticulis utunt aurifices periti cũ e uena rapuerint lima experimẽtũ ptinus dñt q̃tũ auri sit in ea:q̃tũ argenti uel æris scrupulari dr̃ia:mirabili rõne nõ fallẽte.hũc lapidẽ alii heracliũ:alii lidiũ uocãt.illud adde cotarios dici fodinas cotis loca.i.igb⁹ cotes fodiunt.Vlpia.titulo de publicanis sic refert,Cæsar cũ isulæ cretæ cotorias locaret legẽ:ita dixerat.Antiq deco tes togas dixerũt detritas a cotis attritu.¶ Exectis geni.amputata uirilitate.Luci.λαβων αυτον εκτεμε.Cape ipm & castrato ¶ Nullo mõ.Legẽdũ ẽ ullo mõ:aut duæ negatiuę pticulę uni⁹ significãtiã hẽbũt ex ritu.i.& cõsuetudie priscæ loquutionis.M.V.nõ mõ ignorasse me clamat:sed oino ois heroas negat nescisse.¶ Corpulẽtior.Nulla res ita exhaurit corp⁹ & attenuat sic frequẽs i cũctis fere aiantib⁹:ecõtrario nihil magis firmat uires & corpulentiã facit q̃ Veneris abstinẽtia:hic illud Maronianũ.Sed nõ ulla magis uires idustria firmat.Quã uenerẽ & cęci stimulos auertere amoris:sic galli gallinacei macrescũt iguine exhausto.castrati pinguescũt.capones.n.ut i qt ille coacti nõ amare pinguedie glisciũt:sic eq:sic asini:sic cætera iterdicto p castrationẽ coitu fiunt corpulẽtiora hebitioraq.Lucia.in hũc sensum.ως γαρ εστ ταφος δε τουτ αυτης ορμης αφεστεις ημερος τε ευθυς και πιων εσται.i.subductus ab hoc impetu libidinis mãsuet⁹ stati erit & pinguis.¶ Ob id truces.Scilicet añ oẽs:furor ẽ isignis equoꝝ.ut scribit Columella libidinis extimulet furiis:psæpe admissarii eq furẽtes i libidinẽ afferũt gregi pniciẽ:& ferocia isanientes abruptis uinculis grauidas inqetant,ceruicib⁹ dorsisq fœminaꝝ morsus iprimẽtes.Qd̃ ne faciãt paulisp ad molã uincti amoris seuitiã labore tẽperãt.q ergo truces ferocesq libidine uisunt.iidẽ castrati fiũt mitiores mãsuetiores q.¶ Detestatiõe.qdã corrigũt desecatione:p exectione genitaliũ amputationeq uirilitatis: mihi oppido q̃ placet ut legas detestatiõe:qd̃ uocabulũ nouũ mire cõgruit nouatori:opificiq uerboꝝ Apuleio:itaq elegãter detestatio signat testiũ abscessio:emasculatioq a testib⁹ uidelicet:hoc ẽ testiculis formata dictiõe.Als detestatio dr̃ denũciatio scã cõtestatione(ut docet Vlpianus) Alias ponit p execratione.Apocopi eleganti uocabulo dñr a Iulio mr̃no castrati q̃si abscissi amputata uirilitate.Castratoꝝ quoq illa noĩa sũt eunuchi:spadones,thlibiæ & thlasiæ,priora uocabula oib⁹ nota: posteriora pluribus ignota a me expliceant in cõmẽtariis trãqlli,& corrigunt in libris iuris cõsultoꝝ.¶ Mãsues exide factos.Aristo.auctor est spadões ex castratione effœminatos fieri trãsmutari in nãm muliebrẽ.Ideoq sicut mulieres,ita & spadones eẽ cruribus ulcerosis nec uaricosos fieri:cõsimiliter eq asini cæteriq aiantes abscissis testib⁹ effœminãt:fiũtq redistincta p emasculationẽ ferocia mãsuetiores tractabilioresq:mãsuetũ dñt q̃si manu assuetũ:q oĩa quę sunt natura fera manuũ pmulsiõe mitesc̃ãt,Mãsues,p mãsuet⁹ usurpat apud antiquos.Acti⁹.Nũc sine mr̃e misericordia mãsues fit.¶ Nisi uolẽtib⁹.Per anastrophẽ expone.i.si uobis uolẽtib⁹ psuadeo.¶ Mercatũ.Emporiũ signat.forũq reꝝ uenaliũ.¶ Obiisse.adisse,accessisse.hæc.n.ppositio ob iterdũ signat ad ut ob os:& obire adire.¶ Ferramẽtis.ferramẽta itelligit,q̃ castratori noiat.Palladi⁹ in prio.Itẽ cauteres castratoria ferramẽta,atq tonsoria:uel q̃ ad aialiũ solẽt ptinere medicinã.Quod cauteres dixit Palladius,scito sic appellari istrumẽta chirurgi.siue ferramẽta,qbus ignitis & cãdẽtibus urunt putridæ carnes:& ulcera:qñ.n.lenia medicamẽta nil psunt,Austeriore hac & mordaciore medicina uti solemus.Eadẽ cauteria quoq dñr.Caustica uero medicamẽta sunt habẽtia uim causticã.i.uentrẽ.Hinc illud,puerbiale apud Hieronymũ:putridæ carnes.ferro curant & cauterio.ide cauteriata cõscia a Paulo Apostolo in Epľa ad Timotheũ dr̃ quasi cauterio notata,q̃lis in Hippocratis est.illud adde dignũ annotatu.Cauteria dici quoq instrumẽta pictoꝝ qbus utunt peculiariter in ea pictura.quę encaustice appellat.quæ fit coloribus inustis:& resolutis igni ceris,de qua Pli.in.xxxv. de qua intellexit Oui.illo hemistichio.Tabulasq coloribusq uris.De cauteriis in hoc significatu.Martianus iurisconsultus Titulo de fundo instructo sic refert,pictoris instrumẽto legato ceræ colores similiaq hoꝝ legato cedunt.Item puniculi & cauteria & conchæ.

iacta,cæterã uero carnẽ oẽm opariorꝝ cœnæ reserua. Nã coriũ affirmatũ cineris insp̃sũ dominis referem⁹ eiusq mortẽ de lupo facile mẽtiemur.Sublata cõtatione accusator ille meus noxius, ipse etiã pastoralis executor sentẽtiæ lætus,& meis isultãs malis,calcisq illius admõitus quã inefficacẽ fuisse me hercules doleo,ptinus gladiũ cotis attritu parabat.Sed qdã de cœtu illo rusticoꝝ nefas ait tã bellũ asinũ sic enecare, & pp luxuriã lasciuiãq amatoriã criminatũ, opera seruitioq tã necessario carere.cũ alioquin exectis genitalib⁹,possit neq in Venerẽ ullo mõ surgere,nosq oi metu periculi liberare.insup ẽt lõge grassior,atq corpulẽtior effici.Multos ego scio nõ mõ asinos iertes ueꝝ ẽt ferocissimos equos nimio libidis calore laborãtes,atq ob id truces uesãosq adhibita tali detestatione:mãsuetos ac mãsues exinde factos,& oneri ferẽdo nõ ihabiles,& cæteri misterii patiẽtes.deniq nisi uobis suadeo uolẽtibus, possum spacio modico interiecto,quo mercatũ proximũ obire statui,petitis e domo ferramentis,huic curæ pparatis,ad uos

Cui dolet meminit
Nõ memini me pcussum
Aselli utilitas
Cotes aquariæ oleariæ
Ira cos uirtutis
Coticula
Cotoriæ cotifodinæ
Decotes togę
Duæ negatiuæ negãt
Negat nescisse
Rara uen⁹ ad pinguitudinem
Equi in uenerẽ ruunt
detestatio emasculatio
Apocopi
Spadones similes fœminæ
Mãsuetus
Mansues
Castratoria ferramẽta
Cauteres
Cauteria
Caustica
Cauteriata cõscientia
encaustice
cauteria pictorum

Actutum
Dissitum
Adsitum
Agretii
incuria
Locus
Oratii

CACTVtum. Confestim: euestigio: sine dilatione: aduerbium est temporis. Ouidius quos equidem actutum: sed quid prædicere pœnam attinet. Virgilius. Actutum pius Aeneas atq; integer æui Ascanius. ¶ Dissitis femoribus. Disclusis diuaricatis diductis: dissitum media corepta dicimus distās remotum disclusum. Et contrario adsitum adiunctum ac propinquum. Dissitum quasi procul situm. Adsitum iuxta situm. In floridis: hæc duo ueluti inter se contraria opposuit atq; disparauit sic scribens: homines neq; longule dissita: neq; proxime adsita possumus cernere. Agretius grammaticus adsitum dicit esse cui aliquid ut sustineat adiungitur: citatq; Oratii testimonium ex epistolis: qua populus adsita certis limitibus tanquam populus arbor: ab Oratio adsita nuncupetur, quia uitibus maritatur. Ego uero ab agretio dissentiens ita interpretor, ut populus adsita dicatur ab Oratio: arbor sita positaq; iuxta certos limites: ad iurgia inter conterminos dirimenda. Quales hodieq; in limitibus agrorum conspiciuntur: & ita adsita simpliciter accipietur pro opposita ad limites agrorum: & fines siue maritata sit uitibus siue celebs: immo fere semper in collimitio agrorum: sunt arbores incultæ minimeq; frugiferæ. Qui sumpserit in manum nouissimam Oratii epistolam: eamq; accurate perlegerit: is haud dubie cognoscet interpretamentum hoc nostrū cum oratiana sententia adamussim conuenire: illud autem agretii affectatum esse nimis & præstigiosum: igitur ut ad rem redeamus femora discluduntur dissepantur disiunguntur: & ut dixit Apuleius dissita fiunt in Asino: quem ferramentis castratoriis uelis ex-

Emascula-re
Emascula-tores
Euitare
Euitati

castrare: & abscidere uirilitatem. ¶ Emasculare. Excastrare & mascula uirilitate uiduare: emasculatores elegantī scitoq; uocabulo dicti pedicones: & puerorum subactores atq; libidine præpostera abutentes: quos græci ορσενοῖται uocant: nam tales quasi emasculant pueros concubinos & catamitos: qui uicem implent præstantq; fœminarum: prorsus effœminati: & in sexū muliebrem pene reformati: consimile est uerbum illud euitare: quod significat uiro uirilitateq; spoliare: inde euirati molles dicuntur: & fluxi. quos pœnitet ꝙ uiri nati sunt. Martialis: cum sis cinedo euiratior fluxo. Veruece. Lucianus. καὶ σοι τουτον σωφρονεστερον προβατιου παρεξω τῃ τομῃ. idest hunc tibi modestiorem ouicula reddam ex sectione. ¶ Veruecem uocant arietem castratum: & cui dempti sunt testiculi: a uersa natura dictus ueruex: ut interpretatur Marcus Varro. Mitigari autem ferociam arietis quando transfiguratur in ueruecem exectis genitalibus: opiliones: & ouiarii pastores optime norunt, probroso ignauiæ maledicto Plautinus Seruus ueru ecea statua inclamitatur a domino ferocia arietis cohibetur cornu iuxta autem terrebrato. Aries mutilus mitior est, nam cornutus frequenter in pugnam procurrit & fit in fœminas quoq; procatior: nec non riualem uiolentissime persequitur, ubi fit ueruex mitigatur & mansuescit. Mansuetarii ab antiquis dicti magistri mansuetudinis, qui feras docent mansuescere, quicunq; nati fuerint oriente signo septētrionis erunt mansuetarii ferarum: idest qui ursos uel tauros: uel leones deposita feritate humanis conuersationibus socient, auctor maternus. Cicurare uerbum uetus est, quod signat mansuefacere, ut docet Marcus Varro. Vnde cicur ingenium pro mansuetum: & cicures animantes quæ sunt placidæ mansuefactæ, exarmatæ: hoc enim quoq; nomine appellantur feræ exuta feritate. Lampridius in heliogabalo habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis: quos edoctos per mansuetarios, subito ad secundam: & tertiam mensam iubebat accumbere. ¶ Extunc. Ex illa hora, & temporis momento, sicut exnunc dicitur, pro ex hoc tempore & hora, quidam codices habent extremæ, extrema autem pœna mortis est: & ut inquit Celsus iurisconsultus ultimum supplitium solam mortem interpretamur. ¶ Mœrebam. Lugebam: lamentabar. Lucianus ἐγὼ δὲ ἤδη καὶ δὲ ἀκρυον ὡσ ἀπολέσων αὐτίκα τὸν ἐν τῷ ὄνῳ ἄνδρα. idest ego flebam perinde ac perditurus statim in asino uirum. ¶ Nouissima parte. Idest genitalium abscissione. ¶ Pariturum. Lego periturum hoc est moriturum. ¶ Inedia continua. Quibus inedia mori & abstinentia cibi consilium est: hi septimo die mortem oppetunt. Plini. in. xi. homini non ante diem septimum letalis inedia durasse, & ultra undecimum plerosq; certum est, inedia nostri cibi abstinentiam dicunt, græci νηστείαν. Hippocrates in Aphorismis γέροντες εὐφορώτατα τὴν νηστείην φέρουσι. idest inediam facillime sustinent senes. ¶ Moriturus. Tanquam non integer sed mutilus moriatur: qui moritur præcisis genitalibus quæ numerantur inter membra principalia. Namq; Auicena & Galieno auctoribus. membra pricipalia sunt quatuor. Cor. Celebrum. Iecur. & genitalia. ¶ Deconctor. Demoror, & contabundus insisto. ¶ Peremptor. A uoluntate non ab effectu peremptorem appellat agasonē, qui perimere ipsum quoquo mō destinauerat, sic poeta maritos dixit, nō q eēnt sed q eē cuperent, illo uersu. Quos ego sum totiens iam dedignata maritos. ¶ Me destinato. Deligato: peculiaris in hoc significatu. dictio Apuleiana. ¶ Vastissimę illicis. Inter glandiferas arbores est ilex: cuius glans breuis est: & gracilis. quam Homerus acylon appellat. Iligna glans suem facit: angustam nitidam stringosam ponderosam. Pli. auctor glandiferi generis arbores fere oēs uastitate: & enormitate immodica luxuriant. Ciuica corona, quę seruatori ciuis in bello dabatur iligna primo fuit: ab ilice ilicetum dictum, locus ilicibus plenus: sicut a quercu quercetum, ab esculo esculetum. ¶ Ecce de proximo specu. Hæc particula ecce: ut Pedianus Asconius & Donatus annotauerunt inopinatum improuisumq; denunciat malum. Quod apud Vir. & M. Tullium curiosus lector aspiciet. hæc autem omnia Apuleiana sunt: indicta omissaq; a Luciano. Noster. n. latius fusus copiosius Asinum suum opimat farcitq; q̄ græcus Lucianus. ¶ Proserpit ursa. Mares in omni genere fortiores sunt. præterquā in pantheris: & ursis, auctores Aristoteles & Plinius: itaq; scitissime ursam dixit potius q̄ ursum: ut pote fortiorem truculentioremq;: sic & Oui. scena truculentior ursa. ἄρκτος græce dicitur ursa. Vnde arctomys dr̄ aīal habens similitudinē muris & ursi, a Hieronymo interpretatur ursus mus fideliter magis q̄ fœliciter, prouerbium est apud græcos ἄρκτου παρούσης ἴχνη μὴ ζήτει, ursa præsente ne quęre uestigia: dicit̄ autem de timidis uenatoribus. ¶ In poplites recello, retraho & cessim reduco: poplites sunt sub genibus. Elephas poplites intus flectit hominis modo. Cætera animalia in diuersum.

Veruex
Aries mutilus mitior
Mansuetarii
Cicurare
Cicur ingenium
Cicures
Exarmata fera
Ex tunc
Vltimum supplicium mors
Inedia lætalis die septīo
mēbra pricipalia quatuor
Ilex acylos
Iligna glans
Ilicetum
Ecce
Vrsa fortior urso
arctomys
ursus mus
Prouerbiū de timidis
Poplites

actutum redire, trucemq; amatorem istum, atq; insuauem, dissitis femoribus emasculere, & quouis ueruece mitiorem efficere. Tali sententia mediis orci manibus retractus. Sed extunc pœnæ reseruatus, mœrebam & in nouissima parte corporis, totum me pariturum deflebam inedia, deniq; continua uel præcipiti ruina, memet ipse quærebam extinguerer, moriturus quidem nihilominus, sed moriturus integer. Dumq; in ista necis meæ decontor electione, matutino me rursum puer ille pereptor meus circa montis suetum ducit uestigium. Iamq; me de cuiusdam uastissimæ ilicis ramo pendulo destinato, paululum uiam supergressus, ipse securi lignum, quod deberet, recidebat, & ecce de proximo specu uastum attolens caput funesta proserpit ursa, quam simul conspexi, pauidus & repentina facie conterritus, totum corporis pondus in postremos poplites,

CREcellere.

recello. arduaq; ceruice sublimiter eleuata, lorū quo tenebar rumpo meq; protinus pernici fugæ cōmitto, perq; prona non tantum pedibus, uerum etiā toto proiecto corpore propere deuolutus immitto me campis subpatentibus, & summo studio fugiens immanem uersam, ursaque peiorē illum puerū. Tūc quidem uiator solitariū uagūque me respiciēs inuadit. & properiter inscensū baculo quē gerebat obuerberās, per obliquā, ignaramque me ducebat uiam, nec inuitus ego cursui me accōmodabā relinquens atrocissimam uirilitatis lanienam, cæterū plagis non magnopere cōmouebar, quippe consuetus ex forma concidi fustibus, sed illa fortuna meis casibus peruicax, tam opportunum latibulū, misera celeritate præuersa, nouas instruit insidias. Pastores. n. mei, perditam sibi requirētes uacculam uariasque regiones peragrantes occurrunt nobis fortuito, statimque me cognitum, capistro rephēsum, attrahere gestiunt. sed audacia ualida resistens ille, fidē hoīum dominique testabatur, quid me raptatis, quid inuaditis. Ain te nos tractamus inciuiliter, qui nostrum asinum, furatus abducis, qui potius effaris ubi puerum eiusdem Agasonem necatum. s. occultaris, & illico detractatus ad terrā, pugnisque pulsatus, & calcibus contusus, infit deierans, nullum semet uidisset

RECELLere: ut inqt Festus: est reclinare: excellere uero in altum tollere Liuius in. xxiiii. ferrea manus cum iniecta proræ esset grauiq; libramento plūbi recelleret ad solem suspensa prora nauim in puppi statuebat. Sensus Apulei est: uisa inquit ursa uasta & formidanda omnibus uiribus neruisq; contendi: effugere iminens periculū: ita poplites pedum posteriorum cœpi retrahere reclinare retroducere: ut ita rupto loro quo alligabar saluti fuga consulerem: ab hoc uerbo recello: Plautina dictione epitheto meretricario recelliclunīæ nominantur meretrices: q. s. in concubitu recellant: clunes & nates torqueant: ut concinnior fiat uenerius coitus: sed in omnibus fere Plauti codicibus leges: non recelliclunias: sed reliquias alicarias in penulo. Relicinus uero coma significat. Viduatus coma capillitioq; depopulatus: a relinquo dictus: non a recello. Itidem frons relicina aperta capillis dimotis a relinquendo deducta dictione. Nescio an satis decenter dici possit relicina coma: sed homo relicius coma: quasi relictus a capillis: & frons relicina: quæ capillitio uellata non sit: recte & eleganter dicitur frontē in Alexandro magno relicinam fuisse laudat Apuleius in Floridis: quæ. s. lata aperta spectabilis & a capillorū tegumento libera uiseret. ¶ Subpatentibus: Sub mōte exporrectis ac patentibus: subalpinos populos appellat Pli. qui sunt subalpibus. ¶ Solitarium inuadit titulo de acqrendo rerum dominio traditum est aīalia: quoi ū natura fera est fieri occupantium. Sed cum Asini natura fera non sit: non potuit iure fieri capientis: quamuis solitarius: & procul domino fugitans captus sit & . n. si longius a nobis abscesserint animantes nostræ mansuetæ: & cicures adeo ut ignoremus ubi sint: tñ nihilominus in nostro dominio tenentur. ¶ Properit: Emenda properiter. i. festinanter: celeriter perniciter. Veteres. n. properiter pro propere dicebant: ut superbiter pro superbe. Verecunditer: pro uerecunde. Temeriter pro temere: aliaq; hoc genus innumera. ¶ Obumbrās: Lego obuerberans hoc est uerberibus & fustibus cedens. ¶ Per obliquam: tramites diuerticula calles deuinos significat. ¶ Virilitatis lanienam. Laniatum laniationemq; genitalium: laniena dr̄ proprie taberna ubi uenditur caro: sicut pellesuina ubi pelles: sutrina ubi calcei uendūtur. Auctor Marcus Varro in libris de analogia: Igit cū in laniena laniet̃ seceturq; si ustati a laniis caro uenalis: satis conducenter laniena usurpatur pro ipsa laniatione: & sectione a laniando nominata. ¶ Plagis non commouebar: Costas occaluisse plagis significat quotidianis: fistibus cōtundi assuetus & profecto erumnarum consuetudo facit nos obdurescere: & quasi callum ducere aduersus sensum malorum: hic illud Ouidianum. Quod male fers assuesce: nihil assuetudine maius: & Ausonius inquit: lenireq; usum bona consuetudo laborum. ¶ Cōcidi: Lacerari fustuario supplicio. ¶ Peruicax: Pertinax perseuerans tenaciter: & perenniter in meis calamitatib⁹: in hāc sententiam Oui. An miseros tristis fortuna tenaciter urget. Peruicaces dicunt̃ teste porphyrione: qui in cōtentione usq; ad uincendum perseuerant. Sic peruicax achilles oratio dictus peruicaciam a pertinacia: grāmatici ita dispescūt distingūtq;: ut peruicacia interdum bonarum rerum perseuerantia: sit pertinacia semper malarum. Quod & actius poeta denorat his uerbis peruicacem dicis me eē perfacile patior parrior pertinacem nihil moror: hoc fortis sequitur illam idocti possidēt. M. Tullius tradit pertinaciam uitium esse finitimum perseuerantię sicut audacia fidentiæ finitima est. Verum ut alibi annotauimus pertinax quoq; in bono usurpat̃: ut pertinax uirtus apud Liuium: pertinax bonitas apud Curtium. ¶ Præuersa: Anticipans: prçueniens: reuocās: ne. s. ego tam opportuno latibulo & latebra tam salutari tutus delitescerem. Archaismos aūt est & figuratum genus eloquutionis: præuersa latibulum: ut nuda genu: & mœsta uultum. ¶ Vaculā: A uacca p diminutionē fit uaccula quę & alio noīe buccula noīatur: ut Virg. buccula cœlum suspiciens: quæ sterilis ē uacca taura appellat̃: quæ prægnans horda: ab eo in fastis dies hordicalia nominat̃: q tunc hordæ boues imolant̃. Quidam fordas & fordicalia: siue fordicidia appellat utrunq; recte: cognatione quadam literæ f cum h: unde antiq dicebant fœdū pro hedo: fostem pro hoste: fostiam pro hostia: sic & fordam pro hordam: de qua Ouidius in fastis: forda ferens bos est: fœcundaq; dicta ferendo pontifices forda sacra litate boue. Vaccinus caseus recens infundit̃ dysentericis ut docet Plinius. ¶ Fortuito: Cum non asinum quçrerent: sed uaccam: iuxta illud tu non inuenta reperta es. ¶ Domini: Lego deum: pro deorum: est. n. exclamatio usitatissima proh deum atq; hominum fidem: de qua M. Tullius in oratore. Nam proh deum atq; hominum fidem: pro deorum aiunt: hic fides accipit̃ pro auxilio: ut apud comicos frequenter. ¶ Audacia ualida: Talis audacia sæpe pro fiducia est: facitq; fidem inocentiæ: ex quo illud Satyrici poetæ: nā cum magna malæ supest audacia causæ: credit̃ a multis fiducia: auctor est M. T. in Rhetoricis: unicuiq; uirtuti finitimū uiciū reperiri sicaudaciā fidentiæ finitimam esse. ¶ Raptaris: rapones dixit antiquitas pro raptoribus. ¶ Ain: Ais ne: uerba pastoris ad asini raptorem ¶ Inciuiliter: Inurbane uiolenter iniuste contra ciuiles mores. Au. Gellius: uerba inciuilia appellat petulantiora prouocatioraq;: & nihil prorsus habentiora ciuilis modestiæ. ¶ Agasonem necatum: Ex coniectura & suspitione dictum hoc est: nam cum asinum abduci uiderent: & nuspiā cōperet pueragaso nimiū suspicati sūt pastorales illū fuisse clāculo necatū ab hoc quē uidebāt: asini abactore furtimq; occultatum. ¶ Infit: ingt. ¶ Deierās: Per deos oīs adiurans. Deierare. n. est ualde iurare: & deiuriū dr̄ scitu uocabulo iusiurādū. Terentius: illū liquet mihi deierare his mensibus sex nō uidisse. ¶ Abducis: Tanq̃ alienū sigñanter locutus: abducit̃. n. qđ alienū est: ut docet Donatus: & Terenti⁹ ppetatis uerborū retinētissimus: de alieno suo loqns in adelphis ingt: nūc abduce: ꝑterea abducit̃ quo uolumus: dicimur quo uolumus.

Recellere
Recelli-cluniæ
Redicina coma
Frons relicina
Fieri occupantis fera aialia
Properiter
Supbiter
Laniena
Pellesuina
Sutrina
Peruicax
Peruicacia
Pertinacia
Vaccula
Buccula
Taura
Horda
Hordicalia
Fœdus p hedo
Forda
Fides
Audacia fidentię finitima
Rapones
In ciuilia uerba
Deierare
Deiurium
Abducere

ductorem,ſed plane concinatum ſolutum & ſolitarium,ob indicinæ præmium occupaſſe,domino tamẽ ſuo reſtituturum. Atque utinam ipſe aſinus inquit, quem nunquã ꝑfecto uidiſſem,uocem quiret humanam dare,meæque teſtimonium innocẽtiæ ꝓhibere poſſet,profecto uos huius iniuriæ pigeret. Sic adſeruans nihil quicquam ꝓmouebat,nam collo conſtrictum reducunt eum paſtores moleſti,circa montis illius ſiluoſa nemora,unde lignũ puer ſolebat egerẽ nec uſpiam ruris reperit illo,ſed plane corpus eius membratim laceratum multiſq; diſperſum locis cõſpicit. Quam rem ꝓculdubio ſentiebam ego illius urſæ dentibus eſſe perfectam,& hercules dicerem quod ſciebam,ſi loquendi copia ſupeditaret. Sed quod ſolum poteram,tacitus licet feræ uindictæ gratulabar. & cadauer quidem diſiectis partibus tãdem totũ reptum,ægreq; cõcinatum ibidẽ terræ dedere, meum uero bellorophontẽ,abactorẽ indubitatum, cruentũq; ꝑcuſorem criminãtes,ad caſas interi ſuas uinctũ ꝑducũt.q̃d ad rẽaſcẽti die ſequẽti deduct⁹ ad magr̃atus,ut aiebãt,pœnæ redderet. Interim dũ puerũ illũ pentes ſui plãgorib⁹ fletibuſq; q̃rebant & adueniẽs ecce ruſticus,neq̃q̃ ꝓmiſſũ ſuũ fruſtratus,deſtinatã ſectionẽ meã flagitat. Nõ eſt inq̃t in his unus,

DVctorem:Agaſonem a ducendo grege dcm̃:ductare exercitus:uerbum honeſtum:& apertę ſignatiõis apud Saluſtiũ ſed mala cõſuetudine in obſcœnũ intellectũ eſſe detortũ dixit Quintilianus in.viii.quæret q̃ſpiã & merito quæret:cur hoc dixerit Quintilia.& quomõ hic ſmo ductare exercitus:hẽat obſcœnã ſignationem.Audi q̃ q̃ris:diſce q̃ neſcis.Ductare exercitus interꝑtat exercitatus ducere freq̃nter genitalia:& manibus tractare uirilia.Tales intellectus excogitãt obſcœnitatis dilectores:ut ea q̃ ſancte dcã ſunt & ſimpliciter detorq̃ant ad fœdũ ſignatum & cãdida uertant in nigriciẽ:apud eũdem Saluſtiũ eſt ductabat:& arrexit aĩos militum ſimpliciter honeſtaq; ſnĩa.Non deferũt qui ꝑ æſchrologiam id quoq; detorq̃rent ad obſcœnam ſignationem:tanquã eſſet intelligẽdum duxit manib⁹ uirilia & arrexit pene:ex hac impluRa interꝑtãdi licẽtia fit:ut nihil ſatis tutũ ſit: ut loqui ſit difficile:ut ſilentio nihil utilius : ne in obſcœnũ ĩtellectũ uideamur incidere.¶ Ob indicinæ ꝓmium:Attende uocabulum noue fictũ & ſcite fabricatũ:indicina.n.dr̃ eleganter ĩdicium conſimilr̃ a Plauto opificina fœmina ẽ dicta:index aũt rei ꝑditę ſolet accipe ꝓmiũ indicii facti ſiue indicinæ:index fugitiui mancipii meret a dño mercedulã:ait ergo hic ſe occupaſſe aſinũ quẽ ſolutũ ſoli cariũq; reperit eo cõſilio ut dño reſtitueret reciperetq; ꝓmium indicii.¶ Sic adſeuerans:Sic aſſeueranter affirmãs.¶ Collo conſtrictũ:Verbũ iuris:nãq; in ius quoq; collo conſtricti rei trahebant.Plau.in curguliõe collum obſtringe abduce iſtũ in malã crucẽ:itẽ in penulo ad hoc alludens uĩ dixiſſe collo rẽ ſoluã iam oĩb⁹: itẽ in rudẽte.Rapi te obtorto collo:cõſimilr̃ diuus Hieronymus ad hũc morẽ alludens inq̃t obtorto collo me in ius trahis.¶ Lignũ egerere:ligna exportare educere.¶ Nec uſpiam ruris:nuſq̃ in nulla ruris & agrorũ ꝑte figura archaiſmos: ſic dicimus nuſq̃ gentiũ:nuſq̃ locorum. Serui⁹ tradit huiuſmodi ꝑticulas uacanter põi & ornatus tm̃ cã.¶ Mẽbratim:Per mẽbra:ut fruſtratim per fruſtra minutatim ꝑ minutias.¶ Hercules:Certe.¶ Feræ uindictæ: Ex deſiderio ultiõis ferã dixit cupiẽti.n.ulciſci ꝑcuſſorẽ oĩs uindicta fera uidebat:uoluiſſetq; multo ꝑ̃us tali gñe mortis agaſonem uidiſſe cõfectũ:dii lanatos pedes hr̃e dñr ꝓpterea ꝗ lento gradu ueniũt ad ſontes puniendos:ſed q̃to ſerius tanto grauius ulciſcunt:tarditatemq; ſupplicii grauitate cõpẽſant:dixit Satyrograph⁹: ut ſint magna tñ certe lenta ira deorũ eſt.¶ Concinnatum:Collectum cõpoſitũ concinniter coagmẽtatũ:ut mẽbra mẽbris copularent:atq; congruerẽt.¶ Terræ dedere: Humatũ fuiſſe ſignat:humati.n.dñr humo cõtecti.Sepl̃ti quoquomõ conditi:ut docet Plinius.Antiq̃ſſimum ſepulturę genus:auct.M.Tul.fuit reddere corpus terrę:& ita locutũ ac ſitũ quaſi operimento matris obduci cremare cadauera apud Romanos non fuit ueteris inſtituti.Terræ antiq̃tus condebant:in cornelia domo nemo añ ſyllam dictatorem tradit eẽ crematus.¶ Meũ bellorophõtẽ:Bellorophontes ut mythici fabulant:& Strabo pegaſum equum alatũ & uolaticũ ex pyrene fonte corinthienſi potantẽ deꝑ̃ndit:abduxitq;:cuius pręſidio liberatus a chimeræ mõſtro multiformi:quã cũ interemiſſet:& inde uictor ꝓfugeret cum ad cœlũ pinnati eq̃ bñficio contenderet euolare:neq; iam longe abeſſet: deſpiciens ad terrã timore perterritus decidit:atq; ita mortẽ oppetiit.Quidam tradunt pegaſum:cum grauaret hoĩem ſeſſorem excuſſiſſe illum:ꝑcipitemq; ad terram dediſſe:quod ſenſiſſe uidet Oratius cum ait:pegaſus terrenũ equitẽ grauatus bellorophontem:item alibi cecinit.Vix illigatum triformi pegaſus expediet chimera:home.in.vi.Iliados.nõ pauca ſcitu digna referens ſup bellorophonte nullam pegaſi equi mentionẽ facit:nos in tertio Thuſculanarũ commentario pẽſitauimus curioſe opinor & diligenter naſonis carmẽ & homericũ uerſum:igit cum a bellorophonte pegaſus olim abductus ſit nũc feſtiuiter cum a uiatore Aſinus abducit illum bellorophontẽ ſuũ appellat:q̃ ut bellorophontes equũ:ita ipſe Aſinũ abegerit: oriente ſidere aurigæ natus bellorophontes eſſe prodit.¶ Abactorem: Ab abigendo abactores dicti:ut tradit Donatus: abigere.n.abducere eſt:unde abactos greges ꝓ abductos dici leges inde abigei ipſi abactores nuncupati.Quãuis abigei ꝓprie hi hẽant:ut docet Vlpianus:qui pecora ex paſcuis:uel armentis ſubtrahunt & quodam mõ deꝑ̃dant:& abigendi ſtudium:quaſi artem exercent equos de armentis:uel oues de gregibus abducẽtes.Cæterũ ſiq̃s oues oberrantes uel æquos in ſolitudinem relictos abduxerit:nõ eſt abigeus:ſed potius fur:ex hac Vlpiani ſententia abactor hic aſini:in ſolitudine deprenſi non erit abigeus dicendus:ſed fur.Caliſtratus ſcribit oues pro numero abactarum:aut abigeum:aut furem facer. De abigeis puniendis ita diuus Hadrianus reſcripſit conſuli.Abigei cum duriſſime puniunt ad gladium damnari ſolẽt:puniunt aũt duriſſime non ubiq; ſed ubicunq; frequentius:eſt id genus maleficii.Qui uero honeſtiori loco nati ſunt relegandi ſunt:aut ordine amouendi ipſum abigeorum crimen:& admiſſum abigeatus nominat:quod quia magis furtum ẽ publici iudicii non fit.Si mars & luna in aquoſis proprie ſignis fuerint conſtituti pecorum abactores efficient.¶ Ad caſas paſtorales:ſignare loquutus:caſa enim uilis eſt & ruſtica a cauatione dicta:hinc apud lactantium illud ſcitum carneadis:ſi iuſti uelint eſſe romani:hoc eſt ſi aliena reſtituant:ad caſas eſſe redeundum.Caſaria dicitur:quæ cuſtodit caſam.¶ Renaſcenti die:Matius uir eruditiſſimus non abſone finxit uerbum hoc recentatur pro eo:quod ẽ renaſcitur:renouaturq;:atq; iterum fit recens:uerſus in quibus hoc uerbum eſt hi ſunt de die renaſcente iam:iam albicaſſit phœbus & recẽtat commune lumen hominibus & uoluptas.¶ Adueniens ruſticus Qui.ſ.promiſerat petitis e domo feramentis caſtratoriis ſeſe Aſinum emaſculaturum caſtraturũq;:ut ita miteſceret:manſueſceretq;.¶ Nequaq̃ fruſtratus:Ille dr̃ promiſſa fruſtrari:qui q̃d uerbo promiſit re non ſancit:hic uero uenerat ꝑ̃ſtaturus:quod promiſerat & aſinum caſtraturus.¶ Sectionem : Caſtrationem & teſtium amputationem τομη græce dicitur.

Ductar̃ exercitus
Locus Quintiliani
Eſchrologia
Indicina
Obtorto collo in ius
Lanati pedes deorũ
Humatus
Sepultus
Sylla creatus prim⁹ in gẽte cornelia
Pegaſus pinnatus
Bellorophontes
Abactores
Abigere
Abige
Abigearus
Caſa
Caſaria
Recentat

Indidem:

CIVD Idem. Inde ex asini libidine: ut pcisione genitaliũ nullũ amplius incõmodũ sit ptimescendum: & ita indicat longe grauiorẽ pestẽ ab asino cõcinnatã eẽ de pueri.s.morte: q̃ q ex lasciuia amatoria timebant. ¶ Naturã. Genitalia & uirilitatẽ: de natura in hoc sign̄atu supra quoq; diximus suo loco. ¶ Bono puero. Cui⁹.s.morte effectũ erat: ut carnificina asini prætermittaret. ¶ Carnificinæ. Laniatiõis: excarnificatiõis: & genitaliũ ãputatiõe. De carnificina copiose annotaui in tertio Thusculanarũ cõmentario: ubi df & ægritudo est ai carnificina. ¶ Dieculã: mõ diẽ: alias breue tẽpusculum & morã: ut i primo cõmentario enarratius est explicatũ. ¶ Tantillũ. Minimũ. ¶ Fleta. Flens: & plena fletus: ac lachrymaꝝ. qđ actiue positũ ẽ: cũ alias passiue dicat: ut apud poetã i vi. Hic multũ fleti ad supos: belloq; caduci dardaidç. nã fleti pprie dñr illi qb⁹ fletũ & lachrymas ipẽdimus: sicut ecõtrario infleti quos nullus defleuit: ut inhũana: infletaq; turba ẽ. ¶ Fusca ueste. Fusc⁹ siue pullus & niger color lugẽtiũ ẽ: q grẽco uocabulo anthracin⁹ noiat: a carbone quẽ ãthraca uocant. M. Var. amiculũ nigelũ dixit ueste lugubrẽ: lego apud plutarchũ i pblematis: qđ fœminę antiqtus in luctu uestes albas iduebãt. ¶ Trahẽs. Vellicãs: despensq;. ¶ Cinerosã caniciẽ. Largo ciere psusã: imitatio Virgilia na ex. xii. Caniciẽ imundo psusã puluere turpans: &c. n. in luctu & dolore caniciẽ turpabãt cinere imundo: & comã uellebãt. hinc Agamẽnõ Homericus: & idẽ actianus: scindẽs dolore idẽdẽ intonsã comã: i quo facetũ illud Bionis p.ñ stultissimũ Regẽ i luctu capillũ sibi euellere: q̃si caluicio mœror leuaret. ¶ Eiulans. Eiulatio & eiulat⁹ ppue fœminaꝝ est fletus: hinc illud Oratianum ex epodo: & illa nõ uirilis eiulatio: hic nimiꝝ est fletus quẽ legẽs decẽuirales i funerib⁹ adhiberi uetuerũt: iõq; dixit. M. T. q eiulat⁹ ne mulieri qdẽ cõcessus ẽ: uerba legis hæc sunt: mulieres lessũ funerib⁹ ergo ne hẽto .i. nõ hẽant fœminę eiulatũ cã funeris: lessũ. n. ælius interptat. q̃si lugubrẽ eiulationẽ: qđ & M. T. pbat in libris de legib⁹: qa lex solonis id ipm uetat. Veteres iterptes Sest⁹ heli⁹: Lucius attilius nõ satis itellexerũt qd eẽt lessum: sed suspicati sũt uestimẽti aliqđ funebris genus eẽ. ¶ Tũsis uberib⁹. Fœminaꝝ est in dolore: pectus & ubera pugnis tũdere: faciẽ descerpe: comã diuellere: sic Virg. Vnguib⁹ ora soror fœdãs & pectora pugnis: sic & Lucianus. Nũc ait o miseræ cõtũdite pectora mr̃es: Nũc lania tẽ comas: legib⁹ utebant mlieres gẽas radere: hõ ẽ carpe: ac lacerare: uerba legis h̃ sũt. Mlieres genas ne raduto: mlier faciẽ ne carpito. ¶ Iste se. Querimõia mlieris idi.

indidem p̃ns iactura nostra, sed plane crastino libet non tãtum naturam, uerũ etiam caput quoque ipsũ pessimo isto asino demer. Nec tibi ministeriũ deerit istoꝝ, sic effectũ est, ut in alteꝝ diẽ clades differretur mea. At ego gratias agebã bono puero, qđ saltẽ mortuus unã carnificinæ meæ dieculã donasset. nec tñ tãtillũ saltẽ gratulatiõi meæ, quietiq; spaciũ datum, nã mater pueri mortem deplorans acerbam filii, fleta & lachrymosa, fuscaque uestem contecta ambabus manibus trahens cinerosam caniciem, eiulans, & exinde proclamans stabulum irrumpit meũ, tunsisque ac diuerberatis uehementer uberibus, incipit. & nunc iste securus incumbens præsepio uoracitatisuæ deseruit, & insatiabilẽ, profundũq; uentrẽ semper esitãdo distendit. nec erumnæ meæ miseræ uel detestabilẽ casum defuncti magistri recordat. Sed. s. senectã, infirmitatẽq; meã contẽnit ac despicit, & impune se latuꝝ tñ scelus credit. At ut cũq; se p̃sumit innocentem. Est. n. congruens pessimis conatibus circa noxiam conscietiam, sperare securitatem. Nam pro deum fidem quadrupes nequissime licet precariam uocis usuram sumens, cui tandem uel ineptissimo psuadere possis, atrocitatem istam culpa uacare, cũ

gnãtis asini cl̃pa filiũ pẽptũ: pnomẽ ãt iste cũ idignatiõe pnũciat: ñ molestũ: odiosũq; sign̄at: ut no. Dõa. sic apđ pptiũ: iste qđ ẽ ego sępe fui. ¶ Distẽ. Implet: farcit: plenũ reddit. hõ ãt specimẽ ẽ & argumẽtũ asini securi: & de alieõ luctu icuriosi: q uẽtrẽ distẽdẽs cibariæ uoluptati deseruit: đ his ãt quoq; isaturabile ẽ abdomẽ & isatiabil uẽter: puerbiũ grẽcũ celebrat. ἀπληστος πιθος. .i. iexplebile doliũ: qđ refert ad fabulã Danaidũ: q̃ dolio pforato hauriũt aq: nec id unq̃ explet. ¶ Misæ. Purior lectio ẽ ñ uerbũ sit misset. ¶ Magri. Agasonẽ pueꝝ sign̄at ab ursa iterfectũ. ¶ Senectã despi. Cecili⁹: i senecta hõ reputo miserrimũ sentire ea ætate eẽ odiosũ se alteri. Tradũt historici, Senectã galbæ ipatoris fuisse despectui. M. T. refert i Catõe. Senes iõ morosos eẽ & difficiles: qa cõtẽni se putãt & despici. Attñ apex senectutis ẽ auctitas: lacedæmõe hõestissimũ fuit dõiciliũ senectutis: nusq̃ senect⁹ honoratior hic illud celebratũ: cũ q̃spiã uidisset q̃tũ honoris iuniores seniorib⁹ lacedęmõe exhiberẽt: scitissime dixit ἐν σπάρτῃ μόνῃ λυσιτελεῖ γηράσκειν i sola spta expedit senescere. ¶ Circa no. Legi pt cõtra noxiã. ¶ Quadrupes neq̃. Apostroph⁹ ẽmõ uires dat orõni: q alioq erat futura lãguidior: sic illud Ciceroĩs: hẽs igr̃ tubero: qđ ẽ accusatori maxie optãdũ &c. qđ si p tertiã uerbi psonã enũciet ois uis: acrimõiaq; lãguescet. si sic dicat: hẽt igr̃ tubero qđ ẽ accusatori maxie optãdũ: sic deosthenes ad eschinẽ orõnẽ i pheio cõuertit. sic Salusti⁹: directo ad Ciceronẽ i quẽ ipm dicebat usus ẽ pncipio: cũ ait Grauiter & iniquo aio maledcã tua piter M. T. & Cic. fecit i Catilinã: quousq; tãdẽ abutere patiẽtia nr̃a: sic & nũc scitissime iducit fœmia uẽs apostropha ad asinũ: quẽ filii extictorẽ arbitrabat: ut ita uehemẽtior: ualidiorq; criminatio uideat. ¶ Precariã uo. usu. Sẽsus ẽ: si tibi o pessime asine usus uocis tpari⁹ cõcederet: ut loq posses: nulli tñ psuaderes te huic cl̃pæ nõ eẽ cõsinẽ. Precariũ ẽ (ut Vlpian⁹ tradit) qđ pcib⁹ petẽtim utẽdũ cõcedit: tãdiu quã diu is q cõcessit patit. Quipcario cõcedit: sic dat q̃si tũc recept⁹ cũ sibi libuerit: pcariũ sit e ẽ cõmõ: hic elegãter dixit Sene. hoĩes eẽ spũs pcarii q̃si cõmodati: quẽ mutuo accipius quẽ reddere dẽmus: cũ pmũ reposcet q cõmodauerat: nos op; in pmptu hẽre & appellatos reddere: pessimi ẽ debitoris creditori facer cõuiciũ: nãq; pcariũ reuocare uolẽti cõpetit: & (ut iqt Iulian⁹) ẽ nã æquũ tã diu te me alibalitate uti q̃ diu ego uelĩ. M. Brut⁹ pcariã salutẽ: Curti⁹ regnũ pcariũ dixere: sic & nũc pcaria usura uocis accipit: p usu uocis cõmodato: q̃ pcib⁹ petẽs utẽdã ipetrauerit a nã tã diu q̃ diu ipsa uoluerit: i hũc sẽsũ sexcẽta exẽpla sũt apđ eos q pssiter & elegãter scri. Vsurã ãt p usu dici freq̃ns ẽ apđ eruditos: & testat. M. T. cũ ait: i Catilinã uni⁹ usurã horæ gladiatori isti ad uiuẽdũ ñ dedisse. hic plautinus Mercuri⁹ alcumenã uxorẽ Iouis usurariã ñ ifesthuit er appellat: uidel; ab usura: hõ ẽ usu: illa. n. utebat piñ ac sua uxore: cũ ipe eẽt Amphitrio subditici⁹: puer quoq; usurari⁹ ab eodẽ Plau. dcs: cui⁹ opa & misterio utitur: usurã p uita põi ãnotat Dõat⁹. Apđ iurisco. nõ tã usurari⁹ noiat q̃ usuari⁹: cui usus legat⁹ sit: i quo mn⁹ ẽ iuris: q̃ in usufructu: de quo in lib. ii. istõnum sic scriptũ legim⁹: si pecoris ul̃ ouiũ usus legat⁹ sit: neq; lacte: neq; agnis: neq; lana utet usuari⁹: qa ea i fructu sũt: plãe ad stercorãdũ agrũ suũ pecorib⁹ uti pt: ecõtrario usuari⁹ fu⁹: et uluaria ãcilla dñr: quoꝝ usus legatus est et opa. Vñ li. vii. digestoꝝ. Labeo putat si fũdũ cõduxerit qs usuariũ fuñ ibi posse opari. Quid. n. iterest inquam rem opera ei⁹ utat. Quare & si lanã cõduxerit usuarius expediendã poterit et p usuarias ancillas opus pficere. Au. Gel. usuaria appellat: quæ usui sunt: qui usionem quoq; pro usu siue usura posuit.

Carnificia
Fleti
Infleti
Anthracinus color
Vestes albę in luctu
Agamẽnõ scindens comam
Eiulatio
Lessum
Mulieres genas ne raduto
Prouerbiũ
Inexplebile dolium
Senecta despicatur
Domiciliũ senectutis
sparta
Apostropha uegetat orõnẽ
Precarium
Spirit⁹ precarii hõ
Salus precaria
Regnũ pcarium
Vsura pro usu
Vsuraria
Vsurarius puer
Vsuarius
Vsuaria ancilla
Vsio

¶PROpugnare. Defendere: & opitulari: ppugnare & oppugnare tanq̃ contraria disparauit Au. Gellius scribens oppidũ a metello oppugnari: ab oppidanis propugnari. ¶ Defendere nequisti. Argumentũ ex eo: ut qui potuerit obesse possit & prodesse: q ualuerit perdere debuerit & posse seruare. ueꝝ ut inquit Quintilianus. in. viii. nocere facile est pdesse difficile & cum hoc rectũ sit uehementius apud Ouidium Medea dicit: seruare potui pdere an possim rogas? ¶ Alacritate. Alacris siue alacer dr̃ is qui uiget sensibus uniuersis: qđ est indicium errecti animi atq; sublimis: auctor Pedianus Asconius. unde alacritas dicta pro uigore: & animi erectione: & nõnunq̃ pro lætitia gestiente: quæ malis habenda sit. ut. Mar. T. in quinta Tusculana ostendit his uerbis. Vir temperatus constans sine metu: sine ęgritudine: sine alacritate ulla: sine libidine non ne beatus? ¶ Dorso. Veteres dossum dixere. Vnde & iumenta dossuaria: quæ dosso onus ferũt: de qbus Var. in secundo de re rustica: & nos supra commeminimus. ¶ Conseruo magistro. Exaggeratio speciosa onerandi criminis cã tẽpestiuiter iducta. Turpe. n. est conseruũ deserere. Turpius magistꝝ. Turpissimum uero derelinquere pastorem: qui præbet cibaria iumentis: qui alit: q curat. ¶ Circa bonos mores. Corrige contra: nam cõtra bonos mores facit qui periclitãti non succurrit: qui morituro non fert suppetias salutares: nam (ut inqt Seneca) q non uetat peccantẽ cũ possit: iubet in decretis. lxxxvi. Di. culpam pculdubio faciẽtes hẽt q quod põt corrigere negligit emẽdare. Ex pscripto legis argumentaŕ puniendum: qui morituro nõ fit opitulatus. Contra bonos mores. Verbum peculiare iurisconsultoꝝ: q sic tradunt titulo de iniuriis: addiciŕ aduersus bonos mores uerberauit: ut non oĩs oĩno q uerberauit: sed q aduersus bonos mores uerberauit teneatur: item titulo de extraordinariis criminibꝰ: fit iniuria cõtra bonos mores: ueluti siquis fimo corrupto aliquẽ pfuderit: cœno obliuierit: aquas spurcauerit. ¶ Dolori uires adesse. Dolor mõ uenustos facit mõ ingeniosos: ac solertes: hinc illud Nasonis Grande doloris ingeniũ: miserisq; uenit solertia rebus. Nõnũq̃ uires suggerit & animo imperterrito impellit in ultionem. Sæpe doloris affectus iram immitatur: est. n. impotens: cuius ipulsu cõtemptoribꝰ periculorum ipsius quoq; mortis frequenter efficimur: dũ animo dolenti parentemꝰ. ¶ Assertis. Liberatis: exertis: expeditis: cum non sit (ut inqt Seneca) natura hominis appetens pœnæ: mulieres tamen reponendę ultionis cupidiores sunt: & ut ait satyrographus: uindicta nemo magis gaudet q̃ fœmina. ¶ Suam sibi fasciam. an strophium intelligit q̃ fascia pectoralis est: qua mãmæ cohibeŕ: de quo Catullus Strophio teretes euincta papillas: an uittã: q in uinciendo capite adhibeŕ: celebrata ẽ uox illius q dixit fasciã solue q̃tum mali sub illa latet: ubi fascia sigñat Diadema: & insigne regiũ. Martianus fasceas appellat: quas alii zonas. Fasceatim aduerbium est pscoꝝ: fasceam p cortice posuit. M. Var. fasciis in calciatu usos esse pscos indicat Plin. scribẽs in octauo: mures arrosisse Carboni impatori fascias qbus in calciatu utebaŕ: quod dirꝝ fuit ostentũ: tales fascias elegãti uocabulo crurules: & pedules Vlpianus appellat a cruribꝰ. s. & pedibus uestiẽdis. Sic. n. inqt titulo de auro & ueste legata: fasciæ crurules: pedulesq; & pilea uestis loco sunt: qa partem corporis uestiunt: impssi codices iuriscõ. hñt fasciç crinales. Quę lectio syncera est ad uittas: & criniũ tegumẽta referŕ. Dixit aũt suam sibi ex antiq̃ locutione. Sic. n. ueteres loquebanŕ: ut suo sibi gladio hunc iugulo. ¶ Sigillatim. Singulos: separatim: singulatim: & sigillatim dr̃ a singulis: aduerbiũ ẽ nouissimũ a Plauto singulariter dcm̃ singulũ uestigium: & ita ueteres usurpant. ¶ Indidẽ. Ex eadem fascia. ¶ Arctissima. Strictissima. ¶ Affirmari. Melius offirmari: pro eo quod est occludi: obturari: obserrari: indicat pticam illam uicem impleuisse claustrorũ: & repaguloꝝ. ¶ Obtundere. Crebris ictibus ferire. Trãslatio sũpta a malleis faboꝝ: qbus ferramenta in incude tũduntur. ¶ Fessis uiribus. Merito in fœmina q̃ imbecillior est & infirmior: cito uires defessæ sunt: & brachia lassescere cœperũt. ¶ Degrauatus. Valde grauatus: hæc. n. pticula de mõ auget: alias minuit. Plin. in. vii. eosdem pterea nõ posse mergi nec ue ste quidem degrauatos. ¶ Suopte. Suo ipsius. Tuopte tuo ipsius. Et alia consiŕr. ¶ Cita. celeri. ¶ Ad focũ. Proprie focꝰ locus est ubi fit ignis: a fouẽdo. i. calefaciẽdo dcũs. Tibullus. Dũ meꝰ assiduo luceat igne focus: ad focũ colliŕ lar familiaris deꝰ, de quo Plau. in aulularia: a foco focariæ dictæ fœminæ: quaꝝ ministeriũ circa focũ ẽ: libro regũ pmo sic scribiŕ: filias quoq; uestras faciet sibi unguẽtarias & focarias & panificas. Vlpianꝰ refert focariã & uilicã instrõ fundi cõtineri: focale uero nõ a foco: sed a fouẽdis faucibꝰ denoiaŕ: ẽ. n. fauciũ uelamẽtũ: cuiꝰ Oratiꝰ. Qui. Mar. cõmeminerũt: focaneꝰ quoq; palmes dcũs Columellæ: ñ q in foco ẽ: sed q in bifurco uitis ꝓrepẽs uelut fauces obsidet. Vñ & nom̃ focula antiq dixerũt nutrimẽta: & foculare nutrire ac fouere: fomenta focillationes a fouẽdo deducunŕ. ¶ Titionẽ. Vt Lactantii uerbis utar ex lib. iiii. institutionũ: titionẽ uulgo appellãt extractũ foco torrẽ: semiustũ: extinctũ. Nonĩꝰ quoq; titionẽ eẽdixit fustẽ ardentẽ: Zacharias ppheta. Ecce inqt titio eiectus ab igne. Virg. torrẽ dixit: quẽ nr̃ Lucius titionẽ. Pacuuius & Enniꝰ declinabãt hic torrus torri in secũda declinatione. S; ille loq̃ndi mos exoleuit: cũ nũc oẽs dicãt h̃ torris ex formula tertii ordinis. ¶ Obtrudit. Trudẽdo imittit: & īuito īpingit. Terẽ. qm̃ nemini obtrudi poniŕ ad me: ubi expõit Donatꝰ īfringi: īpingi: q̃si inuito. ¶ Innixꝰ. adminiculatus: subnixusq;. ¶ Liqdã fimo. Mira fuit priscoꝝ in uariãdis gñibus: declinatõibusq; licẽtia. M. Var. lupum fœminã dicit: corius & collus masculino gñe dictus: pari mõ diuerso gñe dicebant: hæc metus: hæc annus: hic frons: consimiliter Apu. licenter dicit fimũ fœminino gñe: cum masculino & neutro apud cæteros dicaŕ, a fimo fit fimetũ qđ sigñat sterq̃linum Asinini pulli: fimũ qđ primũ edidit poleam uocant Aristoteles & Pli. ¶ Egesta. Effusa q̃si eiaculata: auctor es traditferam q̃ bonasus uoceŕ: fuga sibi auxiliari egerentẽ ea fimũ iterdum & triũ iugeꝝ longitudine: cuiꝰ cõtractus sequẽtes: ut ignis aliquis comburat: itidem Asinus egestione excrementi liquidioris perniciem a sese repulit.

ppugnare pedibus & arcere morsibus misello puero potueris? An ipsum qdem sæpius icusare calcibꝰ potuisti, morituꝝ uero defendere alacritate simili nequisti? certe dorso receptum aufetres protinus & infesti latronis cruentis manibus eripes. Postremum deserto derelictoq; illo conseruo, magistro comite pastore non solus aufugeres. An ignoras eos etiam qui morituris auxiliũ salutaŕ denegarint, qđ contra bonos mores idipsum fecerint, soleŕ puniri, sed nõ diutius meis cladibus lætaberis, homicidia senties efficiã misero dolori naturales uires adesse, & cum dicto assertis manibus exoluit suã sibi fasciã, pedesq; meos sigillatim inligans, indidem constringit arctissime. s. ne quod uindictæ meæ superesset p̃sidium, & ptica, qua stabuli fores affirmari solebant arrepta, nõ prius me desiit obtũdere, q̃ uictis fessisq; uiribus suopte põdere degrauatus, manibus eius fustis esset elapsus. Tũc de brachioꝝ suoꝝ cita fatigatiõe cõq̃sta, pcurrit ad focũ, ardẽtẽq; titionẽ gerẽs mediis iguinibꝰ obtrudit, dõec solo qđ restabat inixus p̃sidio, liquida fimo strictim egesta, faciẽ atq; oculos eius cõfedasse,

Propugnare
Oppugnaŕ
Nocere facile
Prodesse difficile
Alacer
Alacritas
Dossum
Dossuaria
Contra bonos mores
Strophiuȝ
Fasceã solue
Fasceati
Crurules
Pedules fasciæ
Degrauatꝰ
Suopte
Focus
Focariæ
Focale
Focaneus
Palmes
Focula
Titio
Torris
Torrus
Obtrudere
Lniaiuariãdis gñibus
Fimetũ
Polea qd
Bonasus
egerit ĩ fuga fimum

¶Qua

QVA cæcitate. Ex hoc itelligi uult largiorē fimū egestū esse:cui⁹ copia mulier illa q̄si obcæcaret. Certū. Legendum ē cæteræ. Delirantis altheę. Fabulę canunt altheā meleagri matrē:cum uidisset fres: Toxea & plexippū interfectos a filio referri:uolentē ulcisci fraternos obitus:furore extimulata cōiecisse in medios ignes titionē in quo uita meleagri cōtineba tur:& ita uterq̄ simul extinctus est:mox althea diri facti cōscia sibimet necē cōsciuit:acto p uiscera ferro.Parcæ torrē il lū siue titionē funereū:atq̄ fatalē in flāmas posuere:cū altea meleagrū eēt enixa:dixeruntq̄ tpa & stipiti & puero eadē fo re:tūc althea stipem illum e flāmis ereptum suauit abditū in arca:atq̄ in penetralibus:q̄ seruatus meleagrū quoq̄ suabat: extinctus igne illum pariter extinxit:græci. δαλον uocāt hunc titionē siue torrē quo meleagri uita continebat. Nunc nō inconciniter Apuleius utens fabulæ huiusce trāslatione ait se asinum q̄si meleagrum exitiisse:q pau lominus interierit titione mulieris:q̄si alterius altheæ: quę per delirium & furorem exitium filio concinauit:& ita apte Asinum meleagro:fœminam altheæ:titionem titioni cō parat. Altheam uocant maluam syluestrem:quæ ab excellentia effectus a quibusdam Aristalthea appellatur. Altheæ ra dix(ut inquit Plin.)cocta in aqua aluum sistit:efficatior conuulsis ruptisq̄. Hippocrates uulneratis:sitientibusq̄ a defectu sanguinis radicis altheæ decoctæ succum bibendum dedit.

Titio meleagri fatū

qua cæcitate atq̄ fetor tādē fugata est a me pnicies, certū titiōe delirātis altheæ meleager asin⁹ iteriisset.

Althea mal ua

Aristalthea

LIBER OCTAVVS.

Hoc uolumine nex mariti charites miseranda. Exoculatio amatoris Thrasilli facta per charitem. Vltronea puel læ mors explicantur. Mutatio domini. Enarratio sacerdotum Deę syriæ luculenta:& illorum spurcissimæ libi dines. Flagra:dissectionesq̄ membrorum:fraudes ac decipula detecta continentur.

Noctis gallicinio uēit qdā iuuēis proxia ciuitate, ut qdē mihi uidebat, un⁹ de famul Charites puellæ illi us, q mecū apd latrōes pa res ērūnas exāclauerat, is de ei⁹ exitio & dom⁹ toti⁹ īfortūio mira ac nefanda, ignē pp assidēs iter cōfuo rū freqntiā, sic anūciabat, eqsiōes, opilōesq̄ ēt bubse quæ, fuit Charite nobis q̄ miscella, & qdem casu gra uissimo, nec uero īcōmitata māes adiuit, sed ut cun cta noritis referā uobis a capite quæ gesta sunt, q̄ possint merito doctiores, quibus stilum fortuna subministrat, in historiæ spetiem chartis inuoluere.

Noctis gallicinio. Cronographia.i.tpis d̄scri ptio ē s3 diei ciuil diuisionē:p⁹ mediā no ctē ē gallicniū a galli cātu d̄m:īn cōticiniū cū & galli cōticescūt:& hoies tūc ēt qescūt: galli uigiles nocturni:quos excitādi(ut īgt Pli.i opa)mortalib⁹:rūpēdoq̄ sōno gēuit nā:diē uenīe nūciāt cātu:ipm uero cātū plausu alaq. Ambrosi⁹ in.v. exameri:ē ēt galli cāt⁹ suauis ī noctib⁹: nec solū suauis s3 ēt util:q q̄si bon⁹ cohabitator:& dormiētē excitat & sollicitū admōet:uiātē solat pcessū noctis canora signa tiōe ptestās:gręco uocablo gallicniū dr̄ αλεκτρυ οφωνια Lucia.h ē idē tps describēs ait εν νυξβαθεια αγγελος τισα ποτης κωμης ηλθενεις τονα γρον καὶ συνεπαυλυν.erat igt nox pfūda cū nūci⁹ ex castello i agr̄ uēit & uillā. Galliaceor̄ cāt⁹ terret lēōes:qd ferii scriptores tradūt & æsop⁹ fabła tor ōndit. puerbiū ē apd grecos.αλεκτρυοσν ων μεμφες θαλ κοιλιαν.i. Gallor̄ uētrē icusat. De his q delicati⁹ uiuunt: & sūptuosi⁹. Is.d ei⁹ ex. Lucia. breuissime pscribit spō sū & spōsā i littor ābulātes:repēte fluctib⁹ maris absor ptos eē:his uero nr̄ lōge demutās:rcedēsq̄ a greco scri ptore denarrat copiosi⁹:latiusq̄ alio mortis gñe extin ctos iteriisse:q narratio auocat:t3:mulcet lectorē mini me lassescentē. Ignē pp. Iuxta:ppe. sic Vir. pp aq̄ tuū. Cōfuor̄. Qui eidē dño suiūt:q i eodē sūt famlitio cō sui noiant. Sene.li.vi.eplar̄:sui sūt:imo hoies. sui sūt: imo hūiles amici. sui st:imo cōsui. greci συν δε ουλον cōs uū uocāt. Eqsiōes. Hoc totū festiuit. sicuti.n.q cōcio nē h3 ad Ro. solet qrites uocar. ita apd pastores uerba faciēs appllat illos suis noib⁹:speciati:seiūctiq̄:nā cū res pastoral ferme tota cōtineat. aut eqs:aut bob⁹:aut oui b⁹ p trigemia noia pastores ois expsit. Eqsiōes q alio noie eqtiarii equor̄ moderatores st:aut magri apd āti quos oēs qb⁹ regim cuiusq3 ri pcedebat eqsiōes dicebāt ut.s. suo loco docuim⁹. Bubseq. Bubulci a seqndis bo b⁹ dci.eo icliatu format bubseq:quo pedisseq. bucetias dnt bouū greges:q & bucera noiant. bubulcitar est bo ues curar:bucedę no qd ānotatu dignū ē uocablo plau tio:sūt q loris bubul cedūt:quos & plagipatidas uocāt: ex eodē gñe sūt flagriōes:q̄si flagris sbiecti:& uerbero nes & magistiæ:e diuerso tintiaculi oppido q̄ elegāter dr̄r uirgatores:siue tortores:q flagr cedūt sōtes ob no xā & loris bubul castigāt:uocablo flictio a sonitu:quē uerbera efficiūt. nā dū uerberāt & cedūt flagris:tintinare uidet: & ti nitū reddere ex crepitu plagar̄:q pcussio festiuiter dr̄ ab eodē Plau. Tax. Tax uidel3 p onomatopeā a sōitu quē reddit id gen⁹:hoies flagratores quoq̄ dicebāt q̄uis qdā flagratores ponāt p flagriōes:ut sint q mercede flagris cedūt. Fuit Chari te no. qd fuit n̄ ē q̄ fuisse dr̄:iā extīcta eē signat. Cōsilr Vir. Fuim⁹ troes: fuit iliū & igēs glia teucror̄. h.n. uerbo utimur:cū qppiā trāsactū & penit⁹ sublatū:& ad nihilū redactū signam⁹. Pla.i psa:eē ego p nihilo duco:qd fuit qn̄ fuit:tāq̄ hoie3 qn̄ aia3 efflauit:qd eū q̄ras q fuit. Nec inco. Dulce ē morietib⁹ cōmori:& maximū moriētis solatiū ē:si n̄ solus morit. si pe tit īferos comitat⁹:iuxta illud. Nunq̄ oēs hodie moriemur inulti. Māes adiuit. Inferos petiit. A capite. A pncipio:& sū ma rei origine:græce dr̄. κεφαλαιον. Charitis. Emēdo chartis:ut sit sensus se cūcta uelle referre:ut historici possint chartis & libris ista cōscribere:occulte denotat semetipm:a quo hæc chartis iuoluunt:& historico stilo cōscripto posteris pdūtur.

Chronographia

Gallicniū

Conticiniū

Confuus

Equisiōes

Bubsequę

Bucetiæ

Bucera

Bubulcitare

Bucedæ q plagipatidæ

Flagriōes

Tintinaculi

Tax

Flagratores

Futilitum

Pro nihilo quod fuit

ℭERAT in pxima. Narratio ƒm pceptiones Rhetoricas. Lucida breuis probabilis: qua singula ita decēter ita graphice describuntur: ut non legere te putes sed cernere. ℣ Equo clarus. Equitem: equestriq; claritudine nobilem fuisse significat: quidam codices habent loco clarus: ut loci conditione splendidum fuisse demonstret. ℣ Natalibus. Claritudine natalium insignis: & nobilitate generis illustris. Natales sunt των μεσων. nam laudamus natales ut honestos: infamamus: ut sordidos. Plin. in. iii. epistolarum Nonnunquam candidus natales competitoris arguebat. Titulus est apud iurisconsultos: de Natalibus restituendis: quo euidenter ostenditur eum qui natalibus restitutus sit: uti iure ingenuitatis tanquam nomine natalium ingenuitas ipsa significetur. ℣ Luxuriæ popinalis: idest qui inter popinas & ganeas & lustra luxuriose: ac prodigaliter pecuniam dilapidaret. De popinis alibi affatim scripsimus: popinones dicitur homines luxuriosi popinis dediti: quos alio nomine uocant tabernarios & ganeones: popinationes sunt luxus & helluationes: græce dñr ασωτοι καὶ ασωτιαι. ℣ Factionib⁹ latronum. Inter bonos amicitia: īter malos factio ē. Tertulianus his nomen factionum accommodatum ē qui in odium bonorum & proborum cōspirant. ℣ Manus infectus. Habens manus infectas: tinctas: maculosas humano sanguine: tales aūt siccarii & homicidæ: figurata locutio est: sic Virg. Nuda genu: nudoq; sinus collecta fluentes. ℣ Thrasillus nomine: latroni congruens nomē: nam græce θρασος dicit temeritas: ferocitasq;: unde & thrasillus pro temerario & feroci. ℣ Maturuiss3. Ad maturitatem ætatis nubilis: pubertatisq; uenisset. Plin. in epistolis: summa consequuturus si uirtutes eius maturuissent: poeta in hanc sniam Iam matura uiro: iā plenis nubilis annis. ℣ Manus obierat. Adierat: peregerat: īpleuerat officiū proci & petitionis uxoriæ. ℣ Id genus. Eius gñis. s. pcoꝝ: uetus & pinde elegās locutio id genus: hoc genus pro huius generis: & illius generis: hac locutiōe scatent uolumina eruditorū. ℣ Antistaret. Præstaret: excelleret. Catullus: antistas mihi millibus trecentis. Antistitium dr̄ a Martiano ipsa excellentia & apex dignitatis.

Natales

Popinōes

Popinationes

Helluationes

Factio īter malos thrasillus

Maturuisset

Antistitiu3

Erat in pxima ciuitate iuuenis, natalibus pnobilis, equo clarus, & pecuniæ fuit satis locuples, sed luxuriæ popialis, scortisq; & diurnis potatiōib⁹ exercitatus, atq; ob id factiōib⁹ latronum male sociatus, nec non ēt manus īfectus humano cruore. Thasillus nomine. idq; sic erat, & fama dicebat hic cum primum charite nubendo maturuisset, inter pcipuos pcos, sūmo studio petitionis eius munus obierat, & q̄quam cæteris omnibus id genus uiris antistaret, eximiisq; muneribus parētū inuitaret iudiciū, morū tamen improbatus, repulsæ cōtumelia fuerat aspsus. At dum Herilis puella in bōi Lepolemi manū uenerat, firmiter deorsus delapsū nutriēs amorē, & denegati thalami reminiscēs indignationē, cruento facinori q̄rebat accessum. Nactus deniq; præsentiæ suæ tempestiuā occasionē, sceleri quod diu cogitarat, accingitur. Ac die quo pdonū infestis mucronib⁹ puella fuerat

℣ Parentum iudicium. Tanta in muneribus fiducia & plerūq; uis est: ut parentes sæpe conniueant in filia colocanda: ut munera tenebras mortalibus offundant: in hanc ferme sniam est illud Satyrographi: ipsos audent temptare parentes. ℣ Morum improbatus. Male moratus: & ex malis moribus culpatus. Archaismos est. ℣ Repulsæ contumelia. Prælatio alterius: sine alterius contumelia non pōt procedere: nec electio sine reprobatione. Vt inquit Tertullianus: sicuti autem repulsam patiuntur præteriti in magistratus petitione cum dedecore & contumelia: ita in petenda uxore: repulsus præteritusq; fuerat turpiter Thrasillus & cum dehonestamento. Valerius Maximus Syllam scribit repulsa pturę sugillatum fuisse: quē uult intelligi sugillatione q̄dā: & turpi contumelia deformatū: notatūq; ob repulsam. ℣ Herilis puella. Filia heri nr̄i: sic puus appellat charitem: q̄ filia erat heri hoc est dn̄i. apud Plautum frequēter herilis filius dr̄: domini filius. ℣ In manum uenerat. Idest denupserat lepolemo: eiusq; uxor facta erat: qd̄ autem ait in manū conuenerat usus est uerbo nuptiali. Ex ritu. s. cōsuetudineq; pscoꝝ: & ut id quod dr̄ planius fiat: scito duobus modis uxorē hēri solitā usu & coemptiōe. Nā cōfarreatio de qua suo loco dicet̄ solis pontificibus cōueniebat: q̄ in manū per coemptionē cōuenerant: eę matres familias uocabant̄: quæ autem usu nequaq̄. Coemptio certis solēnitatibus peragebatur: & sese in coemēdo inuicem interrogabant: uir ita an mulier sibi materfamilias esse uellet: illa respondebat uelle. Item mulier interrogabat: utrū uir paterfamilias esse uellet: ille respondebat uelle. Itaq; mulier uiri cōueniebat in manū: & uocabant̄ hæ nuptiæ p coemptionē: & erat mulier materfamilias uiro loco filiæ. Auctor Vlpianus: & post Vlpianum Boetius in cōmentariis topicoꝝ: qui alio quoq; loco tradit: quod bona mulieris post eius mortem uir adipiscat̄: quæ in uiri manū conuenerit: efficit̄ enim p in manus conuentionem ut quæcunq; sunt mulieris uiri fiant dotis nomine: hanc solemnitatem nuptiarum signauit Au. Gellius cū ait: matremfamilias appellatam esse eam solam quæ in mariti manum: mancipiumq; uenisset: hoc idem denotat Seruius maronianus interpres scribens in. xi. cōmentario: matremfamilias dici quæ in matrimonio conuenit per coēptionem: p quādam iuris solemnitatem. Triuiales magistri & minuti grammatistę: quorum deus est Seruius legentes hæc seruiana annotamenta hallucinantur: atq; cecutiunt: apud quos cōmentator commentatore: interpres eget interprete: qui nostra quoq; interdum uellicant: quia scripta non sunt uerbis uulgariis: & stilo rubiginoso: de hac coemptione coniugali: q̄ uxor in mariti manum conueniebat intellexit poeta illo uersu. Teq; sibi generum thetis emat omnibus undis. Hic aūt ritus sic peragi solebat. Nubentes asses tris ad maritum uenientes ferre solebant: atq; unum quem manu tenerent: tanq̄ emendi causa marito dare. Alio quem in pede haberent in foco larium familiarium ponere. Tertium quem in marsupio condidissent. compito uicinali resonare: hæc eo curiosius: enarratiusq; explicaui: propterea quod non parum multi lectores per incuriā eruditionem in Apuleianis uerbis delitescentem haud facile perspiciunt: nequeiultra primorem cutem descendunt: minime elaborantes sanguinem: ac medullam uerborum ipsius eruere: atque penitus introspicere. Nos uero qui posteroꝝ negocium pro uirili parte agere contendimus: pensiculate & diligenter perpendimus ea quæ non sunt omnibus obuia: quę in secretariis doctrinarum recondita delitescunt: & ut in commentariis pristinis nostris dedimus operam: ne pœnitendi cōmentatores uideremur: ita in his curabimus: ne opera: & impensa dispereat: supra quoq; id totum leges explicatum ex pcepto: scilicet græci prouerbii: quod ait. δι καὶ τρὶς το καλον: idest bis & ter pulchra sunt repetenda. ℣ Permiscens. Planior lectio est reminiscens. ℣ Accingitur. Significanter locutus: sic enim dicimus in magnis rebus suscipiendis: ut accingāt omnes operi. auct. Donat⁹. ℣ Tēpestiuā occa. Pittaci mityleni illa est celebrata snia. γνωθι καιρον. i. nosce opportunitatem: siue tempestiuitatē: siue tempestiuā occasionē: q̄ adeo in rebus fœliciter adeundis necessaria est: ut sine occasione nihil ferme prospere: atq; ex animi sētētia proueniat: sed super hoc copiosissime disserui. In libello septē sapiētum: quē scio tibi antistes maxime cordi eē: qui ueræ sapientiæ es explorator: qui ad sapientiā perinde: ac scopō dirigis studia tua oīa & actiōes.

Sugillatus

Herilis

Solēnitas rei uxoriæ

Nuptiæ p coēptione3

Materfamilias

Grāmatistaꝝ deus seruius

Nubentes cū trib⁹ assibus ad maritum

Medulla scriptoris introspiciēda

Pittaci snia opportunitas

Libellus septem sapiētum

Archiepi la us

ℭ Astu

¶ Astu sponsi. Qua astutia: uafrámento: uirtute Lepolemus sponsam charité ex prædonum manibus liberauerit: proxio uolumine enarrauit. ¶ Salutiq. Videtur legendū salutariq́ præsentia. ¶ Gaudibundus. Immodico gaudio gestiēs: & omnibus læticiis affectum esse se simulans: si M. Tullio credimus. Gaudium a læticia sic distinguitur: ut gaudium in laude sit: in uitio læticia: ut gaudere deceat: lætari nō deceat: gaudimoniū Hieronymus haud indecenter usurpat pro gaudio: q in prohemio prophetaꝝ: gaudimoniū (inq̄t) eius erit in luctū: ab eodem uox gaudimonii dicta est. ¶ Prosapiæ. Vocabulum qdē usitatissimū: sed quod a Quinti. interdicatur, perinde ac uetustū nimis & deculpatum. ¶ Personā mentiebat. Gaudium Lætitia Gaudimonium

astu, uirtutibusq́ sponsi sui liberata, turbæ gratulantium exultans, insigniter permiscuit sese, salutiq́ præsentia futuræ soboli nouoꝝ maritoꝝ gaudibundus ad honorem splendidæ prosapiæ iter præcipuos hospites domum nostram receptus occultato consilio sceleris, amici fidelissimi personam mentiebatur. Iāq́ sermonibus assiduis, & conuersatione frequenti nonnunquam etiam cœna poculoq́ communi carior, cariorq́ factus, in profundam romam cupidinis, sese paulatim nescius præcipitauerat, quidni? cū flāma sæui amoris, parua quidem primo uapore delectet. sed fomento consuetudinis exæstuans immodicis ardoris, & totos conburat homines. diu denique liberauerat secū Thrasillus, cū nec clandestinis colloquiis opportunū reperiret locum, & adulterinæ Veneris magis magisq́ præclusos aditus copia custodiētiū cerneret, nouæq́ atq́ gliscentis affectionis firmissimū uinculū nō posse dissociari pspiceret, & puellæ si uellet, q̄q uelle nō posset, furatrinæ coniugalis incōmodaret rudimentum, & tñ ad hoc ipsum q nō pōt, cōtētiosa pnicie, quasi posset impellit, quod nūc arduū factu putatur, amore p dies roborato, facile uidetur effectu, spe ætate deniq́, sed oro solicitis ais intendere, quorsum furiosæ libidinis proruperint impetus. Die quadā uenatū Lepolemus assumpto Thrasillo petebat, indignatus feras, quod tamē

Nulli peiores inimici profecto sunt q̄ personati: q̄ occulti: q̄ simulato amicitiæ tegumēto inuoluti: quos cuncti detestant: de qbus Cecilius uere ac diserte scripsit: hi sunt inimici pessimi fronte hilaro: corde tristi. quos neq́ ut apprendas: neq́ ut mittas scias: ad hanc sniam nō absurde referri potest Plautinū illud. Lupus est homo homini: cum qualis sit nō nouit. grāmatici annotant fidos in maximis dici fideles in minoribus negociis. itē fidos esse amicos: fideles seruos: sed hæc indiscrimina tim apud idoneos auctores usurpant: neq́. n. decet friuolis grāmaticoꝝ obseruationibus: astringi classicos sū matesq́ scriptores. ¶ Cœna pôculoq́ cōi. Mensam ueteres amicitiæ cōciliatriculā eē dixerūt: sæpeq́ i cōuiuio iuēt⁹ ē amic⁹ fidelior: crescitq́ beniuolētia ex cōsuetudine cōtubernalitatis: puerbiū græcū ē dignū scitu: nec indignū mēoratu αυτοματοι δε αγαθοι αγαθων επι δαιτας ιενται. i. boni ad cōuiuiū bonoꝝ ultronei erūt & inuocati: tāq̄ fas sit bono uiro ire ad cœnā p̄bi amici sine uocatione: q̄ ex re cariores iter se fiūt & cōiūctiores: auget. n. beniuolētiā cōsuetudo: hoc ego ꝑpe peculiariter facio cū meo Roscio: ut illi⁹ cōuictor sim frequēs: citra uocatione: ut Roscioꝝ domo pinde utar ac mea: in q̄ mihi oēs libēter ac dominis obsecunt: & cū ego ex meis morib⁹ cœnē foris nō libēter: tñ libētissime cœnito & prāsito apd̄ Roscios: ubi nō extrarius eē uideor: sed domestic⁹: ubi semp de lris lratis cōfabulationes iucūdissimę iterserunt: ubi uita degitur hilarior & amœnior. Oipotens deus faxit: ut in hoc contubernio dulcissimo diu pmanere: & florentes beatam uitam uiuere possimus. ¶ Romam. Dictio hoc in loco futilis: & nihil ualēs: ac intempestiua: pro qua substituto uel rotā uel foueam: utrūq́ enim amori congruit. De rota cupidinis auctorem habes Plautum sic scribētem in castellaria: iactor: crucior: agitor: stimulor: uer sor in amoris rota miser. Foueam ait & pedicas & casses dici quis ignorat. Trāslatione decētissima a feris facta: q̄ foueis: & cassibus capiunt. Irretiūturq́ itidē amātes irretiti lapsiq́ tenentur. ¶ Quid ni? Quare nō? Comica locutio. Horati⁹: militia est potior qd ni? Cōcurrit horæ momēto: sæpe annotauimus hāc pticulā comicis poetis eē familiarē. ¶ Flāma sæui amoris: p catholicā sniam docet amorē ab initio eē modicū: & modico uapore calēte: q mox exæstuet gliscatq́ i icēdiū imodicū: & cūcta cōburēs. Xenophon scri. amorē igne ac flāma eē flagrātiorē: qppe cū ignis urat tāgētes: & pxia tm cremet: amor ex lōgīquo spectātes torret: iflāmat: icēdit. Seneca i tragœdia: cui titulus ē octauia: tradit amorē eē blādū aī calorē: q iuenta genitus luxu & ocio nutritur inter læta fortunæ bona: quē si fouere aut alere desistas cadit. ¶ Fomento cōsuetudinis. Consuetudo magnum est amoris incendium: unde merito & scite dicta cōsuetudo Veneris ancilla: & ut ait Lucretius: consuetudo cōcinnat amorem. ¶ Clandestinis colloquiis. Mysteria Veneris in arcano habēda sunt: minimeq́ inuulganda. Amor furtiuus esse debet occultus clandestinus: & ut inqt Amasi. poeta: celari uult sua furta Venus. Militaris disciplinæ pceptu3 est. Quod facturus sis tractato cum paucissimis ac fidelissimis: uel potius ipse tecum: hoc idem optime præcipi potest: militiæ cupidine sectatoriæ: ut ipse sibi dux comes signifer sit: ut clā latenter furtim ipsemet amicam alloquatur: si potest si minus p fidum internuncium. Furtiuū opertūq́ alloquium amātium apud priscos fuit iscribere corpus lacte herbæ quā tithymallū uocant: alii lactucam caprinā: & ita amicas clandestino alloquebantur. ¶ Copia custodientium. Custos est castitatis necessitas: sed plerunq́ infida. nam ut inquit uerissime diuus Hieronymus. Quid prodest etiam diligens custodia cum uxor seruari impudica non possit: pudica non debeat. ¶ Gliscentis affectionis. Amorem coniugalem signat: qui ex nouitate iucundior in dies magis magisq́ gliscebat: hoc est crescebat: & augebatur inter neogamos: idest nouos maritos: uera est Medius fidius illa Propertiana sententia: omnis amor magnus: sed aperto in cōiuge maior. Seneca quoq́ in laudem amoris maritalis sic scripsit: perhennis amor coniugis castæ manet. inter affectiones potentissima & firmissima affectio amoris coniugalis: ubi adest illud Catullianum. Mutuis animis amant amantur. ¶ Gliscentis. Crescentis: ut sæpe annotauim⁹. ¶ Incōmodaret rudimētū. Tyrociniū: primitias: palæstrā Veneris: primitiuā icōmodaret hoc i loco positū uī nō tāp ipediret q̄ p cōmodaret p̄beretq́. ¶ Furatrinæ cōiugalis. Furtiui cōcubit⁹. Mart. furatrina elegāti uocabulo p furtu & re furtiua dicit codē idicatu: quo futrina: moletrina: feratrina: ueteres moletrinā: ut id trāseūter explanē: dixerūt ꝑ pistrino a molēdo. s. ¶ Impellit. Iuxta illā sniam notissimā. Nitimur in uetitū semp cupimusq́ negata. ¶ Spe ætate. Spes quā græci ελπιδα uocāt: q sola i terris remāsit: ut cecinit Hesiodus: cūctos ferme mortales fouet: ac pascit: cū i pmis uero amatores spe alunt: q melt⁹ cras fore semp ait: (ut inqt Tibullus) a Seneca quoq́ dictū est: o spes amātū credula. Itaq́ spes & ætas iuuenilis: q maxima sunt in amore psidia: Thrasillo psuaserant facile effectu fore quod concupiscebat.

Fidus Fidelis Prouerbiū Boni ultronei in cōuiuio Cōuictor peculiaris Minii Roscii Rota cupidinis Quid ni Amor igne flagrantior Mysteria Veneris nō inuulgāda Impudica seruari nō potest Perhennis amor cōiugis castæ in cōmodaret Furatrina Moletrina Spes alit mortales

in capreis feritatis est,nec.n.Charite maritum suũ quærere patiebatur bestias armatas dente uel cornu. Iamq; apud frondosum tumulũ ramosumq; densis tegminibus,umbroso prospectu uestigatorꝝ,obseptis capreiis.canes uenationis indagini generosæ, mandato,cubili residentes inuaderent bestias,imittuntur,statimq; solertis disciplinæ memores, partiti totos præcingunt aditus, tacitaq; prius seruata mussitatione signo sibi repentino reddito,latratibus feruidis, dissonisque miscent omnia, nec ulla capra, nec pauens dammula, nec præ cæteris feris mitior cerua, sed aper immanis, atq; inusitatus exurgit,toris callo secutis obesus, pilis inhorrentibus, corio squalidus, setis insurgentibus spinæ hispidus

Genera ca- ¶In capreis ueritatis est.Verba nullo ĩtellectu consistentia sunt:dignaq; obeli iugulatione.Itaq; illis confossis expũctisq;
prearum ista substitue in capreis feritatis:ut sit sensus purus & lucidus.Lepolemum iussit uenatum indagaturum quidē feras sed
mitiores:quales sunt capreæ:in quibus feritatis minus est minusq; periculi:& hoc faciebat ut uxori amorabundę sollicitęq; de coniugis salute obsequeretur:consimile consilium dat Venus Adonidi suo delicioso apud Ouidium monens: ut
Lepores:Ceruos:Capreas tutæq; animalia prædæ Securus exagitet:abstineat Apris:Leonibus:Vrsibus.Neue feras quibus arma dedit natura lacessat:usitata locutio est:& perinde elegans si dicas.Quod in capreis feritatis est:pro quę feritas
est in capreis:capreas autem fugaces esse exarmatæq;
feritatis nemo nõ nouit:quarꝝ multa genera percēsent
Pygargus rupicapreas: ibices:oryges:damas:pygargos:strepsice
Strepsice- rotes:orygis & pygargi iunctim meminit Iuuenalis.
rotes alias pygargus aquilæ est genus cauda albicante: unde
& nomen utriq;:est enim uidere inter caprearꝝ genera
quasdam habentes nares albicantes. strepsicerotes sũt
capræ:habentes cornua rugarꝝ ambitu contorta:unde
& illis nomen inditum. nam στρεπτο significat uerto:
torqueo καιτακεραται cornua:non probo correctionē
illorꝝ qui apud Plinium non strepsicerotes legunt:sed
terpsicerotes.¶ Armatas dente.In hanc sentētiam epi
grāmatarius inqt:Dente timetur aper:defendunt cornua ceruum.¶ Obseptis campis. Circumuallatis saltibus.Tale est illud:saltusq; indagine cingunt:potes legere obseptis capreis.uestigatores enim in uenatu capreas reliquasq; feras obsepiunt:& indaginibus in arctum
Canum tri uallant.¶ Canes indagini.Canum triplex est genus:uil
plex gñs laticum:pastorale:& uenaticum:uillaticus canis uillam
Villaticus & quæ iuncta sunt custodit.Pastoralis obseruat foris
Pastoralis pecora pascentia:uenaticus uenādi causa comparatur:
Venaticus sunt & catelli mellitei ad delicias solas ptinentes.græci μελιταικὰ κυνίδια uocãt.Porro uenatici canes bifariam dispartiunt:
Sagaces ca in eos qui feras sectantur & capiunt:& eos qui odoratu uestigant.qui indagini ferarꝝ sũt accōmodati canes:id genus uo
nes cant odorisequos.M.Tullius sagaces appellat:quasi acute sentientes.Sagare enim sentire est:poeta nominauit odoros.
illo uersu.Massyliq; ruunt equites:& odora canũ uis:sagaci cani in uenatu:ut inqt Pli.solertia & sagacitas præcipua est.
scrutatur uestigia:atq; persequitur comitantem ad feram.inquisitorem loro retrahens:senecta fessos cæcosq; ac debiles
sinu ferũt uētos & odorem captantes pdentesq; cubilia.Sagaces siue odorisequos canes signat Lucianus in quarto cũ ait.
Non credit ulli sylua cani:nisi qui presso uestigia rostro Colligit:& præda nescit latrare reperta:Contentus tremulo mõstrasse cubilia loro:de his hoc in loco intelligendũ est:& est sensus canes sagaces ex seminio generoso ad indaginem uenaticam cõparatæ ĩmittunt ad feras ex cubilibus latibulisq; exagitādas:nolito aũt iunctim legere. Mandato cubili recidentes:sed illud mandato per se seiunctim legas.Namq; denotat ĩmissos esse canes sagaces ex mādato.s.uestigatorꝝ:ut.s.inuaderent bestias stabulantes in cubili atq; latibulo. ¶ Solertē disciplinæ.Solertē disciplinā uocat illā:qua canes sagaces insti
Mussare tuuntur formanturq;:qbus solertia:& sagacitas inest prope peculiaris.¶ Tacita mussitatione.Sagacis canis propriũ est:
ut sine latratu tacitus uel pressa uoce mussans feram demonstret.nam cauda primum:deinde rostro demonstratio fit significans ferã delitescentem.Mussare cuius frequentatiuum est mussitare:proprie est(ut docet Dona.)dissimulādi cã tacere dictũ:uel a muto:uel ab hac litera M:quæ nimiũ pressæ uocis est ac pene nullius.itaq; ut Mutus nõ plane loquitur: sed
murmurat.Ita mussare hoies dicunt occulte qd pressa uoce loquentes quod celatũ uelint.Seruius enarrans illud Virgi-
Mussitato- lianum ex.xi.æneidos.Quid fortuna ferat populi sed dicere mussant.exponit mussare proprie est obmurmurare:& mu
res to esse uicini:in prohemio naturalis hystoriæ.Dum ista mussitamus pluribus horis uiuimus:hoc est secreti loquimur: &
Mussitabo pressa uoce soli cõmentamur:inde mussitatores dicti:qd uerbũ in Isaia scriptũ legimus:mussitatores discent legē. Plau-
Mussitatio tus in rudente:tu taceto ego mussitabo:qd idē ualet:qd tacebo.ide mussitatio dicta.non tam pro silentio pleno : ꝗ pro
murmure presso:& ut expressius dicã pro murmurillo.Sic.n.Plautus linguæ latinę decus murmurationē modicam ap-
Murmuril pellat:cũ ait.Nolo ego murmurillũ neq; susurrũ fieri.Canibus aũt sagacibus propriũ hoc est:ut inuenta præda minime la
lum trent:sed murmurillo mussitantes & cauda ac rostro indicium facientes demonstrent feram uenatoribus:a quibus cum
signum redditum est:latratu mox concitato cuncta permiscent:& tunc uenatici canes illi præferoces inuadunt feras ostē
sas. Illud latrantibus ferundis:ita emendo latratibus feruidis:feruido enim & uehementi latratu utitur canis sagax post
Dāma pa- inuentam feram.¶ Nec pauens dãmula.Epitheton est ꝓpriũ dāmarꝝ:ut pauidæ dicantur:& timidæ.sic Oratius.sic Vir.
uens appellant:a Martiale dicunt imbecilles illo uersu.Imbelles dāmæ quid nisi præda sumus. Pli.in.viii.autumat dāmas iure
Nec placi- dici feras non posse:quis raro mãsuescant:cõplura nãq; sunt nec placida nec fera:sed mediæ inter utrunq; naturæ:ut hirũ
da nec fera dines:delphini:apes:& dammæ:quod Pli.ait:apes feras dici non posse.dissentit a iuriscõsultis:qui titulo de aquirendo re-
An apes rum dominio:& libro secundo institutionum prodiderunt apium naturam feram esse:ideoq; fieri occupantium. Itaq; si
sint feræ in arbore nostra consederint:anteꝗ in alueo a nobis concludantur.nõ magis nostræ esse intelliguntur:ꝗ uolucres quę in
arbore nostra nidum fecerint:adeo ut si alius eas incluserit dominus earum erit.Cæterum Plinius non tam iureconsultorum obseruationem spectans ꝗ mores apium & ciuilitatem:quæ hominum causa genitæ sunt:quarum mel & cera usibus humanis seruiunt.Scite & elegãter dixit apes neq; placidas haberi:neq; feras:sed ĩtermedias atq; in meditullio placidatis & feritatis collocatas. ¶ Aper immanis.Magna uirtus est res de quibus loquimur clare : atq; ut cerni uideantur
enunciare : hoc cum pluribus locis : tum in hac descriptione decenter facit Lucius noster : qui describit : immo depingit
aprum tam graphice : tam scite : tam eleganter : ut eum oculis representet : per illam exornationem Rhetoricam:
quam græci enargiam : nostri representationem atq; euidentiam appellant.¶ Toris obesus.Torosa pulpa & crassa : de
Euidentia toris & obeso ante dictum est.dicitur autem obesus:quasi ob edendum pinguis factus & crassus. ¶ Pilis inhorrentibus.
Obesus Ouidi.consimiliter describens aprum illum Calydonium uastum & formidandum hyperbolicos inquit. Riget horrida
ceruix.Et setæ densis similes hastilibus horrent.Stantq; uelut uallum:uelut alta hastilia setæ.

¶Dentibus

DENtibus spumeus. Oui. Spuma fluit: dētes æquanť dentibus indis. Exerti dentes sunt apro hipotamio: Elephāto. Ra ro fœmina sus hēt exertos & tñ sine usu: itaqꝫ cū apri ꝑcutiant: fœminæ sues mordent. Dentes oēs suibus cōcaui: nec unꝗ decidunt. In India (ut utar uerbis. Pli.) cubitales dentiū flexus gemini. Ex rostro totidē a fronte. Ceu uituli cornua exeunt: pilus æreo colori similis est in aggrestibus apris: cæteris niger: ex mixtura apri feri & placidi gignunť semiferi: qͥs natos antiq hibridas uocabant. Quod nomen ad hoies quoqꝫ trāslatū est: ut uidelicet hibridę cū probo appellenť: sup ꝗ dictiōe plura in Suetonii cōmentariis. ¶ Sonaci. Sonoro & stridulo. Oui. cōchaqꝫ sonaci inspirare iubet: ut recto casu dr̄ Edax: pugnax: sic & sonax: quod tñ raro usu ē.

Marginal notes: Exerti dentes apro / hibride q / Sonax

dentibus attritu sonaci spumeus, oculis flammeꝰ aspectu minaci, impetu sæuo fermentis oris totus fulmineus. & primū quidem canū procaciores, q cominus contulerant uestigiū, genis hac illac iactatis, confectas interficit, deinde calcata retiola qua primos impetus reduxerat, transabiit. & nos quidem cuncti pauore deterriti & alioquin innoxiis uenationibus cōsueti, tunc etiam inermes, atqꝫ immuniti, tegumentis frondis, uel arboribus latenter abscondimus.

Thrasillus uero nactus fraudiū oportunū decipulū, sic Lepolemū captiose compellat, qd̄ stupore cōfusi uel ēt cassa formidine similes hūilitati seruoꝝ istorū, uel in modū pauoris fœminei deiecti, tā opimā prædam mediis manibus amittimus? Quin equos inscēdimus, qn otius indipiscimur, & cape uenabulū, & ego sumo lāceā, nec tātillū morati, ꝓtinus insiliunt equos ex sūmo studio bestiam insequētes. nec tñ illa

Plin. refert apros in coitu aspiores esse: indurātes attritu arboꝝ costas: luto qꝫ se tergorātes: qd̄ ante Pliniū: numeris poeticis complexus est Maro, sic scribens Ipse ruit: dentesqꝫ sabellicꝰ exacuit sus. Et pede ꝓsubigit terrā fricat arbore costas: Atqꝫ hinc: atqꝫ illinc: humerosqꝫ ad uulnera durat: græce Κάπρος dr̄ aper. ¶ Oculis flāmeus. ex Ouidii archetipo scribētis: sāguine & igne micāt oculi. ¶ Totus fulmi. nihil fulmie uehemētiꝰ: nulla uis ipetu fulmieo cōcitatior. Nullus fremor terribilior. Igiť ut ēphaticoteros & euidētiꝰ demōstraret uulnificū: terribile: ipetuosū apꝝ: dixit illū totū fuisse fulmieū: quo uerbo breuiter expssit apꝝ formidādū: q instar fulminis cūcta cōcuteret: & solo afflatu pureret: simul allusit ad dētes aprugnos quos fulmia ab ipetu ꝗsi fulmieo appellare uident poetæ. Oui. Nec uires fulminis apro. Itē Fulmē ab ore uenit frōdes afflatibꝰ ardēt. itē i. x. fulm̄ hn̄t acres i aduūcis dētibꝰ apri. ¶ Canū ꝓca. uēaticos canes: acriores: appetētioresqꝫ cōfligēdi cū apro: elegāter ꝓcaciores appellat a ꝓcacitate illa notissima. i. appetētia & postulatiōe: ꝓcare. n. posceř ē: & ꝓcaces meretrices dictæ: qa sp aliqd petūt. ¶ Gēis iacta. ad apꝝ referēdū: q dētibꝰ extra genas exertis ꝑcutiebat: dissecabatqꝫ canes ꝓpus accedētes: genas acyros dixit: cū genæ de hoie tm̄ ꝓpe dicanť: ut memorat Plin. ¶ Trāsabiit. Virg. trāsabiit costas. ¶ Innoxiis uena. Capreaꝝ. s. & leporꝝ: & id genus feraꝝ: q minie noxiæ sūt: & (ut inqt Oui.) tutæqꝫ aialia ꝑdæ. Pla. ꝓbat uenationē feraꝝ: q eqs: canibusqꝫ & corpis uiribꝰ agiť. Nā lib. de legibꝰ. vii. qbuscūqꝫ inqt curæ est fortitudo: hi ꝗdrupedes oēs cursu uulneribꝰ: telisqꝫ manu ꝓpria uenādo uincere dēnt: uitupat aūt aucupiū: & piscatū: & uenatū aialiuꝫ: q retibꝰ & laqis capiūť. Ecclīastici cōditores clericū dānāt uēatorē: & illi iprobāť ātistites: qbꝰ ꝓ psalterio ē uēabulū. ꝓ libris retia: q uēatores fouēt: uestigatores āplexāť: scio te ātistitū clarissime eē extra hāc noxā: cui literæ oifariē sť ꝓ pabl̄o: q horas ptiꝫ īter studia sāctiora: & musas hūaniores: q plūs facis hoieꝫ lr̄atū ꝗ uēaticū istrꝫ: quo cōtineť (ut scribūt iuriscō.) canes & uestigatores: qcunqꝫ hūerit horoscopū i ꝗrta leonis pte erit uēator. Idē horoscopꝰ i canicula fač uēatorē: græce. Κυνηγός καὶ Κυνηγέτης dr̄ uēator: iñ cynegetica dn̄r uolumia de uenatiōe: uenatoribusqꝫ cōscripta. Flauius uopiscꝰ refert olympiū Nemesianū scripsisse cynegetica & halieitica: ut obiť emaculē uopisci dictionē: scito ñ halieibꝰ scripti græca iscriptiōe. Oui. nr̄ uolum̄ cōdidit qđ halieuticō iscribiť: i quo mira pisciū igēia ꝓdidit. scripsit āt id uolum̄ i pōto supmis suis tpibꝰ. Cuiꝰ testimōio utiť Pli. i quo noia pisciū pōticoꝝ pcēsuit: apđ scriptorē neminē aliū repta. ¶ Immuniti. nō muniti: iprotectiqꝫ. ¶ Decipulū. A decipiēdo decipulū: & dcipula idinať. Idē utrūqꝫ sigñat: sola elegātia distāt: nā puriꝰ: tersiꝰ: speciosiꝰ uř ꝓlatū neutro gn̄e decipulū: ꝗ fœminio dcipula. quis i usu freqntioř sit h postremū: ē āt dcipľa siue dcipulū istr̄m ad decipiēdas aues: & feras frauduleter cōpatū. In Hyerēia scriptū ē. Sič decipľa plēa auibꝰ: sic domꝰ eoꝝ plenæ dolo. Hiero. ħ ē illoꝝ pma dcipľa. Sič a dcipiēdo dcipula: sic ab excipiēdo excipľa dn̄r: ꝗ sūt foueæ: & qdā ꝗsi loculamēta: qlia ad excipiēdos frauduleter pisces in fluminibꝰ fabricāť. Pli. i nono auc. ē. Anguillas i lacu benaco fluctibꝰ glomeratas uolui: in tm̄ mirabili mltitudie: ut i excipuľ eiꝰ flumis ob hĩpm fabricatꝫ: singloꝝ miliū globi reꝑiant. ¶ Captio. Frauduleter: dolose: ꝑmōe ad capiēdū accōmodato. Cassa. Inās: irrita: ꝓpostera: dixit poeta cassū lūine ꝑ mortuum: ꝗsi uacuū: uiduatūqꝫ lumine ętherio: itē alibi: nullū cū uictis certamen: & ęthere cassis. i. uita ꝑuatis: ac uacuis: casses retia dn̄r: & cassiculi ꝑ dimiutionem reticula: cassus labor inanis: & uanus sigñať. Plau. in Aulularia filiam hēo grādem dote cassā: atqꝫ illocabilē: inde aduerbiū est incassam frustra & in uanū sigñans: cassabūdū dn̄t crebro cadētem. Cassus ānulus dr̄ nō solidus: legimꝰ inter cerimōias flamini diali ipositas. ꝗ fas nō est eū annulo uti: nisi ꝑuio: cassoqꝫ. i. nō solido: qdam exponūt sine gēma: ꝗsi cassus annulus dicať gemma carēs: & uacuus. ¶ Quin. Mō exhortātis est: alias ꝑut nō: alias alr̄ accipitur: sup ꝗ pticula caput extat Gellianū. ¶ Indipiscimur. Petimus: usurpamus: assequmur. Aulus Gel. amœnitates & copias: ubertatēqꝫ uerboꝝ latina ois facūdia uix qdem indipisci potuerit: mea neqꝗ. ¶ Venabulū. telū ē uenatoriū: cuius iuentor fuit piseus. ¶ Pauoris fœmi. Fœminę: ut inqt Arist. in nono de animalibus: molliores sūt: mēdatiores: insiciores: & pauidiores. Xenophon & post Xenophōtem Columella ꝓdiderunt naturam custodię & diligentiæ assignasse sexum muliebrē: & idcirco timidiorem reddidisse ꝗ uirilem. ¶ Tantillum. Punctū tpis: minimumqꝫ momentum.

Marginal notes: Fulmineꝰ aper / Fulmē dēs / Procacior / Genæ / Venatio ferāꝝ ꝓbata a platone / in clericos uenatores / Laus archiepiscopi / Cynegetica / Emaculatus / Locus i uopisco / Halieutica / Decipuluꝫ / Decipula / Excipula / Cassus / Casses / Cassiculi / Cassabundus / Cassus annulus / Quin / Indipisci

Tortores
¶ GENVINI. Natiui: proprii: ingeniti. ¶ Dentiū cōpulsu. Pli. siccas dentiū in apris uocat: qs ait limare saxo: pparareq; ad nocendū: exerti sunt dentes apro & cōcaui: cūq; apri mares percutiant: fœminæ sues mordēt. ¶ Contabunda. Cōstans. iu sistens: remorans. ¶ Iaculū. Etolus prim⁹ inuenit iaculum cum amento. ¶ Contorsit. Vibrauit: immisit. Tortores tormen toq; pro uibratores: iaculatoresq; usurpat Marcellinus. ¶ Feræ. Apro. ¶ Postremos poplites. Succisis poplitib⁹: posterio rū pedū equus resupinat⁹: ad terrā quoq; lepolemū deuoluit: cōsimile est illud Virgilianum de Mezentio. Tollat se arre ctum quadrupes: & calcib⁹ auras Verberat: effusumq; equitem sup ipse secutus Implicat: eiectoq; incūbit cernuus armo.

genuini uigoris oblita, retorquet impetum, & incē dio feritatis ardescens, dentium compulsu, quem primum insiliat contabunda rimatur. Sed prior le polemus iaculum quod gerebat, insuper dorsum bestiæ contorsit. At Thrasillus feræ quidē pepercit, sed equi quo uehebatur lepolemus, postremos po plites lancea feriens amputat. Quadrupes recidēs qua sanguis effluxerat, toto tergo supinatus inuitus dominum suum deuoluit ad terram. nec diu, sed cū aper furens inuadit iacentem, ac primo lacinias eius mox ipsum resurgentem, multo dente laniauit, nec cœpti nefarii bonum piguit amicum, uel suæ sæ uitiæ litatum saltem tanto periculo cernens potuit expleri. sed percito, atque plagosa crura contegen ti, suumque auxilium miseriter roganti, per femur dextrum dimisit lanceam. tanto ille quidem fiden tius, quāto crederet ferri uulnera similia futura pro sectu dentium. necnon tamen ipsam quoque besti am facili manu transadiit. Ad hunc modum defun cto iuuene, exciti latibulo suo, quisq; familia mœ sta concurrimus. At ille quamquam perfecto uoto prostrato inimico, lætus ageret, uultu tamen gaudi um tegit, & frontem asseuerat, & dolorem simulat, & cadauer quod ipse fecerat, auide circumplexus, omnia quidem lugentium officia solerter affinxit, sed solæ lachrymæ procedere noluerūt. sic ad nostri similitudinem, qui uere lamentabamur, conforma tus manus suæ culpam, bestiæ dabat. ne dum satis scelere transacto, fama dilabitur, & cursus primos ad domum Lepolemi detorquet, & aures infœlicis nuptæ percutit, quæ quidē simul pcepit talem nūciū qlē nō audiet aliū, amens, & uecordia pcita, cursuq;

Lancea
Lācearii
Lāceati
¶ Lancea. Vocabulū est hispanicū: a lancea lancearii di cti qui lanceam ferūt. Lanceati uero q ictu lanceæ peri munt. Firmic⁹ Matern⁹: qcūq; hūerint horoscopū i. xxi. Tauri pte lanceati moriens. ¶ Recidēs. Retro cadēs: &
Pigere
Pudere
in tergū. ¶ Primo lacinias. Pri⁹ uestes lepolemi lacerant
Litare sæ uitiæ
ab apro: mox ipse dū resurgere conat ictibus dentium laniatus discerpit. ¶ Bonū. Irronicos. ¶ Piguit. Piget ad damnū & dolorem: pudere ad dedecus refert: pudet qđ turpe est: piget qđ dolet: ut Donat⁹ refert: & Plaut⁹ do cet: sic scribēs in trinūmo pol pudere q̄ piget pstat totī dem literis. ¶ Sæuitiæ litatū. Litamus sæuitiæ: dū illi sa tisfacimus: dū exaturamus crudelitatem: dum tm̄ faci mus: q̄tum sæuitia sanguinaria exposcere in nobis uide bat. Translatio sumpta a uerbo sacrificali: nam litant diis: qui deos propitiant: placitantq;. ¶ Parcito. Videl le gi posse percito pro cōmoto: & se mouenti: qđ ad Le polemū est referendū: si legas percit⁹. De thrasyllo erit intelligendū. ¶ Plagosa crura. Plena plagarum: & uul
Plagosus
nerum. Aliter plagosum hominem dixit Oratius: sæpe plagas inferentem a sæuitia uidelicet & plagis: quibus discipulos male mulctabat: sic enim inquit in secundo epistolarum. Memini plagosum mihi paruo orbilium dictare. Suetonius in libello de grammaticis scribēs de orbilio grammatico: meminit huiusce carminis Ora tiani his uerbis: fuit naturæ acerbæ: nō modo in antiso phistas: quos omni sermone lacerauit: sed etiam in disci pulos: ut & Oratius significat plagosum eū appellans. ¶ Profecta dentium. Corrigo profectu: ut sit casus dā di: pro profectui: idest laniatui & profectioni. hæc eniz
Plagosus orbilius
nomina quarti ordinis Casum datiuum litera i finiunt:
Victu p uictui
ut Lucilius dixit. Anu & uictu pro anui & uictui. Virgi li⁹: Teq; aspectu ne subtrahe nr̄o: p aspectui: & i geor
Dominatu
gicis. Quod neq; cōcubitu indulgēt. Cæsar quoq; in anti catone: posuit dominatu pro dominatui. Sēius est Fidē tius pcussit Lepolemū lancea: cuius uulnera credebat fu tura simillima profectionib⁹: & laniationib⁹ dētis apru gni. ¶ Transadiit. Trāsfodit: trāsuerberauit. ¶ Defuni to. Elegantius est defūcto. ¶ Exciti latibulo. Paulo su pra scripsit: imuniti tegumētis frondis: uel arborib⁹ la tenter abscondim⁹: latibulat & latibulaī usurpant Pri
Latibulat
Latibulaī
sci pro latet. Vñ & latibulū dcm̄. Neuius: ne qs latibulet pspice. ¶ Perfecto uoto. cū desyderiū suū expleuisset: & uoto necādi Lepolemi fecisset satis. ¶ Vultu gaudiū te git. Econtrario: Virgilius Spem uultu simulat pmit altū corde dolorē: itē Cōsilium uultu tegit: & spē frōte sere nat: frōs: oculi: uult⁹: ut iqt uerissime M. Tul. sæpe men tiunī. Oratio uero sæpissime interioris ani psona est: & iuolucrū: ideoq; uultui: & fronti fides nulla: sæpe sub tristi uultu itrin secus omnia lætantur: sæpe sub fronte hylari animus mœrore conficiī. ¶ Frontem asseuerat. Sęueritudine corrugat: tristi tia contrahit: & ut ueteres dicebant caperat. ¶ Solerter affinxit. Scitum est illud archidami. πρόβατον ἀεὶ τὴν αὐτὴν φθέγγεται
Scitum archidami
φωνήν· ἄνθρωπος δὲ πολλὰς καὶ ποικίλας ἕως ἂν τὸ δέον ἐξανύσῃ i. ouis semper eandem uocem facit: homo autem plures & ua
Homo protheus est
rias: donec optata perfecerit: homo est uere protheus: qui formas in omnes sese uertit: qui se efficiat qđ cupit omnia trās format sese in miracula rerum: homo chameleon est qui colores multifaria qualitate cōmutat: ut modo Venerei: modo
Homo chameleon
prasini: modo cyanei coloris aspiciaī: sic & homo prout cōducit: uari⁹ fit: fingere mœrorem: tristitiamq; gaudenti magis facile est: q̄ simulare gaudium: læticiamq; mœrenti. ¶ Lachrymæ noluerunt. Quorum oculi ad lachrymandum pduri: ac
Oculi pumicei
difficiles sunt: hos oppido q̄ decentes pumiceos uocāt: & ita infit pseudolus plautinus: pumiceos oculos hēo: non queo la chrymā exorare: ut expuant unam mō. Demiraī Plin. quis humor ille sit lachrymaꝝ in dolore tā fœcūdus & paratus: aut ubi reliquo tempore. ¶ Cōformatus. Cōpositus, & infecto mœrore formā talem: habitūq; idūēs: quales nos eramus q ue ris lachrymis & uero dolore lamentabamur. ¶ Bestiæ dabat. Quod ipse parricidium manu sua fecerat id apro assigna bat: & a bestia factum simulabili tristitia ementiebatur. ¶ Fama dilabitur. Fama qua nil uelocius: repente dilapsa est: & pernici uolatura peruenit ad domum interfecti lepolemi. ¶ Nuptæ. Charites. ¶ Aures percutit. Sic Virgilius Gra uior ne nuncius aures uulneret. ¶ Talem nuncium. Tam atrocem: tam dirum: tam lachrymabilem de obitu: scī licet mariti Lepolemi. ¶ Vecordia percita. Commota: exstimulataque præ dolore quadam quasi uesania: & furore.

¶ Bacchata.

BAcchata.Bacchari est furere:ide bacchata dr̃ fures:& cõmota.Virg.in.x.medias italũ bacchata p urbes : qnetiã loca quoq; in qb⁹ fit de bacchatũ bacchata dixerũt.Vt uirginib⁹ bacchata lacenis Taygeta.Sãtra ab oĩ pte bacchat nem⁹dixit p cõmouet:& furore uehemẽtiori agitat.⁋Rurestria:antiqtas deũ rusticũ & rurestrẽ coluit noĩe Rusorẽ ex eo dictũ:qd rursus cũcta eodẽ reuoluũt:huic Rusori põtifices rẽ diuinã faciebãt.⁋Queritãs:sæpe cõquerẽs lamẽtabili uoce & qribũda a qrẽdo.i.lamẽtãdo idinatũ freqũetatiuũ fit qritãs.Quidã legũt qritãs:qſi uociferãtiõe clamãs.Quiritare.n.clamare ẽ tractũ ab his q qrites iuocãt cõclamãtq;:qd ueteres qritari dicebãt.Lucili⁹ clare qritãs.Nigid.us clamat qritatũ apd Pliñ

Baccharl
Bacchata loca
Rusos de⁹
Quiritari

bacchata furibundo per plateas populosas, & arua rurestria fertur insana uoce, casum mariti queritãs. Confluunt ciuium mœstæ cateruæ, sequuntur obuii dolore sociato, ciuitas cuncta uacuatur studio uisionis,& ecce mariti cadauer accurrit, labentique spiritu totam se super corpus effudit, ac plenissime ibidẽ q̃ deuorauerat ei reddidisset animã, sed ægre manibus erepta suorum, remansit in uita, fun⁹ uero toto feralem pompam prosequenter populo deducitur ad sepulturam. Sed Thrasillus nimiũ clamare plãgere,& quas in primo mœrore lachrymas nõ habeat, iam.s.crescente gaudio reddere. & multis charitatis nominibus ueritatem ipsam fallare, illũ amicum coætaneum contubernalem fratrem denique addito nomine lugubri ciere, necnon interdum manus Charites a pulsandis uberibus amouere, luctum sedare, heiulatum cohercere, uerbis palpantibus stimulum doloris obtundere uariis exemplis

epl'is anceps scriptura ẽ:pattim.n.legũt ĩfantiũ qritãs: ptim ĩfantiũ qritatus:utraq; lectio satis pba est. Queritat⁹ dr̃ qrela & uociferatio.Quiritat⁹uero iclamatio: & q̃ſi quiritũ imploratio.⁋Confluunt.Per dialiton.i. dissolutum : siue asintheton hæc membra decurrunt. ⁋Studio uisionis.Virgi.undiq; uisendi studio troiana iuuentus circũfusa ruit:uisionis dixit pro inspectionis: & ut dr̃ studio uisendi.alias uisio appellatur qd græci ὅραμα uocant:est aũt uisio ut Macrobii uerbis utar : cũ id quis uidet in somnis quod eodem modo quo apparuerat eueniet.Cassiodorus theatrum latine uisorium interpretatur.⁋Labẽte spiritu:anima deficiente:quasi moritura & ex dolore uiribus defecta:effuditur super coniugis cadauer.⁋Quam deuouerat : consecrauerat dedicauerat more equoꝝ : quos galli soldorios:nostri deuotos appellant:quoꝝ hæc est conditio:ut omnibus in uita cõmodis:una cum his fruantur:quoꝝ se amicitiæ dediderint siquid his p uim accidat:ut eundem casum una ferant ac sibi mortem consciscant:neq; adhuc eoꝝ memoria:repertus est quisquam:qui eo ĩterfecto cuius se amicitię deuouisset mori recusaret:auctor Cæsar in cõmentariis:alias deuouere est detestari maledicere execrari:sic Oui.hunc ego deuoueo quem mẽs intelligit ibim:& deuotus pro execrato detestabili abominato accipit:ut docet Porphyrio Oratiãus ĩterpres: in quo significatu est illud uiuite deuoto fœmina uirq; thoro:inde carmen deuotoriũ quo dira imprecamur: & deuotiones pro execrationibus ponunt.⁋Inuita:non libens:coacta & ingratis:qdam seiunctim legunt:ut duæ dictiones sint in uita hoc est uiuere pseuerauit.⁋Feralem pompã:exequialem:pompa q̃ cadauer referẽdo:& defuncto funerando exhibet feralis dr̃:ueteres quoq; feralia dixerunt diis manibus sacratam diem:a ferendis.s.epulis ad tumulum in cœnam quam & ipsam feralem nuncupant.Oui.an quia iusta ferunt dixere feralia lucẽ. Vltima placandis manibus illa dies.idem ferales uittas dixit funeri accommodatas.Deniq; feralis generali uocabulo dr̃ res oĩs lugubris pertinens ad funus & defunctos.⁋Prosequente.Ordo pompæ funebris hic est:ut funus præcedat nos sequamur:quasi post ipsum defunctum morituri. Teren.funus interim præcedit sequimur. Ad sepulchrum uenimus. Supremũ uerbũ in funere dicebatur:uale nos te sequemur:nunc apud nos ordine ꝑpostero ꝓcedit põpa lugentium:& in funus eũtium funere ipso subsequente.Quod tñ & ipsum apud priscos factitatum est:& inuit diuus Hieronymus super dormitione blesillæ ad paulã sic scribens)ex more parantur exequiæ:& nobilium ordine ꝓeunte aureum feretro uelamen obtendit.⁋Plãgere:plangebat.⁋Clamare:clamabat.⁋Reddere:reddebat:eloquutio usitatissima elegantissimaq;.⁋Illum amicũ.Hæc sunt charitatis nomina multiiuga:qbus thrasillus ueritatem dissimulabat:qbus re uera amicus extincti credi poterat. ⁋Coętaneũ: flagrantissimus amor ille est:ut inquit Pli.in.vi.epistolaꝝ quo se adolescentuli coętaneiq; inuicem amare cœperunt. Aristo.in.viii.ethicoꝝ auctor est adolescentulos repente amicos fieri & repente desistere:cum sæpe eadem die propositum mutent græci coętaneos appellant συγχρόνους.qua dictione & nostri usitati sunt:Hieronymus in prologo Osees prophetæ:illũ inquit synchronon Isaię fuisse:idem græci συγχρόνους uocant ab eadem ætate:quam dictionem nostri latinitate donare uolentes fideliter magis q̃ fœliciter interpretantur contemporationes.⁋Fratrem deniq;.Singula incrementũ habent per se:& tamen per amplificationem decenter crescit oratio:ut semper aliquid priore maius insequatur: nam magnum est amici nomen.⁋Maius coętanei:maximum contubernalis:& enim ut scitissime refert Aristoteles : nihil est tam amicorum quam contubernalitas & cœnobium. Qui se mutuo diligũt:nec simul uiuunt hi beniuoli magis sunt q̃ amici nominandi:igitur cum amicum coętaneum contubernalem per incrementa dixisset nouissime fratrem dixit: quo uocabulo omnis affectu: omnis beniuolentia:omnia charitatis nomina ferme minora sunt:nam quod nomen amantius q̃ fraternum:quæ potest amicitia esse tam fœlix quæ imitetur fraternitatem:certe quotiens blandiri uolumus : ut Quintilianus declamator tradit:his qui esse amici uidentur nulla adulatio procedere ultra hoc nomen potest:quam ut fratres uocemus:quid est aliud fraternitas q̃ diuisus spiritus:frater inquit Nigidius est dictus quasi fere alter:fraternus appellat auctore Hieronymo fratris filius bina nomina homines habent unum proprium alternum naturæ & sanguinis:quo se debet appellare coniunctæ personę:ut est nomen patris matris fratris sororis:cum igitur aliquam personam necessitudine coniunctam uocamus nomine naturali eam appellare debemus:ipso docente Virgilio:qui ait:o pater.item nate meæ uires.item hoc illud germana fuit.⁋Nomine ciere.Nominatim ciebat inclamabatq; lepolemum tanquam nominis proprii appellatio præ se ferret:nescio quid ardentioris affectionis. ⁋Amouere : amouebat. ⁋Pulsandis uberibus. Fœminarum hoc proprium est:ut in luctu faciem unguibus. Vbera & pectus pugnis pulsent:iuxta illud : unguibus ora soror fœdans nũc pectora pugnis. ⁋Sedare.Sedabat.⁋Obtundere:obtundebat:& hoc modo exponere reliqua quæ sequuntur : signat autem thrasillum obtudisse:idest hebetasse retudisse stimulum aculeumq; doloris quo minus fodicaret lãcinaretq; præcordia lugentis charites:hoc autem faciebat uerbis palpantibus:hoc est blandientibus mulcentibus & mitigatoriis:palpare enim est blandiri:& proprie ut interpretatur Porphyrio manu mulcere : palpatur pro palpat dixit Lucilius:hic ubi me uidet sublantur palpat.Plau.frequenter ait:palpo pcutit pro palpatione & adulatione.

Quiritatus
Visio
Visorium theatrum
Soldurii
Deuoti
Deuouere
Deuotus
Deuotiões
Pompa feralis
Feralia
Funus antecedit nos sequimur
Ritus bonomensiũ
Coętanei
Sychroni
Contubernalitas
Affectio fratris maxima
Fraternus quin
Bina noĩa hoĩbus
Nomen naturale
Palpare
Palpo percutit

Erũnatio exemploꝝ efficax — ¶MVLtiuagi casus. Erumnatio exemplorum magnopere luctum leuat: consolaturq; mœrentem: ut censeat sibi æquo animo ferendum id ꝙ uideat multos moderate & tranquille tulisse: omnibus eni modis: ut inquit uerissime Cicero, fulciendi sunt qui ruunt: optima autem fultura est percensere exempla eorum: qui casibus & infortuniis: uel consimilibus uel grauioribus affecti sunt.
Non tibi hoc soli — Consolatio illa in luctu sedando usitate sæpe prodest: nõ tibi hoc soli: sed refert quomodo adhibeatur: ut enim tulerit quisq; eorum qui sapienter tulerint: non quo quisq; incommodo affectus sit prædicãdum est magnum est profecto fomentum homini egritudine tabescenti: audire fuisse alios cõplusculos qui talia fortiter ꝑpessi sint: & ut inquit Seneca: dulce mœrenti populus dolentũ. Casus autem multiuagus bono epitheto dicitur: propterea ꝙ per multos uagatur atq; discurrit ꝙ multiformis est ꝙ infortunia multos affigunt. ¶ Contrectandæ. Vt manibus contrectare posset membra charites quam deperibat: & facere quod Pamphilus Terentianus factitauit: qui mediam mulierem complexus mea glycerium inquit: quid agis? cur te is peditum? Tum illa reiecit se in eum flens quam familiariter. ¶ Odiosum: scilicet puellæ.
Inferalib⁹ — ¶ Inferalibus: funebribus exequialibus & ad inferias sepulti pertinentibus dictio una est. ¶ Ereptis: quidam legunt expletis quod placet: ut sit sensus peractis officiis inferiarum decreuisse charitem mori ne marito superstes uiueret. ¶ Demeare: descendere tanquam ad inferos. ¶ Illa lenem: sensus est destinauerat charite mori inedia tanquam ea mortis uia lenis esset: & placidæ quieti consimilis: nec telis ullis indigens: inedia autem est septimus casus. Attende genus mortis
Inedia mori — lene & ociosum & placidum uideri apuleio inedia mori cum alio: qui camenæ græce canant. ο Κτιστον λιμωσ θανειν miserrimum esse fame mori: & ut scribit Hieremias in threnis. Melius est occidi gladio q̃ fame extabescere. In Ezechiele quoq; legimus: sagittæ famis mor
Sagittæ famis mortiferę — tiferæ sunt. Plautinus parasitus: miserrimum esse hominem autumat: qui cum esse cupit: quod edat nõ habet. Cæterum hæc omnia referuntur ad homines: qui cupiunt uiuere: quibus esuritio uidetur malum accerrimum. Sed in hoĩe: qui mori omnino decreuerit mors per inediam pedetentim recepta in corpus minus truculenta sentitur: cum ui nulla adhibita moriatur hoc
Mors sisigambis — genere mortis periit sisigambis. Darii mater quæ audita Alexandri magni morte succumbens dolori cibo pariter abstinuit. & Luce quinto: postq̃ mori statuerat die excticta. ¶ Incuria: negligẽtia & illuuie septimus est
Trãsigere — casus. ¶ Cum luce transegerat: transigere uerbum est
Torquere — forense ad creditores & debitores maxime pertinens: quod idem ualet: quod componere atq; decidere. Debitor trãsigit cum creditore per decisionem: & ita lis negociumq; finitur ex hac translatione conceptus sensus elegantissimus a nostro Lucio: qui ait: quod charite cum luce transegerat: idest cum uita: & luce etheria deciderat: tanquam debitor cum creditore: ut nihil sibi amplius forte cum luce: ut luci resolueret totum quod debebat: & ita per decisionem transactionemq; cũ luce factam transiret ad tenebras. Qui pro sociis trãsigit satisdat neminem: postea eorum petiturum: ut auctor est M. T.
Extorq̃re — in oratione pro Roscio comedo. ¶ Extorquet: quasi tormentis adiectis ab inuita: & reluctante impetrat & exorat torquemus: ut inquit Donatus: hominem extorquemus ueritatẽ. ¶ Lurore: pallore buxeo. ¶ Illuuie: sordibus. Lucilius: hic
Illuuies — cruciatur fame frigore illuuie incuria. ¶ Lauacro cõfoueret: lauacrũ ad abluẽdas sordes ꝑtinet cibus ad roborãdũ corpus
Cibus lauacrũ fomẽta — & ꝑfecto utroq; cõfouemur: & recreamur cibus: & lauacrũ fomẽta sunt salutaria capit̃ cibus: ut suffulciat artus: & recreat uires: ut refert Lucre. lauacrũ ut abluat sordes: & mẽbra delassata cõfoueat. ¶ Parentũ reuerens: q̃dã noĩa forma participioꝝ posita genitiuo casu iungunt̃: ut grãmatici cõmeminere sic dr̃ patiẽs laboris negligẽs amicoꝝ appetẽs pecuniæ fugi
Reuerens parentum — tans litiũ amãs uirtutis consimiliter reuerẽs parentũ. Quod si per participium uelis enunciare: dices reuerens parẽtes appetens pecuniam fugitãs lites. ¶ Obiens munia: peragens officia: quæ a uiuentibus: & his qui uiuere cupiunt obiri solent
Munia — & peragi. Munia. n. dicimus officia. Oratius munia dixit: ueteres mœnia dixerunt: quasi munia hoc est officia. ¶ Insume
Mœnia — bat: impendebat. Aul. gel. in. ii. lex fania in singulos dies centenos æris: insumi concessit. Sumere est impendere & con
Sumere ĩpendere — sumere: unde & sumptum dicimus: auctore Donato: pecuniam quæ insumenda est. ¶ Imagines defuncti: imitabat̃ Laodomiam: quæ & ipsa imaginem defuncti Prothesilai in larario domestico colebat: polla quoq; Lucani cõiunx imaginem
Sumptus — mariti habebat in toro pro solatio & fomẽto: de quo Papinius in epicedio Lucani: at solacia uana subministrat uultus q simili notatus auro stratis prænitet incubatq; somno. ¶ Dei liberi. Bacchi qui liber dicit̃: uel ꝙ libertate donauerit ciuitates: uel ꝙ seruitio curarum Bacchus liberat animos mortalium: de quo plura: alias sensus est charite sub effigie bacchi co
Latria — lebat imaginẽ mariti honores illi diuinos ĩpẽdens. ¶ Affixo seruitio: appositis mãcipiis ad hoc ministeriũ: uel affixo serui
Idolatria — tio accipe pro cultura diligenti ipsius charites in colendo marito: ut seruitium pro latria posuerit. i. seruitute est aũt latria
Trasillus — ut docet Augu. in. x ca. ꝓprie seruitus: q̃ ꝑtinet ad colendũ deum: unꝫ idolatriã uocant idoloꝝ seruitutem. ¶ De ipso noĩe:
temerarius — θρασοσ græce significat̃ audacia & temeritas: & thrasillus temerarius interꝑtant̃: erat ergo nomen conueniens moribus:
Polynices — & sicut uocabulo græco dicebatur temerarius: ita re ipsa temerarius existebat. Rhetorici doctores argumenta ducũt ex
Verres ꝙ oĩs uerreret — attributis personæ: inter quæ est ipsum cuiusq; nomen: ex quo argumentum aliquando sumimus: sicut apud Euripidem nomen polynicis: ut argumentum morum frater incessit: nam polynices interpretari potest contentiosus siue litigiosus. Cicero quoq; in uerrem ex ipso nomine ludens inuehitur tanquam omnia uerreret.

multiuagi casus solatia nectere cunctis, tamen mentitæ pietatis officiis, studium contrectandæ mulieris adhibere odiosumq; amorem suum perperam delectando nutrire, sed officiis inferialibus statim ereptis puella protinus festinat, ad maritum suum demeare, cunctasq; prorsus pertemptat uias. Certe illam lenem, ociosamq;, nec telis ullis indigentem, sed placidæ quieti consimilem inedia, deniq; misera, & incuria squalida, tenebris imis abscondita, cũ luce iam transegerat, sed Thrasillus instantia peruicaci partim per semetipsum, partim per cæteros familiares, ac necessarios, ipsos deniq; puellæ parentes extorquet, tandem iam lurore & illuuie pene colapsa membra lauacro cibo, deniq; confoueret. Ad illa parentum suorum alioquin reuerens, inuita quidem uerum religiosæ necessitati succũbẽs, uultu non quidẽ hylari, uerũ paulo sereniore obiẽs ut iubebat̃ uiuentiũ munia, prorsus in pectore, imo uero penitus imedullis, luctu ac mœrore carpebat animũ diesq; totos totasq; noctes, insumebat luctuoso desiderio & imaginẽ defũcti quã ad habitũ dei liberi formauerat, affixo seruitio diuinis ꝓcolẽs honorib⁹, ipso se solatio cruciabat. Sed Thrasillus ꝓceps alioquin, & de ipso nomine temerarius, priusq̃ dolorem

¶ Lachrymæ

¶ Lachrymæ satiarent. Vt dolor inclusus strangulat. ita p querelas effusus releuatᷓ. namq(ut scite scribit Seneca)oīs ad-
uersa fortuna hēt in querelis leuamētū:cui subscribit illud Nasonis. Fleq meos casus:est quædam flere uoluptas. nimirum
in recenti dolore sunt habenæ querelis & uela lachrymis danda:ut hoc ueluti publico exaturatus dolor mox resistat ac Recens
lassescat. itaq intempestiuus est ille & temerarius qui fœminam in funere mariti recentissimo dolore conflictam : non so dolor fo-
lum nō finit lachrymare:sed & de nuptiis digamiaq compellat. Quis matrem nisi mentis inops in funere nati Flere ue- menta refu
tet:non hoc illa monenda loco est:dixit sapienter Sulmonensis poeta & uere. ut. n. adhuc crudum uulnus medētium ma git

lachrymæ satiarēt, & pcitæ mentis resideret furor, & in sese nimietatis senio lassesceret luctus, adhuc flentem maritū, adhuc uestes lacerātem, adhuc cappillos distrahētē, nō dubitauit de nuptiis cōueīre, & impudente labe tacita pectoris sui secreta, fraudesq ineffabiles detegere, sed Charite uocem nefandam, & horruit & detesteta est. & uelut graui tonitu, procellaq sideris, uel etiam ipso diali fulmine percussa corruit corpus, & obnubilauit animā. sed interuallo reualescenre paulatim spiritu ferinos rugitus iterās etiam scænam pessimi Thrasilli prospiciēs ad limam consilii, desyderium petitoris distulit. Tunc inter moras umbra illa misere trucidati Lepolemi, sane cruentam, & pallore deformem attolens faciem, quietem pudicam interpellat uxoris. Mi coniunx, quod tibi prorsus ab alio dici non licebit: si pectori tuo iam permanet nostri memoria, uel acerbæ mortis meæ casu fœdus charitatis intercidit quouis alio fœlicius maritare, modo ne in Thrasilli manum sacrilegam conuennias, neue sermone conferas,

nus reformidat:deīde patiᷓ atq utro requirit:sic recēs
animi dolor cōsolatiōes reiicit ac refugit:mox desyde
rat & uehementer admotis acquiescit. ¶ Percitæ. Cō-
motæ:ptubatæ:insaniētis p̄ dolore:& ad charitē refer-
tur. ¶ Senio lassesceret. Vt annositate & ætatis senio
lassescit ac fatigaᷓ senile corpus. ita luctus elegāter dici
tur relentescere senio nimietatis. Vbi. s. qspiā diu mul-
tūq fuit in luctu:& indulsit dolori:lassescere est lassum
fieri & fatigari. Pli. metus inqt est ne fortuna lassescat.
Hieronymus ait militem lassescere sub lorica. Senium Lassescere
uero dici ætatē annosam & senectutē nullus est q nesci Senium
at. usurpaᷓ quoq p tristitia. Turpilius. odio ac senio mi tristitia
hi nuptiæ:poniᷓ & senium a. M. T. in eodem signatu.
¶ Capillos distrahentē. Maxima dolētis indicia uestem
in luctu lacerare:capillos diuellere. lex mosaica(ut in Lex mosai
deuteronomio scriptum est)ad cohercēdū luctū immo ca
dicum immoderatūq uetat faciē unguibus lacerari:&
caluicīū fieri super mortuo: uellendo. s. capillos. Bion
philosophus:stulti esse dixit in luctu capillū sibi euelle
re:quasi caluitio mœror leuaretᷓ. legimus quoq in in-
strumēto ueteri multos scindisse lacerasseq in dolore
uestimenta. ¶ Diali fulmine. Iouialis:sup qua dictione Diale
añ dictū est. ¶ Corruit. Lapides loq dicitᷓ ille, cuius uer- fulmen
ba tristia excutiūt audiēti cerebrū. hic uero nō lapides Lapides
loq sed fulmina iaculari uidebaᷓ:cuius dicta nefanda in loqui
star pcellæ & fulminis miserā charitē cōsternarūt:exa- Attoniti q
nimarūt:attonitā fecerunt. illos. n. uocamus attonitos,
quorum mentes sonus ille cœlestis loco repluit: q fra-
gore cœli edito concidunt, & stupentes in totū sibi ex-
cidunt, auctor Seneca li. ii. quæstionum. Cor. Celsus quoq annitos inquit raro uidemus, quoꝝ mens & corpus stupet:fit in
terdum ictu fulminis:interdum morbo consimiliter:& mens & corpus charites obstupuerāt ictu thrasilli uerboꝝ: tanq̄
iouiali fulmine percussa foret. corruit corpus dixit figurata locutione. pro eo quod est corruit corpore:& corpus ruēdo p-
strauit. ¶ Obnubilauit. Caligine quasi quadā & nubilo obtenebrauit, quod accidere solet inter moriētibus:innubilare uer Innubilare
bum est a Firmico materno usitatus. ¶ Reualescente spiritu. Idest ubi resipiuit, & spiritum quasi deficientem reuocauit.
¶ Ferinos. Quales a feris edi solent. ¶ Cœnam thrasilli. Lego scænam pro apparatu:& actione inuoluta. qua dictione in
hoc significatu prope peculiariter utitur Apuleius. ¶ Procella sideris. Afflati sidere:eleganti uocabulo siderati nuncupan- Siderati
tur:& uerbum sideratur significat sidere afflatur & sideratione torpescit, dictiones hæ sunt Plinio peculiares:qui de side- Sideraᷓ
ratione frugum morbo scribit subtiliter & scite in. xvii. quod totum transposuisse uidetur ex theophrasti libris περιφυτων Sideratio
idest de plantis:procella autē nomen est tempestatis:quæ fit ex repentinis flabris:maiore ui contortis:ut docent physicarū
disciplinarum conditores. ¶ Ad limam consilii. Sicut scriptores ad limam emendationis libros conditos referunt:ut ea ex
poliantur. sic ad limam cōsilii distulit charite desyderiū petitoris thrasilli:ut scilicet i totum consulatione ppenderet:libra
ret:elimaret. ex præcepto Quintiliani. opus poliat lima non exterat. ¶ Vmbra lepolemi. Ex imitatione Maronis transcri
ptum hoc uᷓ:apud quem(ut iat notū est)imago sichei inhumati attolens ora palentia dormienti didoni occursans crude-
les aras traiectaq pectora ferro nudauit:cæcūq domus scelus omne retexit:inter somni filios est morpheus. a forma quā Morphe
in somnis exprimit noiatus:quē Oui. artificem simulatorēq figuræ cōgruēter appellat. hic exprimit incessus uultumq so us
nūq loquēdi:& uestes & cōsuetissima quæq uerba:& hic solos hoīes imitaᷓ. hic ergo morpheus humanæ figuræ perit⁹
simulator in faciem lepolemi trāsfigurat⁹:sumptaq illius figura cruentus:luridus:exanimi similis ante toꝝ miseræ cha-
rites stetit, & qetē dormiētis fœmiæ iterpellās fari uidebaᷓ. ¶ Mi cōiunx. Mea uxor: blādimēti uox est:mi Eustochiū dixit Mi cōiunx
Hierony. & mi soror pro mea. ¶ Non licebit. Nullus inqt alius te coniugē appellabit:nulli deinceps licebit uxorē te suam
noiare:si memoria pristini amoris nostri ifixa medullit⁹ est pectori tuo:atq præcordiis. nā fœmia pudica:quæ casto amo
re primū maritū prosequtur:post illius obitū de secundis nuptiis nō cogitat:& digamiā reprobās alterius coniunx dici asp
natur:& merito. illi eni uiuit adhuc prior coiūx:eiusq memoria peride ac uiuentis refoueᷓ. Magis se(ut inqt Diuus Hie
rony.)unicis applicant fœmiæ:& nihil aliud nosce magnū arctioris indulgētiæ uinculū est. Memoratissimū est illud por-
tiæ dictum. quæ cum laudaretur quædā bene morata:quæ secundū habeat maritū:sapientissime respondit. fœlix & pu- Dictum
dica matrona nunquā præter semel nupsit. Marcella maior rogata a matre sua an gauderet se nupsisse:respondit ita ual- portiæ
de ut amplius nolim. Valeria messalanarum soror amisso Seruio uiro nulli uolebat nubere:quæ interrogata cur hoc fa- Pudica se
ceret:ait sibi semper maritum Seruium uiuere. ¶ Casus fœdus. Infortuniū crudele ac deforme: & ita non parum multi mel nubit
exponunt:sed falso & perperam. namq legendum est casu. ut sit ordo & sensus. si charitatis coniugalis fœdus interuptum Scitum
est casu mortis meæ nubito cuicunq uoles alteri. modo ne thrasillo nubas percussori meo:& parricidæ nefario, quod si le ualeriæ
gas casus fœdus pro cruenta calamitate:futilis & leuis erit sensus minimeq consistens:inclinatur aūt hoc in loco fœdus
fœderis:nō fœdus fœda fœdum. ¶ Maritare. Nube:imperatiui modi est:sic Oui. Cinge re littorea flauentia tempore myr
to. Pli. de uitibus scribens sic inqt:alternis putantur annis:sexto anno maritantur. ¶ In manū cōuenias. Idest ne fias thrasil
li uxor ac mater familias. De in manū cōuētione:& hac tota solemnitate uxoria supra affatim diligenterq annotauimus.

nec mensam accumbas, nec thoro aquiescas. fuge mei percussoris cruẽtam dexteram, noli parricidio nuptias auspicari, uulnera illa quorum sanguinem tuæ lachrymæ proluere, non sunt tota dentium uulnera, lancea mali Thrasilli me tibi fecit alienum, & addit cætera, omnemq; scænam sceleris illuminat. at illa ut primum mœsta quieuerat, thoro faciem impressa, etiam nunc dormiens lachrymis emanantibus genas cohumitat, & uelut quodam tormẽto inquieta quiete excussa, luctu redintegrato prolyxum heiulat, discissaq; interula, decora brachia sæuientibus palmulis conuerberat, nec tñ cũ quoquã ꝑticipatis nocturnis imaginibꝰ, sed indicio facinoris prorsus dissimulato, & neqssimũ ꝑcussorẽ punire, & erũnabili uitæ sese subtrahere tacita decernit. Ecce rursus improuidæ uoluptatis detestabilis petitor aures obseratas de nuptiis obtundens, aderat. sed illa clemẽter aspernata sermonẽ Thrasilli, astuq; miro ꝑsonata, istãter garriẽti, summisseq; deꝑcãti, adhuc inqt tui fratris, meiq; carissimi mariti facies pulchra illa i meis diuersaẽ oculis. Adhuc odor cinameꝰ Ambrosii corpis ꝑ nares meas ꝑcurrit. Adhuc formosus Lepolemꝰ i meo uiuit pectorẽ, bõi ergo & optimi cõsules, si

¶NEC mẽsam accũbas. Petit Iepolemus a charite, ut Thrasillũ fugiat: ꝑinde ac iperiũ sceleratũ: detestabilem: & (ut nunc uulgo dicimus) excõmunicatũ. scribit Cæsar in sexto belli gallici commẽtario: quod apud gallos hi quibus sacrificiis interdictũ est a Dryudis sacerdotibus numero impiorũ: ac sceleratorum habentur his omnes decedunt: aditũ sermonemq; defugiunt. ne qd ex contagione incõmodi accipiant: in Decretis Canonicis tertia. qu. quarta distinguitur excõmunicatio ab anathemate: tanq̃ excommunicatio sit minor: anathema uero maior excommunicatio. unde & anathematizati ab ecclesia omnino separantur. Cũ talibus hodieq; neq; sermo: neq; congressus: neq; cibus cõicatur. Diuus Cyprianus eleganti uocabulo abstentos appellat quos uulgus excõicatos uocat. Accũbere mensam est simul uesci: & in eadem mẽsa discumbere. M. T. uatinium criminaẽ quod mẽsam accũbebat atratus: idest toga nigra uestitus. ¶ Nuptias auspicari. Inter cætera quæ hoies fœliciter auspicari solent est cõiugiũ: hinc est ꝙ a multis eligiẽ dies ut ducaẽ uxor: credo ꝓpterea (ut diui Augustini uerbis utar) q̃ a pôt in diẽ non bonũ nisi eligant incurri: & infœliciter duci. ¶ Proluere. Lauerũt: apud Virgiliũ ait Anna. date uulnera lymphis: abluã. ¶ Dẽtiũ. Nõ aper dentibus suis fulmineis hæc tota uulnera cõfecit. ¶ Fecit alienũ. Interemit: qui. n. perimuntur alieni fiunt a uiuentibus. ¶ Scænã. Apparatum, tegumentumq; rei gestæ: ut sæpius supra. ¶ Illuminat. Illustrat: patefacit: & (ut inquit Virgilius) Scelus omne retexit. ¶ Thoro faciem impressa. Applicito ore ad lectulum, figurata locutio & poetica est. sic Virgilius. Et os impressa thoro moriemur inultæ. ¶ Cohumitat. Humore lachrymarũ madefacit: implet, humectat. ab humore deflectũ uerbũ. Genas intelligit sinus oculorum & palpebras: de quibus poeta. Sic effata sinus lachrymis impleuit obortis: alias genæ infra oculos sigñantur malæ. in quibus pudoris est sedes. ibiq; maxime ostendiẽ rubor. ¶ Inqeta quiete. Elegãtissime diciẽ qes inquieta: qñ tumultuosus est somnus: & qes uisionibus diris turbulenta. Nec placidam mẽbris dat cura qetẽ. qñ hõ secũdũ quietẽ terrificis imaginibus excutitur: & qñ fit illud Pli. furiales somni & inqes nocturna: sicut qes quietis: ita e contrario inqes inqetis diciẽ ꝓ inqetudine. ¶ Excussa. Excuti somno: terroris est, sic Vir. excutior somno. ¶ Prolyxũ. Multũ diu ꝓlyxa heiulatione lamentaẽ. nomen pro aduerbio: quod frequẽtissimum est. ¶ Interula. Tunica interiore: quæ uulgo camisia nominatur. Valerius in epistola ad Ruffinum de deianira loquens inqt: quẽ uestire debuit interula uestiuit interitus. eadem ĩtima tunica nominaẽ flamen Dialis: auctore Gellio. Tunicam intimam non exuit nisi in locis tectis. ne sub cœlo tanquã sub oculis iouis nudus sit. Aurelianus august. in epistola quadam præcipit dari bonoso interulas bicolores duas, apud Lãpridium mentio fit tunicarum quas asenas uocat: quasi dicas uiles: uulgarias: ignobiles. idem tradit. Tunicas macrocheras ex purpura reuocatas esse ab Alexandro. sunt autem macrocheræ Tunicæ manicatæ habentes manicas longiores: quas Romæ atq; oĩ in latio antiquitus iduere fuit decorũ. quas q̃ probrosas atq; fœmineas Virgilius criminatur illo uersu: Et tunicæ manicas: & habent redimicula mitræ. Consimiliter Augustinus in tertio de doctrina christiana. Talares inquit ac manicatas tunicas habere apud ueteres Romanos flagitiũ erat. alio quoq; uocabulo græco cheridotæ appellantur: quo & nostri utunẽ. Scipio antiquitatis obseruantissimus: gallo homini delicato obiectat. ꝙ cũ cheridota tunica: idest manicata accubuerit. Trãseunter uerbum diui Hieronymi explicandũ: in quo sacerdotes male literati hallucinantur: in uita Hilarionis scribit ependyten illum habuisse a beato Antonio datum scito επευδευτην. i. ependyten græco uocabulo dici tunicam: siue indumentũ quod superne iniicitur, siue id sit lineum: siue laneum: siue pelliceum. ¶ Palmulis. Manibus puellaribus: manciolis. ita eñi Ennius manus appellat forma diminutiua: manciolis inquit tenellis pro manibus. ¶ Cũ quoquam. Cum aliquo. ¶ Nocturnis imaginibus. Quibus scilicet uiderat mariti umbram sanguinolentã, & pallentem omne scelus thrasilli retegentẽ. ¶ Erumnabili. Erumnarum plenæ: calamitosæ: infœlici. ¶ Tacita. Nullo ꝑticipe consiliorum. ¶ Decernit. Deliberat: constituit: destinat. ¶ Obseratas. Obturatas: occlusas. quæ petitiões Thrasilli minime admittebãt. ¶ Obtundens. Sæpe & moleste interpellans: nam obtundere (ut docet Donatus) est aliquid sæpe odiose repetere. Translatio a fabrorum malleo. ¶ Personata. Velamẽto quasi quodam astutiæ uafritiæq; cooperta: adumbrata: & ueluti persona induta delitescens, atq; arcana animi celans: personata fœlicitas dicitur a Seneca non uera sed simulata, quæ forinsecus est decora, intus uero deformata. personatus pater diciẽ ab Oratio Comicus pater inductus in comœdia sub persona histrionica. Scribit. M. Tulli. ꝙ Roscium ꝑsonatũ non magnope laudabant. personatæ quoq; fabulæ hinc nomen mutuantur: deniq; generali uocabulo. personatus dici pôt quisquis palam & foris aliud ostendit. clam uero & intra pectoris penetralia aliud sentit & machinatur. sic personata charite decenter dicta: quæ uultu quasi arridebat assentiebaturq; Thrasillo: cum altum corde dolorem cõprimeret, agitaretque mẽte uindictã. ¶ Tui fratris. quẽ. i. tu fratrẽ appellas: quem amore fraterno complecti uis uideri: quasi tacite dicat: o sceleratissime tu fratrem illum palam uocas: quem clam fraudulenter interemisti. ¶ Diuersatur oculis. Cõsimile est illud. Hærẽt infixi pectore uultus: Verbaq;: nec placidã mẽbris dat cura quietẽ. ¶ Ambrosii corporis. Vnguẽtis delibuti: immortalis: diuini: laus lepolemi: græce Ambrosios dicitur immortalis. ¶ In meo uiuit pectore. Fœminæ pudicæ memoria defuncti coniugis semp est recens: & illi semper maritus uiuit: sic & olim Valeria: cũ post obitum mariti amplius nubere nollet: dixit sibi semper maritum Seruium uiuere. ¶ Boni & optimi. Promiscua usitataq; locutio est boni consules. i. in bonam partem accipies, hic fastum est incrementum superlatiuum: ut ita maius quippiam significareẽ.

Excõmunicatio
Anathema
Abstenti
Genæ oculorum
Quies inquieta
Interula
Intimam tunicam non exuit
Dialis
Asenæ tunicæ
Macrocheræ
Manicatæ
Cheridotæ
Ependyte apud Hieronymum
Manciolæ
Obtũdere
Personata fœlicitas
Personata fabula
Ambrosios imortalis

¶Luctu

¶ LVctu legitimo. Quasi lege præscripto. Maiores nostri (ut inquit Seneca libro. vii. epistolaꝝ) Annū fœminis ad lugē-dum cōstituere: non ut tam diu lugerent: sed ne diutius: ex Ouidii lectiōe sat notum est decem mēses esse spacium luctus coniugalis. sic enim ait in primo fastoꝝ. Per totidē mēses a funere cōiugis uxor Sustinet in uidua tristia signa domo. Annus autē priscoꝝ decem tantū mēsibus cōficiebatur. scribūt iurisconsulti Titulo de his qui notanť infamia. Solere a principe īpetrari: ut intra legitimū tp̄us mulieri nubere liceret. Quæ uiꝝ luget intra id tp̄s sp̄ōsam fuisse nō nocet. Tp̄s quoq; legitimū lugēdi Annū esse demonstrāt: qđ & libro codicis qnto de secūdis nuptiis relatū est: ubi sic scriptum legimus. Si qua

Annus ad lugendum fœminis

luctu legitio miserrimæ fœmiæ necessariū cōcesseris tēpus, quoad residuis mēsibꝰ spatiū reliquū cōpleat anni, q̄ res cū meū pudorē, tū ēt tuū salutare cōmodū respicit, ne forte imaturitate nuptiaꝝ idignatiōe iusta manes acerbos mariti ad exitiū salutis tuæ suscitemꝰ. Nec isto sermōe Thrasillus sobriefactꝰ uł saltē tēpestiua pollicitatiōe recreatꝰ idētidē ꝑgit linguæ sauciantis sulfurros iprobos igerere, quoad simulāter reuicta charite suscipit istud eqdē certe magnope deꝑcanti cōcedas necesse est mihi Thrasille, ut interdū taciti clādestino coitꝰ obeamꝰ nec quisq̄ ꝑsentiscat familiariū, quoad dies reliquos metiať annꝰ. ꝓmissiōi fallaciosæ mulieris opp̄ssus, succubuit Thrasillus, & ꝑlyxe cōsentit de furtiuo cōcubitu, nocteq; & opertas exoptat ultro tenebras. uno potiūdi studio, postpones omnia. Sed heus tu iquit Charite, q̄ ꝓbe ueste cōtectus, omniq; comite uiduatꝰ prima uigilia fores meas tacitus accedas, unoq; sibilo cōtētus, nutricē istā meā operiare, quæ claustris adhærens excubabit aduentui tuo. nec secius patefactis ædibus acceptū te nullo lumie cōsciō, ad meū ꝑducet cubiculū, placuit Thrasillo scæna feraliū nuptiaꝝ. nec sequius aliquid suspicatus, sed expectatiōe turbidus, de diei tātum spatio, & uesperæ mora querebatur. Sed ubi sol nocti tandē decessit, & experio Charites adornatus, & nutricis capitiosa uigilia deceptꝰ irrepit cubiculū ꝓnus spei, tunc anus de iussu domiæ blādiens ei, furti deprōptis calcibus: & œnophoro. q; imixtū uino soporiferꝝ gerebat uenenū, crebris potiōibus, auide ac secure hauriētē, mētita dñæ tarditatē, q̄si parētē

mulier nequaq̄ luctus religionē priori uiro nuptiaꝝ festinatione ꝓstiterit: ex iure qdē notissimo sit infamis. Itē si q̄ ex fœminis ꝑdito marito intra anni spaciū alteri festinauerit nubere: ꝓbro noteť. Ex istituto Numæ pompilii (ut auctor est Plutarchus) Quæ nubit ante decē mēses ab obitu mariti uaccā ꝓgnantē imolat. Apud iudęos luctus Triginta diebꝰ finiebať. In luctu fœminæ purpurā atq; auꝝ deponūt. Mox eadem cū eluxerūt sumūt: auctor Liuius. Quādiu luget Vxor defunctū maritū: nefas eam alteri denubere. ¶ Immaturitate nuptiaꝝ: imaturæ sūt nuptiæ q̄do peractū luctus legitimi tēpus uidua digamiam decātans secundo marito copulať. Tūc merito anima prioris cōiugis iusta indignatione suscitari potest: & extimulari in exitium ꝑniciēq; succedanei atq; uicarii, hoc est eius qui sibi successerit ad colēdū uxoris fundū: cui cōiunx nupserit. ¶ Sobriefactus. ad sobrietatē moderatiōemq; reuocatus. sobriosos Cyprianus appellat moderatos & abstinentes. Sobrietas enī uirtutis & prudentiæ comes est. ¶ Identidē: sæpe: frequenter. ¶ Sauciantis. Cuius uerba instar iaculorū sauciabāt: cōuulnerabātque aures charites & mentē. ¶ Inurgere. emenda ingerere. ¶ Simulāter reuicta. Simulauit charite se tandem uictā manus dare ꝓcacitati Thrasilli: & id facturā: quod ille tantopere flagitabat. ¶ Clandestinos coitꝰ. Interea inquit charite dū annus luctui legitimo assignatꝰ peragatur: poterimus furtiuos cōcubitus inire qnq;: & palæstræ ueneree clā furtimq; opam dare: ita ut nullus ꝑsentiscat. nā qđ nemo nouit: pene nō fit. ¶ Promissioni succubuit. Cessit: locū dedit: obsequutus est ꝓmissiōi charites: q̄ dolo bono fallaciisq; referta erat cōcinnatis ad ꝑniciē Thrasilli. Silius: succubuit medicina malis. ¶ Optas tenebras. Nox accōmodata est fraudi & furtis: tenebræ nocturnæ uota sunt amantiū. nocturni cōcubitus & clādestina adulteria ꝑcolunť: quæ iterdiu fieri nō licet. ¶ Veste cōtectus: charite cuius mens & animus nihil aliud q̄ ultionē mariti meditabať admonet Thrasillū: ut solus obtecto capite cucullione: lōga ueste & seruili celatus: hora cōstituta ad se clanculo ueniat. auctor est Sueto. C. Caligu. adulteria noctibꝰ obire solitū capillamēto & ueste longa celatū. Ora. in scđo sermonū hitū adulteris nocturni ita describit. Tu cū ꝓiectis insignibꝰ annulo eq̄stri Romanoq; habitu ꝓdis ex iudice dāma Turpis

Infamis quæ festinat iteꝝ nubere institutū Numæ

Sobriosus

odoratū caput obscurāte lucerna. Non es qđ simulas. ¶ Viduatꝰ: priuatꝰ. solū & solitariū uenire ad se noctu hortať. ¶ Prima uigi.: primis tribꝰ horis nocturnis. de q̄tuor uigiliis noctis militaribꝰ āndictū est. ¶ Sibilo contē. amator uadēs ad amicā subinde solet sibilo aduentum suū indicare. ¶ Opiare: expectes. ¶ Istā: dicticos est: ostendit enim præsentē uetulam: tanq̄ uelit eā esse consciam amoris huiusce furtiui. ¶ Claustris adhærēs: claustritimū dixerūt ueteres: eū q claustris ianuæ ꝓesset. ¶ Scæna. Apparatus, & uelamentū. ¶ Feraliū nuptiaꝝ. ab euentu feralium dixit: ꝓpterea quod hæc res futura pestifera est & exitialis Thrasillo. ¶ Nec sequus. deterius: peius: nec aliter q̄ audiebat: prout loquebať charite ita credens. Aliubi segoitem sexū posuit pro deteriorē & mulrebrem. ¶ Querebatur: exptus loquor: amatorem maxime torquet expectatio illius horæ: quā amica cōdixit. dies una uidetur annus esse longissimus. conqueritur de mora & tarditate crepusculi uespertini: optat, expetit: precať: ut noctescat: ut tempus illud aduentet, quod sperat futurum mellitissimum omnisq; ueneriæ dulcedinis refertissimū. in hanc ferme sententiam est illud Oratii. Vt nox longa quibus mentiť amica. ¶ Adornatus. Veste contectus. Cucullione celatus: comite uiduatus. ¶ Captiosa. Dolosa & captionum plena: ad capiendum. s. Thrasillum & laqueis feralibus illaqueādum. ¶ Irrepit. sensim: clam: latenter: quasi repens ingreditur. ¶ Pronus spei. pronus in spē: archaismos. sic enim ueteres loqui solebant: ut O præstans animi iuuenis: ut infœlix animi: & alia prope infinita, quod & in supioribus annotauimus. ¶ Oenophoro. Vas uinarium significatur, cuius & supra facta est mentio. in templo liberi patris œnophoꝝ sistebatur, quod significabat uinū. per id quod cōtinet id quod contineť: auctor diuus Augusti. in. vii. de ciuitate dei. Martialis Reddidit œnophori pondera plena sui. ¶ Soporiferum uenenum. Notat medicamen: quo sopor conciliatur. Cuiq; uis somnifica inest immixtum fuisse copulis illis: quibus ingurgitatus Thrasillus facile sepultus est ad somnum: inter uenena soporifera est opium: & pleraq; alia: quorum Plinius & medici meminerunt, De his & Ouidius: Sunt quoq; quæ faciunt altos medicamina somnos Vinctaq; lethea lumina morte premunt. ¶ Haurientem. ebibentem: uerbū est polysemum: hoc est multa significans: cuius multiplices significationes grammatici percensent.

Claustritimus

sequior sexus

Pronꝰ spei

Oenophorū in tēplo liberi

Opiū somnificum

Polysemū

adsideret ægrotum, facile sepeliuit ad somnum. Iamque eo ad omnes iniurias exposito, ac supinato, intro uocata Charite, masculis animis impetuque diro ferme inuadit, ac superstitit siccarium, & inquit. Fidus coniugis mei comes, en uenator egregius, en carus maritus: hæc est illa dextra, quæ meum sanguinem fudit. hoc pectus, quod fraudulentas ambages in meum concinnauit exitium. oculi isti, quibus male placui. qui quodāmodo tū tā futuras tenebras auspicātes uenientes pœnas antecedunt. quiesce securus, beate somniare, nō ego gladio, nō ferro petā. absit, ut simili mortis genere cū marito meo coæqueris. uiuo tibi morient oculi, nec qcq̃ uidebis nisi dormiens, saxo fœliciorem necem inimici tui: quam uitam tuam sentias. lumē certe non uidebis, manu comitis indigebis, Charitem non tenebis, nuptiis non frueris, nec mortis qete recreaberis, nec uitæ uoluptate lætaberis, sed icertum simulachrū errabis iter orcū & solem, & diu quæres dexterā, quæ tuas expugnauit pupulas. quodq̧ est in erūna miserrimum, nescies de quo q̃raris. At ego sepulchrum mei Lepolemi tuo luminum cruore libabo, & sanctis manibus eius, istis oculis parentabo. sed quid mora temporis dignum cruciatum lucrarius, & meos forsitan tibi pestiferos imaginaris amplexus, relictis somnolentis tenebris, ad aliam pœnalem euigila caliginem. attolle uacuam faciem, uindictam recognosce, infortunium intellige, erumnas computa, sic pudicæ mulieri tui placuere oculi, sic faces nuptiales tuos

Adsidere ægroto ¶ ADsideret. significāter locutus. nā qui curāt ægrotos illisque semp præsto sūt adsidere dicunt. Oratius in sermōib⁹. Aut alius casus lecto te affixit, hēs qui adsideat: fomēta paret: medicū roget. uetula mendacio eludens fingit iccirco dominam diutius remorari: ppterea q̧ ægroto patri adsideret ministraret etq̧. ¶ Supinato. Vino sepulti dū proflāt ex pectore somnū sæpenumero supiati stertunt iacētq̧. ¶ Masculis animis. aiositate uirili septa. ¶ Superstitit siccariū: stetit supra siccariū. Ita enim appellat Thrasillū mariti charites parricidā. ¶ Fidus cōiugis. uerba charites cū ironica idignatiōe plata ad Thrasillū, soporifera potione pstratū. ¶ En uenator. q. d. maritū meū cōfodit: dū ferā debet inuadere. ¶ Illa uestra. demonstrātis & tangētis uerba sūt. ¶ Meū sanguinē. maritalem: sanguis. n. mariti sanguis uxoris est. & ut ecclesiasticū dogma pdidit: duo sunt in carne una. ¶ Ambages. Inuolucra & circuitus. ¶ Male placui. in perniciē. s. atq̧ exoculationem. ¶ Pœnas antecedūt: pœna Thrasilli futura est cæcitas & luminis excæcatio. hanc pœnā oculi dormientes: & ob somnū nihil prorsus uidentes antecedere eleganter dicunt: &. n. talis erit post cæcitatē inflictā qualis tunc erat dormiens. & sicut tunc nihil uidebant oculi Thrasilli somno cōuenientes: ita mox nihil uidebunt a charite confossi & lumine orbati. ¶ Auspicantes, inchoantes: & quodā quasi auspicio psagātes. tenebræ. n. dormientium oculoꝝ auspicium faciūt tenebrarū cæcitatis.
Petere ferire ¶ Petam. feriam: pcutiam: hinc cornupeta bos dictus: qui cornu ferit. Virg. Iā cornu petat: & pedibus q spargat harenā: petitiones quoq̧ proprie dicuntur impetus gladiatoꝝ: ut suo loco docuimus.
Cornupeta
Petitiones ¶ Coæqueris. ut sicut ille ferro pemptus iacet. ita tu quoq̧ ferro obtrūcatus oppetas. ¶ Dormiēs. homo dormiēs nihil uidet nisi in somnis: & per nocturnas uisiones. qui exoculatus est nihil uidere pōt: nisi in somnis & dormiens. Talē uidēdi usum Thrasillo denunciat. ¶ Inimici tui. Lepolemi. ¶ Fœliciorem necē. Vita exoculati excæcatiq̧ dirior atq̧ infœlicior est oi nece. quod & statius sensit scribēs in Thebaide. Eiectusq̧ die sors leto durior omni. Pli. in. xi. oculos dicit partē esse corporis pciosissimam: & qui lucis usu uitā distinguant a morte.
Cæcitas durior morte
Firmicus Maternus exitium cæcitatis bono epitheto miserū appellat. ¶ Manu comitis. Excæcatus ducē itineris habet: aut baculum: aut puerum. hinc scitum illud Aesclepiadis philosophi, qui cū qdā quæreret qd ei cæcitas attulisset: respondit puero ut uno essem comitatior: in gente cornelia scipionum cognomen inhæsit: ex eo quod Cornelius uicem baculi (q scipio dicitur) impleuit in regendo patre luminibus carente. unde scipio cognominat⁹ nomē posteris dedit.
Puero uno comitatior
Scipio baculus
Isocolon
¶ Lætaberis. Exornatio rhetorica est Lucio nostro perquā familiaris: græco uocabulo Isocolon: latino cōpar appellant. ¶ Inter ortum. lego orcum, hoc intellectu: luminibus orbatus erat: incertus & dubius utrū uiuentibus an defunctis sit annumerandus. Nam nec plene uiuus dici potest, cū careat usu oculoꝝ: q uitā a morte distingunt. nec plene mortuus: cū ambulet & spiret: sed inter orcū hoc est plutonē: qui Deus est tenebrarū: & solē qui Deus est luminis intermedius: & q̃si in meditullio mortis ac uitæ collocatus uidetur. ¶ Expugnauit pupulas. Merito pupulas expugnari dixit. in eo q per uim lumine uideat. qm uis optica. i. uisibilis pprie pupilis inest: & adeo absoluta speculi potentia: ut totā imaginem reddāt hominis. ea causa est: ut pleræque aues māib⁹ hominū oculos potissimū appetant: qd effigiē suā in pupilis cernentes: uelut ad cognita desyderia sua tendunt. ¶ In erūna miserrimū. cū ois erūna homini misera sit. Illud miserrimū cōtingit: cū erūnæ ignorat auctorē. & de quo q̃ri possit nō hēt: uidet. n. fomētū eē calamitatis scire de quo q̃raris: nouisse auctorē iniuriaꝝ: cui parē gratiā possis repēdere. hoc itaq̧ miserrimū erit Thrasillo q̧ exoculatus orbatusq̧ luminibus nesciet de quo q̃ri possit. ¶ Libabo. potes legere litabo: p eo qd est expiabo: placaboq̧ tali sacrificio. ¶ Manibus. aiæ maritali.
Manes deos colunto
Sū manus
Parentare
Manes dici aias defunctoꝝ sciūt oēs: & frequēter annotaui. lex Cice. hæc est. Manes deos colūto, pluto sum manus dictus: quasi summus maniū & deus. ¶ Parētabo. sacrificabo. M. T. in orone pro Flacco: litemus igit lentulo: parētemus Cetego: reuocemus eiectos. parētare pprie est parentibus defunctis iusta celebrare & sacra facere ad sepulchrū. quod indicat idē. M. T. in. i. philippica. his uerbis: ut cuius sepulchrū nusq̃ extet ubi parētet ei publice supplicet. Fabi⁹ maximus seruilianus pōtifex negat oportere atro die parētare, qa tūc quoq̧ Ianū Iouēq̧ pfari necesse est: quos noiari atro die nō oportet nunc ait charite oculos Thrasilli futuros p uictima & sacrificio parētatiōis manib⁹ Lepolemi.
Parētalia
Parētatio annnua
parētalia sacrificia sūt mortuoꝝ, q̃ pprie manib⁹ parētū exibent. Idē. M. T. q̃rit in philippicis parētalia in honorē Cæsa. defuncti cū supplicatiōib⁹ misceri. Annua parētatio dr sacrificiū qd quotānis fit in honorē mortuoꝝ. Macro. & Cato tradūt larētiā annuæ parētationis honore dignatā. ¶ Lucraris. q̃si lucrū sit dilatio cruciat⁹. ¶ Imaginaris. Dormiēdo. s. & somniādo. ¶ Ad aliā caliginē. Caligo una est sopiti hois & dormiētis. Caligo altera ē excæcati. ueꝝ hec posterior cū pœna, & cruciabilitate. ¶ Vacuā. Oculis carētē: & prsus exoculatā. ¶ Vindictā. Interfecti Lepolemi.
Dialyton
p Dialytō hæc dicunt: qd schema haud minimū est orōnis honestamētū. ¶ Erūnas cōputa. fiat inqt cōputatio erūnaꝝ, utrū maiores illæ sint q̃s tu mihi irrogasti dū interficis maritū: an istæ q̃s excæcatus patieris: uel. h. d. cōputa erūnas q̃s. s. multiiugas una excæcatione sustinebis. ¶ Sic. Per excæcationē.

¶ Illuminarunt

illuminarũt thalamos, ultrices habebis ꝓnubas, & orbitatẽ comitẽ, & ꝑpetuæ cõſciẽtiæ ſtimulũ. Ad hũc modũ uaticinata mulier, acu crinali capite deprompta, Thraſilli cõuulnerat tota lumina, dũq; ꝓrſus exoculatũ relinquens: dũ dolore neſcio crapulã cũ ſomno diſcutit, arepto nudo gladio, quo ſe Lepolem9 ſolebat icingere, ꝑ mediã ciuitatẽ curſu furioſo ꝓripit ſe ꝓculdubio neſcio qd ſcelus geſtiẽs, circa monumẽtũ mariti cõtendit. At nos & omnis populus nudatis totis ædibus ſtudioſe cõſequimur. hortati mutuo, ferrum ueſanis extorquere manibus. ſed Charite capulum capit Lepolemi, propter aſſiſtens, gladioq; fulgenti ſingulos abigens, ubi fletus uberes & lamentationes uarias cunctorum intuetur. Abiicite inquit importunas lachrymas, abiicite luctum meis uirtutibus alienum, uindicaui in mei mariti cruentum peremptorem. punita ſum funeſtum mearum nuptiarum prædonem. iam tempus eſt, ut iſto gladio deorſus ad meum Lepolemũ uiam quæram. & enarratis ordine ſingulis, quæ ſibi per ſomnium nunciauerat maritus, quoq; aſtu Thraſillũ inductũ petiſſet, ferro

¶ Illuminarũt Thalamos. faces accenſas in nuptiis adhiberi ſatis notũ: & ſuo loco affatim explicatum. Igitur cum aliorũ feſtiuitate cõiugali faces ſplendore thalamos illuminẽt. In thalamo Thraſilli faces fulgebũt tenebroſæ: ꝓpterea ꝙ oĩa caligabũt, noteſcẽt: obtenebrabunt: oculis effoſſis: extinctiſq; luminib9. ¶ Vltrices ꝓnubas. Pronubæ ꝗ ĩ obſequio ſũt nubentis: ut docet Donat9 in cõmẽtario ſeptimo Aeneidos, quæ nubẽtes domũ mariti deducũt ac comitãtur. qua in re illd obſeruabat apud ueteres: ut ꝓnubæ illæ adhiberent quæ ſemel tãtũ nupſiſſent: boni. ſ. auſpicii cã: ut ſingulare pſeueraret matrimoniũ. Nouã nuptã nihil minus ꝗ pulchrior ꝓnuba decet: ut inqt feſtiuiter Sidonius. Iuno iter deas ꝓnuba dicit: quæ præeſt maritalib9 thoris: cui uincula iugalia curæ: paranymphi & paranymphæ grçco uocabulo latinis uſitatiſſimo nũcupant ꝓnubi & ꝓnubæ, cõmẽtator Decretorũ cãnonicorũ inſulſe & pueriliter paranymphas expoſuit ꝓ ancillas: ꝗſi parãtes lymphã: cũ a παρακαινυμφι. i. ſpõſam paranymph9 deducat: ſpõſus & ſpõſa a paranymphis offerunt: cũ benedicẽdi ſũt a ſacerdote: paranymphi e cubiculo geniali diſcedũt poſt introitũ ſponſi & ſponſæ (ut tradit Auguſtinus in. yi.) cũ igit ꝓnubæ fœlices adhiberi debeant: ut fortunata ſint matrimonia: ait ultrices futuras ꝓnubas in nuptiis Thraſilli: ut doceat ifœlices ernũnoſaſq; futuras. ultrices eñi ſunt quæ puniũt nocẽtes: & ꝓ diris ſiue furiis accipi uident. apud Virgi. in. yii. æneidos cõnubiũ lauiniæ ſanguinolẽtũ futurũ ſpondẽs iuno: ita ſecũ muſſitat. Sãguine Troiano & rutulo dotaber uirgo, & bellona manet te ꝓnuba. Cõſimiliter apud Ouidiũ. phyllis oſtẽdere uolens ĩfortunatũ fuiſſe ſuũ cũ demophoõte cõiugium inqt Pronuba Tiſiphone thalamis ululauit ĩ illis. ¶ Orbitatẽ. Orbitas cæci hominis comes eſt perennis. ¶ Cõſciẽtiæ ſtimulũ. Inter atroces pœnas: qbus mortales torquent nimirũ atrociſſimus eſt ſtimulus cõſcientiæ: qui occulto flagello lãcinat hominẽ iteriorẽ, hoc ẽ animũ: qui ſurdo uerbere ſontes cædit: habet (ut ĩquit elegantiſſime pacatus panegyriſta) neſcio quos inter nos mens ſcelerata carnifices. aut ipſa ſibi carnifex cõſcientia eſt. M. T. in oratione ꝓ Roſcio amerino. Itẽ in oratione cõtra Piſonẽ. docet ſuã cuique ſcelerato domeſticã furiã eẽ cõſcientiã. Sua inqt quẽq; fraus: ſuum facinus: ſuũ ſcelus: ſua audacia de ſanitate ac mẽte deturbat: hæ ſũt impiorũ furiæ: hæ flammæ: hæ faces: græci dĩt οι κρισυνειδεησισ τινιβελει πληττει την ψυχην. i. ſua cuiq; cõſcia. quodã ꝗſi iaculo pcutit animã. hic ergo ſtimulus cõſcientiæ: quæ (ut ueteres dixere) loco mille teſtiũ eſt. qua iudice nemo nocẽs abſoluit: erit indiuulſus comes ſcelerati Thraſilli: eiuſq; interiora lancinabit: fodicabit: diuellet cõtinenter ac perẽniter. ¶ Acu crinali. ut crinale aurũ: crinales uittæ dicũtur: qbus fœminæ utunt ad crines uinciendos. ita crinalis acus ad cultũ capitis adhibet. ut in ſtatione ſit coma: nec ſint ſine lege capilli. Calamiſtrũ acus eſt maior: quæ calefacta in cinere capillos torquet & ornat. cuius miniſtri a cinere cinerarii & ciniflões appellati. A calamiſtro dicti calamiſtrati: & coma calamiſtrata: quã. M. T. Gabinio effœminato adprobauit: eſt & diſcerniculũ acus matronalis a diſcernẽdo dictũ: quoniã eo dicernit capillus: & diſcrimen capitis cõponit. Ita eñi dicit diuortium dictinſtioq; capillicii in fronte. Ouidius. Cõpoſitũ diſcrimẽ erit: diſcrimina lauda. Itẽ Longa ꝓbat facies capitis diſcrimina puri. diuus Hieronymus hoc diſcerniculũ quod diſcrimen ornatur eleganti ſcitoque uocabulo diſcriminalẽ acũ appellat, qui ſcribens cõtra ruffinũ qd annotatu cognituq; dignũ eſt. ſic ait: fecerũt hoc & fuluia in Cicerõem: & herodias in Ioannẽ: qa ueritatẽ non poterant audire: & linguã ueriloquã diſcriminali acu cõfodiebãt. ¶ Exoculatũ. Luminib9 orbatum: excæcatũq;. ¶ Neſcio. Caſus eſt dandi: ut exponas neſcio ſcilicet Thraſillo pro ignorãti neſcientiq;: a quo ſit hoc palſus: qd ſi iũctim legas dolore neſcio, ut ſit ſeptimus caſus & epithetõ doloris atq; ita iterpreteris. Dolore neſcio ꝓ ignorato & latẽte. Nãq; apud priſcos neſcius dicit tam is ꝗ neſcit ꝗ qui neſcit. ſicut & ignarus nõ tantũ ꝗ ignorat ꝗ ꝗ ignorat. Auctores Gellius: Seruius & Cæteri. ſic. Virg. Paſtor agens telis liquitq; uolatile ferrũ neſcius. Vbi paſtor neſcius ſignificat ꝗ neſcit & latet. ¶ Cõtendit. Pergit. ¶ Nudatis ædibus. Domo uacua relicta: dum ſtudio uiſendi oẽs egredimur. ¶ Mutuo. Viciſſim: & mutua adhortatione. ¶ Capulũ. Modo ſepulchrũ: & monumẽtũ: alias ꝓ manubrio gladii accipit, alias ꝓ phere tro ſiue ſandapila. uñ capulares dicti ſenes: ſup quo copioſius ſuo loco diximus. ¶ Propter. Iuxta: ꝓpe. ¶ Vindicaui ĩ peremptorẽ. Dulciſſimũ eſt homini læſo: & potiſſimũ fœmiæ reponere ultionẽ & uindicare iniuriã: iuxta ſatyrographi ſententiã ſic ſcribẽtis At uindicta bonũ uita iucundius ipſa. Cõſimile eſt illud Virgilianũ Vltra uirũ pœnas inimico a fratre recepi. ¶ Punita ſum. Puniui, archaiſmos eſt. Nãq; apd antiquos id quoq; habitũ eſt ĩ oratione facienda elegãtiæ genus: ut ꝓ uerbis agẽtib9 uerba patiendi ponerẽt. & hæc inter ſe mutuo inuerterent. ut muneror ꝓ munero. fabricor pro fabrico. palpat ꝓ palpat. bellant ꝓ bellãt: & alia id genus ſexcẽta. iter quæ eſt punior ꝓ punio: & punitus ſum ꝓ puniui. M. T. neq; ad ei9 ꝗ punit aliquẽ: aut uerbis caſtigat, ſed ad rei publicæ utilitatẽ referri. ¶ Iſto gladio. Dicit a græcis ꝑ ꝓuerbiũ τατρια εισ θανατον, ξιφοσ βροχοσ. κωνειον, i. tria ad mortem inferendã ꝓſto ſunt, gladius: laqueus: uenenũ. ¶ Geſtiens. ſ. charite appetẽs geſtuq; demõſtrãs ſcelus quoddã inexpiabile qd moliebat. Quod poſt exoculatũ thraſillũ. ipſa ſecũ aio deſtinauerat. uel geſtiẽs exponẽ exultãs & lætabũda: ob facin9 patratũ. ¶ Deorſus. Ad manes: ad iferos: ad iſernas regiões. ubi erat domiciliũ defuncti mariti. ¶ Quoq; aſtu. Qua aſtutia: calliditate, uaframẽto. ¶ Inductũ. Deceptũ: & fallaciis circũuẽtũ. M. T. ĩ Piſonẽ. hic ĩ fraudẽ hoĩes ĩpulit. hic eos qbus erat ignotus decepit, feſellit: iduxit. hẽt hoc uerbũ iducere aliũ quoq; ſignatũ eruditũ: ſed infrequẽtẽ: quo accipit ꝓ delere: & cãcellare. Vlpianus iuriſcõſult. titulo de his quæ in teſtõ delent: cãcellauerat quis teſtamẽtũ: uel induxerat. Item ſi nomina omnia induxerit ut proponitur. Item quæ in teſtamento legi poſſunt ea inconſulto deleta & inducta nihilominus ualent, conſulto non ualent. hinc inductio quoq; deriuatur pro abolitione & litura.

Pronubæ
Pronuba monogama
Iuno pronuba
paranymphus
Paranympha
Error commentatoris decretorũ
Vltrices
Cõſcientia carnifex
Crinalis acus
Calamiſtrũ
cinerarii
Ciniſlones
Calamiſtratus
Diſcerniculum
diſcrimen
Diſcrimina
Li acu confoſſa lingua Ciceronis
Neſcius
Capulus
Punita ſũ puniui
Muneror
Munero
Prouerbiũ tria ad mortem gladius laqueus uenenũ
Inductus
inducere liturare
Cãcellare
Inductio

Nex Lucretiæ

CSVB papillã dextrã. Letifer ille locus. Cõsimili genere mortis ultroneæ occubuit corruitq́ Lucretia: q̃ impatiẽs uiolatæ a Sexto Tarquinio pudicitiæ cultrum in corde defixit: plapsaq́ in uulnus moribũda cecidit. ℣ In suo sibi. Parelcõ est. sic ueteres loqui solebant. Terentius suo sibi gladio hũc iugulo. ℣ Incerto sermone. Talis est sermo moriẽtis: incertus. s. impfectus: inexplicabilis. ℣ Per efflauere. Corrigendũ est pflauit: quod est efflauit: exhalauit aiam: tanq̃ aia sit halitus & spiritus, super quo in prio cõmẽtario Tusculanaꝝ copiosissime. ℣ Animã uirilem. Ab effectu uirilẽ dixit, uiroꝝ enim & q̃ẽ fortium est: sibi mortẽ ferro cõsciscere. Martialis. Romanam mortem hanc appellat tanq̃ Romanorum peculiare fuerit.

Nefas seipsum occidere.

aiunt uiri fortissimi esse semet occidere: contra Iosippus ignauissimi opinat̃. Nam & gubernator timidissimus existimat̃: qui tẽpestatem metuens ante uim turbinis nauem sponte submergit. Quin etiam propria manu perire a communi oium aialium natura discrepat. Nullum enim est aial qđ ex industria uel per se moriatur: si quidem naturæ lex ualidissima: ut uelint uiuere: in omnibus sita est. Adde q deus indigne fert cum donum eius homo despiciat, donum autem dei uita est. q animam immortalẽ i corporibus mortalib⁹ collocauit. Siquis depositũ hominis male tractauerit pessim⁹ statim ac pfidiosus habebit̃. Si dei depositum ex pprio corpore quis eiecerit. Eum se latuisse quẽ læserit existimabit. Seruos fugitiuos ulcisci iustũ ei edit̃. q̃uis nequã dominos fugerint. deum uero fugiens optimum dominũ ipie facere nõ uidebunt̃. Deniq̃ si qs se occiderit apud iudæos. usq́ ad solis occasum insepultus abiiciebatur. apud alios dextræ abscindebãt eiusmodi mortuoꝝ: quæ in ipsos armatæ sunt: quoniam ut corpus ab anima, ita manũ a corpore alienã esse existimarent.

Naturæ lex ut uiuere uelimus

Depositũ dei

Dextra abscindit ei qui se necat

Abluere cadauer

℣ Corpus ablutum. Ex ritu priscoꝝ apud quos cadauera abluebantur: & ungebantur. Ennius. Tarquinii corpus bona fœmia lauit & unxit. Virgilius quoq́ uetustũ morẽ expssit illis uersibus Pars calidos latices: & ahena undantia flammis Expediunt: corpusque lauãt frigentis & ungunt: lauare cadauera pximis concedebat̃. Anna maroniana infit: date uulnera lympis abluã. ℣ Ibidem. In eodem sepulchro consepultã una cũ marito significãt, ut sicut uiuentes fuerunt mutua cõcordia copulati: ita & defuncti simul quiescerent. Cleopatra cum Antonio in eodem sepulchro cõcludi uoluit. ℣ Nequeas. Non ualeas. ℣ Ad sepulchrũ. Lepolemi. s. & charites. ℣ Vltronea. Spontanea: ultro adueniens. ℣ Infesti manes. Casus uocandi: quẽ & salutatoriũ ueteres dixere, alloquit̃. n. manes. i. aias Lepolemi & charites quos ifestos q̃ĩ hostiles inimicos ifensos merito nũcupat: ifestus dr̃ inimicus qui malũ ifert cuipiã: & cõtra cui alter infestus est: cui aliunde ipendet malum: is quoque infestus appellatur. ℣ Inedia. Cibi abstinentia: ut supra dictum est. ℣ Elidere. Excludere: eiicere. Plautus in rudẽte, iubeo oculos elidere. ℣ Sua sententia damnatum. Nulla uidetur iustior esse damnatio: q̃ qua homo semet damnat: & sua sententia dignum censet punitione. nã ut iquit Ambrosius i epistola ad simplicianum. Quid tã rerum: q̃ ut inuenias uirum qui seipsum coarguat. & peccatũ cõdemnet suũ. ℣ Hic. Hæc. ℣ Ille. Scilicet enarrator fabulæ: qui hæc ad pastores & conseruos enunciauerat. ℣ Longo spiritu. Quod anhelantis exanimati moriẽtis est. ℣ Equoꝝ magister. Hunc supra appellauit armẽtarium equisionem. euo cato inquit armẽtario equisione magna cum præfatione deducẽdus assignor. a Luciano dicitur. νομευστ:ν ιπ̃πων. ℣ Ambulabat. Festiuiter dictum ea iumentoꝝ pedibus ambulare quæ a iumentis gerebantur. dici elegãter posset equisessorem ambulare pedibus equinis. Qui in lectica gestatur ambulare pedibus lecticarioꝝ. ℣ Fugere cõparant. Purior lectio fugæ se comparant. ℣ Domini nouitatem. Cũ omnis seruitus misera sit: illđ miserrimũ est: a bono domino ad deteriorem impbioremq́ trãsire. Dignitas domini seruitutẽ facit tolerabilem. plerũq́ posterior dominus priore deterior est. Quod satis docet fabella æsopia: quæ tradit Asinum hortulani fastidientem dominum, dum cupit nouam seruitutem. Ad peiores semper traductum optasse: ut ad pristinum dominum reuerteretur. Tunc enim serui priores dominos ualde desyderant: ubi experti sunt secundos. Lucia. εγνωσ αν μηκετι μενειν εν τη δουλεια. idest decreuerunt non amplius manere in seruitute. ℣ Dom⁹ herilis. Dominicæ: hoc ẽ heri Lepolemi. ℣ Põdus sarcinæ. Lucia. ηχθομην μεν φερων φορτιον ονου αληθινου tristabar iquit uere asini põdus enorme ferens. ℣ Exectorẽ. Castratorẽ: q statuerat asinũ amatorẽ emasculare. ℣ Permẽsi iugũ. Exuperãtes Lucia. Και την νυκταολην ελθοντεσ οδ . . . αργαλεαν. i. totã euntes uiã asperã. ℣ Semitã tenebrãte. Obscurãte & tenebris obũbrãte: ut nusquã semita uideret̃. Tenebriões dixit antiquitas mẽdaces & dolosos: q mẽdaciis & astutiis suis quasdam q̃si tenebras obiiciunt. Alii tenebriones interpretantur lucifugos. quasi in tenebris delitescẽtes. Afranius. Si accusator & reus erũt tenebriones, uterque utrunq́ uituperator. ℣ Opulens. Opulentum, sic enim ueteres declinabant: & ops dicebant opulentum: unde e contrario inops: opulescere dixit Furius poeta pro opulentum fieri: illo uersu. Quo magis in patriis possint opulescere campis: opulentitatem pro opulentia Plautus. Quasi eius opulentitatem reuerearis. ℣ Prohibeam. Lego prohibebant, ut sensus fiat lucidior nitidiorq́.

Infestis

Elidere

Posterior dominus Priore peior

tenebriones

Ops opulentus

Opulescerẽ

Opulentitas

sub papillã dexterã trãsacto, corruit, & in suo sibi peruoluta sanguine, postremo balbutiẽs incerto sermone perflauit aiam uirilem. Tũc prope familiares miseræ Charites, accuratissime corpus ablutũ, munita sepultura ibidẽ marito perpetuam coniugẽ reddidere. Thrasillus uero cognitis omnibus nequiẽs idoneum exitium pñti clade reddere. certusq́ tanto facinori nec gladium sufficere, sponte delatus ibidem ad sepulchrum. Vltronea uobis infesti manes en adest uictima, sæpe clamitans, ualuis super sese diligẽter obseratis, inedia statuit elidere sua snia dãnatũ spiritũ. Hinc ille longo trahẽs spiritu, & nõnũq̃ illa chrymãs, grauiter affectis rusticis annũciabat. Tũc illi mutati dñi nouitatẽ metuẽtis, & infortunium domus herilis altius miserantes, fugæ se comparãt, sed equorũ magister, qui me curandum magna ille quidem cõmendatione susceperat, quicquid in casula preciosum cõditum seruabat, meo atq́ alioꝝ iumẽtorum dorso repositum absportãs, sedes pristinas deserit, gerebamus infantulos & mulieres, gerebamus pullos, passeres, edos, catellos, & quicquid infirmo gradũ fugam morabatur, nostris quoq́ pedibus ambulabat, nec me pondus sarcinæ q̃q̃ enormis urgebat, quippe gaudiali fuga detestabilem illum exectorem uirilitatis meæ relinquentem. Siluosi montis asperum permensi iugum, rursusq́ reposita camporum ad spacia peruecti, iam uespera semitam tenebrante, peruenimus ad quoddam castellũ frequens & opulẽs, unde nos icolæ nocturna, imo uero matutina ẽt prohibebãt egressione, lupos. n. numerosos, grãdes, & uastis corpibus

CSARcinosos

¶SARcinosos.Prægraues,& carnis sarcina onustos.Ouid.in priapeis:nemo ē poeta sarcinosior nſo.Infestare regionem,
Subintelligendū extrinsecus narrabant & admonebāt:uel aliqd sile:infestare aūt dixit lædere:uexare:quasi infestā & hosti
lē reddere &(ut utar uerbo Oratiano)inimicare.Columella:oues scabie infestanť.¶ Vesana fame.epithetō famis optimū:
& ex prōptuario Virgiliāo deprōptū,sic.n.in.x.Aeneidos scriptū ē,suadet.n.uesana fames.¶ Rabidos.Virg.Inde lupi ceu
raptores atra in nebula quos iproba uētris exegit cæcos rabies.¶ Pecudū.Exitiū qđ lupi pecudibus inertibus inferre na-
turaliter solēt:id iā hoībus minitabanť,lupos aūt quosdā carnibus hūanis uesci solitos multi nouere: & idicat Pli.noster.

Sarcinosus
Infestare
Inimicare

sarcinosos, ac nimia ferocitate sæuientes,passim ra-
pinis adsuetos infestare cūctam illā regionem. Iam
ꝙ ipsas uias obsidere,& in modū latronū ꝑtereūtes
aggredi, imo etiam uesana fame rabidos, finitimas
expugnare uillas,exitiumꝙ inertissimoꝝ pecudum
ipsis iam humanis capitibus imminere.Deniꝙ ob
iter illud qua nobis erat commeandū,iacere semesa
hoīum corpora,suisꝙ uisceribus nudatis ossibus cū
ćta candere,ac ꝑ hoc nos quoꝙ cautione sūma uiæ
reddi debere,idꝙ uel imprimis ob serenitatē,ut lu-
ce clara,& die iā ꝓuecto,& sole florido,uitātes undi
ꝙ latentes insidias, cū & ipso lumine diraꝝ bestiarū
repigrať impetus,non laciniatim disperso,sed cune
atim stipato commeatu difficultates illas transabire
mus. Sed neqssimi fugitiui ductores illi nostri cæcæ
festinationis temeritate,ac metu incertæ insequuti-
onis, spreta salubri monitione, nec expectata luce
proxima, circa ferme tertiam uigiliam noctis onu-
stos nos ad uiam ꝓpellunt.Tunc ego metu prædicti
periculi,quātū poterā,turbæ medius,& inter confer
ta iumenta latenter absconditus, clunibus meis ab
aggressionibus ferinis consulebā,iamꝙ me cursu ce
leri cæteros equos antecelentē mirabanť oēs, sed il-
la pernicitas non erat alacritatis meæ, sed formidi-
nis indicium.Deniꝙ mecum ipse reputabam, pega
sum inclitum illum metu magis uolaticum fuisse, ac
per hos merito pennatum proditum, dum in altum
& aduſꝙ cœlū subsilit ac resultat,formidans scilicet

¶ Obiter illud.Per iter illud:in itinere illo.Alias obiter
aduerbiū ē,& signat i transcursu:trāseunter:& similia.
¶ Iacere semesa.s.narrabāt ꝓdicabāt.¶ Candere.Albi-
care:& cādida eē,cādere.n.signat cādidū eē. Alias cāde
re est ardescere:& ignitū eē.M.T.cādenti carbōe adu-
rebat capillū.¶ Sole florido.Fulgēte:radioso:adolescē
te.Trāslatio a florib⁹.Adolescētia(ut inqt Boe.)est flos
ætatis:id ab arboribus dictū,quaꝝ fructus flores ante-
cedunt.¶ Repigrať ipetus.Torpescit:hebetať,detineť,
pigrare.n.& ꝓperare iter se opponūť.Acci⁹ i Crisippo:
melius pigrasse q̄ ꝓperasse nefas,ipetus āt lupoꝝ & di
raꝝ bestiaꝝ ipso solis lumie torpescere & languēs fieri
crediť:cū noctu crudescat & exciteť.Cato scribit canes
interdiu clausos eē oportere:ut noctu uigilātiores sint
& acriores.¶ Laciniatim disperso.Sensus ē: cōmoniti
sumus,ut stipati dēsatiꝙ istar cunei:nō aūt dispsi dispa
latiꝙ ꝑ lacinias particulasꝙ trāsirem⁹ loca ꝑiculosa: cō
meatus hoc in loco significať itio multitudinis simul
euntis:q dř dispsus laciniatim:qñ ꝑ lacinias hoc ē ꝑ mē
bra & ꝑtes diduciť.Columella in.viii.cū de hinc grex
ad locū fuerit ꝑductus:i lacinias colonis distribuať, ubi
laciniæ accipiunť ꝑ ꝑticulis,& q̄si frustris gregis ouiari
ci discretis:& ꝑ diuersa loca distributis:q res cōducit ua
litudini pecoris:sicut āt lacinia segregať dispgiturꝙ,ita
cuneus stipať cōglobaturꝙ:de cuius forma & signifi-
catu suo loco diximus copiose.De lacinia quoꝙ ueste
affatim in suꝑioribus,greci κρασπελον uocāt.Vñ sinus a
Plinio craspedites dictus,qm̄ oppidū id uelut in lacinia
erat.¶ Ecce festinationis.Purior lectio ē si legas cæcę.
Nā bono epitheto festinatio cæca noiať,cū fere semꝑ i
prouida sit,& cecutiēs:quā ꝑposterā Cyprianus appel
lat:quā Liui.inimicam cōsiliis esse tradit:& sane multi
festinatiōe ꝑiclitanť:e cōtrario cūctatio nomē est uirtu-
tis,quo bono censenť ꝓbi iperatores.¶ Incertæ insecu
tionis.Expressit morē fugitiuoꝝ,q semꝑ existimant a
tergo insecutores adesse,& metu insecutiōis q̄ icerta ē
sæpenūero i exitiū certū ꝑcipitanť:multi.n.metu mor
tis ruūt i mortē:& dū effugere ꝑniciē satagūt i eā dela-
bunť.Vñ ferme fugiēdo fatū i media fata ruiť.¶ Ter-
tiā uigiliā.Post exactā noctē mediā icipit tertia uigilia,
de nocturnis uigiliis satis ac suꝑ in ꝑrio cōmētario.¶ Prędicti ꝑiculi.Quod nobis castellani ꝑdixerāt monētes:ut a noctur
na egressiōe caueremus,ut luce clara cōstipati uiā carperemus,ob lupoꝝ iminens ꝑiculū.¶ Cōferta:cōstipata: cōglobata,
cōdensa.Ab aggressionibus ferinis.Ne.s.lupinæ aggressiones & ipetus meas clunes inuaderēt insilirētꝙ,feræ.n.& truculē
tiores bestiæ aggredi solēt & ipetere a tergo:a clunibus mitiora inertiaꝙ aīalia,clunes aūt dici posteriores ꝑtes nemo ē q
nesciat.Masculino & fœminio gñe clunis usurpať,ꝑfecti popinaꝝ aues atꝙ altilia a cluniculis tm̄ ꝓbant asserētes eos pa-
latū nō hře, q edūt superiorē ꝑtē auiū atꝙ altiliū,excipiť sola ficedula:quā totā aiūt comesse oportere,a clunibus clunici di
ci uidenť ea ꝑte morbosi & languētes.Diuus Hieronymus i epitaphio fabiolæ,sic iquit,quem nudum & paralyticum &
clunicum non fabiolæ uestiméta texerūt.Cyprianus tradit a quibusdā clunicos uocari eos:qui salutari aqua & fide legiti
ma christi grām cōsecuti sint.Vñ aūt hoc nomen assumant non inuenire se testať,ego inquit clunicum de euangelio noui,
& ita uideť Cyprianus accipere clunicum pro paralytico illo debili in lecto iacente:cuius mentio in euangelio memoratis-
sima est,hinc fit existimem clinicum magis q̄ clunicum esse legendum,ut ita dicatur paralyticus in lecto cubans,qui græce
dicitur κλινι:unde clinicus medicus,& clinice medicina nomen acceperunt.Sed cum in omnibus Cypriani Hieronymiꝙ
codicibus clunicum legas non clinicum,potes clunicū interpretari paralyticū & fideratū & languentē: ex eo ꝙ infirmus
clunibus in lecto cubet,cum pedibus nequeat insistere,apud Pli.lego clunicis medetur,in hoc significatu, quāuis quidam
corrigant clinicis eodem tamen sensu,ut ad ægrotos referatur.¶ Pernicitas.In hanc sententiā est illud Maronis. Pedibus
timor addidit alas:apud Curtium optimo epitheto metus strenuus appellatur:quasi strenuitatis,hoc ē pernicitatis uelo-
citatisꝙ magister.¶ Volaticum fuisse.Festiuiter ludens ait pegasum non tam pinnatum prodi:ex eo ꝙ alas haberet, q̄ ꝙ
ex metu chimeræ factus sit uolaticus:timor enim alatos facit & pernices. De pegaso pinnato,alato,uolatico equo supra
diximus.illud adde:quod fulgentius lib.iii.mythologiaꝝ pegasum interpretatur,quasi pegaseon.i.fontem æternum,bel
lorophonta uero quasi βουληφοροντα quod nos latinæ sapientiæ consiliatorē dicere possumus,sapientia aūt bonæ conso-
lationis æternus fons est:ideo pennatū pegasum figurari,quia uniuersam mūdi naturā celeri cogitationū theoria illustrat,
ideo & musaꝝ fontē ungula sua rupisse:qm̄ sapia dat musis fontem,ob hanc rem ēt sanguine gorgonio nasci.Gorgon.n.
ꝓ tꝑe ponit,hæc fulgentii interpretaméta neꝙ affirmare:neꝙ refellere in animo ē:unum illud nō ꝑteribo fulgētiū mihi.

Obiter
Candere
Pigrare
Cōmeatus
Laciniati
Laciniæ
Craspedon
Cūctatio
Fugiendo fatum ruiť in fatum
Clunes
Ficedula tota edēda
Clunici qui
Clinicus q
Clinice medicina
Metus strenuus
Pegasus
Bellorophontes
Gorgon

Auꝝ ex ennii stercore · Nõ satis ꝓb⁹ scriptor fugeltius · A limine salutandus

uideri,iter ꝓletarios minutosq; scriptores:magis quã iter classicos enumerãdũ:sed cũ nullus tã malus sit liber, q nõ aliqua ex pte ꝓdesse possit oĩa legẽda censemus,& q̃ bona sunt excerpẽda. Faciamus qđ Virg.q auꝝ se colligere dicebat ex stercore Enniano:faciamus qđ apiculæ q̃ ex prato floruleto paucos decerpũt flores ad mellificiũ cæteris pteritis. Nõ ꝓbo in fulgẽtio characterẽ:utpote affectatũ nimis & ob id putidulũ:nõ ꝓbo eruditionẽ perĩde atq; paꝝ cõducibilẽ, partĩq; apud eruditos plausibilẽ:q̃dã tñ in eo sunt uel ob hoc legẽda ut agnoscant,q̃dam nõ tã uera q̃ festiua:laudo scriptoris ingeniũ, q ꝓ uirili parte contendit uelamẽta fabulaꝝ reuelare: & arcana mysterioꝝ poeticoꝝ referre. Cæteꝝ cũ meũ sit nulli neq; priscoꝝ:neq; recentioꝝ detrahere:si genuino dẽte culpiã nũc fortasse uideor mordere fulgẽtiũ:ille sciat me scriptoris illius uolumina:cuius nõnũq̃ utor testimonio excutere nolle de manibus adolescẽtiũ:sed ostendere uelle alios esse potiores: in quoꝝ lectiõe utilius opera insummi possit:cum fulgentius unus sit ex his auctoribus:qui a limine tantum sunt salutandi.

Amoris tres modi · Chimera · Spicula · Speculatores · Spiculare

¶IGNIferæ chimeræ. Fulgentius chimerã quasi κυμεροτον.i.amoris fluctuationẽ interptat:iõq; tricipitẽ pingi,qa amoris tres modi sint,hoc est icipere:pficere:finire,primam partẽ leonis:qa amor nouiter ueniẽs ut leo feraliter inuadit:at uero capra: q̃ in medio pingit pfectio libidinis significat:q; huius generis aĩal sit in libidinẽ ualde ꝓcliuũ. Draco aũt postremã partẽ obtinet: qa post pfectionẽ subseqt uulnus pœnitẽtiæ: uenenũq; peccati. Chimerã poetæ ita describunt, prima leo,postrema draco:media ipsa chimera:historici chimerã tradunt esse montẽ in lycia flagrantẽ:& qdẽ diebus ac noctibus immortali flãma:hic optimo epitheto ignifera nuncupata:& Maro cecinit.flãmis armata chimera: in cacumine chimeræ erant leones: in medio pascua capreaꝝ,ima montis serpentibus plena: bellorophõtes hunc montẽ excoluisse fertur,habitabilemq; fecisse: unde dictus chimerã occidisse. ¶Subsilit. Sursum salit,supra annotauimus ex higini auctoritate pegasum ad cœlũ subuolasse, & mox inter sydera a Ioue constitutum. ¶Spicula. Tela sunt missilia,quæ & pila noĩant:de quibus Vegetius hæc scribit:itẽ bina missilia unũ maius ferro triangulo unciaꝝ nouẽ:hastile pedũ quinq; & semis quod pilum uocabant. nunc spiculum dicitur, ad cuius ictum exercebant pcipue milites:quod arte & uirtute directũ scutatos pedites & loricatos equites sæpe trãsuerberat:hactenus Vegetius. Ab hoc genere teloꝝ spiculatores dicti:qui cũ spiculis præsto sunt principibus, corũq; corpora tutant. Cor.Ta.obuius in palatio Iulius atticus spiculator cruentũ gladiũ ostẽtãs occisum a se othonẽ exclamauit,mẽdũ inoleuit in codicibus Taciti ipressis,nãp spiculator passim legit speculator,minutulus quidem unius lrẽ error: sed sensum intellectumq; cõturbans,alias spicula dicitur cupidines sagittaꝝ: in apibus quoq; aculeos uocant spicula Virg.& Columella:inde uerbũ plinianũ spiculare qđ significat exacuere & instar spiculi acuminare,in.xi.ait,telum uero profodiendo tergori,quo spiculauit igenio.

igniferæ morsum chimeræ. Nã & illi pastores q nos agebãt,in speciẽ prælii manus obarmauerant, hic lãceam,ille uenabulũ,ali⁹ gerebat spicula, fustẽ alius, sed & saxa,quæ salebrosa semita largiter subministrabat.erãt qui sudes præacutas attolerent, pleriq; tñ ardẽtibus facib⁹ proterrebãt feras, nec quicq̃ pter unicam tubã deerat,qn acies eẽt pliaris,sed nequicq̃ frustra timorem illum satis inanem perfuncti, longe peiores inhæsimus laqueos. Nã lupi forsitan cõfertæ iuuentutis strepitu,uel certe nimia luce flãmaꝝ deterriti,uel ẽt aliorsum grassantes, nulli circa nos aditũ tulere,ac ne procul saltẽ ulli cõparuerant. uillæ uero (quã forte tũc pteribamus) colõi multitudinẽ nr̃am latrones rati,satis agẽtes reꝝ suaꝝ, eximieq; trepidi, canes rabidos & immanes,& qbusuis lupis & ursis sæuiores,quos ad tutelæ pſidia curiose fuerant alumnati,iubilationibus solitis, & huiuscemodi uocibus nobis inhortant. q pter genuinã ferocitatẽ tumultu suorum exasperati,circa nos ruunt, & undiq; lateꝝ circũfusi,passim insiliunt,& sine ullo delectu,iumenta simul & hoĩes lacerant,diuq; grassati,plerosq; prosternunt. Cerneres nõ tã Hercules memorãdũ q̃ miserandũ ẽt spectaculum,canes copiosos ardentibus aĩs,alios fugiẽtes arripere, alios stantibus inhærere, quosdam iacentes inscindere,& per omnem nostrũ

Idem bis dicere · Mactra · Cardopus · Munus fungi · Satagere · Dictũ afri Domitii · Alumnari · Iubilare · Iubilatiões · Iubila · Vbiq; uoluminum

¶Salebrosa. Asprẽdine saxorũ & salebris referta. ¶Semita. M.Varro semitã interpretatur,quasi semiter,angusta.n.est. ¶Præter tubam. Quæ scilicet bellum caneret,faceretq; illud Maronianum. At tuba terribilem sonitum procul ære canoro Increpuit. ¶Sudes. Maro sudibus ue preustis,tela sunt paganorum : ut notum sat est:metaphoricos dixit. Satyricus:cernis erectas in terga sudes. ¶Ne quisquam. Corrige nequicquam,grçci ταυτο uocãt: quando idem bis dicitur,iunctim enim posuit nequicquam & frustra:sicut etiam:ergo igitur copulat,namq; hæc repetitio dictionum idem significantium ornat idẽtidẽ orationem:ut ostendit Gellius in.xii.attamẽ apud Aristophanem facetissimum comicorum. Euripides Eschylum insectat, quod idem bis dicat. ἥκω καὶ κατέρχομαι. utrunq; enim significat uenio, sicut μάκτρα καὶ καρδόπος duo uerba sunt idem significantia, hoc est arcam panariam. ¶Timorẽ perfuncti. Archaismos: ueteres enim dixerunt fungi hanc rem,& illa re. Suetonius, senatoria munera fungerentur : sic & potiri cum accusatiuo quoq; iunxerunt. Teren.patria potitur commoda. ¶Inhæsimus laqueos. Translatio a feris:quæ laqueis inhærentes capiuntur. ¶Aliorsum grassantes. In alia parte sæuientes furẽt esq;. ¶Aditum tulere. Ad nos non accessere. ¶Comparuerãt. Visi fuerant. ¶Rati. Existimantes esse manum latrocinalem. ¶Satis agentes rerum suarum. Anxii, curiosi, discursantes in rebus suis obeundis, satagere est festinare:distringi,discursare in actione rerum suarum:iungitur cum genitiuo. Terentius,is quoq; suarum rerum satagit. Domicius afer uenuste Manlium suram multum in agendo discursantem salientem manus iactantem:nõ agere dixit,sed satagere. ¶Quibusuis. Qualibuscunq;. ¶Ad tutelæ præsidia. Canes uillaticos & pastores signat:qui uillam & pecora custodiunt,qui iniurias hominum ferarumq; ꝓpellunt. ¶Fuerant alumnati. Aluerãt, educauerant,nutricauerant. Alumnari enim alere est,& enutrire. ¶Iubilationibus,ut quiritare urbanorum est,sic iubilare rusticorum,auctor.M.Varro,hinc iubilationes & iubila dicuntur inclamationes, & uoces rusticorum. Calphurnius in bucolicis. Et tua merentes expectent iubila tauri:ecclesiastici scriptores cum uulgo concinunt, a quo iubilare accipit pro exultare:& uoce gaudium ostentare:quod psalmographus prophetes in psalmis græce habet. ἀλαλάξατε τῷ κυρίῳ. id nostri interpretati sunt iubilare domino. ¶Nobis inhortantur. In nos hortantur,& concitant, archaismos est. ¶Genuinam. Ingenitam,natiuam,peculiarem. ¶Vndiq; laterum. Ab omni latere:ab omni parte,figurata locutio est, sicut ubiq; gentiũ: ubiq; uoluminum pro in omnibus uoluminibus. ¶Inscindere. Discindere,dilacerare,diuellere,quidam codices habẽt inscendere,ut dicat canes supra iacentes homines inscendisse insiluisseq;.

¶COMmeatũ.

COMmeatũ. Turba uiatoria:a cõmeãdo cõmeatũ elegãter appellat:alias cõmeatus ꝓ annona:alias ꝓ tẽporario abscel, Cõmeatus
su accipit. ¶ Rusticã. Emẽdo rusticãi,alioq sensus cõfundit & structura. Solecismo claudicat. ¶ Cominꝰ. ꝓpe. ¶ Eminꝰ. lõ, Cominus
ge:aduerbia sunt contrario significatu. Lu. cominus obliqs & rectis eminus hastis. ¶ Vnus. s. lapis. ¶ Suppetiatũ. Auxilia, Eminus
tũ inclamat:& ut sibi periclitãti opẽ ferat:iplorat. ¶ Dñi fidẽ. Tersior lectio est Deũ fidẽ ꝓ deoꝝ:usitata.n.exclamatio est,
ut deoꝝ fidẽ hocẽ auxiliũ iploremus. ¶ Quiritabat. Altiore uoce clamitabat. Verbũ tractũ ab his q qrites inuocãt,de quo Quiritare
ante dictum est. Quiritare aũt cũ sit urbanoꝝ:iubilare rusticoꝝ ut ακυρον:& iproprie qritare posuisse ꝓ iubilare,hic.n.agit
de rusticanis: & rusticoꝝ uociferationes denotantur.

cõmeatum morsibus ambulare. Ecce tãto periculo malũ maius insequit,de sũmis.n.tectis,ac de ꝓximo colle rusticani illi saxa super nos raptim deuoluunt, ut discernere ꝓrsus nequiremus,quã potissimũ cauere mus cladẽ,cõminus canũ,an eminus lapidũ, quoꝝ quidẽ unus mulierẽ q meũ dorsum residebat, repente percussit,quo dolore cõmota,statim fletu cum clamore sublato,maritũ suũ pastorẽ illum suppetiatum ciet. At ille domini fidẽ clamitãs,& cruorẽ uxoris abstergens altius quiritabat. Quod miseros hoies, & laboriosos uiatores,tam crudelibus ais inuaditis,ac pteritis,atq; obrutis? quas ꝑdas munitis,q dãna uindicatis,at nõ spelũcas feraꝝ:uel cautes incolitis barbaroꝝ,ut humão sanguie ꝓfuso gaudeatis? Vix hæc dicta,& statim lapidũ cõgestus cessauit hymber, & infestoꝝ canũ reuocata cõquieuit ꝓcella,unus illinc deniq; de sũmo cupressus cacumine. At nos inqt,nõ uestroꝝ spolioꝝ cupidine latrocinamur,sed hanc ipsam cladẽ de uestris ꝓtelamus manibus,iã deniq; pace trãquilla securi potestis incedere. Sic ille. Sed nos plurifariã uulnerati,reliquã uiã capescimus,alius lapidis,alius morsus uulnera referẽtes,uniuersi tñ saucii. Aliquãto deniq; uiæ permenso spacio, peruenimus ad nemus quoddã ꝓceris arboribus conscitũ, & parẽtibꝰ uiretis amœnũ. Vbi placuit illis ductoribus nostris paululũ conquiescere, corporaq; sua diuerse laniata sedulo recurare. Ergo passim prostrati solo,primũ fatigatos aĩos recuperare,ac dehinc uulneribus medelas uarias adhibere festinãt. Hic cruorẽ ꝑterfluẽtis aquæ rore diluere, ille spõgiis macidare tis tumores comprimere. Alius fasciolis hiãtes uincere plagas,ad istũ modũ saluti suæ qsq; consulebat.

¶ Quod. Lege quid. hæc est.n.pastoris illius:cuiꝰ uxor
saxo icta fuerat:uociferatio p interrogationẽ misera-
tionẽq; deprompta. ¶ Perteritis. Cõteritis, cõculcatis.
uerba sunt siılr desinentia per figurã: q græce dr ομοιοτε
λευτον. ¶ At non speluncas. Homerus signare uolens
Achillem aĩo ferino & inhumana crudelitate ꝑditum
eẽ,sic refert. γλαυκὴ δέ σε τίκτε θάλασσα πέτραι τ' ἠλίβατοι ὅτι τοι νόος ἐστὶν ἀπηνής. i. ceruleũ mare te genuit aeriæq;
rupes:qm̃ tibi mens est ferox & immitis,itidẽ Maro no-
ster partionẽ nutricationẽq; ferã & sceuã criminatus
est:apud quẽ sic loqt dido. Sed duris genuit te cautibꝰ
horrẽs Caucasus:hyrcanæq; admorũt ubera Tygres.
¶ Dicta. s. sunt. ¶ Lapidũ hymber. Sic Virgi. Tẽpestas
teloꝝ & ferreus ingruit hymber. a Solino quoq; dictũ Hymber
est:nimia affectione compluti nautæ hymbre saxatili. saxatilis
Figurata poetaꝝ locutio est(ut docet Lactantius)qua
ĩbres ferreos dicũt:cũ multitudinẽ teloꝝ sagittarũq; de-
scribunt. ¶ Procella. Impetus canũ grassantium: & uis
noie procellæ furentis eleganter exprimit:per transla-
tionẽ decentissimã:sic & a Liuio dr procella equestris.
¶ Cupressus. Nomẽ est aliqñ scdi, aliqñ quarti ordinis.
Pli. auctor est,cupressum Diti hoc est plutoni sacrã eẽ, Cupressus
& ideo funebri signo ad domos poni solitam:uñ cuꝑsi sacra pluto
genus metã uocant a similitudine,q in fastigiũ cõuolu ni
ta aspectu metæ spectabilis est. Ennius regula grãma- Meta
tices posthabita:rectos cuꝑssos dicere maluit q rectas,
ꝙ ita uiridior carminis sonus & uocabilior est uisus.
¶ Cupidine. Cupiditate:ab Oratio cupido mascu.gene
re ponit pro cupiditate: cũ ait cupido sordidus aufert:
itẽ in sermonibus At bona pars hoĩum decepta cupidi-
ne falso. ¶ Protelamus. Propulsamus,& longe ꝓpelli-
mus:ne. s. uos de nobis spolia auferatis. Teren. in phor Protelamꝰ
mione:ne te iratus suis sæuis dictis ꝓtelet:exponit Do
natus ꝓtelet:ꝓtrahat:ꝑueniat:exagitet. Festus Pompe
ius protelare inquit est longe propellere:ex grçco uide
licet, τηλόθι quod significat longe: alii a teloꝝ iactu dici
autumant:protulare est prolongare:in deuteronomio
scriptũ est,ꝓtelent dies uestri. i. ꝓ longent. Nonius plu-
res significatus huius uerbi explicat: ꝓtelũ dr a Lucre. Protelum
tenor:illo uersu:undiq; ꝓtelo plagaꝝ cõtinuato: hoc ẽ
tenore. ¶ Plurifariã. Pluribus ictibus:& p diuersa cor-
poꝝ mẽbra inflictis. ¶ Proceris. Altis:& ꝓceritate sub
limibus,in india(ut inqt Pli.)tanta arboꝝ proceritas ẽ:
ut sagittaꝝ iactu nequeant supari. ¶ Viretis. Vireta di Vireta
cunt loca uirentia:& uiriditatis aspectu iucunda:Virg. Amœna

Deuenere locos lætos & amœna uireta Fortunatoꝝ nemoꝝ,sedesq; beatas:ubi exponit Serui. uireta ꝓ uirẽtia. Amœna Sedulo
aũt dici autumat,q solũ amorẽ ꝑstãt:uel quasi amunia,hoc est sine fructu. ¶ Sedulo. Instãter ac diligẽter aduerbiũ est:qsi Vulnera
sine dolo dictũ,ut Donatus docet. ¶ Aquæ rore diluere. Aquis quasi roratis abluere. Virg. Mezentiũ uulneratum inducit aquis
uulnus aquis abluentẽ,his uersibus ex. xi. æneidos. Interea genitor Tyberini ad fluminis undam Vulnera siccabat lym- abluere
phis corpusq; lauabat:itẽ i duodecimo de uulnerato Aenea loquẽs inqt. Fouit ea uulnus lympha longæuus iapis. Silius Sanguis
quoq; ex maroniana æmulatione sic scribit in. v. punicoꝝ. Mulcebat lympha purgatũ sanguine uulnus:scribunt phisici flu aqua sistit
xum sanguinis:aquæ frigore cõtineri ac sisti. ¶ Macidatis. Liquoris infusione madẽtibus:uocabulũ infrequens minimeq; Macidatæ
protritũ. Pli. in. xxxii. refert uulnera & fracturas spongiis utilissime foueri:q uulneꝝ inflãmationibus imponunt,nunc sic- spongiæ
cæ:nunc ex aceto inspersæ:nunc ex uino,nunc ex aqua frigida,ex aqua uero cœlesti positæ secta recentia nõ patiuntur in Macor
tumescere. Cũ macor ꝓ macie apud priscos accipiat:qdã macidatas spõgias interꝑtati sunt:quasi aqua expressa siccatas:
quales ĩponunt his morbis,quos uaporari oporteat,ego secus existimo:ut scilicet macidatæ dicant qsi madidatæ, hoc est Vulnus
madore & humoris infusione perfusæ ac madidæ. Spongia enim(ut docet Celsus)quocũq; mõ iposita ẽ dũ madet ꝓdest. hiat
¶ Plagas hiantes. Patentes:& uulneris magnitudine apertas laxasq;. Cor. Cel. in. v. si uulnus hiat inquit. ¶ Fasciolis uince- Fascia ad
re. Cor. Cel. fascia ad uulnus deligandũ lintea aptissima est:eaq; lata esse debet,ut semel iniecta non uulnus tantũ, sed pau uulnus
lũ utrinq; ẽt oras eius cõprendat:& mox paulo sic fascia deligãda est,ut & cõtineat,neq; astringat:qd nõ cõtinet elabit, qd Fasceæ zo-
nimis astrictũ est cancro periclitatur, hieme sæpius fascia circuire debet:æstate quotiens necesse est. Marcianus fascias uo- næ
cat quas alii zonas siue plagas,in quas orbis terræ discernitur:fasceatim aduerbiũ est quod significat per fascias. Fasceatim

famulicio conseruam coniugam, liberæ cuiusdam, extrariæq; mulieris flagrabat cupidine, quo dolore pelicatus, uxor eius instricta cũctas mariti rationes, & quicquid horreo reconditum continebatur, admoto combussit igne, nec tali damno thori sui contumeliam uindicasse contenta, iam circa sua sæuiens uiscera, laqueum sibi nectit, in tantulumque, quæ de eodem marito iam dudum susceperat, eodem funiculo nectit, seque in prætaltissimum puteum, appendicem paruulum trahens præcipitat, quam mortem dñs eorũ ægirrime substinẽs, arreptũ seruulũ eius q̃ cãm tanti sceleris luxuriæ suæ p̃stiterat, nudũ ac totũ melleplitum firmiter alligauit arbori ficulneæ, cuius in ipso cariose stipite inhabitantium formicarum nidificia burriebant, & ultro citroque commeabant

Famulicũ
Qualis uillica

¶FAMVlicio. Familia: uillici enim & uillicæ erant in numero seruorũ, famulicium dicebatur, quod nũc seruitium. Apud oscos seruus famel nominabatur. Vnde & familia uocata famulitium, in Floridis dicit, frequens famulitium pro copiosa familia, & mancipiis. ¶ Conseruam coniugam. Præcipit Cõlumella uillico coiugem copulandam esse: quæ eum cõtineat: & in quibusdam rebus adiuuet. ea nec iuuenis eẽ debet: nec fœdi habitus, nec rursus pulcherrimi, nam fœditas uillicæ fastidiosum nimia species desidiosum faciet eius contubernalem. eadem a uino: ab escis: a supetstitionibus: a somno, a uiris remotissima sit. Cato uillica inquit ad cœnã ne quo eat: neue ambulatrix fiet: mũda sit: uillam conuersam mũdamq; habeat: cibum uillico & familiæ curet. Gallinas multas & oua uti habeat: nuces & poma & alia quæ condi solent cõdita habeat: coniugam accipe pro coniugem, quasi coniugatam copulatamq;. Plin. in. viii. de aspidibus loquens sic inquit: coniuga ferme uagantur: nec nisi cum compare uita est. ¶ Extrariæ. Non domesticæ. extrarius ab extraneo sic distinguitur: extrarius est qui extra focum & domum sit: exttaneus ex altera terra: quasi extraneus: exterricineus uero is dicitur. qui ante tempus natus est: dictus extetricineus, quod eum mater exterrita aluo eiecit: extrarius canis a Suetonio dictus: cui non esset ex eadem domo. Nec intra canes domesticos educatus. Apuleius quoq; in Apologia inquit præterea minabatur si extrario nupsisset: ubi extrarius significatur qui non sit domesticus & ex eadem familia: etiam si sit ex eadem tribu: & ciuitate. ¶ Dolore pellicatus. Ita dicitur a pellice pellicatus, ut a concubina concubinatus: nomen est quarti ordinis. Marcus Tullius in secundo de officiis, ab ea enim est ipsa propter pellicatus suspitionem interfectus. ¶ Instricta. Offensa: perculsa: perstricta: alii legunt intricta pro extimulata: impulsa, exagitata: & sic legere malim q̃ instricta. ¶ Thori contumeliam. Mattialis: thori contumelia est pellex siue concubina, cuius rei maxime impatientes sunt uxores: & quid uis aliud in marito. q̃ pellicẽ æquioribus oculis aspicient. Verum ex pellicatu excandescunt: irascuntur: ac uindictam parant, caueant ergo qui in ordine sunt maritorum: hoc exemplo: ne quid uxor de pellice rescíscat: ne amor uxorius uertatur in odium exitiale. uicariam sui melliti pabuli: suæq; palæstræ ueneriæ ferre fœmina nec potest: nec uult. ¶ Infantulum nectit. Muliebre est: inquit Seneca, uirium in ira furere: & sane ita est. Namq; iracundia præcipites feruntur in ferrum in necem tam suam q̃ suorum. Quid porro crudelius dici aut fingi potest? q̃ mater ob pellicatus suspitionem: nec sibi parcens nec filiis? Crimine quo parui cedem potuere mereri: hæc affectio impotentissima docuit Medeã natorum sanguine manus commaculare: hæc impulit deianiram, ut herculem mox seipsam leto daret. longum facerem si enumerare uellem exempla fœminarum: quæ ob pellices furore uesanienti instinctæ attocia & dira facinora cõfecerũt, cæteq; sicut istæ fœminæ culpandæ sunt: quæ liberos necarunt: & maritos ex pellicatus incentiuo: ita econtrario digna laude censetur theoxena: quæ ausa dicere est sua manu se filios interfecturã: potiusquam in potestatem Philippi Macedonum regis uenirent: & uerba re sanxit: si quidem cum a regiis custodibus septa in mari teneretur: nec ullum pateret effugium: ad facinus ferox expietate reuoluta est: uenenum enim diluens ferrumq; ptomens. Mors inquit una uindicta est: uiæ ad mortem hæ sunt: effugite superbiam regiam, aut ferro, aut ueneno. Itaq; alii poculo, alii fetro absumpti semianimes e naue præcipitãtur. Ipsa deinde uirum comitem mortis complexa in mare sese deiecit. ¶ Funiculo. Conditores historiarum prodiderunt monymam reginam mithridatis uxorem in desperatione rerum profligatarum detractum e capite diadema collo circumligasse, seq; suspendisse, & cum corporis ponderе laqueus ille disruptus esset: dixisse execrandum diadema: neq; in tam ttisti ministerio mihi profuisti: moxq; cum super illud humi abiectum insputasset, eunuco regio iugulandam sese obtulisse. ¶ Appendicẽ. Annexum: adiunctũq;: appendix & υπογοριστικῶσ appendicula (ut aliubi quoq; ostendimus) dicitur quod alii est adiunctum: quasi ex alio pendẽs. Marcus Tullius scite dixit corpus esse animi appendicem. ¶ Arreptum seruulum. Villicũ maritum fœminæ laqueo strangulatæ. ¶ Luxuriæ. Luxuries & libido serui amantis extrariam fœminã fuerat causa: ut uxor pellicatus impatiens se & paruulum filium funiculo nexum præcipitaret in puteum. ¶ Perlitum. Inspersum, illitum. ¶ Arbori ficulneæ. Vt a cotylo colurnus, ab ilice ilignus, sic a fico ficulnus deriuatut: hoc Seruius, hoc cæteri grãmatici tradunt. Porphitio quoq; enarrans illud Oratianum. Olim truncus eram ficulnus ĩquit attende, nomen a fico deriuatum ficulnus: nõ ut uulgo ficulneus. Itaq; ex hac Porphyrionis doctrina Lucius noster: non tam scite q̃ uulgaritet locutus uideri potest: qui ficulneæ dicere maluit q̃ ficulnæ: cæterum quãuis ficulnus rectius dici uideaĩ q̃ ficulneus: tamẽ apud scriptores priscos in usu quoq; ficulneus est, & iligneus & alia similia: quorum auctotitas apud me pluris est: q̃ grãmaticorum prærancidæ obseruatiões. M. Cato: quo nihil antiquius, fibulæ inquit unde fiant aridæ: iligneæ: ulmeæ: nuceæ: ficulneæ fac uti in stercus aut in aquã coniiciantur. Cõsimiliter populneã frondem dici a Columella leges. quam grãmatici populnam dici tantum pertinaciter contendunt. Multa sunt alia huiuscemodi indifferenter usurpata a scriptoribus, posthabitis morosis illis interdũ grammaticalibus præceptionibus. Apud ecclesiasticos ficulnea usurpatur nomine substantiuo pro arbore. Hieremias, non sunt ficus in ficulnea. Qui ergo dicet ficulnus sequetur regulam grammatices, qui ficulneus fulcietur adminiculo auctoritatis quæ pro ratione est. Demiror Sipontinum uirum alioqui impense doctum tradentem accidere id ignorantia latinæ linguæ. Quod aliqui ficulneam scribunt: possem hoc in loco ualidissime refellere repercutereq; hominis dictum: nisi mihi id consilii iam pridem probaretur parcendum esse caninæ facundiæ, neq; aduersus mortuos stilum esse stringendum: igitur ut ad propositum reuertar: a fico ficitores dicti qui colligunt ficos. Neuius: ficitores omnes capiunt ficitatem. Vbi ficitatem accipe pro fructu fici, sicut oliuitatem pro uindemia oliuarum. ¶ Carioso. Putrido: uetustate ac putrilagine exeso: caries enim uetustas dicitur & putrilago, unde cariosus. Afranius. Nemo illa uiuit catie cariosior. Cariosi dentes a Plin. dicuntur carie exesi & foraminati. ¶ Nidificia. Nidi: nidulamenta: conceptacula. ¶ Burriebãt. Lego bulliebant, pto eo quod est scaturiebant, feruebantq;. ¶ Commeabant. Ibant. redibant.

Coniuga
extrarius
extraneus
exterricineus
Pellicatus
Medea atrox in filios
exemplum theoxenę notabile
exemplũ monymæ
Appendix
Ficulnus
ficulneus
Populneus
Populnus
Ficulnea
Abstinẽdũ a canina facundia
ficitores
Ficitas
Oliuitas
Cariosus
Caries

multiiuga ſcaturigine.

Quæ ſimul dulcē ac mellitū corporis nitorē p̄ſentiſcūt, p̄uis q̄dē, ſed nūeroſis & cōtinuis morſiunculis penitus īhærētes, p lōgi t̄pis cruciatū. ita carnibꝰ atq; ip̄is uiſceribꝰ adeſis hoīe cōſumpto mēbra nudarūt, ut oſſa tm̄ uiduata pulpis, nitore nimio cādētia funeſte cohærerēt arbori. Hac quoq; deteſtabili deſerta manſione, paganos in ſummo luctu relinquentes rurſum p̄gimus, dieq; toto campeſtres emenſi uias ciuitatem quandā populoſam, & nobilē iam feſſi peruenimus. Ibi larem ſedeſq; p̄petuas paſtores illi ſtatuere decernūt: quod & longe quæſituris firmæ latebræ uiderentur, & annonæ copioſæ beata celebritas inuitabat, triduo deniq; iumentorum refectis corporibus, quo uindibiliores uideremur, ad mercatum producimur, & magnaq; uoce præconis, precia ſingulis nunciantis equi atq; alii aſini opulentis emptoribus præſtinantur. Ac me relictum ſolum, ac ſubſiciuum. cum faſtidio pleriq; præteribant. Iamq; tedio contrectationis eorum, qui de dētibus meis ætates computabant, manum cuiuſdam,

¶MVLtiiuga. multiplici & numeroſa: una eſt dictio. ſic āt multiiuga dicius ut multicoloria & multiformia: a multitudīe — Multiiuga
nidelicet formatis dictionibus. ¶ Nidorē. Odorē: de nidore ſuo diximus loco. ¶ Adeſis. Corroſis abſumptiſq;. ¶ Scaturi- — uires for-
gine. Eruptione, quales ſunt aq̄rū ſcaturigines. ¶ Morſiūculis. q̄ puſilli ſint morſus tātuli aīalis nouerūt oēs qui formicas — micarꝝ
norūt. Pli. tñ. ait nullis aīaliū portione uires eſſe maiores: gerūt. n. onera maiora corporibus: & ea gerūt morſu, iā in op̄e:
glabor q̄ ſedulitas: īdicis formicis magnitudo luporū eſt: de q̄bus herodotus in tertio. Plau. morſiunculas dat amatori — Morſiun
bus: quibꝰ ex amoris effectu mordere ſe cōſueuerūt: & infixo dente reliquere ueſtigia ac notas: ait. n. in pſeudulo. molles — culæ.
morſiūculæ papillarꝝ horridularꝝ opp̄ſſiunculæ. Sicut
aūt itinere formicarꝝ ſilices q̄ p̄auri ſunt atritos uide
mus. Ita incredibile nō ē hoiem abſumptū fuiſſe mor
ſibus formicarꝝ p lōgi t̄poris cruciatum. Sueto. refert
draconē cōſumptū eē a formicis: quē in oblectamētis
hēbat Tiberiꝰ. ¶ Viduata pulpis. Spoliata & exuta car
nibus. ¶ Nitore. Splendore: detracta. n. carne nitēt oſſa.
¶ Cādentia. Albicātia. ¶ Paganos. Ruſticāos & pagi il
lius incolas quo hæc ſunt factitata. ¶ Ciuitatem popu — polyāthro
loſam. Lucia. πολυανθρωπον uocat: quā noſter Lucius po — pos. Ci.
puloſam dicit: uerba Lucia. hæc ſunt ερχομεθα εσ πολην
τησ μακεδονιασ βεροιαν μεγαλην και πολυανθρωπον. ideſt ueni
mus in ciuitatē Imacedoniæ noīe beriā magnam & po
puloſam. ¶ Statuere. græce dicit. i. ιδρυσαι. ¶ Sedes p̄pe
tuas. Ad differetiā earꝝ, q̄ tēporariæ ſtatuunt. ¶ Firmæ
latebræ. Videbat̄ hæc ciuitas p̄bitura eē latibulū firmū
paſtoribꝰ, cū lōge abeſſet: ſi q̄s eos ueſtigare uellet: & i
grere. Annonæ copioſæ. Libēter hoies māſionē & ſe-
dē p̄petuā in ea ciuitate cōſtituunt: q̄ frugū ferax eſt &
utēſilia oīa copioſe ſuppeditat. ¶ Iumētorꝝ. Luci. πρασ
ισ κτηνων κτηνον. i. uenditio erat iumētorꝝ. græce κτηνοσ di — Ctenia-
cit iumētū. Vñ κτηνιατροι: dicti medici iumētorꝝ & peco — ctri
rū: quos nr̄i mulomedicos interp̄tant̄: uerbū exprimē- — Mulome
tes e uerbo. Firmicus maternus: cētauro oriēte q̄ natꝰ — dici
fuerit aut auriga erit: aut equorꝝ nutritor: aut mulome
dicus: aut eq̄tiarius: mēda eſt in codicibꝰ īpreſſis: in qui — Equitiū
bꝰ p eq̄tiarius legit̄ equitarius: eq̄tiū. n. ut ſupra anno — Eq̄tiarius
tauimus ſignificat gregē equorꝝ. Vnde & eq̄tiarius di- — Equiſio
ctus eq̄tii magiſter: q̄ & eq̄ſio & armētariꝰ noiat̄. Quē — Veterina
Maternꝰ mulomedicū dixit. Columella: Varro: & cæte — rius
ri ueterinariū noītant: uulgus uernacula ligua mare- — Veterina
ſchalchū uocat: a ueterinis aūt ueterinariꝰ īdicat̄: ſūt aūt — Ephorhe-
ueteria aīalia oīa, q̄ uehere q̄d poſſūt: de q̄bꝰ apud oēs — dicæ qui
mentio. a Columella pecoris medicina dicit̄ ueterina-
ria medicia, cuius prudēs eſſe debet peccoris magiſter:
illud adde. ne q̄d ſciēs p̄tereā: ephorhedicas dici a gal-
lis: bonos equorꝝ domitores. Vnde urbi ephorhediæ i
nona italiæ regione īditū nomē. ¶ Refectis corp̄ibus.
Sic māgones corp̄a uenaliū māgonizāt: ut ſint uēdibi-
liores: & robur ac pulchritudinē inani ſagina mētiunt̄. — Officiū
¶ Vocem p̄conis. Miniſteriū præconis uox eſt: in p̄cone — p̄conis
uox magna: ſonora: clara exigit̄. officiū p̄conis eſt uoce
ſubaltiſſima p̄dicare ea q̄ uenui p̄ponunt̄. Plau. ī eo ip̄o
aſtas lapide ubi p̄co p̄dicat. græce dr̄ κηρυξ Lucia. ο κηρυξ
ευφημοσ εν αγορα μεση εστωσ εκηρυττεν. i. præco uoca-
lis ſtās ī medio foro p̄coniū faciebat. ¶ Præſtinat̄. Emū — Ceryx
tur. ¶ Subſiciuū. Apd̄ ſcriptores mō ſubſiciuū. mō ſub- — ſubſiciuū
ciſiuū ſcribi lego īdifferēter eodē ſignatu & intellectu. — ſubciſiuū
nam ſubciſiua dn̄r quæ ſubciſa ſunt: & q̄ſi ſubtracta a
ſubcidēdo dicta. Subſiciuū uero a ſubſecando īclinari ur̄. Pli. Gellius. M. Tul. ſubciſiua tempora eleganter appellāt: quaſi
ſubtracta, ſubducta: ſubſectaq; negociis rebuſq; neceſſariis: q̄ uulgo furto ſubrepta dn̄r. hic ſubſiciuū accipe p reliquū: &
ſupuacaneum: q̄ſi ſubſectū ex reliquo grege diuēdito. ſic in. xi. quoq; dixit q̄d ſubſiciuū: q̄uis iteratæ iā traditioni remā-
ſiſſet. Lucianus dixit υστατον και απολελειμμενον Lucius noſter relictū ſolū & ſubſiciuū: in. xii. cōmētario Suetonii noſtrū
ſup hoc uerbo extat annotamentū: illud adde apud Noniū Marcellū legi uulgo ſubſiuū: cū legendū (mea q̄dē ſententia) ſit
ſubſiciuū, q̄d ſignificare ait ſequēs ſuccedaneū: ſuccedēs tanq̄ a ſuccedēdo inclinatū. ¶ De dētibꝰ ætates cōputabant: ætas
ueterinorꝝ (ut Pli. uerbis utar) dētibus indicat̄. equus amittit. xxx. mēſe primores utrinq; binos: ſequēti anno totidē p̄xi-
mos: anno īcipiēte binos amittit: qui ſexto anno renaſcunt̄: ſeptimo anno omnis habet: & renatos: & īmutabiles: nec po-
ſtea quot annorꝝ (ut inquit Columella) manifeſto cōprēdi poteſt. Aſinorꝝ genus. xxx. menſe ſimiliter amittit: deinde ſenis
menſibus: q̄d ſi non prius peperint: q̄ decidant poſtremi: ſterilitas certa abſumpta hac obſeruatione: ſenectus in equis & — Senectus
cæteris ueterinis intelligitur dentium broncitate: hoc eſt p̄minentia: & ſuperciliorum canicie: & cum tempora lacunis in — dentium
cipiunt cauari. Lucianꝰ. τα στοματα ημων ανοιγοντεσ και την ηλικιαν τοισ οδουσιν εκαστοσ εβλεπον. ideſt ora aperientes ætatē — brōcitate
ſingulorum ex dentibus inſpiciebant. ¶ Computabant. Computatiores græco uocabulo pſephopectas uocant. qua di- — Pſepho
ctione & noſtri utuntur. Maternus ait Mercurium facere pſephopectas. — pectæ

fetore fordẽtẽ,q gingiuas identidẽ meas putidis scal
pebat digitis,mordicus arreptã pleniſſime cõtriui.q
res circũſtãtiũ ab emptiõe mea,ut pote ferociſſimi,
deterruit aĩos. Tũc p̃co diſruptis faucibus,& rauca
uoce ſauci⁹i meas fortũas,ridiculos ĩſtruebat iocos
quẽ ad finẽ canteriũ iſtũ tẽui fruſtra ſubiciem⁹& ue
tulũ,extritis ungulis debilẽ,& colore deformẽ,& in
erti pigricia ferocẽ.nec qcq̃ ampli⁹,q̃ ruderariũ cri
brũ,atq; adeoq; uel donemus eũ cuipiã,ſiq tñ fœnũ
ſuũ pdere nõ grauat̃.ad iſtũ modũ p̃co ille cachinos
circũſtãtib⁹cõmouebat,ſed illa fortũa mea ſeuiſſima
quã p tot regiões iã fugiẽs effugere,uel p̃cedẽtib⁹ma
lis placare ñ potui,rurſũ ĩme cæcos d̃torſit oculos,&
emptorẽ aptiſſimũ,duris meis caſibus ire reptũ obie
cit,ſcitote q̃lẽ Cynedũ,& ſenẽ Cynedũ caluũ qdem,
ſed cincinis ſemicanis & pendulis capillatũ,unũ de
triuiali populariũ fece,q p plateas:& oppida cymba
lis & crotalis pſonãtes,deãq; ſyriã circũferẽtes mẽdi
care cõpellũt.Is nimio p̃ſtinandi ſtudio p̃conẽ rogat

¶ FEtore fordẽtẽ.Lucia.ſimplicius & breuius hæc tradit:quæ noſter feſtiuius intexiuſq; ridiculoq; enarrat.ut nũc in uẽdi
tione aſini feſtiuiter tẽpeſtiuiterq; inſeruit fabellã de eo:cuius manũ fetẽtẽ mordicus cõtriuit,dum eã inſertat intra gingi
uas.& ita curioſius aſini explorat ætatẽ.Talia idẽtidẽ fieri uidemus ab his q equos & ueterina mercant̃.¶ Idẽtidẽ.frequẽ
ter.¶ Diſruptis faucibus.Diſrũpi fauces dñr in p̃cone ex boatu nimio,& dũ nimis exerta uoce pclamat.¶ Quẽ ad finẽ.
Canterius Hi ſunt ioci ridiculi p̃conis:qbus illudebat aſino inuẽdibili.¶ Cãteriũ.Nomẽ eſt pbri & uilitatis.αὐ ſω tñ iproprie.cãteri
Canterius us.n.pprie dr̃ equ⁹ caſtrat⁹,nõ aũt aſinus.tales aũt deteriores uilioreſq; eẽ nemo ãbigit:ob hoc ingt Plau.ego taxim mulli
uinea p̃cio q ſupant equos ſiẽt uiliores gallicis cãteriis,apud
Victruuiũ cãterii ſũt trabes ĩ ſtructuris ædificioꝝ:q ho
dieq; uulgo ita nũcupãt̃.Ruſtici quoq; cãteriũ uocãt ui
neæ gen⁹.q ſimplici iugo cõſtat ordine porrecto.Ta
lis uino melior eẽ fert̃:qñ ſibi ipſa nõ obũbrat:aſſiduo
Prouerbiũ q; ſole coqt̃.De cãterio equo puerbiũ eſt uet⁹.Rideo
Rideo cã terie ingt galba cãterio:qđ dr̃ de his:q in principio rei alicui⁹
ĩchoatæ deficiũt,nã Sulpiti⁹ Galba cũ in puinciã exiẽs
ad portã ipſã cãteriũ ſuũ aĩaduerteret cecidiſſe.Rideo
ingt cãterie:te iã laſſũ eẽ:cũ tã lõgũ iter iturus uix id ſis
ĩgreſſus.¶ Venui.Vẽditioni.¶ Extritis ungulis.Ex imi
tatiõe Plauti ſic ſcribẽtis in Aſinaria:nẽpe eos aſinos p̃
dicas uetulos & claudos:qbus ſubtritæ ad fœmina iã
erãt ungulæ.¶ Dolore.minutulus error q emẽdari p̃t
uni⁹ lr̃æ imutatione,ut p dolore legas colore deformẽ
color.n.maxime ſpectari ſolet in uenalib⁹iumẽtis.ita
ut honeſtate coloris ſæpe p̃cioſiora fiãt:ſicut econtra
rio.ex coloris malitia repudiãt̃.Vir.i deſcriptiõe equo
rũ illud celebratiſſimũ pdidit:Honeſti ſpadices glauci,
Ruderariũ q; color deterrim⁹ albis & giluo.¶ Ruderariũ cribrũ:
cribrum Nihil prſus cõtẽptibili⁹,abiecti⁹:deſpecti⁹ in aſino di
Rudus ci potuit.q̃ ut Ruderariũ cribrũ diceretur:quo dicto ſi
Rudera gnat̃ aſin⁹ nulli rei prſus utilis:niſi ut ex ei⁹ corio fiat
Statuminã tur cribrũ nõ frumẽtariũ ſed ruderariũ:q̃ſi dicat ſtercora
riũ ad rudera.ſ.expurgãda accõmodatũ.quo nihil eſſe
Rudetum p̃t uilius,eſt.n.rudus ſterc⁹ qđ radit̃.Rudera quoq; dñr
purgamẽta & q̃ſqiliæ cemẽticii & latericii parietis uetu
ſti:& diruti.Palladi⁹ iterpretat̃ ſaxa cõtuſa:qb⁹ pauimẽ
ta ſtatuminãt:hoc eſt ſolidãt̃,qđ & Victruuius refert.De rudere nouo & uetuſto ſcripſi copioſe ĩ cõmẽtariis Sueto.Rude
tũ appellat cato locũ ruderis plenũ.q a Pli.ruderat⁹ dr̃.Inde fit uerbũ elegãs eruderare:qđ ẽ expurgare:deſecare:emacula
re.Sido.Apollinaris:aures uiroſa ſuſurronũ fece cõpletas eruderat.¶ Fœnũ p.Qui paſcit aſinũ inutilẽ:nulliq; rei prſus bo
nũ operã(ut dr̃)pdit,& ĩpẽſã:facitq; iacturã pabuli quo alit̃.Cato p̃cipit boues uetulos:oues reiculas:armẽta reiicula, eẽ uẽ
dẽda.Seruũ quoq; ſenẽ ingt uẽdat pr̃ familias.Adeo nihil inutile paſcẽdũ eẽ cẽſet pp̃e iclemẽter.Reiicula aũt dñr aĩalia:q
ob ætatẽ uel morbũ p inde ac iutilia reiiciunt̃.¶ Nõ potuit.Lege potui,ut ſit pria pſona,de ſe.n.loquẽs ingt.Ego fortunã
nec effugere potui nec placare.¶ Cæcos oculos.Cæca & exoculata fingit̃ fortũa:ut añ dcm̃ ẽ:oculos tñ illos nõ uidẽtes ait
detorſiſſe ĩ ſemetipm:tãq̃ ĩ materiã calamitatis,quẽ ptinacit̃ uelit iſectari.¶ Scitote q̃lẽ cynedũ.Luci.κιναιδὸς γεροντων
Cincinis cynedus ingt erat & ſenex.¶ Cincinis ſem.Capilus ex pte caneſcẽtib⁹:cicinnos aũt dici capillos ſat notũ:unũ cincinnatoꝝ
Cincinari Romæ familia:cui⁹iſigne erat crinis.Inde cincinati p capillatis criſpulis comatis dicti.M.Var.cincinnũ ſignat eẽ itortũ ca
Boſtricos pillũ:ſic ſcribẽs ĩ re ruſtica:is ẽ coliculus uite⁹itort⁹:ut cincin⁹.græco uocabulo βοστρυχαι βοστρυχος dr̃ capillus:& cæſaries.
locus materni hoc iõ appoſui:ut trãſeũter mẽdũ tollerẽ ex codicib⁹ Firmici m̃rni:in qb⁹ ſic legit̃ uolumine.iii.matheſeos.Ven⁹ criſpos cri
nũ facit boſtritis conatos:tu uero corrige boſtrichis comatos.i.capillis mulierib⁹cæſariatos.Itẽ ĩ.vii.ubi de ſidere pleiadũ
fit mẽtio legit̃:quoꝝ iflexi crines torquẽt ſp ĩ luſtris hos:ut freqñt appoſitis.ego emẽdo ĩ boſtrichis appoſitis:ut ſit ſenſus
uenuſt⁹:ab his q nati ſũt oriẽtib⁹ pleiadib⁹crines torqri iflectiq; appoſitis freqñt boſtrichis,hoc ẽ capillitio muliebri:& alie
nis crinib⁹ ãnexis:ut ita adultera coma fictã pulchritudinẽ mẽtiãt̃.mẽtio luſtroꝝ hoc ĩ loco ĩtẽpeſtiua ẽ & ab ĩtellectu ſcri
Fex triuialis ptoris aliena.¶ Vnũ de fece.Ex Luci.τουτων ἑν των τὴν θεὸν τὴν συρίαν εἰς τὰς κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς περιφερόντων καὶ τὴν θεὸν ἐπαιτεῖν ἀναγκαζόντων erat ingt un⁹ ex his:q deã ſyriã p caſtella & agros circũferẽtes cogũt eã mẽdicare.fecẽ triuialẽ accipe p ſordi
Triuialia da plebecula:& feculẽtis ac uulgarib⁹hoĩb⁹.Triuialia dñr ptrita,iuulgata:pmiſcua,& ob hoc uilia ac triuioꝝ uſu celebra
Crotala ta.¶ Crotal̃ pſo.Crotala inſtrã ſunt ſonora & crepitãtia:a pulſatiõe dicta.orbicul̃ æneis ſonũ colliſiõe reddẽtib⁹:græci κρότον
crotalia dñt plauſũ ac ſtrepitũ:& κροτέω plaudo κροταλίζω ſtrepo:ide crotaloꝝ nomẽ ĩ carmĩe Oui.Cĩbala cũ crotal̃ prurigis arma
margarite priapi.ĩ idyllio Maro.Criſpũ ſub crotalo docta mouere lat⁹.Pli.in.ix.docet crotalia appellari margaritas q̃ſdã reſonãtes:q̃
crotalos rũ ſono colliſuq; gaudebãt:apđ græcos crotalõ quoq; ſignat calamũ diuiſũ:p̃paratũq; ad muſicũ modulatũ.crotalos uero
hõ qui maſculĩo gñe dr̃ hõ ſonora uoce pnũciãs.hoc ẽ ut græci dñt εὐλώττας καὶ εὐστόμους.¶ Deã ſy.Extat Luciãi libellus q iſcribit̃
liber luciãi de dea ſyria περὶ τῆς συρίης θεοῦ.i.de dea ſyria:quo feſtiuus ſcriptor tradit ſe uidiſſe in ſyria ſtatuã ĩ tẽplo deæ multiformẽ.q̃ qdẽ eẽt iunõ:
hẽret tñ aliqd Palladis & Vene.& lũæ & Rheæ & Diãæ & nemeſios & pcaꝝ:q altera mãu tenebat ſceptrũ:altera fuſũ:in
capite radios ferebat ignẽ ceſtõ:lõgaq; orõne demõſtrat Deã ſyriã eẽ numẽ unũ:qđ multiiugis noĩb⁹orb̃ ueneret̃. Cui⁹ſa
Dea ſyria quæ cerdotes crotala pulſabãt,cui galli ſacrificãtes ſecabãt brachia:multi tĩpana pcutiebãt:alii diuina cãtica cõcinnebãt. furor
aũt multos corripit.q gladio ſecãt ueſtimẽta p urbẽ diſcurrẽtes, ſacrificãt aũt huic deæ boues maſculos & uaccas:nec nõ
Aſſyrii capras & oues.Porci uero tãq̃ ĩpuri ominabileſq;:neq; imolant̃:neq; alũt̃,radũt capita & ſupcilia.In ſacris deæ qbuſdã iſti
ſtigmatici ctura manuũ:& ceruices ſtigmatib⁹notãt.ide aſſirii oẽs ſtigmatici uiſunt̃.hinc Luci⁹ nr̃ de Dea ſyria:Deæq; ſacerdotibus
lucianus plurima trãſtulit cõmodiſſime,trãſpoſuitq; ex Luci.quo ĩprimis archetypo uſus eſt.Lucia.aũt mõ ſe patrẽſẽ,mõ aſſyriũ eẽ
Aſſyrius dicit.tãq̃ nat⁹ hic oriũdus illinc fuerit,ut illud liuianũ Nati carthagine oriũdi ſyracuſis.Suidas refert Lucia.fuiſſe ſamoſateũ
lucianus ex ſyria.ſ.ciuitate:aitq;.eũ cognomatũ βλάσφημον ἢ δύσφημον ἢ ἄθεον.qa de diis nõ bñ credidit:& ridicula pſcripſit.floruit ãt
blaſphem⁹ ſub traiano:haud ſane multo maior natu q̃ lucius nr̃:hoc trãſeunter libuit ĩtexere:qa nõnulli falſo crediderũt lucianũ ex

Apuleio:nō apuleiū ex.Lucia. Asinū aureū trāſcripſiſſe.De hac aūt Dea ſyria ſparſim iſerent annotamenta:ꝓut uariis locis occurret occaſio.ſūt.n.talia magis digerēda q̄ incōdite aceruāda.ſiqdē diſpoſita delectāt cōfuſa ꝑturbāt. Lucianus antiquior Apuleio

CVIatis eſſe.Cuius patriæ:gētis:nationis.cuias dicit & cuiatis cōi genere:ꝓnomē ē gentē ſignificās:ut docet grāmatici & annotaui i.v.cōmētario Tuſculanaꝝ.i aſinis patria ſpectat.Generoſi ſūt i peloponeſſo archadici:i italia reatini,ex quoꝝ ſeminio optimi ꝓgenerāt:auctores Varro & Pli.¶ Cappadociū me.Qui mācipia uēdūt natione cuiuſq; i uēditiōe ꝓnūcia re debēt:ut igr Vlpia.plerūq;.n.natio ſerui aut ꝓuocat:aut deterret emporē.Icırco itereſt nr̄a ſcire nationē pſumptū:&.n.ē quoſdā ſeruos bonos eē:q natiōis ſūt nō iſamatę:quoſ dā malos uideri:qa ea natiōe ſūt:q magis iſamis eſt.nūc itaq; pco ex hac doctria nationē ꝓnūciat uenalis Aſini, tāq̄ mancipii:eūq; eē ait cappadocē:tanq̄ nationis ꝓbatæ:nāq; ex cappadocia regione aſiatica ſerui utiles & boni uenales deportabant:quos cappadocas poetę cō cinētes appellitāt.Perſius,Martialis,& Papini⁹.Ad hūc itellectū referēdus eſt uerſus ille Oratianus : eget æris cappadocū rex.ubi rex cappadocū ſignāt non rex cappadocię(ut ego ſentio)ſed dn̄s fabuloſus,habēſq; cappadocū.i.mācipioꝝ legiōes in famulicio: cappadociā bifariā diuiſa eſt in maiorē cappodociā: & alterā quā pōtū noiauerūt,Strabo i.xii.cappadociā dicit fuiſſe diuiſam in decē ſtrageas:hoc eſt pfecturas:olim Romani cōceſſere libertatē cappadocib⁹ob amicitiā:q̄ illi recuſauerūt:dicētes ſe eā ferre nō poſſe:orarūtq;:ut ſibi rex daret. Tūc Romani admirati q̄ inuenirent:q libertatē recuſarēt,ꝑmiſere:ut quē uellēt regē eligerēt:illi Ariobarzanē elegerūt:cū igit ex cappodocia boni ſerui ueni rent,ad id alludēs aſinū ſcite feſtiuiterq; cappadociū eē ꝓnūciat:tanq̄ generoſū.Dū hæc cōderē:ſubit memoria rei uulgaris qdē & quotidianę attamē notabilis.& enim uulgo quotidie uolētes quālibet rem excellētem denotare:eam cappadocam appellāt,tam uiri q̄ fœminę:tam pueri q̄ ſenes.ſic faba ꝑgrādis & eximia dıcitur cappadocia:ſic egregie iprob⁹ dr̄ eē ex cappadocia: ſic de aliis ꝑpe īfinitis dr̄ cappadox ē.Nimirū debet ſubeſſe ratio aliq̄ i tāta uulgi noiatiōe:quā ego cōiectatorie cōiecto fluxiſſe ex hac appellatiōe ſeruili.nā cū ſeruū bonū frugi & ꝑter cęteros aptiorē i uēditiōe uellēt oſtēdere : cappadocē eū & ex cappadocia eē ꝓnunciabāt:tanq̄ ex natione minus infamata:& ex qua mācipia omniū pſtātiſſima optimaq; uenui ſubiiciebant.Res iterdū ꝓtritas & in uſu uulgi ꝑmiſcuas mecū muſitās:ad doctrinā moreſq; pſcoꝝ ꝓ uirili parte reuocare cōtēdo.ut uideant municipes mei nō paꝝ mīta retinere doctę antiq̄tatis uocabula:atq; adumbrata ueſtigia:ſup quo alıubi plura,illud adde dignū annotatu.Quod apud gręcos dicitur τρία κάππα κάκιστα.i.tria.ccc.peſſima:uidelicet cappadocia:creta:cicilia:tanquā hoīes ididē ꝓuenıēres ſint peſſimi mortaliū.dicit ab eiſdē gręcis mōſtrū ſiue portentū cappadociō.Diuus Auguſti. in lib.de grāmatica illud τρία κάππα κάκιστα.i.tria cappa peſſima autumat dici de trib⁹ corneliis:uidelicet Cornelio ſulla,Cornelio cina:Cornelio lentulo:qui peſſimi pernicioſſimiq; extitere.¶ Mathematicus.Peritus ſciētię ſideralis & matheſeos pfeſſor:q & genethliaci:& caldei & planetarii nominātūr:de qb⁹ apd̄ Suetoniū copioſius. ¶ Cornelię legis. Cornelius ſylla dictator leges tulit ab ipſius nomie Cornelias nūcupatas.M.T.in prima philippica.Quęre acta gracchi leges ſempronię pferent.quęre ſyllę cornelię.Apd̄ iuriſconſultos mētio eſt de legib⁹corneliis.Titulo ad legē Corneliā de falſis.Itē ad legē corneliā de ſiccariis & ueneficiis:&aliis plurib⁹ in locis.erat in lege cornelia caput:quo pœna lanciebatur in illum:q libeꝝ hoiem ꝓ ſeruo uēdidiſſet,iſq; pœna ipſius legis cornelię tenebat.i lib.iuriſcōſulto. nō extat hęc qdē lex cornelia.Sed ꝑ alias leges iterdicit:ne qs libeꝝ ꝓ ſeruo uēdat.Nūc itaq; ueluti aſin⁹ſit mācipiū & hō uenalis.Feſtiuiter ludēs meminit cornelię legis: corrigēdus ē error in hoc loco mſtoꝝ:q legētes apd̄ Quin.& alios:citati teſtimonia.M.T. ꝓ Cornelio:itelligūt orationē ꝓ Cornelio Balbo:cū itelligēda ſit oratio ꝓ Cornelio de maieſtate:q in tribunatu ꝓ roſtris ꝓ cōtione:codicē ın quo lex erat præſcripta ipſe recitauit:qđ ante Corneliū nemo tribun⁹feciſſe ęſtimabat:& icırco accuſatus,tāquā maieſtatē tribuniciā imminuiſſe:quē cicero defendit,egitq; pro Cornelo quatriduo:qua in cauſa fulgētibus armis pręliat⁹eē ꝓdit.cōſequat⁹dicēdo:ut populus Romanus admirationē ſuā:nō acclamatione tātū:ſed et plauſu cōfiteret. ¶ Quin.Hortatiuū ē.Bonū & frugi.Verbis hiſce utebat uenaliciarius.i.uēditor i uēditiōe ſeruoꝝ:& ꝓpria laus ſerui eſt: ut frugi dicat:ideſt utılis:neceſſari⁹.Ora.in ſmonib⁹:dauus ne:ita dau⁹ Amicū mācipiū dn̄o & frugi.Plau.ita ſeruū par ut frugi ſeſe iſtituere:frequēs eſt locutio apud auctores bonæ frugi ſeruus.¶ Percōtat anxie.Ex more.ſ.emptoꝝ:qin emēdo rē uenalem curioſius cōtēplant:cauentes ne a uēditore circunueniatur.Anxitudinē dixerunt ueteres pro angore:ſicut albitudinē pro albore:candoreue. ¶ Verucē uides.Ideſt manſuetū:mitē:getū inſtar uerucecis:& uerucecina placiditate pdi tū:in ꝑimo uolumine dixit:quouis uerucece mitiorē efficere.¶ Nec calcitro.In edicto edilitio ſcriptū ſic fuit . equus mordax,ac calcitroſus uitioſus nō morboſus eſt.calcitrones autem dicuntur:qui infeſtant calcibus,& calcitrādi uitio ſunt ob noxii:quod non ſolum de brutis animantibus:ſed etiā de hominibus dicit:teſtis eſt Plautus in aſinaria his uerbis:ita hæc morata eſt ianua.exemplo ianitorem clamat procul ſi quem uidet ire ad ſe calcitronem.¶ Fœminibus.Femoribus & coxis:ſignate locutus:nam fœmina proprie ſunt partes femorum interiores:quod docet Plini.ſic ſcribens in.xxviii.fœmina atteri aduriq; equitatu notum eſt.¶ Lurconem.Nomine probroſo contumelioſoq; lurconem dixit:lurcones autem dicūtur edaces:uoratores:manducones:a lurcando nuncupati.lurcare enim eſt cum auiditate cibum ſumere.Pomponius.lardum lurcabat lubens.Celebratus eſt ille uerſus Lucilianus Viuite lurcones:comedones uiuite uentres.Vbi uentres(ſi credimus Donato)poſuit pro paraſitis edacibus:quorum deus uenter eſt.¶ Dicacule.Facete:falſe:mordaciter.Dicacitas(auctore Quintiliano)a dicendo ducta eſt:proprie ſignificans ſermonem cum riſu aliquos inceſſentem, ideo Demoſthenem urbanum fuiſſe dicunt:dicacem negant.itidem a dicendo dicteria nominata,ſunt autem dicteria ioci & cauillationes:græci ſcumata & ledorias uocant:de quibus ſuo loco plura.

cuiatis eſſem. At ille cappadociū me,& ſatis forticulum denunciat,rurſū requirerit ānos ætatis meæ.ſed pco laſciuiens mathematic⁹ qdā,qui ſtellas ei⁹diſpoſuit quintū ei numerauit annū,ſed ipſe.ſ.melius iſtud de ſuis nouit ꝓfeſſionibus,q̄q̄.n.prudēs crimen Corneliæ legis incurrā,ſi ciuē Romanū pro ſeruo tibi uēdidero,quin emis bonū & frugi mancipiū, qđ te & foris,& domi poterit iuuare?Sed exide odioſus emptor,aliud de alio non deſinit q̄rere.dēiq; de manſuetudine etiam mea percōctat anxie.At præco ueruecem inquit non aſinum uides,ad uſum omnem quietum non mordacem nec calcitronem quidem, ſed prorſus ut aſini corio modeſtum hominem inhabitare credas,quæ res cogintu nō ardua. Nam ſi faciem tuam mediis eius fœminibus emiſeris,facile percōtaberis,q̄ grandem tibi demonſtret patientiam, ſic præco lurconem tractabat dicacule, ſed ille cognito

cappadoces ſerui
cappadocia
Strata gea præfectura
Libertatē recuſant cappadoces
cappadocia res excellens
Tria cappa peſſima
Leges corneliæ
Error de orone cornelio
Venaliciarius
Seruus frugi
Anxitudo albitudo
Calcitrones
Fœmina
Lurcones
Lurcare
Ventres ꝓ paraſitis
Dicacitas
Dicteria
Scomata

cauillatu,similis idignāti. At te iqt cadauer surdū,& mutū,delirūqꝫ pconem,oipotens & oiparens dea syria,& sanctus Sabadius, & bellona, & mater Idea, cum suo Adone Venus domina,cæcum reddant qui scurrilibus iam dudum cōtra me uelitaris iocis. An me putas inepte iumēto fero posse deam cōmittere, ut turbatum repente diuinū deiiciat simulachrum? egoqꝫ miser cogar crinibus solutis discurrerē,& deæ meæ humi iacenti aliquem medicum quærere. Accepto tali sermone,cogitabā subito uelut lymphaticus exilire,ut me ferocitate cernens exasperatū emptionem desineret. Sed pueniť cogitatū meū emptor anxius,pcio depenso statim qđ quidē gaudens dñs.s.tedio mei:facile suscepit septēdecim denariū,& illico me tumida spartea deligatū tradidit Philebo, hoc.n. nomine cēsebatur iā me⁹ dominus. At ille susceptū

¶ Cauillatu.Cauillatione:irrisiõe.¶ At te inqt.Imprecatio dira in pconē:qua iprecať,ut ira deoꝝ & ultione obsurdescat, obmutescat,excęceť. Oipotens dea syria.Phi tradunt:& memorat Augu.in.xii.de ciuitate dei unum esse deum & unam deam:quæ numina uariis nominibus nuncupantur.sic sol:apollo:liber:hercules:mars,mercurius.aliis quoqꝫ prope infinitis nominibus colitur.sic iuno dicitur dea tellus & mater magna & ceres.Diana,luna:pserpina dicitur eadem Dea syriæ ut autem magistra lectione compertum habemus.Deæ syriæ:& deæ cybeles,quam & magnam matrem dicunt,sacra sunt consimilia:cum una sit dea:nam sicut cybeleii galli amputant sibi uirilia:sic & deæ syrię semiuiri cynedi.sicut illi fanatici secant membra & insana iactatione discurrunt: ita sacerdotes deæ syriæ prosecant musculos gladiis,lācinant membra flagris:& afflatu furoris bacchabundi uaticinanť:ex hoc profectu & uerberatione cū mēbra tumescāt syriacorum sacerdotum:ob id dixisse uidetur Martialis Iuro per syrios tibi tumores.Omnino communia & fere eadem numina esse prodūtur cybele & dea syria:& ut inquit Augustinus:non tam sunt multæ deæ:ꝙ multa unius nomina.igitur quæ cognomina cōueniunt cybelæ:eadē deæ syriæ decenter apponūtur. cybele omniparēs cognominatur,quod telluris epitheton est:nam eandem & tellurem & magnam parentē esse uolunt:cōsimiliter dea syria nominať omnipotēs: omniparēsqꝫ:quasi omnium parens omnia gignens.cōplusćula alia sunt consimilia:atqꝫ germana:quæ prout occurrent,suo loco dicentur.¶ Sanctus Sabadius.Eundem haberi solem atqꝫ liberum accepimus:quem sabadium nuncupantes magnifica regione in thracia celebrant:ut Alexander scribit:eiqꝫ deo in colle ædes dicata est specie rotunda:cuius medium interpatet tectū. rotunditas ædis monstrat huiusce sideris speciē: summoqꝫ tecto lumen admittitur,ut appareat solem cūcta uertice summo lustrare lucis immissu:& quia eo uniuersa patescunt.igitur cum dea syria sit luna,& cætera numina fœminea complectatur:merito illi iungitur sabadius qui est sol & liber pater: breuiterqꝫ omnia masculina numina complectitur.Addamus hoc in loco & illud tanquam auctarium:quod numina quædam antiqui coluerunt utriusqꝫ sexus particulatione pollentia:quos deos arsenothelis appellant,quasi dicas masculos & fœminas:quo nomine quædam quoqꝫ animalia ab Aristotele nominantur semet ineuntia. Sabadii dei meminit Marcus Tullius in libris legum: eumqꝫ ut peregrinum eiectum a ciuitate atticorum tradit: & si mendose sabeius pro sabadius scriptum legitur in monumentis græcorum,maximeqꝫ apud suidam comperio sabazium dici deum Dionysium hoc est bacchum ἀπὸ τοῦ σαβάζειν.ita enim barbari dicunt bacchari.¶ Bellona. Dea belli,de qua Virgi. in.viii.Quam cum sanguineo sequitur bellona flagello:soror martis & uxor:nam ut(inquit Augusti.in sexto)matrimonia sororum iungimus & fratrū: bellonam marti collocamus.Vulcano uenerem.neptuno salaciam.bellona dicta(ut grammatici deriuāt)quasi bello nata:alio quoqꝫ nomine enyo a poetis nominať.¶ Idea.cybele.Ab ida monte phrigiæ & cretæ sortita nomē:utrobiqꝫ eni cerimoniæ cybeles in magna erāt ueneratiōe:hospes numinis idei dicitur a satyrographo scipio nasica.qui simulachrū cybeles hospicio domestico accepit.¶ Cum suo adone.Hoc iungendū est inferioribus.ut ita iuncti legas:cū suo adone uenus dña,nā sicut atis iūgiť cibelę,ita Veneri copulať adonis:de quo supra dictū est:ab apro tradunt interemptū Adonim:id ad solē referētes i Ezechiele scriptū ē.& ecce ibi mulieres sedebāt lugētes adōidē.ubi itelligi uult fuisse Idolatriā celebratā in honorem adonidis.scribit Amianus Marcellinus in.xxii.historiarum:adonia fuisse festiuitatē adoni dedicatā:uerba Marcellini hæc sunt.Euenerāt hisdem diebus anno cursu cōpleto adonia ritu ueteri celebrari amato ueneris(ut fabulæ fingūt) apri dente ferali deleto:qđ in adulto flore sectum est indicium frugū: de adonide ꝙ collebať in syria fabulať Lucia.in libro de Dea syria.¶ Scurrilibus.Ridiculis,& mordacibus.a scurra scurrilis deriuatur. Quinti.in.vi.scurrilem dicacitatem oratori alienissimā eē tradit:cōsimiliter.M.T.scurrilē iocū improbat pinde ac indecoꝝ oratori & uiro graui.¶ Velitaris. Velitari est pbra ultro citroqꝫ obiectare.uelitatio quoqꝫ dř pbroꝝ obiectatio:ab exēplo uelitatis pugnæ:de hoc supra scripsit:uelicatim aduerbiū est:ut salutatim quo usus est sisenna.¶ Fero.Asino feritatis indomitæ:ferinæqꝫ naturę. ¶ Simulachrū.statuā deæ syriæ.¶ Medicū.festiuiter dictū de medico statuæ fractæ parādo.¶ Lymphatic⁹.Furibūdus:fanatic⁹,bacchabūdus.græci νυμφόληπτον uocāt.lymphare est in furorē cōmouere.Vale.flaccus:totā lymphauerat urbē.Statius.It lymphāte deo:scatēt poetæ hac locutione.¶ Emptionem desi.Omitteret & ab emptione desisteret:locutio elegās:& apud eruditos freqūs.M.T.libēter me hercule artē desinerē:tecūqꝫ & cū similib⁹ nostri uiuerē:passiue dixit Au.Gellius:disciplina tibiis canēdi desita est.i.uocabula desita uocat:quę desierūt esse i usu & exoleuerūt.¶ Precio depēso.Depēsū accipe p soluto: uerbū ductū ex ritu priscoꝝ:apđ quos asses librales appēdebanť.inde expēsa in rōnib⁹ & ipensa dñr:ab eodem ære ipēdēdo dispēsatores & pēsiones.ide dispēdiū quoqꝫ p dāno:qđ in dispēdēdo solet min⁹ fieri:hinc et cōpēdia & ipendia noiant.M.V.& Pli.auctores.¶ Tedio mei.Signat se minimo pcio fuisse diueditū:cū.dñs asini uel tātula mercedula accepta gauderet abalienare asinū fastiditū:cuius tedio iā pridē afficiebatur.¶ Septēdecim denariū.Pro denarioꝝ.sic.n.ueteres locunť:hoc milledenariū:hoc millenummū pro denarioꝝ:& nūmoꝝ dicebāt. etiā duomilia denaria:auctor.M.Varro in libris de analogia.Lucia.ait asinum fuisse huic cynedo ueditū τριάκοντα δραχμῶν.idest triginta drachmis.Mina autē siue libra hēt drachmas.lxxv.¶ Philebo.Græce dř φιληβαστουτο γυραχλενον ο μαο ων νω αμωυας με.philebus:hoc.n.nomen habebat meus emptor.¶ Tumida parte deligatum.Eam partē in asino signat:quæ tumore turgida circa collum iumentorum propter uincula tractoria esse solet.Codex manu scriptus habet tumida spartea:quæ lectio purior est: & pbior:ubi spartea ponitur pro helcio & uinculo ad trahendum accomodato:dicta a sparto ex quo conficitur:spartum autē herba hiberica est siue iuncus:quo sutiles naues suebanť:a cuius copia carthago noua in hispania spartaria cognominatur. hinc sportę quasi sparteæ dictæ:de sparto plura Pli.in.xix.idem in.xxiiii.dubitat an genista:quæ præstat usum utilium sit spartum.græci ad funes sparto usi sūt:unde sparteaꝓ fune & uinculo:tumida autē dixit a crassitudine funis & uinculi spartei.

Vnus deus
Nomina plura
Cybele & dea syria eadem
Omnipa rens
Sabadius
Arseno thelis dii
Bellona
Enyo
Adonis
Scurra
Scurrilis
Artem desinere
Desita uocabula
Nūmi appende bantur
Mille dena rium
Mina hēt drachmas lxxv.
Spartea
Spartū
Spartaria carthago

¶ Vi.Ouicium

¶ Nouitiū famulū. Asinū itellige. ¶ Puellæ. Festiuiter & merito puellas appellat effœminatos euiratosq; cynedos: qui in sexum pene muliebrē erant reformati. citra omnem uirilitatem, quos reddebat q nati essent masculi. sic Catullus atym: sic gallos cybeleios: qui genitalia mutilabant: fœminino genere decenter appellat Lucia. ὦ κόρασια ἰκαδε συλλογημὴν εὠνημένη. Καλὸν καὶ ἀδρὸν καὶ Καππαδόκην τὸ γένος. i. o puellæ seruum uobis emi pulchrū & uberē, & natione cappadocem, ubi annotandum a Luciano quoque commendari asinum cappadocem: tanq̄ ex regione præcellenti: ut dudum a nobis explicatum est. interpres Luciani quid sibi uoluerit, hoc in loco non dispicio, qui illud ὦ κόρασια interpŕtať coralia. iscitissime ieptissimeq; cū apud græcos dictione usitatissima τὸ κοράσιον puel. la dicatur: & Lucius noster ὦ κόρασια scitissime expressit dicens o puellæ. ¶ Illæ puellæ. Ex Luciano ad uerbum: ἦσαν τὰ κοράσια ταῦτα ὄχλος κιναίδων συνεργῶν τοῦ φιλήβου. idest erant illæ puellæ turba cynedorum philebi cooperatorum. ¶ Intollunt. Tollunt: sustollunt clamores insuaues & absurdos: interdum absonus dicitur: sine sono: ut tradit Nonius. ¶ Rati. Opinantes. ¶ Ministerio suo. Obscœnum ministeriū intelligi uult: quo. s. cynedi & patici coluntur a subbactore. ¶ Non ceruam pro uirgine. Alludit ad fabulam iphigeniæ: q̄ talis est. Cū græci in expiditionem troianam ꝓficiscentes in aulidem uenissent. Agamemnon ceruum Dianę ignarus occidit, unde irata dea flatus uentoꝝ remouit: & in undis uiolētior commota est tempestas: quāobrē cū nauigare non possent: & pestilentiam sustinerēt. oracula consulta dixerunt, agamemnonio sanguine dianā esse placandam, & (ut Ouidius narrat) Calchas uates cecinit Sanguine uirgineo placandam uirginis irā Esse deo. ergo cum ab Vlyxe per nuptiarum simulationem abducta Iphigenia in eo esset ut imolaretur: & ante aram consisteret: numinis miseratiōe sublata est cerua supposita, ipa uero trāslata ad tauricā regiōē regi Toanti tradita: sacerdos dianæ facta est. Luc. uero & Vir. citra mētionē ceruæ suppositæ prodiderunt cæsam esse iphigeniam: & eius sanguine uentos tempestatemq; placatam. Lucre. iphianasam uocat. sic scribens: iphianassa turparunt sanguine fœde ductores danaum. Oui. Mar. & cæteri ꝓ uirgine suppositam ceruam crediderunt: notum est nasonis carmen Supposita fertur mutasse mycenida cerua. ¶ Succedaneum. Suppositum: subditum: uicarium: uocabulum est ex plautino fonte deriuatum. in epidico enim scriptum est: me piacularem oportet fieri ob stulticiam tuam: ut meum tergum stulticiæ tuæ subdas succidaneum, quæri autem solet a studiosis quid significet: & quæ nam apud antiquos forent hostiæ succidaneæ. est autem succidaneus qui succedit in alienum locū, quasi uicarius suppositusq; a succedo dictus: succidaneæ hostiæ (ut docet. Au. Ge.) quasi succedaneæ appellatæ sunt: quoniam si primis hostiis litatum non erat: aliæ post easdem ductæ hostiæ cædebantur: quæ prioribus quasi cæsis luendi piaculi gratia subdebantur: & succedebant. ob id succidaneæ a succedendo nominatæ: eadem ratione uerbi pcidaneæ quoq; hostiæ dicuntur: quæ ante sacrificia solemnia pridie cæduntur: quin etiam ferias præcidaneas dici uoluerunt, quæ solēnes legitimasq; ferias præcederent. Mar. Cato prius inquit: quam messem facias porcam præcidaneam: hoc modo fieri oportet. de qua sic scribit Gellius: porca præcidanea appellata: quam piaculi gratia ante fruges nouas fieri cœptas immolari Cereri mos fuit. quod ad succidaneum attinet. Diuus Cyprianus non minus elegantiæ oratoriæ: q̄ ecclesiasticæ doctrinæ consultus decenter dictionem hanc usurpat. cum ait Non potest uideri cessasse, q uicarios substituit: & qui pro se uno plures succedaneos suggerit. ¶ Nare detorta. Indiciū est indignationis: irrisionisq;: naribus enim (ut auctor est Quintilianus) derisus, contemptus: fastidium significari solet. ¶ Magistrum, Philebum. ¶ Cauillantur. Irrident: illudunt, fastidiunt. Lucianus ait ἐσκώπτεν. nam σκώπτω græce cauillor. ¶ Maritum. Obscœnæ rei significatio est: tanquam philebus asinum redemerit, sicut uxor uirum a quo subagitaretur: erat enim cyneus paticus. Lucianus τοῦτον οὐ δοῦλον ἀλλὰ νυμφίον non hūc seruum sed sponsum ducis. ¶ Exedas pullulum. Sensus est: nolito tu solus perfrui hoc asello: sed eius concubitus nobiscum quoq; partiario communica. Allegoricos totum dictum: namq; solemus soli exedere, & edendo absumere pullulos illos totos: qui sunt sciti saporis: nulla parte sodalibus impartita: bellus præterea pullulus dicitur festiuum elegāsq; deliciolum. & est nomen blandimenti. olim Caligula a Romanis appellatus est pullus & puppus. Plautus quoq; ait in casina: meus pullus: meus passer: mea columba: mi lepus. Antiqui pullum uocabant puerum eius a quo amabatur: unde quintus fabius. q eius natis fulmine icta esset pullus iouis appellatus est. Plinius noster in arboribus pullulos uocat sobolem pullulātem. ex radicibus & plantaria: nullis uero arboribus tales pulluli proueniunt: nisi quarum radices amore solis atq; hymbris in summa tellure spaciantř. ¶ Palūbulis. Translatio a pullis palumbium: qbus adhuc in plumis cibum impartiri solet mř: & nos infarcimus. Plautus in asinaria, ubi qd dederam: q̄si columbæ pulli in ore ambæ meo usq; eratis. uiuere palūbes ad. xxx. annum Aristoteles & Pli. auctores: sunt hyeme muti: sunt uere uocales. Nigidius putat cum oua incubant sub tecto nominata palūbē relinquere nidos. caro palumbis in cibatu coercet Venerē & inguia hebetat, hinc Albertus magnus q melius calebat physicas philosophias q̄ latinitatis elegātias: palumbū ex eo dici tradit qđ parcat lumbis pp Veneris. s. refrigerationem. palumbus ferus e posca decoctus medetur celiacis, celiaci Varroni & Pli. sunt qui laborāt aluo cita. Cor. celsus celiacum morbum a græcis nominari tradit, qui in uētriculi porca consistit. ¶ Mutuo. Vicissim: mutuiter quoq; a ueteribus dř. ¶ Blacterantes. stulte & cupide & immodice loquentes: qđ uerbum a græco βλὰξ originem ducit, blax autem dicitur stolidus & mollis. apud Oratium blaterare prima syllaba correpta ponitur illo uersu: & magno blateras clamore fugisq;. ¶ Choraula. Choraules græce dicitur Tibicen. Choraulam appellant artem Tibiciniam, a Choro & aula quæ tibia significatur. Ptolæmeus rex ægypti culpatur a scriptoribus: & imprimis a Strabone: quod præter alia flagitia etiam choraulam exercuerit: quā adeo gloriabatur: ut non cunctaretur certamina tibicinii in regia celebrare. Tibicinium enim uocabu'o oppido eleganti appellauit: in floridis Lucius noster artem tibiis canendi. Ab eodem choraulæ monumentarii dicti sunt Tibicines: qui ad sepulchra apud sitos, hoc est defunctos canebant. quales prisci siticinas uocant.

nouitium famulum trahebat ad domum, statimque illic de primo limine proclamat, puellæ seruum uobis pulchellū en ecce mercato perduxi, sed illæ puellæ, chorus erat cynedorum, quæ statim exultantes in gaudium fracta rauca & effœminata uoce clamores absonos intollunt, rati. s. uere quempiam hominem seruulum, ministerio suo paratum. Sed postq̄ nō ceruam pro uirgine, sed asinum pro homine succidaneum uidere, nare detorta, magistrū suum uarie cauilanť, nō. n. seruū, sed maritū illum scilicet sibi perduxisse. Et heus aiūt, caue ne solus exedas tam bellū scilicet pullulū: sed nobis quoq; tuis palumbulis nō nunq̄ imptias. hæc & huiusmodi mutuo blacterantes, præsepio me proximum deligant. Erat quidam iuuenis satis corpulentus, choraula doctissimus,

Interpres Luciani cecutiens

Fabula iphigeniæ

Iphianassa

Succedaneus

Succidaneæ hostiæ

Præcidaneæ

Pullus nomen blādimēti

Pullus Iouis

Pulluli

Palumbes

Palumbus

uñ celiac⁹ qui

Blax stolidus

Blaterare

choraules

Tibiciniū

Monumentarii choraulæ

siticinę

collaticia stipe demensa paratus, qui foris quidem circungestantibus deam cornu canēs adambulabat, domi uero promiscuis operis partiarios agebāt concubitus. hic me simul domi conspexit, libēter appositis largiter cibariis, gaudēs alloqtur, uenisti tandem miserrimi laboris uicarius, sed diu uiuas & dñis placeas, & meis defectis iā lateribus consulas. Hic audiēs iā meas futuras nouas cogitabā erūnas. die seqnti uariis coloribus iclusiati, & deformiter qsq formati, faciē cœnoso pigmēto deliti, & oculis obunctis graphice pdeūt mitellis, & crocotis &

¶ COllaticia stipe demēsa. Signat tibicinē redēptū eē pecunia: q̄ elegāter Collaticiā nominat: q collata fuerat. Sed amphibolon est: utrū collata a choro cynedoꝶ. An collata a popularibꝰ religioni deæ siriæ mācipatis. Proditū est ab historicis funus agrippæ: Collatis sentātibꝰ a Populo Romano adornatū eē. Talis pecunia eleganter Collaticia dici pōt. Stipē aūt dici æs & pecuniā notissimū est: ut interpretat̃. M. V. a stipādo stipē nominarūt: quoniā nō in arca ponebāt, sed in cela stipabāt. i. cōponebāt numerū pecunię maiorē quo minꝰ loci occuparet: a stipe inclinant̃ uerba stipulari: & restipulari: stipulatꝰ stipulatio. qbꝰ uerbis stipē. i. pecuniā alligamus. nō facit ad stomachū iterpretamētū illd: qđ scriptū legimꝰ libro tertio institutionū: stipulū apđ ueteres firmū appellari a stipite: & inde stipulatiōis nomē deduci. Demēsa aūt accipe p numerata: soluta. una dictio ē. M. T. ut uerba uerbis q̄si demēsa: & paria respōdeant: sic & demēsū dicit̃: quo nomine significat̃ cibariū seruorū: nā serui quaternos modios frumēti accipiebāt in mēse: & id demēsū dicebat̃: siue dimēsū. utrꝶ aūt a mēse an a metiēdo icertū ē: qdā in duas dictiōes distingūt: ut sit de mēsa scilicet numulari: tāquā significet pecuniā demēsarii mēsa eē psolutā: q̄ grꝗco uocabulo trapezā uocāt: uñ & trapezitæ dicti argētarii mēsariiq: dictiōe apđ Plau. frequētissima. ¶ Cornu canēs. Cornicinē denotat. ¶ Promiscuis operis. Sicut in cultura fundi plures operę parant̃: ita hic subactor cynedoꝶ operas uenerias disptiebat. partiarius cōcubitꝰ p oēs q̄si i orbē ibat, nemine obscœnissimę libidinis extorre. ¶ Laboris uicarius. Vicariū qđ nemo nescit dicius: q uicē alteriꝰ gerit ipletq: q fungit̃ ministerio subditꝰ i alienū locū. Liuius i qnto. Hūc ergo istitutū disciplina mea uicariū p me rei pu. do dicoq. itē alibi Vicariū tibi expediā. iterdū nomē est adiectiuū. dixit Cyprianꝰ: has p me uicarias literas mitto. Quin. in gladiatore mortē alcestis uicariā decēter appellat: q. s. p admeto marito mori nō recusauit: eiusq morituri factū uicēq subire. ab eodē manꝰ uicariæ dñr p altero pugnaturæ. igit̃ laboris uicariꝰ erit asinꝰ, q geret uicē laboris i cōcubitu: & subactorē laboribꝰ ueneris exhaustū uicissim recreabit. Vicarii sunt uiliores serui, q seruiūt maioribꝰ suis: de qbꝰ frequēs mētio apud iuriscōsultos: oratores: & poetas. ¶ Defectis. Exhaustis & (ut inqt Catul.) exfututis nimio cōcubitu. ¶ Inclusiati. Versicolor e ueste iduti: deformatio est syriacoꝶ sacerdotū: q uario cultu exornati pcesserūt: delicata aūt uestimēta dissolutionē ai & corpis signāt: inclusiati uel potiꝰ idusiati signant̃ uestiti idusio: est aūt idusiū uestimētū: qđ corpi itra pmas uestes adhæret: dictū quasi intusiū ab eo qđ intꝰ hēat. auctores Mar. Var. & nonius: hinc Plau. in epidico dixit tunicā idusiatā. sup hac re in scdo cōmētario copiosiꝰ. ¶ Deformiter formati. Ex cōtrariis dictionibꝰ q̄sita elegātia est: ut deformiter formatos dixerit: quos itelligi uult cōptos exornatosq muliebribꝰ ornamētis: q̄ uirꝶ maxime deformāt: fœdāt: deuenustāt. Quin. in hāc sniam scribit hæc digna memoratu: scituq. siqs corpa uiroꝶ uulsa atq fucata muliebri comat: fœdissima sūt ipso formæ labore: & cultꝰ cōcessus atq magnificꝰ addit hoibꝰ (ut uei lu grꝗco testatū ē) auctoritatē. at muliebris & luxuriosus ñ corpꝰ exornat: sed detegit mētē: i deuteronomio pcipit: ne mulier iduat ueste uirili: nec uir utat̃ ueste fœmiea: abomiabilis. n. apud deū ē q facit hoc. ¶ Faciē de. Idest hñtes faciē fucatā & pigmētis illitā: antiq figura ē delitꝰ, ut illitꝰ: ut oblitꝰ iclinat̃ a uerbo delino delini delitū. a a deleo uero fit deletū. lino facit i ptō liui & leui. uetustissimi ē lini ptulisse iueniūt: in supino facit litū. uñ Vir. in. iiii. Geor. & paribꝰ lita corpa guttis, sic & delino qđ a lino cōpositū est facit delitū. ¶ Cœnoso pig. Crasso & pingui foco: nāq mulieres non paꝶ multæ faciē fucāt pigmētis pinguibus, & q̄si delutāt lutamētis Cœni & uisi. id qđ iuuenalis carpit in muliere illis uersibꝰ. Interea fœda aspectu ridēdaq multo Pane tumet facies aut pinguia popeana Spirat & hic miseri uiscāt labra mariti. Vel cœnoso pigmēto: expone p sordido & faciē deformāte. pigmēta. n. i facie uirili sūt fœdissima: & cœno cœnosiora. Diuꝰ. Augu. pigmēta & fucos taxans scē & salubriter sic scribit: fucare faciē pigmētis quo rubicūdior uel cādidior uel uerecūdior appareat adulterina fallatia est: scribit Iulius firmicus: qđ qui orientibus pleiadibus nascentur: hi eruntunguentis obliti: polita fronte: & accuratis uestibus semper nitidi: qui alienis crinibus appositis fictā & cōpositā pulchritudinē mētiant̃: totius corporis formā uario pigmētoꝶ genere moliētes: ii dēptis pilis corpus suū i fœminei corporis imaginē trāsferēt: quoꝶ uestes ad muliebris cultus similitudinē excolunt̃: ii molliter ambulātes uestigia sua: cū delicata q̄dā moderatiōe suspēdūt: & pœnitebit eos qđ uiri nati sint: pigmēta sūt modo ad fucādā faciē accōmodata: alias pro coloribꝰ pictoꝶ accipiunt̃. De qbꝰ caput ē apđ. Pli. in. xxxv. pigmēta quoq pro aromatibꝰ usurpāt. Diuus Hieronymus aromata in qt sunt spēs pigmētoꝶ: pigmētarius dicit̃ cōcinnator pigmētoꝶ. Maternus tradit quicūq habuerit horoscopū in parte libræ. xxvi. erit pigmētarius uel thurarius. ¶ Oculis obūctis. Iulius pollux ad Cōmodū cæsarē scribēs inqt τουσ οφθαλμουσ ὑπογραφει τασ οφρυσ μελαινει. i. oculos suppingit: supercilia denigrat. Pli. quoq noster in. xi. tanta est inqt decoris affectatio: ut tigāt oculi quoq. ¶ Graphice. Elegāter: cōdecore: cōcinniter: aduerbiū est: quo frequēter utitur Gellius. sic & graphicus hō dicit̃ ad unguē factus absolutusq. Plau. ne tu habes seruū graphicū: & quāti uis pretii: trāslatio a pictura: quę grꝗce dicitur graphis. cuius Pli. cōmeminit in. xxxv. his alia multa graphidis uestigia extant in tabulis ac mēbrāis. ex qbꝰ pficere dicūtur artifices. Idē antigraphicē uocat picturā: q̄ in tota grꝗcia pueri ingenui ante oīa docebant̃. Res ergo elegāter depicta graphice formata: & graphica dicit̃. qđ & ad alia quoq elegāter sciteq trāsfert̃. ¶ Mitellis. Mitrę diminutiuū est mitella de qua poeta in ludicro idilio. Copa syrisca caput graia redimita mitella: mitras autem & mitellas ornamenta esse fœminaꝶ: ex quibus redimicula religabant̃: nouerunt oēs: quibus notum est notissimū illud Maronianū. Et tunicæ manicas & hñt redimicula mitræ. ¶ Crocotis. Crocotæ dicunt̃ tunicæ infectæ croceo colore: talia aūt uestimēta delicata sunt: & fœminea. Vñ Neuiꝰ optimo epitheto: mollicinā crocotā nūcupat. Plau. crocotulā siue crotulā appellat in epidico. idē i aulularia. crocotarios infectores dixit: qui crocota inficiūt: tingūtq uestes crocei coloris. Apđ grꝗcos κροκωτοσ ē εἶδος χιτωνοσ. i. species tunicę: & ut inqt suidas crocotos est: ενδυμα εγκυκλον. i. uestimētū orbiculatū. epicrocū quoq genus uestimēti infectū colore croceo: cuiꝰ meminit. M. Var. crocomagma uero alia res est: aliusq significatus. Siqdē Dioscorides: Pli. Celsus crocomagma ponūt p fece & retrimēto croci. Cuiꝰ usus ē in medicina efficax. uerba Cor. Celsi ex lib. v. sūt hęc. Crocimagmatis qđ q̄si recremētū eius est. idē crocimagma adhibet psæpe ad malagmata: apđ Pli. legit̃ crocimigma uolumine. xxi. sed purior lectio est crocimagma: nāq (ut idē docet in. xiii.) feces unguēti magmata appellant. uñ crocimagma q̄si fex: & recremētū dicit̃: ad hæc adde crocotitium dici genus operis pistorii: poetæ græci aurorā κροκοπεπλον uocāt a ueste coloris crocei.

Collaticia
Stipes
Vnde stipulatio
Demensa
Demensū
Trapeza
Trapezita
Vicaria mors
Indusiati
Indusium
Cultus magnificꝰ dat auctoritatem
Delitus
Lino
Delino.
Pigmenta in facie
Vestigia suspēdūt
Pigmēta
Pigmentarius
Oculi pingunt̃
Graphice
Graphicus homo
Graphus
antigraphice
Mitella
Mitra
crocotæ
crocutula
crocotarius
Epicrocū
crocomagma
crocopeplos

¶ CAR basinis

¶CAR basinis linteis. Carbasum genus lini esse alibi annotauimus mira tenuitate, in hyspania sunt reperta carbasa (ut
inquit Plinius) inde carbasei sinus, & carbasinæ uestes. Vir. in. xi. Tum croceam chlamidemq; sinusq; crepantes Carbaseos
fuluo in nodum collegerat auro. ¶ Bombicinis. De ueste bõbicina scripsimus in notis seruii: & in cõmentariis ꝓpertii co
piosissime, de qua satyricus poeta. Delicias uł paniculus bombicinus urit. phãphile mulier uestem bombicinã p'ma texere
inuenit. Pli. in. xi. de bombice uermiculo scribens. Telas inquit araneoꝝ mõ texunt ad uestẽ luxũq; fœminaꝝ, quæ bõbi-
cina appellant, tãta tenuitate cõficiũt, ut denudet fœminã uestis bõbicina. nec puduit has uestes ẽt uiros leuitate usurpare,

Carbasa

carbasinis & bombicinis linteis, quidam tunicas al-
bas in modũ lãciolaꝝ quoquo uersum fluẽte purpu
ra depicta cingulo subligati, pedes luteis induti cal-
ceis, deamq; serico contectam amiculo, mihi geren-
dam imponunt, brachiisq; suis humero tenus renu-
datis atollentes immanes gladios ac secures euãtes
exiliunt, incitantes tibiæ cãtu lymphaticũ tripudiũ,
nec paucis pererratis casulis, ad quandã uillã posses
soris britini perueniũt, & ab ingressu primo statim
absonis ullulatibus cõstrepantes fanatice peruolant,
deniq; capite demisso ceruices lubricis intorquẽtes
motibus crinesq; pẽdulos in circulũ rotantes, & nõ
nunq̃ morsibus suos icursantes musculos, ad postre
mũ ancipiti ferro qđ gerebãt sua quisq; brachia disse
cat, iter hæc unus ex illis bacchatꝰ effusꝰ, ac de imis p
cordiis anhelitus crebros referẽs, uelut nũinis diui-
no spiritu repletus, simulabat sauciã uecordiã ꝓrsus

pp onera æstiua: in tm̃ a lorica gerenda discessere mo-
res: ut oneri sint ẽt uestes. Vestis bõbicina est (& ut ego
sentio) illa ꝓprie q̃ sericã & olosericã uulgo noitant: &
bõbices sũt illi uermiculi sericarii, q apud nos sericũ cõ
ficiunt p̃stantissimũ. ¶ Quidã tunicas. Ordo est & sen-
sus: qdã subligati cingulo tunicas: hoc est habentes sub
ligatas tunicas: & cinctura constrictas, q̃ erant depictæ
colore purpureo: in modum lanciolarum. Vsitatæ elo
quutionis figura est, ut illigata comas: subligata tuni-
cas, collecta sinus. Videtur aũt signare uirgatas uestes:
quæ texunt hodie quoq; deductis uiis in modum uir-
garum: de qbus poeta intellexit illo uersu: uirgatis lu-
cent sagulis. Non me p̃terit id ex seruiana interpreta-
tione aliter enarrari posse. ¶ Luteis calceis. Lutei colo
ris: ut docet Gellius Luteus color est ruffus paulo dilu-
tior, poetæ luteam auroram bono epitheto cognomi
nant pro rubentem: quam neuius pudori colorem pr̨
licenter appellauit, auctor est Pli. Lutei coloris hono-
rem antiquissimũ in nuptialibus flammeis totũ fœmi-
nis cõcessum eẽ, & iõ numerari iter pricipales colores.
¶ Amiculo. Vestitu & uelamine serico, uestẽ olosericã
dñt totã serico textilẽ sine alia materie, subsericam cui
alia materies intexta est. Lampridius in uita Alexãdri
Romani iperatoris: sic refert: uestes sericas ipse raras
habuit: olosericas nunq̃ induit: subsericam nunq̃ dona-

Bõbicina uestis

Virgatæ uestes

Luteus color

Pudoris color

Olose rica

Subserica

uit: sericarius dicit textor uestis sericæ. ¶ Mihi gerẽda, hic asinus a Lucião dictus θεοφοριτοσ hoc est deã ferẽs. ¶ Humero te
nus. Sunt uestes q̃dã sine manicis, quas græci εξωμιδεασ uocãt q̃si humero tenus exertas: & citra humeꝝ desinẽtes, talibꝰ
usitati sunt monachi & heremitæ: q hodieq; ita figurãt, exertis extra uestẽ brachiis: qđ genus uꝭm colobia nũcupant: q̃si
truncata & mutila sine manicis. de qbus crebra mẽtio est apud scriptores eccliasticos, & in decretis canonicis scriptũ est
undeuigesima. q. iiii. q paulus heremita i testõ colobiũ suũ athanasio alexãdrino episcopo reliqt. Tunicã uero beato An-
tonio. ¶ Euantes. Furore diuino afflati: cõmotiq; & bacchãtes a libero q euan dr. Virg. Illa choꝝ simulans euantes orgia
circũducebat phrygias. ¶ Lymphaticũ tripudiũ. Chorea saltatioq; uesana: & bacchabũda decẽter exprimit noie lymphati
ci tripudii: a Liuio lymphaticus pauor bono epitheto dictus: qm̃. s. ex pauore hoies cõsternant, & lymphatici efficiuntur.
¶ Possessoris britini. nomẽ ẽ ꝓpriũ rustici opulẽti, fortassis a bricia ciuitate bithiniæ deductũ: ut sentit Hermolaus uir i nr̃a
memoria doctissimꝰ. Lucia. meminit beriæ ciuitatis macedoniæ: a qua beritinus cõmode deduci posset. Codex uetustus
manu scriptꝰ hẽt possessoris beati, qđ placet: ut expõas eos uenisse i uillã beati: hoc ẽ opulẽti: & diuitis possessoris. ¶ Fana
tice. Furenter & insane: fanatici aũt furẽtes dñr, & ꝓprie illi sunt, q circa fana hoc ẽ tẽpla bacchant: & caput iactãtes p furo
rẽ uaticinant, put docet Vlpia. ad edilitiũ edictũ. q apud iulianũ quæri scribit, si seruus iter fanaticos nõ semp caput iacta
ret, & aliqua ꝓfatus esset: nihilominus sanũ uideri: & siqs pmanet in eo uicio ut circa fana bacchari soleat, & q̃si demens
respõsa det, & si per luxuriam id factũ ẽ redhiberi tñ nõ posse, qm̃ ediles de corpalibus uitiis loquant fanaticos græco uo
cabulo entheos appellant. Firmicus maternus erunt inqt enthei uates diuini: q horoscopũ habebũt in. ui. pte geminoꝝ, le
ges apđ eruditos freqũẽter entheos uates: & lyrã poeticã entheã noiari. entheata dña dr̃ a Catullo ipsa cybele: cuiꝰ enthu
siasmo afflant sacerdotes: sic. n. dr̃ furor ille diuinꝰ: quo & poetæ calescũt: q̃ dictiõe usus ẽ. M. T. i eplis ad qntũ frem. ¶ In
cir. ro. Talia fieri ꝓdunt a corybãtibus: q mr̃is deũ sũt sacerdotes, q in sacrificiis armati saltãdo capita iactant: & numine
afflati furiis agitant: qđ coriptin corybãtiari dñt, uñ & corybãtibus iditũ nomẽ, auctor Stra. in. x. Lucia. de syriacis hisce sa
cerdotibus, eadẽ scribẽs: q̃ Lucius nr̃ inqt. οι δ᾽ ε μιτρασ αποῤῥιψαντεσ κατωθεν τουσ χενοσ ειλισσοντεσ τοισ ξιφεσιν ετεμνοντο τουσ πη
χεισ. i. illi Mitras ꝓiciẽtes & ceruicẽ subtus intorquẽtes gladiis brachia dissecabãt. ¶ Musculos. Hic lacertoꝝ musculi acci-
piunt: alioq innumeri sunt musculi, p oẽs fere ptes corpis distributi: ut scribũt phisici: & mẽorat Alber. magnus. q lib. i. de
aialibus musculũ diffinit eẽ neruosũ mẽbrũ: & subtiliter suputãdo colligit qngẽtos amplius musculos eẽ i corpibus: duri-
cias musculoꝝ mitigat semẽ lini: ut inqt Pli. a silitudine musculi pusillæ bestiæ nomẽ iditũ ẽ, & i mari musculus balenæ p̃-
uius & dux, cui auxiliũ adminiculũq; iugiter exhibet: de quo Pli. Claudiãus & cæteri: alias musculi signãt machinas bel-
licas: quoꝝ Cæsar in cõmẽtariis: & Vegetiꝰ i. iiii. cõmeminerũt: qbus ptecti bellatores subeũt muros hostiles: q turribꝰ am
bulatoriis uiã parant itineraq; pmuniunt. ¶ Ancipiti ferro. Bipenẽ signat: q̃ securis ẽ: hñs ex utraq; pte latissimũ & acutis
simũ ferrũ, auctores Quin. & Vegetius. Anceps aũt dixerũt acutũ ex utraq; pte: ut Lucilius q ait uecte: atq; ancipiti ferro
effringã cardines: potes ẽt (si libet) exponere ancipiti ꝓ periculoso & dubio: ut dicat gladiis: quoꝝ sectio piculosa est & an
ceps brachia dissecuisse: ut cõueniat cũ Luciano, q dixit ξιφεσιν τεμνοντο. i. ensibus secabãt brachia. ¶ Bacchat. Furit, sic Virg.
Bacchat uates. ¶ Spiritu repletis. Deo plenus, & ut græce inqt Luciauus entheos. ¶ Sauciã uecordiã. Tales sunt quos dę
moniacos uulgo nominitant, q anhelitus crebros & suspiratus trahentes uecordia quadã uaticina bacchant: furiũt, insa
niunt. Firmicus maternus in secũdo matheseos asserit hoies a dæmonibus possideri, quos eiiciunt expelluntq;: hi q uulgo
exorcistæ dñr: & q̃uis sit uiolẽtus dæmon, qui corpus hominum aiumq; quatiat: siue ille aerius sit, siue ęthereus, siue in-
fernus: hominis exorcistæ iussione fugiũt, & præceptis eius cum quadam ueneratione terebunt: exorcistas nostri adiura-
tores interpretantur, quoꝝ in ecclesia ecclesiasticisq; scriptoribus frequens mẽtio est: ut optime nosti antistes amplissime:
qui in omni literatura es eruditissimus: in ecclesiastica uero eruditione ita antestas reliquos epos sicut dignitate p̃cellis.

Sericarius

Exomides uestes

Colobium

Euantes

Lymphaticum tripudium

Fanatici

Enthei

Enthusiasmus

Corybãtes

Corybantiari

Musculi

Musculus in mari

Musculus bellicus

Anceps ferrum

Bacchatur

Dæmõiaci exorcistæ

Laus archiepiscopi colocensis

qua domini præsentia sola, & hoies nõ sui fieri melio
res, sed debiles effici uel ægroti, specta deniq; quale
cœlesti prouidentia meritum reportauerit, infit uati-
cinatione clamosa cõficto mẽdacio semetipsum in-
cessere, atq; criminari, quasi cõtra fas sanctæ religio-
nis designasset aliqd, & insup iustas pœnas noxii fa-
cinoris, ipe de suis manib⁹ exposcere, arrepto deniq;
flagro, qđ semiuiris illis pprium gestamẽ ẽ, cõtortis tẽ-
niis lanosi uelleris plixe fimbriatũ, & multiiugis ta-
lis ouiũ tessellatũ, idide sese multinodis cõmulcat ictĩ
bus, mire cõtra plagaꝝ dolores psumptiõe munitus,
cerneres profectu gladioꝝ, ictũq; flagroꝝ, solum spur
cicie sanguinis effœminati madescere, quæ res incu
cutiebat mihi nõ paruã solicitudinẽ, uidẽti tot uulne
ribus largiter pfusum cruorẽ, ne quo casu deæ pere-
grinæ stomachus, ut quorũdã hoium lactẽ, sic illa san
guinẽ cõspiceret asininũ. Sed ubi tandẽ fatigati, uel
certe suo laniatu satiati, pulsam carnificinã dedere,

¶QVA domini psentia. Quidã legũt q̃si deũ psentia: ut sit sensus psentia deoꝝ & numie afflati hoies debilitant, & lãguo
re q̃si quodã ppediti ægrotãt: & ita oẽs nõ sui dicent possessi numine & spiritu dæmonis: alioqui hoies nõ sui dñr: q serui
Incessere sunt: q̃les ẽt dici pñt sacerdotes, q se addixerũt religioni. ¶ Infit. incipit. ¶ Incessere. Culpare: castigare: reprendere. Au. Gel.
in. ix. incessebat quẽpiã Taurus Phs seuera atq; uehemẽti obiurgatione. ¶ Designasset. Cõmisisset: peccasset: significãter
Designare locutus: nã designare (ut docet Donatus) est rẽ nouã facere in utrãq; ptẽ: & bonã & malã. Terẽ. in Adelphis: q̃ ante hac fcã
sunt omitto modo, q designauit, alibi annotauimus designatores dici, q ludis funebribus psunt, ut apud Oratiũ, quos &
pro illis accipere possumus, q psunt põpæ funebri ordi
nandæ, ut loco suo singuli pdeãt. ¶ De suis manibus.
Fanaticus sacerdos proclamat se quipiã peccasse i re-
ligionẽ Deæ syriæ sanctissimã, pp qđ pœna dign⁹ eẽt.
has aũt pœnas suamet manu sibi infligere uelle, ut ita
ipse sibi fieret tortor, & q̃si εαυτοντιμορουμενος hoc est se
ipm plectẽs cruciansq;. ¶ Arepto flagro: antiqui seruos
Flagriões flagriones dixerunt: a flagris: ut uerberones a uerberi-
Verberões bus. Flagratores quoq; dicti hoies, q mercede flagris
Flagrato- cędebãt: describit flagrũ quo syriaci effœminati semet
res ipsos cædebãt: ut ita sub sanctitatis ptextu irrepentes
ærusca- aĩs supsticiosoꝝ corraderẽt pecuniã, & fierẽt ærusca-
tores tores. hoc est æris quæsitores. Seneca id genus hoies de-
Arioli se notans sic scribit, cũ sinistrũ aliqs cecutiẽs ex iperio mẽ-
uerbera- tit, cũ aliqs secãdi lacertos suos artifex brachia atq; hu-
bant meros suspẽsa mãu cruẽtat cõcurritis & auditis. Plau.
Mastigia quoq; docet ariolos solitos hoc aucupii genere grassa-
Homero ri, sic. n. scribit in truculẽto. Num obsecro nã ariolus: q
mastix ipsius se uerberat: græci flagrũ appellãt μαστιγα uñ ma
stigia cõmunicis poetis p seruo uerberõe: & flagris di
gno, ex eadẽ origie Virgiliomastix: Cicerõimastix, Ho-
meromastix p detractoribus uituperatoribusq; Virgi
lii Ciceronis & Homeri. ¶ Propriũ gestamẽ. Vt regum
diadema. Imperatoꝝ paludamẽtũ: pontificũ galerus: li-
tuus augurum sunt insignia: ut cynicæ familię gestami
na baculus, & peraita syriacoꝝ semiuiroꝝ peculiare
Fimbriæ gestamen erat flagrũ: qđ teniis hoc ẽ uittis & infulis la
fimbritũ nestribus cõcinnatũ, p fimbriaꝝ plixaꝝ cesuras diductũ fuisse significat, ossiculisq; taloꝝ durioribus obarmatũ: fimbriæ
Tessalatũ extremæ uestiũ ptes sunt, q̃ cesuratim recisæ dissecant, inde fimbriatũ p cesuras lacinatũ. Pli. urticas esse refert folio fimbra
to. Cæsar usus est lato clauo, ad manus fimbriato, græci κρασπεδον fimbriã uocãt. ¶ Tessellatũ. Quasi p tessellas distinctũ,
& numerosis per interualla talis contextum. Paulo infra catenatum pecuniis ossibus dicit, qđ nunc talis ouium tessellatũ
a figura quadrata tesseræ, tessellæ, tessellatũ deducuntur: hinc thessellata pauimenta dicta, de quibus in primo Suetonii cõ
mentario. ¶ Multiiugis. Innumeris: multis, copiosis: ut iam dictum est. ¶ Talis ouiũ. In quadrupedibus solidipedes talos
non habent, quæ bisulca sunt habent. Item dignitatis nõ sunt, neq; prioribus pedibus omnino ulli: sed posterioribus tan-
Tali astra- tum (si Aristoteli & Plinio auctoribus credimus) quibus utiq; credi conuenit, græci astragalos uocant, inde astragali zon
gali tes a Plinio dicti pueri talis ludentes. De differentia taloꝝ qui astragali, & tesserarum, quæ cubi in aleatorio ludo nuncu-
Error iter- pantur abunde scripsi in libro annotationum: & in cõmentariis Tranquilli: homo talum non habet. Itaq; quãdo Plinius
pretis Celsus, Apuleius, & cæteri talũ in homine appellant: acyros: & p quãdã quasi similitudinem loquunt. Consimiliter uide-
Luciani tur Apuleius improprie dixisse talos in ouibus, si uerum est: quadrupedibus digitos habentibus intransferi. Annotandus
hoc in loco error interpretis Luciani: nam cũ Lucianus ita scribat græce εκτων αστραγαλων μαστιξι παιοντες interpres sic in
terpretatur: fuste ex neruis facto me uersibus, quis non uidetur hominem uel mediocriter eruditus turpi inscitia lapsum
esse. Verum omissa aliena insectatione tu sic interpretare, flagro ex talis ouium ferientes. astragalos enim talos interpre-
tamur, astragalum quoq; dici pro uertebra ceruicis notum est, apud Homerum scribentem, elpenora fractis astragali ob
ceruicis lapsu se alarum exanimatum esse. Suidas astragalon dicit esse σπονδυλον του τραχηλου quin etiã astragalus in ædi-
Astragalus ficiis ponitur a Victruuio: iter herbas a Plinio. ¶ Indidẽ. Ex eo flagro. ¶ Cõmulcat. Quasi feriendo demulcet, per quod si
herba gnificat syriacum sacerdotẽ suspensa manu & leni sese uerberasse, ita non citra dolorem & cruciatũ sanguine effuso cruen
tus illiceret: traheretq; mortales ad sui contemplatum. ¶ Multinodis. Multos nodos habẽtibus: & taloꝝ aspredine cruciã
Spiritum tibus. ¶ Cõtra plagaꝝ dolores. Auctor est Plinius: hoi psidiũ eẽ salutare spiritũ cohibere cõtra plagas. Quod inuentũ fuit
cohibere aĩalis, cui nomẽ est meles. siqdem in metu suflata cute distentæ meles ictus hoium & morsus canũ arcent. ¶ Solũ. Terrã.
cõtra pla- ¶ Profectu, Sectione, adiicit Lucianus linguã quoq; eos exertasse & exertã dissecuisse. ¶ Sanguinis effœminati: illoꝝ. i. sy
gas riacoꝝ: qui mõ semiuiri: mõ effœminati: modo cynedi a mollicie & fluxura nuncupãtur. Lucianus. μαλακου αιματος dixit:
idest molis sanguinis. ¶ Sanguinem conspiceret asininũ. Lucianus, εγω δε ταυτα ορων τα πρωτα τρεμον μη που ετι χρεια τη
θεω και ονειου αιματος γενοιτο. i. ego hæc cernens imprimis timebam ne asinino sanguine opus esset deæ: hãc Luciani sniam
paulum deuius noster Lucius inuertit. Vnde sit ut ita corrigendum esse existimem: ut pro conspiceret legas cõcupisceret,
Lac hois & erit sensus, ego existimaui ne stomachus deæ desyderaret sanguinem asininum, sicut solet interdum lac humanum ex
dulcissimũ peti: dulcissimum est hominis lac (ut iquit Plinius) maximeq; alit mox caprinum, quidam asininum bibendo liberati sunt
lac bubulũ podagra chiragraue. Codex manu scriptus nõ habet hominum lactem, sed bouum lactem: ut de lacte bubulo intelligas,
lactis quod medicatius est, & quo aluus maxime soluitur, lactem autem dixit ex ueterum declinatione: apud quos lactis & la
Pausa cte recto casu dicebatur. ¶ Pulsam carnificinam dedere. Purior lectio est: & sensus lucidior si legas pausam carnificinæ de
dere, signat enim post pausam: idest quietem & cessationem lacerationis, & uerberationis factam: pecunias collegisse a
circunstantibus: quarum extorquendarũ causa talia factitauerat: pausa requies dicitur & cessatio alicuius rei. Dictio uul-
garis & uernacula, qua & eruditi quoq; usitati sunt. Lucianus pausam facit ore loquendi. Qu. Claudius in annalibus pu-
gnæ facta pausa est. Lucretius concurrere ne dare pausam.

¶Stipes

stipes æreas, imo uero & argẽteas, multis certati offe rẽtibus, sinu recepere patulo, necnõ & uini cadũ, & lacte & caseos & farris & siliginis aliqd, & nõnullis ordeũ deæ gerulo donãtibus, auidis aĩs, corradẽtes oĩa, & in sacculos huic quæstui de industria præparatos farciẽtes, dorso meo cõgerũt, ut duplici.s.sarcinæ põdere grauatus, & horreũ simul & templũ incederem. At istum modũ palantes omnẽ illam depredabãtur regionem, sed in quodam castello copia læ tati largioris quæsticuli, gaudiales instruũt dapes, a quodam colono, fictæ uaticinationis mendatio, pinguissimum deposcunt arietẽ, qui deam syriã esurientem suo satiaret sacrificio, probeq; disposita cœnula balneas obeunt, ac dehinc lauti, quendam fortissimum rusticanum, industria laterum, atq; imis uẽtris bene præparatum comitem cœnæ secum adducunt, paucisq; admodũ prægustatis clusculis, ante ipsam mensam, spurcissima illa propudia ad illicitæ libidinis extrema flagitia, infandis uirginibus efferantur, passimq; circũfusi, nudatum supinatumq; iuuenem, execrãdis uredinibus flagitabant. Nec diu tale facinus meis oculis tolerantibus: porro quirites perclamare gestiui, sed uiduatum cæteris syllabis ac literis

STipes æreas, nũmos & asses ex ære. Lucretius ait collegisse ὀβολοὺς καὶ δραχμάς. ¶ Et uini cadũ & lactem. Lucianus. ἄλλος ἰσχάδας καὶ οἴνου κάδους καὶ τυροὺς καὶ πυρῶν μέδιμνον καὶ κριθῶν τῷ ὄνῳ. idest alios ficos dedit & uinum & casei cadum & tritici medimnum, nec non & ordei: quod asino esset pabulum. Quod Lucianus medimnum dixit, scito apud græcos medimnũ nomẽ esse mensuræ, accipiq; pro modio. Ausonius in grypho ternario medimna pluraliter posuit neutro genere, cũ ait: hinc bromii quadrãtal: & hinc sicana medimna: hoc tribus: hoc gemmitribus explicat usus agendi. Quadrantal autẽ ut id quoq; habeas tanq̃ auctarium: amphorã significat. Plautus. anus hæc sitit capit quadrantal. ¶ Siliginis. De siligine: quæ species est tritici, & delitiæ de pane siligineo, qui erat lauticissimus delicatissimusq; scripsi affatim in commentariis Tranquilli ex auctoritate plurimorum. ¶ Deæ gerulo. Asinum dicit qui gestabat deam syriã. ¶ Corradentes. Colligentes: ut supra dictum est. ¶ In sacculos. Sicut marsupia, crumenę: scorteæ: maticæ: folles: bulgæ: fisci: saccipertiones: uiduli dicuntur receptacula nummorum. Ita sacci: sacculi: sacceli sunt repositoria pecuniaria. Iuuenalis Ignoret quantũ ferrata distet ab arca sacculus. Oratius. Cõgestis undiq; saccis indormis inhians: apud iurisconsultos saccularii accipiunt: pro fraudulentis impostoribus: qui uetitas in sacculo artes exercentes partem subducunt: partẽ subtrahunt: quos (ut ait Vlpianus) plusq̃ fures esse puniendos. ¶ Horreũ & templum incederem. Festiue nec minus scite dictũ horreo & templo. Asinus enim incedit templũ, quatenus gestat Deæ syriæ simulachrum, quod illi uenerabantur: incedit & horreũ: quatenus ordeo, tritico: siligine: reliquisq;: quæ horreo contineri solent onustus graditur. ¶ Palantes. Erratici, palabundi. ¶ Castello. Græce. κώμη. ¶ Quæsticuli. Lucelli, diminutiuum est a quæstu, sicut a lucro lucellum. M. Tullius: cõuenire potest aut fissum iecoris cũ lucello meo: aut meus quæsticulus cũ cœlo terra rerumq; natura. ¶ A colono deposcunt arietem. Dii boni q̃ sæpe hoc uideri contingit in territorio nostro: ut quædam hominum mendicabula sub religionis prætextu tanq̃ ministratores sint: antistitesq; diui Pauli & Antonii circumeant castella, pagos: uillas: & quibusdam affaniis uaticinationẽ mentientes: pspera denunciantes, diuos quos palã iactitãt propitios futuros spondentes, ab rustico hoc bruto & credulo poscant & accipiãt arietẽ: ab illo gallinas: oua, caseũ: ab alio porcellũ, ab alio supersticioso & attonito tritici sestariũ. Vñ fit ut suffarcinati esculentis, farti muneribus rusticanis domũ redeant gaudẽtes gaudiũ genuinũ: q mẽtes simpliciũ uilliconũ & mulierculaꝝ illuserint: fefellerint & deceperint. q forinsecus festi & tristes intrinsecus, dissoluti & itercutibus uitiis madẽtes inuadũt corda uillaticæ nationis. Nã urbicis (ut pote uafricia pollẽtibus) nõ facile est iponere. Scite itaq; & salubriter Portius Cato & Columella pcipiunt: ne uillicus Ariolũ cõsuluisse uelit: ne aruspices sagasq; admiserit: qm̃ hæc hominũ genera uana superstitiõe rudes aios ad ipensas, ac deinceps ad flagitia cõpellunt. ¶ Esurientẽ. Lactantius irridẽs illudensq; sacrificia ethnicoꝝ in. vi. diuinaꝝ institutionũ, sic scribit. Mactant optimas: ac pingues hostias deo: q̃si esurienti: pfundunt uina tanq̃ sitiẽti, accẽdunt lumina uelut in tenebris agẽti. ¶ Obeunt. Adeũt: accedũt. ¶ Lauti. loti. ¶ Imis uẽtris. Pura & honesta elocutiõe designat Iuuenem mutoniatũ: & genitalibus uastis mõstrabilẽ: q imma uentris sunt, prisci id genus hoies uiriliores appellãt, beneuasatos: monobiles: mutoniatos: & (ut noto uocabulo utar) mentulatos. ¶ Spurcissima ppudia. Syriacos sacerdotes dicit, qui ob pstitutã pudicitiã, merito ita noiantur: nã propudiũ cũ maledicto dici putãt eum a quo pudor & pudicitia procul sint. Plautus quid ais propudiũ, spurcũ quoq; præter cæteras significatiões dr̃ obscœnũ, impuꝝ: lutulentũ: hic Plautus spurcas noctes, spurcare quoq; est fœdare, Plau. spurcatur nasum odore illutibili. Celsus iuriscõsultus ait agi posse aquilia cũ eo: q uinũ spurcauit. i. ut nos interpretamur aqua immixta corrupit, ueteres. n. spurcũ uinũ dicebant aqua dilutum: aut igne tactum. ¶ Illicitæ libidinis. Posticæ: præposteræ, isandæ: qua uir uirũ init: quæ libido iure poli & iure fori interdicta illicitaq; est, de qua Lactantius in. vi. sic refert. Idẽ mares maribus admiscuit, & nefandos coitus cõtra naturã contraq; institutũ dei machinatus est. Plinius in. x. masculã hanc obscœnãq; libidinẽ taxat his uerbis. in hominũ genere maribus diuerticula Veneris excogitata oĩa scelere naturæ. Iurisconsulti tradunt præsidem seuerissime animaduertere debere in stupratorẽ serui. Hieronymus in libris contra Iouinianũ qđ in decretis quoq; canonicis. xxxii. q. vii. scriptũ leges de illicita Venere: sic tradit usus naturalis & licitus est: sicut in coniugio illicitus sic in adulterio: cõtra uero naturam semper illicitus: & procul dubio flagitiosior atq; turbior. quẽ sanctus apostolus & in masculis & in fœminis coarguebat dãnabiliores: intelligi uolens q̃ si in usu naturali: uel adulterando, uel fornicando peccarent. Si Mercurius fuerit male positus: & Venus in domo Mercurii ad puerorum concubitus præpostero amore semper impellit. Item Venus cum Marte in domo Saturni decernunt: ut cũ cynedis publicis impura libidinis cupiditate iungant. ¶ Infandis uirginibus. Corrige iguinibus siue uredinibus: dictio illa uirginibus hoc in loco cassa, futilis: & nugatoria est: nihilq; ad intellectum Apuleianum pertinens: quadrat autem, siue inguinibus, quod placet legas, siue uredinibus: ut statim subiungit: dicuntur autem uredines ardores: pruritus: incentiua libidinum: ab urendo deductum nomen. Lucianus. ἔπασχον ἐκ τοῦ κομήτου οἱ ἀσυνήθη καὶ φίλα τοῖς οὕτως κιναίδοις γίνεσθαι οἶσιν idest passi sunt muliebria: quæ talibus impuris cynedis iucunda sunt. ¶ Porro quirites. Lego proh quirites, ut sit uox exclamantis quirites, sicut dicitur proh Iuppiter, uel potius emenda, o. o, quirites: subsequitur. n. auditum esse o tantum. Lucianus inquit, ἀναβοῆσαι ὦ Ζεῦ σχέτλιε ἠθέλησα. i. exclamare uolui o Iuppiter infeste.

Medimnus
Quadrãtal
Sacciperio
Vidulus
Sacculus
Saccularii
Quæsticulus
Lucellum
Contra pseudo religiosos
Beneuasati
Monobiles
mutoniati
Propudiũ
Spurcum
Spurcare
Mascula libido infanda
Illicitus coitus
Vredines

In scythia nõ sunt asi ni ¶PR æcessit.o.tm̃.Iocusariter hoc totũ,cũ asinus ruditũ faciẽs:o:psonare uideaẽ.In scythia nõ sunt asini,ideoq; olĩ Dario
asini ducti in scythicã expeditionẽ rudẽtes pturbarũt equos scythaꝝ:& cũ scythæ sæpenumero persas adoriri ent:eoꝝ eq
ex asinoꝝ audita uoce cõsternati auertebanẽ,arrectis auribus stupefacti insolẽtia uocis asininæ,& formæ quã nunq̃ au-
Equus re- formidans asinum disssent uidissentq;.Septẽ ab hinc annos equus gradarius mihi dono datus a scholastico boemo,quotiens asinos uidebat
audiebatq; rudẽtes hinniebat:resiliebat:pturbabaẽ:in tm̃ ut pene excuteret sessorẽ.Sed cũ agminatim asinoꝝ greges quo
tidie illi occurrerẽt(sunt.n.apud nos frequẽtissimi)tandẽ assueuit:minus ac minus in dies pturbari,nã(ut inqt ille)nihil as-
suetudine mai⁹:ego q apud Arist.Pliniũ: Herodotũ &
cæteros lectitauerã i scythia & regionib⁹ frigidis, non
gigni asinos,nihil demirabar illa equi agitatiõe: q inso
lens asinoꝝ noua bestiæ & forma & uoce ab initio cõ
sternebaẽ.mox exuta oi p cõsuetudinẽ formidie simul
mãsitabat:simul interdũ pabulabaẽ.Adeo multa q̃ pri-
ma inspectiõe uidebãẽ formidolosa,paulatim mox co
gnita cõtẽnimus.¶ Abactũ.Abductũ:subreptũ, q̃si ab
auctorib⁹.¶ Intus ædiũ.Intra ædes,ĩtra domũ.Archaiſ
Ruditus asinorum mos figura est.¶ Ruditu.Vt hinnitus equoꝝ: balatus
ouiũ:barritus elephãtoꝝ,ita ruditus uox ẽ asinoꝝ. Lu
cian⁹ ακουσαντεσ μου μεγα βοησαντοσ idest audiẽtes me
uoce magna clamãtẽ ĩtrogrediunẽ.¶ Latibulis ædiũ.
Secretaria dicit, & loca ĩ domo latebrosa atq; arcana,
sic & latibula feraꝝ dñr ĩ siluis atq; speleis.¶ Corã rẽ
inuasuri.Leges & iura pmittũt:ut hõ rẽ suã corã occu-
pet ubicũq; eã inuenerit.¶ Obeũtes.Peragẽtes uenerẽ
obscœnã & infandã,opantes illicitæ libidini.Lucian⁹.κα
ταλαμβανουσι τουσ κιναιδουσ αρρητα ενδον ουεργαζομενουσ
.i.dependũt cynedos infanda intus operãtes.¶ Vicinos
partiẽtes.i.cũ uicinis cõicantes ĩpartiẽtesq;.Luci.εκδραμοντεσ ολη τη κωμη τω λογω ηδη εξωκαντων ιερεωντην ασελ
γιαν.hoc est excurrentes per totum castellũ sermõe di
uulgauerunt sacerdotum impudicitiam.¶ Scænam
patefaciunt.Illustrant,detegunt,reuelant occulta & q̃
si inumbrata flagitia.Translatio a scæna histrionica,
quæ in agenda fabula & in egressu histrionum conue-
lata deinde patescit.¶ Purissimam castimoniam.Ironi
Castimõia cos pronunciandum, ueteres dixerunt castimoniã, &
Castitudo castitudinem,quam nos dicimus castitatem:scribit Pli.
Consternatio in.xxxi.garꝝ qđ liquaminis genus est. ad castimoniaꝝ
superstitionẽ:ẽt sacris iudæis dicatũ eẽ.¶ Consternati.
fama malum cur Perturbati:cõcussi,pauefacti:est.n.cõsternatio q̃dã subi
ta cõcitatio ex aliquo metu,a sternutamẽto deducta:
Correcta dictio Tertulliãi. eo q toto corpe cõcutimur.¶ Facile dilapsa. Nihil fa-
ma ĩfamiaq; ueloci⁹:nihil uolaticũ magis:cur(iqt Ter-
tullianus)malũ ẽ fama.Quia uelox: an qa plurimũ mẽ
Traduces linguarum dax,q̃ ab uno exorta diffundiẽ ĩ pplos:& p aures serpit ac liguas.Corrige obiter illud ex apologetico Tertulliani: necesse
est exinde intra duces linguaꝝ & auriũ serpat:ex inscita distinctione factus ẽ inscitissimus sensus,& cõfusaneus.Tu lege
Facessit in traduces linguaꝝ,nã traduces dñt in uitibus:q̃si traductiones,pductionesq; ab arbore ad arborẽ cõnexit traductas.Pli.
Iubar Columella,Tacitus:& cæteri.De traduce genituræ ex corpe in corpus meminerũt.Ruffinus & Hierony.Sic fama elegã
Auius ter dicta a Tertulliano ẽ:serpere in linguaꝝ traduces & auriũ,ppea q fama in his q loquunẽ, & his qui audiũt traducit:
& q̃si serpẽdo p linguas rumigeruloꝝ,& aures curiosoꝝ capit incremẽtũ.¶ Facessunt.Discedunt:abeunt.Pacuuius:facef
site oẽs hinc.i.abite:interdũ facessere signat facere,ut iussa facessunt.¶ Añ iubaris. Ante solis ortũ,iubar dr̃ stella lucifer a
splẽdore diffuso in modũ iubæ leonis.Auctores:Varro, Festus & grãmatici oẽs.Pacuuius, exorto iubare noctis decurso
itinere.¶ Solitudines auias.Inaccessas:infrequẽtes.auius hõ qui lõge a uia ẽ.Lucianus.επειδε ηκενοντο εν τη ερημω της οδεου
heremus .i.postq̃ fuerũt in uiæ solitudine.ερημοσ græce dr̃ solitudo media pducta.Vñ heremitas dñt solitarios in solitudie uiuen
Heremita tes:hinc heremodiciũ apud iuriscõsultos titulo de minoribus dictũ q̃si desolatũ,ac desertũ,dr̃ aũt heremodiciũ iudiciũ in
Heremodotium quo reus absuit:quasi solitariũ desertũq;:unde fit p̃sidio legis restauratio heremodicii præstãda sit oibus,mõ doceãt se ex
iusta causa absuisse.In libris iurisconsultorum mendose legitur hermodicium cum legi debeat heremodicium uocabu-
lo inclinato απο της ερημου ab heremo.i.solitudine & deserto.¶ Vehiculo meo.Hic uehiculi noie non plaustrũ significaẽ,
sed festiuiter ipm iumẽtũ,cuius dorsũ uehiculi uicẽ p̃stabat deæ.¶ Destinatũ.Deligatũ, locutio Apuleio familiaris. Lucia.
Pecuinis beluinis γυμνον δε ηδη προσ δενδρει μεγαλω.i.me denudatũ:alligãt arbori magnæ.¶ Pecuinis ossibus.Pauloante dixit fla-
grũ talis ouium fuisse tesseratum:a pecore pecuinus,ut a belua beluinus inclinaẽ. Au.Gellius beluinas uoluptates appel-
Candidus pudor lat gustus & tactus,quibus maxime beluæ delectantur,in apologia inquit Venerem non modo humanis animis,uerum
etiam pecuinis & ferinis ad libidinem imperitare.¶ Eneruare:succisis neruis debilitare.¶ Pudore cãdido.Ironicos pro-
nunciandum,attende pudorem candidum nominatum,cum pudoris color sit rubicundus, sed candidus pudor a cando-
re & simplicitate ingenuitatis scite dictus,qualis decet adolescentes.est enim pudor uirtutis color: & optimum in ado-
lescente signum:ut dicebat Diogenes cynicus: & memorat Seneca: uerum hic pudor candidus per contrarium accipi-
tur pro dehonestamento:& probro sordidissimo.¶ Simulachri tacentis. Mutæ statuæ:sic Oratius,infantes statuas elegã
ter dixit p tacẽtes,& mutas.Potes legere iacẽtis:nãq; humi iacebat reposita dea Siria:ut dudũ dixit:& Lucia.iqt χαμαικειμενη.i.humi iacens.¶ Dñi referẽs.Corrigo dominæ reuerens:uel deum reuerens. erat enim hic(ut ingt)homo religio-
sus & reuerens deorum,quod religiosi est,uel reuerens dominæ quasi peculiariter cultor Deæ siriæ.

p̃cessit o tãtum sane claꝝ, ac ualidũ, & asino ppriũ,
sed ĩportũo plane tpe,nãq; de pago pximo cõplures
iuuenes abactũ sibi noctu pquirẽtes asellũ, nimioq;
studio cũcta diuorsoria scrutãtes, ĩtus ædium audito
ruditu meo prædã abscõditã latibulis ædiũ,rati co-
rã rẽ ĩuasuri suã,ĩprouisi cõferto gradu se penetrant,
palãq; illos,execrãdas fœditates obeũtes dep̃hẽdũt.
Iã iãq; uicinos undiq; ptiẽtes,turpissimã scænã pate-
faciũt,ĩsup ridicule sacerdotũ purissimã laudãtes ca
stimoniã.Hac ĩfamia cõsternati,q̃ p ora ppli facile di
lapsa merito ĩuisos ac detestabiles eos cũctis effece-
rat noctẽ ferme circa mediã, collectis oib⁹, furti ca-
stello facessunt, bõaq; itineris pte añ iubaris exortũ
trãsacta,iã die claro solitudies auias nacti m̃lta prius
secũ collocuti accingũt se meo fũeri, deaq; uehiculo
meo sublata,& hũi reposita,cũctis stramẽtis me rẽu-
datũ,ac de q̃dã q̃rcu destiatũ,flagro illo pecuinis os-
sib⁹ cathenato uerberãtes pene ad extremas cõfece-
rãt mortes.Fuit unus q poplites meos eneruare se-
curi sua cõminareẽ,q de pudore cãdido.s.suo tã de
formiter triũphassem,sed cæteri nõ meæ salutis, sed
simulachri tacẽtis cõtẽplatiõe,ĩ uita me retinẽdũ cẽ-
suere,rursũ itaq; me refertũ sarcinis,plãis gladiis mi
nãtes perueniũt ad quãdam nobilẽ ciuitatẽ,ubi uir
principalis,& alias religiosus, & eximie dñi referẽs

¶Tinnitu

¶ Tinnitu cymbalorum. Cum Dea siria & cibele siue mr̃ deũ sit, idẽ numẽ merito cymbala & tympana & cãtus phrygi⁹ illi attribuũt. Tympanũtubã cybeles elegãt Catul. appellat. Tympãotuba uocabulo Plautio p quã elegãti⁹ dr̃ q tympanũ pulsat, quẽ & tympanistã uocat: sic cymbalistã: q cymbala tractat. ¶ Cãtusq́. Cãt⁹ ẽt phrygius dr̃ pp cybelẽ, q phrygia dea ẽ cuius galli fanatici phrygii sũt, & cerimoniæ phrygiæ: ꝑterea referẽt ad phrygiã musicã: q religiosa ẽ. Cui⁹ meĩnit Plato in tertio de repub. & ut Arist. i. viii. politicorum tradit: phrygia musica distrahit aĩum ac q̃si extra se põit: & sic doricã musicã ꝓbãt oẽs pinde ac uirileĩta phrygiã iprobãt q̃si effœminatã, & eneruẽ. Apu. i floridis phrygiã musicã dicit eẽ religiosã, deno tans eã cõuenire religiõis celebritati. Pli. ex auctoritate pythagoræ refert Ioueĩ cœlo iter planetas moueri tono phrygio. Saturnũ dorio. Idẽ auctor ẽ Marsiam i musica primũ iuenisse modulos phrygios. ¶ Exercit⁹. Exercitatus. Cor. Taci. ipse forma decorus & armis equisq́ in patriũ nostrumq́ morem exercitus. econtra rio inexercitũ dicimus inexercitatũ, & quietũ. Macro. ego disarium nr̃m iexercitũ & nõ relinquam. placet le gas excitus ꝓ eo q ẽ excitatus cõmonitusq́. ¶ Votiuo hospitio. Luc. τον θεον μαλα ασμενος τη οικια υπεδεξατο. i. deã ualde lubẽs domi suscepit. ¶ Capitis piclitatũ. Lucianus. μεγαν κινδυνον. i. magnũ periculũ adiisse tradit. ¶ Immanis cer. Dissẽtit a Luci. q nõ cerui sꝫ asini siluestris femur fuisse scribit his ũbis. των φιλων τις τω δεσποτη ... γρων επεμψε σκελος ονου αγριου μεγα. i. qdã ex amicis dño donũ misit femur asini siluestris, ne aũt putes absurdũ absonũq́ eẽ id qd̃ tradit Lucia. uidelicet asininã carnẽ esitari: scito priscos habuisse i delitiis ganeæ Onagros. i. asinos siluestres, Mecœnas (auctore Pli.) pul los asinarum epulari istituit multũ eo tp̃e platos onagris, pullis onagrorum ceu pstãtib⁹ sapore Africa gloriat: quos lalisiões appellãt: de qb⁹ celebre ẽ illud epigrãmatarii poetæ. Dũ tener ẽ onager: solaq́ Lalisio matre Pascit, hoc isans sed breue nomẽ hẽt. Ad hæc Galienus maxius medicorum tradit alexãdrinos uesci carne asinina: came linaq́. ¶ Pone. Post: aduerbiũ ẽ. Virg. pone subit coniux. ¶ Incuriose. negligẽter. ¶ Canis uẽaticus. Lucia. plures canes refert λαθραιως. i. furti itroeũtes inuasisse femur. ¶ Negligẽtia. Lucia. μαγειρος ραθυμια απωλεσε. coquus p negligẽtiã pdidit femur. ¶ Mœrẽs. Mœrore: luctuq́ cõfectus. ¶ Arrepto funiculo. Lucia. εγνω κρεμασαι εαυτον εκ του τραχηλου. i. decreuit seipm collo suspẽdere. ¶ Funestũ nodũ. Laquei nexũ: quo se pẽsilẽ facile desinaue rat. ¶ Adeo ne inqt. Apud Lucia. uxor coqui sic infit μη τεθνηθις ω φιλτατε μηδε αθυμει ... τοιαυτηδε ωσγε αυτην hoc ẽ o coiunx amantissime neq́ moriaris: neq́ tristitia

tinnitu cymbalorum & sonitu tympãorum, cãtusq́ phrygii mulcẽtib⁹ modulis exercit⁹ ꝑcurrit obuiã, deãq́ uo tiuo suscipiẽs hospitio, nos oĩs itra cõseptũ dom⁹ am plissimæ cõstituit, numẽq́ sũma ueneratiõe, atq́ ho. stiis opimis placare cõtẽdit. Hic ego me potissimũ ca pitis piclitatũ mẽini. Nã qdã colonus, ptẽ uenatiõis, imãis cerui piguissimũ femur, dño illi suo mũeri mi. serat, qd̃ icuriose pone culinæ fores, nõ altiuscule su. spẽsũ, canis adeq́ uenaticus latẽter iuaserat, lætusq́ pda ꝑpere custodiẽtes oculos euaserat, quo dãno co gnito, suaq́ rephẽsa negligẽtia coquus diu lamẽtat⁹. lachrymis iefficacib⁹, iã iãq́ dño cœnã flagitãte mœ rẽs & utcũq́ metuẽs alti⁹, filio suo puulo cõsalutato, arreptoq́ funiculo mortẽ sibi nexu laq̃i cõparabat. nec tñ latuit fidã uxorẽ eius casus extrẽus mariti, sed funestũ nodũ uiolẽter iuadẽs mãibus ambab⁹. Adeo ne inqt, pñti malo pterritus, mẽte excidisti tua, nec fortuitũ istud remediũ, qd̃ dñi puidẽtia subministrat, intueris? Nã si qd in ultio fortũæ turbine resipiscis, ex pergite mi ausculta, & aduenã istũ asinũ, remoto quo dã loco deductũ iugula, femurq́ ei⁹ ad silitudinẽ pdi ti detractũ, & accurius i ptrimẽtis sapidissime deco. ctũ, appone dño ceruini uice neqssimo uerberõi, sua placuit salus de meã morte, & multũ cõseruæ sagaci tate laudata, destinata etiã laniena, cultros acuebat.

te ipm cõficias: mihi ausculta bñ perages oĩa. ¶ Mẽte excidisti. Malũ ipẽdẽs, & pauor sæpe hoiem mẽte deturbat, facitq́ at tonitũ ac desperatũ, iuxta illud. Tũ pauor oẽm sapiam mihi exanimato expectorat. ¶ Dñi puidẽtia. Purior lectio ẽ. Deũ puidẽtia p deorum. ¶ Fortuitũ remediũ. Asinũ dicit cuius femur p femore cerui iubet apponi, ut hoc remedio forte oblato tutus euadat infortuniũ. ¶ Fortunæ turbine. Impetu: fragore, agitatu. sic. M. T. fortunæ fulmina dixit. trãslatio est a turbi ne tẽpestatis: est ãt turbo repẽtinus flatus ꝓxima quæq́ psternẽs, circa terras cõcipit ac ferẽ, ideoq́ arbusta radicitus euel lit, & quacũq́ incũbit solũ: nudat siluas interim & tecta corripiẽs. iferior fere nubibus, utiq́ nunq̃ altior. tu: bo in orbẽ uer tit. turbinũ motus uagus & disiectus, & uertigosus. turbinis rotunda facies in eodẽ uestigio uersat, & in colũnæ modũ cir cũagentis se uoluit: auctores Seneca, Plinius: Apuleius in cosmographia & cæteri. Valerius Flaccus Ruit ille polo noctẽq́ diẽq́ Turbinis in mortẽ: turbinis recti figura metæ cõtraria ẽ, illa eni fastigat in acutũ: latior in imo: hic imo angustissimo dilatat i sũmo: ita ut merito dici possit metã iuersam eẽ turbinẽ rectũ, cor hoĩ turbinato mucrone ẽ. turbinatior figura est piris. Papinius i siluis (ut i lib. annotionũ curiose annotauim⁹) turbinẽ ruẽtẽ elegãter posuit ꝓ meta. ¶ Expergite. Vigilãter ut aduerbiũ sit, põt ẽt accipi ꝓ casu uocatiuo: ut exponas expergite ꝓ expgefacte: excitate, euigilans. expergo. n. usurpat ꝓ expgefacio: & expgitus ꝓ expgefactus & uigilãs: santra uocis expgita sono. ¶ Ad silitudinẽ pditi. Ceruini. s. femoris qd̃ canis iuaserat. ¶ In ptrimẽtis. Protrimẽta dñr edulia minutim trita cõcisaq́, qualia hodieq́ i pulmẽtariis plurima cõcinat, ex carnibus frustillatim sectis: a tritura dicta ptrimẽta q̃si a ꝓterẽdo, sicut insicium ab insectione dictũ, est aũt insicium (ut quoq́ in trãscursu explicemus) pulmẽti genus ex isectis: & minutatim tritis carnibus cõfectũ, qd̃ difficile digestu est: cãm refert Macro. in ultimo Saturnaliũ. Apud Apitiũ crebra mẽtio ẽ de isiciis, & multiformis cõcinatio, ecõtrario Retrimẽta dñr excremẽta & feculẽtię. Macrobius in. vii. in uẽtre fit prima digestio, cuius fex retrimẽta sunt: q p intestina iferiora orifi cio trudẽte labũt. Itẽ retrimẽta sanguini dicit inesse, hoc est feculẽtã materiã. Itẽ aridiora retrimẽta in aluũ cõuenire refert, humidiora i uesicã trahi, intelligẽs stercora & urinã. ¶ Verberoni. coquũ dicit q iter famulicia erat apud priscos. Pli. in cõ questione luxus, coquos emi singulos plurisq́ equos cõquerit. Idẽ tñ refert coquos nõ habitos eẽ in seruitiis: eosq́ ex ma cello cõduci solitos, scribit Paulus iurisc͂sultus, seruis lecticariis legatis, si idẽ lecticarius sit & coquus q accedit legato. Verberones aũt dici seruos dignos uerberibus quis nescit: quos & flagriones nuncupãt, græce mastigia dr̃: ut ante expli catum est. ¶ Conseruæ. Vxoris. Lucianus: ο δε μαγειρος της γυναικος επαινεσας τη βουλη ... αριστα εφη ω γυναι ταυτα και του μονου τουτου εργου τας μαστιγας φευγειν εχω. Idest coquus uxoris cõsiliũ laudans: o cõiunx inquit optima hæc sunt: & hoc solo opere uerbera effugere possum. ¶ Laniena. De laniena in qua carnes uendunt a laniis: supra dictũ ẽ, hic laniena significat laniatio ipsa, & sectio femoris asinini, sicut carnificina modo pro loco, modo pro ipsa excarnificatione & cruciatu ponit.

Tympano tuba

Phrygia musica

Inexercit⁹

Turbo

Figura turbinis cõtraria metæ

Turbo ruens meta

Expgitus

Protrimenta,

Insicium

Retrimẽta

Verberões

Laniena

Carnificina

ARGVMENTVM. LIBRI NONI.

HIC Nonus liber cōtinet astum asini quo lanienā euasit:sequit alteꝝ periculū quo rabiosus creditus:auxilium aquæ potus acquisiuisse. Narratio fabellæ de fœmina maritū illudēte: cuius amator sub specie emptoris in dolio fefellit:sors captiosa siriacoꝝ sacerdotū:furtūq; depnsum. Descriptio pistorii opis:cui fuit mācipatus:explicatio fabulaꝝ de adulteriis ipudicitiaq; fœminaꝝ lepidissima, dñi rursus mutatio a pistore ad hortolanū facta trāslatione. Digꝝ familiæ ifortuniū.hortulāi i militē abactorē isultatio:asini occultatio & pspect⁹. ℣ Obarmat. Sicuti obambulare

Obambulare — dicius aduersum alios ambulare: & q̄si ambulanti sese
Obarmare — opponere,ita obarmare dici uř cōtra aliū sese armare:
Obrogare — hæc.n.pticula ob interdū ponit p cōtra & aduersus:sic
obrogare ē cōtra legē ferre nouā rogationē:sic oblog
aduersus aliū log:sic obtrectator dř q facit qd cōtra re
Obuaricator — cte tractātē,sic obuaricator q aduersus quēpiā occur
rit obstās,quomin⁹ is rectū iter cōficiat:sic pleraq; alia
est iuenire i ueteꝝ libris ex hoc fōte deriuata. ℣ Lanie
na. Laniatū & sectionē. ℣ Vinculo arrupto. Lucianus
ρηξαστον ιμαντα.i.rupēs loꝝ:græci.n.ιμαντα loꝝ dicunt,
Imantopedes loripedes — uñ imantopedes Pli.& Solino ppli in africa loripedes
qbus serpēdo igredi natura ē. ℣ Calcibus uelitatus. Si
gnat se q̄si calcitronē factū & crebris calcib⁹ oēs a sese
abegisse i fuga: ne ullū eēt offēdiculū:trāslatio a cōtētione
uelitū militū & cōgressione. Qui sint uelites:q uelitatio:qd uelitari psæpe dictū est. ℣ Incōtanter imitto.
Sine ulla cōctatione & mora currēs:ifero me itra cœnaculū:in quo dñs cū sacerdotib⁹ deæ siriæ epulabař,
quos Lucianus cynedos uocat, ut iā diximus. Lucian⁹
ειμαι δε ρομωεισωενθα εδε υπνουνο ικ.να ιδε ολου.τω δεσποτη των αγκωνενταυθα εισδεραμην. ℣ Nec pau. collido. Lu. ανατρεπο παντα τοτ κιρτηματι και λυχνιαν και τραπεζασ.i.subuerto oia saltatiōe & cādelabra & mēsas. ℣ Id genus.
Huius generis:elocutio usitatissima. ℣ Paterfamilias.
Dominus prfamilias Serui familiares — dominus ędium:& ut græce dř.δεσποτησ.Seneca libro
epistolaꝝ moraliū sexto,oēm inquit inuidiam maiores
nostri dominis:oēm cōtumeliam seruis detrahētes dominum patrēfamilias appellauerūt:seruos familiares,
hoc idē Macrobius in saturnalibus. Sane qñ dicim⁹ paterfamilias,illud familias indeclinabile est: & genitiuus
est singularis a græco ductus(ut docet Serui.)si autem
paterfamiliæ dicere uoluerimus iam nō erit unum nomen:sed locutio declinabilis:ut dicamus hi prēs familiæ,hoꝝ patrū familiaꝝ:ille dř agere bonū patrēfamilias,q quæ a parētibus accepit maiora efficit. ℣ Lasciuum. Lucianus dixit.αγερωχον.i.strenuū & petulātem.
Petulantia — ℣ Petulantia. Procacitate,lasciuia:a petēdo petulantia:
Petulcus — sicut a procādo.i.poscēdo procacitas noiata est, hædos
Astutus unde — petulcos dixit poeta pro lasciuos & exultantes, uidelicet ab appetēdo,unde & meretrices petulas:hoc est pcaces uocamus. ℣ Astulo cōmento. Hoc meo inuento
Lanii Laniones — callido & astutulo. Astutos callidos dicūt ab astu.i.ciuitate. Quoniā urbici sunt rusticis callidiores:astutiores:
uafriores. ℣ Lanii. Coquū dicit q lanienā parauerat,&
cultros ad femur asini laniandum exacuerat:lanii autē
qui & laniones dicuntur a laniandis pecoribus: sicut
& lanistæ dicti, qui laniandis præsunt gladiatoribus.
℣ Custodela. Custodia,sic fugela:catela.sic alia sexcenta per diminutionē usurpant. ℣ Salutaris carceris. Salutarē carcerē accipe pro loco in quo clausus iussu dñi
Bona fortuna — cohibebař tutus & citra lanienæ periculū. ℣ Nihil fortuna renuente. Snia catholica:qua significař nihil pro
Mala fortuna — speꝝ puenire posse mortalibus inuita & aduersante
fortuna:consimile est illud apud poetā memoratissimū. Heu nihil inuitis fas quēq̄ fidere diuis,scribit Cebes phs in tabula coꝝ q fortunā circūsistūt:alios gaudere alios tristari:
qui a fortuna quidpiā acceperunt, hi ridere uidenř: a qbus ēt αγαθητυχη.i.bona fortuna nuncupař,q uero flere ac manus
ptēdere uidenř,hi sunt a qbus abstulit:quæ añ tradiderat,a quibus κακητυχυ.i.mala fortūa noiař. ℣ Dexteꝝ. Prospeꝝ,fm:
fœlix. ℣ Nec cōsilio prudēti. In hāc sniam scri. Plau. i pseudulo:centū doctū hoium cōsilia hæc deuincit dea fortuna. ℣ Fa
Necessitas Fatum — talis dispositio. ειμαρμενη.i.fatū & necessitas:ambæ sibi inuicē indiuiduo cōnexę sunt glutio:ut ingt trimigestus, fatū iexorabile ē,ut poetæ canūt. Desine fata deū flecti sperare pcādo:fati uis inauersibilis:imobilis,isolubilis ē:&(ut ingt Apu. in Cosmographia) ineffugibilis ē necessitas fati:memoratissimus est uersiculus ille cleātis:quē Sene. latinū fecit:ducūt uolentem fata nolentem trahūt,& ut a Tertu. dictū est,fato stat Iuppiter ipse. De fato Diuus Augustinus. Crysippus. M. T. Firmicus maternus:& agminatim oēs:exclamat Manlius Fata regunt orbē,certa stant oia lege. ℣ Ad ipsum. Lege idipsum.

Ic ille neqssimus carnifex cōtra me manus ipias obarmabat. At ego, præcipitāte cōsiliū piculi tāti præsentia,nec expectata diutina cogitatiōe,lanienā iminētē fuga uitare statui, ptinusq; uiculo, quo fuerā deligatus,arrupto cursu me proripio,totis pedibus ad tutelam salubrē crebris calcibus uellitatus, illicoq; me raptim trāscursa pxima porticu triclinio, in quo dñs ædiū sacrificales epulas cū sacerdotibus deæ cœnitabat,incōtanter imito,nec pauca reꝝ, apparat⁹ cibarii,mēsas & id genus,ipetu meo collido, atq; disturbo,qua reꝝ deformi strage prfamilias cōmotus,ut iportunū atq; lasciuū me cuidā famulo curiose traditū,loco certo aliquo clausum iussit cohiberi,ne rursum cōuiuiū placidū simili petulātia dissiparē, hic astulo cōmēto scitule mūitus,& mediis lanii manibus ereptus custodela salutaris mihi gaudebam carceris. Sed nimiꝝ nihil fortuna renuēte licet homini nato dexteꝝ puenire,nec cōsilio prudēti,uel remedio sagaci,diuinæ puidētiæ fatalis dispositio subuerti,uel reformari pōt,mihi deniq; idipm cōmentū,q

COMMENTARIAM.

MOMENtariã.Breuẽ:& momẽto tpis datã:Quinti.momẽtosam apiũ rapinã decenter appellat:q̃ momẽto fit in flori/ b⁹decerpẽdis.¶ Percitus.Cõmot⁹:pturbat⁹.¶ Angiportu.Q̃ď exitũ nõ hẽt:ac puiũ nõ ẽ.Angiportũ dr(ut interp̃taṫ. M. Var.)ab angendo & portu.Angustũ ãt.i.arctũ.Do.grãmatic⁹ Angiportũ eẽ dicit ãgustã & curuã uiã:alii q̄ iter port⁹ sit loc⁹angust⁹:hoc ẽ inter domos q̃s ueteres port⁹dixerũt:dr Angiportũ:& Angiport⁹neutro gñe & masculino in scdo & q̄r to ordine.Ter.in adelphis:id qdem Angiportũ peruiũ nõ ẽ.Ora.flebis in solo leuis angiportu.¶ Canẽ rabi.Canes rabidi p æstatẽ maxie fiũt:ppea q̄ natura sicci:fiũt sicciores æstu:ut docet Alexãder aphrodise⁹in pblematis:arida aũt calefacta cõflagrãt,hinc fit:ut furentes q̃si in phrenesim cõuertã tur,ipsorũq̄ uirosa saliua fit:qď aũt cõflagrent,ex eo li/ quet:crebro anhelãt rictu oris patulo ad captãdũ aeris frigus.Nõ utiq̄ oẽs canes in rabiẽ agunť:sed illi potissi= mũ q̃ sũt siccissimi.Caniculæ exortu:ut iq̃t Pli.canes ma xime agi in rabiẽ nõ ẽ dubiũ.Columella auc.ẽ in.viii. arceri rabiẽ canibus:q̃ morb⁹letifer ẽ:si catulo℞ cau= dæ post diẽ q̃dragesimũ quã sunt editi castrenť morsu, neruusq̄ abrũpaṫ:q̃ p articulos spiæ:Quin ẽt uermicu= lus ẽ in lingua canũ:q̃ uocaṫ a græcis litta:quo exẽpto ĩfantib⁹catulis nec rabidi fiũt nec fastidiũ sentiũt. ¶ Per posticã.Per ptem ædiũ posteriorẽ,hostiũq̄ posticũ:nãq̄ posticũ hostiũ dr in posteriore pte ædiũ,uicinum quoq̄ hitantẽ ad posteriorẽ dom⁹ antiq̄ posticũ appellauerũt. Deniq̄ q̃ añ nos sunt antica:q̃ post nos postica dñr:cœli quoq̄ ptes q̃tuor dñr(auctore Varrone)sinistra ab ori ente,dextra ab occasu:antica ad meridiem,postica ad se ptẽtrionẽ:& hoc ẽ qď uoluit itelligi Serui⁹ grãmatic⁹ scribẽs posticã gñe fœminino eẽ nomẽ augurale: sicut & antica ẽ,regulã ab illo traditã nõ usq̄quaq̄ fuant eruditi:ut.s.posticũ neutro gñe ip dicãt p̄ pte ædiũ po/ steriore,posticã uero tm̃ pro pte cœli septẽtrionali: naꝫ ut hic nr̃ & alii posticã,& posticulã usurpant pro posti co,& parte domus posteriore.Virg.signat posticã, cum ait,postesq̄ relicti a tergo.Plautus in trinũmo,posticu= lũ hoc recipit cũ ædes uẽdidit,interdũ adiectiuũ ẽ nom: ut apud Ausoniũ postico uulnere fossor,apud iuriscon sultos Titulo de usufructu posticas poni legimus pro hostiis ptis ædiũ posterioris:ubi scri.Iulianus:si ædium usufructus legat⁹sit nõ pmitti legatario posticas uerte re,uel refugia apire,& atriũ immutare, excolere.n. qď inuenit põt q̃litate ædium nõ imutata.¶ Incurrisse.in= uasisse,ipetisse.¶ Ephestionẽ.nomẽ ẽ coquo accõmo/ datũ,græce.n. ηφεσος dr Vulcanus,uñ ephestiades insu lę dictæ uulcaniæ.Ad uulcani aũt uiolentiã(ut inqt Plau tus)apponit coquus edulia:celebratissimus ẽ ephestiõ ille Alexandri amicissimus:quẽ olim ipse alte℞ Alexan drũ esse dixit,cui⁹obitu tanto mœrore cõfectus ẽ: ut equos,mulosq̄ totõderit:ut urbiũ pĩnas diruerit:ut me dicũ cruci suffixerit,ut tibias & instra musica id genus diu in castris canere uetuerit:quẽ in funerãdo ephestio ne decẽ milia talentum ipendisse:auct.tradũt.¶ Hypa/ tauium.Potest uideri nomen deductum a uerbo græco υπατευω quod significat ago consulatum,& excello. Sic υπατος consul dicitur & eximius,ut ita cubicularius inter alios primarius significetur.¶ Apollonium medicum.Nomen est me= dico conueniens,quod ueluti ab apolline medicinæ deo deriuatum uideri potest.De Apollonio magno,quo nihil uenera bilius:nihil sanctius affatim Philostratus scribit:& cæteri commeminerunt.¶ Venenatis morsib⁹.Rabidi canis morsus, inter uenenatos,letiferosq̄ numeratur,morsum quoque hominis(ut refert Plin.)inter asperrimos numerauerunt(ut au= ctor est Cor.Cel.)omnis fere morsus habet quoddam uirus,& si rabiosi canis morsus fuerit cucurbitula uirus eius extra/ hendum est.¶ Ferocire.Ferociter sæuire,& furere.¶ Peste infectum.Eodem ueneno contactum.¶ Protelarent. Propul sarent,excluderentq̄.Alias protelare est percutere:alias adiuuare,de hoc uerbo suo loco dictum iam est.¶ Vesaniæ mor= bo.Morsi a cane rabioso rabidi fiunt, cui uesaniæ occurriť cerebello gallinaceo.auctor Plin.sensus est:qui inquit me esse tatum ex morsu canino:ac ferocientem sæuire existimabant plequebanť:sed illi ipi magis insaniebãt,cum nulla ego peste: nulla rabie penitus uexarer.¶ Mẽbratim cõpilassent,p membra:p frustra dissecuissent,ita ut nec pilum in toto corpe eẽnt relicturi.Plau.in hanc sñiam inqt,iam ego te faciam:ut hic formicæ frustilatim differant.¶ Turbine.impetu,& procella: de turbine ante dictum.¶ Cubiculum irrupisse.Lucia. εγω δε ορωντου δε ινουτ μεγεθος δε ρομεισωσορασχο μαιενθωοι εμοι δε σοταικοιμεθης εσθαιε μελλονι.i.ego uidens piculi magnitudinem cursu intra cubiculum irrumpo:ubi dñi mei dormire debe bant.¶ Cõcessionis piculo:ingressionis & introitus:quo cõcedentes:introeuntesq̄ essent pditati.¶ Pestilentiæ letaľ.mor= sum canis rabiosi constat esse pestiferum,& exitialem nõ solum hoibus:sed ẽt pecori.¶ Peresus.Vis uenenati morsus pe netrãs uitalia populať:& sensim peditiablumitq̄ aiantem.¶ Solitariæ fortu.Ambiguũ uideri põt utrum solitariaꝫ fortu nam dixerit p̄ solitã & usitatã:an a solitudine q̃m solus in cubiculo fuerat relict⁹.¶ Sõnũ hu.qe.Antea in stabulo iter iu mẽta:ut asinus humi qeuerat,nũc in lecto delicate cõstrato more hoium cubãs somnũ cœperat humanum nõ beluinuꝫ. ¶ Mollicie cubi.implet corpus somnus plenus:& molle cubile:ut tradit Cor.Cel.e cõtrario extenuat corpus somnus bre/ uis & duꝝ cubile.¶ Refota.Refocilata:recreataq̄:refoto animo dixit Au.Gel.pro recreato,exhilaratoq̄.

momentariã salutẽ repisse uidebaṫ.piculũ grãde,im mo pñs exitiũ cõflauit aliud,nã qdã subito puer, mo bili ac trepida facie pcitus(ut familiares iter se susur rabãt)irrũpit tricliniũ,suoq̄ annũciat dño de proxi mo angiportu,canẽ rabidã pauloãte p posticã impe tu miro sese direxisse,ardentiq̄ prsus furore uenati cos canes iuasisse,ac de hinc proximũ petisse stabu/ lũ,atq̄ ibi i pleraq̄ iumẽta incurrisse pari sæuitia,nec postremũ saltẽ ipsis hoibus pepcisse,nã Mytiliũ mu/ lionẽ & ephestionẽ cocũ,& Hypatauiũ cubiculariũ, & Apollõiũ medicũ,imo uero & plẽs alios ex fami lia,abigere tẽptãtes,uariis morsibus queq̄ lacerasse certe uenenatis morsib⁹ cõtacta nõnulla iumẽta effe rata sili rabie.quæ res oĩum statim pcussit aĩos,ratiq̄ me ẽt eadẽ peste ifectũ ferocire,arreptis huiuscemõi telis,mutuoq̄ ut exitiũ cõe protelarẽt cohortati. ipsi potius uesãiæ morbo laborãtes psequũť. nec dubio me lãceis illis & uenabuľ,imo uero & bipẽnibus , q̃ facile famuli submĩstrabãt mẽbrati cõpilassent,ni re specto subiti piculi turbine cubiculũ in quo mei dñi diuertebãt,protius irrupissẽ,tunc clausis obseratisq̄ sup me forib⁹,obsidebãt locũ,quoad sine ullo cõces siõis suæ piculo pestilẽtiæ letaľ peruicaci rabie pos/ sessus,ac peresus absumerer,quo fcõ tãdẽ libertatẽ nactus solitariæ fortunæ munus ãplex⁹,super cõstra tum lectũ abiectus post multũ eqdẽ tpis somnũ hu/ manũ qeui.Iamq̄ clara die,mollicie cubiculi refota lassitudine,uegetus exurgo. Atq̄ illos q̃ meæ tutelæ peruigiles excubias agitauerãt,ausculto de meis sic

Angiportũ

De rabido cane

Lytta uer/ miculus

Posticus ui cinus

Antica

Postica

Ephestion nomẽ coq

Ephestion Alexandri

In oĩ mor= su uirus

Ferocire

Protelare

Solitaria

Refotus

altercari fortiûs. At hûccine mise℞ istû asinû iugi furore iactari credim⁹?imo uero iá uir⁹icrescēte sæuitia ꝓrsus extictû, sic opionis uariæ terminû ad explorationē cōferūt, ac de rima q̄dā ꝓspiciūt sanum me atq; sobriû ociose cōsistere, iáq; ultro forib⁹ patefactis, plenius an sim iá mãsuefactus periclitâtur. Sed unus ex his de cœlo missus mihi sospitator, argumētum explorandæ sanitatis meæ tale cōmonstrat cæteris, ut aquæ recentis completam peluem offerrent potui meo. Ac si intrepidus & more solito sumens,

In altercatione acumen
Siccine
Iugis furor
Iugiter
Virulētus
Virus qd
Virosaq; pontus
Viriosi loci
Viriosa fœmina
Periclitabūdus
Periclitari
De morsis a cane timētibus aquā
Apolloni⁹ Tyaneus
Cynocaumata
Exemplū traditum a Galieno
Hydrophobia
Correctus locus in Cor.Cels.
Laus Philippi Beroaldi minoris
Franciscus puteolāus præceptor meus
Tres curiones oratores
Remediū ad morsū rabiosi canis
Auicennæ documētū

¶ ALtercari. Verbis disceptare: & s̄mocinari. Quin, altercatiōis oratoriæ p̄cepta dat: īpmis docēs opes eē īgenio ueloci: ac
mobili aīo pñti & acri. idē p̄cipit ut altercator bōus uitio iracūdiæ careat: ne turbid⁹: ac clamosus sit: ī altercatiōe plīmum
ualet acumē. ¶ Hūccine. Hūc ne siccine: p sic ne dixit Propti⁹ locutiōe usitatissima. ¶ Iugi fu. Perēni: cōtinuo: ꝑpetuo. iter
elephātes & dracōes iugis discordia ē īqt Soli. i. ꝑpetua. Au. Gel. iugi cōcordia fidissime: amicissimeq; uixert. Iugiter aduer
biū ē: qd̄ sigñat ꝑpetuo: cōtinēter: ꝑenniter. Dictio ē ꝓtrita & freq̄ns apud scriptores idōeos. Ora. i. ii. s̄monū Hort⁹ ubi &
tecto uicinus iugis aq̄ fōs. ¶ Virus. Venenū: īn uirulēti dci s̄pētes: & ofo uirulēta ꝑ uenenata. Vir⁹ apud Pli. ꝑpe peculiarit
sigñat mō aspitatē odorꝫ: ut uir⁹ ala℞: mō aspitatē sapo
ris: ut stagnū illitū aeris uasis cōpescit erugis uirus: mō
geniturā: ut uir⁹ uerrinū ex schropha a coitu exceptū ꝑ,
usq̄ terrā attigat ḡuitati auriū ꝓdest: itē potētiā ac ui nā
lē: ut nec satis ē gñatōi p se coit⁹: nisi editis ouis: inter se
ūsādo mares & fœmiꝫ uitale aspserit uir⁹: hīc uirosus
d̄riuat. a copia. s. ueneno℞ dixit Vir. uirosaq; pōt⁹ casto
rea: ubi iterp̄tes exponūt castorea uirosa ꝑ fœdi odoris
& execrādi: ego ūo existīo ita legēdū: ut pōt⁹ uirosa di-
cat: sitq; id epithetō copulādū cū ea dictiōe pōt⁹: nō āt
castorea: pōtū āt uirosā ꝑpetuo: bonoq; epitheto dici: q̄
si feracē ueneno℞: cōstat. n. uenēa copiosissima gigni in
pōto: qd̄ & idē poeta sigñat scribēs Has herbas: atq; h̄
pōto mihi lecta uenēa Ipe dedit meris nascūt plīma pō
to: qñ fœminā uirosā & loc⁹ fœmicos uirosos dici leges
scito, a uiro deriuari: q̄si appetēs uiri: uirilisq; cōcubit⁹: ī
quo sigñatu (ut supra ānotaui) magis dicēdū ē uiriosa mlier & uiriosi loci: h̄ ē gēitalia fœmiæ uiꝝ īhiātia. ¶ Forib⁹. s. cubi
culi: itra qd̄ irrupat Asin⁹. ¶ Periclitāt. Expiunt: & piculū faciūt. i. tētāta: hic piditabūd⁹ faciēs piculū. i. expientiā: als pidi-
tari sigñat piculū subire & clade affici: hīc loc⁹ epigmatistæ piclitant capite sotades nr̄. ¶ Sospitator. Cōseruator: ac saluti-
fer. ¶ Aq̄ recē. pel. of. Medicamtū morsi a rabido cane ē: si aq̄ nō expauescat: si aq̄ audeat attigere: nā (ut īqt Pli.) ī morsis lę
tal aq̄ met⁹: scri. Philostrat⁹ lib. vi. de uita Apollōii rē dignā ānotatu uidelꝫ. Q d̄ rabiosus canis momordit adolescētē: q ex
eo morsu caninos mores cœpit repñtare: &. n. latrabat ut canis: & istar q̄drupedū pedib⁹: māibusq; gradiebat. Apolloni⁹ i
fortuniū adolescētis mirat⁹ p̄cepit canē illū īqri: q iuuenē momordisset: quē ꝑductū: attractūq; iussit lābeꝛ morsū: ut uidelꝫ
idē medic⁹ eēt q uulneris auct. extitisset: quo fcō repēte iuuēis ex morbo refocillat⁹: haustā ex cydno fluuio aq̄ bibit: sana-
tusq; ē: canis quoq; iussu Apollōii fluuiū īgressus: cū ī eo aliq̄diu inatasset ex morbo cōualuit. Galien⁹ ī lib. de sectis: scribēs
de discordia ēpirico℞ & dogmatico℞ medico℞: refert medicū ēpiricū alia medicia usū eē: ī sanādo eo q a rabido cane mor
sus fuerat: alia uero dogmatistē: ubi docet morsū aspiorē eē q fcūs sit a cane rabido ī cynocaumate: dñr aūt cynocaumata
æstus caniculares: &. n. (ut añ dixius) exoriente canicula canes potissimū agunt in rabiē: estq; ea rabies id tpis hoī pestifera:
idē auctor: cū hoīes ex morsu canis rabidi aquā metuētes mortuos eē, docēs remediū aquā nō expauescere: cuidā uirulen
to morsu rabidi canis īfecto apposita est aq̄ plucida & egelida: in q̄ cū canis idolū appuisset: hō timēs caninā ī undis imagi
nē p̄ timore exanimatus est: alii dñt q̄ aq̄ bibit: & iō mortuus sit: ue℞ (ut inqt Galienus) nō qa aq̄ biberit iō īteriit: cū aq̄ ꝑ
remedio sit: sed qa timuerit: ubi. n. morsus a cane aquā tímet actū de illo est: nā (ut inqt Ouid.) Tollere nodosā nescit me-
dicina podagrā: Nec formidatis auxiliat aqs: eleganti uocabulo græco hydrophouos uocāt: q ex morsu canis rabidi aq̄ ti
ment: q̄ dictiōe utunt & nr̄i. Pli. in. xxix. ē limus saliuæ sub līgua rabiosi canis: q dat⁹ ī potu fieri hydrophouos nō patit: hy
drophobia uero dr̄ ipse morb⁹: ex aq̄ metu ꝓueniens: apud Galie. in libello de theriace: mēdose legit hydrophorbia: ꝑ hy-
drophobia: qd̄ quemadmodū medici recētiores ītelligāt nō discutio: corrigendus est hoc potissimū loco error alter: & mē-
dum tollendū ex codicib⁹ Cor. Cel. apud quē li. v. sic passim legit capite de morsu rabiosi canis: solet aūt ex eo uulnere ubi
pa℞ occursum est: aq̄ tumor nasci: hydrophlogas gręci appellāt: ego olim cū enarrarē Cor. Cel. nihil subesse mendosum su
spicans: exponere solebā tumorē aq̄ flāmeū & q̄si ignitū gigni ex uulnere, qd̄ fecisset rabiosus canis: qd̄ morbi genus: græ
ci ab aq̄ flāmida & corp⁹ tumidū urente hydrophlogas uocarēt: uocabulo deflexo ab aq̄ q̄ græce ὑδέορ: & φλεγω cōburo,
sed cū ex morsu rabidi canis nihil tale nasci inter medicos cōstet uideo: re curiosi⁹ proscitata puriorē: ueriorēq; lectionē eē:
si ita scribas. Aq̄ timor nasci: hydrophouos græci appellāt: hæc est scriptio uera: erudita: syncera, & ita Cor. Cels. scripsisse i
dubitāter affirmo: timor. n. aq̄ nō tumor ínasci solet morsis a rabido cane: tales aūt timētes aquam: græci hydrophouos
uocant: a uerbo græco φοβέομαι. quod significat timeo: & ὑδέορ aqua: huiusce autem castigatiōis in Cor. Celso me submo
nuit: & quasi conuenientem expergefecit: meus ille gentilis & cognominis Philippus Beroaldus minor adolescētulus ap
prime doctus: & græcā: latināq; linguā bene callens: q dum sitienter philippizei hoc est Philippum imitat: & per nostra ue-
stigia it: iam ex scholastico factus est professor: & si nouicius: non tñ proletarius: me in p̄sentia effingit: me habet arthety-
pon: nihil proximus: sed interuallo non longo proximus. Mox ut spero & opto nos & nostra transcendens longius pro-
curret: atq; emicabit: uideo ex hac doctrina℞ scintilla lucem maximam: fulgētissimāq; maturissime erupturam: & (ut inqt
ille) meliorem p̄sto magistro discipulū: sicut lætor factura manū mea℞: ita gaudeo in nobis impleri uetus adagium qd̄ est,
πολλοι μαθηται κρειττονες διδασκαλων multi discipuli meliores p̄ceptoribus: laus doctoris est profectus discipulo℞: iuuat
me q̄ sicut ego succreui gloriæ præceptoris mei Francisci puteolani uiri doctissimi magna cum laude: ita mihi succrescat
gentilis meus non minus probitate spectatus q̄ eruditione conspicuus: qui me amat: ut necessarium colit: ut parentē ob-
seruat: ut doctorem. erit pulchrum & ad posteros memorabile: si modo monumenta nostra (ut auguramur) sunt futura
diuturniora. Duos Philippos in gente beroalda: non obscuri in studiis literarum nominis inter professores humanitatis
non postremos eodem tpe effloruisse: sicut olim tres ī gente curionū continua serie oratores extitisse memorant: sed iam
ad propositum regrediamur: redeamusq; ad hydrophouos. i. aq̄ metuētes ex morsu canis rabiosi. Vnicum remediū ē: hoc
miserrimo genere morbi oppressum: nec opinantem in piscinā non añ ei prouisam ꝓiicere: & si natādi sciam nō hēt mo-
do mersum bibere pati: mō attollere: si hēt interdū depmere: ut inuitus quoq; aq̄ satiet: sic. n. simul & sitis & aq̄ metus tol
lit. Plin. ait q̄ lacinia subdita calici infecta mēstruo discutit metū aq̄ & potus: ue℞ neq̄d sciēs p̄tereā ad rabiosi canis morsū
pertinens: non obmittam id quod apud auicēnam medico℞ nobilissimū legi, qui scribit hoīes a rabioso cane morsos in
aquæ metu lachrymare: qui quotiens aq̄ propinquant imaginantur canē: & ex eo interdum timent: interdum nullo metu
perturbantur: quādoq; talis ex siti moritur: aliquando desyderat aq̄: dein proclamat: nōnunq̄ sorbens aquā strangulat: sit

etiam ut latret sicut canis:& sæpe talis ad mordendũ alterꝝ hoiem ꝓpensus est:ante aq̃ metũ curatio morbi huiusce in ꝓximo est:dixit ruffus quosdã nõ terreri ex aqua:& uolutabris ꝑ humũ delectari:illud adde:ipm quoq; rabiosum canẽ ꝑsæpe affici aq̃ metu:& si q̃n obuius aq̃ factus sit in tm̃ eam formidat:ut pili inhorrescãt & totus cõtremiscat: & nonnũq̃ ex ea formidine moriat̃:talibus canibus lingua exerta est:& os spumabũdũ.Saliua spumosa nasus fluens:ob h̃ dixit Lucanus in.vi.pharsaliæ:Non spuma canũ q̃bus unda timori est. ¶ Peluem.Peluis uas aquarium est:in quo uaria pluuntur: unde & nomẽ:peluia uasa sunt quibus pedes lauantur:ut maluuiæ q̃bus manus:græci λεκανην peluim dicunt.

Canis aq̃ timet
Peluis
Pelluuiæ
Malluuiæ

aquis adlibescerem,sanũ me atq; oi morbo scirent expeditũ,cõtra uero si uisũ,cõtactumq; laticis uitarem ac ꝑhorrescerẽ,pro cõperto noxiã rabiẽ ꝑtinaciter durare,hæc.n.libris pristinis ẽt ꝑditũ obseruari solere.Isto placito uas imane confestim aquæ pluclidæ de proximo petitæ fonte cõtantes adhuc offerũt mihi.at ego sine ulla mora ꝓgressus,ẽt obuio gradu satis sitiẽter ꝓnus & totũ caput iuergẽs,salutares uere eq̃dẽ illas aq̃s hauriebã,iãq; & plausus manus & auriũ flexus & ductũ capistri,& q̃duis aliud ꝑiclitãtium,placide patiebar, quoad cõtra uesanam eorũ ꝑsumptionẽ,modestiã meã liquido cũctis approbarem. At istum modũ uitato duplici ꝑiculo,die sequẽti rursũ diuinis exuuiis onust⁹ cũ crotalis & cymbalis,circũforaneũ mẽdicabulũ ꝓducor ad uiam, nec paucis casulis,atq; castellis oberratis, diuertim⁹ ad quẽpiã pagũ urbis opulẽtæ quõdã(ut memorabant incolæ)inter semiruta uestigia cõditũ,& hospitio ꝓximi stabuli recepti,cognoscim⁹ lepidã de adulterio cuiusdã pauꝑis fabulã,quã uos ẽt cognoscatis uolo. Is gracili pauꝑie laborãs, fabriles opas ꝑbẽdo,puis illĩ mercedib⁹,uitã tenebat.Erat ei tñ uxorcula, ẽt satis q̃dem tenuis & ipsa,uerũ tamẽ postrema lasciuia

¶ AQVIS adlibescerẽ.Libens accederẽ.Plau.in milite: hercle uero iam adlubescit primulũ palæstrio : ubi adlubescit positũ est ꝓ eo quod est icpit lubere,hoc ẽ placere. ¶ Visum laticis.Si aquã:uel uidere:uel tangere expauescerẽ:si hydrophouos essem:talib⁹.n.(ut añ dcm̃ ẽ) metus aquæ letalis est.Pli.hoc morbo genus pauoris noie intelligi uult:cum ait in.xxxii.cinis cancroꝝ seruatus ꝓdest pauori:ꝓdest ꝑiditãtib⁹ ex canis rabiosi morsibus. ¶ Noxiam.Pestiferam:& letalem . ¶ Libris ꝑsti. Libris ꝑorum:antiquorũq; scriptorũ:qui talia prodiderunt. ¶ Isto placito.Cum istud oĩbus placuisset. ¶ Contantes.Quasi adhuc dubitãtes adire propius asinum: quem ferocire existimabant. ¶ Salutares aquas.Merito salutares dixit:quæ & sitim extinguerent:& salutis cã essent asino potanti:cuius salus ex haustu aquæ cõsistebat:cũ alioqui potuisset uideri rabiosus : & ob hoc noxius mortis periculo. ¶ Hauriebã.Ebibebã:de multiplici huiusce uerbi sigñatione protrita sunt oĩa:& annotant grãmatici. ¶ Plausus ma. Accusatiuus est casus numeri pluratiui:palma cũ palma collata plausũ facit: auersæ inter se manus collisæ non plaudũt:auct. Sene. in.ii.q.hic plausus manus accipe : ꝓ manuũ tractatiõe: qua iumenta molliter tractare solemus:& cũ sibilo allectare:in quã sñiam ait poeta.Manibusq; lacescunt pectora Plausa canis & colla comantia pectunt:itẽ alibi inq̃t plausum ceruicis amare. ¶ Periclitantiũ. Tẽtantiũ:explorantiũ. ¶ Liq̃do.Manifeste:& apte:aduerbiũ est. ¶ Ductum capistri.q̃ dispositis rebus accedũt:nõ sũt depositã(ut scribunt iurisc̃o.)utputa si equus cũ capistro:nã solus equus depositus est. ¶ Duplici ꝑiculo. Duplex ꝑiculum iõ dicit:q̃a euasit lanienã coq;:& impetũ coꝝ q eum tanq̃ efferũ:uesanũq; ex morsu canis obtrũcare uoluerãt. ¶ Diuinis exuuiis.Simulachrũ deæ itelligit una cũ spoliis:& reliquo apparatu sacerdotali:exuuiæ ab exeũdo dictæ sunt:sicut induuiæ ab induẽdo.Plau.i mene/cmis:iduuiæ tuæ:atq; uxoris exuuiæ:mos fuit antiquoꝝ in forib⁹ & circa limina domoꝝ affigere hostiũ exuuias & spolia:q̃ nec emptori refringere liceret:q̃ ẽt dñis mutatis domus ornam̃ta erãt. ¶ Crotalis.Sonoris instrũs:q̃bus siriaci sacerdotes & galli cybeleii utebant̃:de q̃bus añ dixi. ¶ Circũforaneũ.Oppido q̃ eleganter:& perq̃ scite:dr̃ asinus gerulus deæ syriæ mendicabulum circũforaneum:q̃m illa circũfora & cõciliabula circulata:pecunias & res alias emẽdicabant: circũforaneus appellat̃:q circũfora discurrit & uagat̃:quales Vaticinii sunt & Pharmacopolæ.M.T.in oratiõe pro Cluẽtio. Tũ repente anconitanũ quẽdam Lucium Clodiũ pharmacopolã circũforanum:q casu cum latinũ uenisset aggredit̃:nõ lõge ab similes a circũforanis sunt circitores:q circũeundo dicti uident̃.Qui(ut docet Vlpianus titulo de institutoria actione)uestes circũferunt & distrahũt:in re militari circitores uocant̃:q uigilias militũ circũeant:& r enficient:si q̃ emerẽit culpa:quos & circuitores appellant.De mẽdicabulo Plau.in aulularia:memorare nolo hoĩum mẽdicabula:in floridis Lucius nr̃ : palliata mẽdicabula decentissime appellat hoĩes mẽdicos:q pallio tenus pħos imitant̃:sub quoꝝ habitu mẽdicitas ostẽtat̃ : in q̃bus nihil est sancti nihil pħi:ꝑter pallium:ut nõ imerito celebret̃ ille q dixit in hoiem id genus:pallium & barbã uideo: pħm non uideo. ¶ Oberratis.circuitis:lustratis. ¶ Semiruta uestigia.Denotat in ruinis:uestigiisq; dirutæ urbis pagũ cõditum fuisse.Lucanus At nũc semirutis pendẽtq; mœnia tectis. ¶ Lepidã de adul.fabu.Cũ duo sint gña facetiaꝝ:alterꝝ fusum:alterꝝ pacutũ & breue:in illo gñe leporis ꝑpetuo excellẽs est Lucius nr̃:q interserit fabellas lepidissimas : & facetosa urbanitate oblectãtes:ut nõ minus his facetiis placeat:lepidisq; narraciunculis:q̃ serii scriptores doctrina seria & graui :h̃ est illi sermo milesius:cuius in ꝑncipio huiusce operis affatim cõmemini:quẽ Lucianus λογον μιλησιον appellat:quo fabularis narratio concinniter explicat̃. ¶ Gracili pau.Ioannes Boccatius eloquio uernaculo disertissimus:cõdidit centũ fabulas argumẽto & stilo lepidissimo:festiuissimoq;:inter q̃s Apuleianam hãc inseruit:transposuitq; cõmodissime:nõ ut interpres: sed ut conditor:quã fœminæ nostrates nõ surdis auribus audiũt:neq; iuitæ legũt:nos quoq; mythopolõ:hoc est opisicẽ fabellæ Lucium nostrũ latialiter ꝑlonantem:& graphice:lepidissimeq; explicantẽ inaudiamus:legamus:pẽsitemus.auribus: oculis:anis lubẽtibus:cũ talib⁹ egressionũ amœnitatib⁹:nõ solũ lectores:uerꝝ ẽt cõmẽtatores reficiãt.iter pauꝑtatẽ & pauꝑiẽ differẽtia h̃ est:q̃d pauꝑtas honestæ ꝑsimoniæ nomẽ ẽ:usurpaturq; ꝓ fortuna mediocri:pauꝑies uero egestas dr̃: quã optimo epitheto imundã dixit Ora.scribẽs in ep̃lis Pauꝑies imunda domus ꝓcul absit:alias pauꝑies sigñat dãnũ:q̃ & iurisc̃o.docent Titulo si quadrupedes pauꝑiẽ fecisse dicat̃:græce pauꝑtas dr̃ πενια:pauꝑies uero πτωχεια: de qua festiuiter scripsit Aristophanes in Pluto. ¶ Fabriles opas.Signat pauꝑem uitã sustentasse ex mercedulis:q̃s colligebat locando operas fabriles:opera.n.in actu cõsistit:&(ut inq̃t Caius iurisconsultus)in hois usufructu opæ sunt:& ob opas mercedes operis serui legatis(inq̃t Terentius)usum datũ intelligi:& ego didici:& Iulianus putat:iterdũ opas pro ipsis hoib⁹ & suis accipimus: ut apud Ciceronẽ:fugatæ sunt operæ Clodianæ:& apud Oratiũ:accedes opa agra nona sabino. ¶ Vxorcula. Vt a sorore sororcula:sic ab uxore uxorcula per diminutionem dicta. ¶ Tenuis.Paupercula.

Adlubescit
Plausus
Exuuię
Induuię
Mẽdicabulum circunforaneum
Circitores
Circuitores
Palliatamẽdicabula
Pallium uideo
Philosophum non uideo
Duo gña facetiarum
Logos milesius
Paupertas
Pauperies
Opera

famigerabilis. ſed die quadam, dũ matutino ille ad opus ſuſceptũ ꝓficiſcit᷑, ſtatim latẽter irrepit eius hoſpitium temerarius adulter, ac dũ ueneris collucationibus ſecurius operantur, maritus ignarus rerum ac nihil etiam tum tale ſuſpicans, improuiſus hoſpitium repetit. Iamq; clauſis & obſeratis foribus uxoris laudata continentia, ianuam pulſat, ſibilo etiam p̃ſentiam ſuam denũtiante. tũc mulier callida, & ad huiuſmodi flagitia paſtutula, tenaciſſimis ãplexibus expeditum hominem, dolio quod erat in angulo ſemiobrutum, ſed alias uacuũ, diſſimulanter abſcondit. & patefactis ædibus adhuc intro euntẽ maritum aſpero ſermone accipit. Siccine uacuus & ocioſus inſinuatis manibus ambulabis mihi, nec obito conſueto labore uitæ noſtræ proſpicies, & aliquid cibatui parabis, at ego miſera per noctẽ, & per diem lanificio neruos meos contorqueo, ut intra cellulam noſtram ſaltem lucerna luceat. quanto me fœlicior Daphne uicina, quæ mero & prandio matutina ſaucia cum ſuis adulteris uolutatur. Sic confutatus maritus, & qd iſtic eſt ait, nam licet forenſi negocio officinator noſter attentus ferias nobis fecerit, tñ hodiernæ cœnulæ noſtræ ꝓſpexi, uides iſtud doliũ, quod ſemp uacuũ fruſtra locũ detinet tm̃, & reuera p̃ter impedimẽtũ cõuerſationis nr̃æ, nihil p̃ſtat amplius,

Famigerabilis ¶ FAMIgerabilis. τῶν μέσων dictio: nã & in bonã & in malã partẽ famigerabilis uſurpat᷑: hic ꝑ famoſa accipi dꝫ: & infami. ¶ Matutino. Abſolute dicimus matutino: & matutinis pro tpe & hora matutina: ſic Plin. in. x. coruus mature ſermoni aſſuefactus oĩbus matutinis euolãs in roſtra in foꝝ uerſus tiberiũ ſalutabat. ¶ Veneris collu. Sic ſupra in. ii. his & eiuſmodi collucationibus ad confinia lucis uſq; ꝑuigiles egimus. ¶ Operant᷑. Operã dant. ¶ Ignarus reꝝ. Mariti dedecus uxoriũ: turpitudinẽq; domeſticam nouiſſimi ſciũt: iuxta illud Dedecus ille domus ſciet ultimus: & (ut inquit Hieronymus) nouiſſimi mala nr̃a diſcimus. ¶ Hoſpitiũ repetit. Domum reuertit᷑: & dum hoſpitiũ appellat ſignare uidet᷑ illum in cõducto habitaſſe tãq̃ inqlinũ. ¶ Laudata cõtinen. Specimen cõtinentiæ uxoriæ eſt clauſa domus: & obſeratæ fores marito abſẽte. ¶ Sibilo. Liuius: ut quocunq; noctis tpe ſibilo dediſſet ſignũ porta aperiret᷑. Columella præcipit boues ſibilo alectari oportere a bubulco: ut libentius bibant. Siſilatores dixerũt ueteres: quos nũc dicim⁹ ſibilatores: & ſiſilare: qd nos ſibilare: & erat maledica uocis ſignificatio: atq; cõtumelioſa. ¶ Peraſtutula. Verſutior: callidiorq;: ſicut diminutiuo uocabulo uxorcula dicta: ita & ὑποκοριστικῶς paſtutula: q̃ tñ dictiõe non tã ſignat᷑ modice aſtuta quã ualde callida & ueteratrix: in adulterinis flagitiis ſcri. Ariſtoteles in lib. ix. de aĩalib⁹: malitioſiores: aſtutiores: iſidiores fœminas eẽ. E diuerſo mares animoſiores: ſimpliciores: minuſq; inſidioſos. ¶ Expeditũ. Explicatũ: exolutũq; ab amplexib⁹: qbus inex⁹ erat laſciuis ederis ambitioſior. ¶ Semiobrutũ. Pli. de cellis uinariis ſcribẽs refert mitioribus plagis dolia: q̃ ſunt uaſa fictilia uinaria: infodi ſolita terræ tota: aut ad portionẽ ſitus: cœliſq; p̃beri: alibi uero ĩpoſiti: tectis arceri: ĩbecilla uina demiſſis in terrã doliis ſeruanda. Vallida expoſitis. Iuriſcõſulti quoq; de fundo iſtructo idicãt dolia defodi ſolita ſcribentes inſtr̃o cõſ̃uãdo: dolia licet defoſſa nõ ſint accedũt. Itẽ titulo de cõtrahẽda emptione: dolia in horreis defoſſa ſi nõ ſunt noĩatiꝫ in ueditiõe excepta: horreoꝝ uẽditiõi ceſſiſſe uideri: apd eoſdẽ doliariũ poni uidet᷑ pro dolio uel cella: in q̃ dolia uinaria ſint: ſicut. n. ſcriptũ ẽ: ſi ex doliario ps uini uenierit: ueluti metretæ cẽtum. Doliaria anus feſtiuiter dcã a Plauto ꝑ uẽtroſa & hebetiſſima. ¶ Siccine. Verbũ eſt caſtigãtis pro ſic ne: ita Propti⁹ ſiccine lẽte lates. ¶ Inſinuatis ma. Ex quotidiana loq̃ndi cõſuetudĩe uſurpatũ uerbũ: nãq; uulgo ſic obiurgamus ignauũ: inertẽ: deſidioſũ: ut dicamus h̃ inſinuatis manib⁹ ſedet: elegãter aũt inſinuatis manib⁹ dr̃ ꝑ inflexis: cõpreſſis: cõplicatis. tali. n. hitu man⁹ officioꝝ cõprimunt᷑: tãq̃ manci uideant᷑. Liuius dixit cõpreſſis manib⁹: qd Luci⁹ nr̃ iſinuatis: docẽs ꝓuerbialẽ eẽ locutionẽ. Verba Liuii h̃ ſũt: ex lib. vii. ĩ hãc ferme ſniam. Quid aliud cã eẽ credam⁹, cur ueteran⁹ dux fortiſſim⁹ bello cõpſſis qd aiũt mãib⁹ ſedeas. ¶ Obito lab. Adito, ſuſcepto, cõpleto, obire laborẽ dicim⁹ ꝑ adire, ſuſcipe, cõplere, ait poeta morte obita, ꝑ ſumpta, ſuſcepta, & cõpleta. Sermo obit⁹ a Ter. dr̃ in ecyra ꝑ adit⁹. ¶ Vitæ ꝓſpi. Parto. ſ. lucello quo uita tollerat᷑ & uict⁹ q̃rit᷑. ¶ Lanificio. In andria. ꝓmũ h̃ pudice uitã pceæ: ac duriter agebat lana & tela uictũ q̃ritãs. In eandẽ ſniam ait poeta. Cui tolerare colo uitã, tenuiq; minerua ĩpoſitũ. Vbi expõit Serui⁹, tenui minerua ꝑ puo p̃cio lanificii, nã hodie quoq; lanificii mercedula uitã tollerãt fœminæ paupiores. Annotãdũ ẽ lanificiũ fuiſſe in uſu nobiliũ matronaꝝ, apd Romanos hinc autumãt ſcriptores idonei, ĩ nuptiis thalaſſi nomẽ ĩclamari ſolitũ, qđ lanificii ſignũ erat, ut uidelicet hac uoce nuptiali admonerent᷑ nouæ nuptę lanificiũ in maritali domo exercẽdũ eẽ. Thalaſio. n. ſiue thalaſi⁹ ſignat calathũ, quod uas utiq; eſt lanificiis aptũ, ide factũ ẽ, ut ſponſæ (auctorib⁹ Plu. & Pli.) colũ cõptam lana, & fuſum cũ ſtamine ſecũ ferrent, & uiri ianuã lanicio coronarẽt. Auguſtus Cæſar filias & neptes, ita iſtituit, ut ẽt lanificio aſſuefaceret, cõtra apud pſas inde coꝝ erat & ſordidũ admouere lanificio manũ. Ioq; Alexander magn⁹ cũ olim ſiſymgabi reginę pſaꝝ captiuæ lanã, purpurãq; tradi iuſſiſſet, ut cõficere ueſtẽ neptes ſuas aſſuefaceret, ubi cognouit ex hoc dono illã triſtẽ eẽ, lachrymiſq; triſtitiã declarantẽ. Ipſe pueniens ad eã mr̃ inqt hãc ueſtẽ q̃ indutus ſũ, ſoroꝝ nõ ſolũ donũ, ſed ẽt op⁹ uides nr̃i decepe memores, caue obſecro in cõtumeliã accipias ignorationẽ meã. ita aius reginæ mitigat⁹ eſt, lanæ appellatiõe (ut docet Vlpianus lib. de legatis tertio) continet᷑ q̃ neta eſt, & q̃ neta nõ eſt: utputa ſtamẽ & ſubſtamẽ, ſuccidã quoq; cõtineri placuit, ſed nec ea lana ex qua quis q̃ſi ueſtimentũ fecerit ualitudinis: uel deliciaꝝ gr̃a continebit᷑, nec ea qdem q̃ fomentationis gratia parata ſunt, uel medicinæ lanaꝝ appellatiõe continent᷑. ¶ Neruos contor. Alludẽs ad rẽ obſcœnã uſa uideri põt uerbo amphibolo. nã & quæ indulget cõcubitu: & q̃ opoſo labori diſtinguit᷑, cõtorq̃re neruos dr̃. ¶ Lucerna luceat. Conſimile eſt illud Tibulli Dum me⁹ aſſiduo luceat igne focus. ¶ Daphne. Propriũ puellę nomẽ ex lauro ductũ, q̃ græce dr̃ daphne. uñ chamedaphne, puſilla & humilis laurus. Plin. Daphnon lauretũ, famigerata eſt daphne ob amorẽ Apollinis in lauꝝ tranſfigurata, apud nos, hodieq; frequẽs eſt nomen lauræ in fœminis: q̃ſi dicas daphne. Annotat Plin. nomẽ ĩponi uiris latina lingua, ut laureę nomĩnent᷑, ab una arboꝝ lauro libert⁹ Martii Tullii clarus noĩatus eſt Tullius laurea. ¶ Cõfutatus. Redargutus, caſtigatus, & uerbis conuictus: cõfutare. n. eſt uerbis conuincere, & refutare (ut inqt Donatus). Verum refutatio in re eſt. Confutatio in pſona: in oratore potentiſſima eſt confutatio. ¶ Forenſi negocio. Senſus eſt, cum magiſter officinæ noſtræ hodierno die occupatus eſſet negocio forenſi. Ideo nos quoq; fuimus feriati, officinator aũt dicit᷑ officinæ magiſter, q opearios mercedula cõductos hẽt: quo negocii pleno feriati fuerũt oparii. Victruuius officinatorẽ appellat fabrum, ſtructorẽq; parietarium, cuius probat᷑ exactio, cum ſubtiliter ædificium perfectum accipitur.

Marginal notes: Famigerabilis / Matutino / Siſilatores / Fœmina aſtutior / Mas ſimplicior / Dolia defodi ſolita / Doliarium / Doliaria anus / Inſinuatis manibus / Cõpreſſis qd aiũt manibus / Obire laborem / Obita mors / Lanificiũ in uſu matronarum / Thalaſius quid / Exemplũ alexandri / Noſtri decepere memores / Chamedaphne

¶ Iſtud

ISTVD dolium. Attēde rē facetā:festiuāq;:ex qua astutia:malitiaq; muliebris facile dephendit:nā cū maritus doliū illud
uēdidisset:in quo adulterū uxor dissimulāter abscōderat:repēte excogitata fallacia est:& stropha astu fœmineo q̄ maritus
stupidus & brutus illuderet. ¶ Et adest.s.emptor dolii. ¶ Dato pcio. Sine pcio(ut ingt Vlpianus)uēditio nulla est:non autē
pcinumeratio sed cōuentio pficit emptionē:ut auctor est Caius iuriscō.q sæpe arra pro emptiōe dat:nō eo pertinet q̄si Arra p emptore
sine arra cōuentio nihil pficiat:sed ut euidentius pbari possit cōuenisse de pcio. ¶ Qui.hęc pticula qn modo hortādi uim
hēt & iperandi:aīs alr accipit. ¶ Percingeris. Expedis te:& pparas:nā accincti sūt expeditiores. Hierony. accingere q̄so te Quin

istud ego quinq; denariis cuidam uēditaui,& adest, ut dato precio secum rem suam ferat,qn itaq; pcingeris,mihiq; manum tantisper accōmodas,ut exobrutum protinus tradatur emptori.

E re nata fallacia,mlier temerariū tollēs cachinnum, magnū iqt istū uirū,at strenuū negociatorē nacta sū, q rē quā ego mulier & itra hospitiū cōtecta, iā dudū septē denariis uēdidi, minoris distraxit abditamento pcii. Lætus maritus,& quis ē ille ait,qui tāto psti nauit,at illa,olim inepte iquit,descēdit in doliū sedulo soliditatē eius pbaturus. nec ille sermōi mulieris defuit,sed exurgēs alacriter. Vis iquit uerū scire materfamilias,hoc tibi doliū nimis uetustū est,& multifariā rimis hiantib⁹ quassum,ad maritūq; eius dissimulanter conuersus. Quin tu quicūq; es homuntio, lucernā ait acutū mihi expedis,ut erasis intrinsecus sordib⁹ diligēter aptū usui possim dinoscere,nisi uos putetis æs de malo hēre. Nec quicq̄ morat⁹ ac suspicatus,acer & egregi⁹ ille marit⁹,a ccēsa lucerna. Discede iquit fr & ociosus adsiste,dōec pbe pcuratum istud tibi repñtem. Et cū dcō,nudatus ipse delato lumine scabiē uetustā cariosæ testæ occipit excalpere. At uero adulter bellissimus ille pusio inclinatam dolio pronam uxorem fabri superincuruat⁹, secure

accingere:ecōtrario discinctos dicim⁹ ignauos & desi- Accincti
des. ¶ Exobrutū. Erutū:depromptū:extractū. Dolia.n. Discincti
(ut diximus)defodiebant in cella uinaria. ¶ E re na. fal E re nata
lacia. Dicimus aliqñ absolute e re nata:ut ingt Dona. di
cimus ēt cū adiuncte:ut e re natū exordiū dixit Quinti.
itelligi uolēs subito iuētū:& ipa cā repēte sumptū: ideq;
aliubi gratiora eē tradit q̄ inuēta subito:nec domo alla
ta:sed iterdicendū e re ipa nata eē uideant. Igit e re na
ta fallacia significat muliebris dolus:ad fallendū mari
tū subito excogitatus:nō domi nō añ cōposit⁹:sq; ex ipa
re & negocio incōtanter exprōptus. ¶ Temerariū:im
modicū:& solutū:q̄lis i temerariis ē copiosus. ¶ Magnū
uirū. Adiuuāda pnūciatio ē cū ironea manifesta. ¶ Ego
mulier. Vis in uocabulo & sexu ē:ego mulier q̄ foris ne
gociari nō noui. Ego mulier q̄ intra tecta domi cōtinē
ter ihabito:mulier quā natura finxit iualido cōsilio: mi
nusq; prudentē:scri. Arist. in primo politicoȝ:q fœmia Cōsilium i
hēt consiliū qdē sed iualidū:puer uero impfectū. Xeno fœmina in
phon in œconomico tradit Virū foris parare:fœminaȝ ualidum
domi parata custodire. ¶ Minoris distraxit. Minori pre
cio uēdidit. Verbum iurisconsul. de quo supra. ¶ Abdi
tamēto. Detractiōe ac deductiōe pcii,cōtraria sūt addi Additamētum
tamētū:alterū ab addēdo:alterū ab abducēdo:& q̄si ab
dicādo deriuatū. ¶ Tanto pstinauit. Tam magno pcio
emit:absoluta locutio. ¶ Inepte. In maritū satis dicaci Ineptus
ter. nā(ut ingt Crassus orator apud M.T.)quē nos ine
ptum uocamus:is mihi uidet ab hoc nomē hēre ductū:
q nō sit aptus:q tpis:q coȝ qbus cū ē uel dignitatis uel
cōmodi rōnem nō hēt:deniq; q in aliquo gñe aut incō
cinus aut multus est is ieptus eē dr:quo uitio cumula Græci non
ta ē eruditissima illa græcoȝ natio: itaq; q uim huius hñt uocabulū iepti
mali grēci non uidēt:nec nomē qdem ei uitio iposuerūt.
¶ Descendit in do. Ecce fallaciā e re natā:& subito inuē
tā:qua psuasus marit⁹ illū esse emptorē dolii credat nō
adulterū. ¶ Sedulo. Instāter:impense. diligēter dictū se Sedulo
dulo quasi sine dolo(ut iterpretat Donatus.) ¶ Mater
familias. Tanq̄ ad ignotā directa locutio. ut eā appella
tōe honorifica appellet. matrē familias appellat:de cui⁹
proprietate diximus suo loco. fuisset.n. suspiciosum, si
nomine proprio eam cōpellasset. id adde q i una fami
lia nō possunt plures appellari matresfamilias:sed una
tm:sed nec uidua hoc noīe:nec q̄ sine filiis ē uocari pōt.
¶ Multifariā. Mltis i locis:& ptib⁹. Antiq multifariā di
xerūt:q i mltis locis fari poterat.i.dici oīfariā ex oī pte.
¶ Hiantibus. Patulis. ¶ Homūtio. Homulus diminuti
uū ē:nec sine pbro. ¶ Actutū. Statim:sine mora. ¶ Aes
de ma. Qui æs.i.pecuniā de malo & maleficio ptā hȝ:is
pdigus æris eē solet:& i reb⁹ emēdis icuriosus:nā(ut ē
apd poetā nescio quē) male pta:male dilabūt:&(ut igt
Comicus nr)male ptū male dispit. est ergo sensus. Vo
lo igt diligēter extri sec⁹ eradere sordes dolii:ut ita itro
spiciā an sit futurū utibile:q̄ curiositas adhiberi haud q̄q̄

solet ab his qui æs de malo habent & diuitias possident malo modo partas:quales improbāt phi. ¶ Egregius marit⁹. Iro
nicos:sic illud Virgilia. egregiā uero laudē. ¶ Repsentem. Tibi præsenti dē:representare pecuniā est psentariam annume Scalptoriū
rare. ¶ Nudatus. Exuta ueste:ut cōmodius dolii intrinsecus sordes eraderet. ¶ Scabiē uetustā. Trāslatio ab homine:cuius Scabies
uetusta scabies excalpi solet:& eo instrumento quod scalptoriū uocant:effricari:quæ(ut ingt Cor. Celsus)quo aspior est agria
& prurit magis eo difficilius tollit. Talem scabiē agriā.i.feram græci appellāt:cum ex scabie pustulæ exoriant: a similitu Caries
dine sordes dolii uetustas:q̄si pustulosas scabiei nomine decenter expressit. ¶ Carios̨ test̨. Vetustissimi dolii:cariosa.n.(ut Cariosus
aū explicatū est)dicimus uetusta & putrilagine marcida:caries est uetustas & putrilago. Affranius. Nemo illa uiuit carie
cariosior. ¶ Occipit. Incipit. ¶ Bellissimus pusio. Pusum & pusionē dici puerū sat notū est:pusio Iuuenali est p puero pathi Pusio
co. Ciceroni & Apuleio pro eleganti adultero. Vale. quoq; dixit pusionē fuluianæ stolæ Clodiū adhærentē:signare uolens
fuluiam a Clodio dedolatā. Cuius erat uxor:scio codices aliq̄tos esse:in qbus non pusio legit sed pugio. M.T. in oratione
pro celio. Tecum semper pusio cum maiore sorore cubitauit.

hospitale munus obtulit, noxios religionis antisti-
tes ad discrimen uocari capitis. Hæc & alias si-
miles affanias frustra ablatranti, eos retrorsum ab-
ducunt pagani, statimq; uinctos in tullianum com-
pingunt, cantharoq; & ipso simulachro quod gere-
bam, apud fani donarium redditis, ac consecratis,
altera die productum me, rursum uoce præconis ue
nui subiiciunt, septemq; nummis carius, q̃ prius me
comparauerat. Philebus quidam pistor de proximo
castello præstinauit, protinusq; etiam frumento co-
empto affatim onustum pariter arduum scrupis &
huiuscemodi stirpibus infestum, ad pistrinum quod
exercebat, perducit. ibi complurium iumentorum
multiuii circuitus intorquebant molas ambage ua-
ria, nec die tantum, uerum perpeti etiam nocte pror
sus instabili machinarum uertigine lucubrabant p
uigilem farinam, sed mihi, ne rudimentum seruitii p
horrescerem, nouus dominus loca lauticia prolyxe
præbuit. Nam & diẽ primum illum feriatũ dedit, &
cibariis abundanter instruxit præsepium, nec tamẽ
illa ocii saginæq; beatitudo durauit ulterius. Sed die
sequenti, molæ (quæ maxima uidebatur) matutinus
adstituor, & illico uelata facie propellor ad incur-
ua spacia flexuosi canalis, ut in orbe termini circum
fluentis reciproco gressu mea recalcans uestigia,
uagarer errore certo, nec tamen sagacitatis ac pru
dentiæ meæ prorsus oblitus, facilem me tirocinio

¶HOSPitale munus. Annotaui in secundo commẽtario moris fuisse apud antiquos: ut hospitibus in hospitalia receptis:
Xenia mitterent xenia: hoc est munera hospitalia: quod & Victruuius eleganter memorat in sexto de architectura. Itaq; syria-
ci sacerdotes e re nato mendatio ita suum furtum excusant: ut dicant cybelem syriæ deę sorori suæ hospitio susceptæ cã
Affaniæ tharum dedisse pro xenio .i. munere hospitali. ¶ Affanias. nugas: uerba futilia: ac mera mendacia: a fando inclinata dictio
Neniæ qua Hieronymus & alii pleriq; utuntur. Nenias quoq; usurpant Sidonius & Hieronymus non longe ab hoc significatu
affaniarum. ¶ Ablatrantis. More latrantium canum uociferantes: potest & legi blacterantes: quod proprium est eorum:
Tullianũ q mẽdacia fũditãt & affanias iactãt. ¶ In tullianũ cõpin
gũt. In publicã custodiã coniiciũt. Lucian⁹ dixit εις τη
ειρκτην εμβαλλους .i. in carcerẽ coniiciũt: ex romão ritu
& uocabulo Tullianũ scitissime posuit: intelligi uolẽs
γενικως .i. carcerẽ. nã i carcere romão pars subterranea
dr̃ Tullianũ: ab eo q̃d additũ fuit a Tullio rege (ut do-
cet. M. Varro) cui subscribẽs Festus Põpei⁹ Tullianũ in
q̃t: q̃d dr̃ pars q̃dã carceris. Ser. Tulliũ regem ędificasse
aiũt Tullianũ. Salusti⁹ in catilina graphice describit his
uerbis: ẽ locus i carcere q̃d Tullianũ appellat̃: ubi pau-
lũ ascẽderis dep̃ssus ad leuã circiter .xv. pedes humi dep̃s
sus: eũ muniũt undiq; parietes: atq; isuper camera lapi-
deis fornicibus iũcta: sed inculta tenebris: odore fœda:
atq; terribilis eius facies est. Liuius quoq; Tulliani me
minit libro undetrigesimo scribens pleminiũ delegatũ
fuisse in Tullianũ ex senatus cõsulto. ¶ Apud fani do-
narium. Donaria dicimus dona proprie diis oblata: &
Donaria repositoria donorum: hic donarium ponitur pro loco
templi in quo reponuntur oblata: & ita donarium di-
ci docet Seruius grammaticus: sicut sacrarium dicitur
locus in templo ubi sacra reponuntur. Donaria quoq;
accipi pro donis docent testimonia eruditorum: & te-
statur Macrobius sic scribens in tertio saturnalium: or-
namenta sunt clypei coronæ & huiusmodi donaria.
Donarium autem & donum ex græco ductum est: q̃d
illi uocant δωρον. unde antidora dicta pro remuneratio
Antidora nibus: uerbum iuriscõsultorum: apud quos libro quin
to digestorum sic scriptum legimus: plane sic Antidora
acceperunt: dicendum est eatenus locupletiores factos
quatenus acceperunt: & uelut genus quoddã hoc esset
permutationis. Doron quoq; græci palmum appellãt:
Doron palmum unde tetradoron: & pentadoron lateres in structuris
ædificiorum nominãtur: nam quod est quoquo uersus
quatuor palmorum Tetradoron: quod quinq; penta
Tetradoron doron dicitur: publica opera pẽtadoro priuata Tetra
doro struebantur: auctores Victruuius & Plinius. Fa-
Pentadoron na uero dici templa notissimum est: siue a fando: quia
dũ põtifex maximus dedicat certa uerba fat̃: siue a fau
Fana no (ut Martian⁹ & probus grãmaticus prodiderũt) a fa-
Fanaticus no fanaticus dictus: qui circum fana furore uaticino afflatus bacchatur: & caput iactat: & per furorem responsa dat (ut
supra annotauimus) ex auctoritate iurisconsultorum ad edictum edilitium. ¶ Venui. Venditioni. ¶ Voce præconis. Præ
co prædicare solet quæ uenalia sunt: ut ante dictum est. Plautus: in eo astas lapide ubi præco p̃dicat. ¶ Præstinauit. Emit.
¶ Pistor. Lucianus: απεδεντο με ξενω ανθρωπω τον πλησιον κωμην οικουντι τεχνην εχοντι αρτους πεττειν. idest ad uerbum uendi
Mylon derunt me hospiti proximum castellum incollenti artem faciendi panes callenti. ¶ Affatim. Abundanter: & large. ¶ Pari-
ter. Lege per. ¶ Scrupis. Saxis: uiam scruposam lenticosamq; fuisse demõstrat: quam Lucianus dicit: οδε ον αργαλεαν. ¶ Ad
pristinum. Manifestus error ex literarum transmutatione: legendum enim est ad pistrinum: quippe signat se factum esse
iumẽtũ pistrinẽse: græci μυλωνα appellãt. Lucianus: εισαγει με εις τον μυλωνα. ¶ Multiuii. Elegãter multiuios circuitus dicit: q
multiplici reciprocoq; gyratu circa molã i pistrino fiũt a iumẽtis i orbẽ recurrẽtib⁹. ¶ Ambage. Ambitu: circuitu: gyro. Au
Vertigo soni⁹: cui subiugabo de malo₄ ãbagitus. ¶ Perpeti. Perpetua: & cõtinua. Plautin⁹ Sosia inq̃t noctẽ pepẽdi p̃petẽ. ¶ Verti-
Vertigosus gine. Rotatu: circũactiõe: motu orbiculato: a uertẽdo dr̃. Pli. in .ii. tradit mũdũ circũagi æterna uertigine: hic uertigines ca
pitis: ex q̃bus cũcta uerti uideñt: hic uertigosus mot⁹ i orbẽ factus: q̃lẽ Seneca & Salustius turbinũ motũ appellauerunt.
Lucubrare ¶ Lucubrãt. Ad lucernã cõficiebãt. Eruditi lucubrare dñr ad lucernã studẽtes: cõmẽtãtesq;. Quĩti. ait fuliginẽ lucubrationũ
bibẽdã oratori. M. T. in ep̃lis ad q̃tũ frẽm: refert se scripsisse ep̃la₄ ad lychnũ ligneolũ. Pli. auc. ẽ. quosdã scriptores face-
Rudimentum tissimos iscripsisse libros suos titulo lucubrationũ. ¶ Rudimẽtũ seruitii. Tirocinũ & nouitatẽ fuitutis pistrinẽsis: alibi ru
datũ dixit p̃ rudimẽto. Pli. rudimẽtũ lucis appellat initiũ uitæ. ¶ Loca lautiora. Alludere uẽ ad morẽ romano₄: q legatis
Laucia extera₄ gẽtiũ locũ p̃bebãt & munera mittebãt: q̃ laucia dicebanẽ: q̃dã lauticia appellãt: sup hac re in lib. annotationũ: lauti
Lauticia ciã epula₄ magnificẽtiã dñt: lauticia appellat̃ farina ex tritico aq̃ cõspsa. ¶ Molæ adstituor. Ad molã maximã circũagẽdã li
gat⁹ apponor statuorq;. ¶ Velata facie: ꝗ hodieq; fit: ut pistrinẽsi iumẽto facies ocliq; uelent̃: ne uertigie uexet̃. Lucian⁹: δησαντα
Errones planetæ τα ομματα μου εμπεσοντες αυτω υποζευγνυουσι μετα κωπιντης μυδε νο .i. uelamie oclos meos cõuelãtes subligãt me ad mãubriũ
molæ. ¶ Recalcãs uestigia: p̃ q̃dã euidẽtiã: & illustrationẽ totũ ꝗ negociũ graphice depictũ subiicit oclis lecto₄: ut nõ tã le
Tirocinium gẽ q̃ uidẽ uideant̃. ¶ Errore certo. decẽter dcm̃: sic planetę uagari dñr errore certo: uñ errones a nigidio nũcupãt: quo₄ di
Tirocinatio scurs⁹ erratic⁹ ẽ: s₃ stat⁹: & certi limitib⁹ iclusus: nec. n. sidera ulla errãt min⁹ illis. ¶ Tirocinio. Rudimẽto: p̃mordioq;. Tiroci
natio alio noĩe dr̃: ꝗ Tirocinio adolescẽtulo₄: q togã purã iduebãt: & i foro eloq̃ntiã auspicabãt: scripsi apd̃ Suet. i. ii. c̃mẽ.

¶Disciplinæ

DISciplinæ. Alludit ad Tirocinũ noui militis: q Tiro nõiat:q disciplina militari istitui solet:ut docet Vegetius. ℣ Machinas uidissem. Lucianus: εγωδὲ ει πισταμην οποσκρηα γειν ποδέδεακησ μαθων ego sciebã queadmodũ molas circũrotari oporteret sæpe id exptus. ℣ Legatũ iri existimabã: ingt ut me legarẽt: amãdarẽtq ad aliũ leuiorẽ laborẽ subeundum uel ociari sinerent in pabuli sagina: sermonis elegãtiã attẽde in eo qd ait legatũ iri: cibatũ iri. ℣ Baculis armati: Lucianus: λαβοντεσ πολλοιτασ ευδὲ ον βακτηριασ περι ισ ταυτα με. i. multi baculos ĩtus capiẽtes me circũsteterũt. Mar. Tul. in orõne pro cecina subtilr docet armatos dici nõ solũ q scutis telisq parati armati sunt: sed eos ẽt: q glebis aut saxis aut fustibus istructi fuerit. Paulus quoq iuriscõsultus titulo ad legẽ iuliam de ui publica: armatos ingt eos accipe debemus: q hñt tela: & aliud qd nocere possint. Quin etiã titulo de uerbo℞ significatiõe (ut scri. Caius) armo℞ appellatio non utiq scuta & gladios & galeas signat: sed & fustes & gladios & lapides. ℣ Plagas igerẽtes aceruatim: græce dixit Lucianus: παιουσιν αθροαι τη χειρι ωστε με υπο τησ πληγησ ωσπερ στρομβον εξαπινησ στρεφεσθαι. idest feriũt me aceruatim: ut dolore plaga℞ repẽte instar rotæ uel trochi circũrotarer. ℣ Turbulẽtant: exagitãt: uexãt: perturbãt. ℣ Teniæ sparteæ. Tenã sparteã accipe p uiculo siue helcio: quo illigat⁹ circa molas pistrinẽses discurrit: nã solet sparto qd iũci gen⁹ ẽ talis Tenia uinculũq cõtexti. Tenia ãt pprie dr uitta℞ extremitas: ut docet Ser. enarrãs illd Virgilianũ: fit logæ Tenia uittę: hic accipit p tota fascia & ligamẽto. Metaphoricos dixit Pli. frequẽtes qppe teniæ albicantis uadi carinas territant. ℣ Obirẽ. Adirẽ: suscipere: pagerẽ. ℣ Sectę cõmutatione. Trãslatio a phis: ab una secta ad alterã trãsfugiũt. Lucius q pus exps & ignarus opis pistorii uidebat: mox excitat⁹ plagis cœpit sciẽter circũagere rotas pistrinẽses: & ita secta ignauiæ ad sectã idustriæ subito trãslat⁹ cõmouit risum circũstãtib⁹: pterea sectę nomẽ bñ qdrat illi q sectat discursus mltiuios ĩ mola pistrinẽsi circũagẽda. ℣ Defectũ. Exhaustũ: debilitatũ: & labore deficiẽtẽ: talẽ refectio refocillat: apd Pli. remedia sũt plima defectis medẽtia: sic. n. resolutos uocãt: & ai defectu laborãtes: de qb⁹ aliubi plura. ℣ Helcio sparteo dimoto: mõ Teniã sparteã: mõ copulã sparteã: mõ helciũ sparteũ: mira uarietatis elegãtia appellat: ĩtelligi uolẽs tot uocabulis: id uiculi gen⁹: & nex⁹ quo iumẽta capistrata trahũt machinas: & circũrotant molas: helciũ dici põt qsi tractoriũ istrumẽtũ a uerbo græco ελκυω siue ελκω qd signat traho: ide helciarii dci: q trahũt funibus nauigia aduerso amne. Mart. nec clamor ualet helciario℞. Sidonius optio epitheto curuos uocat illo hẽdacisyllabo: curuo℞ h cor⁹ helciario℞: iponit ergo helciũ iumẽtis p adminiculo tractorio: uñ nomẽ: tractoria organa appellat Victruui⁹ machinas qb⁹ onera ptrahunt. ℣ Indignus.

Armati q

Turbulen tat

Tenea spartea

Secta

Defecti

Helcium sparteum

Helciari

Tractoria organa

disciplinæ præbui. Sed quamq̃ frequẽtẽr cum inter homines agerem, machinas similiter circumrotari uidissem, tamen ut expers & ignarus operis stupore mẽtito defixus hærebam, quod enim rebar, ut minus aptum, & huiusmodi ministerio satis inutilem me ad quempiam aliũ utiq leuiorem laborem legatum iri, uel ociosum certe cibatũ iri. Sed frustra sollertiam dãnosam exercui, cõplures. n. ptinus, baculis armati me circũsteterũt, atq ut erã, lumib⁹ obtectis secur⁹, ẽt nũc repẽte signo dato, & clamore conferto, plagas ingerẽtes aceruatim, adeo me strepitu turbulẽtãt, ut cũctis cõsiliis abiectis, illico scitissime teniæ sparteæ totus innixus, discursus alacres obirem, hac subita sectæ commutatione, risum toto cœtu commoueram, iamq maxima diei parte trãsacta, defectũ alioqn me helcio sparteo dimoto, nexu machinæ liberatum applicant præsepio. At ego quamq̃ eximie fatigatus, & refectione uirium uehementer indigus, & prorsus fame perditus, tamen familiari curiositate attonitus, & satis anxius, postposito cibo qui copiosus aderat, inoptabilis officinæ disciplinã cum delectatione quadam arbitrabar, dii boni quales illi homunculi uibicibus liuedinis totam cutem depicti, dorsumque plagosum, scissili centunculo magis inumbrati, quam obtecti, nonnulli exiguo tegili tantummodo pubem intecti, cuncti tamen sic tunicati, ut essent p pãnulos mãifesti, frõtes lrãti,

Corrige idig⁹: h ẽ idigẽs cibo ad uires reficiẽdas & corp⁹ roborãdũ. ℣ Familiari curiositate: mihi ppe & peculiari (ut igt Seneca) curiosũ nob nã dedit igeniũ: sępe tñ h curiositas (aucto. Fulgẽtio) piculo℞ germana detrimẽta suis amatorib⁹ nouit mags pturire q̃ gaudia. ℣ Inoptabil. Inamabil: mimeq desyderabil. ℣ Arbitrabar. Spectabã: ɔtẽplabar. Quales illic homũculi: descriptio ẽ speciosa officinę pistrinẽsis istriq pistorii: pistorio istro legato: ut igt Pau. iuriscõ. pistores iesse uideri pñt: nã istri appellatiõe euos quoq cõtineri cõstat. ℣ Vibicib⁹. Vibices sũt plaga℞ notæ: uerberũq uestigia ĩ corpib⁹: dcẽ q ui fiũt: hic p decẽtẽ trãslatiõnẽ dixit Persi⁹: si puteal mlta caut⁹ uibice flagellas. M. Cato. ĩ li. q de falsis pugnis script⁹ ẽ: ita cõqrit: ubi societas: ubi fides malo℞: isignitas iurias: plagas: uerbera: uibices: eos dolores: atq carnificinas p dedec⁹ atq maximã ignominiã te facẽ ausũ eẽ. ℣ Liuedinis. Liuor: legim⁹ apd Solomonẽ ĩ ecclıastico: qd flagelli plaga liuorẽ fac: apd Pli. inũera medicamẽta ĩtercisim tradunt ad liuẽtia & sugillata: sũt ãt sugillata. Idẽ pene qd uibices: uestigia. s. ex uerberibus & ɔtusis: q̃ grece dñr υπωπια. ℣ Depicti cutẽ. Depictã cutẽ hñtes figurata locutio: cõsilr ẽ illd Plau. ĩ epidico: ex tuis uerb meũ futuro℞ coriũ plchrũ pdicas: quẽ appelles atq Zeusis duo pigẽt: pigmẽtis ulmeis. ℣ Plagosũ. Plagis plenũ & pgnãs: aliter Ora. plagosũ appellat orbiliũ grãmaticũ: uidelz a sęuitia uerberãdi: plagisq ĩ discipłos igerẽdis. ℣ Cẽtuculo. Veste uiliore: de h ĩ prio cõmẽ. copiose diligẽterq pscripsim⁹. ℣ Magis inũbrati. Lib. i. cõsilr dixit: scissili palliastro semiamict⁹. ℣ Exiguo tegili. Annotãdũ ẽ noue positũ Tegile eẽ p subligaculo tegumẽtoq uerẽdo℞ a tegẽdo ducto uocabulo. Pli. tradit Tegulo harũdinũ domos a septẽtriõalib⁹ pplis opiri: ubi tegulũ accipit p tegumẽto opimẽtoq domo℞. Tegillũ dixẽ ueteres p diminutione p tecto: uelamẽta ãt gẽitaliũ mltiiugis uocabul dici aliubi ãnotauim⁹: nãq subligar: subligaculũ: cãpestre: succĩtoria: pizonata: fœmĩalia: femoralia: braccę: & dictiõe apuleiana Tegile dñr: tali ãt Tegili hodieq oparios pistorios ĩ pãe cõficiẽdo uti uidem⁹ uerẽda tm cõuelãtes reliquo corpe nudato. ℣ Pubẽ ĩtecti. Intectã uelatãq pubẽ & uirilia hñtes p elocutionẽ figuratã Lucio nr̃o p q̃ familiarẽ. ℣ Mãifesti. Cõspicui: tãq̃ nullo uelamẽto tecti forẽt. ℣ Frõte. lrãti. Hñtes ĩ frõte notas lrãrũ cauterio iustas: q̃ pœna affici solet fu⁹ ob noxã. Antiq stigmatias: & stigmaticos uocãt pũctos notis: & lrĩs ĩscriptos ĩ frõte iustosq. Pli. ĩ. xviii. tales ɔnotãs ɔcẽter igt: atq nũc eadẽ illa uicti pedes dãnatę man⁹ ĩscripti uult⁹ exercẽt. Iuue. stigmaticũ ɔsignat cũ ait: Tũ fœlix quotiẽs aliqs tortor uocato Vrit ardẽti duo pp lĩtea ferro: au. ẽ M. T. Alexãdrũ pherẽũ cũ ad uxorẽ ĩ cubiculũ uẽiret solitũ pmittẽ fuũ stigmaticũ: cõpũctũ notis thraiciis. Districto gladio obmetũ: Aristophães facetissime dixit ppls samio℞ ẽlrat⁹: alludẽs ad stigmata frõtib⁹ iusta: atheniẽsib⁹ captiuis samũ noctuã ĩ frõtib⁹ iusserũt par pari repẽdẽtes.

Vibices

Liuedo

Liuor

Sugillata

Plagosus

Tegile

Tegulum

Tegille

Campestre

succintoriũ

Stigmatice

Stigmatici

Samii lrãti

Noctua in frontibus atticorum.

CCAPillũ semirasi.Habẽtes capillos ex parte rasos:nã eoꝝ est q manu mittunt caluos fieri:& raso totõ capillicio pileũ
Annulati pedes cape:tãq̃ tẽpestatẽ seruitutis effugissent:ut naufragio liberati solebãt. ꝑ Pedes ãnulati.Decẽter positũ ꝓ cõpediti uiculati,
q:tãq̃ cõpedes & uicula sint ãnuli pedũ.Pli.dixit uincti pedes:sic & Mar.ãnulos ꝓ uinculis posuit:q scribẽs de illo q cõpe
des Saturno dedicauerat scite ingt:Has dedicat cathenas Saturne tibi zoilus ãnulos priores,Pli.in.xxxiii.annulũ Prome,
thei ferreũ ĩtelligi uoluit uinculũ fuisse nõ gestamẽ.ꝑ Lurore.Pallore:& lurido colore deformati. ꝑ Palpebras adesi.q̃si
habẽtes palpebras adesas:corrosasq; ex calligine.ꝑ Male lumĩati.Male oculati.ꝑ Puluisculo ꝑsperſi.Pugiles lucratoresq;

& capillum semirasi,& pedes annulati,cum lurore deformes,& fumosis tenebris uaporosæ calliginis palpebras adesi,atq; adeo male luminati & in modũ pugilum,qui puluisculo persperſi dimicant,farinulento cinere sordide candidati.Iam de meo iumentorio contubernio quid uel ad quem modum memorem?quales illi muli senes, uel cantherii debiles?circa præsepium,capita demerſi contruncabãt, moles palearum ceruice cariosa uulnerum putredine,follicantes nares languidas aſſiduo pulsu tussedinis hiulci pectora copulæ sparteæ tritura cõtinua exulcerati costas perpetua castigatione oſſium tenus renudati, ungulas multiuia circuncisione i enorme uestigium porrecti,totumq; corium ueterno atq;

apđ antiquos in exercitatiõe palęstrica:& lucratiõe pul
uerẽ ĩspergebãt corꝑibus:qui græco uocabulo a tactu
aphe noĩat:de quo epigrãmatista:& flauescit aphe.Se,
neca lib.vii.epſaꝝ moraliũ elegãter & scite sic scri.To,
tũ athletaꝝ fatũ in illo die ꝑpeciendũ fuit : a ceromate
Aphe nos aphe excepit:in crypa neapolitana:q̃bus uerbis de
cẽtiſſima q̃dã trãslatione:nec satis cognobili signãt duo
ĩcõmoda ĩter se cõtraria luti & pulueris se simul ꝑtuliſ
se:& post cœnosam fœdationẽ uolutatu pulueris agita
tũ:nã ceroma ꝓ luto:aphen ꝓ puluere decẽter posuit.
Ceroma Quod utrũq; uocabulũ athleticũ est:siq̃dẽ ceroma un,
guẽtũ est: ex luto oleoq; cõmixtũ:quo athletę ꝑuncti
corpa exercebãt.Cuius Pli.Mart.Iuue.Hieronymus:&
Harena palęstritarum cæteri meminerũt:aphe puluisculũ est siue harena pa,
læstritaꝝ ad corꝑis inſꝑsionẽ:tãq̃ mẽbra robustiora fie,
rẽt eo adminiculo.Oui.luctã Herculis acheloiq; descri,
bẽs ait:Inq; uicem fuluæ tactu flauescit harenæ. Luca.
quoq; huius harenæ palæstricæ cõmeminit.In certami,
ne Herculis & anthei scribẽs.Auxiliũ mẽbris calidas in
fudit harenas.Suetonius tradit Neronẽ alexãdrina na
ui puluerẽ luctatoribus aulicis aduexiſſe. Quin ẽt Pli.
nr̃ in.xxxv.refert harenã e Nilo tenuiſſimã peti solitã ad debellãda corpa palæstræ studiis:inde patrobio Neronis princi,
pis liberto aduehebat:qn & Leonato & Crathero & Meleagro Alexãdri magni ducibus sabulũ hoc palæstræ cã depor,
Aconiti uicit tabat: huiusce rei mẽtionẽ q̃dã tenus facit & Plutar.in Alexãdro apud græcos qđ notabile est:ꝓuerbii loco dr̃ aconiti ui,
cit:quotiẽs qs sine labore uicerit & sudore.Aconiti.n.signãt citra puluerẽ:quo pugiles in athletico certamine ꝑspsi depu
gnãt:Pausanias tradit athletã Dioreũ uiciſſe aconiti:qđ Pli.nr̃ interꝑtat citra pulueris tactũ:sic scribens in.xxxv. Alcima,
chus Dioxipũ:q Pãcratio olympiæ citra pulueris tactũ qđ uocãt Aconiti uicit: cũ igit luctator sine puluere luctat:ea le,
Locus Gelii uis & incruẽta pugna hr̃i solet:ex hac doctrina fit ut locũ apud Au.Gelliũ sic emẽdẽ:quẽ pleriq; oẽs ĩcuriose negligẽterq;
trãsmittũt:nã lib.v.noctiũ atticaꝝ sic scriptũ legit:ouãdi cã est cũ deditione repẽte facta in puluere:ut dici solet:icruentaq;
uictoria obuenit:qđ est in puluere ut dici solet:nimiꝝ(ut ego sentio)ĩtelligi uoluit ꝓuerbialẽ hãc græcã dictionẽ aconiti.
ideoq; existimo ita corrigẽdũ sine puluere:ut dici solet.id .n.significat aconiti:& ita uerba Gelliana cũ ritu uerboꝝ uetu,
sto cõueniũt:ecõtrario coniti uicit dr̃ apud eosdẽ græcos quotiẽs cũ labore & sudore uictoria paritur: coniti.n.significat
cũ puluisculo:& pulueris palæstrici ĩspersione:illud quoq; hoc in loco adnotãdũ conisteriũ esse in structuris palæstrarum
Conisteriũ mẽbrũ:quo palæstritæ puluisculo flauescẽtes luctã exercẽt:a conis q est puluis dictũ conisteriũ:cuius meminit Victruuius
in.v.conuerrere cũ puluisculo:ex Plautina ꝓuerbiali locutione est totũ auferre & nihil prorsus relinquere . Metaphora
Cõuerrere cũ puluisculo sumpta a cõuerritore scopario:qa cœna uerrẽs pauimentũ reliquias oĩs ciboꝝ cũ puluere colligit cõuerritq;.Puluisculũ
neutro gñe & masculino usurpari iuenies apud auctores idoneos.ꝑ Cãdidati.Iocularit er alludit ad cãdidatos:hoc ẽ pe,
titores magistratuũ:q cãdidatoriũ munus in toga cãdida obibãt:de quo suo loco satis multa.ꝑ Iumentorio contubernio.
Hoc est de iumẽtis meis cõtubernalibus:trãslatio sumpta a militari cõtubernio.ꝑ Cãtherii.Equi uiliores excastrati.Cã,
Palea therinũ hordei gen⁹ uocãt scriptores rusticatiõis.ꝑ Moles.Fasces:& aceruos.Pli.palea ingt plures gẽtiũ ꝓ fœno utũtur:
melior ea q̃ tenuior minutiorq; & pulueri ꝓprior:ideo optima e milio:ꝓxima ex hordeo:pessima ex tritico:ꝑterq̃ iumẽ
Cariosi artus tis ope laborantibus.ꝑ Cariosa.Erosa:attrita:putrescẽte:cariosi artus dr̃ a Hiero.senio & ętate lõga cariosi & putridi.
ꝑ Follicãtes nares.Instar folliũ reciproco spiritu nares agitãtes.Hiero.caligas monachoꝝ follicãtes decẽtiſſime dixit:ꝑcal
Follicantes caligæ ceis laxis atq; enormitate flacẽtibus:q̃les hippocritę gestãt:ut cõtẽptores hũani cult⁹ eẽ uideant.ꝑ Tussedinis.A tussi tus,
sedinẽ nouator uerboꝝ graphic⁹ Luci⁹ nr̃ decẽter ĩflexit:formauitq;.idẽ ãt signãt tussedo qđ tussis siue ꝑtussis:nãq; a Se
Tussedo neca dr̃ ꝑtussis cõtinẽs tussis:& ĩueterata:q̃ uix unq̃ elidit:q̃ nõ paꝝ multi cõficiunt.ꝑ Hiulci pectora.Habentes pectora
Pertussis hiulca:hoc ẽ patẽtia diruptaq;:ꝙ ex tussis agitatu & pulsu solet accidere:uerbũ uet⁹ ẽ hiulcare:qđ signãt apire ac discide
Hiulcare re.Catullus ęstus hiulcat agros.Diomedes grãmaticus hiulcos uersus dici quosdã autumat q exiles sũt,& q̃si ĩ media ꝑte
Hiulci uersus hiãtes & apti:itidẽ hiulca orõ dr̃ diſſoluta & hiãs.nec satis diligẽter coagmẽtata.ꝑ Copulæ tritura.Helcii & uiculi attri,
tu:quotidie uisunt talia iumẽta ceruicib⁹ exulcerata:& collo detrita:ob iugũ uinculũq; tractorium.Mart.eleg ãter recuti
Hiulca orõ ta mullæ colla dixit:q̃ tritura rupta erãt:& exulcerata.sic.n.ingt nec ruptæ recutita colla mullæ.copula uiculũ colli signi
Copula ficat.sic & Oui.copula detrahit canib⁹.Plaut⁹ pluratiuo nũero copulas posuit ꝓ loris duplicib⁹:ad colligãdũ ac uerberã,
Copulæ pro loris dũ accomodatis:sic.n.ait ĩ epidico.Quæritãt me.In mãib⁹ gestãt copulas.ꝑ Oſſiũ ten⁹.Vsq; ad oſſa:& mõ ten⁹ ẽ aduerbi
um.nã(ut ingt Serui⁹)si eẽt ꝓpositio abltõ cohæreret. Veꝝ:ut auc.ẽ Prisc.in.xiiii.ten⁹ τοαχρισ signãt:qđ sine dubio aduer
Tenus biũ ẽ:& hoc quoq; ĩter ꝓpositiões annumerãt:qđ nõ solũ abltõ:sed ẽt gtõ casui.Vir.more gręco adiũgit : ut in.iii.geor.Et
cruꝝ ten⁹ a mẽto palearia pẽdẽt.sic & Pli.ingt de pictore quodã corpoꝝ ten⁹ curiosus. ꝑ Costas castigatiõe. Plau.costæ
occalluere plagis.ꝑ Vngulas porrecti.Hñtes ungulas exporrectas extẽsasq; ĩ uestigia ꝑgrãdia:ob circũcisionẽ mutilatio,
nẽq; factã ex ãbagib⁹ pistrinẽsib⁹:plus dixit Plau.ĩ asinaria sic scri.nẽpe eos asinos ꝑdicas uetulos claudos:qb⁹ subtritę ad
Vetern⁹ letarchus fœmina iã erãt ungulæ.ꝑ Coriũ exaspati.Hñtẽ coriũ scabiosũ exasperatũq;:ex locutiõe Apuleio usitatiſſima:ueternũ grã,
matici apđ poetas pigriciã & torporẽ ĩterꝑtant:ẽ ãt ꝓprie marcor:& ĩexpugnabilis pene dormiẽdi neceſſitas:lethargũ grę
Subetia ci noĩant:recẽtiores medici subetiã appellitant:q̃uis ex Auicẽnæ distinctione nõ nihil ĩter se differant:quidam hydropisin
Veternosus hoc est aquam intercutem ueternum esse dixerunt:& Cato ueternosum hydropicum intelligi uoluit : cum ait.uetero,
sus q̃ primum bibit tam plurimum sitit:alias ueternosus dicitur:qui graui premitur somno.

CScabiosa

¶SCAbiosa macie. Exiguitas cibi(ut Columella auc.ē in.viii.)maciē:macies aūt scabiē facit. ¶Familiæ. familiā hic decēter posuit pro iumētis pistrinēsibus:q̄ sunt in famulatu pistoris:& familiā q̄si pistoriā cōficiūt. ¶Veteris lucii. Q̄ ñ.s.iter hoies Luci.nr̄ agebat hoiem. ¶Mœrebā. Lugebā. ¶Trusum. Impulsum:īpactūq̃:trudes dñr nautica instra:q̄bus nauigiū inhærens saxo trudi & retrorsum reuocari pōt. ¶Et agūt & loquunt. Quis.n.corā asino cunctaret libere & agere & loqui:q̄cunq̃ aio collibuissent:corā hoie & dicere & facere erubesceret:hic est illud apud Senecā: Macrobiūq̃ scite ac sententialr̄ celebratū. Sic loq̄re cum deo tanq̄ hoies audiant. sic uiue cū hoib us tanq̄ deus uideat. Ianitores cōscientia nr̄a opposuit: sic uiuimus ut cōspici nolimus:& ob hoc oculos hominū aures q̃ uitamus:bona uero ↄsciētia turbā aduocat: proinde sapiētissime dixit Seneca. si honesta sunt q̄ facis oēs sciāt:si turpia qd refert neminē scire:cum tu scias:o te miserū si cōtēnis hūc testē. Idē alibi p̄cipit:cū Catonibus cū læliis esse uiuendū: corā.n.talibus peccare erubescimus. ¶Diuinus auctor. Homerū signat. ¶Summæ prudentiæ uirū. Poetæ(ut testis est Stra.in.i.geographiæ)heroas illos singulari p̄ditos sapiā fuisse declarant:q multa pagrātes loca lōgis uagabant erroribus. In amplissima.n.laude ponūt multorū mortaliū urbes uidisse & mores multiiugos agnouisse. Nos in libello ↄuerbiorū ↄdidimus nosse mores multarū nationū:& uariorū ↄplorū ritus:partē esse prudētiæ. hic Homerus Vlyssem prudētissimū ostēdere cupiēs odyssēā sic auspicat. ανδρα μοι εννεπε μουσα πολυτροπον. Q̄d Oratius ita īterp̄tatus est Dic mihi musa uirū captæ post tēpora Troiæ Qui mores hoīum multorū nouit & urbes. ¶Obitu. Aditu:& accessu. ¶Cognitu. Cognitiōe. ¶Gratias memini. Ingratissimus est(ut inq̄t Seneca) q beneficiorū obliuiscit:dicit Apuleius se asino suo plurimū debere:& q̄d debebat meminisse:ↄpterea q̄d sub asinino regimine multū cognouit:quorū cognitu si nō prudētior:saltē multiscius sit effectus:multiscius aūt nominat q multa scit & multa cognouit. græce dr̄ πολυιστωρ. quo cognomine multos cognominauit antiq̄tas: & in primis Appion īris hō multis p̄ditus. Polystor est appellatus q̄si multiscius:in Apologia Lucius nr̄ Homerū multisciū noiat. ¶Suaue cōptā. Suauiter ornatā. nomē pro aduerbio est:pōt cōgruēter legi cōpertā: ut codex manu scriptus hēt. ¶Pistor iste. Lucianus nullas id genus egressiōes īterserit:nullas fabellas īterponit: q̄bus Lucius nr̄ oppido:q̄ iucūde asinū suū uenustauit: q̄bus aīi aures q̄ lectorū mire reficiunt:ut semp recētes erigant:nec unq̄ satietate lāguescant:adeo aūt nitidus: adeo facetus est in fabellarū narratiōe:ut μυθοποιος ut fabulator merito dici posse uideat. ¶Suū fecerat. Iuxta illud Nā q̄d emas possis dicere iure tuū. ¶Apprime. Valde:īpense:apprimū dicimus lōge primū. Liui.odyssea ibi deniq̃ uir sūmus apprimus. ↄnūciat aūt hæc dictio media acuta:a Virg. dcm:flos apprima tenax:ubi apprima ponit ↄ maxime & apprime:nomē ↄ aduerbio. Claudius q̄drigarius cūprime dixit ↄ apprime:quod & Gellius ānotauit. ¶Pœnas extremas thori. Suppliciū extremū cōiugalis thori & pœna maxia est uxor mœcha acp̄stituta:q̄ infœlicitate hoi marito nil ifœlicius:quā pestē pestilitatē q̄ dii a thoro nr̄o ↄcul elimēt:atq̄ auerruncēt. ¶Hercules. Certe:iusiurādū asseuerātis est. ¶Nec unū uitiū deerat. Nemo q̄squā tam efferis est moribus:q̄n faciat aut dicat nō nunq̄ aliq̄d q̄d laudari queat:uñ hic antiq̄ssimus uersus uice prouerbii celebratus est. πολλακι και κηπορος ανηρ μαλα καιριον ειπεν. i. Sæpe ēt ē olitor ualde opportuna locutus:sed.n.qui oī in re atq̃ oī tpe laude oī uacātis illaudatus est:isq̃ oium pessimus deterrimus q̃ ē:talē hāc pistoris uxorē fuisse demōstrat. Cui nulliū uitiū deerat:nulla res laudabilis aderat:q̄ ex oībus flagitiis cōpacta erat & cōglutinata. ¶Vt in quādā latrinā. Sicut in latrinā cōfluūt sordes oēs & feculētiæ. Ita in aīum mulieris nequissimæ cōfluxerūt oia flagitia:q̄ in sexū muliebrē cadunt:q̄ plurima menti fœmineæ nā dedit. In secūda parte tauri q̄cūq̃ habuerint horoscopū baiulabunt stercora latrinas q̄ purgabūt. ¶Sceua sæua. A generalitate trāsit ad specialitatē. nā postq̄ dixit oia flagitia fœminæ sup esse:nūc specialr̄ percensens duo cūprimis crimina criminosissima enotat in fœmina:uidelicet q̄d sinisteritate:& q̄d sæuitia esset p̄dita:uocabula sunt ↄnūciatu nihil differentia:cū significatu & scriptura lōge dissideāt. nā sceua ↄ se significat sinistrā:hoc est ominosam & sinisteritatis plenā:uis scire q̄d sit sinisteritas:dispic q̄d sit dexteritas. nā sicut dexteritas in hoie laudabilis est. Ita ecōtrario sinisteritas reprēsibilis. Liui.tāta inquit inerat comitas Scipioni:atq̃ ad omnia naturalis ingenii dexteritas:ut hostem facunde alloquendo sibi conciliaret:& hoc cum laude dictum:contra cum uitio scribit Plinius in epistolis:pleriq̃ dum uerentur ne gratiæ potentium impartiri uideantur:sinisteritatis atq̃ etiam malignitatis famam consequuntur:sceuam σκαιαν. idest sinistra nominari tradunt:hinc Mutius sceuola cognomen traxit:quoniam exusta dextra deinceps sinistra usus est:& ensem sibi a rege Porsena redditum leua manu recepit:& hoc est quod intelligi uoluit Liui. sic scribens. Mutio postea sceuolæ a clade dextræ manus cognomentum inditum. Ridiculi sunt illi qui sceuolam quasi sceuientem in uolam dictum esse autumant. Sceuam antiqui dixerunt: qui sinistra esset agiliore q̄ dextra: quales multi quotidie conspiciuntur: quo in significatu accipitur apud Vlpianum sic scribentem ad edilitium edictum. Sciendum est sceuam non esse morbosum uel uitiosum:præter q̄ si imbecillitate dextræ ualidius sinistra utatur:sed hunc non sceuam:sed mancum esse. Sceua ergo fœmina sinistra ominosa:& sinisteritatis uitio infecta significatur:sæua uero crudelis & sæuitia gestiens:alias sæuus pro magno ponitur. Idq̃ cum laude:ut sæuus ubi eacide telo iacet Hector.

scabiosa macie exasperati, talis familiæ funestum mihi etiam metuens exemplum, ueteris q̃ Lucii fortunam recordatus, & ad ultima salutis me tandem trusum, summisso capite mœrebam. nec ullum uspiam cruciabilis uitæ solacium aderat, nisi quid īgenita mihi curiositate recreabar, dum præsentiam meā paruifacientes, libere quæ uolunt omnes, & agunt & loquuntur, nec immerito priscæ poeticæ diuinus auctor, apud graios, summæ prudentiæ uirum monstrare cupiens, multarum ciuitatum obitu, & uariorum populorum cognitu, summas acceptum uirtutes cecinit. Nam & ipse gratas gratias asino meo memini, quod me suo celatum tegmine, uariisque fortunis exercitatum, & si minus prudentem, multiscium certe reddidit. Fabulam deniq̃ bonam præ cæteris suaue comptam ad aures uestras afferre decreui, & en occipio. Pistor ille qui me precio suum fecerat, bonus & alioqui uir & apprime modestus, pessimam & ante cunctas mulieres longe deterrimam sortitus coniugem, pœnas extremas thori larisque sustinebat, ut Hercules eius uicem ego quoq̃ tacitus frequenter ingemiscerem, nec enim uel unum uitium nequissimæ illi fœminæ deerat. Sed omnia prorsus ut in quandam cœnosam latrinā, in eius animū cōfluxerāt flagitia, sceua, sæua,

Macies scabiem facit
Trudes
Loq̄re cū deo tanq̄ homo audiat
Cū catonibus uiue
Sapia est cognitio nationum
Multiscius
Polystor
Apprime apprimus Cūprime
Sceua
Dexteritas Sinisteritas
Sceuola a sinistra dictus
Sceua apud iurisconsultos
Mancus
Sæuus

Ebriosus ¶VIRIOsa. Appetens uiri:& p hoc libidinosa.¶ Ebriosa. Differt ebrius ab ebrioso. Ebriosus enim dicitur:qui ebrietati
Ebrius obnoxius est & deditus:ebrius uero qui interdum temulentus est:potest.n.ebrius esse non ebriosus:& qui ebriosus est:
Peruicacia sæpe extra ebrietatē esse.¶ Peruicax. Attēde puicacē & ptinacē dici in uitupatione simulq; reprēdi:cū tñ grāmatici scribāt
Pertinacia puicatiā esse iterdū bonaq; req; pseuerātiā:ptinaciā semp malaq;. Quod actius poeta in myrmidonibus obseruat his uer
bis. Tu ptinaciā hāc esse pdicas:ego puicaciā dici uolo. nam puicacē dici me eē facile patior:ptinacē nihil moror: hæc fortes sequit:illā indocti possident. M. T. ait ptinaciā iter uitia reputari esseq; pseuerātiæ finitimā. Cōtra apud Liuiū: Senecam: Curtiū: Oratiū:cæterosq; classicos scriptores iter-
Pertinax dū ptinax dr cū laude:& ptinax uirtus:ptinax bonitas
M. V. ptinaciā a ptēdēdo dictā eē refert: nā in quo non
debet ptēdi & ptēdit eā ptinaciā esse.¶ In sumptib⁹ fœ
dis. Quis nescit fœminas i turpibus desyderiis eē sum-
ptuosas? icultu corpis esse pfusissimas:dū pigmēta co-
emūt:dū nulli rei parcūt:ut matrōa adultero placeat.
Immo iterdū pruritu libidinis existimulatæ tota patri
monia cōgerūt in subactorē. Tūcpdiga nō sentit pere
untē fœmina cēsum. Tunc(ut inqt Satyricus)grauis ē
rōnib⁹.¶ Hostis pudicitiæ. Cor. Tacitus de popea scri
bēs sic refert:famæ nunq̄ pepcit:maritos & adulteros
nō distinguēs:cui mulieri cūcta alia fuere pter honestū
aīum:celebratus est uersus ille in uxorē Macrini ipera
toris Cētū nam mœchos passa est cētūq; rogauit. Iulius
Firmicus multas memorat ganituras:q̄ fœminas psti-
tutissimas nūdinato pudore pficiūt.¶ In uicē certæ re-
ligionis. Sensus est:uice religiōis sinceræ & ueræ nouū
deū sese colere simulabat:quē illa unicū & p cūctis ue-
nerandū esse asseuerabat:sub quo sanctitudinis noīe li
bidinabat adulteris mācipata.¶ Coniūctis. Legēdū est
cōfictis:hoc est simulatis emētitisq;.¶ Vacuis. inanib⁹:
& futilibus.¶ Matutino mero. Pli. scri. in. xiiii. principa
tu Tiberii Claudii institutum esse ut ieiuni biberēt:po-
tusq; uini antecederent cibos. idem in. xxiii. ait uinū ie-
Ieiunos bibere inutilissimum iunos bibere nouitio inuēto inutilissimū est. Martialis
quoq; taxans hoīem matutino mero mācipatū festiui-
ter inqt Hesterno fetere mero:q credit acerrā Fallitur
in lucem semp acerra bibit.¶ Antelucio. Hora matuti
Antelucio na:& antelucana:in primo uolumine inquit antelucio
uolo ire:ubi plura sup hoc annotauimus.¶ Recubās.
Quid est recubans adhuc? An in cubiculo iacens & le-
cto? An potius in mensa discumbens & uino indulgēs
usq; in horā matutinā? Oratius Vigiles lucernas pfer
in lucem.¶ Subiungi. Subligari.¶ Machinæ. Pistrinen
sis:& molæ iumētariæ. Metā iuriscōsulti titulo de fun-
Meta do istructo uocant partē molæ molēdinariæ inferiorē.
Catillum uero supiorē.¶ In corā sui. Corā seipsam. ue
Catillus tus figura:sic ad instar dixere:qđ nūc instar dicit.¶ La-
xarētur. Resoluerēt a machina subiugali.¶ Genuinā.
Genuinus Ingenitā:insitāq; a natura:sic supra. Ingenita mihi cu-
riositate recreabar.¶ In suos mores. Ad obseruandos:
scilicet illius mores:& flagitia curiosius contemplan-
da:mores τῶν μεσῶν esse:& tam malos quam bonos di-
ci quem fallit Plautus in trinummo. hic nimium morbus mores inuasit bonos:mores mali quasi herba irrigua succre-
Mores boni mali uerunt uberrime:mores moros ob eodem dici uidemus per annominationem quasi stultos & fatuos.¶ Commeātem.
Itantem.¶ Velamentum capitis. Hoc eodem uolumine dixit: uelata facie propellor ad incurua spacia flexuosi canalis.
Mores mori ¶ Stupri sequestra. Conciliatrix stuprorum:&(ut uulgo dicitur)mediatrix. Cuius fidem amatores in lenocinio sequeren
tur:nam notum est sequestrem uulgo appellari eum cuius electi fidem utraq; pars sequatur:unum & uocabulum a se-
quendo factum est:antiqui sculnam:quasi seculnam sequestrem dixerunt. Quod apud sequestrem depositum erat seque
Sculna stro positū p aduerbiū dicebat. Cato cōtra thermū:p deū īmortalē nolite uos seqstro ponere. poeta in. xi. æneidos: pacē se
Sequester questrā posuit pro induciis:hoc est pro pace tēporali & media:inter bellū pteritū & futuq;. Statius cū Apuleio cōgruens
Pax seqstra sic scribit in. vii. thebaidos. Vbi tūc fidei pacisq; sequestria mater eras. Inde seqstrata apud iurisconsultos eleganter actio
Seqstraria dicit:de eo qđ seqstro deponit.¶ Ientaculū. Sensus est. Vetula & pistoris uxor ientaculis matutinis atq; compotationibus
per uices mutuas inter se contendebant:prouocabātq; se uicissim ad pocula haurienda:ientaculū gustulū est matutinum:
& cibus primus. Ientare est Ientaculū cape:de quo supra:& apud Suetoniū in uitellio copiosissime:græci ἀκρατισμα dicunt
Ientaculū ientaculū.¶ Velitatas cœnas. Legēdū uidet uelitatas scænas:ut distinctione dictionū facta sensus elucescat: ut uelitata. s.
Ientare uetula significetur: q̄ scænas fraudulentas:hoc est apparatus dolosos:& decipula fraudulenta cōstruebat in exitiū miseri
pistoris:nam scæna in hoc significatu dictio est Apuleio nostro peculiaris.¶ Succensens. Indignās:irascēs:succensere.n.(ut
Succēsere inqt Dona.)est irasci iusta de cā. Sententia est illa catholica apud filiū celebrata: succēsere nefas patriæ.¶ Errori Fotidis.
Fotis milonis ancilla errore decepta(ut ante dictū est.)Apuleiū transfigurauit in asinū:dū in bubonē auē trāsmutari gesti
ret.¶ Quod auribus grādissimis. Notū est asinos auribus pgrādibus atq; mobilibus mōstrabiles esse:unū & auriti bono
Auriti aselli epitheto appellant:iuenio apđ auctores esse quosdā pplos:quoq; corpora pgrandes aures tota integant.

uiriosa, ebriosa, puicax, ptinax, rapinis turpib⁹ aua-
ra, in sumptib⁹ fœdis pfusa, inimica fidei, hostis pudi
citiæ, tūc spretis atq; calcatis diuinis numinibus in
uicem certæ religionis mētita sacrilega præsumptio
ne dei, quem prædicaret unicum, coniunctis obser-
uationibus uacuis, fallens omnes homines, & mise-
rum maritum decipiēs. matutino mero, & continuo
stupro corpus manciparat. talis illa mulier, miro
me persequebatur odio, nam & antelucio recubans
adhuc, subiungi machinæ nouicium clamabat asi-
num, & statim ut cubiculo primum processerat in-
sistens iubebat. In coram sui plagas mihi quam plu-
rimas irrogari, & cum tempestiuo prandio laxaren-
tur iumēta cætera, longe tardius applicari præsepie
iubebar, quæ sæuitia multo mihi magis genuinam
curiositatem, in suos mores ampliauerat. Nam & as
siduo plane commeantem in eius cubiculum quen-
dam sentiebam iuuenem. cuius & faciem uidere cu
piebam, ex summo studio, si tamen uelamentum ca-
pitis, libertatē tribuisset meis aliquando luminibus,
nec enim mihi solertia defuisset ad detegenda quo-
quo modo pessimæ fœminæ flagitia, sed anus q̄dam
stupri sequestra, & adulterorum internuntia de die
cotidie inseparabilis adderat, cum qua protinus
ientaculo ac de hinc uino mero, mutuis uicibus ue-
litas cœnas fraudulentas, in exitium miserrimi ma-
riti subdolis ambagibus construebat. At ego quā-
quam grauiter succensens errori Fotidis, quæ me
dum auem fabricat perficit asinum, isto tamen uel
unico solatio ærumnabilis deformitatis meæ recrea
bar, quod auribus grandissimis prædictus, cuncta

¶ Longule

¶ Longule diſſita. Procul diſtantia: longeq̃ ſemota. Itē in floridis: hoies. n. neq̃ lōgule diſſita: neq̃ ꝓxime adſita poſſumus cernere. ¶ Auiculæ. Vnius literæ lubrico lapſu corruptū uerbū: legendū. n. eſt aniculæ, nā ſignat anū illā ſtupri ſeqſtram & adulteroꝝ iternūciā. ¶ Mi heri. Sermocinatio eſt lenæ ꝑtentātis aīum puellæ oībus lenocinātibus blāditiis: adhibētiſq̃ cū cta lenaꝝ: lenonūq̃ exorabula: nāq̃ lenones & lenæ a leniēdo hoc eſt alliciēdo appellant, mi herilis blandimēti uocabulo accipit̃ ꝑ hera. nā herilis dr̃ filius & filia heri. ab ætate ergo filiā: a dignitate dn̄am appellat. ¶ Videris. Pronūciandū ē ꝑma acuta media correpta: a uidero uideris: ſubiūctiui modi. q. d. tu uidebis. ſic Terenti. dixit īuenerit pro īueniet: coniunctiuo

Mi herilis

Ipſe uideris

lōgule ēt diſſita facillime ſentiebā, deniq̃ die q̄dam timidæ illius aniculæ ſermo talis meas afferē aures. De iſto quidē mi herilis tecū ipſa uideris, quem ſine meo cōſilio pigrū, & formidoloſū familiarē iſtū ſortita es. qſuauis & odioſi mariti tui caperatū ſupciliū ignauiter ꝑhorreſcit. Ac ꝑ hoc amoris lāguidi defidia tuos uolētes amplex⁹ diſcrutiat, quanto melior Phileſiter⁹ adoleſcēs, & formoſus & liberalis & ſtrenuus, & cōtra maritoꝝ iefficaces diligentias cōſtantiſſimus, dignus hercules ſolus oīum mr̄onaꝝ ꝑfrui deliciis, dignus ſolus coronā auream capite geſtar̃, uel ob unicū iſtud quod nūc nuper in quedā zelotipū maritū eximio ſtudio cōmētus ē. Audi deniq̃ &

mō uſus pro indicatiuo: & hæc (ut inqt Dona.) honeſta locutio eſt. Tale eſt illud in euangelio. Quid ad nos ipſe uideris. Quod male literati ſacerdotes ꝑperam pronūciant media. ſ. ꝓducta: ſenſu friuolo & inepto: proinde cauere dērent Antiſtites religionis & epiſtatæ: ne illiteratos: indoctoſq̃ initiarent myſticis cerimōiis, &. n. (ut uere iqt Hieronymus) cęcū aīal offert deo qui ordinat idoctū: erat locus inuehēdi: inſectādiq̃ ſacerdotes male moratos: male literatos, q uix ꝑmoribus labris guſtauerunt literas elemētarias: quoꝝ ora ſcatent fœditate ſolecīſmoꝝ ac barbariſmoꝝ: qui in myſteriis religioſis celebrādis tantā redolēt barbariē: tā cōfuſe: corrupteq̃ ſancta uerba ꝓnūciant: ut multis riſum nō paucis bīlē: ſtomachūq̃ cōmoueāt. Veꝝ (ut inqt Auguſtinus) ſedulo monēdi ſunt ſcholaſtici: ut diſcāt nō cōtēnere: neq̃ irridere miſtros eccl̃iæ: quos animaduertunt cū barbariſmis uel ſolecīſmis deū inuocare: uel eadē uerba q̄ pronūciāt nō itelligere: ꝑturbateq̃ diſtīguere: debēt. n. malle ueriores q̄ diſertiores audire ſmōes: ſic ut prudētiores amicos hēre q̄ formoſiores: & noſcelita ꝑponendas uerbis ſn̄ias: ut ꝑponit̃ aīus corpi: obtēperemus ergo ꝑcipiēti Auguſtino: reſiliamuſq̃ a criminatione: inſectationeq̃ cleri coꝝ: q eēnt ferendi ſi tm̄ lingua peccarēt: ſed (qđ nefas eſt) quotidie uiſunt̃ moribus decoloratis maculoſi, oīb⁹ ꝓbris cōtaminati: mēte & aīo nō minus q̄ lingua & ore deprauati. Iā in manib⁹ ſacerdotū ꝓ pſalterio ſunt cartulæ: teſſeræq̃ luſoriæ: in ore non dei nomē reſonat: ſed maledicta. ꝓ clypeo fidei: ꝓ lorica iuſtitiæ īduūt thoracē bellicū & parmulas gladiatorias. Rixoſi: tumultuoſi: belligeri: qbus nullus dei metus, nihil penitus religioſū ꝑter hītum ſacerdotalē: ſub quo īfanda flagitia deliteſcūt: ī multoꝝ cubiculis (de malis loquor) nō canonicas ſcripturas aſpicies: nō euāgelia: non libros ullos (qd. n. libris opus eſt nō ītelligētib⁹) ſed lāceas: gladios: pila: ſariſſas. Noctu: dū fortaſſis nocturna terriculamēta: laruaſq̃ formidāt: dormiūt īplicati cōplexibus cōcubinaꝝ: ſudātes in Venerē: colētes uentrē: & q̄ ſub uētre ſūt: cōcinentes illud uoluptuoſoꝝ edamus: bibamus: cōcūbamus: cras. n. moriemur: ꝓuexit me dulcedo ſcribēdi longius q̄ deſtinauerā. Itaq̃ ommiſſa aliena īſectatione: q̄ nil eſt ꝓfutura: reuertamur ad reliq̄ opis ꝓpoſiti. Q dſi nō pudet ſacerdotes in ꝓpatulo peccare: cur pudeat eos in libro male audire. Qui. n. ꝑfricuerūt ſemel frontē, nūq̄ deinceps erubeſcūt: ueꝝ ut h̄ liberi⁹ ſcriberē: ī pſeudo ſacerdotes feciſti tu itegerrime: doctiſſimeq̃ antiſtes: q non tm̄ ornamēti accipis a ſacerdotali dignitate, q̄tū tu uirtute ſplēdicante ſplēdoris ꝑbes ordini ſacerdotali: ī quo Archieps colocēſis doctiſſimus: ſciſſimus: itegerrimus iſtar gēmæ fulgētis eniteſcit ac ſplēdet. ¶ Formidoloſum. Timidū & meticuloſum. alias formidoloſus dr̃: nō q formidat: ſed q formidat̃. Saluſti⁹ ī Catili. nō armat⁹ hoſtis formidoloſus. ¶ Caperatū ſupciliū. Rugoſū: horridū. ſupbiam: ſęueritudineq̃ ꝑferēs: capatuꝫ ait Feſt⁹ rugoſū dici a cornuū capnoꝝ ſīſitudine: capare ē in rugas cōtrahere. Plau. Quid huic hoi frons capat ſęueritudie. ¶ Volentis. tui cupiētis: gtūs caſus eſt: quē antiq patrium dn̄t: quē nigidius caſum iterrogādi appellat. ¶ Phileſiterus. Nomē amatori congruens: quo ſignat̃ amabilis: iter Apollinis cognomenta eſt φιλήσιος phileſius: ꝙ lumen eius exorietē amabile amiciſſima ueneratiōe oculoꝝ conſalutamus. ¶ Adoleſcēs & for. Singula hæc amatorem faciunt amabilem: adoleſcentia. n. & forma: liberalitas & ſtrenuitas: potentiſſima ſunt ad amorem conciliandum incentiua & ſuoſabula. Charior ē auro iuuenis: cui leuia fulgent Ora: nec amplexus aſpa barba terit: ut inqt Tibullus. Forma bonū expetibile eſt: atq̃ amabile: & ut ait Homerus θεῶν ἐστιν κυδρὰ δῶρα dona ſunt deoꝝ glorioſa nequaq̄ aſpnanda. In carmine cōuiuali optat̃, ut docet Pla. ꝑmo bn̄ualere: ſecundo formoſum eſſe: liberalitas uero & munificētia cūꝑmis amatorē amicæ cōmēdat, nullū philtrū: nullū amatorium efficacius liberalitate. Munera crede mihi placāt: hoieſq̃: deoſq̃: nihil eſt tam inuictum: nihil tā ſanctū: tam pudicū qđ pecunia & dōis expugnari nō poſſit. ¶ Inefficaces dili. Attēde bono epitheto iefficaces dici diligētias maritoꝝ: q cū diligētiſſimi curioſiſſimi fuerīt in cuſtodiēda cōiugū caſtitate: tn̄ illudunt̃ & ſtrophis muliebrib⁹ mire fallunt̃. Nāq̃ impudica ſuari non pōt: & ut inqt Oui. Nō caret effectu qđ uoluere duo: unū ſit ut diligentiæ oēs maritales ſint iefficaces: cuſtodię irritæ: curioſitas caſſa. Maritus Zelotypus q cauet ne decipiat̃ ab uxore: ēt cū cauet: ēt cū cauſſerat⁹ eſt. Sæpe is cautor captus eſt: optandū eſt: ut uxores noſtræ ſuapte natura pudicæ eſſe uelint: ut maritos diligāt, qđ magnū eſt caſtitatis indiciū. Alioq nulla ſatis efficax: nulla ſatis diligens cuſtodia. Infida. n. cuſtos eſt caſtitatis neceſſitas: & illa uere pudica dicenda eſt (ut inqt ſapientiſſime Hieronymus) cui licuit peccare ſi uoluit: & minore miſ̄ia deformis hr̄ q̄ formoſa ſeruat̃. Nihil tutū ē in quo toti⁹ ꝑpli uota ſuſpirāt: ali⁹ īgenio: ali⁹ libalitate ſollicitat: aliquo mō aliqn̄ expugnat̃: qđ undiq̃ iceſſit̃. Vxor cōtenta eſt q̄ bona ē uno uiro: ut īqt Plau. in mercatore. Talē meā eſſe & opto & credo. ¶ Coronā au. Tanq̄ iter cæteros amatores dign⁹ triūpho & corona: qđ iſigne uictoriæ ē: de multifariis coronis militarib⁹: q̄rū alię erāt ex auro, aliæ ex frōde ſcri. Plin. Gel. Plutarchus & cæteri: & nos apud Sueto. annotauimus. Auꝝ coronariū dr̃ corona triūphalis: q̄ impatori ob honorē triūphi mitti ſolebat. Quæ antiqtus erat ex lauro: poſtea ex auro fieri cœpta: hoc iō breuiter annotaui: ut intelligeres qd ſit apud ſcriptores auꝝ coronariū. Cuius idētidē meminerūt: ſoliti erāt in Italia populi & ꝓuinciales ꝓ auro coronario quaſi tributi uice pecuniæ ſummā impatoribus pſoluere: hinc laudat̃ Adrianus ꝙ auꝝ coronariū Italiæ remiſit: ī ꝓuinciis minuerit. M. T. contra Rullū: q̄tum hēat ꝑdę manubiaꝝ auri coronarii ꝓfiteat̃: auct. eſt Plin. coronas ex auro ſolis ciuibus datas: cū externos torqbus aureis donarent. ¶ Zelotypū. M. T. in q̄rta tuſculana Zelotypiā ait eſſe ægretudinem: ex eo ꝙ alter potiat̃ eo quod ille cōcupiuerit, hinc maritus zelotypus dcūs q anxius: ſollicituſq̃ eſt ac timens: ne alter quoq̃ potiat̃ uxore: quā ipſe cōcupiſcat: zelotypa mœcha dr̃ a ſatyrico ꝑ q̄ ſcite uxor: quæ cū adultera foret: tn̄ ſe zelotypā mariti ſimulabat. ¶ Commentus eſt. Excogitauit: inuenit.

Contra Illiteratos ſacerdotes

Præponendæ ſententię uerbis

Pro pſalterio teſſeræ

Implicati cōcubinis

Pſeudo ſacerdotes

Laus arc[h]i epiſcopi colocenſis

Formidoloſus

Capatus

Capare

Caſus patrius

Phileſi⁹ ſol

Forma donum deorū

Amatoriū potentiſſimū largitō

uxor bona contenta uno uiro

Aurum coronarium

Zelotypia

Decuriões
Decuriõatus
In albo decuriones

CAMAtorum. Illius uidelicet formidosi: & istius strenuissimi. ℣ Decurionem. In municipiis & coloniis decuriones dñr: q Romæ senatores. Decurionatus dignitas senatoria: & in hoc significatu decuriones apud. M. T. Plinium: Liuiũ: & cæteros. Identidem accipiuntur decreta decurionum hoc est senatorum: sæpe citati leges a scriptoribus. Decurionum honoribus (ut refert Paulus iurisconsultus) plebei fungi prohibentur: & (ut auctor est calistratus) minores. xxv. annis decuriões eligi nisi ex causa non possunt, decuriones in albo (ut docet Vlpianus) eo ordine scribi oportet: quo quisq; eorum maximo honore in municipio functus est. Decurionibus facultatibus lapsis alimenta publice decernuntur: maxime si ob munificentiam in patriam patrimonium exhauserint. In re militari decuriones appellantur, qui turmæ equestri præsunt.

amatorũ diuersũ igeniũ cõpara. Nosti quẽdã barbarũ nr̃æ ciuitatis decurionẽ, quẽ Scorpionẽ præ morum acritudine uulgus appellat, hic uxorẽ generosam, & eximia famositate præditam, mira custodela munitã, domi q̃ cautissime cohibebat. Ad hæc ultima, pistoris illa uxor subiiciens, quidni inqt, noui diligenter artẽ meã condiscipulã quã memoras. Ergo inqt anus, nosti totam philesiteri et ipsius fabulam? minime gentiũ inquit. sed nosce ualde cupio, & oro mater ordine mihi singula retexe, nec cõmorata illa sermocinatrix immodica sic anus icipit. Barbarus iste cũ necessariam profectionẽ paret, pudiciciãq; caræ cõiugis cõseruare sũma diligẽtia cupet, seruulũ suũ myrmecẽ fidelitate p̃cipua cognitũ, secretũ cõmonet, suæq; dñæ custodelã oẽm p̃mittit, carcerẽ & perpetua uicula, mortẽ deniq; uiolẽtã, & famẽ cõminat⁹, si q̃s q̃ hoĩum, uel i trãsitu digito ten⁹ eã cõtegisset. Idq; deierãs, et cõfirmat p oĩa diuia numĩa. Ergo igit sũmo pauore p̃culsum Myrmecẽ, acerrimũ relinquẽs

Turma

Turma autem equites habet. xxxii. auct. Vegetio. Alii uero (inter quos est. M. Varro) tradunt in singulis turmis equitum decuriones esse ternos. Itaq; cum turma in tres decurias diuidatur: singularum decuriarum præfecti decuriones dicti: ex eo quod denis equitibus p̃sint. Quod sentit & Nonius scribens decuriones & centuriões a numero dici, qui in militia p̃erãt. Apud Sueto. decurio cubiculariorũ dictus, p eo q præest cubiculariis. consimiliter ab Amiano marcellino palatii decurio nominatus pro p̃posicus: p̃fectusq; palatii.

Palatii decurio
Barbari latini dicti
Cares
Barbarophones
Barbari q

℣ Barbarum. nomen hic proprium est: alias barbari dicebantur antiquitus oẽs gentes, exceptis græcis: nec latini ab hoc nomine probroso excipiebant: imo, ut inqt Cato, & repetit Plinius, græci nos quoq; dictitant barbaros: & spurca fœdant appellatione, hinc Plautus in captiuis. Italicas urbes uocat barbaricas. Hom. in. ii. Iliados νασης αυκαρωνη γησατο βαρβαροφω. ων. i. barbarici caras nastes sermonis agebat: querunt eruditi: quare solos cares. βαρβαροφωνους. i. barbarici sermonis appellet: barbaros uero nunquam opinantur Strabo ab initio eos barbaros appellatos, qui difficulter aspere duriter loquerentur: sicuti nos balbos dicim⁹. Itaq; omnes qui aspere locuntur: nec linguam græcam perfecte pronũciant barbari dñr. Quales inqt sunt nationes omnes p̃ter græcos. Quocirca Homerus cares βαρβαροφώνους dixit, quasi duriloquos & crassilingues, qui græcas dictiones plane expedire non poterant. Ex eadem causa barbarismus dictus est uitium. i. eorum qui male græcisãt: & græca barbare: perperamq; pronunciant. Barbaricum absolute appellatur clamor exercitus, uidelicet q eo gne barbari utantur. Illud adde quod scitu dignum est barbaricarios dici Textores, artificesq; linteæ uestis: qua ex auro & coloratis filis effigies hominum & animalium exprimunt.

Barbaricũ
Barbaricaru
Scorpiões

℣ Scorpionem. nomine hoc homines uenenati & moribus truculentis præditi merito noĩari possunt, est. n. scorpionum pestis ueneni ĩportuna lẽta morte conficiens: quorũ ictus fœminis in totũ letalis est, semp, ut inqt Plin. cauda scorpionis in ictu est, nulloq; momento meditari cessat, ferit obliquo ictu: & iflexu: uenenũ ab his candidum fundi auctor est Apollodorus, hinc ait Hieronymus: cesset contra nos insurgere arcuato uulnere scorpius, psylli qui reliquarũ uenena terrarũ inuehẽtes, quæstus sui cã peregrinis malis ipleuere Italiam: scorpiões quoq; iportare conati sunt: homini icto putaĩ esse remedio ipsorũ cinis potus in uino aut oleo mersus, in cœlo scorpius domicilium est martis fœmininũ. Ideoq; in eo mars sæuit impotenter: hinc Luc. Tu qui flagrãte minacem scorpiõ incendis cauda: chelasq; peruris. Quid tm̃ gradiue paras. In apologia consimiliter tradit Emilianum quempiam cognominatum esse charontem, & mezentium ob oris & animi diritatem ob deorũq; contemptum.

Scorpi⁹ domiciliũ martis
Custodela

℣ Famositate. Purior lectio est formositate. ℣ Custodela. Custodia, dictio Lucio nr̃o familiarissima. ℣ Cohibebat. Continebat: cohercebat: cõprimebat. Iuuenalis Pone seram cohibe: sed quis custodiet ipsos custodes. ℣ Artem meã. nomẽ a uirtute inditum: quæ græce αρετη noĩaĩ: ut κατα αντιφρασιν. i. per contrariam dictionem uitiosæ fœminæ nomen Aretes impositum esse uideaĩ: apud Homerũ aretæ nomen est uxoris alcinoi matris nasicæ.

Puellæ i ludo literario
Retexere
Textũ retexo
Sermociatrix

℣ Condiscipulam. Tam in malis artibus q̃ in bonis apud priscos puellæ quoq; itabant in ludum literariũ, quod & Liuius docet apertissime scribens: uirgine eunti in ludum literariũ: iniectã esse manum a ministro libidinis Ap. Claudii dicemuiri. ℣ Minime gentiũ: nequaq̃, minime cognoui. adnotãda eloquutiõis figura minime gentiũ, pro eo quod est nusq̃: nullibi: neq̃quã. ℣ Mater. Vocatiuus est casus, matris autem appellatione in fœminis reuerentia, ætas: affectus exprimiĩ. ℣ Singula retexe. Repete: renarra, trãslatũ uerbũ a tela quæ textrino sæpe retexiĩ. nam p̃prie retexere: q̃ erat detextũ: hinc penelopes tela retexta nocturno dolo dr̃ a poetis: & Lucius nr̃ in Apologia oẽm calũniæ textũ retexo: p eo quod est resoluo: diluo: refuto. ℣ Sermocinatrix ĩmodica. Plautina lena in cistellaria, largiloquæ inqt extẽplo sumus plus loqmur q̃ sat est. Plato speciẽ unã dicendi uocat. προσομιλητικην quã nr̃i, & maxime Quin. sermocinatricẽ iterp̃taní: q̃ accõmodata ẽ p̃uatis disputationibus. Claudius q̃drigarius dicere maluit consermonabaĩ: q̃ sermocinabaĩ. & si Au. Gellio credimus, cõsermonari rusticus uideĩ sed rectius, s̃mocinari crebrius est sed corruptius.

Sermociari
Myrmecia

℣ Myrmecẽ. Latine dici posset formicinus: est. n. μυρμηξ græce formica, nomen plane cõueniens laborioso & fideli suo, cum formicæ sedulitas, cõcursatio, strenuitas sit uulgo nota: & in custodiendo diligentia. Plin. noster: iam in opere inqt q labor: quæ sedulitas, silices itinere earũ attritos uidemus: & in ope semitam factam, ne quis dubitet qualibet in re quid possit q̃tulacunq; sedulitas. Myrmecia uocaní a medicis ulcera duriuscula: quæ radices altius exigunt: magnitudine uix unq̃ lupini modũ excedẽtia, nascunĩ: ut auctor est Cor. Celsus in. v. aut in palmis: aut in inferioribus partibus pedũ.

Miserrimũ fame mori

℣ Et famẽ cõminatus. Dirus cruciatus est fames, quã Columella teterrimã mortis comitẽ esse dicit: & ut canũt græcæ camenæ οικτισον λιμωθανεειν miserrimũ est fame mori. plures uidebis quos fames magis q̃ fama cõmoueat, cum dominus dẽat seruo cibariũ & uestiariũ: ut inqt Seneca, minatur dominus seruo si fuerit custos indiligens cibum se subducturũ: ut fame confectus: & esuritione tabescens dirã mortẽ oppetat. ℣ Digito tenus. Mira mariti zelotypia: qui nec q̃dem digito a p̃tereuntibus uxorẽ contingi uelit. ℣ Deierans. Valde iurans: & deiurio obtestans. ℣ Ergo igitur: ex more p̃scorum identidem loquitur: qui hasce particulas multiplicant.

C Vxori

¶VXOri fequutorē.Qui uxorē fequaf quocūq; iuerit:ficut umbra fegtur corp⁹:ut neq; loq:neq; cogitare:neq; facere qp= piā poſſit fine arbitro Myrmece. Tale eſt illud Plautinū ex caſſina.Decretū eſt mihi q̄ſi umbra quoquo ibis tute pſeq.qn edepol ēt ſi in crucē uis pgere:ſeq decretū eſt.Inter gladiatores erāt qdā peculiari noie dicti ſequutores: ut exiſtimamus:a ſequēdo:hi.n.in gladiatoria pugna ſeqbanf retiarios:& nacti opportunitatē pſternebāt.De his apud Suet.i Claudio:me minit & Iuue.illo uerſu:cū Graccho iuſſus pugnare ſequutor. ¶ Veſptini lauacri.In balneis erāt lauacra:qb⁹uiri erāt & q. bus mulieres ſeparatim lauabanf.Victruui⁹ pcipit uti caldaria muliebria:uiriliaq; cōiūcta:& in eiuſdē regionib⁹ ſint col/ locata:tps aūt lauādi a meridie ad ueſperū eſt cōſtitutū: & in ueſptinū lauacrū bono epitheto dixit:cū hora ue/ ſpertina:maxieq; mlieres peterēt balneas.Iuue. balnea nocte ſubit.Popea Nerōis cōiūx ſoliū balneaꝝ ita tēpa bat:ut lacte aſinino corp⁹totū maceraret:ita credēs ex tēdi cutē:& corp⁹erugari.Igit ſuus dñæ cōtinēter inhæ rēs ex dñico pcepto:cū illa peteret ueſptinū lauacꝝ:phē ſa manu ueſtis herilis lacinia nuſq̄ diuellebat: cuſtodiaq; exerta dñaꝫ obſuās iniūctū a dño mun⁹fidelr exeqbat. ¶ Latere nō potuit. Teren.unū eſt:una h ſpes ē ubi eſt diu celari nō pōt.o faciē pulchrā.Plautinū ē ex penulo. pba merx facile emptorē reppit:tā & ſi i abſtruſo ſita ē. ¶ Famoſa ca.famigerata:celebrataq;.των μεσων ē:nā & cū laude:& cū uitio dr famoſus:i malā ptē freq̄ntius: in bonā rari⁹. ¶ Inſtinct⁹.Iuxta catholicā illam:uulgatiſſi= māq; ſniam.Nitimur i uetitū ſp:cupimuſq; negata.Ora tianū quoq; illud huic loco mire cōgruit:ſi interdcā pe tes uallo circūdata:nā te h facit iſanū. ¶ Quid uis face. Oia ēt duriſſima & pati & facere parat⁹:ut uoti cōpos exiſteret.Ora.Magnū paupies opprobriū iubet qd uis & facere & pati. ¶ Diſciplinā.eā itelligit diſciplinā: q̄ ſe. uus dñam tenaciter:obſuāterq; cuſtodiebat : q̄ domus mrōnæ ſepiebaf.Diſciplinoſū dñt ueteres peſſima arte pditū:ſicut a Catone dcūs gladiator diſciplinoſus. ¶ Pe cuniæ diffi.puiæ.Vtinā hoc falſū eēt nec a uate dcm:q̄to inocēti⁹uiuereſ:niſi tabes pecūiæ cūcta corrūpet : nihil ſane potēti⁹ē auro ad cūcta edomāda.hoc uehemēti⁹q̄ tormēta bellica pfringit arces munitiſſimas : expugnat urbes iexpugnabiles & adamātina clauſtra prumpit.ni hil ē tā inuiū:qd nō puiū fieri:nihil tā occluſū:qd nō ex cludi auro poſſit.Dictitare ſolebat.C.Verres nihil.n.tā

Sequutor. gladiator

Tps lauandi poſt meridianum

Lacte aſinino cutis erugatur

Famoſus

Diſciplinoſus

Dictū Verris

uxori ſequutorē,ſecurā dirigit pfectionē. Tūc obſti. nato aio uehemēter anxius Myrmex,nec uſquā do. minā ſuā pgredi ſinebat,& lanificio dōeſtico deſtri ctā inſupabilis adſidebat,ac tm̄ neceſſario ueſptini lauacri pgreſſu,adfixus atq; cōglutinat⁹ extrēas ma nu phendens lacinias,mira ſagacitate cōmiſſæ puin ciæ fidē tuebaf. Sed ardentē Phileſiteri uigilātiā,ma. tronæ nobilis pulchritudo laterī nō potuit. Atq; hac ipa potiſſimū fāoſa caſtitate,& inſignis tutelæ nimie tate iſtict⁹,atq; iflāmat⁹,qd uis facer,qd uis pati, pa. t⁹ ad expugnādā tēacē dom⁹ diſciplinā,totis accigit uirib⁹,certuſq; fragilitatis hūanæ fidei,& qd pecūiæ cūctæ ſint difficultates paruæ:auroq; ſoleāt adamā tinæ ēt pfrigi fores,opportūe nact⁹Myrmecis ſolita tē ei amorē ſuū aperit,& ſupplex eū medelā crucia. tui depcaf.nā ſibi ſtatutā,decretāq; mortē pximare, ni maturius cupito potiaf,nec eū tū qcq̄ in re facili formidaf dēre,qppe cū ueſpa ſol⁹fide tenebraꝝ cōte ct⁹,atq; abſcōdit⁹itro repe,& itra momētū tpis reme are poſſet.His & huiuſcemōi ſuadelis,ualidū addēs aculeū,q regentē prſus ſerui tenacitatem uiolenter

ſanctū:qd nō uiolari:nihil tā munitū:qd nō expugnari pecunia poſſit.Philippus rex oia caſtella expugnari poſſe dicebat: in q̄ mō aſellus onuſtus auro poſſet aſcēdere:& ſicut dicebat:ita faciebat:nā pecunia cūctos mortales corrūpens,& pdito res auro cōcilians:urbes plurimas occupauit:totāq; græciā turbauit:ut docet Dēoſthenes in oṙone p creſiphōte:hic illud Oratianū.diffidit urbiū portas uir macedo:& ſubruit æmulos reges mūeribus:idē in hāc ſniaꝫ dixit elegātiſſime: auꝝ per medios ire ſatel.tes:& perrūpe amat ſaxa:potētius ictu fulmineo:ab eodē illud ueriſſime platū.Abſtinēs ducētis ad ſe cun cta pecūiæ.Ariſtophanes in pluto.πραγματα παντα πραττε ταιδεια πλουτον.oia ingt fiūt pp pecuniā.μονωτατος παντων αιτιος και των κακων και των αγαθων.i.ſola pecunia oium & maloꝝ & bonoꝝ cā eſt:nihil igit miꝝ ſi amator hēbat pſuaſiſſimā fideꝫ ſui,& caſtitatē fœminæ expugnari auro poſſe:quo cūctæ difficultates expugnanf. ¶ Adamātinæ fores.adamāti iter gem= mas pcioſiſſimo innarrabilis eſt duricia:ſimulq; uis duaꝝ uiolētiſſimæ naturæ reꝝ ferri:igniſq; cōtēptrix:ita reſpuit in icu dibus ictū malleoꝝ:ut ferꝝ utrinq; diſſultet:icudeſq; ēt ipſæ diſſiliāt:uñ & nomē idomita uis græca appellōne accepit:ada mas.n.græce dr idomitus ſiue idñabilis:& iñ adamātinæ fores p ſolidiſſimis:atq; iexpugnabilib⁹dictæ:& q̄ nulla ui pfrin gi poſſint:adamas diſſidet cū magnete:in tm̄ ut iuxta poſit⁹ferrū nō patiaf abſtrahi.Dion.ſyracuſanus dicere ſolebat.Ada mātina uincula eē metū:uiolentiā:claſſem:&.x.milia armatoꝝ:tāq̄ talibus ſepimētis uallatus tyrānus uinci nō poſſit : ſed fallebaf nō melius ferꝝ tutaf Principem q̄ fides:& adamantina propugnacula:ac firmiſſimus murus ſunt amor: beniuolē tiaq; ſubiectoꝝ. ¶ Solitatē.ſolitudinē:cūcta mala nobis ſolitudo ſuadet:ut ingt Seneca:& ut Plin.minor tradit. ſtimulus peccandi eſt illa fiducia:qs.n.ſciet:in apologia ſolitatē poſuit p ſolitudine his uerbis.Crates multis ſuis a ſe remotis ſolita tē delegit. ¶ Cupito.deſyderata:cupitaq; mrōna:hō prę ſertim amans(ut ingt Plautus in penulo) properat oia:idē in ciſtellaria:Ipſiſum iſtud amanti eſt uerbū.Veniet : niſi uenit. amatori cupiēti nihil ſatis unq̄ feſtinaf. ¶ Fide tene.tenebræ nocturnæ tegumēta ſunt amantiū & fuꝝ:quaꝝ pſidio ſubni xi impune illi mœchanf:hi furanf.Statius,Nox fœcūda opeꝝ:pulchreq; accommoda fraudi.Vir.in.viii. Defenſi tenebris & dono noctis opacæ.puerbium græcoꝝ eſt.ουνυκτιπλοεις.i.nō noctu nauigas.de hoibus nihil quicq̄ diligēter faciētibus. Nox.n.ακριβεστερα.i.diligentior ē:& nauigātibus opportuna:pp ſiderum obſuatiōes.Chryſippus ex puerbio hanc ſuſtu/ lit particulā negatiuā dicens.νυκτιπλοεις.i.nocte nauigas. ¶ Suadelis.Verboꝝ pſuaſionibus:q̄ per ſe paꝝ efficaces ſūt:ſub/ didit aculeū auri:quo rigor oīs & firmitas diſrumpif:& pfecto nulla quā auri ſuadela efficatior ē.Reges Dynaſtas.i.po. tētes nūcupamus:qm̄ quo uelint pplos aut ui aut pſuaſione pducāt:munificētia aūt pſuadent:non.n.oṙone ſuadere rega= le munus eſt:ſed oratoriū.Regia ſuadela Donatio eſt:& liberalitas:q̄ ducūt:feruntq; mortales quo uelint:auctor Strabo: hac ſuadela utanf amatores ſi uoti compotes fieri ociſſime cupiunt,expertus loquor:experto credite:non forma:nō cla ritudo natalium:non auctoritas:non ſermonis affabilitas tam cito amicā amatori cōciliāt:quā auri fulgor:& ſalus argen taria.Nullus internūcius melior:nulla lena impetrabilior : q̄ pecunia:cuius aculeus cuſtodium uitalia lancinat:fœminaꝝ præcordia diffindit:& obſeratas pudicitiæ fores illico repandit:etiam hoc aculeo diffiſa ē myrmecis ſerui tenacitas:& do mus barbari Scorpionis perforata.De ſuadela:quam græci πειθω uocant:cuius medulla cæthegus dictus:quam i labris pe ticlis ſeſſitaſſe tradunt:ſcripſimus ſuo loco copioſiſſime.

Situꝫ Philippi d aſello auro onuſto

Ariſtophanis ſnia

Vis adamātis

Adamantina uincula dictū Dionyſii

Solitas

Prouerbiū græcū non noctu nauigas

Dynaſtæ

Regia ſuadela liberalitas

Suadela amatoris pecunia

diffūderet,porrecta.n.manu sua demōstrat ei nouitate nimia cādentes solidos aureos.quoꝝ.xx.ꝗdem puellæ dſtinasset,ipsi uero decē libenter efferret.Ex horruit Myrmex inauditū facinus,& occlusis aurib⁹ effugit protinus,nec auri tñ splendor flāmeus oculos ipsius exire potuit,sed ꝗꝗ ꝑcul semotus,& demum celeri gradu prouectus.uidebat tamē decora illa monetæ lumina,opulētā prædā iam tenebat aío,miroꝗ mētis salo & cogitationis dissensione misellus in diuersas sentētias carpebatur,ac distrahebatur.illic fides,hic lucrū.illic cruciatus,hic uoluptas. Ad postremū tamē formidiem mortis uicit aurū.nec saltē spacio,cupido formosæ pecūiæ leniebatur,sed nocturnas etiā curas inuaserat pestilens auaritia,ut quis herilis eum cōminatio demi cohiberet, aurum tamē foras euocaret.Tunc deuorato pudore,& dimota cōtatione,sic ad aures dominæ inauditū perfert,nec a genuina leuitate desciuit mulier,sed execrādo metallo pudicitiam suam protinus auctorata est.Ita gaudio perfusus,ad suæ fidei preciū Myrmex nō modo capere,uerum contingere saltem quam exitio suo uiderat pecuniam cupiēs,& magnis suis laboribus perfectum desyderium Philesitero lætitia percitus nunciat.statimꝗ destinatum premium reposcit,& tenet nūmos aureos manus myrmecis,ꝗ nec æreos norat.iáꝗ nocte promota,solū ꝑducit ad domū,ꝓbeꝗ capite cōtectū amatorē strenuū infert aduſꝗ dominæ cubiculum.commodum nouis amplexibus amori rudi lita bant,cōmodū prima stipendia ueneri militabant noui & nudi milites,& cōtra omnium opinionem,captata noctis opportunitate

Candens

DIFfinderet.disrumperet:subuerteretꝗ.¶ Candentes aureos.non a candore candentes aureos dictos accipe:sed a fulgore auri ac splendore:quasi ignitos & flammeos:candens.n.non solum candidum significat:sed etiam ignitum:& ardescens:quo in significatu sæpissime apud Plinium:qui inter cætera scribit ferrum candens subinde in aqua tingi. Macrobius:& Gellius in interpretationem carminis Maroniani.candens non tam pro feruenti accipiunt:quam pro lucenti:tanꝗ a candore dictum non a calore.Candentissimum sidus dixit Solinus intelligi uolens solem ardētissimum.¶ Ipsi. Myrmeti.¶ Videbat monetæ lumina.Oculo.s.cordis & cogitatione spectabat fulgorem aureæ monetæ:& enim persæpe accidit,ut quæ cupimus ea animo & cogitatu perinde ac præsentia contemplemur:animus enim cernit,animus uidet:oculi ceu uasa quædam uisibilem eius partem accipiunt atꝗ transmittunt:auctores.M.Tulius:Plinius &cæteri.A moneta monetarii dicti:de quibus Aurelianus inquit.Monetarii rebelles spiritus extulerunt. monetales triumuiros olim constituere Romani: qui præessent monetæ cudendæ.¶ Mentis salo.mentis salum eleganter dicimus fluctuationem animi: agitatio nemꝗ:qui instar sali hoc est maris agitatur: & magno curarum fluctuat æstu:in dæmonio Socratis autumat dæmones omnem humani animi faciem pati:ac simili motu cordis & salo mentis ad omnes cogitationum æstus fluctuare cogitationis dissensione. Augustinus libro octauo confessionum:duæ inquit uoluntates,altera carnalis:altera spiritalis confligebant inter se:atque discordano dissipabant animam meam:itidem discordantes cogitationes discerpebant myrmecem:cum ex una parte fides hortaretur ad mandata dominica custodienda:ex altera lucri cupido impelleret ad dominā prostituendam.¶ Illic fides.In custodienda dominę castitate:quæ ipsius fidei concredita fuerat.¶ Hic lucrū. In amatore introducendo:& obsequendo precib⁹ philesiteri.¶ Illic cruciatus.Ex comminatione domini: si præuaricator custodelæ fuisset.¶ Hic uoluptas. ex auri fulgore,& amatoris munificentia.¶ Cupido.cupiditas.¶ Pestilens auaritia.non potuit profecto elegantiore epitheto & ueriore auaritia taxari:ꝗ ut pestilens diceretur:instar enim pestilentię & tabis inuadit mortales:& contagione quasi quadam serpit:& per omnes articulos populorum hæc mali grangena pestilentissima permeat.¶ A genuina leuitate. specialiter dictum accipe de leuitate:quæ ingenita erat dominę myrmecis:uel potius generaliter referendum est ad leuitatem genuinam:propriamꝗ omnium fœminaꝝ. nā ut olim dixit Aesopus. τουφον τοτων γυναιγων εστιφυλον:idest leue est fœminarum genus:quod prouerbiali quoque uersu græco testatum est.εν γαρ γυναιξι πιστιν ουκ εστι ιδειν.i.in fœminis fidem non datur cernere:in leuitatem fœminarum genuinā scriptores omnes perorant: quas & auaritiæ peculiaris accessum:quæ causa est impudicitię & stupri:hinc prouerbium illud. Nec mulieri nec gremio credi oportere.¶ Execrando metallo Aurum scitissime:uerissimeꝗ execrandum metallum uocat:qd .s.(ut inqt Pli.)ad perniciem uitæ reptū est:utināꝗ posset e uita in totū abdicari ꝑscissum cōuitiis ab optimis ꝗbusꝗ:cuius fames sacra:hoc est exectāda est:ut celeberrimi auct.dixere:odi ego auꝝ inqt Plau.senex multa multis sæpe sit ꝑperā auro pulsa fides: auro uēalia iura:auro hōicidia:sacrilegia:furta:stupra.deniꝗ:ut summatim dicā,oīa scelera conficiunt.Interrogatus Diogenes cur auꝝ esset pallēs:qm̄(inqt)multos hēt īsidiatores.Quā innocens:ꝗ beata eēt uita:si execrāda auri:argētiꝗ metalia ex cōmertio mortaliū abdicarent:si nūmus aure⁹:argēteusꝗ extorris ex urbibus relegaret:sicut ex lycurgi instituto eliminat⁹ ē ex sparthana ciuitate:ubi πλουτος τυφλος.De⁹ diuitiaꝝ uere cæc⁹ ē:ueꝝ(ut inqt.M.Ca.)maiorē curā hēm⁹ marsupii nři ꝗ uitæ nřæ.¶ Auctorata ē.Mācipauit:obligauit:oppignerauit:quodā ꝗsi auctoramēto:hoc est pignore & ꝑmio uiginti aureoꝝ:sic auctorat⁹ gladiator Ora.auctorat⁹ po.Ro.& uidemitor Pli.auctorat⁹ ꝑditor Liuio dřr. sup hoc uerbo supra ānotaui satis diligēter.¶ Percitus.Gaudio cōmotus:& alacritate exultās.¶ Destinatū ꝑmiū.xx.aureos quos puellæ destinauerat:sibi uero.x.quos obtulerat ꝑ ꝑmio cōciliaturæ & lenocinii.¶ Nec æreos no.Signat sui cōditionē uilissimā:ꝗ nec prius unꝗ nūmos æreos nouisset:quoꝝ.xl.milia ex auri libra signabant:ut docet Pli.in.xxxiii ¶ Capite contę.Mœchoꝝ morē expssit:ꝗ obtecto capite cucullo siue capillamēto celati clā irrepūt ad amicas.Ora.Tu cū ꝓiectus insignibus annulo eqstri:Romanoꝗ hitu ꝓdis ex iudice dāma: Turpis odoratū caput obscurāte lacerna.scribit Spartiāus.Verū Ant.solitū uagari noctu ꝑ lupanaria capite obtecto cucullīōe uulgari uiatorio. Caligula quoꝗ auct.Sueto.capillamēto celatus & ueste lōga adulteria noctibus obibat.¶ Cōmodū.Iāiam,uix,tūc tūc,aduerbiū tpis est:ut sæpe dcm̄ ē.¶ Amori rudi litabāt:amorē nouū & recentē ꝑcolebāt:symbolicos aūt & opte sigñat rei ueneriꝗ operā dedisse:nā litare amori nihil aliud est:ꝗ cōcubitu & lecti palæstra cupidinē ꝓpitiare.¶ Prima stipen. Ve.sicut in castris Martis stipēdia plurima militāt bellatores,ita ꝑ decētissimā trāslationē dřr & amātes militare prima stipēdia in Veneris,cupidinisꝗ cōtubernio: qñ.s. ꝑmos.cōcubitus exercēt:memorat illud poeticum Militat oīs amans & hēt sua castra cupido.

Monetarii

Pestilens auaritia

Leues fœminæ

Auri sacra fames

Cur auruȝ pallens

Nummus aureus eiectus sparta

Pluto cæcus

Auctorat⁹

Caput cucullione tectum

Improuisus

improuiſus maritus aſſiſtit,ſuæ domus ianuã iã pulſat,iã clamitat,iã ſaxo fores uerberat,& ipſa tarditate magis,magiſq; ſuſpect⁹ dira minaẽ myrmeci ſupplicia. At ille repẽtino malo pturbaẽ,& miſera trepidatiõe ad iopiã cõſilii deductus, quod ſolũ poterat, nocturnas tenebras cauſabaẽ ſibi obſiſtere,q̃n clauẽ curioſe abſcõditã repiret,iterdũ phileſiterus cognito ſtrepitu,rapti tunica iniectus,ſed plãe pturbatiõe pedibus itectis procurrit cubiculo,tũc myrmex tandẽ claue peſſulẽ ſubiecta repãdit fores, & recipit tũc et fidẽ dñi boãtẽ dñm,eoq; prope cubiculum petẽte, clãdeſtino trãſcurſũ dimittit phileſiterꝗ, quo iã pro limie liberato ſecurus ſui clauſa domo rurſũ ſe reddidit qeti,ſed dũ pria luce barbarus procedit cubiclo uidet ſub lectulo ſoleas icognitas,qbus idutus phileſiterus irrepſerat,ſuſpectuſq; e re nata,q̃ geſta ſũt,nõ uxori ñ ulli familiariũ cordolio pateſcõ,ſublatis his & i ſinũ furti abſcõditis,iuſſo tñ myrmece p cõſuos uicto,foꝝ uerſus detrahi,tacitos ſecũ mugit⁹ iterãs, rapidum dirigit greſſum,certus ſolearum idicio ueſtigium adulteri poſſe ſe perfacile indipiſci. Sed ecce per plateam dum barbarus uultu turgidus, ſubductiſq; ſuperciliis incedit iratus,ac pone eum myrmex uincuẽ obrutus,non qdem corã noxæ præhenſus,conſcientia tamen peſſima pmixtus lachrymis

¶ Improuiſus maritus. Improuiſa mala:& inſpata grauius feriũt:deniq; oia repentina & iopinata uidenẽ eſſe maiora grauioraq;:auct.M.T.& Seneca. ¶ Fores uerberat. Graphice expmiẽ aduẽtus mariti zelotypi & cũcta ſuſpectãtis,cui cũctatio ianitoris & mora ſuſpitionẽ exaugebat. ¶ Tarditate.qua.ſ.fores cunctãter apiunẽ. ¶ Suſpectus. Suſpicãs:ſuſpicioſus:noue poſitũ in actiua ſignatione. ¶ Repentino ma. Sæpe hoc accidit,ut hoies repẽtino malo ptur bati ipotes mẽtis & inopes cõſilii extiterint:quo circa illos maxie laudamus:q̃ iprouiſo malo pculſi nõ ſuccũbunt,ſed igenio pſentiſſimo ſubnixi cõſilium hñt ad manũ:nã uetus uerbũ eſt:gladiatorẽ in harena cape conſiliũ,& ut pcipit Panætius phs lib.ii.de officiis: cũ uita hoium picula ex iprouiſo ppe quotidiana ferat,ad ea cauẽda atq; declinãda pinde eẽ oportet aĩo ſpprompto:atq; intento:ut ſunt athletæ, qui in athletico certamine caput & os manibus oppoſitis:q̃ſi uallo pmuniũt:itidẽ mens uiri prudẽtis aduerſus petulãtias iniuriaꝝ oĩ in loco:atq; tpe pſpiciens dẽt eẽ erecta, ſepta. expectita cõſilia cõtra fortunæ uerbera:q̃ſi brachia & manus ptendens:ne q̃ in re repẽtina icurſio iparatis : iprotectiſq; nobis oboriaẽ. ¶ Cauſabaẽ. Cãm afferebat: & excuſationem tarditatis eſſe tenebras nocturnas,pp q̃s reperire clauem ianuæ non poſſet,ſic Martialis. Sed iam cãris,barbãq;,annoſq;,piloſq;. ¶ Interdũ. purior lectio eſt interim. ¶ Tunicã iniectus. Camiſiã iduens: figurata locutio ẽ,pauloañ dixit Veneri militabant nudi milites. ¶ Præturbatiõe. ob turbationem. ¶ Pedibus itectis. Diſcaltiatis & nudis. Tales depñſi i adulterio ſaluti fuga conſulũt:qbus interdũ uix daẽ euadere:in hãc ſententiam dixit Ora. Diſcincta tunica fugiendũ eſt ac pede nudo. ¶ Peſſulis. Clauſtris ianuæ & ferris: oppeſſulatas fores,pro peſſulis occluſas poſuit in primo. Vbi de peſſulis abunde. ¶ Repandit. reſerat,aperit. ¶ Boãtem dominum,ſenſus eſt conceptus ex quotidiana loquendi conſuetudine. Vbi enim a ſeruo decipimur : uel decipi nos credimus boare ſolemus:& exclamare dominicam fidem:& iterare:heccine eſt fides q̃ domino pſtat ſeruus,ita nunc dominus boando inclamabat fidez domini:quã fluxam & infidam apud ſeruum fuiſſe ingemebat,& hæc lectio magis placet:q̃ ſi legas fidẽ deũ: pro deoꝝ:q̃ exclamatio eſt frequentiſſima . ¶ Dimittit phileſiterum. Mire aſtu ſeruili decipiẽ maritus.quo cubiculum uxorium petente clam beneficio tenebrarum emittitur amator a myrmece fraudulento. ¶ Barbar⁹. Dominus myrmecis,ut ſupra. ¶ Soleas phileſite. dum præ feſtinatione nimia q̃rit effugium calciamenta reliquerat in cubiculo,& pedibus intectis procurrerat:a ſolea quod calciamenti eſt genus ſolearii dicti cõfectores ſolearum. Vocabulo plautino,ſicut a calceo calceolarii:ſoleatos uocant ſoleis calciatos:ſoleas(auct. Gellio)dixerunt omnia ferme id genus calciamenta,quibus plantarum calces teguntur,nonnunq̃ uoce græca crepidas:& crepidulas:eiuſque calciamenti ſutores crepidarios appellauerunt. De ſoleis piſcibus Ariſtoteles:Plinius & cæteri. ¶ Suſpectus e re nata. Suſpicans ex ſoleis deprenſis quid factum foret,ſuſpectus enim hic:ut etiam paulo ſupra:ſignificatur ſuſpicans, actiua ſignificatione:uidetur autem bifariam dici ſuſpectus ſicut ſuſpicioſus,& qui ſuſpicatur & qui ſuſpectus eſt,item ignarus,& qui ignorat & qui ignoratur:& alia conſimiliter. ¶ Cordolio patefacto. A dolore cordis cordolium dictum. Quod uocabulum in quotidiana uernaculi ſermonis conſuetudine eſt uſitatiſſimum:quo & uetuſtiſſimi ſcriptores utuntur, feſtiuiter Plautus ſcribit mulieri non eſſe cordolium:tanquã mulier nulla corditus doleat:& ex animo:ſic enim in ciſtellaria meretrices loquuntur. An mihi cordolium eſt. Quid id eſt. Vnde eſt tibi cordolium,commemora obſecro quoq;:neque ego habeo,neq; quiſquã ulla mulier,ut perhibent uiri. ¶ His. ſoleis. ¶ Myrmece per conſeruos uincto. domini in ſeruos non ſolum uinciendi ſed etiam necandi poteſtatem antiquitus habebant,fuitq; moris,ut ſerui ob leue delictum ita plecterẽtur a dominis:ut ſcilicet ignominiæ magis q̃ ſupplicii cauſa circa uicinos furcam in collo ferrent:ſubligatis ad eam manibus:& prædicare cogerentur peccatum ſuum:ſimulq; monere cęteros:nequid ſimile admitterent,unde furciferi dicti maledicto:probroſo:& ſeruilli. græci ςαυροφορους appellant. Donatus & Plutarchus auctores,hinc legimus apud hiſtoricos ſeruum a domino olim ſub furca cęſum:medio actum eſſe circa ante commiſſum ſpectaculum:ex qua re inſtaurati ſint ludi:in familia ſunt lorarii a loro dicti:quorum miniſterium erat loris uincere aut uerberare,quos erant a domino iuſſi:quorum apud comicos mentio ex eodem genere ſunt & brutiani:qui magiſtratibus parebant uicem lorariorum implentes: prętерea miniſter publicus lictor dictus:qui ex collegio uiatorum officium ligandi haberet. ¶ Rapidum. Velocem: & citum. ¶ Veſtigium adulteri indipiſci. Non ab re eſt referre hoc in loco Rhodopes fabulam,quæ narrat aquilam alterũ ex calceis eius dum lauaretur e manu ancillæ correptum deportaſſe memphim ægypti ciuitatem,& in ſublime ſuper regis uerticẽ iura dantis elatã,calceum in illius gremium demiſiſſe. qui calcei cõcinnitate:& rei miraculo permotus p totã regionẽ miſit ad eã inquirendã:q̃ hmõi calceum ferret:quæ inuenta:atq; adducta regis uxor facta eſt. ita ex calceo cognitũ Rhodopes ueſtigiũ eã ægypti reginã fecit:indipiſci aũt eſt aſſeq:&(ut ueteres dicebant)adipiſci. ¶ Pone eũ. Poſt eũ : a tergo. ¶ Subductis. Contractis:ſurſum ductis:quod ſpecimẽ eſt hois mœſti:irati:& faſtoſi. Tales enim uultus innubilant in poemate obſcœno:nõ eſt mentula ſubducti nr̃a ſupercilii. ¶ Non corã noxæ prenſus. ideſt non in manifeſta noxa,neq; manifeſtario crimie depñſus noxę dedere:apud iuriſcõ. eſt ipm mancipiũ p noxa hoc eſt culpę cõmiſſa tradere:ex quo itellectu eſt illud Columellæ ex primo ruſticationis. Qui rẽ ruſticã peſſimo cuiq; ſeruoꝝ uelut carnifici noxæ dedimus.

Repentina grauiora
Conſilium ad manuz
Homo ut athleta ad cauẽda pericula
Cauſatur
Repandit
Solearii
Soleati
Soleæ
Crepide
Crepidari⁹
Suſpectus
Cordoliuz
Furcifer unde
Lorarii
Bruciani
Lictor
De calceo Rhodopis
Indipiſci
Noxæ dedere

uberibus, iam postremis lamẽtatiõibus iefficacem cõmouet miseratiõnẽ, opportũe Philesiterus occurrens, q̃q̃ diuerso quodã negocio destinatus, repẽtina tamen facie permotus, non enim deterritus recolẽs festinationis suæ delictũ, ut cætera cõsequẽter suspicatus, sagaciter extẽplo sũpta familiari cõstantia, dimotis seruulis, iuadit cum summo clamore myrmecẽ, pugnisq; malas eius clementer obtũdens. At tei, quit nequissimũ & piurum caput, dominus iste tu⁹ & cũcta cœli numina, quæ deierãdo temere deuotasti, pessimũ pessime pdãt, q de balneis soleas hesterna die mihi furatus es, dignus hercules, dignus qui ista uincula cõteras, & insuper etiam carceris tenebras perferas, hac opportũa fallacia, uigorati iuuenis ĩductus, imo sublatus, & ad crudelitatẽ delapsus barbar⁹ postliminio domũ regress⁹, uocato myrmece, soleas illas offerens, & ignouit ex aĩo, & uti dño redderet cui subripuerat, suasit. Hacten⁹ adhuc anicula garriente suscipit mulier. Beatã illam, quæ tam cõstãtis sodalis libertate fruit̃. At ego missella, molæ ẽt sonũ, & cæcam illius scabiosi asini faciem timentem familiarẽ incidi. Ad hæc anus, iam ego tibi ꝓbe suasum & cõfirmatũ aĩ: amatorẽ illũ alacrẽ uadimonio sistam, & insup cõdicta uesptina regressione, cubiculo facessit. At pudica uxor stati cœnas saliares cõparat, uina p̃ciosa defecat, pulmenta recentia tucetis tẽperat, mensa largiter instructa, deniq; ut dei cuiusdam, sic aduentus expectatur adulteri, nam & opportune maritus foris apud Nactam ꝓximũ cœnitabat. Ergo igit̃ meridie ꝓpinquante, helcio tãdẽ absolutus, refectuiq; secure redditus, non tã hercules laboris libertatẽ gratulabar, quã q̃d reuelatis luminibus liber ẽt cunctas facinorosæ mulieris artes ꝓspectare poteram, sol qdem ipsum delapsus oceanum sub⁹terrenas orbis plagas illuminabat, & ecce nequissimæ anus adhærens lateri temerari⁹ adulter aduentat, puer admodũ, & adhuc lubrico genarum

¶ VBEribus. Largis: & abundantibus: inde ubertim aduerbiũ: q̃d sigñat large: & abundanter. ¶ Repentina fa. Subita rei
nouitate. ¶ Recoiẽs delictũ. Recordat⁹ se ob festinationẽ soleas reliq̃sse: & ob id cõiectans myrmecẽ uinculis obrutũ ple-
cti. ¶ Familiari. sibi. s. nã dudũ dixit constantissimũ & genuina q̃dam firmitudine p̃dcm̃ philesiteꝝ fuisse. ¶ Malas obtun.
Obtunder̃ Maxillas leuiter feriẽs: nec. n. illũ utpote beniuolũ ferire inimiciter uolebat: obtũdere aũt translatũ est a fabris: q sæpe repe-
tunt: ꝑcutiuntq; tũdẽdo aliquid malleo. ¶ Deierando temere deuotasti. Attende dcm̃ deuotare ꝓ eo q̃d uulgo dr̃ blasphe-
Deuotare mare: maledicere: & execrari, q. n. temere deierat deos deuotat: hoc est deuouet: execraturq; deos. M. T. dixit in parado-
Deuoti xis: q̃ uis patreȝ deciũ: q̃ filiũ deuotauit. Deuotos quoq;
ꝓ abominatis, execratisq; solẽt ponere, Oui. Viuete de-
uoto fœmina uirq; thoro. ¶ Soleas furatus. Hoc cõmẽ
to uaferrimo cõsulit̃ saluti myrmecis: & castitati fœmi-
næ: qppe quo persuadet̃ dño: ut seruũ exoluat uinculis
Furta balnearia pinde ac insontẽ: in balneis aũt furta fieri solita: testis est
paulus iuriscon. qui scribit p̃fectum uigilum constitutũ
Capsarius esse indicẽ aduersus capsarios: hoc est eos q mercede ser
Apodyterium uanda in balneis uestimenta suscipiũt: ut siq̃d in s̃uãdis
uestimentis fraudulẽter admiserint ipse cognoscat. lo-
Spoliariuȝ cus in balneis: quo loturi uestes exuũt apodyteriũ no-
minat̃. Varroni. Plinio. Cicero. & cæteris. latine dici põt
spoliariũ siue spoliatoriũ. ¶ Vigorati. In mala cã uigor
dicẽtis: & audacia accipit̃ pro fiducia & ĩnocentia: iuxta
illud Satyrographi: Nã cũ magna malæ supest audacia
causæ Credit̃ a multis fiducia. ¶ Postliminio. Postea: de
Ignotum signatu huiusce uerbi iã satis mlta in supiorib⁹. ¶ Igno
Ignoscibil̃ uit. Veniã dedit: hinc ignotũ apud eruditos sigñat pci-
tũ ab ignosco: cũ semidocti ignotũ pro nõ cognituȝ ab
ignoro tm̃ usurpẽt. Ignoscibilis uestitus dr̃ Au. Gel. q di
Anicularũ garrulitas gnus est uenia: cuiq; ignoscere dẽamus. ¶ Anicula gariẽ
te. Loquacitas amica senib⁹ est. Aniculæ largiloquæ: &
Prouerbiũ multibibæ merito noiant̃. Vnde ꝓuerbiũ apud græcos
celebre. γραωνυφλας. i. aniculaꝝ loq̃citas & nugæ. ¶ Fa-
miliarẽ. Amatorẽ itelligit: quẽ adeo timidum: meticulo
sũq; fuisse dolẽter ait: ut nõ solũ molæ pistrinẽsis sonitũ
expauescat: sed ẽt cõuelatã asini faciẽ reformidet. ¶ Cõ
firmatũ ai. Pro aio. Archaismos ẽ: locutio ueterib⁹ usita
tissima. ¶ Vadimõio sistã. Elegãter dcm̃ de amatore si-
stẽdo Veneris uadimõiis: sicut in causis forensib⁹ sistũ-
tur rei ad uadimõia p̃toris. In hãc sniaȝ ẽ Plautinũ illõ.
ubi tu es q me cõuadat⁹ Veneriis uadimõiis. Vbi tu es
q me libello Venerio citasti? Ecce me sisto ades: cõtra si
sto ego tibi: & mihi cõtra itidẽ ut sistas suadeo. ¶ Cõdi
Concidere cta regres. Denũciata: cõstituta: p̃scuerat in uerbis iuris-
cõ. cõdicere. n. est p̃sca ligua denũciare. M. T. in ep̃lis ad
lẽtulũ. Crass⁹ cũ mihi cõdixisset cœnauit apd̃ me. ¶ Fa
cessit. Abit: abscedit. ¶ Pudica. Ironicos ꝓnũciãdũ. ¶ Sa
Saliaris liares. Lautas: opiparas: copiosas: a saliis sacerdotib⁹ q
Defecare cœnas faciebãt ãplissimi appatus: ut supra dixius. ¶ Vi
na defe. Fece & sordib⁹ repurgat. Macrobi⁹: acceptũ sã
guinẽ quodã mõ defecãt: solebãt p̃sci uina p saccũ lineũ
ꝑcolare: defecareq;: q̃d saccari dr̃ epigrãmatistæ Cecu-
ba saccent̃ q̃q; anus coxit opimi. fecatũ uinum appellat
Cato fecib⁹ exp̃ssũ: e cõtrario defeccatũ dr̃ puꝝ: liq̃dũ: i-
turbatũ: sine fecib⁹. Quod ad aium quoq; trãsfert̃. Pla.
Fecatũ uinum in aulularia: nũc defecato demũ aio egredior domo: a
Macrobio sãguis defecat⁹ dr̃ purus: liqd⁹: sine retrimẽ-
Defecatuȝ tis: uia defecari ẽt diffũdi Hig. suadet a cõfecta bruma.
Defecanda uina post brumam vii. die utiq;: si septĩa lũ cõpetat: q̃d & Pli. refert. ¶ Tu
cetis. Supra ãnotauim⁹ ex snia Placidis tuceta dici escas
regias & p̃ciosas. h̃ accipi ur̃ ꝓ salsis edul̃: &. n. mos est
Tuceta pulm̃taria recẽtis carnis cõdite: tẽpateq; salitis cibariis: utputa p̃sõa pna isiciis farciminib⁹: q̃ oia sũt i gñe salsamtoꝝ: notũ ẽ
Nacta fullo illõ p̃sianũ: tucetaq; crassa. ¶ Apd̃ Na. cœ. Ap̃ Ora. & p̃siũ nacta usurpat̃ ꝓ noie sordidi hois & õspectissimi. Sic & h̃ Nactã
hospitẽ posuit ꝓ uilissimo: opi̇or legẽdũ eẽ ap̃ noia: exponẽdũq; ap̃ fullonẽ. nãq; fullonẽ appl̃lãt nenacç: & ꝙ nauci ñ sint. i. nl̃
li⁹ p̃cii. Q d ãt fullo fuerit is ap̃ quẽ cœnitauit paulo mox aptissime demõstrat scri. cõtubnat̃ mei fullõ: s uxor. ¶ Helcio ab-
Chronographia so. Viculo iumtorio libat⁹. ¶ Refe. Refectiõi: h̃ ẽ cibo: quo corpa laborib⁹ exhausta reficiũt̃. ¶ Sub terre. pla. illu. Chrono-
Finitor orizon graphia ẽ: q̃ aduẽt⁹ noctis sigñat̃ ex sol̃ occasu. Rõ astrologia nos ñ pmittit ãbigere qn credam⁹ ãtipodas eẽ: qb⁹ sol obire
dr̃ ñro ortu: oriri cũ nob̃ occidit: quoq; plagã subterraneã sol illũinat̃ icipit mers⁹ in occasũ & ifra finitorẽ: h̃ ẽ orizõtẽ tẽdẽs:
antipodes cũ nob̃ icipit noctescer̃. Q d & Vir. sensisse credit̃ ill̃ uersib⁹ Aut redit a nob̃ aurora: diẽq; reducit. Nosq; ubi pm⁹ eqs oriẽs
afflauit anhel̃. Illic sera rubẽs accẽdit lumina uesp. antipodũ nobis sũt aduersa uestigia: calcãt humũ ut nos: cœlũ uidẽt: nec
met⁹ erit ne d terra i cœlũ d cidãt: cũ nihil possit ruer̃ sursũ: & q̃ rõ ẽ nob̃ q̃rẽtib⁹ cur ñ d cidãt ꝯtra siti: eadẽ quoq; p̃sto ẽ ill̃: ut
nos nõ decidere mirent̃. De antichthõib⁹: & antœcis q nob̃ obliq sũt i australi circulo dixius in primo cõmentario.

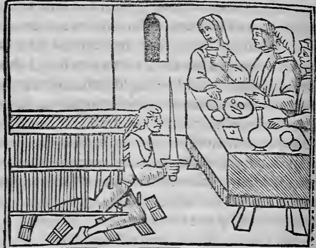
¶ Splendore

¶SPLendore genarum.Inuestem:hoc est iberbem fuisse signat.¶ Lubrico.Leuigato:& cui⁹ splēdor lubricos i amorē sui facit tā iuuenes q̄ puellas:sic Ora.& uult⁹ nimiū lubric⁹ aspici.¶ Adulteros delectās.Cui Teretianū puerbiū cōgrueret:tute lep⁹ es:& pulpamētū q̄ris.Græca paroemia ē : δασύποδος κρεῶν ἐπιθυμεῖ.i.lep⁹ carnē siue pulpamētū q̄rit:dr̄ āt de eo q ab alio de[i]y derat:qd i seipso hēt:hui⁹ puerbii mētionē & Suidas fecit q docet dasypodē eē leporē cōtra Pli.sniam:leporē a dasypode di scriminātis.¶ Sauiis.Basiatiōib⁹ amatoriis.¶ Accursoriā potionē.Quid ē accursoriā potionē:nū cursim & festināter alla tā itelligim⁹:An rapti haustā:uel poti⁹ legēdū āncursoriā potionē:&.n.āncursoria elegāter dici pōt pria potio:q̄si pcurso ria:& ut uocabulo græco utar pdromos:q̄ cœnā āncur rit ānceditq̧.Quidā iterptant āncursoriā q̄si pministrā Veneris:& puiā.uinū.n.ē.libidis icētiuū.¶ Gustū.Sicut āncursoria potio dr̄:q̄ cœnā ānceditiita & gustū p ienta culo.i.prio cibo ur̄ posuisse:qd iterdū ānq̄ discūbamus: āñ legitimā cœnā psumimus carpimusq̧.Apici.iter edu lia gāeata pcēlet gustū uersatile.Gustū de olerib⁹. Gu stū de cucurbit; farsilib⁹.Gustū de pcogis: ex hoc itelle ctu & sensu ē illd i fcdo huiusce opis uolumie:scholasti ce dulce & amarum gustulū carpis. ¶ Diras deuotiones. Execratiōes:& maledicta:utrūq̧ p se nomē ē ominosū: nā & diræ execratiōes dn̄r & detestatiōes sæuę:q̄les di ræ tribuniciæ apd̄ Plu.& Apianū:q̄rū memit & Luca. Sæua tribunitiæ uouerūt carmia diræ: & ab Oro dcm̄ ē i epodē:dirī uos agā dira detestatio:deuotiōes quoq̧ p maledictis & execratiōib⁹ abominādis accipiunt:sic deuotare:& deuotū i malā ptē:q̄ oīa nūc uulg⁹ usurpat i bonū:& cū religiōis scitudie.¶ Depcata.Hic p impca ta execrataq̧:i ptē.f.deteriorē:qd sit depcatio rhetorica M.T.qd depcari docebit Au.Gel.& sat notū ē.¶ Cru rū fragiū.Aemulatio Plautina:nā sic ille lūbrifragiū di xit.Ita hic nr̄ crurifragiū p fractura lūborum & crurum. Plau.i amphitriōe : nā si me irritasis hodie lūbifragiū hic auferes a me.¶ Abominata.Impcata:& p dirum oēm exoptās:i actiua sigñatiōe.Alr apd̄ Ora.pōit: parētib⁹ abominat⁹ Hānibal p execratiōib⁹ detestat⁹.¶ Exan gui formidie.Ab effectu epithetō ductū:metus.n.exan guē fac & pallētē:sanguie ab exteriorib⁹ ad iteriora re fugiēte.¶ Alueo ligneo.In rustico istro sūt aluei lignei. Colu.pcipit:ut gallinari⁹ oua i aluculū ligneū cōferat. Liui⁹ Romulū & Remū ifantes i alueo ligneo exposi tos eē refert.Idē tradit itrāsitu Rhodāi alueos iformes pbuisse uicē nauicularum.¶ Propter.Prope:iuxta.¶ Mēti ta uultū.Cōtrariū ē illd Naso.Heu q̄ difficile ē crimē nō pdē uultu:Vix ocłos attollit humo.¶ Percūctaē de ma rito.Q̄rit a marito:dicim⁹.n.pcūctor de te:q̄ro de te p a te.Ora.q̄rit de pueris:num sit quoq̧ fracta lagena. ¶ Arctissimi:iteriore familiaritate cōiūcti.¶ Præmatu rus.Propus:& festin⁹ nimis:pmature factū dr̄ qd festi nati⁹:citi⁹:& pter sui tpis modū factū ē.¶ Quā sobria:cū sobrietatis comes sit castitas & pudor:hęc tñ sobria cū adultero uolutata ē. ¶ Per istā scām Cererē.Iusiurādū pistori mire cōueniēs:ut.s.iuret p cererē deā frugū:q̄s pistor molere solet:& cōficere.Istā āt dicticos dixit:ostēdēs simulacrū ipsi⁹ deæ:qd credibile ē fuisse i domo lararioq̧ pistoris:un⁹ q̄sq̧.n.domi si mulachrū eius dei colit:quē peculiariter uenerat.¶ Cupiēs rei.Nomen est nō participium:ut fugitans litiū:amans meorum: & sexcenta similia.¶ Obtundere.Vrgere:instar eq̧:translatio(ut antedictū est)a malleo fabri.¶ Promeret.¶ Narraret:p ferret:expromeret.¶ Succubuit:cessit:facturus.s.quod illa obtūdēdo poscebat.¶ Ignarus suorum.Vetus uerbū est. Nouis simi mala nr̄a discimus:in hanc sniam est illud Satyrographi:dedecus ille domus sciet ultimus.Lucii syllæ metella con iunx palam erat impudica:id athenis cantabatur:ut auctor est diuus Hieronymus : & sylla ignorabat : secretaq̧ domus suæ primum hostium conuitio didicit.Cn.Pompeius mutiam uxorem impudicam habuit:quam ipse pudicam esse cre debat.Indicauit id in expeditione cōmisito:& uictorem totius orbis tristi nūcio consternauit.Ita nunc misellus maritus ignarus domesticæ turpitudinis alienum pcenset infortuniū.¶ Fullonis uxor.Fullones dicunt:q curant uestimēta & po liunt.Vlpianus titulo de furtis.Itaq̧ fullo qui curanda poliendaue uestimenta accipit semper agit:pstare enim semper cu stodiam debet.Paulus quoq̧ fullonem tradit:qui polienda uestimenta accepit:si forte his utatur ex testatione eorum fur tum fecisse uideri.Nitias megarensis(Plinio teste)fulloniam artem primus inuenit.Idem auctor est fullones non tentari podagra pter urinæ usum q̄ podagris medetur:cū officium fullonis peculiare sit polire uestimenta:& emaculare : hinc Fausti filii Syllę festiuus iocus innotuit:q cū uxor eius eodē tpe duos mœchos haberet Fuluiū fullonē:& Pompeium co gnomine maculā festiuiter iquit:miror sororem meā habere maculā cū fullonē habeat:græce κναφεύω dr̄ παρατοκνω τοξυω quod significat polio:ut interptaē Suidas:cuius interptatio apud me potior est:q̄ eorum qui nescio quid indictum tradide runt.¶ Secundo rumore.Bona fama:xenophon & deinde Cice.& postea Columella maritale coniugium utilissimū esse referentes: pdiderunt oportere foris alterum & sub dio cōparare diuitias:quæ tectis recondantur:alterā uero q̄ & illa tas custodiret:& cætera cōficeret opa q̄ domi deberent administrari.Itaq̧ a natura cōparata est opa mulieris ad domesti cam diligentiam:uiri aūt ad exercitationem forensem & extraneā:apud græcos:& mox apud Romanos fere domesticus labor matronalis fuit:& domestica negocia curanda mulieri tradita sunt:ideoq̧ thucididis snia nō improbāda uideri de bet: qui optimā esse fœminā censet:de cuius laude:aut uituperatione q̄ minimus foris sermo habebat:existimans probæ mulieris nomen & corpus per eq domesticis parietibus cōtineri oportere.

splēdore conspicuus,adhuc adulteros ipse delectās. Hunc admodum multis sauiis exceptum,mulier cœ na iubet parata accumbere, sed ut primū accursori am potiōem,& inchoatum gustum extremis labiis contingebat adolescens,multo celerius opione,re diens maritus aduentat,tunc uxor egregia diras de uotiones in eum deprecata,& crurum eius fragiū abo minata,exangui formidine trepidātem adulterum al ueo ligneo quo frumenta confusa purgari consueue rant,temere propter iacenti suppositū,abscondit,in genitaque astutia,dissimulato tāto flagitio,intrepidū mētita uultū,pcontatur de marito, cur utiq̧ cōtuber nalis arctissimi relicta cœnula pmatur⁹ afforet.At il le dolenti prsus aīo suspirās assidue,nefariū inq̄t & extremū facin⁹ pditæ fœmiæ tollerare neqens,fuga pripui. Hem qualis dii boni mr̄ona q̄ fida,quāq̧ so bria turpissimo se dedecore fœdauit. Iuro p istā ego sanctā Cererē,me nūc ēt meis oculis de tali mulier minus credere.His istincta uerbis mariti, audacissi ma uxor noscendæ rei cupiēs, nō cessat obtundere, totā prsus a pricipio fabulā pmeret,nec destitit do nec ei⁹ uoluntati succubuit marit⁹,& sic ignar⁹ suorum dom⁹ alienæ pcēset isfortuniū.Cōtubernalis mei Ful lonis uxor,alioqn seruati pudoris ut uidebat fœmi na,quæ semper secundo rumore gloriosa,larē mari ti pudice gubernabat:occulta libidine prorupit in adulterum quempiam, cunq̧ furtiuos amplexus

Inuestis
Lepus
Dasypus
Antecursoria potio
Gustum uersatile
Diræ tribunitiæ
Deuotiōes
Crurifragium
Lumbifragium
Abominata
Alueus ligneus
Quæro de te
Ceres dea pistorum
Nouissimi mala nr̄a discimus
Metella sylłę ipudica
Fullo qui
Iocus de fullone & macula
Vir foris patat
Vxor domi custodit
Snia thucididis
Proba fœmina quæ
Satū festti

obiret assidue, ipso illo deniq; momẽto, quo nos lauti cœnam petebamus, cum eodem illo iuuenem miscebatur in Venerem.

Ergo nr̃a repente turbata p̃ntia subitario ducta cõsilio, eundem illum subiectũ cõtegit uiminea cauea, q̃ fustiũ flexu erat i rectũ aggregata cumulũ, laciniasq; circũdatas suffusas candido fumo sulphuris inalbabat, eoq; iã ut sibi uidebat̃ tutissime celato, mensam nobiscũ secura participat, interdũ acerrimo grauiq; odore sulphuris iuuenis inescatus, atq; obnubilat⁹ itercluso spũ diffluebat, utq; est ingeniũ uiuacis metalli, crebras ei sternutatiões cõmouebat, atq; ut primum e regione mulieris, pone tergum eius maritus acceperat sonum sternutationis, quod cum putaret ab ea profectum, solito sermone salutem ei fuerat imprecatus, & iterato rursum & frequẽtato sæpius, donec rei nimietate commotus, quæ res erat tandẽ suspicat̃, & impulsa mẽsa protinus, remotaq;

¶ OBIret. pageret. ¶ Lauti. Vtrũ in balneis loti ex cõsuetudine priscoꝝ: q lauabant̃: moxq; cœnabãt: ut de spurina posterior Pli. in ep̃lis inq̃t. Lotus accubat: & paulisper cibũ differt: an potius loti simplr̃ mãibus lotis: sicut hodieq; post ablutas manus discũbimus. Tale ẽ illud Virgilianũ: dant alii mãibus lymphas: & apud. M. Tul. in. ii. de oratore: illud egregiũ Sestii celebrat̃: manus: inq̃t: laua & cœna. ¶ Subitario. Repẽtino: iprouiso: subito nato. ¶ Viminea cauea. Talis in usu agresti frequẽtissima est: q̃ pulli gallinacei includunt̃ una cũ matribus: apud Colu. cribro uiciario: & loliario p̃cipit̃ pullos supponẽdos: post hæc inq̃t cauea cũ mr̃e claudẽdi sunt: & farre ordeaceo alẽdi: uietũ ueteres dixerũt flexũ & molle & icuruũ: uñ uimina dicta: q sint flexibilia: & uiere religare significat. Romæ fuit collis noĩe uiminalis a Ioue uiminio noĩat⁹: q ibi aræ fuerũt: & ibi nata uimina: aucto. Donatus & Varro. Duo gñ̃a salicũ p̃didit Colu. perticalẽ. s. & uiminalẽ. ¶ Fustiũ flexu. Ex inflexis fustibus uiminibusq; texunt̃ huiuscemodi caueæ: hodieq; nr̃i rustici ex uitilibus id genus caueas cõcinnãt. ¶ Lacinias inalbabat. Fœminæ nr̃ates hoc hodie quoq; usurpãt: ut. s. sub cauea uiminea circũdẽt uelamenta: eaq; fumo sulfuris suppositi ipune cãdificẽt inalbẽtq;: nãq; Pli. in. xxxv. testis est: usum sulphuris ad sufficiẽdas lanas eẽ efficacẽ: q̃m cãdorẽ molliciãq; cõfert: sulphur quoq; ob id fullonũ officinis familiare ẽ. ¶ Interdũ. Lego iteriꝫ. ¶ Inescatus. Correptus possessusq;. Trãslatio ab his q̃ esca capiunt̃. Donatus Terẽtian⁹ cõmẽtator: inescatos dici (ait) p metaphorã ab aucupibus: q auibus capiẽdis effundũt cibũ. ¶ Obnubilatus. Nubilo q̃si quodã obuolutus obrutusq;. Anaxilaus olim lusit: q cãdẽs sulphur in calice nouo prunaq; subdita circũferẽs ex ardẽtiũ repcussu pallorẽ diri uelut defunctoꝝ cõuiuis effũdebat. ¶ Diffluebat. Lãguebat: labebat̃: deficiebat: &. n. (ut scri. Hippo. in li. de flatibus) itercluso atq; itercepto spũ breuissimo tp̃is momẽto moriat̃ aĩal necesse est: usq; adeo necessarius est corpi sp̃us: nã spiramus semp & respiramus cõtinẽti reciprocatiõe: si cibũ potũq; hoĩ subduxeris uiuet cõplusculos dies: itercluso spũ statim exanimatur. ¶ Ingeniũ. Natura. Virg. Nũc locus aruoꝝ igeniis q̃ robora cuiq;. ¶ Viuacis metalli. Sulphur itelligit: noĩe. n. metalloꝝ ferme oĩa q̃ fodiunt̃ ex uenis terræ significãt: sic metalla auri: argẽti: æris: plũbi dicta a Pli. & cæteris pure latineq; scribẽtibus: sic & Lucius nr̃: sulphur scite uiuax metallũ nũcupat. Cuius cũ sint gñ̃a q̃tuor: unum est p̃prie uiuũ noĩatũ: qd̃ græci apyron uocãt globosũ: hoc effodit̃ trãslucetq; & uiret. Lego apud Pli. q q̃rto gñ̃i sulphuris usus est ad lychnia maxime cõficiẽda: purior lectio est ad ellychnia: quo noĩe accipi uident̃ Pli. sulphurata: q̃ sulphure liq̃do capitulatim itingunt: ut sint fomites flãmæ & q̃si igniaria: al̃s ellychnia dñr funiculi lucernaꝝ: q̃bus oleo madẽtibus flãma iugis custodit̃: quoꝝ Pli. & Papi. meminere. De elucubratis demosthenis or̃onibus dictũ a græcis est. ελλυχνιονοζειν. i. ellychniũ redolere: p̃pea q ad lucernam elucrubrabat meditabaturq;. Iuriscõsulti inter pœnas metalli noĩant sulphurariã: hoc est sulphuris fodinã: sic. n. scri. Vlpian⁹ titulo de pœnis: in calcariã quoq; uel sulphurariã dãnari solẽt: sed hæ pœnæ metalli magis sunt. Vbi calcaria simplr̃ signat̃ op⁹: & fodina calcis: sicut sulphuraria sulphuris. Acursi⁹ hallucinat̃: exponẽs i calcariã i opus calcãdi terrã. Metallici dñr fossores metalloꝝ Pli. Iuriscõsulti uident̃ accipe metallicos p dãnatis i metallũ. Vbi ẽt p opariis metalloꝝ capi pñt: metalla a uerbo græco μεταλλαω qd̃ ẽ scrutor & iquiro dcã sũt. Alii metalla dici auꝝ: aut q̃si μεταλλα: tãq̃ alia post aliã i metallis uena iueniat̃: qd̃ sentire ur̃ & Pli. sic scri. in. xxxiii. ubicũq; una iuẽta uena est nõ p̃cul iuenit̃ alia: hoc q̃dẽ & i oĩ fere mãtuñ metalla græci uident̃ dixisse: μεταλλεια dr̃ a græcis iuestigatio metalloꝝ auriq; potissimũ. ¶ E regiõe mulieris. Ex opposito: cõtra. n. accubabat. ¶ Pone: post. ¶ Ab ea p̃fectũ. Cũ son⁹ sternutatiõis ab ea pte mẽsæ uenisset: q̃ erat mulier: credidit marit⁹ uxorẽ sternutasse. Ideoq; illi salutẽ (ut i sternutamẽto fieri solet) optauerat. ¶ Salutẽ imp̃cat⁹. Attẽde imp̃cat⁹ salutẽ dici i bonã ptẽ: cũ alioq imp̃cari sit dira p̃cari. Vir. Littora littorib⁹ cõtraria fluctib⁹ undas iprecor: cũ ãt sternutãti p̃cari salutẽ mos sit p̃miscu⁹: exponẽda hoc i loco p̃hica cã ẽ cur id fiat. Pli. q̃dẽ q̃rẽs dixit i. xxviii. cur sternutamẽtis salutam⁹: sed cãm cur salutamus supp̃ssit: quã Ari. i. xx. p̃ble. reꝝ nãæ cõsultissimus explicat scribẽs: sternutamentũ p numie hr̃i: q̃m de capite mẽbroꝝ p̃cipue oĩuꝫ diuio suũ duc̃ pricipiũ. & mox paulo: cur eruptio sternutamẽti sacra hita ẽ: utrũ q̃m cũ tres ptes nr̃i corpis pricipales sint: caput: uẽtricul⁹: alu⁹. cũq; respiratio uẽtriculi sit ruct⁹: alui crepit⁹: sternutamẽtũ capit̃: q̃ ps sacra p̃cipue ẽ. spm hic exeũtẽ tãq̃ sacrũ ueneramur & adoram⁹: p̃terea sternutamẽtũ idicat caput bñ ualẽ: posseq; cõq̃re. cũ. n. capit̃ dolor humorẽ spmue cõuicit: tũc moueri sternutamẽtũ solitũ ẽ: quã ob rẽ moribũdos iterdũ sternutatorio excitamus: tãq̃ si sternutar̃ nõ possẽt spes nulla salut̃ alia sit: p̃inde q̃si bõæ idiciũ ualitudis ptis optĩæ atq; diuinissimæ sternutamẽtũ adorãt bñq; augurãt. Idẽ Ari. i. i. de aialib⁹: sternutamẽtũ ait signũ eẽ augurale: & unũ ex sp̃uum oĩum gñib⁹ sem̃ & sacrũ: sternutamẽta matutina ãtiq ominosa putabãt: & p̃hibitoria: ecõtrario meridiana p̃babãt: ut auspicatiora melioraq;. Telemacho homerico sternutamẽtũ facit omẽ fœlicitatis: senes laboriosi⁹ sternuũt: bis sternutare magna ex pte solemus: pp binas nasi nares: oculo p̃fricto sternutamenta desistunt.

Vietum
Vimina
Viminalis
Inescatus
Stropha anaxilai
Sine spiratiõe uiuere non possumus
Metalla
Sulphur
Apyron
Ellychnia
Sulphuraria
Calcaria
Hallucinatio Acursii
Metallici q
Metalla uñ
Imp̃catus salutem
Cur sternutamẽtis salutamus
Caput diuinum
Sternutamenta meridiana p̃bantur

¶ Auea.f.uiminea:sub q̃ delitescebat adulter. ¶ Reflātē.respirātē:reciprocātē. ¶ Absq noxa nr̃i. Sine culpa nr̃a:& piculo: affirmabā:inqt:illū p sese iteritur ob sulphuris uiolētiā:q iā erat iter mortuos:uix semiuiu⁹. ¶ Suasi ac deniq psuasi. Suademus facilia:psuademus difficilia : suadere faciētis ē:psuadere pficiētis. ¶ Vltra limē. Forisecus extra tabernā mariti fullonis secederet. ¶ Suadela. Suasiōe:græce dr̃ πειθω. ¶ Spacio ferues aius. Remediū irę & furētis ai dilatio ē:ira.n. ut docet Oratius:ē breuis qdē furor:sed tā cōcitatus tā feruēs:ut torrēti simillimus sit i pnū pcipiti rapiditate currēti:ut nulla re meli⁹ q̃ mora lāguescat:ipotētissimus ē affectus totus i ultionē : totus i pœnā pceps. Ira.n.ut diffiniūt phi: cupiditas ē uindictæ reponēdæ:ut ergo hic ardor deflagret:cupiditas ista deferuescat spacio & dilatiōe opus ē. Idcirco iratis sūt subtrahēdi hi i quos ipetū conant facere:dū deferuescat ira: dū se ipsi colligāt:orādiq sūt:ut ulciscēdi uim differāt in tps aliud:ut salubriter docet.M.T.in Tusculanis q̃stionib⁹. ¶ Rabie pculsus. Ira i rabiē & i furorē agit hoies: &(ut inqt Seneca)cætera uitia ipellūt:aios ira pcipitat. ¶ Aliqd tristi⁹. Mortē biothanatā itelligit. ¶ Reueni. Redii domū:redādruare : & repedare dixerūt ueteres p redire:reuenireq. ¶ Verbis execrātib⁹. Detestātib⁹: maledicisq.prisci execrare dicebāt:nos execrari. Afrani⁹:expiurabāt:execrabāt se ac suos. Fecit pistori uxor: qd fœminæ iprobæ libēter faciūt:ut.s.excādescāt i aliena flagitia:quo ipsę sanctę icorruptęq eē uideant. ¶ Sexus.s.fœminei. ¶ Thori genialis. Coiugalē siue maritalē lectū sigñat:de quo Festus Pōpei⁹. Genialis(inqt) lectus ē q nuptiis sternit.M.T.p Cluētio : lectū illū geniale quē biēnio an̄ filiæ suæ nubēti strauerat:i eadē domo sibi ornari & sterni iubet. Firmicus mr̃nus in.v.ad cōsortiū thori genialis iuitāt. ¶ Lupanari isamia. Modo adiectiuū ē lupanari:& accipit p fœda:spurca:meretricia isamia. Alias substātiuū ē p loco publico:sic.n.uulgus lupanar uocat:sic & a Seneca noiat. ¶ Perdita nuptæ dignitate. Amissa pudicitia:ois uirtus:ois dignitas i fœmia ruit. Mr̃esfamilias(ut inqt Vlpia.)a cæteris fœminis mores discernūt atq separāt:neq nuptię:neq natales faciūt mr̃esfamilias:sed bōi mores. Nupta cui⁹ nomē honorabile ē:iacturā facit dignitatis nuptialis : ubi ipudica eē cœpit:trāsitq i spurcissimū isamissimūq nomē pstitutæ. Tertuliāus pstitutissimā dixit quā itelligi uolebat nūdinato pudore:& pstituto corpe extitisse. Iuli⁹ firmicus i.v.erit i publicis meritoriis pstituta. ¶ Stupratorē. Pœna stupratoris ex lege cōstituta ē:ut decē milia dare debeat:hic stupratorē accipe p adulter.nā & lex Iulia stuprū:& adulteriū pmiscue appellat : pprie tū stuprator dr̃ uirginis & uiduę:ē stuprū qd in uirginē & uiduā fit. ¶ Tegminis. Caueæ uimineæ. ¶ Idētidē. Sæpe:crebriter. ¶ Tēporius:maturius:citius. ¶ Intercœpta cœna.pistor cui itercœpta fuerat fullonis cœna: & q icœnatus reuenerat domū:postulat mēsam apponi:ne ieiunio esuritiōeq cōficiat:ne icœnatus eat cubitū. ¶ Poti⁹.lego poni:sic Plau.pueri mēsam apponite. Orati⁹ mēsam poni iubet. ¶ Comiter. Iucūde:suauiter: hilare. ¶ Quippini:qppe:nēpe.Plau.in penulo. Quippini cū auri ducētis nummis Philippis: qppini ibi extēplo leno errabit:sensus ē:mulier marito cœnā iuita apponebat:quā uidelz adultero parauerat non coniugi. ¶ Præcedēs facinus. Quo adulter excepat: & mox cauea occultauerat. ¶ Dño.pistori. ¶ Instar testudis.adulter sub alueo cubās tegebat:sicut testudo occulit latet, q sub tegmine genuino recōdita cōtractis pedibus:& capite. Pacuui⁹ festiuiter & symbolicos dixit tardigradā:terrigenā:domiportā:intelligi uolēs testudinē. Testudine⁹ gradus a Plauto & diuo Hier.dictus p tardo lētoq ac formicino:græce χελωνη dr̃ testudo:uñ chelonophaghi in carmania ppl̃i carnib⁹ testudinū uescētes: q eaꝝ supficiæ casas tegūt:tantæ magnitudinis apd illos testudines repiunt. De machinatiōe militari: q̃ testudo Arietaria noiat.scri.Victru.Vegetius & cæteri ex q̃ trabes reducto capite & ipulso istar arietis muros q̃ssat & deiicit. ¶ Succubabat. Subter cubabat:& subtus latebat. ¶ Herili cōtumelia:qua.s.herus meus pistor ab uxore ipudica afficiebat. ¶ Vi'ra. Iumentoria. ¶ Prominabat.agebat:ducebat:&(ut ante dictū est)minabat:uerbū priscis usitatum. ¶ Prominebant. eminebant:extabant:apparebant:extra caueā:cuius angustiis totus adulter contractus occultari nequibat. ¶ Alueo. Viminea cauea:sub qua celabatur.

Suadere / Persuadere — Ira similis torrenti — Ira quid — Redandruare — Genialis lectus — Lupanaris infamia — Boni mores faciunt matresfamilias — Prostitutissima — Stuprator — Tardigrada. — Domiporta — Chelonophagi

cauea, producit hoiem crebros anhelitus ægre efflātē, iflāmatusq idignatiōe cōtumeliæ, gladiū flagitās iugulare moriturū gestiebat, ni respectato cōi periculo, uix eū ab impetu furioso cohibuissem, adseuerās breui absq noxa nr̃i, suapte inimicum eius uiolentia sulphuris periturū, nec suadela mea, sed ipsius rei necessitate lenitus quippe iā semiuiuū illū, in proximū deportat angiportū, cū uxorē eius tacite suasi, ac deniq psuasi, secederet paululū, atq ultra limen tabernæ, ad q̃piā tantisp familiarē sibi mulierē, quoad spacio ferues mariti sedaret aius, qui tāto calore, tātaq rabie pculsus, non eram dubius aliquid etiam de se suaq coniuge tristius profecto cogitaret aliud, contubernalis epularum tedio fugatus, larē reueni meum. Hæc recensente pistore iamdudū procax & temeraria mulier uerbis execrantibus, fullonis illius detestabatur uxorem, illam pfidam, illam impudicā, deniq uniuersi sexus grande dedecus, quæ suo pudore postposito, thoriq genialis calcato fœdere, larē mariti lupanari maculasset infamia, iamq pdita nuptæ dignitate, prostitutæ sibi nomen adsciuerit. Addebat & tales oportere uiuas exuri fœminas, & tamen taciti uulneris, & suæ sordidæ conscientiæ commonita, quo maturius stupratorē suū tegminis cruciatu liberaret, identidem suadebat maritum temporius quieti recedere. At ille utpote intercepta cœna ne profugeret, prorsus ieiunus mensam poni comiter postulabat. Apponebat ei propere, quāuis iuita mulier, quippini destinatam alii, sed mihi penitus carpebantur præcordia, & præcedens facinus, ac p̄sentem deterrimæ fœminæ constantiam cogitanti, mecūq sedulo deliberabām, si quomodo possem detectis, ac reuelatis fraudibus, auxilium meo phibere domino, illūq qui instar testudinis, alueum succubabat, depulso tegmine cunctis palam facere. Sic herili cōtumelia me cruciatū, tandem cœlestis respexit prouidētia. Nā senex claudus cui nostra tutela pmissa fuerat, uniuersa nos iumenta, id hora iam postulante, ad locū proximum bibēdi causa, gregatim prominabat, quæ res optatissimā mihi uidictæ subministrauit occasionē. Namq p̄tergrediens obseruatos extremos digitos adulteri, qui per angustias caui tegminis prominebāt, obliq̃ta atq infesta ungu.

la compressos, usq; ad summam minuciem contero, donec intolerabili dolore commotus sublato flebili clamore, repulsoq; & abiecto alueo conspectui prophano redditus, cœnam propudiosæ mulieris patefecit, nec tamen pistor damno pudicitiæ magnopere commotus, exangui pallore trepidantem puerū, serena fronte, & propitiata facie, conmulcens incipit. nihil triste de me tibi fili metuas, non sum barbarus, nec agresti murum squallore præditus, nec ad exemplum machinæ truculentæ sulphuris te letali fumo necabo, ac ne iuris quidem sæueritate lege de adulteriis ad discrimen uocabo capitis, tam uenustum atq; pulchellum puellum, sed plane cum uxore mea partiario tractabo, nec herciscūdæ familiæ, sed cōi diuidēdo, formula dimicabo, ut sine ulla cōtrouersia uel dissensione tribus nobis in uno conueniat lectulo. nam & ipse semper cum mea coniuge tam concorditer uixi, ut ex secta prudentium, eadem nobis ambobus placerent. Sed nec æquitas ipsa patitur habere plus auctoritatis uxorem q̄ maritum. Talis sermonis blāditiæ cauillatum deducebat ad thorum nolentem puerum, sequente tamen & pudicissima illa uxore alterorsus disclusa, solus ipse cum puero cubans, gratissima corruptarum nuptiarum uindicta perfruebatur. Sed cum primum rota solis lucida

Pallor exanguis

¶Cœnam. lego scænam: hoc est apparatū tegumentum. Trāslatio a scæna histrionica: quæ subductis alueis cuncta demōstrat: in hac locutione frequens est Lucius noster. ¶ Exangui pallore. Bono epitheto pallorem dixit exanguem: tanq̄ sine sanguine sint: qui ex metu pallent: qm̄: ut inquit Aristoteles in problematis. φοβουμενοι ωχριωσιν. i. timentes pallescūt: ex eo: ꝙ calor in metu pfugit in ima: & sanguis συντρεχει εις την καρδειαν. i. cōtrahitur ad Cor. ita ut cęteris partibus deficiat: ex hoc metu plerisq; aluus soluit calore: uidelicet ex summis ad intima penetrante: calor. n. & calorifica accōmodata sunt aluo urinæq; mouendæ: hinc illud scite dictum a satyrographo: soluunt tibi cornua uētrem. Alexander aphrodiseus eleganter docet timētes ideo pallescere: quia inqt sicut nos in domum profugimus: ut tuti simus: ita ipsa quoq; natura refugit intra corporis penetralia tuendi sui causa: fugiens aūt contrahit secum sanguinem: quo utit̄ tanq̄ uehiculo. ¶ Præditus. hic in malam partem: ut apd̄ Mar. Tul. in orōne pro. P. sylla: me singulari immanitate: & crudelitate præditū. ¶ Sulphuris fumo. non imitabor inquit fullonis feritatem: qui fumo sulphuris & uiolentia uix semiuiuū reliquit adulterꝝ deprensum. ¶ Lege de adulteriis. lex iulia de adulteriis ab Augusto Cæsare lata est: cuius Plutarchus: Suetonius: Oratius meminerunt: titulus est apud iurisconsultos ad legem Iuliā de adulteriis: quo scribit Vlpianus: si simul ad accusationē ueniant maritus & pater mulieris: maritum præferri oportere: & propensiore iure & maiore dolore executurum eum accusationē credendum est. lex Iulia minorē annis. xxv. prohibet accusare adulterii: quia nōdū robustæ ætatis sit: excipitur maritus: qui quacūq; ætate uxorem potest accusare: & iniuriam sui matrimonii uindicare: patri permissum est ius occidēdi filiam cum adultero: marito uxorem occiderę non licet: nam (ut inquit Papinianus) plerūq; pietas paterni nōis consilium pro liberis capit: cæterꝝ mariti calor & impetus: facile sequientis fuit refrenādus. Marito quoq; adulterꝝ uxoris suæ occidere pmittitur: sed nō quelibet ut patri: imperatores Marcus & Antonius rescripserūt: si maritus uxorē in adulterio deprensam ipetu tactus doloris interfecerit: non utiq; legis corneliæ de siccariis pœnam excipiet. Difficillimum est enim: ut diuus pius rescripsit Apollonio: iustū dolorē temperare. Quod aūt ait Lucius noster ad discrimen capitis uocabo. lex iulia nō tam pœna capitali uidet̄ adulteras dānatas mulctare q̄ repudio: quæ ait adulterii dānatam si quis duxerit uxorē lege eadē tenetur: scribit etiā Caius: si ea lege repudium missum nō sit: & idcirco mulier adhuc nupta esse uideatur: tñ si quis eam in uxorem duxerit adulter nō erit. Apud ægyptios pœna in adulteros sancita est hæc: adulter uirgis cedebatur: adultera naso mutilabatur: ut ea maxime dehonestaretur parte facies: qua maxime honestari solet. ¶ Partiario tractabo. ut. s. dimidius sit uxoris ex membris anterioribus: dimidius sit ipsius ex membris posterioribus: & ita medius inter uirum uxoremq; discurrēs: hinc stupratus erit: inde stuprator. hinc paticus concubinus: inde masculus subactor. ¶ Nec herciscundæ familiæ. Tituli sunt apud iurisconsultos Familiæ herciscundæ: & communi diuidundo: quorꝝ hæc differentia est: ꝙ actio familiæ herciscundæ cōstituta est cohæredibus uolentibus a cōmuniōe discedere: & ita per familiæ herciscundæ actionē diuiditur hæreditas. Vnde & nomen familiæ enim appellatione hæreditas significat̄: & hercisci dr̄ diuidere: unde herciscunda inclinat̄. Festus Pompeius erecectum iquit citum: quod fit inter cōsortes a coercendo dictū: unde & herciscundæ: & hercisci. ego opinor legendum esse apud Festum non erecectum: sed hercium: & ita decerno fultus auctoritate. M. Tullii: qui in primo de oratore sic refert. Idcirco qui quibus uerbis hercium cieri oporteat nesciat. Idem herciscundæ familiæ causam agere non possit: iudicium autem cōmuni diuidundo pertinet ad res: quæ cōmunes sunt: cum societate uel sine societate. Cum societate res cōmunis est: ueluti inter eos qui pariter eandem rem emerunt. Sine societate communis est: ueluti inter eos: quibus eadem res testamento legata est. Nunc Lucii nostri pistor festiuiter simul & scienter alludens ad hanc iuris formulam: nō intendam (inquit) pulchro puero actionem familiæ herciscundæ: sed potius agam de cōmuni diuidūdo: ut. s. cōmunis ipse inter me & uxorem diuidatur: uel potius uxor sit mihi illiq; cōmunis: & dum ait cōmuni diuidūdo: potest uideri subesse huic uerbo obscœnus intellectus. Nam (ut docuimus in cōmentariis Tranquilli) diuidere uerbum est obscœnę significatiōis: & ad pedicones refert̄: & puerorꝝ cōcubitores: quorꝝ in libidīe pposteras & īfanda nates q̄si diuidunt̄: hic explicat̄ locus ille Plautinus ex aularia: me qdē hercle dicā palā nō diuides. Relege q̄ annotauimus in secūdo Suetonii cōmē. copiosissime scripta sup diuisorib⁹: & hoc uerbo diuidere. ¶ Trib⁹ nobis. Ausonius. Tres uno i lecto stuprū: duo ppetiunt̄: & duo cōmittūt: q̄tuor eē reor. ¶ Ex secta prudētiū. Sapiētes cēsent: & memorat Catilina Salustian⁹. idē uelle & idē nolle uerā dici amicitiā. Talis āt oium rerꝝ cōcordia: cū iter reliquos: tū maxie iter uirꝝ & uxorē exigit̄ celebraturq;: ut ambo idē uelit: idē nolint: ut ita sine iurgio sine offensa cōcorditer degāt: & fœliciter: & ut pcipit Arist. in œconomico secūdo: mulier existimare dēt mores mariti eē legē uitæ suæ ipositā quā sequat̄. Nūc pistor illudēs dic̄ eadē sibi uxoriq; placere: & eundē puerꝝ: quē diligat uxor sibi quoq; diligēdū: qd̄ totū dicaciter & itellectu obscœno dcm̄ ē. ¶ Quā maritū: priæ ptes sūt uiri secūdæ fœmię: & ut ecclīastici scriptores pdiderūt caput mulieris ē uir. Alter iperat: altera obtēperat. uiri (ut inqt Home.) iura dāt uxorib⁹: & filiis. Arī. i. politicorꝝ. mas inqt ē q̄ fœmia pricipalior. ¶ Cauillatū. Irrisū. ¶ Pudicissima: irronices. ¶ Alterorsus disclusa. In alterꝝ cubiculū seq̄strata: seclusa: amādata. Discludere nerea pōto dixit Virg. & ante Virgiliū Lucretius Cū paribus iungi res: & discludere mundū: pro secernere. ¶ Vindicta fruebatur. Puerilē cōcubitum significat.

Solūt tibi cornua uētrem

Præditus in malo

Lex iulia de adulteriis

Adultera repudiat̄

Adultera naso mutilabatur

Familiæ herciscūdæ

Hercium

De cōi diuidūdo

Diuidere obscœnū uerbum

Maritus lex uxoris

disclusus

¶Dicem

diē peperit, uocatis duobus e familia ualidissimis, quam altissime sublato puero ferula nates eius obuerberans. Tu aūt inquit tam mollis ac tener & admodū puer, defraudatis amatoribus ætatis tuæ flore, mulieres appetis atq; eas liberas & cōnubia lege sociata corrūpis, & intēpestiuū tibi nomen adulteri uindicas. His & pluribus uerbis compellatū, & insup affatim plagis castigatū forinsecus abiicit, at ille adulterorum omniū fortissimus, insperata potitus salute, tamen nates candidas illas noctu diuq; dirruptus, mœrens profugit. Nec secius pistor ille nuncium remisit uxori, eāq; protinus de sua pturbauit domo. At illa præter genuinam nequitiam, contumelia etiam, quamuis iusta, tamen altius commota atq; exasperata ad armillum reuertit, & ad familiares fœminarum artes accenditur, magnaq; cura requisitam ueteratricem quandam fœminam quæ deuotionibus maleficiis, quiduis efficere posse credebatur multis exorat precibus, multisque suffarcinat muneribus, alterum de duobus postulans, uel rursum mitigato conciliari marito, uel si id nequiuerit, certe larua uel aliquo diro numine immisso uiolenter eius expugnari spiritum. Tunc saga illa, & diuini potens, primis adhuc armis facinorosæ disciplinæ suæ uelitatur, & uehementer offensum mariti flectere atq; in amorem impellere conatur animum. Quæ res cum ei secius, ac rata fuerat proueniret indignata numinibus, & præter p̄mii destinarum compendiū, contemptione etiam stimulata, ipsi iam miserrimi mariti incipit iminere capiti,

DIEM peperit. Tanquā dies sit partus solis: & enim ut dicere solebat Heracli. ει μηηλιος ηνεωφρονηανην. Si sol non esset nox esset. ¶ Ferula nates obuerberans. Quærit Aristo. in pblematis cur ictus ferulæ dolorem maiorē facit: q̄ quæ duriora sunt: cū tn̄ pcussionē durioris maiorem esse ratio postulet: acrius. n. ferit qđ durius est: an ingt ea rō est φ caro ex ictu ferulæ pcutiť repcutiturq; simul: pter pōderis ferulacei leuitatem: uñ acrior dolor gigniť: ictu duplicato. Ex duris aūt pcuti tm̄ pōt: propter eaꝝ duriciem: hinc credo ferulas datas esse pędagogis magistris ludi triuialis ad discipulos castigandos: qbus uice sceptri gloriaň: ob hoc ab epigrāmatista dn̄r Ferulæ inuisæ nimium pueris gratæq; magistris: & Columella ait: ferulasq; minaces: ferulæ asinis gratissimę sūt in pabulo: qua de causa id aīal libero patri assignať & ferula: græci nartheca uocāt ferulam: unde narthecophari dicti ministri bacchi feruligeri: pūerbium gręcū est πολλοι ναρθηκοφοροι παυροι δε τε βακχοι. Multi feruligeri: pauci bacchi. Cuius meminit & Plato in gorgia. Nulli fruticū: ut inquit Pli. nr̄: leuitas maior ob id gestata facilius baculoꝝ usum senectuti præbet. Ignem ferulis optime seruari certum est. Idq; prometheus primus docuit: ob hoc epigrāmaticus poeta ferulas dixit esse claras munere prometheo. ¶ Et eas liberas. Atrocior iniuria: quam quasi cōtumeliosiorem & maiorē accipimus: fit ex psona: ut grauius sit stuprare liberam fœminam q̄ ancillam. Grauissimum uero alienam uxorem atq; matronam: & iura uiolare cōnubii: legimus historicos quēadmodū olim diuus Augustus pculum ex acceptissimis libertis mori coegerit cōpertum adulterare matronas. ¶ Intempestiuus: qui adhuc p ætatē puerilē potes esse cōcubinus: & paticus amatores oblectans. ¶ Adulteroꝝ fortissimus. Non uideť conuenire: ut puer delicatus fortissimus adulteroꝝ nuncupeť: pinde lego fortissimus. ¶ Dirruptus nates. Habens nates diruptas: pfossasq; postico uulnere: subactoris pistoris. ¶ Mœrens. dolens: & mœstus. ¶ Nuncium remisit uxori: idest libellum dedit repudii. Est aūt repudiū renunciatio: qua dirimitur matrimonium: ut iurisconsulti tradunt titulo de diuortiis in repudiis: idest renūciatiōibus cōprobata sunt hæc uerba: res tuas tibi habeto. Tuas res tibi agito: hinc Plautina mr̄ona indicēs diuortiū marito inquit. ualeas: tibi habeas res tuas reddas meas: siue aūt ipsi præsenti renuncieť: siue absenti p nuncium nihil interest. si calore iracundię missum sit: repudiū non ratum est habendū: nisi prius apparuerit ex perseuerantia iudicum animi fuisse. In deutoronomio ex pscripto legis mosaycæ: si acceperit homo uxorem inamabilem pter aliquam fœditatem. scribet libellum repudii: & dabit in manu illius: & dimittet eā de domo sua. ¶ Genuinam nequitiam. Ingenitam improbitatem. ¶ Ad armillum reuertit. Ad repositoriū thesaurumq; armoꝝ: hoc est doli fraudis malitiæ muliebris: supra eodem uocabulo usus est in hoc significatu. ¶ Ad familiares fœminaꝝ artes. Nimiꝝ ueneficia: mala medicamēta: magicæ uanitates: doli: fraudes: decipula: nomine artium muliebrium continenť: alia quoq;: quæ plurima menti fœmineæ natura dedit. Versus sunt græci παροιμιωδεις. idest prouerbiales. θησαυρος εστι των κακων κακη γυνη. idest thesaurus est malarū mala fœmina. Itē θηρων απαντων αγριωτερα κακη γυνη. Improba mulier truculentior est feris omnibus. Item θαλασσα και πυρ και γυνη κακα τρια. idest mare: ignis: & fœmina sunt mala tria. ¶ Veteratricē. Sicut ueterator dicitur uetus in malicia. ita & ueteratrix fœmina in astutiis: & fraudibus exercitatissima. Veteratore aduerbium significans calide: astute: malitiose: ueteratoris est cōfidere in mēdacis. ¶ Deuotiōibus. Execratiōibus: dirisq; detestabilibus. ¶ Suffarcinat. Implet: onerat. ¶ Larua immissa. Alibi annotatū est lemures dici manes umbrasq; defunctoꝝ: ex quibus qui pacatior qetiorq; domū possidet: is larua dr̄ familiaris: q uero pter aduersa uitæ merita erraticus est larua noiať. Tales aūt sūt inanes: terriculi: bonis hoībus noxii: malis ac metuendi: hæc noctiū sunt occursacula: bustoꝝ formidamina: sepulchroꝝ terriculamenta. Laruaꝝ natura esse dr̄ (ut scribit diuus Hieronymus): terrere paruulos: & in angulis occurrere tenebrosis. Rustici ozellū noiant: græci phātasmata uocant: q̄ an sint subdubitat Pli. posterior: qui tū in eplis narrat. Exemplū scitu dignum de simulachro hois. Quod athenis uisabať: in domo quadā spaciosa: sed ob id infami: & pestilente: apparebat aūt idolon: senex macie & squallore cōfectus: catenas quatiens: qui mox desiit uideri expiato loco: & conditis manibus diligentia athenodori philosophi: lege septimum Plinii epistolarum uolumen. ¶ Saga. Fœmina incantatrix: & magicarum rerum scia: tanquam satis aga. De qua in primo commentario. ¶ Armis. Instrumentis: arma enim instrumenta rerum omnium dici notum sat est: & testis est Virgili. qui ait: cerealiaq; arma expediunt: & in georgicis dicendum: & quæ sint duris agrestibus arma: utrobiq; arma posuit pro instrumenta. ¶ Velitatur. Contendit: certatq;: translatum uerbum a uelitum pugna. ¶ Secius ac. Aliter quam: uel tardius q̄ crediderat: non enim aīus mariti conciliabať uxori instinctu magicæ disciplinæ: sicut illa supauerat. ¶ Præter p̄mii. Sensus est: extimulata est saga ad indignationem duplici de cā: & φ cōtēni uidebať a numinibus: q̄ paꝝ obleq̄banť: & φ cōpendiū lucri cōstitutū ab uxore pistoris erat amissura: si pistorem uxori ui carminū nō mitigasset: cōciliassetq;. Ideoq; cōuersa est ad alteꝝ postulatum: ut pistorem biothanata morte perimeret.

Dictū heracliti
Ferulæ plaga
Sceptrū pędagogoꝝ
Ferula bacchi
Narthecophori
Atrocior iniuria
Repudii uerba
In fœmias malas
Tria mala
Veteratrix
Veteratorie
Larua
Phātasma
Arma

umbramq; uiolẽter peremptæ mulieris ad exitium eius instigare. Sed forsitan lector scrupulosus rep̃hendens narratum meum sic argumentaueris. Vnde aũt tu astutule asine intra terminos pistrini cõtectus, quid secreto, ut affirmas mulieres gesserint, scire potuisti? Accipe igitur quemadmodum homo curiosus iumenti faciem sustinens, cuncta quæ in perniciem pistoris mei gesta sunt, cognoui. Diem ferme circa mediã repente intra pistrinum mulier reatu miraq; tristitie deformis apparuit, flebili cẽtũculo semiamicta, nudis & intectis pedibus, lurore buxeo, macieq; fœdata, & discerptæ comæ semicanæ sordentes inspersu cineris, pleramq; eius anteuẽtulæ cõtegebant faciem, hæc talis, manu pistori clemẽter iniecta, quasi quippiam secreto colucotura, in suum cubiculum deducit eum, & adducta fore q̃ diutissime demoratur, sed cum esset iam cõfectum omne frumentum, quod inter manus opifices tractauerant, necessarioq; peti deberet aliud, seruuli cubiculum propter astantes, dominum uocabãt, operiq; supplementum postulabant, atq; ut illis sæpicule & interuocaliter postulantibus nullus respondit, domini iam forem pulsare ualidius, & quod diligentissime fuerat oppessulata, malum peiusq; aliquid opinantes nisu ualido reducto, uel difracto cardine, tandem patefaciunt aditum, nec uspiã reperta illa muliere, uidẽt e quodam tigillo constrictũ, atq; exanimẽ pendere dominum, eumq; nodo ceruicis absolutũ, detractũq; summis plãgoribus, summisq; lamentationibus, atq; ultimo lauacro procurant, peractisq; feralibus officiis, frequentiq; prosequente comitatu tradunt sepulturæ. Die sequenti filia eius occurrit e proximo castello, in quod pridie denupserat, mœstaq; crines pendulos quatiẽs, & interdũ pugnis obtundẽs ubera, quæ nullo q̃dem domus infortuniũ nunciante cuncta cognouerat; sed

CVMBram uiolenter peremptæ mulieris. Κατασιωπωμενον. hoc p̃ silentiũ intelligimus: umbrã cuiusdã fœminæ pauloante uiolẽter extinctæ euocatã: istigatãq; ab hac saga ad exitiũ pistori cõcinnandũ: & hoc magicæ disciplinæ genus euocat̃
Sciomãtia sciomantia: quotiens. s. umbræ fit euocatio: ꝓprie tñ causa diuinationis: qđ & nomen ostẽdit: hic euocat̃ larua noxia & pnicialis ad pniciem interitumq; pistoris: qđ sacrum: execrabile: diræ: infandum est. ¶ Scrupulosus. Diligẽs: curiosus. ¶ Narratum. Narrationem. ¶ Argumentaueris. Antiqui pleraq; uerba actiue pronunciabant: q̃ nunc passiue dñr: ut auguro p
Argumẽto augur or: cõtemplo pro contemplor: scruto pro scrutor. Ita & argumento pro argumẽtor. Plautus dixit arbitrabãt pro
Argumẽtor arbitrabant̃. Maro populat pro populat̃. Ennius criminat pro criminat̃: argumẽtari aũt est argumentis uti ad rem probandã: ut docet Asconius. ¶ Homo curiosus. Significat̃ ipsemet Apuleius: qui Genuina curiositate p̃ditus sustinebat faciem iumẽti transfiguratus in asinum auritũ. ¶ Mulier reatu deformis. Hæc est larua & umbra illius mulieris uiolenter p̃emptæ: q̃ magico susurramine instigata excitataq; a saga immittit̃ ad pi-
Cacodæmones storem strangulãdũ: sunt p̃terea cacodæmones: qui sese transformant cũcta in miracula reꝝ: qui induũt effigies muliebres: & ita transfigurati illudunt mẽtibus humanis: ut docẽt ecclesiastici scriptores: sic apud Suetoniũ in Claudio: spẽs Barbaræ mulieris humana amplior: Drusum germanos insectãtẽ latino sermone ultra tendere prohibuit: sic urbis Romæ imago Cæsari uisa est cæsarie lacera: nudisq; astare lacertis: eũq; dehortari a p̃ria oppugnãda. Malus Dæmõ Bruto fecit omen mortis: cui occursans diro quodã simulachro: sum (inq̃t) tuus cacodæmon in Philippis me uidebis. Multifor-
Gradus dæmonum mes Dæmones gradatimq;: primos: secundos: tertios quartos describit ꝓclus Platonicus: de q̃bus Diotima: & Iamblicus & Plato. ¶ Centũculo. Vilissimo uestitu: de quo supra. ¶ Intectis. Ephexegesis est: nudis & intectis pedibus p̃ discalciatis: & sine ullo integumẽto. ¶ Lurore buxeo. Expone ut supra buxãti pallore: nihil. n. ferme buxo pallidius ẽ: adeo ut pallorẽ (ut ita dixerim) pallidissimũ significãdũ dici soleat: buxo pallidior ẽ. ¶ Semicanæ. Ex dimidia p̃te albicãtes canescẽtesq;:
Canitudo cãm caniciei: q̃ & canitudo dr̃ aliubi explicauim⁹ ex auctoritate Arist. Alberti magni. Alexandri aphrodisei & cæteroꝝ. ¶ Inspsu cineris. Specimẽ tristitiæ ẽ ĩspsum ci-
Cineris nere capillitiũ: & puluere turpatũ: a Colu. dr̃ cineris recto casu. ¶ Anteuẽtulæ. Comæ anteuẽtulæ dñr frontẽ
Antiæ ꝓpẽdulæ: q̃ & antiæ & capronæ noiant̃: q̃si a capite ꝓ-
Capronæ næ. In floridis inq̃t: crines eius p̃mulsis antiis: ꝓmulsis caproneis anteuẽtuli & ꝓpẽdi. ¶ Pistoris. Lege pistori: ut sit casus dãdi: signat. n. mulierẽ illã squallẽtẽ & luridã iniecisse manũ pistori: eũq; se uocasse: q̃si q̃dã secreto colloqui uellet. ¶ Adducta fore. Clauso hostio: & foribus firmiter oppessulatis. Plau. crepuit foris. ¶ Cõfectũ. Molitũ: & mola pistrinẽsi tũsum. ¶ Opifices. Ministri pistorii. ¶ Propter astãtes. Iuxta & ꝓpe cubiculum dñi. ¶ Supplemẽtũ. Frumẽtũ aliud: ut hr̃ent opariĩ qđ agerẽt ne essent in pistrino feriati. ¶ Sæpicule. sæpe: ad
Interuocaliter uerbiũ ἐυμοκωφισμα. ¶ Interuocalr̃. Sublata uoce iclamãtibus pistorẽ: sic in. i. lib. pulsare uocalr̃ icipio: est ãt aduerbiũ: quod significat ex interuallo inclamasse uocaliter: uel uoce penitus sublata: nam hæc particula inter (ut supra dixi) nonnunquã signat totũ: ut ĩterbibere & intercipere. ¶ Oppessulata. Pessulis obfirmata clau-
Tignum saque, sic in primo foribus oppessulatis introcapessit. ¶ Nisu. Conatu. ¶ E quodã tegillo. Ex trabe cubiculari suspensum: de tigno cuius diminutiuũ est tegillum: scribunt iurisconsulti docentes appellatione tigni omnem materiam ad ædificandum idoneam contineri: uult autem Lucius noster intelligi a laruã illa: quæ induerat mulieris effigiem fuisse pistorem laqueo peremptum: ut ita ubiq; magiæ potentiam astruat: quæ huiusce operis est argumentum. ¶ Absolutum. Liberatum: resolutumq; a laquei nodo. ¶ Plangoribus. Di-
Plangere uus Hieronymus scribens de interpretatione psalmorum: siue (inquit) ploratum: siue fletum: siue lachrymas: siue plan-
Plangores ctum diximus unus est sensus: proprie tamen plangere est percutere: unde plangores: & planctus pro percussionibus: quales & luctu & ægritudine fieri solent. Silius inquit: liuentia planctu brachia: & apud Ouidium: plangebant corpore terram. ¶ Vltimo lauacro. Signat morem priscorum: apud quos mortui calida aqua lauabantur: iuxta illud Ennianum.
Cadauera Tarquinii corpus bona fœmina lauit & unxit. Seruius autumat ideo cadauera lauari solita: & per ĩterualla conclamari: quia solet plerunq; uitalis spiritus exclusus putari: qui adhuc est inclusus: & homines fallere: qui lauacro refotus & conclamatione excitatus quasi reuocatur restituiturq;. ¶ Feralibus officiis. Feralia officia sunt quæ exhibentur defunctis: q̃-
Feralia officia lia quoq; sunt parem condendis: qualia quoq; parentalia: de his suo loco iam dictũ est. ¶ Pugnis obtundẽs ubera. Talis anna a Virg. describitur Vnguibus ora soror fœdãs: nunc pectora pugnis. ¶ Qua. legendum est quæ scilicet filia: casu recto.

Ei per

¶El per quietem. Sic apud Virgilium. Dido cognoscit secundũ quietem maritalis domus infortunium: cui quiescẽti obtu
lit sese Sicheus, & inhumati uenit imago cõiugis Ora modis attolẽs pallida miris, quæ totũ pygmalionis scelus parricidi-
umq; retexit. Macrobius refert oraculum dici, cũ in somniis parẽs: uel alia sancta grauisq; persona aperte euentuꝝ qd uel — Oraculum
nõ euenturum: faciendũ uitandumue denunciat. Visio aũt est: cũ id quis uidet, quod eodem modo quo apparuerat euenit. — Visio
¶ Laruatus. Larua illa muliebri possessus: strangulatus: extinctus. alias laruari dicuntur furiosi & mente moti. quasi lar — Laruatus
nis exciti. Plau. laruæ hunc atq; intẽperiæ agitant senem: ubi intemperiæ significant quædam deæ habẽtes uim nocẽdi, — Intẽperiæ

ei per quietem obtulit sese flebilis patris sui facies adhuc nodo reuincta ceruice, eique totum nouercæ scelus aperuit, de adulterio, de maleficio, & quẽadmodum laruatus ad inferos demeasset. Et cum se diutino plangore cruciasset concursu familiarium cohibita, tandem pausam luctui facere. Iamq; nono die rite completis apud tumulum solemnibus, familiam suppellectileque, & omnia iumenta ad hæreditariam deducit auctionem. Tũc unum larem uarie dispergit, uẽditionis incertæ licenciosa fortuna, me deniq; ipsum pauperculus qdam hortulanus comparat. L. nummis, sed magno, ut aiebat, sed ut cõmuni labore uictum sibi quæreret. Res ipsa mihi poscere uidetur, ut huius quoq; seruitii mei disciplinam exponam. Matutino me multis oleribus onustum proximam ciuitatem deducere consueuerat dominus, atq; ibi uenditoribus tradita mercede dorsum insidẽs meum sic hortum redire. Ac dum fodiens dum irrigans, cæteroq; iucuruus labore deseruit, ego tantisp

& per intemperantiam sæuiendi: quaꝝ meminit Mar
tianus Capella: quas. M. Cato in re rustica iubet facto
sacrificio propulsari & prohiberi. ¶ Luctui facere. Ex
præcepto iuriscõsultoꝝ: qui tradũt suspendiosos luge
ri nõ solere. ¶ Pausam. Seneca pausariũ oppido q̃ ele- — Pausarius
ganti: nec protrito uocabulo appellat eum qui remigi-
bus modos dat: & remigandi officiũ quadam q̃si pau-
sa moderat̃. Lucretius ait, corpuscula qualia in sole cer
nũtur discurrere perẽniter: nec dare pausã. Quin. Clau-
dius in Annalibus, pugnæ facta pausa est. ¶ Nono die
cõpletis solẽnibus. Ex instituto priscoꝝ fit sacrificium
mortuis nono die: quo sepultus est. quod dicit̃ nouẽdia — Nouẽdiale
le. hinc Ora. in epodo. Nouendiales dissipare pulueres. — sacrum
Seruius Virgilianus interpres enarrãs illud ex quinto
Aeneidos Præterea si nona diem mortalibus almũ au
rora extulerit: morẽ fuisse apud maiores exponit: ubi
qs ubiq; fuisset extinctus, ut ad domũ suam referretur:
octauo die incẽderet, nono sepeliretur. ludi quoq; qui
in honorem mortuoꝝ celebrant̃ nouẽdiales dicuntur.
Donatus quoq; in cõmẽtario phormionis tradit in fu-
nere nonum diem instaurationem uoti habere. Hoc tẽ
pore septimo die solemnia defunctoꝝ peraguntur: si- — Septimana
cut apud priscos in nuptiis septima dies instauratione — funerum
uoti habebat: ideoq; in canonis Decretis. di. xliiii. præ
cipit̃: ut nullus presbiteroꝝ ad septimana defuncti so-
lemnia celebrãda uocatus se inebriare ullatenus præ-
sumat. Fuerũt apud priscos feriæ denicales nominatæ: — Feriæ de
quæ colebant̃ cum hominis mortui causa familia pur — nicales
gabat̃. græci. n. necnon mortuum dicũt: haꝝ feriarum meminit Columella hisce uerbis. Nos apud põtifices legimus feriis
tm̃ denicalibus mullos iungere non licere, cæteris licere. ¶ Suppellectilem. Apud antiquos recto casu dicebatur suppelle — Suppellecti
ctilis: quid aũt sit suppellex sciunt omnes: & docent iuriscõsulti, apud quos eleganti uocabulo suppellecticarii dicunt̃ ser- — carius
ui, qui sunt in suppellectile. ¶ Ad hæreditariã actionem. Corrige auctionem, significat enim omnia deducta esse ad uẽdi- — Auctor
tionem hæreditariam, qua. s. bona ex hæreditate prouenientia uendi solent. auctionem autem dici publicã uenditionem,
siue sub hastationem notissimum est: ex eo quod emẽtem augeat: & uendentẽ, ut interpretatur fulgẽtius placiades: apud
Plautum parasitus in stico, auctionem facit parasiticam uendens iocos ridiculos, & cætera parasiticæ suppellectili cõgru
entia. apud eundem in menechmis, fit auctio: qua serui suppellex fundi ædes omnia ueneãt. ¶ Vnum larem uarie disper-
git. Lar unus uarie dispergi dicitur: quando bona unius domus atq; familiæ uenui subiiciuntur, & in auctione distrahun
tur uariis emptoribus: ita ut quæ prius congesta uno in lare uisebãtur, ea mox uendita dispergãtur per plures domos, cu
ius rei domina est fortuna: optimo epitheto licentiosa nominata: adeo ut nulli tantum sit licentiæ: quãtum ipsi fortunæ: — Licentio
quæ magna repente dat: & data repente dispergit. ¶ Venditionis incertæ. Nemo non nescit quam sit incerta uenditio: q̃q; — sa fortuna
multifariam distrahatur: in qua multi insperati inopinatique emptores assistunt. ¶ Hortulanus comparat. ab horto hor- — Hortulanꝰ
tulanus dictus: sicut ab oleribus olitor: quem græci cepuron uocant. Plinius & nostri hortensia uocant: quæ in hortis se — Olitor
runtur. quæ græce cepurica dicuntur. Sabinus tyro librum cepuricõ scripsit: quem Mecœnati dicauit. Lucianus scribit asi — Cepuros
num suum labore pistrinensi factum esse emaciatum, ac toto corpore inualidum. ideoq; a pistore uenditum esse hortula — Hortẽsia
no: uerba Luciani sunt. λεπτοσουν πανυ γιγνομαι καὶ ασθενησ τω σωματι ωστε εγνω μεσδεσποτυσ πωλησαι καὶ αποδιδεσ ται με ανθρω — Cepurica
πωκηπουρον την τεχνην. Idest factus sum inquit ualde attenuatus: & debili corpore. ita ut dominus me diuẽdere decreuerit,
qui me hortulano uendidit. ¶ Magno. Scilicet precio: absoluta locutio est. Martialis. Quod non stat magno, stare luperce — Magno
tibi. Mar. Var. in tertio de re rustica, piscinæ inquit ædificantur magno. Secundo implentur magno. Tertio alitur magno.
item apud Satyrographum. Magno seruorum uentres: & frugi cœnula magno. ¶ Communi. Meo & suo. ¶ Victũ quæ-
reret. Narrat Aesopus fabulator asinum hortulani: cum minimum cibi plurimum laboris caperet: optasse mutationẽ ser- — Fabella
uitutis: qui Ioue annuente cum figulo uenditus fictilia baiularet: sensit grauiorem hanc esse quam pristini domini seruitu — asini
tem. item uenditus coriario: ut cognouit deteriorem semper conditionem parari: optauit redire ad hortulanum, hoc apo — Deterior
logo cõmonemur. quod tunc homines optant priores dominos cum experti fuerint secundos deteriores: & quod contẽ — posterior
ti debemus esse hoc Catone: nec alienigenos principes expetere: nec nouum uelle subire iugum seruitutis, cũ semper dete — dominatꝰ
rior sit posterior dominatus. ¶ Seruitii mei. Seruitutis. ¶ Matutino. Mane atq; hora matutina. locutio absoluta ueteribꝰ
usitata. Iuuenalis. Ter matutino Tiberi mergetur. Plinius dixit meridiano pro hora meridiana. ¶ Proximam ciuitatem.
Lucianus. ο δε δεσποτησ εξωθεν επιθεισ μοι τα λαχανα εκομιζεν εισ την αγοραν. idest dominus hortulanus imponens mihi olera ex
trinsecus deportabat in forum. ¶ Dorsum insidens meum. Expressit morem rusticorum: qui uenditis in urbe mercibus
dorsum aselli insidentes repetunt uillam. ¶ Venditoribus. Septimus est casus, ut exponas tradita a uenditoribus merce-
de olerum: hortulanus ad hortum remeabat. Lucianus planius inquit καὶ παραδουσ τοισ καπηλοισ απεκομιζεν. idest tradens olera
emptoribus agebat me iterum ad hortum. ¶ Fodiens. Lucianus καὶ εσκαπτε καὶ εφυτευε καὶ τυν δε ωρτω φυτω επηγεν. idest & fo-
diebat & plantabat, & plantas irrigabat. ¶ Deseruit. Inseruit operi rustico intentus: posses legere deserit: idest plantat. pro
pter uerbum Luciani. εφυτευε idest serebat.

ociosus tacita quiete recreabar. Sed ecce siderum ordinatis ambagibus, per numeros dierum ac mensium remeans annus post mustulentas autumni delitias, ad hybernas capricorni pruinas deflexerat, & assiduis pluuiis, nocturnisq; rorationibus, sub dio & intecto conclusus stabulo continuo discruciabar frigore, quippe cum meus dominus præ nimia paupertate, ne sibi quidem, nedum mihi posset stramen aliquod, uel exiguum tegimen parare, sed frondoso casulæ contentus umbraculo degeret, ad hoc matutino lutum nimis frigidum geluq; præacuta frusta nudis inuadens pedibus enitebar. ac ne suetis saltem cibariis uentrem meum replere poteram, namq; & mihi & ipsi domino cœna par, ac similis oppido sed tenuis aderat, lactucæ ueteres & insuaues, illæ quæ seminis enormi senecta, ad instar scoparum in amaram cœnosi succus cariem exolescunt. Nocte quadã paterfamilias qui pago pximo, tenebris

OCIOsus. Græce αργοσ dicitur. Vnde argonautæ dicti iocülariter & cum morsu ab epigrammatista. ⁋ Ambagibus. Circuitibus, uertigine: curriculis: de anno uertente digna memoratu annotaui in Caligula apud Suetonium. ⁋ Remeãs. Re
Reuerticula solis — uertens: recurrensque per sua uestigia. Sic Virgilius, Atq; in se sua per uestigia uoluitur annus. inde solis annua reuerticula scienter nec minus eleganter dixit in floridis: nam quem circulum sol annuo interuallo permeãs metitur, eundem remeans remetitur curriculo statuto ordinatoq;. ⁋ Mustulentas delicias. Sic supra optimo epitheto mustulẽtus autũnus dictus.
Mustulentus uẽtus — Plautus mustulentum uentum festiuiter appellat: auram odoremq; ex musto prouenientem. ⁋ Capricorni pruinas. Lucia. dixit χειμων ην. i. hyems erat, bruma tpib⁹ Plinii: & auo
Bruma quãdo — rum fiebat octaua in parte capricorni, ad octauo calẽdas ianuarii fere: qua die pulegium floret in carnariis. Rũpũtur intentæ spiritu mẽbranæ. hic est unus ex magnis anni cardinibus. Tunc pruinæ: niues: gelidia mortales infestãt. Democritus talẽ futurã hyemẽ arbitratr:
Snia democriti de bruma — qualis fuerit brumæ dies & circa eũ terni. A bruma p incremẽta lucis incipit dies augeri. Antiq portas solis
Portæ solis — uocarũt cãcrũ & capricornũ: q in cãcro fiat solstitiũ, in capricorno brũma: hoc est breuissimus anni dies. ideo aũt his duobus signis hæc duo noia cõtigerũt. q cãcer aial retro atq; obliq cedit: & eadẽ rõne sol in eo signo obliquum incipit agere retrogressum. Capræ uero cõsuetudo hæc in pastu uidetr: ut semp altũ pascẽdo petat: sed & sol in capricorno icipit ab imis in alta remeare. capricornus domiciliũ est saturni fœmininũ. græce dicit egoceros. sicut carcinos cancer. Luca. carcinus ardẽs
Egoceros Carcinos — humidus egoceros. in prima parte capricorni qcũq; habuerit horoscopũ erit rex uel iperator: in. xvi. pte capricorni quicunq; habuerint horoscopũ sex digitos habebunt in manibus. Talis fortasse fuit horoscopus: & sidus nataliciũ hois illius: de quo scriptũ est lib. ii. basileon: hoc est regũ. fuit uir excelsus qui senos in manibus pedibusq; digitos habebat. i. uiginti qtuor. Tales ele
Sedigiti — ganti uocabulo sedigitos a numero digitoꝝ appellãt. Pli. in. xi. digiti inqt qbusdã in manibus seni. cai Oratii ex patritia gẽte filias duas ob id sedigitas accepi appellatas. Volcatiũ sedigitũ illustrem in poetica. in uicinia mea hodieq; uiuit puerulus sedigitus: quẽ ego de industria curiose inspexi senos digitos habentem in manibus & pedibus: res nota est uicinis omnibus: nec est mendacio locus. ⁋ Rorationi
Roratio subdialis — bus. Ros nocturnus humor est: quem serenitas tenuiter spargit: scribit plinius rores neq; gelu: neq; ardoribus: neq; uentis existere: nec nisi serena nocte: pruinam aũt ex rore gelido gigni, iter morbos arboꝝ est roratio. cuius idem plinius & theophrastus meminerunt. Roscidæ sunt æstate africæ noctes. Alcman poeta lyricus dixit rorem aeris & lunæ filium: propterea q cum luna plena est: Aer multũ de se roris emittat. ⁋ Sub dio. Sub cœlo: sub aere: quod & sub Ioue dicitur: unde subdiales ambulationes: & subdialia pauimẽta scriptoribus celebrata. ⁋ Intecto stabulo. Designat malam stabuli mãsionẽ: quod nullo tecto: nullis imbricibus tegebatur. ⁋ Vel exiguum tegumẽ. Lucia. ιακεινοσ ουδεαυτωστρωμα ειχεν αγορασαι ουχοπ εμοι. i. & ille non sibi ipsi stratum poterat parare nedum mihi. ⁋ Lutũ nimis frigidũ. πηλον ψυχρον και πανυ σκληρον και υγρον επατουν. i. lutum humidũ & nimis asperum: atq; acutum calcabã nudis pedib⁹. ⁋ Nudis pedibus. Græce. ανυποδητοσ. Aristophanes ανυποδητοσ. i. discalciatis, & nudis pedibus inambulãtes philosophos illudit atq; subsannat. ⁋ Ne suetis cibariis. Consue
Consuetudo altera natura — tudo magna res est: & ut est in ueteri græcorum prouerbio. ηκριοσ ισ ετερα φυσισ consuetudo altera natura: ideoq; Aristoteles in septimo ethicorum: consuetudinem (inqt) mutare difficile est: quod naturæ assimulatr: & ut auctor est Galenus Maximus Hippocratis interpres: omnis repentina mutatio præter consuetudinẽ nocet corporibus nocumento maximo: dignũ est scitu: memoratuq; illud Hippo. q in lib. de regimine acutoꝝ scribit: hoi durato mẽbra sub dio: noxiũ esse molli cubiculi & culcitra iacere pter solitũ: idẽ auctor est cibos uiles illaudabilesq; si ex cõsuetudine sint, utiliores esse quã insolitos: quãuis pciosos & esculentos. igitr cũ immutatio cibi sueti noceat hoibus. eadẽ nouitate uexatũ sese esse Lucius nr ostendit. Ari. in pblematis refert mutationẽ cibi: & aquæ esse insalubrẽ. ⁋ Oppido. i. ualde. ⁋ Cœna par. Hortulanus & asinus eadẽ cœ
Picris lactuca — na uescebantur: eadem olera esitabant. ⁋ Lactucæ ueteres. Lucianus appellat. θριδακασ πικρασ και σκληρασ. i. lactucas amaras & pduras. inter gña lactucaꝝ pessimũ genus est picris: quã ita (auctore Pli.) cũ exprobatione amaritudinis appellauere: & genus unũ sessile nũcupatũ. Quod laconiõ uocant maxime celebratũ. de quo Martia. sessilesq; lactucas: ab eodẽ dicit
Sessilis lactuca — sedens lactuca illo uersu In qbus & lactuca sedẽs, & sectile porrũ. inter lactucas siluestres ea est quã caprinã uocant: qua pisces in mare delecta ptinus necantr: qui sunt in pximo. Hieracia uocatr lactuca qdã: qm eã accipitres scalpẽdo succoq; ocu
Hieracia Meconis — los tingendo obscuritatem oculorum discutiant: ιεραξ. n. græce dicit accipiter. Est alia quoq; lactuca amara: atra quã meconidẽ uocãt a copia lactis soporiferi. μηκων. n. græco uocabulo papauer noiatur. nigræ sunt lactucæ quaꝝ semẽ mẽse ianuario seritur: albæ quaꝝ martio: rubentes quarum aprili. in ualeria familia lactucini cognominati sunt ab honore lactucæ. ⁋ Ad instar scoparũ. Dicit se esitasse lactucas: quaꝝ semẽ senecta erat decoloratũ: quæ cariosa succi amaritudine & aspre
Ruscus — dine scopas repræsentabant.. Castor oxymyrsinẽ uocauit ruscum: ex quo ruti fiunt scopæ. Fiunt. n. scopæ ex uariis fruticibus, olim fiebant ex palma, qd testatr epigrammatista, cum ait in precio scopas testatr palma fuisse. hinc est illud Oratianũ.
Scoparius — Tenuarios lapides lutulenta radere palma. Scoparius scito elegantiq; uocabulo dictus minister conuerritor: hoc est qui scopis pauimenta conuerrit, & reliquias cœnæ detergit. Vlpianus instrumento fundi: si uilla cultior sit scoparios accedere
Deuerra Scopula — tradit. Antiquitas (ut docet Augustinus) deam deuerram coluit dictam a uerrẽdo: diminutiuum a scopa fit scopula: quo utitur columella. ⁋ Cœnosi succus. Pro succi lutulenti. Plau. consimiliter dixit lectus concaluit locus p lecti. ueteres prælicenter declinationes immutabant: apud quos senati pro senatus: tumulti pro tumultus: uicti pro uictus. & e contrario succus p succi: lectus pro lecti, & alia id genus sexcenta facile reperies alibi. eadem formula dixit succum pro succorum. ⁋ Exolescunt. Euanescunt, & quasi deperdito sapore degenerant,

¶Illunæ caliginis.Illuna caligo dicit obscuritas noctis densa:crassa:tenebricosa.quando cœlũ est sine luna & quãdo nul Illuna
lus lunæ spẽdor illuminat:dicit illuna & illunis:ut exanima & exanimis.ex particula priuatiua in & luna dictione compo Illunis
sita.Pli.i epistolis.nox nõ qualis illunis & nubila:sed qualis in locis clausis lumine extincto.¶Cohibitus.Coercitus:retar nox
datus:aberrans:sic olim cæsar dictator uia decessit,diuq; errabundus tandẽ ad lucẽ p angustissimos tramites euasit,rediitq;
ad rectũ iter.¶Comiter.Hilare:lubenter,benigne:comes hominis:ut alibi dictũ est benigni:faciles,suaues eẽ dicunt:ut do Comiter
cet.M.T.in oratiõe p cornelio balbo.¶Pro tẽpore.Ratio tẽporis facit ut hospiciũ sordidũ uideat aliquãdo preciosũ: ut Comis

Illunæ caliginis impeditus,& hymbre nimio madefactus,atq; ob id ab itinere directo cohibitus, ad hortum nostrũ,iam fesso equo diuerterat,receptusq; comiter p tẽpore, licet nõ delicato,necessario tñ quietis subsidio remunerari benignũ hospitẽ cupiens, pmittit ei de præsidiis suis sese daturum, & frumẽti & oliui aliquid,& amplius duos uini cados.Nec moratus meus dominus, sacculo & utribus uacuis secũ apportatis,unde spinæ meæ residens, ad sexagesimũ studiũ profectionẽ compat,eo iã cõfecto uix spacio puenimus ad pdictos agros.ibiq; statim meum dominum comis hospes opipari prãdio pticipat, iam his poculis mutuis altercãtib9 mirabile prorsus euenit ostentum.Vna de cætera cohorte gallina p mediã cursitans areã:clamore genuino uelut ouũ parere gestiens psonabat,eã sumus dñs intuens.o bona inqt ancilla & satis fœcunda, q̃ multo iã tẽpore nos quotidianis ptub9 saginasti,nũc ẽt cogitas,ut uideo,

panis unus esurienti datus maximi beneficii loco sit.
¶Remunerari hospitẽ cupiens.Nihil est tam laudabi
le(ut inqt uerissime Seneca)q̃ referre benemeritis gra-
tiam:honestissima cõtẽtio est beneficiis beneficia uin-
cendi.in referenda gratia imitari debemus agros ferti
les:qui multo plus afferunt q̃ acceperũt, & nos quoq; Gratiæ
bñficiũ reddere maiore mensura & remunerari decet. duæ nos
Maiores nostri scienter gratias ita pingebant, ut una respiciẽtes
aduersa duę nos respicerent:sic docẽtes profectã a no-
bis gratiam duplicẽ reuerti debere:& remunerationẽ
largiori mẽsura eẽ rependẽdã.Qui tantũ retulit quãtũ
accepit ingratus uideri põt,q serit beneficiũ metere de
bet fructũ.Turpe est beneficiis uinci:ut turpe reddere
beneficiũ sine fœnore:sit nobis exemplar remunera Liberali
tionis Artoxerxes:qui mille dariicis,& phiala aurea re tas arto
muneratus est rusticũ:a quo haustã manib9 e flumine xerxis
aquã p munere ablatã libens acceperat:nil aliđ habẽs
q̃ elargiret:&.n.bñficiũ nõ tã in eo qđ fit aut datur cõ-
sistit,q̃ in ipso dantis aio aut faciẽtis.Alexãder macedo
nũ rex gloriari solebat a nullo se bñficiis uictũ.Sylla se
pulchro suo inscribi iussit a nullo se amico beneficien-
tia superatũ:& nos p uirili parte laboremus:ut meri-
to possim9 gloriari a nullo nos in gratia referenda ui-
ctos eẽ.qđ fecit hic paterfamilias hortulani hospitio
comiter receptus,qui remunerari hospitẽ cupiens pro-
misit se daturũ affatim frumenti,olei:& uini:ut ita pro
cœna & uni9 noctis hospitio annũ uictũ repẽderet.in li
bello pverbioꝝ retulimus αντιπελαλγειν καὶ αντιπελαργοιν pverbio gęco usurpari pro retributione beneficii & remune-
ratione:qđ a ciconiis dictũ est:quę inter aues piæ noiant:quę parentes senio defectos:& remigio alaꝝ lassescẽtes educare Antipe
ac succolare dñr.¶Vini ca.Cadi uasa sunt quib9 uina condunt:quod sat cõpertũ est:ex lectione Virgilii ita scribentis.Vina largosis
bonusq; deinde cadis onerarat acestes.Hortẽsius(ut iquit Varro)cados amplius decẽ hęredi reliquit.¶Oliui.Olei.oliuita Cadus
tem & oletatẽ ueteres posuerũt p olei uidemia.oliuinã dixit Plau.pro oliui.i.olei pũentu & copia: sic scribẽs i pseudulo Oliuitas
oliuinã domi habet maximã.¶Sacculo.Ad furmẽtũ recõdẽdũ.¶Vtrib9.Ad oleũ & uinũ deportãdũ:sunt.n.utres & uina Oliuina
rii & olearii.¶Vnde spinæ.Sine strato iumentorio.¶Ad sexagesimũ stadium.Stadium.c.xxv.nostros efficit passus:hoc Stadium
est pedes sexcentos.xxv.octaua pars est miliarii.¶Comis hospes.Paterfamilias quem comiter hospicio paulo ante hor-
tulanus acceperat:qui comis dicit benignus:suauis,facilis:ut supra dixit.¶Opipari.Lauto,& copioso.Antiqui opipaꝝ di Opiparus
xerunt apparatum magnarum opum.¶His altercãtibus.Vicissim se prouocantibus ad pocula haurienda.M.T.in uerri-
nis,fit sermo(inqt)inter eos & iuitatio:ut græco more biberet,hospes hortabat:poscũt maiorib9poculis.Pedianus asconi Poscunt
us doctissimus interpres:poscunt inquit pro prouocant intelligendum est:ut sit sensus prouocant se inuicem.itidem ex- puocant
ponit Nonius.in hoc quoq; loco accipiendum est eodẽ intellectu:his altercantibus: ut.s.significet illos puocasse sese inui-
cem ad bibendũ:& alteꝝ alteri mutuis poculis in altercatione uinaria annuisse.¶Vna de cohorte gallina.Cohortem dici
mus sepimentũ,intra qđ gallinæ cõclusæ pascunt.inde cohortalis gallina columellæ dicta:q̃ uulgo per oĩs fere uillas cõspi
citur.idẽ pcipit cohors per quam uagantur gallinæ non tam stercore q̃ uligine careat.M.Var.cohortes in fundo magno Cohorta
duas faciẽdas esse censet lib.i.de re rustica:ubi indicat non tam usui gallinis q̃ etiam pecudibus cohortes exædificari:est au lis gallina
tẽ dictio cohortis modo triũ modo duaꝝ syllabaꝝ apud poetas.Oui.Abstulerat multas illa cohortis aues.Mar.accipe cor
tis aues:gręci cohortalẽ officinã uocãt ornithotrophion a gallinis pascendis.¶Genuino.Ingenito:insito:innato.pipare ãt Orni
gallinæ pprie dñr:sicut grunire peculiare ẽ porcoꝝ,balare ouiũ.Mar.Var.mugit bos:ouis balat: equi hiniunt: gallina pi thotro
pat.Columella glocientes gallinas uocat:q̃ oua incubant.idem de pullicinis loquens inquit: aiaduertat an pulli rostellis phion
oua pcuderint:& auscultet si pipant.pro ostento ãt duci si gallina cecinerit testis est Terẽ.qui in phormione inter mon- Pipare
stra & hoc memorat:gallina cecinit:interdixit ariolus: exponit Donatus obstetricum esse obseruationem in qua domo Glociens
gallina canat.¶Quotidianis par.Gallinæ(ut auctor est Pli.in.x.)quotidie pariunt:aliquę bis die:aliquæ in tantũ ut effœtæ
moriantur.Hadrianis laus maxima ex Aristotele:hoc totum Plinianum ut pleraq; alia transpositum est:qui in sexto de
animalibus uolumine sic refert.Hadrianæ gallinæ paruo qdẽ sunt corpe:sed quotidie pariũt:ferociunt tamẽ:& pullos sæ Hadrianæ
pe interrimunt:non nullæ e cohortalibus bis die pariũt.iam aliquæ in tantũ copiæ puenerũt ut effœtæ breui morerentur. gallinæ
Albertus magnus Aristotelis simia:non tam uerba aristotelica pensitans q̃ sensa perpendẽs hallucinatur.qui in sexto de generosæ
aialibus li.& ipse scribens de ouis gallinaꝝ sic inquit.qdam sunt gallinæ quotidiæ pariẽtes:quæ adriani regis uocantur, Error al
credidit albertus adrianas gallinas dici ab adriano rege:qui post Aristotelẽ magno interuallo,immo post Pliniũ Romæ berti ma
impauit:cũ adrianæ gallinæ ab adria italiæ ciuitate nomẽ accepint.peccat subinde talibus in rebus ille alioq magnus phi gni
losophus:qui dũ cœlestia cõtẽplat:quæ sunt añ pedes nõ spectat cui cõtingit:qđ thaleti milesio:q ferẽ cũ domo exiret spe Thales
ctãdoꝝ sideꝝ cã i subiectã foueã decidisse.hic illud salse dictũ emanauit.Quod est añ pedes nõ spectat dũ cœli scrutat pla lapsus in
gas:sed ut ad rẽ redeamus.fœcũda nimiꝝ & bona ancilla illa gallina est dicẽda:q̃ quotidie parit:q̃ quotidianis ouis dñm foueam
saginat.iuuẽcæ gallinę plura q̃ ueteres pariũt:sed minora.qdã gallinæ oĩa gemina oua pariũt:hoc est geminos uitellos ha
bẽt:& geminos interdũ excludunt:ut Cor.Celsus auctor est:alteꝝ maiorẽ alioq negãt oĩno geminos excludi.

gustulũ nobis p̃parare,& heus inqͭ puer calathũ fœtui gallinaceo destinatũ angulo solito collocato, ita uti fuerat iussum ꝓcuráte puero gallina cõsuetæ lecticulæ spreto cubili,ante ipsos pedes dñi p̃maturꝝ, sed magno ꝑsus futurꝝ scrupulo prodidit partũ, nõ.n. ouũ quod scimus illud,sed pinnis & unguib⁹& oculis & uoce etiã ꝑfectũ edidit pullũ,q matrẽ suã continuo cœpit comitari. Nec eo secius lõge maius ostentũ & quod merito phorrescerẽt,exorit̃ sub ipsa.n.mẽsa,q̃ reliqas prãdii gerebat terra dehiscẽs imitus largissimus emicuit fons sãguinis,hinc resultãtes uberrimæ guttæ mensã cruore pꝑgunt,ipsoq; illo monumẽto,quo stupore defixi mirantur ac trepidant diuina p̃sagia.cõcurrit unus e cella uinaria,nũciãs oẽ uinũ qđ oli diffusũ fuerat ĩ oib⁹ doliis feruẽti calore & ꝑsus ut igni copioso subdito rebullire. Visa ẽ iterea

Oua gemina

Luteum oui

Oua euchyla

¶ GVstulum.pro gustulo & iẽtaculo matutino multis sunt oua sorbilia:quo gustulo nihil me iudice est iucũdius:& nullus est alius cibus:qui alat neq; honoret:simulq; uini usum & cibi p̃beat,luteũ oui(sic.n.a plinio dr̃ uitellus)deuoratũ liquidum ita ut dentibus non attingat̃ ꝓdest tussientibus,thoracis distullationibus:fauciũ scabriciæ.Ouũ duꝝ(ut scribit Cor. Celsus)ualẽtissimæ materiæ est:molle uel sorbile imbecilissimæ.idẽ oua sorbila inter euchyla numerat:hoc est boni succi cibaria.¶ Puer.O minister.¶ Calathum collocato.Colloca inquit o puer uasculũ uimineũ ad ouũ fœtificãtis gallinæ excipiẽdũ:in gallinariis disponi solẽt alueoli lignei & cistulæ uimineæ:qbus ꝓ cubilib⁹gallinæ utunt̃ in hisq; fœtificãt. ideoq; ut p̃cipit columella mundissimis paleis & stramẽtis debent esse gallinaꝝ constrata cubilia.¶ Cõsuetæ lecticulæ.Idest cum noluisset solitum cubile:& quasi lecticulã petere:in qua consueuerat molliter cubans oua parere.¶ Præmaturum prodidit partũ.Signat gallinã peperisse:neq; ex oui icubatu:sed repẽte pullũ ꝓsiliisse, qđ sane monstrificũ fuit & diꝝ,nam cũ gallina sit ex genere ouiparo:debet prius parere ouũ:mox ex rupto putamine oui pullũ excludere:q partus est naturalis. nũc fœtura p̃postera peperit pullũ absolutũ.Ouoꝝ mentio submonet me,ut nobiliũ scriptoꝝ discordes s̃nias sup

Ex ouis rotundis fœminæ

ouis hoc potissimũ in loco perpẽdamus. Columella ex ouis acutissimis lõgissimisq; gigni mares:ex rotundissimis fœminas tradit.Columellæ adstipulatur Pli. noster in.x.fœminã inqͭ edunt quæ rotunda gignit̃:reliq̃ mares.hoc idem sentire uidet̃ & Ora.Flaccus: qui in sermonibus probans oua oblõga ait:Nãq; marẽ cohibent callosa uitellũ:quæ saporis quoq; gratioris eẽ putat:& hæc nostri inter se cõcinnẽtes ꝓdiderũt. Attende quæso reliqua.Albertus ille magnus mirãdusq; in physicis rebus:sic scribit in.vi.de aĩalibus.Dicit Aristoteles ꝙ oua longa & acuta ꝓducunt mares:rotunda fœminas:& hoc est falsum oĩno:& uitiũ fuit ex scriptura ꝑuersa:& non ex dictis philosophi:pp qđ dicit Auicẽna:ꝙ ex rotũdis & breuibus ouis ꝓducũt mares & galli:ex lõgis aũt & acutis ouis ꝓducunt̃ gallinæ:& hoc concordat cũ experientia:quã nos in ouis experti sumus:& cũ rõne hactenus Albertus magnus:ex cuius uerbis colligimus codices Aristotelis tp̃e ipsius Alberti:& congruisse cũ s̃nia Pli.& Columellæ super ouis ꝓgenerantibus fœminas & mares. & ita ego opinor Aristotelẽ scripsisse:& pliniũ q Aristotelis q̃si interpres est luculẽtus:in natura maxime aĩaliũ,id ex ipso mutuatum esse:nec credo Alberto uitiatos esse codices Aristotelicos,ẽt si experiẽtia euidẽter ostẽderet ex rotũdis ouis mares: ex acutis fœminas gigni:igit̃ ut peregre ista cõcludamus,sensit Aristoteles & scripsit ex rotundis ꝓgenerari fœminas, ex acuminatis mares:idẽ Columella:Pli.Ora.sensere scripsereq; Aristotelẽ sicuti.Nũc uero in lib.Aristotelis sexto legit̃ ꝓut correxit Albertus magnus:ne magister a discipulo dissidere uideat̃,sed uetus aristotelica lectio ẽ illa quã uitiatã dixit Albertus:quã secutus ẽ Pli.ne nr̃os inscitiæ arcessamus:aut incuriæ:an uero experiẽtia reclamet gallinarius sup hoc ẽ cõsulendus,mõ nobis cõstet Aristotelẽ fuisse in ea hæresi:ut ex acutis ouis mares gigni crederet, nec Pli. aristotelicus ab aristotele deuius uideat̃:ne Columella oĩs uillicationis cõsultissimus ĩ re uillatica lapsus iudicet̃.Ratio uero quã affert albertus ex auctoritate Auicẽnæ:ꝙ ex ouis rotũdis mares ꝓducant̃:haud q̃q̃ a nobis refellẽda ẽ.Dii.n.mẽtẽ melior ẽ mihi,q̃ ut aduersus tm̃ ĩ ph̃ia uiꝝ hiscere audeã,sed ph̃icas phisicasq; hasce rõnes phisici ph̃i discutiãt:trutinent̃:examinẽt.Nobis satis ẽ si q̃ historica sũt uẽdicamus.¶ Maius ostẽtũ.Ostẽtũ Labeo diffinit eẽ cõtra nãm cuiusq; rei genitũ factũq;.Duo aũt sunt,ut inqͭ Vlpianus,

Sententia alberti magni pensitata

Super ouis rotũdis & acutis

Ostentũ

gñã ostẽtoꝝ,unũ quoties qd cõtra naturã nascit̃:utputa tribus manibus forte aut pedib⁹:aut q̃ alia pte corpis:q̃ naturæ cõtraria ẽ:alteꝝ est qd ꝓdigiosum uĩ:ostẽta aũt dñr:ut Cice.& diuus Augu.docẽt,ab ostẽdẽdo:qa ostẽdũt aliqd futuꝝ: sicut mõstra qa monstrant,& ꝓdigia qa prædicũt,alias ostentũ:ut sæpe diximus,participiũ est:qđ significat ostẽtatũ.M.C.ager oleto conserundo,qui in uentum fauonium spectabit:& soli ostentus erit alius bonus nullus erit.¶ Reliqas prandii.Scribit Plutarchus in ꝓblematis,quod mensam uacuam tolli nõ sinebant:sed cum adhuc aliquæ reliquiæ superessent: ita interpretantes aliquid semper in futurum de eo quod nunc adest relinqui oportere: & per hodiernum diẽ crastini meminisse:an quod urbanum & ellegans putarent cõprimere appetitũ:& præsentis p̃paratisq; cibariis abstinere:an potius qđ nihil sacrum inane ac uacuum relinqui oportet:mẽsa autẽ sacra est.¶ Imitus.Aduerbiũ est:ab imo deriuatur,quod significat in imo,intra profunda & interiora terræ uiscera:sicut penitus pene intus dicitur. ¶ Fons sanguinis. Augusti cæsaris principatu Romæ transtyberim e taberna meritoria oleũ terra erupit:fluxitq; toto die sine intermissione, significãs xp̃i gratiã ex gentibus:ostẽtũ aũt uĩ maximũ fuisse fons sanguinis terra dehiscẽte prorũpẽs:sicut inter ꝓdigia apud antiquos hẽbatur:quoties nunciabatur sanguinẽ pluisse & carnẽ:phisici nullũ portẽtũ esse autumãt,si sanguineus hymber:aut fons sanguinis exiliisset:aut fluuius atratus ꝓfluxisset:asserẽtes nihil fieri posse sine cã:nec.n.(inqunt)sanguis ille uerus est:q nisi ex corpe esse non potest:sed decoloratio quædam ex aliqua contagione terrena maxime potest sanguini similis esse:& ita cuncta referunt ad causas naturales,quas qui ad liquidum noscere potuit fœlix est:ut canit poeta,uerum(ut inquit Pli.noster)multa sunt in naturæ maiestate abdita adhuc nobis incomperta.¶ Præsagia.Quæ græci prognostica dicunt : nostri præsagia appellant:præsagare est futura ante præscire:inde p̃sagatio & præsagia:auctor M.T.in primo de diuinatione. ¶ Diffusum. Vina proprie diffundi dicuntur quando defecata in doliis conduntur. Pli.in.xiiii.Vina inquit diffundi solita apparet.Vina defecari atq; diffundi Higinius suadet post confectam brumam,sic iurisconsulti:sic scriptores oẽs uina diffusa nominant.Oratius Vina bibes iterum Tauro diffusa.Iuuenalis Ipse capillato diffusum consule potat. ¶ Doliis.Vasa uinaria sunt quod nullus ignorat,illud annotandum quod memorat Iulianus iurisconsultus:qui scribit uasa uinaria proprie esse uasa,torcularia aũt & serias tandiu in ea causa esse q̃diu uinum habeant:cum sine uino esse desierint in eo numero non esse:quoniã ad alium usum transferri possunt:ueluti si frumẽtũ in his recondat̃.¶ Rebullire.Prodigii loco & hoc fuit quod uina,quæ iam pridem feruere desierant in doliis condita:tunc repente rebullirent:non aliter q̃ si ignis copiosus subditus fuisset:musti feruor primus & naturalis nouẽ ferme diebus ut plurimũ peragit̃ mox deferuescit,auctor Pli.

Ostẽtus soli

Mensa uacua non relinquitur

Imitus

Oleũ fluxit e taberna

Sanguine⁹ Fluuius

Prognostica

Præsagia

Diffundi uina post brumã.

Vasa uinaria

¶ MVstella

Mustella. Aliud psagiũ qđ.s.mustella serpẽtẽ pemisset:& peremptũ mordicus traheret:cũ cõtra potius debuisset a serpẽte mustella enecari trahiq̃. Pli. Solinus:& ceteri pdiderũt mustellaꝝ uirus esse exitio basiliscis:q & ipsi mustellas necãt simul odore:cõmoriũturq̃:& naturæ pugnã cõficiũt. Mustellaꝝ duo sunt gñā:alteꝝ siluestre:alteꝝ domesticũ:græci uocant ictides:hæc aũt q̃ in nr̃is domibus oberrat: & catulos suos (ut inqt Cice.) quotidie trãsfert:mutatq̃ sedẽ:serpentes psequr̃.uul go receptũ est mustellã dira portẽdere:si uiatori iter interrupit. apud plautũ in sticho parasitus p auspicio optimo accipit q mustella murẽ abstulit:mox cũ parasitatio paꝝ pspere pcederet:dãnãs auguriũ mustellæ inqt. Certũ est mustellæ post hac nũq̃ credere:nã incertiorẽ nullã noui bestiã,qn & ipsa decies in die mutat locũ. Forinsecus. Foras:aduerbiũ est eadẽ formula dictũ q̃ extrinsec⁹. Apud Terẽtiũ pro mõstro ẽ anguis p ipluuiũ decidẽs de tegulis. Virẽs ranula. Est parua rana in arũdinetis & herbis maxime uiuens:muta ac sine uoce uiridis:q̃ si forte hauriat uẽter bouũ distẽdit:auctor Pli.in.xxxii. annotandũ est obiter qđ tradit democrit⁹,siqs extrahat ranæ uiuenti linguã:& eã iponat supra cordis palpitationẽ mulieri dormiẽti:qcũq̃ iterrogauerit:uera rñsurã. Addũt magi arũdini trãsfixa ranæ natura p os si surculus i mẽstruis defigat a marito adulteꝝ tediũ fieri:q̃ si uera sunt mul to utiliores uitæ existimant ranæ q̃ leges. Signũ est tẽpestatis & pluuiæ coaxatio ranaꝝ:cũ ultra solitũ uocales sunt:hinc scitũ illud M.T. ex eplis ad atticũ:pluuias metuo:ranæ ῥητορεύουσι.i.rhetoricãt:hoc est canoræ sũt, & instar oratoris uocales:q̃ qdem res pluuias præsagat. Strãgulauit. Oĩa hæc nimiꝝ pdigiosa monstrificaq̃ sunt:qđ mustella serpẽtẽ mordic⁹ traxerit:qđ rana uiridis ex ore canis pastoralis exilierit:qđ canẽ uastũ formidãdũq̃ aries uno morsu strãgulauerit. Deiecerant aios. Affixerãt:& stupore attonitos aĩos effecerant:ut ignari essẽt icertiq̃ qd potissimũ eẽt expẽdiẽdũ:græce ἐκστάσις dr̃ mẽtis excessus:quẽ nr̃i pudorẽ iterpretant:in psalmis ubi ait pphã. ἐν τῇ ἐκστάσει Trãstulit Hiero.i excessu mentis meæ alr̃ in stuporẽ:& admiratione mea. Qualibus ho. Vtrũ.s.maiorib⁹ an minorib⁹:nã qdã pdigia pcurare prisci solebãt maiorib⁹ hostiis:qdã minoribus:ptim etiã lactẽtib⁹. Liui. decretũ ẽ:ut ea pdigia ptim minorib⁹ hostiis:ptim lactẽtibus pcurarẽt. hoc idẽ sæpe apud eundẽ:ptereã in eligẽdis bidẽtibus cauebãt ne hẽrẽt caudã aculeatã:nec linguã nigrã:nec aurẽ fissã pbabant & iniuges hostiæ:hoc est q̃ nunq̃ domitæ ac iugo subditæ fuissent. hinc eximiæ & egregiæ uictimæ uocabulũ i sacrificiis:nõ tã poeticũ epithetõ:q̃ sacerdotale nomẽ est:adde & illud qđ hostias q̃sdã aĩales uocabãt:quaꝝ sola aĩa deo sacrabat. Torpidis. Attonitis:stupentibus:& quodã aĩ sil̃ & corpis torpe defixis. Postremas clades. Pessimas.s.& exitiales. Cai⁹ gracchus postremissimũ dixit:intelligi uolẽs pessimũ & postremæ cõditionis:ac loci. Adultis tribus liberis:ur̃ alludere ad ius triũ natoꝝ:quo imunitate donabant:tanq̃ numerus triũ liberoꝝ foret plenissimus. Plato in legib⁹ numeꝝ liberoꝝ ex duobus absolutũ esse psectũq̃ autumat masculo.s.& fœmina. Verecũdia pdi. Laus pbissimoꝝ filioꝝ:ut erudi ti eẽnt & uerecũdi:est.n.uerecũdia optimũ i adolescẽte signũ & uirtutis color:ut dicere solebat cynicus Diogenes:& memorat Seneca. Cõtra senẽ ex eo nemo laudat q sit uerecũdus:qm̃ (ut inqt Aristo.in.iiii.ethicoꝝ) nõ senili ætati cõuenit uerecũdia:sed iuuẽili. pinde laudam⁹ ex iuuẽib⁹ uerecũdos:cũ seniorẽ nemo ex eo pbet:qđ sit uerecũd⁹. Plau. pr̃ iqt:decet uerecũdũ eẽ adolescẽtẽ argyrippę:ipudẽtia & iuerecũdia nullũ hñt cũ uirtute cõmertiũ:quis iterdũ iuerecũdia lucrosa sit gbus dã.q oris pduri sit:& frõtẽ pfricuerit:puerbiũ ẽ apd græcos θεὸς ἡ ἀναίδεια Dea ẽ ipudẽtia. De his q ob iuerecũdiã q̃dã & impudẽtiã utilitati cõsulũt:auctor ẽ Theophrastus [Greek illegible] .i.cõtumeliæ & ipudẽtiæ athenis esse aras:& fana.q̃ ut uitiosũ iprobat. M.T. cũ uirtutes nõ uitia deceat cõsecrare. Pollẽs factio. Et ad diuitias q̃s antiq factiones dixere:& ad clientũ sequelã referri potest. Tales aũt sunt formidãdi cũ nõ parere legib⁹ sed impare dicerint. Vicini te. Laudãt annales Põpe. uel ex hoc magni cognomẽto dignissimũ.qđ nũq̃ agrũ cõterminũ:nunq̃ uicini fundũ mercat⁹ sit. Cõtra isectat Ora. Flac. eos diuites:q uicinos paupes reuulso termino fundis exturbãt,& laribus expellũt:q diuitias mutilas eẽ existimãt & mãcas,nisi uicini agellus accesserit:sic.n. scribit i scdo carminũ. Quid qđ usq̃ pximos reuellis agri terminos:Et ultra limites cliẽtũ salis auarus:Pellit prnos in sinu ferẽs deos:Et uxor & uir sordidosq̃ natos. Idẽ in sermonib⁹ taxat uotũ illud cupidoꝝ. O si angulus iste pximus accedat:q nũc denormat agellũ. Quin.in ea declamatione:q isscribit apex paupis:iducit paupem de uicino diuite:& pollẽte opib⁹ sic q̃rẽtẽ. Quot ciues pascebat nũc diuitis un⁹ hortus:Postq̃ pximos quosq̃ reuellẽdo terminos Agros locupletis lati⁹ inũdauit:æq̃tæ solo uillæ. Et excisa pria sacra,& cũ cõiugib⁹ puisq̃ liberis Respectãtes priũ larẽ:migrauerũt ueteres coloni. Et laţe solitudinis idiscreta unitas fcã ẽ.hæc Quin. Et pfecto mala res ẽ uicin⁹ mal⁹.ut iqt Hesi. πῆμα κακὸς γείτων. Colu. de uicini iprobitate cõqrit. mlti pp iniuriã uicinoꝝ sedes suas pfugerũt:sic pelasgi.sic siculi.sic aborigenes.priũ solũ relinqre:qa malos uicios ferre ñ poterãt. Iure igit M. Por. C. talẽ pestẽ uitãdã cẽsuit:pmones paturos agrũ:ãn oĩa ituerĩ debeẽ uicinũ:& quo pacto cõtermi uiuãt. hic scitũ illud Themistoclis,q cũ fũdũ uẽderet pconẽ iussit pclamare, γείτονα χρηστὸν ἔχει.i. uicinũ bonũ hẽt:tãq̃ ex uici bõitate ager uẽdibilior cẽseret.

mustella mortuũ spẽtẽ forisec⁹ mordic⁹ attrahẽs,& de ore pastoricii cãis,uirẽs exiluit rãula,ipmq̃ canẽ,q pxim⁹ cõsistebat aries appetitũ unico morsu strãgĩauit.

Hæc tot & talia igẽti pauore dñi illi⁹ & familiæ toti⁹,ad extremũ stuporẽ deiecerãt aios,qd pri⁹,qd ue posteri⁹,qd magis,qd min⁹ numinũ cœlestium leniẽdis minis,quot & q̃lib⁹ pcurarent hostiis. Adhuc oib⁹ ex pectatione teterrimæ formidinis torpidis accurrit qdã fuulus, magnas & postrẽas dño illi fundoꝝ clades anũciãs. Nãq̃ is adultis trib⁹ liberis,doctrina instructis,& uerecundia pditis uiuebat gl̃iosus. His adolescẽtib⁹ erat cũ quodã paupe,modicæ casulæ dño uet⁹ familiaritas. At.n. casulæ puulæ cõtermios magnos & btõs agros possidebat uicin⁹ potẽs,& diues & iuuẽis & p'apiæ maioꝝ gl̃ia male utẽs, pollẽsq̃ fciõib⁹ & cũ cta facile faciẽs i citate hostili mõ uici tẽuis icursabat

Mustella necat basiliscum
Ictides
Auspiciũ mustellæ
Forinsecus
Mira de rana
Ranæ rhetoricantur
Ecstasis
Electio bidẽtiũ
Iniuges hostiæ
Animalis hostia
Postremissimus
Color uirtutis
Dea ipudentia
Ara cõtumeliæ
Malum uicinus malus
Scitũ Themistoclis

paupiẽ, pecua trucidando, boues abigẽdo, fruges adhuc imaturas obterẽdo. Iãq; tota frugalitate spoliatũ ipsis ẽt glebulis extermiare gestiebat, finiũq; iani cẽmota qõne terrã totã sibi uẽdicabat. Tũc agrestis, uerecũdus alioqn, auaritia diuitis iã spoliatꝰ ut suo saltẽ sepulchro pr̃nũ retineret solũ, amicos plĩmos ad demõstrationẽ finiũ trepidans eximie corrogarat: aderãt inter alios, tres illi frẽs cladibꝰ amici q̃tulũ ferẽtes auxiliũ, nec tñ ille uesanꝰ, tãtillũ pñtia multoꝝ ciuiũ territꝰ, uel ẽt cõfusus, licet ñ rapinis, saltẽ uerbis, tpare uoluit. Sed illis clemẽter expostulãtibꝰ, feruidosq; eiꝰ mores blãdiciis pmulcentibus, repẽte suã suorũq; caroꝝ salutẽ, q̃ sãctissime adiurãs, adsæuerat, pui se pẽdere totã mediatoꝝ pñtiã, deniq; uicinũ illum auriculis p suos ꝑuulos sublatũ, de cã lõgissime, statimq; ꝓiectũ iri. Quo dicto insignis idignatio totos audientiũ ptẽptauit aios. Tũc unꝰ e tribus fribꝰ incõtanter & paulo liberiꝰ rñdit, frustra eũ suis opibus cõfisum tyrãnicã supbiã cõminari. cũ aliogn paupes etiã liberali legũ psidio, de insolẽtia locupletũ consueuerint uindicari. Quod oleũ flãmæ, qd sulfur icẽdio, quod flagellum furiæ hoc, & iste sermo truculẽtiæ hominis nutrimento fuit. Iamq; ad extremã insaniam uecors,

¶PAVpiẽ. significãter locutus. nã, ut supra diximꝰ, paupies est imunda. pauptas est honesta. paupies merito uitãda. pauptas appetẽda. Ora. magnũ paupies obprobriũ iubet qduis & facere pati. ¶ Pecua. Pecora: declinatio pisca: ut añ iã diximꝰ. ¶ Boues abi. In hãc sniam sic refert satyricꝰ poeta. Nocte boues macri lassoq; famellica collo Armẽta ad uirides huiꝰ mittunt aristas. Nec priꝰ ide domũ: q̃ tota noualia squos In uẽtres habeãt ut credas falcibꝰ actũ. Dicere uix possis q̃ multi talia plorẽt. Et quot uenales iniuria fecerit agros. ¶ Frugalitate spo. Attẽde noue qdẽ positũ: sed elegãter frugalitatẽ ꝓ frugibꝰ: & frugũ messe. sic oleitas ꝓ oleiuindemia ponit: alias frugalitatẽ dicimꝰ tẽpantiã & pcitatẽ. q (ut Augu. & Ci. testant) mr̃ est uirtutũ oium, sicut neqtia uitioꝝ. De frugalitate & q dicant frugi copiosissime scripsimꝰ in cõmẽtario tertio Tusculanaꝝ.

Frugalitas

Defrugare

Defrugare uerbũ est uetus: qd signat segetes semente frugũ priuare: neq; ad legitimã sationis mensurã saturare. & ita lego illud catonianũ. segetẽ ne defruget, nã id ifœlix est: qd uulgo legit defrudet: ꝑ defraudet. sed Catoni uerboꝝ priscoꝝ retinẽtissimo: cõuenit priscũ uerbũ defruget oppido q̃ decẽter. Astipulat huic nr̃æ emẽdationi & Pli. nr̃: his uerbis q̃ ex octauodecimo subscripsi: huc ptiet oraculũ illud magnope custodiẽdũ segẽtẽ ne defruges.

Segetẽ ne defruges

¶ Finiũque. Titulus est apud iurisconsultos finiũ regũdoꝝ. qd iudiciũ ptinet ad pdia rustica. Iudici finiũ regũdoꝝ pmittit: ut ubi nõ possit dirrimere fines a iudicatione: cõtrouersiam dirimat. Vbi ãt fines cõfusi sũt: ꝑ mẽsorẽ termini iubent declarari. ¶ Vẽdicabat. Vsurpabat: petebat ut suã.

Vẽdicatio

Titulus est apud iuriscõsultos de rei uẽdicatione. ubi docet Vlpia. qd actio uẽdicatiõis hẽt locũ in oibꝰ rebꝰ mobilibus: tã aialibus q̃ in his q̃ aia carẽt. & in his q̃ solo cõtinent uindiciæ appellant res: eæ de qbꝰ est cõtrouersia:

Vindiciæ

Seruus Sulpitius uindicias dici ait: ab eo q uindicant res ex controuersia de uindiciis: quas Brutus & decẽ uiri leges decreuerũt scdm libertatẽ. Liui. in. iii. & iurisconsulti uolumine primo digestoꝝ cõmeminerũt: ubi acursiꝰ indocte ꝑperãq; exponit uindicias dici snias a uindicio seruo: quæ sunt meræ nugæ. Tu expone uindicias pro rebꝰ de qbus est cõtrouersia: q̃ quãdiu sunt in cõtrouersia: & sub iudice debẽt esse in cõditione libertatis honestiore: exẽpli cã cõtrouersia est de libero hoie: quẽ qspiã asserit in ꝟuitutẽ: ex lege uindiciaꝝ debet hic esse in libertate tãtisp: donec snia iudiciũ pronũciatũ fuerit liber sit an seruus:

Lis uindiciarum

lis uindiciaꝝ est: ut Asconii uerbis utar: cũ litigat de ea re, cuius apud ptorẽ incertũ est, qs debeat esse possessor: & ideo q eã tenet dat pdẽ litis uindiciaꝝ aduersario suo, quo illi satisfaciat: nihil se deterius in possessione futuꝝ de q̃ iurgiũ esset. ¶ Vt sepulchro pr̃nũ solũ retine. Lex. xii. tabulaꝝ: uetat cadauera in urbibꝰ sepeliri: uerba legis hæc sunt: in urbe ne sepelito, neue urito.

In urbe ne sepelito

Decretũ quoq; collegio põtificũ est, nõ esse ius in loco publico fieri sepulchꝝ: i agris sepeliebãt. Diuus Adria. pœnã statuit q̃draginta aureoꝝ in eos q in ciuitate sepulchrum faciũt, cuius rei meminit Vlpianus Titulo de sepulchro uiolato. ubi Põponius quoq; sic scribit. Vtimur eo iure: ut dñis fundoꝝ. In qbus sepulchra fecerunt etiã post uenditos fundos: ut adeũdoꝝ sepulchroꝝ sit ius: qnetiã titulo de religiosis, ut refert Vlpianꝰ: si quis sepulchrũ habeat: uiã aũt ad sepulchꝝ nõ habeat: & a uicino ire ꝓhibeat. Impator Antoninus rescripsit iter ad sepulchrũ peti precario: & cõcedi solere: ut quotiẽs non debetur: impetret ab eo qui fundũ adiunctũ habeat. Itẽ titulo si seruitus uendicetur. Idẽ Vlpianus auctor est: q uiam ad sepulchrum in prædiis possimus uẽdicare. Seruius grãmaticus in. xi. cõmẽtario refert antiquã consuetudinẽ fuisse, ut in ciuitate sepelirent. quo postea inquit Duillio cõsule senatus probibuit & legauit, ne quis in urbe sepeliretur. ¶ Corrogarat. Simul rogauerat, coegerat. ¶ Quãtulum. modicũ, aliquantulũ.

Tantillũ

¶ Tãtillum. Minimũ, aduerbiũ est. ¶ Clemẽter expostulãtibus. Cum uerboꝝ moderatione: & modestia accusantibus: locutus est significanter & proprie, nam expostulare est queri.

Expostulatio

& expostulatio est q̃rela apud illum ipsum, qui peccauerit.

Postulatio

postulare uero & postulatio de illo apud quẽ nõ peccauerit. ¶ Mores pmulcentibus. Iuxta illud Salomonis, sermo mollis frãgit irã: sermo durus suscitat furorẽ.

Mediatores

¶ Mediatoꝝ. Attẽde mediatores dici ab Apul. pro cõciliatores itercessoresq; notissimo significatu, quæ dictio frequẽs est ecclesiasticis scriptoribus: rarissima illis priscis, qbus nullũ nisi emaculatũ, nitidũ: tersum uerbũ est.

Proxoneta

græco uocabulo ꝓxoneta appellat mediator: in pecunia locãda qq; interponit inter emptorẽ & uenditorẽ, quã dictionẽ nostri latinitati donauerũt, adeo ut notius sit uerbũ græcũ q̃ latinũ. nã q sit qq; dicat ꝓxoneta sciũt oẽs.

Pararius

Qui uero sit pararius ꝑpauci nouerũt: est aũt pararius latino uocabulo idẽ qd ꝓxoneta. Seneca in scdo de bñficiis: qdã uolũt nomina secũ fieri. nec interponi pararios nec signatores aduocari. ¶ Adsæuerat. Affirmat. ¶ Incõtater. sine cõtatione & mora. ¶ Liberali legũ psidio. Lib. i. digestoꝝ, si qs: inqt Vlpianus, per potẽtiã aduersarii nõ inuenire se aduocatũ dicit: oportebit ꝓconsulẽ dare aduocatũ: opprimi. n. aliquẽ per aduersarii sui potẽtiã nõ oportet: oibus tã infirmibus q̃ sumatibus: psidio legũ par libertas esse debet: & æquũ ius. Hinc apud Liuiũ adolescẽtuli more regio & solutiore uiuere assueti. q̃runt leges rẽ surdã inexorabilem eẽ: salubriorẽ melioreq; inopi q̃ potẽti: nihil laxamẽti nec ueniæ hr̃e si modũ excesseris. Liberali aũt psidio dixit utẽs uocabulo legali: siqdẽ titulus est apud iuriscõsultos de liberali cã. in quo de libertate: & assertione pro necessariis psonis litigare pmittit.

Liberale iudicium.

Itẽ liberale iudiciũ appellãt: qd dat in cã libertatis asserendæ. ¶ Quod oleũ flãmæ.

Oleum flammæ fomes.

Sicut oleũ flãmæ fomẽtũ est: sicut sulphur ignis incẽtiuũ, sicut flagellũ in manu furiæ irritamẽtũ est furoris. ita sermo iuuenilis fuit nutrimẽto ad feritatẽ truculentiãq; hois tyrãnici excitãdã: oleũ autẽ in tm̃ est alimẽtũ flãmæ: ut ligna amurca olei macerata ardere sine fumo Cato: Pliniusq; ꝓdiderint. sulphur quoq; rẽ esse igni cognatã nullus ignorat. furiæ uero apud poetas flagello armantur. ut accincta flagello Tisiphone. in hanc sententiam Oratius. hoc est oleum adde camino.

¶ Suspendiũ legibus. Verbũ hoĩs truculẽti & insolẽtis, q legibus hoĩbusq̧ p cõtemptũ mãdat: ut se suspẽdãt: qui.n. dicit suspẽdere leges: hic nimirũ denotat se leges flocci nõ facere. Plautus: uade & suspẽde te. Lex (ut inqt Pĩdarus) regina oium ẽ & domina, cui oẽs mortales obseq par est, pinde ac deo. Impossibile ẽ (ut Plautus sapiẽtissime scribit) illã rẽ publicã bñ gubernari posse, in qua lex nõ iperat. Duæ sunt syllabæ iter se inimicæ atq̧ dissidẽtes: q eodẽ cõtubernio una eẽ nõ possunt: uidelicet Ius & Vis. ubi.n. dominat̃ uis cõculcari ius necesse est, ubi aũt ius pollet ui ꝓpelli atq̧ exterminari constat: hic ergo impotens & tyrannicus ius iprobãs: uim adamans legi suspẽdiũ minitabat̃: ad uim impotentiamq̧ conuersus: & ꝑfecto (ut olim dixit sapiens ille phs) leges interdũ siles sunt telis areneaꝝ atq̧ cassiculis: qbus infimæ bestiolæ ipli. cantur: ualidiores transmittunt̃. leges capiunt & mulctant imbecillos ac miseros: quas opulẽti perrumpunt: eisq̧ (ut ait iste) suspendiũ mandãt & laqueũ. ¶ Canes pastoricios. M. Varro & Columella præcipiunt pastorales & uillaticos canes eligi oportere magnitudine ampla: uasti latratus, crassis ceruicibus ac collo, crurib⁹ rectis: ac potius uaris q̃ uaciis: dñr autẽ crura uara. M. Varroni itrorsum retorta, qualia sunt pumilionũ, uaris contrarii sunt uaciæ, quoꝝ pedes deprauati diuaricantur genibus contiguis. Varoꝝ & uacciaꝝ mentio ẽ freqẽs apud scriptores: & in libris de analogia apud eundẽ Varronẽ scriptũ est: siqs pueroꝝ ꝑdelitias pedes male ponere: atq̧ imitari uatias cœperit, hos corrigi oportere si cõcidat. ¶ Feros. In oĩbus aĩalibus cuiuscunq̧ generis ullũ est placidũ. eiusdẽ inuenit̃ & ferũ, utpote cũ hoĩum etiã siluestriũ genera extent: Aristotele & Pli. auctoribus. ¶ Passibus. Purior lectio est si legas passim. ¶ Alumnatos. Educatos: alitos: nutritos. ¶ Laxari. Solutis uinculis imitti. Portius Cato: oportet inquit Canes iterdiu clausos eẽ, ut noctu uigilãtiores & acriores sint. Columel. ꝑcipit uillaticos cães sæueros parãdos eẽ, ut semp excãdescãt in exteros. ¶ Latratibus absonis. Horrẽdis ac uastis, horribili.n. fremitu: & uasto latratu eligẽdus est canis pastoricius: apud Ouidiũ cãis noĩatus est hylactor, uidelicet a latratu: nã υλακτεω. uerbũ græcũ est: qd̃ significat latro. ꝑcipit Columella: ne nominibus lõgissimis appellent̃ canes: quo celerius qsq̧ uocatus exaudiat, sicut latinũ canis nocabulũ est ferox: græcũ scylax: dr̃ autẽ σκυλαξ græce catulus. ¶ Offenso lapide. Cũ lapidi pedẽ incussisset, ꝓpegisset q̧: obiere: ut Pli. ingt. Emylius lepidus icusso police limini cubiculi: & Aufidi⁹ cũ egressus i senatũ iret offenso pede ĩ comitio, ominosũ credidit antiqtas i egressu domus offendere pedẽ ad limen, hinc illud poeticum. Omina sunt aliqd, nã cũ discedere uellet Ad limẽ digitos cõstitit icta nape. ¶ Obtũsis digitis. Ex ictu lapidis retũsis, & cũ cruciatu oblisis. ¶ Nefariã dapem. statim subdidit dicens: humanis carnibus pastos eẽ canes: perinde qsi essent anthropophagi: sic.n. appellant̃ humanis carnibus uescentes. ¶ Frustatim. Minutatim & per frusta delaniant. Plautus dixit frustillatim υποκοριστικως sic scribens in curculione. Iam ego te faciã, ut hic formicæ frustillatim differãt. ¶ Letalem. Letum significantem, & qualis in morte emitti solet. ¶ Suppetias. Opitulari accurrunt, laturiq̧ subsidiũ. ¶ Obuolutis leuis manibus. Signat adolescẽtes inuoluisse sinistras ue

Lex regina oium

Ius

Vis

Leges ut telæ aranearum

Crura uara uacia

Ferum

Placidum

Hylactor

Frustillatim

suspẽdiũ sese, & totis illis, & ipsis legibus mãdare ꝓclamans, canes pastoricios, uillaticos, feros atq̧ immanẽs, adsuetos abiecta per agros exiccare cadauera, præterea etiam trãseuntium uiatoꝝ passibus morsibus alũnatos laxari, atq̧ in eoꝝ exitiũ inhortatos, immitti præcepit. q simul signo solito pastoꝝ incẽsi, atq̧ inflãmati sunt, furiosa rabie cõciti, & latrãtibus etiã absonis horribiles, eunt in homines, eosq̧ uariis aggressi uulneribus distrahũt, ac lacerant, nec fugientibus saltem cõpescũt, sed eo magis irritatiores sequũtur. Tunc inter confertam trepidæ multitudinis stragem, e tribus iunior offenso lapide, atq̧ obtunsis digitis, terræ prosternitur, sæuisq̧ illis, ac ferocissimis canibus instruit nefariam dapem. protinus enim nacti prædam iacentem miserum illum adolescentem frustatim discerpunt, atq̧ ut eius letalem ululatum cognouere cæteri fratres, accurrũt mœsti suppetias, obuolutisq̧ lacinia leuis manibus lapidum crebris iactibus, ꝓpugnare fratri, atq̧ abigere canes aggrediuntur. nec tamen eorum ferociam, uel conterere, uel expugnare potuere, quippe cũ miserrimus adolescens ultima uoce prolata, uindicarẽt de pollutissimo diuite mortẽ fratris iunioris, illico laniatus interiisset. Tũc reliqui fratres, nõ tã hercules despata, q̃ ultro neglecta sua salute, contendunt ad diuitem, atq̧ ardentibus animis: impetuq̧ uesano lapidibus crebris in eum uelitantur. At ille cruentus & multis ante flagitiis similibus exercitatus percussor, iniecta lãcea duoꝝ alterum per pectus medium transadegit, nec tamen peremptus, ac prorsus exanimatus adolescens ille terræ concidit. Nam telum transuectum, atq̧ ex maxima parte pone tergum elapsum, soloque nixus uiolentia defixum, rigore librato suspenderat corp⁹. Sed & quidã de seruulis procerus & ualidus

stimẽto: & quasi obarmasse ad cõflictũ: qd̃ fieri solet in quotidianis rixis, ut. s. pro scuto sit palliũ circa sinistrã inuolutum, Liuius: inter hæc dicta paludamẽto circa leuum brachium intorto, nam nec scuta quidem secum extulerat, in hostes impetum fecit. Cæsar quoq̧ in commentariis belli ciuilis Pompeiani sic refert: repentino periculo exterriti sinistras sagis inuoluunt: gladiosq̧ distringunt. ¶ Propugnare fratri: defendere fratrem: & pugnare pro fratre. Oratius, propugnat nugis armatus. A. Gellius oppidum a consule oppugnari dixit, contra ab oppidanis propugnari. ¶ Vindicarent. Hæc est uox ultima adolescentis: qui moriens rogauit fratres ut mortem suam ulciscerẽtur: sumpto supplicio de illo diuite: qui causa mortis extiterat. Vindicare apud ueteres non tantum defendere: uerum etiam punire significat. unde Oratius uindicem posuit pro punitore: ut interpretatur Porphirio. enarrans illud Vindex auaræ fraudis & abstinẽs. ¶ Neglecta salute. qui uitæ suæ negligens est: alienæ fit dominus, qui salutem propriam contemnit: is in potestate habet alienum spiritũ. ¶ Velitantur. Depugnant: congrediuntur: ex congressione uelitum ducto uerbo. ¶ Exanimatus. Modo extinctus, alias perturbatus: est autem sensus, cum adolescens ille ex uulnere lanceæ peremptus esset & extinctus, non tamen corruit ad terram prout mortuus homo concidere consueuit: cur autem moribundus non caderet, causa fuit telum quod transfosso iuuene infixum terræ suspenderat corpus & libratum tenebat in sublimi. ¶ Solo. Terræ. ¶ Nixus. Violẽtia, genitiuus casus: quem patrium uocat: & quarti ordinis nomen: hic nixus huius nixus: ut conatus, pro nitendi impetu. ¶ Rigore librato. Rigiditas teli & duricia significatur, Cuius libramento transixum iuuenis corpus suspensum contineretur.

Vestis intorta circa leuã

Propugnare

Vindicare

Vindex

ſiccario illi ferens auxilium lapide contorto, tertii il lius iuuenis dexterum brachium, longo iactu peti erat, ſed impetu caſſo, per extremos digitos tranſcur rens lapis, contra omnium opinionem deciderat in noxius, non nullam tamen ſagaciſſimo iuueni pro uentus humanior uindictæ ſpeculam ſubminiſtra uit. Ficta namque manus ſuæ debilitate, ſic crudeliſ ſimum iuuenem compellat. Fruere exitio totius no ſtræ familiæ, & ſanguine trium fratrum inſatiabilis tuam crudelitatē paſce, & deproſtratis tuis ciuibus glorioſe triumphatum ſcias, licet priuato ſuis poſſeſ ſionibus paupere, fines uſq; & uſque proterminaue ris, habitu tamen uicinum aliquem, nam hæc etiam dextra, q̄ tuum prorſus amputaſſet caput, iniquitate fati contuſa decidit. Quo ſermone alioqui exaſpera tus furioſus latro, rapto gladio ſua miſerrimū iuue nē manu perēpturus, inuadit auidus, nec tamen ſui molliorē prouocauerat, quippe inſperato & longe contra eius opinionē reſiſtens iuuenis, amplexu for tiſſimo arripit eius dexterā, magnoq; niſu, ferro librā te, multis & crebris ictibus impuram elidit diuitis animam, & ut accurrentiū etiam familiariū manu ſe liberaret, cōfeſtim adhuc inimici ſanguine delibuto mucrone gulam ſibi prorſus execuit. Hæc erāt, quæ prodigioſa præſagiuerant oſtēta, hæc quæ miſerrimo domino fuerāt nunciata, nec ullum uerbum : ac nec tacitū quidē fletum tot malis circūuentus ſenex qui uit emittere. Sed arrepto ferro, quo commodum in ter ſuos epulones caſeum, atq; alias prandii partes diuiſerat, ipſe quoq; ad inſtar infœliciſſimi ſui filii iu gulum ſibi multis ictibus contrucidat, quoad ſuper mēſam tremulus corruēs portētoſi cruoris maculas noui ſanguinis fluuio proluit. ad iſtum modum pun cto breuiſſimo, dilapſæ domus fortunam hortula nus ille miſeratus, ſuoſq; caſus grauiter ingemiſcēs,

¶ SIccario illi. Diuitem factionibus pollentem & truculentē & homicidam: tempeſtiuo uocabulo ſiccarium nuncupat. ¶ Longo iactu. Inter tela ſunt & lapides, qui e longinquo iaciuntur. Telorum autem appellatione quicquid longe iaci poteſt ſignificatur ex etymologia απο του τηλοθεν. Paulus iuriſconſultus telorum (inquit) appellatione omnia ex quibus ſin guli homines nocere poſſunt accipiuntur. M. T. in oratione ꝓ Cecinna. docet armatos: ſi latine loqui uolumus: appellari tantum illos: qui ſcutis teliſq; parati ornatiq; ſunt. qui uero ſaxa iacerent qui de terra ipſi tollerent non dici armatos. neq; eſſe arma ceſpites neq; glebas. Verum cum cauſæ non uocibus ſed rebus ponderentur: appellatione armorum ſaxa conti nebuntur. Quod & caius iuriſconſultus euidenter oſtē dit: his uerbis. Armorum appellatio non utiq; ſcuta & gladios & galeas ſigñat, ſed & fuſtes & lapides. ¶ Cō torto. Immiſſo, iacto. torquere eſt iacere: & immittere. Tortores machinarum Amiano Marcellino ſunt hi: qui ex machinis bellicis tela iaculanť: atq; contorquēt. ¶ Caſſo. Irrito: uano: futili. caſſitare uerbum eſt: non ab hoc uocabulo caſſo deriuatū: ſed a uerbo cado: ſignifi cat enim frequenter cadere: quod & uis ſignificationis oſtendit uerbum prope peculiare iuriſconſultorum: q ſic ſcribunt. Si ex tegula caſſitauerit ſtillicidium: poſtea ex tabulato: uel ex alia materia caſſitare non pōt. ¶ In noxius. nihil nocens, & ad lapidem refertur. ¶ Vindi ctæ ſpeculam. Speculationem quaſi quādā ultionis ca peſcēdæ: ſpeculam enim dici locū editiſſimum, ex quo ſpeculamur: quis neſcit? quod ſpeculatorium eleganti uocabulo Cyprianus appellat: uel potius expone ſpe culam pro paruam ſpem: ut a ſpe ſit υποκοριςμα: ut ſen ſus ſit: non nullam ſpem uindictæ ſubminiſtratam eſſe iuueni. ex humaniore prouentu: ut ſcilicet ex eo quod prouenerat nactus occaſionem fingeret manum ictu lapidis debilitatam: & ſub hoc prætextu diuitē aggre deretur. ¶ Compellat. Alloquitur cum amarulenta in cuſatione. ¶ Fruere exitio. Tanquam clades noſtra ſit fructus tuæ beatitatis, & gaudiū. Res aliæ ſunt (ut in quit diuus Auguſtinus in primo de doctrina chriſtia na) quibus fruēdū eſt: aliæ q̄bus utendū. illæ q̄bus fruē dū eſt: beatos nos faciunt, frui. n. eſt amore alicui rei in hærere ꝓꝑ ſe ipſam: utendū eſt nūmo ut fruamur deo. ſed nunc ordine præpoſtero multi frui malunt num mo, tanq̄ deus ꝓꝑ nummū colendus ſit. ¶ Crudelitatē paſce. Sic Niobe apud Ouidiū Paſcere crudelis nr̄o la tona dolore. ¶ Tuis ciuibus. Ciues noſtri alio noie lati ne & eleganter dici poſſunt municipes: & populares, conterranei, qui conciuē dicit nouitio uerbo utiť: nec apud ſæculū illud eruditū temere uſurpato, male lite rati inſcitiſſime illiberaliſſimeq; compatriotam dicūt, dictione prorſus barbarica: & ex contubernio latinita tis exploſa. ¶ Proterminaueris. Propagaueris, auxe ris: ꝓmoueris fines, ꝓterminare a termino ꝓmouēdo ductū uerbū. ¶ Habitu ꝶ te uicinum. Nullus eſt tā opu lentus: nec tam magna latifundia poſſidet, ut non uici num aliquem habeat & conterminum: nā & regnis fi nitima ſunt regna, & collimitio quodam regiones ma ximæ terminanť. ¶ Contuſa decidit. Debilitata: infra ctaq; corruit: intellige cū uerbis manū quaſi lapſabūdā oſtentaſſe. ¶ Furioſus latro. Modo ſiccarius: mō latro: mō ueſanus, nominibus ſane cōuenientibus noiaťhic diues & factioſus. ¶ Sua manu. Cū fuiſſet percuſſus in brachio ictu lapidis a ſeruo contorti. nunc diues tyrāni cus ſua manu nō ſeruuli perimere iuuenē feſtinat. ¶ Niſu. Conatu: & īpetu. ¶ Nec ſui molliorē. Ideſt diues ꝓuocauerat ꝓ uocatorē nihil ipſo deteriorē. imo lōge ualentiorē: qđ & exitus oſtēdit. ¶ Elidit aiam. Quaſi ui eliſam: extruſamq; intelli gi uult, Plinius ait, uillas eliſas mōtium cōcurſu. ¶ Delibuto mucrōe. Ideſt gladio illo adhuc ſanguinolēto: ſemet interfecit gula execta, quo diuitē interemerat: cuius ſanguine adhuc madebat. ¶ Præſagiuerāt oſtēta. Ouum gallinæ: fons ſanguinis ꝓdigioſus: muſtella ſerpētem mordicus trahēs: rana ex ore canis exiliens ꝑſagauerant denunciauerantq; clades haſce præ ſcriptas. ¶ Nec ullum uerbū quiuit emittere. Senex pater audito obitu filioꝶ miſerabili, nec loqui potuit prædolore nec flere: quaſi aggere maloꝶ ꝑſſus attonituſq;. Virgilius in. xi. narrat Euandrū uix hiſcere potuiſſe ꝓcumbentē ſupra cadauer Palantis filii, & uia uix tandē uoci laxata dolore eſt. ¶ Commodum. Modo id horæ, ut ſæpe apud hunc ſcriptorem poſi tum eſt. ¶ Epulones. Modo compranſores conuictoreſq;, alias dicuntur ſacerdotes miniſtri pontificum in cœnis, de qui bus plura ſuo loco diximus: quos notat Luca. illo uerſu. Septē uirq; epulis feſtus titiiq; ſodales. ¶ Tremulus. ſic Iuuena lis de Priamo ſene Tunc miles tremulus poſita tulit arma tiara. Et ruit ante aram ſummi Iouis ut uetulus bos. ¶ Porten toſi cruoris maculas: ſignat ſanguinis fontem: qui emicuit largiſſimus: ex quo reſultantes guttæ menſam cruore perſpar ſerunt: qui ſanguineus fons portendebat ſanguineum fluuium: ex corpore domini ſenis promicantem.

Telorum appellatio

Armorum appellatio

tortores

Caſſitare

Specula

Frui

Vti

Protermi nare

Epulones

¶ DEpenſis

depensis pro prādio lachrymis, uacuasq; manus cō-plodens sæpicule, ptinus insesso me retro quam ue-neramus uiam capessit. Nec inoxius ei saltē regressus euenit. Nā qdā ꝓcerus, & ut indicabat habitus, atq; habitudo, miles e legione factus nobis obuius, super bo atq; arrogāti sermōe per contatus ē, quorsum ua-cuum duceret asinū? At meus dominus adhuc mœ-rore permixtus, & alias latini sermonis ignarus, ta-citus præteribat, nec miles ille familiarem cohibere quiuit insolentiam, sed indignatus silentio eius, ut cō uitio uite quā tenebat, obtundens eum, dorso meo perturbat. Tunc hortulanus supplicue respondit, ser monis ignorantia se, quid ille diceret, scire nō posse. Ergo igit̄ ægre subiiciens miles, ubi inquit ducis asi-num istum? Respōdit hortulanus petere se proximā ciuitatē. Sed mihi inquit opere eius opus est, nā de ꝓximo castello sarcinas p̄sidis nr̄i cū cæteris iumen-tis debet aduehere, & iniecta statim manu, loro me quo ducebar arreptū icipit trahere. Sed hortulāus

¶ Depensis ꝓ prādio lachrymis. Cū stabulario & cauponi soleat uiator ꝓ prādio nūmos ꝑsoluere. nūc hortulanus lachrymās hospiti nō nūmos depēdit. Sympathia quadā affectus ob dura infortunia. ¶ Manus cōplodens. Cōplodere manus ē inter se illidere: & ꝑcutere, qđ facere solemus in lamētatione & luctu. Oratores in actione causaꝝ feriunt femur, cedunt pectus, complodunt manus, quod iprobans Quintilian⁹ dixit in.xi. cōplodere manus scænicū ēē: & pectus cedere, cōplosio quoq; pedis in oratore si crebra sit uituperat idē Quintilian⁹, quā decentē fuisse in. M. Antonio oratore testis est. M. T. ¶ Insesso. Legendū est insesso, ut sit sensus: hortulanus insidens dorso meo ꝑ eādē uiā: qua uenerat retro rediit. ¶ Habitus & habitudo. Vestitus & corporis liniamenta militem esse indicabant. De habitu & habitudine enarratius suo loco diximus. ¶ Miles legione. Legionarius mi-les significat̄: namq; Vegetio & Modesto auctoribus, milites bifariā diuidunt̄ in legionarios & auxiliares, le-gionarii sunt Romani auxiliares externi: qui a sociis uel fœderatis gentibus mittunt̄. Miles legione lōge honoratior est q̄ miles auxiliator. Nā legionib⁹ sp auxilia tanq̄ leuis armatura in acie iungebant̄: ut in his p̄liandi magis adminiculū esset q̄ principale subsidiū. In donis militarib⁹ dandis seruabat̄ illud discrimē, ut auxiliares externos torquibus aureis donarent: at ciues nisi argē teis: contra armillas ciuibus dabant: quas non habent externi, cuius rei meminit Plinius nr̄. in.xxxiii. ¶ Duceret asinū. Ex Luciano qui ait ἤρετο τὸν κηπουρὸν ὅπου ἀπάγοι τὸν ὄνον ἐμέ interrogauit hortulanū quo adduceret asinū. ¶ Merore. Ex infortunio: quo pessundatā uiderat hospitis domū. ¶ Latini sermonis ignarus. Militē latino sermone alloquutū eē hortulanū testis ē Lucianus sic scribens: πρῶτα λαλεῖ πρὸς ἡμᾶς τῇ ἰταλῶν φωνῇ primū nos alloquit̄ uerbis italicis. Vñ hortulanus τῆς φωνῆς ἀνόητος. i. linguæ ignarus nihil rñdit. ¶ Familiarem insolentiā. utrū illi tm̄ militi insitam ingenitāq;, an generaliter. insolētia dr̄ familiaris esse militibus, cū id gen⁹ hoīes ferme oēs uideamus insolētes: ac fastu tumētes. ¶ Cōficior. Corrige cōuitio. i. probro tanq̄ silentium hortulani pro conuitio & maledicto fuerit militi. uel potius lege ut coniicio: idest ut coniecto & coniectura: opinor ut sit uerbum. ¶ Vite quam tenebat. Lucianus dixit. παίει τῇ μάστιγι τὸν κηπουρόν, Idest ferit flagello hortulanum. Noster uero doctius inquit: uite obtusum esse: respiciens uidelicet ad Romanoꝝ disciplinā, ac ritum, apud quos militare quasi insigne & gestamen erat uitis, quā centuriones prope peculiariter gestabant: eaq; peccantes milites castigabant. Plinius in.xiiii. centurionum in manu uitis atq; etiam in delictis pœnam ipsam honorat. Plutarchus in galba. Sempronius (inquit) centurio sublato palmite quo centuriones in milites sontes animaduertunt, in eos qui inuadebant, clamabat: & ut imperatori parcerent iubebat. Scribunt iurisconsulti titulo de re militari, quod miles si uitem tenuit centurioni se castigare uolenti: militiam mutat: si ex industria fregit, uel manum centurioni intulit capite punitur: hinc a Macrobio uitis scito epitheto centurialis dicta, annotanda est obiter circunlocutio poetarum decentissima, qui centurionem describere uolentes hac periphrasi utuntur, ut uitis latiæ nuncupatione designent. Lucanus in.vi. pharsaliæ. Promotus latiam longo gerit ordine uitem. Martialis. Vare parethonias latia modo uite per urbes nobilis. Silius in tertio punicorum: uitis latiæ præsignis honore. Item in.xii. Ennium centurionem fuisse intelligi uolens decenter ait. Miscebat primas acies latiæque superbum. Vitis adornabat uitæ decus: ex hac doctrina est illud Satyrographi Nodosam frangebat uertice uitem. Idem centurionatum significans dixit, aut uitem posce libello. ¶ Supplicue. Suppliciter. ¶ Sermonis ignorantia. Tot sunt gentium sermōes (ut inquit eleganter Plinius) tot linguæ: tanta loquendi uarietas, ut externus alieno pene non sit hominis uice: ex hoc linguarum discrimine & sermonis ignorātia fit, ut græci in latino, latini in græco sermone surdi sint. Deniq; omnes (ut. Mar. Tullii uerbis utar) in his linguis: quas non intelligimus: quæ sunt innumerabiles surdi profecto sumus. Diuus quoq; Augustinus libro de ciuitate dei undeuigesimo in hanc sententiam scribit hæc digna memoratu. In quo primum linguarum diuersitas hominem alienat ab homine. Nam si duo sibimet inuicem fiant obuiam: neq; præterire, sed simul esse aliqua necessitate cogantur: quorum neuter nouit linguam alterius: facilius sibi animalia muta etiam diuersi generis, q̄ cum illi sint homines ambo sociantur, quando enim quæ sentiunt inter se communicare non possūnt, propter solam linguarum diuersitatem: nihil prodest ad sociandos homines tanta similitudo naturæ. Ita ut libentius homo sit cum cane suo, q̄ cum homine alieno. ¶ Vbi ducis. Attende elocutionem inusitatam: ubi ducis, cum ex grammaticali disciplina & norma dicendum fuerit. Quo ducis. Verum Lucius noster (ut ego opinor) non minus scite q̄ festiuiter militem grammaticæ institutionis ignarum inducit militariter loquentem, præuaricato grammaticorum decreto: minimeque obseruantem placita donatistarum. ¶ Sed mihi inquit. Verba militis insolentis, qui nullo iure asinum ab hortulano abducere contendit, tanquam probet responsum illud gallorum ferox & iniquum, qui Romanis dixerunt se in armis ius ferre: & omnia fortium uirorum esse. Plato quoque in gorgia prodidit: natura comparatum esse: ut præstantior plus habeat q̄ inferior: & potentior q̄ debilior. Vnde & Pindarus Herculem ait: neque emptos neque donatos gerionis boues abegisse, ut pote naturali ipso iure dictante, & boues & cætera omnia: quæ ab hominibus possidentur eius esse debere, qui præstantior atq; ualentior sit. ¶ Præsidis nostri cum. Nomen præsidis generale est: quo omnes prouincias regentes significantur, præses prouinciæ maius imperium in ea prouincia habet omnibus post principem, præsidibus ituris in ꝓuinciā publice locari solent: tabernacula, & iumēta sarcinaria ad utensilia deportāda. Augustus uero: auctore Sue. instituit ut certa pecunia cōstitueret̄ ꝓconsulibus ad mulos & tabernacula, hic legimus apud lāpridiū. Quod Alexāder Romāus ipator p̄sides ꝓuinciaꝝ ita istruebat ut acciperēt mulos bīos, equos binos: muliōes & alia necessaria, reddituri deposita admistratiōe mulos equos & muliōes: cætera sibi hituri, si bn̄ egisset. In quadruplū reddituri si male.

Legionarii milites
Auxiliares

Vitis centurionis gestamen

Vitis latia ennius centurio

Surdus hō in aliena lingua

Respōsum gallorum
Omnia fortium eē
Præses

¶PRIORis plagæ. Qua scilicet eum obtundens miles uitigineo fuste ex asino deturbauerat. ¶Morbo caducus. Ostendit hortulanus asellũ illũ minime expetibilẽ eẽ, minimeq́ pciosum: utpote q̃ iualidus sit, & comitiali morbo cõflictetur, fiatq́ cassabũdus: sed hoc rustice magis dictũ, quã scite ẽ: cũ morbus comitialis siue caducus, nõ tã ad iumẽta, quã ad hoĩes pertineat: quo nõ pauci uexant̃, de quo copiosissime apud Suetoniũ in primo cõmẽtario. Pli. & cæteri scriptores tradũt solũ aĩalium coturnices præter hoĩem sentire morbũ comitialẽ. Quod si uerũ est. Asinus huic morbo obnoxius esse nõ potuit. ¶Manipulos. Fasciculos herbarũ hortensiũ: quas hortulani manipulis alligatas frequenter in urbẽ deferre uenales cõsueuerunt. ¶Rebus amplioribus. Sarcinis præsidis aduehendis: dixerat enim miles uelle se uti opera aselli huiusce dossuarii ad sarcinas præsidis deferendas. ¶Vice. Error e unius literæ minutulo quidem corrupta dictio est, sed qui ẽt intelligentiã eruditi lectoris obturpet ac remoret̃: proinde legas uite: ut sit sensus militẽ insolẽtia familiari efferatũ inuertisse uiteq́ militare gestamẽ est: ut ea scilicet parte: quæ nodosior est, & uastior: quæq́ manu cõtineri solet, diffinderet caput hortulão. ¶Simulans quærere. Purior lectio est: si legatur simulansq́, ut sit particula tantum copulatiua. ¶Genua cõtingere. Deprecatores supplicesq́ genua cõtingunt: ad hæc manus tendũt: hæc ut aras adorãt: ut sæpe iã dixi. Antiqtas misericordię genua cõsecrauit, ut frõtẽ genio, & dextrã fidei. ¶Arreptis pedibus. In hãc sniam ẽ illud Quin. Cur. subductis repẽte pedibus arietauit ad terrã. ¶Terræ applodit. Allidit ad terrã, & cũ sonitu affligit. Lucia. εκτον ποδεων υπ σπασων εις την οδον εκτεινει. i. pedibus subtractis in uiã extẽdit. ¶Qua pugnis. Idest partim pugnis: partim cubitis, hæc. n. particula in hũc sensum usurpatur a M. Tullio, Liuio, Plinio & cæteris: ad præsens succurrit illud ex epistolis Plinii, mediũ tẽpus distẽtum impeditumq́: qua officiis maximis: qua amicitia pricipum egisse, apud Plautũ ait parasitus. Meus est balista pugnus, catapulta, cubitus. ¶Qua morsibus. Partim morsibus: morsus hoĩs inter asperrimos numeratur: ut tradit Plinius in. xxviii. medẽtur sordes ex auribus. Lucianus. επαιει εκεινον ουτω χειρι και ποδει και λιθω εκ της οδου. i. feriebat illum manibus, pedibus, & lapide de uia correpto. ¶Repugnare. Græce dicitur. αντεμαχεσθαι. ¶Identidem. Frequenter: sæpicule. ¶Concisurum machera. Ex Luciano. ηπειλει αναστας κατακοπτειν τη μαχαιρα græci macheram uocant spatham: siue gladium, ut iam diximus. Vnde macherophori pro satellitibus ensiferis, & macheropios pro fabro gladiorum: apud psalmographum: lingua eorum gladius acutus: græce dicitur machera: & ita dixit ruffinus. ¶Frustatim quo. Minutatim per frusta: & minutias: aduerbium est, de quo iam dictum est. ¶Spathã eaque. Antiqui græco uocabulo spathã dicunt ensem: & apud græcos scribitur per. θ. idest, th. mirũ illud quod hæc dictio quamuis græca sit: notior tamen uulgo ẽ, atq́ frequentior in quotidiano idiomate, q̃ ensis: gladius: mucro: sicut sexcenta alia: de quibus alias. Milites Romãi grauis armaturæ habebant (auctore Vegetio) gladios maiores: quos spathas uocant: & alios minores: quos semispathas uocant plumbatas quinas positas in scutis, quas primo impetu iaciunt: præterea spathe apud græcos, ut docet Iulius pollux: appellatur ramus palmæ, a qua balani hoc est dactyli dependeant, in quo significatu est illud ex leuitico: sumetis uobis die primo fructus arboris pulcherrimæ spatulasque palmarum: ab spathe fit υποκορισμα. hoc est diminutiuum spathalion: hinc apud Martialem lemma est spathalion cariotarum: accipiturque pro ramulo palmæ cum dactylis dependentibus, quas cariotas & cariotidas idonei auctores appellant: non me fallit in plerisque codicibus epigrammatarii poetæ non spathalion legi: sed petalion: qui etiam spathalia sunt Plauto & Plinio instrumenta delitiarum muliebrium, quæ Hermolaus Barbarus a spathale nympha deduci autumat: ego autem a uerbo græco spathao quod significat delicate ago, ut apud Aristophanẽ ουγυναιλιαν σπαθας. ¶Longissime abiecta. Lucianus. και ριπτει πορρω. idest & longe proiicit. ¶Quiens. potens: ualens: quid enim dicitur potest: cuius contrarium est nequit. ¶Simulat se mortuum. Lucianus ψευδετο ως τεθνηκε εν ταις πληγαις mentitus est se mortuum esse ex plagis. ¶Nec hortulum curans inuisere. Lucianus ait hortulanum tradidisse hortum συνεργω: idest ut uerbum exprimam de uerbo cooperatori cuipiam colendum, uerba Luciani hæc sunt. τον μεν κηπον αυτου συν εργατη τινι επεδεδωκε γεωργειν. ¶Tantisper occultaret. Tam diu donec euaderet imminens periculum. Postulat autem particula tantisper post se: dum, donec: quoad. Terentius ego meum esse dici tantisper uolo, dum quod te dignum est facias. Interdum absolute ponitur & significat interea: & tam diu. Liuius in primo id imperium ei ad puberem ætatem incolume mansit tantisper tutela muliebri. Donatus tantisper dictum esse ait pro quasi tãtum: ut paulisper quasi paululum: & parumper quasi parum.

Coturnices morbo caduco obnoxiæ

Genua misericordiæ

Frõs genio

Qua

Macherophori

Macheropius

Spatha

Semispathæ

Spathaliõ

Cariotæ

Tantisper

prioris plagæ uulnere prolapsum capite sanguinẽ detergens, rursus deprecatur, ciuilius atq́ mansuetius uersari commilitonem, idq́ per spes prosperas eius orabat adiurans. Nam & hæc ipse aiebat, iners asellus & nihilominus morbo detestabili caducus, uix etiam paucos olerum manipulos de proximo solet, anhelitu lãguido fatigatus, subuehere. nedum ut rebus amplioribus idoneus uideatur gerulus. Sed ubi nullis precibus mitigari militem, magisq́ in suã perniciem aduertit efferari, iamq́ inuersa uite de uastiore nodulo cerebrum suũ diffindere, currit ad extrema subsidia, simulans quærere, ad commouendã miserationem, genua eius uelle contingere, summissus atq́ incuruatus, arreptis eius pedibus utrisque sublimem elatum terræ grauiter applodit, & statim qua pugnis, qua cubitis, qua morsibus, etiam de uia lapide correpto, totam faciem, manusq́ eius & latera conuerberat. Nec ille ut primum humi supinatus est, uel repugnare, uel omnino munire se potuit, sed plane identidem cõminabatur, si surrexisset, sese cõcisurum eũ machera frustatim. Quo sermone eius commonefactus hortulanus, erripit ei spatham, eaq́ lõgissime abiecta, rursus sceuioribus eum plagis aggreditur, nec ille prostratus, ac præuẽtus uulnerib[9], ullum reperire quiens saluti subsidium, quod solum restabat simulat sese mortuũ. Tunc spatham illam secum adportans hortulanus, inscenso me cõcito gradu recte festinat ad ciuitatem, nec hortulum suum saltem curans inuisere, ad quempiam sibi deuertit familiarem, cunctisq́ narratis deprecatur, periclitanti sibi ferret auxilium, seq́ cũ suo sibi asino tantisper occultaret: quoad celatus spacio bidui, triduiue

¶CApitalem

CAPitalē cām. Dicif capitalis causa: qua agit̃ de capite hoīs & salute. Capital facinus dixerūt ueteres: qđ capitis pœna luit: apud Plau. capitalis ędis facta est: apud Oratiū, ira fuit capitalis ꝓ exitiali: & pestifera: sic & hō capitalis a. M. Tullio dictus ꝓ noxio, & pestilēti. Cōplicitis pedibus. Lucianus εμεδε αρανενοι εκ των ποδεον κομιζουσιν ανωτηκλιπακι εσ οικημα υπερον idest me aūt tollētes pedibus deportāt ꝑ scalas in cœnaculū superius. Deorsus. græce dr̃ κατω: idest inferne siue inferius. Direpit in cistulā. Clanculo & furtim irrepens occultat̃ sub cistula. Lucianus τον κεπεπον δεσποτην εν κιβωτω ενεκρυψαν. i. dominū meū in arca occultarūt. Supergesto orificio. In cista siue arca delituit hortulanus operculo superposito: ne uideretur. Orificiū accipe pro tegumento siue operculo: quo cistæ os occluditur: orificia uētris duo sunt: quoꝝ superius recipit deuorata & in follem stomachi recondit, inferius uero demissum intestinis adiacentibus inferit: & inde uia est egredi: auctor Macrobius. in. vii. saturnaliū. Emersus graui crapula. Allegoricos tanq̃ experectus excitatusq; a sōno post uinolētiā: &. n. uinolentoꝝ est ut crapula mergant̃, quæ (ut inquit Aristoteles in ꝓblematis) est proprie feruor quidā & inflammatio ex uino, quę plus conflictat q̃ temulētia. Pli. in. xxiii. de uino loquens sic scribit Nouitiū resinatū nulli conducit, capitis dolorē & uertigines facit, ab hoc dicta crapula est. Nutabundus. Lapsabundus, uacillans: titubante gressu & capite grauato. Luciāus ο δε στρατιωτης εκ της οδου τοτ εμολις επανος τας ως εφας αν καρηβαρωντας πληγαις ηκεν εις την πολιν. i. miles ex uia uix surgens capite nutanti pp plagas uenit in ciuitatem. De impotentia. De infirmitate: imbellia, imbecillitate. Alias impotentia dr̃ immodica intolerandaq; potentia: sicut & impotens tyrannus, & impotens fortuna pro nimium potens. Iniuriam deuorans. Consimile est illud Terentianū: accipienda & mussitanda iniuria adolescentium est. Cōmilitones. Græci συνστρατιωτας dicūt cōmilitones: qui & cōmilites dnr̃: commilitium quoq; appellant cōmunem militiā. Lucianus και τους στρατιωτας τοις συντυχουσιν. Cōtubernio. Domicilio militari: significanter & proprie: nam cōtuberniū dicimus decem milites sub uno papilione degentes, qbus qui præest caput contubernii noiat̃. Centuria in decē cōtubernia diuidebat̃. Tantisper. Interim: aliq̃diu: absolute dictū ut supra annotauimus. Geniū milites. Per geniū īperatoris: & maiestatē iurant, se nunq̃ desertuuros militiā, nec mortē recusaturos pro Romana republica: & oīa se strenue facturos, q̃ ꝑcepit īpator: ideoq; sacramēta dnr̃, ut docet Vegetius: hinc apud Satyrographū legimus: nunc alia emolumenta notemus sacramētoꝝ. Auctor est Tertulliāus in Apologetico. Quod gentiles sacra faciebant pro salute impatoris, & geniū eius deierabāt, & citius deniq; per oēs deos q̃ ꝑ unū genium Cæsaris deierat̃. Ob amissam spatham. Miles qui in bello arma amisit uel alienauit capite punitur: humane militiā mutant: ut docet iurisconsultus titulo de re militari, ubi sic scribit paulus: arma alienasse graue crimen est, & ea culpa desertioni exęquatur, utiq; si tota alienauerit, si tibiale uel humerale alienauit castigari uerberibus debet: si uero loricam: scutum, galeam, gladium desertori similis est. Tradunt historici filium Catonis dum in prælio fortiter alacriterq; depugnat gladium amisisse: qua ex re generosus adolescens ualde perturbatus nequaq̃ sibi uidendum deinceps existimabat: si eius spolio potiret̃ hostis, itaq; collecta iuuenum manu, per medias cedes perq; medios hostes impetu facto gladium tandem in magno armoꝝ atq; cadauerum aceruo inuenit. Timebat ergo miles ne ob amissam spatham, ex disciplina militari pœnas pēderet. Apud Plau. epidicus, cum audisset hostes potitos esse armis herilis filii exclamat edepol facinus improbum. Ipsi. s. cōmilitones. Signis enotatis. Obseruatis uestigiis cæterisq; signis: pp q̃ inuenire possent nostra latibula. Vicinus perfidus. πημα κακος γειτων ut inquit Hesiodus: mala res est uicinus malus: contra: bonus uicinus maximum bonum est, apud Terentium chremes, uicinitatem in propinqua parte amicitiæ reputat. Nunciaret. Militaribus. Occultari. A uicino. Accersitis magistratibus. Lucia. παραλαμβανουσι τους της πολεως αρχοντας. i. assumunt ciuitatis magistratus. Mētiunt̃. Cum dedecorosum esset cōsiteri militē ab hortulano cęsum esse uerberibus: excogitant fraudis diuerticulum, ut domum illam in qua hortulanus cū asino latebat sub honesta occasione perscrutari possint, alioqui magistratus illoꝝ petitionem illusissent. Dāno cognito. Tanq̃ re uera uasculū argenteū preciosum pr̃es perdidisset. Occultaret certo certius. Quos scirent certissime ab illo occultari, sic. n. loquimur uero uerius est, pro uerissimū est, certo certius pro certissimum. Stoici talē locutionē nō probant, apud quos non sunt gradus cōparationis superlationisq;. &. n. ex dogmate illoꝝ nihil est plano planius: nihil recto rectius: nihil beato beatius: nihil certo certius: super quo. M. T. Sene. & cæteri scriptitauere. Discrimen capitis. Qui recepta tor est furis, q occultat fugitiuum ex legis præscripto mulctat̃, nā ut sciēter & salubriter scribit Vlpianus: congruit bono p̄sidi curare ut pacata ꝓuincia sit: qui latrones fures cōquirere debet: & ꝓut quisq; deliquerit in eū aiaduertere: receptatoresq; eoꝝ coherceret: sine qbus latro diutius stare non pōt. Tantillū. Minimū. Saluti eius. s. hortulani. Militōes. Attende positum militones ꝓ milites: ea forma qua cōmilitones, q & cōmilites dicuntur: græci στρατιωτας appellant.

capitalē cām euaderet. Nec oblitus ille ueteris amicitiæ prompte suscipit, meq; ꝑ scalas, cōplicitis pedib⁹ in superius cœnaculū attracto. Hortulanus deorsus in ipsa tabernacula direpit in quandā cistulam, & supergesto delitescit orificio. At miles ille, ut postea didici, tādem uelut emersus graui crapula, nutabūdus tamen, & tot plagaꝝ dolore saucius, baculo se uix sustinens, in ciuitatē aduentat, confususq; de impotentia: deq; inertia sua quicq̃ ad quēquā referre populariū, sed tacitus iniuriā deuorans, quosdā cōmilitones nactus istā tunc cladē enarrat suam. Placuit ut ipse quidem contubernio se tantisper absconderet. Nam præter propriam contumeliam, militaris etiā sacramenti genium ob amissam spatham uerebat̃. Ipsi aūt signis nostris enotatis, inuestigationi uindictæq; sedulā darēt operā. Nec defuit uicinus pfidus, qui nos illico occultari nunciaret. Tum cōmilitones accersitis magistratibus, mentiunt̃ sese, multi precii uasculum argenteum præsidis in uia perdidisse, idq; hortulanū quendā reperisse, nec uelle restituere, sed apud familiarē quendam sibi delitescere. Tunc magistratus & damno præsidis nomine cognito, ueniunt ad diuersorii nostri fores, claraq; uoce denunciant hospiti nostro, nos quos occultaret apud se, certo certius dedere potius quā discrimē proprii subiret capitis. Nec ille tātillum cōterritus salutiq; studens eius quē in suā receperat fidem quicq̃ de nobis fatet̃, ac diebus plusculis, nec uidisse quidem illum hortulanum contendit. Contra militones, ibi nec uspiam,

Capital
Orificium
Crapula
Impotētia
Commilitones
Cōmilites
Cōmilitiū
Contubernium
Sacramēta
Genius cæsaris
Arma amittere criminosū
Nihil recto rectius

ILLVM delitescere. Lucianus. στρατιῶται εν δεον εφασαν ειναι τον Κηπουρον καμετον εκεινου ὄντα. i. militones dixerunt intus esse hortulanũ & illius asinũ. ❡ Ibi nec uspiam. Distincte legendũ est hoc intellectu: asseuerabãt milites ibi delitescere hortulanũ, nec uspiã alibi. ❡ Adiurãtes geniũ princi. Pauloante dictũ ẽ ex auctoritate Tertuliani: qđ prisci romani geniũ principis deierabãt: malebãtq̃ p deos oẽs, q̃ unũ geniũ principis peierare: scri. Vlpia. titu. de iureiurãdo: si qs iurauerit in re pecuniaria p geniũ prĩcipis & piurauerit, fustibus eũ castigãdũ, eiq̃ dimisso supdici debere ĩportune nole iurare. ❡ Scrutinio. Annotãdũ multa eẽ uerba uernacula: ptrita: plebeia: uulgaria: q̃ in usu sunt eruditoꝝ, ut scrutiniũ hoc in loco ponit̃ p scrutatione inuestigationeq̃, sicut passim uulgo loquuntur,

Non licet peierare per geniũ principis

Scrutiniũ

illũ delitescere adiurantes, geniũ principis contẽdebant. Postremũ magr̃atibus placuit obstinate denegantẽ scrutinio detegere, imissis itaq̃ lictoribus cæterisq̃ publicis ministris, angulatim cuncta sedulo plustrari iubẽt, nec quisq̃ mortaliũ, ac ne ipse qdẽ asinus intra limen cõparere nunciat̃. Tunc gliscit uiolentior utriusq̃ secus cõtentio militũ, pro cõperto de nobis asseuerantiũ, fideq̃ cæsaris identidẽ iplorãtium, at illius negantis, assidueq̃ dñi numen obtestantis, qua cõtentione, & clamoso strepitu cognito curiosus alioqn, & inquieti pcacitate pditus asinus, dũ obliquata ceruice p quãdã fenestrulã, qdnã sibi uellet tumultus ille prospicere gestio, unus e cõmilitonibus casu fortuito collimatis oculis ad umbrã meã, cũctos testat̃ incorã, magnus deniq̃ continuo clamor exortus est, & emersis protinus scalis iniecta manu, qdã me uelut captiuũ detrahũt. Iãq̃ omni sublata contatione scrupulosius contemplantes singula, cista etiã illa reuelata, repertum, productumq̃ & oblatum magistratibus miserum hortulanũ, pœnas. s. pensurũ in publicum deducũt carcerem, summoq̃ risu de meo pspectu cauillari non desinunt. Vnde etiã de prospectu & umbra asini natum est frequens prouerbium.

ab eo uerbo quod est scrutor nimiꝝ scrutiniũ deriuat̃, potest & aduerbium esse scrutinio, eodẽ tñ significatu. ❡ Publicis ministris. Viatores, apparitores, lictores, apud Romanos dicunt̃ publici ministri: græco uocabulo. λειτουργους uocant̃: ἀπο του λειτουργειν qđ significat ministrare: unde Plutar. autumat lictores dictos eẽ: nr̃i uero a ligando: sic lictorẽ dici: ut a legẽdo lectorẽ pdiderunt: officiũ. n. lictoris erat: ut ligaret uinceretq̃ quẽ iussisset magistratus, hinc apud Liuiũ, & M. T. lictor ligat manus, Tiro tñ Ciceron. libertus lictorẽ uel a lino uel a licio dictũ scripsit: licio. n. trãsuerso: q magistratibus inquit pministrabãt cincti erãt. ❡ Angulatim. Per oẽs angulos: & cũcta domus loculamẽta. ❡ Cõparere. apparere, ac uisitari. ❡ Gliscit. Inde glires dicti, q somno gliscunt, & pingues fiunt. Silius Gliscit Eliseo uiolentior ira tyrãno. Columella in. viii. turtur inqt p hyemẽ difficulter gliscit: hoc est pinguescit: & opimat̃: idẽ ait gallinã q̃ prima luna saginari cœpta sit uicesima pgliscere. ❡ Vtriusq̃. Legẽdũ est utrinq̃ secus, ut sit sensus, contẽtio crescit uiolẽta ex utraq̃ pte militũ. s. & hospitis: cũ milites asseuerarent pcõpato hortulanũ & asinũ itra ædes delitescere, hospes uero obstinate ptinaciterq̃ denegaret. ❡ Fidẽ cæsaris. Auxiliũ: apud comicos poetas fides p auxilio frequẽtissime ponit̃, unde & illud uulgatissimũ, p hoium atq̃ deum fidẽ. ❡ Identidẽ. Frequẽter. ❡ Dñi numẽ. Lego deũ numẽ, p deoꝝ. locutio est apud ueteres usitatissima, numẽ aũt dr̃ q̃si nutus dei ac potestas. ❡ Et inqeti pcacitate. Inqeta petulãtia, attẽde q̃ declinat̃ hic & hæc & hoc inqes inquietis: sic apud Pli. dr̃ aĩus inquies p inquietus: apud eundẽ inqes nocturna ponit̃ p inqetudie noie substãtiuo, cõsimiliter Au. Ge. inqt, ut interea labor hic uigiliaꝝ & inquies, suauitate paulisper uocũ atq̃ moduloꝝ acquiesceret. Luciãus. ὁ δε γε ωχος και παντα περιεργος εγω ξου λομενος μαθειν τινες ειεν οι βοωντες δειακυπτω ανωθεν κατω δια της θυριδος. Ego strenuus & inqes: & in oibꝰ curiosus: cognoscere uolẽs q nã eẽnt illi uociferãtes superne prospicio in parte inferiorẽ p fenestrã. ❡ Collimatis oculis. Obliquatis: detortis. Terẽtius ĩ eunucho inqt. Ego limis aspecto: exponit Donatus, limos dici obliquos atq̃ trãsuersos, unde limẽ quoq̃ dr̃ qđ ingredientibus exeuntibusq̃ trãsuersum est, cũ igit̃ hoies nõ recta facie: sed trãsuersa intuent̃, limes dñr aspicere & limis oculis: & collimatis. Pli. in. viii. de leonibus scribens sic inqt: nec limis intuent̃ oculis, aspiciq̃ simili mõ nolunt. Pli. æmulatus Solinus. Dixit breuius & obscurius: nunq̃ limo uidẽt minimeq̃ se uolũt respici, apud M. Tul. uerbũ ẽ collimare p eo qđ ẽ ferire: signũ destinatũ oculis collimatis: sic. n. inqt in. ii. de diuinatione. qui est. n. qui totũ diẽ iaculãs nõ aliquãdo collimet, limare caput Plauto: Neuio, Turpilio poetisq̃ ueteribus est cõiungere caput & copulare, id qđ amatores inter se potissimũ amoris causa factitare cõsueuerunt. ❡ In coram, Lucius nr̃ sæpe dicit ad istar, in corã: & alia pleraq̃: quæ a nobis simplr̃ usurpant̃: sicut ueteres usitati sunt. ❡ Continuo. Statim. ❡ Emersis. Legi põt emensis: utraq̃ lectio pbabilis. ❡ Scrupulosius. Diligẽtius: solicitius, curiosius. ❡ Cista reuelata. Detecta, patefacta, detracto orificio ac operculo. Lucianus. ευρισκουσι τον εμον δεσποτην εν κιβωτω κεκλιμενον. i. inueniunt dñm meũ in arca iacentẽ. ❡ Pensuꝝ. Solutuꝝ, pendere pœnas soluere significat: ab eo q̃ ære graui cũ uterent̃ Romani pẽso eo nõ numerato debitum soluebãt, unde & pensiones dictæ. Pli. in. xxxiii. libralis inqt & dipõdius appendebat̃ assis: quare æris grauis pœna dicta: sic & Virgilius. Tũ pendere pœnas cecropidæ iussi. Liuius quoq̃ inquit: fat pœnaꝝ pensum est: deniq̃ elocutio hæc: apud oẽs luculentos scriptores frequentissima est: ut dicant pendere pœnas pro soluere. Namq̃ antiquoꝝ pœnæ omnes dicuntur pecuniariæ: quod & grãmatici tradunt. ❡ In publicũ carcerem. Græce δεσμωτηριον dicitur publicus carcer. Lucianus. εις το δεσμωτηριον πεμπουσι. ❡ Cauillari. Irridere & iocari. Lucianus. εγελων επι τω μηνυσαντι εκ του υπερωου και προδοντι αυτου τον δεσποτην. i. ridebant q̃ ex superiore tabulato asinus ostenderet proderetq̃ ipsius dominum. ❡ De meo prospectu. Quod. s. per fenestram prospiciẽs: me & hortulanũ pdidissem. Ex prospectu & umbra. Lucianus sic. και τοτε εξ εμου πρωτον ηλθεν εις ανθρωπους ο λογος εξ ονου παρακυψεως. i. tũc primũ ex me. hic sermo inter hoies ortus est ex asini pspectu: puerbiũ hoc ex pspectu & umbra asini significat: ex re insperata sæpe magna res pdi atq̃ manifestari adduciq̃ in discrimen, sicut ex pspectu asini detectus est: & pditus hortulanus delitescens, interpres Luciani puerbiũ hoc εξ ονου παρακυψεως paꝝ elegãter interpretat̃: ex asino conspecto, cũ fuerit dicẽdũ ex asini pspectu. qđ & uerba græca significant: & docet Luc. noster, apud græcos celebre est id puerbiũ ονου παρακυψεως de his q ridicule calumniant̃. Ferunt. n. asinũ fregisse uasa fictilia in figuli officina p fenestrã pspicientẽ, unde asinus in ius uocatus a domino tabernæ: interrogatus cuius criminis insimularetur, dixit ονου παρακυψεως. i. de asini pspectu. alii tradũt q̃ asino pspiciente aues euolarunt: disruperuntq̃ telam. Quapropter dominus telæ asinarium in ius uocauit, qui rogatus q̃ ob causam reus fieret dixit ex asini prospectu: unde natũ est adagium. Sed attende quæso lector, & nunc mihi totus adesto, q̃ cum Lucianus tantum dixerit ex prospectu asini natum prouerbium: noster addidit de prospectu & umbra: scito nõ hoc simpliciter intelligẽdũ

Liturgi

Lictores unde

Gliscit

Inquies nocturna

Limis

Limen

Limo uident

Collimare

Limare caput

Pendere pœnas

Ex asini prospectu

propter

propter umbram asini ad quã unus commilitonum oculos direxit:& ex ea deprendit hortulanum delitescentem. Sed ut ego sentio clanculum & dissimulanter alludit ad prouerbium alterum græcum υπερ ονου σκιασ.idest de umbra asini,quo uti solemus de eis: qui desyderant noscе futilia & friuola:minimeq; utilia. Cuius meminit menander in enchiridio:& Plato & alii complusculi. Ductum autem est prouerbium ex fabula:qua traditur iuuenem conduxisse mercede asinum:& cũ sub umbra asini per meridianum æstum quiescere uellet:exturbatum esse ab asinario afferente se illi asinum tantum locasse non umbram:ex hoc uentum est in iudicium ab utroq;:quod cum olim in iudicio causæ capitalis coram iudicibus fastidiosis recitasset Demostenes:& illi mox expergefacti fabellæ lepiditate:cuperent noscere quis fuisset exitus rei:subiũxit orator oppido q̃ tempestiuiter & scite:υπερ ονου σκιασ ακουειν ωανδρεσ επιθυμειτε ανθρωπου δε κινδυνευοντοσ υπερ ψυχησ ουδε τησ φωνησ ανεχεσθε.o uiri(inqt)cupitis audire de umbra asini:hominis autem pro anima periclitantis defensionem audire non uultis. Sunt & illa apud eosdem græcos de asino quoq; celebrata prouerbia.ονοσ προσ αυλον.asinus ad tibiam ονοσ λυρασ asinus ad lyram,ονοσ εισ αχυρα asinus in paleas:dicitur autem hæc paroemia:de his qui præter spem incidunt in bona,illisque uoluptarie fruuntur. celebrant & illud:ονον κειρεισ.asinum tondes:de hominibus inefficacia aggredientibus: asinum enim tondere non possumus:cui consimile est hoc:ονου ποκασ ζητεισ.i.asini uellera quæris.

De umbra asini

Fabella lepida

Asinus ad tibiam

Asinus in paleas

Asinũ tondens

¶Decimi Commentarii argumentum.

HOc decimo libro continetur militis cum asino ad ciuitatem accessus:facinoris muliebris ob amorem incestũ: infandumq; luculenta descriptio,asini duobus fratribus facta uenditio:quorum alter pistor erat:alter coquus. Mox fratrum ob asini furtiuam rapinam cibariam dissidium atq; contentio. Asini uita genitalis:& parasitica sub domino mitiore:eiusdemq; cum matrona amorabunda cõcubitus:fœminæ scelestæ ad bestias damnatio: iudicii Paridis edicio:asini fuga ex spectaculo.

DIe sequẽti meus quidem dominus hortulanus qd egerit,nescio: me tamen miles ille, qui ꝑpter eximiam ipotentiã pulcherrime uapularat,ab illo ꝑsepio nullo equidem contradicente,diductum abducit,atq; a suo contubernio,hoc enim mihi uidebatur,sarcinis propriis onustum,& prorsus exornatum,armatumq; militariter,producit ad uiam,nã & galeam nitore permicãtem,& scutum cæteris his lõgius lucens,sed etiam lanceam longissimo hastili cõspicuam, quæ scilicet non disciplinæ, tunc quidem causa, sed propter terrendos miseros uiatores, in summo atq; edito sarcinarum cumulo ad instar exercitus sedulo composuerat, confecta campestri, nec adeo difficili uia ad quandam ciuitatulam peruenimus,nec in stabulo,sed in domo cuiusdam decurionis diuertimus,statimq; me cõmendato cuidã seruulo,ipse ad preciositum suũ,qui mille armatorum

DIe sequenti. Græce dicitur τηδευτεραια.quid egerit nescio. Ex Luciano sic scribente. τι μεν επαθεν ο κηπουροσ ο εμοσ δεσποτησ ουκ οιδα. idest quid passus sit hortulanus meus dominus nescio. ¶Ob eximiam impotentiã. Vtrum ob inualentiam & imbelliam,an ob immodicam militaremq; potentiam:ac insolentiam:ambiguũ est,constat enim militem uapulasse:cum ob infirmitatem uirium(quibus hortulanus præpolebat)tum ob contumatiam impotentiamq; tyrannicam,dum militariter cædem hortulano minitatur. ¶Abducit. Abducitur:proprie alienos abducimus inuitos,ut docet Dona. a Luci.autem dissentit,q refert a milite uenditũ esse asinum πεντεκαιεικοσι αττικων.idest.xxv. atticis minis. ¶Galeam nitore præmicantem. Ex præscripto disciplinæ militaris:arma debent esse extersa: atq; radiantia. Ad officium tribuni militum pertinet sollicitudinem:auctore Vegetio:ut miles ueste nitidus:armis bene munitus ac fulgens:exercitationis usu & disciplina eruditus incedat:item præcipit eligendum centurionẽ, qui contubernales suos ad armorum exercitium cogat:ut bene uestiti & calciati sint:ut arma omnium defricentur:ac splendeant:& extat epistola Aureliani impatoris ad tribunum scripta:qua præcipit ut arma tersa sint:& profecto laus est imperatoris miles cultus:& micantibus armis instructus. Laudant scriptores cæsarem dictatorem:q haberet milites tam cultos:ut auro & argento politis armis ornaret:simul & ad speciem, & quo tenaciores eorum in prælio essent metu damni. Lampridius quoq; refert Alexandrum Romanum imperatorem sibi fecisse argyro aspidas & chrysoaspidas milites cum clypeis argentatis & auratis,exẽplo Alexandri macedonis:quem tradunt scutis militum argenteas lamias:equis frenos aureos addidisse: loricas quoq; alias auro:alias argento adornasse. ¶Lãceam longissimo hastili. Cum Lucianus hunc in macedonia militem fuisse describat:intelligimus sarissam significari:& enim sarissa(ut docet Helianus in tacticis) lancea est qua utitur phalanx macedonica: longitudine.xiiii.cubitorum:quorum duo manus continent: reliqua.xii.prominent:inde sarissophori a nostris scriptoribus dicti:qui sarissas gestant. ¶Sedulo. Instanter,diligenter. ¶Ciuitatulam.græce.πολιχνιον dicitur: εστι ωσ κωρισ μα τωσ:idest diminutiui formula. ¶Decurionis. Modo decurionem accipe pro turmæ equitum præfecto:potest etiã accipi pro senatore municipali,& enim senator in municipiis dicitur decurio: ut suo loco copiosius est annotatum: est autem decurionis militaris officium conto scienter uti:& turmales suos:idest equites sub cura sua positos erudire ad omnia quæ equestris pugna deposcit.

Abducere

Arma ex tersa sint

Chrisoaspides

Sarissa

Sarisso phori

Decurio

Ducatus

CDVcatum sustinebat: præfecturam gerebat. ducatus dicit præfectura: siue præpositura & imperium militare a duce: ut principatus a principe, tribunatus a tribuno: in Aureliano inqt flauius uopiscus, habuit multos ducatus: multos tribunatus. Apud Suetoniũ ferebat ducatus & imperia ludere: uidetur autem significare chiliarchum, sic enim græco uocabulo nominatur tribunus militum: qui præest mille militibus: ex disciplina romanæ militiæ (ut docet Iosephus in tertio belli iudaici) milites ad centuriones: illi ad chiliarchos conueniunt salutatum: cum quibus ad summum omnium ducẽ uniuersi ordinum principes, ille autem his ex more dat præcepta perficienda subiectis. ¶ Designatum facinus. Praue & perperam factum, designare est rem nouã facere: in utrãq partem & bonam & malam. praue & recte facta designata apud ueteres dicebant: hic in malam partẽ ponitur. Designatores dicti: qui ludis funebrib⁹ præsunt: ob eam causam (ut credit Donatus) q i ipsis ludis multa fiant noua & spectanda. Terentius in adelphis: modo qui designauit. ¶ Dominus ædium. Decurio significatur. ¶ Iuuenem probe literatum. Idolon & simulachrum huiusce iuuenis probissimi, quem Lucius noster hoc in loco describit: est Bartholomeus blanchinus municeps me⁹: qui nobili genere natus: bonis moribus ornatus: literis literatis excultus: auditor meus: mihiq summa beniuolentia copulatus, effingit ac representat iuuenem ex omni parte laudabilem. Dotibus animi accedunt bona corporis: atq fortunæ. Diligit doctos: & me imprimis: contubernio proborũ artificum lætatur: maximeq pictorum. Habet domi uelutiin larario nomismata ex auro & argento complusculæ: quibus minutæ magnorum uirorum facies expressæ conspiciuntur: ocium & quietem literariam cũ primis probat: & sectatur, modestia & probitate præcipuus uiuit in celibatu, q̃uis eum generum optẽt summates. Prorsusq huic Apuleiano iuueni cætera simillimus: nisi quod nec patrem habet, nec Nouercam domi: & melioribus annis natus fortunatius degit: nec insidias nouercales pertimescit: quibus obnoxius fuit hic: quem Lucius noster perscribit dilectum esse a nouerca: amore incesto & infando. ¶ Consequenter modestia præcipuum. Pietas: modestia: humanitas sunt sequelæ & comites literarum: literæ bonos mores & uirtutes omnis policitas: edocent humanitatem. Veteres appellauerunt id prope modum: quod græci παιδείαν: nostri eruditionem institutionemq in bonas artes dicunt, quas qui sinceriter appetunt: hi sunt uel maxime humanissimi. e contrario ἄμουσος. idest sine musis & literis: apud græcos dictus pro inelegante & rustico atq impolito. ¶ Matrimonium reparauerat. Secundam uxorem duxerat: digamiamq celebrauerat. sicut improbe Neptunum accusat: qui iterum naufragium facit. ita qui secundis pedicis coniugalibus implicat, inique uitam uxoriam statumq maritorum criminatur. Semel ducẽda uel sapiẽti uxor est: ut politice & ciuiliter uiuere uideatur. sed si digamus, hoc est bimaritus esse appetit: & digamiæ munera decantat: uecors est. Nã prima uxor, aut bona fuit: aut mala: si bona non est secũda uxor ducẽda: quæ primæ cõsimilis esse nõ poterit, quinimo timẽdũ, ne in locũ bonæ pessima succedat, cum proba sit rara auis in terris nigroq similima cygno: si uero mala tanto minus est ducẽda. Cũ improbitas primæ poterit ac debuerit osorẽ te facere: ac fastidiosum totius fœmineæ nationis: sicut etiam Euripides mulieres fere omnis maiorẽ in modũ exosus fuisse dicit: q simul duas uxores habuerit: quaꝝ matrimonii pedebat. Quod aũt digamia monogamia deterior sit: hinc liquet q digamus in cleꝝ eligi non potest. Hierony. tamen inqt non dãno digamos: immo nec trigamos: & si dici potest octogamos. ¶ Seu fato impulsa. Pleriq omnes in culpa, & maleficio reuicti perfugiũt ad fati necessitatẽ: tanq̃ in aliquod asyllũ: & quæ pessimæ fecerunt: ea non suæ temeritati: sed fato esse attribuenda dicunt. Apud materi num genituræ explicantur: quæ maleuola stellarum radiatione faciunt nouercas amore priuignorum infando implicari. ¶ Oculos ad priuignum adiecit. Naturali & quasi genuino odio nouercæ priuignos persequuntur: hinc uerbum elegans nouercari: pro eo quod est agere more nouercarum: maligne scilicet & inimiciter. Hinc Oratius in epodo: quid ut nouerca me intueris. Plinius noster naturam homini nouercam tristem esse censet. Ergo igitur cum nouercæ priuignos naturaliter oderint: cum nouercalia odia sint famigerata, hæc priuigni amore capta est, hæc ardere cœpit in libidines cestas. cum talis amor sit omni odio detestabilior, execratiorq: melius est enim odisse priuignum: q̃ turpiter amare. ¶ Tragœdiam legere. In tragœdiis plersq amores incesti infandiq explicantur. tragœdiæ narrant quemadmodum phedra amore fœdissimo priuignum Hippolytum deperibat. Deniq tragœdiarum argumenta sunt nefandæ nouercarum priuignorumq amationes. Ideoq Euripides petente Archelao regẽ: ut de se tragœdiã scriberet abnuit: ac precatus est, ne accideret Archelao aliquid tragœdiæ proprium, ostendens nihil aliud esse tragœdiam q̃ miseriarum comprensionem: quæ ut græci diffiniunt est, δεινῶν περιοχή idest reꝝ tristium comprensio. cum comœdia sit ἰδιωτικῶν καὶ πολιτικῶν πραγμάτων ἀκίνδυνος περιοχή. idest priuatarum ciuiliumq rerum sine periculo uitæ comprensio. præterea in tragœdia fugienda uita. in comœdia capessenda exprimitur. per soccos autem materia comica: per cothurnos tragica significatur: cum soccus sit calciamentum comœdorum histrionum: coturnus uero tragœdorum: quod ex uersu Oratiano sat notum est. Hunc socci cœpere pedem grandesq cothurni: illud adde scitu dignum. q cum cothurnus sit calciatus utriq pedi aptus. Athenienses hinc theramenem cothurnum cognominarunt: tanq̃ modo harum, modo illarũ partium sectatorem: prouerbium quoq apud græcos celebratur. εὐμεταβολώτερος κοθόρνου. de his qui mobiles sunt & assidue immutantur. a socco ad cothurnum: expone tenuioribus ad grauiora: a iocosis ad tristiora: a licitis ad illicita: a rebus comicis ad tragicas: & enim tragœdiæ proprium est amor ĩfandus atq tristitia. ¶ Ascẽdere. Signate locutus: stilus. n. comicus humilis est & materia. Tragicus uero caracter sublimis: sicut & argumentum: inde cothurnati dicti grãdiloqui, & instar aquilarum per sublimia uolitantes. ¶ Silentio resistebat. Silẽter dissimulabat. ¶ Bacchatus amor. Seneca Labitur totas furor in medullas. Igne furtiuo populãte uenas. ¶ Sæuiẽti deo. Cupidini: qui impotens flãmis simul & sagittis regnat in orbe, cuius spiculis succũbũt mortales immortalesq. q superos ipsumq iouẽ. q numina ponti terrarumq domat.

ducatum substinebat, sollicite proficiscitur. Post dies plusculos, ibidem designatum scelestum & nefarium facinus memini, sed ut uos etiam legatis ad librum profero. Dominus ædium habebat iuuenem filium, probe literatum, atq obid consequenter pietate, modestiaq præcipuum, quem tibi quoq prouenisse cupere uel talem. Hui⁹ matre multo ante defuncta, rursum matrimonium sibi reparauerat, ductaque alia filium procreauerat alium, qui iam duodecimum ætatis annum supergesserat. Sed nouerca, forma magis, q̃ moribus in domo mariti præpollens: seu naturaliter impudica, seu fato ad extremum impulsa flagitium, oculos ad priuignum adiecit. Iam ergo lector optime, scito te tragœdiam non fabulam legere, & a socco ad cothurnum ascendere. Sed mulier illa, q̃diu primis elementis

Chiliarchus
Designare
Designatores
Laus bartholomei blanchini
Humanitas
Pedia
Digamia digamus
Euripides osor mulierum
Nõ dãno octogãos
nouercari
tragœdia cõpresio miseriaꝝ
Soccus
Cothurnus
Cothurnati

CVpido

¶ Cupido paruulus. Tulliana sententia est. malū nascens facile opprimitur. inueteratum fit plerūq; robustius. ¶ Mentit in corporis ualitudine. Simulat se languore corporis affectā, cum animi ægritudine tabescat. sic olim Antiochus amore nouercæ stratonices captus. cum cupidini sæuienti succubuisset: nec ullum remedium tanto malo reperiret: simulās se corporis morbo cōflictari in lecto decubuit: qui mox opera & astu Erasistrati medici reualuit factus uoti cōpos. ¶ Examussim. Examinate: optime: ad unguem: regulariter. Plautus: ut hāc rē uobis examussim disputē. Aduerbium est. amussis. n. regula fabrorū est: qua architecti opus probabant, uel ut alii uolunt ferramentū: quo in poliendo utuntur. inde amussitata

Antiochus captus amore nouercæ — Examussim

cupido paruulus nutriebat, ībecillis adhuc eius uiribus facile ruborē tenuē deprimens, silētia resistebat. At ubi cōpletis igne uesano totis pcordiis immodice bacchat⁹ amor exæstuabat: sæuiēti deo iam succubuit, ac langore simulato uulnus animi mentitur in corpis ualitudine. Iā cætera salutis uultusq; detrimēte, & ægris, & amātib⁹ examussim cōuenire, nemo q nesciat? pallor deformis, marcētes oculi, lassa genua, quies turbida, & suspiritus, cruciatus tarditate uehementior, crederes & illam fluctuare tantum uapore febrium nisi quod & flebat. Heu medicorum ignaræ mentes, quid uenæ pulsus, quid caloris intemperantia, quid fatigatus anhelitus, & utrinq; secus iactatæ crebiter laterum mutuæ uicissitudines. Dii boni q̄ facilis licet non artifici medico, cuiuis tamē docto ueneriæ cupidinis comprensio, cum uideas aliquem sine corporis calore flagrantem. Ergo igitur impatientia furoris alterius agitata, diutinum rupit silentium, & aduocari præcipit filium, quod nomen in eo ipso, ne ruboris admoneretur, libēter eraderet. Nec adolescens ægre parentis moratus imperium, senili tristicia striatam gerens frontem cubiculum petit

indoles Plauto pro examinata: atq; perfecta. sic. n. scribit in milite: in hoc musitata sua sibi ingenua indoles. & ita hūc locū Plauti legendū esse docet Nonius marcellus: cum in Plautinis codicibus passim legat emussitata: quā tamen lectionem: ut probam emaculatamq; tueri possumus auctoritate Festi Pompeii, qui scribit emussitata dici adamussim facta, & ne quis audeat: id uelle conuellere & calumniari: traditur hoc a Festo in dictionibus a litera e incipientibus. Aul. Gellius in primo, iudicium factum adamussim diceres. ¶ Pallor deformis. Aegroti & amantis signa communia: nam qui amat: & qui ægrotat: pallore deformatur. De ægroto notissimum Virgilianum illud Continuo est ægris alius color, horrida uultū Deformat macies. De amante illud Oratianum. & tinctus uiola pallor amātium: ex præcepto quoq; Nasonis: Paleat oīs amans: color hic est aptus amanti. ¶ Lassa genua. Labant genua in ægroto: labant & in amatore: q uidens amicam & mēte: & genibus tremit. Iuxta illud Terentianū. totus parmeno tremo horreoq;: postq̄ aspexi hanc. aiunt physici ex nimio ardore effectum frigoris reddi: ut ex frigore nimio effect⁹ ignis existit: natura. n. magni caloris horrorē incutit: ut nimiæ febres. ¶ Quies turbida. Quis nescit turbidam inqetamq; qetē esse infirmis? q insomniosi sunt: qui diris uisionibus agitātur, hinc Oratius, Velut ægri somnia uanæ finguntur species. In eandem sentētiam est illud Persianū. ægroti ueteris meditātes somnia. Idem quoq; est amoris affectus. Amator. n. instar Achillis homerici: exptus loquor: nūc pronus in faciē: nūc supinus cubat: toto lecto uersat corpus: dū somnū oculis capere nō pōt: cuius tumultuosa per thorū iactatio est: & inges nocturna. ¶ Suspiritus uehemētior.

Amussis — amussitata — Emussitata — Pallor amātis & ægri — Ex calore horror

Suspiratus siue suspiriū. Plutarchus, sapho: cæteri amatoribus assignāt defectum uocis: luborē uultus: mox pallorē: intuitū oculorū inconuenientē: sudores acutos: motū uenæ incredibilē: & crebra suspiria. Ora. quoq; signare uolens amoris indiciū: sic inqt in epodo. Amantē langor & silētium arguit & latere potitus imo spiritus. ¶ Fluctuare ardore febrium. Si uidisses fœminā hoc pacto languentē: credidisses eā ardētibus febribus torqueri. sed cum fleret signū erat cupidineæ flāmæ: qua uitalia intrinsecus torrebant: nam ut ait speciosissime poeta. Est mollis flāma medullas Interea & tacitū uiuit sub pectore uulnus. apud Oui. inqt biblis amore tabescens. Esse qdem læsi poterat tibi pectoris index. Et color & macies & uultus & humida sæpe Lumina: nec causa suspiria mota parēti. ¶ Heu medicorū. Imitatio maroniana. Heu uatū ignaræ mētes qd uota furentē. Quid delubra iuuant. medicos dānat inscitiæ: q parū solerter: parūq; curiose dispicerēt, qd pulsus, quid creber anhelitus: qd calor īmodicus: in fœmina significarēt. nec. n. hæc morbi erant: sed ardentissimi amoris indicia. Quod uel mediocriter erudito medico cōprehendere fas erat. ¶ Laterū uicissitudines. Modo in dextrū: modo in sinistrū latus iactatio. sic Achilles Homericus ex desyderio Patrocli. nunc in latus: nūc resupinus: nunc pronus, nunc rectus uolutatur. Supini cubitus (ut inqt Plinius noster) oculis conducunt. at pro tussibus in latera aduersus distillationes. Theophrastus tradit celerius concoq dextri lateris incubitu: difficilius in supinis. ¶ Sine corporis calore flagrantē. Vbi homo flagranter æstuat citra corpis calorē & febrem, nimirū ille ob amorē aīo ardet: non corpe febricitat. Talis. n. flagrantia non corpus, sed aīum pp̄latur, quæ cognitio cōprensioq; uel mediocri medico facilis est. ¶ Alterius agi. Lego altius uel alternis agitata. ¶ Filiū. Priuignū intelligit: quē nouerca deperibat. ¶ Nomen. Scilicet filii: nec. n. uoluisset amorabūda fœmina filiū esse & dici: quē ipsa afflictim depibat, qa talis amor infandus: incestificus: execrabilis est: cōsimiliter apud Ouidiū biblis, Caunū fratrē deamans nomen sororis tradit ex epistola. Scripta soror fuerat uisum est delere sororē. Vnicuiq; (ut alibi quoq; dictū est) duo sunt noīa: unū pp̄riū alterū naturæ & sanguinis. quo se debent appellare cōiunctæ psonæ. ut est nomē matris & filii: nouercæ & priuigni. Nūc ergo amorabunda nouerca libenter eraderet hoc naturale nomen: ne aut filiū, aut priuignū nominare cogeret: quæ nuncupatio in re obscœna sine rubore esse non pōt. ¶ Parentis. Nouercæ quæ parentis: hoc est matris loco esse priuigno debet. & priuignus nouercæ perinde ac parenti obseq debet. ¶ Striatā fron. Rugosam: cōtractā: subductā. q̄lis ex tristicia esse solet: quæ & capata frons dicit: & decēter dixit Plau. qd huic homini frons caperat sæueritudine. striæ sunt canaliculæ in columnis & caua. unde colūnæ striatæ dictæ. Talibus fulciuntur ædes Bentiuolorū magnificentissimæ. qdam strias non ipsos canaliculos dici interpretantur, sed prominētias, & extuberationes inter caua & canaliculas colūnarū. Victru. in. iiii. colūnas (inqt) striari uiginti striis oportet. Idē striaturā appellat descriptionē striatarū columnarū. Igit trāslatione uenustissima striatā frontē posuit Lucius nr̄ pro tristissima & caperata: in qua rugæ aspiciant instar striarū: quas in colūnis efficimus. rugarū. n. & striarū reciproca translatio est. Idē Victruuius: trūco inqt toto, strias uti stoiarū rugas matronali more demiserunt. Crassitudines striarū eodem auctore faciendæ sunt: q̄tum adiectio in media colūna ex descriptione iuenict, strigæ uero aliud lōge signāt. nā (ut grāmatici docēt) appellāt ordines rerū iter se iūctim collocatarū, a strigēdo dictæ. Colu. i. ii. de fœno loquēs sic refert. tūc demū ꝯuertem⁹ & utrūq; siccatū coartabim⁹ i stringā, atq; ita manipulos uindem⁹.

Notæ amoris — Supini cubitus — Dextri lateris incubitus — Duo noīa pp̄rium & naturale — striatura — Strigæ

uxoris patris, matrisq; fratris utcunq; debitum sistẽs obsequium. Sed illa cruciabili silentio diutissime fatigata, & in quodam uado dubitationis hærens, omne uerbum quod præsenti sermoni putabat aptissimum rursum improbans, nutante etiam nunc pudore, unde potissimum caperet exordium, decontatur. At iuuenis nihil etiã tunc secius suspicatus, summisso uultu rogat ultro p̃sentis causã ægritudinis. Tunc illa nacta solitudinis damnosam occasionẽ prorũpit in audatiã & ubertim ad lachrymas, laciniaq; contegens faciem, uoce trepida, sic eum breuiter affatur.

Causa omnis & origo præsentis doloris, & etiam medela ipsa, & salus unica mihi tute ipse es. Isti enim tui oculi per meos oculos ad intimã delapsi præcordia meis medullis accerrimum commouent incendiũ, ergo miserere tua causa pereuntis, nec te religio patris omnino deterreat, cui morituram prorsus seruabis uxorem, illius enim recognoscẽs imaginem mutua facie merito te diligo, habes solitudinis plenam fiduciam, habes capax necessarii facinoris otium. nã quod nemo nouit pene non fit. Repentino malo perturbatus adolescens q̃q̃ tale facinus protinus exhorruisset, non tamen negationis intempestiua sæueritate putauit exasperandam, sed caute promissionis dilatione leniendam. Ergo ꝓlixe pollicetur, ut & bonũ capet aium, refectioniq; se, ac saluti redderet,

¶ VXOris patris. Nouerca signat, quæ uxor erat patris: & filium ꝓcreauerat aliũ: q ex patre istius adolescentis: frater erat. ¶ Vtcũq;. Nitidior lectio est utrũq;. ¶ Sistens obsequm. Idest se obsequiosum exhibens. uerbũ iuris est sistere uadimoniũ: sistere reũ: quod ad alia quoq; transfert. Oui. sistit ante aras. Au. Gellius docet ab hoc uerbo sisto stiti in p̃terito dici nõ steti. a. M. Catone recte scriptũ esse uadimonium stitisset: quod audaces emẽdatores e scripto stetisset corruperunt. ¶ In uado dubitationis. Incerta ac fluctuabunda sicut cymba in uado periclitaẽ: contra dixit Plau. prouerbialiter. in uado salutis res est. ¶ Vnum. Legendũ est unde. exprimitur amantis affectus, quæ unde exordiaẽ cũ priuigno alloqum nescit: quæ incipit effari mediaq; in uoce resistit. ¶ Decontaẽ. Valde conctaẽ & hæsitat: sic biblis apud Oui. Incipit & dubitat scribit damnatq; tabellas. Et notat & delet mutat culpatq; probatq;. ¶ Summisso uultu. Hoc in laudẽ pudibũdi iuuenis dictum est: q uultu demisso: ac uerecundo q̃rit de matre causam ægritudinis. ¶ Nacta. Nãcitor diciẽ apud ueteres ꝓ nactus erit. ¶ Occasionem solitudinis. Solitudo sæpe nobis magna mala suadet (ut inq̃t Seneca) & cogitatiões diras suggerit: ex cuius occasione: nunc nouerca fit audax apud Priuignũ & amorem infandũ tetrumq; cõfitetur ac detegit. ¶ Vbertim. Large & abundanter. ¶ Lacinia. Præ pudore cooperit faciem: ut liberius amorẽ impudicum scelestũq; profiteretur. Apud Plato. Socrates operit pallio caput orationem quãdã parũ pudicam habiturus. Apud Gelliũ Iulianus rhetor capite conuelato canit uersus poeticos: amasios: ac uenerios. ¶ Et medela ipsa. Huic sententiæ quadrat illud Ouidianũ Tu seruare potes: tu ꝑdere solus amantem. ¶ Tui oculi per meos oculos. Amor (ut philosophi tradunt: & meminit Plato) desyderium est fruendæ pulchritudinis: fruitur autem amator re amata per oculos. Vnde merito oculus causa & origo est amoris: ut Museo placet: oculus radiorum aculeos in contuentis e regione oculos iaculatur, hinc uirulentus aculeus transuerberat oculos: & hominis percussi præcordia corq; conuulnerat. Quintilianus in ea declamatione: quæ inscribiẽ cæcus in limine. oculi (inquit) sunt tota nostra luxuria, hi nos in omnia quotidie uitia p̃cipitant: mirantur: adamant: concupiscũt. ¶ Pereuntis. Scilicet mei. Oui. miserere fatentis amorem. Et non fassuræ nisi cogeret ultimus ardor. ¶ Illius imaginem. Filius imago patris est: quem nõ tam facie q̃ moribus representat. Phedra apud Senecam sic inquit ad Hippolytum: Hippolyte sic est Thesei uult⁹ amo, & mox paulo. Talis en talis fuit cum placuit hosti. sic tulit celsum caput: in te magis refulget incõptus decor: & genitor in te toruus. ¶ Habere. Corrige habes. ¶ Solitudinis fiduciã. Solitudo: ut ante diximus: multa mala nobis suadet: & locus ab omni arbitro liber fiduciam dat patrãdi sceleris. ¶ Necessarii facinoris. Facinus necessarium uocat: quod cum necessaria persona committiẽ, & necessitudinis uinculo copulata: qualis est inter nouercam priuignumq; coniunctio. ¶ Pene non fit. Sententialiter hoc dictum est. tanquam pro infectis habẽda sint: quæ facta esse nemo cognouerit. Olim Claudius imperator iuuenẽ adulteriis famosum monuit ut cautius indulgeret uoluptati ueneriæ. tanq̃ non fiat: quod latet. Philosophus quoq; nomine Peregrin⁹ existimabat homines tunc peccare ꝓcliuius: cũ latere posse id peccatũ putarẽt: ĩpunitatemq; ex ea latebra sparẽt. Virũ uero sapiẽtẽ non peccaturũ esse dicebat: etiam si peccasse eũ dii atq; homines ignoraturi forẽt, nõ. n. pœnæ aut infamiæ metu non esse peccandum: sed iusti honestiq; studio & officio. ¶ Perturbatus. apud Sene. impudica nouercæ cõpellatione perturbatus Hippolytus. sic exclamat. Magne regnator deum tam lentus audis scelera: tam lentus uides. hic uero neq; clamosus neq; iurgiosus inducitur sed consultus & prudens, qui promissione leniendam magis fœminam censuit q̃ negatione exasperandam. ¶ Intempestiue. Pitacus ex septẽ sapiẽtibus unus dicere solebat γνωθι καιρον. i. nosce tẽpestiuitatẽ, intelligi uolẽs in rebus omnibus obeundis nihil esse cõducibilius meliusq; tẽpestiua opportunitate: e cõtrario nihil peius ĩtẽpestiuitate. Sup qua relatissime ꝓscripsimus in heptalogo: sic sæueritas q̃ alioq inter uirtutes numeraẽ in uitii nomẽ trãsibit si fuerit intẽpestiua. neq; κατα καιρον. i. ex opportunite adhibita. Vñ laudãdus hic iuuenis qui negare sæueriter noluit: ne per intẽpestiuam sæueritatẽ: fœmina magis: ac magis exasperaretur. ¶ Prolyxe. Benigne: large: liberaliter. M. Cato res prolyxas dixit quas aliis quoq; uocabulis secundas & prosperas appellat.

Sisto

In uado salutis

Vbertim

Oculus fons amoris

Heptalogus phil. Beroaldi

Prolyxæ res

¶ IMpendio

impendio suadet, donec patris aliqua profectione, liberum uoluptati concederet spatium, statimq; se refert a noxio conspectu nouercæ. Et magnam domus cladē ratus indigere magno & ampliore consilio ad quendam compertæ gratuitatis educatorem senem protinus refert, nec quicq̄ diutina delibe ratione tam salubre uisum, q̄ fuga celeri procellam fortunæ sæuientis euadere. Sed impatiēs uel exiguæ dilatiōis mulier, ficta qualibet causa, confestim marito miris persuadet artibus adlongissime dissitas festinare uillas, quo facto, maturatæ spei uesania præceps, promissæ libidinis flagitat uadimonium. Sed iuuenis modo istud, modo illud causæ faciens, execrabilem frustatur eius aspectum, quoad illa nunciorum uarietate, pollicitationem sibi denegatam manifesto prospiciens, mobilitate lubrica nefarium amorem ad longe deterius transtulisset odium, & assumpto statim nequissimo, & ad omne facinus emancipato quodam dotali seruulo, perfidiæ suæ cōsilia communicat, nec quicq̄ melius uidetur, q̄ uita miserum priuare iuuenem. Ergo missus cōtinuo furcifer uenenum præsentarium comperat, idq; uino diligēter dilutum insontis priuigni præparat exitio. Ac dum de oblationis opportunitate secum deliberant noxii homines, forte fortuna, puer ille iunior proprius pessimæ fœminæ filius post matutinum laborem studiorum, domū se recipiens, prandio iam cœpto, sitiēs, repertum uini poculum, in quo uenenum latebat inclusum, nescius fraudis occultæ, cōtinuo perduxit haustū, atq; ubi

¶ Impendio suadet. Valde uehementer hortatur. ¶ Refert. retrahit: abducitq;. ¶ Ad educatorē refert. Idest cōsulit nutriciū senē: & quæ sit super re tanta illius exquirit sententiā: qui cūm senex esset merito multarum rerum consultissimus: grauissimusq; uideri poterat: cum ætate sapiētia adipiscatur. In senibus prudentia est, atq; consiliū, & (ut inqt Plau. in trinūmo) sapientiæ ætas cōdimentū est. Sapiēs ætati cibus est. Senibus (ut auctor est Quinti.) auctoritas maior est q̄ plura nosce & uidisse creduntur. quod & Home. frequentissime testatur: & ut eleganter scribit. M. T. in Catone: temeritas est. s. florescentis ætatis: prudentia senectutis. In senibus cōsilium: ratio: sententia est: quæ nisi forent non summū consiliū maiores nostri senatū appellassent: proinde probādus est adolescēs, qui cōsiliariū senē educatorē adhibuit: q ex consilio senioris, atq; sententia saluberrima decreuit subducere sese nouercalibus blandiciis: & fuga euadere hanc quasi procellā ex fluctibus cupidineis impendentē. ¶ Impatiens mulier. Oīs mora amātem torquet, oīs cūctatio tormētū est: & (ut inqt Plau. in penulo) amās qcquid agit pperat oīa, amātu nihil satis festinant. ¶ Dissitas. Longe remotas: distātesq; ab urbe. Antiq improbarunt uillas & pdia longe ab urbe distātia. hinc Pōponius inqt, longe ab urbe uillicari: quo herus rarēter uenit. non uillicari sed dominari mea est sentētia. Columella quoq; cēset in propinquo agrū mercari: quo & frequenter dominus ueniat: & frequētius se uenturum q̄ sit uēturus denūciet: putatq; suburbanū prædium cōmodissimum esse. Catonis dictū est de agro parādo: pedibus cōpensari pecunia. ¶ Flagitat uadimoniū. Ex forēsibus uerbis translata sñia: sicut. n. ad uadimoniū uenire solet litigator: qui id promisit. Ita decēter uadimoniū libidinis flagitat nouerca a priuigno: ut sese sistat in palæstra uenerea: ut quod uerbo promiserat re pficiat. ¶ Illud causæ, idest modo hanc rē modo illā causatus. ¶ Mobilitate lubrica. Nihil est mobilius mente fœminea: quod & testimoniis poetarum: & græco uerbo satis liquet. quis enim nescit illud Variū & mutabile semper fœmina. Itē mobilior uentis o fœmina. Item Ah crudele genus, nec fidū fœmina nomē, græce dicitur. κουφον το φυλλον των γυναικων. i. leue est & mobile genus fœminarum. proinde uidemus quotidie amorē fœminæ torrentissimū, in odiū interneciuum repente cōuerti, & ex amorabunda fieri infestissimā. Amor in nouerca erga priuignum nefarius est & execrabilis: sed odiū fit lōge execrabilius, cū necē meditatur, cū ad uenena accingitur, cū in priuignū furibunda bacchatur. fecit hæc nouerca in priuignum: id quod fieri ab uxore in maritū scribit Hierony. qui in libris cōtra Iouinianū in sectam fœminarum porans ait. In odium uertetur ac iurgia: & nisi cito cōsulueris parabit uenena. ¶ Emācipato. Addicto: parato. alias emācipatus dicitur emissus ex patria potestate. Verbū iuriscōsultorum. apud Ora. in epodo scriptū est, Romanus heu posteri negabitis emācipatus fœminæ. ubi emancipatus accipitur pro addictus: & quasi in mancipatū & seruitutē datus Cleopatræ. ¶ Dotali seruo. Dotales serui (ut ex uerbo ipso notissimū est) dicuntur quos uxor cū dote ad maritū attulit. Plau. in asinaria. Dotalē seruū sauream uxor tua adduxit: cui plus in manu sit q̄ tibi. De seruis dotalibus & ancillis mentio fit apud iuriscōsultos: & ait Paulus titulo de donationibus: si qd in pueros ex ancillis dotalibus natos maritus impēderit: aut in doctrinā, aut in alimēta nō cōseruatur marito: qa ipse ministeriis eorum utitur: quēadmodū si a pdonibus redemisset seruos dotales. receptitiū uero seruū appellant ppriū uxoris: quem sibi recipit ac retinet: neq; doti dat. De quo. A. Gel. de quo & M. C. loqtur: sic scribēs. Vbi irata facta est seruū recepticiū sectari atq; flagitari uirum iubet. ¶ Venenum psentariū. Dicimus uenenū præsentarium: siue præsentaneū, quod strenuissimū, rapidissimūq; est: quod pñtē mortē subitariāq; affert: sine ulla lentitudine. auctor est Trangl. Neronē coegisse locustā uenenariā coquere uenenū q̄ posset uelocissimū ac pñtaneū. Atilius regulus in senatu Romæ dixit (auctore Au. Gel.) uenenū sibi carthaginēses dedisse nō psentaneū: sed eiusmodi quod mortē in diē proferret. Pli. remedia præsentanea & psentissima frequēter appellat, quæ sine cūctatione auxiliantur. Quinti. artē dicēdi cōstare (ait) inter cætera consilio psentissimo. ¶ Vino dilutū. Vino tēperatum, dissolutūq;. M. T. in cluentiana docet probabilius esse uenenū in potione datū q̄ in pane: celeriusq; epotū q̄ comesum in uenas atq; in oēs partes corporis permanare. præterea facilius fallere pōt in poculo uenenū, cum ita cōfusum sit: ut secerni nullo modo possit. cicuta uino diluta, atq; in uino pota irremediabilis existimatur. ¶ Noxii hoīes. Nouerca & dotalis seruus. ¶ Forte fortuna. Archaismos est: nam antiq iunctim dicebant fors fortuna: & forte fortuna p casu, & subita fortuna. grāmatici ita distinguūt, ut fors sit casus tēporalis, Fortuna uero ipsa dea. Teren. fors fortuna inqt nobis. i. ut exponit Donatus subita fortuna, qui id quoq; autumat quod fors fortuna in bono ponitur. ¶ Ille iunior. Quem. s. genuerat infanda hæc mulier ex patre adolescētis, quē ad stuprū sollicitauerat: quē supra dixit duodecimū ætatis annū peregisse. ¶ Pendio. Dictio nō solū mēdosa, uerūetiā cassa & futilis: nihilq; significās: quæ obelo confodiēda est. Vt in eius locū substituatur prandio. ut ita legas prandio iam capto. significat. n. puerum redeuntē a palæstra literaria sumpsisse prādiculū: hoc est ientaculū. ex quo cum sitiret: repente exhausit poculum illud mortiferum: credens id uinum esse: cum uenenū uino dilutū internosci non posset.

Impēdio ualde

In senibus prudētia

Amās ppe rat oīa

Suburbanum pdiū commodissimum

Mobilitas fœminæ peculiaris

Emācipatus

Dotalis seruus

Receptitius seruus

Præsentariū uenenū

Præsentissima remedia

Cicuta in uino irremediabilis

Forte fortuna

¶FRAtri. Priuignū intellige:qui ex patre tm̄,nō ex matre frater erat pueri:qui hauserat uenenum. ¶ Exanimis. Moribūdus & similis extincto:nam reuera(ut paulo mox liquebit)nō fuerat hæc potio pestifera sed soporifera. ¶ Pædagogus. Titulo de iniuriis pædagogi nomine comitis continenť.comitē uero accipere debemus eum qui comiteť & sequatur,ferulæ sceptra sunt pædagogoꝝ:qui interdū imperiosi atq; sæuientes stultitiā suam perdocent.qui alūnos fœdis sæpe uitiis imbuūt:quoꝝ sordes sunt inelubiles.Sicut Leonides Alexandri pædagogus.cum quibusdā uitiis infecit:quæ robustum quoq;:& iam maximum regem ab illa institutione puerili sunt persecuta.Ideoq; salubriter præcipit Quinti.ut pædagogi sint morati:sintq; eruditi,aut se non esse eruditos sciāt, latini magistrum appellant:quem græci pædagogū.

Pædagogus

¶ Ciet. Cōmouet:inclamat. ¶ Insimulabant. Accusabant:insimulatio est & falsi & ueri criminis incusatio: insimulo(ut docet Donatus)genitiuo iungiť:sicut hoc in loco.Plautus tamen dixit.sic me simulare falsum facinus tam' malū. ¶ Malitiæ nouercalis. Vno uerbo absoluit:cōplexusq; est oīa quotquot sunt flagitia:quæ in oīs nouercas cadunt:&.n.quæ exēplar malitiæ nouercalis merito diciť:ea est omnium nouercaliū scelerum officina:oium fraudiū seminariū:oium uersuciaꝝ coagulū,improbitatis scæna:flagitioꝝ ministeriū:ut reliqs nouercis esse possit exēplar & archetypon:qḋ sequantur. Armatæ in priuignos,instructæ ad perniciem miseroꝝ. ¶ Non parricidii conscientia. Minime cōmota est dira fœmina cū uideret filiū suo scelere prostratum:cuius necis ipsa erat cōscia.qḋ parricidiū uocat: & enim noie parricidæ significať:nō solū q patrē matrēq; interficit:sed & q filiū filiamue: alios quoq; necessarios occiderit:quod & docet Martianus iurisconsultus:qui titulo ad legē Pōpeiam de parricidiis scribit:lege de parricidis teneri si quis patrē:matrem:auū:fratrē, sororē: patruelē,matruelē:patruum:auunculū.si mater quoq; filium filiāue occiderit:sed & auus teneť,q nepotē peremerit:& qui emit uenenū:ut patri daret q̄uis non potuerit dare.ꝑterea apud antiquos parricida dicebať:q qualēcunq; hoiem occidisset:qḋ lex Numæ Pōpilii indicat his cōposita uerbis.Si qs hoiem liberꝝ morti sciens ducit parricida esto.Plau.eleganti uocabulo parēticidā dicit parētis interfectorē.obiter annotandū dici homicidā interdū cū laude ꝓ uiro.s.forti.q multos in bello occiderit.sicut Ora.dixit homicidā Hectorē laudabiliter & longe aliter q̄ uulgo dicatur. ¶ Vindictæ cōpē. Viā ad uindictam priuigni cōpēdiariā:& breuē traxit ex filii morte:tanq̄ posset persuadere marito:& oibus filiū perisse priuigni ueneno & fraude:quo persuaso:quod erat satis probabile:priuignus tanq̄ fratricida sine cōtactione plecteret. ¶ Misso cursore. Inter mancipia sunt & cursores:qḋ ex lectione iurisconsultoꝝ sat cognitū est.scribit.n.Paulus uolumine de legatis.iii.ꝙ si alii uernæ alii cursores legati sint:si qdā cursores:& uernæ sint cursoribus cedēt,semp.n.spēs gñi derogat.Antiquitas celebrat cursores:quos hemerodromos uocāt:q die uno ingēs spaciū cursu emetiebanť.Inter quos clarissimus fuit Philonides Alexandri magni cursor.ex Liuio:Pli.Probo.Emylio & cæteris. ¶ Vianti. Iter facieti:& in nullā itātu.uiātes scriptoribus usurpanť ꝓ uiatoribus:pegrinatoribusq;. ¶ Expugnationē do. Mortē filii:quē ueluti ꝑ uim fraternā expugnatum peremptūq; credi uolebat. ¶ Ocius. Statim. ¶ Personata. Ficta:cōposita:simulata:instar histrionū.qui inducta ꝑsona simulāt & imitanť quēcunq; uelint:uñ & ꝑsonati dicti.Oratius.Quo personatus pacto pater,a Seneca fœlicitas ꝑsonata nominať.Atellani ꝓprie inter histriones uocanť ꝑsonati:qa ius est his nō cogi in scæna ponere ꝑsonā:qḋ cæteris histrionibus pati erat necesse. ¶ Et hic. In hoc:in hac re.Apuleiana eloquutio. ¶ Non mē. Duobus modis diciť filius ꝑemptus ueneno priuigni.uno q manifestus est: cū priuignus uenenū dedit.altero q minus apertus est:cū ille ebibit uenenū,qḋ erat paratū i priuigni ꝑniciē: & ita ꝑiit eo ueneno:quo alter interimi debuerit.ex hoc intellectu dixit Apuleius.nō mētitā esse dirā nouercā:quæ dixerit marito filium ꝑemptū ueneno priuigni.&.n.re uera ꝑierat illo ueneno:qḋ ꝑuigno fuerat destinatū:quo priuignus ꝑire debuerat. ¶ Probrosæ libidini. Scelus inauditū finxerat scelestissima nouerca:uidelicet ꝙ priuignus seipsam libidine infanda incestare uoluisset:quæ haud dubie ꝓbrosissima est.Cōsimile qdā fecit Phedra,q̄ insimulauit hippolytū apud Theseū:ꝙ se cōprimere tētasset.qdā ita exponūt,ut intelligāt īsimulatū esse priuignū fr̄icidii:ex eo ꝙ frēm incestare libidine mascula tētauerit:atq; ꝑpostera,& ꝙ ille recusauerit.est.n.amphibolō:illud se utrū ad nouercā an ad frēm referať. ¶ Cōprimere. Verbū est obscœnæ sigñationis.hinc locus ille Plautinus mordax & cū felle.sic.n.inqt Mercu.ego tibi hāc cōprimā linguā.Rñdet Sosia alludēs ad turpē sigñatū:haud potes:bñ pudiceq; asseruať. ¶ Immanibus. Enormibus,imodicis:incredibilibus. ¶ Ærūnaꝝ ꝓcellis. Cōsimile est illud Virgi.& magno curaꝝ fluctuat æstu.ex trāslatione marinæ tēpestatis ꝓcella ærūnaꝝ fortunæ:& id genus aliarum reꝝ elegātissime deduciť.Quinti.auctor,est trāslationē hanc usurpari ad orōnis ornatū:quo dicimus cōtionū ꝓcellas & eloquētiæ fulmina. ¶ In corā sui. Sæpe apud hūc scriptorē annotatū est id genꝰ eloquutiōis:in corā:ad instar: quod nos corā & instar simpliciter dicimus.Est autē archaismos in corā sui ꝓ corā se ipso,in conspectuq; paterno. maior autē haud dubie dolor est ex re luctuosa quā uidemus:q̄ si tantū audiamus.oculoꝝ enim sensus est acerrimus. ¶ Ob incestū parricidiūq;. Duplex noxa,& utraq; criminosissima:utraq; capitalis.incestū referť ad ꝓbrosam libidinē:cuius noxæ insimulatus erat a nouerca priuignus:quod se uel fratrē incestare uoluisset.Parricidiū uero quod ueneno interemisset.sic.n. finxerat pessima nouerca:cuius commenta maritus uera esse credebat,cum uxoris lamētationibus ficticiis ꝑsuaderet.

Insimulatio

Parricida

parēticida

Homicida hector

Cursores inter seruos

Hemerodromi

Viantes

Personata fœlicitas

Comprimere

Procellæ ærūnaꝝ

In corā

Ad instar

fratri suo paratam mortem ebibit,exanimis terræ ꝓcumbit.Illius quoq; repentina pueri pernicie,pædagogus commotus,ululabili clamore,matrem totam q; ciet familiam,iamq; cognito casu noxiæ potionis, uarie quisq; præsentium,auctores insimulabant extremi facinoris. Sed dira illa fœmina & maliciæ nouercalis exemplar unicum, non acerba filii morte, non parricidii conscientia:non infortunio domus, non luctu mariti,uel ærumna funeris commota,cladem familiæ uindictæ compendium traxit, missoq; ꝓtinus cursore,qui uianti marito domus expugnationem nunciaret,ac mox eodem otius ab itinerere gresso,personata nimia temeritate, insimulat priuigni ueneno filium suum interemptum. & hic quidē non adeo mentiebatur,ꝙ iam destinatā iuueni mortem præuenisset puer, sed fratrem iuniorem fingebat,ideo priuigni scelere peremptum,quod eius probrosæ libidini,qua se comprimere temptauerat,noluisset succumbere. nec tamen imanibus contenta mendaciis,addebat sibi quoq; ob detectum flagitium,eundem illum gladio comminari. Tunc infœlix duplici filiorum morte percussus,magnis ærumnarum procellis æstuat. Nam & iuniorem in coram sui funerari uidebat, & alterum ob incestum parricidiumq; capitis scilicet damnatū iri certo sciebat.

¶AD extremū

¶AD extremū sobolis odiū.i.ipellebaṫ odisse filiū odio parricidiali:q iura naturæ solet & debet parētibus esse carissimus. ¶Senex infœlix. Pater defuncti maritus dolosissimæ nouercæ. ¶Caniciē.In luctu puluere & cinere comā fœdabāt: ut superius dictū ē.De latino attonito & mœsto cecinit poeta Caniciē imūdo pfusam puluere turpās. ¶Genua decurionū.Mō decurionū noīe senatores intellige:alias ppositi eqtū sigñanṫ:sicut suo loco supra iā diximus: ubi ēt annotauimus genua dedicata eē misericordiæ,& a supplicibus attingi solita. ¶Incestū paterno thalamo.Ex hoc liqdo itelligimus nouercā isimulasse priuignū,q seipsam icestare tentasset:incestū dicimus ipm crimen,& incestū dicimus hoiem,quē ecclesiastici scriptores icestuosum appellāt. ¶In cōminata cede. Propter illud qd pauloante sic ingt,addebat sibi quoq ob detectū flagitiū,eūdē illū gladio cōminari. ¶Siccariū.per abusionē(ut docet Quin.)siccarios oēs uocam⁹, q cedē telo quocūq cōmiserint. ¶Curiā.Senatū illi⁹ ciuitatis: cuius decuriones supplex orauerat:apud græcos apocleti dūr senatores sanctiusq cōsiliū:qd ex delictis cōstat uiris:apocletoꝶ frequēs mētio apud Liuiū. Meminit & Suidas in etymologico. ¶Mœrēs. Lugēs & mœstitudine cōfectus. ¶Responsionibus. purior lectio & magis quadrās ē si legas rñsionis.hæc.n.opponunṫ accusationis:& respōsionis. Solēt aūt rei meditatis ambagibus respōsionis diluere:atq refellere crimē obiectū, & pbationes accusatoris cōfutare,iflāmati senili prece hoīes cōclamāt:ut remota iudicii legitimi formula,qd lentū eē solet:statim lapidibus reus obruereṫ,nō expectato ut cā agereṫ,& ita indicta cā:inauditus indemnatusq necaret:qd minime fieri fas est: cū in bn̄ morata ciuitate nemo nisi iudicū snia damnatus sit, supplicio affici debeat. ¶Ne de paruis elemētis.i.primordiis, sæpe ex parua scintilla gliscit incēdiū. ¶Disciplinæ. Scilicet legalis & politicæ:ex cuius præscripto iudiciū constitui debet:& reus audiri,mox re examinata solerter snia promēda est,uel dānatoria uel absolutoria. ¶Cōpescere. Cōpescebant,suffrenabantq. ¶Vtrinq secus. ex parte accusatoris & rei:nec.n.alio mō ciuiliter iudicari potest:nisi allegationes utriusq partis audianṫ, & auditæ perpendanṫ. ¶Damnareṫ inauditus. Ex præscripto legis nemo inauditus & indicta cā dānari debet, qd si aliquādo fiat:scito id fieri ex tyrannica ipotentia, hoc est immoderata:uiolēta & illegitima potentia: uel ex feritate barbaroꝶ:qbus neq mos:neq lex est: q inhumana crudelitate præditi grassanṫ: q obliti se hoies esse oēm exuunt humanitatē:apud Liuiū. T.Quintus clamitat,reū capitis idēnatū idicta cā nō debere uiolari, igiṫ petebaṫ,ne malū in posteros usurpaṫ exēplū:ne hō inauditus indicta cā repentino tumultu dānareṫ. ¶Pronunciat patres in curiā. Ex more Romano: quo senatores in curiā uocabanṫ cōsultaturi sup rebus arduis. Liuius in.iii.citari patres in curiā iubent uiatores,dicti ministratores magistratuū, ex eo qd plerūq ex agris senatores in curiā arcesebāt. ¶Cōsueta loca residētib⁹.

In luctu coma cinerulenta

Incestus

Siccatius

Apocleti q

Adhuc uxoris dilectæ nimiū mētitis lamētationib⁹, ad extremū sobolis ipellebaṫ odiū. Vix dū pompæ funebres ex sepultura filii fuerāt explicatæ, & statim ab ipso eius rogo senex infœlix ora sua recētibus adhuc rigans lachrymis,trahēsq cinere sordentē caniciem, foro se festinus imittit. Atq ibi tū fletu,tū pcibus, genua etiā decurionū cōtingens,nescius fraudiū pessimæ mulieris,in exitiū reliqui filii plenis operebaṫ affectibus,illū incestū paterno thalamo,illū parricidā fraterno exitio,& in cōmiata nouercæ cæde siccariū. Tanta deniq miseratione,tantaq indignatione curiam,sed & plebē mœrens inflāmauerat, ut remoto iudicādi tedio,& accusationis manifestis pbationibus & responsionibus meditatis ambagibus cuncti conclamarint:lapidibus obrutū publicū malū publice uindicari. Magistratus interim metu periculi proprii,ne de prauis indignationis elemētis ad exitium disciplinæ ciuitatisq seditio pcederet, partim decuriones deprecari, partim populariter cōpescere, ut rite & more maioꝶ iudicio reddito, & utrinq secus allegationibus examinatis, ciuiliter snia promoreṫ, nec ad instar barbaricæ feritatis,uel tyrānicæ ipotentiæ damnareṫ aliquis inauditus, & in pace placida, tā dirum sæculo prodereṫ exēplum. Placuit salubre consiliū,& illico iussus præco pnunciat patres in curiam conueuirent, quibus protinus dignitatis iure cōsueta loca residentibus, rursum præconis uocatu primus accusator incedit. Tūc demū clamatus itroduciṫ etiā reus,& exēplo legis atticæ, martiiq iudicii cāæ patronis denūciat pco, neq pricipia dicere,

Decuriones in albo ita scriptos esse oportet:ut lege municipali pcipiṫ:cessante lege tūc dignitates erūt spectādæ,ut eo ordie quo qsq eoꝶ maxio honore i mūicipio fūctus ē:ut puta: si duūuiratū gesserūt:si hic honore pcellat:& itra duūuirales ātiqssim⁹ qsq prior. Deide q corā scdo post duūuiratum honore in repu.functi sunt:mox q nullo honore functi sunt put qsq eoꝶ i ordinē uenit.auctor Vlpia.nūc i urbe nr̄a lex senatorii loci ista seruaṫ:ut put qsq prior i ordinē senatoriū uenit:ita priorē i sedēdo locū teneat,q scds scdm, & sic deinceps,unū excipio Io.Bētiuolū,q senat⁹ colnmē ē:quē pricipē senat⁹ nr̄atis ppetuū meritissimo dicere possum⁹:quē cūcti sequunṫ:ut ducē,ad cui⁹ uitā tanq scopō & normā oēs dirigimur:oēs cōuertimur:q flexibiles quācūq i ptē ducimur a pricipe: atq(ut ita dicā)seqces sum⁹.cui⁹ auspiciis florētes ac bti i ocio tranqllo honoratoq fortūate degim⁹,pinde cū nūcupam⁹ uota,cū obsecram⁹ Deū ita nūcupe dēm⁹:ita obsecrare:ut uni Io.Bētiuolo cūcta pspe cedāt:i quo & respu,& nos oēs sum⁹,a cui⁹ salute ueluta filio:pēdet sal⁹ toti⁹ ciuitatis. Itaq illo florēte & icolumi floreāus & icolūes sim⁹:nos quoq nec esillo gubernāte male uehi ñ possum⁹,nullę pcellę:nulli turbies sṫ ptimescēdi,i tuto:i portu,i uado salutis bonoiēsiū sistiṫ cymba:ergo igiṫ deū optimū maximū pcor: ut Bētiuolā familiā:q nihil mai⁹ meliusue nob fata donauere bōiq diui:ut cū illustrissimis parētib⁹ gnosissimos filios sinat diutissime floreṫ,& i fœlicitatis arce cōsisteṫ:ut nos quoq sub illis floream⁹, & i utrāq artē ociose dormiam⁹. ¶Exēplo mar.iu. qdā exponūt martiū iudiciū p Rōano:ppea q rōani a Marte oriūdi: quē patrē rōuli fuisse phibēt urbis rōæ cōditorē,s; id paꝶ ꝯgruit:ego martii iudicii noīe itelligo Areopagitas:q iudices senatoresq atheniēsiū fuerṫ,quo cōsilio(ut iqt.M.T.)leges atheniēsiū & maioꝶ istituta fuāṫ. Solō pmus cōstituit areopagitas.h̄ ē senatū cōsiliūq atticoꝶ. Quidā autumāt añ Solonē fuisse senatū areopagitaꝶ athēis cōstitutū.Sed.M.T.Plutar. diu⁹ Aug.id Solōi attribuūt,areopagitæ silētes iudicabāt,ut docet Mac.i.vii.saturnaliū:hic illd satyrici poetæ.Cōmissum ue teges ut curia Martis athenis:areopagus iterpretaṫ curia:siue pagus Martis:cā nois ex iudicio est:quo Mars: q græce ars dr̄,cū homicidii reus fieret,iudicantibus duodecim diis in eo pago,ut refert Augustinus in.xviii.sex sententiis absolutus est:ubi enim pares sunt sentētiæ:absolutio damnationi præponitur,auctor est Plinius in.vii.iudicium capitis in areo-

Decuriōes in albo scripti

Ordo senatus bononiensis

Laus Io. Bentiuoli

Areopagitæ silentes iudicant

Locus Iuuenalis

Pares sententiæ

pago primũ actũ esse, olim Dolobella pconsul asiæ cãm ueneficii ancipitem:& scrupulosam ad areopagitas:ut ad iudices grauiores exercitatioresq; reiecit:sicut Valerius maximus Gelliusq; notificãt. Iulius pollux tradit in areopago iudicia cædis, & ueneficiorum exerceri solita. Significat igit exẽplo atticorum iudiciiq; areopagicorum, hãc ueneficii cãm acitatã esse, ut neq; phemiaret orator neq; moueret affectus:hoc ãt apud atheniẽses fieri solitũ, testis ẽ Quin. q in scdo scribit lacedæmoniorum ciuitate expulsam eloquentiam, & athenis quoq;, ubi auctor mouere affectus utebatur, uelut recisam orandi potestatem. idem in sexto sic inquit:id sensisse atticos credo:quia athenis affectus mouere etiam per præconem prohibeatur orator.

neq; miserationẽ cõmouere. Hæc ad istũ modũ gesta cõplurib⁹ mutuo sermocinãtibus cognoui. Quib⁹ autẽ uerbis accusator uexauerit, qbus rebus diluerit reus. Ac prorsus orones, altercatiõesq;, neq; absens ipse apud psepiũ scire, neq; ad uos quæ ignoraui, possum enũciare, sed quæ plane cõperi, ad istas lras pferã, simul. n. finita est dicẽtiũ cõtentio, ueritatẽ criminũ fidẽq; pbationibus certis istrui, nec suspicationibus tantã cõiecturã permitti placuit, atq; illũ promptissimũ seruũ, qui solus hæc ita gesta esse, scire diceretur sisti modis oibus oportere, nec tantillũ cruciarius ille uel fortuna tam magni iudicii, uel cõfertæ cõspectu curiæ, uel certe noxia cõsciẽtia sua deterritus, q ipse finxerat, qsi uera adsæuerare, atq; adserere incipit, qd se uocasset indignatus fastidio nouercæ iuuenis, qd ulciscẽs iniuriã:filii eius mãdauerat necẽ, q pmisisset grãde silẽtii præmiũ, qd recusanti mortẽ sit cõminatus, qd uenenũ sua manu tẽperatũ, dandum fratri reddiderit, qd ad criminis probationẽ reseruatum poculũ neglexisse suspicatus, sua postremũ manu porrexerit puero. Hæc eximia. n. ad ueritatis imaginẽ, Verberõe illo simulata trepidatiõe pferẽte, finitum est iudicium, nec quisquã de curionũ tã æquus remanserat iuueni, qn eũ euidenter noxæ cõpertum,

Prohemiũ exordium

¶ NEq; pricipia dicere. Quod græci phemiũ nominãt, id latine principiũ uel exordiũ dr, qd auctore Quinti. superuacuũ aliqñ est:si sit præparatus satis ẽt sine hoc iudex:aut si res pparatione nõ indiget. Aristoteles qdẽ in totũ id necessariũ apud bonos iudices negat aliqdo uti nec si uelimus eo licet cũ iudex occupatus:cũ angusta sunt tẽpora.

Eudoxon

Hermagoras quoq; in eudoxo, hoc est honesto genere materiæ repudiat exordiũ, negatq; esse præfandũ:

Curta oratio

Fortunatianus uero dissentiẽs autumat orationẽ oino curtã & sine capite eẽ:quæ sine principio ab ipsis rebus ordit, idẽ ab exordio principiũ ita distinguit ut exordiũ sit generalius: principiũ specialius. ¶ Neq; miserationem cõmouere. Secus in iudiciis romanorum,

Mouere affectus

apud quos præcipua uirtus oratoris mouere affectus: &(ut inquit. M. Tullius in oratore) is erit eloquẽs, qui in causis ita dicit:ut pbet, ut delectet, ut flectat:probare necessitatis est: delectare suauitatis: flectere uictoriæ. Nã id unũ ex oibus ad obtinẽdas causas põt plurimũ: in cõmiserationibus fuit. M. T. excellẽtissimus:adeo ut

In peroratione regnator M. Tulli.

perorationẽ oẽs illi relinquerent: miseratione. n. mens iudicũ maxime pmouẽda est:qua ita dolẽter usus ẽ aliqñ. M. Cicero, ut puerum infantẽ in manibus perorans tenuerit, ut alia in cã excitato reo:sublato etiã filio puulo plãgore & lamẽtatiõe forum cõpleuerit:

Ethicon Patheticõ

duo sũt gña affectuum ethicon & patheticon, alterum come & iucundũ: alterum uehemens & incitatũ, pathetico perturbant ai & cõcitant:& in hoc uno regnat oratio:quo causæ eripiũtur:extorquenturq; ex manibus aduersariorum:hoc maxime cõmiserationes cõmouent, idq; præcipue in perorationibus:quas in hac cã ueritus est orator cõmouere exẽplo rituq; atticorum. ¶ Vexauerit. Lego inuexerit p inuectus sit:qdã corrigunt uexauerit. ¶ Diluerit reus.

Diluere crimen

Propriũ reorum est diluere hoc ẽ infirmare, dissoluere:refutare obiectas criminationes. M. T. pro roscio amerino:ergo(inqt)crimẽ oportet diluã:scribit Gellius Ciceronem:crimen quod inficiari non poterat faceto dicto diluisse. ¶ Atercationesq;. Quintilianus præcepta altercationis forensis tradit, quæ in quibusdam causis ad uictoriam uel plurimum ualet:opus est bono altercatori, imprimis ingenio ue-

Acumen in altercatione

loci:ac mobili animo præsenti & acri:non enim cogitandum sed dicendum statim est. Valet in altercatione plurimum acumen:quod sine dubio ex arte non uenit, præcipit Quintilianus:ne clamosus, ne iracundus, ne turbidus sit altercator. Mar. Tullius in epistolis ad atticum, gloriatur se in altercatione sententia. P. Clodium infregisse exagitasseq; mordaciter & salse. ¶ Suspicationibus. Suspicationibus quas in causa coniecturali narratio accusatoris interiectas & dispersas habere debet:ut nihil actum nihil dictum sine causa putetur:defensoris uero narratio simplicem:& dilucidam expositionem debet

Anonymos ignobilis Cõiectura

habere cum attenuatione suspitionis. ¶ Coniecturam. Sunt auctores Anonymi, hoc est sine nomine atq; ignobiles: quibus placuit unum omnino statum esse coniecturalem, qui rationem hanc secuti uidẽtur: ꝙ res omnis signis colligeretur: coniectura dicta est(ut docet Quin.)a coniectu. i. directione quadam rationis ad ueritatem, unde somniorum interpretes coniectores uocantur. ¶ Sisti. Præsentem exhiberi. ¶ Tantillum. Minimum. ¶ Cruciarius. Dignus cruciatu, ut carcerius

Cruciarius

dignus carcere:quiq; habetur in publica custodia:eundem mox uerberonem nominitat, qui græce dicitur mastigia: sunt enim hæc nomina seruis nequissimis conuenientissima:& in comœdiis frequentissima, quidam interpretantur cruciarium pro auctore cruciatus & carnifice:ut uenerarium pro uenefico.

Crucium uinum

Crucium uinum dixit Lucilius insuaue ab eo quod cruciat. ¶ Conscientia. Carnifex animi interior & tortor occultior est conscientia, cuius indicina multi subinde produntur:qua non pauci deterriti iudicia refugerunt:ultroneumq; sibi exilium indixerunt. hic uero nequissimus uerbero ex audacia & inuerecundia compactus præduri oris:attrita fronte:obstinato uultu:confidens impauidus uenit in iudicium:seq; insontem audacter affirmat:quem neq; iudicium tam magnum, neq; conspectus senatorum, nec propria conscientia deterrebat. ¶ Fastidio nouercæ. Tanquam scilicet priuignum fastidienter nouerca repudiasset, & ob id fastiditus passusque repulsam parasset uenenum:& hæc omnia sunt σημεῖα:idest signa & probationes credibiles quidem: sed leuiores & non necessariæ:ex præcepto Quintiliani:infirmiora argumenta sunt congreganda, & illorum aceruatione pugnandum: cum potentissimis singulis instandum sit. ¶ Recusanti. Ipsi seruo. ¶ Silentii præmium. Multi silentium uendunt: multis taciturnitas lucrosa est:olim Demades orator gloriatus est, se decem talenta a rege accepisse, ut taceret. ¶ Sua manu. Ad priuignum refertur:non ad seruum:ut sit sensus ipsum iuuenem suamet manu poculum ueneni puero porrexisse, cum seruus id retexisset, in quo tota purgatio seruilis continetur. ¶ Ad ueritatis imaginem. Ex præceptione doctorum rhetoricorum, qui præcipiunt, ut narratio sit uerisimilis, lucida: breuis:pro uerisimilis probabilem credibilemue appellat Quintilianus. ¶ Tam æquius. Lege tam æquus:idest tam beniuolus. ¶ Noxæ compertum. In noxa culpaq; manifesta:& crimine deprensum:uetus & figurata locutio de noxa, quæ significat culpam, & noxia in notis Seruii affatim.

¶ Nsui

¶ Insui culeo. Pœna parricidæ more maiorũ hæc instituta est, ut parricida uirgis sanguineis uerberatus in culeo insuatur, cũ cane & gallo gallinaceo, & uipera & simia. Deinde in mare aut in flumen culeus deiicit̃ inquit. hic Iuuenalis taxans Ne ronẽ ueluti multiplici parricidio, pœna dignissimũ decenter inquit. Cuius supplicio nõ debuit una parari simia. Nec ser pens unus, nec culeus unus, est aut culeus (ut docet Fulgẽtius) saccus cuius nomen potissimũ in pœna parricidaꝝ: ꝑterea cu leus est mensura uigiti amphoraꝝ capax Plinio, &: ut Prisciani uersu utar: culeus hæc nulla est maior mensura liquoris. Sesquiculeare doliũ Columellæ ẽ triginta amphoraꝝ, quasi culeũ unũ: & dimidium cõtinẽs. id. n. pollet ualetq́ i cõposi tis hæc particula, ut sesqpes: sesqdigitus: sesqhora: sesq modiũ, & alia ꝑpe infinita, obiter retũdẽda est inscitia cõplusculoꝝ: q male lrati in cõmẽtariis nugatoriis iactitant folliculũ lupinũ li. i. rhetoricoꝝ ad Hereniũ poni ꝓ culeo parricidæ. id aũt falsum eẽ euidẽter intelligit quis serius lector & attẽtus, qui uolumẽ secũdũ. M. T. de in uentione: ex quo trãsposita sunt illa, nõ incuriose ꝑspe xerit: cuius uerba subscripsi. Os obuolutũ est folliculo & ꝑligatũ, deinde in carcerẽ deductus, ut ibi eẽt tãtisp: dũ culeus cõparet̃. Nõne hisce uerbis liqdo oñdit̃ folliculũ a culeo seiungi atq́ disparari, ꝑterea quis nõ uidet folliculo solũ os parricidæ obuolutũ esse, quasi quodã tegumẽto ex lupina pelle cõfecto: ut ita uelato capite contectus in carcerẽ deduceret̃: mox culeo cõparato in sueret̃, ita sensus rhetoricus utrobiq́ ꝑpensus elucescit, q ex illoꝝ interpretatiõe adulteratus obscurat̃. ¶ Pro nunciaret. Verbũ iudiciale est: nã iudices ꝑprie ꝓnuncia re dñr qñ sñiam dñt: uel damnatoriã uel absolutoriã. ¶ Sñiæ pares. Consimiles oẽs & damnatoriæ, alio mõ sñiæ pares dñr: qñ totidẽ sunt absolutoriæ: quot damna toriæ, & tunc mitior sñia uincit, ut. s. reus absoluat̃, pa ribus, eñi tabellis absolutio decernitur: auctores Sene. Quin. Augu. extat & ꝓblema nobile Aristotelis super hac re, cuius hoc principiũ est, cur si sñiç pares accusato ri & reo fuere: reum uincere sancitum est. ¶ Cuncto rum stilis congruentibus. moris fuit apud ueteres Ro manos: ut iudices cognita causa in cistam siue urnam tabellas coniicerent: easq́ stilis inscriberent: literas habẽ tes absolutionis siue condemnationis: nota condem nandi erat. C. sicut absoluendi. A. qñ uero iudici perple xa & obscura causa uidebatur, stillo scribebat in tabel la duas literas. N. L. quod significat non liquet, unde amplatio cõperendinatioq́ nascebatur. Cæsar Aug. non tantũ duas tabellas damnatoriam & absolutoriam cognoscentibus iudicibus dedit: sed tertiam quoq́ ignotoriam: qua. s. ignosceret̃, igitur stilli cunctorum decurionum congruentes fuerunt in sententiam. s. damnatoriam conscribendam: fuitq́ litera. C. quæ nota est cõdemnandi inscripta stilo in omnibus calculis: stilo. n. ferreo scribimus in tabulis ceratis, in calculis cæterisq́ durioris materiæ: sicut calamus scribit in charta: & membranis. quod & Hierony. refert, enarrans illud in psalmis, lingua mea stilus scribæ uelocis: cum stilo scribere intutum est, ut uetustissimi auctores prodiderunt. ¶ Conditis calculis. Ostra cos intelligit. sic. n. græci appellant: quos latini calculos & testulas: unde ostracismus dictus exilii genus. quo apud atheniẽ ses multabantur potentiores: sic Aristides: sic Themistocles, sic pleriq́ summates damnati sunt, super qua re extat an notamentum in libro annotationum nostrarum. Ouidi. libro nouissimo metamorphoseon: docet morem fuisse italicoꝝ populorum calculis candidis in urnam cõiectis reum absoluere: nigris damnare: sic enim refert. Mos erat antiquis niueis atrisq́ lapilis His damnare reos illis absoluere culpa. Tunc quoq́ sic lata est sententia tristis, & omnis Calculus immitem dimittitur ater in urnam. ponere calculum est subducere ratiunculam: unde calculator dictus ratiocinator. ¶ Mancipaba tur. Obligabatur: tradebaturq́ quasi in mancipatum manumq́ carnificis. ¶ Manu contegens. Senior medicus qui unus erat decurionum manum iniecerat officio urnæ, ut ita cohiberet decuriones: ne temere immissis in urnam calculis dam natoriis iuuenem insontem morti traderent: nam, ut inquit scite Cassiodorus: cunctator esse debet: qui iudicat de salute. ¶ Ad ordinem. Decurionum siue senatorum. ¶ Dixisse gaudeo. Legendum est uixisse: ut tersior sit puriorq́ intellectus. Sic enim inquit senior decurio: gaudeo me diu uixisse: cũ ex ætate longiore mores meos probaueritis: simq́ apud uos bo ni nominis & æstimationis, & nunc possim auxilio esse iuueni insonti periclitanti. ¶ Iureiurando astricti. Iurabant iudices in leges: ut obstricti religione iudicarent, mox cum iurassent omnes præter ipsum prætorem, nomina eorum ꝑscribeban tur: ne pro selectis iudicibus (ut fit in multitudine) aliqui suppositi corruptissimi iudicarent, auctor Pedianus asconius. ¶ De me. Ex me. ¶ Furcifer. Narratio breuis, lucida: probabilis ex præceptione rhetoricæ doctrinæ. ¶ Peierare. Falsum deierare: & periurio astringi: dicitur & periurare priscis scriptoribus: contra placita grammaticorum. ¶ Perperam pronũ ciare. Non recte iudicare: & iniquam ferre sententiam. ¶ Non olim. Non pridem, non diu, modo dudum: hæc. n. particula olim (ut grammatici annotauerunt) interdum habet significationem præteriti præsentis & futuri. Ora. de pręterito. Olim rusticus urbanum murẽ mus paupere fertur Accepisse cauo: cætera nouissima. ¶ Veterno. Veternus inexpugnabilis tor por uisq́ somnifica, græci lethargum uocant: recentiores medici subetiam nominãt, alias ueternus dr̃ hydropicus mor bus: de quo suo loco plura ꝑscripsimus. ¶ Inextricabilis morbi. inexplicabilius sanabilis: a quo extricari explicarique ægro tus nequit, sic Pli. in epistolis, q̃ maturissime inexplicabili morbo liberari. ¶ Cruciatui subtrahere. M. T. in tusculanis quæ stionibus: portum morborum dolorum mortem esse refert: ita fortũæ iniurias & cruciatus quos ferre nequeas desugiẽ dos censet. hoc est enim cunctis erumnosis præsto profugium, sic Silius italicus: ultronea morte cruciatui se subtraxit, ui tamq́ finiuit inedia ob tedium claui insanabilis, sic Cornelius ualitudine iniqua cõflictatus ex dolore pedum, cumq́ incre dibiles cruciatus pateretur sponte decessit: ne tantos dolores diutius sustineret.

insui culeo pronunciaret. Cum iam sententiæ pares cunctorum stilis ad unum sermonem cõgruentibus, ex more perpetuo, in urnam æream deberẽt coniici, quo semel conditis calculis iam cum rei fortuna trã sacto, nihil postea cõmutari licebat, sed mancipaba tur potestas capitis in manum carnificis, unus e cu ria senior præ cæteris cõpertæ fidei, auctoritatis præ cipuæ medicus, orificiũ urnæ manu contigens, neq́s mitteret calculum temere, hoc ad ordinem pertulit. Quod ætatis sum uobis approbatus me dixisse gau deo, nec patiar falsis criminibus petitoreo, manife stũ homicidiũ perpetrari, nec uos, q iureiurãdo astri cti iudicatis, inductos seruuli mẽdacio peierare, ipse nõ possum, calcata numinũ religione, conscientiam meam fallens, perperam ꝓnunciare. Ergo ut res est, de me cognoscite, furcifer iste uenenũ præsentarium cõparare sollicitus, centũq́ aureos solidos offerens preciũ me nõ olim conuenerat, qđ ægroto cuidam dicebat necessariũ, qui morbi inextricabilis ueterno uehementer implicatus, uitæ se cruciatui subtrahere gestiret. At ego perspiciens malũ istũ Verberonem

Parricidæ culeus

Sesquiculeare

Perpensus

Locus ex rhetoricis

Paribus sententiis absolutio

Nota condẽnãdi. C.

Nota absoluẽdi. A. N. & L.

Ostracism.

Ponere calculum

Olim

Veternus

Lethargus

Subetia

Mors ꝑfugium cruciatuum

blaterantē, atq; inconcine causificantē, certusq; aliquod moliri flagitium, potionem quidem dedi, sed futuræ quæstioni præcauens, non statim precium qđ offerebatur accepi, sed ne forte aliquis inquam istorum quos offers aureorum, nequam uel adulter repetiatur in hoc ipso sacculo cōditos eos, annulo tuo prænota, donec altera die nummulario præsenté cōprobentur, sic inductus signauit pecuniam, quam exinde, ut iste representatus est iudicio iussi de meis aliquem curriculo taberna promptam afferre, & an ecce prolatam coram exhibeo, uideat & suum sigillum recognoscat. Nam quemadmodum eius ueneni frater insimulari potest, quod iste comparauerit? Ingēs exinde Verberonem corripere trepidatio, & in uicē humani coloris succedit pallor infernus, perq; uniuersa membra frigidus sudor emanabat. Tunc pedes incertis alternationibus commouere, modo hác modo illam partem scalpere capitis, & ore semiclauso balbutiens nescio quas affamias effutire, ut eum nemo prorsus a culpa uacuum merito crederet, sed reualescente prorsus astutia constantissime negare & acersere mendacii medicum non desinit, qui propter iudici religionem, cum fidem suā corā lacerari uideret, multiplicato studio Verberonem illum contendit redarguere: donec iussu magistratuum ministeria publica cōtrectatis nequissimi serui manib⁹ anulū ferreū deprehensum cum signo sacculi confeserunt, q̄ cōparatio præcedentem roborauit suspitioné

Blaterōes ℂ BLAterantē. Mendacia confingentē: & multa nō tā stolide q̄ calide obloquētē, hoies in uerba ꝓuectos nr̄i ueteres locu-
Loquutuleii tuleos, & blaterones & linguaces insigniter dixerūt, blaterare est cōfingere mendacia: itē blaterare dicit̄ stulte & percupi-
Blaterare de loqui, quod a græco βλαξ. originē ducit, significat aūt βλαξ apud græcos stolidū: camelos quoq; cū uoces edunt blatera
Blax re dicimus. ⁋ Causificātē. Causas nouas cominiscētē: & excusationes fabricantē. ⁋ Quæstioni p̄cauens: ut. s. quæstio haberi
Nūmus adulter posset de hoc seruo. ⁋ Nequā uel adulter. Nūmi nequā & adulteri dn̄r uitiati: reprobi: falsæq; monetæ: quos & adulterios
appellant: scribit Pli. adulterinū denariū emi pluribus ueris denariis: quo moneta falsa deprendit̄. ⁋ Sacculo. Crumēta, sac-
cus: sacculus, sacellus receptacula sunt nūmoꝝ: ex eodē
apud priscos nil signabat genere est facciperiū: quo tñ noie maior quæpiā crumenta significat̄. ⁋ Prænota. i. imprime sigillū ānuli tui
signatorii, quo signāda signāt. Pli. laudat priscoꝝ uitā
tanq̄ innocentissimā: in qua nihil signabat̄: at nunc inqt
cibi ac potus uindicantur annulo rapina: claues quoq;
ipsas signare nō ē satis. Mos hodieq; durat: ut aurei sac-
culo cōditi annulo prænotent̄, & per nūmulariū explo
rent̄ probi sint an adulteri ponderisq; legitimi. ⁋ Re-
præsentatus est iudicio. Quē iussistis modis oībus sibi
oportere. ⁋ Curriculo, cursim. ⁋ Taberna. Medicinā
intelligit, sic. n. Plautus appellat medici tabernā, tales
speciarius hoc tpe tabernæ speciariæ noiantur: & speciarii aroma
species tarii a speciebus uenalibus: sic. n. aromata uulgo dn̄r:
aromata qua dictione: & Macrobius: & Hieronymus, & iuris-
consultus utunt̄. ⁋ Prolatā. s. pecuniā: dicticos est, quip
pe intelligimus medico adhuc in seruū porāte allatam
sibi id horæ eoq; momēto pecuniā, quā proferēs: ecce
inquit uobis exhibeo: ut noxa seruilis fiat manifestior.
⁋ Insimulari ueneni: accusari de ueneno: sic. n. ueteres
dixerunt: ut ante diximus. ⁋ Frater. Corrigo alter, nō
pōt. inquit alter accusari de ueneno, quod seruus com
parauerit: ipse. n. noxius est, nō alius, uel dic. frater illi⁹
defuncti insimulandus nō est ueneni per seruū cōpara
ti, sed ipse seruus. ⁋ Cōparauerit: interrogatiue legēdū.
⁋ Corrigere. corripuit, inuasit. ⁋ In uicem. In locum.
Sudor frigidus ⁋ Frigidus sudor. Ex formidine immodica sudore fri-
gido hō perfundit̄, iuxta illud. Frigidus & toto mana-
sudor salsus bat corpore sudor. Hippocrates. Galiēus. Cor. Celsus:
sudorē frigidū pestiferꝝ, & maturæ mortis signū eē pro
diderunt. Cur salsus sit sudor docet Aristoteles in ꝓble
matis: a maximo uate dictū est scitissime: salsusq; p ar-
tus sudor iit. ⁋ Incertis alternationibus. Expressit affe-
ctū hominis cōscii & scelerati, q̄ prēsus & rōnibus con-
futatus cōmouet pedes alternati ex titubatione: scalpi
Scalpere digito caput caput & uerba parū explicata balbutit. ⁋ Partē scalpe
re capitis. Pro scalpebat, q̄ effœminati sunt & molles
dn̄r digito uno caput scalpere: qđ in Pompeiū dixit cal
uus: & a Iuuenale morsu satyrico usurpatū: qui digito
scalpunt uno caput, p̄terea sontes scalpūt caput depre-
hensi in crimine manifesto, qđ inficiari nō quæunt. inter signa cōsciētiæ apud doctores rhetoricos sūnt & hæc: expalluis-
Effutire se: titubasse, inconstanter locutū esse, cōcidisse. ⁋ Nescio quas affamias effutire. Nugas & ineptias meras loquebat̄, effuti-
Affamiæ re est (ut docēt grāmatici) inepte loqui & uerba lapsantia ac futilia funditare. Ora. Effutire leues īdigna tragœdia uersus:
Arcessere affamiæ uero dn̄r ineptiæ & nugatoria uerba: atq; lapsantia, ut añ dictū est. ⁋ Mendacii arcessere. i. accusare de mendacio:
Tria discunt persarum filii arcessere accusare est: ut docet Diomedes in primo, qđ uerbū ab arceo nascit̄: & . n. aliū accusare a maleficiis arcere est, cū
genitiuo cōiungit̄: ut apud. M. Tulliū maiestatis arcessit̄: diuus Augustinus in libro de mēdacio: docet mendaciū lōge esse
fugiendū, & discerniculo quodā octo genera mendacii facit, qđ & in decretis canonicis. xxii. q. ii. copiosissime explicatum
Mentiri est, apud persas: Herodoto: & Xenophonte testibus, dicere mendaciū erat criminosissimū, quoꝝ filii tribus potissimū re-
Mendaciū dicere bus instituebant̄: equitare: arcu sagittas excutere: & uera loqui. Vir bonus (ut pu. Nigidius refert) p̄stare debet ne mentia-
tur. prudens ne mendaciū dicat: namq; inter mendaciū dicere & mentiri distat: q̄ mentit̄ ipse nō fallitur: sed alteꝝ fallere co
natur, qui mendacium: dicit ipse fallitur: ueꝝ mendacium dicere etiam sapienti aliquando concessum est: ut Quintilianus
asserit: & diuus Hieronymus docet: scribens de officioso mendacio. ⁋ Contundit. Melius est legere cōtendit: pro eo qđ est
Ministeria instat, urget, conat̄. ⁋ Ministeria publica. Ministri publici quales sunt apparitores: lictores, uiatores, sic dicimus ministeria:
annulus ferreus ut seruitia pro ministris & seruis. ⁋ Annulum ferreum. Apud ueteres annulis tantum ferreis utebantur: & (ut auctor est
Plinius) longo tpe, ne senatus quidē Romanus annulos aureos habuit: unde & sponsæ annulus ferreus mitti solitus erat:
isq; sine gemma. Qui ob legationē acceperant annulos aureos: in publico illis tantum utebant̄: intra domos uero ferreis:
Vngulum & olim in ferreo annulo equites iudicesq; intelligebant̄. Mox adeo promiscuum id esse cœpit, ut cū seruitiis quoq; com-
Dactylion municaretur. Merito ergo & scienter dat nunc Lucius noster annulum ferreum seruo, ex ritu scilicet, & more maiorum,
Dactylotheca refert idem Plinius seruos ferrum auro cingere cœpisse, prisci apud nos annulum ungulū uocabāt: græci dactylion appel
lant: a digito qui græce δε ακυλοσ dr̄. Vnde & dactylotheca pro repositorio annuloꝝ: & hoc est quod intelligi uoluit Pli-
Cōdulum nius sic scribens: id græci a digitis appellauere condulum quoq;: & condalium annulum dixerunt. Plautus in trinummo.
Cōdalium Inter eos ne homines condaliū te redipisci postulas: græci & nostri symbolū: sic apud Terētiū, symbolū dare: & de symbo
Symbolū lis esse ad annulos refertur. q̄ pro atra collationis ad ientaculū siue prandiū faciendū deponi solent: nō me præterit sym-
bolum

bolum dici collationē,hoc est qđ plures in unum cōferunt.Vnde & symbolo apostolico inditū nomē:quo apostoli in unū Symbolū
cōtulerunt,qđ unusquisq; sensit.Symbola quoq; in re militari nuncupanť signa uel indicia:quæ unusquisq; dux distincta Apostolicū
suis militib⁹ tradit,ut si forte occurrerit quis, de quo dubiteť: symbolū pbat:si sit hostis uel socius:apud Terētiū quoq; Symbolū
exponere potes; sicut nō parum multi exponunt: symbola p collatoribus siue comesalibus,sic enim uulgo appellātur: militare
quæ adolescentuli in unū pro rata cōferunt:cā prandii uel cœnæ uel ientaculi.Vnde hodieq; in usu ē:collationē facere: pro Comesalia
ientaculū sumere:qm̄.s.id ex collata pecunia plerunq; fieri solet,in decretis canonicis distin.xliii.sic scriptū legiť,nō oportet asymbolos
clericos ex symbolis(quæ uulgus comesalia appellat)conuiuia celebrare:eadem conferta dicuntur.A symbolo dicitur ele
ganti uocabulo asymbolos:qui est immunis,& libera a symbolo coferendo:sicut sæpe in conuiuiis,quæ fiunt ex symbo-
lis collationibusq; complusculorum erit unus & alter:qui nihil conferent:hi eleganter dicentur asymboli.Au.Gellius: ne
omnino(ut dicitur)immunes & asymboli ueniremus:conuectabamus ad cœnulam:non cupedias ciborum, sed argutias Cupediæ
quæstionum:ubi annotandum cupedias poni pro lautioribus edulis,sicut suo loco copiosissime perscripsimus.

nec rota, uel Eculeus more græcorum, tormentis eius apparata iam deerant,sed obfirmatus mira præsumptione ullis uerberibus, ac ne ipso quidem succubuit igni. Tum medicus non patiar inquit Hercules,non patiar, uel circa fas de innocente isto iuuene supplicium uos sumere,uel hunc ludificato nostro iudicio,pœnam noxii facinoris euadere. Dabo enim rei præsentis euidens argumentum, nam cum uenenum peremptorium comparare pessimus iste gestiret,nec meæ sectæ crederem conuenire, causas ulli præbere mortis, nec exitio, sed saluti hominum medicinam quæsitam esse didicissem, uerens ne si daturam me negassem, intempestiua repulsa, uiam sceleri subministrarem,& ab alio quopiam exitiabilem mercatus hic potionem,uel postremum gladio, uel quouis telo nefas inchoatum perficeret, dedi, non uenenum sed somniferum mandragoræ illum

¶NEC rota.De rota græciensi,quæ iter dira tormēto Rota
rū genera annumerať,supra dictū ē:cuius & Plutar.cō
meminit,scribens fuisse quosdā inhumana crudelita-
te præditos,ut iuberēt rotā induci,& carnifices cū secu Eculeus
ribus expediri ad phocionē lacerādam.Eculeus quoq;
tormēti genus est:cuius Seneca,Valerius:Cicero,& cæ
teri meminerunt.Quidā ardentē laminā eē tradunt,q̄
hoīes cruciabiliter torquēť:equuleus dr̄ pusillus equ⁹ Equuleus
ab equo diminuto uocabulo.M.Tulli⁹ in uerrinis.his
equitabit equuleis.Plini.in.vii. quapp surreptis statim
pullis in tenebris equaꝝ uberi asinarūue equuleos ad-
mouēt.¶ Nec succubuit ignis. Inter crudelia barbari-
caq; genera cruciatus est ignis,cui tormēto:q nō succu-
buit nulli succūbet.Sæuitia(ut scribit Seneca lib.ii.epi
stolaꝝ moraliū)cōmēta ē eculeos,cruces:nucū:& tuni- Tunica
cā illā alimētis igniū illitā & intextā: hæc tunica opti- molesta
mo epitheto molesta a Iuuenale & Martiale noīatur.
Inueniunť aūt pleriq; patiētia siue duritia tormētoꝝ tā
ta p̄diti:ut tormēta cōtēnāt,ut exprimi ab eis ueritas ul
lo mō nō possit. Ideoq; q̄ōni nō sp fidē habēdā eē uere
& prudēter monet Vlpianus.¶ Hercules. Iusiurādū ē.
¶ Circa fas.Legēdū ē cōtra fas.¶ Venenū perēptoriū.
Mortiferꝝ:a perimēdo perēptoriū dictū.Sic apud iuris Perēptoriū
cōsultos Titulo de iudiciis:peremptoriū edictū dr̄,ex
eo qđ perimat disceptationē inter litigatores :hoc est
ultra nō patiať aduersariū tergiuersari.Prisci perēptalia Perēptalia
fulgura appellauere:q superiora portēta perimūt.i.tollūt.¶ Gestiret.Cuperet.¶ Meæ sectæ cōuenire.Medicina ad salutē fulgura
hoīum nō pniciē repta ē.pinde medicoꝝ sectæ nō cōuenit uenena ppinare:quoꝝ ars oīs studiū uigilātia ē ī salutarib⁹ re Iusiurādū
mediis dādis:sic Hippocrates discipulos adiurat,ne dolo malo sciētes cuipiā mortaliū noxia medicamēta ppinēt.Legim⁹ Hippocratis
apud iuriscōsultos ad legē Corneliā de ueneficiis:q malū uenenū necādi hoīs cā fecerit:uel uēdiderit:uel habuerit plecten
dū eē,& eiusdē legis Corneliæ pœna afficiēdū,p̄terea senatuscōsulto effectū ē:ut pigmētarii pœna hui⁹ legis teneanť: si cui
temere uenena dederint.¶ Nec exitio sed saluti.Oībus mortalibus medicinā utilissimā esse celeberrimi auctores pdide-
runt:tanq̄ nullū hoīum gēus,nullus sexus:nulla ætas sit:q nō utilitatē ex medicia petat,cui⁹ artis auctores accepim⁹ deos.
siue ut hæc īfirmitas hoīum haberet adiumēta aliqua:uel solatia.siue tm̄ huic arti tribuere maiores:ut eā uix crederēt hu
manis potuisse īgeniis iueniri:siue ipsa medicina p se sacra res ē:græce ιατρος dr̄ medicus,uñ archiatros prīceps medicoꝝ, Archiatros
quo noīe Esculapiū īsigniter appellauere:tanq̄ p̄sidē deūq; medicoꝝ:ut oñdit Augu.in tertio de ciuitate dei,uerius & me esculapius
lius a diuo Hierony.archiater dictus ē seruator nr̄:q medicus ē christianoꝝ:& lāguētiū aiaꝝ p̄sentissimus opitulator:in co
dice īperatorio Archiatros legimus priuilegiis īperatoriis decorari:ubi ridicule cōmētatores exponūt archiatros p militā
tes inermi militia.Cassiodorus ait archiatros eē salutis magistros.¶ Vereres.Corrige uerēs.i.timēs.¶ Ab alio quopiam. Archiatri
Idest a medico alio īsincero & minus pbo:q̄les multi hodieq; reperiunť,q potionē mortiferā p salutifera dare nihil uere
bunť: accepta mercedula:uñ fit ut medicus sæpe capitalis existat,& cū soli medico hoīem occidisse sūma īpunitas sit: expe
rimēta p mortes agūt,& uenena p medicamētis uel īscitia uel īprobitate ppitiāt.¶ Somniferꝝ mādragoræ. Duo sunt gña Demandragora
mādragoræ:mas & fœmina:cādidus mas,nigra fœmia existimať.Ferūt mala auelanaꝝ nucū magnitudine:& effossuri ca
uent cōtrariū uentū:& tribus circulis añ gladio conscribunt.Succus fit & ex malis,& ex caule deciso cacumine:& radice,
odor ei grauis,sed radicis & mali grauior:mala maturata ī umbra siccanť:succus ex his sole denlať:uis mandragoræ som Vis somnifica
nifica est p uiribus bibētiū:media potio cyathi unius:potu largiore ēt moriunť.Bibiť añ sectiōes uestionesq; ne sentianť.
Quidā solo odore & olfacto somnū q̄runt.Scribit Auicēna in simplicibus,mādragora somnum cōciliari:& subetiā fieri:
esseq; medicamētū cōtra uigilias,quæ & ipsæ inter morboꝝ genera numeranť. Apud græcos celebre est. υπερμανδεοσ γο-
ραν καθευδεισ. idest ultra mandragoram dormis : mandragoræ ut inquit suidas υπνωτικοσ καρποσ ην αιτιοσ ωολντικοσ: idest
fructus est somnificus & obliuionis effector.Columella in libro de cultu hortorum semihominem mandragorā scite ap- Semihomo mandragora
pellat:ppterea qđ radix eius simillima est hoī,ut docet Auicēna & uulgo pdiť:cæteꝝ quāuis iuriscōsulti interdicāt:ne pig
mentarius mādragorā:cicutā: aconitū:aliaq; uenenata temere det:tm̄ hic medicus p ueneno succū illū mādragoræ haben-
tē uim somnificā dedit,cuius & si noxiæ sunt uires nō tm̄ mortiferæ:ut ita obuiā iret īprobitati serui gestientis cōparare
mortiferum uenenum,nō ab re est hoc in loco cōmemorare exemplum proditum a frontino in libris strategematicon.
Hannibal missus a Carthaginēsibus aduersus afros rebellātes:cū sciret gentē auidā esse uini:magnū eius modū mandra- Historia
gora permiscuit:cuius inter uenenum & soporem media uis est,tunc prælio leui cōmisso ex industria cessit:nocte deinde remotior
intempesta relicto intra castra uino infecto fugam simulauit:cunq; barbari occupatis castris in gaudium effussi medica-
tum merum auide hausissent:& in modum defunctorum strati iacerent reuersus cœpit eos ac trucidauit.

Grauedo ¶GR Auedinis cōpertæ. Cōsimiliter Plinius de mādragora loquēs inqt, sic quoq; noxiæ uires grauedinē afferunt: ēt olfa
ctu. Vtrobiq; grauedo ponit̄ ꝑ torpore marcido: & capitis grauitate sōnulēta. Alias grauedo signat distillationē humoris
ex capite: q̄ teste Cor. Celso nares claudit: uocē obtūdit: tussim siccā mouet. Hippocrates græciq; corymas nomināt. Vnde
Grauedinosi grauedinosi dicti huic morbo obnoxii: ut i cōmētariis Tusculanaꝝ qōnū uberi⁹ scripsi. ¶ Certū exrremæ pœnæ. Sic uete
res loquūt̄: ut cert⁹ fugæ, certus spei. extrema pœna ponit̄ ꝑ ultio supplicio. Vltimū aūt suppliciū mortē solā iterp̄tamur, ut
Vltimum supplicium docent iuriscōsulti titulo de pœnis. ¶ Puer meus. Lego meis: ut sit meis manibus tēperatā. ¶ Quæratis cās alias. Cū ego
potionē mādragoræ sōnificā tm̄ dederim: si mortuus
Adorare ē: mortis cā aliūde ē, quā ego nescio. ¶ Adorāte. Orāte,
Orator cām agēte, adorare. n. apud antiquos signat agere: uñ
ab ore & agi oratores dr̄: qa mādata ppl̄i agūt: auctor Fest⁹
Pōpeius. M. V. ab ore orare: & oratores: & orōnē dici
scribit. ¶ Itur. Scilicet ab oībus, sic Virg. Itur in antiquā
siluā. ¶ Coperculo capuli. Tegumēto orificioq; sepul
chri, de capulo & capulari sene, & capulari reo iā di
ctū est. ¶ Cōmodū. Tūc: iā: illo momēto: illo tpe: ut sæ
pe apud hūc scriptorē. ¶ Postliminio mortis. Sic & in
floridis uelut ab iferis postliminio domum retulit: de
postliminio supra satis multa. ¶ Verbis ipar. i. q uerbis
explicare nō poterat, nec dicēdo ęquare gaudiū itimū,
quo afficiebat̄ senex ex iprouisa salute filii. ¶ Feralib⁹
Amicula feralia candida amiculis. Amicula feralia sunt uestimēta: qbus cadaue
ra defunctoꝝ uestita in sepulchro cōdunt̄, scribit Plut.
in ꝓblematis: q͡p mortui corpus albis uestib⁹ induebat̄
ob puritatē: qppe color albus solus sincerus: ac purus,
minimeq; isectus est: sic & defunctus uī eē factus qddā
simplex & puꝝ, omniq; mixtiōe secretū: uñ & in luctu
mulieres albis uestibus amiciebāt̄. Amiculatus dr̄ a So
lino idutus amiculo & ueste. ¶ Instrictus. Fasciatus, &
q̄si uinculatus. ¶ Obditus. Septus, opertusq;, obdere est
Veritas operire. ¶ In mediū nuda ueritas. ¶ Tāta uis ueritatis
filia tēporis est: ut iprobitate maloꝝ depressa tn̄ emergat, ut inter
clusa respiret. Vt oppugnari possit, nō possit expugna
gnari: nec diu delitescere. Meritoq; uetus poeta ueritā
tē tpis filiā eē dixit, ueritatis orō simplex ē, ut inqt Se
neca. In tabula cebetis scriptū legimus: q͡p αληθεια. i. ueri
tas παιδειασ hoc est disciplinæ ē comes, i cōsilio Darii
regis ꝓnunciatū est ueritatē oībus antistare: eā fortissi
mā iudicari: qa nihil cōtra eā iniqtas ualet, & cū cætera
q̄ fortia uident̄ mortalia citoq; deficiētia ꝓbent̄: ueritas
& imortalis ē & sempiterna: auctores Esdras & Iose
Gaballus phus. ¶ Patibulo suffigit̄. In crucē toll:t̄. Antiqui gabal
lū dixere crucē & patibulū. M. V. Nos barbari innocē
Patibulum tes in gaballū suffigimus. Alias Patibulū dr̄ sera, qua
hostia occludūt̄, a patēdo: q͡p hac remota ualuæ pateāt.
Suppliciū āt patibuli infame eē & seruile docet Lactā.
Patibulatū in q̄rto. Patibulatū ꝑ crucifixū dixit antiquitas. ¶ Fabu
losa fortūa. Qualis i tragœdiis spectari solet, & tragici
stili materia est. ¶ Post orbitatis periculū. Periclitatus ē
senex: ne duobus filiis i eodē tpe orbaret̄: nā si ille sepul
tus: uere mortuus fuisset, alteri quoq; erat pereundum:
snia iudicū cōdēnatoria: & capitali. ¶ Nullo uendente
cōparauerat. Festiuiter dictū de eo q asinū abduxerat,
& suū fecerat sine emptione. Hortulano. n. in publicū
carcerem deducto, miles asini possessor factus ē, acqui
siuitq; rei ineptæ dn̄ium militari. s. ipotētia & ui. ¶ Vndecim denariis. Lucianus scribit militē uēdidisse asinū πεντε κὰι εικοσι
idest uigīti qnq; drachmis atticis. ¶ Diues dn̄s. Luciāus. ο δεωνησ αμενοσ θεραπωνων ανδρος σφοδρα πλουσιου πολεωσ των εν μα
κεδονια τησ μεγιστησ θεσσαλονικης. i. emptor asini seruus erat uiri ualde opulēti, ex thessalonica maxīa ciuitatū in macedo
Pistor dulciarius nia. ¶ Pistor dulciarius. Lucianus ειχεαδε ελφ: συνδουλον αρτους πεττειν κὰι μελι πηκτα κιρναν επισ ταμενον. i. habebat hic fra
trē cōseruū: q panes cōficere & cibaria ex melle cōcinnare sciebat: pistor dulciarius is dr̄: qui dulcia cōficit: & mellita ciba
ria: q̄ græce dn̄r μελιπηκτα qualia sunt & bellaria, de qbus. M. V. Gellius: & Macrobius sic scripsere: ea maxime sunt melli
ta, quæ mellita nō sunt: dulcibus. n. cū pepsi societas infida, quibus uerbis inest hic intellectus, ea maxime mellita. i. iucun
da haberi, quæ non sint mellita: idest melle concinnata: quoniam dulcia, & ex melle composita non faciunt ad pepsim:
Lactarius idest concoctionem: sicut autem dulciarius a dulcibus eduliis dicitur, sic & lactarius qui ex lacte facit lacticinia, quæ etiam
Lactaria lactaria uocantur. Lampridius heliogaballum scribit habuisse dulciarios & lactarios, qui omnia coquorum edulia exhi
Lacticinia berent ex dulcibus: & lactariis, ubi lactaria significantur lacticinia, ut uulgus appellat: quæ Cornelius Celsus lactantia
Pistor uocat, sic scribens, aluum mouent mel crudum: lac: lactantia omnia. Pistores uero dicuntur: qui panem faciunt. Antiqui
tus hoc uocabulo nominabantur: qui far pinsebant. Pistores non fuisse Romæ ad persicum usque bellum testis est Pli
nius: scribens ipsos quirites panem fecisse: idque mulierum opus fuisse: libro tertio digestorum scriptum legimus fuisse
Romæ collegium pistorum: græce αρτοποιοσ dicitur pistor.

grauedinis cōpertæ famosū, & morte simillimi sopo-ris efficacē, nec miꝝ desperatissimū istū latronē certū extremæ pœnæ, q̄ more maioꝝ i eū cōpetit: cruciatus istos ut leuiores facile tolerare. Sed si uere puer meis tēperatā māibus, sumpsit potionē uiuit qescit, & dormit, & ꝓtinus marcido sopore discusso remeabit ad diē lucidā, qđ si uere perēptus est, si uere morte ꝑuentus est, quæratis licet cās mortis eius alias. Ad istū modum seniore adorāte, placuit, & itur cōfestim magna cū festinatiōe ad illđ sepulchrū, quo corp⁹ pueri depositū iacebat, nemo de curia, đ optimatibus nemo, ac de ipso qdē ppl̄o quisq̄, q nō illuc curiose cōfluxerit. Ecce pr̄ suis ip'e manibus, copculo capuli remoto, cōmodū discusso mortifero sopore surgentē postliminio mortis deprehēdit filiū, eūque cōplexus artissime, uerbis ipar p̄ñte gaudio ꝓducit ad ppl̄um, atq; ut erat adhuc feralibus amiculis istrictus atq; obditus, deportat̄ ad iudiciū puer. Iāq; liquido serui neqssimi, atq; mulieris nequioris patefactis sceleribus ꝓcedit in mediū nuda ueritas, & nouercæ q̄dē ꝑpetuū indicit̄ exiliū, seruus uero patibulo suffigitur, & oium cōsensu, bono medico sinunt̄ aurei opportūi sōni ꝑciū, & illius qdē senis famosa atq; fabulosa fortuna ꝓuidētiæ diuiæ condignū accepit exitū, qui momēto modico, imo pūcto exiguo post orbitatis periculū adolescētium duoꝝ pr̄ repēte factus est. At ego tūc tpis talibus fatorum fluctibus uolutabar, Miles ille, qui me nullo uendēte cōparauerat, & sine precio suū fecerat, tribuni sui præcepto debitū sustinens obsequiū, literas ad magnū scriptas principē Romā uersus perlaturus, uicinis me qbusdā duobus seruis fratribus undecim denariis uendidit. His erat diues admodum dominus. At illorū alter pistor dulciarius, qui panes & mellita concinnabat edulia.

¶ Alter coquus. παρεσκευάζετο δὲ αὐτῷ τὰ ὄψα.i.obsonia domino concinnabat:ueteres Romani coquos nõ hũerunt in suitiis
eosq; ex macello cõducebant:quod ex Plautina lectione sat notum est.mox coquos inter seruos habere cœperunt:quos Cognatia
singulos pluris quam equos emebant:idq; in conquestione luxus auctores graues censoria oratione castigabant:a quib⁹
proditur coquum illum plurimi solitum æstimari:qui peritissime censum domini mersisset.Coquum & pistorẽ apud an-
tiquos eundem fuisse accipimus,græce dicitur ὀψοποιός.De coquo Liuius hæc.Tunc coquus uilissimum antiquis manci-
pium & æstimatione & usu in precio esse:& quod ministerium fuerit:ars haberi cœpta.Plato in gorgia coquinariam uo-

Alter coquus,qui sapidissimis nutrimẽtis succuum,
pulmẽta cõdita uapore mollibat.unico illi cõtuber-
nio cõem uitã sustinebãt,meq; ad uasa illa cõpluria
gestãda pstinarant,q̃ domini regiões pluſculas per-
rantis,uariis usibus erãt necessaria,adſciscor itaque
iter duos illos frẽs tertius contubernalis.Haud ullo
tpe tam beniuolam fortunã expertus.Nã uespa post
opiparas cœnas, earumq; splẽdissimos apparatus,
multas numero partes in cellulã suã mei sollebãt re
portarẽ dñi.ille porcoꝝ,pulloꝝ,pisciũ & eiuscemodi
pulmẽtoꝝ largissimas reliquias.Hic pães,crustula,
iucũculos,hamos,lacertulos,plura scitamẽta mellita
q̃ cũ se refecturi clausa cellula balneas petissent,ob-
latis ego diuinit⁹ dapibus affati saginabar.nec.n.tã
stultus erã,tãq; uere asinus,ut dulcissimis illĩ relictis
cibis cœnarẽ asprimũ fœnũ,& diu qdẽ pulcherrimæ
mihi furatrinæ pcedebat artificium,quippe adhuc

cat adulatiõem medicinę.¶ Succuum.Pro succorum:
multa enim apud priscos reperiuntur secundi & quar-
ti ordinis indifferẽter usurpata,ut senati & senatus:or-
nati & ornatus:lecti & lectus:sic succi & succus:unde
pluraliter succuum pro succorum.græci εὔχυλα uocant Euchyla
καὶ κακόχυλα cibaria boni succi:& mali succi.Cor.Cel. Cacochyla
inter res euchylas numerat triticum:siliginem omnẽ:
uenationem:uinum dulce:uel lene.inter cacochylas ue
ro legumina ponit & salsamenta:& ueterem caseum.
Hic nutrimenta succorum accipi uidentur pro embam- Embãma-
mate & intinctu.nam græco uocabulo embammata: ta
latino intinctus uocant liquores sapidissimos:quib⁹ pul Intinctus
menta condiuntur,quibus bucellæ panis & obsonia in intrimenta
tinguntur:uulgus sapores appellat gulæ prorsus irrita Intrita
menta:quorum Columella:Plinius & cæteri meminerũt.
Quidam leguntintrimentis:ab eo uerbo de quo est il-
lud prouerbiale:quod intriti tibi exedẽdum est.hinc in-
trita Catonis:&(ut inquit Donatus)intrita dicitur cib⁹
in mortario factus.¶ Condita.Media producta pronũ Conditum
ciandum:a condio condita deriuantur:unde & condi- paradoxõ
menta,& conditiones & conditurae inclinantur:Apici⁹
conditi paradoxi compositionem celebrat:quo uoca-
bulo significatur genus cibi siue potionis condimentis
uariis concinnatum.Idem conditum melizomum uo- Melizomũ
cat iusculum ex mellis despumati mixtura confectum.

Quod & ipse docet & nomen ostendit μέλι.n.græce mel.& ζωμός ius.annotandum dici ab Apicio conditum neutraliter
nomine secundi ordinis substantiuo.¶ Vasa compluria.M.Ca.Pu.Nigidius.M.Var.cæteriq; scriptores uetustissimi plu-
ria & compluria dictitabant:quę nos plura & complura dicimus:quin ẽt asinus capito uir doctissimus,epl'a quadam ratio
nes grãmaticas posuit:per q̃s docet pluria latinũ eẽ:plura barbaꝝ:idq; nomen simplex eẽ:non cõparatiuũ.Ab eo qđ ẽ cõ-
pluria,aduerbiũ fcm est cõpluries,ut docet Gel.in.v.M.C.cõpluries(inqt)multi simul ad hostis trãsfugere:cõpluries in im Cõpluria
peratorẽ impetũ fecere.¶ Præstinarãt.Emerãt.¶ Adſciscor.Assumor.¶ Tertius contu.Festiuiter dcm de asino adscito in Cõpluries
contuberniũ duoꝝ fratrũ:ut pinde q̃si tertius contubernalis haberet.¶ Multas partes.Lucia.reliquias dixit sic scribens.
μετὰ τὸ δεῖπνον τοῦ δεσπότου πολλὰ λείψανα ἄμφω ἐκόμιζον.i.post cœnam deinde multas reliquias ambo reportabãt.De parti
bus cœnæ:& edulioꝝ superius copiose:sciteq; disserui.¶ Mei domini.Pistor dulciarius:& coquus.¶ Ille porcorũ.Coquũ
significat.Lucia.ὁ μὲν κρεῶν καὶ ἰχθύων.i.hic quidem carniũ & pisciũ.ὁ δὲ ἄρτων καὶ πλακούντων alter afit panis & placentarum.
¶ Hic panes.Pistor dulciarius.¶ Crustula.A Lucio nostro crustula dici uidenť:quæ a Luciano græce πλακοῦντες.i.placẽtes. Crustula
sunt.n.crustula edulia mellita:operisq; pistorii:quoꝝ Oratius:& Iuue.cõmeminerunt.de qbus Lucilius:gustaui crustula so
lus.obiter corrigendus est publicus error grammaticoꝝ:q crustũ a crusta ita distingunt:ut crustum neutro genere dicať Error grã-
edulium:sitq; pars eorum quæ comedi possunt,fœminino uero crusta sit eoꝝ quæ non comedũtur:ut ligni & lapidis & maticoruʒ
gelu.sicut apud Virgilium.Cõcrescunt subitæ currẽti in flumine crustæ:nos uero obseruauimus apud eruditos crustas nõ Crustum
minus dici de eduliis q̃ de his quę non manduntǔ:quod cum alii:tum maxime Plinius noster ostendit:longe opinor q̃ gram Crusta
matici omnes doctior:elegantiorq;:cuius in p̃senti qui exemplum unum suppetit:qui in.xix.de papauere scribens sic inqt. tetraphar-
hoc & panis rustici crustæ inspergiť:adfuso ouo inhęrens:ubi inferiorem crustam apingit:cerialiq; sapore cõdiunt.Hadria macũ
nus imperator inter cibos unice probabat tetrapharmacum:quod erat de Phasiano:sumine:perna:& crustulo:unde & no
men:est enim tetrapharmacum cibi genus:ex eo dicti,q ex quatuor preciosis obsoniis constabat:sicut penthapharmacũ Pentaphar
edulii genus est:ex quinq; confectũ:qđ reperisse dr Helius uerus Romanus imperator:auct.Spartiano.hoc est sumẽ:pha macum
sianus:pauo:crustulata & apruna.ubi annotandũ crustulatam fœminino genere dici qđ & crustulum indifferenter.¶ Iu- Crustula:a
cunculos.Cibus signatur ex opere dulciario:qui ad similitudinẽ iuncoꝝ(ut opinor)figuratus inde nomẽ mutuať:quales Iunculi
hodieq; in opere pistorio uenales conspiciunť.proinde iunculos legendum est:uel intellige opus lactariũ:siue lac coagula Meta lactis
tum instar metę formatũ:iuncis inclusum:q̃ meta lacta dr epigrãmatistæ:uulgo iuncata a iuncis noiať.¶ Hamos:lacertu- Lacerti pa
los.Noia sunt opis pistorii a similitudine nũcupata.Apud nos ex saccaro & ouis & farina purissima fiunt huiuscemodi ha nes dulcia-
mi.figura incurua & orbiculata:quoꝝ opificinæ ppe peculiariter sũt sanctimõiales.lacerti sũt pisces:quoꝝ mẽtio ap Pli. rii
& reliquos freqns:ad quoꝝ effigiẽ dulciarii panes formati appellanť lacerti:& diminutiue lacertuli.nil phibet hoc nomẽ
deduci posse a lacertis rurestribus:q oibus noti sunt:de qbus & poeta.Nũc uirides ẽt occultãt spineta lacertos:nã sicut illi
intereundũ sinuanť:atq; flectunť.Ita & mellita panificia tortuosa finguť:q̃ uulgus a simitudine incurui brachii brachialia
nominitant:uñ & lacertulos a lacerti nostri simitudine noiatos esse crediderim.hęc tñ arbitraria sint & pro cuiuslibet aio
accipiunť.¶ Scitamenta.Edulia sunt ex eo dicta:q sciti saporis sint:hoc est egregii & præcellẽtis.Macrobius in ultimo sa- Scitamẽta
turnalium:apud popinatores (iquit) pleraq; scitamentoꝝ cernim⁹ pposita ampliora specie q̃ corpe:ubi scitamẽta signanť
iucũdiora pulmẽta.& sic mendose legiť in codicib⁹ Macrobii hæc dictio.Apud Au.Gel ptrãslatione posita legis scitamẽ
ta decẽter p exornatiõibus & uenustatib⁹ orõnis:q in collocãdis uerbis si imodice usurpenť non carent uero repnsionis.
¶ Refecturi.Corpa refocillaturi:recreaturiq; pmo balneo:mox cibo.¶ Affatim saginabar.Large & abũdãter saturabar.
¶ Furatrinæ artificium.Furacitatis ac rapinæ solertia.Furatrinam dixit nomine substantiuo:ea forma qua moletrina:fer Furatrina
ratrina fœtrutrina dicitur:a ueteribus Furatrinus dictus est Mercurius.

¶TIMIDE: & parce. Lucianus καμὲ μετ' ἐν φόβῳ καὶ φειδοῖ κλεπτοντος: idest me cum timore & parcitate prandium surripiente. ¶ Partes opimas. Lucianus κάλλιστα τῶν μερίδων κατέτρωγον, idest pulcherrima partium deuorabam. ¶ Abliguriebam. Ligurire, unde abligurire significat suauiora quæque degustare. ἀπὸ τοῦ λιχνεύειν. sic enim græci suaue appellant. Auctor Donatus: unde & liguritores dicti gulosi, quos antiqui catilones appellant, propterea q catilinam carnem in epulis lautioribus celebrem fuisse: & in cœnis deorum poni solitam, Plautus, Pliniusque notificant, hinc a Lucilio Satyrico piscis lupus catillo dictus: quasi liguritor: quia, scilicet stercus proxime ripas tyberinas insectaretur. ¶ Fratrem. Lege fratrum. ¶ Mutuo criminabantur. ἄλλος πλεονέκτερος τὸν ἕτερον καὶ ἅρπαγα τῶν κοινῶν καὶ ἀναίσχυντον ἔλεγον: idest alter alterum furacem esse & raptorem eorum: quæ communia forent inuerecundum criminabantur. Anticategoriam uocant mutuam criminationem rhetorici doctores. ¶ Custodebam. corrige custodelam: idest custodiam ut supra. ¶ Dinumerationem partium. Electiorum: scilicet ex edulis. Lucianus μερίδων ἀριθμὸς ἐγίνετο, idest numerus partium habebatur. ¶ Ad istud. Lego at istud: est enim particula hæc inceptiua: & (ut inquit Donatus) Principium increpationi aptum: proinde frater fratrem furti criminaturus scite exorditur a particula obiurgatoria & increpationi accommodata. ¶ Peculium augere. Signate locutus: cum peculium proprie seruorum dicatur: essetque pistor: & coquus in famulicio domini opulenti. Peculiosos uocant seruos habentes peculium copiosum: peculiares res dicuntur a iureconsultis ad peculium seruile pertinentes. ¶ Aequam uindicare diuisionem. Criminatio fraterna, qua frater accusat fratrem: q clam augeat peculium ex partibus edulium surreptis: dein ex reliquis quoque existentibus uendicet dimidium lucri pro rata. ¶ Omnia cætera fratres manere. Figurata elocutio & uetus, q in omnibus cæteris rebus possumus seruare fraternitatem. ¶ Nexu communionis. Possumus (inquit) agere de communi diuidundo: & hunc nexum, uinculumque societatis dissoluere, ne ex fraterna concordia exoriatur immanis, pestiferaque discordia. ¶ Subiicit alius. Anticategoria est & mutua accusatio, qua se uicissim fratres incessunt: dum alter alterum credit habere furtificas manus. ¶ Præuenisti querimoniam. quasi dicat nisi tu prior conqueri cœpisses: ego iam hoc ipsum facere destinaueram & querimoniis expostulare tuas sordidas rapinas. ¶ Arguere rapinæ. Accusare de rapina: cum genitiuo iungitur, sic apud Plautum ait Alcmena, probri stupri dedecoris a uiro argutam meo. ¶ Vtrinque secus: & abs te & a me. ¶ Iacte remedium quæritur. ego sic emendo, iacturæ remedium quæritur: alioqui nullus sensus, nulla latinitatis elegantia. ¶ Nec. Lego ne. istæ interdum minutiæ remorantur lectores: atque perturbant: quominus uerum: sincerumque intellectum assequantur, proinde hæc nostra etiam in minimis curiositas minime uideri debet reprehensibilis: cum non solum eruditulis & ingeniosis: sed etiam hebetioribus & brutis ista scribantur: quorum titubantia adminiculis omnibus est erigenda: fulciendaq;. ¶ Eteocleas contentiones. Capitales & acerbas ab Eteocle: qui fratrem Polynicem odio exitiali insectatus est. cui struxit insidias: quem uita priuare & regno uiribus omnibus, neruisq; contendit, cum quo post dira bella & nefanda depugnans conflixit: amboq; pari fato occubuere: quorum odium nec quidem post obitum restinctum est, cum ignis quoq; rogi: quo cremabantur: scissus sit flamma diuisa, atq; resiliente: ut canit Papinius in .xii. thebaidos. hinc Lucani illud Scinditur in partes: geminoq; cacumine surgit Thebanos immitata rogos: ob hoc inimicitiæ: contentionesq; fratrum exitiales: ac pestiferæ dicuntur eteocleæ: scribit Aristoteles in .v i politi. prouerbium eẽ. q fratrum contentiones & irę sunt acerbissimæ, & qui se nimium amant: hi se nimium oderunt: quod uerum esse demõstrat Eteocles thebanus. Plato quoq; lib. xi. de legibus refert. nihil perniciosius esse filiis parentum imprecationibus: easq; aduersus filios a diis exaudiri, ideoq; Etheoclem & Polynicem dissidio & cõtentionibus capitalibus inter se dissidisse: qm pr Oedipus contemptus a filiis ea illis imp̃catus est: quæ exaudita a diis: effectaq; apud omnes feruntur: gręce dicit p prouerbium οἰδίποδος ἀραί. i. Oedipodis imp̃catio: meminit huius dirę deuotionis paternæ in filios & Statius in primo Thebaidos: ubi Oedipus talia imp̃cat. I. media in fratres generis consortia ferro dissiliant. Dat arta rei regina barathri quod cupiã uidisse nefas. ¶ Deierãt. ualde iurant, deiuriũ dr iusiurandum. ¶ Cõis dispendii. damni quod utriq; fratrum cõmune erat. ¶ Pastus electiles. escas p̃ciosiores. ¶ Harpyię phineias dapes. ex lectione poetarum: & maxime Virgilii notum est, quẽadmodum

Ligurire
Liguritor
Catilones
Anticategoria
Peculiosus
Peculiaris res
Anticategoria
Arguere rapinæ
Eteocleæ contẽtiões
Fratrũ contẽtões acerbæ
Oedipi imp̃atio
Deiurium

timide, & satis parce subripienti, de tam multis pauciora, nec illis fraudes ullas in asino suspicantibus. At ubi fiducia latẽdi pleniore capta, partes opimas quasq; deuorabam, & iucundiora eligens abligurie bam dulcia, suspitio non exilis fratrum pupugit animos, & quanquam de me nihil etiam tum tale crederent, tamen quotidiani dãni studio se uestigabant reum, illi uero postremo etiam mutuo sese rapinæ turpissimæ criminabantur. Iamq; curam diligẽtiorem, & acriorem custodelam & dinumerationem adhibebant partium, tandem denique rupta uerecundia, sic alter alterum compellat. Ad istud iam neque æquum, ac ne humanum fidem minuere quidẽ quotidie, ac partes electiores subripere, atq; his diuenditis, peculium latẽter augere, de reliquiis æquã uindicare diuisionem, si ubi deniq; societas ista displicet, possumus omnia quidem cætera fratres manere. Ab isto tamen nexu communionis discedere, nã uideo in immensum procedentem querelam, nutrire nobis immanem discordiam. Subiicit alius, laudo istam tuam me hercules & ipse constantiã, quod furatis clanculo partibus præuenisti querimoniam, quam diutissime sustinens, tacitus ingemiscebam, ne uiderer rapinæ sordide meũ fratrem arguere, sed bene q utrinque secus sermone prolato iacturæ remediũ quæritur, ne silentio procedẽs si multas Eteocleas nobis contentiones pariat. His & similibus altercati conuiciis, deierant utriq;, nullam se prorsus fraudem, nullã deniq; surreptionem factitasse. Sed plane debere cunctis artibus communis dispendii latronem inquiri, nam neq; asinum, qui solus interesset, talibus cibis affici posse, & tamen quotidie pastus electiles comparere nusquam, nec utiq; cellam suam, immanes iuolare mures, uel muscas, ut olim harpyiæ fuere, q̃ diripiebãt phineias dapes. Interea

admodum

admodum harpyiæ mensas Phinei archadiæ regis contactu immundo & uentris illuuiæ fœdauerunt:ciboſq; ei obcæcato tantiſper inuolantes diripuerunt:donec expulſæ ab argonautis ad inſulas ſtrophadas confugere:quarum formã poeta graphice:ſcienterq; deſcribit illis uerſibus Virginei uolucrum uultus fœdiſſima uentris Proluuies: uncæq; manus & pallida ſemper Ora fame:græce dicuntur ἅρπυιαι ἁρπακτικαὶ δαίμονες:harpyia græce rapina dicitur:unde & a rapacitate inditum nomen:ideo uolatiles figuranturq; omnis rapina(teſte fulgentio)ad uolandum ſit celerrima. Tres uero traduntur:quia primum ſit aliena concupiſcere:ſecundum concupita inuadere:tertium celare quod inuadit. Apollonius duas tñ eſſe tradit:eaſdem Iouis canes:necnon & furias eſſe traduntunde etiam epulas abripere dicuntur:quod eſt furiarum: hinc eleganter Oratius dixit gulam dignam rapacibus harpyis:intelligi uolens Gulones eſſe dignos:quibus harpyiæ furtim inuolantes edulia ſubriperent:in ipſo edendi deſyderio & epularum apparatu, ſicut phineias dapes diripiebant. ἁρπάζω græce eſt rapio. ἁρπαγὴ rapina. ἅρπαξ rapax. hinc Plauto dictum aurum arpagatum:pro furto ſubductum. Item arpax amor ꝑ rapax: Homerus harpyiarum uocabulo procellas ſcite nuncupat. harpagones ex eadem origine dicuntur manus ferreæ: ſiue inſtrumenta uncinum habentia:quibus naues capiuntur & continentur. Aurum arpagatum. Harpagones

liberalibus cœnis ineſcatus, & humanis affatim cibis ſaginatus corpus obeſa piguitie compleueram, corium aruina ſucculenta mollíueram, pilum liberali nitore nutriueram, ſed iſte corporis mei decor pudori peperit grande dedecus, inſolita namq; tergoris uaſtitate commoti fœnum prorſus itactum quotidie remanere cernentes, iam totos dirigũt ad me omnes animos, & hora conſueta, uelut balnea petituri, clauſis ex more foribus, per quandam modicam cauernam rimantur me paſſim expoſitis epulis inhærentem, nec ulla cura iam damni ſui habita, mirati monſtruoſas aſini delicias, riſu maximo dirũpuntur, uocatoq; & altero, ac dein pluribus conſeruis demonſtrant infandam memoratu hebetis iumẽti gulam, tantus denique ac tam liberalis cachinnus cunctos inuaſerat, ut ad aures quoq; prætereuntis perueniret domini. Sciſcitatus denique, quid bonum rideret familia, cognito qđ res erat ipſe quoq; per idem proſpiciens foramen, delectatur eximie, ac dein riſu ipſe quoq; latiſſimo aduſque iteſtinorũ dolorem redactus, iam patefacto cubiculo proxime conſiſtens, coram arbitratur. Nam & ego tãdem ex aliqua parte mollius mihi renidentis fortunæ contemplatus faciẽ gaudio præſentium, fiduciam mihi ſubminiſtrante, nec tantillum cõmotus, ſecurus eſitabã, quo ad nouitate ſpectaculi lætus dominus ædium duci me iuſſit, immo uero ſuis & ipſe manibus ad triclinium perduxit, menſaq; poſita omne genus edulium ſolidorum, & illibata fercula iuſſit apponi. At ego quãquã iam bellule ſuffracinatus, gratiorem cõmendatioreq; me tum ei facere cupiens, eſuriẽter exhibitas eſcas appetebã. Nam & quid potiſſimum

¶ LIBEralibus cœnis. Largioribus & homine libero dignis. ¶ Affatim. Large. abunde:copioſe:aduerbiũ eſt: quod auctore Gellio prima acuta pronunciatur:iungitur cum genitiuo:ut affatim lignorum eſt apud Liuiũ: & apud Plautum:aliorum eſt affatim q faciant. ¶ Obeſa pinguitie. Pingui pinguitudine:pingue: piguedo:pinguitudo:pinguities:in eodem ſignificatu indifferenter a doctis uſurpanť. errorẽ ſeruianũ euidenter refellimus in notis Seruii tradẽtis:neq; pinguedinẽ:neq; piguitudinem eẽ latina uocabula. de obeſo iã diximꝰ:qđ Neuius ꝑ gracilento poſuit:cũ in uſu quotidiano ſit pro uberi & pingui. dicitur. n. obeſus:quaſi ob edendum pinguis factus. ¶ Aruina ſucculenta. Succoſa pinguedine: aruina eſt pinguitudo:& proprie eſt id durum pingue: qđ eſt inter cutem & uiſcus:ut ex auctoritate Suetonii docet Seruius enarrans illud Maronianum. Aruina pigui ſubigunt in cote ſecures. arbilla a priſcis dicta eſt aruina:ideſt pinguedo corporis. apud Liuium memoratur Cornelius cognomento aruina. opinor credo a corporis ſucculenta pinguitudine. Lucia. de hoc ſcribẽs inqt. σῶμα καλὸν ἐγεγόνει καὶ τὸ δέρμα ἐπανθοῦν τῇ τριχὶ ἀπέστιλβον:ideſt corpus pulchrum mihi factum, eſt corium florenti pilo relucens. ¶ Vaſtitate tergoris. obeſitate dorſi. Lucianus. μέγαν με καὶ πίονα ὁρῶντες:ideſt magnum me: pinguemq; cernẽtes. ¶ Molliueram. Molle:leuigatum: lucidum reddideram:qualis fieri ſolet ex pinguitudine. ¶ Fœnum. Lucianus dixit ordea. hoc eſt τὰς κριθὰς εἶναι. ¶ Velut balnea perituri. Et græco ὡς εἰς τὸ βαλανεῖον ἀπιόντες: hora autem balnei erat pomerediana. ¶ Per cauernam. Lucianus προσβάλοντες ὀπῇ τινι τὰ ὄμματα τῆς θύρας: ideſt apponentes oculos ad hoſti: cauernam:græce ὀπὴ dicitur cauerna. Vnde opobalſamum dici autumat Egeſippus in quarto:quoniam per ὀπὰς ideſt cauernas diſtillat paulatim humor balſami inciſis uirgultis:nam & Plin. quoq; refert incidi uitro lapide oſſeis ue cultellis ramos balſami:ſuccumq; e plaga manantem colligi lanis:quem opobalſamum uocant. proinde uel a cauerna quæ græce ὀπὴ uel a ſucco qui ὀπὸς dicitur: opobalſami nomen deductum eſt. ¶ Hebetis iumenti. Tardi aſini. ¶ Liberalis cachinus. Solutior riſus. Eſt autem cachinus uerbũ ẽm Onomatopoeiam fictũ a ſono riſus. Quod & Porphirio interpres Oratianus tradit. ¶ Cognito. Cu cognouiſſet:quã ob rem tam effuſe rideret. ¶ Aduſq; inteſtinoꝝ dolorẽ. Expſſit rem naturalẽ:& pene quotidianã:ut. ſ. hoi ex nimio riſu:liberaliorīq; cachino doleãt inteſtina:cogaturq; impoſitis ad ſiniſtrũ latꝰ manibus coercere exultantẽ dolorẽ:&. n. lyen qui & ſplen dr domiciliũ riſus eſt in ſiniſtro latere: & (ut auctor eſt Plinius nõ)intemperantia ioci & riſus conſtat lyenis magnitudine, hinc illud Perſianũ:ſed ſum petulanti ſplene cachinno:ſunt qui putent exempto lyene adimi ſimul & riſum:in eodem eſt peculiare curſus impedimentũ:qobrẽ inuriẽ curſoribus laborãtibus. ¶ Corã arbitrať. Præſens ſpectat:nã(ut ingt plautinus miles)pluris eſt oculatꝰ teſtis unus q̃ auriti decẽ. ¶ Renidentis. Mõ arridentis, alias ſplendẽtis. ¶ Gaudio pſentium. Cum præſentes gaudibundos uiderem:ob id ipſum alacrius:ſecuriuſq; humanas dapes eſitabam. ¶ Duci me iuſſit. Lucia. κελεύει με εἴσω ἀχθῆναι εἰς τὸ ἐκείνου συμπόσιον καὶ τράπεζαν παρατεθῆναι. i. iubet me duci in conuiuiũ, & menſam apponi. ¶ Illibata. Signat neq; ſemeſa edulia:neq; reliqas ciboꝝ ſibi appoſita fuiſſe:ſed fercula itegra:itacta:iguſtata:qlia. ſ. ipſi dño apponunť. ¶ Bellule ſuffra. Bñ fartus ac diſtentus largitate eſcarũ belliſſimaꝝ. Sic. n. Terẽ. ex pſona ſerui:unũquodq; quod qdem erit belliſſimũ carpã:quod exponẽs Donatus ꝑprie belliſſimũ dici ait:unde & hmõi ad irritandã gulã cibi bellaria dñr:bellule autem diminutiuũ aduerbiũ eſt a bene:qđ facit belle & bellule. ¶ Eſurienter. Famelice:auide:aduerbium eſt, ab eſurio:ut a ſitio ſitienter.

Affatim
Pinguities
Obeſus
Aruina
Opobalſamum
Lyen
Splen domicilium riſus
Belliſſimũ
Bellaria
Bellule

abhorreret asinus excogitãtes scrupulose, ad explorandũ mansuetudinẽ id offerebant mihi, carnes lasere ifectas, altilia pipe ispersa, pisces exotico iure pfusos. Interim conuiuiũ summo risu personabat. Quidam deniq; præsens scurrula, date iquit sodali huic quippiam mei, quod dictum dominus secutus. Nõ adeo respõdit absurde locutus es furcifer, ualde.n. fieri potest, ut contubernalis noster poculum quoq;

Cuiq; animanti sua uoluptas / agelast⁹ semel risit / Laser

¶ Abhorreret asinus. Cuiq; animanti (ut docet Aristoteles in.x. ethicorum) est propria uoluptas & sua: quod intuenti faci le liquet: uidimus enim aliam esse uoluptatem equi: aliam asini: aliam hois: proinde scite inquit Heraclitus. ὄνους σύρματα ἀνελέσθαι μᾶλλον ἢ χρυσόν ἥδιον γὰρ χρυσοῦ τροφὴ ὄνοις. idest asinos magis fœnũ optare q̃ aurum: & asinis pabulum esse auro dulcius. Verum huic nostro asino non fœnum & ordeaceum pabulum tam cordi erat: q̃ humanæ dapes: & ganeata cibaria: quibus naturaliter abhorret palatum asininum. Crassum illum, qui agelastus est cognominatus ob frontem seuerio rem, & mores austeriores risisse semel in uita Lucil. ait: cum asinum uidisset carduos comedentem: de quo dctũ est festiuiter: similem habent labra lactucam. ¶ Lasere infectas.

Silphion / Laseratus pullus

Precioso succo conditas. laserpitiũ uirgultum est clarissimum: quod græci silphion uocant: in cyneraica prouincia repertũ: hinc Catullus cyrenas laserpiciferas cognominat: huius succum uocant laser magnificũ: in usu ciborũ: medicamentisq; & ad pondus argẽti denarii pẽsum: de quo multa Plinius noster uolumine undeuigesimo, apud auctores græciæ euidentissimos inuenitur Cæsarem dictatorem initio belli ciuilis inter aurum: argentumq; protulisse ex ærario Laserpitii pondo.c.x. est radice multa: crassaq; caule ferulaceo. quo homines uescebant̃ decocto asso: elyxoq;: laser hoc est succus duobus modis capiebatur radice & caule. Vnde indita nomina rhizias: atq; caulias. Laseris in condituris meminit frequenter Apicius: a quo pullus laseratus dr̃ lasere perfusus: ideq;

Laseratum / Opus cyrenaicus

laseratum absolute appellat obsonii genus: quo laser cyneraicum: cum acero & liquamine dissoluendum esse præcipit. In de laserpitiatum acetum dictum: quo quidam lentem respergunt cã diuturnitatis. Palladius in tertio laser appellat opõ cyrenaicum: quasi succum laserpitii a cyrenaica prouincia dictum: & ita sane græci uocant. noster Plinius in.xxii. dixit laser esse inter eximia naturæ dona numeratum: quod pluribus compositionibus inseritur: concoctioni plurimum conferre senibus fœminis traditur: hyeme q̃ æstate utilius. ab ægritudine recreationi efficax in cibo: laserpitii meminit & Plautus in pseudulo his uerbis: eo laserpitii libram pondo diluunt. de lasere mentio quoq; est apud Columellam: qui id a græcis silphion uocari tradit. ¶ Altilia. Hoc nomine significantur quæcunq; in saginario alimus: causa pinguitudinis: ab alendo dicta: est autem saginarium locus saginæ accommodatus: lege Cai Fannii sumptuaria interdictum est: ne quid uolucrũ proponeretur præter unam gallinam. quæ non esset altilis: ut refert Plinius in.x. qui altilem gallinam uocat: quã Tertullianus saginatam. cochleas altiles instruxisse ganeam testantur auctores. altilem sanguinem: ut altilia dixit Macrobius: nõ qui alitur: sed qui alit: quasi alentem corpora. Seneca in epistolis moralibus carpit in famulitio lautorum haberi seruum: ad hoc tantum: ut altilia decenter secet: & ut circunferens eruditam manum preciosas aues in frusta excutiat: altile non solum pingue ab alendo, uerum etiam pro opulento dixit antiquitas: sicut a Plauto dicitur dos altilis & opima: pipere autem inspergi esculenta præfecti popinæ: ganeæq; docuerunt: placet autem piper in obsoniis sola amaritudine: quæ & in indos petitur. Quis ille: ut Plinii uerbis utar: qui primus cibis experiri uoluit: aut cui in appetenda auiditate esurire non fuit satius? genera piperis plura longum: candidum: nigrum & rotundum: facillime adulteratur piper longum alexandrino, sinapi piper appositum cuti forinsecus exulcerat: deuoratum uero nullam uentri infert lęsionem: inter hortensia est herba reddens piperis saporem: ob id; piperiditis nomine accepto: quam & siliquastrum uocant: piper rotundum & longum urinam mouet: uerum: ut inquit Aristoteles in problematis encycliis: piper uesicam quidem soluet si large sumatur: sed si parce aluum: e diuerso: scamonea large sumpta aluum soluet modice uesicam: uina fiunt pipere & melle addito: quæ alii condita: alii piperata appellant: nostri municipes inter embammata & liquamina sciti saporis: habent id quod piperatum uulgo uocant, compositum ex sapa & melle: atque aromatibus: una dicoctis. ¶ Exotico iure perfusos. peregrino liquamine madentes: in usu mortalium primo assa, secundo elyxa: tertio iurulenta fuerunt: ut docet. M. Varro: assum dictum q; ab igni assudescit: suadando enim assum distillat calore: quidam assum dici ex eo interpretantur, q; sine pigmento saporis alieni in obsoniis inferebatur: assum enim solum ueteres dixere: unde & assa uox nominat̃ ore prolata: non admixtis aliis musicis uocibus. M. Cato refert meles esse bipartitum: unum quod est in assa uoce, alterum quod uocant organicon. Elyxum uero nuncupamus quod ex aqua decoctum est: nam lyxam aquam ueteres dixerunt: unde & lyxę dicti ministri militares, qui aquam ad tentoriam solent ferre: iurulentum hanc a iure dici nomine ipso significatur: quod & iussulentum appellari posse, testis est Lucius noster, qui in apologia scripsit hæc, ostendit qualiter assus aut iussulentus piscis optime sapiat. Iuuenalis iurulenta Periphrasticos denotat illo uersu. Et eodem iure natantes mergere ficedulas didicit nebulone parente: res iurulenta magis alit q̃ assa: omnia iurulenta aliena sunt stomacho: ut memorat Cor. Cel. in.ii. qui iurulentum quodq; facile intus corrumpi tradit: a quo id quoque scribit q; calefaciunt: piper: sal: caro omnis iurulenta: quod ex iure decoctum est: ut inquit Var. iucundum magis est conditione succi iura apitii: & paxamii: inter irritamenta gulę, & instrumenta luxuriæ: popinarumq; delitias numerat diuus Hieronymus lib.i. contra Iouinianum: ius autem & cum ptorium sit & coquinum: hinc amphibolon illud exit a. M. Tullio: ego quoq; iure faueo: & illud ius uerrinũ nequam a. M. Varro. in.iii. de re rustica decenter dictum: sic hosce pisces nemo coquus in ius uocare audet: græce ζωμὸς dicitur ius: unde & ζωμοποιὸς dictus coquus: nomine autẽ iuris exotici. i externi, uidetur significari liquamen gari & olei: sic enim scribit Lucianus ζωμοὺς ἰχθῦς μὲν γάρῳ καὶ ἐλαίῳ τεταμένους: idest iura pisces garo: oleoq; perfusos: oxygarum quoq; inter liquamina celeberrimum est: ex aceto: garoq; commixtum. Plautus, male ercle ait: cum una multa iura confundit coquus: de iure nigro lacedęmoniorum: quod illi uocant ζωμὸν μέλαν copiose scripsi in commentariis tusculanarum: quod cũ oli Diony. gustasset, aspnatusq; eẽt: tũ coquũ scite dixisse fert̃, minie mirũ si Diony. illo iure delectatus nõ esset: condiméta .n. defuisse: & cũ ille q̃sisset q. tũ coqu⁹ labor: inqt: in uenatu: sudor: cursus ab eurota: fames: sitis: his. n. codimẽtis lacedæmoniorũ epulæ cõdiunt̃. ¶ Scurrula. Diminutiuũ scurræ ẽ scurrula: græci βωμολόχους uocãt: q a nr̃is scurrę dñr: de qbus multa Suidas, est aũt scurra a seqndo dcũs: hinc scurrilitas & scurriles ioci & scurrilis: q̃ aliena sũt psonę oratoris: ut. M. T. & Qui. docẽt: antiq; planos dixere scurras: q̃si seductores: q̃ dictiõe. M. T. Gel. Ora. Laberius usitati sunt. ¶ Risu pso. Græce. τὸ δὲ συμπόσιον ἐκλόνει τοτῷ γέλωτι. ¶ Sodali. Asino quem merito sodalẽ uocat, q a simul esitantem: nã sodales ex eo dicti: q; cũ una sederẽt & eẽnt. i. uescerent̃: græce. συσσίτος dr̃ de sodalitatib⁹: & sodalitiis: q̃ græci συσσίτια uocãt: affatim scripsimus in Trãquilli cõmentariis. Sodalitii crimẽ in lege ambitus fuisse plectibile docet. M. T. in oratiõe pro Plancio. ¶ Contubernalis. Modo sodalis: modo cõtubernalis elegãter & scite asinus ex domini mensa uescens appellatur.

Altilia / Saginariũ / Altilius sanguis / Dos altilis / Piper / Piperiditis / Piper mouet urinã / Scamonea aluum / Piperatum / Assum / Assa uox / Elyxum / Iurulẽtum / Oxygarum / Ius nigrum laconicum / Scitum coq / Scurra / Planus / Sodalis

¶ Mulsi.

¶MVLsi. Potio gnosa ẽ ex uino: melleq; cõfecta: de quo sũt scriptoꝝ oium plena uolumina: sp mulsũ ex uetere uino utilissimũ: facillimeq; cũ melle corpat: ex austero fcm nõ iplet stomachũ: aluũ mollit frigido potu, calido sistit: corpa auget: multi senectã lõgã mulsi tm nutricatu tollerauere: neq; ullo alio cibo celebri Polliõis Romuli exẽplo: quẽ c. annũ excedẽtẽ cũ Diuꝰ Augustꝰ hospes iterrogaret: q̃ nã rõne maxie uigorẽ illũ ani: corpisq; custodisset: ille rñdit itus mulso: foris oleo: dicimꝰ & p adiectiuũ lac mulsũ: acetũ mulsũ: qđ melle cõcinnatũ est: aceti mulsi crebra mẽtio apud Pli. hinc ꝓmulsis obsonii genus: de quo. M. T. ꝓmulside nõ me cõficies: hinc ꝓmulsidaria uasa dcã mulso: ꝓmulsidiq; accõmodata: iuriscõ. innuere

Mullum

Acetũ mulsum

mulsi libenter appetat, & heus ait puer lautum diligenter ecce illum aureum cantharum mulso contempera, & affer parasito meo, simul ꝙ ei præbiberim cõmoneto, ingẽs exin oborta est epulonũ expectatio, nec ulla tñ ego ratione conterritus ociose, ac satis generaliter contorta in modũ linguæ extrema labia, grandissimũ illũ calicem uno haustu perhausi, & clamor exurgit cõsona uoce cũctoꝝ salute me ꝓsequentiũ, magno deniq; delibutꝰ gaudio dñs, uocatis seruis suis, emptoribus meis iubet q̃druplũ restitui ꝑcium, meq; cuidam accepissimoliberto suo & satis peculiato, magna ꝑfatus diligẽntia tradidit, qui me satis humane, satisq; comiter nutriebat, & quo se patrono cõmẽdationem faceret studiosissime uoluptates eiꝰ p meas argutias istruebat, & primum ne qdẽ mẽsam accumbere suffixo cubito, dein adulctari, & ẽt saltare sublatis prioribꝰ pedibꝰ ꝑdocuit, qđ ꝙ esset apprie mirabile uerbis nutũ cómodare, ut qđ nollẽ

ur ꝓmulsidaria fuisse uasa: nõ tã ad cõtinẽdũ: q̃ ad sustinẽdũ. Vlpianꝰ auct. ẽ mulsũ appellõne uini nõ cõtineri: græce. μελίκρατος. ¶ Hemus. Lego heus: ut fiat sensus illustrior: sitq; aduerbium uocãdi. ¶ Parasito meo. Scite asinũ parasitũ suũ appellat, q in cõuiuio obibat munia parasitica: sũt auct. q parasitos Apollinis Mimos appellãt: qđ & epigrãmatista sentire ur: q ex ꝑsona latini histriõis sic ingt. Et me laurigeri parasitũ dicite phœbi. A Pli. iter uolucres asio siue otus auis pasita dcã ẽ, cum sit imitatrix & quodã gñe saltatrix: ꝓprie pasitus dr q cibi cã ridicula & dicit & fac: uiuitq; ad alienũ nutũ: uñ & nomẽ a pasito parasitatio dcã: & suppasitari plautinũ uerbũ est: qđ sigñat subseruir: & subassentari: qđ ꝓprie offm est parasitoꝝ: q i comœdiis edaces describunt: quoꝝ deus uẽter ẽ: quoꝝ uoratrinã & mores & dcã ridicularia: unus oium scitissime Plau. expssit. Lucia. libellũ cõdidit festiuissimũ de pasito: ubi docet artẽ eẽ pasiticã: eãq; iucũdissimã: cuiꝰ finis sit ευδαιμονια. i. fœlicitas, ꝓsci parasitos dixere. δειπνομαχ q̃si cõuiuas: idẽ Luci. refert Patroclũ fuisse Achillis pasitũ, & merionẽ Idomenei: quos Hom. uocat θεράποντας: q̃si cultores & ministros: parasitꝰ & rex sũt relatiua: ut. n. libertꝰ pñoni: sic parasitꝰ regis & e cõtrario: ut pñonus liberti: sic rex dr parasiti, parasitus (ut docet Suidas) aliis quoq; noibꝰ græce uocat. κολακ στραπεζολοιχος κρεαστρατειος βελενοπωλης: ex qbꝰ illud ẽ scitissimũ τραπεζολοιχος: q̃si mensaꝝ liguritor: sũt. n. parasiti assedæ mensaꝝ lautiaꝝ: & q̃si mures sp edũt alienũ cibũ: cœnipetæ: prãdipetæ: flagricibæ. ¶ Præbiberim. Præbiberẽ ẽ qđ grȩco uerbo dr προπίνειν, siqdẽ ex ritu cõuiuali solet archiposia uel dñs cõuiuii añ bibere: & mox alii subsequunt: q̃si ille describat cõuiuis bibẽdi legẽ. Dido Virgilia. cũ ꝑbibisset: & sũmo tenus ore poculũ attigisset. Tũ Bitiæ dedit icrepitãs ille ipiger hausit Spumãtẽ paterã: & pleno se ꝓluit auro: Phormio tñ Teren. ex ꝓcacitate parasitica (ingt) ꝓor bibas, ꝓor decumbas. Curgulio Plautinus: ꝓpino ingt militi magnũ poculũ ille ebibit. ¶ Epulonũ. Cõuiuaꝝ: q sint epulones suo loco docuimus. ¶ Genialr. Voluptarie: de genio & genialibꝰ supra satis ac sup. ¶ Cõtorta la. Septimꝰ casus ẽ: numeri singularis: nã fœminino gñe labia declinat: itidẽ in illo uersu uetusto: aia ægra & saucia cucurrit ad labia mihi. Donatus ita distinguit: ut labra sint supiora: labia iferiora: labiæ ꝓprie asinoꝝ dicant: ueꝝ hæc idiscriminatim usurpant. ¶ Perhausi. Ebibi. ¶ Salute me prose. Ex more cõuiuali dcm, quo salutẽ & icolumitatẽ ꝑcari solemus potoribꝰ: q uno potu plurimũ hauserũt. ¶ Delibutus gau. ꝑfusus, ad aium trãstulit, qđ est corporis: nã ꝓpe ꝑfusus: delibutus (auct. Donato) unctus dr: uñ delibutũ unguẽto sæpissime dici leges apud eruditos. Terẽ. in phormione: satin est si te delibutũ gaudio reddo. ¶ Emptoribꝰ meis. Pistore. s. & coquo. ¶ Quadruplũ ꝑciũ. plus hic nr dixit q̃ Lucia, q ait dñm αλλο τοσουτον. i. alteꝝ tm q̃tum erat ꝑciũ emptoris iussisse ꝑsolui emptoribꝰ asini. ¶ Peculiato. Signate locutus: nã peculium ꝓprie ꝑuoꝝ, uñ & peculiatos dicimus ꝑuos hñtes peculiũ epulentũ: quos Plau. peculiosos appellat: sic. n. scribit in rudente: peculiosũ eẽ decet seruũ & probum: quẽ hero ꝑsente ꝑtercat oratio: peculiũ quoq; dicimus patrimonium filii familias: ut docent iurisconsulti: & annotauimus apud Tranqllum, Lucia. παρέδωκε απελευθερωτινι εαυτου νεωι. i. tradidit me cuidam iuueni liberto suo. ¶ Paterno. corrige patrono. ¶ Accepissimo liberto. idonei auctores tradunt libertos fuisse interdũ tam gratiosos: tãq; fauorabiles: ut dñi, pñoniq; fierent: ut reꝝ potirent: ut ornamentis ꝑtoriis insignirent: tales fuerũt sub Claudio Pallas: Callistus: Narcissus. quoꝝ impio Claudius obseq̃bat: q in liberto statio gratioso nimis male audiebat: ueꝝ ut scẽ & salubriter ꝑcipit. M. T. in epłis ad. v. fratrẽ: seruos & libertos regere dẽmus: spẽs gratiosi liberti dignitatẽ hẽre nullã põt: libertus sit qdem acceptus, dilectusq; pñono: ita tñ ut se libertũ nõ dñm esse meminerit. ¶ Suffixo cubito. Apud græcos in deliciis fuerũt κυνάρια μελιτεῖα. i. catuli melitei: ab insula melite ita nũcupati: quales erudiũtur in oẽs motus saltatorios: iãq; ex hac re aucupii genꝰ q̃si quoddã & lucri factũ est: ut circũforanei nebulones nõ solũ canes, sed & equos & ursos ita bellule erudiant: & oẽs motus & staticulos edoceant: ut spectatores uisendi studio spectatũ cateruatim eant: nũmo ꝑsoluto. Cæsarẽ ferũt cũ ꝑegrinos quosdã romȩ uidisset canũ & simiaꝝ catullos circũferentes: eorũq; docilitati & saltationibus laudibundis deditos iterrogasse: nunqd apud illos mulieres filios parerent: quo dicto sapiẽter arguit illos: qui eam indulgentiã: quæ maxime debet hoibus: in bestias ipenderent: Heliogabalus impator (teste Lãpridio) habuit leones & leopardos exarmatos in deliciis: quos edoctos ꝑmansuetarios subito ad secundã & tertiã mẽsam iubebat accũbere: ignorãtibus cunctis ꝙ exarmati eẽnt: ad pauorẽ & ridiculũ excitandum: dñr aũt a Lãpridio leones exarmati mãsuefacti: & cicures: q̃si armis feritatis exuti: mãsuetarii uero sũt domitores beluaꝝ: q cicurãt. i. mãsuefaciũt feras. Firmicus maternus: in. vii. oriẽte septẽtrione erũt mãsuetarii feraꝝ. i. q ursos uel tauros deposita ferocitate humanis cõuersatiõibꝰ socient. Augusti. lib. i. de libero arbitrio: ridiculũ est (inqt) sapiẽtes uocare istos: quos uulgo mãsuetarios nũcupãt: hoc ex Lucia. aduerbiũ. πρῶτα μὲν κατακλίνεσθαι με ἐπικλινῆ ὡς περ οἱ ἄνθρωποι ... ideo aũt suffixo cubito dixit se accubuisse: ut. s. expmeret conuiuaꝝ morẽ: qui ubi sarti sũt: ciboq; distenti cõsueuerũt in cubitũ se reponere. Ora. Languidus in cubitũ iã se cõuiua reponit: idẽ alibi quoq; igt: & cubito remanẽte ꝑsso: de illo qui cubito suffixo mentũ fulciebat: ut moris ẽ: dixit festiuissime Pla. ecce. n. ȩdificat: colũnã mẽto suffulsit suo. ¶ Verbis nutũ cõmodare. Græce dixit Luci. κατανεύειν καὶ ἀνανεύειν πρὸς ἃς φωνάς. i. ãnuere & renuere: ad uerba docuit.

Promulsis

Promulsidaria

Parasitus

Parasitari

Ars Parasitica,

Patroclus Achillis parasitus

Parasitꝰ regis

Præbibere

Propinare

Delibutus gaudio

Peculiatus peculio, sus

Liberti ꝑtẽtissimi

Catuli melitei

Dictum cȩsaris

Exarmati leones

Mansuetarii

In cubitũ reclinat

relato, quod uellē reiecto capite monstrarem, sitiēsq; pocillatore respecto ciliis alterna conniuens bibere flagitarem, atq; hæc omnia pfacile obediebam, quæ nullo ēt monstrante.s. facerem. sed uerebar, ne si forte siue magistro, humano ritu hoc ederem, pleriq; rati seuum præsagium portendere, uelut monstrum ostētumq; me obtrūcatum, uulturiis optimū pabulum redderent. Iāq; rumor publice crebruerat, quo conspectum, atq; famigerabilem meis miris artibus effeceram dominum. Hic est qui sodalem conuiuāq; possidet luctantem asinum, saltantem asinum, uoces humanas intelligentem, sensum nutibus exprimentem. Sed prius est, ut uobis, quod initio facere debueram, uel nunc saltem referam, quis iste, uel unde fuerit Thyasus, hoc enim nomine meus nuncupabat dominus, oriūdus patria coritho, quod caput ē totius achaiæ prouinciæ, ut eius prosapia, atq; dignitas postulabat. gradatim permēsis honoribus qnquēnali magistratui fuerat destinatus, & ut splendori capescēdorg rnderet fasciū, munus gladiatoriū

¶ Relato. Quando aliquid renuimus & nolumus: id relato hoc est retro lato: & in diuersa reducto capite sigñamus: qñ
uero qppiam annuimus & uolumus: id capite in anteriorem ptem piecto ostendimus: hæc cum ab asino fieret mira uide
bant: cum asinus naturaliter sit brutus & tardus: unde puerbium inoleuit ονος λυρας: idest asinus ad lyram. ¶ Pocillatore.
Poculorg ministratore & pincerna, quē græci uocant οινοχοον. ¶ Ciliis cōniuens. Nō dextrū. nō sinistrum supcilium mo
Cōniuere uens, & oculis qsi innuens pincernæ: cōniuere est oculos claudere, de his q conniuent scri. Plin. xi. inde trāslatum uerbū ad
alia quoq; est: ut dicamus dii conniuent in delictis mortalium, qñ. i. nō puniunt, & qsi oculis clausis sese nō uidere dissimu
lant. Cæsar dictator in peccatis militaribus cōniuebat:
hic cōniuens refert ad nutū, quo pocillator ab asino ad
monebat: ut præbendæ potiōis. Lucia. τοις οφθαλμοισον
οινοχοον κινισας. i. oculis pincernam commonens. ¶ Ve
lut monstrū obtruncatū. Apud historicos legimus quē
admodū pdigiosi fœtus in mare proiiciebant: ex aru
spicum rnso. Liuius li. xxvii. id uero aruspices ex ethru
ria acciti fœtū: ac turpe prodigiū dixere extorrem agro
Romano: pcul terrę contactu alto immergendū uiuū:
in arcaz condidere: puectūq; in mare piecerunt. pleriq;
asinum dicebant tanquā pdigiosum: ex eo q ritus hu
manos effingeret esse morte mulctandū, & uolucribus
Famigerabilis pro pabulo tradendū. ¶ Famigerabilem. Illustrem ac
fama celebratum: & ut græci dicunt epiphanē, sic olim
Epiphāes Anthiochus cognominatus est epiphanes: hoc est pclarus.
Saltare rus. cuius meminit Iosephus li. x. antiquitatū. ¶ Saltātē
Ludus asinum. Tripudia agentem: & motibus corporis gesti
Saltatorius culantem. hoc enim proprie saltare significat: unde sal
tatores & saltatrices dicūtur: qui quæue in tripudiis sta
ticulisq; dandis sunt elegantiores, hinc ludum quoq; sal
tatorium nominat: in quo saltare docentur. Macrobius
in tertio saturnalium. Filii senatorum in ludum saltato
torium commeabant: & illic crotala gestātes saltare di
scebāt. M. Cato. spaciatorē & fesceniū uocat Ceciliū se
natorem: ex eo qd elegantius saltaret, & staticulos daret
Staticuli q deceret uirg pbū. Sunt aūt staticuli motus ex arte sal
tatoria: & gesticuli in qbus ad numeros: modulosq; mu
sicos cōsistunt. M. T. in oratiōe pro Murena: docet ap
Saltator pellationē saltatoris eē maledictū: ex triuio aut ex scur
pbrosum rarg conuitio: nemo inqt fere saltat sobrius: nisi forte in
nomen sanit, itēpestiui cōuiuii amœni loci multarg deliciarg comes est extrema saltatio, idē in oratiōe p Deiotaro: saltatoris nom
pbrosum esse sigñat: primi iones saltationē mollē & membrorg gestibus infractā iuenerūt, quā carpit Ora. in Roma. uir
ginibus: sic scribens Motus doceri gaudet ionicos matura uirgo, & fingitartubus. Pla. ii. de legibus uolumine auctor est:
unūquodq; animal natura saltare cōsueuisse: hoiem uero cum muneri sensum acceperit saltationē peperisse. Qd aūt res
noua sit & mira uidere asinum saltantē qs nescit? cū nullum aial minus aptū sit saltatiōibus: cū asini peculiaris sit νωθροτης
. i. tarditas, unde prouerbium natum ονος προς αυλον. i. asinus ad tibiam: & illud. ονος τα ωτα κινων. i. asinus aures mouens: dr
de hominibus brutis & insensatis: quoniā ut græci dicunt τοξων ευνοχελης: animal est tardum. ¶ Nutibus experimentem.
sicut mutis hominibus nutus sunt: & membrorg gesticulatiōis pro uerbis ad sensum exprimēdum: ita in asino nro nutus
Thyasus corporis & motus sensum exprimebant: uerborumq; uicem implebant. ¶ Vel unum. Corrige uel unde. ¶ Thyasus. Hic
nomen proprium est: cum alias thyasus saltationē, tripudiūq; significet. Quod ex Virgilio carmine satis notum. Daphnys
thyasus inducere baccho: thyasos, ut græci tradūt & docet Suidas: est ιερος. i. sacer chorus απο του θειν οεσι τρεχιν quod signifi
cat currere. θιασωται dñr saltatores: & proprie in sacris bacchi, dr & thyasus multitudo cōgregata. ¶ Caput achaiæ. M. T.
corinthum totius græciæ lumen appellat: de quo Lucius florus hæc, carthaginis ruinā statim corinthos excepit, achaiæ ca
Corinthus put: græcie decus: iter duo maria ioniū & Aegeū: qsi spectaculo exposita. Luci. mumius corinthū diripuit, deinde tuba p
deleta cinente deleuit: uñ achaici cognomē inuenit: de ære corinthio: qd est pciosissimū: candelabrisq; corinthiis non parg multa
Plin. in. xxxiiii. ueteres Romani (teste. M. T. in oratione contra Rullum) tres solū urbes in terris oībus metuei ūt Cartha
ginē: Corinthū: & Capuā: tanq possent imperii grauitatē ac nomē sustinere: itaq; deletæ sunt oēs: corinthii uestigium uix re
lictum: q erat posita in angustiis, atq; faucibus græciæ, uñ non cōtumeliosius q ueri? Philippus macedoniæ rex corinthū
Cōpedes in achaia, chalcidē in euboiia cōpedes gręciæ appellare solebat, de corintho & acrocorintho. i. corinthi arce: ubi pyrene fōs
gręciæ uisebat, pconio poetarg celeberrimus scribit copiosissime Strabo uolumine. viii. alio noie ephyre dicta: uñ ephyrea æra:
Pyrene poetis cantatissima, achaiæ uero puinciæ nomē ab isthmo icipit: ut docet Plin. in. iiii. añ egialos uocabat: pp urbes in littore
Ephyre p ordinē dispositas: græce. n. αιγιαλος dr littus. ¶ Gradatim pmensis honoribus. Idest cū oēs honores & magrãtus per gra
Egialos dus: & ordines esset cōsequutus. Apud Romanos gradus honorg sunt qstura: edilitas: ptura, & cōsulatus, auct. est Liuius Ti
Gradus tum flaminiū nō gradatim petiisse cōsulatū: sed ex qstura transcensis mediis honoribus: edilitate. s. atq; ptura cōtinuasse.
honorum summa imis de gradibus ecclesiæ sacerdotibus scri. Hieronymus: & in decretis canoñ. di. xlviii. scriptum legimus, ordina
Neophites te ad ordines ascendendū esse: nā casum appetit, qui ad summi loci fastigia postpositis gradibus per abruta quærit ascen
Fasces. sum: iōq; salubriter prohibent neophyti in epos ordinari: neophytos aūt ecclesiastici scriptores appellāt nouicios in reli
Nugæ gione: quasi nouellas in ecclesia plātas. ¶ Capescendorg fascium. Nomine fasciū dignitas magistratus & honos sigñatur:
Acursianæ ut apud Proptium abunde explicauimus: super eo uersu Cinthia nō curat fasces nō curat honores: Cōsuli erāt. xii. fasces:
Proconsuli sex: quod & Vlpianus docet: scribēs pconsules non amplius q sex fascibus uti. Acursius inscitissime: ut multa
exponit, sex fascibus pro sex mensibus: tanq pcōsulatus eēt semestris magrãtus: quod q ridiculū sit oēs bñ literati itelli
gunt: quibus magistra lectione compertū est: proconsulare imperium fuisse annuum: quod interdum in secundum & ter
tium annum prorogabatur: sicut proconsulatus asię quinto Ciceroni est prorogatus.

¶ Triduanis

¶ TRIduanis spectaculis. Vt p triduum exhiberet̃ p̃bereturq;. Primus iunius Brutus munus gladiatoriũ in honorẽ defuncti patris edidit: Liuio & Valerio auctoribus: pingi autẽ cœpta sunt gladiatoria munera: atq; in publico exponi a Caio terentio lucano: qui (ut refert Plin.) auo suo: a quo adoptatus fuerat. xxx. paria in foro p triduũ dedit: tabulãq; pictã in nemore Dianæ posuit. ¶ Nobilissimas feras. Mos fuit munerarioꝝ (sic.n. appellant̃ editores spectaculorũ) ut feras ferarũq; cõfectores exhiberẽt in ludis. Legimus Põpeiũ exhibuisse elephãtos uiginti: qui in circo depugnauere: getulis ex aduerso iaculãtibus. Idẽ: nec non & Sylla pugnã leonũ iubatoꝝ dedere in spectaculis: p̃terea solebant principes romani feras nouitate formaq; mõstrabiles populo romão ostẽdere: sic olim Augustus tigrim mansuefactam ostẽdit in cauea: sic & põpeiani ludi ostẽderũt chaum mactilis isignem: & cephos pedibus humanis spectabiles. ¶ Famosos gladiatores. Inter gladiatores famosos numerãtur Bithus & Bacchius: qui cum multos interemissent: cõmissi inter se mutuis uulneribus cõciderunt: unde prouerbiale illud factũ est: cũ Bitho Bacchius: quando pares inter se depugnant. celebratus quoq; est Pacideianus ille gladiator: qui apud Luciliũ ait: occidã illũ equidẽ & uincã: si id q̃ritis inq̃t usq; adeo studeo: atq; odio illius efferor ira. eiusdẽ meminit Oratius in sermonibus: Aut Pacideiani cõtentio polite mirer. in. xvii. parte uirginis nascet̃ gladiator: publicis uoluptatib⁹ deputat⁹: ut tradit Firmicus m̃nus: obiter annotãdũ q̃d inter genera gladiatoꝝ sunt & andabatæ: qui oculis clausis digladiant̃: quoꝝ meminit Hiero. & a. M. T. scriptũ est in ep̃lis ad Trebatium: quẽ antea ne Andabatã q̃dẽ defraudare poteramus. M. Varro ꝯdidit librũ titulo andabataꝝ: sicut indicat Nonius: apud quẽ sæpe aduocat̃. M. Varro i andabatis. ¶ Domuitionẽ. Itio in domũ: & iter in patriã. ¶ Posthabitis. Postpositis: neglectisq;. ¶ Reuelata. Apta. M. Varro auctor est plaustrũ ab eo dici: q̃d ex oĩ p̃te palã est: & q̃ in eo uehunt̃ reuelata p̃lucent: ut lapides: asseres: tignũ. e diuerso arcera: uehiculũ est ex tabulis uiminibusq; contectũ & undiq; munitũ: de quo Au. Gel. hæc: arcera uocabat̃ plaustrũ tectũ undiq; & munitũ: quasi arca q̃dã magna uestimẽtis instrata: q̃ nimis ægri aut senes portari cubantes solebãt. Arceræ meminit lex decemuiralis his uerbis: si morbus æuitasue uitiũ existit: qui in ius uocabit iumentum dato: si nolet arceram ne sternito. ubi æuitas significatur senium & longa ætas. ¶ Consequis. Appendicibus: & quasi sequelis: sic supra: penduli comitatus extrema consequia: a consequendo. n. consequiæ dicuntur: ut ab exequendo exequiæ. ¶ Equis thessalicis. Plinius equos thessalos probat: scribens inuẽtum esse thessalorum ex equis depugnare aduersus tauros: eosq; necare: quod spectaculum primus dedit Romæ Cæsar dictator. Mar. Varro in secundo de re rustica tradit equos bonos & nobiles dici a regionibus: ut in græcia dicuntur (inquit) thessalici equi: a terra apuli: ab rosea roseani. Strabo auctor est: thessaliam pascendis equis esse commodissimam: qui equorum genus arcadicum & argolicum & epidauricum maxime excellere prodidit in octauo. ¶ Iumentis gallicanis. Plautus in aulularia damnans equos gallicos inquit: uilliores fient gallicis canteriis: hic uero laudantur a sobolis generositate: hodie quoq; ex gallia generosi equi bonitate probantur. ¶ Phaleris aureis exornatum. Lucianus: στρώματα πορφυρᾶ ἐπιβαλλόμαι καὶ χαλινοὺς εἰσεδεχόμην ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ πεποικιλμένους. idest purpureis stratis insternebar: & frenos ore continebam: argento & auro uariegatos. phaleras dici ornamenta equorum equitumq;: testes sunt scriptores omnes. Plinius inter dona militaria phaleras numerat: qui scribit in septimo. Sictium dentatum donatum esse phaleris. xxv. idem in. xxxiii. refert olim equestrem ordinem indignatione exardescentem phaleras abiecisse: inde phalerata dicta pro honestis: atq; ornatis: ut exponit Donatus apud Terentium: sic scribentem in phormione: ut phaleratis dictis seducas me & meam ductes gratis. Græci (auctore Suida) uocant φάλαρα προμετωπίδας καὶ κόσμησιν τὴν κατὰ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων. idest frontalia & equorum in frontibus ornamentum. ¶ Fucatis ephippiis. Strata sunt equorum: unde & nomen: hinc equi ephippiati dicuntur ephippiis instrati. Cæsar de moribus sueuorum sic refert: neq; eorum moribus turpius quicquam aut inertius habentur q̃ ephippiis uti: itaq; ad quemuis numerum ephippiatorum equitum quamuis pauci adire audent. Frenos & strata equorum: hoc est ephippia: primi pelethronii inuenerunt: fucata uero accipimus pro depicta: & fuco pigmentorum exornata. ¶ Tapetis. Sic apud Virgilium equi tapetibus insternuntur: ita scribentem Instratos ostro alipedes pictisq; tapetis. dicitur autem tapetum: ut templum. Item hoc tapete: ut hoc sedile: & hic tapes tapetis ex græca declinatione, ὁ τάπης τοῦ τάπητος. ¶ Pictilibus baltheis. Cingula iumentoria nomine baltheorum signare uidetur. A Calphurnio lateralis cingula fœminino genere decenter ponitur pro baltheo: quo latera iumenti ambiuntur. sic enim ait Alternat utreas lateralis cingula bullas. alias balthea militaria sunt cingula: quasi bulata dicta. quibus etiam equi exornantur in pectoralibus. ¶ Tintinnabulis perargutis. Lucianus appellat κώδωνας. quæ Lucius noster tintinnabula. κώδωνες ἐξῆπτο τούτῳ μου μέλος μουσικώτατον ἐμφωνοῦντες. idest tintinnabula appendebantur: canticum ualde musicum resonãtia. Apud Siluium codon accipitur non pro tintinnabulo: sed pro tegumento pelliceo: græce enim κώδιον pellis uillosa est: & ut inquit Suidas προβατοῦ δέρμα carmen Silii ex catalogo subscripsi: Spicula bina gerunt caput his codone ferino stat cautum. perarguta bono epitheto tintinnabula dicuntur: quasi sonora obstreperaq; atq; uocalia: sicut græce ἐμφωνοῦντες κώδωνες. Argutari uerbum uetus est: quod significat loquaciter proloqui. Neuius: totum diem argutatur quasi cicada. ¶ Commissimis. Suauissimis. ¶ Et uectorem. Annotant grammatici uectorem bifariam dici: & eum qui uehit: & eum qui uehitur. hic pro iumento quod uehit positum est. apud iurisconsultos uectores dicuntur hi qui nauigio uehuntur. hic & apud Lucanum inquit Cæsar. sola est hæc causa timori uectorem non nosce suum.

triduanis spectaculis pollicitus, latius munificentiam suam porrigebat, deniq; gloriæ publicæ studio, tunc thessaliam etiam accesserat, nobilissimas feras & famosos inde gladiatores comparaturus. Iãq; ex arbitrio dispositis coemptisq; oĩbus domuitionẽ parabat, sp̃tis luculentis illis suis uehiculis ac posthabitis decoris prædarum carpentis, q̃ p̃tim contecta p̃tim reuelata frustra nouissimis trahebantur consequis, equis etiam thessalicis, & aliis iumẽtis gallicanis, q̃bus generosa soboles perhibet preciosam dignitatem, me phaleris aureis, & fucatus ephippiis & purpureis tapetis, & frenis argenteis, & pictilib⁹ baltheis, & tintinnabulis perargutis exornatum, ipse residens amantissime, nonnunq̃ commissimis affatur sermonibus, atque inter alia pleraq; summe se delectari profitebatur, quod haberet in me simul & conuiuam & uectorem. At ubi partim terrestri, partim maritimo itinere confecto, corinthum accessimus, magnæ ciuium turbæ confluebant, ut mihi uidebatur, non tantum Thyasi dantes honori, quã mei

Marginal notes: Munerarii — Cũ bitho Bacchius — Pacideian⁹ — Andabatæ — Plaustrum unde — Arcera — Aeuitas — Consequiæ — Equi thessalici generosi — Phaleræ — Phalerata dicta — Ephippiati equi — Lateralis cingula — Balthea — Codion — Codon — Argutari — Vector

cõspectus cupiẽtes,nam tanta etiam ibidem de me fama peruaserat,ut non mediocri quæstui præposito illi meo fuerim,qui cum multos uideret nimio fauore,lusus meos spectare gestientes obserata fore, atque singulis eorũ seorsus admissis, stipes acceptãs non paruas summulas diurnas corradere cõsueuerat.Fuit in illo conuenticulo matrona quædam pollens,& opulens, quæ more cæterorũ uisum meum mercata,ac dehinc multiformibus ludicris delectata p ammirationẽ assiduã,paulatim in ammirabilẽ mei cupidinẽ icidit,nec ullã uesanæ libidini medelã capiẽs ad ĩstar asinariæ pasiphaes,cõplexus meos ardenter expectabat,grandi dẽiq; præmio cum altore meo depacta est noctis uni⁹ cõcubitũ. At ille nequã ut posset de me suaue prouenire,lucro suo tm̃ contentus annuit. Iam deniq; cœnati e triclinio domini decesseramus,& iam dudum præstolãtem cubiculo meo matronam offendimus. Dii boni q̃lis ille,quãq; p̃clarus apparat⁹, q̃tuor eunuchi cõfesti puluillis cõplurib⁹ uẽtose tumẽtib⁹, pluma delicata terrestrẽ nobis cubitum p̃struũt,sed & stragula ueste auro,ac

CCONspectus cupiẽtes.Vt supra diximus : sunt q̃dam nomina in forma pticipiorum posita:q̃ genitiuo casui iũgunt:ut fugitãs litiũ:appetẽs pecuniæ:cupiẽs cõspect⁹:siue cõspectiõis.Salusti⁹ p suplatiuũ dixit cupiẽtissim⁹ legis.¶ Proposito mõ.
Epistates — Lege p̃posito meo.hoc ẽ illi:q p̃positus p̃fectusq; erat meæ custodiæ:græce dr̃ ἐπιστάτης, epistates:q̃ dictiõe usi sũt & nri
scriptores.M.Cato uillicã epistatã appellat:q̃si uillæ p̃positã atq; p̃fectã.¶ Gestientes. cupiẽtes.¶ Lusus meos. Lucia.appellat παράδοξα ἔργα.i.icredibilia atq; inopinabilia opa.¶ Obserata fore.ἐνικῶς clausis forib⁹.Orati⁹ exclusus fore.Plaut⁹
Foris — apit foris.¶ Seorsus.separati.¶ Stipes.Nũmos.¶ Sũmulas corradere.Colligere i unũ:cõtrahere aceruos nũmorum quoti
Sũmula — dianos.sũmulę ad nũmos referunt.Iuue.sũmula ne pereat.¶ Opulẽs.Opulẽta:opulischere uerbũ uetus ẽ:qd̃ si
Opulens —
Opulischere — gnificat opulẽtũ fieri.opulẽtitas quoq; pro opulẽtia dr̃
Opulẽtitas — a ueterib⁹.Plautus in milite:q̃si eius opulẽtitatẽ reueriaris.de hac matrona sic Lucia.γυνὴ ξένη οὐ μετρίως κεκτημένη τὴν οὐσίαν καὶ παρελθοῦσα εἰσω ἰδεῖν ἐμὲ ἀριστῶντα εἰς ἔρωτα μου θερμὸν ἐμπίπτει.i.mulier q̃dã pegrina opulenta uisum meũ mercata itrogrediẽs:ut me prãdẽtẽ uidit in
Pasiphae asinaria — amorẽ mei feruẽtiorẽ icidit.¶ Ad instar asinariæ Pasiphaes.Oppido q̃ decẽter Pasiphae asinaria mulier dicta:q̃ ita expetebat asini concubitũ:sicut illa Pasiphae poetica tauro supposita ferinos coitus adamabat. res ẽ testimonio poetarum notissima:& historicorum monumẽtis celebrata.queadmodũ Pasiphae Solis filia: Minois uxor tauri amore flagrauit:& opificio Dedali itra uaccam ligneã iclusa septã corio iuuẽcæ:cũ tauro cõcubuit:ex quo cõcubitu nat⁹ ẽ minotaurus cãtatissim⁹. Virgilianũ carmẽ i ore oĩum ẽ.Hic crudelis amor tauri:suppostaq; furto Pasiphae: mistũq; genus,plesq; biformis Minotaurus inest Veneris monumẽta nefandæ.Neronis principatu iter cætera ludicra spectacula taurus Pasiphaen i ligneæ iuuẽcæ simulachro abditã iniit:ut multi spectãtiũ crediderũt:hoc idẽ spectaculi gen⁹ celebrat & Mart.his uersib⁹.Iũctã Pasiphaẽ dicteo credite tau
Locus Silii — ro Vidimus:accepit fabula prisca fidẽ.Apd̃ Siliũ in.viii. punicorum sic passim legit.Hinc gen⁹ ordit Minos iuisaq; tauro Pasiphae.dictio illa iuisa parum q̃drare ut cũ fabula:uñ legere potes imissa:uel imixtaq; tauro.ut cõueniat cũ archetypo Virgiliano:suppostaq; tauro Pasiphae. ¶ Expectabat.Lego expetebat:hoc ẽ cupiebat:desyderabat.Lucia.εἰς ἐπιθυμίαν συνουσίας προελθοῦσα.i.in desy
Altor — deriũ cõcubitus puoluta.¶ Cũ altore.Educatore atq; nutricio:ab alẽdo altor dictus.altũ quoq; ueteres dixere ab alẽdo:q̃
Altellus — si alitũ enutritũq;:nãq;,ut docet Pris.ab alo tã altus q̃ alitus dr̃. Altellũ Romulũ dici autumãt:q̃si altũ i tellure:uel qd̃ telis
Romulus — aleret:iter noia pietatis apd̃ Auso.ẽ altor.i.nutritor.¶ Depacta ẽ.Luci.μισθὸν δὲ φέρων πιστάτῃ ἠμῶν ἐνεχεῖτο.i.mercedẽ opulẽtã
Epistatę pmisit.¶ Nequaq̃.Põt legi nequã.i.iprobus:& ueterator:põt & nequaq̃:ex Lucia.q ait.κἀκεῖνος οὐδὲν ἐφρόντισεν εἴτε καὶ ἀνύσει τι ἐξ ἐμοῦ εἴτε καὶ μὴ λαμβάνει τὸν μισθόν.i.& ille nihil curãs:siue ex me aliqd utile expediret:siue nõ capit mer
Præstolari — cedẽ.¶ Præstolãtẽ.Paratã:expectãtẽ.Lucia.καὶ τὴν γυναῖκα εὕρομεν πάλαι ἀφιγμένην ἐπὶ τὴν εὐνήν.p̃stolari qd̃ & supra annotaui signãt p̃sto eẽ & apparere:hoc ẽ obseq:& tũc iũgit cũ datiuo.Tullius:q tibi ad forũ aureliũ p̃stolarent : dicimus & p̃stolor te p expecto te.cũ Terẽtius dixerit:quẽ p̃stolare parmeno hic ante hostiũ Thaidis:exposuit Dona.noue dcm̃ esse
Puluilli — quẽ p̃stolare:cũ dicẽdũ fuerit cui p̃stolare.¶ Puluillis cõpluribus.Lucia.κεκόμιστο προσκεφάλαια μαλακὰ καὶ στρώματα ἔσω κατέθεντο καὶ χαμεύνη ἡμῖν εὐπρεπῶς.i.illata sunt ceruicalia mollia & stragula:qb⁹ terrestris lectus decẽter cõsternit. puluilli
Puluillum — diminutiuo uocabulo:puluilli sunt quasi plumini a pluma dicti:ut qdã interpretantur.ex pluma enim mollissima confi
Cubito — ciunt:ut molliter qescatur.quos nõ tam capiti q̃ cubito subiiciebant.hinc illud Ezechielis prophetę:ueh his:qui consuunt
subiicere quid — puluillos sub omni cubito manus:& faciũt ceruicalia sub capite.ad hoc quippe sub cubito puluillus:uel ceruical sub capite iacẽtis ponitur:ut molliter quiescat.quisquis ergo(ut Gregorius in moralibus interpretatur) male agentibus adulat puluillum cubito:uel ceruical sub capite iacentis ponit:ut qui corripi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus molliter quiescat.¶ Eunuchi.Hos itelligimus fuisse in famulicio matronæ:ut enim aliubi annotatũ.Reginæ & sũmates fœminæ eunuchis & spadonibus ministris maxime oblectabant.¶ Ventose tumẽtibus.Instar folliũ turgẽtibus:quales hodieq; in usui
Folles pro accubitis — sunt delicatiorum matronarum.Heliogabalus(auctore Lampridio)nõ cubuit in accubitis facile:nisi his quæ pilum leporũ haberent:aut plumas perdicum subalares.Idem multis uilioribus amicis folles pro accubitis sternebat:eosq; reflabat prãdentibus illis.ita ut plerũq; cubito sub mẽsis prãdẽtes inuenirent.¶ Dedicata.Lege delicata:delicatior aũt & mollior pluma est olorina:& anserina:& pdicũ subalaris.Oui.Mollior & cygni plumis & lacte coacto.apud Martialẽ in apophoretis:lẽma est pluma:cui subscribitur hoc distichon.Lassus amyclea poteris requiescere pluma Interior cygni quã tibi lana dedit. Plinius in.x.anserum candidorum uectigal in pluma esse scribit:cuius p̃cium in libras sint denarii quini.mollior ẽ plu
Pluma p̃xima corpori mollior — ma quæ corpori q̃ proxima est.¶ Stragula ueste.Veste legata continetur stragula.sicut in suppellectile sunt thoralia:auctor Paulus iurisconsultus:thoralia autem dicimus:qbus thori insternuntur.Heliogabalus(auctore Lampridio)primus omnium priuatorum thoros aureis thoralibus texit.stragula uero a sternẽdo dicta:sicut & ĩstratum quoq; nominãt id oẽ:
Thoralia — quod insternit. Tibullus Nam neq; tũc plumæ : nec stragula picta soporem Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ.M.
Stragula — Tullius in oratione pro Roscio amerino.qd stragulæ uestis apud illũ putatis esse:græco uocabulo stromata: & peristro
stromata — mata dicuntur:quæ & nostri decenter usurpant.Idem.M.Tullius in secunda antoniana:conchiliatis Cn.Pompei peristro
Peristromata — matis seruorum in cellis lectos stratos uideres.De instrato & stragula ueste Vlpianus hæc.instratum omne uestimentum continet:quod iniiciatur.Labeo ait:neq; enim dubium est quin stragula uestis sit omne pallium:in uictu ergo uestem acci
Instratum — piemus stragulam:instratum omnem stragulam uestem.

¶MVRIce tyrio. Murices conchæ sunt: quales purpuræ: ex quorum sanguine tinguntur uestes infectu precioso: auctor Plinius. Apud epigrammatistam sic loquuntur murices. Sanguine nostro tinctas ingrate lacernas induis. Et non est hoc satis: esca sumus. tyrius autem color inter purpureos preciosissimus est: cui laus summa: si in colorem sanguinis concreti nigricans aspectu sit suspectuq; refulgens. de quo multa multi: plurima Plinius in nono a tyro quondam insula dictus: cuius omnis nobilitas conchilio atq; purpura constat. Antiquitus sarro nominabatur. Vnde sarranum ostrum a poetis dictum: pro tyria purpura. ¶Quis. Quibus. ¶Ceruices suffulcire. In hanc sententiam Plinius: eo

Murices
Tyrius color
Sarranum ostrum

muryce tyrio depicto probe consternūt. ac desuper breuibus admodum, sed satis copiosis puluillis aliis nimis modicis, quis maxillas & ceruices delicatæ mulieres suffulcire consueuerunt, superstruunt, nec dominæ uoluptates diutina sua psentia morati, clausis cubiculi foribus facessunt. At intus cerei præclara micantes luce, nocturnas nobis tenebras inalbabant. Tunc ipsa cuncto prorsus spoliata tegmine, tenia quoq; qua decoras deuinxerat papillas, lumen ppter adsistēs, de stagneo uasculo multo sese perungit oleo balsamo, meq; indidem largissime perfricat, sed multo tãta impensius cura etiã nares perfundit meas. Tunc exosculata pressule, non qualia in lupanari solent basiola iactari, uel meretricum poscinummia, uel aduectorū negocinūmia, sed pura atq; sincera, istruit & blãdissimos affatus amo & cupio, & te solũ diligo, & sine te iã uiuere nequeo, & cætera qs mulieres, & alios inducunt, & suas testantur affectiones, capistroq; me deprehensum more quo didiceram reclinat facile, quippe cum nil noui nihilq; difficile facturus mihi uiderer, præsertim post tantum temporis, tam formosæ mulieris cupientis amplexus obiturus, nam & uino pulcherrimo atq; copioso memet madefeceram, & unguento flagrãtissimo

deliciæ processere: ut sine plumæ instrumento durare iam me uirorum quidem cerces possint. ¶Facessunt. Legendum est secessunt: hoc est abeunt: abscedu ntq; mancipia post instratum matronæ accubitum. Lucianus: εταλομεντης γυναικοσ θεραποντεσ αυτουπλησ ιουπροτου δεωματιου εκαθευδεον. idest serui matronæ eūt dormitum: non procul a cubiculo matronali. ¶Cerei. Lucianus: κάδε λυχνον ενδον εκαιε μεγαν τω πυρι λαμπομενον. idest intus incendit lychnum magnum flamma splendicantem. funalia cereos uocant a funiculis certis. In saturnalibus priscorum cereos missitabant: propterea q sub Saturno a tenebrosa uita: quasi ad lucem & bonarum artium scientiam sumus euocati. Lege publicia cautum: ut solis ditioribus cerei missitarentur: cereos in penu esse placuit iureconsultis. ¶Inalbabant. Illuminabant: illustrabantq;. ¶Tenia quoq;. Strophium designat. idest fasciam pectoralem: strophium enim (ut auctores tradunt) fascia est qua uirginales papillæ cohibentur. Turpilius: iter uias epistola excidit mihi inter tunicam ac strophiū collocata. de hoc Catullus Non tereti strophio lactantis uincta papillas: hinc strophiarii dicti strophiorū artifices: quorū meminit Plautus in aulularia. Martialis fasciam pectoralem appellat sic scribēs in apophoretis. Fascia crescētes dñę cōpesce papillas Vt sit qđ capiat nostra tegatq; manus: eidem mãmillare est indumentum pelliceum: ad mãmillas compescendas. illo disticho. Taurino poteras pectus cōstringere tergo. Nam pellis mammas non capit ista tuas. Alias strophiū diminutiue strophiolum dicit corona. Plinius in. xxi. Tenuioribus coronis utebantur antiqui strophia appellãtes: unde nata strophiola: strophus quoq;: quod græce strophion appellatur: pro insigni ponebatur in capitibus sacerdotum pro corona: apud phaliscos festum uocat strupearia q̄si strophiaria: quia coronati ambulent. Tusculani quoq; quod in puluinari ponitur castoris stropum uocant: hinc hodieq; uocabulo rustico ex latinitate ducto stropi dicuntur uincula corticia & rurestria: ad strophiorum: idest coronarum similitudinem confecta. ¶Lumen ppter assistens. Iuxta cereum adstans. propter significat prope: & iuxta. Lucianus: παρεστη τω λυχνω. idest astitit ad lucernam. ¶Stagneo. Plumbi qui primus fluit in fornacibus liquor stagnum appellatur: qui secundus argentarium: qui remansit in fornacibus galena. hoc ideo annotaui: ut intelligeres quid sit galena apud Plinium: Aristotelem: & cæteros. Galenam uocari tradit Plinius uenam plumbi: argentiq; communem: quam & molibdenam nuncupant. stagnum illitum æris uasis saporem gratiorem facit: & compescit æruginis uirus. ¶Oleo balsamo. Inter unguenta bonitatis palmam dant balsamo: quod omnibus odoribus præfertur. Præcipua gratia est lachrymæ: secunda semini: tertia cortici: minima ligno. summa balsami probatio est ut lac coagulet: & in ueste maculas non efficiat. liquor balsami uitiatur oleo rosæ: lentisci: & terrebinthi. sincerum densatur in tepida aqua sidens: adulteratum olei modo innatat. Milibus denariorum sextarius balsami uenditur. Lucianus in hanc sententiam. μυρον εκ τινοσ αλαβαστρου προχεαμενη τουτω αλειφεται. idest unguentum ex alabastro promens eo perungitur: unguenta optime seruari in alabastris: odores in oleo: auctor est Plinius. hinc illud Ciceronis ex academicis. Quibus etiam alabaster plenus unguenti putere uidetur. Idem Plinius hanc materiam luxus esse maxime superuacui tradit: cum illico unguenta expirent: & suis moriantur horis. commendatio eorum: ut transeuntem fœminam odor inuitet: etiam aliud agentem. ¶Indidem. Ex eo uasculi unguento. ¶Nares meas. Lucianus: οθεν μαλιστα την ρινα μου μυρω ενεπλησε. idest indidem nares meas ualde unguento repleuit. ¶Exosculata. κατεφιλησε. ¶Pressule. Martialis Basia da nobis Diadumene præsta: quot inquis. ¶Poscinummia. Decenter fictum uocabulum: ex posco & nummis. nam profecto basia meretricia nihil aliud q̄ nummos poscunt. apud Plautum in bacchidibus suauis suauiatio: inter deos amatori damnosissimos enumeratur. ¶Aduectorum. Legi potest aduentorum: ut supra in primo uolumine aduentores pristinos raucus appellat: horum bascia graphiceq; confecto uocabulo negocinummia nominantur: quoniam scilicet nummos negociantur. & illæ illecebræ atque osculationes negociatorum nummos quærunt. ¶Affatus. allocutiones. ¶Amo & cupio. Hæc sunt blandissima matronæ ad asinum perinde ac amatorem alloquia & affatus: quibus affectus quidam uehementior explicatur. ¶Quis. Quibus. ¶Capistro prensum. Lucianus: και με εκ τησ φορβαιασ λαβομενον επι το χαμευνιον ελκε. idest me capistro captum traxit ad lectum. ¶Obiturus. Aditurus: accessurus. ¶Vino madefacerem. Vinum libidinis est incentiuum: & sine Libero friget Venus. ideo uino se proluerat Lucius: ut in palæstram cupidineam foret alacrior: atque propensior. accesserat & unguentum: calcar alterum Veneris & suscitabulum. Lucianus: οινω παλαιω ... βεβρεγμενοσ και τω χρωτι του μυρου οιστρημενοσ. idest uino uetusto irrigatus: & unguento extimulatus.

Cereus
Strophiū
Strophiarius
Mãmillare
Strophus
Strupearia
Stagnum
Argētariū
Galena
Balsamum
Poscinummia
Basia
Negocinūmia

proluuium libidinis suscitarã. Sed angebar plane, non exili metu reputans, quemadmodum tãtis tãꝗ magnis cruribus possem delicatam matronam inscẽdere, uel tam lucida, tamꝗ tenera, & lacte ac melle confecta membra, duris ungulis complecti, labiasq modicas, ambrosia rore purpurantes tã amplo ore, tanq enormi, & saxeis dentibus deformis sauiari, nouissime quo pacto quãquã ex unguiculis perpruriscens mulier, tam uastum genitale susciperet. heu me qui dirupta nobili fœmina bestiis obiectus munus instructurus sim mei domini, molles interdũ uoculas, & assidua sauia, & dulces gãnitus, cum morsicãtibus oculis iterauerat illa, & in summa, teneo te inquit teneo meum palumbulum, meum passerem, & cum dicto uanas fuisse cogitationes meas, ineptũq mõstrat metũ, artissime namꝗ complexa, tum me prorsus, sed totũ recipit illa, uero quotiẽs ei parcẽs nates recellebam, accedens totiens nisu rabido, & spinã ꝑhendẽs meã, appliciore nexu ihærebat, ut Hercules etiã deesse mihi aliqd ad supplendam eius libidinem crederem, nec minotauri matrẽ frustra delectatam putarem adultero mugiente.

Iamque operosa & peruigili nocte transacta, uitata

Proluuiũ ¶PROLuuium libidinis: cupiditatẽ: desyderiũ: promptitudinẽ coeundi. Proluuiũ. n. dici uidet: qsi prolubiũ a lubẽdo. A. Gellius in. iiii. in hanc sniam, idcirco Empedoclẽ uersu isto nõ a fabulo edẽdo: sed a rei ueneriæ ꝓluuio uoluisse hoĩes deducere. Dixit Terẽtius in Adelphis: qd proluuiũ: q̃ est ista subita largitas: ubi ꝓluuiũ a Donato exponit ꝓ̃ptus aĩus ad largiẽdũ. Neuius incola cœ(inqt) facere in ꝓluuio est: qsi dicat in prõptu: & desyderio. Laberius: me a matronali pudore ꝓluuium meretricis ꝓgredi coegit: ueteres & ꝓluuium & proluuiẽ & prolubidinẽ dixerũt: ab eo qd lubeat: uñ etiã Venus

Lubentina lubentina dicat. ꝑ lubiũ audiẽdi dixit Au. Gel. ꝓ desyderio & libidine. ¶ Tanq. Scribo tãq: ut sint duæ ꝑticulæ. ¶ Labias. Supra dixim⁹ fœ. gñe labias dici a scriptorib⁹ idoneis: q̃ nũc neutralr labra dñr. ¶ Purpurãtes. labra rubẽtia: & rosis pumicãtib⁹ æmula fœminã uenustãt: epigrãma tista Optati i puero pestanis æmula labra rosis. ¶ Enor

Enormitas mi. Immodico: ꝓgrãdi: enormitas stipẽdioꝝ dr a Spartiano ꝓ nimia largitate. ¶ Saxeis dẽtib⁹. Tales nimiꝝ sunt asinini dentes. asinoꝝ genus. xxx. mẽse dẽtes emittit: deinde senis mẽsibus: q si nõ prius peperint q̃ decidãt postremi: sterilitas certa portẽdit. Pli. auctor. ¶ Sauiari. basiare: osculari. ¶ Ex unguiculis ꝑpruriscẽs. Per prurisscere ex unguiculis dr mulier: qñ toto corpe prurit: qñ prurigine & Veneris appetẽtia cõciat: qñ uel extremis corpis ꝑtibus: & rigẽtibus unguibus extimulat

Satyron in coitũ: græci tam ardẽtẽ Veneris cõcitationis satyron appellãt. Theophrastus auctor ẽ: septuageno coitu durare libidinẽ cõtactu herbæ cuiusdã: cui⁹ nomẽ spẽmꝗ nõ posuit. ¶ Tã uastũ genitale. asinus portiõe genita

Minima uiro genitalia lia hẽt maxima: ut nemo nõ uidet: sicut ecõtrario minima esse hoĩ: auctor est Albertus magnus. ¶ Dirrupta fœmina. metuebat ne enormitate uirilitatis dirũperet mrõnã. Lucianus: Καιτουτοιμεεις δέ εως ουχι μετριονγε μηουχωρησας αηγυνηδέ ιαπας θαιη. metus me nõ mediocris incessit: ne lepida fœmina dirũperet. ¶ Minus. emẽda munus. i. spectaculũ gladiatoriũ: qd dñs fuerat pollicitus. ¶ Sauia. basia. ¶ Gãnitus. susurros. q̃les idẽtidẽ iter amatores summissa uoce usurpant. ¶ Morsicãtib⁹ oculis. Expressit nimiũ cupidinei amoris affectũ: quo efficit: ut amatores oculis icõuenientibus: & exertis q̃ si morsicare ac deuorare rẽamatã uideant. ¶ Teneo te ingt. blãdimẽta mrõnæ ad asinũ: quẽ palũbũ & passerẽ suũ uocabulis amatoriis blãditer compellat apud Plautũ in asinaria ingt Leonidas: dic me tuũ passerculũ: gallinã: coturnicẽ. ut ẽ in cassina: meus pullus: passer: mea colũba: mi lepus: apud eũdẽ blãdimẽta hoc genus ueneria sæpissime usurpant. ¶ Sed totũ recipit. Ex hoc matronæ Venerẽ beluinã appetẽtis exẽplo: commonemur fœminas nã in coitũ adeo esse ꝑcipites: & tã prurigine cõcitatas: ut cõcũbere uel cũ iumẽtis uelint. Nimirũ ob hãc isandã insanãꝗ libidinẽ scribit in Leuitico: ut

Mulier succũbens iumento mulier q̃ succubuerit cuilibet iumẽto simul interficiat cũ eo: illud quoꝗ satyrographi: nõ de nihilo in mõstrificã fœminaꝝ Venerẽ scriptum uidet: mora nulla per ipsam Quo minus iposito clunẽ submittat asello. Iuba auctor est equũ a Semiramide adamatũ usq ad coitũ. hæc faciuntur deformis tauri amor in Pasiphae nõ fabulosus: sed historicus esse credatur. Astruit his omnibus fidem exemplum dignum memoratu: quod græci scriptores celebrant: a quibus traditur Aristonem ethesium genus fœmineum perosum cum asina concubuisse: ex eoꝗ concubitu progenitam puellam: cui a cruri

Onoscelli bus asininis nomen inditum sit onoscelli. item Fuluius equam iniuisse proditus est: quæ puellam admodũ famosam peperit: quam ab equa matre hipponam appellauerunt. Lucianus (ut ad institutum opus reuertamur) sic ingt.

Recellere περιβαλλετο μεκαι αρας εισωολον παρεδέ ξατο. idest me complexa est: & extollens intro totum recipit. ¶ Nates recellebam. retro trahebam: abducebam: reclinabam. ne uasto genitali fœminam dirũperẽ. recellere reclinare est. sicut excellere in altum extollere: sup quo uerbo satis ac sup in supioribus. Lucianus dixit: επισωαπηγους μαυτον ατρεμα. i. retro me abducebam submisse. ¶ Nisu. conatu: & cõplexu ardẽtiore. ¶ Nexu appliciore. Magis ad corp⁹ applicito atq adglutinato. ¶ Deesse ali

Genitalia mulieris maxima gd. Scribit Alber. magn⁹ uolumie de aĩalib⁹ duodeuigesimo: genitalia mulieris iter oẽs fœmias aĩantes ꝓ portiõe corpis maxima esse: cũ ecõtrario uir sit minoribus genitalibus pditus q̃ cætera mascula aĩalia: ꝓportiõe corpis habita: puella pubescẽs uuluã qñꝗ hẽt: q̃ aut uacca aut equa capaciorẽ laxiorẽq. ¶ Minotauri matrẽ. Pasiphaen signat: q̃ tauri amore flagrauit. Cui⁹ beluina libido carminib⁹ poeticis iuulgata ẽ. Luciãus in li. de astrologia. Ideo fingi autumat Pasiphaen amo

Cur Pasiphae amatrix tauri re tauri captã eẽ: qa audiẽs ex Dedalo de tauro cœlesti i amorẽ astrologiæ deuoluta ẽ. ¶ Operosa nocte. Plena opaꝝ uenerieaꝝ: q multiiugis luctatiõibus cupidineis trãsacta est in ꝑuigilio. Lucianus: ολην τηνυυκτα ευ εμοι εδέξατωκος. i. totã noctẽ in complexu meo consumpsi.

¶ Vitata

¶VIT Ata lucis cõsciẽtia.honeste facta:teste Mar.Tul.in luce atq; in ꝓpatulo sese collocari uolũt:cõtra turpitudo ois q̃rit tenebras atq; latibulũ:unũ & lucifugi elegãter dicti:q ob cõscientiã flagitioꝝ lucẽ fugitãt:in tenebris delitescẽtes: quos antiq eleganti uocabulo tenebriones appellãt:quãq̃ & iterdũ tenebriones dicant:pro his q mẽdaciis & astuciis: q̃sdã q̃si tenebras obiiciãt:sic & hæc matrona obscœni facinoris cõscia lucẽ reformidat.¶ Facessit.recedit.¶ Cõdicto.cõstituto:cõposito:denũciato.cõdicere ꝓprie denũciare est:qđ & iuriscõsulti tradũt. Lucianus dixit:συνθεμενητον μιτσθουννυκτοσ.i.cõstituens noctis mercedem.¶ Incõtanter.sine cõtatione & mora.¶ Detegit scænã.apparatũ & fabulã:ut sæpe p hũc scriptorem positum est.Lucianus δὲ ιατινοσ οπησ ησ θυρασ δὲ ει κνισι μειεν διον τυμειραΚισυν ευναζομενον.i.p rimã hostii cstẽdit me itus cũ puella cocuntem.¶ Publico spectaculo. θεαλημοσια. ¶ Vxor mea.matronã denotat:q̃ uxoris uicẽ & locũ apud asinũ ipleuerat. ¶ Bestiis addicta.bestias dãnata.Luciãus:ηγυνη κατακεκριτο θηριοισ αποτανειν. idest mulier dãnata est bestiis ad mortẽ. Iuriscõsulti titulo de pœnis:iter genera pœnaꝝ:qbus p̃sides afficere quẽquã possint enumerant dãnationẽ ad bestias:& (ut inqt Paulus) ad bestias damnatos fauore populi p̃sides dimittere nõ debent.¶ Publicã caueã.theatri caueã intelligit:de qua Plautus:ut cõquisitores singuli in subselia eant p totã caueã spectatoribus. Lucianus dixit: εισ τοθεατρον. ¶ In corã.in cõspectu publico:& ut inqt Lucianus:παντωνοφθαλμοισ.i.oculis oium.¶ Maritum habuit.inserit tẽpestiuiter hæc fabula ad malas mulieꝝ artes:& scelera demõstrãda:cuius nulla apđ Lucianũ mentio:q̃ narratiõe lepida & speciosa demulceat aures aiosq; lectoꝝ:& sicut pictoribus datũ est excurrere in parerga.Idẽ quoq; ius plausibilr̃ cõcedit̃ lucuiẽtis auctoribus:ut in parecbases: in egressiões fauorabilr̃ exspacient̃:qua in re ꝓpe eximius est Lucius nr̃:q fabellis intextis: & id genus parergis reficit lectorẽ:nasẽãq; discutiẽs oẽ tediũ leuat.¶ Sexus sequioris.Idest muliebris: sequior dr̃ sexus alter q̃ masculus:& deterior:q̃lis in fœminis: nã & phi fœminã hominẽ iperfectũ appellant.¶ Necaret̃.olim Lygdus quoq; cretẽsis idẽ p̃cepit uxori:ut si fœminã pareret eã necaret:sic.n.inqt apđ Ouidiũ.Edita forte tuo si fœmina ptu Inuitus mando pietas ignosce necet̃.¶ Preabstinẽtia.purior lectio ẽ & sincerior p abstinentiã.¶ Desciuit ab obseqo.id supsedit facere qđ iusserat maritus.¶ Insita pietate.Mr̃es fere oẽs erga liberos sunt idulgẽtiores q̃ pr̃es: & mr̃nus affectus in filios potẽtissimus iudicat̃.¶ Prodidit. Tradidit.¶ Alũnãdã.Nutriẽdã:educãdã:alẽdã.¶ Flos ætatis.iã inqt appetebat tp̃s nubẽdi:cũ uiro thoris matura eẽt:& ãnis nubilib⁹ posceret maritũ. Ari.lib.vii.politicoꝝ tradit puellas ãno ætatis octauo decimo nubere debere.tãq̃ ea ætas matura uiro & tẽpestiua sit.Mares uero circiter ãnos sex & trigita uxorẽ ducere debere cẽset.hoc.n.tpe uigẽtibus corpibus iĩgent̃.nãq; adolescẽtuloꝝ fœtus ipfecti sũt:& puellæ in puerpio difficulter angulant̃:piclitant̃.Auc.ẽ Albertus magnus:spma hoc est genitura ad sobolẽ ꝓgignẽdã tertio septenario: hoc ẽ xxi.ãno eẽ robustũ:atq; idoneũ:antea iualidũ & ibecillũ.idẽ sic scri.in.ix.de aialib⁹:matura ẽ (inqt) ad cõcipiẽdũ mulier.xxi. anno pfecto:q̃ prius cõcipit imature cõcipit:ante tp̃s.s.maturi semis.Hesiod⁹ uero maturitatẽ cõnubii eẽ dicit i uiro.xxx. annũ:in puella.xv.¶ Pro natalib⁹.ꝓ dignitate familiæ:ꝓ facultatib⁹ & ꝓ nobilitate claritateq; nataliũ.Apđ iuriscõsultos titulus ẽ de iure dotiũ:ubi scri.Vlpianus ꝓfecticia dos ẽ:q̃ a pr̃e uel parẽte ꝓfecta est de bonis eius.lege uoconia antiqtus cautũ ẽ: ne qs cẽsus:hoc est pecuniosus hẹredẽ relinq̃ret filiã:eadẽ quoq; lex sanxit ne liceat mulieri:plusq̃ dimidiã ptẽ bonoꝝ suoꝝ relinq̃re:unũ q̃stiones natæ & declamatiões excogitatæ subtilr̃ sunt:cũ qdã duas mulieres dimidiis ptib⁹ istituisset hẹredes.idq; testamẽtũ arguerẽt cognati apđ germanos:nõ marito dotẽ sed uxori maritus offert: græce dos dr̃ φερνη. unũ & iuriscõsulti perapherna:græco uocabulo appellãt q̃cunq; p̃ter dotẽ spõsæ dant̃:& paraphernica istrumẽta dixit Sidonius a mr̃e puellæ tradita.Mar.Varro dotẽ a dando dici tradit:uel qa græce dr̃ dotime:& ab atticis dosis.q̃tuor in spõsis q̃runt̃:forma:pbitas:nobilitas:& dos.¶ Oppido.ualde.¶ Caloris iuuenis.Diuus Hieronymus:nõ ethnei inqt ignes: nõ uulcania tellus:nõ ueseuus & olympus tãtis ardoribus æstuant:ut iuueniles medullæ uino plenæ & dapibus iflãmatę. Galienus quoq; nobilissimus medicoꝝ:refert pueroꝝ & iuuenum corpora insito calore feruere.ideoq; noxios illis esse cibos ætatibus qui calorẽ augeant:sanitatiq; cõducere frigida quæq; esu & potu sumere.sicut ecõtrario senibus:q pituita laborant & frigore:calidos cibos & uetera uina ꝓdesse.Portius licinius festiuiter & uere hoiem dixit esse ignẽ illo uersu. Quæritis ignẽ.item huc q̃ritis:ignis homo est:igit̃ merito timebat mr̃:ne filius ardore iuuenili cõcitatus cõcũberet cũ sorore p iprudẽtiã:utpote quã sororẽ esse nesciret.¶ Nescius nesciã.Ignarus ignarã.¶ Plebiã facie tenus.Idest frõte:& exteriore uultu humanitatẽ quãdã uiliorẽ uulgatioreq; ostẽdebat:cũ mẽte & intra p̃cordia illã diligeret ut sororẽ. ideo finxit se uelle domi recipe illã tanq̃ uicinã destitutã uiduatãq; ope p̃sidioq; parentũ: & idignã receptaculi:ut eã mox despõsaret contubernali:& dilectissimo:& ne soror indotata nuberet:ipse frater de suo peculio dotem dare destinauerat.

Lucifugi
Tenebriones
Cõdicere
Parerga
Sequior sexus
Aetas nubẽdi
Sperma xxi.anno robustum
Profecticia Dos
Lex uoconia
Maritus dotẽ uxori dat
Paraphernа
Dos
Callor iuuenilis
Homo ignis

lucis conscientia,facessit mulier, condicto pari noctis futuræ p̃cio,ne grauate magister meus uoluptates ex eius arbitrio largiebat̃,partim mercedes amplissimas acceptãdo,partim nouũ spectaculũ dño p̃parando,incõtanter ei deniq; libidinis meæ totã detegit scænã. At ille liberto magnifice munerato destinat me spectaculo publico, & qm̃ neq; egregia illa uxor mea pp dignitatẽ,neq; prorsus ulla alia iueniri poterat,grãdi præmio uilis acquirit̃ aliq̃ sñia p̃sidis bestiis addicta,quæ mecũ in coram publicã populi caueam frequẽtaret,eius pene talẽ cognoueram fabulam. Maritum habuit,cuius pater peregre proficiscens mandauit uxori suæ,matri eiusdem iuuenilis, q; enim sarcina prægnationis oneratã eam relinquebat,ut si sexus sequioris edidisset fœtus,protinus qđ esset editum, necaretur. At illa præ abstinentia mariti,natam puellam insita matribus pietate, præuenta desciuit ab obsequio mariti,eãq; prodidit uicinis alũnandam,regressoq; iam marito,natã necatãq; nũciauit,sed ubi flos ætatis nuptialẽ uirgini diem flagitabat,ne ignaro marito dotare filiã pro natalibus quibat,qđ solũ potuit,tacitũ secretũ filio suo apuit,nã & oppido uerebatur,ne quo casu caloris iuuenilis impetu lapsus,nescius nesciã sororẽ icurreret,sed pietatis spectatæ iuuenis,& matris obsequium,& sororis officium religiose dispensat,& arcanis domus uenerabilis silẽtii custodiæ tradidit, plebiã facie tenus p̃tẽdẽs humanitatẽ,sic necessariũ sanguinis sui munus aggredit̃,ut desolatã uicinã puellã,parẽtũq; p̃sidio uiduatã domus suæ tutela receptaret. At mox artissimo multumq; sibi dilecto contubernali, largitus

de proprio dotē liberalissime traderet. Sed hic bene atq; optime plenaq; cum sanctimonia disposita ferale fortunæ nutū latere nō potuere, cuius istinctu domū iuuenis protinus se direxit sæua riualitas, & illico hic eadem uxor eius, q̄ nunc bestiis, propter hæc ipsa fuerat addicta, cœpit puellā, uelut æmulā thori succubāq; primo suspicari, dehinc detestari, dehinc crudelissimis laqueis mortis insidiari, tale deniq; cominiscit̃ facinus. Annulo mariti surrepto rus profecta mittit quēdā seruulū sibi qdē fidelē, sed de ipsa fide pessime merentē, q puellæ nūciaret, q̄ eā iuuenis profectus ad uillulā uocaret ad sese, addito, ut sola & sine ullo comite, q̄ maturissime pueniret, & ne qua forte nasceret̃ uenīēdi cōtatio, tradit annulū marito subtractū, q mōstratus, fidē uerbis adstipularet̃. At illa mādato fratris obseqns, hæc.n.nomē sola sciebat, respecto ēt signo eius qđ offerebatur, gnauiter ut p̄ceptū fuerat incomitata festinat. Sed ubi fraudis extremæ lapsa decipulo, laqueos insidiarum accessit. Tunc illa uxor egregia, sororem mariti libidinosæ furiæ stimulis efferata, primum quidem nudam flagris ultime uerberat, dehinc quod res erat clamantem quoq; q̄ frustra pellicatus indignatiōe bulliret, fratrisque nomen sæpius iterātem, uelut mentitam, atque cuncta fingentem titione candenti inter media fœmina detruso, crudelissime necauit. Tunc acerbæ mortis exciti nunciis frater & maritus accurrunt, uariisque lamentationibus defletam puellam tradunt sepulturæ, nec iuuenis sororis suæ mortem tam miserā, & quæ minime ut par erat illata est, æquo tolerare quiuit aīo, sed medullitus dolore cōmot⁹, acerrimæq; bilis noxio furore pfusus, exin flagrantissimis febribus ardebat, ut ipsi quoq; iā medela uideretur esse necessaria. Sed uxor quæ iam pridē

Peculiū filii familias

¶DE proprio. De peculio suo: est.n. peculium tam p̄prium filii familias: q̄ seruorū. Quod apud iuriscōsultos & oratores frequēter inuenies: scribit Pli. simulachrū Cereris ex ære factum ex peculio Spurii Cassii: quē regnū affectātē pr̄ ipsius interemerat. ¶ Feralē fortunæ nutū. Fortuna (inqt) nutu suo exitiali atq; pestifero hæc bene disposita respiciēs: pturbauit oīa & funditus euertit: cū suspitionē pellicatus imisisset in uxorē huiusce iuuenis: quē illa sororē molliter indulgēterq; nimis tractantē suspicata esse amatorē puellæ: ignara q̄ soror esset.

Riualitas

¶ Riualitas. ægritudo est siris zelo typiæ: & æmulatio q̄dā ex eo qđ altera quoq; potiat̃ eo: quē ipsa solū haber̃ cōcupiuerit. De riualibus suo loco diximus. ¶ Propter hæc ipsa. s. scelera: q̄ mox enarrant̃. ¶ Addicta. damnata: adiudicataq; p̄sidis sentētia. ¶ Aemulā. pellicē & cōcubinā.

Succuba

¶ Succubā. Ante dcm̄ est succubas icubasq; dici cōcubinas: & pellices: q̄ succūbūt: & succubāt in alienā uicē & thorū. ¶ Detestari. execrari & maledicere. ¶ Cōminiscitur: excogitat scelus. ¶ Annulo mariti surrepto. Annulis plurima scelera fiunt: ut scri. Pli. & plus annulus q̄ nobis creditur. ¶ Rus profecto. Legēdū uidet̃ pfecta: ut ad uxorē referat̃: q̄ pfecta in agrū illuc tanq̄ in locū solitariū & sceleri accōmodatiorē euocauerit sororē mariti: misso p seruulū annulo cōiugali: cui tanq̄ certissimo testi illata crederet. ¶ Pessime merentē. Qui seruat fidē in flagitio & scelere: is de ipsa fide pessime meret̃: q̄uis alioqui fidelis semp extiterit: quā iter deas prisci coluerūt: scribit Liuius Numā fidei sacrarium solemne istituisse: cui flamines manu ad digitos usq; iuoluta rē diuinā facerent: significātes fidē tutādā sedemq; eius in dextris sacratā esse: ptereaq (ut in Catonis orōne est: & a. M. T. pdit̃) fi-

Fides dea

dem in capitolio uicina Iouis optimi maximi maiores nr̄i esse uoluerūt: de fano fidei mētio est apud Plautū in aulularia: apud Siliū iuocatio est fidei his uersibus. Ante Ioue gnata decus diuūq; hoiumq; Iustitiæ cōsors tacitūq; in pectore numē. ¶ Iuuenis pfectus: ita fingebat pfidiosissima fœmina maritū. s. suū pfectū ad uillā solū euocare puellā: ut sola cū solo oparet̃ palęstræ uenerię. ¶ Cōctatio. Hæsitatio: & mora. ¶ Qui mōstratus. Hodie quoq; annulū mittere solemus: quotiescūq; uolumus nūcio nr̄o credi & fidē adhiberi. ¶ Nomen. i. sola sciebat eū esse fratrē: & se eius sororē. ¶ Gnauiter. Sedulo: strenue: festināter. ¶ Incōmitata. sola: sine comitibus deductoribusq;. ¶ Lapsa decipulo. pedica laq̄o: & cassibus: trāslatio a feris: q̄ decidūt in laq̄os: & decipulis capiunt̃: de excipulis & decipulis satis ac sup in anterioribus. ¶ Egregia. irronicos. ¶ Ultime. Quasi dicat ad ultimū usq; cruciatū & lassitudinē.

Pellicatus

¶ Quod frustra pellicatus. Clamabat īfœlix puella: & iter clamādū asseuerabat se sororē esse nō cōcubinā illius mariti: & qđ frustra ipsa ardesceret ob pellicatus suspitionē: qppe cū pellicatus nullus foret metuēdus iter fratrē & sororē. Dr̄ aūt pellicatus: ut cōcubinatus: de quo iā dixius: & ait Mar. Tul. in. ii. de officiis: ab ea ē.n. ipse pp pellicatus suspitionē iterfectionē: pellicationē Cato a pellicādo dixit: q̄si iuitationē quādā & illicitū: pellicator quoq; & pellax q iducit in fraudē noiat̃.

Pellicatio
Pellicator
Pellax

¶ Bulliret. Tumeret: ardesceret: & istar bulliētis aq̄ ferueret: in fermēto ē dixit Plau. de fœmina: quā itelligi uult tumescere bulliereq;: ex idignatiōe: & iracūdia. ¶ Fr̄is nomē iterātē. hac cōmemoratione fr̄ni nois oēm iniuriā & atrocitatē a corpe suo ppulsare sese posse cōfidebat: uidelicet sperās q̄ cū ille audiuisset eā esse sororē: quā pellicē suspicabat̃ repēte exueret oēm feritatē: & flagris depositis ad humanitatē reuocaret̃: sic apud. M. Tulliū in uerrinis: ciuis Romāus delegatus a uerre: & uirgis cesus inter dolorē crepitumq; plagarū: hoc solum iterabat: ciuis Romanus sum: hac enim cōmemoratiōe ciuitatis oīa se uerbera depulsurū: cruciatumq; a corpore deiectur̄ arbitrabatur.

Titio
Fœmina
Interfœmineum
Fœminal
Colera
Bilis
Prasina bilis
melācolica

¶ Titione candente: torre & stipite ignito ardescente. ¶ Inter fœmina. Inter fœmora: & coxas: aliubi annotauimus fœmina p̄prie dici fœmora interiora: q̄ equitatu atteritur. Unde elegans uocabulū apuleianū: interfœmineū tegit pro genitalibus muliebribus: q̄ inter fœmina sunt collata: qđ fœminal munditer quoq; nūcupatur. ¶ Bilis noxio furore. Græci coleram nominant: nostri bilem: notiore uocabulo græco q̄ latino: comune id stomachi atq; intestinorū uitium est: ut auctor est Cor. Cel. in quarto: bilis supra infraq; rumpit: interdū alba: nonnunq̄ nigra uel uaria: & ut scribūt medici philosophiq;: multiplex est bilis siue colera: nam & citrina: & uitellina: & rubra: & adusta memoratur: est & prasina a uiridi colore dicta: cuius uiror prasii hoc est marubii simillimus est: melācolica uero: idest atra bilis in hoie exuberans gignit mentis alienationem & ulcerum eruptionem: & alia pleraq; generis eiusdem. Quidā atra bile erūpente in morbum cōmilitarē excidūt: alii attoniti fiunt: super quare nobile extat Aristotelis problema. Plato in Timeo bilem morborū cām esse refert: malasq; ex noxia eius intemperantia gigni ualitudines plurimas: q̄ cū expirat extrinsecus uarios tumores pducit: iu insecus uero cohibita urētes edacesq; morbos plurimos pcreat: noīe bilis crimen in mores quoq; transfertur: ut scribit Pli. & pro excandescentia usurpat̃: cū id uirus se fundit in aium.

¶Nomen

nomen uxoris cum fide perdiderat, medicum cõuenit quendam notæ perfidiæ, qui iam multaꝝ palmaꝝ spectatus præliis magna dextræ suæ trophea numerabat, eiq̃ protinus .l. sestertia, ut ille quidem momẽtarium uenenum uenderet, illa autem emeret mariti sui mortem, quo conspectu simulatur necessaria præcordiis leniendis, biliq̃ subtrahẽdæ illa ꝑnobilis potio, quam sacram doctiores nominant. Sed in ei⁹ uice subditur alia Proserpinæ sacra saluti. Iãq̃ præsente familia & inde nõnullis amicis & affinibus, ægroto medicus poculum probe tempatũ manu sua porrigebat. Sed audax illa mulier, ut simul & cõsciũ sceleris amoliret̃, quam desponderat pecuniã, lucraretur, coram detento calice, non prius inquit medicorum optime, nõ prius carissimo mihi marito trades istam potionẽ, q̃ de ea bonam partem hauseris ipse. Vnde enim scio, an noxiũ in ea lateat uenenum, quæ res utiq̃ te tam prudentẽ, tamq̃ doctum uirũ nequaquã offendit, si religiosa uxor circa salutem mariti sollicita necessariam affero pietatem, qua mira desperatione truculentæ fœminæ repente perturbat̃ medicus, excussusq̃ toto consilio, & ob angustiam temporis spacio cogitandi priuatus, antequam trepidatione aliqua uel contatione ipsa daret male consciẽtiæ suspitionem, ididem de potione gustat ampliter, quam fidem secutus adolescens etiam sumpto calice quod offerebatur hausit. Ad istum modum ꝑsenti transacto negocio, medicus q̃ celerrime domum remeabat, salutifera potione pestem præcedentis ueneni festinans extinguere, nec eum obstinatione sacrilega, qua semel cœperat, truculenta mulier ungue latius a se discedere passa est, prius quam iquit

¶NOmen uxoris cum fide. Vxor quæ in maritum perfidiosa est & infida, atque pestifera: nomen uxoris (quod sacrosanctum est) amittit: nec digna est ut uxor & coniunx nominetur. ¶ Palmarum præliis. Palmę & trophea perfidi medici sunt pnantes: qui uitæ nostræ: necisq̃ imperatores fiunt: quibus solis hominem occidisse summa impunitas est: cũ nulla sit lex (ut Plinii uerbis utar) quæ puniat inscitiam capitalem. a palma: quæ arbor uictoriæ dicata est palmarium dictum: quod significat palma dignum. ¶ Quinquaginta sestertia. Nulla ars fructuosior medicina est celeberrimis medicorum: ducenta quinquaginta sestertia fuisse annua mercede apud pricipes accepimus: hinc ait Plinius noster: quod antiq̃ medicinam damnabant ob quæstum enormẽ: & preciũ immane. ¶ Momentarium. præsentarium: quod subitariã mortem afferret: momẽtoq̃ necaret citra cunctationẽ. ¶ Biliq̃ subtrahendæ. Simulat nequissima coniunx uenenatam potionem esse medicamentum nobile & saluberrimum ad bilem subtrahendam: qua maritus uexabat̃, ita ut sub specie medelæ uenenum propinaret. ¶ Quam sacram nominãt. Apud priscos potio hellebori principalis hẽbatur & sacra, quæ tradit aluum & bilẽ pituitasq̃: claꝝ esse erophili ꝑconium: qui helleborũ fortissimi ducis fortitudini æquabat, concitatis .n. intus oĩbus ipsuȝ imprimis exire. Aptissime datus in pulte aut lacte: reddi post quatuor fere horas incipit: totum opus septenis peragit̃ horis: medet̃ melancholicis: insanientibus: lymphaticis, item si exulcerata sint ꝑcordia, uel tumeant: aliisq̃ prope innumeris morbis: duo hellebori genera nigrum quod purgat per inferna: candidum q̃d uomitione causas morborum extrahit. Latini ueratrũ uocant: sacram potionem uocãt medici sactatam & diuinam ab effectu, quæ cæteris ꝑstantior, & excellẽtior, Plinius tradit aureum poculũ a medicis uocari potionem q̃dam ex frutice ob remedioꝝ excellentiam, hoc tpe potio ex rheupontico siue barbaro concinnato dici potest sacra: qua nullam præstantiorem medici nouere: cui⁹ meminit Amianus Marcellinus, græci φαρμακον θειον pharmachon diuinum uocant, item alexipharmacon καθαρτικον καὶ θεραπευτικον .i. purgatorium & medicã uim præpollens. Suidas ait Alexipharmaca esse ἀλεξητήρια .i. medicamenta auxiliatoria: est medicamentum nobile nomine panchrestos: cuius M. T. & Plinius meminerunt: si uocabulum interpreteris dici potest omnibus conducibile & bonum: est inter medicamẽta illud quoq̃ celebre, quod oporicen uocant: quoniam ex pomis fit: quæ a græcis ὀπώραι appellantur. ¶ Alia Proserpinæ. potio uenenata pernicialis Proserpinę merito sacrata dicitur: propterea q̃ ad Proserpinam & Plutonẽ homines demittit. ¶ Poculum probe temperatum. In quo .s. uenenum præsentarium tẽperauerat medicus, non ad salutem ægroti sed ad necem: prout cum uxore conuenerat. ¶ Vt cõscium sceleris amoliretur. Vt de medio tolleret & una cum marito perimeret medicuȝ: qui sceleris huiusce cõscius erat. ¶ Quam despõderat. Quinquaginta .s. sestertia, quæ medico ꝑmiserat. ¶ Detento calice. Mulier iniecit manum poculo: in quo uenenum erat temperatum: ne prius a marito ebiberetur, q̃ medicus ipse ꝑgustasset. ut ita una opera uterq̃ pariter tolleret̃. ¶ Hauseris ipse. Ebiberis, attende mulieris callidissimam astutiam, infandumq̃ commentum: quæ uno tempore marituȝ: medicumq̃ morte mulctat: sub prætextu affectionis coniugalis. ¶ Excussus toto consilio. Vetus prouerbium est gladiatorem in harena capere consilium: & quod sub manu consilium nasci debet, sed frequenter hoc accidit, ut homines repentinæ rei nouitate perturbati impotes mentis fiant: & toto consilio excutiantur: ut sibi ipsis nequeant consulere: nec quę cõducibilia sunt satis ualeant cogitare: iuxta illud: pauor omnem sapientiam exanimato expectorat. ¶ Vel contatione ipsa. Si contabundus medicus supersedisset gustare de potione: potuisset marito haberi suspectus: tanq̃ uenenũ in ea noxium miscuisset, sicut re uera miscuerat: sed ne uideret̃ tanti facinoris conscius large gustauit de potione mortifera: imitatus matronas illas Romanas: quæ uenena coquentes inuentæ: cum ea medicamenta salubria esse contenderent: iussæ bibere indidem largiter hauserunt: & ita epoto medicamento suamet ipsæ fraude omnes interierunt. ¶ Gustant. Lege gustat. s. medicus. ¶ Adolescens. Maritus ægrotus. ¶ Salutifera potione. Antidotum significat, quod ad pestem ueneni extinguẽdum est potentissimum, idq̃ multiplex. Vinum aduersus cicutæ uenenum est efficax remediũ: cuius natura excalefactoria uim cicutæ refrigeratoriam expugnat: sed si in uino cicuta pota sit irremediabilis existimat̃. Medic⁹ ergo festinat domũ: ut epoto antidoto: salutiferaq̃ potione extinguat uim ueneni noxiam: atq̃ pestiferam. ¶ Nec ungue latius. Digitus transuersus & unguis latus usurpant̃ decenter ab auctoribus pro minimo interuallo & spacio. Plautus in aulularia, digitum transuersum aut ungem latum excesseris. M. T. in epistolis ad Atticũ, a recta sentẽtia ne digitum quidem trãsuersum: item in Hortensio, ab hac mihi non licet transuersum: ut aiunt: digitum discedere ne confundam omnia.

Medicus iperator: uitæ & necis

Palmariuȝ

Potio hellebori

Veratrum

sacra potio

Alexipharmacon

Pãchrestos

Oporice

Sub manu consilium

Matrõę uenena coxerunt.

Vinum cicutę antipharmacõ

Transuersum digitũ

digesta potione, medicinæ euentus probatus appareat, sed ægre precibus & obstinatiōibus eius, multum ac diu fatigata tandem abire concessit. Interim perniciem cæcā totis uisceribus furentem, medullæ penitus attraxerant, multū deniqꝫ saucius & grauedine somnolenta iā demersus domū peruadit ægerrime, uixqꝫ enarratis cunctis ad uxorē, mandat saltem ꝓmissā mercedē mortis geminatæ deposceret. Sicqꝫ elisus uiolenter spectatissimus medicus effudit spm̄, nec ille tñ iuuenis diutius uitā tenuerat, sed interfictas mētitasqꝫ lachrymas uxoris pari casu mortis fuerat extinctus, iāqꝫ eo sepulto, paucis interiectis dieb⁹. qs feralia mortuis litant obsequia, medici uxor p̄cium geminæ mortis petēs aderat. sed mľier usqꝫ quaqꝫ sui similis fidei supprimēs faciem, p̄tendēs imaginem blandicule respondit, & oīa ꝓlyxe accumulateqꝫ pollicet, & statutū præmiū sine mora se redditura cōstituit, modo pauxillū de ea potione largiri sibi uellet ad icœpti negocii ꝑsecutionē, qđ pluribus laq̄is fraudiū pessimarū, uxor iducta medici facile cōsensit, & quo se gratiorem locupleti fœmiæ faceret, ꝓperiter domo petita, totā ꝓrsus ueneni pyxidē mulieri tradidit, quæ grādē sceleꝝ nacta materiā, lōge lateqꝫ cruētas suas manus porrigit. Hēbat filiā paruulā de marito quē nuper necauerat, huic īfātulæ, qꝫ leges necessariā patris successionē deferrēt, sustīebat ægerrime, inhiāsqꝫ toto filiæ p̄rimonio īminebat & captu, ergo certa defūctoꝝ liberoꝝ matres seleratas hæreditates excipe, talē parētē præbuit, qualē habuerat uxorem,

Cur medicamēta purgant

¶DIGEsta potione. Cupere se dicit truculenta fœmina: ut tam diu maneat medicus donec potio digeri icipiat: & effectu medico uenas: atqꝫ uitalia permeans euentum ostendat: potio autem medicamenti dicitur digeri quando diuiditur: resoluiturqꝫ per uenas: & purgat: nam alioqui medicamenta non digeruntur: idest non coquūtur: scribit Aristoteles in problematis: ideo medicamenta uim purgandi obtinere: quia concoqui nequeunt: & enim quæ ob exuperantiā frigiditatis: aut caliditatis digeri non possunt: aptaqꝫ sunt uincere non uinci ab animantium feruore: hæc medicamenta habentur: ubi.n. uentrem adierunt: resolutaqꝫ sunt: statim ad uenas per easdem feruntur semitas: quibus permeat cibus mox cum minime concoqui potuerint: sed uictrice perstiterint potentia relabuntur: quæ obstiterint secum detrahentia: quę res Καθαρτιοις: idest purgatio nominatur: de resolutiuis medicinis scribit Galienus copiose. ¶ Aegra. Legendum est ægre: idest uix difficulter: ut sit aduerbium non nomen. ¶ Obstinationibus. Obsecrationibus: & ita uidetur legendum. ¶ Interdum. Corrige interim. ¶ Perniciem cæcam. Vim ueneni pernitialem signat: quæ occulte intra uiscera crassabať: iamqꝫ ad medulas: uitaliaqꝫ peruenerat, quod signum est mortis intra corpus adactæ. Qui cicutæ ueneno enecantur incipiunt algere ab extremitatibus corporis: sic Socrates (Platone teste) cū

Socrates hausit cicutam

hausisset in calice tritum uenenum: cœpit deambulaṙ: mox cum interambulandum crura iam grauari sentiret iacuit resupinus: cœperuntqꝫ pedes & crura sensim frigescere: cum uero uis ueneni ad p̄cordia & uitalia ꝑuenisset: decessit in hac uoce deficiens. Esculapio gallū debemus: quem reddere neqꝫ negligatis. Tert. causam refert huiusce Socratici uoti ioculatoriam: sic scribēs in apologetico: Esculapio gallinaceū prosecari in fine iubebat: credo ob honorem patris eius: q͂a Socratē Apollo sapientissimum omnium cecinit. O Apollinem incōsideratum sapientiæ testimonium reddidit ei uiro: qui negabat deos esse. ¶ Promissam mercedē. Quinquagita sestertia: q̄ pro ueneno momentario audax mulier illa ꝓmiserat. ¶ Mortis geminatæ. Ipsius. s. medici & mariti. ¶ Elisus. Cruciatus: tortus: suffocatusqꝫ. ¶ Inter fictas lachrymas. Flebat neq̄ssima fœminaꝝ: ut ita ꝑ lachrymas uidereť ægro animo ferre mariti obitū: cuius ipsa cā extiterat: lachrymæ aūt uberrimæ sunt fœminis & sꝑ paratæ in statione: & cum frons: oculi: uultus pssæpe mentianť: lachrymæ uero sæpissime mentiunť, idqꝫ in fœmina potissimum. ¶ Quis. Quibus. ¶ Feralia litātur obseq̄a. elocutio est ex Virgilia. imitatione: Sacrisqꝫ litatis indulge hospicio: proprie nō sacra litanť: sed dii.

Litare

Litare aūt est deos propitiare, de feralibus & nouēdialibus: & parentalibus sacrificiis: quæ mortuis exhibentur, relege quæ suis locis annotauimus. ¶ Vsquequaqꝫ similis sui. In omnibus actionibus ubiqꝫ locorum, ubiqꝫ hominum perfidiosa truculenta scelerata sibi constans in flagitiis: nec usquam desiscens a moribus suis nequissimis: scilicet improbaqꝫ natura. M. Tullius de Verre: rediit ad se & mores suos: & cum laudabile sit in omni uita seruare constantiam, hæc fœmina in flagitiis erat constantissi-

Blandicule.

ma. ¶ Fidei imaginem. Ostentans se uelle promissam pecuniam cum fide persoluere. ¶ Blandicule. Comiter, & blande: ad uerbium diminutionis. ¶ Prolyxe. Largiter & copiose. ¶ De ea potione. Veneni. s. præsentanei: qua maritus: mediculsque corruerant. ¶ Properiter. Cito: festinanter: propere. ¶ Veneni pyxidem. Medicorum tituli (ut inquit Lactātius) remedia habent: pyxides uenena: pyxis illa celiana notissima est ex oratione. M. T. ¶ Cruentas manus. Irritata semel improbitas modum non habet: finis unius sceleris gradus est futuri: stare loco nescit mens mala, mulier truculenta manus sanguinarias porrigit ad alias quoqꝫ neces infandas: a ueneficio ad ueneficium prosiliens. ¶ Quod leges successionem patris neces-

Hæredes necessarii sui

sariam. Hæredes aut necessarii dicuntur: aut sui & necessarii: aut extranei. Hæredes necessarii & sui sunt: ueluti filius filiaue: nepos neptisue ex filio: & deinceps cæteri. Liberi qui in potestate morientis modo fuerunt sui hæredes ideo appellantur: quia domestici hæredes su[n]t. Necessarii uero ideo dicuntur: quia omnino siue uelint siue nolint tam ab intestato q̄ ex

Extranei hęredes

testamento ex lege. xii. tabulaꝝ hæredes fiunt, cęteri qui testatoris iure subiecti non sunt, extranei hæredes appellantur: ut copiosissime scribunt iurisconsulti: proinde successio necessaria intelligitur eorum hæredum, qui necessarii sūt: ut filius &

Census pecuniosus

filia. Lex tamen uoconia quam Voconius tulit: cuius supra meminimus: statuit nequis census: hoc est pecuniosus hæredē relinqueret filiam. Lex quoqꝫ. xii. tabularum adeo stricto iure utebatur: proponens masculorum progeniem: ut fœminini sexus necessitudinem expelleret, quod postea emendatum est. ¶ Sustinebat ægerrime. Aegro animo: molestoqꝫ ferebat: qꝫ

Inhio

leges deferrent filiæ patriam hæreditatem. ¶ Inhians. Auide cupiens: desyderansqꝫ: dicimus inhio hāc rem: & huic rei. Statius: fraternos inhiantem obitus. Cor. tacitus: pariter hortis inhians. ¶ Captu. legi potest capiti: ut exponas imminebat uitæ: capitiqꝫ puellę. ¶ Hæreditates accipere. Diuus Claudius matri ad solatium liberorum amissorum legiptimam eorum detulit hæreditatem: postea autem senatuscō. Tertul. cautum est: ut mater ingenua trium liberorum ius habens ad bona filiarumue admittať intestatorum mortuorum. ¶ Talem parentem præbuit. Qualis uxor fuerat in maritum pestifera. s. & pernicialis: talis quoqꝫ parens. i. mater in filiā patricida exhibetur & uenefica.

¶Prandio

PRANdio cõmento. Cũ prandium sese parare simulasset: ex tpis occasione. ⁋ Paruulæ tenuem spm̃. Infantula statĩ ueneno succubuit: cuius corpus delicatũ & uitalia inualida erant: & mollicula aduersus uim ueneni grassantis, sæuientisq; circa p̃cordia: q̃ a græcis phrenes dñr: quæ & exta nũcupant: de qbus suo loco plura. Galienus qnto de interiorib⁹ uolumine docet Diaphragma dici phrenas: ex eo qđ pp apostẽa diaphragmatis gignaẽ phrenetis. Aristoteles p̃cordia dici autumat phrenas a mente & prudentia: q̃ græce dr̃ φρην, subtilitas. n. mentis (ut inquit Pli.) p̃cordiis accepta ferẽ. ⁋ Ambagib⁹. ambages noxias appellat discursus ueneni exitiales meantis p interuenia: & uitalia populantis: qđ dum per uiscera digeritur:

Præcordia
Phrenes

prandioq; cõmẽto pro tpe ẽt uxorẽ medici simul & suam filiam ueneno eodem pcutit. Sed paruulæ quidem tenuem spm̃, & delicata ac tenera p̃cordia cõsicit ptinus uirus infestũ. at uxor medici dũ noxis ambagibus pulmones eius perrat tẽpestas detestabilis potóis, primũ suspicata, qđ res erat, mos urgẽte spũ iam certo certior cõtẽdit ad ipsam p̃sidis domũ, magnoq; fidẽ eius ptestata clamore, & populi cõcitato tumultu, utpote tã immania detectura flagitia, efficit statim sibi simul & dom⁹ & aures p̃sidis patefierent. Iãq; ab ipso exordio, crudelissimæ mulieris cunctis attrocitatib⁹ diligẽter expositis, repẽte mẽtis nubilo turbine correpta semihiãtes adhuc compssit labias, & attritu dentiũ longo stridore reddito, añ ipsos p̃sidis pedes exanimis corruit, nec ille uir alioqn exercitus tã multiforme facinus execratæ ueneficæ, dilatiõe languida passus marcescere, cõfestim cubiculariis mulier attractis, ui tormẽtorum ueritatem eruit, atq; illam minus qdem q̃ merebaẽ, sed quod dignus cruciatus alius excogitari non poterat, certe bestiis obiiciendam pnunciauit. Talis mulieris publicitus

circuitu quasi quodã pestifero implicat hoiem. ⁋ Pulmones. pluraliter ueteres dici pulmones uoluerũt: Pla. in curguliõe: pulmones distrahunẽ: cruciaẽ iecur. M. T. in. ii. de natura deoꝝ: in pulmonibus inest raritas q̃daꝫ: & assiduis spongiis mollitudo ad hauriendũ spm̃ aptissima. libro rhetoricoꝝ ad Herennium q̃rto: ubi agit de exornationib⁹: inducit hoc exemplũ, anhelans ex imis pulmonibus p̃ cura spũs ducebat: hic inquit unus pulmo intelligi: græce πνευμων dr̃ pulmo: πνευμονία uitium pulmonis, unde pneumonici a Plinio Celso: & cæteris dicti: qui uitio pulmonis afficiunẽ: quos latino uocabulo pulmõarios dici posse testis ẽ Columella: a quo ouis pulmonaria scite & decenter appellaẽ pulmõis morbo cõflictata, officina spirandi est pulmo: iõq; dixit poeta spiramenta animæ: philosophi pulmonem flabellũ cordis nominant & uentilabꝝ: quo calorem cordis refrigerari necesse est: oia quæ spirant (auctore Aristotele) hñt pulmonẽ: ideoq; piscium nulli pulmo inest: qñ nõ spirãt: sed pro eo branchias obtinent: qua in re Plinius noster ab Aristotele alacriter dissentit, asserens uice pulmonis inesse posse alia spirabilia uiscera: Suidas refert: neq; entoma. i. insecta, neq; ostracoderma. i. testacea, neq; malacostraca. i. mollia respirare. ⁋ Vrgente spiritu. Anhelitu & respiratu: cuius officina & domiciliũ ẽ pulmo. ⁋ Præsidis. præsidis nomen generale: & oẽs prouincias regẽtes p̃sides appellanẽ, proconsulis appellatio specialis ẽ: auctor Marcianus iurisconsultus. ⁋ Protestata fidem. pro testimonio palam implorans p̃sidis auxilium: fideꝫ enim p auxilio poni notissimum ẽ. ⁋ Aures patefierẽt. Quando dira & ĩfanda nũcianẽ: solent domus principũ aulesq; patefieri: præterea p̨sidi obseruandũ est: ut in adeundo se facilem p̃beat: ne potentiores uiri humiliores iniuriis afficiant. ⁋ Cunctis expositis. prouerbium græcum est. Κραμβὴ δὶς θάνατος. i. brassica bis repetita in cœnã mors est: quo sign̄aẽ iteratiõnẽ eiusdẽ rei esse odiosam: uñ Lucius noster fastidio parcens: ne iteꝝ añ dcã renarret scitissime dixit: cũcta diligẽter fuisse exposita ab uxore medici moribũda. Hom. tñ frequẽter repetit uersus eosdẽ & narrationes. ⁋ Turbine correpta. Turbinis in tẽpestate motũ uertiginosũ esse: & in orbẽ circũactum sciunt oẽs, & docet Seneca lib. vii. q. naturalium. Ab hoc turbine: q columnæ modo circũagentis se uoluiẽ: uertigo capitis haud absurde turbo appellaẽ: græco uerbo medicis usitatissimo scotonias appellant obtenebrationes: ac nubila mentis: capitisq; uertigines. ⁋ Semihiantes labias. Interloquendũ semiapertas. Indicat. n. medic ꝑmone fœminam exanimẽ corruisse ore semipatulo. ⁋ Stridore reddito: expssit habitum expirãtis ex cruciatu tabifici ueneni. Stridor dentium ex iracundia fit: & ex dolore. Hinc Sene. inter irascentiũ signa posuit stridorẽ dentiũ inter se arietatoꝝ. Liui⁹ quoq; idignãtem: dolentẽq; Hãnibalem ĩtelligi uolens sic scripsit. Frendens: fremens: gemensq;: ac uix lachrymis tẽperans dr̃ legatoruꝫ uerba audisse: a Virgilio quoq; dcm̃ est: dentibus infrendens. infrendere propriẽ est dentes irascendo quatere: uñ infrendẽtes dñr pueri sine dentibus: q frendere non possint. ⁋ Exanimis. Mortua: extincta: interdũ ponit exanimis pro exanimato: & pturbato: ut añ dcm̃. ⁋ Exercitus. Exercitatus: diutina. s. exercitatione: q̃ p̃sides facit expiẽtissimos, gnarissimosq; reꝝ humanaꝝ: contra inexercitus ponit pro inexercitato & torpente. epicurei (ut inqt Tertullianus) deum ociosũ esse & inexercitum asseuerant. ⁋ Multiforme facinus. Quo maritum: medicũ: filiã: medici uxorem: multos deniq; necauerat. ⁋ Dilatiõe marcescere. Sæpe ex dilatione, pcrastinationeq; negocia refrixerunt: iõq; in manifestis maleficiis oĩs dilatatio tollenda est: confestimq; in sontes aĩaduertendum: quoꝝ scelera morã non patiunẽ, alioq nihil p impetum faciendũ esse præcipiunt auctores. Vnde & illud poeticum memoratu dignũ, Da spaciũ: requiemq; moræ: male cuncta ministrat impetus. Scitu annotatuq; digna est Theodosii imperatoris historia: qui ob militem ĩpetu populi thessalonicensis furentis extinctum: repenti nuncii atrocitate succensus obtruncari passim prout qsq; occurrisset gladio iussit: ob hoc cũ a sacerdotib⁹ argueret agnouit delictum: culpãq; cum lachrymis pfessus publicã pœnitentiã egit. Quin ẽt legem sanxit in posteꝝ: ut sententiæ p̃ncipũ sup aĩaduersionem prolatæ in diẽ trigesimũ ab executoribus differrenẽ. quo locus misericordiæ, uel si res tulisset pœnitẽtiæ non periret. ⁋ In tormentorum. Minutulus error: qui tamen lectorem possit offendere: est enim legendum ui tormentorum. i. uiolentia & cruciatu. Diuus Augustus, in criminibus uestigandis non esse a tormentis incipiendũ constituit: epla quoq; diui Hadriani ita se hẽt, ad tormenta seruorum ita demum uenire oportet: cũ suspectus est reus, & aliis argumẽtis: ita probationi admoueẽ: ut sola cõfessio seruoꝝ deesse uideaẽ: rescripto quoq; eodẽ Hadriani illud expressum est: a suspectissimo incipiendum esse: & a quo facillime posse uerum scire iudex crediderit. ⁋ Cruciatus alius excogitari. Draco atheniensis nomothetes: hoc est legum conditor: pœna capitis puniendos esse sanxit sontes ex quacũq; uel leuicula noxa: adeo ut qui holera ut poma surripuissent eos capite mulctauerit. Quin olim rogatus q̃obrem plurimas iniuriaꝝ supplicio capitali plectendas statuisset: respondisse dicit. se parua quidem delicta morte digna censere: magnis añt maiorem pœnãinuenire non posse. Vnde Demades scite dixit Draconis leges non attramento: sed sanguine scriptas esse: quę paulo mox ob acerbitatem tacito: illiteratoq; atheniensium consensu obliteratæ sunt. ⁋ Publicitus. publice: aduerbium est.

Pulmones
Pneumonici
Pulmõarii
Entoma
Ostracoderma
Malacostraca
Vertigo & turbo
Stridor dẽtium
Infrendẽs
Inexercit⁹
Nil p impetum agẽdũ
Exemplũ theodosii
A tormẽtis non incipiẽdum
Leges Draconis sanguinariæ

matrimonium confarraturus,ingentiq; angore oppido suspēsus,expectabā diē muneris sæpius qdem metu mortē mihi uolēs consciscere,priusq̄ scelerosæ mulieris cōtagio macularer uel infamia publici spectaculi depudescerē.sed priuatus hūana manu, priuatus digitis,ungula rotūda,atq; mutila gladiū stringere nequaquā poterā.Plane tenui specula solabar clades ultimas,quod uer in ipo ortu iam gemmulis floridis cuncta depingeret,& iam purpureo nitore prata uestiret,& commodum dirupto spineo tegmine spirantes cinnameos odores promicarent rosæ, quæ me priori meo Lucio redderent.Dies ecce muneri destinatus aderat,ad conseptum caueæ prosequente populo pōpatico fauore deducor,ac dum ludicris scænicorum choreis,primitiæ spectaculi dedicantur.tantis per ante portam cōstitutus , pabulum lætissimi graminis quod in ipso germinabat aditu, libens affectabam,subinde curiosos oculos patente porta spectaculi,prospectu gratissimo reficiēs . nā puelli,puellæq; uirenti florentes ætatula,forma cōspicui , ueste nitidi,incessu gestuosi,græcanicam saltantes pyrrhicam,dispositis ordinatiōibus,decoros

¶MAtrimonium cōfarraturus.Tribus modis apud antiquos uxor habebat:ut ait Boetius in cōmentariis topicoꝝ:usu:
Cōfarratio farreo:coemptione:sed cōfarreatio solis pontificibus cōueniebat,erat aūt solēnitas qdā uinculi maritalis: qua nouæ nu
Farreum ptę farreū pferebant:sic.n.cibi genus ex farre factū nuncupant.Plin.in.xviii.qn & in sacris nihil religiosius confarrationis
uinculo erat:nouæq; nuptę farreū pferebant:auctor est Diony.alicarnaseus lib.antiqtatum.ii.legitima matrimonia in priscis romanis noiata esse farracea a cōicatione uidelicet farris:q cibus latio pmus fuit:& sicut græci hordei pmicias in sacris
dabant:ita Romani uetustissimum far putantes:ex eo sacra prisca potissimum conficiebant:uxores quoq; cōiunctiōe farris alimenti uiris sociari uoluerunt:ex hoc uetustissimo
ritu scienter dixit Lucius noster mrimonium confarraturus p copulaturus:uinculo quasi confarratiōis:& ita
alludens ad priscoꝝ uerba & doctrinā,simpliciter itelligi uult fœminam publice destinatā:quasi uxorem asino:q̄ publico spectaculo cū asino pinde ac uxor cū ma-
Diffarratō rito concūberet.Ecōtrario dr diffarratio cōnubii inter
uiꝝ & uxorem dissolutio a diffarratiōe:qđ genus sacrificii adhibito libro farreo fit in dissolutione mrimonii:
& sicut confarraturus mrimoniū dr pro facturus:copu
Diffarratu laturusq;.ita a contrario dici pōt eleganter diffarratur⁹
r⁹ cōnubiū pro dissoluturus connubiū.¶Oppido suspensus.ualde
suspensus:anxiusq;.¶Diē muneris.Diē publici specta
Scelerosus culi.¶Scelerosæ mulieris.Scelerosus est multoꝝ scele-
Sceleratus rū:sceleratus unius.Scelerosus proprie auc. est sceleris:
Scelestus sceleratus in quo scelus sit constitutum.scelerosus accusatio psonæ est:prout docet Dōatus:exponēs illud Terentianū:ubi ego illum scelerosum miserū:atq; ipiuꝫ in
ueniam.Nigidius figulus homo iuxta M.Var. doctissimus hoc inqt:inclinamentū in osus signat copiam q̄dā
immodicā rei sup qua dr:idcirco in culpā cadit:ut scelerosus merito dicat:q immodicis:multisq; scelerib⁹ ē co-
Depude- opertus.¶Depudescerē.Erubescerem:uel pudoreꝫ de-
scere ponerē.Hieronymus:nō depudesco infœlicitatis meæ:
qn potius plango me nō esse:quod fuerim. depudescere ē exuere pudorē:ut apud Oui. Depudui : profugusq;
pudor sua signa reliquit,hic.n particula de:modo intētiorem signat mō diminutionē.¶Vngula rotū.Talis ē
asinoꝝ ungula.Sunt asini ex illo aialium gñe:quæ græ
Monycha ci mōycha uocāt:hoc ē solidipeda.¶Mutila.trūca : sine
Specula digitis.¶Tenui spe.Pusila spe, ē.n.specula diminutiuū
Speres ex spe fcm.ueteres dixerūt speres pluralr.qđ liquet illo
Gēma i ui- uersu Enniano Sperosi speres qequā pdesse potis sunt.¶Gēmulis flori.Gēmas,& diminutiue gēmulas dicimus oculos in
tibus uitibus.Inde apud Columellā malcoli & palmites uitiginei bigēmes & trigēmes:a numero gēmaꝝ appellant. Qui.i.viii.
de trāslatiōe scribens:necessitate(inqt)rustici dīt gēmā in uitib⁹.qd.n.diceret aliud:& sitire segetes.Pli.quoq; in. xvii. hæc
uocat in uite gēma cū illi cespitē facit.Idē auct.est densitatē gēmaꝝ fertilitatis indiciū esse:hinc uerbū est gēmare:& gēma-
Gēmascere scere:qđ signat gēmas parere.huiusce gēmæ uitiginęs meminit & Oui.illo uersu.Et noua grauido palmite gēma tumet.
Flos indi- pterea noie gēmulaꝝ flores signant:qbus tanq̄ gēmis uerno tpe cuncta pingunt:& prata uestiunt.Flos.n.(ut Plinii uerbis
cium ueris utar)est pleni ueris indiciū:& anni renascētis.flos gaudiū arboꝝ:tūc se nouas:aliasq; q̄ sunt ondūt. Tūc uariis coloꝝ pictu-
Rosa ex ris in certamē usq; luxuriāt.¶Cōmodū.Tūc tūc:iam iam:ipso eodēq; tpe:aduerbiū ut sæpe dcm.¶Dirupto spi.teg.Rosa
spina nascit:spina germinat:ois pmo inclusa granoso cortice:quo mox itumescēte paulatim rubescens dehiscit:ac sese pādit.ce-
Centifolia leberrimas rosas pnestinā:& cāpanā antiq dixerunt:addidere alii milesiam:cuius sit ardentissimus color.una est quā centifoliā uocant a numero folioꝝ:pcox cāpana est:sera milesia:odoratissimæ sunt rosæ:& ut inqt Aristoteles in problematis
ὀδὴ μικρόδη οὖσα κολύμια.i.rosę odor sp suauis est.unguēta diuulgata(Plinio teste)maxime cōstant rosa.a quo unguentū quoq;
rhodion rhodion appellat:græce.n.ῥόδιον dr rosa.¶Promicarēt.Prorūperent:purpurarentq;.¶Muneri.Spectaculo gladiatorio.
¶Caueę.s.theatralis:de cauea supra diximus.¶Scænicoꝝ choreis.Histriones:q scænici dūr:primi cœperūt in theatro fabulas agere:& uoluptate histriōica spectatores allicere.Aristoteles Dionysiacos technitas uocat scęnicos:q magna ex pte
iprobis moribus esse cōsueuerūt.¶Tantisp.Interea.¶Ante portā.Videlicet spectaculi.¶Pabulū libens affe. Supradiximus:ex Heracliti sententia:pabulū asinis iucūdius esse q̄ auꝝ.¶Subinde.Freqnter:identidē.¶Curiosos oculos. Vbiq; cu-
Puellus riositatē sibi ingenitā fuisse significat.¶Prospecto.Nitidior lectio est pspectu.¶Reficiēs.Recreās.¶Puellæ.alibi pluribus in locis annotatū ē:puellos dici a ueterib⁹pueros:sicut pueras puellas. ¶Virēti⁹ætatula.M.Var.ppare uiuere pu-
re quas finit ætatul:ludere esse amare:& Veneris tenere bigas.Describit aūt saltatio ludicra & uoluptuaria:cui⁹ aspectu
oculi merito reficiebant.¶Incessu gestuosi.Saltatores pueri in ludo saltatorio tripudia agētes eleganter dūr incessu gestuosi,qppe q gestu multiplici ad modulos musicos moueant.Au.Gel.manus Ortensii oratoris iteragēdū argutas admo
Pyrrhica dū & gestuosas fuisse prodidit.De gestu oratorio copiosissime Quin.in.xi.¶Gręcanicam saltantes pyrrhicam . In primo
saltatio Sueto.cōmētario affatim annotauimus super pyrrhica:quā Pyrrhus in creta primus inuenit.Strabo in.x.refert pyrrhicā repertā fuisse a Pyrrhico p iuuenibus ad disciplinā militarē exercēdis:cui subscribit Soli.hisce uerbis. Pyrrhico reptore
equestris turma creata pma docuit lasciuas uertigines iplicare:ex q̄ disciplina bellicę rei usus datus.Plato quoq; lib. vii.de
legibus:pyrrhicā saltationē scienter:graphiceq; pscribit oñdens saltationē bellicā recte pyrrhicē uocari:cuius motus a pacifico longe diuersus sit:& ferme oēs scriptores in hunc cōcinunt.ut pyrrhicā saltationē esse armatā mēorent: quā græco
uocabulo enopliā uocāt.Cui⁹meminit & Dionysius alicarnaseus.vii.antiqtatū uolumine.Luci⁹uero nr græcanicæ pyrrhicæ appellatione intelligi uult tripudiū saltatoriū:ac gesticulariū delitiis:uoluptatibusq; meracissimis accōmodatissimū,
illud hoc loco addendū expyrrhicatios dici saltatores pyrrhicæ:quorum mentio fit ab Vlpiano titulo de pœnis.

¶Ambitus.

¶AMbitus. Circuitus:& uertigines.q̃les in ludo saltatorio subinde conspiciunt̃.M.T.probro dat Gabinio,ꝙ saltatoriū
uersaret orbem.obiter annotandū apud rhetores ambitū dici periodō siue circuitū:cui plurima nomina dat Cicero. A pe
riodo febres periodicæ a Plinio:Galieno & cæteris dictæ:quæ certo circuitu siue ambitu reuertunt̃:quales tertianæ sunt:
& quartanæ.in Gymnicis certaminibus periodō uicisse dr̃:qa pythia:Isthmia:nemea:olympia uicit a circuitu eoꝝ specta
culoꝝ.& maximū hoc decus erat hieronicaꝝ,hoc est uictoꝝ in sacris certaminibus uicisse periodo.¶ In quadratum pa-
torẽ.Eleganter exprimit̃ forma pyrrhicæ saltationis:q̃ modo orbiculata rotunditate circūagit̃,modo obliqua serie ꝑ ma-

ambitus inerrabant,nunc in orbe rotarum flexuosi, nūc in obliquā seriem connexi,& in quadratum pa torem cuneati,& in cateruæ dissidiū separati. At ubi discursus reciproci multinodes ambages tubæ ter minalis cātus explicuit. Alueo subducto,& cōplici- tis sipariis scæna disponit̃,Erat mons ligneus ad in- star incliti montis illius quē uates Homerus ideum cecinit,sublimi instructus fabula,conscitus uiretis, & uiuis arboribus,summo cacumine de manib⁹ fa- bri fonte manante fluuialis aquas eliquans. capel- læ pauculæ tondebant herbulas, & in modum Pa- ridis phrygii pastoris in barbaricis amiculis hu- meris defluentibus pulchre indusiatus adolescens

nus connectit̃:modo ad effigiem cunei figurat̃. Patore
hoc est apertura:hiatuq; quadrato.Cuneū dici istrumē Cuneus
tum ad ligna scindenda accōmodatum nullus ignorat.
Item in theatris ordines,unde cuneatum theatrū dr̄:
alibi quoq; annotauimus cuneū uocari globum milita-
rē:quē simplicitas militaris porcinū caput appellat: cu- Porcinū ca
ius prima pars angustior:deinde latior procedit:& ho- put
stiuꝫ ordines perrūpit. excuneati uocabulo Apuleiano
decenter dicti,qui in cuneo theatrali sedendi locum nō
habent:quasi extra cuneum exclusi.Discuneatæ a Pli-
nio conchæ dr̄r q̃si imisso cuneo diductæ,patefactæq;. Excuneat⁹
Cuneati,qui in cuneo dispositi sunt,& cunei figurā re- Cuneatur
p̄sentant.Plinianum uerbū est cuneat̃:pro eo qd̄ est in
cunei formā restringit̃.Cuneatior figura dr̄ a Liuio per
uocabulū comparatiuū.¶ Dissidium.In saltatiōe ex di-
sciplina saltatoria hoc persæpe fit:ut quodā quasi dissi-
dio saltatores ab inuicē disiungant̃:disseparētur q;, mox
paulo manibus connexis conserti copulent̃. In transcur Restim
su omittendū non est:ꝙ restim ducere in tripudiis dr̄r ducere
chori pueroꝝ:puellarūq; manu conserti:quod intelligi
uoluisse Terentiū minime ambigimus sic scribentem. Tu inter eas restim dictitans saltabis,a quibusdā uidet̃ id esse natū
ab eo fune:quo introductus equus ligneus in troiā ductus est:cum cōnexis manibus funē chori saltantes ducunt, de quo
Vir.funēq; manu contingere gaudēt:nos uero simpliciter id dici putamus,cū hodieq; conserti saltatores manibus cōnexis
restim ducere dicant̃ in tripudio. Liuius lib.xxvii.hanc restē saltatoriam signat his uerbis:ꝑ manus reste data Virgines so-
num uocis pulsu pedū modulantes incesserunt.¶ Multinodes ābages.Circuitus saltatorios & uertigines multinodes ele-
ganti epitheto appellat a nodatis manibus:chori puellaꝝ,puerorūq;:qui nodo quasi quodā cōnexi sunt & conserti inter
se,dum motu pedum,brachiorūq; gesticulatione discursant.¶ Tubæ terminalis cantus. Tuba signum datum esse signifi
cat:quo gestuosa pyrrhica terminaret̃.Cantus.n.tubæ terminalis dr̄ clangor:quo terminus imponit̃ tripudio & saltatiōi.
Vir.Martēq; accendere cantu.¶ Alueo subducto.Corrige auleo:est.n.sensus post peractam pyrrhicam saltationē subdu-
cta aulea sunt.& uela scænica complicata:ut apparatus fabulæ in scæna dispositus uiseret̃.est.n. mos,ut in actiōe fabula
rū theatricarū auleis cuncta contegant̃:post quæ histriones in operto consistūt:mox cū tempus est agendæ fabulæ aulea
subducunt̃, & in propatulo omnia conspiciunt̃.scribit Porphirio:qñ ludi scænici dabant̃,ꝙ aulea suspēdi solebant: quæ in
fine ludoꝝ deponebant̃.ex quo ritu est illud Oratianū Si plausoris eges aulea manētis & usq; sessuri.¶ Sipariis cōplicitis. Iudicium
Velis scænicis cōplicatis,cōtractisq;:sic & in primo:sipariū scænicū cōplicato:ubi abunde de sipariis.¶ Erat mōs ligne⁹. paridis
Extat libellus Luciani qui inscribit̃ θεῶν κρίσις.i.iudiciū deaꝝ.ubi luculēter hoc totū Paridis iudicium explicat̃:qd̄ in hoc
loco Lucius noster in spectaculo publico actum esse describit.Mythologi finxerunt tres Deas.i.Mineruam,Iunonem : & Tripartita
Venerē de formositate certantes:cū Mercurius pomū ad Paridē iussu Iouis detulisset.Iubēs ut malū illud caperet: daretq; hois uita
pulchriori.Paris curiose spectauit deas:audiuitq; pollicitationes singulaꝝ:mox pomū Veneri q̃si calculum uictoriæ de-
dit.Ferunt aūt id malum fuisse aureū siue inauratū,& in eo inscriptū.hoc munus formosior habeto.Philosophi:quod &
Fulgentius memorat:moraliter id interp̄tantes. Tripartitam hominis uitā esse dixerunt. Theoreticā:practicam, philargi
cam.i.contemplatiuā:actiuam:uoluptuariam.noīe Mineruæ contemplatiuam significari:actiuam Iunonis,uoluptuariā
Veneris:quarum iudiciū ad hominem transfert̃.cui liberꝝ deligendi debet̃ arbitrium:ut ipse quam uitam sectari maxime
uelit:contemplatiuā:an actiuā,an uoluptuariam,pro arbitrio eligat.eligitur autem pastor iudex:qui ad uoluptatem ma-
gis:libidinemq; uisus intorqueat:q̃ ad uirtutem quā Minerua:aut ad diuitias quas Iuno promittit. Sed ut domū repede-
mus:docet Lucius noster in fabula hac rep̄sentanda montē ex ligno in sceṇa instructum esse,ad idam significandam: in q̃
iudicium hoc peractum est.¶ Ideum cecinit.ida mons est in phrygia pręconio Homeri nobilis: cuius cacumen Gargara Ida
appellat:de qua satis multa Strabo in.xiii,quam ait ab ida:quæ in creta est nomen accepisse.¶ Consitus uiretis. In scæna ef
finguntur urbes:montes:& loca:qbus res quæ agit̃ ex argumento fabulæ confecta memorat̃.sic apud Plautū in amphi-
tryone Thebæ. In captiuis ætholia:in menechmis epidānus fabricant̃. Vireta aūt dicimus uirētia & uiriditatis plena. Vir- Vireta
gil. Deuenere locos lætos:& amœna uireta fortunatoꝝ nemoꝝ,Homerus idam uocat πολυπίδακα μητέρα θηρῶν.i.multo-
rum fontium & ferarum patentem. Strabo in.xiii.multifontem proprie dici autumat ꝑp fluminum multitudinem:ex ea
p̄fluentium. Vbi aūt rigua sunt ibi spēs herbescentis uiriditatis spectari solet.¶ De manibus fabri. Architectus ita mōtem
idam in scæna fabricauerat:ut ex fontibus aquæ fluuiales manare uiderent̃.¶ Capellę tondebant herbulas. Peculiare ca-
prarum est:ut fronde magis q̃ herba uescant̃:ideoq; caprinum lac stomacho accōmodatissimum creditur. Capras a carpen Capra a
do dictas auctor est.M. Varro:qui ait saliuam caprę uenenum esse fructus oleacei:oleamq; quam lambat capra sterilesce carpendo
re. ¶ Phyrii. Inscitia impressorum factum est:ut pro phrygii:quod nullus ignorat,phyrii imprimeret̃: quæ dictio cassa
est:& futilis & iure latii penitus exclusa.¶ Barbaricis amiculis. Phrygiis uestimētis. Amiculatos dicit Solinus uestitos ami Amiculat⁹
clo:phryges idei inuenerunt uestes acu facere:ideoq; phrygiones appellati sunt earum uestium artifices, de quibus Plau- Phrygiōes
tus:pallam ad phrygionem defert confecto prandio.hinc ductum opinor est uocabulum uernaculum phrygium:pro or Barbarica
natu uestimenti magisterio phrygionis concinnato & arte confecto. Vir.expressit barbaricum id genus amiculū illo uer- rii
su. Pictus acu tunicas & barbara tegmina crurum.hinc barbaricarii dicuntur artifices ex auro & coloratis filis exprimen-
tes hominum & animalium effigies in uestimento.¶ Indusiatus. Cultus ornatusq;:relege quæ secundo commentario de
indusio & indusiatis copiose:diligenterq; perscripsimus.

Tiara / Tiaratus — CAVrea tiara. Hieronymus in lib. ad Fabiolā de ueste sacerdotali: docet Tiarā eē capitis tegumētū: q̄si sperā media sit di uisā: & ps una ponaī in capite istar rotūdi pilionis: qđ & Galerȩ uocāt: dr̄ maſ. gn̄e & fœminino. Vir. in. vii. sceptrūq̄: sacerq̄ Tiaras. Vbi ānotant grāmatici Tiarā dici pileū phrygiū, sed ꝓprie fœminino gn̄e dr̄ hæc Tiara: sicut Iuue. & phrygia ue. stit bucca Tiara. Gestamē ē regū barbaroȝ: unā a Sidonio dicti reges Tiarati tiarā capite gestātes. Suidas docet Tiarā esse κοσμον επι κεφαλαιον. i. ornamentū capitis: quā rectā soli reges gestabāt apud Persas. olim Xerxes Demarato Lacedæmōio pmisit petere qđ uellet. ille petiit: ut sardis maximā Asiæ ciuitatē curru uectus intraret: rectā capite Tiarā gerēs. Q ō so. lis (ut refert Seneca) datū est regib⁹: græce τιαροφορος dr̄

Tiaro phoros / Cidaris — Tiarā ferēs. Quidā Tiarā alio noīe appellant κιδαριν. i. cidarim: ueȝ Theophrastus ait cidarim a Tiara differ re: de cidari mētio multa apud scriptores. ¶ Pecuariū magisteriū. & cū Paris fuisse pastor dicat: merito scæni. cus iustinēs Paridis ꝑsonā simulabat magisteriū & disci

Chlamyda / Cassida — plinā pastoralē: ut uere Paris effingeret. ¶ Puer nudus. Mercuri⁹ sig̃naī. ¶ Ephœbica chlamyda. Veteres chla. myda: & cassida dixerūt recto casu, q̄ a nobis dr̄ chla. mys & cassis. qđ docet Vir. in. xi. cū ait. Aureus ex hu. meris sonat arcus: & aurea uati cassida. n̄ placet Seruii interpratio: q exponit cassida ꝑ cassis: tanq̄ actū posue rit ꝑ noiatiuo. Meli⁹ Priscianus: q li. vi. sic refert: hæc cas sis cassidis, qđ ēt hæc cassida declinaī: ubi citat Virgiliā. hoc testimoniū: ē aūt chlamys: siue chlamyda uestis no mē notissimū: grȩce χλαμυδειον dr̄ chlamydula q̄si ꝑua chlamys. Apud iurisco. iter puerilia uestimēra chlamy. des numeranī. chlamys (ut inq̄t Cassiodorus in ep̄lis) ue

Chlamydatus — stis est militaris: qđ & Plau. indicat: q chlamydatū militē noīat: q militarē habitū describēs. opus est (iq̄t) chlamy. de & machera & petaso. Suidas ꝓdidit Numā Pōpiliū Romanoȝ regē: pmū usū chlamydis itulisse romanis: cū id genus uestimēti a legato isauroȝ accepisset. ꝓuer. biū apud græcos κωυλως οντοσ χλαμυς Sylosontis chla.

Silosontis chlamys — mys: de his qui ꝓcio ſa ueste supbiunt. Syloson. n. dr̄ hūis se ueste ꝓciosissimā, quā Dario adhuc ꝓuato desyderan ti dono dederit: q mox rex factus liberalitatē Sylosontis uestiariā regni remuneratiōe est ꝓsequut⁹. Ephœbi ca aūt chlamyda sig̃naī chlamys puerilis, q̄ ephœbi in. duunī. Qui sint ephœbi: q exephœbi docet Cēsorinus:

Ephœbiuȝ — ephœbiū in palæstra exedrā esse amplissimā: q̄ ephœbi exercebanī: testis est Victruuius in. v. hoc sig̃natu itelli. gendū illud ex lib. ii. macha. gymnasiū: & ephœbiā sibi cōstituere. ¶ Aureæ pinnu. Plauti. Mercu. Pinulas in ga lero gestare se testaī illo uersu. Ego has hēbo usq̄ in pe

aurea tiara contecto capite, pecuariū simulabat magisterium. Adest luculētus puer nudus, nisi q̄ ephœbica chlamyda sinistrū tegebat humerū, flauis crinibus usq̄quaq̄ cōspicuus, & inter comas eius aureæ pinnulæ cognatione simili societate prominebant, quem caduceum, & uirgula Mercurium indicabāt. Is saltatorie procurrens, malumq̄ bracteis inauratum dextra gerēs, ei qui Paris uidebaī porrigit, quæ mandaret Iupiter, nutu significans, & protinus gradus citule referens, e conspectu facessit.

Insequē puella uultu hōesta, in deæ Iunōis spēm sitis,

Petasus / Petasatus — taso pinulas. ubi petasus nō tāꝑ alato calciamēto accipi ur̄ q̄ ꝑ Galero, unā petasati dicti pileati: sup quo apud Sueto. in. ii. cōmentario copiosi⁹. Quod aūt Mercu. pinulas gestet in capite & in Talaribus: cām refert Augu. in. vii. Nā cū Mercurius de⁹ ꝯmonis sit: ꝯmonē uolaticū esse pinnæ sig̃nant. Luci⁹ quoq̄ nr̄ in apologia Mercuriū describēs iq̄t. En uide ut in capite crispat⁹ capillus sub pilei umbraculo appareat, quā lepide sup tpa pares pinnulæ emineāt: q̄ aūt festiue circa humeros ue.

Pennata talaria — stis substricta sit. Fulgentius placiades: pēnata qdem talaria Mercurio assignat: qđ negociantiū pedes ubiq̄ pergēdo q̄si pē nati sint. de pinnulis uero Galeri nihil meminit. nec mirȩ cū iter scriptores nō tā classicos q̄ plebarios sit numerādus. in cu ius mythologus nasutiores multa ꝓbāt: plura iprobāt. Q ō uero Fulgētiū q̄nq̄ dixi fuisse apprime doctū: id feci qđ a diuo Hieronymo fieri uideo: q eosdē scriptores mō laud. it, mō taxat: ꝓut laudati: taxariq̄ merenī. Nēo. n. tā malus scriptor: ut nō aliq̄ ex pte laudē doct. inæ mereaī. ¶ Societate. Lego sociatæ. i. copulatæ cōnexæq̄. ¶ Caduceū. nil noti⁹ est q̄ cū cadu.

Caducifer / Angues in caduceo — ceo fingi: pingiq̄ Mercuriū: unā & caducifer a poetis dcūs. ægyptii caduceū spē draconū maris & fœminæ coniunctoȝ figu rauerūt, q pte media uolūinis sui iuicē nodo herculaneo obliganī: caudę reuocanī ad capulū caducei: ornātur q̄ alis ex ea dē capuli pte nascētib⁹. Argumētū caducei ad gēiturā hoīum ꝑtinere autumāt: & li ueri⁹: q̄ qđ a Ful. tradiī. q uirgā ait spē tibus nexā ob hoc addici Mer. q̄ mercatorib⁹ det aliq̄n regnū, ut sceptrū: & uulnus: ut serpentiū. Plin. nr̄ li. xxix. auctor est: caduceū fieri circūdata effigie anguiū in pacis argumētis: cōplexu dracōnū: efferatorūq̄ concordia. Hom. lib. Iliados nouis simo: Mercurio dat καλα πεδιλα αμβροσια χρυσεια. i. Talaria pulchra immortalia aurea: dat & ραβδον. i. uirgam τη τ᾽ ανδρων ομματα θελγει: qua hoīum oculos somno demulcet: & somnolentos excitat. qđ totum ex archetypo homerico mutuatus est Virg. in. iiii. æneidos. ¶ Malum inauratū. Docet Plin. in. xxxiii. Chrysocollā in usu esse aurificū auro agglutinando, unde & nomē accepit: cū æra inauraī: sublinit argentū uiuū: qa bracteas ptinacissime retinet: ueȝ pallore detegit: si simplices aut ꝑ

Bracteæ / Bracteatū / Bractearii / Bracteatores / Emplastratores — tenues bracteæ sint: sic aūt appellanī folia auri. Nā nullū aliud metallū laxius dilatatur, aut numerosi⁹ diuidiī: utpote cu ius unciæ in septuagenas & q̄nquagenas pluresq̄ bracteas quaternūq̄ utrinq̄ digitoȝ dispergant. Crassiores bracteæ ꝑ nestinæ uocanī, inde bracteatum dictum pro eleganti & aureo pon ī. inde & bractearii inauratores eleganter appellanī: scribit Iulius Firmicus: quicunq̄ hūerit horoscopum in. xvii. parte scorpii erit aurifex, inaurator: bractearius. eosdem aliu bi bracteatores appellat: ex eodem genere sunt & qui emplastores nominantur ab emplastro. s. glutinandi. ¶ Quæ mandaret Iupiter. Apud Lucianum in iudicio Paridis ait Mercurius ad Paridē. ω παρι κελευει σε ο ζευς, επει δη καλος τε αυτος ει, και σοφος τα ερωτικα δικασαι ταις θεαις. i. o Pari iubet te Iupiter cū pulcher sis: & amatoria calleas iudicare inter deas de formositate, ait Fulgentius ideo Iouem noluisse iudicare. idq̄ iudicium ad hominem delegasse, ut in libertate arbitrii cōstitutus homo uideretur: cui optimo esset eligendi: quam uellet ex tribus uiuendi conditionem, siue contemplatiuam: siue actiuā: siue uoluptuariam. ¶ Citule. Velociter: perniciter. ¶ Facessit. Abiit.

¶ Stringebat

STRingebat diadema cādida. Attēde inusitatā declinationē priscis tñ usitatam: ut diadema fœminino gñe: ex formula — Hæc diadema
primi ordinis usurpet: hæc diadema diademæ. Antiqsimi.n. prisci talia ẽm primā declinationē ptulerūt: & gñis fœminini:
ut Plautus in Amphitrione. Cū seruili schema: pro schemate: ut Valerius in phormiōe. Quid hic cū tragicis uer sib⁹ & syr
ma facis: pro syrmate. Cōsimiliter Pōponius in satyra. Cuiusuis leporis liber diademā dedit: pro diadema. cæteꝶ passim:
hoc diadema diadematis decliaт̃: ex ritu græcoꝶ: q dicūt τα δέ ια δέ η ματος: & ut scribit Suidas. δέ ια δέ ημα εστιν το βασιλικον — Diadematus
ενδύμα. i. diadema est regiū indumētū siue corona: dr̃ aūt diadema a uerbo græco διαδέω: hoc est circūligo. est.n. fascia
cādida: q̄ capiti regis siue reginæ circūligaт̃: hoc regium
isigne primus iuenit Liber pr̃: Plinio teste: plura super
diademate annotaui in primo Suetonii cōmētario: hic
diadematus dr̃ diademate corōatus uittatusq: quo co
gnomine unus in gēte metelloꝶ isignitus est: quē dia
dematū uocāt. ad hoc uiri docti illud Plinianū ex. vii. re — Locus Plinii
ferūt: q hoc dicebat. Iam balearicis & creticis diadema
tis: iam Macedonicus ipse. ego uero enarrās Pliniū asseruidiis hominibusq fauentibus: legendum esse dal
maticis: ut sit sensus Plinianus illustris sane & histori
cus. Metellus Macedonicus dicebat filiis: ut celebrarēt
exequias Scipionis: & quibus filiis? nimirum glorio
sis: quorum unus balearicus: alius creticus: tertius dal
maticus cognominabantur: cognominibus merito pat
tis: cum baleares: cretam: dalmatiam singuli deuicis
sent: & quia constat de balearico: & cretico: ambigi
tur autem de dalmatico: audi queso quid scribat Pe
dianus Asconius. Aedem Castoris de manibus Lucius
Metellus erexit: qui Metellus subactis dalmatis dal
maticus appellatus est: in epitome quoq liuiana libro
lxii. scriptum legimus. Lucius Cecilius Metellus dalmatas obsedit. Iuno autem (ut ad fabulam redeamus) Iouis soror &
coniunx: cum regina cœlicolarum sit: merito diademata figuratur: & sceptrum ferens. mythologi Iunonem actiuæ — Iuno diademata sceptrigera
uitæ pposuerunt: quæ a Iuuando dicta est. ideo regnis pesse dicitur: q hæc uita diuitiis tm̄ studeat: ideo etiam cū sceptro
pingit: q diuitiæ regnis sint pximæ. Est aūt sceptrū: ut græci dicūt βασιλικη ραβδος. i. uirga regia & isigne dñantis. σκηπ
τουχους και σκηπτοφορους. i. sceptrigeros reges appellāt. ¶ Oleagina corona. Merito & scitissime dixit corona oleæ Mineruā
coronari: qm̄ ei⁹ arboris iuētrix ferт̃: iuxta illud poeticū: oleæq Minerua iuētrix. Athenæ (ut Pli. tradit) uictores olea coro
nāt. Mart. Capella: oliuā ideo Palladi cōsecratā dicit: qđ disciplinæ: quaꝶ illa dea ē lucubratiōibus: & oleo lucernaꝶ pdiscū — Oliua palladis cur
tur: sic.n. inqt in hymno. Hinc nā uernicomæ frōdēt tibi munera oliuæ. Ars & cura uigil p te quo discat oliuo. eidē datur
clypeus sapia q regat orbē: armatā fingūt q prudētia munita sit: nā galeā cū crista dāт: ut sapiētis cerebrū significet arma
tū & decoꝶ. hastā uibrat acutę cuspidis: ad acumē igenii penetrabile demōstrādū. caput Medusam saxificū gestat in pecto — Medusa saxifica
re: q stupet sapiēs solertia uulgus. Illud cūprimis notabile: q ex uertice pr̄is natā tradūt sine mr̄is officio: ut iudicio sit in
fœminis nō esse cōsiliū neq prudētiā. Martiani uersus ille ē memoratu dign⁹. Hinc de pr̄e ferūt sine mr̄is fœdere natam
Prouida cōsiliū qđ nescit curia matrū. In huius ēt tutela noctuā noctiuolā esse uolūt: ppterea q sapia ēt in tenebris ppriū — Noctua sub palladis tutela
fulgorē possideat: & q uigil isomnes ducat solertia curas: græco uocabulo tritogenia appellaт̃: qm̄ ex prudētia tria gignū
tur: bene cogitare: bñ dicere: bñ facere. Apud lacedæmonios celebraт̃ Minerua cognomēto chalciotis siue chalcioec⁹ hoc — Tritogēia
est. χαλκιοικος sic nūcupata a tēplo æneo. cuius Liuius: Probus: Plutarchus: Thucydides cōmeminere: de qua sic scri. Sui — Chalcious
das. χαλκιοικος η αθηνα εν σπαρτη η χαλκουν οι κον ειχεν η διατο τους χαλκιδεας τους εξ ευβοιας φυγαδας αυτον κτισαι. idest chal
ciocchus Minerua spartæ colitur: uel quia habet tēplū æneū: uel quia chalcidenses exules ex euboia id cōdiderūt. ¶ Præ
pollens. Valde pollens: potensq. ¶ Nudo & itecto corpe. Praxiteles: q marmoris gloria superauit etiā semet fuit. Venerē
nudā emerunt Gnidi. illo signo haud dubie nobilitati. cū multi ut Venerē praxitelicā uiderēт: nauigauerint Gnidū. ferūt — Venus praxitelica
amore captū quendā: cū delituisset noctu simulachro cohæsisse: eiusq cupiditatis extare indicē maculā. Venus (ut iterpta
tur M. Tul.) ex eo dicta est q uenit ad oīa: quam nudā fingunt: q libidinis crimē nunq̄ celatū sit: uel qđ nudis maxime cō
ueniat. græce dr̃ αφροδιτη a spuma: qđ cōcitatio ipsa seminis spumosa sit: & ut auctor est Aristoteles lib. ii. de aīalium ge
neratione. Deam quæ rei Veneriæ præest aphroditem nominauerunt: ob naturam spermatis: idest genituræ spumosam. — Genitura spumosa
¶ Inumbrabat. Merito inumbrabat dixit: cum tenuissimo uelamine non tam pubes tegeretur q̄ inumbraretur. De bōbi
ce: & ueste bombicina alibi satis multa. ¶ Curiosulus uentus. Non iuenuste refert uentum quoq ipsum: quasi amasium — membra
uestis laciniā reflasse: reiecisseq suo spiritu a corpore Veneris: ut flos ille experitus oībus esset in propatulo: dimota pallii
bombicini lacinia. ¶ Nunc luxuriam aspirabat. purior lectio luxurians aspirabat. & est sensus: modo uentus reflatu suo
uestem dimouebat: nudabatq Veneris genitalia: modo afflatu luxurianti exuberantiq applicabat: adeo ut pallium illđ
bombicinum adhæresceret corpori deæ: & decenter obumbraret integeretq domicilium uoluptatis: & enim uoluptas
sedem habet in membris genitalibus: & (ut inquit Ouidius) Illo crede mihi gratia nata loco est: scite autē uenusteq dixit
membrorum uoluptatem: intelligi uolens genitalium. nam membra (ut supra diximus) genitalia significantur: inde il
lud membrosior equo: & illud in sexto opere. Coniugis infusus gremio per membra soporem. in quo Anneus cornutus
membra accipit pro obscœnis. ¶ Graphice. Decenter: uenuste: concinniter: quasi ex picturæ uenustate: uerbum — Graphis
græcum est γραφω: quod significat pingo: scribo. unde grapheus pictor: & graphis pictor: & graphis pictura di — Antigraphice
cta. qua quidem linearem proprie significari prodiderunt. Plinius noster in trigesimo quinto: alia multa graphidis uesti
gia extant: idem mox paulo. antigraphicen picturam interpretatur: quam pueri ingenui in græcia ante omnia do — Graphiū
cebantur. Victruuius in primo: architectum oportet graphidis scientiam habere: ab eadem origine est graphium — Graphiarium
pro stilo: graphiarium pro theca repositorioq graphiorum: graphicus homo pro absoluto: & quasi pictoris ma — Graphicus
nu expolito: & graphice aduerbium pro polite: eleganter: condecore. graphicotera quoq per comparatiuum di — Graphice
cta absolutoria elegantioraq. Aulus Gellius in nono sic refert: Laberius poeta in mimmo: quem inscripsit Rectorem, — Graphicote
uersibus quidem satis munde atq graphice factis descripsit. ¶ In speciem. in pulchritudinem. Apud græcos γραφη: idest
graphe dicitur accusatio: & (ut inquit Suidas) nomen est cuiusdam publicæ accusationis.

nā caput stringebat diadema cādida, ferebat & sceptrū. irripuit alia, quā putares Mineruā, caput cōtecta fulgēti galea & oleagina corona tegebaт̃ ipsa galea, clypeū attoliēs, & hastam quatiens, & qualis illa cum pugnat. Super has itrocessit alia uisendo decore præpollens gratia coloris ambrosei designans Venerē, qualis fuit Venus, cū fuit uirgo, nudo & itecto corpore, perfectam formositatem professa, nisi q tenui pallio bombicino inumbrabat spectabilem pubem, quam quidem laciniam curiosulus uentus satis amanter, nūc lasciuiens reflabat, ut dimota pateret flos ætatulæ, nunc luxuriās aspirabat, ut adhærens pressule, membrorum uoluptatem graphice

laciniaret. Ipse autem color deæ uisus in speciẽ, corpus cãdidum, quod cœlo demeat, amictus cerulus, quod mari remeat. Iam singulas uirgines quæ deæ putabantur sui obibant comites, Iunonẽ quidẽ Castor & Pollux, quoꝝ capita, cassides orbatæ stellarũ apicibus insignes contegebant. Sed & isti castores erãt scænici pueri, hæc puella uarios modulos lasciua continente tibia procedens, quieta & inaffectata gesticulatione, nutibus honestis pastori pollicet̃, si sibi pmiũ decoris addixisset, sese regnũ totius asiæ tributuram. At illam quam cultus armorum mineruam fecerat duo pueri muniebant præliaris deæ comites armigeri terror & metus, nudis insultãtes gladiis. At pone tergum tibicen hormum canebat bellicosum, & permiscens bombis grauibus tinnitus acutos: in modum tubæ saltationis agilis uigorẽ sciebat. Hæc inquieto capite, & oculis inspectu minacibus, citato & intorto gñe gesticulatione alacri demonstrabat Paridi, si sibi formæ uictoriã tradidisset, fortem tropheisq; belloꝝ inclytum suis amminiculis futuꝝ. Venus ecce, cũ magno fauore caueæ in ipo meditullio scænæ circũfuso pplo lætissimoꝝ paruuloꝝ

¶ LACIniaret. a lacinia ductũ uerbũ: q̃si iflexu laciniæ inũbraret. ¶ Amictus cerulus. Veneri dat̃ uestis ceruli coloris: qui *[Talasicus color]* est thalasicus. i. marinus color: ex mythicoꝝ fictiõibus: q tradunt Saturnũ abradisse Celii pr̃is pudẽda: illisq; in mare deiectis Venerẽ pcreatã. Apd̃ Ausoniũ distichon est de Venere scitu dignũ qd̃ subscripsimus. Orta salo: suscepta solo: pr̃e edita *[Obba sessilis]* Celio: Aeneadũ genitrix: hic habito alma Venus. ¶ Obibãt. Adibã: circuibãtq;. ¶ Cassides orbatę. Noue dictũ orbatę p orbiculatæ: ab orbe & rotũditate. talis. n. est cassidũ forma: qdã legũt obbatę: ut cassides bono epitheto obbatæ dicant̃: a similitudine obbaꝝ: sunt ãt obbæ uasa potoria: galeaꝝ similitudine. M. Varro utrũ meridie an uesperi libẽtius ad obbã accedas. Sessilẽ a figura obbã dixit Persius illo uersu. Ex halet uapida læsum pice sessilis obba: qdã emẽdãt cassides orbiculatæ: ut dictio sit illustrior: & ĩtellectus manifestior. ¶ Stellaꝝ apicibus ĩsignes. Ex historia argonautaꝝ sumptũ: q̃ pdit̃ argonautis magna tẽpestate pe*[Stellæ castorum]*riclitãtibus: salutẽq; desperãtibus: orphea solũ uota p salute oĩum samothracibus diis fecisse: extẽploq; tẽpestate sedata stellas duas supra Castoris & Pollucis capita cecidisse: uñ factũ est: ut Castor & Pollux inuocarent̃ a nauigantibus: ĩsignirẽturq; stellaꝝ apicibus. pterea Seneca & Pli. auctores sunt: apparere in magna tẽpestate stellas: qbus adiuuari se tũc periclitãtes existimãt: quas uocãt castores: Castoris & Pollucis numini assignãtes. cũ solitarię uenerũt graues sunt: mergẽtesq; nauigia. geminæ ãt salutares: & psperi cursus pnũciæ. cũ aũt i aere q medius iter lunã & terrã est appareant huiuscemodi castores: sciẽter uidet̃ Lucius nr̃ eos assignasse comites Iunoni: q̃ aer est uel aeris numen. Illud adde qd̃ antiqui *[Pileati castores]* pilea Castori & Polluci dederũt: qa lacones fuerũt: quibus pileatis militare mos est: hinc Catullus: pileatos fratres dixit: ędẽ Castoris atq; Pollucis ĩtelligi uolẽs. Astrologi geminos in cœlo Castorẽ & Pollucẽ esse dixerũt: quos demõstrãt oĩum fratrũ ĩter se amãtissimos fuisse. Dii samothraces: de qbus apd̃ eruditos frequẽs mẽtio: quoꝝ poeta satyricus meminit: putant̃ esse Castor *[Dioscuri]* & Pollux: græci Dioscuros uocant. Elianus ait figurari iuuenes magnos ĩberbes: cõsimiles: clamydatos: & humeris habẽtes gladios: q & manibus hastas teneãt. An*[Nugalia Fulgẽtii]*notandũ q̃ cũ scriptores oẽs consono ore sidus castoꝝ salutare esse dicãt nauigãtibus. unus est Fulgẽtius: q ut in plerisq; aliis: ita in hoc quoq; a cæteris dissentiat: nouitate opinor aliq̃ gloriolã captãs: scribit. n. in mythologiis Castorẽ & Pollucẽ esse symbolũ pditionis: & in mari signa castoꝝ creare picula. Etymon quoq; nugatoriũ cõmentus ait Pollucẽ dici ἀπὸ τοῦ ἀπόλλειν. i. a pdẽdo. Castorẽ uero q̃si κακὸν ὕστερον. i. malũ extremũ. ¶ Inaffectata gesticulatiõe. Incuriosa: & pene negligẽte. dr̃ affectata gesticulatio q̃ diligẽter fit: & curiose: cui dissimilis erat hæc qua Iuno ad Paridem *[Pauo Iunonis]* accessit. ¶ Sese regnũ tributurã. Apud Lucianũ sic inqt Iuno ἢν γάρ με ὦ Πάρι δικάσῃς εἶναι καλὴν ἁπάσης ἔσῃ τῆς Ἀσίας δεσπότης. i. si me o Pari pulchrã esse iudicaueris: te dñm totius Asiæ cõstituã. Merito aũt Iuno se regna tributurã pollicet̃: qa regnis pesse dr̃. Vnde & cũ sceptro pingit̃: in cuius tutela pauonẽ ponũt: q̃ oĩs uitæ potentia petax. in aspectũ sui semp ĝrat ornatus: apud Ouidiũ sic inqt Paris. Regna Iouis cõiunx: uirtutẽ filia iactat: & in ep̃la Helenæ sic scriptũ est. Vnaq; cũ regnũ: belli daret altera laudẽ Tyndaridis coniunx tertia dixit eris. ¶ Addixisset. tradidisset: adiudicassetq;. ¶ Præliaris deæ. *[Armigeri martis]* Dea p̃liaris dr̃ Minerua: q̃ & bello & artibus pest: p̃liarem quoq; deã accipimus Bellonã: q̃ soror Martis esse dr̃. ¶ Terror & metus. canit Statius Papinius armigeros martis esse furorem: iram: & pauorẽ: sic enim scribit in tertio thebaidos: Co*[Equi martis terror & pauor]*munt furor iraq; cristas: Frena ministrat amens pauor armiger: græci poetæ equos Martis appellant δεῖμον καὶ φόβον. i. pauorẽ & terrorẽ: qd̃ & nr̃i memorant: & decenter expressit Vale. flaccus illo uersu. Terrorq; pauorq; Martis equi: & profecto conducenter terror ac metus armigeri siue equi assignantur deo bellatori: & deæ p̃liari: qm̃ bella sunt terrifica & pa*[Orthrium]*uoris plena. ¶ Pone tergũ. A tergo: post tergũ. ¶ Hormum canebat bellicosum. ὁρμάω uerbo græco dr̃ impetum facio: & ὁρμὴ impetus: & perturbatio: inde hormum canticum dictum impetuosum: & alacritati bellicę accommodatum. Verum ego existimo legendum esse orthrium: est autem orthrium (ut docet Dion) carmen Palladis bellici ardoris incentiuum. *[Alexander prosiliit ad arma]* Quod Timotheus arte musica celebratus: cum aliquando perite admodum modularetur. ferunt Alexãdrum magnum tanquam numine quodam correptum mox ad arma prosiluisse. adeo regem illum musi cantus uehementia cõcitauerat orthrii carminis. Herodotus: Gellius: & cæteri meminere: quod & olim Arion quoq; uoce sublatissima cantauit: cantuq; pacto sese procul in profundum eiaculauit. Vbi a delphine exceptus euasit incolumis. apud Suidam lego ὄρθιον esse νόμον *[Orthios lex citharedica]* κιθαρῳδικόν. i. legem citharedicam: a quo etiã memoratur ὄρθιος νόμος κιθαρῳδικὸς τῆς ἁρμονίας. itaq; orthrium: & orthium pro cantico & lege citharedicæ armoniæ. ¶ Bõbis grauibus. Ex acutis & grauibus sonis fit concinentia musicusq; concentus: per foramina tibiæ patentiora acutior: per angustiora grauior sonus emittitur. bombũ aũt sonum dici nemo *[Bombus pedum]* est qui nesciat? Ennius sonum pedum dicere uolens: bõbum pedum dixit. in hãc sñiam ait in floridis: acuto tinnitũ & graui bõbo cõcentũ musicũ miscuit. ¶ In modũ tubæ. Est q̃dã tibia (ut inqt Ora.) tubæ æmula: qua doriũ bellicosum canitur. *[Adminiculator]* ¶ Intorto. Flexuoso. ¶ Fortẽ futuꝝ. Pallas cũ armoꝝ & uirtutis dea sit: scite fortitudinem atq; trophea bellicæ uictoriæ insignia Paridi pollicebat̃. ¶ Adminiculis. Auxilio & ope. adminiculator dr̃ opitulator. M. T. auctore Gellio: usus est i suis *[Cupidines multi]* diis disciplinaꝝ: adminiculatore liberto Tirone. ¶ Caueæ. theatri. ¶ Meditullio. medio: ut añ diximꝰ. ¶ Populo paruulorum. significat in cõicatu Veneris fuisse cupidinum turbã populosam: quos poetæ (ut alibi quoq; testatum est) innumeros fingunt. Arcesilaus sculptor fecit marmoream leenam: aligerosq; ludentes cum ea cupidines: quorum alii religatam tenerent: alii e cornu cogerent bibere: alii calciarent soccos. omnes ex uno lapide.

¶ Dulce

¶DVLce subridēs. Dulciter:amabilr:& cū memoratiōe ridēs:sub.n.(ut sępe dcm̄ ē)signat tēperamētū.modicus āt risus de- Sint modi
cet Venerē:& uenustā quoq; fœminā:hic pceptū illđ eroticō. Sint modici risus puæq; utriq; lacunę. ¶ Teretes. Hntes mē- ci risus
bra teretia & suculēta:q̄lis hītudo cupidinis decet. Ora.teretes suras pbat i fœmina:cū ait Brachia & uultū teretesq; suras Teres
Iteger laudo.teres āt rotūdū i lōgū dr.idē Ora.i epodo:tererē puez appellat quē itelligi uult speciosū:hn̄tē crura brachia-
q; teretia. ¶ Cōmodū iuolasse.eo ipso tpe euolasse:alias iuolare dicim⁹ furari:q̄si uola man⁹ furti subtrahere.alias iuolare Inuolare
cū uiolētæ man⁹ i aliquē dirigunt. Vir.uolare posuit p ābulare:eo uersu Pascētes illæ tm̄ pdire uolādo.ubi Dona. expōit Volare
uolādo p ābulādo. ¶ Pinulis & sagittulis. Cupidies ali- ambulare
geri & sagittiferi pigunt:ut añ dcm̄ ē. ¶ Obituræ dñæ.i.
Veneris aditurę:pacturę:suscepturę.potes legē obituri:
b ē ipsi cupidies adituri:uelut nuptiales epulas dñę Ve- Quinq; fa-
neris faces flāma coruscātes pferebāt:ex ritu moreq; nu ces in nu-
ptiali. nāq; apđ ueteres qnq; faces i nuptiis accēdebant. ptiis
cām refert Plutar.i pblemati:& nos i orone nuptiali di
ligēter pscripsim⁹:spinā nuptiaz facib⁹ auspicatissimā
eē:auctores sūt Pli.& Massuri⁹:qm̄ ide fecerit pastores
q rapuerūt sabinas:hic illđ Catullianū:spineā q̄re tedā. Spinea
pleriq; falso legūt pineā.pueri tres pŕimi & mŕimi:b ē
hn̄tes pŕem & matrē:adhibebant i nuptiis.un⁹ ut faciē
pferret ex spina alba:duo q nubētē tenebāt. ¶ Influūt.i.
star fluēti:& undę stipātes Venerē icedūt. ¶ Gratię gra-
tissi. Comites Veneris gŕę:q̄s charitas uocāt. Q đ & Ful
gēti⁹ refert necimerito:qd.n.sine Venere gratiosū:qd
iucūdū:qd amabile eē pōt:de gratiis supra dixius abū-
de. Apelles dicere solebat unā illā Venerē deesse cæte- Scitum
ris pictoribus:quā græci charita uocāt:ea soli sibi ne- appellis
minē parē. ¶ Horæ pulcherrimæ. Oui. horas deas cele Horæ
res cōmodissimo epitheto appellat:quas nō iscite tra
dit iūgere equos solis ad currū:q̄s Home. cœlestis aulę
custodes esse narrat:iuuētutis quoq; dea apđ priscos uo Hora
caī hora:quā Quirino iūgūt:ō qua Oui. Horāq; uocat: Quirini
q̄ nūc quoq; iūcta Quirino est:& Ennius Te Quirine Horus
pŕ ueneror horāq; Quirini. Horus apđ ægyptios uocaī Sol:ex quo & horæ nomē acceperūt. Quatuor quoq; tpa qbus an Sol
nuus orbis iplet:horæ uocant.auctor Macro. ¶ Iaculis floris serti. iaculatiōibus floz cōtextoz solutorūq;:dicit aūt horas
eiaculasse flores ptim solutos:ptim sertos:atq; cōtextos.singularis numerus p plurimo:nā sertus flos & serta corona dr̄ a Sertus flos
serēdo. Pli. in. xxi. cū uero a florib⁹ fierēt serta:a serēdo seruiæ appellabant. Luca. Sertas nardo florēte coronas. serilia uete Serilla
res dixerūt nauigia:q lino ac sparto cōdēlant:a cōserēdo:& cōtexēdo dicta. Quidā serilia spartea apđ Pacuuiū exponunt
p funiculis:q sparto cōserunt. sertores quoq; dici iuenio eos q aliqd sererēt:quos nōnulli p assertoribus usurpāt. ¶ Dñę Sertores
uoluptatū. Veneri. ¶ Veris coma. Herbis & floribus:qd.n.aliud est coma ueris q̄ flos:& frōdes:elegāter Papinius dixit:cri
nit arbos p frōdescit florescitq;:flos est pleni ueris iudiciū & gaudiū arboz:detrahe ueri frōdes & flores caluū & caluitio
deformatū uideri poterit. Cōsimiliter Au. Gel. uolumine duodeuigesimo:comas(inquit)arborū lætissimas: uberrimosq;
uitiū palmites decidit. ¶ Tibiæ multiforabiles. A multitudine & numero foraminū multiforatilis tibia dicta. apud anti- Multifora-
quos tibia tenuis fuit quatuor tm̄ foraminibus distincta:tales in templo uidisse sese refert M. Var. de hac tibia intelligit tilis tibia
Ora. in arte poetica. tenuis simplexq; foramine pauco aspirare & adesse choris erat utilis:ptérea tibiæ aut seranæ dicunt:
quæ pares & æquales habēt cauernas:aut phrygiæ:q sunt ipares inæqualibusq; foraminibus : tibia phrygia dextra unū
habent foramen:sinistra duo. quoz unum acutum reddit sonum:alterum grauem. tibiæ sacrificiæ ex buxo fiunt:ut do-
cet Pli. ludicræ uero ex loto ossibusq; asininis:& argento tibialem calamū auleticon uocant:græce enim αυλη tibia est. in- Auleticos
ter genera tibiaz sunt præcintoriæ: quibus in sacrificiis præcinunt ad puluinaria:sunt & puellatoriæ:quibus a sono cla- calamus
riore uocamen datur:quasdam uescas uocāt:quæ multiforatiles sunt gigrinæ noiant:q exiguæ licet sint subtilioribus mo Pręcintorię
dis tm̄ insonant:a priscis tibicen dicebaī gigeriator & subulo. alibi docuimus subulones quoq; dici ceruos: quoz cornua Gigrinæ
sunt simplicia:ante Hiagnim Marsiæ tibicinis patrem rudibus adhuc musicę sæculis in usu fuit simplex tibia. hic primus Gigeriator
duas tibias uno spiritu animauit:q̄uis Pli. Marsiam dicat geminas tibias inuenisse primus : multiforatili tibia sinistris & Subulo
dextris foraminibus distincta:acutis grauibusq; sonis concentū musicum miscuit. ¶ Cantus lydos. Amphyon lydios mo
dulos primus iuenit:dorios Thamiras thrax:phrygios Marsias phryx. Aristoteles in. viii. politicoz lydiam musicam fle Lydia mu
bilem esse:& querimoniis accōmodam docet. Quod & Lucius noster indicat : qui in floridis lydum querulum appellat. sica q̄rula
Plato quoq; lib. iii. de re publica:harmonias lydias querulas esse:easq; inutiles etiam mulieribus ne dum uiris eē refert:hic
autem lydios cantus accipimus pro musicos & uoluptarios:q̄les in festiuitate Veneria:& saltationibus ludicris solent ad-
hiberi:siquidem lydium melos(auctore Cassiodoro)oblectationibus animorūq; remissionibus est accōmodatum:cuius
uerba in epistolis subscripsi:tonos musicos describentia:quæ sunt hæc. dorius tonus prudētię largitor & castitatis effector Dorius to-
est. phrygius pugnas excitat:uotū furoris inflammat. eolius animi tēpestates trāquillat:somnumq; iam placatis attribuit. nus
asius intellectum obtusis acuit:& terreno desyderio gratis cœlestium appetentiam bonoz operator indulget. lydius cō- Phrygius
tra curas animæ tediaq; repertus remissione reparat:& oblectatione corroborat:hoc ad saltationes sæculum corruptibi Lydius
le flectens:honestum remedium turpe fecit esse commertium. hactenus Cassiodorus. ¶ Cunctantiq; lenta. Lentus inces-
sus:& cunctabundus decet matronam & deam. unde nunc scitissime Venus inducitur lenta:& tardigrada uestigio suspē
so & molli. uez sicut incessus in matrona decorus:ita in uiro erubescēdus est:unde Seneca castigator moz seuerissimus
sancte & grauiter scribit lib. ultimo q̄stionum naturaliū. uerba hæc. tenero & molli gressu suspendimus gradū nō ambu-
lamus sed icedimus. Seruius grāmaticus exponēs illud Virgilianum. Ast ego quæ diuum incedo regina:incedere (inqt) p-
prie est nobiliū psonaz. Qui nascunt oriētibus pleiadibus. hi molliter ambulāt:uestigiaq; suspēdūt:pœnitet eos q uiri na-
ti sint. ¶ Per fluctuantes pinnulas. Venus iter pinnatos cupidines:quoz pinulæ leuiter fluctuabāt cœpit icedere. ¶ Re-
spōdere gestibus. significat deam gesticulatam esse motu corporis:prout tibiarum sonus saltationem uariabat.

dulce subridens constitit amœne, illos teretes & lacteos puellos diceres tu cupidies ueros de cœlo uel mari commodum inuolasse. Nam & pinnulis & sagittulis & habitu cætero formæ pclaræ congruebāt, & uelut nuptialis epulas obituræ dominæ coruscis prælucebant facibus, & influunt innuptarum puellarum decoræ soboles. Hinc gratiæ gratissimæ, inde horæ pulcherrimæ, qua iaculis floris serti & soluti deam suam propitiantes scitissimum construxerunt chorum dominæ uoluptatum ueris coma blandientes. Iam tibiæ multiforabiles cantus lydicos dulciter consonant, quibus spectatorum pectora suaue mulcentibus longe suauior Venus placide cōmoueri, cunctantiq; lenta uestigio & leuiter p fluctuantes pinnulas, & sensim annutāte capite cœpit icedere, molliq; tibiaz sono delicatis respondere gestibus, & nunc mite conniuentibus, nūc acre cōminantibus

gestire pupulis, & nonnunquam saltare solis oculis. Hæc ut primum ante iudicis cōspectum facta est, nisu brachiorum polliceri uidebatur, si fuisset deabus cæteris antelata, daturam se nuptam Paridi forma præcipuam suiq; consimilem. Tunc animo uolenti Phrygius iuuenis malum, quod tenebat, aureū uelut uictoriæ calculum, puellæ tradidit. Quid ergo miramini uilissima capita, immo forensia pecora, imo uero togati uulturii, si toti nunc iudices sententias suas precio nundinantur, cum rerum exordio, inter deum & homines agitatum iudicium, corrupit gratia & originalē sentētiā magni Iouis cōsiliis, electus iudex rusticanus & opilio lucro libidinis uēdiderit, cū totius etiā suæ stirpis exitio. Sic Hercules & aliud seqns iudiciū iter iclytos Achiuoꝝ duces celebratū, uel cum falsis insimulationibus, eruditione doctrinaq; præpollens Palamedes ꝓditionis dānatur, uel

¶ Gestire pupulis. Sēsus est: Venus mō oculis mitibus & trāquillis blādiebat: mō fulminātibus minacibusq; gestiebat.
Index animi oculus — Iudicia.n.ai maxima sūt in oculis: q moderatiōis clemētiæ: misericordiæ: odii: amoris: tristitiæ: lętitiæ īdices sūt: & (ut Pli. uerbis utar): ōtuitu quoq; multiformes: truces: toruī: flagrātes graues: trāsuersi: limi: sūmissi: blādi. ꝑfecto in oculis aīus inhabitat. media eoꝝ natura cornea fenestrauit pupilla: in qua uis uidēdi inest: aliis nigra: aliis rufla: aliis glauci coloris. Ab oculo
Oculissimum — oculissimū dr̄ ꝑ carissimū: & oculit⁹ aduerbiū: quo signat tā caꝝ eē q̄ oculū. ¶ Saltare solis oculis. Decēter dictū de Venere: cui⁹ oculi mobiles: lubrici: uersatiles q̄si saltare uidebant: tales oculos in fœmina amorabūda ꝓbare solemus: & cū
Oculitus — aliæ saltēt pedibus ī chorea & motu corpis gestiāt. Venus oculis ludibūdis saltatoriū munus iplebat: poetæ
Glaucopis — Mineruę flauos oculos dant. uñ glaucopis poetico grę co epitheto dicta. Veneri uero petos assignāt: qd carminis obscœni testimonio notissimū est. Minerua flauo lumine: Venus peto. peti aūt oculi dīr leniter declinati: & cū uenustate: homies quoq; petos uocāt ab hmōi
Petus oculus — oculis. Oratius Strabonē appellat Petū. Pli. petos dicit esse: quoꝝ oculi deprauati sint: qd ita ītelligimus deprauatiōe uitioq; nō inamabili. uerba Pli. hęc sūt ex. xi. uniaialiū hoi oculi deprauant. uñ cognomina Strabonū & petoꝝ. ¶ Iudicis. Paridis. ¶ Visu. Dic nisu: idest motu & gestu: qui iterdū pro sermone ē. ¶ Suiq; consimilē. i. tam formosam coniugē: q̄ esset ipsa Venus: signat aūt Helenā. apud Lucianū sic ingt Venus υπισ Χρυσμαιδέ ης οιτηνελενην παραδε ως ευγυνικακαι ακολουθης ειγε επαυτην και αφυξεσθαι παρυμας εισετην αλιονκαι αυτη πασομαικαι σημπρωτα παντα. i. ꝓmitto o Pari Helenā uxorē tibi me daturā: ad uos iliū uēturā: ipsa adero & ī oīb⁹ opitulabor. ¶ Phrigius iuuenis. Paris. ¶ Malū tradidit. Paris apud Lucianū traditurus aureū malū Veneri prius petit: ut illa ducat amores & gratias q̄si testes ꝓmissoꝝ: q̄ plus pollicet dicens se quoq; cupidinē: & hymeneū adducturā: qb⁹ testibus adhibitis inqt Paris επιτουτοις δε ιδε ω μητω μηλον επιτουτοις λαμβανε. cotā his malum trado: & tu corā his cape. ¶ Victoriæ calculū. Victoriæ suffragiū: supra diximus copiose: quēadmodū calculis in urnā missis rei dānabant: uel absoluebant: & ita uictores decernebant. iterdū unus calculus cā est uictoriæ prout accesserit ad ptes: in cā oppianici docet. M. T. quēadmodū stalenti iudicis snia. xvii. & calculus accedēs ad numeꝝ aliaꝝ sniaꝝ absolutionē cōficere debebat. Ante dictū est: qd sit apud iuriscōsultos heremodiciū. inibi hoc adde ꝓuerbiū celebrari apud græcos ερημηδεκηλ.
De heremodicio — q̄si dicat heremodiciū. qñ re⁹ qa nō adest pn̄s iudicio dānat. q̄si ōsolatū sit iudiciū pp rei absentiā. ¶ Vilis. ca. Elegātissima ꝑ apostrophā castigatio: q̄ monemur ut iudiciū ē Paridis sit nob̄ documēto iudices oēs pecūia corrūpi posse: & nihil eē tā sanctū qd nō ꝑcio uiolari: nihil tā mūitū qd nō auro expugnari possit. ¶ Immo fo. pe. Vocabulū obiurgatiōis ꝓbrosis: & cōducētib⁹ icessit causidicos oratoresq; forēses: nā merito pecoꝝ noie taxant. cū demirātes stupēt: si nūmarii iudices cōtra ipos
Vulturii togati — ꝓnūciāt: & ꝑcio corrupti ius & fas pecūię postponāt: eodē togatos quoq; uulturios ōcēter noiat: a rapacitate q̄ utunt i causis forēsib⁹. dūmō ꝑuaricāt pecūia corrupti: & ꝑdūt reos. mō uēdūt aduocatiōes: & pecūias enormes extorquēt. cōtra ꝓscriptū leg; citiæ: q̄ cauet ātiqt⁹: ne aduocat⁹ donū pecuniāue accipiat ob cām orādā: uñ Pli. iunior dilaudād⁹: q nūq̄ aduoca
Cintia lex — tiōes suas uoluit eē uēales: q pyraticā paciscēdi morē iprobauit: q xeniis ēt sp abstinuit. scri. Aug. qd & ī ǒcretꝫ cañ. xi. q. iii. refert: qd nō lꝫ iudici uēder iustū iudiciū: & sicl; aduocato uēder iustū ꝓcīniū: & iuriscōsulto rectū cōsiliū: sic a. M. T. pa
Paludati uulturii — ludati uulturii dci scitissime sūt Piso & Gabini⁹ ipatores: ita nūc festiuissime togati uulturii noiant: qi toga & ī forēsibus actiōib⁹ ꝑdant istar uultuꝝ: de qb⁹ suo loco dixius. ¶ Precio nū. Vēdūt: & q̄si i nūdiario foro emptorib⁹ addicūt: nūdiari
Nūdinare — .n. & nūdiare ꝓpe ē i nūdinis & ī propatulo uēdicar. Iuli⁹ firmic⁹. ī. v. matheseos q̄st⁹ & libidis cā pudorē duob⁹ frīb⁹ nūdi
Nūdinatus pudor — nauit: ab eodē nūdiat⁹ pudor elegāter dr̄ ꝓstitut⁹: & ꝑcio ꝓphanat⁹. M. T. i ātoniāis: totū iperiū romanū nūdiabant: utit & Sueto. eo uerbo i uita Titi. ¶ Inter deū & hoies. imo iter deos & hoiem. tres. n. deæ fuerūt & hō un⁹ iudex. ¶ Originalē. ꝓmordialē: & ab origie reꝝ uetusto sęclo ꝓnūciatū dēmq;. ¶ Magni Iouis cōsi. Iupiter elegit Paridē iudicē: ad eūq; Mercuriū misit: q iussu Iouis illi iparet: ut litē deaꝝ diiudicaret. ¶ Lucro libidis. Alii iudices lucro auri & pecūię illecti iudicia nū
Cōstuprati — dinant. hic uero ꝑcio libidis & pollicitatiōib⁹ Veneris corrupt⁹ sniam uēdidit. M. T. cōstupratos iudices: & nūmarios ele
Nūmarii iudices — gātissime appellat: corruptos nūmis ꝑcioq; libidinū. ¶ Stirpis exitio. Ex hac Paridis snia pria maloꝝ Troiāis labes: hic decēnalia bella cōfligūt: hic clades & exitia nouissima fluxere: hic ortū ē ꝓuerbiū apd̄ græcos ιλιας κακων. i. ilias maloꝝ: quod επιτων μεγαλων κακων in magnis malis usurpant: quoniā εν ιλιω μυρια κακα in ilio isinita maloꝝ milia cōtigerunt. Adagium hoc usurpat. M. T. in ep̄lis ad Atticū scribēs: tāta maloꝝ ipēdet ιλιας: & ita in sincerib⁹ codicib⁹ legit. ¶ Sic Hercules. Certe: aduerbiū ē adiurātis. ¶ Palamedes ꝓditiōis dānat. Vlysses Palamedi ifestus ifensusq; ep̄lam Priami noie ad illū cōmētus ē: ꝑ quā agebat gr̄as ꝓditiōis: & cōmemorabat auri pōdus eē trāsmissum: hāc dedit captiuo: quē in itinere clā fecit
Inuenta Palamedis — occidi. iuēta hæc ep̄la: more militiæ regi Agamēnoni oblata est: & lecta in cœtu pceꝝ. tūc Vlysses uaferrimus: cū se Palame
Armorum iudicium — di adesse simularet (inqt) ut ueritas illucescat: in tētorio Palamedis id auꝝ q̄rat: de quo loqt ep̄la: quo facto iuētū est auꝝ: qd ipse p noctē corruptis seruis ꝓfoderat. itaq; Palamedes isons pinde ac ꝓditor iniusto iudicio ab iclytis achiuoꝝ ducibus dānatus est: lapidibusq; iteremptus est. ob hoc cecinit poeta Belidæ nomē Palamedis & iclyta fama Gloria quē falsa subꝓditiōe pelasgi Insontē ifando iudicio: qa bella uetabat Demisere neci. & Aiax apd̄ Oui. sic icessit Vlyssem: Prodere rē danaū finxit: factūq; ꝓbauit Crimē: & ōndit qd iā ꝓfoderat auꝝ. Palamedes (teste Pli.) ordinē exercitus signi datiōnē tesseras troiano bello primus inuenit: eūdē tradunt lras iuenisse. θ. φ. χ. unde & epigrammatista grues appellare uidetur aues Palamedis. constat enim grues uolitare ordine literato: & ut auctor est Philostratus, glorianti olim Palamedi se tres literas inuenisse. Vlysses repente obiecit eam laudem esse gruum: quæ. y. literam faciunt: iussitq; eas suspici præteruolantes. Apuleius noster in apologia: inter eos qui dolo memorandi fuerunt nominat Palamedem. Suidas Palamedem præconio uirtutis extollit: tanquam fuerit optimus poeta & inuentor rerum plurimarum.

¶ Virtute

¶VIRtute martia. Bellica fortitudine. ¶ Præfert Vlysses modicus. Famigeratũ est armorũ Achillis iudiciũ: pro qbus duo græcorũ pceres maximi iprimis cõtẽderũt Aiax & Vlysses: apud Oui. uolumine metamorphoseon. xiii. tota res luculẽter explicat: auditis utrinq allegatiõibus: arma Achillis Vlyssi adiudicata sunt: & qd facũdia tũc posset patuit: fortisq uiri tulit arma disertus. Aiax dolore stimulatus feruere cœpit: & mox ex furore necẽ sibi cõsciuit. Seneca li. ii. de ira: Aiacẽ in mortẽ egit furor: in furorẽ ira. Cor. Celsus in. iii. genus isaniæ describit, qua iplicati imaginibus nõ mẽte fallunt: qlẽ inqt isaniẽtẽ Aiacẽ uel Orestẽ poetarũ fabulæ ferũt: apud græcos puerbiũ est. αιαντιος γελως Aiacis risus επι των παραφρονως γελοντων. de Aiacis risus

uirtute martia ppotẽti pfert Vlysses modicus Aiaci maximo. Quale autẽ & illd iudicium apd legiferos atheniẽses, & catosillos & omnis scientiæ magistros. Nõne diuinæ prudentiæ senex, quem sapientia ptulit cũctis mortalibus deus delphicus, fraude & inuidia neqssimæ factiõis circũuentus, uelut corruptor adolescentiæ, quã fren⁹ coercebat, herbæ pestilẽtis succo noxio perẽptus est, relinquẽs ciuibus ignominiæ ppetuæ maculam. Cum nunc etiã egregii philosophi

hoibus isipiẽter ridẽtibus. Aiax. n. isania laborãs & furore uexatus ob Vlyssem: in armorũ iudicio sibi iterpositũ: isectabat armẽta: credẽs esse græcos: & duos maximos arietes flagello cædebat: clamãs se occidere Agamẽnon & Menelaon: & ita furẽs ac isaniẽs illos deridebat. ab hoc isipiẽtis Aiacis risu ducta parœmia: qui postea resipiscẽs in silua icubuit gladio: seq iteremit. Qd aũt Vlysses modicus & Aiax maximus a Lucio nr̃o dicunt: scito id ex Homero sumptũ: q in. iii. iliados tradit Vlyssem modica statura pditũ fuisse: Aiacẽ uero enormi pceritate staturosum: a quo dr̃ πελωριος ερκος αχαιων. i. excelsus Aiax græcorũ murus: itẽ εξοχος αργειων κεφαλην, idest capite eminẽs supra græcos. ¶ Quale & illud iudiciũ. De iudicio loquit: quo iniuste dãnatus est Socrates in carcere ad necẽ. Plato in apologia & in libro q iscribit phedon: itẽ Laertius Diogenes copiosissime referũt: quẽadmodũ Socratẽ: Anytus: Lycon: & Melitus isimulauerũt. horunce cũprimis criminũ iura uiolat Socrates: noua dæmõia iducit: deos prios respuẽs. cõtra ius: & fas iuuẽtutẽ corrũpit: pœna illi mors: cũ iudiciũ hoc ageret ascẽdisse Platonẽ ferunt in suggestũ ac dicere cœpisse. minor natu cum sim uiri atheniẽses his oibus: q tribunal ascẽderũt: statimq iterpellatũ descẽdisse: dãnatus est igit capitis pœna Socrates: nõ solũ primis sentẽtiis: sed & secũdis. cũ iterrogatus quã pœnã cõmeruisse se cõfiteret: rñdisset se meruisse: ut amplissimis honoribus & pmiis decoraret: & ut ei uictus quotidianus in Prytaneo publice pberet: q honos apud græcos maximus habebat. quo rñso iudices sic exarserũt: ut capitis hoiem inocẽtissimũ cõdẽnarẽt. existimat. M. T. Socratẽ dãnatũ nullã aliã ob culpã: nisi pp dicẽdi inscitiam. Seneca quoq dixit in declamationibus: eloquẽtissimi uiri Platonis orõ: q pro Socrate scripta est: nec patrono nec reo digna est. Socrates in carcere bibit uenenũ potione dilutũ: & ita decessit. Fuit aũt uenenũ id cicuta: quã merito dixit Pli. publica atheniẽsium pœna iuisam: hinc illud Persianũ: barbatũ hoc crede magistrũ Dicere sorbitio tollit quẽ dira cicutæ. Seneca scribẽs ad Gallionẽ de uita beata atheniẽsiũ. Rẽ. pu. uel ob hoc maxime uitupat: in qua Socrates dãnat. idẽ tradit tãtã fuisse in Socrate maiestatẽ: ut itrãs carcerẽ nõ a carcerariis sordibus pollueret: sed carceri oẽm detraxerit ignominiã: neq. n. poterat carcer uideri: in quo Socrates erat: post dãnatũ Socratẽ tãta mox pœnitẽtia eius rei atheniẽses cœpit: ut gymnasia clauderẽt: ut accusatores Socratis partim exilio: partim morte mulctarẽt: ut Socrati ipsi statuã æneã statuerẽt: in loco athenis celeberrimo. scribit Plutar. in eo libello: cui titulus ẽ de odio & iuidia: q atheniẽses adeo oderũt: auersatiq sũt Socratis calũniatores: ut neq ei ignẽ accẽdere: neq iterrogãtibus rñdere: nec aqua illa i qua hi se abluissent uti uoluerit: sed eã pinde ac sceleratã effundi iusserint: pide illi cũ odiũ tã atrox ppeti diutius nõ possent: suspẽdio sese necauerũt: uerũ nõ solũ puniẽdi fuerãt accusatores Socratis: uerũ ẽt iudices mulctandi: q dãnãtes Socratẽ iniustissimo iudicio ipsam uirtutẽ dãnare atq excindere uisi sunt. Qd crimen eo atrocius iudicãdũ: q atheniẽses: & erãt & habebant prudentes: eruditi: humani: & legũ latores optimi. uñ humanitas: doctrina: religio: iura: leges ortæ: atq in oẽs distributæ putant: pinde nũc Lucius nr̃ illos appellat legiferos: apd quos Draco & Solon nomothetæ. i. legũ cõditores indyti celebrant. Cati quoq optimo epitheto dñr acuti: & sapientes. catus. n. (qua dictiõe usitatus est Oratius frequẽter) significat doctũ atq acutũ. cata signa dixit Ennius p acuta in illo uersu: Iã cata signa sonũ dare uoce parabãt. autumat. M. Var. uerbũ hoc sabinũ eẽ. hinc catus Helius sextus cognominatus: pp iuris ciuilis sciam: ut sentit. M. T. ut placet Varroni: nõ tam quia sapiẽs erat: q q acutus. Diuus Augustinus (qd notabile ẽ) tradit priscos coluisse deũ catũ: qui catos. i. acutos faceret: auctor est Pli. in. vii. catos corculos apud romanos cognominatos esse eos: qui sapiẽtia erãt pcellẽtes: fortassis hinc fluxit dictio uulgaria & uernacula: qua catos uocitãt feles: ex solercia uidelicet qua auibus insidiantur: & in musculos insiliunt. Palladius uocabulo uulgi subscribere uidetur: cum ait contra talpas prodest frequẽter hr̃e catos in mediis carduetis. ubi catos accipio pro felibus domesticis: quas male literati muscipulas appellant. cum muscipula instrumentum sit non aial ad mures capiendos. ¶ Omnis scientiæ magistros. M. T. in libris oratoriis: oium doctrinarum inuentrices athenas appellat: in Bruto quoq: athenis natam & alitam esse eloquentiam refert: qui in oratione pro Flacco: athenienses pconio uirtutis exornat. ¶ Prætulit deus delphicus. Apud græcos Socrates oraculo Apollinis delphici prælatus est sapientia cũctis mortalibus: Cherephon. n. Socratis familiarissimus cõsuluit oraculum an esset ullus Socrate sapientior. rñdit Pythia Socratem esse sapientissimum mortaliũ. cuius rei Pli. Solinus. Laertius & Plato cõmeminere. Res est in ore omniũ inde & illud cantatissimũ. Vir bonus & sapiens qualẽ uix repe it unum Milibus e cunctis hominum cõsultus Apollo. annotatu dignũ est qd a Plinio pdit in. xxxiiii. romanos posuisse statuas Pythagoræ & alcibiadi in cornibus comitii. cum delphicus deus fortissimo græcorũ gentis iussisset: & alteri sapientissimo simulachra celebri loco dicari: mirum sane est illos patres circũspectissimos Socrati Pythagoram anteposuisse: cunctis ab eo deo sapientia prælato. ¶ Nequissimæ factionis. Capita factionis conspirationisq in sanctissimũ phium fuere Anytus Lycon & Melitus: qui Socratem inuidẽtia irritati ferre non poterãt: Melitus ob poetas infectus: Anytus ob artifices atq rei. pu. gubernatores: Lycon gratia rhetorum. itaq hi calũnias struxerunt ad Socratẽ obruendũ. ¶ Pestilentis herbæ. Cicutam intelligit: cuius uis refrigeratoria necat: ut ante diximus. scitu memoratuq dignũ est. Quod cum cicuta sit hois uenenum: est pecudum pabulum: idq Lucretius docet illis uersibus Quippe uidere licet pinguescere sæpe cicuta Barbigeras pecudes: homini quæ est acre uenenum. sturni quoq (ut Alexander Aphrodiseus & Ambrosius pdiderunt) cicuta uescuntur: habentq in cibatu. græci κωνειον uocant. ¶ Ignominiæ maculam. sicut mors Calisthenis est Alexandri magni crimen æternum: qd nulla uirtus: nulla fœlicitas bellorũ redimet. ita mors Socratis est atheniensium macula ineluibilis: quã nulla doctrinarũ claritudo: nullæ res gestæ abluent: nam cũ qs dixerit athenienses Darium: Xersem persarum reges pfligarunt: opponeret & Socratem occiderũt: cũ dictum erit leges: literas: disciplinas fruges mortalibus dederũt: dicet. sed & Socratẽ sanctissimum sapientissimumq mortaliũ iniquo iudicio iniustissimæ morti damnauerunt.

Aiacis risus
Aiax procerus
Iudicium Socratis
Cicuta periit Socrates
Accusatores Socratis intestabiles
Legiferi
Nomothetæ
Cati
Catus de⁹
Muscipula
Socrates sapiẽtissimus dictus
Cicuta cibus pecudum
Conium

sectam eius sanctissimam præcipient, & summo beatitudinis studio iurent in ipsius nomen, sed ne quis indignationis meæ reprehēdat impetum secum sic reputat, ecce nunc patiemur philosophantē nobis asinum, rursus unde discessi reuertar ad fabulā. Postq̃ finitū est illud Paridis iudiciū, Iuno quidē cū Minerua tristes & iratis similes scæna redeunt indignationem repulsæ gestibus professæ. Venus uero gaudēs & hylaris læticiā saltando toto cum choro professa est. Tunc de summo montis cacumine p quādā latentē fistulam in excelsum prorūpit imo croco diluta, sparsimq; defluens pascentis circa capellas odoro perpluit hymbre, donec in meliorem maculatæ speciē caniciem propriam luteo colore mutarētur. Iamq; tota suaue fragrāte cauea, montē illum ligneū terræ uorago decerpit. Ecce quidam miles per mediam plateam dirigit cursum petiturus, populo iam populāte, illam de publico carcere mulierem quam dixit pp multiformē scelus bestiis esse damnatam, meisq; præclaris nuptiis destinatā, & thorus genialis. s. noster futurus accuratissime desternebatur, lectus indica testudie perlucidus, plumea cōgerie tumidus,

Socrates fons phorum ¶ Sectam eius. a Socrate uelut a fontē: deriuati sunt riui: & seminatæ familiæ philosophorum: qui licet inter se dissentiētes: & multū disiunctæ & dispares sint: tn̄ oēs se socraticos & dici uoluerunt & esse arbitrabant: qd. M. T. memorat in. iii. de oratore: q in epistolis ad Atticū Socrati & Socraticis uiris acceptū refert: q iacturā patrimonii flocci nō facit: qd q̃ cæteri calamitate uocāt: ipse nec icōmodū. O Socratis inqt O Socratici uiri nunq̃ uobis gratiam referam. Dii immortales q̃ mihi ista p nihilo. Socraticæ chartæ Oratio Flacco phicæ sunt: socraticum opus Ouidio phicum. pingit Socrates coma cādente: sicut Diogenes barba comāte: Zeusippus curua ceruice: Aristoteles brachio exerto: Xenocrates crure collecto.

Socrates simius recaluaster Socratē simis naribus: & recalua frōte: repādis cruribus fœdissimūq; fuisse: auctor est diuus Hiero. cæterū uirtus nō tam formosum corpus q̃ aium quærit: potestq; sub qualibet cute ingeniū beatissimū latere: & sicut potest in humili casula uir magnus habitare: ita potest in deformi corpusculo formosus aius: ac magnus existere. ut mihi Socrates in exēplar editus: ut scire possemus nō deformitate corpis fœdari aium: sed pulchritudine ai corpus ornari. Virent in ipsius nomen: qui se addicunt sectæ philosophicæ. iurāt in magistri nomē & uerba se nunq̃ sectā deserturos: & dogmata pceptoris p uirili parte defensuros: sicut milites iurāt in uerba iperatoris adacti oia se strenue facturos: q̃ pceperit iperator: nec unq̃ militiā deserturos. Quod apud historicos freqntissime lectitabis.

Ius iurādū Hippocratis extat ius iurandū Hippocratis: quo discipulos adiurat in uerba cōcepta & magistri nomē. sic sectatores Socratis adiurant in nomen doctoris: & se Socratis futuros affirmāt: neq; a socratica disciplina deuios habituros: sic & platonici & aristotelici: & cæteri cæterarū sectarū insectatores iurāt in nomē magistrorū eorūq; spiritui q̃si cōsecrant: un̄ & cōsectanei nuncupati.

Consectanei hinc illd Oratianū Nullius addictus iurare i uerba magistri: & Quinti. in. iii. ex eodē istituto sic inqt: neq; me cuiusq̃ sectæ uelut q̃dam supstitione ibutus addixi. M. Tul. in secūda tusculana eos phos uitupat: q certis q̃busdā destinatisq; sentētiis: q̃si addicti & cōsecrati sunt: eaq; necessitate cōstricti: ut etiā q̃ nō pbare soleāt ea cogant cōstāriæ cā defendere. ¶ Vnū discessi. Corrige. un̄ discessi. ¶ Repulsæ. genitiuus est casus: significat. n. Iunonē & Mineruam gestibus demōstrasse indignationē & dolorē: quo afficiebant ob repulsam pteritæ posthabitæq;: nāq; (ut inqt Donatus) fœminæ offendunt: si fœde iudicent: & (ut refert Tertulianus) platio alterius: sine alterius cōtumelia nō pōt pcedere: un̄ illud Manet alta mēte repostū iudiciū Paridis. apud Valeriū ma. titulus est de repulsis: quo clarissimorū uirorū repulsæ in honorū petitione pcensent. M. T. in orone pro Plancio: repulsas edilitias identidem memorat. ¶ Mōtis. idæ: qui mons in scæna lignea fabrica instructus fuerat. ¶ Fistulam. Qua. s. aqua fistulatim excutiebat: alibi annotauimus ex auctoritate Pli. Victruuii: Frontini fistulas dici denarias: quarū laminæ latitudo anteq̃ curuet digitorū decē est: qnarias uero quarū lamina qnq; digitos lata ē. ¶ Imo croco. Quidam legūt uino: aut alludere uideat ad romanū morē: quo crocū uino misc ebāt: pcipue dulci tritum ad theatra replēda: ut docet Pli. in. xxi. & nos apud Propertiū abūde meminimus: uersiculū illū explicātes Pulpita solēnes non oluere crocos: uerū ex tali lectione snia qdem erit erudita: sed uerborū structura futilis & lapsabunda. dictio. n. illa diluta

Vnda croco diluta nusq̃ subsistet: nulloq; adminiculo fulciet: quo circa corrigo. unda croco diluta: ut sit sensus integer ex eadē tn̄ eruditione deductus: dicit. n. undā croco dilutā cōmixtāq; emicasse p fistulā: siue siphonē in sublime mœchanico istrumēto: ita ut croceus nymbus esse uideret: de quo epigrāmatista: Et cilices nymbis hic madure suis. idē alibi rubrū nymbum a croceo colore noiauit: & a Lucretio ex eodē ritu decēter dictum: & cū scæna croco cilici pfusa recens est: & ita poetæ ferme oēs

Odorarii hymbres sparsiones indicant undā solo croco dilui solitā ad scænā pulpitaq; theatrica pfundenda. ¶ Odoro hymbre. Odorū hymbrē decēter dixit: undā illā croco dilutā: odorēq; croceū spirantē: q̃ excussa p fistulā capellas pascētes: q̃si hymber & pluuia madefaciebat. Seneca li. vi. cōtrouersiarū: rhetorē noie musam irridet: q odoratorios hymbres dixerat: intelligi uolēs sparsiones: q̃ in theatro fiebāt. de qbus itelligit Papinius sic canēs in siluis. diues sparsio quos agit tumultus: ubi iure interpēs siluarū incessit: refelliturq; ab eruditioribus: legēs spassio accipiēsq; p noie histrionico. ¶ Luteo colore. ex imitatione Virgiliana ducta snia. Ipse sed in pratis aries iā suaue rubenti Murice iā croceo mutabit uellera luto: nec illud quoq; absimile est Spōte

Sandyx sua sandyx pascētes uestiet agnos: est aūt sandyx genus pigmēti fiammei coloris. Plinius tn̄ isto uersu Virgil. accepisse sandycē p herba autumat. lib. xxxv. ¶ Suaue. Suauiter. ¶ Fragrāte. spirāte: & suaueolētiā redolēte. ¶ Terræ uorago. laus est exhibiti spectaculi: in quo post ludicrā fabulā pactā: ingenio machinatoris artificisq; solertia effectū est: ut mōs ille ligneus: q idā repræsentabat uoragine quadam subitaria: & quodā quasi hiatu terræ & chasmate absorberet. ¶ Præclaris nuptiis. asininis. s. ¶ Thorus genialis. Tanq̃ nuptiæ futuræ essent inter asinum & mulierem. nubentibus enim genialis thorus sterni solet.

Lecti ex testudine Lucianus: κλινη ημ μεγαλη αποχελωνης ινδικης πεποιημενη. idest lectus erat magnus: ex indica testudine factus. docent hæc Lucii nostri: & græci Luciani uerba, lectos ex testudine preciosos fieri solitos. Id quod Plinius: Iuuenalis: Martialis: & cæteri prodiderunt: cuius rei iurisconsulti quoq; meminerunt his uerbis. nunc ex ebore: aut testudine: aut argento. iam ex auro etiam atq; gemmis suppellectili utunt. Seneca castigator morū & luxus accerrimus lib. vii. de beneficiis. Video inquit elaboratam scrupulosa distinctione testudinem: & fœdissimorū pigerrimorūq; aialium testas igētibus preciis emptas. Carbilius polleo sagacis ad luxuriæ istrumēta igenii uir primus istituit testudinū putamina secare in laminas: lectosq; & repositoria his uestire. Pli. portētosa ingenia appellat: quæ materiem in mari quæsiuere ad lectos testudinemq; in hoc secuere. Fenestella dicit: Tiberii Cæsaris principatu testudinea repositoria in usum uenisse.

¶ Veste

¶ Veste serica. De olosericа ueste: quæ tota erat serica: de subserica cui intextum erat aliquid sericũ scripsi in cõmentariis Träqlli & alibi plura. ¶ Obeundi publice cõcubitus. Cum asini cæteraq; bruta animantia passim in ꝓpatulo coeãt nullo pudore. tñ asinus noster retinẽs pristinũ sensum erubescebat publice concumbere. Tantus a natura insitus est pudor mortalibus rei ueneriæ: ut cũ eam maxime expetãt: tamẽ cõfiteri concũbere erubescant: ut docet Aristoteles in ꝓblematis. ex instituto Lygurgi (ut in transcursu id quoq; attingam) sponsus noctu clam accedebat ad sponsam extincto lumine. atq; cũ ea quadã religione timidus uerecũdusq; coibat. Aristoteles quoq; præcipit in secundo œconomico, ut maritus cũ pudore

Mos Ianicus

Sponsus coit cum spõsa in tenebris

ueste serica floridus. At ego præter pudorem obeundi publice concubitus, præter cõtagium scelestæ pollutæq; fœminæ, metu etiam mortis cruciabar maxime. Sic ipse mecum reputans, q; in amplexu uenereo scilicet nobis cohærentibus quæcũq; ad exitium mulieris bestia fuisset immissa, non adeo, uel prudentia solers, uel artificio docta, uel abstinentia frugi, posset prouenire, adiacentẽ lateri meo laceraret mulierem: mihi uero quasi indẽnato & inoxio parceret. Ergo igitur non de pudore iam, sed de salute ipsa sollicitus, dum magister meus lectulo probe coaptãdo districtus inseruit, & tota familia partim ministerio uenationis occupata partim uoluptario spectaculo attonita meis cogitationib⁹ liberum tribuebatur arbitrium, nec magnopere quisquã custodiẽdum tam mansuetum putabat asinum, paulatim furtiuum pedem proferẽs porta quæ proxima est potius, iam cursu me celerrimo proripio. Sexq; totis passuum milibus perniciter confectis, cenchreas peruado, quod oppidum audiẽt quidem nobilissimæ coloniæ corinthiensium, adluitur autem ægeo & saronico mari, ubi portus etiam tutissimum nauium receptaculum magno frequentatur populo. Vitatis ergo turbulis, & electo secreto littore, prope ipsas fluctuum aspergines in quodam molissimo harenæ gremio lassum corpus porrectus refoueo. Nam & ultimam diei metam, curriculum solis deflexerat, & uespertinæ me quieti traditum dulcis somnus oppressit.

& modestia propinquet uxori: ut in uerbis sit uerecundia. in operibus fas: & honestũ. Mos ille massagetarũ: aliorumq; barbarorum spurcissimus ac prorsus brutalis est a nobis explodẽdus: si qdem uir massageta quotiens libidine capitur mulieris: suspensa ad plaustrum pharetra sine pudore palam cõcũbit: Herodoto teste. qui Nasamonas quoq; tradit uxores plures habere: & cum his in propatulo coire. ¶ Quæcũq; bestia. supra dictum est ex sententia præsidis fœminam hanc fuisse bestiis addictam, proinde timebat Lucius noster: ne immissa bestia ad exitium fœminæ se quoq; discerperet: cohærẽtem cum illa uenerio complexu. Lucianus. ἐγὼ μὲν ἅμα καὶ ᾐδούμην ἐν τῷ θεάτρῳ κατακείμενος ἅμα δὲ καὶ ἐδεδίειν μή που ἄρκτος ἢ λέων ἀναπηδήσῃ. i. ego qdem simul uerebar in theatro cum fœmina concũbere. simul timebã: ne aut ursus, aut leo in me insileret. ¶ Frugi. modesta moderataq;. ¶ Districtus: occupatus. Pli. distringor officio. ¶ Indẽnato. non dãnato & insonti. ¶ Furtiuũ pe. ueteres pedẽ struit dicebãt: pro eo quod est fugit. ¶ Cẽchreas ꝑuado. Oppidũ est ĩ isthmos: teste Põponio mela. Strabo in. viii. Cenchreas ait esse nauale corinthicorum: ad orientem spectans. Liuius cenchreas corinthicorum emporiũ fuisse refert. Plinius in. iiii. lecheæ huic: cẽchreæ illinc angustiarum termini. Paulus apostolus comam totondit in cenechris. ¶ Corinthiensium. Videtur ἀκύρως dixisse corinthiensium pro corinthiorũ: cum inter corinthios & corinthienses: ea differẽtia sit, quæ inter sardos & sardinienses: hispanos & hispaniẽses, Siculos & sicilienses. Nam nonnulli ueterũ grãmaticorum appellationes hasita diuiserunt, ut corinthios Sardos siculos putarent dici: qui corinthi in sardinia & sicilia nati sint. corinthienses uero: & sardiniẽses: & sicilienses incolas negociatoresq; corinthi sardiniæq; & siciliæ: cæteraq; hoc genus cõsimiliter. sæpe tamẽ hæc indiscriminatim usurpãtur. adnotauitq; Porphirio Oratianus interpres, Sardum & sardiniẽsem dici posse eũ: qui in sardinia esset natus. Ego existimo Lucium nr̃m significanter & proprie corinthiensium dixisse melius q̃ corinthiorum: cũ corinthus Romana colonia foret: ĩcolereturq; a Romanis colonis: & negociatorib⁹. Cõstat enim inter auctores Cæsarem dictatorem deduxisse corinthum colonos libertinos: qui corinthienses uerius q̃ corinthii nuncupantur. ¶ Sardonico mari. Quis minus paulo curiosius non credat lectionem hanc esse puram, & sinceram: & aptã: tãquã a sardinia sardonicũ mare noiet. sed cũ sardinia a corintho distet. quãtũ hispanis Veneto dissidet eridano, & nulla cõicatio sit inter sardoũ Mare & ægeũ: corrigẽda dictio est: unius lr̃æ detractione: q̃ res cũ ꝓnũciatu uideat esse leuicula & pene friuola: sensu tñ est erudita, & ex ĩteriorib⁹ lr̃is eruta. legas igit Saronico mari: nõ sardonico. Est. n. sinus saronicus: & mare saronicũ adluẽs isthmũ corinthiacũ. Pli. in. iiii. corinthiacus hic: illinc saronicus appellatus sinus, olim põtus & port⁹ q̃si trãsitus dictus, Stra. teste. cãm nois refert idẽ Pli. his uerbis. Sinus saronicus olim q̃rno nemore redimitus, unũ & nomẽ. Ita græcia antiq̃ appellãte q̃rcũ: restituẽda est obiter dictio Põpo. mellæ: apud quẽ cõsimilr̃ legit portus sardonicus: p saronicus. ¶ Turbulis. ὑποκοριστικῶς. Turbis. ¶ Prope flu. a. Celsus iuriscõsultus litt⁹ inqt est: quousq; maxim⁹ fluctus hybernus a mari puenit. idq;. M. T. aiũt: cũ arbiter esset pmũ cõstituisse. Litt⁹ quoq; dici locũ in quo litamus autumat Dona. ¶ Mollissimo ha. g. puluinũ intelligit: sic. n. mollior harena nũcupat. Serui⁹ tñ secus sentit: q ait in. x. cõmẽ. Dorsum est durior harena, q̃ eũtibus remeãtibusq; fluctib⁹ dẽsat: & in modũ saxi durescit: qd a nautis puluinus uocat. ab hoc puluino harenario ur Plau. metaphoricos dixisse in cassina. ibo itro subducã nauĩ rursũ in puluinariũ. ¶ Vltimã di. me. supma tẽpestas: dicebat a pscis diei nouissimũ tps: ut in. xii. ta. x. uiralib⁹ expssũ est: q̃rũ hæc sunt uerba: solis occasus supma tẽpestas esto: ¶ Curriculũ solis. currus siue cursus: utrũq;. n. curriculũ signat. uerba hæc meta & curriculũ decẽter trãslata sunt a curriculi spectaculo. ¶ Vesptinæ. q. post supmã tẽpestatẽ uespa est: unũ uesptina qes græci ἕσπερον dñt. ille aũt somnus uesptinus ur esse suauior & dulcior: quo prima qes incipit, & dono diuũ gratissima serpit.

Corinthii Corinthienses

Saronicũ Mare

Littus puluinus harenæ Puluinarium suprema tẽpestas

Massagetæ cocũt in ꝓpatulo

Pedem struit Cẽchreæ

¶ Argumẽtũ. xi. uoluminis.

Totus quidem Apuleius elegantia & eruditione plenus est: hic uero nouissimus liber inter oĩs excellit: in quo dicuntur quædam simpliciter: multa ex fide historica: plurima ex secretariis philosophiæ: & religionis ægyptiæ deprompta. in principio eloquẽter explicatur oratio: non asinalis: sed theologica ad lunam: eiusq; luculẽta descriptio. mox lunæ ad Luciũ beniuola institutio: põpæ sacerdotalis copiosa & erudita descriptio, ex asino in hoiem pristinũ deuoratis rosis facillima reformatio: religiosa sacris Isidis & osiridis initiatio: castimoniaq; abstinẽtia: altera ad lunã deprecatio: fœlix romã uersus ꝓfectio: ubi sacris Roma. iniciatus in colegiũ pastophororũ allectus est.

Vigiliæ ꝗtuor — Rimā uigiliā. Alibi ſæpe annotauim⁹ queadmodū nox in quatuor uigilias diuidit̃ ex inſtituto militari: quæ ſingulæ triū horaꝝ ſpatio ſupputātur: ideo aūt ī quatuor ptes ſūt diuiſæ noctis uigiliæ: qa cū ipoſſibile uideatur p totā noctē uigilātes ſingulos ī ſpeculis pmanere: iſtituerūt ut nō ampli⁹ ꝗ trib⁹ horis nocturnis neceſſe ſit uigilare: a Tubicine oēs uigiliæ cōmittūtur: & finitis horis a cornicine reuocātur. ℣ Exprect⁹. dr̃ expgitus q excitat⁹ ſomno ſpōte uigilat: expgefactus eſt q p aliū ſomno excitat̃. exprectus uero a qete ipedit⁹: auct. Diodo. in. i. ueꝝ, ut Dona. in. ii. æneī. cōmē. refert, excuſſus ſomno dr̃ is, cuius dormiētis qes abrupta eſt. cū expgefactus ille dicat̃ cui ſomni ſacietas cōtigit. ℣ Promicātis. ualde ſplēdentis radiātiſq;. ℣ Cōpletū oī bē. plenilunū ſignat: qđ grææci πανσέληνον uocāt. quo luna orbe pleno fulget, p noxq; cōſpicit̃. ℣ Cōmodū. id horæ, tūc primū. ℣ Silentioſa ſe. Silētiis plena. noctu. n. cūcta cōſileſcūt: q̃rit Ariſto. in pblematis, cur nox ad audiēdū aptior ſit: ꝗ dies. an q aer iterdiē ſtridet a ſole cōcaleſactus obſtrepitq;: nocte uero regeſcit: utpote oī calore ſubducto. tunc aūt ꝗcūq; audiri meli⁹ pñt: cū nullus ſtrepitus eſt. an q p inanius facultas audiēdi āplior ꝗ plenius dat̃, eſt aūt aer iterdiu dēſus: ut q luce radiiſq; refert⁹ ſit: noctu aūt rarior: q ex eo ignis & radii receſſerūt, pterea ſilētiū noctis dictū id tps: qđ alii cōcubiū appellāt. Plau. cōticiniū: ab eo qđ ſileret: ut interptat̃. M. Var. dr̃ aūt ſilētioſus eodē inclinamēto: quo facūdioſus: religioſus: cōſilioſus: aliaq; id genus cōplura, ꝗ ſignāt copiā quādā imodicā rei ſup ꝗ dñr. ℣ Regi p. Auctor eſt Firmicus maternus in. iii. matheſeos: oēm ſubſtātiā humani corpis ad lunaris numinis ptinere ptātē: idē aliubi refert Solē & lunā toti⁹ dominos dedignari: dñia ſortiri in genituris. idē in. iiii. lunā romanoꝝ corpoꝝ matrē ſciēter appellat. eodē teſte luna terræ impiū ex uicinitate ſortita. oia aiantiū corpora & cōcepta pereat & gñata diſſoluit. Creſcētis lunæ augmēta corpibus nřis: & deficiētis luminis damna ſentim⁹: medullæ humani corpis cū luna creſcūt & decreſcūt. Pli. quoq; refert ſidus lunæ eſſe quod terrā ſaturet: accedēſq; corpa ipleat: abſcedēſq; inaniat, ſanguinē etiā hoīum cū lumine eius augeri: ac minui. Lunæ fœmineū: ſolis maſculū ſid⁹ appellāt. ℣ Pecuina & fe. A pecore pecuinū deriuat̃, ut a belua beluinum: uñ pecuinæ uoluptates dictæ: ꝗ nobis cū beluis cōes ſūt. ℣ Veꝝ iā iā ppēſo ſenſu lřiſq; pēſitatis atq; pſpectis: corrigo inanima. &. n. pcliuis fuit ex proximo error, ut hæc dictio inania adulteraret̃: uerteretur q; in iāiā: eſt āt ſenſus nō ſolū aiantia: ueꝝ ēt aīa carētia (ꝗ inanima dñr) uegetari aliq ptāte lunari: ſcribit Ambro. in. iiii. examerī: luna id ſe ī duere miniſteriū: in qđ & frater ei⁹, ut illuminet tenebras: foueat ſemina: augeat fructus. hēt etiā pleraq; a fre diſtincta: ut quē toto die calor humorē terræ ſiccauerit, eūdē exiguo tpis nocte ros reponat. nā & ipſa luna larga roris eſt. dēiq; cū luna eſt pnox, tūc largior ros fert̃ arua pfundere. Defectu lunæ cōpatiunt̃ elemēta, p greſſu ei⁹: ꝗ fuerint exinanita cumulant̃. ut aiantiū cerebrū & maritimoꝝ humida: ſiquidē plēiores oſtreæ repiri ferūt: multaq; alia cū glob⁹ lunaris adoleſcit: hoc idē quoq; ī arborib⁹ pollet & plātis. Quin ēt phi pdiderūt. φύσιν. i. naturā plātādi & augēdi corpa exiſter̃ ex globo lunari. ℣ Nūc i. a. Auctores ſūt. M. T. Pli. A. G. & cæteri. lūa adoleſcēte oſtreaꝝ & cōchaꝝ oium corpa augeri: ruſus ſeneſcēte minui. iecuſcula quoq; muſculaꝝ & fibras rñdere nūero lūæ exgſiuere diligētiores. arbores cū lūa ſit̃ ſeneſcētes, qa tūc exſiccatæ ſint tēpeſtiue cædi putāt: hic Lucinianū illđ. Lūa alit oſtrea iplet & echios murib⁹ fibras & pecu addit: ſcitu dign⁹ ē ille uerſus ex aſtronomicis Māļii, Ad lunæ motū uariāt aīalia corp⁹. Rē memorādā Plu. refert, q ait lūa decedēte cœpe reuireſcere & cōgermiare: ɔtra āt iareſcere adoleſcēte: eā cā ēē dñt ſacerdotes ægyptii cur peluſiotæ cœpe ñ edāt: qa hoc ſolū oleroꝝ oium cōtra lūæ icremēta atq; decremēta uices minuēdi & augēdi hēat cōtrarias. M. V. pcipit dies lūares obſuādos ī oī agricolatiōe. cū alia ī agris faciēda ſint poti⁹ lūa creſcēte: ꝗ ſeneſcēte. ꝗdā ecōtrario: ī ouib⁹ tōdēdis hoc obſuabāt ueteres, ut decreſcēte lūa tōderēt. qdā (qđ ānotatu dignū ē) capillū tōdēt & calui fiūt lūæ decremēto. Tiberi⁹ ī capillo tōdēdo ſuauit iterlūia: mēdoſe legit̃ apđ Pli. ī capitolio cōdēdo. cū legi oporteat ī capillo tōdēdo. ℣ Specie ſa. ut legas ſpē ſalutis & ſēſus & uerboꝝ ſtructura depoſcit. ℣ Auguſtū ſpe. deæ. Venerabilē & ſacro ſāctā lūæ effigiē. ℣ Lauacro. t. M. T. lib. i. de legib⁹ docet aſpſiōe aq̄ labē corpeā tolli: & caſtimoniā corpis pſtari, ſed cū multū aīus corpe pſtet: obſeruetq; ut caſta corpa adhibeāt: multo ē inaīs id ſuādū magis: ut caſti aīo & corpe deos adeam⁹. cōſtat ex lcōne celeberrimoꝝ ſcriptoꝝ diis ſupis ſacra factuꝝ corpis ablutiōe purgari. cū uero iferis litādū ē: ſatis aptū ur̃ ſi aſpſio ſola cōtingit. Virgilia. Aeneas de purificatiōe ad ſacra ſupoꝝ ptinēte ſic igt: donec me flumie uiuo ablUero: at Dido cū ſacra diis iferis iſtituit: ait Dic corp⁹ ppet fluuiali ſpgeř lympha. iter gña purgationū gb⁹ aīæ purgāt̃ ē & aq̄, qđ poeta idicat ſic ſcribēs: aliis ſub gurgite uaſto iſectū eluit̃ ſcel⁹. qđ totū copioſe explicat diu⁹ Au. li. xxxi. đ citate dei. iō āt dixit mario lauacro: qm̄ maria aq̄ purificat pp igneā portionē: uñ & ſacerdotes: ut docet Procl⁹ Platōi. maria aq̄ ī purificatōib⁹ utebāt. Catu. quoq; oñdēs ui purgatōiā iceē aqs maris, ſcite igt. Suſcipit o Gel. ꝗtū ñ ultia thetỹ. Nec gēitor nymphaꝝ abluit ocean⁹.

Expectus Expgefactus

Nox ad audiēdū cōmodior

Silentiū

ſilētioſus

Luna mater caducorum

Cū luna ſanguis augetur

Pecuīę uoluptates

Inanima

Luna alit oſtrea

Aqua ab lui ſordes noxaꝝ

Marina aq̄ in purificationibus

Irca primā ferme noctis uigiliā exprect⁹ pauore ſubito uideo pmicātis lunæ cādore nimio cōpletūorbē, cōmodū marinis emergētē fluctib⁹, nactuſq; opacæ noctis ſilētioſa ſecreta, cert⁹ etiā ſūmatē deā pcipua maieſtate pollere, reſq; prſus humanas, ipſi⁹ regi puidētia, nec tātū pecuina & feria, ueꝝ iaia ēt diuino ei⁹ lumis numiſq; nutu uegetari. Ipſa ēt corpa terra, cœlo mariq; nūc icremētis ɔſequēter augeri, nūc decremētis obſequēter iminui. fato. ſ. iā meis tot tantiſq; cladibus ſaciato, & ſpē ſalutis licet tardā ſubminiſtrante, auguſtum ſpecimē deæ præſentis ſtatui depcari, cōfeſtimq; diſcuſſa pigra qete alacer exurgo, meq; ptin⁹ purificandi ſtudio, marino lauacro trado,

℃ SEpties

❡Septies submerso capite. Ex superstitione priscorum: qui aqua fluuiali quasi purgatoria inmergebãt capita: iuxta illud Persianũ. Tyberino in gurgite mergis Mane caput bis terq; & noctem flumine purgas. Iuuenalis quoq; cõsimiliter. Ter matutino tyberi mergetur & ipsis Vorticibus timidũ caput abluet. Cum septenarius numerus sit in rebus omnibus & potissimũ in religionibus potentissimus: scitissime dixit se septies caput fluctibus immersisse. consimiliter libro quarto regum Heliseus propheta inquit leproso: uade & laua te septies in iordane, & recipiet sanitatem caro tua & mundaberis. Item paulo post lauit (inquit) septies in iordane: iuxta sermonẽ prophetæ & mundatus est. Septenario numero (ut auctor

Septenarius ad hominem

septies submerso fluctibus capite, ꝙ eum numerum præcipue religionis aptissimum, diuinus ille Pythagoras prodidit, lætus, & alacer, deam præpotentem lachrymoso uultu sic apprecabar. Regina cœli, siue tu Ceres alma frugum parens originalis, quæ repertu lætata filiæ, uetustæ glandis ferino remoto pabulo, miti commonstrata cibo, nunc eleusinam glebam percolis, seu tu cœlestis Venus, quæ primis rerum exordiis: sexuum diuersitatem generato amore sociasti, & æterna sobole humano genere propagato, nunc circumfluo

est diuus Augustinus in epistolis) uniuersitatis significatio sæpe figuratur: qui etiã ipsi ecclesiæ tribuitur ꝓpter instar uniuersitatis. Præterea (quod memoratu scituq; dignum est) hic numerus homini cumprimis cõuenit. siquidem quaternarius ad corpus pertinet: quod constat ex quatuor elemẽtis: & quatuor qualitatibus afficitur. Sicca: humida: calida: & frigida. quod quatuor tẽporibus administratur. uerno: æstate: atumno: hyeme. Ternarius uero ad animam pertinet: propter triplicẽ uim animæ, quæ est rationalis: irascibilis: concupiscibilis. De ui & potentia septenarii numeri scripsi copiose in libello: qui inscribitur heptalogos: siue septem sapiẽtes. de septenario numero (qui græce dicit̃ heptas) sic scribit Martialis i arithmeti. Quid te heptas uenerãda cõmemorem? quæ ꝙ naturæ opera sine fœturarum cõtagione conformas: inter deos tritoniæ uirginis uocabulum possedisti. Macro. in primo in somnium Scipionis docens septennarium rerum omnium fere nodum esse: & totius fabricæ dispensatorem ac dominum: refert pythagoricos quaternarium & ternarium: ex quibus septenarius constat: inter arcana uenerari: ut ex quaternario iuris iurandi religionem sibi facerent, ut ternario ad sanctificationes deorum uterentur: quod & Aristo. tradit in primo de cœlo. ❡Diuinus Pythagoras. De Pythagora cum inuulgata sint omnia id tantum retulisse suffecerit, cum fuisse tanta diuinitate prædictum: ut Pythagoras ex eo nominatus credatur: ꝙ non minus uera Apolline pythio loqueretur, ut ipsius auctoritas apud sectatores fuerit pro ratione: quos ferunt si quid affirmarent in disputãdo respõdere solitos. αὐτὸς ἔφα: ipse dixit. Diuus Augustinus Pythagoram miratur: & laudibus effert. ꝙ regendæ rei pu. disciplinam suis auditoribus ultimam tradebat: iam doctis, iam perfectis, iam beatis: scribitq; disciplinam Pythagoræ habitam esse uenerabilẽ ac prope diuinã. Apud græcos fit ista distinctio, ut pythagorici uocentur: qui una cum Pythagora conuersabantur, pythagorei discipuli Pythagoræ: pythagoristæ uitam Pythagoræ sectantes. Symbola Pythagoræ aliubi a nobis fusius explicantur. ❡Regina cœli. oratio est misticotera ad lunam ex secretariis religionis: theologiæq; priscorum educta: qua deam precatur: ut sibi opituletur. cuius nomina & numina multiiuga præcenset: tanq̃ dea sit una & nomina plura: sic enim ueteres solẽ & lunam pluribus nominibus coluere: quæ omnia ad mysticas cerimonias referuntur. M. Var. & Aug. duos deos esse, & principalia duo rerũ esse tradiderunt: cœlum & terrã: quibus omnia numina & nomina cõueniunt. ❡Tu Ceres alma. Philosophi dicũt nõ esse nisi unum deum & unam deã, quæ pro ratione officiorũ nostrorũ uariis nominibus appellatur: unde eundẽ Solem: eundẽ Liberum: eundem Apollinẽ uocant. Item Lunam eandẽ Cererem appellant, eandẽ Dianã: eandem Iunonẽ: eãdem Proserpinã: & sub aliarũ quoq; appellationũ uarietate uenerantur. quod secutus poeta maximus pro Sole & Luna: Liberũ & Cererẽ inuocauit illo uersu. Vos o clarissima mundi Lumina labentem cœlo quæ ducitis annum Liber & alma Ceres. super qua re luculenta extat in saturnalibus explicatio. Alma autem ab alendo, Ceres a creando dicta, ut grãmatici tradunt. M. Var. Ceres (inquit) dicta ꝙ gerit fruges. hoc idem sentit. M. Tullius in. iii. de natura deorum. Fulgentius uero: nescio quid indictum nostris sequitur: ut Ceres dicatur a χαρὰ quod gaudium significat. quoniam ubi lenitudo frugum fit: gaudia superabundent necesse est. Alma bono epitheto dicta ab alendo: ut Seruius interpretatur. lucem almã interpretatur apud Vir. Donatus illustrem & clarã. Idem almum diem exponit pro trãquillo. ❡Parens originalis. Genitrix primigenia, & prima. ❡Repertu. inuentione. ❡Miti commõstrata cibo. Plinius in. vii. Ceres prima inuenit frumenta: cum ante glande uescerẽtur. Ante Plinium Ouidius quoq; cecinerat. Mutauit glandes utiliore cibo. Idem in serio opere Prima dedit leges Cereris sunt omnia munus. Nil tutius raptu Proserpinæ nil celebratius Cerere & cerealibus, sunt autẽ cerealias dies festus Cereri dicati. ❡Miti cibo. Mitiore urbanioreq;. ❡Eleusinam glebam. Athenienses Cererem præcæteris coluerunt: tum sacrificiis amplissimis, tum eleusinis mysteriis, quæ (ut scribit Diodorus) antiquitate castimoniaq; apud omnes hoies sunt celebratissima. Stra. quoq; eleusin (inquit) urbs est in attica: ubi eleusinæ Cereris templum extat: & fanum mysticum: quod Ictinus extruxit turbæ theatralis capacissimũ. Olim Numenius inter philosophos occultorum curiosior, offensam numinum contraxit: quod elusina sacra interpretando uulgauisset. Somniauit enim se uidere ipsas eleusinas deas habitu meretricio ante apertum lupanar prostrantes: quod cum admirari uideretur: iratæ responderunt ab ipso se adyto pudicitiæ suæ ui abstractas & passim adeuntibus prostitutas. Ex hoc somnio admonitus est cerimonias deorum minime inuulgandas esse. Augu. in. vii. in Cereris (inquit) sacris prædicatur illa eleusina: quæ apud Athenienses nobilissima fuerunt. Ob hæc mysteria ab Oui. dicitur cerealis eleusis. prouerbiũ est græcum. ἀττικοὶ τὰ ἐλευσίνια: de his quæ homines faciũt sibi ipsis, nec cõmunicãt cũ aliis. ❡Primis rerũ exordiis. Sublata Venere orbis iacebit: cuncta squalebunt desolata: mundũ ipsum facies inabilis contristabit. Veneris beneficio diuersi sexu copulant̃. Animãtia perẽniter propagant̃. Hoies singulatim mortales uniuerso tamen genere sufficiendaq; uicissim prole perpetui fiunt & imortales. Itaq; Lucretius merito sic exorsus est poema philosophi. Cum Aeneadũ genitrix hoium diuumq; uoluptas Alma uenus per te: quoniam genus omne animatum Concipitur: uisitq; exortũ lumina solis. Et quoniam incidimus in mentionẽ Lucretii. illud est notabile Lucretius non fecisse initium suorũ librorũ ab hoc principio. quod omnes concinunt, quod uulgo legit̃. sed cum scripsisset unum & .xx. uolumina sic cœpisse. Aetheris & terræ genitabile quærere tempus: hoc tradit. M. Varro: cuius auctoritate cõmonitus existimo istos libros Lucretii qui circũferunt̃, esse non integrũ opus. sed partẽ opis legitimi: quo unus & uiginti libri cõtinebant̃. Venus aũt hæc luna est: q̃ mortaliũ corporũ (teste Macro.) & auctor ẽ & cõditrix: quã ætheriã terrã physici uocauerũt: & hitatores eius lunares ꝓpꝛios nũcupauerũt. Philocorus quoq; in athide affirmat Venerẽ esse Lunã: & ei sacrificiũ facere uiros cũ ueste muliebri: mulieres cũ uirili: ꝙ eadẽ & mas existimet̃ & fœmina. Diuus Au. in. vii. Eãdẽ (inqt) uenerẽ eẽ & Lunã uolũt.

Heptas

Ipse dixit

Pythagorici

Pythagorei

Pythagoristæ

deus unus noia plura

Ceres inuenit fruges

Eleusina mysteria

curiositas numenii

Prouerbium attici eleusinia

Principiũ lucretii aliud q̃ id uulgatũ

Aetheria terra

Paphia uenus

¶ PAphi sacrario coleris. Venerē apud paphios coli: unde & ipsa paphie nominatur. nullus ignorat: qui uel illud tantum celebratissimum audiuerit. o Venus regina gnidi paphiq;. Pli. & Strabo tradunt in insula cypro fuisse urbes paphō & palepaphon: quasi uetusta paphon. Vbi antiquum Veneris paphiæ templum spectabatur. circumfluo autem dixit alludens ad insulæ situm: quæ mari circūflua est. ¶ Partu ferarū. Sententia parum congruens lunæ: siue Lucinæ potestati, ut partus ferarum recreare dicatur: cum hominum causa magis q̄ ferarum mystica eius cerimonia instituta esse uideantur. Quo circa uerior lectio erit & eruditior: si legas partu fœtarum: ut ad fœtas fœminas: hoc est eas: quę enixæ sunt referatur: fœtæ

Fœtæ

enim absoluto uocabulo dicuntur puerperæ, & quę iam partu exoneratæ sunt. Ita eruditorum schola. Ita Plinius noster loquitur. Interdum quoq; fœtū dici plenum & grauidum: quis ignorat? Cui ignotum non sit illud maronianum omnibus notissimum: loca fœta furentibus austris. Lunam autem quæ & Iuno lucina dicta est: ducem esse nascentium: & partubus mulierū fauere: & a parientibus inuocari scribunt omnes, & hoc uidisse antiquos apparet: ex quorum istituto mulieres potissimum supercilia sua huic deæ attribuerūt. hic. n. maxime debuit collocari Iuno lucina. ubi ab diis lux datur oculis: ob hoc nomine quoq; mystico Ilithya inuocatur a parturientibus. Orati. in carmine sæculari ad lunam. Rite maturos aperire partus Lenis Ilithya tuere matres Siue tu lucina probas uocari Seu genitalis. ¶ Veneraris.

Ilithya

paphi sacrario coleris, seu phœbi soror. quæ partu ferarum medelis lenientibus recreato populos tantos educasti, præclarisq; nunc ueneraris delubris ephesi, seu nocturnis ululatibus horrenda Proserpina. triformi facie laruales impetus comprimēs, terræq; claustra cohibens, lucos diuersos inerrans, uario cultu propitiaris, ista luce fœminea conlustrans cūcta mœnia, & nudis ignib⁹ nutriēs læta semina, &

Delubrū dianæ ephesiæ

Septem miracula mundi

Coleris: in passiua significatione, itidem a Virgilio dictū est, uenerata sacerdos. ¶ Delubris ephesi. Tēplū Dianæ ephesiæ tantæ fuit magnificentiæ: atq; admirationis apud priscos: ut inter septem miracula numeraretur, ducentis uiginti annis cōstat id factum esse a tota asia. Columnæ centum uiginti septem a singulis regibus factæ: sexaginta pedum altitudine: ex his triginta sex cęlatæ simulachrū ipsius deæ ornāt. Cæteri ex hebeno esse tradunt. Mucianus uero uitigineū: & nunq̄ mutatū septies restituto templo. Cætera eius operis ornamenta tanta fuerunt: ut plurium librorum instar obtineant. Et qm̄ mentio incidit de septem mundi miraculis, uideor facturus operæ p̄cium, si ea hoc in loco percenseam. Sunt autem hæc. tēplū Dianæ ephesiæ. mausoleum: hoc est mausoli sepulchrū. Colossus solis apud rhodios. Iouis olimpici simulachrum: qd̄ Phidias fecit ex ebore. Muri Babilonis: quos Semyramis regina constituit. Pyramides in ægypto, & domus Cyri medorum regis: quā Memnon arte prodiga illigatis auro lapidibus fabricauit: non me præterit uarietatem esse in qbusdam apud quosdam: sed in præsentia secutus Cassiodorum: hæc quæ diximus septem miracula præcesentem. ¶ Horenda Proserpina. M. Varro: luna (inquit) q; sola lucet noctu: eadem dicta noctiluca. Quidam Dianam uocāt: quasi diuianā: q; in altitudinem & latitudinem simul eat. Proserpinam quoq; appellant: q; hæc ut serpens modo in dextram modo in sinistram par tem late mouetur. serpere enim & proserpere idē dicebant. Fulgentius non insite Proserpinam inquit, quasi segetē uoluerunt: idest terram radicibus p̄serpentē: & Hecate græce dicitur: Hecaton. n. græce centum sunt: & ideo hoc illi nomen imponunt: quia centumplicatum Ceres proferat fructum. Nocturnis autem ululatibus. Ideo horrēdam dixit: quia sacra Proserpinæ erāt nocturna: & noctu cum ululatibus colebatur. Quod & poeta docet illo uersu. Nocturnis Hecate triuiis ululata per urbes: eandē. n. esse Proserpinam: & Hecatem: & Dianam, & Cererem & Lunā nouimus. Cur ululatibus colerēt pertriuia, & quadriuia ratione tradunt. ad represētādam. s. Cereris imitationem: quæ raptam Proserpinam in triuiis clamore requirebat. Romæ quoq; in ludis sęcularibus trinoctia sacra celebrantur in honorem Plutonis: & Proserpinæ. Diagōdas Thebanus omnia nocturna sacra: apud græcos lege perpetua sustulit. Aristophanes quoq; archeæ comœdiæ cōditor nocturnas peruigilationes amaritudine p̄stringit. Seueritas Romana bacchanalia: & nocturna sacra cōdēnauit: cum sub omine religionis stupra puerorum fœminarumq; promiscua: & corruptelæ omnis gn̄is fieri cœpissent. ¶ Triformi facie. Triuiam: tergeminam: triformē diuam dici Proserpinā: lectione poetica cōpertum est: tāquā Luna in cœlo. Diana in terris. Proserpina apud inferos sit. Vir. Tergemināq; Hecatē tria uirginis ora Dianæ. Orpheus innuit ideo triplicē tergemināq; diuā nūcupari: qm̄ tribus capitibus figurēt eqno: canino: & humano. ¶ Laruales impetus. Cū Proserpina sit dea maniū: merito in eius potestate est impetus laruarū: & oīa noctium occursacula cōprimere: & omnia umbrarum nocturnarum terriculamēta cohibere. ne laruatos faciāt hoīes atq; lymphaticos. Iam sæpe dictū est: laruas perhiberi animas mortaliū exutas corpore le: pp q; aduersa uitæ merita deprauanē: easdē manias dici: docet Martian⁹. ¶ Lucos diuersos. Diana in lucis uim propriā exerit, sicut in cœlo luna. Vir. in. vi. Iā subeunt triuiæ lucos. ¶ Propiciaris. Placaris: coleris. ¶ Vario cultu. Quælibet natio suos ritus: & cultus cerimoniarū p̄pe habet peculiares. Romani (Liuio teste) oēm disciplinā sacrificandi: præter q̄ more Romano aboleuere: iudicātes nihil æquæ dissoluēdæ religionis esse: q̄ ubi nō patrio: sed externo ritu sacrificarēt. puerbiū est græcū νόμος καὶ χώρα. quo signatur singulas gentes propriis legibus uti: tā in administratione Rei Pu. q̄ in cultu cerimoniarū: & ut exēpla p̄teream: quæ sunt innumera aurīū fastidio parcens: unū tantū ad p̄sens cōmemorabo: de lindiis qui Herculē nouo cultu: & ritu colunt: uidelicet cū conuitiis & maledictis. Quod si alicui inter solēnes ritus: uel imprudenti exciderit bonū uerbū sacra herculanea hn̄t pro uiolatis. Vnde p̄uerbiū græcorū innotuit λινδίοι τὴν θυσίαν. uerū hæc non tam sacra dicenda sunt q̄ sacrilegia. ¶ Luce fœminea. Lux solis mascula & sidus masculū. lux lunæ fœminea & sidus fœmineū. Pli. in. ii. solis esse masculū sidus accipimus, e contrario ferunt lunæ fœmineū ac molle sidus atq; nocturnū soluere humorē & trahere nō auferre. Illud notabile: quod doctissimi memoriæ p̄diderūt: & carreni præcipue obseruāt, ut qui lunā fœmineo nomine ac sexu putauerint nuncupandam: is addictus mulieribus semper inseruiat: qui uero marem deū esse crediderit: is dn̄etur uxori, neq; ullas muliebres patiatur insidias. Vndæ ægyptii quāuis lunam deā: ut fœminā dicant: tamen mystice deum dicūt. Parthi quoq; lunum deū nomine masculino & sexu colebant. nec id sine causa: nam prisci deos omnis ἀρσενοθηλεῖς esse crediderunt. quasi dicas masculos fœminas, tanquā utriusq; sexus participationem numina habeant: proinde Caluus pollentem deum Venerem sanctissime nominauit: & a Virgilio dictū Descēdo ac ducēte deo flāmam inter & hostes expedior. Item Nec dextræ erranti deus absuit. nam illic Venus: hic Iuno intelligitur. Diximus quoq; pauloante ex auctoritate Philocori uiros sacrificiū fecisse lunæ: quā & Venerem esse credebant cum ueste muliebri, mulieres cum uirili, q; eadē & mas existimetur & fœmina. Tradit Diuus Hieronymus in diuinis: neq; sexum: neq; genus esse spectandū, siquidē a nostris spiritus sanctus masculino genere dicit: a græcis neutro: ab hebreis fœminino. ¶ Nudis igni. Nitidior lectio udis ignibus, in luna. n. ignes nō sunt torrētes: & ignei: ut in sole, sed humentes & diluti: ut pote quæ alienū fulgorē mutuetur, cunctaq; humifico spiritu laxet: tēperamento autē humoris: & caloris semina nutriuntur.

Noctiluca Diana Proserpina Hecate

Nocturna sacra sublata

Triformis

Laruæ Maniæ

Hercules coliturcū conuitiis

Lunus deus

Arsenotheles

Spiritus sanctus. f. g. apud hebreos

¶ SOlis

¶ SOlis am. Lūa Solī discipla obseqt cursib⁹ s̄nis: & ꝓut accedit ad solē uel recedit a sole: crescēs aut senecēs dispēsat lumē, qđ optio epitheto appellat icertū, cū sp̄ i icremēto sit aut decremēto: & sic sp̄ istabile. Clamat Pytha. apđ Oui. Nec par aut eadē nocturnę forma Dianæ Esse p̄t usq̄ spq̄ hodierna seq̄nte Si crescit mior ē: maior si ꝯtrahit orbē. ex mystico lūæ mutabilī exēplo admonet nos Ambro. i exhæēro: nihil reꝝ hūanaꝝ eē posse, qđ nō aliq̄n resoluat. Vn̄ scriptura ait: stult⁹ ut lūa mutat. Veꝝ illa nō spōte mutat. Tu uero spōte mutaris. ob hoc uidēt nobiles Romāi lunulas i calceis gestasse: ut nō nimis extollerēt idulgētia fortunæ fauētis: sed admonerēt istabilitatis reꝝ hūanaꝝ exēplo lūæ, q̄ mō clarissima p̄nitet orbe plēo: mō oi splēdore uiduata gracilīscit: & ad nihilū redit. Lūa (aucto. Macro.) dispēsatiōib⁹ septēnariis lumis sui uices sēpiterna lege uariādo disponit. Primis septē dieb⁹ dimidiata semiorbē ońdit: gręcoq̄ s̄mōe dichomenis & dichotomos uocat q̄si diuidua. Scđis orbē totū cōplet: fitq̄ plēiluniū: qđ græci πανσέληνον uocāt. Tertiis dichotomos rursus efficit. Quartis fit coit⁹ lūæ cū sole: qđ iterluniū uocāt & silētē lunā & itermēstruā: græce synodos dr̄: hic discas synodicā radiationē dicere freq̄nter a Firmico m̄rno, āphicyrtos ēt noiat utriq̄ ꝓminētib⁹ gibb̄: ut docet Marcel. p̄terea utrū hēat ꝓpriū splēdorē, notoq̄ lumie luceat scrutatores reꝝ cœlestiū uarias opiones ꝓdiderunt. ¶ Subsisto. Succurre: subueni: opitulare. ¶ Affirma. Meli⁹ ē offirma. i. stabilito fulcitoq̄: & firmā reddito: ne me deiceps sua mutabilitate cōcutiat. ¶ Pausā. Cessationē & q̄etē. ¶ Meo lu. Mihi ipi & hūanæ figuræ. h. d. reforma me in p̄stinū Apule. ¶ Mori li. Malo inq̄t mori q̄ degere uitā iūmentoriā & ꝓrsus Asinalē. ¶ Marcētē. a. Sōnulētū, torpētē, nec dū cusso torpe expgefcm̄, sic & Fulgēti⁹ dixit: marcētia lāguore sōni lumina. marcētes uuæ dr̄ Mar. uina marcida Papinio. Bacchi quoq̄ epithetō ē: ut marcidus dicat ꝓ ebri⁹ & lassus. qđq̄ molles efficit: ut iterp̄tat Lutati⁹ Statii interp̄s. ¶ Cōpserā. Lege cōpsserā: uix iq̄t cœperā oculos cōprimere & cōniuere: qđ a dormitante fieri solet. ¶ Pelago. m. Hoc ex uulgari opione nec nō poetica dictū, q̄ credit lunā & solē exoriētes: emergere de pelago: & i pelag⁹ occidētes cadere. tunc (ut iq̄t Possidoni⁹) fit ingēs strepit⁹ & stridor, tāq̄ sole in ꝓfūdū cadēte pelag⁹ efferuescat. Hoc signat Papini⁹ in siluula cū ait. Quæ ꝓnos hypiōis meat⁹ Sūmis oceāi uides in undis, Stridorēq̄ rotæ cadētis audis. ¶ Perlucidū si. Corpa dęmonū ex purissimo aeris liq̄doq̄ elemēto coalita: nemi hoium temere uisibilia, nisi diuinit⁹ spēm sui offerāt: filis texta sūt splēdidis, & usq̄ adeo tenuib⁹: ut radios ois nr̄i tuoris & raritate trāsmittāt, & splēdore reuerberēt: & subtilitate frustrēt. hic illa homerica Mierua cohibēdo Achilli iteru eniēs soli cōspicua ē: alioꝝ nemo tuet. hic illa uirgiliana Iuturna f̄ri Turno auxiliabūda i mediis militibus cōuersat. miscetq̄ uiris nec cernit ulli. ¶ Pauptas. o. h. dixit Lucre. p̄rii s̄mōis egestas. ¶ Dapsilē co. Largā eloq̄ntiæ ubertatē. græce δαψιλεία dicitur largitas: & opulētia δαψιλής abūdās & copios⁹: q̄ dictiōe & nr̄i usitati sūt. Plau. i aulularia. Dotes dapsiles nihil moror. Sueto. de Vespa. cōuiuabat assidue ac dapsile: hoc ē abūdāter & laute. A Colu. uitis dr̄ dapsilis musto: q̄ abūdātia uni exuberat, ille quoq̄ scriptor: q̄ Cato (q̄a de morib⁹ disserit) iscribit: iter miutulos auctores p̄mi nois decēter dixit Inter dū dapsilis esto. Lucili⁹ iq̄t, iuitauit dapsili⁹ se ꝓ largi⁹ & copiosi⁹. Suidas refert hæc. δαψιλεία πολυτέλεια δαψιλὴς πολυτελὴς δαψιλέστατος πολυτελέστατος. ¶ Iā pri. c. u. Lūæ ē luculēta mysticaq̄ descriptio: ex istituto scriptoꝝ: qb⁹ mos est ꝓpe peculiarī deū uel deā quēpiā accuti⁹ describere. Sic Fulgēti⁹ musas describit: h nr̄ Lūæ añ oia dat capillū delūi: & ꝓlixā comā p colla defluētē. qa Ven⁹ ē, q̄ sine ornatu pene erit iuēusta, qđ & referri pōt ad radios lūares. ueꝝ cū hæc mysticotera sint, nō dn̄t (ut iq̄t Luci. i li. de Dea Siria) dici sine sacerdotib⁹ & ꝓphis. ¶ Passiue. passim & icōdite: passiua libido dr̄ a Firmico m̄no pro publica ꝓmiscuaq̄. ¶ Corona. m. Siplex sēsus & historic⁹ patet, mystico itellectu signari ur̄ multiplex lūæ effigies: q̄ nūq̄ postridie eadē forma lucet q̄ illuxit p̄die. hic existiat Euse. in p̄patiōe euāgelica dici hecatē, pp̄ uarias. s. figuras: q̄s quotidie nouas rep̄ētat: p̄t & referri ad uirtutē lūæ multiformē: atq̄ multiplicē. nil ēt ꝓhibet itelligi de corōis: q̄ m̄ltifariæ circa lunā cōspiciūt. M. V. & Pli. ꝓdidert. si Lūa coronā circa se hēbit: & eā sincerā ñ añ plenilūiū hyemē eē metuēdā. si gemi orbes lunā cixerit: signari maiorē tēpestatē. si plēa lūa circa se hēbit orbē, ex q̄ p̄te is maxie splēdebit. ex ea uētū ońdet. Pli. quoq̄ i. ii. sic iq̄t. existūt eædē corōæ circa lunā, & circa nobilia astra. Aristo. i meteoris & cæteri græci: halo nūcupāt: quā nr̄i mō circulū, mō coronā iterp̄tāt. Sene. in. i. q. hūc (iq̄t) græci halo uocāt: quē nos dicere coronā aptissime possum⁹. ¶ Plana. r. hoc ad plēilūiū ur̄ eē referēdū. ¶ Cādidū. l. Su⁹ cuiq̄ plāetaꝝ color ē. Satur. cādid⁹, Ioui clar⁹: Marti igne⁹: Lucifero cādēs: Vespi refulgēs: Mer. radi⁹ lūæ blād⁹: Soli cū orit ardēs postea radiās. ¶ Sulcis i. u. Iā dcm̄ ē lunā eē Pros. eē Cererē. eē: ut ita dixeri: oia. Proinde illi assignāt ea q̄ ptinēt ad agricolationē cerealē: i q̄ sulci itercū tortuosi uipas imitāt i arādo. magnope s̄uadū ē Cat. oraculū. sulco uario ne ares. Araror. auc. Pli. nisi icuru⁹ p̄uaricat: idē ait oē aruū rectis sulcis mox & obliq̄s subigi debet & p̄t: & hoc cōmodissime referri ad āgues, qb⁹ frenatis curruiq̄ remotis Ceres dea sulcauit cœlū: & p aera uecta ē. Oui. Gemios Dea fertilī āgues Currib⁹ admouit frēisq̄ coercuit ora: Et mediū cœli, træq̄ p aera uecta ē. ego poti⁹ opior sulcos uipaꝝ ptiere ad iter lūæ flexuosū, q̄l ē draconū meat⁹. ¶ Bisso. t. erat: iq̄t: lūa iduta ueste bissina m̄lticoloris. bissū āt linū uocam⁹. Pli. i. xix. lio bissino scđam bōitatis & p̄ncipat⁹ palmā dat mulieꝝ maxie deliciis: cui⁹ stipula q̄ternis dēariis uēdebat. i exodo p̄cipit dn̄s decē cortias fieri de bisso retorta: & hyacito ac purpura, cocco bis ticto: uariata ope pulmario ad tabnaculi opimētū. Ioseph⁹ li. iii. ātiq̄tatū. itē i. vi. belli iudaici subtil̄r scribit hos q̄tuor colores, ex qb⁹ cortiæ cōtextæ erāt. designare nām elemētoꝝ. Coccū. n. ignē imitat. purpura mare signat. hyacit⁹ aeris ē idiciū. bissū uero terrā declarat: eo q̄ linū oriat ex t̄ra. p̄terea sacerdotes ad altare accedētes ueste bissina amicti erāt. pōtifex quoq̄ caput tegebat bissina thyara: de qb⁹ oib⁹ p̄ter Iosephū copiosissime apđ nr̄os scripsit Diu⁹ Hiero. i libello ad Fabiolā de ueste sacerdotali, ē p̄terea bissum color purpure⁹. uñ bissiō dn̄t græci uestimtū βυσσοβαφῆ μηνον. i. bisso tictū: ut docet Suidas i etymologico: bissini m̄tionē & Pli. fac. ix. ¶ Albo. c. l. ex cā physica multicolor uestis lūæ tribuit, ut & cādido & croceo & rubēti colorī ꝯtexta merito dicat: nāq̄ lūa uario

Mutabilitas lūæ

Lunæ i calceis

Dichomos

Interluniū

Lūa silēs

Synod⁹

Amphicyrtos

Corpa dęmonū aeria

Dapsilis dapsili⁹

Mystica nō sine sacerdotibus

Hecatæ

Corōæ circa lunā

Halo

Colores planetarū

Bissum

Coccū purpura

Hiacyntus

solī ābagib⁹ dispēsas icerta lumia, quoquo noie quoquo ritu, q̄q̄ facie, te fas ē iuocar, tu meis iā nūc extremis erūnis subsisto, tu fortunā colapsā affirma, tu sæuis exāclatis casib⁹ pausā pacēq̄ tribue, sit satis labōrū, sit satis piculoꝝ: depelle q̄drupedis dirā faciē. redde me ꝯspectui meoꝝ, redde me meo Lucio. Ac si qđ offēsū numē inexorabili me sæuitia p̄mit, mori saltē liceat, si nō licet uiuere. ad istū modū fusis p̄cib⁹, & ad structis lamētatiōib⁹, rursus mihi marcētē aīum, i eodē illo cubili sopor circūfusus opp̄ssit, necdū satis cōp̄sserā, & ecce pelago medio uenerādos diis ēt uult⁹ attollēs emergit diuina facies. At de hic paulati toto corpe piculū simulachrū excusso pelago añ me cōstitisse uisū ē. Ei⁹ mirādā spēm ad uos ēt referre cōnitar, si tñ mihi disserendi tribuerit facultatē pauptas oris hūani, uel ip̄m numē eius dapsilē copiā eloquutilis facūdiæ subministrauerit. Iā primū crines uberrimi ꝓlyxiq̄ & sēsim itorti p diuia colla passim dispsi, molliter defluebāt. Corona multiformis, uariis florib⁹ sublimē distrinxerat uerticē, cui⁹ media q̄dē super frōtē plana rotūditas i modū speculi, uel imo argumētū lunæ cādidū lumē emicabat, dextra leuaq̄ sulcis isurgētiū uipaꝝ, cohibita spicis etiā cerealibus desuper porrectis, multicolor bisso tenui pertexta, nūc albo candore lucida, tūc croceo flore lutea: nunc roseo rubore flammida, & quæ longe longeq̄ etiam meum

ↄfutabat obtutũ,palla nigerria ſplẽdeſcẽs atro nitorꝭ,
ꝗ circũcirca r̃meãs,& ſub dxtrꝫ latꝰad humerꝫ leuũre
currẽs,umbõis uicẽ dĩecta pte laciniæ multiplici ↄta
bulatiõe depẽdula. Ad ultĩas oras, nodulꝭ fimbriatũ
dcoriter ↄfluctuabat,ꝑ itextã extremitatẽ,& i ipſa eiꝰ
planicie ſtellæ diſpſæ coruſcabãt.earũqꝫ media ſeme
ſtris lũa flãmeos ſpirabat ignes,qꝗ tñ iſignis illiꝰ pal
læ pfluebat ãbitꝰ iduiduo nexu coroña,totis floribꝰ,
totiſqꝫ ↄſtructa põis,adhærebat iã geſtamia,lõge diuẽ
ſa,nã dxtra qdẽ ferebat æreũ crepitaculũ,cuiꝰ ꝑ angu
ſtã laminã in modũ baltei recuruatã, traiectæ mediæ
paucæ uirgulæ criſpãte brachio trigẽinos iactꝰ redde
bãt argutũ ſonũ,leue uero cymbiũ depẽdebat aureũ,
cuiꝰ ãſulæ,ꝗ pte ↄſpicua ẽ iſurgebat aſpis caput extol
lẽs arduũ,ceruicibꝰ late tumeſcẽtibꝰ pedes ãbroſios
tegebãt ſoleũ,palmæ uictricis foliis itextæ. Talꝭ ac tãta

præſagia lunæ mutabiliſqꝫ colorꝭ ſpẽm ſui ſubinde uariat:neqꝫ id ſiñ pſagiis tẽpeſtatũ.ſi qdẽ rubicũda uẽtos:nigra pluuias,puro nitorꝭ ſplẽdẽs ſeni
tatẽ portẽderꝭ credit.hic illa Vir.ꝓnoſtica. At ſi uirgineũ ſuffudẽit ore ruborẽ Vẽtꝰ erit:uẽto ſp rubet aurea phœbe. ¶ Cõfutabat
o.ꝑturbabat aciẽ oculorꝫ meorꝫ & qſi pſtrigebat. ¶ Palla ni.notiſſimũ ẽ pallã dici ueſtẽ mrõnalẽ:& hõeſtæ mlierꝫ ueſtimtũ:cuiꝰ
Ora.Vir.Plau.& oẽs memiere.iõ ãt pallã nigerrimã lũæ aſſignarꝭ ur:qa eã ex pte ꝓprii cãdorꝫ totã eẽ & alienæ lucis idigã mlti cre
diderꝭ.Beroſus uero ſideralꝭ ſciæ cõſultiſſimꝰ:Lunã ꝓteſſus ẽ pilã eẽ ex dimidia pte cãdẽtẽ,reliꝗ cerulei coloris:eãqꝫ cũ ad ꝑpẽdi
Color lunæ culũ & normaliter ſibi ſubiecta ſit obſcurã uideri & nigrã:ut nigerrima palla referarꝭ:uel ad colorẽ lunæ ꝓpriũ:uel ad defectꝰ: &
qñ i coitu ſolꝭ obſcurarꝭ.Quidã lunã dẽſo corpe eẽ,alii leui ceu
quodã ſpeclo & ſolꝭ ipetu rcipe ſplẽdorẽ arbitrãt. ¶ Atro ni.
Decẽt dixit atro nitorꝭ:cũ nitor qdẽ ex nigro colorꝭ refulgeat.
Apelles atramto abſoluta ope illierꝭ ſolebat,ita tẽui,ut id ipꝫ
repulſu claritates oclorꝫ excitaret. ¶ Ad.h.l.r.Vrꝭ ſignarꝭ hiñ
Cinctus gabinus gabinũ:de quo Vir.Ipſe qriali trabea cictuqꝫ gabio.ẽ ãt gabi
nꝰ cictꝰ toga i tgũ rfiecta:ut ũa eiꝰ lacinia a tgo ruocata hoiez
Vmbo cigat:quo ueſtimti gñe utebarꝭ cõſul bella iductꝰ. ¶ Vmbo
nis.u.Vmbonẽ eẽ mediã clypei ptẽ eminẽtiorẽ:& ꝑ ſcuto in
terdũ accipi docẽt grãmatici & ſciũt oẽs.Papi.iã clypeꝰ clype
is:ũbone repeliirꝭ umbo.Sẽſus eſt Apu.ueſtẽ recurrẽtẽ ad hu
Locus p ſii merꝫ ſiniſtrũ repñtaſſe uicẽ umbõis:& ſicuti ſæpe palliũ ſi
niſtræ iuolutũ ẽ ꝑ clypeo:apud Perſiũ cãdidꝰ umbo nõ accipi
debet ꝑ clypeo:ut icurioſi & male lrati opinãt:ſed ꝑ ueſte ꝗ
adoleſcẽtuli die tyrocinii iduebãt,quã M.T.& Pli.togã purã
Cõtabulationes a cãdore nũcupãt:cuiꝰ & Sido.fecit mẽtionẽ. ¶ Cõtabulatio
ne.Sicut cõtabulatiões ſũt i domicilio:& tabulatis pluribus
tecta cõſurgũt,ita i ueſtibꝰ maxie fœmieis cõtabulatões qdã
extare uiſunt:quaſi gradati ſeſe dilatãtes.Quidã codices hñt
Cõtabulatio cõtubulatiõe:qd ñ diſplicet:ẽ.n.cõtubulatio dicta a tubꝭ ſiue
tubulꝭ:qſi tũiditas orbiculata ꝑ ueſtẽ ducta iſtar tubulorꝫ.qbꝰ
Tubuli aꝗ ductꝰ extruũt:q:ut Vict.& Pli.docẽt,ex una pte ligulati eẽ
dñt:ut aliꝰ in aliũ inire cõuẽiteqꝫ poſſint cõmiſſuris pyxidatis:
multoqꝫ ſalubrior ẽ aꝗ ex tubulꝭ fictilibꝰ ducta:ꝗ ꝑ fiſtulas plũbeas.iter ueſtes põtificis apd pſcos erat idumẽtũ rotũdũ.ex quo
fimbriæ pẽdebãt:altnis autẽ a titiabula malaqꝫ granata ſuſtinẽtes:titiabulꝭ qdẽ tõitrua:malꝭ uero fulgura deſignãtibꝰ;Gre.i paſto
Tintinabula in ueſte rali:qd & di.xliii.ꝓditũ ẽ tropologice itꝑtatꝰ ꝑ titiabula ſignari ſonũ pdicatiõis i ſacerdote eẽ debere:ꝑ mala pũica fidei unitatẽ
dſignari:i qbꝰ uno exteriꝰ cortice multa iteriꝰ grana muniãt. ¶ Oras.extrẽitates ueſtimẽti & fimbrias:ſiñ aſpiratiõe ſcribẽdũ ẽ.
¶ Intectã.Oclis obuiã & aptã:pt legi itextã. ¶ Stellæ.c.Stellꝭ diſtictã uariegatãqꝫ ueſtẽ fuiſſe dſignat.hæc legẽs uideor legere de
Mala punica ſcriptiões ueſtiũ ſacerdotaliũ hebraicarꝫ.iter qs una nobilitarꝭ itextu gẽmarꝫ:& i duodeci lapides:i ꝗtuor ptes rni diſi ueſte iduſi
ſpectabãt,pferẽtes ſcripta tribuũ iudaicæ gẽtis noia.Luc.quoqꝫ i dſcriptiõe cultꝰ deæ Syriæ & ſimulachri opioſus eſt.cuiꝰ æmula
Semeſtris lũa ideus tor ẽrꝭ Luc. ¶ Semeſtris.l.nõ a nũero ſex mẽſiũ ſemeſtris h drꝭ lũa(ut ego ſetio)ſed a ſemimẽſe:qñ fere i dicdiarꝭ mẽſibꝰ plẽa ſplẽ
dicat & cũcta colluſtrat:uñ idꝰ uocabulo tuſco appellãt Iouis fiduciã:q dies ferꝭ i plẽiluio & medio mẽſe fieri ſolet.&.n.fiducia Io
uis ẽ lũa cũcta illuſtrãte. ¶ Perfluebat.Veſtis laxior qſi ũdatio fluctuat & pfluit. ¶ Indiuiduo ne.Vrꝭ ſignarꝭ coronã hãc fuiſſe i ex
trẽo pallæ ãbitu cõſtructã floribꝰ & põis ad dſignãdã Cereris fœcũditatẽ:& frugũ ubertatẽ.ex ꝗ prio florꝭs mox poma ꝓueiãt.
Deſcriptio deæ ex luciano ¶ Dextra fe.c.Luc.ſimulachrũ deæ dſcribẽs ẽ:iqt:lũo dea:hẽt ãt aliqd & Palladis & Vene.& Lũæ:& Rheæ:& Diãæ:& neme
ſios:& pcarꝫ.mãu qdẽ alta geſtat ſceprꝫ:alta ãt fuſũ:i capite radios fert & turri & ceſtõ.Luciꝰ uero nrꝭ dici mãu dexta lũæ fuiſſe
crepitaculũ æneũ:ut ꝑ hoc oñdat ritũ pſcorꝫ:q crepitu æramẽtorꝫ diſſono lũæ laborãti auxiliabãt.cuiꝰ rei pter poetas Liuiꝰ quo
qꝫ & Pli.memierꝭ:uel ut ꝑ crepitaculũ dclarat lunã tinitu quodã & ſõitu i cœlo moueri aſſidua uertigie.De muſico mũdi cõcẽtu
Crepitaculum & ſiderꝫ tinitu Pla.& platõici oẽs ſcribũt:aſſerẽtes armõiã eẽ i cœlo.Q d Ariſto.& Ariſto.alacrirꝭ ificiãt:ſꝫ cũ Luc.nrꝭ ſit platõicꝰ
potuit uideri ſub hoc iuolucro:itellexiſſe tinitũ lunarẽ mũdanũqꝫ cõcẽtũ.Cæterꝫ cũ cõmẽ.offm ſit uarias iterꝑtatões afferre:& ñ
ſolũ qd ſibi:ſed qd & aliis uidearꝭ oñdere.dixi opiones alierꝫ ſup hac re myſtica:qs q uolet ſeq poſſit.Ego uero exiſtio ꝑ crepita
culũ hoc ſignari ſiſtrũ:qd Iſis dea ægyptiorꝫ geſtat i dxtra.Iſidẽ ãt & lunã eẽ eãdẽ docẽt auct.& paulo mox apte demõſtrat Lu
Siſtrum Iſidis ciꝰ nrꝭ.iõ ãt Iſidi ſiue lunæ ſiſtrũ qd crepitaculũ ſanabile ẽ aſſignarꝭ:ut nili icremẽta ſignẽnt:qd & Ser.grãmaticꝰ uelut i trãſcurſu i
dicat:enarrãs illd Vir.ex.viii.æneí.Regia i mediis prio uocat agmia ſiſtro.ꝑterea i ſacris Iſidis:ut auct.ẽ Hero.mlierꝭs crepitacu
la tenẽtes plaudiãt.Viri tibiis canũt.De crepitaculꝭ puerilibꝰ Martia.& Qui.a crepitu & ſõitu iditũ nomẽ. ¶ Paucæ.u.Quidã le
gũt ſidulæ:qdã uirgulæ.ꝗ lcõ magis ꝗdrat:cũ i crepitaclo ſint uirgulæ:ꝗ agitatu brachii criſpãtꝫ reſonabãt:criſpãte dixit brachio
ꝑ uibrãte:agitãte:reciprocãte,ut Vir.Bia mãu lato criſpãs haſtilia ferro. ¶ Tergemios iactꝰ.Verba ita ordinãda ſũt:uirgulæ cre
pitaculi reddebãt argutũ ſonũ brachio criſpãte tergemios iactꝰ,dũ.n.brachiũ criſpat agitatqꝫ iactꝰ triplices reſonabãt uirgulæ ſo
cymbiũ noro cõcẽtu. ¶ Leue.c.i ſiniſtra ferebat poculũ:qd cibiũ uocãt ꝑcerꝫ ac cibæ naui ſilꝭe:uñ & nom.Auct.Ser.Macr.& cæteri.Fue
Ciſſimbium rũt q cibiũ a ciſſibio ꝑ ſyncopã dcm̃ exiſtiauerit.ciſſibiũ uero uolũt eẽ poculũ ligneũ ex hedera:ꝗ græce drꝭ κισσός.Home.hoc pocu
lũ cyclopi ab Vlyſſe datũ mẽorat.myſtice cibiũ lũæ aſcribi credirꝭ ad fluorẽ aꝗrꝫ ſignãdũ:qs hũifica lũæ uis idẽtidẽ rfũdit:uerꝫ ego
Situla opior hoc totũ rferẽdũ eẽ ad Iſidẽ:ꝗ eadẽ & lũa ẽ:cuiꝰ ſiniſtra fert cibiũ:qd qdẽ ſitulã appellãt.ex myſticis ægyptiorꝫ cerimõiis ad
fluẽtiã lacunarꝫ & iundationẽ nili ſignãdã.Quidã hoc referẽdũ cẽſẽt ad Iſidis nauigiũ:d quo paulo mox pſa. ¶ Anſulæ.cibiũ an
ſatũ uas fuiſſe ſignat:tale fuit & carcheſiũ:qd:ut eruditi deſcribũt,ꝑcerꝫ erat,cõpſſũ circa mediã ptẽ:anſatũ mediocrirꝭ:ãſis a ſum
Anſatus homo mo ad iſimũ ꝑtigẽtibꝰ.feſtiuirꝭ a Plau.& decẽt dcm̃:qs h ãlatꝰ ãbulat:de eo q mãibꝰ qſi aliis magñe rbnixis & glioſe iflexis ãbula
bat. ¶ Inſurgebat.a.i põpa Iſidis ouidiana rpẽs quoqꝫ dſcribit illo uerſu Pleãqꝫ ſoniferis rpẽs pegria uenẽis.Euſ.i.ii:ꝑpatõis euã
Serpens myſtica gelicæ.In myſteriis pſcorꝫ draconẽ i ſpirã cõuolutũ adhiberi refert:qñ iupirꝭ draco fcus cõcubuit cũ Pherephate Cer.filia:hæc aũt
ois rõ ſacrificalꝭ ad eãdẽ deã referirꝭ:ꝗ una ẽ mltiiugis noibꝰ celebrata.ꝑtea aſpida ægyptiacã rpẽtẽ autumãt cõuẽire deæ ægyptiæ
cerimõiis. ¶ Ceruicibꝰ.t.Colla aſpidũ ueneno tumeſcere:auct.ẽ Pli.qrꝫ ictꝰ irremediabilꝭ ẽ:pterꝗ ſi cõfeſti ptes cõtactæ ãputerꝭ:
alibi ãnotauimꝰ:quẽadmodũ aſpis hẽt iternecinũ bellũ cũ ichneumõe:q ubi ꝑlibꝰ ſe coriis ex lio loricauit i dimicationẽ ꝑgit:i ea
Ichneumon caudã attollẽs ictꝰ irritos aduerſus excipit,dõec obliquo capite ſpeculatꝰ iuadat i fauces.De h itellexit Luca.illo uerſu Aſpidas
ut pharia cauda ſolertior hoſtis Audit & iratas icerta ꝓuocat ũbra. ¶ Pedes.a.Dinos & imortales:necñ ũguẽti liquorꝭ dlibutos.
¶ Palmæ.f.i.Lũæ ſiſachro:ꝗ & Iſis ẽ:cõuẽiũt calciamẽta ex palmaceis foliis itexta.cũ ob alia:tũ qa i ægypto larga palmarꝫ copia:
ubi rligioſe hæc dea adorarꝭ.apd Pli.nulla mtio ẽ qd palmarꝫ folia fuerit i uſu calcerꝫ.q ea tãtũ ſcribit i uſu eẽ ad ſũes uitiliũqꝫ ne
Vitilia xus & capitũ ſibraclꝭa:ubi uitilia:ꝗ dictio pliniana ẽ:ſignarꝭ oia ad uiciẽdũ:ligãdũqꝫ accõmodata.lego apd eccliaſticos ſcriptorꝭs,
maxieqꝫ apd Hie.qd Paulꝰ anachorita foliis palmarꝫ cõtextis ueſtiebarꝭ.Eratqꝫ illi ueſtis palma.Hero.dixit ſacerdotes ægyptios
calceos

calceos papiraceos gestare:ñ palmaceos.Veꝝ.n.ûo Lu.nr̃ sibi ipsi cócors ẽ & cõgruẽs:q l.ii.huiusce opis uolu.baxeas palmeas dedit ægyptio ꝓphæ:& nũcipsi ægyptioꝝ deæ dat soleas palmaꝝ foliis cõsuetas,ut itelligãus id gen⁹ calciamẽti ꝓpe peculiare ẽẽ i cerimõia ægyptioꝝ.ꝑterea ꝑlcos palmaꝝ foliis scriptitasse cõstat.uñ φοινίκια γράμματα.i.lr̃æ dicebãt phœnicia φοῖνιξ.n.græce palma. qdã phœnicia dici τὰ γράμματα.i.lr̃as autumãt a phœnice Cadmo.siue Agẽor̃ lr̃aꝝ iuẽtor̃.uidẽt ãt palmacei calcei deæ cõgruẽt aptari:ne qd.s.morticinũ ei⁹ mẽbra pollueret.sic ap̃ Mar.calceos ex papyro subligat Phronesis ꝑhiç,qd ãt palma dicat̃ arbor uictrix,fitq; i certamib⁹ symbolũ uictoriæ sciũt oẽs,cãm Plu.Ari.Gel.& cæ.tradiderũt.qm̃.s.põderi ñ succũbit:neq; deorsũ flectit:sȝ aduũsus põdus resurgit recuruatq;:q̃le ẽ uictoris igẽiũ: qd urgẽtib⁹ ꝑmẽtibusq; ñ cedit. Phœnicia lr̃a

spirãs arabiæ fœlicis germĩa diuĩa me uoce dignata ẽ.En adsũ tuis cõmota luci ꝑcib⁹ reꝝ nã parẽs,elemẽtoꝝ oĩum dña,sæcloꝝ ꝓgẽies inicial̃,sũma nũinũ,regina maniũ,pria cœlitũ deoꝝ,dearũq; facies unifor mis.q̃ cœli lũinosa culmĩa,maris salubria flamĩa,iferꝝ deplorata silẽtia,nutib⁹ meis dispẽso,cui⁹ numẽ unicũ mltiformi spẽ ritu uario noie mltiiugo, tot⁹ ueneratr̃ orbis.Inde primigẽi phryges pessinũticã noiant dñi mr̃eꝫ, hic autochthões attici cecropeiã Mineruã,illic

Spirãs.a.f.g.Legi ꝑt arabiç fœlicis germĩa:nã cũ triplicẽ arabiẽ Pli.Ptol. cæteriq; describũt,illa ẽ mẽoratissĩma: q̃ græco cognoĩe eudemõ:latio fœlix siue btã nũcupat̃, q̃ teste St.aromatifera ẽ:q̃ ut tradit Pli.germĩna odoratissĩma ꝓgenerat: & q̃uis cassiã:cinãomũq; ñ ferat tñ fœlix appellat̃.idẽ Pli.peculiaria arabiæ germĩa ꝑcẽset i.xii. Cõmota lu.rñslo Isĩæ ad Apu. mysticotera, q̃ euidẽt oñdit unũ ẽẽ numẽ noib⁹ plurib⁹ cultũ noiatũq;. luci casus ẽ salutatori⁹ q̃ utõs dr̃.alloqt̃.n.Luciũ Apu. Reꝝ nã pa. Nã, q̃ dicius nata ẽẽ oĩa a nascẽdo nomẽ accepit:q̃ nihil aliđ ẽẽ credit q̃ de⁹.qđ & Lact.refert in.ii.sȝ Se.plani⁹ id explicatiusq; demõstrat li.iiii.de bñficiis,cui⁹ uerba subieci:q̃ sũt hæc. Nã igt hoc mihi ꝑstat,nõ itelligis te, cũ hoc dicis mutare nomẽ deo.qđ.n.aliud ẽ nã q̃ de⁹:& diuina rõ toti mũdo & ꝑtib⁹ ei⁹ iserta.quotiẽs uoles tibi licet alr̃ hũc auctorẽ reꝝ nr̃aꝝ cõpellar̃,& Iouẽ rite dices & tonãtẽ & statorẽ:eũdẽ si fatũ dixeris nõ mẽtieris,cũ fatũ nihil aliud sit q̃ series iplexa cãrũ.ille ẽ pria oĩum cã:ex q̃ cæteræ pẽdẽt:q̃cũq; uoles illi noĩa ꝓpe aptabis:ui aliq̃ effectũq; cœlestiũ cõtinẽtia. Tot appellatiões ei⁹ ꝑñt ẽẽ:quot mũera:g̃ nihil agis igratissĩme mortaliũ:q negãs te deo dẽre,sȝ nãæ:qa nec nã sine deo ẽ,nec de⁹ sine nã:sȝ idẽ ẽ utrũq;:hactẽus Sen.cui⁹ auctoritate fulcimur,ut numerosis appellationibus deum siue deam hanc: de qua loquimur appellamus : cum nihil referat utrũ noibus masculinis an fœmininis rerum natura nuncupet̃.Q̃m:ut supra exposui breuiter,dii oẽs sunt ἀρσενόθηλεις.i.masculo fœminini:ita possumus p unã rẽ utrũq; itelligere.Pli.nr̃ ubiq; libroꝝ nãm reꝝ parẽtẽ & magistrã appellat: quã & deũ opificẽ oĩum intelligi uult. Elemẽtoꝝ.om.do.Initia reꝝ ẽẽ tria arbitrat̃ Pla.Deũ & mãm reꝝq; formas:quas Ideas uocat.Deus artifex cõformat uniuersa ex materia.hic pria elemẽta ẽẽ ꝓgẽita ignẽ & aquã mẽorauit. Inicialis.primordialis:originalis:diuus Augu. in.xi.de ciuitate dei.nõ est(inqt)mũdus factus in tpe:sed cũ tpe,an mũdũ nullũ ẽ tps:&(ut auctor est Trimegistus) receptaculũ tpis ẽ mũdus. Sũma nu.Maxia deoꝝ. Regia ma.Proserpia noiat̃,q̃ dea ẽ defunctoꝝ. Deoꝝ dearũq; fa. Hic euidẽter ostẽdit deos oĩs & deas ad unũ referri,q fabricator reꝝ uariis noĩbus deoꝝ & deaꝝ,tã figmẽtis poeticis q̃ ꝑhicis rõnib⁹ colat̃. Qđ & Valeri⁹ soran⁹ duob⁹ his uersib⁹ scitissĩme cõplexus ẽ Iupiter oĩpotẽs regũ rex ipse deusq; ꝓgẽitor genitrixq; deũ, deus un⁹ & oĩs:hos uersus.M.V.i hãc sñiam exposuit.In li.quẽ iscripsit de cultu deoꝝ,& diuus Aug.idẽtidẽ citat ꝓ testimõio. Deplorata silẽtia.Vbi hõ i familia Pros.ẽẽ cœpit:& loca mãiũ silẽtiosa ihabitare,actũ ẽ: deplorat̃ i æternũ redit⁹.illic negat̃ redire queq̃: illic ẽ flet⁹ & stridor dẽtiũ:ut auctor ẽ diuus Aug.i libello de triplici habitaculo:i iferno flãmiuomo pricipalia duo sũt tormẽta frig⁹ itollerabile:& calor ignis iextiguibilis.Sacra scriptura gehenã uocat:ubi dolor sine remedio:pœna sine fine & oĩum reꝝ despatio ẽ. Nutib⁹ meis.Quid ẽ numẽ:nisi dei nut⁹ ac ꝑtãs.M.V.numẽ dñt ẽẽ ipiũ ab nutu. Multiformi spẽ. Cũ deus sit ἀσώματος καὶ ἄρρητος καὶ ἀκατονόμαστος.i.icorporeus indicibilis inoiabilis.Sciẽter & prudẽter existiant̃ facere iudæi,q sola mẽte unũ tm̃ numẽ itelligũt:ꝓphanos existimãtes:q deoꝝ imagiẽs:mortalib⁹ materiis i spẽs hoĩum effingãt:itaq; nulla simlachra deoꝝ i suis tẽplis sũt.& ex ꝑscripto legis mosaycæ nefas ẽ simulachrũ dei nedũ hoĩs:nõ solũ i tẽplo:sed neq; i ꝓphano loco collocare: auctores Cor.Ta.& Iosephus,qđ & in pẽtateucho copiose explicat̃.Cn.Põpe.Domitis iudæis tẽplũ hierosolymoꝝ illud famigeratũ iure uictoriæ ingressus : uĩgauit nullã itus dei effigiẽ ẽẽ:uacuã sedẽ:& inania arcana.cõtra ægyptii sub effigie aĩaliũ plurimoꝝ deos ñ tã uenerãt q̃ ifamãt.Nãq;:ut igt M.V.& renarrat diu⁹ Aug.Qui ꝑmi ꝑplis istitueñt simulachra Deoꝝ metũ dẽpserũt:errorẽ addiderũt.De uario cultu deoꝝ simulachrisq; multiformib⁹,& noib⁹ qb⁹ collũt:apđ uarias natiões scatẽt uolumĩa scriptoꝝ:& suo loco singillati annotabit̃. Mltiiugo noie.mltis uariisq; noib⁹:ẽ.n.de⁹ un⁹ noĩa plura. Primigẽi ph.Ex historia rẽotiore sũptũ:ut phryges ꝑmigẽi: siue ꝑmi mortaliũ nũcupẽt,nã psametich⁹ rex ægypti cupid⁹ noscẽdi qnã ꝑmi hoĩum extitissent.hmõi rẽ cõmisit.pueros duos recẽs natos tradidit pastori educãdos:iubẽs nemĩnẽ corã eis uocẽ ullã edere: solitaria i casa ambos relinq:eisdẽ i tpe capras admoueri:quaꝝ lacte nutrirẽt.ꝑterea iussit diligẽt obſuari quã uocẽ ꝑmã ederẽt:itaq; exacto biẽnio:cũ pastor q pueroꝝ nutricationẽ susceperat accedẽs ad casã ianuã repãderet.Ambo ĩfantes clamare cœperũt Becchus.qđ prio audiẽs pastor obticuit.cũ uero crebri⁹ adeũti & obseruãti idẽ uerbũ ab ĩfãtib⁹ igereret̃:rẽ dño idicat.eiusq; iussu pueros exhibet:quos cũ ipe Psametich⁹ audisset:uestigauit qnã hoĩes becch⁹ qdpiã appellarẽt:sȝ curiose pgrẽs cõpit phrygas sic panẽ appellare:quo argumẽto cõsutati ægyptii phrygas ꝑmigẽios ꝑmosq; hoĩum & se ipsis pores extitisse cõcesserũt:cũ añ Psametichũ ꝑsuasissimũ hñissẽt oĩum hoĩuȝ se ꝑmos extitisse:historiæ auc.Hero.i.ii.De ægyptiis dixit Lu. αἰγύπτιοι λέγονται πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων.ap̃ Trogũ explicat̃ lucculẽta cõtẽtio iter scytas & ægyptios de gñis uetustate,q̃ scythæ antiqores cẽsent̃. Clau.scribẽs i eutropiũ uetustatis & historię phrygũ mẽinit his ũib⁹.Dat cũcta uetustas pricipiũ phrygib⁹: nec reꝝ ægypti⁹ ulcera restituit: hñani postq̃ puer uberis exps:i phrygiã ꝑmũ laxauit murmura uocẽ.Enni⁹(teste.M.T.)fruges dicebat nõ phryges:& purrũ ñ pyrrhũ nec.n. antiq græcã lr̃aȝ adhibebãt:nũc & phryges & pyrrhũ auriũ cã dicius. Pesinũticã.In phrygia oppidũ ẽ,qđ pesinũtiũ appellatũ ferũt:a simulachro deæ Cybeles:cœlit⁹ lapso i eũ locũ.nã πεσεῖν græce dr̃:qđ cadere nos dicius.alii nomẽ hoc loco iditũ ẽẽ tradũt:qa ꝑmlti illic utriq; ceciderũt,pugna iter Illũ phrygũ & Tãtalũ lydũ cõmissa,auc.Hero.& Amia.mar.Ad pesinũta colebãt orgia mr̃is magnæ,quã & ideã uocãt:& uetusta eiusdẽ delubra cõspiciebãt.Vñ Pesinũtia dea dcã:cui⁹ simlachrũ ex hoc oppido bello pũico secũdo carmie sibyllio monẽte Romã trãslatũ ẽ:& p Scipio.nasicã:q optĩus a sẽatu iudicat⁹:hospitio rite receptũ ẽ pesinũtis oppidi:& Pesinũtiæ deę mẽinit Str.his ũbis.pesin⁹ ẽporiũ ẽ eoꝝ:q i hac regiõe sũt:& tẽplũ maximũ hẽt magnę ueneratiõnis mr̃is deũ:quã Anginistã uocãt. Dñi.m.Lege Deũ p deoꝝ. Autochthões.Epithetõ ꝑpetuũ atticoꝝ:ut autochthões dicãt q̃si idigenę:& i eodẽ nati solo qđ icolãt:eiusdẽq; terræ ꝑmi cultores:ñ.n.aduenæ sũt attici:neq; passim collecta colluuies originẽ. Vrbi dedi.Sȝ ut historici tradũt:q̃ill̃ sedes eadẽ origo ẽ,& ut utar ũbis. M.T.urbs atheniẽsiũ uetustate ea ẽ,ut ipe ex sese suos ciues genuisse dicat̃:& eoꝝ eadẽ terra parẽs altrix fuisse dicat̃.De autochthõib⁹ scripsim⁹ copiosi⁹ i.i.cõ. In epl̃is ad atti.decẽt dr̃ αὐτόχθων:i hoĩe urbãitas p igẽita & natiua,nõ ãt isitiua & aliẽigẽa.illđ adde qđ refert Suidas i ætymologetico.autochthõas dici ꝑter athenienses,arcadas quoq; & eginetas. Cecropiã Mi. Atheniẽses attico uocabulo notissĩmo:athenã uocãt Mineruã,ex cuius noĩe athenæ nũcupatæ. Cecropia uero cognoiat̃ a cecrope rege:q ꝑm⁹ mltitudinẽ i ciuitates.xii.digessit,a cui⁹ noie cecropidę noiant̃, & cecropia regio noiata,quẽ græci diphien cognominãt,nr̃i geminũ:qa ꝑm⁹ marẽ fœmię mr̃imõio iũxit:ul̃q; cũ ẽẽt

Natura palmæ
Eudemon Arabia
Natura deus
Fatum deus
Initia rerũ tria
Deus unus & oĩs
Duo tormẽta in inferno
Gehẽna
Numen
Deus innominabilis
Apud iudæos nullum dei simulachrum
Historia de phrygib⁹ primigenis
Beccus panis ægyptii
ꝑmi hominum
Fruges phryges
Pesinuntica
Dea uñ
Autochthones
Autochthon urbanitas
Athena Pallas
Cecrops diphies

ægyptus utrãq; ligũa caluerit:græcã & ægyptiacã:pmus cecrops bouẽ imolãs:Iouẽ appellauit:auctores Stra.Trogus & Eusebius.
¶ Fluctuantes Cy.spectãda ẽ huiusce scriptoris i rebus oibus elegãtia:& i epithetis apponendis mira solertia,cũ unicuiq; ꝙ suũ ẽ
scieter minus nec decẽt apponat:a quo ut pmigenii phryges:& autochthões attici signant & ppꝛie:atq; ex pscoꝝ doctrina nũcupati,
Cyprus Ita & Cyprii fluctuãtes optio,cõuenientissimoq; epitheto dñr:cũ sint ppli isulãi:& ois isula mari circũflua,& maritimis fluctibus
Simula- sint obnoxia:fuit quõdã Cyprus nouẽ regnoꝝ sedes i cilicio mari sita.Vbi iter cętera urbs ẽ paphos iclyta delubro Veneris cla-
chrum ro:ꝑ idigẽas aduẽatq;:quã paphiã cognominãt:qđ numẽ ẽ cyprioꝝ peculiare.Simulachꝝ paphię Veneris ñ effigie hũana colit.s3
Veneris cõtinuus ẽ orbis latiore initio tenuẽ i abitũ:metę mõ exurgẽs,
cur ãt hac forã colat rõ i obscuro ẽ:ut refert.C.T.Præterea
Cyprus(ut docet Ori.i omellis cãticoꝝ)appellat uua florẽs:
& uirgulti spẽs ẽ ferẽtis quẽdã fructũ floridũ hñtẽ ui excale-
Hecatõ- factoriã.Fuit & Rõæ uicus noie Cyprus:ex eo dictus:ꝙ ibi Sa
polis cre bini bono omie cõsederũt.nã cypꝝ Sabini bonũ dñt: ut re-
ta fert.M.V.¶ Cretes sa.cretã quã Ho.hecatõpoli a nũero cẽ-
Sagitti- tũ ciuitatũ appellat:quã a tẽperie cœli macar õ neson.i.beatã
feri cre- isulã dixer.nobilitat usu sagittaꝝ:nec pitia sagittarioꝝ orie
tes tis pplis:q sagittis bella cõficiũt,postpoit.Luca.Nec eois pe
ior cortio sagittis.Pli.li.xvi.ait qđ pripus sagittaꝝ usus i cre-

fluctuãtes cyprii paphiã Venerẽ.Cretes sagittiferi di
ctynã dianã,siculi trilingues stigiã ꝑserpinã,nã eleu-
sini uetustam deam Cererẽ.Iunonẽ alii.Alii Bellonã
Alii Hecatem. Rhãnusiam alii, & qui nascentis dei
solis inchoantibus illustrantur radiis æthiopes,Arii,
que,priscaq; doctrina pollentes ægyptii, cerimoniis
me propriis percolentes, appellant uero nomine

ta bellatores suos pcipitauit.De hac Solinus.creta pria potuit remis & sagittis:& ut auc.est Stra.in.x.cretẽses nauigandi prin-
Prouer- cipatũ tenuerũt:unde uetus puerbiũ iulgatũ ẽ:de eo q ꝙ optie nouit id se ignorare & fugere dissimulat.cres nescit pelagus:grece dr.
bium ὁ Κρὴς τὴν θάλατταν:& cũ cretẽses fuerit ipostores ac mẽdaces:q ab Epimẽide dñr Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται:scdm ẽ alterꝝ puerbiũ Κρητίζειν,
Cres ma quo utitur ad mẽdaces fallacesq;.Qui ẽt creta una ex tribus illis natioibus:ppqs exiit illđ.τρία Κάππα κάκιστα Tria Cappa pessima
re uidelicet Cappadocia,Creta,Cilicia:cuius rei supra quoq; cõmeinimus.¶ Dictynã Dianã.Cretes Dianã religiosissime uenerãt: Bri
cretizein tomartẽ gẽtilr noiantes,qđ ſmõe nr̃o sonat uirginẽ dulcẽ:eãdẽ & dictynã cognominãt.ppea qđ retia iuẽerit:q grece dñr δίκτυα
Tria scri.Dio.li.vi.bibliothecæ.Dictynã ex Ioue gẽitã:i creta cõsuetudie Diãæ familiarissime ussã eẽ.q res cãm pbuit: ut qdã dictynã
cappa dianãq; eãdẽ eẽ existimarẽt.Callimachus autumat dictynã a retibus piscatoriis denoiatã:itra q fugiẽs euaserit uiolẽtiã Minois re
pessima gis:ex libidis cã isequẽtis.Tibul.Perq; suas ipune sinit dictyna sagittas.De tẽplo dictynæ mẽtio quoq; ẽ apud Stra.¶ Siculi tri.
Brito- Quærit cur triligues siculos appellauerit,qdã exponũt q̃si dolosos & fraudulẽtos,quos & biligues dicius,siculos.n.acumie pol
martis lere & cõstat atq; uafricia,quos Mrõ bono epitheto acutos appellat:greci quoq; usurpãt hoc uerbũ σικελίζειν:p eo qđ ẽ πονηρεύεσ
Dictyna θαι.i.neqter agere & praue.ego uero itelligo triligues dici:qa tribus liguis,græca & latia & sicula loqbant,quis nec latia nec grę
triligues ca satis bñ uterent:& qđ sentit Pediãus Asconius i expositiõe uerrinaꝝ:& Plau.signat cũ ait.Tibi sexcẽti logiatici nullũ siculũ ac
sicli.i ceperis.Sicilissitare plautinũ uerbũ ẽ,quod significat sicule loq.Diuus Hiero.uocat hoiem pẽtaglotõ.i.qnq; linguẽ.q oibus qnq;
Sicelizei græcoꝝ liguis loquerer.¶ Stygiã Proserpinã.In sicilia ex ennesiũ nemore:q locus ꝙ i media ẽ isula situs umbilicus siciliæ noiat:
Sicilissita rapta ẽ Proserpina a stygio Plutõe:quẽ orcũ dñt.M.T.i orone de signis tradit isulã siciliã totã eẽ Cereri ac Proserpię cõsecratã.
re quã & liberã uocãt,nã & natas eẽ has i his locis deas & fruges i ea terra pmũ reptas arbitrãt.Syracusãi festos dies ãniuersarios
Pẽtaglo agũt,eo i loco quo ditẽ prẽm ferũt penetrasse sub terras a Proserpię raptu:abreptãq; secũ asportasse.¶ Eleusini Cererẽ.hoc pau
tos lo an explicatũ ẽ:& sup ab Apu.Eleusis dcã atticæ sacrariũ.Põpe.mala i atthide eleusin Cereri cõsecrata.¶ Iunonẽ alii.ut samii:
Libera q i isula Iunõis sacra celebrabãt.¶ Bellonã.Sororẽ martis,carmibus poeticis iclytã,quã(ut iqt Au.)ita isigit Marti:ut Venerẽ Vul
ꝑserpia cano,Neptũo Salatiã:a bello cui pest bellõa nũcupata:ut a pomis Pomõa:a bobus dea Bobõa.¶ Hecatẽ.De hac dixius suo lo
Bellõa co:de q & Virg.Tergeminãq; Hecatẽ,tria uirginis ora Dianæ,a numerosa effigie & ptãte hecatẽ dici tradũt:qa græce ἑκατὸν cẽtũ.
Bobõa Orpheus i argonauticis figmẽto poetico tradit Hecatẽ eẽ tricipitẽ.i.tria capita hr̃e:unũ eqnũ:alterꝝ caninũ,tertiũ hũanũ:uñ a poe
Hecãte tis tergemia,& triformis dici credit.Lego apud scriptores græcos morẽ fuisse:ut singulis mẽsibus diuites offerrẽt Hecatę pães &
Derhã- alia qdã,q a paupibus corripiebãt.¶ Rhãnusiã alii.Rhãus pagus ẽ atticæ:siue ciuitas pua qdẽ,illustris tñ,teste Põ.me.ꝙ i ea fanũ
nusia est Amphiarai:& phidiaca nemesis,miror phidiacã nemesin dici a mela:quã fecerit Agoracritus parius Phidiæ discipulus:nisi forte
iõ phidiacã dixit:qa Phidias pleraq; e suis opibus noi Agoracriti dõasse ferẽ.Narrãt auctores rẽ dignã memoratu,quẽadmodũ.s.
Agoracritus & Alcamenes ãbo Phidiæ discipli certauere iter se i Venere faciẽda.Victiq; Alcamenes:nõ ope sed suffragiis atheniẽ
Neme- siũ:q Alcamẽi ciui suo cõtra pegrinũ fauerũt:q re Agoracricus ea lege signũ suũ uẽdidisse tradit:ne atheis eẽt,& appellasse neme
sis sin.Id positũ ẽ Rhãnũtę:qđ.M.V.oibus signis ptulit:uñ Nemesis Rhãnusia nũcupata Catul.Oui.poetisq; cæteris.De q itelligi uo
luit & Luca.illo uersu.Et tumidis iesta collit q numia Rhãnus,ẽ ãt Nemesis ultrix facinoꝝ ipioꝝ:bonorũq; pmiatrix:arbitra re
rũ,regia causaꝝ:quã theologi ueteres fingẽtes Iustiicæ filiã,ex abdita qdã æternitate tradũt oia despectare terrẽ,pinas iõ illi fa
bulosa uetustas aptauit:ut adesse uelocitate uolucri cũctis existimet,eidẽ gubernaculũ dedit & rotã subdidit:ut uniuersitatẽ re-
gere p elemẽta discurrẽs oia nõ ignoret.Macro.nemesin cõtra supbiã coli:esseq; sol ptãte arbitrat:cuius ista nã ẽ:ut fulgẽtia obscu
ret:& q sũt i obscuro illũinet:sic & nemesis nũc erectas mẽtiũ hũanaꝝ ceruices opprimit & eneruat:nũc bonos ab imo suscitãs
Adra- ad bñ uiuẽdũ extollit.eãdẽ uocãt Adrastiã,de q ẽ puerbiũ αδτας τεανεμεσιο.de his q prio fortũati:postrẽo ifortũis pmũt.Marti. ne
stia mesin fortunã eẽ sentit:quã & sortẽ & tychẽ & nortiã uocãt.Pli li.xi.pdidit,post aurẽ dextrã locũ eẽ nemesios:q dea ingt latinũ
nomẽ ne i capitolio qdẽ iuenit.Idẽ li.xxviii.alii græcã nemesin iuocãtes:cuius obid Rõæ simulachrũ i capitolio ẽ: quis latinũ no-
mẽ nõ sit:cũ sit hæc dea(ut dixius)ultrix iproboꝝ:& supboꝝ castigatrix.merito ita ait apud Auso.pũio sic psas uaniloquos ne-
mesis:de hac ẽ & illud Catul.ne pœnas nemesis reposcat a te,ẽ uehemẽs dea lædere hãc caueto. ẽ & alterꝝ apđ grecos puerbiũ:
Prouer- cuius mẽtio fit apđ Suidã,νεμεσις παρα ποδας βαινει.i.nemesis iuxta pedes gradit,quo signãt sontes celerit pũire a dea nemesi,q
bium grecis uocabul dr̃ μεμψις.δικη υβρις.ικη.φθονος τυχη.greci uocãt nemesin αλαζονων τιμωρον.i.supboꝝ ultricẽ.¶ Radiis æt.De æthio
Aethio- pibus nota sũt oia,& affati scripsi i.i.cõmẽtario.q nascẽti soli subiecti sũt,Home.biptitos appellat:sup quo lõga ẽ Str.disertatio.Il
pem la- lud adde:qđ cũ æthiopibus nigricia sit igẽita natiuaq;:& cõleqnt ieluibil,scdm ẽ puerbiũ αἰθίοπα σμήχεις.i.æthiopẽ purgas:de hoibus
uas icassũ laborãtibus.Nã(ut iqt ppha)neq; æthiops mutat pt pellẽ suã,neq; pdus maculas,extat æsopia fabella sup æthiopis emptor,
Arii cuius colorẽ null lauacris:null purgatoriis nec medicamibus potuit imutare:ex quo admonemur uitia nãlia tolli penitus nõ posse.
Aegy- ¶ Ariiq;.Pli.li.vi.arios pus idiã pplos celebrat,de qbus & Stra.li.xv.popamisidis ad occidẽtẽ arii adiacẽt,ariis pthi.hinc ariana dcã
ptus mr arioꝝ regio:quã post idiã collocãt.¶ Pollẽtes.æ.Auctores agminati & cõcordit ægyptios dñt diuinaꝝ reꝝ oium cõscios exti-
artium tisse.a Macro.ægyptus mr artiũ appellat,ab ægyptiis greci disciplias ois mutuati sũt.Pythagorã.Pla.cęteraq; lumina doctrinaꝝ
Plato petiisse ægyptias disciplias atq; ibi a sacerdotibus cerimoniaꝝ arcana mysteria didicisse:mẽorię pditũ est.Nonulli putauerũt Pla.
auditor qũ pexit i ægyptũ Hiere.audisse pphetã:scripturasq; ppheticas i eadẽ pegrinatiõe plegisse,qđ & diuus Aug.credit i libris de do
Hiere- ctria xpiana,mox i ope serio de ciuitate dei scribẽs:cõputata diligẽt tẽpoꝝ rõne cõstãter affirmat Plat.Hieremiæ auditorẽ eẽ nõ
miæ potuisse mltis ãnis an defuncti. Annotat Amianus marcellinus:qđ annotatu dignũ ẽ:tantã fuisse auctoritatẽ doctrinaꝝ alexãdrię
quæ ægypti ciuitas ẽ clarissima:ut medico ad cõmẽdãdã artẽ pro oi experimẽto:sufficeret dicere se Alexandriæ esse eruditum.
¶REginam

reginam Isidem. Adsum tuos miserata casus, adsum fauens & propitia, mitte iam fletus, & lamentationes omitte, depelle mœrorem. Iam tibi prouidentia mea, illucescit dies salutaris. Ergo igitur iperiis istis meis animum intēde sollicitum. Diem, q dies ex ista nocte nascetur, æterna mihi nuncupauit religio, quo sedatis hybernis tempestatibus, & lenitis maris procellosis fluctibus, nauigabili iā pelago rudem dedicantes carinam primitias cōmeatus libāt mei sacerdotes. Id sacrum, nec sollicita nec prophana mente debebis opperiri. Nam meo monitu sacerdos in ipso procinctu pompæ roseam manu dextra sistro cohærētem gestabit coronam, incontanter ergo dimotis turbulis, alacer continuare pompam meā, uolentia fretus, & de proximo clementer, uelut manum sacerdotis osculabundus rosis decerptis, pessimæ mihiq; detestabilis iam dudum beluæ istius corio te protinus exuo, nec quicquam rerum mearum reformides, ut arduum. nam hoc eodem momento, quo tibi uenio, simul & tibi præsens, quæ sunt consequentia sacerdoti meo per quietem facienda præcipio, meo iussu tibi constricti cōitatus decedent populi, nec inter hylares cerimonias, & festiua spectacula, quisquā deformem istam (quam geris) faciem perhorrescet, uel figuram tuam repente mutatam sequius interpretatus aliquis maligne criminabitur. Plane memineris, & penita mente conditum semper tenebis, mihi reliqua uitæ tuæ curricula adusque terminos ultimi spiritus uadata, nec iniurium, cuius beneficio redieris ad homines, ei totum debere, q uiues.

CRegināIsidē. Diodorus: Eusebius & cæteri tradūt Isidē & osirim maxīa esse numina, & cōmunia ægyptiorum: & solem quidē osirim: lunā uero isin significare: q uocabula siqs ad latinā linguā transferat osiris dici pōt multioculus: isis uero prisca siue antiqua interpretatur: neq; id ab re: nā radios suos sol quasi multos oculos rebus imittit, luna uero prisca semp inter naq; ē. Isin naturā rerum eē periti iterpretanṫ. ℣ Illucescit dies. Quo scilicet exuto asinali corio in pristinū hoiem reformaberis. ℣ Ex ista nocte nascit. tanq̄ nox sit mr̄ diei: & dies noctis partus, & .n. noctē die priorē eē autumāt, legimus apud Cæsarem gallos spacia ois tpis: nō numero dierum finire: sed noctiū, q dies natales & mēsiū & annorum inicia sic obseruāt: ut noctē dies subsequaṫ. ℣ Sedatis hybernis tēpestatibus, signat diē hūc fuisse uernū: quo isiaca mysteria celebrant, uer enim (ut inquit Plinius) aperit nauigantib⁹ maria, quæ hyberno tpe hyemāt, & sæuitia tempestatū cōcludunṫ: fortassis denotanṫ hilaria, sic. n. appellāt diē ad octauū calendas Aprilis, quo primū tpe sol diē longiorē nocte prætendit: quo læticiæ celebraṫ exordiū, & tunc Isidis luctus ex ægyptia religione uertitur in læticiā. ℣ Rudē carinā. Nouū nauigiū, nec dū undis assuetū: signat aūt solitos sacerdotes quotannis die isiacæ cerimoniæ dedicare nouam carinā pelago iā nauigabili facto, cū sedatæ essent tēpestates uerna tēperie, apud ægyptios nauis est quædam nomine baris: quæ a græcis epibathra nominaṫ: qua corpora per paludē acherusiam a portitore uehunṫ: cui nomen est Caren. apud athenienses quotannis quoq; (ut docet Plato in phedone) nauis in delon insulam mittebatur spectaculi cuiuspiā causa: quæ donec perueniret in delō: & rursus athenas reuerteret ex delo, neminē eo tpe publice necabant. Fortassis aūt hæc nauis dedicabatur a corinthiis in Isidis memoriā: quā nauigio usam esse cōstat: de quo Lactantius hæc in primo. Certus dies habeṫ in festis: quo Isidis nauigium celebratur, quæ res docet non tranasse illam: sed nauigasse. ℣ Commeatus. sicut primitię frugū diis dicanṫ: ita primitiæ nauigationis a sacerdotibus Isidis libabanṫ in dedicatione tyrunculæ nauis: ut. s. ire ac redire fœliciter nauibus possent: nam cōmeatus hoc in loco significat itionem nauium ipsamq; nauigationē: a cōmeando. Sic Cæsar in cōmētariis, duobus commeatibus exercitū reportare constituit, idē paulopost: prioris cōmeatus expositis militibus. ℣ Prophana. Irreligiosa. hæc duo ueluti cōtraria opponunṫ religiosus & prophanus: ut prophanos intelligas dici nō tā detestabiles (sicut uulgo usurpaṫ) q̄ eos qui sacris iniciati nō sint: quos sæculares ex idiotismo uernaculę linguæ nū cupamus: sic & Seruius exposuit illud Maronianum. Procul o procul este pphani. i. qui nō estis iniciati: ego & cæteri: qui nō sumus iniciati cerimoniis dici nō absurde possumus prophani: quasi procul a phano. i. a tēplo & cerimonia: cuius cultores sunt religiosi. Prophanum id dr̄: auctore Festo, qđ nō est sanctum. Plautus, sanctū an prophanū habeas paruipendiṫ. ℣ In procinctu. Apparatu, pcincta classis dicebaṫ: cū exercitus erat paratus cōfestim pugnaturus. A. Gellius: classem pcinctā extra pōeriū. i. exercitū armatū uidere religio est. Vnū accepim⁹ esse testamētorum genus: qđ in pcinctu dicebaṫ: cū uiri ad pliū faciēdū in aciē uocabanṫ. ℣ Sistro. Crepitaculū intelligit Isiacum: qđ sacerdotes in pōpa sacrorum manu gestabāt, unū sistrati dicti. Mart. Linigeri fugiūt calui sistrataq; turba. Ipsa quoq; Isis figuratur cum sistro: ut diximus. olim quidam cum rasisset caput & habitu Isiaco esset indutus: sumpsit & sistrū: idq; instar sacerdotis concutiens fefellit: euasitq; impendens infortuniū. ℣ Incontanter, sine cunctatione & mora. ℣ Cōtinuare. Imperantis est uerbū. ℣ Volētia fretus. Volūtate mea cōfisus. Volentia. n. a uolēdo dicta: sicut a ualeo ualētia. Alterum p uoluntate: alterum p fortitudine accipiṫ. Tinitus, sapiā gubernator nauē torquet nō ualētia. ℣ Osculabundus. osculans. ℣ Te ptinus exuo. Ego, inquit, Isis cōfestim tibi detrahā hoc asini coriū, q̄ belua mihi iāpridē detestabilis ēpōt legi exue: ut sit imperātis uerbū, qđ magis quadrat: cū antecedētibus subsequētibusq;. ℣ Eodem momēto. Deus ubiq; locorum præsens est: ubiq; totus, nec dū ad unū accedit ab altero recedens. Dogmati christiano quadrat illud poeticū. Deū nāq; ire p oēs terrasq; tractusq; maris: cœlūq; pfundū, poterat ergo dea eodē momēto Luciū monere, quid facto opus foret, & sacerdotē instruere qd facere deberet. ℣ Constricti. Coarctati: densatiq;: ex frequētia. ℣ Sequius. In deteriorē ptē. ℣ Penita mēte. In intimis præcordiis: sic Plautus, age quæso hercle: usq; ex penitis faucibus. ab aduerbio penitus uocabulum inclinatū: cuius & cōparatiuo & superlatiuo utuntur auctores, penitissimos scythas dixit Au. Gellius. intelligi uolēs extimos ac remotissimos, longeq; ab orbe nostro in penitioribus partibus sequestratos. Itidem. Sidonius ī carmine phalecio. frācorum penitissimas paludes. ℣ Vitæ curricula. Cursum. M. Tulli. exiguū nobis uitæ curriculū natura circunscripsit imensum gloriæ. ℣ Nec iniurium. Nō est (inquit) iniquū, nec iniustū te uiuere in famulatu meo: cuius beneficio ex asino in hoiem sis reformatus restitutusq;. ℣ Vadata. Obstricta, mancipata: petit autem: ut isiacus fiat sacerdos, iniciaturq; suis cerimoniis. ℣ Cuius beneficio. Cum beneficio meo: inquit: luna reformatus fueris in hominē: merito mihi debebis dedicabisq; reliquū uitæ, quantūcunq; tibi supererit, ut ita uiuas sacerdos meus: & in mea tutela consecratus.

Osiris multioculus
Isis antiq̄
Nox prior Die
Hilaria
Nauis baris
Epibathra
Isidis nauigium
Cōmeatus
Prophani sæculares
Classis procincta
Testamētū in pcinctu
Sistrati
Volētia
Valētia
Penita mens
Penitissimus

Viues autē beatus, uiues in mea tutela gloriosus, & cū spaciū sæculi tui ꝑmensus adiferos demearis. ibi quoqꝫ in ipso subterraneo semirotūdo, me quā uides acherontis tenebris iterlucētē, stygiisqꝫ penetralibus regnantē, cāpos elysios incolens ipse, tibi propiciam frequēs adorabis, ꝙ si sedulis obsequiis & religiosis ministeriis: & tenacibus castimoniis numen nr̄m promerueris, scies ultra statuta fato tuo spatia, uitā quoqꝫ tibi prorogare mihi tantum licere. Sic oraculi uenerabilis fine prolato, numē inuictū in se recessit. nec mora cum somno protinus absolutus, pauore & gaudio, ac dein sudore nimio ꝑmixtus exurgo, summeqꝫ miratus deæ potentis tam claram præsentiam, marino rore respersus, magnisqꝫ iperiis eius intētus, monitionis eius ordinē recolebā. Nec mora cū noctis atræ fugato nubilo, sol exurgit aureus, & ecce discursu religioso ac prorsus triumphali, turbulæ complent totas plateas, tantaqꝫ hylaritudine præter peculiarem meam gestire mihi cuncta uidebantur, ut pecua etiam huiuscemodi, & totas domos, & ipsum diē serena facie gaudere sentirem. Nam & pruinam pridianam dies apricus ac placidus repente fuerat insecutus, ut canoræ etiam auiculæ ꝓlectante uerno uapore concentus suaues adsonarent, matrem siderum, parentem temporum, orbisqꝫ totius dominam,

Semirotūdum hemispherium

VIVERE autem. Legendū est uiues aūt beatus. Subterraneo semirotundo. Hemispheriū intelligit, ꝙ antipodes incolunt, ꝙ & inferis assignat̃, est aūt sensus: cū ad iferos ex mortis lege descēderis: ibi me quoqꝫ adorabis, ubi Proserpina a latinis: ꝑsephone a graiis appellat̃: & ita ostēdit se eādē esse: & lunā, isidē: & ꝓserpinā: & deniqꝫ rerū naturā: quam multiiugo noīe mortales uenerant̃. Cōsimiliter de Ioue scribēs Diuus Augustinus inqt, ipse in æthere sit Iupiter: ipsa in aere Iuno, ipse in mari Neptunus: in inferioribus maris salacia in terra Pluto, in terra inferiore Proserpina, in focis domesticis Vesta, in fabroꝝ fornace Vulcanus, in sideribus Sol & Luna & Stellæ & cætera: quibus docet deos & deas oīs ad unū deū referri.

Elysium

Cāpos elysios. Animæ piū maxieqꝫ sacerdotū cāpos elysios incolūt, q̃ sunt apud inferos domicilia beatoꝝ. Scd̄m poetas i medio iferoꝝ ē elysiū suis fœlicitatibꝰ plenū. Scd̄m ph̄os isulę fortunatæ sūt: quas poetaꝝ carminibus inclytas scimus: & historici diiaudāt. Secūdū theologos circa lunarē circulū. Vbi aer purior est & defæcatior. Dictū elysiū (ut grāmatici iterpretant̃) ἀπὸ τῆς λύσεως a solutione, nāqꝫ aīæ post solutionē uinculi corporei deueniūt in elysios cāpos. Macrobius primo in somniū cōmētario in sphæra aplane: elysios cāpos esse tradit: quos puris animis deputatos antiquitas itelligi uoluit. Apud græcos scribitur ἠλύσιον πεδίον elysium cāpum esse ἐν ᾧ οἱ δίκαιοι αὐλίζονται: in quo iusti habitant.

Emasculabantur sacerdotes

Tenacibꝰ castimoniis. Canit poeta in. vi. sacerdotes maxime castos: incolere beatas elysii sedes, illo uersu. Quiqꝫ sacerdotes casti dū uita manebat: constat sacerdotes, qui maxima sacra accipiebāt renunciare solitos oībus rebus: qbus nulla nisi numinū cura remanebat: herbis etiā qbusdā emasculabant̃, & ut auctor ē Diuus Hieronymus in libro ad Gerūtiā de monogamia, hierophāta apud athenas euirat uiꝝ: & æterna debilitate fit castus, est aūt hierophāta græco uocabulo sacroꝝ sacerdos. Mar. Tullius in legibus ita præcipit: ad diuos adeunto caste: quæ lex iubet: ut castimoniā corporis & animi simul adhibeamus: in euangelio scriptū cum sit: sunt eunuchi: qui se ipsos castrarūt propter regna cœlorum. Origenes ille magister ecclesię incomparabilis se ipsūm castrauit, & semetiplore aggressus est implere: quod uox dominica non historico sed mystico intellectu præcipiebat. Promerueris. Conciliaueris: tibiqꝫ propicium reddideris. Oratio spiritalis (ut inquit Cyprianus) deum promeretur. Vltra statuta fato spatia. Snīa philosophica est: præscriptos esse unicuiqꝫ mortalium ex dispositione fatali uitæ terminos: quos non liceat transgredi, legem fati insuperabilem esse, & ineluctabilem: ex quo est illud Tertulliani: fato stat Iupiter ipse, & græcus in eam sententiam uersus: hoc idem significat, fatum summum exuperat Iouem. Attamen ex uarietate sectarum philosophicarum traditur præter fatum multa contingere posse, & fata ipsa prorogari, ex quo dogmate exiit illud Virgilianum. Atqꝫ immota manet fatis Lauinia coniunx Attrahere atqꝫ moras tantis licet addere rebus. Secundum Aruspicinæ libros & sacra, quæ Fages composuisse dicitur: fata decem annis quadam ratione diferri possunt. Igitur cum fato stet sua cuiqꝫ dies: nunc luna pollicetur se uitam Apuleio prorogaturam ultra fati præscriptum: & legē, tanquam plus polleat deus q̃ fatale decretum, & liceat deo uitam prorogare mortalibus aduersus fati necessitatem. Consimiliter in canonicis scripturis libro quarto regum. Deus addidit annos. xv. diebus Ezechiæ. Videtur hoc in loco signare palingenesiam Pythagoræ: idest regenerationem: qua post exacta curricula animæ reuocantur ad uitam: aliisqꝫ corporibus indutæ reuiuiscunt. Verum hæc omnis quæstio alterius est instituti. Stoici nasci & mori fatis assignant, media omnia fortunæ tribuunt. In se recessit. Numen in se ipsum recedit: dum subducitur colloquio oculisqꝫ mortalium: quod in se ipso est. Deus in canonicis scripturis dicitur abscondere faciem: cum hominibus cognitionem sui abscondit. Nimirum deus intra penetralia penitissima recedit, ad quæ nefas est homini penetrare: cuius mens ad contemplatum diuinæ maiestatis hebetescit, & oculi nostri tanquam nocturni sunt in contuitu fulgoris exuperantissimi. Tam claram pręsentiam. Sic Virgilius. Nec tam præsentes alibi cognoscere diuos. Aspectus autem & præsentia fauorem affert. Marino rore. Supra diximus ex auctoritate Procli Platonici, aquam marinam ad purificationes adhiberi propter igneam portionem. Turbulæ complent. Docet qū admodum corinthiēses celebrauere pompabiliter festiuitatem Isidis solemnem: ex ritu uidelicet institutoque ægyptiorum, a quibus græci pleraque omnia sunt mutuati. Præter peculiarem meam. Vltra inquit genuinum gaudium meum & hilaritatem: qua ego gestiebam: cuncta quoque hilaritudinis plena esse uidebantur. Pecua. Pecora: brutaque animantia. Pruinam pridianam. Non absimilis est illa sententia. Nocte pluit tota redeunt spectacula mane: ex rore gelido pruinam gigni tradunt Meteorologi: & ut auctor est Aristoteles: pruina fit ex euaporatione hyeme & locis hyemalibus magis q̃ tepidis. In cosmographia inquit Apuleius. huic est pruina consimilis: si mollicies roris matutinis roribus incanuit. Canoræ auiculæ. Inter canoras auiculas cumprimis lusciniæ numerantur: quibus diebus ac noctibus continuis quindecim per uernum tempus garulus est sine intermissu cantus: & in tam paruo corpusculo: tam modulatus editur sonus: ut perfecta musicæ scientia in hac aue digna miratu conspiciatur. Prolectante. Inuitante ac alliciente. Tepor enim uernus: & uerna temperies prolectant auiculas ad concentus edendos. Matrem siderum. Lunam intelligit, quæ mater siderum, genitrix temporum: mundi domina merito nuncupatur: cum sit rerum natura & opifex.

Origenes se castrauit

Hierophāta

Fato stat deus

Ezechiæ uita prorogata

Oculi nocturni i cōtemplatu diuinitatis

Ex rore pruina

Luscinia musicans

BLANdo

blando mulcẽtes affamine, quid quod arbores, etiã quæ pomifera sobole fœcundæ, quæque earum tantum umbra contentæ, & steriles austrinis laxatæ flatibus, germine foliorum renidentes, clementi motu brachiorum dulces strepitus obsibilabant, magnoq; procellarum sedato fragore, ac turbido fluctuum tumore posito mare quietas alluuies temperabat. Cœlum autem nubilosa caligine desiecta, nudo sudoque luminis proprii splendore candebat, ecce pompæ magnæ paulatim præcedunt anteludia, uocibus cuiusque studiis exornata pulcherrime, hic incinctus baltheo militẽ gerebat, illum succinctum chlamyde crepidæ & uenabula uenatorem fecerant. Alius soccis obauraris indutus serica ueste mundoque precioso, & adtextis capite crinibus, incessu perfluo

¶ BLANdo affamine. Allocutione & affatu: cantus.n.auicularũ sermocinatio est. Democritus tradit cõfuso auiũ sanguine Apolloni⁹
serpentẽ gigni: quẽ quisq; ederit intellecturus sit alitũ colloquia. Apollonius thyaneus (quo nihil diuinius inter hoïes fuit) cũ intelligens
audiret hirundinẽ canentẽ dixit in cœtu amicorũ eã aliis hirundinibus uoce nũciare, asinũ ppe urbẽ onustũ tritico cecidisse colloquii
triticumq; humi diffusum. Cuius rei meminit Porphyrius platonicus lib.iii. de sacrificiis. Philostratus uero libro.iiii. refert auium
nõ hirundinẽ fuisse: sed passerẽ, cuius uoce cæteri passerculi quasi cõmoniti post ipm uolitarũt: quod uidẽs Apollonius, ad
amicos cõuersus, passer (inqt) ille cæteris nũciauit inuentũ eẽ cibũ, cũ puer qdã frumẽtũ effuderit, qbus uerbis permulti cõ
moti ad hoc uisendũ cucurrere: cõpertoq; ut prædixerat Apolloni⁹: cũ clamore atq; admiratiõe sũma reuersi sunt. ¶ Quid qđ arbores. Pli. & Theophrast⁹ arbo
res bifariã discriminãt: in siluestres.s. & urbanas, q̃ sint Siluestres
siluestres noïe ipso apparet. Vrbanæ uero dñr quæ mi Vrbanæ
tes fructu, aut aliqua dote umbrarũ officio humanius Arbores
iuuãt. Antiqui ĩfœlices arbores dixerũt: q̃ fructũ nõ fe infœlices
runt: fœlices uero frugiferas siue pomiferas, nũc Luci⁹ arbores
noster utrũq; genus arborũ ait: gaudiũ quasi quoddam
demõstrasse dulci strepitu foliorũ. ¶ Vmbra cõtentæ.
Platanus iter eas arbores numerat̃: quarũ sola expetit̃
umbra, qñ qdẽ cõmẽdatio arboris eius non alia maior
est: q̃ solẽ æstate arcere, ut auctor est Pli. hæc arbor um
bræ grã tñ ex alieno potita orbe est. ¶ Austrinis flati
bus. Pli. scribit uiuiscẽtia e terra maritari uẽto fauonio: Fauonius
quo flante natura aïam infert oïbus satis. Quibusdam maritus
arboribus geminat̃ germinatio nimia solis ubertate: plantarum
aut inuitantis cœli uoluptate: & cũ cibus arborũ fit im
ber: & tpe germinationes euocent̃. merito austrinis fla
tibus dixit: qui humectus est uẽtus & calidus, arbores
laxari. Plinius tñ ait arantes defatiscere, si blandiantur
austri: fruges celerius maturescunt austrinis diebus.
¶ Renidentes. Flores & folia arborũ gaudia sunt: tunc
se nouas aliasq; q̃ sunt ostẽdunt, tunc uariis colorũ picturis certamen usq; luxuriant: tũc fiunt comosissimæ, & capillamẽtis
renidẽtes: quæ prius caluitio deformes, ac squalore tristes cõspiciebant̃. ¶ Clemẽti motu. Modico: leni, blãdo, sic.n. legen
dum est, nõ dementi. ¶ Brachiorũ. In corpore arborũ: ut reliquorũ animalium cutis, sanguis, caro: nerui: uenæ: ossa: medul
læ. adipes sunt: eisdem pedes: brachia: articuli assignant̃. ¶ Obsibilabant. Apte dixit arbores obsibilare: quarũ strepitus si
bila imitatur: græci ψιθυρισμα uocant in arboribus sibilum ac strepitũ. ¶ Tumore posito. Signate locutus. Sic Virgi. tum
uenti posuere. ¶ Alluuies. Rheumata & æstus intelligit: qui bruma, & solstitio inanes sunt: qui modici luna noua ad diui Alluuie
duam pleniores ab ea exundant: plena maxime feruent: inde mitescunt. Alluuionem iuriscõsulti appellant inundationem
fluuiorum, quo latens incrementũ agris inducitur. ¶ Caligine disiecta. Nebula exalatio est uaporata: quæ ortu solis dissi
patur: cui serenitas abolitionem infert: nec.n. aliud est serenitas: q̃ aer purgatus caligine & perspicue sincerus. ¶ Sudo splẽ
dore. Sudum dicunt serenum & liquidũ, quasi sine udo: quale est cœlum post pluuias: hic poeta cecinit. Ver nacte sudum, Sudum
& in serio opere persudũ titulare uident. M. Tullius in eplis ad Tironẽ, horologiũ mittam & libros si erit sudũ. Inde sudi sudificus
ficus dictus boreas: quasi faciens sudũ. i. serenũ: quẽ Homerus αἰθρηγενέτην uocat. In apologia Lucius noster: specula suda
dixit: quæ udis cõtraria sunt. ¶ Candebat. Relucebat: a candore dictum uerbũ. ¶ Ecce. Annotauerũt eruditi hanc particu
lam apud. M. Tulliũ. & Virgiliũ fere semp significare inopinatũ atq; ĩprouisum, & subitariũ malũ: qđ nõ ita apud alios. nã
& hic & alibi sæpe signat bonũ repẽtinũ. Ouidius. Ecce Corina uenit tunica uelata recincta. ¶ Põpæ anteludia. Elegãter Anteludia
anteludia põpæ sacrificalis appellat ea etiã præludia: quæ in huiuscemodi speculis præmitti solent: qbus oculi spectatorũ
mirũ in modũ capiunt̃. Apud nos hodieq; in põpa cerimoniali: quæ deo nostro quotannis peculiariter dedicat̃, solent id ge
nus anteludia præcedere: & oblectationes ludicræ uagari, in quibus prophetæ repræsentant̃: alati pueri cõcinũt: fœmina
rium chorus inducit̃, pegmata obambulant: & historia iudaica cõuisitur: in qua hic Herodem gerit: ille reginã fingit: alii
satellites regios repræsentant, quo apparatu ludicro uenatores: simiæ: iumenta inducunt̃, unde fit, ut hæc legens pompam
oẽm nostræ cerimoniæ uidere uidear & agnoscere. ¶ Incinctus baltheo. iter anteludia pompę primus præcedebat miles.
hoc est histrio militẽ habitu reddens, alius apparatu uenatorio, uenator esse uidebatur, alius uestitu & incessu fœminam
mentiebatur, alii alias personas sustinebant: prout deposcit ludicra festiuitas. ¶ Crepidæ. Lego apud auctores semiplotia Semiplotia
fuisse calciamenta, siue soleas dimidiatas, quibus utebantur in uenando, quo planius pedem ponerent: quæ nunc significa
ri uidentur nomine crepidarum: non dispicio quomodo crepidæ uenatori conueniant: quæ magis gestamina philoso
phica sunt q̃ uenatoria: codex manu scriptus copides habet, quæ dictio magis quadrat. sunt enim copides cultri siue gla Copides
dii recurui: quibus manus siue promuscides elephantorũ in prælio milites amputabant: quorũ mẽinit Quin. Curtius. Sui
das tradit. κοπίδα esse macheram. Cope idest. κώπη græcis est manubrium gladii. ¶ Soccis obauratis. Modo accipe soccos Socci
pro calciatu fœmineo, alias dicuntur calcei comœdorũ: fœminæ autem deauratos calceos induebant: quod censoria casti
gatione Plinius noster taxat in.xxxiii. his uerbis: at Hercules ut brute muliebriũ pedibus aurũ gestari tacuisti. Idem in.ix.
luxum fœminarũ castigans: margaritas inquit pedibus: nec crepidarum tantũ obstragulis, sed totis socculis addunt. In usu
uirorum quoq; socculos auratos fuisse testis est Seneca, scribens Caiũ Cæsarẽ porrexisse ad osculandum sinistrum pedem
Pompeio pœno, ut ita ostenderet socculũ auratum margaritisq; distinctum, dixit Plautus ĩ bacchidibus, auro habet soccis
suppactum solũ: ubi solũ significat̃ solea calciamenti & coriũ infimum: quod esse solet crassius: sic & apud epigrãmatistã Solum
ponitur: pictorum sola basiate regũ. Itẽ & mordere luto putre uetusq; solũ. ¶ Mundo. Ornatu muliebri: hoc.n. significat
mundus uocabulo notissimo, de quo supra abunde diximus. ¶ Adtextis capite crinibus. Qui fœminam repræsentat in spe
ctaculo solet crines fœmineos subtiliter attexere, ut capillamentũ natiuũ, non insitiuũ esse uideatur. Caliendrũ & galeri Caliendrũ
culũ dixerunt ueteres comas adulterinas: qbus concinniter appositis, & solerter annexis calui fiunt comati. ¶ Incessu per
fluo. Non potuit significantius exprimere gradum matronalem, q̃ perfluum appellando. Vndatim enim incedunt matro
næ, & fluctuant: quarum incessus & hac & illac perfluuit: quod specimen fastus est & molliciei.

fœminam mentiebatur. Porro alium ocreis, ſcuto, galea, ferroꝙ inſignē e ludo putares gladiatorio procedere, nec ille deerat, qui magiſtratum faſcib⁹ purpuraꝙ luderet. Nec qui pallio baculoque & baxeis & hircino barbicio philoſophum fingeret. Nec qui diuerſis harundinibus, alter aucupem cum uiſco, alter piſcatorem cum hamo induceret.

Vidi & urſā māluē, q̄ cultu mr̄onali ſella uehebať, &

Ocrea ¶FOEminā mētiebať. Cyprianus, plus illic placet q̄ſꝙ uiꝝ fœmina magis fregerit. ¶ Ocreis: ſcuto. Arma ſunt & militaria
& gladiatoria: ocrea qđ opponebať ob crus dicta, ſicut a galero galea, ocreas & criſtas primi cares inuenerūt, galeā & gla
Ocreatus diū lacedæmonii. Scuta Pretus & acritus iter ſe bellātes: ab ocrea ocreatus noiať: nō ſolū is q ferreas ocreas reducit: ſed &
pelliceas: ſic ocreatū uenatorē poſuit Ora. illo uerſu. In niue lucana dormis ocreat⁹: ut aprū cœnē ego. ¶ Faſcib⁹ purpuraꝙ
luderet. Inter ludicras oblectationes & ille quoꝙ inābulabat, q magiſtratū rep̄ſentabat: ꝑtexta purpurea: & lictoribus fa-
Blatta ſces uirgaꝝ ex more geſtātibus, purpurā Sidoni⁹: Caſſiodorus: recētioreſꝙ ſcriptores blattā appellāt. ¶ Necq pallio. Ge-
geſtamina cynicoꝝ ſtamina phi, & cynicæ īſignia familiæ, ſunt palliū: pera, baculus: q̄ mult: hac tēpeſtate palliati barbatiꝙ icedūt:
Contra pſeudo ſacerdotes nomē ſanctitatis tali habitu uſurpātes: ut non ſolū phi habeāť, ſed & deoꝝ cōſiliarii, & cerimoniaꝝ antiſtites ſinceriſſimi exiſtimēť: cū re uera ſint aialia ſpurca: & ꝓbra, cū ipoſtores ſint mali & malicioſi, nulla re prorſus bona digni: foris triſtes: domi diſſoluti: ueſtitu phi & ſācti: moribus ſpurciſſimi: frōti nulla fides, nō barbæ: nō pallio: ſordibuſꝙ affectatis credēdū ē. Olim (qđ huic loco cōuenit) ad Herodē atticū adiit palliatus quiſpiā & crinit⁹, barbaꝙ ꝓpe uſꝙ ad pubē porrecta: ac petiit æs
Scitum herodis ſibi dari ad panes emēdos. Tū Herodes interrogat qs nā eēt: atꝙ ille uultu ſonituꝙ uocis obiurgatorio philoſophū eſſe dicit, mirari quoꝙ addit, cur quęrendū putaſſet: qđ uideret: tūc Herodes uocem illā memorat i-
Video barbam & pallium lē protulit. Video īquit barbā & palliū phm adhuc nō uideo. Oratius barbā phi nō ſine mordacitate ſatyrica ſapiētē appellat in ſermonibus: tanq̄ barba ſapientem faciat & phm, ſic. n. inquit apud illū Damaſippus. Solatus iuſſit ſapientē paſcere barbā. Idem illudēs barbatos phos dixit. Vellunt tibi barbam laſciui pueri: barbatos quoꝙ magiſtros poetæ uocitant ſapientes, & ſanctoꝝ,
Palliata mendicabula palliata mendicabula Lucius nr̄ decēter appellat quoſdam qui palliotenus phos imitantur, ſordidi prorſus: & imperiti.
Barba diogenis Diogenes iter cynicos philoſophos famigeratus pingitur barba comante, ſicut Socrates coma candente, hinc illud Perſianum. Si cynico petulās barbā nonaria uellat. Cōſimile eſt & illud Sidonii Apollinaris. Quæ cynici ꝑ menta feri rugoſaꝙ colla Rupit odoratā redolenti forcipe barbā. Quod aūt baculus &
Suppellex cynica pera ſit ſuppellex phoꝝ & maxime cynicoꝝ: oſtēdit Lucius noſter ſcribēs in floridis: qđ Crates phs perā cū baculo & palliū humi poſuerit, eāꝙ ſuppellectilē ſibi eē ꝓfeſſus ſit. Itē in apologia docet perā & baculū philoſophis cynicis hoc eſſe, qđ regibus diadema, qđ pōtificibus galerū. Diogenes baculo uice ſceptri gloriabať. Sidonius quoꝙ Apollinaris libro. ix. epiſtolaꝝ: nō cæſariem (inquit) paſcere, neꝙ pallio aut claua uelut ſophiſticis inſignibus gloriari. Poſuit autem Sidonius clauam pro baculo. propterea ꝙ Hercules quem ſectæ cynicæ auctorē ferunt claua & leonina pelle uſus eſt, de
Baxeæ quo dictum eſt. Neꝙ una pelle ueſtitior: neꝙ uno baculo comitatior. ¶ Baxeæ. Dicuntur crepidæ & calciamina philoſophica, uocabulo minime protrito: minimeꝙ triuiali, quod apud ſcriptorem alium non temere reperias. Idem in floridis loquens de calciatu philoſophico ſic inquit: ueſtem de texterna emere: baxeas iſtas de ſuterna præſtinare. Item in ſecundo
Locus Plauti huius operis uolumine dixit prophetam palmeis baxeis pedes indutum eſſe: ex hac Apuleiana doctrina cum Plautum iā pridem profiterer: correxi opinor rectiſſime mēdoſam dictionem ex menechmis. Vbi ſic paſſim legitur: quis iſte eſt peniculus: qui extergeriť bexe. Ego fidenter & plauſibiliter monui: ut in locū bexe, quod uocabulum eſt caſſum & nihil ualet:
Peniculus ſpongia ſubſtitueretur baxæ, dictio uetus & ad ſententiam Plautinam mire faciens. nam alludens ad nomen peniculi: quod genus ſpongiæ eſt: quo baxeæ ideſt calciamenta hodieꝙ exterguntur, feſtiuiter dixit ex perſona menechmi ignorantis peniculum paraſitum, non noui inquit alium peniculum: q̄ illum quo calcei exterguntur: fiuntꝙ nitidiores puluere deterſo: in-
Hircinum barbicium telligens ſpongiam: quæ peniculus uocatur, & eſt inter cæteras molliſſima: qua Plinius copioſiſſime in. xxxi. ¶ Hircino barbicio. Hircina barba porrecta: ſcilicet & prolixa ad ſimilitudinem barbæ hircorum: quos barbigeros eſſe conſpicimus. Plautus in pſeudulo: heus tu qui cum hirquina ſtas barba: reſponde quod rogo: pili uiris creſcunt: Plinio teſte: maxime in capite, mox in barba reciſi: non ut herbæ ab cætera inciſura augentur: ſed ab radice exeunt, omnium caprarum mento dependet uillus: quem aruncum uocant: hoc ſiquis apprenſam ex grege unam trahat, cæteræ ſtupentes ſpectant: eos autem qui philoſophi uideri uolunt barbatos conſpicimus, barba ad pubem uſꝙ porrecta, tanquam barbicium illud faciat ſapientem: uerum non omnis barbatus eſt ſanctus: non omnis diſcalciatus integer. deniꝙ non omnis cum ſacerdo-
Doloſi homines doloſa ueſtimenta tali ueſte eſt ſacerdos: cum ſæpe ſub tali habitu flagitioſiſſimi nequiſſimiꝙ deliteſcant: de quibus dici poteſt: doloſi homines, doloſa ueſtimenta: proinde Hierony. ſalubriter præcipit Euſtochio, ut uiros illos fugiat: quorum fœminei ſunt crines & hircorum barba: nigrum pallium: & nudi impatientia frigoris pedes. ¶ Cum fiſco. Lege cum uiſco: obrepſit enim minutulus error uitio linguæ barbaricæ. ¶ Diuerſis harundinibus. Piſcatoria & aucupatoria: namꝙ harundines: aliæ ſerui-
Aucupatoria & piſcatoria harūdo unt piſcatoribus: aliæ aucupibus. Plini. in. xvi. utriuſꝙ generis meminit hiſce uerbis: aucupatoria harundo a panormo laudatiſſima: piſcatoria abaritana ex africa: calami aucupatorii græco uerbo uocantur ixeutæ. ¶ Cum hamo. Hamiotas: &
Hamotrahones hamotrahonas dixere antiqui piſcatores ab hamo: unde hamata munera captatoris decenter dicta: quæ inſidioſa ſunt & hamos imitantur. ¶ Manſuem. Manſuetam, ſic ueteres loquebantur: ut ſuprā annotauimus: ſic & Plautus: reddam te ex fera fame manſuem, uel ut alii codices habent manſuetem ¶ Cultu matronali: ſpectaculum prorſus ludicrum, & ridiculum: urſam uehi in ſella ornatu matronali, haud abſimile eſt illud oratianum. Siquis lectica nitidam geſtare amet agnā, Huic ueſtem ut gnatę paret ancillas, paret aurum.

¶SImiam

simiam pileo textili,crocociisq; phrygiis catamiti pa
storis spẽ,aureũ gestãtẽ poculũ,& asinũ pinis adglu-
tinatis adãbulãtẽ cuidã seni debili,ut illũ qdẽ Belle-
rophõtẽ,hũc aũt diceres Pegasũ,tñ rideres utrũq;.In
ter has obligatiões ludicras pplariũ q̃ passim uagabã
tur,iã sospitatricis deæ peculiaris pompa moliebat̃.
Mulieres cãdido splẽdẽtes amicimine,uario lætãtes
gestamine,uerno florẽtes coronamine,q̃ de gremio
puiã,qua sacer icedebat comitat⁹,solũ sternebãt flo
sculis.Aliæq; nitentibus speculis pone tergũ reuer-
sus,uenieti deæ obuiũ cõmõstrarẽt obseqũ.Et q̃ pe-
ctines eburneos ferẽtes,gestu brachiorũ,flexuq; digi
torũ ornatũ atq; obpexũ criniũ relegalũ fingerẽt,illæ
ẽt q̃ cæteris unguẽtis & geniali balsamo guttatim ex
cusso conspergebãt plateas,magn⁹ ptẽrea sexus utri
usq; numerus lucernis,tedis,cereis,& alio gñe facti
luminis siderũ cœlestiũ stirpẽ ppiciãtes. Symphonæ
dehinc suaues fistulæ,tibiæq; modulis dulcissimis p-
sonabant,eas amœnus lectissimæ iuuentutis ueste
niuea & cataclista prænitens sequebatur chorus,car
men uenustum iterantes,quod camœnarum fauore

¶Simiã pileo. sæpe & apud nos inter oblectamẽta oculorũ exhibitæ sunt fœminæ uestitu & calciatu ludibũdæ:quæ ma- De simiis
xime hoium imitatrices sunt & parasitæ:cũ opæ pcium nihil omittere de simiis ista pdunt̃:uenatores imitatiõe calciari ge
stiunt:ob hoc illi inungũt laqueos uisco:quo oculos oblinũt,& ita capiunt̃:amant fœtus,immoderate exultant noua luna:
tristes sunt cornuto & concauo sidere:cercopitheci caudas habent:unde & nomen cynocephali:& ipsi sunt in numero si- Cercopithecus
miarũ:qbus efferatior natura est:sunt & satyri mitiores:callitriches & facie barbã hñt:unde a pulchritudine barbicii sic di
cti:refert Possidonius se uidisse siluã q̃dam simiis plenã,quarũ aliæ sup arboribus:aliæ in terra sederent:nonnullæ catulos Callitriches
haberent & ubera pẽdẽtia:nõnullæ etiã caluæ,q̃dã her
niosæ cõspectæ cũ risu sunt:de simia Ennius. simia q̃ si
milis turpissima bestia nobis:græci πιθηκον dñt:unde pi Pithecusæ
thecusis isulæ iditũ nomẽ.Quidã existimauere a mul- unde
titudine uidelicet simiarũ,ad quẽ intellectũ Ouidianus
uersus referri solet.Colle pithecusas habitantũ noie di
ctas:uerũ Pli.in.iii.opinionẽ hanc refellit scribẽs pithe-
cusam insulã dici a græcis,non a simiarũ multitudine:
sed a figulinis doliariorũ:græce.n.πιθοσ dicit̃ doliũ:illic Doliarii
enim doliarii opifices dolia & figulina opa peculiari-
ter cõficiebãt:& ita Ouidianũ carmẽ:ut cõgruat cũ pli
niana snia poterit exponi,ut a noie habitãtiũ exponas
a noie doliariorũ,de hoc tñ opinet̃:ut cuiq; hitũ erit.p
uerbiũ est apud græcos:cui⁹ meminit & Suidas γερων
πιθηκοσ ου αλισκεται.i.senex simia non capit̃.¶Croco-
ciis phrygiis.purior dictio crocotis. sunt.n.crocotæ &
p diminutionẽ crocotulæ uestes croceicoloris:quarũ in
fectores crocotarii dicunt̃:in aulularia.incedũt infecto
res crocotarii:de his supra scripsi.¶Catamiti pastoris.
dicit simiã crocotula ueste indutã gestasse poculũ ad in
star Ganimedis:q catamitus est Iouis & pollicitator:
quẽ in cœlo aquariũ esse fingũt poetæ:& græco uoca-
bulo hydrochoõ uocant:catamitos dici pueros meri- Hydrocoos
torios & concubinos sat notũ.catamitũ Iouis esse Ga
nimedẽ nemo non nouit:quẽ hoc iloco pastorẽ uocat:
sicuti supra rusticũ noiauit:ut uiri diculi sint illi:q since-
rã lectionẽ interpollantes,p rũstico puero corrigũt rhe
teũ:tanq̃ Ganimedes dicẽdus sit rheteus:hoc est phry-
gius & nõ rusticus:intolerãda est quorũdam male lite
ratorũ licentia:qui non tã explicant q̃ implicant,non tã Rusticus
corrigũt q̃ corrũpunt prisca uolumina:cuiuscemodi ho ganimedes
mines magis obsunt q̃ psunt latinæ linguæ:igit̃ Apule.sibi cõsentaneus & cõcors Ganimedẽ scite rusticũ appellat:quem
hic pastorẽ dicit,nã si pastor cõsequẽter & rusticus.¶Asinũ pin.agglutina. Ad repñtãdã bellorophõtis fabulã pro pegaso
equo uolatico inductus est asinus cũ pinnis annexis:pro bellorophõte senex:ut res esset spectatior ridiculosiorq;.de bel-
lorophonte suo loco supius explicata sunt oĩa.¶Põpa.Olim Apelles pinxit Megabysii sacerdotis Dianæ ephesiæ põpã.
¶Sospitatricis deæ.Lunã itelligit,siue Isidẽ deã illã multinoiam:q̃ merito sospitatrix uocatur:cui⁹ nutu & numine cũcta
sospitãt̃:in terris cũcta uiuiscũt.¶Cãdido ami.uestitu:dicunt̃ aũt hæc per rhetoricas exornationes:qbus noia sunt omio Amicimẽ
teleuta:omioptota:isocola.latine dñt silr cadẽs,silr desinẽs & cõpar.¶Verno coro.coronis uerno flore ptextis:flores ita
distinguit Pli.ut alios uernos:alios æstiuos appellet:illa quoq; nõ omittẽda drĩa:odoramẽtorũ multa nihil ptinere ad coro
namẽta.¶Nitẽtibus.lucidis.¶Pone.post tergũ,a tergo.dicit aũt fuisse quasdã mulieres:quæ a tergo gestabant speculũ:ut
ita põpaticũ ministeriũ cõuiseret̃.¶Reuersus,i.retro uersus,& a tergo positus:uel lege reuexis,p retro inclinatis:obliqua
tisq;.¶Pectines ferẽ.Augu.in.vi.de ciuitate dei:& ante Augu.Seneca.supstitionẽ Ethnicorũ illudẽtes scribũt in hanc sniam
cõducẽter,sunt quæ Iunoni ac Mineruæ capillos disponãt,lõge a tẽplo nõ tm̃ a simulachro stãtes,digitos mouẽt:ornantiũ
mõ.sunt q̃ speculũ teneãt,sũt quæ ad uadimonia sua deos aduocẽt:sunt q libellos offerant:& illos cãm suã doceãt.¶Ob- Obpexus
pexum.pectinationẽ:nomẽ est quarti ordinis:nã a pectẽdo pexus:& p cõpositionẽ obpexus dr̃.signat aũt fuisse in pompa
isiaca quasdã mulieres:q̃ uicẽ ornatricũ implẽtes fingerẽt se pectinibus pectere crines reginæ Isidis.¶Geniali.uoluptario:
& ad genitalia obeũda accõmodatissimo.¶Siderũ cœlestiũ stirpẽ. & populũ stellarũ numerosissimũ:q̃ cum igneæ sint:ar-
dẽtisq; naturæ merito ppiciant̃ flãmis flãmiuomisq; instrĩs.¶Symphoniæ.annotandũ a nr̃is symphoniã penultima corre Symphonia
pta enunciari:contra uulgi pducentis cõsuetudinẽ.hoc uocent cũ cæteri:tũ Oratius scribẽs Tum gratas inter mẽsas sym
phonia discors.symphoniã nostri concẽtũ interpretant̃:inde symphoniaci dicti cãtores musici:quorũ mentio apud aucto-
res.¶Lectissimæ.electissimæ.¶Veste ni.& ca.Hoies(quorũ noibus parco)in ætate nr̃a alioqn doctissimi locũ hũc Apu- Symphonaici
leianũ ita legebãt.Chorus catastlita:exponentes chorũ catastlitã dici ex catastlis pueris constantẽ:catastlos aũt pueros esse Catastli
dicebant formosos:& egregie canentes:quorũ Victruuius meminisset in.viii.& in hoc interpretamento sibimet applau- pueri
debant:tanq̃ gordianũ nodũ dissoluissent.qbus nos plane pmittamus,ut se amẽt & sua:nos certe riuales non hẽbunt.cæte Cataclista
rũ ne cõmentationes nr̃as asseramus citra alienã insectationẽ:scito cataclistã dici uestẽ undiq; clausam:quales hodieq; no uestis
stri sacerdotes in põpa sacrificali induũt:dicit̃ aũt cataclista uerbo græco κατακλειω:quod significat claudo:alii deducere Colobia
malunt a κατακλαω:quod est frango:tãq̃ sit uestis sine manicis mutila:quã & colobiã uocant.antiq.n.quod & Seruius grã
maticus memorat:collobiis utebant̃:& ut auctor est Gel.tunicas citra humerũ desinẽtes sine manicis hẽbãt,quod genus
græci dñt εξωμιδεσ:nã tunicæ manicatæ nõ sine probro hẽbant̃.colobia aũt(ut id quoq; explicemus)uestimẽta appellant
mutila sine manicis:& quasi trunca:a uerbo græco κολοβοω.legimus in decretis canonicis:quod Paulus primus heremi-
ta in testamẽto colobiũ suũ Athanasio alexãdrino episcopo reliquit:ubi colobiũ accipit̃ pro hoc genere uestis:quod iã de-
scripsimus.sensus aũt Apuleii hic est, chorus splẽdẽs & lucidus in ueste candida & manicis carẽte sequebat̃ põpã pcedẽtẽ:
Suidas auctor ẽ cataclistas dici θρονου:hoc ẽ sedilia ad mẽsã parata.
& ita cataclista erit septim⁹ casus:& cũ ueste copulabit̃.

solers poeta modulatus edixerat,quod argumentū referebat.Interim maioꝝ antecātamēta uotoꝝ.Ibāt & dicati magno Serapi tibicines,qui ꝑ obliquū calamū ad aurem porrectū dextrā,familiarē tēpli deniq; modulū frequētabant,& pleriq; qui facilē sacris uiam dari prædicarent.Tunc influunt turbæ sacris diuinis iniciatæ,uiri fœminæq; omnis dignitatis & omnis ætatis linteæ uestis candora puro luminosi.Illę

¶SOlers poeta:ut scribit Ora.Carmine dii supi placant̄:carmine manes,Poscit opē chorus & pn̄tia numina sentit:olim cū Augustus Cæsar celebraret seculares ludos:cātatū est orōnū carmē a uirginibꝰ puerisq; ꝑtextatis.Liuius quoq;:Andromicus poeta quodā carmē cōposuit:qd̄ Romæ in sacrificiis cātauerūt.¶Quod ar.Carmine poetico argumētū festiuitatis &

Anteloga — pōpæ totius referebat̄.¶Antecantamēta,ut anteloga dicunt̄ ꝓfamina:sic & antecantamenta sunt illa quæ ꝓcinunt̄ añ uo-

Antecantamenta — ta & preces legitimas.¶Magno se.Apis rex argiuoꝝ trāsuectus in ægyptū,cū ibi mortuus esset:factus est Serapis oīum maximus ægyptioꝝ deus.Cur aūt non Apis post mortē sed Serapis appellatus sit,M.V.Augu.Eusebiꝰ & Nympodorus

Serapis — ratione hanc reddiderunt:nā quia arca in qua mortuꝰ

Soros — ponit̄ soros dicit̄ græce:primo soros apis,deinde litera una(ut fieri solet)cōmutata Serapis dictus est:cōstitutū est etiā de illo,ut qsq́s eū fuisse hoiem dixisset:capitalē ꝑderet pœnā.unde in oībus tēplis ubi colebantur Isis & Serapis:erat etiam simulachrū qd̄ digito labris impsso admonere uideret̄:ut silētiū fieret:utq; taceret̄ eos hoies fuisse.dicebatur aūt harpocrates ille silentii

Harpocrates — monitor,de quo.M.V.harpocrates digito signat silentiū:Plini.iā uero harpocratē statuasq; ægyptioꝝ numi-

Locus catulli — nū in digitis uiri quoq; portare incipiūt.hinc Catul.silētiosum atq; taciturnissimū intelligi uolens scitissime dixit.factū me esse puta harpocratē,de hoc intellexit &

Sigalion — Oui.illo uersu:Quiq; ꝓmit uocē digitisq; silentia suadet,ab Ausonio dr̄ sigaliō a silētio:ut opinor.σιγάω.n.græce sileo.σιγή.silētiū.idē.M.V.Serapin & Isim ægypti deos eosdē esse censet cœlum & terrā:qui ut samothracū initia docēt sunt dei magni multisq; noībus nūcupant̄.apud alexādriā tēplū fuit Serapidis ope fornicario cōstructū:& mira arte uisendū:i quo

Simulachrum serapidis mirum — simulachrū dei ita erat uastū:ut dextrā unū parietē,alteꝝ leuā ꝑstringeret:qd̄ ex oībus generibus metalloꝝ lignorūq; cōpositū ferebat̄:erat etiā dolis & arte cōposita fenestra ꝑexigua ab ortu solis ita aptata,ut radius solaris per eā directus os & labra Serapis illustraret:ita ut inspectāte ꝑplo osculo salutatus Serapis uideret̄ a sole:erat & aliud ibi fraudis genus huiusmodi.simulachrū solis ex ferro fabrefactū in aere pēdēs uisebat̄:cū in laquearibus lapis magnes subtilissimo artificio in

Notabile — textus ui naturali ferrū ad se rapet,cogeretq; simulachrū paulatim assurgere:atq; in sublime sustolli:quæ res inspectores miraculo rei attonitos faciebat atq; uenerabūdos.Quidā Serapin Iouē putāt,cuius capiti modius sup positus:ut indicet cū mēsura modoq; cūcta moderari oportere,alii geniū nili esse autumāt:cuius ægyptus opibus & fœcūditate pascat̄:de origine serapidis Cor.tacitus nō pauca multa.Lactātius in primo.hic est osiris:quē serapin & serapidē uulgus appellat.Lactātio

Serapium isium — subscribit Marcianus in hymno sic scribēs.Te serapin mēphis nilus ueneratur osirin:serapiū & isiū appellat Lāpridius tēplū serapis & isidis:in Alexandro Marcellinus Serapiū(refert)eminere inter ægypti tēpla:ita exornatū:ut post capitolium nihil orbis terraꝝ ambitiosius cernat.¶Per obliquū calamū.obliquā tibiā intelligit:quā Mydas ī phrygia primus īuenit:sicuti monaulū Mercurius,& geminas tibias Marsias.dr̄ aūt monaulō:singularis tibia & simplex,unde & nomē:de qua

Monaulō — epigrāmatarius:Sepe duas pariter sæpe monaulō habet.¶Modulū.modulatū carmē.¶Sacris ui.da.in pōpa sacroꝝ hodieq; aliquot ꝓficiunt̄:q iubeāt uiā dari:ut pōpa sine offensaculo pōpabiliter ꝓcedat:ex instituto solēni ꝓterea ꝓcones pro-

Hoc agite — clamare solebāt:hoc agite:quo uerbo admonebat̄ reliqs rebus posthabitis sola sacrificia curāda esse.illud quoq; obiter annotādū:placuisse maioribus loca uelari qua pōpa ueheret̄:sicut etiā apud nos cōuelant̄.cām refert Verriꝰ flaccus,scribit.n.

Dii despicerentur — Cū po.roma.pestilentia laboraret:essetq; rn̄sum:id accidere ꝙ dii despicerent̄:anxiā urbē fuisse:quia nō intelligeret̄ oraculum:euenissetq; ut circēsiū die puer de cœnaculo pompā supne despiceret:& matri referret:quo ordine secreta sacroꝝ in arca pilēti(quod uehiculi genus est)cōposita uidisset:quare senatui nūciata,tūc placuit loca uelis cōtegi:qua pōpa uehi solet:atq; ita peste sedata,puer q ambiguitatē sortis absoluerat:ꝓtextæ gestādæ munus impetrauit.ambiguitas aūt oraculi fuit in uerbo despicerētur:nā qui audit qd̄ dii despicerent̄:statim intelligit qd̄ dii & cerimoniæ negligerent̄ hērēturq; dispicatui:cū tn̄ oraculū qd̄ semp flexiloquū est & amphibolō:intelligi uellet ꝙ dii despicerent̄.i.deorsum ex supiore cœnaculi ꝑte aspicerent̄,quod nefas est:& ad pollutionē ad sacroꝝ ꝑtinet.uñ & nr̄i hodieq; in pōpa sacrificali pueros & puellas ex fenestris uetāt despicere:hoc est supne in locū inferiorē despectare.¶Iniciatæ sacris.inter religiosos ascitæ & cultui cerimoniaꝝ dedicatæ.M.T.auctor est,mysteria appellari inicia:qbus ex agresti uita exculti ad humanitatē sumus,tāq̄ ea sint uitæ principia:unde iniciari est ritu sacroꝝ institui:& sacris diuinis ascribi.idē.M.T.diligētissime(inqt)faciēdū est,ut iniciētur

Inicia — eo ritu cæteri quo romæ iniciant̄.M.V.ait,ꝙ iniciis Cereris porci imolant̄:& qd̄ iniciis pacis fœdus cū ferit̄ porcus occidit̄.dies inicioꝝ dicunt̄ a Liuio:qbus solēnia sacrificia celebrabant̄:qbus nefas erat interesse nō iniciatos:in alio significatu no-

Lintea uestis sacrificalis — tissimo iniciari est inchoare:& auspicari.Firmicus maternus uer iniciat̄:cū primā arietis ꝑtē sol fuerit ingressus.¶Linteæ ue.cā.Orphei & Pythagoræ placita laneū uestimētū in rebꝰ diuinis:ut ꝓphanū īpurūq; uitupāt,cū lineū uelamētū ut purissimū mūdissimūq; maxime ꝓbēt,uñ nō mō īdutui,& amictui scīssimis ægiptioꝝ sacerdotibus:sed optui quoq; in rebꝰ sacris usurpabat̄:scribit Pli.li.uñ.xx.uestes sacerdotibꝰ ægypti lineas gratissimas esse,eo gn̄e lini qd̄ xylō uocāt:uñ & dicta xyli-

Isiaci linigeri — na,qbꝰ nulla sunt in cādore mollitiaue ꝓferēda.igit̄ cū isiaci.i.Isidis sacerdotes lintea ueste ꝓpe peculiariter uterent̄,a poetis ꝑpetuo epitheto linigeri cognominant̄.sic Oui.Iuue.Mart.sic cæteri ore ꝯsono appellitāt.Apollonio tyaneo apud Domitianū ꝓncipē īter cætera crimina:hoc quoq; accusatores calūniosi obiecerūt:qd̄ uestitu linteo uteret̄:qd̄ crimē diluēs,ut futile & nugatoriū.o diuine Pythagora(inqt)tu ꝓ me ipso cām dicito,ꝓ his.n.in iudiciū uocor,quoꝝ tu iuētor:ego imitator sū:Pythagoras.n.ægyptioꝝ disciplinā cūpmis laudās:linteis amiciri cōstituit:& calciamēta ex arborū corticibꝰ fieri

Lanestris uestitus — mādauit,uestitū ipuꝝ eē autumās:q̄ ex morticina mā cōfectꝰ gestaret̄:iō aūt īpurꝰ ex lana uestitꝰ ægyptiis sacerdotibꝰ & Pythagoræ:& mox Apollōio uidebat̄:qm̄ ab aīato decerpit̄,& ex eo qdē aīali:quo iter cætera mitissimū ē.linea uero uestis iō pura hita ē:& sacrificātibus ipmis accōmodata:qm̄ linū ex terra orit̄.Quæcūq; aūt ex terra nascūt̄ mūda & pura eē

Apollonius linteatꝰ — existiauerūt:hæc & id genꝰ alia apud Philostratū mēorat Apolloniꝰ.uñ Sido.data ē occasio appellādi Apolloniū īter purpuratos liteatū:qd multaꝰ nō ne hodie quoq; nr̄i sacerdotes liteati linigeriq; ī sacroꝝ pōpa īcedere cōspiciūt̄:ritu opior trāslato ab ægyptiis sacerdotibꝰ:de qbꝰ hæc Herodotꝰ.Vestibꝰ amiciūt̄ lineis:circa crura fimbriatis:q̄s calasiras appellāt:sup q̄s cādida fuerūt amicula,tanq̄ supiecta.Lanæ neq; ī ædes sacras gestant̄:neq; una cū cadauere sepeliūt̄:ꝓphanū.n.ē.idē aliubi linea(igt)ferūt uestimēta sp recēs abluta:huic rei ꝑcipue uacātes:calceos papiraceos gestāt.aliā uestē:aut alios calceos iduere

Linteones Bracchari Palliones — eis fas n̄ ē:a litea ueste liteōes dci liteoꝝ textor̄s:scribit Mr̄nꝰ.Si Lūa ī Ve.signis cōstituta ferat̄ ad Martē:qd ista cōiūctio faciet liteōes:aut rabnarios.Ale.Ro.ipa.uectigal pulcherrimū īstituit,Lāpridio teste:braccharioꝝ liteonū & pallionū.ubi braccharii & palliōes dn̄r bracchaꝝ(q̄ uestes sūt)& pallioꝝ cōfectores.

¶LIMpido.

lympido tegmine crines madidos obuolutæ,hi capillū derasi funditus uertice p̄nitētes magnæ religiōis terrena sidera,æreis & argēteis imo uero aureis etiā sistris argutum tinnitum constrepentes, & antistites sacrorum proceres illi,qui candido linteamine cinctum pectoralem adusq; uestigia strictim iniecti potentissimorum domini proferebant insignis exuuias. Quorum primus lucernam præmicantem porrigebat, lumen non adeo nostris illis consimilem, quæ uespertinas illuminant epulas,sed aureū cymbium in medio sui patore flammulam suscitans largiorem. Secundus uestitu quidem similis, sed manibus ambabus gerebat altaria, idest auxilia,quibus nomen dedit proprium, deæ summatis auxiliaris prouidentiam. Ibat tertius attollens palmam, auro subtiliter foliatam, necnon mercurialem etiam

¶ LYMpido.lucido:splendicāte.lympida stella est in secunda parte leonis:q̄ in horoscopo facit reges. ¶ Madidos.unguentatos. ¶ Crines madidos.unguento delibutos. ¶ Capillū derasi,Sacerdotes ægyptiaci erāt capitibus derasis:quod Pli.noster īdicat:& ante Pli.Herodotus sic scripsit.deoꝝ sacerdotes alibi comati sunt:in ægypto derasi.idē refert solitos eos totum corpus alternis diebus deradere:ne inter deoꝝ cultū quicq̄ pediculoꝝ,aut alterius excrementitiæ sordis illos pollueret.Lactantius lib.i.institutionū:illudens sacra Isidis ægyptia sic refert.Primo sacerdotes eius deglabra a corpore sua pectora tūdūt:lamentanť,sicut ipsa cū pdidit filium fecerat.ob hoc poetæ caluos hosce sacerdotes decenter appellant.Satyrographus Cū grege linigero circūdatus & grege caluo,epigrāmatista Linigeri fugiūt calui sistrataq; turba:qnetiā Lāpridius de impatore Cōmodo scribēs sic inquit,Sacra isidis coluit ut & caput raderet:an ubi portaret:& omnis partes expleret.Ex hoc isiacorum ritu uidetur id quoq; trāslatum esse:ut nostri sacerdotes comam alere prohibeantur:capite deraso:q̄uis ecclesiastici scriptores hoc ueluti mystice & tropologice iterpretentur,nā Diuus Hieronymus tradit quod rasio capitis:est temporalium oium depositio: & quod corona in capite designat regni cœlestis coronā. hoc idē legiť in decretis canonicis.xii.q.i.De caluis celebre est puerbium apud græcos φαλακρον τιλλεις.i.caluū uellis: qđ refertur ad cassos inefficacesq; hominum labores:illud attende a nobis explicari hunc totum cerimoniarum ritum secundū mysteria ægyptioꝝ:q̄uis hæc res fiat corinthi ex formula tamē & instituto ægyptiacæ religionis:hoc enim imprimis significari uoluit Luci⁹ noster. ¶ Vertice p̄nitentes.qui deraso capite sunt:uerticē habent splēdicantem. ¶ Terrena sidera.magna sacerdotum dignatio:& maiestas:qui terrena sidera dici mereanť.sacerdotes hodie mundi lumina nūcupanť:& distinctione.xcvi.legimus:ꝙ aurum nō tā preciosius plūbo est:q̄ regia ptāte altior ordo sacerdotalis:ūn tu. Archiepiscope amplissime dici meritissimo potes terrenum sidus:& quidē fulgentissimū:cū in te & fulgor sacerdotalis:& literaꝝ splendor elucescant & radient.Columella oppido q̄ elegāter terrestria sidera flores appellat:illo uersu Pingit & in uarios terrestria sidera flores. ¶ Aereis sistris.supra diximus sistra dici crepitacula:q̄ agitata reddebt argutum sonum:ob hoc sonabile sistrum a poetis dictū:simulachrū Isidis cum sistro figurabať:hinc illud satyricum.Isis & irato feriat mea lumina sistro.sistratos Isidis sacerdotes poetæ appellant a gestamine sistroꝝ:ut inqt Suidas.ισιδεοσ θεραπευτηεσ. idest Isidis cultores sistrum quatiebant:unde a uerbo græco σειω quod significat quatio inditum nomen. ¶ Argutum tinnitum.stridulum sonitum:qualem scilicet reddunt æramenta. ¶ Antistites primarios.sacerdotes intelligit:quos protomystas græco uocabulo Sidonius uocat:qui Archiflamines quoq; nominantur:libro codicis primo legimus Archimādritas nominari pceres sacerdotum & antistites:qui ab eo:quod ante stant & præpollent:nomē sortiuntur.antistitium uocabulo elegantissimo diciť excellentia & apex.Marcianus.uenerabili Antistitio præminebat.Athanasia,inter ptomystas es tu cūprimis numerandus Archiepiscope sacratissime:qui in ordine episcopali uenerabilis maiestatis antistitio præcellis:& instar luciferi inter minores stellas enitescis. ¶ Cinctū pectoralem:non tam cincturam q̄ uestem:hoc in loco cinctum accipimus: nam & Porphyrio docet cinctum tunicę genus esse infra pectus aptatæ:a quo cinctutos Cetegos Oratius nominauerit.M.Var. cinctus(inquit)& cingulum a cingendo:alterum uiris:alterum mulieribus attributum.uidetur autem denotare id genus uestis sacerdotalis:quæ ex linopoderis erat:idest talaris duplici syndone:quā Iosephus:Hieronymus & cæteri byssinā uocant:hæc adhæret corpi:& ita arcta est:& strictis manicis:ut nulla omnino in ueste sit ruga:& usq; ad crura descēdat.Fuit & apud antiquos uestimēti genus nomine cingulum,pellis colubrinæ similitudine,rotundum:textum:ut marsupiū lōgius putes:hoc baltheo lineā tunicam talarem supradictam stringunt inter umbilicum & pectus. ¶ Potentissimorum domini. Lege deū:idest deorum:dicit enim proceres sacerdotum ostentasse exuuias deorum maximoꝝ,exuuiarū aūt nomine symbola quædam peculiaria & gestamina diuina:hoc in loco significantur.Vt lucerna,caduceus:uānus:& q̄ statim explicanť. ¶ Primus lucernam.Religionis ægyptiæ symbolum est lucerna:ut opinor pertinēs ad Osiridis uestigationem:quem perditum cum luctu quærunt:mox inuentum magno gaudio prosecuntur,auctores Seneca,Augustinus,Lactātius & cæteri. ob hoc uideť Seneca in lib.de beata uita sic scripsisse,cum lauꝝ linteatus senex & medio lucernam die proferens,conclamat iratum aliquē deoꝝ concurritis & auditis.Apud nos hodieq; in pompa sacroꝝ ceroferarii conspiciuntur.Ritu prope consimili atq; germano.Tertullianus denotat hunc ritum lucernarum solemnium & improbat ingens.Cur die læto nec laureis postes obumbramus:nec lucernis diem infrigimus:potest lucerna hæc uideri symbolum solis:qui & osiris diciť: cuius luce cuncta collustrantur.præterea auctor est Herodotus festiuitatem solēnem in ægypto celebrari:cur nomē est accensio lucernarum,propterea ꝙ noctu sub dio per uniuersam ægyptū lucernas accendunt:imbutas sale,& oleo plenas,cū multo ellychnio:quod tota nocte ardens perduret.Cur uero sic lucernæ accendanť ad sacra:quædam ratio cōmemorať: quæ auribus prophanorum minime intimanda sit.Ad hunc mysticum sensum referri non absurde posset illud Persianū Dispositum pinguem nebulam uomuere lucernæ:Portantes uiolas.pōt hæc lucerna symbolum uideri inquisitionis osiridis:quid sit ad Vulcanum referatur,quem inuentorem ignis primum in ægypto regnasse sacerdotes affirmant:lucernari uerbū uetus est qđ significat lucernis dispositis illuminare,hinc illud Tecta lucernanť florentia numina sertis. ¶ Cymbium.poculum a cymba dictū:cuius effigiē representat: de quo supra. ¶ Pectore.corrigo patore:& enim pator apuleianū uocabulū significans hiatū apertioneq;:& est orificū patens. ¶ Vestitu similis.linteamine cādido indutus. ¶ Idem auxilia. dic.i.auxilia:est.n.quoddā quasi interptamētū:ut lector audiens altaria sacerdotis manu gestari:intelligat ea auxilia nuncupari.Cur aūt ita nuncupenť:statim subifigit ab auxilio scilicet,quod auxiliatrix dea Isis cultoribus suis p̄stat:itaq; altaria hæc possunt uideri symbola auxilii diuini.Apud Plautum loquiť in cistillari:deus cui auxilio est nomē. ¶ Palmam.tanq̄ sit symbolū uictoriæ:& argumentum palmiferæ regionis:scribit Pli.Dactylos palmaꝝ honori deoꝝ dicatos esse.

Lympida stella
Derasi sacerdotes
Rasio capitis
Prouerbiū caluū uellis
Terrena sidera
Laus archiepi
Sistratus
Protomystæ
Archiflamines
Archimādritæ
Antistitiū
Cinctū cincturus
Poderis uestis
Cingulū
Accensio lucernaꝝ
Lucernari
Pator
Deus auxilium

caduceum, quartus æquitatis ostendebat indicium, deformatam manum sinistrã, porrecta palmula, quæ genuina pigritia, nulla calliditate, nulla solertia prædita, uidebatur æquitati magis aptior q̃ dextra. Idem gerebat & aureũ uasculũ in modum papillæ rotũdatũ, de quo lacte libabat. Quint⁹ aureã uannũ aureis cõgestã ramulis, & alius ferebat amphorã. Nec mora cũ dei dignati pedibus humanis incedere pdeũt, hic horrendũ, ille super̃ cõmeator & infer̃, nũc atra nũc aurea facie sublimis, attolens canis ceruices arduas Anubis, leua caduceũ gerẽs, dextra palmam uirentem quatiẽs, cuius uestigiũ continuũ sequebatur

Caducei forma

¶ Caduceũ. Aegypti caduceum Mercurii sic figurant, dracones duo mas. & fœmina coniungunt parte media uoluminis sui modo: quem uocant Herculis: primæ partes reflexæ in circulum sunt: caudæ uero reuocãtur ad capulum caducei: ornatur q̃ alis ex eadem parte capitis nascentibus. Argumentum caducei ad geniturã hominum (quæ genesis appellat̃) ægyptii pertinere demonstrãt. Pli. ideo caduceum fieri asserit, circundata effigie anguium: quia angues sunt concordissimi inter se & complexu mutuo copulantur. Vnde & caduceum signum pacis & symbolum esse uoluerunt: hinc caduceatores

Symbolũ pacis caduceus

Caduceator

dicti pacis internuncii, Liuio: Curtio & cæteris: caducifer quoq̃ ipse Mercurius a poetis nominatur. ¶ Deformata manu sinistra. Videtur discordare Lucius noster a Diodoro: qui scribit in quarto bibliothecæ: q̃ inter sacras literas ægyptiorũ: deformatur manus dextra expansa liberalitatem significans: sinistra uero compressa tenacitatẽ: atq̃ auaritiã. Verum nullum est inter scriptores super re ista dissidium: cum utrũq̃ fieri cõmode potuerit: ut sinistra cõpressis digitis esset symbolũ tenacitatis: eadẽ explicata palma foret indicium æquitatis. ¶ Genuina pigritia. Ingenita & naturali: sinistram enim natura in hoibus pigriorem esse: q̃ dexteram sat notum: præterq̃ in his qui sceuæ noiant̃. Tales. n. agiliore sunt sinistra. Vnde & illis inditũ nomẽ. Sceuam. n. græci sinistrã uocant. Talis uir Tiberius, quẽ scribit Tranquillus, sinistra manu fuisse agiliore ac ualidiore. Iurisconsulti Titulo ad edilitiũ edictum: sceuam hoc est hoiem agilioris sinistræ: neq̃ morbosum neq̃ uitiosum esse tradũt. Albertus magnus in secũdo de aialibus: causam refert sinisteritatis: qa uidelicet inqt iecur: & cor uirtutes suas mittant in sinistrũ latus & a dextro remoueant̃: contingit etiã aliqñ: ut qs a puero sinistrã q̃ dextram frequentius exerceat: fiatq̃ inde consuetudo, & ex consuetudine natura. scripsi in Trãquilli commentariis ambidextros dici: qui utraq̃ manu pariter utantur: quos græci amphoterodexios uocant: de quibus Plato: Aristoteles: Hieronymus, sed quod ad sinistræ manus pigritiam pertinet: quodq̃ memoratu dignum est, comperio apud auctores quod annuli preciosi dextra manu exempti sunt, quæ multũ negociorum gerit: & in sinistram relegati: quæ ociosior est: ne crebro motu & officio manus dextræ preciosi lapides frangerentur.

Manus symbolũ

Sinistra pigra

Sceua qui

Cur in sinistra ãnuli

¶ In modum papillæ rotundatum. Vasculum hoc papillæ lactanti simile uideri potest indicium bouis, in quã Io reformata est: & mox facta dea Isis: ut fabulæ ferunt: potest & hoc symbolum esse fœcũditatis niloticæ, ut sicut lac profusum ex papilla saginat fœtum. Ita aqua nihil exuberans opimat ægyptum. obiter annotandum queadmodũ Helena in templo Mineruæ sacrauit calicem ex electro mammæ suæ mẽsura. Inclytus Vldricus rosensis inter barones Boemiæ primarius: inter discipulos meos transmotanos clarissimus: cum mecum semper egerit munificenter liberaliterq̃: nuper mihi donauit uasculum hac figura papillæ rotundatum argenteum quidem, sed tã fabre tam eleganter deauratum: ut aureum esse uideatur: quod a me seruatur conditum in Gazophilacio: in quo prope peculiariter continent̃ munera: quibus me complusculi prosecuti sunt ob doctrinæ ĩgeniiq̃ (ut existimant) claritudinem: ut ego sentio: mediocritatem. ibidem quoq̃ radiat scyphus ille argenteus: quem tu ad me ab hic sequiannum dono misisti Archiepiscope munificentissime: qui bracteatoris opificio fabre factus luculenter Vina facit meliora: subinuitatq̃ ad bibendum.

Munus uldrici rosensis

Sciphus archiepi

¶ Lacte. secũdum priscorum declinationem lacte dixit pro lac: ut supra. ¶ Vãnum. Cribrum: poeta in georgicis dixit: & mystica uãnus iachi: ubi cõmentatores exposuerunt: ideo mysticam dici quod Liberi patris sacra ad purgationem animæ pertinebant: & sic homines eius mysteriis purgabantur: sicut uannis frumenta purgantur, hinc est quod dicitur Isis Osiridis membra a Tiphone dilaniata cribro. i. uãno superposuisse: nam idem est liber pater & osiris Isidis maritus: in cuius mysteriis uãnus est, & nunc in põpa isiaca gestabatur, dicit̃ autem uãnus cribrum υπoκοριστικοσ uallus: inde fit uerbum euãnare, quod est uãnis siue uallis expurgare. M. Varro in primo de re rustica. Ita fit ut quod sæuissimum est in eo: atq̃ appellatur acus, euannatur foras extra aream. in Varronianis codicibus mẽdũ inoleuit: in quibus euaminatur passim legit̃, uerbo futili & nugatorio: cum euãnat̃ legendũ sit: sicuti nos correximus uerbo latinissimo: & uarroniano: quod a uãnis inflexum est. Collumella p̃cipit frumenta uãnis expurgari in area detersa.

Vannus mystica

Euannare

¶ Dei dignati pedibus incedere. ioculariter dictum & decenter: dicimus. n. deos incedere pedibus humanis: qñ hoies in pompa sacrificali sustinent personas & nomina deorũ: de qbus intellexit Tertullianus sic scribens. Ideos uestros sæpe noxii induunt me: cum ego subinde recollens hæc instituta sacrorũ ethnicorũ uenio in eam sententiam: ut credam pleraq̃ oia ad cerimoniarũ nostrarũ celebrationẽ ptinentia: illinc esse translata transpositaq̃. Nimirũ ex gentilium religione sunt lineæ uestes, derasa sacerdotũ capita: uertigines in altari: pompa sacrificalis, musica modulamina. Adorationes p̃ces aliaq̃ id genus compluria: quæ nostri sacerdotes in nostris mysteriis solẽniter usurpant: haud dubie sumpta de cerimonia priscorũ: sic & apud nos hoies incedunt in pompa sacrorũ, sub effigie sanctorũ & pphetarũ: q dici possent dei humanis pedibus incedẽtes.

Ex cerimoniis priscorum cerimoniæ nostræ

¶ Ille superũ. Sensus est, Mercurius, qui & anubis dicit̃, q & nũcius superorũ ac inferorum deorũ esse fert̃: prodibat attollens caninum caput: cecinit poeta in opere serio: Oĩgenumq̃ deũ monstra: & latrator Anubis: quẽ locũ exponẽs Seruius: inqt: nũc uolũt esse Mercu. Ideo capite canino pingit̃: qa nihil est cane sagaci⁹. Tradũt historici Anubim Osiridis filiũ secutũ esse patrẽ in bellicã expeditionẽ: q armis usus insignib⁹ canẽ p insignius gestauit: q̃ ex re canina forma apđ ægyptios colit̃: & canes ipsi ĩ sũma dignatiõe hẽnt̃: cui⁹ rei Euse. quoq̃ cõmeminit li. ii. p̃paratiõis euãgelicæ, scribẽs deũ q apud ægyptios Anubis appellat̃ caninũ hr̃e caput, eaq̃ re oñdi custodẽ ipm osiridos fuisse. tã beluas q̃ hoies inportũe obuiã factos coercẽtẽ. A canib⁹ q p diis hẽnt̃ dicta est Cynopolis: q̃si canũ ciuitas. hic morsus ille satyric⁹. Oppida tota canẽ uenerãt̃ nemo Dianã. de anubi dixit Oui. p anubidis ora uerẽdi: & ut autumat Stra. Anubis de⁹ q capite canino figurat̃ colit̃ i citate canũ. i. cynopoli: ubi sacer qdã cib⁹ ẽ canib⁹ cõstitut⁹. dr̃ ãt Mer. cõmeator suporũ & iferorũ: qm̃ ultro citroq̃ cõmeat iter supos & iferos: ut poetæ canũt, & ut inqt Claudian⁹ Cõe pfũdis & supis numẽ: q fas p limẽ utrũq̃ solus hẽt: geminoq̃ facit cõmertia mũdo. ab Homero dr̃ διακτορ. i. internũci⁹. Macro. ex hoc Mercu. mystice Solẽ sigñari argumẽtat̃, nã cũ sol in iferiore hemispherio. i. hyemalibus signis cursum suũ pagit: dr̃ inferorũ administer. cũ uero supiore hemispherio ptẽ zodiaci ambit æstiuã. tũc suporũ nũcius existimat̃.

Anubis canino capite

Cynopolis

Internuncius

Sol mercurius

¶ Nũc. a. nũc aurea facie. Aegyptii simulachrũ Mercurii ptim cerulea specie & atra, partim aurea & clara figurãt. ut per atrum colorẽ cõmeator inferorũ: per aureã faciẽ suporũ nũcius declaret̃.

¶BOS in rectũ

bos in rectũ leuata statũ, bos oĩa parẽtis deæ fœcundũ simulachrũ, qđ residẽs humeris suis ꝑferebat unꝰ e ministerio beato gressu gestuoso, ferebať ab alio cista secretoꝝ capax, penitus celans operta magnificæ religionis. gerebat aliꝰ fœlici suo gremio summi sui numinis uenerãdã effigiem. Acne Hoĩs quidẽ nõ pecoris, non auis, nõ feriæ ipsius cõsimile. Sed solerti repertũ etiã ipsa nouitate, reuerendã altioris utcũq & magno silentio tegẽte religionis argumẽtũ ineffabile, sed ad istũ plane modũ fulgẽte auro figuratum. Vrnula faberrime cauata fundo q̃ rotundo miris extrinsecꝰ simulachris egyptioꝝ effigiata, eius orificiũ nõ altiuscule leuatũ, in canalẽ porrectũ longo riuulo prominebat. Ex alia pte uero multũ recedẽs spatiosa dilatione adhærebat ansa, quã cõtorto nodulo supsedebat aspis, squameæ ceruicis stricto tumore sublimis, & ecce ꝑsentissimi numinis promissa nobis accedunt beneficia & fata, salutẽq ipsam meã gerẽs sacerdos appropinquat ad ipm ꝑscriptum diuinæ promissionis ornatũ, dextra ꝑferẽs sistrũ deæ coronam,

¶BOS in rectũ leuata statũ. Fabula notissima quẽadmodũ Io in bouẽ demutata est: mox ex boue dea isis facta: unde me Apis bos
rito in põpa isiaca bos prodibat, quæ symbolũ quoq(ut docet ipse Lucius) est deæ oĩa progignentis. ægyptus bouẽ uice
numinis colit: quem apim uocãt: cui semel in anno oñdiť fœmina bos insignibus qbusdã notabilis, Plinius & Solinus au-
ctores. Fuit & in ægypto præfectura: bouina nũcupata a boue: cui dedicata est. bouẽ aũt colũt inter deos utilitatis cã: con
stat enim(ut refert Eusebius) bouẽ tam partu q̃ arãdi opera esse cõducibilẽ. Annotãdũ ab eodẽ Eusebio tradi papauer esse Papauer
symbolum fœcunditatis. supra diximus, quẽadmodum Apis ægyptiorum deus maximus. postea dictus est Serapis. Scribit symbolum
Suidas ἀπιδεσ θε οι υσ αν τιμωμενο παρα αιγυπτιοισ σημειον fœcũdita
εχοντεσ περι την ουραν κὰι γλωσσαν δηλουν ειναι αυτουσ απιδεσ tis
ασ: .i. Apides dei erãt honorati apđ ægyptios: signũ
hñtes in cauda & in lingua: qđ declarabat eos esse api-
des: qbus inuẽtis εορτην μεγαλην ηγον. i. festiuitatẽ magnã
agebãt. Præterea memoriæ ꝓditũ est a scriptoribꝰ cele
berrimis deos ægyptioꝝ esse bruta animãtia: & singu
las pene in ægypto ciuitates: singulas bestias & mõstra
uenerari. uñ & urbes apud eos ex aĩaliũ uocabulis nũ-
cupanť. ut leõtopolis: cynopolis: licopolis. Cur aũt aĩa-
lia ꝓ diis in ægypto colerenť: causas cũ alii referũt tum
Diodorus in. ii. bibliothecæ. ¶ Oĩa parẽtis deæ. iũctim
lego oĩparẽtis: sic & poeta dixit in. vi. terræ oĩparentis
alũnũ cernere erat: q. n. forma oĩpotẽs eadẽ & oĩparẽs
diciť: q̃si oĩa pariẽs: oĩa gignẽs. ¶ E ministerio beato. ex
ministris sacroꝝ: q merito beati dñr, utpote cognatiõe
q̃dã cũ numine beatifico coniũcti. Mercurius cũ Vene-
re ĩ horoscopo faciet baiulos sacroꝝ simulachrorum.
Idẽ in. iii. loco cũ Venere faciet uestitores deoꝝ. ¶ Gres Vestitores
su gestuoso. M. T. & Diuus Ambro. de officiis scriben- deoꝝ
tes: ꝑcipiũt cauẽdũ esse ne tarditatibus utamur in gres-
su mollioribꝰ, ut similes põpaꝝ ferculis eẽ uideamur.
ex quo declarať fercula baiulosq sacroꝝ simulachro-
rũ in põpa solẽni incedere consueuisse: gressu quodam
mollissimo & histrionico ac ꝓrsus põpatico. ¶ Cista sa Cistæ sa
croꝝ capax. De cista hac q̃ sacra optanea occultãtur, & cræ
de canephoris. i. baiulis cistæ sacrificalis: abũde annota
ui in. vi. cõmẽtario: ubi scribit tacita secreta cistaꝝ. illinc
repete si qd hic desyderabiť. Suidas appellat κισταο ιε Cistopho
ραο. i. cistas sacras: qbus a κιστοφοροσ dictus cistifer: baiu rus
lusq cistaꝝ. ¶ Operta. Supra diximus optanea sacra appellari: q̃ opta erant neq exposita oculis prophanoꝝ. nã mysteria Optanea
a græcis dicunť: ut interptať Suidas: ἀπο του μυειν τοσ τομα. i. ab ore claudẽdo. s. deceat eos, q audiũt diuinas cerimonias & re Mysteria
ligionis arcana os obturare: nec ulli mortaliũ enũciare. ¶ Summi sui numinis. Videť signare simulachrũ isidis, quod in ar unde
cano habebatur: quod nulla aĩantiũ effigie figuratũ fuisse demõstrat. sed noua q̃dã forma fabrefactũ: tãq̃ deus & natura re
rũ parẽs nulla imagine mortaliũ effingi possit. Sic Quitus curtius effigiẽ Iouis hamonis umbilico similẽ fuisse tradit. sic &
Cor. Tacitus simulachrũ paphiæ Veneris nõ humana effigie fabrefactũ eẽ autumat, sed cõtinuũ orbẽ latiore initio tenuẽ
in ambitũ, metæ modo exurgẽtẽ spectari: cuius rei ratio in obscuro sit. Iudæi nulla oĩno effigie nulloq simulachro deum
colũt: q incorporeus est: inominabilis: indicibilis: incõpressibilis. Vnde anthropomorphitæ merito culpãtur, quoꝝ heresis Anthropo
ex eo fluxit & nomẽ: q deũ hr̃e humana mẽbra arbitrabanť: ignorãtes quod deus nec mẽbris distinguiť, nec corpis mole morphitæ
cẽseť. Veꝝ qñ in canonicis scripturis mẽbra deo attribuunť. id totũ mystico intellectu ad ptãtes diuinas referẽdũ est. ¶ So-
lerti reptum. Corrigo reptu. hoc est inuẽtu: siue inuẽtione. ¶ Tegente. Purior lectio est tegẽdæ religionis. ¶ Vrnula faber
rime cauata. Opinor hãc urnulã referri ad situlã, quã sinistra retinẽs isis figurať. per quã fluẽtiã oĩum lacunaꝝ oñdi tradũt.
ꝑterea capiti serapis: cuius numẽ cũ iside cõe est: calathũ insigũt: q̃si sol sit, cuius uertex insignitus calatho & altitudinẽ side
ris mõstrat: & potẽtiã capacitatis oñdit. faberrime ãt aduerbiũ est sigñans ꝑfectissime politissimeq, fabre: ut inquit Placia Faberri
des, ꝑfecte diciť. ¶ Quã rotũdo. Rãcida grãmaticoꝝ subtilitas: q̃ rotũdissimo cõtẽdit esse dicẽdũ. auctoritas eruditoꝝ, quæ me
lõge potẽtior est grãmaticalibus illis, placitis posthabitis: sic dicere sæpissime mauult. ¶ Simulachris ægyptiorũ. De simu-
lachris ægyptioꝝ: quæ sunt illoꝝ sacræ literæ suo loco mox dicemus: & dudum diximus deos ægyptioꝝ esse aĩalia. ¶ Lon
go riuulo prominebat. Videtur ostendere urnã illã fuisse nasutiorem: &. n. nasus dicitur in uasis riuulus ille prominens: ex Nasus in
quo liquor egeritur. Iuuenalis: siccabis calicem nasoꝝ quatuor. Ab epigrammatario poeta quoq dictũ est. nasus lõgior il- uasis
le fuit. ¶ Dilatione. Lego dilatatione: signat enim urnã dilatatã fuisse ab ea parte: qua adhærebat ansa. & ita hodieq urnę fi
ctiles finguntur, ut scilicet sint orificio patentiore. ¶ Super sedebat aspis. Non temere aspis sedens super ansam urnæ fuis
se describitur, sed ex mysteriis ægyptiorum sumptum: quibus isis figurabatur. Cinctũ caput habens aspide serpẽte: quod
& Valerius Flaccus denotat illo uersu de iside loquens. Aspide cincta comas & ornãti ꝑsona sistro. Auctor est Herodotus
serpentes in ægypto sacros esse: nihil omnino hominibus noxios. Lego apud Amianum Marcellinum: alii in ægypto ser
pentes innumeras: quas omnis magnitudine & decore aspis facile supereminet multa in illis tractibus. Vnde & simula-
chris Isidis peculiaris. Aspidum ceruices & colla intumescere, & tumore uenenato exuberare: auctor est Plinius: qui aliu- Aspis in ca
bi tradit. aspidi uim somnificam inesse: ut percussos torpore & somno necet: tales uocant hypnalos a somno. Cleopatra pite isidis
(teste Solino) hypnalen aspidam adhibuit ad morsum, ut ita somno extingueretur. ptyadas aspides appellãt: quę saliuas Vim som-
uenenatas in oculos hominum expuant. ¶ Præsentissimi. Virgilius. Nec tam præsentes alibi cognoscere diuos. Plinius re nificã aspi
media præsentissima scite appellat, quæ statim afferunt medelam salutarem: & sine dilatione persanant. ¶ Salutem meã di
gerens sacerdos. Coronam roseam intelligit: qua salus Lucii & reformatio promitebatur. ¶ Proferens sistrum deæ. Hæc Hypnale
fuerat diuina Isidis promissio, quæ supra sic Lucium alloquitur. meo monitu sacerdos: qui in ipso procinctu pompæ ro- Ptyades
seam manu sistro cohærentem gestabit coronam.

Mihi hercules coronā. Sensus est: sacerdos dextra ferebat coronā Isiacā: quæ dubio procul mihi quoq; erat cōueniens corona: cū coronandus merito forē, tanq̄ fortunæ uictor: q tot labores tot ærūnas in oi uita ꝑtuleram, coronari.n. uictores in ludis coronis multifariis cōstat: de qb⁹ alibi plura. ꟗ Exātlatis. Exhaustis, exsudatisq;. ꟗ Deæ.m. Isidis. ꟗ Inclemēti. imo dico: & ferociēti. ꟗ Cunctabūdus. Cōctāter & lēto gressu gradiens. ꟗ Decedēte di.p. Nutu & numine deæ isidis cōmonit⁹ ois ppl's ab asino decedebat, dixit.n. supra hoc ipso uolumine, meo iussu tibi cōstricti comitat⁹ decedēt ppli. ꟗ Re ab se. Legendū est reapse: hoc est re ipsa ut ueteres dicebant, & supra annotatū est. ꟗ Nocturni oraculi. Dixit supra Isis: hoc eodē momēto, quo tibi uenio: simul quæ sunt cōsequētia sacerdoti meo ꝑ qetē faciēda ꝓcipio. ꟗ Mādati muneris. A dea.s.ꝑ nocturnā qetē. ꟗ Ob os. Ad os. ꟗ Coronā deuoraui. Lucia. sine ullo mysterio religioso: simpl'r narrat se uidisse inter flores alios rosas promicantes: ad q̄s procurrens eas deuorauerit: hoc enim utitur uerbo ρο δεα Κατεπινον rosas deuoraui. Noster uero Lucius mysticoteta quædam decētissime sapiētissimeq; ꝓlatus ait se ex manu sacerdotis coronā roseā deuorasse: eaq; deuorata i pristinū hominē fuisse e uestigio reformatū: ut mystice intelligas coronā rosaceā esse sapiētiā. Ad quā gustādam: q̄ diu mortales non aspirant: tā diu bruti & asinino corio contecti torpescūt: mox ubi rosas carpserūt ex manu porrigētis sacerdotis: hoc est sapiētis. q antistes est doctrinaꝝ, q esuriētes ultro inuitat ad gustulū sapiētiæ dulcissimū: illico exuūt brutale tegumētū, fiūtq; humana rōne pollentes & uere hoies. ipsi quoq; sacerdotalibus sacris iniciant̄: terreni corpis labe purgati: uitiis exutis: nulla deinceps sceleꝝ cōtagione poluti Deo seruiūt: cui cōciliāte uirtute cōiungunt̄. Qua uita nihil beati⁹ esse pōt: ad quā utinam nos quoq; ꝑuenire possim⁹: sicut Apuleius nr̄. post exudatos labores multiiugos, post exutas terrenas sordes aliqn̄ fœlicissime ꝑuenit. ꟗ Delabit̄ ferina facies. Cupis exuere faciem ferinā facito: ut ex aio tuo brutales sordes: q̄ interiorē hominē deformāt delabant̄. Curato, ꝓuideto ut i te nihil beluinū cōspiciat̄. da operā, ut sicuti diceris aial rōnale: ita ut rōnē uitæ ducē sequaris: appetitii oīb⁹ cōculcatis, ut uirtutis fulgore fias luminosus. Ita pilus asininus defluet: ita coriū crassum in cutē subtiliorem tenuabit̄, ita obesitas uētris cohibebit̄. deniq; oi abolita brutali effigie reformaberis in hominē, quē cūcti merito mirēt̄ & cū ueneratione suscipiāt. sic hoies trāsfigurant̄ in lupos fiūtq; uersipelles: qn̄ induūt lupinā uoracitatē. sic mox ex lupis in pristinā faciē reuertūtur: pristināq; uestē resumūt: qn̄ exutis improbis morib⁹ & lupina deposita natura ad humanos mores: & humanā rōnē oculo mētis uegetiore regrediunt̄, ꝓbitatē amplexātes: & uirtutē quā deposuerāt resumētes. ꟗ Cutis te. Sūt q putēt tenuitatē cutis & opimēta corpoꝝ magis aut min⁹ bruta efficere aialia: tanq̄ crassitudo corii in asinis: & id genus cæteris obstet tenuitati sensus, in hoie ex tenuiori cute subtilitas ai cōstet. ꟗ Vēter obe. Hoies minus solertes esse cēset Pli. qbus sit obesissimus uēter. hinc illud Hie. memoratissimū. pinguis uēter non gignit sensū tenuē. ꟗ Cohibet̄. Ad humanā breuitatē redigit̄. ꟗ Enormes. Imodicæ: ꝑgrādes: & ꝓrsus asininæ. ꟗ Pristinā. Priorē. ꟗ Ad humanā mi.i. dētes q i asino ingētes cōspiciebāt̄: tātilli facti sunt: ad humanæ ꝑuitatis modulū redeuntes. Scribit Diuus Augu. uidisse se molarē hois dentē tā ingētē: ut si nroꝝ dētiū modulos minutatim cōcideret̄ cētū sibi uideret̄ facere potuisse: a dēte Plautinū uerbū est oppido q̄ elegās edētare malas: quod (ut aliubi annotauimus) signat dētes maxillis excutere: & dentibus priuare. qd̄ fieri solet in his quos pugnis contūdim⁹: & dētilegos efficim⁹: edētulosq;. sicut.n. edētulus dictus a particula priuatiua: q sine dēte ē. sic & edētare idem quoq; deflexū est. ꟗ Cōpuit. apparuit: uisa est. ꟗ Nocturnis ima. ꝑut ꝑ nocturnā uisionē ipsa dea sacerdotib⁹, q̄ futura erāt demōstrauerat. uel hoc dicit rē simillimā somnio hāc uisam esse: q̄ tū uera erat. ꟗ Cœlo ma.at. Vir. tēdoq; supinas ad cœlū cū uoce manus. cōis mos & hoium obseruationes affirmāt supiora esse deo tradita. nāq; habitus orātiū sic est. ut manibus extensis in cœlū ꝓcemur: & ut auctor est Aristo. in. i. de cœlo & mūdo: oēs hoies barbari, græci: & quicūq; putāt deos esse. attribuūt locū superiorē diis: hoc est cœlū, ut imortalibus imortale cōueniēs: ut terra hoium est sic dei cœlum.

Reapse

Corōa rosacea est sapientia

Moralis sentētia

Versipelles qui

Ex tenuitate cutis acumen

Pinguis uēter hebetat

Mira de hominis dēte

Edētare

Cœlum deoꝝ est

mihi etiā Hercules coronā consequēter, quod tot ac tātis exanclatis laborib⁹, tot emersis ꝑiculis deæ maximæ prouidētia adluctātem mihi sæuissimā fortunā suparē, nec tamē gaudio subitario cōmotus inclemēti me cursu proripui, uerēs.s. ne repētino quadrupedis impetu religionis qetus turbaret̄ ordo, sed placido ac ꝓrsus humano gradu cōctabūdus paulati obliq̄to corpe sane diuinit⁹ decedēte pplo, sensim irepo.

At sacerdos (ut reapse cognoscer̄ potui) nocturni cōmonefactus oraculi, miratusq; cōgruētiā mādati muneris cōfestim restitit, & ultro porrecta dextra ob os ipm meū coronam exhibuit. Tūc ego trepidans assiduo pulso micāti corde, coronā q̄ rosis amœnis itexta fulgurabat auido ore susceptā, cupidus cupidissime deuoraui, nec me fefellit cœleste ꝓmissū. Protin⁹ mihi delabit̄ deformis & ferina facies, ac primo qdē squallens pilus defluit, ac dehic cutis crassa tenuat̄. uēter obesus residet, pedū plātæ per ungulas in digitos exeunt. man⁹ nō iā pedes sunt, sed in erecta porrigunt̄ officia, ceruix procera cohibet̄, os & caput rotūdat̄, aures enormes repetūt paruitatē pristinā, dentes saxei redeūt ad humanā minuciem, & quæ potissimū cruciabat ante cauda, nusq̄ cōparuit. populi mirātur, religiosi uenerātur tā euidētē maximi numinis potētiā, & cōsimilē nocturnis imaginibus magnificētiam, & facilitatē reformationis, claraq; & consona uoce cœlo manus attendentes testant̄ tā illustre deæ bnficiū. At ego stupore nimio defix⁹ tacitus hærebā,

CANimo capiēte gaudiū. Interdū tāta ē gaudii exuberātia: & lęticiæ cumulus, ut aius nr̄ incapax eius sit, ut hō gaudēs ita pturbet: ut apud seipsū nō sit, sic & Liui. cū uix gaudiū ais caperēt discursū: hic ab aliis circa tēpla deū ut grates agerēt. Hic repio apud auctores gaudiū igens nō paucis multis mortē attulisse, sicut gaudio obiit Philippides poeta: & mr̄ illa uiso filio ex pugna canēsi pter opinionē suā icolumis, copia atq; magnitudie iopinati gaudii oppssa exanimataq; est. Cām refert Galien⁹ lib. v. de accidēti & morbo: cur gaudio hoīes plurimi intereāt. Quoniā (inqt) uis uitalis ex gaudio egredit ad ptes corporis exteriores: & ita corp⁹ calore uegetali destitutū extīguit. Addit iterps Galieni i michrotechni, ex gaudio imodico spiritū sāguineq; sil egredi ad exteriora. Ideoq; extīgui statim caliditatē innatam: sicut extinguit ignis ex uenti ui uehementiore. ¶ Quid potissimū. Oratoria diaporesis est: idest dubitatio, qua figura utitur incertus dubitāsq; quid primum dicat, & quid potissimum. Cōsimile est illud poeticum. Quid primū mediūue canam: quo fine quiescā: lætitia aūt obstrepit facūdiæ & cogitatio uoluptate ipedit. ¶ Sed sacerdos. Luciāus aliter narrat: scribens spectatores hac transformationis nouitate consternatos: partim cēsuisse, ut pinde ac magnus & quod dā quasi monstrū igni cremaretur. partim dixisse: ut ipsum prius audirent sermocinantē: & ita rem cognoscerent. Itaq; scribit se cursim ad principem accessisse: illiq; totā rē gestam denarrasse. pterea qbus natalibus, qua patria: qua conditione natus foret edocuisse: quo audito pses osculo & cōplexu excepit Luciānū, ut pote patris ipsius amicissimus: domū deductū hospitaliter suscepit, fuit aūt Lucianus (ut ipse testat) patrensis: q̄ ciuitas Achaię ē: patre noīe Lucio nat⁹, συγγραφευσιω τοριων καὶ ποιητης καὶ μουτης αγαθος. interdum assyrium se eē cōmemorat, quē & Suidas samosateum a patria nūcupat, potuit. n. fieri: ut hic ortus eēt illinc oriundus, & ita duplici patria cēseret: ut ante prodidimus. ¶ Nefando tegmine. Corio brutali & tegumēto asinali. ¶ Diuino monitu. Dea sacerdotē uisionibus nocturnis cūcta edocuerat ad asinū nostrum pertinētia. ¶ Compressus in altum fœminibus. Corrigo cōpressis i arctū fœminibus, est enim sensus: cū primū despoliatus fui tegmine asinino, primā habui rōnem uerecūdiæ. Itaq; cōpressis strictissime femoribus: & super cōnexis manibus natura li uelamēto uerēda cooperui: cū nudus forē: nec ullum quidē habēs subligaculū. Homini aūt īprimis uerecundiæ ratio habenda est: ut. M. Tullius Ambrosiusq; pcipiunt, cuius magistra natura est: q̄ docuit & suasit tegēdas esse partes nr̄i corporis pudibūdas: proinde cynici phī merito explodunt, quibus uerecundia nulla: quos

Ex gaudio obire

Cā mortis ex gaudio

Diaporesis

Lucianus patrensis siue samosateus

Verecūdiæ ratio

animo meo tamen repentinum, tamq; magnum nō capiente gaudium, quid potissimum præfarer primarium? unde nouæ uocis exordium caperem? quo sermonem nunc renata lingua fœlicius auspcarer, quibus quantisq; uerbis tantæ deæ gratias agerem? Sed sacerdos utcunq; diuino monitu cognitis ab origine cunctis cladibus meis, quamq̄ & ipse insigni per motus miraculo nutu significato, prius præcipit tegendo mihi linteam dari laciniam. Nam me cum primum nefando tegmine despoliauerat, asinus cōpressis in arctū fœminibus & superstrictus accurate manibus quantum nudo licebat, uelamento me naturali probe munHueram. Tunc e cohorte religionis unus impigre superiorē exutus tunicam supertexit me celerrime, quo facto sacerdos uultu gēiali & hercules perhumano, in aspectum meum attonitus sic affatur. Multis & uariis exanclatis laboribus, magnisque fortunæ tempestatibus, & maximis actus procellis ad portum quietis & aram misericordiæ Luci tandē uenisti, nec tibi natales, ac ne dignitas quidē uel ipsa (qua flores) usq̄ doctrina profuit, sed lubrico uirētis ætatulæ ad seruiles delapsus uoluptates, curiositatis inprosperæ sinistrum præmium reportasti. Sed ut cunq; fortunæ cæcitas, dum te pessimis periculis discrutiat, ad religiosam istam beatitudinem,

palam in propatulo non pudebat cū uxoribus cōcumbere. auctor est Ruffinus in expositione symboli Apostolici. q; non natura docuit hęc esse obscœna: sed obseruantia, ideoq; scite scri. Diuus August. hoīes statim a pctō nuditatē turpē iudicat se: unde e uestigio cōsutis fici foliis fecerūt sibi succinctoria genitaliū: q̄ & fœminalia dicunt a fœminibus. i. femoribus, coxisq; uelandis. de uelamētis genitaliū, q̄ femoralia, fœminalia, bracchæ, perisselides: succincteria, campestria: subligaria, subligacula noiant. aliubi scripsi copiosissime: ex auctoritate ethnicorum ecclesiasticorūq; scriptorum. ¶ Supiorē tunicā. In canonicis scripturis ephod hębraice appellat: qd latini interpretes interpretant sup humerale, qd græce dr̄ επωμις, est aūt (ut docet Hieronymus) uestimentū sacerdotale lineū & simplex: & toto candore purissimū, qd sup humeros uenit: cui subiicit ποδηρης: qd nos subtunicalē siue tunicā, quā subtus uestitus ē: possumus īterpretari. Idē Hiero. i lib. de ueste sacerdotali refert tunicā poderin. i. talarē eē lineā: duplici syndone, quā Iosephus byssinā uocat: hæc adhæret corpi: & talis ē quales solēt militantes hr̄e lineas quas camisias uocāt. ¶ Geniali. Hylaro & gaudibūdo. ¶ Hercules. Certe, aduerbiū ē asseuerātis. ¶ Fortunæ tēpestatibus. Oro est sacerdotis Apuleiū iā hoiem restitutū monētis: fortūæ cęcitatē nihil deinceps formidādā esse: & inuitantis ad sacramēta militiæ sacerdotalis, uerba aūt hæc metaphoricos dr̄ trāslatione facta a maris tempestatibus: & procellis fluctuū: & portu nauticorum. ¶ Ara misericordiæ. Alludit ad arā: quā athenis misericordię cōsecrasse memorāt heraclidas, q post obitū Herculis pulsi ab Euristheo: cū facile auxiliū ab atheniēsibus meruissent arā misericordiæ dedicarūt: q̄ græco uocabulo dr̄ ελεου βωμος: de qua Papinius libro thebaidos nouissimo sic cecinit. Vrbe fuit media nulli cōcessa potentū Ara deū: mitis posuit clemētia sedē. Et miseri fecere sacrā, sine supplice nunq̄ Illa nouo nulla damnauit uota repulsa. Auditi quicunq; rogāt nocteq; dieq; Ire datū, & solis numen placare qrellis. Erat hæc ara misericordiæ cōmune miseris cōfugiū: & asylū q̄si quoddā calamitosorum. oli Orestes matricida: cū post absolutionē fureret ad hāc arā Pilade amico trahente cōfugit & resipiuit. M. Tulli. arā sotiorum, portū gentiū appellat Romanū senatū. Idē arā legū dicit: intelligi uolens tribunal prætorum. ¶ Luci. Allocutio est per uocatiuum casum ad Luciū Apuleium. ¶ Natales. Hæc omnia hominibus frequenter prodesse solent: ut claritudine natalium: ut dignitate: ut doctrina fiant fauorabiles, ut hisce adminiculis contra aduersa fulciantur: quæ ait sacerdos nihil Lucio nostro profuisse: quominus in asinum transmutatus pœnas dederit curiositatis. ¶ Virentis ætatulæ. Adolescentiæ lubricum tam instabile: tamq; obnoxium est: ut qui in eo cadunt saltem titubēt. Quod & Pacatus panegyrista commemorat. ¶ Curiositatis. Sæpe diximus curiositatem esse infœlicem periculorumq; germanam: quæ detrimenta suis amatoribus nouerit magis parturire q̄ gaudia. ¶ Sinistrum præmium. Noxium, intelligit autem trāsfigurationem in asinum: scribit Trimegistus: quod imagine intelligentiæ nulla uera ratione inspecta homines decipiuntur: quæ transformat optimum animal in naturam feræ moresq; bestiarum.

Obscœna ex obseruātia

Fœminalia

Succinctoria

Ephod

Superhumerale

Poderis talaris

Ara misericordiæ

Ara legū

Vitio improuida produxit malitia. Eat nunc, & summo furore sæuiat, & crudelitati suæ materiā quærat aliam. Nam in eos quorum sibi uita seruitium, deæ nostræ maiestas uindicauit, nō habet locum casus infestus, quid latrones, quid feræ, quid seruitium, quid asperimorum itinerum ambages reciprocæ, quid metus mortis quotidianæ nefariæ fortunæ profuit? In tutelam iam receptus es fortunæ, sed uidentis, quæ suæ lucis splendore cæteros etiam deos illuminat, sume iā uultum latiorem, candido isto habitu tuo congruentem, comitare pompam deæ sospitatricis in ouanti gradu, uideant irreligiosi, uideant & errorem suum recognoscant. En ecce pristinis erumnis absolutus, Isidis magnæ ꝓuidentia, gaudens Lucius de sua fortuna triumphat, quo tamen tutior sisq; munutior, da nomen huic sanctæ militiæ, cuius nō olim sacramento etiam rogabaris, teq; iam nunc obsequio religionis nostræ dedica, & ministerii iugum subi uoluntarium. Nā cū cœperis deæ seruire, tūc magis senties fructū tuæ libertatis. Ad istum modū uaticinatus sacerdos egregius, fatigatos anhelitus trahens conticuit. Exin permixtus agmini religioso procedens comitabat sacrariū totæ ciuitati notus, ac conspicuus digiti hominum nutibusq; notabilis, oēs in me populi fabulabantur, hunc omnipotētis hodie deæ numē augustum reformauit ad homines, fœlix hercules:

¶Improuida produxit. Haud absimile est illud Terētii ex ecyra: equidē plus boni feci hodie iprudens: q̄ sciens ante hunc diem. Itidē Plautus in captiuis: sæpe iā in multis locis plus insciēs qd fecit q̄ prudens boni. cōsimiliter fecit fortuna in Luciū

Profunt dū nolunt

Apuleiū: qd nō paꝝ multi facere noscunť, qui profunt dū nolunt, imo qa nolunt. Ideoq; illis beneficium nō debemus, sicut phereus deploratus a medici uomicæ morbo uulneratus ab hoste medicinā inuenit ex uulnere: nec tamen ob id hosti debuit, qa non sufficit profuisse nisi etiā uelis prodesse. ¶ Nō habet locum casus. in hanc sniam ait Seneca: ꝙ uir sapiens est supra fortunam collocatus, nec in illū fortuna habet longulas. Ita Papinius in siluis laudās Polliū scitissime inquit. sublimior omni exēptus fatis: indignātēq; refellis fortunam. Satyricus quoq; de Democrito philosopho loquens. In quē fortuna locū sæuiendi non habeat ait: cū fortūæ ipse minaci mādaret laqueū mediūq; ostēderet unguē: fortuna inquit ēt infesta nō habet locum sæuiēdi in eos quos maiestas deæ Isidis uindicauit in suum mancipatū: recipitq; in tutelā. De casu Papinius. Oīa casum fecim⁹: & uires auxit fortūa nocēdi. ¶ Quid latrones, quid feræ. Enumerat incōmoda & erūnas: quibus Lucius noster fuit obnoxius fortunæ fulminātis impulsu. ¶ Fortunæ sed uidentis. Fortunā cæcā: exoculatāq; & brutā esse superius annotauimus, ueꝝ Isis est fortuna uidens, bona & salutaris. quæ præmiatrix est bonorum, nec malos fouet & extollit, sicut facit fortuna cæcutiens. Vn̄ possumus accipere pro fortuna bona Isidē, quæ græce dr̄ αγαθη τυχη. cū illa altera accipiať pro mala: quā græci κακην τυχην malā fortunā uocāt: utriusq; locus est in cœlo. Macrobius auctor est in primo saturnalium

Luna tyche

lunam: quæ dea hic signať esse tychen: idest fortunā, quia corpoꝝ præsul est, quæ fortuitoꝝ uarietate iactanť. ¶ Deos illuminat. Clanculum alludere uidetur ad lunæ splendorē, q̄ in plenilunio lucidissima nocturnus sol uidetur cuncta collustrans. potest & symbolicos referri ad numinis maiestatem lucidissimam. ¶ Habitu congruentem. sicut indutus es uestem candidam & luminosam, ita sume uultum hilariorem ac serenio rem: habitu autē dixit datiuo casu: ſm ueterem consuetudinem: qui senatu: uictu: aspectu pro senatui: uictui: aspectui dicebāt: & cętera cōsimiliter: super qua re scribunt grāmatici: & caput extat apud Gellium elegāter graphiceq; conscriptum: & nos iam annotamenta cōfecimus. ¶ Inouāti gradu. Seiunctim lego: ut duæ sint dictiones. In ouanti: hoc est gaudibūdo & lætanti gradu. ¶ Errorem suum recognoscant. irreligiosoꝝ error est: ut aut nō eē autumēt deū: aut curā nō agere rerum humanarum: nec miraculum ullum fieri ex diuina prouidentia: sed ex naturæ instituto. in quē errorē lapsus ē Oratius scribens. Nāq; deos didici securū agere æuum. Nec si quid miri faciat natura deos. Id tristes ex alto cœli demittere tecto: igiť irreligiosi suū errorem recognoscunt: quā

Diagoras atheos

do euidenti miraculo cōmoniti diuinam maiestatem coguntur confiteri. Diagoras cognominatus est atheos: ex eo ꝙ negabat deos esse, quem irreligiositatis merito arcescunt. ¶ Prudentiæ. Lego prouidentia, ut sit ea quā græci πρόνοιαν uo

Pronoea

cant: de qua. M. Tullius in primo de natura deorum. audite non fatidicam stoicoꝝ proneam, quam latine licet ꝓuidentiā dicere. ¶ Da nomē sanctæ militiæ. Decēs ex disciplina militari facta trāslatio: nāq; i delectu militū habendo euocabanť ad dādū nomē: & multi plerūq; nomē dare recusabāt: qd̄ sæpissime leges apud Liuiū: ubi āt nomē dederāt i militiā scribebāť: & (ut inqt Vegetius) matriculis inserti iurabāt p maiestatē iperatoris oīa se strenue facturos, q̄ pcepisset: nunq̄ deserturos militiā, nec mortē recusaturos ꝓ Romana Re publica: uñ & militiæ sacramēta dñr, igiť sicut milites dāt nomē i militia sęculari & sacramēto astringunť. Ita q pp militiā religiosam ascribunť dāt nomē: & adiurati obseqo religiōis dedicāť: duplex .n. militia est sæcularis & cœlestis, hinc illud ecclesiasticū: nemo militās deo negociis sæcularibus iplicabiť. ¶ Nō oli. Haud

ὑποζύγιον

ita pridē. ¶ Iugū subi. trāslatio a iumētis: q̄ iugo subeūt: & colono obsecunť, uñ a græcis dicta ὑποζύγια quasi subiugalia: pręterea iugū iponebať matrimonio cōiungendis. uñ uicus iugarius & Iuno iuga nūcupata. Iugū quoq; subeunt hostes deuicti, qd̄ fit duabus hastis humi defixis: superq; eas una trāsuersa deligata: sed ad ꝓpositū: q religioni dedicať iugū subit obedietiæ atq; ministerii, ut obsequēter ministret agatq; q̄cunq; primarius Antistes iperauerit. quale sit hoc iugū nouerūt religiosi: qui sæpe ingemiscūt: & secū taciti mussitātes optant subire iugū maritale, tanq̄ id præ illo sit suauissimū gestatuq; facillimū, cū illud suū ut ingestabile frequēter conenť excutere: ē aūt subi iperatiui modi uerbū: ut illud Catullianū. Rasileq; subi forē, & apud Claudianū, primus iussa subi. uoluntariū aūt merito dixit, qm̄ ultronei & uolētes nō coacti debem⁹ iugū subire religionis: alioqui nunq̄ quicq̄ salutare fit a sacerdote: qui inuitus sacris initiať. ¶ Fructū libertatis. In hāc sniam ait Seneca, eum maxime libertate frui, qui philosophiæ seruiat. ¶ Fatigatos anhelitus trahēs. intelligimus anhelationes traxisse sacerdotem, non tam ex fatigatione loquendi, q̄ ex furore uaticinio: & afflatu diuino, qui græce dicitur ενθουσιασμος. sic apud poetas Sibyllæ deo plenæ trahunt anhelitus fatigatos. ¶ Exin. exinde: deinde. ¶ Hunc omnipotentis. Sermocinatio & confabulatio populi admirantis: subitariam ex asino in hominem reformationem, idq; miraculum attribuentis

iumētum

Iuga iuno

Iugum sacerdotale

Subi

Deus omnipotens

maiestati ac numini Isidis deæ oīpotentis. ¶ Deæ omnipotentis. Deus dicitur omnipotens faciendo quod uult: non patiēdo quod nō uult, ꝙ si ei accideret nequaquam esset omnipotens, unde ꝓpterea quædam nō potest, quia omnipotens est: & enim mori & falli non potest. Auctor Augustinus in quinto de ciuitate dei. ¶ Augustum. sanctum & uenerabile.

¶ET tibi

¶ ET tibi beatus. Scribe sibi beatus: ut uerba tertiæ psonæ sint cõgruẽtia, uel lege ter beatus: ut pro beatissimo accipiať. dicimus.n. ter fœlicẽ & ter beatũ: quẽ intelligi uolumus fœlicissimũ: beatissimũq;: a potẽtia.s. & ui numeri ternarii: quẽ latini ternionẽ: græci triada uocãt. ¶ Ripã maris. ἀκύρως & iproprie uŕ dixisse ripã maris: cũ ex obseruatiõe grãmatica littus maris sit: ripa uero fluuio℞: qđ edocẽter expressit Ouid. illo uersu dimidiato: p ripis littora pulsant. ¶ Pridie stabulauerat. littus itelligit & harenæ gremiũ ppre cẽchras: ubi lassum corp⁹, cũ adhuc asinus eẽt refouit & sõno dulcissimo geuit. ¶ Nauẽ faberrime factã. Luna supius alloquẽs Luciũ dixit, sacerdotes sibi dedicasse hãc nauẽ die festo: cũ pelagus sedatis hybernis tẽpestatib⁹ iã nauigabile factũ eẽt. uŕ aũt hæc nauis esse symbolũ nauigationis Deæ Isidis. nãq; dies certus (teste Lactãtio) hŕ in fastis: quo Isidis nauigiũ celebraŕ, q̃ res docet nõ tranasse illã, sed nauigasse, & ut auctor ẽ Fulgẽ. in mythilogis: nauigiũ Isidis ægyptus colit: qm̃ hoc i loco nauigiũ Isidis a Lucio nr̃o luculẽte describiť. Videor facturus opæ pciũ si q̃dã annotauero nõ indigna memoratu ad rẽ nauticã pertinẽtia. Dromones naues sunt frumẽtariæ a celeritate nauigãdi dictæ: qua℞ meminit Cassiodorus in eplis. emphracta dnr̃ nauigia tecta a uerbo græco ἐμφράττω, qđ signãt obturo occludoq;: e diuerso aphracta nũcupãt apta itectaq; nauigia: de qbus. M. T. in eplis ad Atticũ. Nos rhodio℞ aphractis trãqllitates aucupaturi eramus: corrige mẽdosum locũ apud eũdẽ in eisdẽ eplis: nã ubi legiť acta rhodio℞ tu lege aphracta rhodio℞, & de hoc nauigii genere dictũ accipe cõsilr apud iuriscõsultos titulo de exercitoria actiõe, maculosa dictio in sinceritatẽ redigẽda ẽ: & suo nitore illuminãda. sic. n. passim legiť: quædã naues onerariæ: q̃dã: ut ipsi dñt: emphatæ sunt: tu p emphatę legito emphractæ: signãť. n. naues clausę undiq;: ut do cuim⁹ & tectæ. Pli. ait tectas naues a tasiis iuẽtas eẽ, ap Liuiũ cæterosq; historicos tectæ & aptæ naues crebriter noiãť: q̃ emphracta & aphracta græcis uocabulis

& sibi beatus, q uitæ.s. præcedentis innocẽtia, fideq; meruerit, tã præclarũ de cœlo patrociniũ, ut renatus quodã modo statim sacro℞ obsequio depõderet. Inter hæc, & festo℞ uotorũ tumultũ paulatim pgressi, iam ripam maris proximamus, atq; ad ipsum illum locũ, quo pridie meus stabulauerat asinus peruenim⁹. Ibidẽ simulachris rite dispositis, nauẽ faberrime factã, picturis miris ægyptio℞ circũseptus uariegatã, sũmus sacerdos teda lucida, & ouo, & sulphure solẽnissimas p̃ces, de casto p̃fatus ore, quã purissime purificatã deæ nũcupauit, dedicauitq; hui⁹ aluei fœlicis nitẽs carbasus lintea uotũ igestãs pgerebat. ecce lr̃æ uotũ istaurabãt de noui cõmeat⁹ pspera nauigatiõe iã malus isurgit. Pinus rotũda splẽdore sublimis insignis carchesio cõspicua, & puppis itorta chenisco, bratheis aureis uestita fulgurabat, omnisq; prorsus

appellanť. ¶ Variegræcã. scribe uariegatã: hoc ẽ distinctã exornatãq; uariis picturis. dictio ẽ Apulei ppe peculiaris: a quo ẽt dŕ uariegare p uariare: & ornatus uarietate distinguere. ¶ Faberrime. politissime psectissimeq;: idẽ alibi, faberrimo signaculo dixit p absolutissimo psectissimoq;. ¶ Teda & ouo & sulphure. in sacris fere oĩb⁹ prisco℞ tres erãt istæ purgationes: nã aut teda purgabãť & sulphure: aut aq̃ abluebãť: aut aere uẽtilabãť, de purgatiõe tedæ & sulphuris meminit satyrograph⁹ illo uersu. Cuperẽt lustrari si q̃ darẽt sulphura cũ tedis. Pli. i. xvi. iter arbores q̃ resinã ferũt põit & tedã, quã flãmis ac lumini sacro℞ ẽt gratã eẽ refert. idẽ in. xxxv. auctor est sulphur hr̃e i religionibus locũ ad expiãdas suffitu domos. Oui. triplicẽ purgationẽ signat illo uersu. Terq; senẽ flãma ter aq̃ ter sulphuŕ lustrat: ouũ quoq; purgatiõib⁹ usurpi solitũ: testes sũt p̃ter reliquos Iuue. & Oui. quo℞ alter sic scribit, nisi se cẽtũ lustrauerit ouis. alter i libris de arte ludẽs sic cãit. Et ueiat q̃ lustret anus lectũq; locũq; Referat: & trẽula sulphur & oua mãu. Lucia. i Dialogo cui titulus ẽ. Καταπλοῦς ἢ τύραννος dixit τὰ ἐκ τῶν καθαρσίων ᾠά. i. purgationũ oua: ostẽdẽs oua eẽ lustralia & purgatoria: lego apud Macro. qđ iniciati sacris Liberi patris magna ueneratiõe ouũ colũt, mũdi simulachrũ uocãtes, his adde: ut nihil qđ eqdẽ mẽinerim p̃tereã: qđ scribit Proclus nobilis platonicus, sacerdotes i purificationib⁹ uti solitos sulphure atq; asphalto: hoc ẽ bitumie aq̃ maria aspgẽtes, qm̃: ut ille iqt: purificat sulphur pp odoris acumẽ: aq̃ uero maria pp igneã portionẽ. ¶ Aluei. nauis alueũ itelligit, sic & Prop. Portabat sanctos alueus ille uiros. ¶ Carbasus lr̃æ. emẽdo carbasus lintea: signãť. n. uela nautica: q̃ lintea sunt ex carbaso, qđ genus lini tenuissimũ ẽ: scribit Pli. carbasa primũ i hispania repta eẽ, mira lini tenuitate, porro i nauigiis sũt maiora uela: sũt & minora alia i pris: alia i puppib⁹ pãdunť: græci dolões uocãt τὰ μικρὰ ἱστία: hoc ẽ minuscula nauiũ uela: put docẽt Suidas & Iulius pollux: hoc iccirco trãseũter annotaui: ut itelligeres illud Liuianũ ex. xxxvi. uolumine, dolonibus erectis altũ petere itẽdit. itẽ mox paulo: Polyxenidas ut uirtute militũ supari se uidit, sublatis dolõibus effuse fugere itẽdit. ¶ Ingestans. gestans. ¶ Ecce lr̃æ. denotat lr̃as fuisse in carbaso itextas siue scriptas, q̃ idicarẽt id uotũ eẽ psperæ nauigatiõis & cõmeatus: hoc est itus & reditus fœlicioris. nec mi℞ uideri dẽt si lr̃is erãt uela nautica iscripta: cũ auctores tradãt ãn usum charta℞ uoluminib⁹ linteis fuisse scriptitatũ: uñ & Li. libros liteos frequẽter citat. ¶ Malus isurgit. arbor nautica. Iuriscõ. ti. de uer. signi. ex snia Labeonis tradit. malũ nauis eẽ ptẽ: qa pleræq; naues sine malo inutiles eẽnt, artemonẽ ãt magis eẽ additamẽtũ: q̃ ptẽ nauis. i expositiõe artemõis cecutiẽs labiť Acursius: q exponit artemonẽ eẽ gubernaculũ. interps quoq; canonicæ scripturæ Nico. de lira nõ minus delirat, q in actibus apostolo℞ exponẽs illud, leuata artemõe scdm auræ flatũ trudebãt ad litt⁹: refert artemonẽ dici uelũ puũ, ue℞ a uero deui⁹ aberrat: nãq; artẽonẽ, ut docet Victru. i. x. trocleã uocãt nr̃i: quã grę ci dñt epagõta. hęc ãt i nauib⁹ funes ductarii trahũť: & armamẽta explicãť: ut merito additamẽtũ magis q̃ ps nauis eẽ uideať. ait idẽ scriptor machias id gen⁹ tractorias: ad onerãdas & exonerãdas naues eẽ accõmodatas: fieriq; his trocleis nauiũ subductiões. ¶ Insigni car. sũma ps ueli nauaľ carchesiũ noiať. sic iferior pr̃na: media trachelõ, a silitudie carchesii nautici dcm̃ ẽ carchesiũ poculũ: pce℞, ansatũ & circa mediã ptẽ cõpressũ: qđ Plau. scribit i fabula Amphitriõe: paterã datã Alcumenæ a Ioue p p̃cio cõcubitus. id Pherecides scripsit fuisse aureũ carchesiũ. Victru. carchesia uersatilia appellat: idicãs nõ tã eẽ uela i nauib⁹ q̃ id qđ i mali fastigio collocatũ cisciã agiť: a quo signãtu nõ abhorret Apuleiana snia. ¶ Chẽisco. Dictio ẽ futilis & illiterata, dignaq; q̃ obelo fodiať: itaq; illa expũctata i ei⁹ uicẽ substitue cerucho, dŕ ãt noie græco ceruchos cornutus, poniťq; p cornib⁹ naualib⁹: q̃ i utrũq; ueli latus diffundũť, de qb⁹ poeta. Cornua uelata℞ obuertim⁹ antẽna℞, q dã ceruchos accipiũt p cauea illa q̃ i fastigio nauigii sustolliť effigie corniculata. Va. Flac. i. i. argonauticõ. Tẽperet ut trẽulos zetes frẽq; ceruchos. De ceruchis Luca. i. x. Trãstraq; nauta℞ sũmiq; arsere ceruchi. itẽ i. viii. Surget & istabit sũmis minor ursa ceruchis. i codicib⁹ ipressis ñ ceruchi legiť sʒ cherusci & cheruscis. ue℞ etymõ uocabuli exigiť legas ceruchi & ceruchis: cũ cherusci sint ppľi germãię: nihil ad hũc itellectũ ptinẽtes: qbusdã placet i Apu. tueri lectionẽ uľgarẽ chẽisco. ut cheniscus dicaŕ loculus & uas i puppe nauis: uľ q puppis ipa eẽt ad effigiẽ chenisci iflexa itortaq;: uocabulo deducto ἀπὸ τῆς χοίνικος. i. a chenice, ẽ ãt chenix græco noie uasis siue mẽsuræ nomẽ lr̃atis sat notũ, q̃ sestarii quatuor cõtineť, de quo est illud pythagoricũ enygma. sup chenice nõ sedẽdũ: qua significaŕ de crastino cogitandũ eẽ, & ociosum desidiam eliminandam.

Ternio
Trias
Ripa
Littus
Isidis
Nauigiũ
dromones
emphtata
aphracta
Locus M. Tullii emaculat⁹
Correctũ uerbum iurisconsultorum
Variegare
Purgationes prisco℞
Ouum in purgationibus
Carbasus
Dolones
Locus liuii
Malus ps nauis
Artemo quid apud iurisconsultos
Carchesiũ
Cheruchus
Cheruchi
Chenix
Super chenice non sedeas

CArina citro lympido. Auctor ẽ Diodorus Sesostrẽ ægypti regẽ fecisse nauem ex cedro ducentũ octoginta cubitoꝝ lõgitudine: forinsecus bracteis aureis uestitam, intus uero deargentatam, quã dono obtulit deo: qui thebis Hecatondylus colitur. Plinius in. xvi. at in ægypto (inquit) ac syria reges inopia abiectis cedro ad classes ferunt usi. De citro & citreis mẽsis nonpauca Pli. noster in. xiii. & nos aliubi perscripsimus. Quam ꝓphani. Vt supra diximus religiosus & ꝓphanus fronti bus aduersis opponunt, q. n. religioni iniciatus nõ est ꝓphanus noĩatur. Vannos. uallos siue cribra. De uãno hoc codẽ uolumine paulo supra diximus. Aromatis. aromatibus secundum ueterum consuetudinẽ: qui epigrãmatis, ꝓblematis: poematis dicebãt: & alia cõsimilia pro epigrãmatib⁹: ꝓblematibus: poematibus: tanq̃ prisca declinatio foret hoc aromatũ aromati, epigrãmatũ epigrãmati & cætera similiter: hoc & in superioribus annotatũ est. Suppliciis. noĩe supplicioꝝ hoc in loco significantur res sacrificales & supplicationibus deoꝝ accõmodatæ: & . n. supplicia dicitur supplicatiões. Salustius: in suppliciis deoꝝ magnifice tradit Serui⁹, quia de bonis dãnatoꝝ & supplicia passoꝝ fiebãt sacrificia: inde dici supplicia pro supplicationibus. Insuper fluctus. supra fluctus libamina proiiciunt. Intritum. profecta signare uidetur: sic. n. dicunt exta: quæ in sacris prosecãtur, ad instar intriti minutatim: intrita Catoni ꝑpe peculiaris est pro emplastro quasi quodam ad infectiões: hinc Pli. de Catonis emplastratione loquens ait: iussit ita cognominari, & illa sua intrita oblini. idem Pli. intritam uocat materiam calcis: ab interendo intritũ dicitur: & intrita. Terentius. Quod tibi intristi exercendum est. Absoluta strophiis. resoluta uinculis anchorarum. strophia enim uincula dicuntur dictione græca στρόφιον, sed latinis usitatissima: quia strophia modo pro uinculis: modo pro coronis: modo pro fasciis (quib⁹ pectora uincitur) accipiũt, ut supra diximus ex eodẽ fonte cuncta deriuata. Suidas docet strophiũ esse στρογγυλὸν ζωάριον. i. rotundũ cingulum & coronam capitis. Prospectum sui incertat: hoc est incertum facit: & dubium. scribunt philosophi. nihil hũana acie fallacius eẽ: remus integer in aqua fracti speciem reddit, poma per uitrum aspicientibus multo maiora sunt, columnaꝝ interualla porticus longiores iungunt: solem qui toto orbe terrarum maior ẽ acies nostra pedalem esse existimat, scribit Macrobius in commentario in somnium Scipionis: aciem nostrã non excedere stadia centum octoginta: ad quod spatium cum uenerit uisus deficere incipit, & in rotunditatem currendo curuatur. Ad phanum. ad deæ templum. Venerandis penetralibus. arcanis cerimoniis, quæ in sanctiore sacrario reconduntur. Simulachra spirantia. homines dicit: qui deorum imaginem representantes spirabant: supra ait. Dii dignati humanis pedibus incedere. Grammatea dicebant. græci γραμματέα dicunt scribam: & archigrammatea principem scribarum. Eumenes Cardianus (Plutarcho teste) Archigrammateus, idest scribarum princeps uocabatur sub Alexandro magno, multo autem apud graios honorificentius est, q̃ apud romanos scribæ nomen: nam apud græcos, ut auctor est Probus æmilius: nemo ad id officium admittitur: nisi honesto loco & fide & industria cognita, q necesse est eum omniũ consiliorum participem esse: apud Romanos uero mercenarii scribæ eximebantur: quos & scripturarios & librarios uocabant: qui rationes publicas scribunt in tabulis: nunc uulgo cancellarios nominitant: qua dictione utuntur & scriptores idonei. Flauius uopiscus de Carino imperatore scribens inquit: præfectum urbi unum ex cancellariis suis fecit: quo fœdius nec cogitari potuit aliquid nec dici. Quicunq; natus fuerit oriente hedo erit scriba, & obsequiis magistratuum deputatus. Mercurius & Saturnus in parte horoscopi partiliter constituti faciunt scribas: sed languidos & qui cito deficiant. in libris regum auricularius a secreto dicitur archigrammateus, quem & lingua uernacula secretarium appellitant: officium autem scribæ est inter cætera subiicere præconi uerba populo recitanda. Olim (ut auctores annotauerunt) publius Seruilius globulus tri. plebis scribã subiicere uerba legis Corneliæ, & præconẽ ꝓnunciare passus non est. Tunc ipse Cornelius in tribunatu pro rostris codicẽ recitauit: hic significat Lucius noster scribam ipsum sine præconis ministerio præfatũ esse uota fausta: put in libro descripserat, nã de scripto & ex libello recitare dicunt hi, q annotata habent in libro q̃cunq; dicturi sunt. Quod facere solẽt hi: q edicẽdi labor ẽ pferre nõ possunt, & memoriæ pericula uerent. M. Tul. in orõne ꝓ Plantio, auctor est: orationẽ dictã eẽ de scripto, ꝑp ei⁹ magnitudinẽ. Augustus sermões grauiores ex libello habebat: ẽt cũ Liuia sua: ne plus minusue loq̃ref ex tpe. Quinti. in oratore dicit, uiciosum eẽ respicere ad libellũ. Suidas ait grãmatea eẽ notariũ: & ἀποῤῥήτων. i. arcanoꝝ participẽ, est aũt grãmatea accusatiuus græcus: cuius rectus ẽ grãmateus. i. γραμματεύς: ut ὀρφεύς ὀρφέα. Cœtu pastophoꝝ. Pastophori dñr sacerdotes sacrosancti, græca dictione: quasi thalamiferi, hoc est in supplicationibus palliũ ferentes sacerdotale. pastophoria dicunt domicilia pastophoꝝ: idest sacerdotum: de quibus mentionem fieri apud auctores ecclesiasticos potissimum cõperio. nãq; in lib. i. Macabeoꝝ scriptũ est: & uiderũt sanctificationem desertam & altare prophanatum, & portas exustas: & pastophoria diruta. Eusebi. in. xi. historiæ ecclesiasticæ, extrema tanti ambitus spatia occupant exedræ, & pastophoria. Iosephus in quinto belli iudaici uolumine meminit pastophoriorum. Venus epitheto græco pastophoros: quasi thalamifera nominat. Principi magno senatuiq;. Expressit morem edictoꝝ: in quibus honoris cã fœlicitatem præfari solemus principi, & senatui & populo. Liuius auctor est morẽ fuisse argiuorum, ut prætores die primo comitioꝝ uelut honoris cã pronunciarent. Iouem Apollinem & Herculem, quib⁹ ut Philippus rex addiiceret: instituerunt cuius nomen, quia præco aliqñ non adiecit fremitus multitudinis: ortus clamor est subiicientium Philippi nomen. Iubentiumq; legitimum nomen usurpare: donec cum ingenti assensu nomen recitatum est.

[Margin notes: Aromatis aromatum — Supplicia — Profecta — Intrita catonis — Strophia — Nihil uisu fallacius — Grãmate⁹ archigrammateus — Cancellarius — Auricularius — Oratio dicta de scripto — Pastophori — Pastophoria]

carina citro lympido perpolita florebat. Tunc cuncti populi tam religiosi, q̃ prophani uannos onustas armatis & huiuscemodi suppliciis certatim congerunt, & insuper fluctus libant intritum lacte confectum, donec muneribus largis, & deuotionibus faustis completa nauis absoluta strophiis anchoralib⁹, peculiari serenoq; flatu pelago redderetur, quæ postquam cursus spacio prospectum sui nobis incertat, sacrorum geruli, sumptis rursum q̃ quisque detulerant alacres ad phanum reditum capessunt, simili ritu pompæ decori. At cum ad ipsum iam templum peruenimus sacerdos maximus, quique diuinas effigies progerebant, & qui uenerandis penetralibus pridem fuerãt iniciati, intra cubiculum deæ recepti, disponuntrite simulachra spirantia, tunc ex his unus quem cunctis grammatea dicebant, pro foribus assistens cœtu pastophorum, quod sacrosancti collegii nomen est, uelut in contionem uocato indidem de sublimi suggestu, de libro, de literis fausta uota præfatus principi magno senatuique & equiti, totoque romano populo nauticis nauibus, quæque sub imperio mundi nostratis reguntur, renunciat sermone

CRitu

RITV graeciensi. More graecanico, & lingua λαοῖσ ἀφεσισ. Interpretamētū graecaꝝ dictionum est populis missio: uerba sunt: quę graeci nostriq; iuxta usurpant: post cuncta celebrata mysteria: ut dicat missio populis. s. est uel datur: ut tūc demū oībus abire fas sit. uis exemplū cōsimile? ꝓximum habes: nam quotidie in mysteriis nostris solet sacerdos post peracta solemnia dicere. Ite missa est: ita nūc scriba graece dixit. λαοῖσ ἀφεσισ: idest populis missio, & ita legendū est: mēdosi codices nō missio habent sed missis, qđ repugnant uerbo graeco atq; sniae: ἀφετηρια apheteria graeci dicunt carceres, un̄ equi emittunt ad cursum, graece dr̄ τυραννῶν δρομου: sunt & apheteria auctore Suida ὄργανα πολιορκητικα, idest instrumenta ad urbes expugnandas accōmodata. ❡ Foeliciter euenire. Vis uidere quippiā germanū cōsimileq; moribus institutisq; priscoꝝ: scito in nostra religione idē pollere amen: qđ hic foeliciter: nā ut Aquila interpres exprimit: qđ nos fideliter possumus dicere: id apud haebreos signat amē: qđ alii fiat transtulerūt, quo significat ut ea quae supra sunt uere dicta confirment, sup ea re extat breuis epistola diui Hieronymi ad Marcellā. Scire autē debemus apud haebreos in fine libroꝝ unū ex tribus solere subnecti: ut aut amen scribant, qđ fideliter siue fiat significat: aut sella qđ transfert semper: aut salon qđ exprimit pacem. igitur ut solemus nos completis opusculis ad distinctionē rei alterius subsequētis interponere explicit aut foeliciter, aut aliqd istiusmodi. ita & hebrei: ut quae scripta sunt roborent facere solent, ut dicant amē, aut in sempiternum: & scribēda cōmemorāt: ut ponāt sella aut transacta foeliciter ꝓtestant pacem in ultimo subnotantes. sic & nūc ex ritu prisco foeliciter populus succlamauit in fine orōnis quā de libro scriba ꝓnunciauerat. ❡ Exin. Exinde, deinde. ❡ Vngue latius. prouerbiale est ex illo plautino, digitū trāsuersum, aut unguē latū excesseris. ❡ Verbenas. Verbenae generali uocabulo sunt oēs herbae, & frōdes: q festae ad aras coronādas adhibent, quasi hebernae dictae, & ut inqt Donatus redimicula sunt ataꝝ. De uerbenis: quę & sanguina dīr: de uerbenario legato, quē ad hostes mittebant res raptas repetitū: alubi plura annotauimus. ❡ Indidem. Inde. ❡ Intētus deae. i. spectans intentis oculis effigiem deae. ❡ Pinnaꝝ tarditate. famā uolaticam pingunt & pinnatam: quā nihil uelocius: quā poetae eleganter graphiceq; depingunt: & imprimis noster Maro, qui eam pedibus celerē & pernicibus alis esse memorat: cui quot sunt corpori plumae: tot uigiles oculi subter. Tertullianus in apologetico. Cur malū inquit fama: quia uelox an qa plurimū mendax, serpit haec intra dūces linguaꝝ & aurium. Contra Symachus, uera (inquit) res est famā esse uelocem, sed dissentio a Mantuano: qui eā putat in malis debere numerari: nā quid hac praeclarius: cū laetis nunciis rigat aures & mētem bonoꝝ. ❡ Adorabile. Adoratiōe ueneratiōeq; dignissimū. ❡ Vernulae. seruuli domestici. ❡ Nexu sanguinis. Consanguineos necessariosq; significat. ❡ Luctu deposito. luctū deponere ꝓprie est squalorē uestis nigrae lugubrē exuere, & oē moeroris indiciū deponere, ut saepe diximus. ❡ Varie munerabundi. Cū uariis muneribus uenientes. Munerabundus nō sīs donāti: sed donās & munera dans significat. ❡ Reducē cōspectū. Signate locutus: nam redux ꝓprie is dr̄: qui ex insperato periculo euadens reducit ad superos. ❡ Desperata facie. Desperauerat Lucius se deinceps unq̄ uisuꝝ quēpiā suoꝝ: un̄ gaudiū tanto maius efficiebat q̄to erat id insperatius: & ꝓter expectationē. ❡ Oblationes. Munera q̄ illi ultro obtulerant: seruat & hic mos hodieq;: ut necessarii offerāt munera reducibus. ❡ AEqui boniq; facio. In bonā partē accipio: ꝓuerbiale est: de quo in primo cōmētario: & haec honesta locutio. ❡ Ad cultū sumptūq;. denotat nō solū necessaria in sumptū deportata eē a necessariis, sed ea quoq; q̄ ad cultū splēdidiorē pertinerent large sūministrata. ❡ Affatis singulis. allocutis: passiua significatione posuit, ut Virgilius: cursusq; dabit uenerata sacerdos. ❡ Pristinis. prioribus: quas sub asinali forma exanclauerā. ❡ Intra conseptum tēpli: noīe cōsepti: significat totū illud sepimentū & ambitū: quo una cū templo aedes quoq; sepiebant, graeci pibolon appellant. ❡ Larē tēporarium. domiciliū ad tps, nō perpetuū: sic faciunt qui in cōducto habitāt. ❡ Indiuiduus. adhaerescens, & (ut mox ait) insepabilis. ❡ Visu deae ieiuna. Inanis & uacua. Iuuenalis En aīam & mentē cū qua dii nocte loquunt: sic Socrates saepenumero a daemone suo regebat: cuius monitis sedulo obediebat: cuius uocē auribus saepenumero usurpabat. Cui & forma dęmonis usitata saepe est: pythagorici mirabant siqs se denegaret unq̄ uidisse daemonē. Itaq; cū nihil deo similius sit & gratius, q̄ uir aīo perfecte bonus. credibile est eū monitu dei & uisu instrui posse & perfrui: qui bonitate fiet deo ꝓximus gratissimusq;. ❡ Iniciari. religioni & mysteriis dedicari. De iniciis q̄ sunt sacra deoꝝ diximus supra, quae a Tertulliano iniciationes appellant: cum ait. Cū etiam semper impiae iniciationes arceant ꝓphanos: & arbitris caueatur. ❡ Religiosa formidine. Laudabilis est illa formido & uerecūda: quam rebus religiosis adhibemus. Socra. in Cratillo: deos (inquit) iā mittamus, ꝓ deos obsecro: nā de his disserere uereor, & ut Arist. ac Sene. ꝓcipiunt: nunq̄ nos uerecūdiores esse decet: q̄ cū de diis agit: neq; qd temere, neq; qd ipudenter, neq; qd inscienter in religiosis rebus audeamus: inde etiā fit ut intremus templa compositi: ut ad sacrificium accessuri uultum summittamus: omni argumēto modestiae fungentes.

Populis missio

Apheteria

Amen qd

Verbenae

Verbenarius

Cur malū fama

Munerabūdus

Peribolus

Videre daemonē bonis est

Iniciatiōes,

Verecunde de deo loquendum

rituq; graeciēsi ita λαοῖσ ἀφεσισ ppl̄is missio. Quam uocē foeliciter cūctis euenire signauit populi clamor insecutus, exin gaudio delibuti populares, talos uerbenas corollas ferētes exoculatis uestigiis deae quae gradibus haerebat argēto formata ad suos descēdūt lares, nec tamen sinebat me animus ungue latius indidem digredi, sed intentus deae specimen pristinos casus meos recordabar, nec tamen fama uolucris pigra pinnarū tarditate cessauerat, sed protinus in patria, deae prouidentis adorabile beneficium, meamq; ipsius fortunā memorabilē narrauerat passim, confestim deniq; familiares ac Vernulae quiq; mihi proximo sexu sanguinis cohaerebāt, luctu deposito, quem de meae mortis falso nuncio susceperāt, repentino laetali gaudio uarie quisq; munerabūdi, ad meū festināt illico diurnū, reducēq; ab inferis conspectum, quoq; desperata ipa ēt facie recreatus oblatiōes honestas, aequi boniq; facio, quippe cū mihi familiares, quoad cultū sumptūq; largiter succederet, deferre pspicue curassent, affatis itaq; ex officio singulis narratisque meis pristinis erumnis, & p̄ntibus gaudiis me rursum ad deae gratissimum mihi refero cōspectum, aedibusq; cōductis, intra cōspectum tēpli larē tēporariū mihi cōstituto, deae mysteriis adhuc priuatis appositus, cōtuberniisq; sacerdotū indiuiduus, & numinis magni cultor insepabilis. Nec fuit nox una, uel quies aliqua uisu deae mōituq; ieiuna, sed crebris iperiis sacris suis me iādudum destinatū, nunc saltē censebat iniciari. At ego q̄q̄ cupienti uoluntate praeditus, tamen religiosa formidine renitebar: quod. n. sedulo

percõtauerã difficile religionis obſequiũ,& caſtimoniorꝵ abſtinentiã ſatis arduam, cautecꝗ circũſpectu uitam quæ multis caſibus ſubiacet eſſe ueniendam, hæc identidem mecum reputans, neſcio quomodo, quamq̃ feſtinãs differebã. Nocte quadã plenũ gremium ſuũ uiſus eſt mihi ſũmus ſacerdos offerre. At requirenti quid utiꝗ iſtud rñdiſſe, ꝑtes illas de theſſalia mihi miſſas, ſeruũ ẽt meũ indidẽ ſupueniſſe, noie Candidũ. Hãc experrectus imaginẽ, diu diuꝗ apud cogitatiões meas reuoluebam, quid rei portẽderet, præſertim cum nullũ unq̃ habuiſſe me ſeruũ iſto noie nuncupatũ certus eſſem, ait tñ ſeſe præſagiũ ſomni porrigeret, lucrũ certũ modis oibus ſignificari partium oblatione credebam, ſic anxius & in prouentũ ꝓſperiorẽ attonitus templi matutinas apertiones opperiebar. Ac dum ualuis candentibus reductis in diuerſum deæ uenerabilẽ cõſpectum apprecamur, & per diſpoſitas aras circũiens ſacerdos rẽ diuinã ꝓcurat, ſupplicamẽtis ſolẽnibus de penetrali fonte petitũ ſpondeon libat, rebus iã rite cõſumatis, inchoatæ lucis ſalutationibus, religioſi primã nũciantes horã perſtrepunt. Et ecce ſupueniunt de pr̃ia quos ibi reliquerã famuli, cũ me Fotis malis icapiſtraſſet erroribus, cognitis. ſ. fãulis meis, necnõ & equũ quoꝗ illũ meũ reducẽtibus, quẽ diuerſæ diſtractum notæ dorſualis cognitione recuperauerunt. Quare ſolertiã ſomni tũ mirabar, uel maxime ꝙ ṕter congruentiam

Percuncto ¶PERcontauerã. interrogauerã: ſcḋm actiuã formã: ex priſcorꝵ cõſuetudine dixit pcõtauerã: qḋ nos pcũctatus fuerã, ſicre
Præſtolo cordaui dixit Quadrigari⁹, pſtolat Turpillius: pliãt En. ſic & Neuius pcũctare actiue ꝓtulit ſcribẽs, ſi pcũctaſſem malũ hoc
Prælio me pteriiſſet. ¶ Caſtimoniorꝵ. de caſtimõiis añ dictũ ẽ: qb⁹ ĩprimis ſacerdotis uita dẽt eẽ uallata, cũ ꝑpetuũ & q̃ſi peculiare epithetõ ſacerdotũ ſit ut caſti noĩent: ut ſint frugaliſſimi abſtinẽtiſſimiꝗ. Didicerat pcũctãdo. L. nr̃ q̃ta caſtionia: q̃taꝗ circũſpiciẽtia & ſcitudie uiuẽdũ eẽt hoi religioſo: & ſacraria religionis igredienti: pinde rẽ pcraſtinabat. ¶ Quamq̃ feſtinans differebam. Diuus Auguſtinus lib. viii. cõfeſſionũ. hoc idẽ de ſe ipſo ſcribẽs ait, ꝙ. ſ. cũ ſeruire deo diſpoſuiſſet: tamẽ pcraſtinabat: de die in diẽ differebat: dicẽs modo ecce mõ ſine
Modo non habebat modum paululũ: ſed mõ & mõ nõ habebat modũ: & ſine paululũ i locũ ibat. duæ (inquit) uolũtates aium meũ diſcerpebãt: ſiebatꝗ rixa iterior ai: ut nec plene uellet nec plene nollet. ¶ Viſus eſt mihi. ſ. in ſõniis. ¶ Summus ſacerdos. Græcis uocabulis dr̃ archiiereus, protomyſtes, Archimandrita. ¶ Partes illas. Sicut partes obſoniorꝵ de menſa mitti ſolẽt amiciſſimis. Ita uidebaẽ dormiẽti Lucio ſumm⁹ ſacerdos offerre plenũ gremium & partes effundere, quod ſignificabat uenturos famulos de patria cũ muneribus largioribus. ¶ Indidẽ. Inde ex theſſalia. ¶ Noie Cãdidũ. Sõnia pleraꝗ ut oracula flexuoſa ſunt & ambigua, ſicut nũc ſomniat Lucius ad ſe uenire ſeruũ noie Candidũ: quo portẽdebaẽ equũ colore candidũ de theſſalia ſuperuenturꝵ: quem illic in hoſpitio Milonis habuerat. ¶ Iſto nomine. Scilicet Candidi. Candidum autem nomen eſſe uiri proprium & recens & uetuſtum nemo inficiatur. ¶ Patrium oblatione. Corrige partium oblatione, nam ex illa oblatione partiũ, quas pleno gremio uiſus erat ſacerdos offerre: coniectabat lucrũ certũ indubitãter ſignificari. ¶ Operiebar. Expectabam: ut tẽplũ Iſidis matutino aperireẽ. ¶ Candẽtibus. Splẽdentibus: lucẽtibus. ¶ Reductis in diuerſum. Valuæ in diuerſum reducunẽ: qñ patefiunt,
Spondeon & in diuerſas partes reuoluunẽ. ¶ Petitũ ſpondeon libat. Græci ſpondeon. i. σπονδεῖον uocant calicẽ & poculum libatorium atꝗ ſacrificale: ſpondeus pes eſt metriceus cunctis notus: qui conſtat ex duabus ſyllabis lõgis, dictus παρατὸ σπονδεῖον quia in ſacrificiis libantes eo
Spondeus pontificius utebanẽ: græci enim σπονδὰς libamina appellant. Numa Pompilius hunc pedẽ pontificiũ noĩauit: cũ ſpõdeo melo hoc eſt cantu patrios placaret ĩdigetes: præterea thure icenſis altaribus tibicẽ ſpõdaliõ canere iubebaẽ: ut duas longis melodiis: quaſi duplicibus & iugibus uocibus pſpera deorꝵ uoluntas firmaretur. Senſus eſt, ſacerdos de ſacrario penitiore calicẽ libatoriũ exprompſit eũꝗ libauit: & ita legere malo: ut ſpõdeon ſit caſus accuſatiuus: accipiaſꝗ pro uaſe, q̃ ꝙ ſpõdeo legatur ſeptimo caſu & accipiaẽ pro pede & carmine ſacrificali. Suidas tradit σπονδεῖα εἶναι ἀγγεῖα ἐν οἷς σπένδουσι. i. ſpondea eſſe uaſa in quibus ſacrificant. ¶ Cõſumatis. Peractis. ¶ Lucis ſalutationibus. Adorationibus matutinis incipientibus: namꝗ ſalutationes dicuntur uenerationes deorum & adorationes, & ſalutare deos eſt uenerari & adorare. Terentius in phormione. at ego deos penates hinc ſalutatum domum de-
Salutationes adorationes uortor, exponit Donatus ſalutatum adoratum: quod eſt primum poſt redditam precem: hoc idem tradit Seruius in. xii. commentario. Martialis: compreſſis natibus Iouem ſalutarat. Plautus in curgulione. Quis hic eſt: qui operto capite Eſculapium ſalutat. Victruuius in quarto de architectura præcipit: ſi circum uias publicas erunt ædificia deorum: ut ita conſti-
Salutare deum tuantur: ut prætereuntes poſſint aſpicere & in conſpectu ſalutationes facere: hoc eſt: ut documus: deos adorare & uenerari: non ineleganter & nos quando imus auditum diuina myſteria dicere poſſemus: nos facere ſalutationem & deũ ſalutare. ¶ Primam horam. Sic & noſtri ſacerdotes primam: tertiam, ſextam, nonam horas habent ſacrificiis legitimas: & deputatas: ſi curioſe introſpexeris nouiſſimum hoc uolumen Apuleianum: haud dubie cognoſces pleraꝗ omnia inſtituta noſtræ religionis ſumpta eſſe tranſlataꝗ: ex cerimoniis ethnicorum. ¶ Et ecce. ſæpe annotauimus apud Virgilium & Mar. Tullium: ꝙ hæc particula aliquod malum repentinum inſperatumꝗ ſignificat: hic uero & alubi ſæpe improuiſum
Ecce bonum denotat. ¶ Fotis. Ancilla Milonis: cuius amore captus dum uult fieri bubo demutatus eſt in aſinum: quod abun-
Incapiſtraẽ de in primis uoluminibus explicatur. ¶ Incapiſtraſſet. Illigaſſet: illaqueaſſet, irretiſſet. a capiſtro formatum uerbum: opor-
Fiſcellis capiſtrare tet: inquit: Plinius araturos boues fiſcellis capiſtrari: ne gremium tenera præcerpant: ubi fiſcellæ ſignificantur uincula illa ex funiculis texta, quibus ora boum uinciuntur inter arandum. Cato quoꝗ fiſcellas in hoc ſignificatu nominat. ¶ Diſtractum. i. pluribus diuenditum: & diuerſos dominos ſortitum. ¶ Notæ dorſualis. Deſignat equum notam ſiue maculã in dorſo habuiſſe, qua fiebat cognobilior, ſic bucæphalas Alexandri magni impreſſum habuit armo taurini capitis inſigne: ſic & Cæſaris dictatoris equus pedes priores ſimiles humanis pedibus habuiſſe proditur, a dorſo dorſualis nota di-
Dorſualia cta. Solinus, aculeatæ ſunt: inquit: delphini ſpinæ dorſuales, dorſualia quoꝗ dicuntur opertimenta iumentoria. Iulius capitolinus, in gallienis proceſſerunt etiam altrinſecus centeni albi boues cornibus auro iugatis: & dorſualibus ſericis diſco-
Vendicatio gregis loribus præfulgentes. ¶ Recuperauerant. Titulo de rei uendicatione docent copioſiſſime Iuriſconſulti. nõ ſolum ſingulas res ſed etiam gregem poſſe uendicari. Quod & de armento: & de equitio cæteriſꝗ: quæ gregatim habenẽ dicendũ eſt: & ut inquit Vlpianus: ubi probaui rẽ meã eſſe: neceſſe habebit poſſeſſor reſtituere: qui non obiecit aliquã exceptionem.

¶LV croſæ

¶ Lucrosæ pollicitationis. lucrosa pollicitatio referꝛ ad partium oblationē: quas in somnis offerri uiderat a sacerdote: qui bus congruebant serui de patria uenientes cū pecuniis: sicut seruo nomine Candido mire congruebat equus colore candidus. ¶ Idem. Dic inde. ¶ Futura. Lego futuri. spes inqt boni futuri fulciebaꝛ p̄sentibus beneficiis, quasi pignerata. ¶ Indies. Quotidie, magis. ¶ Cupido gliscebat. Crescebat desyderium. ¶ Famosus. Attēde famosum in bonam partem & cū laude dici: cum frequentius famosus dicaꝛ infamis: consimiliter Firmicus Maternus in .ii. famosos oratores appellat famigeratos & inclytos. Plinius quoq in epistolis famosam causam dixit: claram & illustrem intelligi uolens, illud uero Saty- Famosus cum laude

lucrosæ pollicitatiōis, argumēto serui Cādidi, equū mihi reddidisset colore cādidū. Quo facto idē sollicitus, sedulū colēdi freqntabā ministeriū, spe futuri bñficiis p̄ntibus pignerata. Nec minus indies mihi magis magisq accipiēdorum sacrorum cupido gliscebat, summisq p̄cibꝰ primariū sacerdotem sæpissime cōuenerā, petens ut me noctis sacræ tandē arcanis iniciaret. At ille, uir alioqn grauis, & sobriæ religionis obseruatione famosus, clemēter ac cōiter, & ut solēt parētes, imaturis liberorum desyderiis modificari, meā differēs instantiam spei melioris solatiis, alioqn anxiū mihi pmulcebat aīum. Nā & diē quo qsq possit iniciari, deæ nutu demonstrari, & sacerdotē q sacra dēat mistrare eiusdē puidentia deligi, sumptꝰ ēt cerimoniis necessarios, simili p̄cepto destinari. Quæ cūcta nos quoq obseruabili patiētia sustiere auiditati cōtumaciæq sūmæ cauerꝛ, & utrāq culpā uitare. Ac neq uocatꝰ morari, nec nō iussus festinare deberem, nec tñ eē qnq̄ de suo nūero tā pditæ mētis, uel imo destiatæ mortis, q nō sibi quoq seorsum iubēte dña, temerariū atq sacrilegū audeat misteriū subire, noxamq letalē cōtrahere. Nā & inferorum claustra: & salutis tutelāi deæ manu posita, ipsamq traditionē ad instar uoluntariæ mortis, & p̄cariæ salutis celebrari, quippe cum transactis uitæ tpibus iam in ipso finitæ lucis limine cōstitutos, quis tñ tuto possint magna religiōis cōmitti silentia, numen deæ soleat eligere, & sua prouidētia quodam modo renatos, ad nouæ reponere rursus salutis curricula. Ergo igiꝛ me quoq oportere cœleste sustinere p̄ceptū, qq̄ perspicua euidentiq magni numinis dignatione, iā dudū fœlicis ministerio nuncupatum destinatūq, nec secus q̄ cultores cæteri, cibis prophanis ac nefariis iā nūc temperare, quo rectius ad arcana purissimæ religionis secreta peruaderem. Dixerat sacerdos, nec impatientia corrumpebatur obsequium meum. sed intentus miti quiete & probabili taciturnitate, sedulum

rici poetæ Famosos equitum cum dictatore magros: Locus Iuuenalis
legere cōsueui fumosos: ut ad imagines fumosas refe- Fumosæ
raꝛ. Iuxta illud Senecæ, non facit nobilem atriū plenum imagines
fumosis imaginibus. Subscriptor quoq accidit. M. T. q in Pisonē scribens inquit: obrepsisti ad honores errore hoium cōmendatione fumosarum imaginum, quarum simile hēs nihil p̄ter colorem. Vsitatissimum aūt est & magis pprium: ut pyratæ: lenones: gladiatores famosi dicanꝛ: hoc ē infames & uitæ turpitudine notatissimi. ¶ Immaturis desyderiis. Ex quotidiano negotio ducta sentētia: quotidie. n. uidemus parentes ire obuiā desyderiis filiorum p̄properis: quadam modificatiōe: ut moneant quędā melius fieri si differanꝛ: q̄ si statim paganꝛ, sic Latinus Virgilianus cohibet Turnū ferocientē. ¶ Nā & diem. Ħ dicebanꝛ a primario sacerdote: ad leniendū Apuleii desyderium: quā utpote festinantē oīs dilatio & mora torquebat. ¶ Vtrāq culpā uitare. Videlicet ne nimis auidꝰ festinarē: & ne uocatus nimis cōtumaciter remorarer. ¶ Quāquā. corrige quēquā. ¶ Noxā letalem. Implicata phrasis hoc intellectu: nullus est sacerdotū tam temerarius tā pditæ mētis, ut audeat sine iussu deæ subire ministeriū sacerdotale, & periculū mortiferum irato numine cōtrahere. q. n. non iubente dña uellet sacra tractare sacrilegiū cōmitteret: & noxā: hoc est culpam: exitialē cōtraheret, & ex culpa suppliciū. ¶ In deæ manu. Vt añ dictum est: hæc eadē dea est regina maniū: q inferorum deplorata silentia nutibus dispensat. ¶ Traditionē. Quādo quispiā tradiꝛ in tutelā deæ: & obsequio religionis destinaꝛ: ea traditio fit q̄dam quasi uoluntaria mors: dum .s. e uita prophana transiꝛ ad religiosam: ut tunc homo renasci uideaꝛ: salute data numinis præsidio, uel. h. d. Sacerdotes eligi ab ipso deæ numine eos: qui iam hanc uitam peregerunt: suntq in confinio uitæ ac mortis cōstituti: & ita tunc quodāmō renasci uidenꝛ: & salute p̄cario data perfrui. ¶ Lucis lumine. lego limine: sic Virgil. Infantūq animæ flētes in limine primo. ¶ Quis. qbus. ¶ Possunt. corrige possint. ¶ Cōmitti silentia. Sæpe diximus nulla re magis mysteria cōmēdari q̄ silentio. hic Tertullianus. omnibus (inqt) mysteriis silentii fides adhibetur: samothracia & eleusina reticenꝛ. ¶ Elicere. Legendū est eligere, & est ordo ac sensus: numen deæ soleat eligere cōstitutos in ipso lucis finitæ limine. ¶ Ergo igiꝛ. supra dictū, q ueteres particulas has multiplicabant: & est archaismos figura. ¶ Nuncupatum. Nomi- Nūcupata
natum: dedicatum: promissum. nūcupata pecunia diciꝛ uota
nominata: certa nominibus propriis pronūciata. Item uota nuncupata dicunꝛ quæ magistratus: cum in prouinciam proficiscunꝛ faciunt. Santra ait nuncupata significare, quę promissa, testificata, recepta sint. ¶ Cibis prophanis ac nefariis temperaꝛ. Cum uita clericorū discreta esse dēat a uita laicorum: ut Thelesphorus ingt: merito sacerdotes & candidati religionis abstinere debent a cibis pphanorum: hoc est eorum qui religiosi nō sūt: apud ethnicos costū non gustabant sacerdotes Isidis & Cybeles. esus carnium & uini potus specialiter interdiciꝛ sacerdo-
tibus: de quo paulo mox dicemus copiosius. nefarii aūt cibi dicunꝛ, qbus sacerdoti nefas est uesci. Nefarios. M. Var. & No- Nefarius
nius sceleratos dici interp̄tanꝛ, tanq̄ ne fare quidē uti debeant. Vnde qui indigni sunt qui uiuant nefarii uocanꝛ. Pedianus Asconius. nefandum (inquit) est non fandum. Nefarium qd sacra polluit, farre pro solita celebrari. Ergo nefarii sacrilegi dicunꝛ: qui sacra polluūt. ¶ Ad arcana peruadere. nihil sic acumē mentis operaꝛ: q̄ frugalitas in cibo: & sobrietas in potu. Apolonius tyaneus: potu aq̄ dicebat ingenium uegetari: fieriq purgatius, atq diuinius: ut merito sobriosus, atq abstemius facilius posse uideaꝛ aspirare ad religionis arcana noscēda. q̄ helluonibus: uinolentisq non patent, quorum mentes qbusdā q̄si adipibus inuolutæ curuanꝛ in terrā: neq cœlestia suspicere possunt. ¶ Intentis. Lego intētus. ¶ Probabili taciturnitate. Silentio religioso. Qui sacris inicianꝛ in primis loqtari dediscunt: tacere condiscūt, & Pythagorica taciturnitate sese religiōi idoneos approbare. Orpheus ab his quos iniciabat exegit: ne prophanis auribus religionis secreta proderentur.

quot dies obibam culturæ sacrorum ministeriũ,nec me fefellit,nec longi temporis prolatione cruciauit potentis deæ benignitas salutaris. Sed noctis obscuræ non obscuris ĩperiis euidenter monuit, aduenisse diem mihi semp optabilẽ,quo me maximi uoti cõpeteret,quantoq; sumptu deberẽ procurare supplicamẽtis,ip sũq; mithrã illũ suũ sacerdotẽ pcipuũ, diuino quodã stellarũ consortio(ut aiebat)mihi cõiunctum sacrorũ ministrũ decernit.quis &cæteris beniuolis pceptis summatis deæ recreat⁹ animi, nec dũ satis luce lucida discussa quiete. ptinus ad receptaculũ sacerdotis contẽdo,atq; eũ cubiculo suo commodũ pdeuntem cõtinuatus saluto. solito constãti⁹ destinauerã iam uel ut debitũ sacris obsequiũ flagitare. At ille statim ut me conspexit,prior. O Luci inquit te fœlicem,te beatũ,quẽ propitia uoluntate numẽ augustũ tantope dignat. Et qd inqt iam nũc stas ociosus,atq; ipm demoraris. Adest tibi dies uotis assiduis exoptatus,quo deæ multinominis diuinis imperiis per istas meas manus piissimis sacrorũ arcanis insinueris,& iniecta dextera senex cõmissimus, ducit me protinus ad ipas fores ædis amplissimæ,rituq; solemni apertionis celebrato ministerio,ac matutio peracto sacrificio,de optis adyti profert quosdam libros literis ignorabilib⁹ prænotatos, partim figuris huiuscemodi animalium cõcepti sermonis

Quot diebus
Quot mẽsibus
Mythra sol

QVOT dies.quotidie:& ut ueteres dicebant quot diebus pro singulis diebus:sicut dicit quotãnis:quot mẽsib⁹. Obibam.Adibam:peragebã. Prolatione.Dilatione,pcrastinatione. Cõpeteret.q̃si dicas cõpotem faceret. Supplicamentis.Nomine supplicamentoꝝ.non tã supplicationes & cerimonias intelligere uĩ:q̃ apparatũ necessariũ ad cerimõias:& religionem auspicandã. Ipsum mithram decernit.Non temere mithrã sacerdotem appellat:sed mystico ĩtellectu . alludẽs uidelicet scite & callenter ad nomẽ solis:qui serapis & osiris est:quẽ mithrã persæ appellant.Strabo in.xv.psæ,inqt , cœlũ Iouẽ putant:colunt solem quẽ mithrã uocant.Itẽ lunam & Venerẽ & ignẽ & tellurem & uentos & aquã,de hoc intellexit Papinius in.i.thebaidos illo uersu.Indignata seq torqntem cornua mithram.ubi Lutatius interpres inqt . Sol apud achamenios titan:apud assyrios osiris: apud psas (ubi iantro colit)mithra uocat.Hostanes quoq; refert solem proprio noie mithram dici.psaꝝ mos est ut p mithram.i.solem iurẽt:sic apud Plutarchũ Artoxerses iurat νητον μιθραν.i.per solẽ.Suidas inqt μιθραν νομιζουσιν οι περσαι ειναι τον ηλιον και τουτω θυουσι πολλας θυσιας. i. psæ autumant mithrã esse solẽ.cui multas hostias sacrificant:hinc mithriaca sacra dicunt osiridis:siue solis sacrificia.de quibus Helius Lampridius in uita Cõmodi sic scribit.Sacra mithriaca homicidio uero polluit:cum illic aliquid ad speciẽ timoris,uel dici uel fingi soleat. scitissime igit mithrã Lucius appellat sacerdotẽ pmariũ:q̃si solis lunæq; antistitem.quoꝝ deoꝝ numina & sacra inter se cognata sunt & cõia.Mithrax persarum gẽma est contra solẽ uarie refulgens. Stellarũ consortio.cõsimile est illud Persianum.Nescio quod certe est: quod me tibi temperat astrum.nec absimile illud Oratianũ. Vtrũq; nostrum icredibili mõ cõsentit astrum. Quis, quibus. Summatis deæ.Præpotentis Isidis , dicimus summates summæ conditionis & potentiæ: infimates infimo loco natos.Plautus ĩ sticho: summates uiri sum mi accumbent:ego infimatis infimus. Recreatus animi.Pro animo,sic ueteres loquebant , ut supra dictum est.sic & Flaccus in argonauticis:tandem animi incertũ dixit:& Teren.falsus animi pro animo:ut exponit Donatus:scribens esse antiptosin ueteꝝ:ut casus pro casu ponat. Cõtẽdo.Pergo. Cõmodum pdeuntẽ. Tũc: eo ipso tpe:ut sæpe iã dcm est. Continuatus . Subsequens. O Luci.Verba summi sacerdotis ad Lucium Apu.quibus eũ fœlicem appellat:tanquã ipsi deæ gratũ:a qua dignus iudicat religiõis obsequio. Augustũ. Venerabile,& sacrosanctũ. Deæ multinominis.Supra explicatũ est deã hanc merito multinominem dici: quã totus ueneraĩ orbis nominibus uariis. Piissimis. Si credimus.M.T.piissimus latinũ nomen non est:carpenti.M.Antonium:tanq̃ parũ latine locutum : q piissimũ hoiem dixerat.uerba Ciceronis ex.xiii.Antoniana hæc sunt:tu porro ne pios quidẽ sed piissimos q̃ris: & qd uerbum oino nullum in latina lingua est:id pp tuã diuinã pietatẽ nouũ inducis.Verũ posterior scriptorũ ætas latinitate donauit in uocabulum.quibus dictio hæc usitatissima.pientissimũ quoq; idonei auctores usurpãt. Insinueris.Quasi per insinuatione; inseraris admittarisq;. Comissimus.Suauissimus:facillimus.affabilissimus. Apertiõis ministerio.Hodieq; nostri sacerdotes ritu quodam solẽni:& uerbis religiosis aperiunt templi fores:matutinũq; officiũ peragunt in ecclesia. De operis adyti.Adyta sunt sacraria in templis:ad quæ nullus nisi sacerdos summus accedit.Vnde ex græca interpretatione nomẽ.nãq; αμορ(?) σεπτικον.i.pticula puatiua est:& δυω igredior.Virg.Aeternũq; adytis effert penetralib⁹ ignẽ. Tale erat hierosolymis in tẽplo sacrariũ sanctitatis,qd sancta sanctoꝝ uocãt:quo solus semel in anno pnceps sacerdotũ solebat intrare:nõ sine sanguine:quẽ p se offerret:& ppli delicto. Vt refert Egesipp⁹ lib.v.& ut auctor ẽ Iosephus:intima tẽpli ps iaccessa & inuiolata:& iuisibilis oibus hẽbat:sanctiq; sanctũ uocabat.Olim Põpeius magnus sancta scõꝝ:nõ ut uenerator, sed ut pphanator itrauit.Refert Liuius habita de bacchanalib⁹ q̃stione:senatũ decreuisse ne q̃ sacra in opto fierent.optanea sacra(ut iam dixim⁹)appellant q̃ in opto fiũt.seclusa quoq; dicebant:q̃ græci mysteria appellãt. Partim huiuscemodi aialium.Religiosa ægyptioꝝ uolumina designat:q̃ ex charta hieratica.i.sacrata conficiebant.In his literas ignorabiles pscribebant:notis uolucrũ:feraꝝ:aliarũq; reꝝ pnotatas:q̃s sacras uocãt:q̃s Marcellinus:Macrobi⁹ cæteriq; hieroglyphicas nominari tradunt:qbus & obeliscos isculptos hẽbant:hinc illud Plinianũ ex.xxxvi.ubi de obeliscis mẽtio.&.n.sculpturæ illæ:effigiesq; q̃s uidemus ægyptiæ sunt literæ.De his literis:q̃ singulæ singulis noibus fuiebant:& nõnũq̃ signãbãt integros sensus.Cor.Tacitus sic scri.primi p figuras aialium ægyptii sensus mentis effingebant:& antiquissima monumenta memoriæ humanæ impssa saxis cernunt:& literaꝝ semet iuentores phibent.hoc idem Lucanus eleganter expssit his uersibus.Nouerat & saxis tantum:uolucresq;:feræq;:Sculptaq; suabant magicas aialia linguas. Vt autem tota res planius liquescat subiicienda sunt ex celeberrimis auctoribus exempla:qui tradũt per uulturem in literis ęgyptiorum sacris:& cõsequenter ignorabilibus naturæ uocabulum significari:quia mares nullos posse inter has alites iueniri: rõnes memorãt physicę.per figuram apis mella conficientis designat rex imperans cum iucunditate.Annus indicat picto dracone caudã suam mordente : quia in se uertit.Idem scribunt accipitrem denotantes rem cito factam:quoniam accipiter sit inter aues uelocissimus.Crocodilus malum significat:multaq; consimilia ne infinitus sim annotata reperio : quibus nunc libros ad cerimoniarũ arcana pertinentes prænotatos fuisse tradit:ne scilicet a prophanis talia nosci possent.

Mithriaca sacra
Mithrax gemma
Sũmates i finates
An piissimus latine dicitur
Adyta
Sancta sanctorũ
Optanea . Seclusa
Literæ ęgyptiorum sacræ
Hieroglyphicæ
Vultur natura
Apis rex
Annus draco.
Accipiter res cito facta

Compendiosa

¶COMpendiosa uerba. Verba compendiosa & literæ dicũtur: quibus singularis integri sensus significant. ¶ Indidem. Ex libris illis: quoq; lectio erat ĩpenetrabilis: & ĩperuia curiositati eoq;: q non forēt iniciati. illis. n. solis erant cognobilia. ¶ Capreolatim condensis apicibus. Figuras expmit ieraticas; lrãs: q̃ instar capreoloq; colligatæ: implicatæq; ita erãt: ut curiositas irreligiosoq; taiẽ lectionẽ asseq nequiret. Cheremon phs scripsit heroglyphica: adhuc Romæ consimiles literę uisuntur in minore obelisco: & aliæ q̃dam iuxta pantheon Agrippæ. capolatim aũt aduerbiũ est: quod signat implicate & connexe: ductũ a capreolis uitigineis. Nã (ut docet. M. Var.) colliculus uiteus intortus ut cincinnus: a capiendo capreolus est dictus: q se erigit ad locum capiẽdũ: & uites implicat. uulgo hodieq; tales capreoli nominant. ¶ Ad uium teletę. Teleta græco noie ẽ cõsecratio: expiatio: sacrificiũ. Augustinus in. iiii. de ciuitate dei tradit græcos teletas, ac mysteria taciturnitate: parietibusq; clausisse. eiusdẽ ex uolumine. x. uerba hæc sunt. Hanc. n. dicit p quasdã consecrationes rheurgicas: quas teletas uocant idoneã fieri. apud Platonem in. ii. de re pub. legimus libros circunferri Musei & Orphei: s̃m quos sacra celebrant. psuadẽtes non puatis solũ: uerũ ẽt ciuitatibus solutiões & purgationes sceleq; p sacrificia, cũ ludoq; oblectamentis fieri: & uiuentibus: & defunctis. quas teletas. i. expiatiões uocant: quę nos ab quæ illis mala sunt liberent. De teletis apud Platonicos phos frequens mentio. Scribit Porphy. teletis solis & lunæ aĩas non purgari: ut hinc ostẽderet nulloq; deoq; reletis hominem posse purgari. Suidas docet τελετην: hoc ẽ teletã esse sacrificiũ maximum & p̃ciosuʒ. ex eo dictũ q multa in teletis absumuntur. τελειν. n. dicunt greci τοδαπανᾶν: hoc est summere & impẽdere. ¶ Gnauiter. celeriter & strenue. ¶ Sueto lauacro. Vt mũdus pureq; lautus purissimæ religiõis sacris initiaret. græco uocabulo Nymphea appellamus lauacra: & ita Iosephus interpretatur. Suidas tradit Nymphea dici λουτρα. i. lauacra. Iulius capitolinus in uita gordianoq; sic refert. opera Gordiani Romæ nulla extant: præter q̃dam Nymphea & balneas: ubi nymphea accipimus pro lauacris & thermis: quæ posteritatis causa a principibus extruebant. Fœdissime labunt hi & cecutiẽtes hallucinant: qui existimant Nymphea apud Capitolinum significare cubicula nuptialia. Non. n. nego νυμφεῖον dici νυμφῶν ἱερόν. i. sponsorum sacrarium: sed hanc signationem haud quaquam conuenire cum itellectu Capitolini asseueranter affirmo. ¶ Domini. purior lectio est deũ pro deoq;. ¶ Circũrorans. Ouid. roratis lustrauit aquis. M. T. in legibus pcipit: ut casti diuos adeamus: & aspersione aquæ labes eluamus: q & ad aios purificandos refert: ex instituto priscoq; sacrificaturus diis superis corporis ablutione purgat: cum uero inferis litandum esset sola aspersione utebant. ¶ Cõstituit. Statuit: collocauit. ¶ Quæ uoce meliora. Idest quæ silere melius est: & ita ostendit non esse inuulganda archana sacroq;. ¶ Cũctis arbitris. i. corã oibus: ut cũcti audirent: spectarentq;. ¶ Decẽ diebus. Supstitio priscoq;. x. dies puros: castosq; dedicauit Isiacæ religioni. hinc illud Proptianum Cynthia iam noctes est operata decẽ. Liuius scribens de matre filiũ iniciatura bacchanalibus sic refert. Decẽ dieq; castimonia opus esse. Decimo die cœnatũ: deinde pure lautũ in sacrariũ deducturã: idẽ docet eũ: q iniciari uolebat p aliquot noctes secubuisse a fœminæ cõplexu: religionis cã. Ouid. quoq; in sacris cerealibus tradit: secubitus usurpari solitos: ut. i. fœminæ solæ in uacuo rhoro p aliquot noctes secubarent. Apud ueteres cerimoniæ denariæ dicebant, qbus sacra adituris p decẽ continuos dies certis qbusdã reb⁹ carendũ erat. nunc Lucius nr̃ denotat ei ieiuniũ indici solitum. x. dieq;: q sacris Isidis iniciari uellet: sic hodieq; nostri sacerdotes cibis ganeatis interdicunt cã religionis: uerum cũ ad diẽ festum uenerint saturant ad uomitũ. Quorũdã gulosa abstinentia est: ut. s. ab esu panis & carnium tẽperantes farciant bellariis: & martiũ panẽ pro frumẽtario pane deuorãtes de ieiunio glorient. ¶ Essem. Comessem: comederẽ. ab edo es iclinatũ uerbũ. ¶ Neq; ullũ aĩal. Priscis tpib⁹: nec carnib⁹ uescebant: nec aĩalia diis imolabãt, sed liba & fructus melle cõcinnati: cæteraq; hmõi sacrificia pura diis offerebant. nã uesci carnibus (ut inqt Pla. lib. vi. de legibus) & deoq; aras polluere sanguine impiũ uidebat: & hæc fuit orphica uita & Pythagorica. inanimatis qppe oibus uescebant: & ab animalibus oibus abstinebant. Dicearchus peripateticus antiquos (inqt) nullũ aĩal occidisse. Essei iudæorum philosophi: de qbus Hieronymus: Iosephus & Eusebius multa diligentissime scripserunt: abstinebant tum animalib⁹ multis: tũ prorsus oi incontinentia. deniq; ex ipa uita tẽperatissima: atq; ueritatis studiosissima & deo deuotissima: iter eos multi futura psagiebant: pphetęq; nominabant. Porphyrius Platonicus lib. iiii. de sacrificiis auctor est. uitã ęternã cõtineri sanctimonia abstinentia ab esu aĩalium: sicut inquit magnes lapis aĩam quasi quãdam tradit ferro qd rapit, ferrumq; natura grauissimũ leue euadit: eleuaturq; spiritu magnetis. ita qui ad deũ eleuari cupit: non dẽt quęrere nutrimentũ carniuʒ: quo saginatũ corpus mentẽ ĩpedit: nutritusq; diuinitate naturalius deo coniunget q̃ magneti ferrũ. Sed utinã absq; cibo penit⁹: atq; potu agere uitam potuissemus: ut corpus cohibentes optimis statim rebus coniungeremur: in qbus & deus existens: ita deus existit. Demochares ait uiuere imprudẽter: inrẽperãter: ipie nõ tã male uiuere est q̃diu mori: si uis psectus esse (ut uerbis Hieronymi utar) melius ẽ saginare aĩam q̃ corpus. Potus uini: carnisq; saturitas seminariũ libidinis est. Idẽ Porphy,

compendiosa uerba suggerẽtes, partim nodosis, & i modum rotæ tortuosis, capreolatimq; cõdensis apicibus, a curiositate prophanoq; lectiõe munita, indidẽ mihi prædicat, q̃ forent ad usum teletæ necessario præparanda. Et protinus gnauiter & aliq̃to liberalius, partim ipse, ptim p meos socios coemẽda pcuro. Iamq; tpe (ut aiebat sacerdos) id postulãte, stipatum me religiosa cohorte deducit ad pximas balneas, & prius sueto lauacro traditũ, præfatus domini ueniã purissime circũrorãs abluit, rursumq; ad templum reductũ, iã diebus diei partibus transactis ante ipsa deæ uestigia constituit, secretoq; mandatis qbusdã, quæ uoce meliora sunt, illud plane cunctis arbitris præcipit, decẽ continuis illis diebus cibariam uoluptatem coercerem. neque ullum animal essem, &

Capolatim

Teleta qd

Nymphea

Ablutio in sacris

Castimõia x. dierum

Cerimonię denariæ

Orphica & Pythagorica uita.

Ab aĩalib⁹ abstinebãt.

Magnes trahit ferq;

Saginanda est anima.

rius:sed & Cheremō stoicus & Hieronymus nr̄ narrāt antiquos ægypti sacerdotes:ex eo tp̄e quo cœpissent diuino cul-tui deseruire:& carnib⁹ & uino sp̄ abstinuisse:q̄ oua quoq; & lac in cibis uitauerūt,quoꝝ alteꝝ carnes liq̄das, alteꝝ sanguinē eē dicebāt colore mutato.in tēplo eleusinæ Cereris tria tm̄ ꝑcepta de Triptolemi legib⁹ celebrant̄.honorādos parentes:uenerādos deos:& carnib⁹ nō uescēdū.in decretis canonicis di.xxxv.& i ueteri testō scriptū legim⁹,ꝙ sacerdotes q̄ ministrāt in tēplo dei ꝓhibent̄ uinū & sicerā biber̄:ne ebrietate grauent̄ corda eoꝝ,ut sensus uigeat sp̄ & tenuis sit.itē. xliii. di.cū uinolētus eē ꝓhibet̄:gulæ intēꝑantiā neq̄q̄ hr̄e ꝑmittit̄:neq;.n.ebrietas ꝓhibet̄,& uoracitas ꝑmittit̄,utrūq; improbat̄. unde Hieronymus:uēter:inq̄t:& genitalia sibimetipsis uicina sunt:ut ex uicinitate mēbroꝝ cōfœderatio intelligat̄ uitiorū: sacerdoti itaq; de altari uiuere non luxuriari ꝑmittit̄.Comessationes & ebrietates tanq̄ pestiferæ abdicant̄:interdicūturq;.

inuinius essem,q̄s uenerabili cōtinētia rite seruatis iam dies aderat diuino destiatus uadimonio,& sol curuatus intrabat uesperā,tū ecce confluūt undiq; turbæ sacroꝝ ritu uetusto uariis q̄sq; me muneribus onerantes. Tunc semotis ꝓcul ꝓphanis oib⁹ linteo rudiq; me contectū amicimie,arrepta māu sacerdos deducit ad ipius sacrarii penetralia.Quæras forsitā satis anxie studiose lector,q̄d deinde dictū, q̄d factū? Dicerē si dicere liceret, cognosceres si liceret audir̄, sed parē noxā contraherēt aures & liguæ illæ temeraria curiositatis,nec te tn̄ desyderio forsitan religioso suspēsum angore diutia cruciabo.Igit̄ audi,sed crede quæ uera sunt. Accessi confiniū mortis, & calcato Proserpinæ limine ꝑ omnia uectus elemēta remeaui. nocte media uidi solem candido coruscantem lumine deos inferos, & deos superos. Accessi corā & adoraui de proximo. Ecce tibi retuli,quæ quamuis audita,ignores tamen necesse est,ergo quod solum potest sine piaculo ad prophanorum intelligentias enunciari referam. Mane factum est,& ꝑfectis solemnibus processi duodecim sacratus stolis,habitu quidem religioso satis, sed effari de eo nullo uinculo prohibeor, quippe quod tunc temporis uidere præsentes plurimi. Namq; in ipso ædis sacræ

Inuinius

¶ INuinius.Vocabu.ū Apuleianū elegātissime fictū ꝓ abstemio:& eo q̄ uinū nō bibit.iuinius.n.dr̄ q̄si sine uino:ut iuius sine uia.cādidatū aūt religiōis iuiniū hoc ē abstemiū:& hydrophoā.i.aq̄ potorē esse dēri sanxit uetustas:& dudū explicauimus.

Apolloni⁹ potor aq̄.

Apollonius Tyane⁹ apud Philostratū docet se aquā sp̄ bibisse neglecto uino.aitq; potores aq̄ somnū leuē cape:neq; uertigines ullas pati: q̄bus uinolēti afficiunt̄,p̄terea aīa:inq̄t:a uino pura facilli⁹ cōspicit ꝑ sōnia uaticinationē:q̄ apud hoīes diuinissima existimat̄,ob hoc dixit Sidoni.apollinaris de Tyaneo apol.scribēs:lege inq̄t uiꝝ a diuitib⁹ ābitū nec diuitias ambiētē:cupidū sciæ,cōtinētē pecuniæ.inter epulas abstemiū.error ē in codicib⁹ īpssis:i q̄b⁹ legit̄ iter epulas astemiū:cū legi dēat iter epulas abstemiū.¶ Quis. q̄b⁹. ¶ Diuino uadi.sicut uadimōiū p̄toris est ad q̄d ex iuris formula sisti dēt re⁹.ita uadimoniū dr̄ diuinū, quo sisti dēat Luci⁹ nr̄:post exactos.x.p̄scriptos abstinentiæ dies futurus in nūero sacratoꝝ.trāslatio ē a uadimonio p̄torio:de quo supra abun̄ dcm̄ ē.¶ Curuat⁹.ad occasū flexus:& in uesperā p̄ceps.¶ Semotis ꝓpha.seq̄stratis oib⁹ irreligiosis.iuxta illud poeticū.ꝓcul o ꝓcul este ꝓphāi Cōclamat uates:totoq; absistite luco.¶ Cōtectū amici. Hoc quoq; tp̄e sacerdotes nr̄i dū inicianꝫ sacris religiosis:amiciunt̄ amicimine:hoc ē camisia siue tunica litea: ad ea q̄ supius hoc eodē cōmētario copiosissime ānotauimus de lintea ueste sacerdotali,adde & id q̄d scriptū legim⁹ in Ezechiele,cui⁹ uerba subiciā:q̄ sunt hæc.Cū ingredient̄ portas atrii mei iterioris:uestib⁹ lineis iduētur: nec ascēdet sup eos q̄cq̄ laneū:q̄n ministrāt i portis atrii iterioris:itrinsecus uittæ lineæ erūt i capitib⁹ eoꝝ:& fœminalia linea erūt i lūbis eoꝝ.In leuitico Moyses cū an̄ fores tabnaculi lauisset Aarō & filios ei⁹, uestiuit pōtificē subucula linea:accigēs eū baltheo:& iduēs eū tunica

Cidaria q̄d

hiacyntina,& desup humerale īposuit: cidari quoq; texit caput.ē aūt cidaris:ut græci scriptores tradūt:tegumtū capitis:q̄dā ex capillis id textū autumāt.nōnulli pileū regiū ꝑsaꝝ cidarim eē dn̄t.a q̄busdā tiara credit̄:alii coronam: alii strophiō sacerdotale eē cōtēdūt.

Noegeum uestimētū

Noegeū antiq uocarūt uestimētū cādidū.¶ Dicerē si dicere li.Mos h̄ scriptorū ferme oiuꝫ: q̄si peculiaris ē:ut arcana cerimoniaꝝ nec uelint nec audeāt in uulg⁹ edere:tāq̄ nō liceat ꝓphanis nosce mysteria deoꝝ, in q̄bus nulla maior q̄ fides silētii dēat.Herodot⁹ scri.se in colloq̄o cū ęgyptiis sacerdotib⁹ fuisse:multaq; ab his edidicisse ad rē diuinā ꝑtinētia:q̄ minime enūciāda eē ait.

Theodor⁹ luminibus captus ob prophanata mysteria

Theodor⁹ tragœdiaꝝ poeta,cū nōnulla ex iudaicæ scripturæ mysteriis ad fabulā quādā trāsferre uellet:luminib⁹ capt⁹ ē.

Theopōpus

Theopōp⁹ quoq;,ꝙ cœpat nōnulla ex lege diuina trāsferre in græcā linguam. Illico turbatiōe quadā mētis & animi ꝑculsus est:eūdē magnope deū orās:cui⁹ rei gr̄a id sibi accidisset,audiuisse fert̄ ꝑ sōniū: q̄a res diuinas lenocinio ignaret:hoībus ꝓmulgaret.

Mysteria

mysteria inde dcā supra docuimus:q̄m.s.oportet μύειν τὸ στόμα.i.os occludeꝛ,neq; iuulgare taletas arcana sacroꝝ.Esseni q̄ sūt ph̄i iudęoꝝ:adiurāt nouitios iniciatos nihil q̄cq̄ de mysteriis cōmunicare cū ꝓphanis:ēt si itentata q̄spiā morte cōpellat,i apollogia eq̄dē:inq̄t:nullo unq̄ ꝑiculo cōpellar,q̄ reticēda accepi,hęc ad ꝓphanos annūciare.¶ Parē noxā.Par eēt inq̄t culpa,& eoꝝ q̄ audirēt,& eoꝝ q̄ annūciarēt.¶ Accessi cōfi.mor. Ex hoc colligimus hoiem q̄ uere cōsecrat̄:fitq; sacerdos iteger sanct⁹:ꝑ q̄dam q̄si mortē exuere uitā hāc irreligiosā: rapiq; numinis istinctu ꝑ supna & iferna:ut ea uideat & agnoscat:q̄ uidit & agnouit apl̄s Paulus:q̄ ieffabilia sūt:nec licet hoi eloq, qui ēt audita nō intelligant̄:cū sint supra captū:itellectūq; mortaliū.¶ Proſpinæ limine.limē Proserpinæ hostiū ē mortis & introit⁹ inferoꝝ.¶ Sine piaculo.sine scelere.¶ Prophanoꝝ.eorū q̄ initiati nō sūt.

Stolę sacerdotales

¶ Duodecim stolis. Attende hic stolas accipi pro uestibus sacerdotalib⁹:sicut hodie stolas induūt nostri sacerdotes.q̄d & orariū uocant:hinc illud.xxiii.di. scriptū ē. ecclesiastica istitutiōe p̄fixū nouimus:ut ois sacerdos cū ordinat̄ orario:utroq; humero ambiat̄,nec ad solēnia sacrificia accedat:nisi orario utroq; humero circūseptus.ita ut de uno eodēq; orario ceruicē pariter & utrūq; humeꝝ p̄mat. alias stola dr̄ uestis mr̄onalis:

Stolatus pudor

un̄ stolatus pudor ꝓ mr̄onalis.Valeri⁹ max.te custode mr̄onalis stola censet̄,iō aūt ūr̄ dixisse.xii. stolis se sacratū ꝓcessisse:ꝑ duodecim signa zodiaci.

Duodecim panes cur.

Nāq; in mysteris iudaicæ cerimoniæ duodecim panes in mensa positi significabāt circulum duodecim signorum:atq; annum duodecim mensibus diuisum.

Septem lucernæ.

septem uero lucernæ in ipso candelabro:septem planetas indicabant.in sacris literis numerus duodenarius refert̄ ad duodecim tribus israeliticas:

Stola candida.

& in apocalipsi Ioannis legimus amictis stolis albis nuncupari puros & candore mentis immaculatos.

Insomnis bonum

Lego apud auctores græcos pulcherrimum esse somnium:ferre στολὴν λευκὴν.i.stolam candidam.contra stolam purpuream portendere longum morbum,ornari stola regia signat λυσιν ἀπολύσεως.i.spei solutionem.¶ Nullo uinculo.Nullū:inquit:uinculum religionis est nullum interdictum:quo prohibeat enunciare de ipso habitu:uestituq; religioso.

¶ Meditullio.

¶ Meditullio. In ipso medio. ¶ Superstiti. steti sup tribunal: ex iussu sacerdotis. ¶ Byssina ueste conspicuus. Byssinam uestē Byssina ue-
lineam intelligit a bysso: quod genus est lini tenuissimi, de quo supra diximus. Iosephus lib. vi. belli iudaici scribit sacerdo- stis
tes ad altare, templumq accedere solitos: omni uitio carentes, ueste byssina amictos: maxime uero uino abstinentes: ac so- Byssinum.
brios religionis metu: neqd res diuinas faciendo peccarent. Dicimus & byssinum absolute pro uestimēto lineo. in Apoca- Byssus ter
lypsi: erat uestitus byssino albo & mundo. Byssinum capit a Plinio pro infectu precioso & colore: qui ex cocco: tyrioq cō ra.
mixtus sit. ¶ Sed floride depicta. Inter uestes sacerdotales priscorum est & illud uelamētū, quod hiacyntho & bysso & coc- Purpura

meditullio, ante deæ simulachrum constitutum tribunal ligneum iussus superstiti, byssina quidem sed floride depicta ueste conspicuus, & humeris dependebat pone tergum talorum tenus, preciosa chlamyda qua qua tamē uiseres, colore uario circūnotatis insignibar animalibus. hinc dracones indici, inde gryphes hyperborei, quos in speciem pinnatæ alitis generat mundus alter, hanc olympiacam stolam sacrati nūcupant. ad manum dextram gerebant flāmis adultam facem, & caput decore corona cinxerat palmæ candidæ foliis in modum radiorum prosistentibus. sic ad instar solis exornatum & in uicem simulachri cōstituto repēte, uelis reductis in aspectū populus errabat. Exhinc festiuissimū celebraui natalem sacrorum, & suaues epulæ, & faceta conuiuia. dies etiā tertius pari cerimoniarum ritu celebratus, & ientaculū religiosum, & teletæ legitima consumatio. paucis dehinc ibidē cōmoratus diebus iexplicabili uoluptate simulachri diuini perfruebar, irremunerabili quippe beneficio pigneratus. sed tamen deæ monitu licet nō plene, tamen pro meo modulo supplicue gratiis psolutis, tardā satis domuitionē cōpo, uix eqdē abruptis ardētissimi desyderii retinaculis, prouolutus denique ante cōspectū deæ, & facie mea diu detrusis uestigiis eius, lachrymis obortis singultu crebro,

co & purpura uariatū mirabili ope textum uisebat: qd̄ mare
elementorum causam designabat. byssus. n. terram decla- Hiacynth⁹
rat: eo q linum oriat ex terra. purpura mare: eo q pi- aer.
scium sanguine colorat. aer hiacynthi colore significat. Coccum
coccum uero erat ignis indicium. ¶ Pone tergum. post ignis
tergum. ¶ Talorum tenus. usq ad talos: denotat aūt tu-
nicam talarem sacerdotalem, cui cōsimilis uideri pōt il-
la quam describit Iosephus li. iii. antiquitatum. Princeps
sacerdotum super induit tunica de hiacyntho facta, quę
& ipsa talaris est: quæ zona cōstringit. coloribus prædi-
ctis: floribus exornata: auro cōtexta, uariata, ornatusq
in fimbriis eius est. ita ut inter duo tintinabula malū gra-
natum habeat: itemq inter duo mala granata tintina-
bulum. Talaris tunica græco nomine dr̄ poderis. Cui⁹ Poderis
mentio fit a Ioanne in apocalypsi: & meminit Hierony- Talaris
mus, ō qua sic scri. Suidas ποδήρης ἕως ποῶν ποδῶν ὁ χιτών Chlamyda
i. poderis tunica usq ad pedes dimissa est. ¶ Chlamy-
da. Vt supra ex priscorum consuetudine declinat recto ca-
su chlamyda: tanq̄ nomen sit primi ordinis. sicut & cas-
sida a priscis dicta est cassis. ¶ Circūnotatis animalib⁹.
ante dictum est sacras ægyptiorum literas animalibus de-
notari: aliarumq rerum imaginibus. ¶ Dracones indi-
ci. Denotat in ueste fuisse dracones cum gryphibus in-
textos. bono autem epitheto hęc distingunt. nāq apud
indos immensi sunt dracones: cum immanibus elephā-
tis pari periculo in mutuam perniciem bellantes: quorum
dimicatio commoritura eleganter a Plinio dicta: simul
enim concidunt & cōmoriunt: gryphes uero hyperbo- Griphes
rei cognominant: qm̄ in hyperboreis montibus nascun- hypborei
tur: quos haud procul ab ipso aquilonis exortu esse p- Arimaspi
dunt: eruentes ex cuniculis aurum, pp quod bellum il- monoculi
lis assidue est cum Arimaspis: quos uno oculo in fron-
te media insignes tradunt. itaq gryphibus aurum custo-
dientibus: & Arimaspis rapientib⁹ atrox dimicatio. sūt Fœlicitas
autem gryphes ex uolucri genere ferarum: cætera pte leo- hypboreo-
nes: alis & facie aquilis similes. De fœlicitate hyperbo- rum
reorum fabulosis celebrata miraculis scribunt omnes: quæ gens ultra aquilonem sita: fœlix annoso degit æuo: regio africa
est fœlici temperie: omni afflatu noxio carens. domus his nemora: luciq & deorum cult⁹. uiritim: gregatimq discordia igno
ta & ægritudo ōis: ibi cardines mundi esse credunt: extremiq siderum ābitus luce semestri. alii medios fecer̄ eos iter utrūq
solem. Antipodum occasum: exorientemq nostrum. ob hoc dixit Lucius noster q gryphes generat mundus alter: qm̄ hy-
perborei ad antipodes spectare tradunt in collimitio nostri mundi: & alterius collocati: quod tn̄ fieri nullo mō posse Pli- Olympii
nius noster affirmat. ¶ Hanc olympiacam. cœlestē & diuinam & olympiis diis dicatā. Deos aūt olympios Iupiter appella- Dii.
uit illos tm̄: q sibi in gigātomachia affuerunt: ut hoc cognominis honore bonus a malo iternosceref: ipse quoq Iupiter in-
ter cætera cognomēta olympius nūcupat, de olympiade: q̄ est ut græci dicunt τετραετηρικὸς ἀγών. i. quadriēnii certamē: scri-
bunt oēs: nihil notius. ¶ Sacrati. Sacerdotes. ¶ Flāmis adultā. Ardentē larga flāma intelligit: nā & adolere sigñat cremare
in sacris. ¶ Exornatū. Lege exornato, ut cōstructio cōgrua sit. se aūt exornatū dicit ad instar solis: qa coronatus erat coro-
na palmacea: cuius folia radios solis repsentabant. ¶ In uicē simulachri. sicut simulachra & statuæ exornatæ constituūtur
in populi conspectu. ita Luci⁹ exornatus intus: & mox tanq̄ simulachrū sublatis uelis populo exhibet. ¶ Natalē sacrorū. Natalis sa-
Natalis sacrorum dr̄ ille dies: quo quispiam cōsecrat: fitq sacris initiatus: quē nō minus religiose celebrare debemus q̄ diē na- crorum
tiuitatis: qm̄ ex illo uita tm̄: ex hoc uero uita religiosa & sācta pducit. Natalē aūt solitū antiqtus solēniter coli qs ignorat?
quo lautiora cōuiuia & festa fiebāt: q. M. T. natalicia appellat a natali celebratiōe natalis diei: quo & munera missitabant. Natalicia
Qui inicianf sacris dicere pñt: hic nobis natalis erit. & illud, hęc uitæ genitalis est origo. ¶ Ientaculū religiosum. q̄ multa (dii ientaculum
boni) in nr̄a religione consimilia sunt religioni ethnicorum: q̄ multi ritus prope germani: de qbus plura alias: quorū iam ma- initiatum
gna quoq pars supius explicata est: ex qbus & hic est. Nā qn̄ nostri sacerdotes cōsecrantur (qm̄ sacerdotiū aliqd adipiscū-
tur) consueuere ientaculo non tā religioso q̄ guloso accipe symmistas. i. cōsacerdotes: ut auspicētur itroitum sacerdotalem. Symmistæ
¶ Teletæ. sacrificii sacerdotalis siue expiationis: purificationisq necessariæ: de qua supra dcm̄ est abun. ¶ Inexplicabili. In-
enarrabili: & ob hoc maxima: q ob magnitudinem explicari uerbis non posset. ¶ Irremunerabili beneficio. bñficium ma- Irremune-
ximum. cumulatissimumq dicere uolens: dixit decenter irremunerabile: qd̄. s. tm̄ erat ut nulla unq̄ remuneratiōe repensa- rabile
ri posset: irremunerabile. n. id est quod ob magnitudinem remunerari non possumus: nec par pari rependere: nec ullo mō
dissoluere: semper obligati semper obnoxii. ¶ Pigneratus. mancipatus: obligatus: addictus. ¶ Supplicue. Suppliciter: ad- Supplicue.
uerbium priscū est. ¶ Gratis. lege gratiis. ¶ Domuitionē. Tandem (inquit) domum in patriam ad meos redire constitui: q̄ Domuitio
uis me retinacula firmissima retentarent: quæ abrumpere difficile erat: cum a dea: deq cultu: atq conspectu ex desyderio
diuelli: abduciq nequirem. domuitionem dicimus quasi itionem domū ut supra. ¶ Detrusis: lego detersis. i. abstersis.

ſermonem interficiens, & uerba deuorans alo. Tu quidẽ ſancta, & humani generis ſoſpitatrix ꝑpetua, ſp fouendis mortalibus munifica, dulcẽ matris affectionẽ miſeroꝝ caſibus tribuis, nec dies nec qes ulla, ac ne momẽtũ quidẽ tenue tuis tráſcurrit beneficiis ocioſũ, quæ mari terraq; ꝓtegas hoies, & depulſis uitæ ꝓcellis ſalutarẽ porrigas dextrã, qua fatoꝝ ẽt iextricabiliter cõtorta retractas licia, & fortunæ tempeſtates mitigas, & ſtellarũ uarios meatus cohibes. Te ſupi colunt, obſeruant inferi, tu rotas orbẽ, luminas ſolem, regis mundũ, calcas tartaꝝ. Tibi reſpondent ſidera, redeunt tpa, gaudent numina, ſeruiunt elemẽta, tuo nutu ſpirant flumina, nutriunt nubila, germinãt ſemina, creſcũt germina. Tuã maieſtatẽ ꝑhorreſcunt, aues cœlo meãtes, feræ montibus errantes, ſerpentes ſolo latentes, beluæ ponto natantes. At ego referendis laudibus tuis exilis ĩgenio, & adhibendis ſacrificiis tenuis patrimonio. nec mihi uocis ubertas: ad dicenda quæ de tua maieſtate ſentio ſufficit, nec ora mille, linguæq; totidem, uel indefeſſi ſermonis æterna ſeries. Ergo quod ſolum poteſt religioſus quidem ſed pauper alioquin efficere curabo, diuinos tuos uultus numẽq; ſanctiſſimum intra pectoris mei ſecreta conditum ꝑpetuo cuſtodiens imaginabor. Ad iſtũ modũ depcato ſummo numie cõplexus mirũ ſacerdotẽ, & meũ iã parentẽ, colloq; eius multis oſculis inhærẽs ueniã poſtulabã, ꝙ deũ cõdigne tãtis bñficiis remũerari neqrẽ. Diu deniq;

Oratio religioſa

SERmonem interficiens. Ille ſermonem interficit: intercipitq; qui uerba promere non poteſt ſingultu ꝑſſus & mœrore confuſus. q impedientibus lachrymis uerba ſingultantia deuorat: & abſorbet. ℣ Tu quidẽ ſancta. eſt uidere in Lucio noſtro orationes diuinas tã ſancte: tam grauiter: tam ſententialiter cõpoſitas abſolui: ut nihil religioſius dici quicquã poſſit: ut Apuleianæ ꝑcationes poſſint commodiſſime aptari ad diuina chriſtianorum: ut quicqd hoc in loco dicit̃ de Luna ſiue Iſide: idem religioſe & conducenter de Virgine dici poſſit. innumeri ſunt hymni: precationes: orationes cõpoſitæ a doctiſſimis ad diuam Virginem: ſed nihil eſt (quod bona cum uenia illorum dictum ſit) cum hac Apuleiana precatione comparandum: hæc doctrinæ & elegantiæ omnis eſt refertiſſima, hac rogata dea noſtra non minus placaret̃: fieretq; propitia: q̃ omnibus ſanctoꝝ orationibus. Specta dictiones penſita ſenſus: ꝑpende myſteria. uidebis nihil quicq̃ abſolutius poſſe excogitari: dignamq; eſſe precẽ: quæ ſacris noſtris inferat̃: & ad exorandam chriſtianæ ſectæ ſoſpitatricem quotidie peculiariter adhibeat̃: ſed iam uerba ipſa ſancta & pura diſpiciamus. ℣ Matris affectionem. quid maius in laudem deæ noſtræ dr̃: q̃ quod materno affectu & indulgẽtia nos foueat: ꝙ benigna: mitis: indulgens, perinde ac piiſſima mater caſibus noſtris opituletur: nec benefacere ullo unq̃ tempore cunctetur. cui eximia propter merita cognomẽ indidimus maternæ uenerationis: quæ chriſtianorum mater ac ſoſpitatrix paſſim appellat̃. ℣ Fatorum retractas licia. dicit numẽ deæ poſſe fatalia decreta reſcindere: uel ſaltem remorari: ita ut fila parcarum quas ĩexorabiles aiunt retractet: prorogetq;: ſicut Ezechiæ fata in an. xv. ſunt protelata prolongataq;. nomine aũt fatorum: quę tria ſunt. tres quoq; pcę ſignificant̃: quas Plato & Plotinus filias ἀνάγκης. i. neceſſitatis eſſe dixerunt: quaꝝ Lacheſis ꝑterita. Cloto ꝑſentia. Atropos futura procuret: quæ ſententias Iouis orthographiæ ſtudio ueritatis excipiunt: utpote librariæ ſuperũ: archiuiq; cuſtodes: uel intellige ꝙ numẽ Iſidis poteſt in melius referre: retorq̃req; fila parcarum: ut uidelicet ſi Parcæ dira mortalibꝰ molliuntur: ea in fœlicitatem: numinis potentia cõuertantur. ℣ Luminas ſolem. euidenter oſtenditur deam hanc eſſe: intelligiq; parentem reꝝ naturam: ac opificẽ deũ ſummum: cuius nutu cuncta fiũt: q principia: fines, & media reꝝ oium penetrat: q illuſtrat ſolẽ: rotat mundum: quẽ patrem & architectum huius orbis pronunciant: alioqui lunæ non conuenit: ut ſolẽ illuminare dicat̃. cum ipſa a ſole lumen mutuet̃: nec Luna rotat orbem: ſed ipſa in orbe ſtatutis motibus rotatur: denique lunæ maieſtati iſta non conueniunt: quæ hic explicant̃: niſi myſtico intellectu perpendãtur. itaq; hæc omnia ad ultra mundanũ deum referenda ſunt: qui genitor rerũ omnium ẽ beatificus: optimus: maximus: ĩdicibilis: ĩnominabilis. q ſiue maſculino genere: ſiue fœminino dicatur nihil refert. cum in rebus diuinis non ſexus ſed poteſtatis maieſtas q̃renda ſit. ℣ Tibi rñdent ſidera. i. motus ſiderales tibi conſentiunt, atq; obſecunt̃. rñdere. n. eſt congruere: & conſentire: unde & reſponſus pro conuenientia dr̃ & congruentia ac conſenſu. Victruuiꝰ. ſymmetrica eſt ex ipſiꝰ operis membris rotæ partis reſponſus. ℣ Flumina. ſpecioſior lectio eſt flamina: ut dicat flamina hoc eſt uentos deæ nutu ſpirare: non ignoro & ex fluminibus auras ſpirantes ſentiri, unde Homerus & Plinius. auras antelucanas e flumine ſemp inſalubres eſſe tradiderunt. De nilo auctores annotauerunt, ꝙ contra fluminum naturã nullas ſpiret auras: q̃ſi anauros. i. ſine aura ſit. ℣ Germinant ſemina. quædam arbores terna germina edunt: ut robur & abies & larix: ſerotino quędam germinatu florent: maturantq; celeriter ut morus: quę nouiſſima urbanarum germinat: nec niſi exacto frigore: ob id dicta ſapientiſſima arboꝝ. ℣ Aues cœlo meantes. Tres exornatiões iunctim locatæ. Iſocolõ. i. cõpar, omioteleuton ſilr̃ deſinens: omioptoton ſimiliter cadens: qbus ſi commode collocata fuerint, rarẽterq; interſpargant̃, tanq̃ luminibꝰ diſtinctis illuſtrabimus orõnem. ℣ Beluæ põto natantes. in põto (hoc eſt mari) beluæ ſunt omnis generis, monſtrificæ & ennormes. &, ut tradit Plinius: uulgi opinio eſt quicquid naſcat̃ in pte naturæ ulla: & in mari eſſe: ꝑterq; multa quæ nuſq̃ alibi. a beluarũ & multitudine & magnitudine beluoſus oceanus Oratio flacco eleganter dictus. inter cæteras maris beluas ſunt balenæ: piſtris: phyſeter: rotę: orcæ. ℣ Nec ora mille. Scilicet ſufficiũt: ſumptũ ex poetica illa locutione. Nõ mihi ſi linguæ centũ ſint oraq; centum Ferrea uox. ab Hom. partius dcm̃. δέκα γλῶσσαι δέκα στόματα. Decem linguæ decem ora. ℣ Quod ſolũ põt pauper. nõ hecatombibus: non auro: non argento paup deum colere põt: ſed pura mente & corde caſto & cogitatiõe ĩdiuidua: quod ſacrificiũ genus & culturæ ꝑſtaturum ſe Lucius noſter ſpondet: &. n. hoies tenues unum habent colendi dei locũ mẽtem. ſ. & imaginationem: ut ſyncero animo deũ adorent, deum imaginent̃. Qui uerus eſt dei cultus: legitimũq; ſacrificiũ. ℣ Pectoris ſecreta. cõſimile eſt illud Perſianũ. Cõpoſitũ ius fasq; animi ſanctoſq; receſſus Mẽtis & incõditũ generoſo pectus honeſto. ℣ Meum iam parentẽ. Merito ſacerdotẽ a quo cõſecratus fuerat parentẽ uocat: quaſi auctorem ſecundæ natiuitatis, ut iteꝝ q̃ſi renatus fuiſſe uideat̃: qñ ſacris initiatus eſt. ꝑterea patrẽ religionis cã & ætatis ſacerdotẽ appellare ſolemus: qn ẽt ꝑceptores hoc nomine dignamur. cũ mentiũ parentes ſint ſicuti pr̃es corpoꝝ. ℣ Quod deũ. legẽdũ puto eũ. ut a ſacerdote referat̃: cuius beneficiis remunerationem condignam negat ſe poſſe reſpondere.

Parcæ filię neceſſitatis

Librarię Iouis.

Reſpõdere
Reſpõſus

Nilus anauros.

Morus ſapiẽtiſſima arborum

Beluoſus occeanus.

Gratiarum

GRAtiaɋ gerēdaɋ.acyros loquutus uř:cũ cōsuetudo quotidiāi sermōis sit:ut grās agēdas eē potius:q̄ gerēdas usurpet. Patriũ lare.domiciliũ prnũ. Cōtēdo.pgo:& pgredior. Cōstrictis sarcinulis. alligatis:moris ē uiantiũ sarcinulas alligare.Pli.in eplīs:atq̧ adeo sarcinulas alligam⁹ festinaturi q̄tũ itineris rō pmiserit. Hausi portũ.in portũ fœliciter pueni. Carpēto.Plaustro:nā carpētũ gen⁹ eē curr⁹:siue uehiculi sat notũ:& aliubi annotatũ:cui⁹ faber dr carpētari⁹. Peruola ui.ad sigñandā celeritatē hoc uerbo usus ē:sicut & M.T.in orone p Roscio Amerino inqt.decē horis nocturnis:sex & .l. milia passuũ cisiis puolauit.cisia(ut Ciceronianũ uerbũ itelligas)sũt uehicula:sup q̄re in lib.ānotationũ copiose diligēterq̧ pscripsim⁹. — Carpentũ — Cisium uehiculum

gratiarum gerendarum sermone plyxo cōmoratus, tandem digredimur,& recta uia patrium larem reuisurus meum, post aliquantulum temporis contēdo, paucisq̧ post diebus deæ potētis istructu,raptim cōstrictis sarcinulis,naue conscensa,romā uersus profectionem dirigo, tutusq̧ prosperitate uentoɋ ferētium hausi portũ celerrime. Ac dehinc carpēto dies insequebatur iduum decembrium,sacrosanctā istā ciuitatem accedo,nec illum tam pcipuum mihi exinde studium fuit,q̄ quotidie supplicare summo numini reginæ Isidis , quæ de templi situ sumpto nomine,campensis summa cum ueneratiōe propiciat. Eram deniq̧ cultor assiduus,phani qdē aduena, religiōis āt indigena . Ecce trāscurso signifero circulo sol magnus annũ compleuerat,& quietē meam rursus interpellat numis bñfici cura puigilis,& rursus teletæ,rursus sacrorum cōmouet. Mirabar,quid rei tēptaret, qd pronũciaret futuɋ, quidni plenissime iam dudũ uidebar iniciatus. Ac dũ religiosum scrupulũ ptim apud sensum meũ disputo,ptim sacratoɋ cōsiliis examino. Nouũ mirũq̧ plane cōperior,deæ quidem me tātũ sacris ibutũ,ad magni dei dñiq̧ summi parentis inuicti Osiris,necdũ sacris illustratũ,q̄q̄ eni cōnexa(imo uero unica)rō numis religiōisq̧ eēt, tñ teletæ discrimē iteresse maximũ,prohic me quoq̧ peti magno ēt deo famulũ sentire dērē,nec diu res i ābiguo stetit. Nā proxia nocte uidi quedā de sacratis liteis itectũ,q thyrsos & hederas,& tacēda q̄dā gerēs ad ips meos lares collocaret,& occupato sedili meo

Dies iduũ.Significat se pridie idus decēbris urbē Romā:quā sacrosanctā ciuitatē appellat accessisse:ē āt dies mēsis.xii.sacrosancta āt ciuitas merito Roma noiaŧ:cũ ob religionē:cui⁹ cultores sincerissimi romāi semp extitere:tũ ob deos quos dedit mortalib⁹. pterea(ut inqt Pli.)numine deũ electa est Roma:q cœlũ ipm clarius faceret:ecclīastica doctrina sanctā ciuitatē nũcupat hierosolymā. Cōpensis.minutulus error syllabæ unius lrę ue iterdũ magis obturbat:ac remoraŧ cōmētatoris itētionē q̄ dictiōes totæ inuersæ:atq̧ pposteræ:q̄lis ē hic locus:q(ut ueɋ fatear)diu me torsit uexauitq̧:cũ emēdatio cōgruēs non suppeteret:& dictio barbara illiterataq̧ cognosceret.tādē re etiā atq̧ etiam agitata:ispecta:ppēsa.uideor(ut mihi blādiar plausibiliter)apuisse uei bũ prsus Apuleianũ: ut.s.legas cāpēsis itellectu historico:& uerbo.nā in cāpo martio Romæ erat tēplũ Isidis:uñ a loco sũpsit nomē:ut cāpēsis diceretur:qd āt in cāpo martio tēplũ Isidis fuerit cōstitutũ:pter alios oñdit poeta Satyricus:cũ ait Ameroe portabit aq̄s:ut spargat in ędē Isidis:antiquo q̄ pxima surgit ouili.nāq̧ hoc uersu euidēter uř ędē Isidis fuisse pximā ouili.ouile āt fuisse in cāpo martio:tradũt oēs:& imprimis Strabo scri.li.v.dictatorē Syllā:Marianos ad q̄tuor fere milia:q arma piecerāt in cāpo martio ad ouilia coactos imissis militibus triduo iugulasse.Liui⁹ quoq̧ ouile idicat fuisse in cāpo martio:uolumine ab origine urbis.xxv.qn etiā Serui⁹ grāmaticus septa & ouilia in cāpo martio iclusa tabulatis tradit:q̄uis paɋ explicate: ut in notis Seruiāis coarguimus.lego apud Iosephũ li. xviii.antiqtatũ. tēplũ Isidis fũdit⁹ euersum eē Romę iubēte Tiberio:statuā Isidis i Tyberi flu.piectā:sacerdotes Isiacos in cruce sublatos:ob scelus quo matronam adultero tāq̄ deo Anubidi pstituerũt. Phani aduena. tēpli se Isidis aduenā dicit:qa alienigena erat:nec romę prius fuerat.idigenā uero religiōis : qa cerimōias Isiacas optime callebat:easq̧ edidicerat sacris initiat⁹. hoc gñe eloq̄ndi elegāter uti possent sacerdotes nři:q ex puinciis huc uenietes ad cōciliabulũ sacerdotale:sũt qdē aduenæ ipsius tēpli ad qd ueniũt:sed religiōis idigenæ: quā in prio solo & aliubi didicerũt:coluerũtq̧. Signifero.zodiaco:iterdũ.n.notius est uulgatiusq̧ uocabulũ — Sacrosancta ciuitas — Campensis isis — Ouile in campo martio

græcũ q̄ latinũ. Sol magnus.pōt legi magnũ:iuxta illud maronianũ Interea magnũ sol circũuertit annum:annus.n.solis magnus dr cōparatiōe lunaris anni:q est mēstruus:de magno anno:& maximo doctissime iter cæteros auctores scribit Cēsorinus libro de die natali. Interpellat.iterrũpit:interpellare.n.est hoiem aliqd dicentē aut facientē interrũpere & impedire:auctor Asconius:interpellatores dicti q molesti sunt.M.Tul.in studiis(inquit)sine interpellatore uersor:signat se a numine deæ admonitũ eē in somnis:ut secũdā teletā expiationēq̧ sacroɋ usurparet. Peruigilis.ueteres recto casu dicebāt puigil:sic mugilis dr & mugil. Teletæ.expiatiōis sacrificalis. Religiosum scrupulũ.scrupulus religiosus q anxium fecerat Luciũ:erat ex eo qd cũ sacris Isidis plenissime iniciatus foret:non intelligebat:qd sibi uellent commonitiones nocturnæ:q̄bus a dea iubebaŧ:ut rursus teleta expiareŧ:rursus sacris consecraretur.qd ut mox docet erat referendũ ad alterā magni Osiridis religionem:quæ q̄uis connexa sit cũ isiaca cerimonia:tamen teletæ dissimilitudine discriminatur. Sacratoɋ.antistitũ & iuris pontificii oisq̧ religionis peritissimoɋ. Ad.lege at:ut sit pticula aduersatiua:q̄ tñ ab antiquis p d scribiŧ. Dñiq̧.legi pōt deũq̧ p deoɋ. Artio.corrige ratio:mēda est ex trāsmutatiōe lraɋ:q̄les errores subinde scaturiũt in codicibus impssis. Numinis religionisq̧.ægyptii p æque uniuersi colunt Isidē & Osirim:quoɋ mysteria sunt cognata atq̧ germana:nec imerito.cũ Isis Osiridis & soror & cōiunx fuisse dicaŧ:q̄ uiro mortuo iurauit nulli se deinceps nupturā put Herodotus:Diodo.Euse.cæteriq̧ pdiderũt:& ut ante dcm̄ est Osiri solē:Isidē lunā eē arbitranŧ:utrũq̧ m[?]noiem & oīpotētē. Prohinc.pinde:ideoq̧. Magno deo famulũ.q sacris Isidis despōsus ē:idē quoq̧ Osiridi:quē magnũ deũ uocat famulari dēt & cōsecrari:ut numina cōiūctissima ad æq̧ colat:sitq̧ utriusq̧ numinis sacerdos. De sacratis.ŝi distinguēdũ ē:ne iūctim legas desacratis liteis:ē.n.sensus & ordo.uidi quedā de sacratis(hoc ē sacei dotib⁹) itectũ liteis.i.ueste litea & sacerdotali amictũ. Vidi.s.scdm & isōniis. Thyrsos gerēs.sacerdotes Osiridis thyrsos & hederas gestare merito dñr:cũ Osiris idē sit & Dioy.siue Bacch⁹:quē uitis & hederæ iuētorē phibēt:uñ & uitisator dict⁹ ē:hedera dionysia siue bacchica uocaŧ quā ligua ægyptia osiridis plantā noiant:q i sacris uiti pfert:ex eo q uitis folia amittat:illa uo phēnē fuet uiriditatē.thyrsũ āt dici hastā pāpinis iuolutā & hederis circũfusam tradũt: a q̄ cultores bacchi thyrsigeri dci. thyrso(ut eruditi autumāt)lib pr ferit ñ sētiētes:qm̄ uinũ latēter ferit cerebɋ potoɋ.thyr[?] p stimlo & icētiuo posuit Luci. — Annus magnus solis — interpellare — Ad — Thyrsigeri — Plāta osiridis hedera

religionis amplæ denũciaret epulas. is ut agnitionẽ mihi.s.certo aliquo sui signo subministraret, sinistri pedis talo paululũ reflexo, cũctabũdo clemẽter icedebat uestigio, sublata est ergo post tam manifestam dñi uolũtatẽ ambiguitatis tota caligo, & illico deæ matutinis pfectis salutatiõibus, sũmo studio pcũctabar singulos, & q uestigiũ similis ut sõniũ, nec fides abfuit. Nã de pastophoris unum cõspexi statim pter idiciũ pedis. cætero etiã statu atq; habitu examussim nocturnæ imagini cõgruẽtẽ, quẽ Asiniũ marcellũ uocitari cognoui, postea reformatiõis meæ alienum nomẽ, nec moratus cõueni protinus eũ sane, nec ipsum futuri sermõis ignarũ, qppe iã dudũ consimili pcepto sacrorũ ministrãdorũ cõmonefactũ. Nã sibi uisus ẽ qete pxima, dũ magno deo coronas exaptat, & de eius ore, quo singulorũ facta dictat, audisset, mitti sibi madaurẽsem sed admodũ pauperẽ, cui statim sua sacra deberet ministrare. Nã & illi studiorũ gloriam, & ipsi grãde cõpẽdiũ sua cõparari puidẽtia. Ad istũ modũ desponsus sacris sumptuum tenuitate cõtra uotum meum retardabar. Nam uiriculas patrimonii peregrinationis attriuerant impensæ, & erogationes urbicæ pristinis illis prouincialibus antistabant. Plurimum ergo duricia pauptatis itercedẽte, qđ ait uetus prouerbiũ, iter sacrũ & saxũ positus cruciabar, nec secius tum idẽtidẽ numinis pmebat instantia. Iamq;

CRELIgionis amplæ. religionẽ Isiridis dicit. Cũctabundo. lento & tardigrado. Incedebat. incedere uidebat. narrat. n. nocturna uisionẽ: pfectis salutationibus: mysteriis diuinis celebratis. qđ sit salutare deũ ante dictũ est. Et qui melius legit ecqui. i. num qpiam foret uestigiũ similis: hoc est habẽs uestigia silia illi sacerdoti: quẽ in somnus uiderã: qiq; mihi qescẽti somniũ demõstrauerat: est aũt uestigiũ similis: archaismos uetusq; figura: p hñs similia uestigia: sic & Virg. Oia Mercurio similis uultũq; colorẽq;. Fide abfuit. lego nec fides abfuit: põt & legi nec is defuit. utroq; intellectu lectioneq; planissima.

Pastophori

Pastophoris. pastophoros sacerdotes sacrosanctos esse: & pastophoria sacerdotum domicilia dici supra explicauimus. Preter indiciũ pedis. claudicationẽ itelligit: q̃ ex sinistri pedis talo iflexo faciebat tardigradũ sacerdotẽ. tales pprie dñr scauri. Cæteros. legendũ est cæteris: uel cætero: ut sit sensus: cõspexi unũ sacerdotem pter illud indici pedis tortuosi: cõgruentẽ ẽt in cæteris rebus & statura & hitu nocturnę uisioni. Statu. statura.

Examussim

Adamussim

Examussim. pfecte: diligẽter: absolute. Plau. examussim est optima: dr & adamussim. Asinum marcellũ. lego Asiniũ: siqdẽ romanũ nomen est Asinius: ut apud Catul. Marrucine Asinii manu sinistra non belle uteris: celebrati sunt inter oratores Asinius pollio: & Asinius galus. in pñia mea gens asiniorũ fuit olim florẽtissima: opulẽtissimaq;: a qua turris in minusculo foro cõstructa cõuisit: quã a cõditorib⁹ in hodiernũ usq; cognominãt turrim asiniorũ: q̃ altitudine structuræq; æqlibrio est Bononiæ spectatissima.

Turris

Asiniorum

Bononiensis

Alienũ nomẽ. legẽdũ putamus nõ alienũ nomẽ: dicit. n. Asiniũ marcellum habuisse nomẽ nõ alienũ a sua reformatiõe: qua in asinũ fuerat demutat⁹: nãq; iter asinũ & Asiniũ cognatio est & pximitas: igit cõgruẽter illi: q asinus fuerat p Asiniũ sacra ministrant. Cõmonefactũ. sicut Isis sacerdoti suo p qetẽ pcepit: q erga Apul. eẽnt faciẽda: sic & Osiris sacerdotẽ suũ piter ẽm qetem cõmonefecit: ut sacra sua madaurensi Apu. ministraret. Magno deo. Osiridi. Facta dictat. elegãtior lectio ẽ fata: ut itelligamus fatalia mortaliũ decreta cõstitui decerniq; ab Osiride: tanq̃ cã primordialis sit: a qua cæterę cãæ dependeant. Madaurẽsem. Lu. Apu. q madaurẽsis fuit: ex madaura africę ciuitate: ut docuimus in pricipio cõmẽtariorũ: hinc platonicus madaurẽsis dicit a Sidonio. Illi. Apuleio. Ipsi. Asinio marcello. Magno cõpẽdio. Lucro: compendiosum dicimus lucrosum: sicut e cõtrario dispẽdiũ dãnũ: & dispẽdiosum dãnosum. Columella: dispẽdiosa cũctatio est.

Dispendiosum

Despõsus

Despõsus sacris. Despõsa dicit: quæ pmissa uxor est: despõsus qui uxorẽ spopondit se ducturũ: q spopõderat filiã desponsisse dicebat: hinc & desponsus dr: qui pmissus est sacris & obligatus: & desponsor q pmisit: a despondendo nata oia. spõdere uero & despõdere a spõte iclinant. i. uolũtate. illud obiter annotatu dignũ q despõdisse aium is dr: q suę spõtis statuit finẽ: & de uita despauit: q elocutiõe usitati sũt M. Var. Plau. Liui. Sene. totaq; illa cohors scriptorũ classicorũ. elegãter quoq; dixit Colu. despõderis sapiẽtiã p despaueris ad sapiẽtiã te puenire posse.

Despõdisse animũ

Despõdere sapiẽtiã

Circa uotũ. corrige cõtra uotũ. Iuriculas primonii. legendũ est uiriculas: hoc ẽ pusillas uires: a uirib⁹ υποκοριστικως iflexo uocabulo: dicimus ãt elegãter uiriculas primonii pusillũ pñmoniũ siue facultatulã: & reculas. in apologia scri. pñmoniũ a se iminutũ modice eẽ: pti pegrinatiõibus: pti liberalitatib⁹ dũ amicis opitulat: & magistris grãm refert. quorũ filias ẽt dote auxit.

Viriculæ

Liberalis in magistros

Erogatiões urbicæ. sensus ẽ. erogatiões pecuniarũ: q̃s in urbe Roma facere cogebar: ut sacris Osiridis cõsecrarer lõge maiores erãt: q̃ fuissent illæ priores puinciales in achaia. s. puincia factæ: ad pagendã isiacæ cerimoniæ cõsecrationẽ. ab urbe deriuat urbic⁹: urbãus. ut ab oppido oppidicus: & oppidãus. pterea urbanicianũ usurpari leges & urbicariũ ab eadẽ origie formato uocabulo.

Vrbicus

Vrbanicianus

Vrbicarius

Antistabãt. pcellebãt: exupabãtq;. dicius antistat cæteros & cæteris: sic pstat doctos & doctis: p exupat & ãtecellit. Duricia pauptatis. uersus apđ græcos uice puerbii celebrat⁹ ẽ. ουδὲν πενιας βαρυτερον εστι φορτιον. i. nullũ onus pauptate duri⁹ grauiusq; ẽ: ab eisdẽ græcis id quoq; canit πενιαν φερειν και γηρας εστι δυσκολον. i. pauptatẽ ferre & senectutẽ difficile ẽ & durũ.

Paupertas & senect⁹ dura

Inter sacrũ & saxum

Inter sacrũ & saxũ posit⁹. puerbiũ hoc difficultatẽ ẽ & piculi: cui cõsimile ẽ illd uulgi ẽmõe ptritũ: iter calces & parietẽ: hoc ãt maxie plautinũ ẽ ex captiuis. nũc ergo iter sacrũ saxũq; sto nec qd faciã scio: sũptũ ãt ur a fœdere faciẽdo: cui⁹ hæc erat formula. Fecialis sacerdos sũpto in manu saxo porcoq; adhibito: post recitatas ex tabula leges: audi (inqt) Iupiter si illis legibus po. romãus prior defecerit publico cõsilio, dolo malo: tu illo die po. romanũ sic ferito: ut ego hunc porcũ hodie feriã: tãtoq; magis ferito q̃to magis potes pollesq;. Vbi id dixerat porcũ saxo silice pcutiebat: ex hac solẽnitate fœdus grãmatici dictũ eẽ iterptant: a porca fœde & crudelr occisa. igit cũ porcus ille iter sacrũ fœderis: & saxũ fecialis sacerdotis staret piculo pximus: fœdãq; mortẽ iãiã subiturus: ubi nullũ erat effugiũ: idẽ factũ est puerbiũ de hoibus in piculo & difficultate positis: ut dicat iter sacrũ & saxũ positus est. haud lõge dissimilis sentẽtia est παροιμια illa græcorũ των ωτων εχω τον λυκον: latine dr auribus lupũ teneo: cuius Terẽtius: Suetonius: Hierony. meminerũt.

Auribus lupũ teneo

Iouẽ lapidẽ iurare

Q m̃ icidimus in mẽtionẽ lapidis sacrificalis: nõ abre fuerit: hoc potissimũ loco ãnotatiũculã cõficere enarrareq;: qđ sit Iouẽ lapidẽ iurare: nã & apđ Mar. Tul. q̃ri solet qd significet in eplis ad Trebatiũ: qũo tibi placebit Iouẽ lapidẽ iurare: & apud Gelliũ: Iouẽ lapideũ inqt: qđ sanctissimũ iusiurãdũ est habitũ: paratus sum ego iurare. hoc anxie q̃rens legi iampridẽ qđ ad hanc rẽ facit apud Festũ Põpeium scriptorẽ pmiscuum sic tradi: lapidẽ silicem tenebant iuraturi per Iouem hæc uerba dicentes: si sciens fallo: ita me diespiter

salua

salua urbe arceq; bonis eliciat: ut ego hunc lapidē. Verū cū hoc grāmatici iterp̄tamētū nō mihi plenū esse uideret̄: neq; desy
derio faceret satis: in uoluēdis uoluminibus icidi in Polybiū megalopolitanū: q fusius uberiusq; explicat: qd sit Iouem la
pidē iurare: cuius uerba: ut res planius noscat̄ apposui ex libro. iii. historiaꝝ q̄ sūt hæc. In prio fœdere iusiurādū factū acci
pimus: primū carthaginēses deos pr̄ios iurati sūt: deinde romāi p lapidē s̄m uetustissimū ritū, Martis Quiriniq; numinib⁹ — Ritus lapidis
additis iusiurādū p̄stiterūt: ritus uero lapidis fuit hmōi. Fecialis sūpto in manibus lapide postq̄ de fœdere iter partes cōue
nerat: hæc uerba dixit: si recte ac sine dolo malo hoc fœdus atq; hoc iusiurandū facio: dii mihi cuncta fœlicia præstent. sin
aliter aut ago aut cogito cæteris omnibus saluis in ppriis patriis: in ppriis legibus: in ppriis laribus: in propriis tēplis: in
ppriis sepulchris solus ego pereā: ut hic lapis e māib⁹ meis decidet, nec plura locutus māu lapidē deiecit: hacten⁹ Polybi⁹.

sæpicule nō sine magna turbatiōe stimulatus, postre
mo iussus ueste ipsa mea q̄uis paruula distracta, suf
ficiētem corrasi summulam, & id ipsū præceptū fue
rat specialiter. An tu inqt si quā rē uoluptati struēdæ
molireris, laciniis tuis neq̄q̄ pceres. Nūc tātas ceri
mōias aditur⁹ ipœnitēdæ te paupiei cōtaris comitē.
Ergo igit̄ cūctis affati pparatis, rursus decē dieb⁹ ia
nimis contētus cibis, isup etiā de Serapis pricipalis
dei nocturnis orgiis illustratus, plēa iā fiducia ger
manæ religiōis, obsequiū diuinū freqntabā. quæ res
sūmū pegrinatiōi meæ tribuebat solaciū. nec minus
ēt uictū uberiorē submistrabat, q̄dni spiritu fauētis
euētus q̄sticulo forēsi nutrito, p patrocinia sermonis
romani. Et ecce post pauculū tēpus, iopinatus & us
q; q̄q; mirificis iperiis dn̄i rursus iterpellor, & cogor
tertiam quoq; teletā suscitare. nec leui cura sollicitus
sed oppido suspēsus animi, mecū ipse cogitationes
exercitus, cogitabam quorsus noua hæc & inaudita
se cœlestiū prigeret itētio. qd subsiciuū q̄uis iteratæ
iā traditiōi remāsisset, nimirū pperā uel minus plene
cōsuluerūt in me sacerdos utriq;, & hercules iam de
fide quoq; eorum opinari cœptabā sequius. quo me
cogitatiōis æstu fluctuātē ad instar isaniæ percitum,
sic instruxit nocturna diuinatione clemens imago.
Nihil est, inquit, q̄ numerosa serie religionis quasi
quicquā sit prius omissum terreare. quin assidua ista

¶ SEPIde. Minutulus error p sæpicule: aduerbiū ē Lu
cio nr̄o freqūes. i. sæpe. ¶ Veste distracta. Vestibus diuē
ditis: uēdidi (inqt) uestimēta mea: ut ita cōfecta pecunia
possem erogatiōes pagere ad consecrationē religionis
Isiridis ptinētes. ¶ Corrasi sūmulā. collegi cōfeciq; sum — Corrasi summulam
mā pecuniæ mediocrē: sic supra. Viaticulū corrasi: inde
corrasas pecunias p collectas & cōgregatas dixere iu
riscōsulti titulo de bonis dānatoꝝ: hisce uerbis. plerūq;
īde corrasas pecunias p̄sides ad fiscū trāsmiserūt. ¶ La
ciniis nequāq̄ pceres. pba argumentatio a maiori: si cā
uoluptatis iplendæ hō nō pcit ipēsæ: & uēdit uestē. q̄to
id magis æquū fieri cā cerimoniæ adeūdæ: cū diuia ter
renis: cū æterna caducis: cū bona ai bonis corpis longe
sint anteponēda. ¶ Impœnitēdæ paupiei. ipœnitēda est
paupies: quā facimus cā religionis: pp quā multi aurū
argētūq; abiecerūt: bona terrena cōculcātes: ut aio bea
tissimi forēt. Multi nūc sacerdotes (de bonis loquor) cū
nihil habeāt oīa tū possidēt: iuxta aplicā sniam: quoꝝ
deus dispēsator ē largissimus. Talis ergo paupies nō so
lū est fugiēda: sed ultro appetēda: ut deo ditissimi sim⁹:
qbus diuitiis nullæ ueriores existūt: paupies aūt accipit̄
& p inopia & p dāno. Cōtra cōplusculos iuenias: qui
exēplū Ananiæ & Saphyræ imitent̄: qui deo mētiētes
agro diuēdito partē p̄cii ante pedes apostoloꝝ posue
rūt: partē sibi reseruātes. multi auro suffarcinati deū se
quunt̄: & foris pānosi ac senti domi aureos uētilāt: nō
tā sotera: hoc est seruatorē nr̄m: q̄ argētinū deū æscula
nūq; pcolētes. ¶ Comitē. legit̄ & cōmittere. ¶ Affatim.
abūde: large: copiose. ¶ Inanis cōtētus cibis. lego inani
mis hoc est inanimatis: dicit. n. se in hac quoq; cerimo
nia auspicāda abstinuisse ab esu aīaliū p decē dies: sicu
ti & isiacis quoq; mysteriis factitauerat. Trimegistus.
hoc optātes cōuertimus nos ad purā & sine aīalib⁹ cœ — Pura cœna
nā. denarias cerimonias prisci dixere (ut iā docuimus)
qbus sacra aditur o decē cōtinuis diebus certis qbusdā
rebus: & cibis erat tēperādū. ¶ De Serapis orgiis. de Se — Serapis
rapi supra copiosissime annotauimus: quē eūdē & Osi — Osiris
rim eē tradūt oēs: & hic nr̄ euidēter ondit. Diodorus in primo bibliothecæ. Osiris tū Serapis dr̄: tū Dionysius: tū Pluto:
tū Amon: tū Iuppiter. Martianus quoq; in hymno: sic inqt: Et Serapim Memphis nilus uenerat̄ Osirim: illud adde: qđ Ap
pion cognominatus Plistonices scriptū reliquit fuisse in labyrintho ægypti colosseū Serapin ex smaragdo nouē cubito
rū. ¶ Germanæ religionis. uel q religio Osiridis & Serapis germanę: imo eadē est: cū idē sit numē: uel potius q cerimo
niæ Isidis & Osiridis (ut ante dictū est) sunt inter se cognatæ: atq; germanæ: ob quā cognationē fidētior obsequiū diuinū
capessebat. ¶ Quidni. cur nō: iterpositio comica ut supra. ¶ Fauētis euētus. Supius quoq; annotatū est euētū fuisse deum — Euentus deus
priscoꝝ maxime agricolaꝝ. quē M. Var. iuocat in. i. de re rustica: qm̄ sine successu ac bono euētu frustratio est nō cultura.
Praxiteles (Pli. teste) fecit euētus simulachrū: qđ fuit Romæ in capitolio. ¶ Nutrito. s. mihi: & subaudi uerbū subministra
bat. ¶ Quæsticulo forēsi. Quæsticulus forēsis dr̄ paruū lucrū: partū ex actione causaꝝ forēsiū: quaꝝ se actorē & patronū — Quæsticulus forēsis
fuisse significat: dr̄ q̄sticulus pusillus q̄stus: ut lucellū minutū lucrū. Mar. Tul. in. ii. de diuinatiōe: conuenire pōt aut fissum — Lucellum
iecoris cū lucello meo: aut meus q̄stuculus cū cœlo terra rerūq; natura. ¶ Sermōis romāi. latini: idē. n. est sermo romāus & — Sermo romanus latinus
latinus: at (ut inqt Diomedes) latinis est icorrupta loquēdi obseruatio s̄m romanā linguam. patrii sermonis egestas dixit
Lucretius: p romani hoc est latini: alibi fusius latiusq; explicauimus uernaculū sermonē romanoꝝ fuisse latinū. ¶ Impe
riis dn̄i. iussu Osiridis: uel lege deū p deoꝝ. Cuiuscemodi error freqnter obrepsit. ¶ Tertiā teletā. expiationē purificatio
nēq;: ut tertiæ quoq; religiōis sacris iniciarer: ut ter sacrat⁹: ter religiōi despōsus fierē btissimus: cū numerus ternarius ple
ne pfectus sit: & masculus nūerus dictus. ¶ Oppido suspēsus. Valde sollicitus. ¶ Ai. pro aio: archaismos: ut supra. sic Ora. — Pendeo ai
iteger est ai: sic & M. Tul. pēdeo ai. ¶ Exercitus. exercitatus: & iugi cogitatiōe mecū ipse recogitās. Alias exercitus dicit — Exercitus
cōtēptus: ut docet Placiades ex auctoritate Plauti scribētis. Nos nostraq; familiā hēs exercitā. ¶ Quid subsiciuū: qd reli
quū: sup hoc uerbo suo loco satis ac sup. ¶ Iteratæ. repetitę: & h̄ dic̄ pp sacra prio Isidis: mox Osiridis: qb⁹ utrisq; fuerat de
dicat⁹. Ora. Cras igēs iterabim⁹ ęquor. ¶ Sacerdos utriq;. alter Isidis mithra. alter Osi. Asini⁹ Marcel. ¶ Seqūs. i deteriorē
ptē. ¶ Percitū. pcussū: cōmotūq;. ea ferme cōmotiōe: q̄ isani solēt. ¶ Nihil ē iqt. Verba imagis diuę & ppicię ad Luciū: qbus
admōet̄: ut alacri aīo & fidēti & gaudibūdo tertiā sacroꝝ traditionē suscipiat: iniciet̄q; tertiis sacris auct. diis: qđ illi fœlix ac
salutar̄ futuꝝ sit: erāt āt h̄ tertia sacra Isidis, sꝫ romāę: ut. s. ita romę Isidis sacris ōdicaret̄: sicut i puicia achaia fuerat ōdicat⁹:
nā cū i puicia reliqsset amictū illū isiacū sacerdotalē: erat op⁹ ut alteꝝ romę quoq; repararet: & ita secūda i siaca cerimōia ī
bueret̄: qm̄ sine illa sacrificali ueste dieb⁹ solēnib⁹ supplicare nō poterat.

numinum dignatiōe lætum capesse gaudium, & potius exultare futurus quod alii uel semel uix conceditur, teq; isto numero merito p̄sume semper beatū. cæterum futura tibi sacrorum traditio pernecessaria est, si tecum nūc saltem reputaueris exuuias deæ quas in prouincia sumpsisti, in eodem phano depositas perseuerare, nec te romæ diebus solemnibus uel supplicare his, uel cum præceptum fuerit fœlici illo amictu illustrari posse. quod fœlix itaq; ac faustū salutareq; tibi sit, animo gaudiali rursum sacris iniciare diis magnis auctoribus. Hactenus diuini somnii suada maiestas quod usus foret, p̄nunciauit, nec deinceps postposito uel in supinā procrastinatiōē reiecto negocio, statim sacerdoti meo relatis quæ uideram, inanimæ protinus castimoniæ iugum subeo, & lege perpetua præscriptis illis decem diebus,

¶NVminū dignatione. Quod dii dignent̄ te tā frequēter uisere: q̄ te peculiariter dignū iudicēt suorꝝ sacrorꝝ iniciationi-
Ternarius potentissimus — bus. ¶ De isto numero. s. ternario: q̄ princeps ēst iparium: q̄ pfectus gignit senariū nouenariūq;: cuius auspicio p̄ces tertio ac
libamina repetunt̄: ut pythagorici autumāt: ternario numero oia cōtinent̄. græci triada uocāt: cuius uim multiplicē expli
cat Auso. ī grypho ternario. libet obiter enodare nodū ex grypho Auso. de trigono: sic scribētis. ptrinas sp̄es trigonorꝝ li-
Nodus ausonii enodatus — nea currit æq latus uel crure pi uel nois ipar: qbus plane uersib⁹ signāt: q̄ tripleuros tres hēt formas dissili positiōe figu-
ratas. Nā trigonos ois aut ē isopleuros: aut isosceles: aut scalenos. Isopleuros ē tribus paribus lineis lateribusq; cōcurrēs: la
tine æqlaterꝝ dr̄. æqlatus dixit Ausonius. Isosceles ē qđ
Tripleuros — ex trib⁹ lineis duas æqles hēt: qbus q̄si cruribus isistit:
nr̄i ęqcrurū uocitāt. Ausoni⁹ crure pari. Scalenos uero
Isopleuros / Isosceles / Scalenos — oēs lineas tres inæqles hēt. Qđ signat clausula carmi-
nis nouissima uel nois ipar. In mētiōe ternarii numeri
subit mētē ꝓuerbium græcū πανταοκτω: quo significat
octonario nūero cūcta cōtineri. Quidā autumāt deos
Oīa octo — esse octo oium dn̄os & cūcta cōtinentes: uidelicet πυρ.
υδωρ. γην. ουρανον. σεληνην. ηλιον. μιθραν. νυκτα. i. ignē: aquā:
terrā: cœlū: lunā: solē: mithrā: & noctē. ubi annotādum
mithrā a sole seiūgi: diuersumq; cēseri deū. Alii hāc pa-
roemiā aliūde ortā ꝓdiderūt. ¶ Exuuias deæ. Intelligit
olympiacā illam stolā nūcupatā: q̄ erat talaris byssina
floride depicta: qua idutusq; celebrauit natalē sacrorꝝ
isiacorꝝ: ut ꝓxime explicatū ē: hāc āt uestē exuerat de-
posueratq; in tēplo isidis ꝓuicialis i achaia. Ideoq; parā
da erat romæ altera p nouā religiōis consecrationem.
¶ Fœlici amictu. Nimirꝝ fœlix amict⁹ ē ille noiandus:
quo ex ꝓphanis efficimur sacrati: ex ipuris puri: ex tene
bricosis luminosi: & ab hac rerꝝ terrenarꝝ colluuione
trāsferimur ad uitā sincerissimā & ꝓinde beatissimam:
q̄ tu Antistes amplissime illustratus merito dici beatus
Laus archiepiscopi — potes & fœlix: cū in te sacerdotali dignitati sit lrārꝝ do-
ctrina cōiūcta. ¶ Iniciare. Ego iniciatus tertiis cerimo-
Dii magni — niis: iperatiui modi ē. ¶ Diis magnis. Osiris siue Serapis & Isis. Dii magni itelligunt̄: quorꝝ auctoritate & iussu iubet̄ ter
Samothraces — tiū cōsecrari. Græci θεους μεγαλους uocāt deos magnos: de qbus Mar. Var. hæc. principes dei cœlū & terrā hi dei. Idē: qui
ægypti Serapis & Isis: in latio Saturnus: & ops. cœlū. n. & terra (ut samothracū inicia docēt) sunt dei magni: & hi quos di
xi multis nominibus: hactenus Varro. Idem: dei magni samothraces nominant̄: de qbus Satyricus: Iures licet & samothra
cum & nostrorꝝ aras. Macrobius in iii. Saturnaliū non parum multa scripsit de diis penatibus: quos eosdem & deos ma-
gnos & samothracas: & deos patrios esse celeberrimorꝝ scriptorꝝ auctoritatibus ostendit: ex quo liquet uerum id esse: qđ
Pitho / Suada — sæpe iampridē testati sumus deum esse unum: noia multa. ¶ Suada. Suadens: & (ut ueteres dicebāt) psuatrix: græci pitho
uocant persuadendi deā: quā in labris Periclis atheniensis scripsit eupolis sessitauisse: hanc Ennius suadā appellauit scri-
bens Cetegum oratorem suadæ medullā fuisse ob suā eloquentiam. Oratius suadelam uocat illo uersu: Et bene numma
tum decorat suadela Venusq;. Quintilia. rhetoricen dicere uolens esse suadæ medullam: nec tamen audens uti uerbis en-
nianis dixit persuadendi opificem: quod græce Isocrates dixerat πειθους δημιουργον. a poeta bono: fames male suada decē
ter dicta: q̄ suadeat maleficia: & ad malū præcipitāter impellat. ¶ In supinam ꝓcrastinationem. Supina ꝓcrastinatio dicit̄
ignaua: mollis: & languida cūctatio dilatioq;: quæ dispendiosa est: & infensa magnis plerisq; rebus gerendis. iuxta illud Si
lii: cū fata tenemus Pelle moras: breuis est magni fortuna fauoris. M. Tul. in. vi. philippica: nā cū plerisq; in rebus gerēdis
Procrastinatio odiosa — tarditas & procrastinatio odiosa est. tum hoc bellū indiget celeritatis. dicimus procrastinare & recrastinare: pro differre &
in crastinum prorogare. Col. ꝓpter q̄ recrastinari non debet. ¶ Inanimæ castimoniæ. Iam (inquit) redeo ad castimoniā ab
stinentiamq; ciborꝝ inanimatorꝝ: sicut iam bis ante factitauerat: inanima castimonia dicit̄ frugalitas edendi i qua ab ani-
Recrastinare — malibus abstinentes: cibariis uescimur aīa carentibus: sicut paulo ante dixit: inanimis contentus cibis: qui uictus est orphi
cus & pythagoricus. Talis autem uitæ & castimoniæ iugum plerisq; omnibus durissimum est assuetis carnibus uesci &
Inanima castimonia — mihi imprimis: qui malim inter creophagos q̄ carpophagos annumerari: & quamuis clamet Pythagoras: Parcite mor-
tales dapibus temerare nefandis Corpora: diuitias alimentaq; mitia tellus Suggerit: atq; epulas sine cede & sanguine pre-
bet: tamen ego illum ecclesiasticum probo: omnia munda mundis: & nihil reiiciendum: quod cum gratiarum actione su
Sine esu carnium uiuere non possum — scipitur. Si quis mihi interdiceret esum carniū: & ad inanimos cibos relegaret citissime tabescerem: fieremq; & ipse inani-
mis. Hic occurrat forsan quispiam dicens heus tu magister & commentator noster: heccine tua est disciplina: sic nos in-
struis? Ganeo es & lurco & edax & uorax? Tu nobis popinam & ganeam colendam pręcipis? Nescis studium salutare
fieri non posse citra frugalitatem? nescis parco uictu & tenuiculo opus esse studiosis disciplinarꝝ: quarꝝ tu haberis profes
sor: tam magnus tam famigeratus? Quomodo potes corpori simul & animo uacare? Quomodo popinā simul & libros
colis? Isti ego (si quis forsan id quærat) sic uoce exertissima respondeo. Lautior uictus ad studendum: ad philosophandū:
Lautior uictus nō impedit studia — ad bene uiuendum impedimento non est: modo sit moderatus. Quod olim Aristippum dixisse tradunt: ego iuxta illud
saluberrimum præceptum edo citra sacietatem: bibo citra ebrietatem: edo & bibo ut uiuam prout Socrates monet: non
uiuo ut edam & bibam: ut Asoti de patella proclamant. Simplex quidem cibus mihi iucundissimus est: utpote qui homi
Edo ut uiuam — ni saluberrimus esse dicatur. sed eū uolo delicatiorē: nec inficior, esculentioremq;: qui nec oneret sensus: nec difficulter pfi-
ciat̄: nec enim ita stomachus meus cōcalluit: ut etiā cruda digerere possit. in summa non saginam: non uoratrinā ex usu car
niū quæro: sed bonam corporis ualitudinem: & ingenii salubritatē. & ꝑfecto longe cōducibilius salutariusq; est modico
cibo: & eo quidem p̄cioso ueniculas refocillare recreareq;: q̄ oleribus & pomis atq; leguminibus implere uentrem ad satu
ritatem: quæ omnia sunt caocochyma: ut Galienus docet: & argumenta quotidiana euidenter ostendunt: quibus corpus
distentum languet: & aius hebetescit. Sed cum hæc οδου παρεργον dicta sint. Iā a diuerticulo in uiā regrediamur: ut extre-
ma manus diis hoibusq; fauētibus hisce cōmētariis iponat̄: ut tādē Lucius nr̄ ex tenebroso lucidus factus prouolet in pu
blicum: & in manus tuas Antistes Maxime festinanter cōueniat: q̄ illū cōiter: desyderāter: amāterq; excipient.

¶ Spontali

℣ SPONtali sobrietate multiplicatis.Ex p̄scripto legis sacerdotalis cibaria uoluptas p dies tm̄ decē erat coercēda: & sin-
ceris castimoniæ obseruāda: tm̄ Lucius nr̄ ait se multiplicasse dies illos frugalissimos:& ultronea sobrietate lōge plurib⁹
dieb⁹ q̄ lex ipsa p̄scribat fuisse abstemiū:abstinuisseq a cibatu aialiū esculētiore. qdā putāt multiplicatos itelligi dies:qa iā
tertia uice abstinēs fit & iuiunus:ut ita multiplicati ter dies decē summā cōficiāt mēstruā.℣ Instructū teletæ.Apparatū:in
strumētūq necessariū ad teletā.i.purgationē & cerimoniā tertiā idipiscēdā.nomē est q̄rti ordinis.℣ Largit⁹. Large & abū Largitus
dāter media correpta pnūciādū:cū aduerbiū sit.dr̄.n.largit⁹ p large:ut publice.Affrani⁹:qd istud est qd fles:qd lachrymas

spontali sobrietate multiplicatis, instructum teletæ
comparo largitus,ex studio pietatis magis,q̄ mensu
ra rebus collatis,nec Hercules laborum me, sum-
ptuūq quicquā pœnituit.qdni,liberali dn̄i puiden-
tia,iam stipendiis forensibus bellule fotum. Deniq
post dies admodū pauculos deus deū magnorū po-
tior,& maiorum summus,& summorū maximus,&
maximorum regnator Osiris,nō in alienam quāpiā
psonā reformatus,sed corā suo uenerādo me digna-
tus affamine, p quietē recipere uisus est,q̄ nunc in-
cōtanter gloriosa in foro redderem patrocinia, nec
extimescerem maliuolorum disseminationes, quas
studiorum meorum laboriosa doctrina ibi deseruie-
bat. Ac ne sacris suis gregi cætero permixtus deser-
uirem,in collegiū me pastophorū suorū iter ipsos de
curionum quinquēnales elegit.Rursus deniq q̄ ra-
ro capillo collegii uetustissimi,& sub illis Syllæ tēpo
ribus cōditi munia nō obumbrato,uel obtecto cal-
uicio,sed quoquo uersus obuio,gaudēs obibam.

largitus ploqre:℣ Dn̄. Osiridis : uel dic deū p deorū:
ut sæpe.℣ Bellule fotū.Ordo ē.nec me pœnituit sūptū Bellule
bellule fotū:hoc ē satis belle & elegāter suffarcinatū:in
structūq ex lucello & mercede forēsis p̄rimōii. bellule
aduerbiū Plautinū ē tertio gradu diminutiōis:bn̄ belle
bellule.℣ De⁹ maiorū sūm⁹.Describit maiestas dei am-
plissimi sacratissimiq Osiridis:facta amplificatiōe p ex
ornationē.q̄ græce climax:latine gradatio noiat:q̄ repe Climax Gradatio
titio cuiusq supioris uerbi fit:q̄ res hēt leporē quēdā &
elegātiā.Cōsimile ē illd.Gallus nō magis pecuniarū re
petūdarū:q̄ maiestatis:neq maiestatis magis q̄ plautiæ
legis.neq plautinę legis magis q̄ oium legū re⁹ iuenit.
℣ Affamine.affatu:& alloquio. ℣ Nō in alienā psonā
reformatus.Tale est illd poeticū.Cū mihi se nō añ ocu
lis tā clara uidēdā Obtulit:& pura p noctē i luce reful-
sit Alma parēs:cōfessa deam q̄lisq uideri Cœlicolis: &
quāta solet.scri.Iāblichus Platonicus in li.de mysteriis:
q oēs supi iuocati ueniūt in cōspectū : sed alii sub aliis
formis occurrūt.Dii in aspectū ueniūt admodū saluta- Dii sub uariis formis occurrunt
res.Archāgeli horribiles simul & māsueti.Mitiores an
geli.Dęmōes metuēdi.Heroes uerēdi min⁹.deorū pul-
chritudo occurrit iæstimabilis:icōparabilis : admirāda
supra modū delectās. Archāgelorū angelorūq cōsilis:
sed gradati inæq̄lis deorū apparētiū magnitudo totum
cœlū occupare uī.Dæmonū magnitudo & forma mi-
nor:heroū rursus angustior.Deniq q̄libet p magnitu-
dine potētiæ suę:& iperii latitudie magnitudinē formę
lucisq p̄fert.deorum imagies q̄plurimo splēdore coru-

scāt.Dii aīas pfectissime purgāt:exhibēt isup alii nobis alia.Dii p̄sentes dant corpi sanitatē:uirtutē aīæ:mēti sinceritatē.qd Dii dant sanitatem
in nobis ē letiferū delēt:calorē fouēt:efficatioremq reddūt ad uitā:& armōia itelligibili mēti lumē effundūt.Optādū ē ergo:
ut deus p̄s uenerādo affamine nos dignet:ueniatq in aspectū nr̄m iuocatus:ut tribuat bōa p̄mia:sicut Lucius nr̄ ait Osi-
rim suū sibi apparuisse opitulatorē monitoremq uitæ salutaris:& ut patrocinia susciperet calamitosorū:cū hō:hoīum iuuan-
dorū cā natus sit.℣ Recipe.Lego p̄cipe:est.n.uisus p̄cipe & monere.℣ Incōtāter.sine cūctatiōe: & pcrastinatiōe. ℣ Deser-
uiebat.emēdo disserebat:hoc est diseminabat.p̄misit.n.diseminatiōes maliuolorū:nā rumusculi & maledicta iuidorū disere-
bant.i.diseminabant diuulgabāturq:cū gl'iosa doctrina Lucii rūperent:& hois uirtutē ferre nō possent.iuidet.n.nemo ni-
si supiori:snia plautina est.Malim mihi iuidere inimicos meos q̄ me inimicis meis.℣ Gregi cætero pmixtus. uoluit(inqt)
Deus me eē iter suos cultores egregiū & eximiū.hoc ē e grege exēptū:atq excellētiorē lectioremq:nec dignū gregali collu-
uiōe.℣ In collegiū pastophorū.Ante dcm̄ est pastophorus fuisse uenerabiliores maiorisq auctoritatis sacerdotes : quorū
collegiū erat sacrosanctū.sensus ē.Osiris de⁹ elegit me nō solū ut essem unus in collegio pastophorū:uerū ēt iter ipsos de
curiones:quorū dignitas erat tēporaria:q p qnqueniū p̄erāt ipsi collegio.Nūc hodieq in collegiis cōciliabulisq nr̄orū sacer
dotū creant rectores gn̄ales:psules:uicarii tēporarii:quorū iperiū ferme triēnale est:hos nūc decuriōes uocat:sicut in mu Decuriones in ordine sacratorum
nicipiis decuriones dn̄t senatores gubernatoresq primarii:& in militia decuriōes p̄fecti turmarū eqstriū:aīaduerti in libris
Esdrę pastophoriū pprie dici tricliniū siue cœnationē:in qua sacerdotes discūbūt:sic. n.scriptū ē:exurgēs Esdras ab añ atriū
tēpli abiit in pastophoriū Ionathæ & hospitatus illic nō gustauit panē:nec aquā bibit sup iniqtatē multitudinis. Itē paulo Pastophorium
ante: in apostophorio domus dei nr̄i:ubi exposuit cōmētator pastophoriū eē thalamū deputatū ad uescēdū extra atriū sa-
cerdotū.℣ Quā raro capillo.Legi ēt pōt q̄ raso:ut dicat capillis bn̄ derasis ex istituto rituq cerimoniæ se pegisse munia &
officia ptinētia ad collegiū pastophorū.qd syllanis tpibus cōditū fuisse designat.Cuius rei nulla sane exstat historia.nec re-
fert:neq.n.res hæc est digna historico stilo:cū auctore Cornel.Tacito ex dignitate.R.P.reptū sit res illustres scribēdas an-
nalibus mādare:minuta uero & uilia:q̄lia sunt hæc de collegio pastophorū diurnis urbis actis tradi.℣ Nō obūbrato.So-
lēt pleriq oēs sacerdotes tiara siue pileolo capitis coronā caluitiūq factitiū obūbrare obtegereq.Luci⁹ uero nr̄ denotat
se capite apto detectoq icedere solitū:palā ostētās derasum caput:& obuiū oi ex pte exhibēs nullo galericulo:nulloq pi-
leolo obūbrās caluiciū sacerdotale:p qd ostēdere uī se simplicibus moribus & apto pectore:puroq &(ut ita dicā) fenestra-
to obiisse munia religiōis:citra oēm psonā seueritudinē sanctitudineq adūbratā.sub cuius uelamēto multi flagitiosi de-
litescūt.Supra suo loco annotauimus(nō idiligēter opinor) ptinētia ad derasum caput sacerdotis:coronāq caluicii mānu fa-
ctā. Illud adde ne quid sciens p̄tereā in luctu & amaritudine solitos ueteres maximeq iudęos radere caluicium : & caput In luctu radere caluicium
puluere cinereq turpare:hinc illud Ezechielis.Et superiacient puluerem capitibus suis & cinere conspergentur:& radent
super te caluicium & accingent cyliciis.Apud eundem:dn̄s p̄cipit(quod annotatu dignum scituq est)ne sacerdotes caput
suum radant:neq comam nutriant sed tondeant.℣ Quoquo uersus obuio. Ex omni parte spectabili: cunctisq cōspicuo
caluicio.℣ Gaudens obibā.Cū gaudio:cū hilaritate adibā:peragebamq munia sacerdotalia:quæ lætus obibit & plenus
gaudio quisquis fuerit sacerdos, integer uitæ scelerisq purus:cuius mens non in terris curua:sed in cœlum sublimata.ni-
hil nisi diuinum:nisi cœleste cogitabit : qui contemplatu dei : ac diuinitatis perfruens uitam deget gaudialem ac prorsus
beatam:cuius utinam nos aliqua ex parte participes esse possimus.

Finis Commentariorū in Apuleio.

Abes Antistes maxime commentarios Apuleianos Philippea incude formatos:& succisiuis lucubrationibus absolutos:qui si faciunt ad stomachum literatorum & cumprimis tuum:si tibi probantur:tuq; similimus in coelo sum:nec operæ fit iactura:bonasq; horas bene collocatas esse gaudibundus exulto. Vale & hoc quicquid est muneris literatorii:ea hylaritate benignus cape:qua lucubrationes id genus nostras capere consueuisti. Qui cum maximis ipse studiis polleas: nostra sitienter amplecteris. Lectio Asini Apuleiani nimirum speculum est rerum humanarum:istoq; inuolucro effecti nostri mores : expressaq; imago uitæ quotidianæ conspicitur. Cuius finis & summa beatitas est religio cultusq; diuinæ maiestatis:una cum eruditione copulata connexaq;. Iam uale decus Antistitum:& commentarios hosce una cum asino aureo consertos perlege : quo plane opere Lucius noster magiam asserere:eamq; rerum omnium potentissimam ostendere pro uirili parte contendit.

¶Lucii Apuleii in asinum aureum opus explicit. Venetiis in Aedibus Ioannis Tacuini de Tridino impressum.Inclyto Lauredano Principe. Anno Domini.M.D.XVI.XII.Kalen.Iunii.

REGISTRVM

a b A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z AA BB CC DD EE.

Omnes terni.

Vsura
Vsuraria

¶ VSVram.usum.M.Cicero huic latroni unius diei usurã nõ dedissem:itẽ audita uatinii morte cuius parum certus dicebat auctor:interim inquit usura fruar:uxorẽ usu rariam dixit Plautus:cuius usurã & usum capiebat Iupiter. ¶ In æternũ conditis.Morte perpetua clausus.Virg.in æternam conduntur lumina noctem. ¶ Propitiatus.placatus exoratus: quę ille

Ternarius numerus poetas

tres lineolæ significãt ter:ternarium aũt numerum pythagorici potentissimũ esse prodiderũt: eo ꝙ ad cerimonias deoꝝ utebanť:ut docet Aristo.li.i.de.cœlo & mundo.idẽ numerus in rebus magicis plurimum pollebat: & ut auctor est Pli.ter na despuere depræcatione in omni medicina mos est:atq; effectus adiuuare:hinc Tibullus.ter cane.ter dictis despue carminib⁹:& poeta in cantamẽtis amatoris cecinit necte tribus noctis ternos amarili colores. Marcianus Plutarchus.cæteri triada siue ternionẽ hoc est ternarium

Trias
Ternio
Homo reuocatus herba ad uitam

numeꝝ:qui masculus est & efficax.extollunt. ¶ Herbulam ꝗpiam. de qua herba loquatur ambigi põt cũ eã nominatim nõ designet:forsan itelligit balin:qua xantus historiaꝝ auctor tradidit occisum Draconis Catulum rẽuocatum ad uitã a parente:eademq; thilonẽ quẽ draco occiderat restitutũ saluti.& iuba in arabia herba hoiem reuocatũ ad uitam tradit pleriq; existimãt nihil nõ herbaꝝ ui effici posse. Ab herophilo dictum ferunt quosdam ẽt calcatas herbas prodesse. Orpheus de his herbis curiosius aliqua prodidit:post eũm museus: pithagoras quoq; & Democritus de magicis herbis uolumina cõposuerunt:de quibus & Plinius noster non paꝝ multa.in.xxiiii. ¶ Orientem obuersus. ad orato-

Adoratores uerti ad orientẽ
Augustus sol.

ris hoc ꝓprium est ex mystica regione:ut in adorando ac salutãdo deo ad orientẽ conuertatũr:totumq; corp⁹ circũagat:sic.n.apud antiquos factitabant adoratores ad solem respicientes: mundi enim ortus a leua est: unũ sinistrum & leuum fulmen inter ꝓspera est:in cœlo tẽplum est locus auspicii cuius partes sunt quatuor: sinistra ab oriente dextra ab occasu. Antica ad meridiẽ postica ad septentrionem: Hermes trimegistus præcipit cũ quis deum orare uoluerit respiciendũ esse in austrũ sole occidente. Sole uero oriẽte in eũ qui subsolanus dr̃. ¶ Augusti. uenerabilis & sancti solẽ mundi totius aium ac planius mentem & principale naturæ regimẽ ac numen pleriq; credidere opera eius existimãtes:unũ marito augustus dictus:quasi sanctus diuinusq;. ¶ Tacitus impræcatus non uoce sed corde orandũ deum eẽ præcipit diuus Hieronym⁹ & in decretis canonicis.d. ultima de cõsecratione scriptũ legimus:nõ uerbis sed corde adorandus deus est. Cyprianus in expositione illa orationis dominicæ iuculenta secrete adorandum

Secreto adorandũ & in abscõdito
Imprecatus
Pone post
Vene.
pulsatiles arteriæ
Pulsus index morborum

esse ex dominico præcepto demonstrat:in abditis & secretis uel semotis locis:qa deus non:uocis sed cordis auditor ẽ nec admonendus est clamoribus:q cogitationes uidet: hoc declarat scriptura diuina:quæ dicit.loquæbať incorde suo & labia eius mouebanť & uox eius nõ audiebať:& exaudiuit eã deus:item legimus in psalmis dicite in cordib⁹ & ĩ stratis uris: & trãspungimini:Hieremias quoq; hoc idẽ docet dicẽs:in sensu tibi debet adorari deus. ¶ Imprecatus.in bonã partẽ hic accipiť impræcatus:cũ aliubi fere semp malũ significet. ¶ Scena apparatu & spectaculo. ¶ Pone post aduerbium est:ita Virg. pone subit cõiunx. ¶ Lectulũ.in quo defunctus iacebat. ¶ Arbitrabar. spectabã ac rimabar. ¶ Extolli.extollebatur significat aũt defunctũ illũ potẽtia ægyptii ꝓphetæ animatũ reuiuiscere cœpisse:ita ut pectus iã intumesceret ex anhelatione pulmonis. ¶ Vena pulsari:medici recentiores uenas pulsatiles appellant:qbus pulsus explorať:quas antiqui ἀρτηρίας uocant:sunt aũt arteriæ spiritus semitæ:sicut uenæ sanguis riui.arteriaꝝ pulsus gubernacula uitæ tẽperat.Herophilus medicinæ conditor subtilissimus descripsit leges & modulos:quibus pulsus per ætates citatior aut tardior moueať q euidens index fere morboꝝ ẽ:græce dr̃.σφυγμός. ¶ Lethea pocula. Aiæ mortuoꝝ:ut Poeta nobilissimus cãit lethei ad fluminis undã securos latices & lõga obliuia potãt:cui succinit fili⁹ uersu cõsimili.letheos potãt latices obliuia mẽtis.Philosophi au-

Aĩa potat stultitiam & obliuionem Lete⁹ fluuii.
Ollus letho datus
Deuotiões diræ
Locus Lucani
Adorat aloquitur

tumant aĩam cũ cœperit in corpus descẽdere: potare stultitiã:& obliuionẽ. Alias uero magis alias minus. Ideoq; q minus obliuiõis hauserũt:hii magis ueꝝ inueniũt:& hoc est qđ ueteres letheũ fluuiũ uocauerũt:ut elegãter & scite refert Macro. in sõnio Scipionis:apud antiquos in funeribus ĩdictiuis dicebať:olus letho datus est qđ significat illũ q mortuus est datũ eẽ λήθη.i.obliuioni. ¶ Momẽtariæ uitæ.tẽporariæ:& breui momẽto duraturæ:uidelicet tãtisp dũ enũciet ipsi⁹ mortis cãm & auctores. ¶ Deuotionibus.Magico cantamine:Deuotiões.n.execraria sũt carmĩa:uulgo accipimus ĩ bonã significatione.Deuotũ quoq; ꝑ detestabili & execrãdo:de hoc aliubi plura. ¶ Diras.Virg.in.xii.dñr geminæ pestes cognomiæ diræ: hæ una cũ furiis uno eodẽq; partu ex intẽpesta nocte ꝓgenire sunt:ædiras dici autumãt grãmatici q nõ nisi ansii ãĩratũ iouẽ uidenť:præterea diras dici uoluerũt ĩpræcationes quasdã horẽdas qbus deos quosdã inauditos & formidãdos inuocabant:quibus qcunq; deuotus dãnatusq; fuisset eũ maximo infortunio affici necesse erat ꝗobrẽ nõ temere queꝗ necleui dicã diraꝝ uti obnunciatione cõsueuerũt:Atheius Tri.plebis crassum ad expeditionẽ parthicã ꝓperantẽ hisce diraꝝ ĩpræcationibus deuotauit:auctores Plutarchus & Apianus:qđ & Lucanus signat in.iii.sic scribẽs:crassumq; in bella secutæ sæua tribunice uouerunt Funera diræ. ¶ Adorat alloquiť orare.n.dicere est:unũ & adoraret. ¶ Malis nouæ nuptę significat defunctus se periisse ueneno ab uxore sacrilega sibi ꝓpinato:ut ita adultero liberior potireť:nã ꝗ ĩpudica: est:eadẽ ueneficaesse solet:ut dicebat.M.Cato. ¶ Adductus.coactus nitidior lectio est addictus:qdã exponunt adductus quasi ad adini.i. Plutonem ductus qđ & si sñiæ quadrat:tamẽ elegãtiæ latinæ nõ cõuenit. ¶ Egregia.Ironicos ꝓnunciandũ.Altercat.Altercatione repugnat apud Quintia.caput est de altercatione.Vbi præcipiť ne altercator sit clãmosus ne ue iracundus.

usurã,& in æternũ cõditis oculis modicã lucẽ infunde,non obnitimur,nec terræ rem suã denegam⁹, Sed ad ultionis solatiũ,exiguũ uitæ spaciũ deprecamur. Propheta sic ꝓpiciatus herbulã ꝗpiã.ter ob os corporis,& aliã pectori eius iponit.Tũc orientẽ obuersus, & incremẽta solis augusti tacitus impræcatus,uenerabili scena, facies, & studia præsentiũ ad miraculũ tm̃ certatim adrexit.Immito me turbæ sociũ,& pone ipsum lectulũ editiorẽ quẽdã lapidẽ insistẽs,cũcta curiosis oculis arbitrabar. Iã tumore pectus extolli, iã salubris uena pulsari.Iã spũ corpus impleri,& adsurgit cadauer,& profať adolescẽs. Quod oro me post lethea pocula, iã stygiis palludibus innatantem,ad momentariæ uitæ reducitis officia,desine iam,ꝑcor, desine,ac me in meã quietẽ ꝑmitte. Hæc audita uox dẽ corpore,sed aliquãto profecta cõmotior. Quin refers ait populo singula,tuæq; mortis illuminas arcana?an nõ putas deuotionibus meis posse diras inuocari?posse tibi mẽbra lassa torꝗri? Suscipit ille de lectulo,& uno cõgestu populũ sic adorat. Malis nouæ nuptæ peremptus artib⁹, & addictus noxio poculo, torum repente adultero mancipaui. Tunc uxor egregia capit presentem audaciã, & mẽte sacrilega coarguenti marito,resistes altercat. Populus æstuat

¶ DIuersa

diuersa tendentes,hi pessimā fœminā uiuentē, stati
cum corpore mariti sepeliendā. Alii mendatio cada,
ueris fidem non habendā,sed hanc contationem se,
quens adolescent is sermo distinxit,nam rursus, alti,
us ingemiscens.Dabo inqt,dabo uobis intemeratæ
ueritatis documenta ꝑ lucida,& qđ prorsus alius ne
mo cognouerit indicabo.Tunc digito me demōstrās
nā cum corporis mei custos hic sagacissimus, exer,
tam mihi teneret uigiliam cantatrices anus, exuuiis
meis iminentes,atq; ob id reformaræ frustra sæpius
cū industriā sedulā eius fallere nequiuissent, postre,
mū iniecta somni nebula,eoq; iprofundam quietā se
pulto,me noie cicere nō prius desire,q̄ dū hebetes ar
tus & mēbra frigida,pigris conatibus adartus magi
cæ nitanē obsequia,hic utpote uiuus qdem,sed tan,
tum sopore mortuus,q; eodē mecum uocabulo nun
cupetur,ad suū nomen ignarus resurgit. Et inexani,
mis umbræ modū ultroneus gradiens,q̄q̄ forib⁹ cu,
biculi diligenter obclusis,per quoddā foramen pro,
sectis naso prius,ac mox aurib⁹,uicariam pro me la,
nienā suscitauit,utq; fallaciæ reliqua cōuenirent, ce,
ram in modū prosectarū formatā auriū,ei applicant,
examussim,nasoq; ipsius similē cōparant.Et nūc ad,
sistit miser hic,ꝑmiū nō idustriæ,sed debilitationis cō
secutus.His dictis pteritus,tēptare aggredior, inie,
cta manu nasum ꝑhendo,seqtur,aures ptracto deru
unt,ac dū directis digitis,& detortis nutibus ꝑsenti
um denotor,dū risus ebulit,iter pedes circūstātiū fri
gido sudore defluēs,euado nec postea debilis, ac sic
ridiculis,lari me patrio reddeř potui,sed capillis hic
inde lateq; delectis,auriū uulnera celaui,nasi uero de
decus linteolo isto ꝑssim adglutinato.decēter obtexi
cum primū Telephron hāc fabulā posuit, compoto,
res uino madidi,rursum chachinnū integrant.Dūq;
bibere solidalium postulant,sic ad me byrrhena , so,
lēnis inquit dies a primis cunabulis huius urbis cō
ditæ crastinus aduenit,quo die soli mortalium san,
ctissimū deū risū,hylaro,atq; gandiali ritu ꝑpiciam⁹:
hūc tua ꝑ̄sētia nobis efficiet gratiorē,atq; utinā aliqd

¶ DIuersa tedentes.Iuxta populi uulgiq; consuetudinem:nam ut illo uersu notissimum est:scinditur incertum studia in cō
traria uulgus.Figurata autem locutio est populus diuersa tendentes.Adolescentis defuncti.Me demonstrans de seipso lo
quitur telephron.a quo omnia ista dicuntur.¶ Exertem.insomnem sedulam oculisq; inconniuentibus perspicacissimam
¶ Reformatæ.transfiguratæ i mustelas:& alias bestiolas impuratas.¶ Clere.uocare.Sopore mort⁹:supra dixit telephrō.
se somno ꝑfundo in imum baratum repente demersum:ut uix discerni posset quis ex duobus iacentibus eēt magis mor,
tus.¶ Eodem uocabulo.significat ambos fuisse cognomines:& eodem telephronis uocabulo nuncupatos. ¶ Vicariam ꝑ Vicaria la,
me lanienam : significat defunctus telephronem uiuū niena
laniatum mutilatumq; fuisse uice ipsius met a cantatri
cibus anniculis:uicaria enim laniena dicitur oppido q̄
eleganter laniatus siue laniatio in alienam uicem sub,
stituta:proprie laniena significat locum ubi caro uēdi,
tur:uulgo macellum uocitant:cum macelli significan,
tia sit latior.& ad omnia esculenta uenalia extēdatur
ut alibi docuimus:lanienam dici locum ubi caro uenit
sicut ubi pelles pellesuinam ubi calcei sutrinam docet. Pelleusina
M.V.li.de analogia primo.¶ Ex amussim.Examinate Examus,
decenter optime:est enim amussis regula fabrorum:q̄ sim
architecti cum opus probant rubrica illinunt hic amu Amussis
ssitatum deriuatur:quod significat examinatum proba Amussita,
tumq;.Plinius in milite in hoc amussitata sua sibinge, ta
nua indoles.In Plautus codicibus pro amussitata per, Sequax
peram legitur emussitata dictione elegantissima con, natura
taminata interpollataq; quem locum alibi non insubti Ceræ
liter perpendimus.¶ Sequitur.quia cereus erat nasus Denasat
facilisq; ob hoc sequelæ enim ceræ lenta sequaxq; ma,
teria.¶ Risus ebullit.feruescit cachinnatio.¶ Linteo,
lo agglunatio:quosdā uidi q cū eēnt denasati nasū sub,
diticiū agglutinauerūt tā decenter ut uerus uideretur.
¶ Posuit:finiuit deposuit definit. oratorum propriū ē
causam ponere ut apud rethoricos frequenter.¶ Bibe Solitariam
re solitoriam:ex more & ex solito bibere. a solito eni Bibere
bibere solitariam noua dicendi elocutiōe deducit alio
qui solitarius a solitate ac solitudine dictus iuxta illud
Cicero.natura nihil solitarium amat.A primis cū abu,
lis:a primordiali origine sunt enim cunabula lectuli:
& cunæ in quibus infantes iacere consueuerunt:uel lo
ca in quibus nascuntur quasi cynabula nam κυειν græ
ce est eniti inde cunabula ꝓprimordiis aliaꝝ quoq; re, Cunabula
rum usurpantur ut apud fortunatianum:qui cunabu, Cunubula
la uerborum decenter dixit pro originibus apud iuris, uerborum
consultos cunabula legum pro institutionibus & pri, cunina
mitiis legalibus.cuninam deam prisci coluerunt: quæ dea
infantium cuius siue cunabulis ꝑsidebat.¶ Deum risū
propiciamus.Antiqui quod & Augusti.memorat sin,
gulis rebus singulos deos attribueruut:ut uagitanum Vagitanus
infantium uagitibus:ut murceam quæ faceret homi, Murces
nem murcidum:ut agenoream:quæ ad agendum exci a gemorea
taret.ut a stimulis stimulam.consimiliter hilaritatis ꝑ, risus gelos
sidem & gaudii risum uocauerunt quæ græci Gelota Hilaria
nuncupatur.legimus apud scriptores Idoneos hilaria ꝓuerbium
quoq; festa solēnia a ueteribus celebrata fuisse:qui dies de sardōio
erat ad.viii.Kal.Aprilis tanquam tunc cuncta hilarita, risu
te mulceantur qno primum tempore sol diem longio
rem nocte protendit:hoc intellectu accipiendum est il
lud flauii Vopisci sic scribentis in Aureliano. hilaribus
quibus omnia festa & fieri scire debemus & dici iple,
tis solemnibus:herodianus isinuat hilaria matri deum
dedicata fuisse quo die passimonibus ludendi licentia
lasciuiendiq; permissa:igitur ut ad propositum redea,
mus.risus deus hilaritate & gaudio ac ridiculis rebus
erat propiciandus:illiq; ad festiuitatem celebrandā me
rito uocabanē q urbanitate & salibus pollentes ad risum facile ꝓuocarēt.Ille tñ risus est cauēdus:q græco ꝓuerbio dř σαρ,
δονιος γελος sardonius risus:ab insula sardinia:in qua nascič herba q̄dā apiastrū similis:noie Sardonia q̄ si in edulio fuerit:
neruos cōtrahit,diducit ora ritu:& ita γευς απεν οι μετας πας μου καὶ γελωτος σποθυης κουσιν idest gustantes cū spasmo: & ri,
su moriunč:hinc illud Cice.ex epistola ad Fabiū Gallium.Rideamus γελοτατον ςαρδε ν græci παρ ιμαν idest prouerbium de
risu sardonio uarie interpretanč nā Eschylus tradit incolas Sardiniæ colonas extitisse Carthaginensiū:ideoq; saturno imo
lasse senes q annos septuaginta excessissent.Idq; fecisse ridentes seq; inuicē amplexantes tanq̄ in decorum foret lachryma,
re & lamentari.¶ Vnde sibulatus risus dictus est Sardonius.Aliter Timeus.Aliter simonides alii quoq; alii prodiderunt:
uerum illud de herba Sardonia tam nostris q̄ græcis usurpatum uidetur probabilius.

dux,& signifer cæterorū,ualidissime aggressus illico manibus ambabus capillo abreptū,ac retro reflexū efligere lapide gestit,quē dum sibi porrigi flagitat, certa manu percussum feliciter prosterno. At mox aliū pedibus meis mordicus inherentē,per scapulas ictu tēperato,tertiūq; iprouide occurrētē pectore offenso pimo,sic pace uindicata,domoq; hospitis,ac salute cōi protecta,nō tā impunē me,uerū ēt laudabilē publice credebam fore,q ne tātillo qdē unq̃ crimine postulatus,sed probe spectatus,apud meos semp innocentiā cōmodis cūctis antetulerā. Nec possum reperire cur iustæ ultionis,qua cōtra latrões teterrimo cōmotus sum,nūc istū reatū sustineā,cū nemo possit mōstrare,uel priuatas iter nos inimicitias pcessisse, ac ne oio mihi notos illos latrones usq; fuisse,uel certe ulla pda mōstref,cui⁹ cupidine,tm̄ flagitiū credatur admissum. Hic pfatus rursum lachrymis obortis, porrectisq; in preces manib⁹,per publicā misericordiam per pignoꝝ caritatem,mœstus,tunc hos,tunc illos deprecabat. Cumq; iam humanitate cōmotos, misericordia fletuum affectos omnes satis crederē, solis,& iusticiæ testatus oculum,casumq; præsentem meum commendans deum prouidentiæ, paulo altius aspectu relato,conspicio prorsus totum populum risu cachinnabili difluebant. Nec secus illum bonū hospitem, parentemq; meum Milonem, risu maximo dissolutum. At tunc si tacitus mecum. En fides inquam,en conscientia,Ego quidem pro hospitis salute,& homicida sum,& reus capitis iducor. At ille nō cōtentus,q mihi nec adsistēdi solatiū perhibuit, insuper exitiū meū cachinnat. Inter hæc qdā mulier, p mediū theathrum,lachrymosa:& flebilis atra ueste cōtecta,paruulū,quēdam sinu tolerans decurrit, ac

DVX & signifer. Vexillariū,Antesignanūq; ac ueluti principem latronum significat. ¶ Certa manu. Dicitur manus certa cuius ictus nō oberrat sicut incerta,quæ nō sp ferit destinata. Quintilianus in quarto.ut certa manus uno telo possit eē cōtenta.incertæ plura spargenda sunt.ut sit & fortūæ locus. ¶ Neq; fugam capessunt. Narratio credibilis.& plane oratoria:q̃ ex præcepto Quintiliani nō fuerit inutile semina quædā probationū spargere non nunq̃ ēt argumēto aliquo confirmabitur:cū aduersarii dr̄r fuisse robusti armati contra infimos plures cōtra unū. Aliqñ cōfitebimur uix esse credibile.qd̄ factum est.nos tñ id ueꝝ esse.probaturos:sicuti nunc uix uī esse credibile tres ab uno peremptos fuisse tam aūt subtiliter narrat.tā pbabiliter,ut qui audit statim credat. ¶ Mordicus.morsu: & dentibus aduerbium est mordicibus quoq; ueteres dixerunt in eodē significatu. Plautus in Aulularia. Asini me mordicus scindāt boues incursent cornicibus:a morsu ēt morsicatim ludunt. ¶ Per scapulas. Scapulæ posteriores dorsi ptes & Humeroꝝ significantur.hinc interuallū illud mediū inter scapulas interscapulum dictum. In floridis.cū interscapusum crates retexisset. quidam interscapilium legere malunt apud higinū crebra mentio est interscapilii: a quo in scapulo quoq; usurpatur pro interscapilio siue p in scapulis. ¶ Impunem. Impunitū.& penæ exortē.declinat impunis ut imunis. ¶ Hospitis.miliōis. ¶ Protecta:defensa. ¶ Ne tātilo qdem.ne minimo quidē. ¶ Postulatus. Accusatus. Titulus est apud iurisconsultos de postulādo. Cæsar ut scribit Trangl.dolobelā repetundaꝝ postulauit. ¶ Reatum accusationem.messala orator primus reatū dixit:ut docet Quintilianus in.viii.reus unde reatus ducitur.non solum est is qui cām dicit & itē qui quid promisit spoponditue ac dēt Veꝝ ēt qui cum altero litem contestatā hēt.siue is egit.siue cū eo actu ē. Reus ut scribit gallus helius stipulando est idē q stipulator dr̄.sicut reus ē pmittēdo.q suo noie alteri qd promisit.M.A.apud Ciceronē in.ii.de oratore.reos inquid appello.nō eos mō q argiunſ sed oēs duoꝝ de re disceptaſ reū fieri asconi nihil aliud est nisi apud ptorem legibus interrogati agi dr̄ reus cū accusatur: pagi qñ dānatur Plinius in epistolis interea dū pagiſ reus. Vlpianus ad legē Iuliā de adulteriis sic refert.nisi reum pegerit pegisse.aūt nō alias quis uī.nisi & condēnauerit.Idē ad legem Iuliam maiestatis.is inquit qui in reatu decedit:extinguiſ.n.crimen mortalitate: reis apud Priscos moris fuit summittere capillū: & uestem sordidam in publico habere.ad misericordiam cōciliandā. ¶ Proprias inimicitias. Maleficium sine cā susceptum ferme esse nō solet:ut rhetorici doctores pdiderunt q pcipiūt in oi lite cām potissimum spectari oportere: cā aūt ois aut ipulsiua ē ut ira odiū:aut rationatiua. Lucrū hereditas. Impulsiuam græci uocant ὁρμητικὴν αἰτίαν.ratiocinatiuam uero συλλογιστικὴν αἰτίαν.præterea causa ē aut efficiens cum dicimus illa rōne puocatus est quod ποιητικὸν αἴτιον græci uocant aut adiuuans:ut cū dicim⁹: & iam illa cā accessit:qđ ὑπερβετικὸν αἴτιον uocāt: aut prohibens:ut imo habui cām nō faciendi ne ad inimicum meū hereditas perueniret.quod κωλυτικὸν αἴτιον græci uocāt nunc Apuleius ipulsiuā cām signat cū ait inimicitias nō pcessi me:ratiocinatiuā uero cum negat nulla pdæ cupiditate admissum esse flagitium. ¶ Cupidine. Cupiditatæ. Ora. at bona pars hominum decepta cupidine falso. ¶ Porrectis in preces manibus. adorantes manus attolimus.ut docet Quintillianus.sine manibus trunca est actio ac debilis. Cætære partes eloquentem adiuuant:hæc prope est ut dicam:ipsæ loquuntur.manibus poscimus.minamur.supplicamus:manus uouentium leuiter pandata est. ¶ Pignorum. Filiorum.sunt enim filii ueluti pignora caritatis inter coniuges & ut.xxxii.q,ii.scriptum legimus coniugii premium & gratia nuptiarum est partus:obsecratio autem illa iudicium per charissima pignora utilis erat.ut inquit. Quin.in.vi. ¶ Iustitiæ oculum in secundo dictum est.ipsos etiam oculos solis & iusticiæ facile frustrentur. Vbi de oculo iusticiæ & solis non indiligenter annotauimus. ¶ Risu cachinnali. Sonoro.soluto.maximo.qualis est cachinnus. ¶ Parentem. Nomen est reuerentiæ. ¶ Reus capitis. Cuius causa capitalis est.is reus capitis dicitur.ut reus furti reus maiestatis qui de furto & maiestate accusatur. ¶ Assistendi. Patrocinandi.fauendiq; assistere enim quandoq; significat defendere patrocinari. adesse quod prisci adesse & superesse dictauerunt sic enim eleganter & scite loquimur. Tibi adsum tibi supersum. pro eo quod est aduocatus tibi sum.causamq; tuam defendo. ¶ Cachinnat. Cachinno risuq; solutiore prosequitur. ¶ Atra ueste. Nigra uestis est lugentium:pullatos dicimus & atratos:q lugent & uestibus nigris obsoletisq; luctum testantur apud antiquos nefas erat atratum accumbere in epulo. hinc.M.Tullius Vatinio probro dat q cum toga pulla idest nigra in epulo quinti Arii accubuerit:& q cœnauerit atratus. Anthracinus color dicitur apud ueteres niger.quasi carbonarius. Anthraces enim carbones latine appellantur.M.Varro.amiculum nigellum appellat lugubrem uestem.

Certa manus
Mordicus
Morsicatim
scapulæ
Interscapilium
Postulare
Reatus
Reus qui
Agi reus
Peragi reus
Causa in lite spectāda
Impulsiua causa
Ratiocinatiua
Reus capitis
Adsistere
tibi adsum
Tibi supersum
Pullati
Atrati
Anthracinus color
anthrax

Lacte — Caseus manu pressus — Patella tyrotaricha — Ligusticũ — Refectio corporis — Nullus pro non — Nullus sũ — Grauastellus qui — Rauastellus qui — Rauus color — Rauis — Baculus senis ex ferula — Vbertim — Decrepiti senes unde — Crepusci — Lucii — Subsistere

COPilionẽ eẽ. Vt boues circa pastorẽ pascẽtes indicãt illũ eẽ bubsequã siue bubulcũ: ut equi equisionẽ, ita capellæ & oues demonstrant & quasi clamant eũ esse opilionẽ: cuius disciplina pascunt. ¶ Venui lacte. i. haberet ne lac uenale: lacte autem positũ est pro lac fm priscorũ declinationẽ: qui hoc lacte dicebãt: ut refert Prisciãus. Mox placuit p apocopẽ lac proferre. Plau. in menecmis: nec aqua aquæ, nec lacte lacti crede mihi usq̃ similius q̃ hic tui est. ¶ Inchoatũ: nitidior scitiorq; lectio ẽ incoactũ a cogendo. l. ut exponas concretũ coagulatumq;: & enim cogitur coagulaturq; lac ad caseũ figurandũ, dixit maro: & pressi copia lactis, itelligi uolens caseũ quẽ dicimus manu pressum: cuius Columella mentionẽ facit in. viii. in. i. cõmetario enodatus ẽ Ciceronis nodus de tyrotarichi patina: quod genus absonii esse diximus ex caseo salsamẽtisq; cõfectum: illud adde patelã tyrotaricham ab apitio celebrari inter edulia ganeata: quã ex quocunq; salso coquẽdam eã oleo esse dicẽs inquit. Exossabis & cerebella & pulpas pisciũ, iecuscula pullorũ, caseũ mollẽ excaldatum, hæc oia calefacies in patella: teres piper: ligusticũ: ad lentũ ignem coques: ouis crudis obligabis: cuminũ minutũ asperges & inferes. Notandũ non eẽ iunctim legendũ in his apitii uerbis piper ligusticũ: ut male literati legunt: sed seiunctim & seorsum: est. n. ligusticũ herba hortensis in genere cõdimentario a liguria dictũ: ubi nascit. Duplex est siluestre & satiuum: quod & suauius est, sed sine uiribus: panacem aliqui uocant in liguriæ suæ montibus serit, auctor Pli. ligustici in hoc significatu freqũes mentio apud apitiũ. ¶ Capite quassanti. Virg. Ille caput quassans non me tua feruida terrent dicta ferox. ¶ Refectione. Corporum nostrorum refectio est cibus: potus: lauacrum: aliaque hoc genus fomenta. ¶ Nulli scitis. Idest non scitis. nulli enim positũ est pro nõ: ut nullus sum: locutio ueterib⁹ usitata. Nullus sum (ut exponit Donatus in ecyræ cõmentario) plus est q̃ perii: qa cũ aliquis periit: uel relinquitur: uel cadauer est. ¶ Cũ dicto. Cũ fine sermonis, cũ uerba illa dixisset cõtinuo abscessit. ¶ Sciscitari gestiunt. Inquirere cupiũt. ¶ Senex alius. Magicæ significãt hoc in loco transfigurationes atq; pstigiæ: ne ab argumento ppositoq; huiusce uoluminis recedat. Totũ. n. hoc opus nõ aliunde cõstat: quã ex magica arte, namq; senex hic paulo mox in draconẽ reformatus uorabit pastorẽ. ¶ Magnus. Vel magno natu seu ex: uel ad magnitudinem corporis est referendũ: uel q primatũ tenere uidebat inter pastores: sic & longus dicit summatus & opulẽtus. ¶ Grauatus annis. A plauto grauastellus dr̃ pro grauatus annis, uocabulo perq̃ eleganti a grauitate annorũ inclinato, sic. n. ait in epidico, sed quis est hæc muliercula, & ille grauastellus qui uenit: sunt tamen plautiui codices in q̃bus nõ grauastellus legas: sed rauastellus. & ita legit festus Pompeius: exponens rauastellos dici homines raui coloris: est aũt rauus color inter flauum & cesium, sic ab Oratio raua lupa dr̃: sic rauillæ a rauis oculis appellatæ. Rauim uero dicebant pro raucitate. Plautus si quid poscas ad rauim poscamus prius q̃ quicq̃ detur. ¶ In baculum pronus. Calfurnius in bucolicis: baculũ premat incuruata senectus. Ferula cum inter frutices leuissima sit: facilem baculorũ usum senectuti præbet: auctor Plinius. ¶ Lassum uestigiũ. Senile hoc est: ut lassum lentũq; gradũ trahant senes. Plinius enumerans senectutis incõmoda: pmorit inquit uisus, auditus, incessus. apud Plautum in mercatore: anus commonita ut iret ocius: nequeo inquit me castor tantum est hoc oneris quod fero: quod oneris: annos octoginta & quatuor. ¶ Vbertim. Habundanter: & large. aduerbium est, cuius supra mentio quoq; fit. ¶ Genua contingens: merito genua contingi dixit, quæ supplices attingunt ad quæ manus tendunt, & ut aras adorant quæ misericordiæ consecrauit antiquitas. ¶ Per fortunas. Obsecratio est per ea, quę nobis carissima sunt, uidelicet per diuersitas & genium, qui animus uniuscuiusq; intelligitur. de geniis & genialibus habunde suo loco dictum est, per genium imperatoris (ut scribit Tertullianus in apologerico) deierabant honoris causa. ¶ Decepto. Videtur legendũ decrepito, ut sit pathos ab ætate senili, quæ inualida atq; imbecilia est, indigaq; alienæ opis: decrepiti dicuntur senes, quasi clamosi a crepitu, nam crepare sonare est, clamosos autem & querulos esse senes nullus est qui nesciat. Alii interpretantur dici quasi in dubio uitæ constitutos, a crepero quod significatur anceps & dubium, unde & crepusculum dictum lux dubia, & crepusci homines nominati, qui eo tempore erant nati, ut Lucii prima luce. ¶ Subsistite. Succurrite, subuenite, opitulamini, itidem in. x. inquit. tu meis iam nunc extremis erumnis subsiste. ¶ Canis. Mihi canescenti, & ob senium canicie capillorum albicanti. ¶ Passerem incantantem. ¶ Modo canentem, alias incantamenta facientem. ¶ Subpatet. Modice patet, & subpter fructicibus conuelata contegitur.

Interea quidã senex de sũmo colle perspectat, quẽ circum capellæ pascẽtes opilionẽ eẽ pfecto clamabãt, eum rogauit unus e nr̃is, haberet ne uenui lacte, uel adhuc liquidũ, uel in caseũ recentẽ inchoatũ. At ille diu capite quassanti, uos ãt inqt de cibo, uel poculo, uel omnino ulla refectiõe nunc cogitatis, an nulli scitis quo loco cõsederitis, & cũ dicto, cõductis cuiculis, cõuersus longe recessit, quæ uox eius & fuga pastoribus nr̃is non mediocrẽ pauorẽ incussit. Ac dũ perterriti de loci qualitate sciscitari gestiũt, nec est q doceat, senex alius magnus ille quidẽ, grauatus annis, totus in baculũ pnus, & lassum trahẽs uestigiũ, ubertim lachrymans, per uiã pximat, uisisq; nobis cũ fletu maximo singulorũ iuuenũ genua cõtingens sic adorabat. Per fortunas uestrosq; genios sic ad meæ senectutis spacia ualidi lætique ueniatis, decepto seni subsistite, mecũq; paruulũ ab iferis ereptũ canis meis reddite. Nepos nãq; meus, & itineris huius suauis comes, dũ forte passerẽ incantantẽ spiculæ consectatur arripere, delapsus in proximam foueam, quæ fruticibus imis subpatet in extremo iam uitæ cõsistit periculo, qppe cũ de fletu ac uoce ipsius auxilium sibi

SAEpicule.

SAEpicule. Sæpe: aduerbiū est formæ diminutiuæ: dr̄ & sæpiuscule. ℣ Defectā. Exhaustā, debilitatā: ībecillā, defecti enim sunt senes uiribus & robore. ℣ Suppetiari. Auxiliari, & ferre suppetias. ℣ Successionis meæ. Solet filius pri: uel nepos auo pxima successiōe succedere, & optabile est ac prope uotum uni cū seni auo nepos hæres: hoc aūt totū cōmenticiū est: qd̄ ab sene de nepote in foueam delapso explicat̄: sed ideo fingit: ut in perniciem trahat præcipitetq́ pastores. ℣ Caniciem distrahētis. In luctu & mœrore lugētibus mœrentibusq́ hoc peculiare est, ut caniciē distrahant: comamq́ diuellant, quod & ante annotauimus. ℣ Iuuenior. Antiqui usurpant iuuenior pro iunior. Calphurnius: sum quoq́ iuuenior. Columella de apibus loquens in .x. illi quidē īcommodo qd̄ iuueniori examini solet accidere. ℣ Superius. Quo. s. canes concitati plerosq́ lacerauerant, pstrauerantq́. ℣ Percōtatus. Sciscitatus: exquirens: si per o scribit̄ percōtatus a cōto pertica exploratoria: quo nautæ utūtur ad loca exquirenda nauibus opportuna: si uero percunctatus ab eo qd̄ a cunctis perquirat̄ dicit̄. ℣ Digito. Indicem digitum intelligere debemus: quo utimur in rebus demonstrandis: quē & salutarē uocant: cuius apud Suetonium facta est mentio: quo Crassus plurimū pollebat in actione forēsi. ℣ Impigre. Strenue, uelociter. ℣ Refecti. Refocillati: recreati. ℣ Cientes. Vocātes, inclamātes. ℣ Iuuenem. Qui scilicet senem impigre erat comitatus. ℣ Hora diutina. Cum diutius desyderaretur: nec usq̄ cōparet. ℣ Accersitorem. Euocatorē: qui accersat: reuocet: & reducat iuuenem perditum. Accersitores dicuntur uocatores ab accersendo. Aduersitores sunt serui: qui eunt aduersum dn̄is cœnātibus foris: ab aduersum eundo deductum nomen: apud Plau. in mollestaria: ubi inducit̄ aduersitor significat̄ hic seruus, cuius peculiare ministeriū est ire ad hero foris cœnantem: & eū domū reducere accomitari. Aduersitoris plautini uerba hæc sunt: etiā ne aperis? callidamenti nostro aduersum uenimus: Terenti. in adelphis: neq́ seruulo quisquā qui aduersum ierant: cōmētator Terentianus ait ꝓprie loquutū Terentiū esse dicendo aduersum, nam inde inquit aduersitores dicunt: mendosi sunt codices Donati: in quib⁹ pro aduersitores ꝑperā legit̄ aduersatores. ℣ Buxanti pallore. Pallorē buxantē accipe pro pallore maximo buxeiq́ coloris: nā qd̄ ualidissimū diçere uolumus: id buxo cōparamus: qua arbore nihil fere pallidius est: in priapeis. Buxo pallidior nouaq́ cera: cūr aūt homines in metu pallescant causa tradit̄ ab Aristotele in problematis. οτι φοβουμενοις τοαιμα συντρεχει εις την καρδιαν ωστε εκλειπειν εκ των αλλων μερων. Quoniam inquit metuentibus sanguis contrahitur ad cor, ita ut cæteris partibus deficiat. Cæteꝝ adhuc quæri potest quam ob causam: timor sanguinem cōtrahat q̄ pudore diffunditur. ℣ Supinato. Reclinato, & iacenti. ℣ Cōparere. Apparere. ℣ Cæcorū. Codices manu scripti habēt locorum: quæ lectio est mundior, namq́ opilio ille de quo supra facta mentio est commonefecerat hæc loca esse uitanda: tanq̄ exitialia, nimirum denotās inquilinum locorum illoꝝ esse draconem hunc immanē, qui cōspectus fuerat mandēs iuuenē pastorē, & ita intelligimus seneillū qui nuspiā cōparebat reformatū esse in hunc draconē magnis pstigiis, absumpsisseq́ hoiem. ℣ Nos. iumēta ītelligit. ℣ Pagū. Vicū rusticanū signat: dr̄ āt a fontib⁹: ꝓpterea q pagani eadē aqua & eodē fonte utant̄, aquæ. n. & fontes lingua dorica appellant̄ παγαι. a pago pagani rustici dicti. Lex pagana dr̄ a Pli. quā rustici seruant. ℣ Mihi cœptū facinus, purior intellectus ē si legas in ibi cōpertū facinus: ait. n. narrare se uelle facinus mēorabile: qd̄ i ibi. i. in eo pago cōpertū exploratūq́ habuit. ℣ Oppido. Valde. ℣ Seruus qdā. Multū adiuuat legētes dissimilitudo reꝝ quæsita ꝑ trāsitus, & in ipsa historiæ cōtinuatione ꝓcurata uarietas: quæ in primis iucunda est gratiāq́ cōciliat scriptori: si moderata sit: & tēpestiua. hac narrationis uarietate qbusdā quasi flosculis exornat uenustatq́. Luci. noster suū hoc opus: ne lectores morosa cōtinuatæ narrationis æqualitate lassescāt. Itaq́ exēpla interponit: fabellas inserit παρεκβασεις. i. digressiones tēpestiuiter adhibet: quoꝝ nihil qcq̄ in Luciāo reperias. ℣ Familiæ tutelā. Signat seruū maiorē potētioreq́, q̄les in magnis domib⁹ erāt atrienses, qualis est Plautinus: saurea atriēsis in asinaria. Columellæ quoq́ noīabant̄ serui maiores, q̄si columina & colūnæ domus. Lucilius Columella hic situs etrophanes. Vbi columella accipit̄ pro seruo honoratiore. hūc Lucianū uersum epigrāmatibus su s intexuit apte & decēter epigrāmatarius poeta, in quo explicādo fœde & inscite lapsi sūt cōmētatores. Quin ēt columē familiæ. Plauto, Terētio & cæteris dr̄ seruus maior cui tutela familiæ ꝑmittit̄. hic ꝓprie uillicus signat̄ qui familiā rusticā hēt sub sua tutela, quē dicit uillicare: hoc ē officio uillici colere possessionē. uillicari. n. est rusticari: agrū colere & uillæ ꝓesse. Pōponius longe ab urbe uillicari quo herus raren ter uenit: nō uillicari sed dominari mea est snīa. Ausonius philon qui meis uillicatus prædiis: ut ipse uult: επιτροπη dr̄ aūt επιτροπη ut Ausonii uerbū obiter explicē procuratio & tutela επιτροπος uero procurator de officio uillici. Cato & Columella diligētissime perscribūt, ex quoꝝ ꝑcepto exercere debet rusticā familiā ꝓuidereq́ ne algeat: ne esuriat, idē Cato uillicum & uillicā epistatas eleganti uocabulo uocat quasi præfectos uillicationis: uillicones quoq́ dicti in apologia.

sæpicule clamitātis, uiuere illū qdē sentiā, sed ꝑ corporis (ut uidetis) mei defectā ualitudinē opitulari nequeā. At uobis ætatis & roboris bñficio facile ē suppetiari miserrimo seni, puerūq́ illū nouissimū successionis meæ, atq́ unicā stirpē sospitē mihi facere. Sic deprecātis, suāq́ caniciē distrahētis oēs quidā miserētur, sed unus præ cæteris, & anio fortior, & ætate iuuenior, & corpore ualidior, quiq́ solus præter alios icolumis ꝓliū superius euaserat, exurgit alte alacer, & ꝑcōtatus quo nā loci puer ille cecidisset, monstrātem digito nō lōge frutices horridos, senē illū impigre comitat̄, ac dū pabulo uestro, suaq́ cura refecti, sarcinulis qsq́ sūptis suis uiā capessūt, clamore prio noiatim ciētes illū iuuenē freq̄nter iclamāt, mox hora diutina cōmoti, mittūt e suis accersitorē unū, q̄ reqsitū comitē tēpestiuæ uiæ cōmōefactū reduceret. At ille modicū cōmorat⁹ refert sese, buxātiq́ pallore trepid⁹ mira sup cōseruo suo renūciat. cōspicatū se quippe supinato illi, & iā ex maxima parte cōsūpto, imanē draconem mādentem insistere, nec ullum usquam miserrimum senem comparere illum. Qua re cognita, & cum pastoris sermone collata, qui eum prorsus hunc illum nec alium locorum inquilinum præmittebatur pestilenti deserta regione, uelociori se fuga proripiunt, nosque pellūt, crebris tundētes fustibus, celerrime. Denique longo itinere confecto, pagum quendam accedimus, ibique totam perquiescimus noctem, mihi cœptum facinus, oppido memorabile, narrare cupio. Seruus quidam, cui cunctam familiæ tutelam dominus permiserat suus, quique possessionem illā maximā in qua diuerteramus uillicabat, hn̄s ex eodē

Sæpicule
Sæpiuscule
Iuuenior
Percōtatus
Index salutaris digitus
Accersitores qui
Aduersitores
Pallor buxans
Pagus
Lex pagana
Varietas oblectat lectores
Atriensis seruus
Columellę serui
Columen familiæ
Villicari
epitropus
ꝓcurator
Epistatæ
Villicones

dedolabat. At illa capite i doliū demisso maritū suū astu meretricio tractabat ludicre, hoc, & illud & aliud, & rursus aliud purgādū demōstrat digito suo, donec utroq; ope pfecto, acceptis septē denariis, calāitosus faber collo suo gerēs doliū, coactus est ad hospiciū adulteri pferre. Pauculis ibi diebus cōmorati, & munificētia publica saginati, uaticinatióisq; crebris mercedibus suffracinati, purissimi illi sacerdotes, nouū qstus genus sibi cōminiscūť, sorte unica p casulis pluribus enocata cōsulētes de rebus uariis plurimos ad hūc modū cauillāť. Sors hic erat. Ideo coniūcti terrā pscindūt boues, ut i futuṛ læta germinēt sata, tū si q matrimoniū sorte coaptātes iterrogarēt, rē ipsam respōderi aiebāt iūgēdos cōnubio, & satis liberū procreādis. Si possessiones pstinaturus qreret, merito boues, ut & iugū, & arua semētis florētia pnunciari. Si quis de pfectione sollicitus, diuinū caperet auspiciū, iunctos iā paratosq; quadrupedū cūctoṛ māsuetissimos, & lucrū pmitti de gelbæ germine. si pliū capessitur⁹, uel latronū factionē psequuturus, utiles nec ne pcessus sciscitareť. aditā uictoriā sorti psagio cōtendebāt. quippe ceruices hostiū iugo subacturi, & pdam de rapinis uberrimā fructuosamq; capturi. ad istū modum diuinationis eius astu captioso corraserāt nō paruas pecunias. Sed assiduis interrogationibus, argenti facietate iam defecti, rursum ad uiam prodeunt, uia tota quam nocte confeceramus longe peiorē quidni? lacunosis incilibus uoraginosam, partim stagnāti palude fluidā, & alibi

Dolasti uxorem — Viscus merum meretrix

¶ DEDOlabat. Subagitabat: expoliebat: cōplanabat: i obscœno significatu. fabroṛ uerbū est, q dolādo icuruati cōplanāt materiaq; aspitatē: imitat⁹ ē aūt pōponiū poetā, q scripsit dolasti uxorē. ¶ Astu mere. Plau. plurifariā explicat astus: dolos: calliditates meretriciū: qs q euitare pt: euitet, sz uisc⁹ meṛ ē blāditia meretricia: & (ut iqt Solomon) fau⁹ distillās labia meretricis: & nitidi⁹ oleo guttur. Nouissima aūt illi⁹ amara qsi absinthiū: & ligua ei⁹ acuta qsi gladi⁹ biceps. ¶ Digito. Indice. Orat. idice mōstrare et digito: ab idicādo nomē iditū. Crassū oratorē idice digito usū optime tradūt Cic. & Qu. ¶ Vtroq; ope pfe. Perfecit op⁹ suū marit⁹: cū dolii sordes erasit: & itē adulter: dū iclinatā fabri uxorē dedolauit. ¶ Calamitosus. Merito calamitosus: & miser q ludibrio erat uxori ipudicæ: & gerulī uicē cogebať iplere: collo gerēs doliū ad adulteri domicilium.

Suffracinatus

¶ Mercedib⁹ suffra. Pleni: repleti: istructi: dixit Hiero. nos suffracinati auro Christū pauperē seqmur: & Augusti. ait i lib. de uita xpiana: nō ne aspicimus qto auro & argento & ueste suffracinat⁹ exierit de ægypto Cypanus doctor suauissimus & martyr beatissim⁹, notissimū est illud Ter. uideo cantharā suffracinatā. ¶ Purissimi. Ironia maifesta. ¶ Cōminiscūť. excogitāt: inueniunt. ¶ Pro casul' plu. Quæ ad pces rusticoṛ casulas eēt accōmodata: qdā codices hnt capsulis: qd n displicet: ut itelligas unā sortē ex capsul: loculisq; plibus euocatam: eductāq; a sacerdotibus: ut multiplex uidereť: q tn erat unica: qd si legas casib⁹: ut codex māu script⁹ hēt: ut sit sensus: sacerdotes syriacos iuenisse subtilr sortē unicā: q plib⁹ casib⁹, negociisq; iqrentiū cōueniret: & mire cōgrueret. ¶ Euocata. Quidā legūt enotata: qd quadrat. ¶ Cōsulētes. Cōsultores itelligit: sic. n. dicim⁹ eos q cōsiliū petūt & sortilegos cōsulūt. ¶ Cauillanť. Cōsultores illudūt: decipiūtq;.

Sortilegi

¶ Iō cōiun. Verba sorti iscripta: quorū itellect⁹ ad res multiplices traduci pōt, i decretis canōicis. xxvi. q. i. sortes: sortilegiq; testimōiis: exēplisq; diuinæ scripturæ iprobanť: ubi hoc scriptū legim⁹: sortilegi sūt q sub noīe fictæ religiōis p qsdā: qs sanctoṛ seu apostoloṛ uocāt sortes diuinatiōis sciam pfitenť: aut qrūcūq; scripturaṛ ispectiōe futura pmittunt. de sortibus earūq; origine nō pauca multa. M. T. in. ii. de diuinatiōe: q rem ait totā iuentā eē fallaciis: aut ad qstū: aut ad supstitionē: aut ad errorē excogitatis. Alias sortes dicimus oracula: ut sæpe apud auctores: ex quo illud celebratū.

Sors pro oraculo

Sors ipa referēda ē ad sortes. ¶ Tū si q ma. Docet Apule. scriptorē sortis fuisse reb⁹ uariis miro astu cōgruētē: nā si qs cōsultor an ducēda eēt uxor iterrogaret, sortez ad id rūdere uafri illi sacerdotes asseuerabāt. Nā sicuti boues cōiūcti in aratiōe sūt cā fœcūditatis. Ita hoies iugali uīclo copulati ad liberos pcreādos sūt fœcūdi: si qs cōsuleret an emēda possessio eēt: āuuebāt ex eadē sorte iterptātes. Id futuṛ fœlix: & fortunatū: & sic sensus sortis trahebať ad petitiōes uarias cōsulētiū. olim sortes id genus ex uersib⁹ Virg. cōscriptę usurpabanť.

Sortes ex uersib⁹ uirgilii

Spartian⁹ refert Hadrianū Virgilianas sortes cōsuluisse: cū sollicitareť de ipatoris Traiani erga se iuditio. Iuli⁹ quoq; Capitolinus Albino tradit de fato suo cōsulēti sortē: his uersibus Virgilianis dedisse responsum. Hic rem Romanā magno turbante tumultu Sistet eques sternet pœnos: gallumq; rebellem. ¶ Præstinaturus. empturus. ¶ Boues & iugū. qa in sorte boues coniuncti noiant: & qa possessiones bobus iūctis colunť: bn argumētantes psuadebāt talē emptionē qrēti futurā lucrosam & cōducibilē. ¶ Iunctos qdrupedū māsuetissimos: q pfectione parat & pegrinari uult: plæpe iumentis & uehiculo uehi solet: hinc boues iunctos in sorte iterptabanť. Cōuenire ad pegrinationē capessendā rāq ea futura eēt iucūda & cū lucro: cū boues sint inter qdrupedes placidissimi & lucrū pstent. Oui. explicans boū māsuetā: cicurāq; naturā. sic scribit.

Capitale bouē occidere

Quid meruere boues animal sine fraude: doloq; Innocuū simplex natū tollerare labores. Apud antiquos tanta fuit hui⁹ animalis ueneratio: ut tā capitale eēt bouē necasse q ciuē: q laboriosissimus hoīs socius in agricultura: placidissimusq; est. ¶ Sciscitareť. Inqreret: iterrogaretq;. ¶ Præsagio cōten. Sors de bob⁹ iunctis psagiū quoddā: atq; pgnosticō eē demonstrabat parandæ uictoriæ bellatori. nam boues iugo iuncti significare uidebanť ceruices hostiū iugo subactas iri.

Captiones Sophismata

¶ Captioso. callido: & deceptorio: sophismata: captiones: & captiunculæ dicuntur ab Au. Gel. quibus ueluti tendiculis & laqueis dialectici aduersarios capiunt in disputationibus. ¶ Interrogationibus. eorum. s. q de rebus uariis sacerdotes consulebāt. ¶ Defecti. uiribus succūbentes in argento ferendo: quidam legunt iam referti: hoc est suffracinati: pleniq;.

Inciles fossæ — incilia — Elices sulci — lacunosus

¶ Quidni: & cur nō inqt uia peior illa dicenda sit: quæ fossis lutosis: ac depssis uorabat: sorbebatq; uiatores. ¶ Lacunosis incili. Inciles fossę dicuntur: quæ in uiis fiunt ad aquam deducendam. Cato: per hyemem aquā de agro depellere oportet: in monte fossas incilis puras habere oportet. Dicimus & incilia neutro genere. Idem incilia aperire: aquam deducere in uias: & segetem curare oportet uti fluat. Vlpia. titulo de riuis: incile inquit est locus depressus ad latus fluminum. Ex eo dictus quod incidatur: inciditur enim uel lapis uel terra: unde primum aqua ex flumine agi possit. Elices quoq; nonnulli uocant sulcos aquarios: quoṛ meminit Columella: quibus humorem omnem eliciebant: & extra segetes deriuabant. lacunosum autem dici profundum: depssum, concauum constat a lacunis: quæ & ipsæ sunt fossæ: in quibus collecta aqua stare consueuit: aquaṛ mētio est apud poetam: sic scribentem: Vnde cauæ tepido sudant humore lacunæ.

¶SVbluuie. Proluuie:illuuie:subluuie ex eodē quasi uertice deliquata:nec dissimili significatu dicimus sordes:& imū Subluuies
ditias. Subluuies Columellæ est genus morbi in discrimine ungulæ ouiū nascēs:sic.n.traxit in.viii.de morbis ouilli peco- Morbus
ris scribēs:claui quoq dupliciter infestāt ouē:siue cū subluuies atq itertrigo i ipso discrimine ungulæ nascit:subluuies(eo
dē auctore)pice liqda eruit.Intertrigo aūt(ut id quoq trāseūter attingā)morbus est quo fœmina iteriora iter se terunt: si-
ue eqtatu aliaue de cā attrita adurent.Itē si pes pedē:ungula ungulā iter se terit ab iterterendo dicta:græce Paratrimma
uoiat. Remediū Catonis ad itertriginē est surculus absinthii pōtici sub annulo:cū i uia ibis.Mar.Varro subtilr docet iter

subluuie cœnosa lubricā crebris deniq offēsaculis, & assiduis lapsibus,iā cōtusis crurib⁹ meis, uix tādē ad campestres semitas fessus euadere potui. & ecce nobis repēte de tergo manipulus armati supercurrit equitis.ægreq cohibētes,equorū curruli rabie,Phi-lebum cæterosq. comites eius inuolāt auidi, colloq constricto, & sacrilegos impurosque compellan-tes,interdum pugnis obuerberant. necnon manicis etiam cunctos coartant.ac identidem urgenti sermo ne comprimunt,promerent potius aureum cantha-rum,pmerent auctoramentum illud sui sceleris,qd simulatione solennium,quæ in operto factitauerant ab ipsis puluinaribus matris domini clanculo fura-ti,prorsus quasi possent tanti facinoris euadere sup plicium,tacita profection e adhuc luce dubia pome rium psuaserint,nec defuit q manu sup dorsū meum iniecta,in ipso deæ quā gerebā gremio scrutatus re-periret,atq in coram omniū aureū depromeret can-tharum.Nec isto saltem tam nefario scelere,impura tissima illa capita cōfutari,terreriue potuere.sed mē doso risu cauillantes.En inquiunt indignæ rei sæuita tem,q pleriq insōtes periclitantur homines propter unicū caliculum,quē domini mater, sorori suæ syriæ

triginē esse malū:quo duo iter se trita mēbra lædunt:in
codicibus Varronianis mēdose legit itrigo pro itertri- Intertrigo
go.¶De tergo.a tergo:post tergū.¶Manipulus arma
ti eqtis.Armatorū eqtū globus:ut mãipulis supra dixi.
¶Curruli rabie.Impetu cursorio.¶Inuolāt.Violenter Inuolare
iuadūt:iuolare dr(ut inqt Dona.in.vi.æne.cōmēta.) cū
uiolētæ māus i aliquē dirigunt:alias iuolare dicim⁹:cū
aliqd furti:i uola māus subtrahit.Vola āt media ps ma
n⁹ & pedis signat.¶Sacrilegos. Lucian⁹:ασεβεις και ιε
ροσυλους εκαλουν.i.ipios & sacrilegos appellabāt.¶Col
lo cōstricto.In ius rei collo obstricto & faucib⁹ itortis
trahi solēt(ut dixim⁹.)Sic & Amphitrionē collo obstri
cto trahit Plautinus Iuppiter.¶Manicis.Vinculis ma- Manicæ
nuū.Vir.Ipse uiro prius mãicas atq arcta leuari Vida
iubet prius.Alias manicæ manuū tegumēta dnr. Mani Manicula
cula uero signat ptē aratri : q māu bubulci & aratoris
cōtinet:auc.M.V.¶Promerēt potius. Lego otius:idā-
mãt.n.milites:ut oti⁹:hoc ē cito ac celeriter sacerdotes
illi ōpromerēt:pferētq cāthar furto subtractū. Anno
tādū aureū cāthar dici a Lucio nr̄o:quā phialā dixit Lu
ci.sic scribēs αναθημα φιαλην χρυσην κλεψαντες υπο την θεων φερον
.i.oblatā phialā aureā furātes itra simulachrū deæ ex-
portarūt.¶Auctoramētū sceleris.Pign⁹ ac uiculū : qd Auctorat⁹
illos furti alligat:quo i furto deprēsi cōtinet.in.iii.Sue- Auctora-
tonii cōmē.scripsi auctoratos uocari gladiatores : q se mentum
uēdūt ludo qsi addicti. hic auctoramētū p obligatiōe
sine pcio & mercede q auctorat⁹ mãcipat. Sene.li.iiii.
de bñficiis:hoiem uiralē uenalis aiæ crebris auctora-
mētis accēdebat.M.T.in.i.officiorū:merces inqt aucto
ramētū seruitutis ē:cui cōsile ē istud Apuleianū:&.n.fe-
re mō dr auctoramētū sceleris:quo auctoramētū serui-
tutis pōt:& simpliciter positum uideri pro argumen-
to indicioq:& pignore sceleris illorum ac furti.¶Ma-
tris domini.Lego matris deorū : hoc est cybeles : quæ Opertanea
mater deum nominitatur.¶In operto factitauerant.Opertanea sacra appellant:quæ in operto fiunt: ne pphanorū ocu-
lis polluantur.Plinius tradit gallinas nigras ad opertanea sacra puras non uideri.¶Luce dubia.Hora.ante: lucana matu Lyco-
tinoq crepusculo:quando lux nondum liquida est:& clara:sed crepusculascens.Prisci græcorū primam lucem : quæ pce- phos quid
dit solis exortum λυκην appellauerunt:idq tempus lyrcophos cognominant.¶Pomerium persuaserint.i.dest muros ur- Pomerium
bis:& circuitum exierint.Pomerium uerbi uim solum intuentes:post mœnium interpretantur esse : est aūtē magis circa
murum locus quē in condendis urbibus consecrabant:tam interiore parte q exteriore:quem neq habitari:neq arari fas
erat:& hoc spacium non magis q post murum esset q q murus post id:pomerium Romani appellarunt : auctor Liuius.
Augures pomerium diffiniunt locum esse per totius urbis circuitum:pone muros certis regionibus determinatum. Po-
merium nunq puinciali sed italico agro aquisita mos proferre apud antiquos fuit,ut docet Seneca libro de breuitate ui- Pomeridia
tæ:Senecæ subscripsit Corne.Tacitus his uerbis.Pomeriū uerbis auxit Cæsar more prisco:quos is qui ptulere iperii: num
etiā terminos urbis ppagare datur.Illud annotatu dignū qd pomeridianū nō a pomerio deriuat:sed quasi post meridia-
num dicit. Quintilianus pomeridianas scholas appellat:quibus Aristoteles post meridiem artem oratoriam præcipiebat.
diuus Augustinus libro octauo cōfessionum:spectaculum circensiū pomerianū uocant : quasi post meridianū.M.T.in
oratore dicere mauult pomeridianas quadrigas q post meridianas:& ita dicēdū præcipit.¶Reperiret.Scilicet cātharū:
quem syriaci clanculo furati in gremio deæ syriæ occultauerant.Lucianus:ευρον αυτο εν τω κολπω της θεου.i.inuenerunt fur-
tum in gremio deæ.¶In coram oium. Corā omnibus:locutio Apul.peculiaris.¶Impuratissima capita.flagitiosissima:
fœdissima:spurcissima.¶Mendoso risu.Sæpe risu:facetoq mendatio homines elabūtur ex crimine manifestario:& hæc
quoq disciplina rhetorica est:ut si obiectum sit turpe aliquid quod negare non queas responsione ioculari eludas: & rē Scitum Ci-
facias risu magis dignam q crimine:sicut fecisse Ciceronem proditum est : qui cum inficiari non posset pecuniam se do- ceronis
mus emendæ causa:a Publio scylla reo accepisse:quam prius se accepisse negauerat:urbano dicto diluit mendatium &
risit satis:dicens prudentis & cauti patrisfamilias esse quod emere uelit empturum se negare:propter competitores em-
ptionis.sic nunc isti impuri sacricolæ:in furto manifesto deprensi doloso risu & astuta cauillatione sacrilegium in reli-
giosum officium conuerterunt.¶Sæuitatem.Sæuitiam:quam ueteres sæuitudinē quoq dixerunt : sic & solitatem pro
solitudine usurpant.¶Caliculum.Vasculum:a calice fit υποκοριςμα calicus. ¶Quem dñi mater. Corrige ut supra deum
mater:idest cybele quæ deorum mater uulgo dicitur:aiunt sacerdotes cybelem donasse cantharum illum aureum soro-
ri suæ deæ syriæ: & ita se purgantes astuto commento crimen deriuant in liberalitatem numinis. ¶Sorori suæ syriæ.
Cum cerimoniæ deæ syriæ & cybeles sint sororiæ:atq germanæ: cum iidem pene sacerdotes : eadem uesana baccha-
tio : merito sorores esse dicuntur.immo(ut supra docuimus)una eademq est dea:sed nomina plura.